༄། །སྒོམ་སྡེ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ།

རྩོམ་པ་པོ།

སྒོམ་སྡེ་ལྷ་རམས་པ་

ཐུབ་བསྟན་བསམ་གྲུབ།

གླེགས་བམ་གཉིས་པ།

ང–པ།

2013

དཀར་ཆག

ཇ 1

ཉ 63

ཏ 138

ཐ 235

ད 296

ན 510

པ 595

ཛ

ཛ་མཆོད་འཛིན་པ་མཉམ་མེད་མ་ཧཱ་འགྲེལ། རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་མཛད།

ཛ་མཆོད་འཛིན་པ་མཉམ་མེད་མའི་འགྲེལ་པ། དཏུལ་ཚུ་རྣམ་ཧྲ་དྲའི་འགྲེལ་པ་ཞིག་ཡོད།

ཛ་མཆོད་པད་དཀར་ལྟར་བསྔགས་ཧཱ་འགྲེལ། རྒྱལ་བ་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོས་མཛད།

ཛ་ཧོར། རས་ལས་བཟོས་པའི་སྦྲ་གུར། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། རས་ལས་བྱས་པའི་སྦྲ་ནི་ཛ་ཧོར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

ཛ་ནས་འདྲ་མ། དགེ་འདུན་དང་སྐུ་མགྲོན་སོགས་ལ་གསོལ་ཛ་ཞུ་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། ཐོག་མཐའ་གཉིས་ཕྲ་ཞིང་དཀྱིལ་སྦོམ་པ་ནས་འབྲུའི་དབྱིབས་ལྟར་འབྱུལ་བའི་དོན་ནོ། །དཔེར་ན་ཛ་ནས་འདྲ་མ་ཞུ་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཛ་སྲུན། ཛ་ཡོར། ཝེ་ཙུ་འབུམ་སྟོན་པོའི་མིང་བརྗ་གོ་དཀའ་བ་འགའ་ཞིག་བཤད་པ་སོམ་ཉིའི་མུན་སེལ་ལས་བཤད། ཝེ་ཙུ་འགྲེལ་ལས། རང་ཅག་ཆོས་ལ་ཅིར་ཡང་མི་བརྩི་བར་ཛ་སྲུན་རེའི་མཐོ་དམན་ལ། ཐུགས་ལ་བཏགས་མ་བཏགས་བརྩི་བ་དེ་ཕྱུགས་རྟུལ་བའི་རྟགས་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཛ་སྲུན་རེ། ཛ་ཡོར་པ་རེ་ཞེས་པའི་ཡུལ་སྐད་ཡིན་པར་བཤད།

ཛ་ཧོང་། ❶ བཙོད་མདོག་སྟེ། དམར་སྨུག ❷ བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཛ་ཧོང་ཞེས་རྒྱ་མིའི་སྐད་དང་། དམར་སེར་ལའང་འཇུག་པར་བཤད།

ཛི། (བརྡ་རྙིང་) སྤྱི་སྒྲ་ཞིག་སྟེ། དཔེར་ན་ཛི་སྙེད། ཛི་སྲིད། ཛི་ལྟར། ཛི་བཞིན། ཛི་སྐད་ལྟ་བུའོ། །ས་པཎ་གྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པའི་ཁ་རྒྱན་ལས། སྙེད་སྲིད་ལྟར་བཞིན་སྐད་ལ་ཛི་འོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ལྗོན་དབང་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསལ་ལོ། །

ཛི་སྐད། ཛི་ལྟ་བུ། ཛི་ལྟར། འདི་ལྟར། གཞན་གྱིས་བཤད་པ་ཛི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ལུང་འདྲེན་བྱེད་དོ་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་དོན་ནོ། །

ཛི་སྙེད། ཛི་ཙམ། གང་ཡོད་ཐམས་ཅད། ཡོད་ཚད། འདུལ་བ་རྣམ་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ ཚ ༣༠ན༧ལས། ཛི་སྙེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཛི་ཙམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཛི་སྙེད་པ་མང་པོའི་སྒྲ་ཡིན་ཏེ། ས་པཎ་གྱི་སྡོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས།

ཇི་སྙེད་ཅེས་བྱ་མང་པོ་སྒྲ། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་མང་ཉུང་མེད། །དེ་ནི་སྤྲོས་བྲལ་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ {འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་བཤད་སྦྱར} ལས། ཇི་སྙེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་སྲིད་པ་སྟེ་ཚད་ཇི་ཙམ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཇི་ལྟ་བ། ❶ དེ་འདྲ་བ། དེ་ནང་བཞིན། དཔེ་སྟོན་པའི་སྒྲ། ❷ ཡང་དག་པ། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ། ❸ སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། ཆོས་ཉིད་དམ་གནས་ལུགས།

ཇི་ལྟར། ① དཔེར་ན་ཞེས་པའི་དོན། ཇི་ལྟར་ (དཔེར་ན) རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ནང་ཆུ་ཐིགས་ལྷུང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ② ཇི་འདྲ། ཇི་བཞིན། གང་ལྟར། གང་འདྲ།

ཇི་ལྟར་ཁྲིད་ཞུགས་ཀྱང་། ཇི་ལྟར་ལེགས་ཀྱང་། ཕལ་སྐད་དུ། ག་ཚོད་ཡག་ནའང་ཞེས་པ་དང་དོན་འདྲ།

ཇི་ལྟར་རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ནང་ཆུ་ཐིགས་ལྷུང་། མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ནང་ཆུ་ཐིགས་ལྷུང་། །རྒྱ་མཚོ་མི་ཟད་བར་དུ་དེ་མི་འཛད། །དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་རྒྱུར་བསྔོས་དགེ་བ་ཡང་། །བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་བར་དུ་མི་མི་འཛད། །ཅེས་པའི་ལུང་འདི་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་འབྱུང་བར་གྲགས་ཆེའང་། བོད་དུ་འགྱུར་བའི་མདོ་དེར་མི་སྣང་ལ། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོར་དོན་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཚིག་ལྷུག་ཏུ་འབྱུང་བས་བརྟག་དགོས། ཞེས་རྗེ་ཀུན་ཐང་པའི་བསྟན་འབར་མའི་ཊཱི་ཀར་གསལ།

ཇི་ལྟར་ནད་པ་ནད་པ་ལ་ཞེས་སོགས། ལངྐར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་ནད་པ་ནད་པ་ལ། །སྨན་པ་སྨན་རྣམས་གཏོང་བ་ལྟར། །སངས་རྒྱས་དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་ལ། །སེམས་ཙམ་དུ་ཡང་རབ་ཏུ་གསུངས། །ཞེས་ནད་པ་ནད་པ་ཞེས་ཟླ་ཕྱི་གཉིས་འབྱུང་བ་ནི། ཡིག་ནོར་མ་ཡིན་གྱི། ནད་པ་ཐ་དད་པའམ་ནད་པ་སོ་སོ་ལ་སྨན་པས་སྨན་སྟེར་བ་ནི། སྨན་པའི་རང་དབང་གིས་མ་ཡིན་པར་ནད་པའི་ནད་ཀྱི་ཚུལ་དང་བསྟུན་དགོས་པ་བཞིན་དུ། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །རྗེའི་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས་ཀྱང་གོང་གི་ལུང་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འབྱུང་ཞིང་། དེའི་མཇུག་ཏུ། ནད་པ་སོ་སོ་ལ་སྨན་སྟེར་བ་ནི་སྨན་པའི་རང་དབང་གིས་མ་ཡིན་གྱི་ནད་པའི་ནད་ཀྱི་ཚུལ་དང་བསྟུན་དགོས་པ་བཞིན་དུ། ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་། ལངྐར་གཤེགས་པའི་མདོ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་ “དབུ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲོན་མར” དྲངས་པ་ལས། ཇི་ལྟར་ནད་པ་སོ་སོ་ལ། །སྨན་པ་སྨན་དག་གཏོང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་ལ། །སེམས་ཙམ་དུ་ཡང་རབ་ཏུ་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་སོ། །དཔེ་ཁ་ཅིག་ཏུ། ཇི་ལྟར་ནད་པ་ན་བ་ལ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་གོ་བདེ་བ་ལྟར་སྣང་ཡང་ཡི་གེ་མ་དག་པར་ངེས་སོ། །

ཇི་སྙེ། གལ་ཏེ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ (ཚུ) ༡༣བ༣ལས། གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་སྙེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཇི་མི་སྙམ་པ། ཅི་ཡང་མི་སེམས་པ། གང་ཡང་མི་སྙམ་པ། བཏང་སྙོམས་སུ་འཇོག་པ། སྣང་མེད་དུ་འཇོག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། སྒྲ་བཤད་ནི། ཇི་ནི་ཅི། མི་སྙམ་པ་ནི་མི་སེམས་པའོ། །

ཇི་ཞིག ❶ ཅི་ཞིག ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག ཇི་འདྲ་ཞིག གང་ཞིག དཔེར་ན་འདི་ལ་འདྲི་བར་བྱ་བ་ཇི་ཞིག་ཡོད་དེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ནམ་ཞིག

ཇི་ཞིག་ལྟར། ① རང་དགར། དོན་མེད། (ཕལ་སྐད་དུ) དེ་ག་སེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཞེ་སྡང་སྲེད་སོགས་དགྲ་རྣམས་ནི། །རྐང་ལག་ལ་སོགས་ཡོད་མིན་ལ། །དཔའ་མཛངས་མིན་ཡང་ཇི་ཞིག་ལྟར། །དེ་དག་གིས་བདག་བྲན་བཞིན་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །② སྙེས་དབང་། སྙབས་ལེགས་པ། འབད་རྩོལ་མེད་པ། དཔེར་ན་སྤྱོད་འཇུག་ཆེན་མོ་ལས། ཇི་ཞིག་ལྟར་རྙེད་སྐྱེ་བ་ནི། །བདག་གིས་དོན་མེད་བྱས་པ་མཚར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཇི་ཞིག་ལྟར་སྙེས། ① རང་དགར་སྙེས་དབང་གིས། སྙབས་ལེགས་ནས། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ལོང་བས་ཕྱག་དར་ཕུང་པོ་ལས། །ཇི་ལྟར་རིན་ཆེན་རྙེད་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཇི་ཞིག་ལྟར་སྙེས་ནས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་འདི་བདག་ལ་སྐྱེས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །② ཚེ་འདིར་འབད་རྩོལ་མ་བྱས་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་ལ་གོ་དགོས། དཔེར་ན་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་བཻ་རོ་ཙ་ན་རཀྵི་ཏའི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པ་ལས། ཇི་ཞིག་ལྟར་སྙེས་ཞེས་པ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཇི་ཞིག་ན། ནམ་ཞིག་ན།

ཇི་བཞིན། ཇི་ལྟ་བ་བཞིན། ཡང་དག་པར།

ཇི་སྲིད། ① དུས་ཇི་ཙམ། ② དུས་ཚད་འདྲི་བ།

ཇི་སྲིད་འཚོ་བཅང་གི་སྨན། སྨན་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། ཨ་རུ་བ་རུ་སྐྱུ་རུ་སོགས་འཛིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་སྨན་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་དོ། །ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་བསྟེན་རུང་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད། དེ་ལ་སྨན་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་རླུང་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་འདུས་པའི་ནད་བད་ཀན་སྨུག་པོ་ལྟ་བུ་སེལ་བར་བྱེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད།

ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར། མ་ཤིའི་བར།

ཛུར་ཆིད། ལམ་རིམ་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་ནང་” སྨྱུར་ཛིད” ཅེས་ཀྱང་བྲིས་སྣང་། སྨྱུར་ཛིད་ལ་གཟིགས། ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་རྗེའི་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོར་དྲངས་པ་ལས།

ཛེ། ❶ འཕེལ་འགྲིབ་ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཞིག ཛེ་མང་དུ་འགྲོ། ཛེ་ཉུང་དུ། ཛེ་བཟང་དུ་འགྲོ་ལྟ་བུ། ❷ དང་པོའམ་ཐོག་མ། ❸ རེ་ཞིག ཕྱི་མ་གཉིས་ལི་ཤུར་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད། པཎྜ་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྒྲའི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་བྱེད་ལས། ཛེ་ཞེས་བྱ་བ་རེ་ཞིག་གི །མིང་ཡིན་ཐྲུ་བོ་རྗོ་བའོ། །ཞེས་གསལ།

ཛེ་ཉུང་། ཉུང་དུ་ཕྱིན་པའི་དོན།

ཛེ་ཉུང་ཛེ་ཉུང་། ཉུང་དུ་ཉུང་དུ།

ཛེ་ཕྲ་ཛེ་ཕྲར། ཕྲ་རུ་ཕྲ་རུ།

ཛེ་སྒྲ་བ། དང་པོར་སྒྲ་བ། ཐོག་མར་སྒྲ་བ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ ༧༨༣ན༨ལས། ཚིག་འཇམ་པ་ནི་ཁ་སྣན་པའོ། །དེ་སྔར་སྒྲ་བ་ནི་ཛེ་སྒྲ་བའམ། གཙོར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཛེ་ཞིག་ན། ནམ་ཞིག་ན། སྐབས་ཤིག་ན། གང་འཚམས་ཤིག་ན། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། སྟམ་ནག་གིས་ཐུགས་ཏེ་ཡང་ཡང་འཕུར་བས་ཛེ་ཞིག་ན་ཐམས་ཅད་ལུས་ཀྱི་ནང་དུ་ཐིམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཛོ་ཅོ། (འདུལ་བ) རང་གི་བུ་རྣན་པ་ལ་འབོད་པའི་ཡིད་གཟུགས་པའི་ཚིག་ཅིག འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ ཚུ ༧༣ན༨ལས། ཛོ་ཅོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བུ་ཐྲ་བོ་ལ་གཟུགས་པའི་ཚིག་གོ །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཛོ་ནང་། གཙང་གི་གཞིས་རྩེའི་ཁུལ་གྱི་ལྷ་རྩེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། ཛོ་མོ་ནང་དང་དོན་འདྲ། ཛོ་མོ་ ནང་ལ་གཟིགས།

ཛོ་ནང་པ། ཛོ་མོ་ནང་པར་གྲགས་པའི་ལྟ་བའི་ཁྲུངས་གཏུགས་ས་ནི་གངས་ཏི་སེའི་འགྲམ་དུ་གྲུབ་ཆེན་ཡུ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་ངེ་འཛིན་དང་མངོན་ཤེས་ཐར་ཐོར་ཡོད་པ་ཞིག་བྱུང་བར་གྲགས་ཤིང་། དེས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་མཛད། ལུགས་དེ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་པོ་ཀུན་མཁྱེན་དོལ་པོ་བ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན་ཡིན་ལ། ཕྱིས་སུ་ཛོ་ནང་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་དང་། ཁྱད་པར་དུ་གྲོལ་མཆོག་གི་སྐྱེ་བ་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐས་གཞན་སྟོང་གི་ལྟ་བ་སྐྱར་གསོ་མཛད་ནས་འཆད་སྤེལ་དང་ཡིག་འཛོག་ཀྱང་མང་དུ་བརྩམས། རྟག་བརྟན་ཕུན་ཚོགས་གླིང་ཐུབ་བཏབ། ཛོ་ནང་

ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དུ་མའི་སྟར་བསྒྲུབས་སོ། །གཞན་སྟོང་གི་ལྟ་བ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བའི་རྟག་པ་ཡིན་པར་འདོད་ཅིང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་རྟག་བརྟན་ཐེར་ཟུག་སྟུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱིས་མཚན་པ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་འདོད་དོ། །འདི་ནི་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་མཐའ་དག་གི་ལུགས་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཞིག་སྟེ། ཡར་འབྲོག་པ་རིན་ཆེན་ཏོག རྗེ་རེད་མདའ་བ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཡབ་སྲས་སོགས་གངས་ཅན་གྱི་མཁས་པའི་ཡང་རྗེ་རྣམས་ཀྱིས་ལུང་རིགས་བརྒྱ་ཕྲག་གིས་འགོག་པར་མཛད་དོ། །ཇོ་ནང་པའམ་གཞན་སྟོང་གི་ལྟ་བ་ནི་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་ཁྲངས་གཏུགས་ས་ཅི་ཡང་མེད་པར་རང་མལ་ནས་བློ་བུར་དུ་བཪོལ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཡིན་པར་ལྟུང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་བཤད་དོ། །འདི་སྐོར་ཞིབ་པར་གཞན་སྟོང་གི་ལྟ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཇོ་ནང་ཞེས་པའི་ལུང་པ་ནས་ཡིན་པས་ཇོ་ནང་པ་ཞེས་བྱ། ཇོ་ནང་ནི་ "ཇོ་མོ་ནང" ཞེས་ཚིག་བསྡུས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་གཙང་གི་གཞིས་རྩེའི་ཁུལ་གྱི་ལྷ་རྩེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད་པར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཇོ་མོ་ནང་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཡུལ་དེར་སྔོན་མཁའ་འགྲོ་ཡེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ་དང་ཁོང་གི་འཁོར་བཙུན་མ་ཞིག་སྟོང་ཅམ་གནས་དེར་བཞུགས་ནས་ཆོས་འཆད་ཉན་དང་སྒྲུབ་པ་མཛད་པས་ཡུལ་དེ་ལ་ཇོ་མོ་ (ཇོ་མོ་ནི་བུད་མེད་མཆོག་ལའང་འཇུག) ནང་ཞེས་མིང་ཐོགས་པར་མཁའ་འགྲོ་ཡེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་ཐར་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས།

ཇོ་ནང་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག སྤྱི་ལོ་༡༥༠༧ལ་འཁྲུངས་ཤིང་། ༡༥༧༨ལོར་སྐུ་གཤེགས་སོ། །

ཇོ་ནང་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐ། སྤྱི་ལོ་༡༥༧༥ལ་འཁྲུངས། འདི་ཇོ་ནང་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན།

ཇོ་བོ། <སྭཱ་མཱི> ❶ གཙོ་བོའམ་མཆོག ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་གལ་ཆེ་ཤོས་ཞེས་པའི་ཆེ་བསྟོད་ཀྱི་ཚིག་ཅིག ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་स्वामी སྭཱ་མཱི་ཞེས་པའོ། །ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ་༩༣ལས། སྤྱིར་སྐབས་གནས་ཀྱི་ཇོ་བོ་ཐུབ་པ་ལ་རང་ལ་འཛིགས་པ་མེད་པ། གཞན་སྐྱོབ་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ། ཕན་སེམས་ཆེ་བ། རང་འདོད་མེད་པ་བཞི་ཚང་དགོས་ཏེ། དེ་སངས་རྒྱས་མིན་པ་ལ་མེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ རྗེ་བོ། རྒྱལ་པོ། འདི་ལ་ཁོ་བོ་ཅག་ཇོ་བོ་བྱའོ་ཞེས་མིང་ཡང་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོར་བཏགས། ཞེས་པ་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་མཆོག་པའི་བརྡའི་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ལས་ཀྱང་། ཇོ་བོ་ཞེས་བྱ་རྗེ་བོའི་མིང་། །ཞེས་བཤད་དོ། །❸ རྒན་པའི་

ཞེ་ས། རང་ལས་རྒན་པའི་སྐྱེས་པའི་ཞེ་ས། ཧུ་སྤུན་རྒན་པ་ལ་ཨ་ཇོ་དང་ཇོ་ཇོ་ཞེས་པའང་དེ་ལས་དྲངས་པར་སེམས་སོ། །❹ སྦྱིན་བདག་ལའང་འཇུག་པར་མཚོ་ཀླིག་སྟོད་ཆ་ན་གསལ། ❺ ལྷ་སའི་ཇོ་བོ་སྟེ། སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལོངས་སྐུའི་ཆ་བྱད་དུ་བྱས་པའི་སྐུ་བརྙན། ❻ ཡང་ཇོ་བོ་ཞེས་པ་བདག་པོ་སྟེ། ཁྲིའི་མིང་ལའང་འཇུག སྐད་ངག་གི་གཞུང་འགྲེལ་རྣམས་སུ་གསལ། ❼ རྗེའུ་རིགས་ཀྱི་རྗེ་བོའི་དོན་ལའང་འཇུག་པར་བཤད། ❽ འདང་དང་གཙིགས་ཆེན་པོ་བྱེད་སའི་ཡུལ། དཔེར་ན་ཇོ་བོ་སེམས་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ། མཚན་གཞན་དཱི་པཾ་ཀ་ར་ཤྲཱི་ཛྙཱ་ན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཇོ་བོའི་རབ་བྱུང་གི་མཚན་ཡིན། བསྒྱུར་ན་དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱའོ། །ལྷ་བླ་མ་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས། ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་ལ་ཨ་ཏི་ཤ་ཞེས་མཚན་གསོལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཞི་བའམ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བཀའ་གདམས་ཆོས་འབྱུང་ཆེན་མོ་ལས། ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་མཁྱེན་པ་དང་ཐུགས་རྗེ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་པཎྜི་ཏ་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་། བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཆེས་ཆེར་གསལ་བར་ནུས་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་ནས། ལྷ་བླ་མ་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་ཨ་ཏི་ཤ་ཞེས་མཚན་གསོལ་བ་ཡིན་ཏེ། དོན་ནི་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཟ་ཧོར་རམ་བྷཾ་ག་ལའི་ཡུལ་ཏེ། དེང་སང་ “བྷང་ལ་དེ་ཤ” “Bangladesh” ཞེས་པའི་ཡུལ་དེའི་གྲོང་གསེབ་ “Vajrayogini” འམ་ “རྡོ་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་མ” ཞེས་པའི་གྲོང་གསེབ་ཅིག་ཏུ་སྐུ་འཁྲུངས་པར་ཚོད་དཔག་བྱེད། གྲོང་གསེབ་དེ་ནི་ “Munshiganj District” ཞེས་བྱ་བའི་རྫོང་དེའི་བྱང་ཤར་གྱི་མཚམས་སུ་ “བི་ཀྲ་མ་པུར” “Vikrampur” ཞེས་པའི་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་བཤད་སྲོལ་ཞིག་འདུག་མོད། འོན་ཀྱང་དངོས་ཡོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཟ་ཧོར་གྱི་ཡུལ་འཁོར་ཆེན་པོ་མངའ་ཐང་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོ་དང་མཉམ་པའི་ཕོ་བྲང་གསེར་གྱི་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་བྱ་བར་སྐུ་འཁྲུངས་པར་བཤད་པ་ལྟར་འཐད་དོ། །རྒྱུ་མཚན་ནི་ལོ་རྒྱུས་དེ་དག་ནི་དེང་སང་གསར་དུ་བྲིས་པའམ་གཞན་ཞིག་གིས་བྲིས་པ་མིན་གྱི་ཇོ་བོའི་དངོས་སློབ་ཀྱིས་བྲིས་པ་ཡིན་པས་ཅིས་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པའི་གནས་སུ་རིགས་སོ། །ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་ནི་རྒྱལ་སྲིད་སྟོབས་འབྱོར་མངའ་ཐང་འགྲན་ཟླ་མེད་པའི་རྒྱལ་པོ་དགེ་བའི་དཔལ་དང་། བཙུན་མོ་དཔལ་གྱི་འོད་ཟེར་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ལ། སྲས་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། རྗེ་བཙུན་འདི་ནི་འབྲིང་ཟླ་བའི་སྙིང་པོ་ཡིན་ནོ། །བསྟོད་པ་ལས། ལོ་ནི་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ན། །སྒྱུ་རྩལ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་དང་། །བཟོ་ཡི་གནས་ནི་ཐམས་ཅད་དང་། །ལེགས་པར་སྦྱར་བའི་སྐད་དང་ནི། །ཚད་མ་ཀུན་ལ་མཁས་པ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཉེར་གཅིག་ཙམ་ལ་ཕྱི་པ་དང་ནང་པའི་རིག་པའི་གནས་ཐུན་མོང་བ་སྒྲ་དང་གཏན་ཚིགས་རིག་པ།

བཟོ་དང་གསོ་བ་རིག་པ་བཞི་ལ་སྦྱངས་པས་མཁས་པའི་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པར་གྱུར་
ཏོ། །ཁྱད་པར་དུ་ལོ་བཅོ་ལྔ་བཞེས་པའི་ཚེ། རིགས་ཐིགས་ཚར་གཅིག་གསན་པས
ཕྱི་རོལ་པའི་རྟོག་གེ་པ་མཁས་པར་གྲགས་པ་ཞིག་དང་བརྩད་པས་དེ་ཕམ་པར་
མཛད་པས་སྙན་པའི་གྲགས་པ་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་སོ་ཞེས་གྲོ་ལུང་པ་ཆེན་པོ་གསུང་
ངོ། །ཚུང་དུས་ནས་ཆེ་རབས་ཀྱི་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མའི་ཞལ་མངོན་སུམ་
དུ་གཟིགས་ཤིང་། དེའི་མཐུས་རྒྱལ་སྲིད་དང་སྲིད་པའི་ཕུན་ཚོགས་རྣམས་ལ་ཆགས་
པ་མེད་པར་མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་དོར་ནས་བླ་མ་འཚོལ་དུ་ཐེབས་ནས། རྣལ་
འབྱོར་པ་སྒྲ་གཅན་གསང་བའི་རྡོ་རྗེ་དང་། ཨ་བ་དྷཱུ་ཏཱི་པ་ལས་གསང་སྔགས་ཀྱི་
ཆོས་མང་དུ་གསན་ཅིང་། ཐུགས་ཕྱིར་ཡང་ལོ་བདུན་འབྱངས། རིག་པ་བརྟུལ་
ཞུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡང་ལོ་གསུམ་དུ་མཛད། ཨུ་རྒྱན་གྱི་ཡུལ་དུ་ཐེབས་ནས་རྣམས་
དང་ལྷན་ཅིག་ཚོགས་ལ་སྤྱོད་པ་ན། རྡོ་རྗེའི་གླུ་མང་པོ་གསན་ཏེ། དུས་ཕྱིས་ཡི་གེར་
བཏབ་པའི་རྡོ་རྗེའི་གླུ་དེ་ལ་སོགས་པ་ལགས། རི་ནག་པོའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྣལ་
འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་དཔལ་ཀྱི་རྡོ་རྗེའི་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོ་མས་
ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་པའི་བླ་མ་ནཱ་ཏུ་ལ་གུ་ཧྱ་ལ་དབང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཞུས་
ཤིང་། གསང་མཚན་ཡེ་ཤེས་གསང་བའི་རྡོ་རྗེ་ཞེས་བྱ་བར་བཏགས་ཏེ་དགུང་ལོ་
ཉེར་དགུ་ཚུན་ཆད་ལ་དངོས་གྲུབ་བརྙེས་པའི་བླ་མ་དུ་མའི་སྤྱན་སྔར་རྡོ་རྗེའི་ཐེག་
པ་ལ་སྦྱངས་པས་གཞུང་དང་གདམས་ངག་མ་ལུས་པ་ལ་མཁས་པར་གྱུར་ཏེ། གསང་
སྔགས་ལ་ང་ཉིད་མཁས་སོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་བྱུང་བ་ན། ཌཱ་ཀི་མ་རྣམས་ཀྱིས་
སྔགས་ཀྱི་གླེགས་བམ་སྔར་མཐོང་མ་མྱོང་བ་མང་པོ་མནལ་ལམ་དུ་བསྟན་ནས་
ཐུགས་རྒྱལ་བཅག་གོ། དེ་ལྟར་གསང་སྔགས་ཀྱི་གྲུབ་པ་མཆོག་ལ་གནས་པའི་ཚེ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་འཁོར་ཉན་ཐོས་མང་པོ་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ
བཞུགས་པའི་གསུང་གིས། ཁྱོད་ཅི་ལ་ཆགས་ནས་རབ་ཏུ་མི་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བ་
མནལ་ལམ་དུ་གསན་ནས། རབ་ཏུ་བྱུང་ན་བསྟན་པ་ལ་ཕན་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་
བར་དགོངས་ནས། རྡོ་རྗེའི་གདན་གྱི་མ་ཧི་བི་ཧ་རར་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་
ཀྱི་བཀའ་བརྒྱུད། ཕལ་ཆེན་སྡེ་པའི་གནས་བརྟན་ཆེན་པོ་སྦྱོར་བའི་ལམ་ལ་གནས་
པ། ཤཱི་ལ་རཀྵི་ཏ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུ་པ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་
བསྙེན་པར་རྫོགས། དེ་ནས་དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཅིག་བཞེས་པའི་བར་དུ། སྡེ་པ་
བཞི་ཀའི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ཕལ་ཆེར་གསན་ཅིང་། ལག་ལེན་ལ་མཁས་པ་སྡེ་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་དྲི་བའི་གནས་སུ་གྱུར། བླ་མ་དྷརྨ་རཀྵི་ཏ་ལ་ཨོ་ཏནྟ་པུ་རིར་ལོ་བཅུ་གཉིས་
སུ་བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ་གསན། ཁོང་ཉན་ཐོས་པ་ཡིན་པས་ཞག་བདུན་
བདུན་ན་གནས་ཁང་འཕོ་བར་མཛད། གཞན་ཡང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། གསང་
སྔགས་ཀྱི་ཆོས་གསན་པའི་བླ་མ་ཛྙཱ་ན་ཤྲཱི་མི་ཏྲ། ཀུ་ས་ལི་ཆུང་བ། ཛེ་ཏཱ་རི། ནག་པོ་

ཞབས་ཆེན་པོ་སྟེ་བ་ལིཾ་ཨཱ་ཙཱརྱ། ཨ་བ་དྷཱུ་ཏཱི་པ་ཆུང་བ། ཌོཾ་བྷཱི་པ། རིགས་པའི་ཁུ་བྱུག
ནཱ་རོ་པ། མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཌཱ་ཆེན་པོ་སོགས་དང་། ཕྱིས་བླ་མ་གསེར་གླིང་པའི་དྲུང་
དུ་བྱོན་ནས། བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་གདམས
པ་མཐའ་ཡས་པ་གསན་ཅིང་། བི་ཀྲ་མ་ཤཱི་ལའི་གནས་བརྟན་ཆེན་པོ་མཛད་དེ།
ཆེ་བའི་སྙན་པས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པར་གྱུར་ཏོ། །མདོར་ན་ཇོ་བོས་བླ་མ་
བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་རྩ་བདུན་བསྟེན་ནས་རིག་གནས་མཐའ་དག་དང་། མདོ་སྔགས་
ཀྱི་གསུང་རབ་གདམས་པ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་སྦྱངས་ཤིང་ཁོང་
དུ་ཆུད་པར་མཛད་དོ། །ལྷ་བླ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱིས་རང་གི་རྒྱལ་སྲིད་གཏད་ཟིན་
ཀྱང་དམག་གི་དཔོན་མཛད་དེ། གར་ལོག་དང་འཐབས་པས་ཕམ་སྟེ་གར་ལོག་
གིས་བཙོན་དུ་བཟུང་། གར་ལོག་གིས་ཡེ་ཤེས་འོད་ལ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་
སྐྱབས་སུ་འཛིན་པ་གཏོང་ན་ངེད་ཀྱིས་བཙོན་ལས་གཏོང་། དེ་ལྟ་མིན་ན་ལུས་
རིལ་པོ་དང་ལྷིད་མཉམ་པའི་གསེར་བྱུང་ན་གཏོང་ཟེར། བཙོན་དུ་ཡུན་རིང་ལུས་
པ་ལ། དཔོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འབད་པ་དུས་མས་བསྒྲུབས་ཏེ་གསེར་ཕལ་ཆེར་
འཛོམས། དབུ་ཆ་ཙམ་ཞིག་མ་མ་ལོངས་པའི་ཚེ། དཔོན་པོ་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་
གར་ལོག་ཏུ་ཁོང་གི་སར་བྱོན། ད་ངེད་རྣམས་ཀྱིས་རང་རེའི་སྐུ་ལུས་དང་མཉམ་
པའི་གསེར་རྙེད་ཟིན། ད་དབུ་ཙམ་ཞིག་དགོས་པ་རྙེད་ནས་སྤྱན་འདྲེན་དུ་འོང་
ཞུས་པས། ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱི་ཞལ་ནས། ང་ང་རྒས་པས་སུ་ལ་ཡང་ཕན་མི་ཐོགས་པས།
གསེར་རྙེད་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་པཎྜི་ཏ་མང་པོ་གདན་དྲངས་ལ། ཆོས་ཚུགས་ཤིག་
ཅེས་གསུངས་པ་ལ་ཉན་ནས། པཎྜི་ཏ་མང་པོ་སྤྱན་དྲངས། ཆོས་ཀྱི་བཤད་པ་མང་
དུ་བཙུགས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱི་དགོངས་པ་ལ། བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདི་རབ་ཏུ་བྱུང་
བ་མང་ཡང་། སྔགས་ལ་སྦྱོར་སྒྲོལ་ལ་སོགས་པ་ལོག་པར་སྤྱོད་པ་མང་པོ་སྣང་བ་
དང་། དེ་མི་སྤྱོད་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་གཅིག་པུ་བོ་ནས་འཆང་རྒྱ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་མང་དུ་
སྟོན་པ་དང་། སོ་སོ་ཐར་པའི་བསྟན་པ་དར་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་
ལ་སློབ་པ་ཉུང་བར་གཟིགས་ནས། ཉེས་པ་དེ་རྣམས་ཞི་བར་བྱེད་པའི་པཎྜི་ཏ་ཆེན་
པོ་ཞིག་བཙལ་བར་བཞེད་པ་ལ། སྔར་སྤྱན་དྲངས་པའི་པཎྜི་ཏ་རྣམས་ཀྱང་ཀོ་ཀོར་
ཁྱད་པར་འཕགས་མོད་ཀྱི། བོད་ཁམས་སྤྱི་ལ་ཕན་པ་མ་བྱུང་བས། ཇོ་བོ་རྗེ་དེ་སྤྱན་
འདྲོངས་ན། ལོག་པ་དེ་རྣམས་སུན་དབྱུང་བར་ནུས་ཤིང་། བསྟན་པ་ལ་ཕན་པ་
ཞིག་འོང་བར་དགོངས་ནས་ཡོད་པ་ལ། ནག་ཚོ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བ།
ཡུལ་གུང་ཐང་པ། རྟེན་དགེ་སློང་དུ་བཞུགས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ། ཁོང་རང་གིས་རྒྱ་
གར་དུ་སློབ་གཉེར་ལ་ཕྱིན། ཇོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་པཎྜི་ཏ་འགའ་ཡར་ལ་ཆོས་མང་
དུ་གསན། སླར་གུང་ཐང་དུ་སླེབས་པ་ན། ལྷ་བཙུན་པས་ཁོང་རང་གི་སར་བོས་
ནས། ཁྱེད་ཀྱིས་ཇོ་བོ་རྗེ་སྤྱན་འདྲེན་དུ་འགྲོ་དགོས། དེ་སྤྱན་འདྲོངས་ཏེ་ཁོ་བོ་དགའ་

བར་བཀྲིས་ན། ཕྱིས་ཁྲིད་དགའ་བར་ཁོ་བོས་བྱེད་པ་ཡིན་གསུངས་པ་ན། ཁོང་གིས་བཀའ་སྩལ་དང་དུ་བླངས། གསེར་མང་པོ་དང་བཅས་དཔོན་གཡོག་མང་རབ་རྒྱ་གར་དུ་ཆས། བི་ཀྲ་མ་ཤཱི་ལར་མཚན་མོ་གཅིག་ལ་སླེབས། དེར་བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་ཁ་ཐོན་བྱས་པ་ན། རྒྱ་བརྩོན་འགྲུས་སེངྒེ་སྒོ་ཁང་སྟེང་ན་བཞུགས་པས་གསན། ཁྲིད་རྣམས་བོད་ཡིན་ནམ། སང་ངེས་པར་འཕྲད་དོ་གསུང་བའི་སྐད་ཆེན་པོ་བཏང་། སང་དེ་རྒྱ་བརྩོན་འགྲུས་སེངྒེས་ནག་ཚོ་ཇོ་བོའི་སྤྱན་སྔར་ཁྲིད། གསེར་ལིང་བ་དེས་གཙོ་བྱས་པའི་གསེར་མང་པོ་མཎྜལ་གྱི་སྟེང་དུ་སྤྲུངས་ནས། རྒྱ་བརྩོན་འགྲུས་སེངྒེས། སྔར་བོད་དུ་བསྟན་པ་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་ཡོད་པ་གླང་དར་མས་བསྣུབས། དེ་ནས་ལོ་ཉིན་ཏུ་མང་པོ་སོང་བ་ན་བླ་ཆེན་པོའི་དྲིན་ལས་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་མང་བར་བཞུགས། དགེ་འདུན་དེ་རྣམས་ལ་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་། ལག་ལེན་མེད། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་ཆོས་ལག་ལེན་ལ་གདབ་ཐུབ་པ་ཇོ་བོ་ཉིད་བྱོན་ན་འོང་བར་འདུག་སོགས་ཞུ་བ་མང་པོ་ཞུས་པས། ཇོ་བོའི་ཞལ་ནས། ཁྱེད་བདེན་ངའི་ཆེད་དུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་གསེར་མང་པོ་ཡང་བསྐུར་སོང་། གདན་འདྲེན་པའི་མི་མང་པོ་བྱུང་བའང་ཆད་པས་ཤི། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་ངོ་ཡང་གཉོང་བ་འདུག་གསུངས་ནས། དེ་ནས་ཇོ་བོས་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་སྒྲོལ་མ་དང་། ཇོ་ཛེ་གདན་ན་གྲུབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་མ་ཡོད་པ་དེ་ལ་དྲི་བ་མཛད་པས། ལྷ་དང་མཁའ་འགྲོ་ཞལ་མཐུན་པར་བོད་དུ་ཅིས་ཀྱང་སོང་། ཕྱིར་བསྟན་པ་ལ་ཕན་ཐོགས་འོང་། ཁྱད་པར་དུ་ཨུ་པ་སི་ཀ་ཞིག་བརྟེན་ནས་ཕན་ཐོགས་འོང་། ཚེ་ནི་ལོ་ཉི་ཤུས་ཐུང་བར་འགྱུར་གསུང་བ་བྱུང་བ་ན། བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་ཐོགས་ན་ཚེ་ཐུང་ཡང་སླ་དགོངས་ནས་བོད་དུ་ཆས། བལ་ཡུལ་དུ་ལོ་གཅིག་བཞུགས། དེ་ནས་ཇོ་བོ་དགུང་གྲངས་དྲུག་ཅུ་རེ་གཅིག་བཞེས་པའི་ཚེ་བོད་དུ་ཞབས་སོར་འཁོད། མདོ་སྔགས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་ནས་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པར་དྲིལ་བ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མེས་གཙོར་བྱས་པའི་གཞུང་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཙམ་མཛད་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་སྤེལ་བས་བསྟན་པ་ཕྱི་དར་དང་བཀའ་གདམས་པའི་སྲོལ་བཏོད། གཞན་ཡང་གསོ་རིག་གི་གཞུང་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་བཅོམས། མངའ་རིས་སུ་ལོ་གསུམ། སྙེ་ཐང་དུ་ལོ་དགུ། དབུས་གཙང་དུ་ལྔ་བཅས་ལོ་བཅུ་བདུན་བོད་དུ་བཞུགས། སློབ་དཔོན་འདི་ལ་རྒྱ་གར་ཁ་ཆེ་ཨུ་རྒྱན་བལ་པོ་བོད་རྣམས་ན་སློབ་མ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། གཙོ་བོ་ནི་རྒྱ་གར་ན་ཇོ་བོ་དང་མཁྱེན་པ་མཉམ་པའི་པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་བི་ཏོ་པ། ཀྵཛ་ཡ་ཀཱ་ར་མ་ཏི། དབུ་མ་སེངྒེ། སའི་སྙིང་པོ། བཤེས་གཉེན་གསང་བ་དང་ལྷུ། བོད་དུ་མངའ་རིས་སུ་ལོ་ཙྪ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ། ནག་ཚོ་ལོ་ཙྪ་བ། ལྷ་བླ་མ་བྱང་ཆུབ་འོད། གཙང་དུ་འགར་དགེ་བ་དང་འགོས་ཁུག་པ་ལྷས་བཙས། སྟོ་བྲག་ནས་ཆག་པ་ཁྲི་མཆོག་དང་དགེ་བ་སྐྱོང་། ཁམས་ནས

རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོ། དགོན་པ་བ། ཤེས་རབ་རྡོ་རྗེ། ཕྱག་དར་སྟོན་པ། དབུས་ནས་ཁུ་རྗོག་གྲོམ་གསུམ་བྱུང་ངོ་། །དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་བླ་མ་ཉིད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་བརྒྱུད་འཛིན་ཆེན་པོ་སྒྲོལ་མས་ལུང་བསྟན་པའི་འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་དར་ལ་བོད་དུ་རྒྱུད་སྡེའི་དོན་ལ་ལོག་པར་བཟུང་བའི་པཎྜི་ཏ་དང་རྣལ་འབྱོར་པར་རློམ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་བསྟན་པའི་རྩ་བ་ཚངས་སྤྱོད་ལ་གནོད་པ་ཆེན་པོ་བྱས་པ། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་འདིས་ལེགས་པར་བཀག་ཅིང་། དག་ཐེར་ལེགས་པར་མཛད་དེ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཕེལ་བར་མཛད་པས་ཁ་བ་ཅན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐུ་དྲིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་གངས་ཅན་པས་ཇོ་བོ་རྗེ་ཞེས་ཞེ་སར་བརྗོད། དོགས་གཅོད། དེབ་ཐེར་སྔོན་པོ་དང་། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། ཇོ་བོ་རྗེས་རིག་པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལོ་དྲུག་གམ་གསུམ་དུ་མཛད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི། ཇོ་བོ་རྗེ་རབ་ཏུ་མ་བྱུང་བའི་གོང་རོལ་དུ་ཡིན་གྱི། ཁོང་བཀའ་གདམས་ཀྱི་བསྟན་པའི་བདག་པོ་འདུལ་བའི་བཅས་ལྟུང་ཕྲ་མོས་ཀྱང་མ་གོས་པའི་དགེ་སློང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་ཅིག་གིས་བུད་མེད་ག་ལ་བསྟེན། (ཤིན་ཏུ་སྤྲོས་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་རིག་མ་དངོས་དང་འདོད་ཡོན་ལམ་དུ་བྱེད་པ་མི་དགོས་ཀྱང་། འདིར་རིག་པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལོ་དྲུག་གམ་གསུམ་དུ་མཛད་ཅེས་པ་ནི་སྤྱོད་པ་གོང་མ་གཉིས་པོ་གང་རུང་དུ་ངེས་ཤིང་། དེ་གཉིས་ལ་ནི་ངེས་པར་རིག་མ་དངོས་དང་འདོད་ཡོན་ལམ་དུ་བྱེད་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །ཡོངས་གྲགས་སུ་འང་རིག་པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཞེས་པ་རིག་མ་དངོས་དང་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་གོ་བའི་ཕྱིར་རོ) རིག་པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་མཛད་པ་ནི་ཇོ་བོ་རབ་བྱུང་མ་བྱུང་བའི་གོང་རོལ་དུ་ཡིན་པའི་ཁུངས་ནི། དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༢༩༨ལས་གསུངས་པ་གོང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །ཇོ་བོའི་བརྩམས་ཆོས་ནི། ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་བཞི་བཅུ་ཞེ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་ཡོད་དེ། ༡ བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ། ༢ བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མེའི་དཀའ་འགྲེལ། ༣ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་མདོ་ཙམ་གདམས་ངག་ཏུ་བྱས་པ། ༤ སྙིང་པོ་བསྡུ་བ། ༥ སྙིང་པོ་ངེས་པར་བསྡུ་བ། ༦ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ནོར་བུའི་ཕྲེང་བ། ༧ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལས་དང་པོ་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པ་བསྟན་པ། ༨ སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་བསྟན་པ། ༩ ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་ཡི་གེར་བསྡུས་པ། ༡༠ ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་ཤིན་ཏུ་བསྡུས་པ། ༡༡ རང་གི་བྱ་བའི་རིམ་པ་ལ་བསྐུལ་བ། ༡༢ མདོ་སྡེའི་དོན་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་མན་ངག ༡༣ མི་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བསྟན་པ། ༡༤ ལས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། ༡༥ སྤྱོད་པ་བསྡུས་པའི་སྒྲོན་མ། ༡༦ མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ཆེན་པོ། ༡༧ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་མདོར་བསྡུས་པ། ༡༨ བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ། ༡༩ སྨན་བླའི་སྒྲུབ་ཐབས། ༢༠ སྤྱོད་

པའི་སྐུའི་འགྲེལ་པ། ༢༡ རྩ་བའི་ལྟུང་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། ༢༢ སྐུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རབ་ཏུ་གནས་པ། ༢༣ མི་འཁྲུགས་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་རྒྱས་པ། ༢༤ མི་འཁྲུགས་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་བསྡུས་པ། ༢༥ དེའི་དཀྱིལ་ཆོག་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་འཇོམས་པ། ༢༦ འཇམ་པའི་དབྱངས་དཔའ་བོ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ཐབས། ༢༧ འཕགས་པ་རྟ་མགྲིན་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས། ༢༨ དཔལ་རྟ་མགྲིན་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས། ༢༩ ཁྲོ་བོའི་རྒྱལ་པོ་འཕགས་པ་མི་གཡོ་བ་ལ་བསྟོད་པ། ༣༠ ཡང་ཁྲོ་བོའི་རྒྱལ་པོ་འཕགས་པ་མི་གཡོ་བ་ལ་བསྟོད་པ། ༣༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་ཚིག་བསྲུང་བའི་སྒྲུབ་ཐབས། ༣༢ སཱཙྪ་ལྷ་གདབ་པའི་ཆོ་ག ༣༣ གཙུག་ཏོར་དྲི་མེད་ཀྱི་གཟུངས་ཆོག ༣༤ ཡང་གཙུག་ཏོར་དྲི་མེད་ཀྱི་གཟུངས་ཆོག ༣༥ རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མའི་སྒྲུབ་ཐབས། ༣༦ འཇིགས་པ་བརྒྱད་ལས་སྐྱོབ་པའི་སྒྲུབ་ཐབས། ༣༧ འཕགས་མ་སྒྲོལ་མ་ལ་བསྟོད་པ། ༣༨ བདུད་རྩི་འཁྱིལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་གཏོར་མའི་ཆོ་ག ༣༩ བླུ་གཏོར་གྱི་ཆོ་ག ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་བསྡུས་སྒྲོན་མ། ༤༠ བདེན་པ་གཉིས་ལ་འཇུག་པ། ༤༡ དབུ་མའི་མན་ངག་རིན་པོ་ཆེའི་ཟ་མ་ཏོག་ཁ་ཕྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་གསུང་ཐོར་བུ་ཡང་མང་དུ་ཡོད་པར་སྣང་ངོ་། །དགུང་ལོ་བདུན་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་པ་ས་ཕག་ལ་སྙེ་ཐང་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་མཛད་དོ། །འགའ་རེས་ཇོ་བོ་དགུང་གྲངས་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་པ་ཕྱི་ལོ་(ཕྱི་ལོ་༡༠༥༤) ལོར་སྐུ་གཤེགས་པར་བཤད་པ་མཐོང་ཡང་དེ་ནི་འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ། ཇོ་བོ་རྒྱ་གར་ནས་ཐོན་དུས་དགུང་ལོ་༥༩དང་། དེ་ནས་བལ་ཡུལ་དུ་ལོ་གཅིག་བཞུགས། དེ་ནས་ཇོ་བོ་བོད་དུ་ཕེབས་དུས་དགུང་ལོ་༦༡ཡིན་ཏེ། དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༣༠༣ལས། དེ་ལ་ཇོ་བོ་རྗེ་ནི་དགུང་སྐྱིད་ཆུ་ཕོ་རྟ་ (ཕྱི་ལོ་༩༨༢) ཡིན་པས་ལྔ་བཅུ་རྩ་དགུ་པ་ལྕགས་ཕོ་འབྲུག་ (ཕྱི་ལོ་༡༠༤༠) གི་ལོ་ལ་རྒྱ་གར་ནས་བཏེག ལྕགས་མོ་སྦྲུལ་ (ཕྱི་ལོ་༡༠༤༡) གྱི་ལོ་བལ་ཡུལ་དུ་བཞུགས། མངའ་རིས་སུ་ཆུ་ཕོ་རྟ་ (ཕྱི་ལོ་༡༠༤༢) ལ་ཕེབས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པས། ཇོ་བོ་བོད་དུ་ཕེབས་ཚེ་དགུང་གྲངས་༦༡ཡིན་ལ། དེ་ནས་བོད་དུ་ལོ་བཅུ་བདུན་བཞུགས་ཤིང་། དེ་གཉིས་བསྡོམས་པས་དགུང་ལོ་༧༨ཕེབས་པ་ས་ཕག་ (ཕྱི་ལོ་༡༠༥༩) ལོར། ཇོ་བོ་དགུང་ལོ་བདུན་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་ཕེབས་པ་ན་སྐུ་གཤེགས་པར་ངེས་སོ། ། (982-1059)

ཇོ་བོ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེ། མཉམ་མེད་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དགུང་ལོ་བརྒྱད་པའི་སྐུ་ཚད་ཇོ་བོ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེར་གྲགས་པ་འདི་ཉིད། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་བཙུན་མོ་བལ་བཟའ་ཁྲི་བཙུན་གྱི་རྟེན་སྐལ་དུ་བལ་ཡུལ་ནས་དུས་རབས་བདུན་པའི་དྲངས་པའི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སྐུ་བརྙན་རྩ་ཆེན་ཞིག ཐོག་མར་སྐུ་འདྲ་འདི་བལ་བཟས་བཞེངས་པའི་ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ངམ། དེ་ཡང་ཇོ་ཁང་དུ་གྲགས་པ་དེར་བཞུགས་ནའང་། ཕྱིས་དབོན་སྲས་ཏེ་ཚ་བོ་མང་སྲོང་མང་བཙན་གྱི་དུས་སུ།

རྒྱ་དམག་བྱུང་བ་ན་དེའི་འཇིགས་པས་མང་ཡུལ་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱལ་ནས་སྦས་ཟེར་བ་དང་། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ཟེར་ན་བོན་ལ་དགའ་བའི་བློན་པ་དག་གིས་དེའི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱལ་ཟེར་བའི་ལོ་རྒྱུས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། གང་ལྟར་དེ་ནས་གདན་དྲངས་སྐབས་ཇོ་ཤཱཀ་རྣམས་གཉིས་བཞུགས་ཡུལ་བརྗེ་བོ་ཐེབས་ནས། དེ་སང་ཇོ་བོ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེ་སྔོན་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོས་བཞེངས་པའི་རྒྱ་བཏབ་ར་མོ་ཆེའི་གཙུག་ལག་ཁང་ན་བཞུགས་སོ། །ཇོ་ཤཱཀ་རྣམ་གཉིས་ཞེས་གྲགས་པ་ཡང་། ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནེ་དང་། ཇོ་བོ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེ་གཉིས་ལ་ཞུ་བ་ཡིན། ཇོ་ཤཱཀ་རྣམ་གཉིས་མཇལ་མ་མྱོང་བའི་སྐྱེ་བོ་བསོད་ནམས་དམན་པ་ང་དང་ང་འདྲ་བ་མང་པོས་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེ་ཞེས་པའི་མཚན་ལ་འཁྲུལ་ནས་འདི་ལྷ་ཅི་འདྲ་ཞིག་གི་སྐུ་འདྲ་ཡིན་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བ་སྲིད་མོད། འོན་ཀྱང་དེ་གཉིས་ནི་སྟོན་པའི་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་བརྙན་ཡིན་པ་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པས་མཛད་པའི་ལྷ་ལྡན་སྤྲུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དཀར་ཆག་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །ར་མོ་ཆེའི་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་རྒྱ་བཏབ་ར་མོ་ཆེ་ཞེས་པ་ཡང་། རྒྱ་བཟས་ཕུག་བཏབ་པའམ་བཞེངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །

ཇོ་བོ་སྨྲྀ་ཏི་ཛྙཱ་ན། སྨྲྀ་ཏི་ཛྙཱ་ན་ཀཱིརྟི་ལ་གཟིགས།

ཇོ་བོ་ཡབ་སྲས། ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ་དང་། དེའི་སློབ་མ་འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་གཉིས་ལ་ཟེར།

ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནེ། ལྷ་སའི་ཇོ་བོ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་སངས་རྒྱས་ཉིད་དང་ཁྱད་པར་མ་མཆིས་པའི་ཇོ་བོ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ནི་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་ལྷ་དང་མིའི་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་བཅུ་སྐུའི་རྒྱུར་སྤྲུངས་པ་ན། བཟོ་བོ་ཝི་ཤྭ་ཀརྨས་དེ་རྣམས་བཞུ་བཏུལ་ལུགས་སུ་བླུགས། ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོ་དགུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་པའི་སྐུ་ཚད་ལྟ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་ཤིང་། མཐོང་ཐོས་དྲན་རེག་ཙམ་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ས་བོན་ཁྱད་པར་ཅན་འཇོག་ནུས་པ་འདི་ཉིད། ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དམ་པར་བསྒྲུན་པ་ལ། རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་གནས་པར་མཛད་དེ། ཡོ་རྒྱན་ཡུལ་གྱི་ཡུལ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་དབུས་འགྱུར་མ་ག་དྷར་བཞུགས་པའི་ཚེ། རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཐུས། རྒྱ་གར་ནས་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཇིངས་ལ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ། མ་ཧཱ་ཙི་ན་པའི་མཆོད་པའི་ཞིང་དུ་བཞུགས་པ་ལས། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་བཙུན་མོ་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོའི་རྟེན་སྐལ་དུ་རྒྱ་ནག་ནས་བོད་དུ་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་གདན་དྲངས། འདི་དང་སྟོན་པ་དགུང་ལོ་བརྒྱད་པའི་སྐུ་ཚད་ཇོ་བོ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེ་ (བལ་བཟས་གདན་དྲངས་པ་གཉིས་ཀ་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྐུ་བརྙན་ཡིན) གཉིས་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཞལ་

བཀོད་མཛད་ནས་གཟོ་བོ་བི་ཤྭ་ཀརྨ་ལ་བཞེངས་སུ་བཅུག་ཅིང་བྱིན་རླབས་རབ་གནས་ཀྱང་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད། རྒྱ་གར་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་མོའི་སྙིང་ཐོག་ཁྱམས་ཀྱི་ནང་དུ་བཞུགས་ཁྲི་སྟོང་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་སྟོན་ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནེའི་བཞུགས་ཁྲི་ཡིན་ཞེས་བཤད་སྲོལ་ཡོད་པ་ལྟར་བདེན་པར་སྣང་། འདིའི་ཞལ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ངན་སོང་དུ་མི་འགྲོ་ཞེས་སྟོ་བལ་ན་གྲགས་པ་ཡིན་གསུང་ངོ་། །ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་ནེའི་སྣང་བརྙན་ལ་གསེར་བཟང་པོ་འབབ་ཞིག་གི་རྒྱུ་ཆོགས་ལས་གྲུབ་པའི་དབུ་རྒྱན་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིགས་ལྔའི་སྣང་བརྙན་འབུར་དོད་དུ་ཡོད་པ། དར་དཔྱངས་ཀྱང་གསེར་ལས་བྱས་པ། རིན་པོ་ཆེ་ནལ་དང་། མུ་ཏིག་དང་། གཡུ་ལ་སོགས་པ་སྲིད་ན་དཀོན་ཞིང་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྲ་ཚོམས་དུ་མས་མཛེས་པར་བྱས་པ་ལ་བཟོ་བཀོད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་དབུ་རྒྱན་འདི་ཉིད། སྟོན་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཕུལ་བ་ཡིན་ཞིང་། དགོས་པ་ནི་དབུ་རྒྱན་ཕུལ་ཏེ་ལོངས་སྐུའི་ཆ་བྱད་དང་མཐུན་པར་མཛད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས། ངེས་པ་ལྷ་ལྡན་གྱི་ལོངས་སྐུ་དང་མཚུངས་པར་འཁོར་བ་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་འགྲོ་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དུ་བརྟན་པར་བཞུགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། དབུ་རྒྱན་ཕུལ་ཞིང་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོའི་རྒྱུན་བཙུགས་པ་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་དང་འགྲོ་བའི་ཕན་བདེ་ཟླ་ནས་ཟླར་འཕེལ་ཏེ་སྙིགས་མའི་དུས་ཀྱང་རྫོགས་ལྡན་བཞིན་དུ་གྱུར་ཏོ། །གཞན་ཡང་ཇོ་བོའི་སྣང་བརྙན་འདི་ཉིད་སྔར་ཨོ་རྒྱན་གྱི་ཡུལ་དུ་བཞུགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་དབུ་རྒྱན་ཡོད་པར་གྲགས་པ་སྔར་གྱི་ལུགས་དང་མཐུན་པར་བྱས་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །དེ་སྐད་དུ། ཕུན་ཚོགས་གསེར་འོད་ཕྱོགས་བཅུར་རབ་ཏུ་འཕྲོ། །བཀྲ་ཤིས་དཔལ་གྱིས་ཀུན་ནས་ལྷམ་མེ་བ། །རིན་ཆེན་ས་ལེ་སྦྲམ་གྱི་དབུ་རྒྱན་འདི། །ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོའི་དབུ་ལ་ཕུལ་བ་ཡིས། །བསྟན་པ་རིན་ཆེན་ཕྱོགས་བཅུར་རྒྱས་པ་དང་། །འཛིག་རྟེན་བདེ་ལེགས་ཆེན་པོས་ཁྱབ་པ་དང་། །ལྷར་བཅས་འགྲོ་བའི་གཙུག་གི་རྒྱན་གྱུར་པའི། །སྟོབས་བཅུ་མངའ་བའི་གོ་འཕང་འཐོབ་པར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཕུ་དུད་དང་རིམ་གྲོ་ཟླ་ན་མེད་པས་སྤྱི་ཞུ་བགྱིས་ཏེ་རྟེན་གྱི་གཙོ་བོར་མངའ་གསོལ་བས་འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་དུ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་དགེ་མཚན་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཁྱབ་པར་གྱུར་ཏོ། །ཐོག་མར་རྒྱ་བཏབ་ར་མོ་ཆེའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཞུགས་ནའང་། དབོན་སྲས་ཏེ་ཚ་བོ་མང་སྲོང་མང་བཙན་གྱི་དུས། རྒྱ་དམག་ཐུབ་བར་བརྟེན། ལྷ་སྒོ་མེ་ལོང་ཅན་དུ་བཅུག་ནས་སྒོ་ལ་ཞལ་བ་བྱས་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྐུ་བྲིས། དེ་ནས་རྒྱལ་རབས་གཉིས་ཀྱི་ཚེ། འཇང་ཚ་ལྷ་དབོན་གྱི་བཙུན་མོར་བསུས་པའི་རྒྱ་མོ་བཟས། ངའི་ཨ་ནེའི་ལྷ་ཁང་བལྟར་འགྲོ་ཞེས་ར་མོ་ཆེར་ཕེབས་པ་ན། ཤཱཀྱ་མུ་ནི་མ་བཞུགས་པས། ལྷ་སྒོ་མེ་ལོང་ཅན་དུ་ཡོད་པ་རྩིས་ཁོག་ནས་ཤེས་ཏེ་སྤྱན་དྲངས་ནས་གཙང་ཁང་དབུས་མ་འདིར་

བཞུགས་སུ་གསོལ་ལོ། །ཡང་ལོ་རྒྱུས་གཞན་དུ། རྫོ་བོ་འདི་ཐོན་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེའུ་བཙན་སྐུ་ན་ཕྲ་མོའི་སྐབས་ཡབ་རྒྱལ་པོ་འདས་ནས་ཕྱིག་བློན་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཁྲིམས་བཤིག་ཅིང་། རྫོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནེ་ཡང་རྒྱ་ཡུལ་དུ་སྐྱེལ་བར་བརྩམས་ཏེ་མི་སུམ་བརྒྱས་བཏེག་ཀྱང་མ་ཐེག་པར་ཅེ་ཐང་དུ་སྦས། གོང་ཆོར་ཤེ་ཉེས་སོགས་བཀྲ་མ་ཤིས་པ་མང་པོ་བྱུང་བ་ལྷ་ཅེ་འོག་ཏུ་སྦས་པའི་ལན་ཟེར་ནས་མཐར་ཅེ་འོག་ནས་བཏོན་ཏེ་དྲེའུ་གཉིས་ཀྱིས་བཏེག་ནས་མང་ཡུལ་སྐྱིད་གྲོང་དུ་བསྐྱལ་བ་སོགས་འོ་བཀྱལ་མང་ཙམ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་ཡོད་དོ། །རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་དང་། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་ལྷ་ལྡན་སྤྲུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དཀར་ཆག་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སོགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད་དོ། །

ཇོ་བོའི་འདུ་སྐུ་དབུ་ཡོན་མ། རྫོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤའི་ཐུགས་ཀྱི་ཐུ་བོ་འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་བཞེངས་པའི་ཇོ་བོའི་སྐུ་ཐང་ཅིག་རླབས་ཅན་ཞིག རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་སྐུ་ཐང་དེ་དབུ་ཐུས་སུ་གདན་དྲངས་ཏེ། ལམ་རིམ་བརྒྱུད་པའི་གསོལ་འདེབས་ལམ་མཆོག་སྒོ་འབྱེད་ལྡེགས་རྩོམ་གནང་ནས་གདུང་ཤུགས་དྲག་པོས་ཡུན་རིང་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་པས། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ནས་སློ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་བར་གྱི་བླ་མ་བརྒྱུད་པ་རྣམས་དང་། ཁྱད་པར་ཇོ་བོ་རྗེ། འབྲོམ་སྟོན་པ། པོ་ཏོ་བ། ཤ་ར་བ་རྣམས་བླ་བའི་བར་དུ་ཞལ་གཟིགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ངོ་མཚར་བ་ཡོད་དོ། །

ཇོ་བོའི་བླ་མ་གཙོ་བོ་གསུམ། རྫོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤའི་བླ་མའི་གཙོ་བོ་གསུམ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་མངའ་བདག་བླ་མ་གསེར་གླིང་པ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་། རང་གི་སྐུ་ཤ་བཅད་ནས་གཞན་ལ་སྦྱིན་ཅིང་བྱམས་སྙིང་རྗེ་འབའ་ཞིག་བསྒོམས་པས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཐུགས་ལ་འཁྲུངས་པ་བླ་མ་རྨ་ར་ཙི་ཏ། (བཀའ་གདམས་གླེགས་བམ་ ༼ཀ་པ༽ ༡༩ལས། བྱམས་པའི་སྐྱེས་མཆོག་གྲུབ་ཆེན་རྣལ་འབྱོར་པ། །རྨི་ཏ་ཞེས་རང་ཤའང་གཞན་ལ་སྟེར། །ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་སེམས་བསྐྱེད་སྦྱིན་མཛད་པའི། །བླ་མ་དཔའ་བོ་གཉིས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས) གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བདག་ལ་དངོས་སུ་ལེན་ནུས་པ་བླ་མ་བྱམས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དང་གསུམ་མོ། །

ཇོ་བོའི་ས་དྲ། རྫོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ་སྐུ་འཚོ་བཞུགས་སྐབས་འཚོ་བ་ཁོང་གིས་སྐྱོང་བའི་ཚོགས་པ་ལ་ཇོ་བོའི་ས་དྲ་ཟེར། དེབ་ཐོན་སྔོན་ཆ་༣༢༧ལས། རྫོ་བོ་བཞུགས་དུས་འཚོ་བ་ཇོ་བོས་སྐྱོང་བ་རྣམས་ལ་ཇོ་བོའི་ས་དྲ་ཟེར། ས་དྲ་དེ་བོད་སྐད་དུ་སྡེའམ་ཚོགས་པ་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། ས་དྲ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཇོ་བོས་མཛད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཚིག སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་སྨོན་པའི་ཚིག་གི་རིམ་པ་ཞེས་བྱ་བ། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་དབུ་མ་ ༼གི༽ ༢༤༥ན༢ན་བཞུགས་སོ། །

ཇོ་མོ། ❶ བཙུན་མོའི་མིང་། ❷ ལྷ་མོ། རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མ་ལ། ཇོ་མོ་སྒྲོལ་མ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། རྗེའི་ལམ་རིམ་དང་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ན་གསལ། གཞན་ཡང་། ཇོ་མོ་གླང་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ ཆུང་མའི་ཞེ་ས། ཇོ་མོ་ཞིག་ཀྱང་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ལྟ་བུ། ❹ བཙུན་མ། ཨ་ནེ། ❺ གཙོ་མོ་དང་བུད་མེད་མཆོག་ལ་ཟེར་ཏེ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་བཟང་བྱིན་གྱི་མ་ག་ལ་དེར་སོང་སྟེ་ཕྱིན་ནས་ཀ་ལན་ད་ཀའི་བུ་ཚེ་དང་ལྡན་པ་བཟང་བྱིན་གྱི་མ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །ཇོ་མོ་མཆེན་པར་མཛོད་ཅིག ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། མི་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་མོ་ཡིན་པས་ན་ཇོ་མོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་མིའི་གཙོ་བོ་ལ་ཇོ་བོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། ཇོ་མོ་ནི་བུད་མེད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱར་བ་ཙམ་ལས་དོན་ལ་ཇོ་བོ་དང་འདྲ།

ཇོ་མོ་གླང་མ། ཇོ་མོ་གངས་དཀར་ཡང་ཟེར། བལ་བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་སུ་གངས་རྒྱལ་མོ་མཐོན་མཐིང་དམ། མཁར་ཏའི་ཇོ་མོ་གླང་མ་ Mount Everest ཞེས་པ་འཛམ་གླིང་གི་གངས་རི་མཐོ་ཤོས་སུ་བརྩི་བ་དེ་ལ། བལ་པོས་सागर माता Sāgarmāthā སཱ་གར་མཱ་ཏཱ་ཟེར་ཞིང་། གངས་རི་འདིའི་མཐོ་ཚད་ནི་ཕི་ཀྲིའམ་རྐང་ཁྲུ་༢༩,༠༣༥དང་། མི་ཀྲར་ 8,849.868 m བརྒྱད་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ཞེ་བཞི་བཅུ་མ་ཟིན་ཙམ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་རྩེ་མོར་ཕྱི་ལོ་༡༩༥༣ཟླ་བ་༥ཚེས་༢༩ཉིན་བོད་རིགས་ཤར་པ་བསྟན་འཛིན་ནོར་རྒྱས་དང་། Sir Edmond Hilary སྐར། ཨེཊ་མིན། ཧི་ལ་རི་གཉིས་ཀྱིས་ཐོག་མར་འཛེགས་ཐུབ་པ་དང་། དེ་རྗེས་མི་རིགས་ཁ་ཤས་ཀྱིས་འཛེགས་ཡོད་ཀྱང་། ཕྱི་ལོ་༡༩༧༥ཟླ་བ་༥ཚེས་༡༦ཉིན་ཉི་ཧོང་གི་བུད་མེད། Junko Tabei ཇུན་ཀོ་ཐབས་བེ་ཟེར་བས་འཛེགས་ནས་རྒྱལ་སྤྱིའི་བུད་མེད་ཀྱི་ལོར་གངས་རི་དེའི་རྩེར་བུད་མེད་ཀྱིས་འཛེགས་པར་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན་པར་བརྟེན་འཛམ་གླིང་གི་ཆེ་དགུ་དང་། གསར་ཤོག་མང་པོས་བསྔགས་བརྗོད་བྱས། གངས་རི་འདི་འཛུང་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་ལོ་རེ་བཞིན་མཐོ་རུ་འགྲོ་གི་ཡོད་ཅིང་། ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་ཐུར་ལས་ཕི་ཀྲིའམ་རྐང་ཚད་དྲུག་མཐོ་རུ་སོང་ཡོད་པར་བཤད། རི་འདི་ལོ་ས་ཡ་དྲུག་ཅུ་ཙམ་གྱི་གོང་ནས་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་འགོ་ཚུགས་ཤིང་། Mount Everest ཨེ་ཝེ་རེ་སི་ཞེས་པའི་མིང་ཐོགས་ཚུལ་ནི། དབྱིན་ཇིའི་དམག་དཔོན། Sir George Everest སྐར། འཇོར་ཇི། ཨེ་ཝེ་རེ་སི་ཞེས་པས་གངས་རི་དེའི་མཐོ་ཚད་དང་ས་གནས་གར་ཡོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་གསལ་བར་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ནས་བཟུང་། ཇོ་མོ་གླང་མ་ལ། མོའོན་ཊ། ཨེ་ཝེ་རེ་སི་ཞེས་པའི་མིང་ཆགས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཇོ་མོ་ནི་སྐབས་འདིར་ལྷ་མོའི་གཙོ་མོའི་མིང་དང་། གླང་མ་ནི་ལྷ་མོ་ཟེར་ཉམས་པ་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །འོ་ན་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ཞེས་པ་ལྟར་ཚིག་བསྡུས་པའི་

སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ནི་ཐེབས་སྦྱོར་གྱི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད་ཅིང་། གཞན་ཡང་ཇོ་མོ་ཞེས་པ་དོན་མང་པོ་ལ་འཇུག་པས་འདིར་ལྷ་མོའི་དོན་ནོ་ཞེས་གོ་བའི་ཕྱིར་དུ་འང་དེ་ལྟར་སྨོས་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་སྙམ། གཞན་ཡང་ཚིག་སྔ་ཕྱི་གཉིས་དོན་འདྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། འགྲོ་ཆས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཕྱིར་འགྲོ་བ་དང་ཆས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཀྱང་མིང་ཚིག་ཏུ་བཞག་ཚོག་པ་དང་། གཞན་ཡང་། ཇོ་བོ་རྗེ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡང་ན། ཇོ་མོ་ནི་གཙོ་མོ་དང་། སླང་མ་ནི། ལྷ་མོ་བཟུར་ཉམས་པར་སེམས་སོ། །ཞྭ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་སོགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

ཇོ་མོ་ནང་། ཇོ་མོ་ནང་ནི་གཙང་གི་གཞིས་རྩེའི་ཁུལ་གྱི་ལྷ་རྩེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད་པར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། ཇོ་ནང་པའི་གདན་ས་ཡང་ས་ཁུལ་དེར་ཡོད། སྒྲ་བཤད་ནི། ཇོ་མོ་ནང་ཞེས་པ་ནི་བུད་མེད་བཞུགས་ཡུལ་ཞེས་པའི་དོན་རེད། དེ་ཡང་ལོ་རྒྱུས་ནི། ཡུལ་དེར་སྔོན་མཁའ་འགྲོ་ཡེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ་དང་ཁོང་གི་འཁོར་བཙུན་མ་ཆིག་སྟོང་ཙམ་གནས་དེར་བཞུགས་ནས་ཆོས་འཆད་ཉན་དང་སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་མཛད་པས་ཡུལ་དེ་ལ་ཇོ་མོ (ཇོ་མོ་ནི་བུད་མེད་མཆོག་ལའང་འཇུག) ནང་ཞེས་མིང་ཐོགས་པར་མཁའ་འགྲོ་ཡེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་ཐར་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས་སོ། །

ཇོ་བཟང་། མི་བཟང་། མི་བཟང་པོ།

ཇོ་ཤཱཀ་རྣམ་གཉིས། ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནི་དང་། ཇོ་བོ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེ་རྣམ་གཉིས་ལ་ཟེར། ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་པར་རང་རང་གི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཇོ་ཤཱཀ་རྣམ་གསུམ། དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་སྐུ་དུས་སུ་རྒྱ་དཀར་ནག་བལ་པོ་བཅས་ནས་གདན་དྲངས་པའི་བོད་ཀྱི་ལྷ་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་རྩ་བ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་སྐུ་བརྙན་གསུམ་སྟེ། ༡ སྤྱན་རས་གཟིགས་བཅུ་གཅིག་ཞལ། (འདི་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཙན་དན་སྦྲུལ་གྱི་སྙིང་པོ་ལས་རང་བྱུང་དུ་གྲུབ་པའི་སྤྱན་རས་གཟིགས་བཅུ་གཅིག་ཞལ་རྒྱ་གར་ནས་སྤྱན་དྲངས་པ) ༢ ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནི། (འདི་སྲོང་བཙན་གྱི་བཙུན་མོ་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཇོའི་རྟེན་སྐལ་དུ་རྒྱ་ནག་ནས་གདན་དྲངས) ༣ ཇོ་བོ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེ། (འདི་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་བཙུན་མོ་བལ་བཟའ་ཁྲི་བཙུན་གྱིས་བལ་པོ་རྒྱལ་པོ་འོད་ཟེར་གོ་ཆའི་ཐུགས་མོའི་རྟེན་སྐལ་དུ་བལ་ཡུལ་ནས་གདན་དྲངས) འདི་དག་ལོ་རྒྱུས་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དང་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དང་རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་ལམ་རིམ་གྱི་ཞལ་ལུང་༡༠བ༡ན་ཟུར་ཙམ་གསལ།

མཐིང་བསྔོལ། མཐིང་པ་ཕན་ཚུན་འཕྲུད་པའམ་སྦྱོར་བ། རྟ་དྲེལ་སོགས་མཐིང་པ་བསྔོལ་ནས་ཤིག་འཐུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

མཏྟུག་ཏོ། མཏྟུག་ངོ་དང་དོན་འདྲ།

མཏྟུག་ངོ། ❶ མཏྟུག རྗེས། རྗེས་མ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༢༨ན༨ལས། མཏྟུག་ན་འདུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། མཏྟུག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མཏྟུག་ངོ་སྟེ། དེ་ནི་འདུག་པ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་མཏྟུག་ན་འདུག་པའོ། །ཞེས་མཏྟུག་དང་མཏྟུག་ངོ་དོན་འདྲ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ❷ ཛ་མ། མཏྟུག་མ། གཞུག་གྲུ ❸ ཕོ་རྟགས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག སྐྱེས་པའི་རྟགས་ལ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བཞི་ཡོད། ཕོ་རྟགས། མཏྟུག་ངོ། ཚུ་འདར་ (ཚུ་འདོར་ཡིན་ནམ་སྙམ་སྟེ། གཅི་བ་དང་ཁུ་བ་རྣམ་པར་འདོར་བས་སོ་ཞེས་མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་ལས་གསུངས་སོ) ཉལ་གནས་བཅས་སོ། །

མཏྟུག་མ། ❶ རྗེས་མ། རྗེས་སུ། ཐ་མ། ❷ ཛ་མ། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། གང་ན་བཟའ་བཏུང་ཡོད་དེར་རྒྱུག །དགོས་པའི་བྱ་བ་བཅོལ་ཡང་འབྲོས། །གཏམ་དང་བཤད་གད་ཤེས་ན་ཡང་། །མཏྟུག་མ་མེད་པའི་ཁྱི་རྣན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འཛྭ་ས། འཛའ་ས་དང་དོན་གཅིག འཛའ་ས་ལ་གཟིགས།

འཛན་པོ། སྐྱེས་པ།

འཛན་མོ། བུད་མེད། སྐྱེས་མ།

འཛམ། ❶ འཛམ་པོའི་བསྡུས་ཚིག ❷ ཐུག་པའི་མིང་། འཛམས་ཞེས་སའི་ཡང་འཇུག་ཡོད་པའང་འཐད་དེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས་མང་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་སྡེ་བསྐལ་བཟང་ལས། ང་ནི་སྔོན་ཚེ་དམན་པར་གྱུར་པའི་ཚེ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་ཆེན་ལ། །འཛམ་གང་ཞིག་གིས་དབུལ་བ་བྱས་ནས་ཀྱང་། །དང་པོར་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འཛམ་མགོན། <མཉྫུ་ནཱ་ཐ> འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

འཛམ་མགོན་བླ་མ། ❶ རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ། ❷ འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

འཛམ་རྫོར། གསང་འདུས་འཛམ་དཔལ་རྡོ་རྗེ་དང་འདྲ། དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཛམ་དཔལ། <མཉྫུ་ཤྲཱི> འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

འཛམ་དཔལ་སྐུ་ཡི་སྒྲུལ་པར་འཁྲུངས་ཞེས་སོགས། འཛམ་དཔལ་སྐུ་ཡི་སྒྲུལ་པར་འཁྲུངས། །ཀླུ་སྒྲུ་དགོངས་པ་ཐུགས་སུ་ཆུད། །བློ་བ་གྲགས་པ་ཞེས་གྲགས་པ། །བློ

མ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པའི་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ལ་བསྟོད་ཕྱག་མཛད་པའི་ཚིགས་བཅད་འདི་གྲུབ་ཐོབ་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞིའི་གསོལ་འདེབས་ཀྱི་གཞུང་ཚིག་ཡིན།

འཇམ་དཔལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐོར། ༡ འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད། ཀླུའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་འགྱུར། ༢ དཔའ་བོ་གཅིག་གྲུབ། དགེ་བློ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བའི་འགྱུར། ༣ འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ཨ་ལོ་ཀ་ཉི་ཤུ། སྨྲའི་དབང་པོའི་འགྱུར། ༤ འཇམ་དཔལ་གྱིས་དམོད་བཙུགས་པ། ༥ འཇམ་དཔལ་ཤེས་རབ་བློ་འཕེལ་ཨ་ལོ་ཀ་ལྔ། ༦ འཇམ་དཔལ་ཡི་གེ་འབྲུ་གཅིག་པ། ༧ འཇམ་དཔལ་གྱིས་དམ་བཅས་པ། ༨ འཇམ་དཔལ་སྔོན་པོ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྟོད་པ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །འཇམ་དཔལ་གྱི་མཚན་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་པ་ཨ་ལོ་ཀ་བཞི་བཅུ། འཇམ་དཔལ་གྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པ། མཉྫུ་གྷོ་ཥ། ཝཱ་གཱི་ཤྭ་ར། འཇམ་དཔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བྱེད། འཇམ་དཔལ་ལ་ལྷ་མོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྟོད་པ་བཅས་སོ། །འདི་འཇམ་དཔལ་ལ་བུ་མོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྟོད་པ་དང་གཅིག་མི་གཅིག་བརྟག་སྟེ། དེ་དག་མ་རྙེད་དོ། །ཞེས་བུ་སྟོན་གསུང་ངོ་། །

འཇམ་དཔལ་རྡོ་རྗེ། <མཉྫུ་ཤྲཱི་བཛྲ> འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་། ❶ རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་ཞལ་ལས་བྱུང་བའི་མན་ངག་གམ་གསུང་རྒྱུན། ❷ སློབ་དཔོན་སེངྒེ་བཟང་པོའི་སློབ་མ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱིས་འཇམ་དཔལ་གྱི་གསུང་ལ་ཟིན་བྲིས་སུ་མཛད་དེ་སྦྱར་བའི་གཞུང་ ། འདི་ལ་ཞལ་ལུང་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་སོགས་གསང་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་ཞལ་ལུང་ཞེས་ཡང་ཡང་འབྱུང་བ། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ཉིད་ལ་གསུང་བ་ཡིན། འདི་གསང་འདུས་འཇམ་དཔལ་རྡོ་རྗེའི་རྫོགས་རིམ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན། འདི་འཇམ་དཔལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གྲས་སུ་བཞུགས། ❸ རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་ལམ་རིམ་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་།

འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ། <མཉྫུ་ཤྲཱི་ཀུ་མཱ་ར་བྷཱུ་ཏ> འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག འཕགས་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ལས་འདི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མཚན་ཡིན་པར་བཤད། སྒྲ་བཤད་ནི། སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་རྩུབ་རེག་དང་བྲལ་བས་ན་འཇམ། ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དཔལ་དང་ལྡན་པས་ན་དཔལ། ན་ཚོད་བཅུ་དྲུག་ལོན་པའི་ཉམས་དང་ལྡན་པས་ན་གཞོན་ནུར་གྱུར་པའོ། །

འཇམ་དབྱངས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ལྷ་ཞིག་སྟེ། དེའི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྐུ་མདོག་དམར་སེར་ཕྱག་གཡས་རལ་གྲི་འཕྱར། །གཡོན་པས་ཤེར་ཕྱིན་གླེགས་བམ་ཐུགས་ཀར་འཛིན། །གཞོན་ནུ་བཅུ་དྲུག་ལང་ཚོའི་ཉམས་དང་ལྡན།།

ཟུར་ཕུད་ལྔ་པ་རིན་ཆེན་རྒྱན་གྱིས་མཛེས། །སྣ་ཚོགས་དར་གྱི་སྟོད་གཡོག་གཤམ་ཐབས་གསོལ། །པད་ཉིར་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་ཚུལ་གྱིས་བཞུགས། །རྒྱལ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་བདག་ཉིད་ལྷག་པའི་ལྷ། །འཇམ་དབྱངས་གཞོན་ནུའི་ཞབས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །སྔགས། ཨོཾ་ཨ་ར་པ་ཙ་ན་དྷཱིཿ སྒྲ་བཤད་ནི། སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་རྩུབ་རེག་དང་བྲལ་བས་ན་འཇམ། གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་དང་ལྡན་པས་དབྱངས་ཞེས་བྱའོ། །

འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་ཕྱག་མཚན་རལ་གྲི་དང་གླེགས་བམ་གྱི་མཚོན་དོན། རལ་གྲིས་བདག་འཛིན་གྱི་འཁྲི་ཤིང་གཅོད་པ་དང་། གླེགས་བམ་གྱིས་ཟབ་མོའི་དོན་སྟོན་པར་མཚོན། རྗེའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོ་ལས། དཔུང་རྒྱན་གདུ་བུས་མཛེས་པར་བྱས་པ་ཡི། །གཡས་པའི་ཕྱག་ན་དངོས་འཛིན་འཁྲི་ཤིང་གི །ལྗོན་པ་དྲུངས་ནས་གཅོད་པའི་རལ་གྲི་ནི། །འབར་བའི་འོད་ཀྱི་དྲྭ་བ་འགྱེད་པ་བསྣམས།། ཞི་སྒོ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལམ། །མ་ལུས་གསལ་བར་སྟོན་པའི་གླེགས་བམ་མཆོག །ཨུཏྤལ་སྔོན་པོའི་ལྟེ་བར་གནས་པ་ཡི། །སྡོང་བུ་གཡོན་པའི་ཕྱག་གིས་ཐུགས་ཀར་འཛིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འཇམ་དབྱངས་དགའ་བློ། ཁོང་ལ་འཇམ་དབྱངས་ལེགས་པ་ཆོས་འབྱོར་ཡང་ཞུ། འབྲས་སྤུངས་བློ་གསལ་གླིང་དུ་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རིམ་པར་བྱོན་པའི་ཐོག་མ་དེ་ཡིན་འདུག ས་བྱ་ལ་ཚལ་དུ་སྐུ་འཁྲུངས། ཀུང་རུ་ཆོས་བློ་དང་སློབ་དཔོན་དཔལ་བློ་བ་ལ་ཕར་ཚད་གསན། སློབ་དཔོན་གནས་བརྟན་པ་ལ་འདུལ་མངོན་དང་། བ་སོ་ཆོས་རྗེ་དང་། པཎ་ཆེན་པ་ལ་གསང་སྔགས་རྣམས་གསན་ཅིང་མཁས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་པ་ལ་གསང་ཕུར་བ་སྨད་པའི་འཆད་ཉན་མཛད། དེ་ནས་མདོ་ཁམས་སུ་ཕེབས་ནས་རིང་དུ་མ་བཞུགས་པར་སླར་དབུས་སུ་བྱོན་ནས་བློ་གསལ་གླིང་པའི་འཆད་ཉན་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཙམ་མཛད། དགུང་ལོ་རེ་ལྔ་པ་ཆུ་གླང་ལ་འབྲས་སྤུངས་ཀྱི་ཁྲིར་ཕེབས། གཞུང་ལུགས་ཆེན་མོའི་བཤད་པ་གཙོ་བོར་མཛད། ཡིག་འཛོག་ཀྱང་ཆུང་ཆུང་རེ་མང་དང་། གོ་ལན་དང་ཀར་ལན་སོགས་མཛད། ཞལ་སློབ་ཀྱང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ། དགའ་ལྡན་ཆོས་རྗེ་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་སོགས་སློབ་མ་ཤིན་ཏུ་མང་། སྣེའུ་ནས་སྦྱིན་བདག་མཛད་དེ། འབྲས་སྤུངས་བྱམས་ཆེན་གྱི་སྐུ་བཞེངས་པ་སོགས་བྱ་བ་ཆེར་མཛད། དགུང་ལོ་དོན་ལྔ་པ་ཆུ་ཕག་ཟླ་བ་དང་པོའི་ཚེས་བརྒྱད་ལ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཤེགས། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་འཇིགས་བྱེད་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་བློ་གྲོས། འཇམ་དབྱངས་དགའ་བློ་ལ་གཟིགས།

འཇམ་དབྱངས་ཆོས་སྐོར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དང་བླ་མ་དབུ་མ་པ་གཉིས་ལ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱིས་གནང་བའི་ཆོས་སྐོར། ལམ་རིམ་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་༤༧༨ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོ། འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་བསྟོད་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་མཛད།

འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོའི་ཊཱི་ཀའི་སྐོར། འཇམ་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་ཊཱི་ཀའི་སྐོར་ལ། རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་ཊཱི་ཀ་ཙམ་ཞིག་མིག་ལམ་དུ་ཤར།

འཇམ་དབྱངས་རྣམ་གསུམ། བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་གསུམ་ཞེས་གྲགས་པ་ནི། ༡ ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན། ༢ ཀུན་མཁྱེན་ཀློང་ཆེན་རབ་འབྱམས་པ། ༣ རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་དང་གསུམ་མོ། །ཞེས་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་གསུངས་སོ། །

འཇམ་དབྱངས་གཙང་པ་བདུན་བརྒྱུད། གཙང་པ་བདུན་བརྒྱུད་ལ་གཟིགས།

འཇམ་དབྱངས་གཞོན་ནུ། འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་གཟིགས།

འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་རྡོ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག་ལ་གཟིགས།

འཇམ་དབྱངས་ལེགས་པ་ཆོས་འབྱོར། འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་བློ་གྲོས་ལ་གཟིགས།

འཇམ་དབྱངས་ཨ་ར་པ་ཙ་ན། ❶ འཇམ་དབྱངས་གཙོ་འཁོར་ལྔ་པ་ཞིག་སྟེ། གཙོ་བོ་ནི། སྐུ་མདོག་དཀར་པོ། ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ། རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྒྱན་པ། ཞལ་ཅུང་ཟད་འཛུམ་པ། པདྨ་དང་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གདན་ལ་བཞུགས་པ། ཕྱག་གཡས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་རལ་གྲི་འཕྱར་བ། གཡོན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་པུསྟི་ཐུགས་ཀར་འཛིན་པ། དེའི་གཡས་སུ་སྐྲ་ཅན་མ། གཡོན་དུ་ཉེ་བའི་སྐྲ་ཅན་མ། མདུན་དུ་ཟླ་བ་ཅན་གྱི་འོད། རྒྱབ་ཏུ་ཟླ་འོད་བཅས་སོ། །ཅུང་ཟད་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། དབུས་སུ་ཨ་ལས་འཇམ་དབྱངས། དེ་གཡས་སུ་ཙ་ལས་སྐྲ་ཅན་མ། གཡོན་དུ་ན་ལས་ཉེ་བའི་སྐྲ་ཅན་མ། མདུན་དུ་ར་ལས་ཟླ་བ་ཅན་གྱི་འོད། རྒྱབ་ཏུ་པ་ལས་ཟླ་འོད་བཅས་སོ། །འདིའི་སྒྲུབ་ཐབས་སྐོར། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཁྲང་ནླི་ཀར་ལཀྵྨས་མཛད་པའི་ཨ་ར་པ་ཙ་ནའི་སྒྲུབ་ཐབས། བསྟན་འགྱུར་རྒྱུད་

འགྲེལ་ (ཏུ་པ) ༧༦ན༢ན་གསལ། ཡང་དངོས་གྲུབ་བརྙེས་པའི་སློབ་དཔོན་མི་ཕམ་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་ཨ་ར་པ་ཙ་ནའི་སྒྲུབ་ཐབས། བསྟན་འགྱུར་རྒྱུད་འགྲེལ་ (ཏུ་པ) ༡༠བ༣ན་བཞུགས། ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྒྲུབ་ཐབས། བསྟན་འགྱུར་རྒྱུད་འགྲེལ་ (ཏུ་པ) ༡༢བ༢ན་བཞུགས་པ་བཅས་རྒྱུད་འགྲེལ་ (ཏུ་པའི) ནང་འདིའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཁག་གསུམ་དང་། ཡང་བསྟན་འགྱུར་རྒྱུད་འགྲེལ་ (སུ་པའི) ༡ན༧ན། ཚིག་ལྔུག་པའི་ཨ་ར་པ་ཙ་ནའི་སྒྲུབ་ཐབས་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་པདྨ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་མཛད་པ། ཨ་ར་པ་ཙ་ནའི་སྒྲུབ་ཐབས་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་མི་ཕམ་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ། དེའི་ཤོག་གྲངས་༢༡༣ན༧སོགས་སུ། ཨ་ར་པ་ཙ་ནའི་སྒྲུབ་ཐབས་སློབ་དཔོན་མི་ཕམ་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ། ཚིག་ལྔུག་པའི་ཨ་ར་པ་ཙ་ནའི་སྒྲུབ་ཐབས། འཕྲུལ་དུ་ཉམས་སུ་སྤྱོང་བའི་ཨ་ར་པ་ཙ་ནའི་སྒྲུབ་ཐབས། ཨ་ར་པ་ཙ་ནའི་སྒྲུབ་ཐབས་བཅས་སྒྲུབ་ཐབས་དྲུག་ཙམ་བཞུགས་སོ། །དེས་ན་རྒྱུད་འགྲེལ་ (ཏུ་པར) ཁག་གསུམ་དང་། (སུ་པར) ཁག་དྲུག་སྟེ་བསྡོམས་བསྟན་འགྱུར་ནང་འདིའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཁག་དགུ་བཞུགས་སོ། །❷ འཇམ་དབྱངས་ཨ་ར་པ་ཙ་ན་དམར་སེར་ས་ལུགས་ནི། སྐུ་མདོག་དམར་སེར་རམ་གསེར་བཙོ་མ་ལྟ་བུ་གུར་གུམ་གཞོན་ནུའི་མདངས་ཅན་འོད་ཀྱི་དྲྭ་བ་འཕྲོ་བ་པ། ཞི་ཞིང་འཛུམ་ལ་སྒེག་པ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས། གཡས་ཤེས་རབ་ཀྱི་རལ་གྲི་སྤྱི་སར་དཔུང་པའི་ཐད་ཀར་འཕྱར་བ། གཡོན་ཨུཏྤལ་སྔོན་པོའི་རྩ་བ་ཐུགས་ཀར་འཛིན་ཅིང་སྙན་གྱི་ཐད་ཀར་ཁ་བྱེ་བ་རབ་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྟེང་དུ་གསུང་རབ་ཀུན་འདུས་པའི་པོ་ཏི་དང་བཅས་པ། དར་དང་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་གྱིས་སྤྲས་པ། ཞབས་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་གིས་བཞུགས་ཤིང་། དབྱུ་སྐྲ་རལ་པའི་ཟུར་ཕུད་ལྔ་དང་ལྡན་པ། རིགས་བདག་མི་བསྐྱོད་པས་སྤྲས་པ། ལྷ་བའི་འོད་ཀྱི་རྒྱབ་ཡོལ་ཅན་ནོ། །ཛོ་ནང་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་ (ཡི་དམ་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲུབ་ཐབས་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས) ༣༣༧ན༥ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

འཇམས། ཐུག་པའི་མིང་སྟེ། འཇམ་དང་རོན་འདྲ་འོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ (ང་པ) ༢༧༥ན༥ལས། འཚོ་བྱེད་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འཇམས་གསོལ་ཏོ། །ལྷ་སྦྱིན་གྱིས་ང་རྒྱལ་བསྐྱེད་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་གསོལ་ཏོ་ཞེས་མར་མ་ཞུ་བཞིན་དུ་ཐུག་པ་འཐུངས་པས། ཞེས་སོགས་གོང་འོག་ཀུན་ཏུ་ལན་མང་པོར་སྣང་ངོ་། །

འཇའ་ལུས། སྒྱུ་ལུས་སྤྱིའི་མིང་། དག་མ་དག་གི་སྒྱུ་ལུས་གཉིས་ཀ་ལ་འཇའ་ལུས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་འཇའ་ལུས་རྡོ་རྗེའི་སྐུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དག་པའི་སྒྱུ་ལུས་ལ་ཟེར་བ་དང་། ཡང་རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། འཇའ་ལུས་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྐུ་ནི།

ཡིད་འཕྲོག་པའི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རིམ་ལྔའི་རིམ་པ་གསུམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། མ་དག་པའི་སྒྱུ་ལུས་ལ་ཟེར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞིབ་པར་འཇའ་ལུས་རྡོ་རྗེའི་སྐུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཇའ་ལུས་ཀྱི་སྐུ། འཇའ་ལུས་དན་འདྲ།

འཇའ་ལུས་རྡོ་རྗེའི་སྐུ། དག་པའི་སྒྱུ་ལུས་ལ་ཟེར། རྗེའི་དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ་ལས། གང་གི་ཚེ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་དང་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་གཉིས་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པའི་འོད་གསལ་ཐོབ་པ་ལས། ལུགས་བཟློག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཚེ་སྣང་བ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། དེའི་བཞོན་པའི་རླུང་འོད་ཟེར་ལྔ་ཙམ་ལས་འཇའ་ལུས་རྡོ་རྗེའི་སྐུ་འགྲུབ་པ་དེའི་ཚེ། ལུས་དེ་ཉིད་དུ་གནས་བཞིན་པའི་ངང་ནས་སེམས་འོད་གསལ་ལ་ཞུགས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀུང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པས་ཟུང་འཇུག་གི་གོ་འཕང་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པའི་ཟུང་འཇུག་གཉིས་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། སློང་རྡོལ་བླ་མའི་གསུང་འབུམ་ལས་ཀྱང་། རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་ལས་ལུགས་ལྡོག་གི་ཉེར་ཐོབ་གྲུབ་པ། དག་པའི་སྒྱུ་མའི་སྐུ་ཐོབ་པ། ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ཟུང་འཇུག་ཐོབ་པ། ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ། གང་ཟག་དེ་དགྲ་བཅོམ་པར་གྱུར་པ། ནམ་མཁའ་ཇི་སྲིད་བར་དུ་གནས་པའི་འཇའ་ལུས་རྡོ་རྗེའི་སྐུ་ཐོབ་པ་རྣམས་དུས་མཉམ་མོ། །ཞེས་གསུངས། འདི་ལ་རླུང་སེམས་ཙམ་ལས་བསྒྲུབས་པའི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ལྷའི་སྐུ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་བར། རྗེའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་རྫོགས་རིམ་དཔྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ལས་གསུངས་ཤིང་། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསང་འདུས་ཡིག་ཆུང་ཉེར་གཅིག་ལས་ཀྱང་། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཧིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཐུས་འབྱུང་བ་བསྡུས་ནས་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་འོད་གསལ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་རྗེས་སུ་དེ་ལས་ལངས་མ་ཐག་ཁོ་ནར་འཇའ་ལུས་ལས་གྲུབ་པའི་ལྷ་སྐུར་ལྡང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་འབྲས་དུས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྱུ་ལུས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན། འཇའ་ལུས་ཀྱི་སྐུ་ནི་སྐྱེ་རྒ་ན་འཆིའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བའི་སྐུ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། ཀླུ་ར་ནཱ་ཐའི་ཆོས་འབྱུང་༧༥༥ལས། ཐུ་མ་ནི་འཇའ་ལུས་སུ་གྱུར་ན་འཆི་བ་མེད་པ་ཡིན་པས་ལོ་སུམ་བརྒྱ་ཙམ་ཡང་མི་བཟོད། རྣམ་སྨིན་རགས་པའི་སྐུ་ལུས་ཀྱིས་མིའི་ཡུལ་དུ་དེ་ལྟར་བཞུགས་པར་འདོད་ན་ནི་མི་འཐད་པར་མངོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འཇའ་ས། ① བཀའ། བཀའ་ལུང་། འཇའ་ས་དང་འཇ་ས་ནི་དོན་གཅིག ངེབ་ཐོན་སྟོད་ཚ་ཨོག་གྲངས་༣༨ལས། ངེད་ (ཅིངའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་བཞི་པ་ཅིང་ཡུང་) རང་གི་རིང་

ལ་ (སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ) དེའི་འཛཱ་ས་ཡོང་ངམ་དྲིས་པས། ངེད་རང་གི་རིང་ལ་མི་འོང་གི ངེད་རང་ནས་རྒྱལ་པོའི་རབས་འདི་དང་ལོ་འདི་དང་ཉིན་ཞག་འདི་ལ་དེའི་འཛཱ་ས་ཐེར་བའི་མི་ཆ་ལུགས་འདི་ལྷ་ཟུ་ཟྲུས་པ་བཞི་འོང་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཐུའུ་བཀྭན་གྲུབ་མཐའ་༤༥༠ལས་ཀྱང་། དེབ་སྔོན་ལས། ཧུ་པི་ལི་པཀྲི་དང་མཇལ་ནས། བོད་ཡུལ་སོགས་གང་བདེར་ཆོས་སྤྱོད་ཅིང་། ངེད་ལ་སྨོན་ལམ་བཟང་པོ་ཐོབ་ཅེས་ཞུས་ཏེ་འཛའ་ས་བཟང་པོ་བསྒྲགས། ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མི་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །② དབང་ཆ་དང་ཐོབ་ཐང་ཕུལ་བའི་བཀའ་ཡིག ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྨད་ཆ་༡༩༡༥ལས། ཧོར་རྒྱལ་པོས་བརྩེའི་འཛའ་ས་གནང་བའི་ཟླ་མཐའ་འདི་ཡིན་པར་སྣང་། ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་སྨད་ཆ་༡༩༣༣ལས། ཐམས་ཅད་ཁྲལ་དམག་ཐུ་ལག་གི་ཁྲིམས་ལས་ཐར་བ། མི་སྣའི་ལུང་མི་གཏོང་བ་སོགས་བསྟན་པ་ཤེད་བསྐྱེད་ཀྱི་འཛའ་ས་ཞུས་ཏེ་རྒྱ་དབུས་ཐམས་ཅད་དུ་བསྒྲགས། ཞེས་གསུངས། ཡང་ཞྭ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་དེབ་སྟོད་ཆ་༢༤༥ལས། འཛའ་ས་ནི། དབང་ཆའི་བཀའ་ལུང་ངམ། བཀའ་ཡིག ཤེ་བམ་སོགས་ལ་ཟེར། ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཧོར་གྱིས་ཕུལ་བའི་འཛའ་ས་མུ་ཏིག་མ་དང། བརྩེ་ཤེད་བསྐྱེད་མའམ། འཛའ་ས་བོད་ཡིག་མ་གྲགས་པ་གཉིས་སྔ་རྗེས་སུ་ཕུལ་བས། ཞེས་གསུངས་སོ། །③ གཟེངས་བསྟོད་སོགས་གནང་བའི་བཀའ་ཡིག དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་ལས། གོ་ས་དང་གཟེངས་བསྟོད་སོགས་གནང་བའི་ཡི་གེའི་མིང་དུ་བཤད། “རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༩༣༤ལས། དེ་མོ་སྤྲུལ་སྐུར་གུ་ཤྲཱིའི་ལུང་ལས་ཀྱི་ཐམ་ཀ་དང་འཛའ་ས་ལེགས་སྐྱེས་ཀྱི་བཀོད་པ་ཚན་གྲངས་དང་བཅས་བྱིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་༡༩༠ལས་ཀྱང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀཤྱ་པ་ཞེས་མཚན་དང་ཤེལ་གྱི་ཐེལ་ཀ་གསེར་གྱི་སྙོར་མོ་རྣམས་འཛའ་སར་ཕུལ། ཞེས་གསུངས།

འཛའ་སའི་ལུང་། གཟེངས་བསྟོད་ཀྱི་བཀའ་ཡིག་གམ། ཡང་ན་གོ་ས་སོགས་གནང་བའི་བཀའ་ཡིག དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༩༧༥ལས། གསེར་གྱི་པང་ལེབ་ཆོས་ཤོག་འཁྲུག་ཤོས་སྐོམས་པ་ཞེང་སོར་བཞི་དཀྲུས་མཐོ་དང་ཡོད་པ་བཅོ་ལྔ་འབྲུལ་མིག་ཏུ་སྦྲེལ་ནས་ལྟེབ་ཆོག་པ་ལ་གོང་གསལ་ཡི་གེ་གསུམ་ཉི་མ་ནུབ་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ཤེས་སུ་བཅུག་པའི་འཛའ་སའི་ལུང་ལས་ཀ་གནང་སྦྱིན་དང་བཅས་བསྩལ་བ་སྟོན་མོ་གཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ཐོག་སྤྲད། ཅེས་གསུངས།

འཛར། འཛར་བ་ལ་གཟིགས།

འཛར་བ། ❶ ཕན་ཚུན་ཁ་འབྲལ་དུ་མེད་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ། ཕན་ཚུན་དམ་དུ་བཅིངས་ནས་ཡོད་པ། འབྱར་བ་དང་དོན་གཅིག འདུལ་བ་ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་སྡེ་དགེ་སྒྲར་མའི་ (ཚུ་པ) ༡༨༠བ༣ལས། སྨིན་མ་འཛར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྨིན་མའི་སྤུ་རྣམས་ནང་འཛར་ཞིང་འདབ་ཆགས་སུ་འགྱུར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འབྱར་བ་ལ་གཟིགས། ❷ ལྡན་པ་སླན་པའི་དོན་ལའང་གོ

འཛི་བ། ❶ ཁྲི་ཤིག ❷ འཛིམ་པ། འདམ། འདམ་བག ཚོམས་ལས། དཔེར་ན་ཛ་མའི་མཁན་པོ་ཡིས། །འཛིམ་པ་ལས་ནི་སྣོད་བྱས་པ། །ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ (ཏུ) ༥༢བ༥ལས། འཛི་བའི་སྣོད་ཅེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། འཛི་བ་ཉིད་ཡིན་པས་འཛི་བ་སྟེ། འཛི་བའི་རང་བཞིན་གྱི་སྣོད་དམ་པ་ལས་བྱས་པའི་སྣོད་དང་ཆ་བྱད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཕལ་ཆེར་དཔེ་ཁ་ཅིག་ན། འཛི་བ་ལས་ནི་སྣོད་བྱས་པ། །ཞེས་བྲིས་ཡོད་པར་སེམས།

འཛིག་རྟེན། ❶ སྣོད། སྣོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན། ❷ སེམས་ཅན། འགྲོ་བ། ❸ ཚེ་འདི་དང་ཕྱི་མ། སྐྱེ་བ་འདི་དང་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ། དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་འདི་དང་འཛིག་རྟེན་ཕྱི་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ། དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❺ ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལའང་འཇུག དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❻ འདོད་པ། ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་དག་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྔ་པོ་འདི་དག་ནི་འཕགས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ལ་ནི་འཛིག་རྟེན་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ། རྣམ་བཤད་རིག་པ་ལ་གཞི་བྱས། ❼ སྡུག་བསྔལ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་རྣམས་སོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། འཛིག་རྟེན་ཞེས་བྱ་སེམས་ཅན་དང་། །སྣོད་དང་སྡུག་བསྔལ་འགྲོ་འདོད་ལའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཛིག་རྟེན་མཁྱེན་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག གྲུབ་བཤད་ནི། ཉིན་མཚན་དུས་དྲུག་ཏུ་གདུལ་བྱའི་འཛིག་རྟེན་ལ་གཟིགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐལ་པ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་མཁྱེན་པའམ་གཟིགས་པར་མཛད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་ཚུལ། མངོན་པ་མཛོད་ནས་གསུངས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་ཚུལ་དང་། དུས་འཁོར་ནས་གསུངས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་ཚུལ་གཉིས་བཤད་ཡོད་པ། སོ་སོའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཛིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད། རྙེད་པ་བྱུང་ན་དགའ་བ། མ་བྱུང་ན་མི་དགའ་བ། བདེ་བ་བྱུང་ན་དགའ་ལ། སྡུག་བསྔལ་བྱུང་ན་མི་དགའ་བ། སྙན་གྲགས་བྱུང་ན་དགའ་ལ། མ་བྱུང་ན་མི་དགའ་བ། བསྟོད་ན་དགའ་ལ། སྨད་ན་མི་དགའ་བའི་ཆགས་སྡང་གི་བློ

བརྒྱད་པོ་རྣམས་སོ། །དེ་ལ་ཆོས་བརྒྱད་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཆོས་བརྒྱད་ནི། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཤེས་སྤྲིང་ལས། འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པ་རྙེད་དང་མ་རྙེད་དང་། །བདེ་དང་མི་བདེ་སྙན་དང་མི་སྙན་དང་། །བསྟོད་སྨད་ཅེས་བགྱི་འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་པོ། །བདག་གི་ཡིད་ཡུལ་མིན་པར་མགོ་སྙོམས་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གྲུ་བཤད་ནི། ཆོས་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་ཤིང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་བྱཀྟྲ་ཤུ་ཊྷས་མཛད་པའི་ཚད་མེད་པ་བཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །ཆོས་བརྒྱད་མགོ་སྙོམས་ལ་གཟིགས།

འཇིག་རྟེན་བདུན་པོ། ❶ འགྲོ་བ་རིགས་ལྔ་དང་། གཟུགས་ཁམས་དང་གཟུགས་མེད་ཁམས་གཉིས་བསྣན་པའི་བདུན་ནོ། །❷ འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་དང་སྲིད་པ་བར་དོ་དང་བདུན་ཡིན་ནོ་ཟེར་རོ། །རྫེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་དང་། རྗེ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲོལ་མའི་ཊཱི་ཀར་གསུངས་སོ། །

འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་རྒན་པ་བཞི། རྒན་པ་ལ་རིགས་ཀྱིས་རྒན་པ། ན་ཚོད་ཀྱིས་རྒན་པ། ནོར་གྱིས་རྒན་པ། ཐོས་པས་རྒན་པ་དང་བཞི་ཡོད། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་བམ་པོ་དང་པོ་མཆོང་གལ་བྱའི་ལོ་རྒྱུས་འཆད་པའི་སྐབས་ལས། མི་གང་རིགས་ཀྱིས་རྒན་པ་དང་། །ན་ཚོད་རྒན་དང་ནོར་གྱིས་རྒན། །དེ་ཀུན་ཐོས་པས་རྒན་པ་ཡི། །སྒོ་ན་དོན་ཀུན་གཉེར་བས་སྤོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །འཇུ་མི་ཕམ་གྱི་གསུང་དུ་འང་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པར་དྲན།

འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ། (དབུ་མ) ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་ཏེ། མེ་གྱེན་དུ་འབར་བ་དང་། ཆུ་འཐུར་དུ་འབབ་པ་ལྟ་བུའོ། །

འཇིག་རྟེན་པ། (ཕར་ཕྱིན) ❶ སོ་སོ་སྐྱེ་བོའམ། སོ་སྐྱེ་ཐ་མལ་པ། ❷ ཁྱིམ་པ་མི་ནག

འཇིག་རྟེན་པའི་མེ་ལྷ་རིགས་མི་འདྲ་བ་བཅུ་གཉིས། (གསང་སྔགས) ༡ དབང་ཆེན་སེར་པོའི་མེ་ལྷ། ༢ འཛིན་བྱེད་དཀར་པོའི་མེ་ལྷ། ༣ རླུང་ནག་པའི་མེ་ལྷ། ༤ དམར་པོ་ཧུབ་ཁའི་ཉི་མདོག ༥ ཁྲི་ཊཾ་ཁམ་པ། ༦ ཁྲོ་བོ་དུད་ཁ། ༧ ལྕེ་བ་སྣ་ཚོགས་མདོག ༨ བྲང་བ་སྐྲོག་འོད་འདྲ་བ། ༩ ཡིད་ལས་སྐྱེས་ཚོགས། ༡༠ འཇིག་རྟེན་འཛིན་པ། ༡༡ ཤཱཀྱའི་མེ། ༡༢ རྒྱུགས་བྱེད་མེ་ལྷ་སྟེ་བཅུ་གཉིས་སོ། །

འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ། (ཕར་ཕྱིན) ལས་འབྲས་ལ་གཏིང་ནས་ཡིད་ཆེས་པའི་ངེས་པ་རྙེད་པ་ལ་ཟེར། སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་༤༧བ༡ལས། དེ་ལྟར་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་གཏིང་ནས་ཡིད་ཆེས་པའི་ངེས་པ་རྙེད་པ་དེ་ལ་ནི་

མདོ་སྡེ་རྣམས་ལས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་གསུངས་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངེས་པ་ལ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །གླང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེའི་རྗེའི་བསྟོད་པ་དོན་ལྡན་མའི་འགྲེལ་པ་༥(ལས། ལས་འབྲས་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་པའི་ལྟ་བ་འདི་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་། གནས་ལུགས་མཐོང་བའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་གི་སྔོན་དུ་སྐྱེད་དགོས་པ་སྨིན་བྱེད་སྦྱོར་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཀྱང་བཤད་མོད། གཙོ་བོ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་པས་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་སྟོང་ཐུན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་གསུངས། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བདེ་སྡུག་གི་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ལས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་ལས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་འཆོལ་བར་སོ་སོར་འབྱུང་བའི་ལས་འབྲས་ངེས་ཅན་ནམ་མི་སླུ་བ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཞེས་པ་དཀར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་བསྔགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ། རིག་པའི་གནས་བཞི་པོ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར། རིག་གནས་བཞི་ནི། གསོ་བ་རིག་པ། གཏན་ཚིགས་རིག་པ། སྒྲ་རིག་པ། བཟོ་རིག་པ་དང་བཞིའོ། །དགས་པོ་ཐར་རྒྱན་ལྟར་བཀོད། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་གཟིགས།

འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པར་གྲགས་པ། ❶ འཇིག་རྟེན་པ་སྤྱི་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པའི་ངོར་ཡོད་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཟེར། དེ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པར་གྲགས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །❷ གྲུབ་མཐའ་ལ་མ་སྦྱངས་པའི་འཇིག་རྟེན་རྣན་པོའི་བློས་འཛོག་ཐུས་པའི་ཆོས་ལ་ཡང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པར་གྲགས་པ་ཟེར་རོ། །

འཇིག་རྟེན་ཕལ་པའི་རིགས། བྱ་རྒྱུད་རིགས་དྲུག་གི་ནང་གསེས། མཚན་གཞི་ནི། ཚངས་པ། དབང་པོ། ཁྱབ་འཇུག ནམ་མཁའ་ལྡིང་། ཉི་ཟླ་སོགས་སོ། །

འཇིག་རྟེན་མིག ❶ ལོ་རྫ་བ། ❷ ཉི་མ། ❸ སངས་རྒྱས།

འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ། དམ་པའི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར། དྭགས་པོ་ཐར་རྒྱན་ལྟར་བཀོད། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད། ནག་ཚོའི་འགྱུར།

འཇིག་རྟེན་གསུམ་མགོན། འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ས་འོག་ཀླུའི་འཇིག་རྟེན། ས་སྟེང་མིའི་འཇིག་རྟེན། ས་བླ་ལྷའི་འཇིག་རྟེན་ཏེ་དེ་གསུམ་གྱི་མགོན་སྐྱབས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

འཇིག་ལྟ། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལ་གཟིགས།

འཇིག་ལྟ་ཉི་ཤུ། ❶ འདི་དག་ལ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རི་བོ་ཉི་ཤུ་ཡང་ཟེར། གཟུགས་བདག་མ་ཡིན་པ་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ། བདག་གཟུགས་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ལྡན་པར་ལྟ་བ། གཟུགས་ལ་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ལྟ་བ། བདག་ལ་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ལྟ་བ་དང་བཞིའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཚོར་བ་ལ་སྦྱར་ནས་བཞི། འདུ་ཤེས་ལ་བཞི། འདུ་བྱེད་ལ་བཞི། རྣམ་ཤེས་ལ་བཞི་སྟེ་ཉི་ཤུའོ། །ཛེའི་འཇུག་པའི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་ལས། གཟུགས་ནི་བདག་མ་ཡིན་པ་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་བདག་ནི་གཟུགས་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ལྡན་པ་མིན་པ་ལ་དེར་ལྟ་བ་དང་། གཟུགས་ལ་བདག་དང་བདག་ལ་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་དེར་ལྟ་བ་བཞི་སྟེ། གཟུགས་ཕུང་ལ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་འཇིག་ལྟས་ལྟ་བའི་ཚུལ་རྣམ་པ་བཞིར་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་བཞི་པོ་ཀུན་ལ་བཞི་བཞིར་ལྟ་བ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ནི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་ཆ་ཉི་ཤུར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དབུ་ལ་འཇུག་པ་ལས། གཟུགས་བདག་མ་ཡིན་བདག་ནི་གཟུགས་ལྡན་མིན། །གཟུགས་ལ་བདག་མེད་བདག་ལའང་གཟུགས་ཡོད་མིན། །དེ་ལྟར་རྣམ་བཞིར་ཕུང་ཀུན་ཤེས་བྱ་སྟེ། །དེ་དག་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཉི་ཤུར་འདོད། །ཅེས་གསུངས། ❷ འཇིག་ལྟ་ཉི་ཤུ་ནི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོར་ཡང་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་{ག་པ}ལས། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུས་དེ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་དང་། བག་ལ་ཉལ་བ་དང་། ཁམས་དང་། རང་བཞིན་ཤེས་ནས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་སོ་སོར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་བཤད་པ་བྱས་ཏེ། དེ་ཐོས་ནས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རིའི་རྩེ་མོ་ཉི་ཤུ་མཐོ་བ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྡོ་རྗེས་བཅོམ་ནས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཇིག་པའི་བསྐལ་པ། (མཛོད) དམྱལ་བ་མནར་མེད་ན་ཐར་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། ཕྱིས་ནས་སྐྱེ་འགྲོ་ནམ་ཆད་པ་ན་གནས་པའི་བསྐལ་པ་རྫོགས་ནས། འཇིག་པའི་བསྐལ་པའི་འགོ་ཚུགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འཇིག་པ་ལ་མེས་འཇིག་པ་དང་། ཆུས་

འཇིག་པ། རྒྱང་གིས་འཇིག་པ་དང་གསུམ་ལས། མེས་འཇིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། དང་པོ་ཁམས་གསུམ་གྱི་དམའ་ཤོས་དམྱལ་བ་མཐར་མེད་ཀྱི་སེམས་ཅན་དང་དེའི་སྣོད་སྟོངས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སེམས་ཅན་དང་དེའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སྟོངས་པའི་བར་གྱི་བསྐལ་པ་ལ། འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་ཟེར། མེས་འཇིག་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་སྟོངས། ཆུས་འཇིག་ན་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་བར་སྟོངས། རླུང་གིས་འཇིག་ནས་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་བར་སྟོངས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་བར་བསྐལ་བཅུ་དགུའི་རིང་ལ་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཡོངས་རྫོགས་སྟོངས་པའི་རྗེས་སུ། ཉི་མ་བདུན་རིམ་གྱིས་ཤར་ཏེ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སྟོངས་ཏེ་ནམ་མཁའ་སྟོང་པར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །ཅུང་ཟད་ཞིབ་པར་བཤད་ན་དང་པོ་དམྱལ་བ་མཐར་མེད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཚེ་འཕོས་ཏེ་གནས་གོང་མར་སྐྱེས་ཏེ་སྟོངས། ཚུལ་དེ་ལྟ་བུས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ལྷག་མ་རྣམས་དང་། དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྭགས་དང་། བྱང་གི་སྒྲ་མི་སྙན་པའི་མི་མ་གཏོགས་པའི་གླིང་གསུམ་གྱི་མི་རྣམས་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེས་ཏེ་སྟོངས་པར་འགྱུར་རོ། །བྱང་གི་སྒྲ་མི་སྙན་པའི་མི་རྣམས་ནི་རྣམ་སྨིན་གྱི་སྒྲིབ་པས་ཉིང་ངེ་འཛིན་མི་སྐྱེ་བས་འདོད་པའི་ལྷ་ཙམ་གྱི་ནང་དུ་སྐྱེས་ཏེ་སྟོངས། འདོད་པའི་ལྷ་རྣམས་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེས་ཏེ་སྟོངས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ལྷ་རྣམས་བསམ་གཏན་གཉིས་པར་སྐྱེས་ཏེ་སྟོངས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་འཇིག་པ་ལ་བར་བསྐལ་བཅུ་དགུ་ཐོགས་སོ། །དེ་ནས་དམྱལ་ཁམས་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་གྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སྟོངས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་བར་བསྐལ་གཅིག་ཐོགས་པར་བཤད་དོ། །དེས་ན་འཇིག་བསྐལ་ལ་བསྡོམས་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུ་ཐོགས་སོ། །མཛོད་རྩ་བ་ལས། འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་དམྱལ་བ་ཡི། །སྲིད་པ་མེད་ནས་སྣོད་ཟད་པ། །ཞེས་དང་། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟར་ན་དམྱལ་བ་དག་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་འཆི་འཕོ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ནས་བཟུང་སྟེ། སྣོད་རྣམས་ཟད་པའི་བར་གྱི་དུས་དེ་ནི་འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གནས་བསྐལ་མཇུག་རྫོགས་པ་དང་འཇིག་བསྐལ་འགོ་འཛུགས་པ་ཡིན་ནོ། །དོགས་གཅོད། མཆིམས་མཛོད་དུ་མདོ་ལུང་ཁུངས་སུ་བཙལ་ཏེ། བསྐལ་པ་ལ། བར་གྱི་བསྐལ་པ་དང་། འཇིག་པའི་བསྐལ་པ། འཆགས་པའི་བསྐལ་པ། གནས་པའི་བསྐལ་པ། སྟོངས་པའི་བསྐལ་པ། བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་དྲུག་ཙམ་བཤད་དོ། །

འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན། འཇིག་པའི་རང་བཞིན་ཅན།

འཇིག་པའི་ཆོས་ཉིད་ཅན། འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་དང་འདྲ།

འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་ང་དང་ངའི་ཞེས་བདག་དང་བདག་གིས་ལྟ་བའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །དེ་ལ་འཇིག་པ་ནི་མི་རྟག་པ་དང་ཚོགས་པ་ནི་དུ་མ་ཡིན་པས་འདིས་གང་ལ་ལྟ་བའི་གཞི་ནི་མི་

རྟག་པ་དང་དུ་མའི་ཆོས་ཅན་ཅམ་ཡིན་གྱི་རྟག་པ་དང་གཅིག་པུའི་གང་ཟག་གི་བདག་ནི་མེད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ཞེས་མིང་བཏགས་སོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་

ཅི ༡༠༩ན༧ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་འཇིག་ཚོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཕུང་པོ་ལྔ་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་རྣམས་ཕུང་པོ་དང་ཚོགས་སུ་གྱུར་པ་ལ་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་བདག་ཡོད་པར་ལྟ་བ་ནི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རི་བོ་ཉི་ཤུ། འཇིག་ལྟ་ཉི་ཤུ་པོ་རྣམས་མཐོ་ལ་བརྙིང་བའི་རི་བོ་ཉི་ཤུའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན། འགྲེལ་བཤད་འཇིག་ལྟ་ཉི་ཤུ་ལ་གཟིགས། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རི་བོ་ཉི་ཤུ་མཐོ་ལ་བརྙིང་བས་ངོས་ཀུན་ནས་བསྐོར་ཅིང་། མ་རིག་པའི་མུན་པ་སྟུག་པོ་ཅན། ལྟ་བ་ངན་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་འཁྲི་ཤིང་གིས་ཐར་བའི་ལམ་བསྒྲིབས་ལ། །ཕྲ་རྒྱས་ཀྱི་དུག་གི་ལྗོན་ཤིང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་སྨེར་བས་དཀྲིགས་པ། སྲིད་པའི་ཆུ་ཀླུང་གི་འོབས་ཆེན་པོས་ཡོངས་སུ་འཁྱུད་པའི་འཁོར་བའི་འབྲོག་དགོན་པ་ཆེན་པོ་ལས་ལུས་ཅན་མཐའ་དག་བསྒྲལ་ཏེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐུ་ཉམས་སུ་བསྟར་བའི་འབྲས་བུ་མཆོག་ལ་འགོད་པར་བཞེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ། འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས་དང་མགོན་དང་དཔུང་གཉེན་གྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དེས་ཕྱིད་པའི་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱ་ཕྲག་གཞོམ་པའི་ཐབས་སུ་རྐྱལ་བ་དང་ལྡན་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩི་ཟི་སྙེད་ཅིག་སྩལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིས་ནི་འཁོར་བ་ཞེས་པ་ཤིན་ཏུ་འཇིགས་སུ་རུང་ཞིང་ཐར་དཀའ་བའི་ཚུལ་དཔེའི་སྒོ་ནས་ཆེས་ལེགས་ཤིང་ཉམས་ལེན་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཞིག་གསུངས་ཡོད་དོ། །

འཇིགས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། (འདུལ་བ) ནད་གདོན་དང་རྒྱལ་པོའི་ཆད་པ་ལྟ་བུ་ལ་འཇིགས་ནས་བླངས་པའི་སྡོམ་པ་ལ་ཟེར། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྡོམ་གསུམ་རྣམ་གཞག་ཐུབ་བསྟན་ཉི་འོད་ར་༩བ༢ལས། ཆེ་འདིར་ནད་དང་རྒྱལ་པོའི་ཆད་པ་སོགས་ལས་ཐར་པའི་སླད་དུ་བླངས་པ་ནི། འཇིགས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། འཇིགས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་འཚོ་བ་མེད་པ་དང་། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་མེད་པ་དང་། ཆད་པ་དང་། ངན་འགྲོས་འཇིགས་ནས་བསྲུང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གནའ་བོ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས

ལ་རྒྱལ་པོས་ཆད་པ་གཅོད་སྲོལ་མེད་པས། ཡུལ་ཁྲིམས་དང་འགའ་རེས་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོས་ཆད་པ་གཅོད་ཀྱིས་དོགས་ནས་རབ་ཏུ་འབྱུང་གི་ཡོད་པ་འདྲ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས་ཉེ་སྐྱེ་སྲོག་བྱོལ་གྱི་ཆེད་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འཇིགས་པ་བརྒྱད། ༡ ང་རྒྱལ་གྱི་འཇིགས་པ། ༢ གཏི་མུག་གི་འཇིགས་པ། ༣ ཞེ་སྡང་གི་འཇིགས་པ། ༤ ཕྲག་དོག་གི་འཇིགས་པ། ༥ ལྟ་ངན་གྱི་འཇིགས་པ། ༦ སེར་སྣའི་འཇིགས་པ། ༧ འདོད་ཆགས་ཀྱི་འཇིགས་པ། ༨ ཐེ་ཚོམ་གྱི་འཇིགས་པ་དང་བརྒྱད་དོ། །དེ་བརྒྱད་ལ། ༡ ང་རྒྱལ་སེང་གེའི་འཇིགས་པ། ༢ གཏི་མུག་གླང་པོའི་འཇིགས་པ། ༣ ཞེ་སྡང་མེ་ཡི་འཇིགས་པ། ༤ ཕྲག་དོག་སྦྲུལ་གྱི་འཇིགས་པ། ༥ ལྟ་ངན་རྐུན་པོའི་འཇིགས་པ། ༦ སེར་སྣ་ལྕགས་སྒྲོག་གི་འཇིགས་པ། ༧ འདོད་ཆགས་ཆུ་བོའི་འཇིགས་པ། ༨ ཐེ་ཚོམ་ཤ་ཟའི་འཇིགས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ལེགས་བྲིས་མ་ལས། འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བའི་རི་སྐྱུལ་གནས་བཅས་ཏེ། །གཞན་ལས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པས་སེམས་ཁེངས་ཤིང་། །ཕ་རོལ་ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་སྡར་ཁྲིམ་ཅན། །ང་རྒྱལ་སེང་གེའི་འཇིགས་པ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ། །དྲན་ཤེས་ལྕགས་ཀྱུ་རྣོན་པོས་མ་བཏུལ་ཞིང་། །འདོད་ཡོན་སྨྱོས་ཆུ་འཐུངས་པས་འཐོམས་པའི་མཐུས། །ལོག་པའི་ལམ་ཞུགས་གནོད་འཚེའི་མཆེ་བ་གཙིགས། །གཏི་མུག་གླང་པོའི་འཇིགས་པ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ། །ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་རླུང་གིས་བསྐྱལ་བ་ལས། །ཉེས་སྤྱོད་དུད་སྤྲིན་འཁྲུག་པའི་ཀློང་དཀྱིལ་ན། །དགེ་བའི་ནགས་ཚལ་སྲེག་པའི་ནུས་པ་ཅན། །ཞེ་སྡང་མེ་ཡི་འཇིགས་པ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ། །མ་རིག་འཐིབས་པོའི་ཁུང་དུ་མངོན་ཞེན་ཅིང་། །གཞན་འབྱོར་ཕུན་ཚོགས་མཐོང་ཚེ་མི་བཟོད་པར། །གདུག་པའི་དུག་གིས་མྱུར་དུ་ཁྱབ་བྱེད་པའི། །ཕྲག་དོག་སྦྲུལ་གྱི་འཇིགས་པ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ། །བརྟུལ་ཞུགས་དམན་པའི་འབྲོག་དགོན་འཇིགས་རུང་དང་། །རྟག་ཆད་ལྟ་ངན་ཐང་ལ་རབ་རྒྱུ་ཞིང་། །ཕན་བདེའི་གྲོང་དང་དགོན་པ་ཀུན་འཇོམས་པའི། །ལྟ་ངན་རྐུན་པོའི་འཇིགས་པ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ། །མི་བཟད་སྲིད་པའི་བཙོན་ཁང་ར་བ་རུ། །ལུས་ཅན་རང་དབང་མེད་པར་འཆིང་བྱེད་ཅིང་། །སྲེད་པའི་སྒོ་ལྕགས་དབྱེ་དཀས་འཁྱུད་པ་ཡི། །སེར་སྣའི་ལྕགས་སྒྲོག་འཇིགས་པ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ། །ཤིན་ཏུ་བརྒལ་དཀའ་སྲིད་པའི་རྒྱུན་ཤུགས་ཁྱེར། །ལས་རླུང་དྲག་པོའི་རྐྱེན་དང་ཉེ་བ་ལས། །སྐྱེ་རྒ་ན་འཆིའི་ཟ་ཀློང་རབ་འཁྲུག་པའི། །འདོད་ཆགས་ཆུ་བོའི་འཇིགས་པ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ། །ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་མཁའ་ལ་རབ་རྒྱུ་ཞིང་། །ངེས་པ་དོན་དུ་གཉེར་ལ་སྡུག་པར་འཚེ། །ཐར་བའི་སྲོག་ལ་རྡོལ་བའི་གདུག་པ་ཅན། །ཐེ་ཚོམ་ཤ་ཟའི་འཇིགས་པ་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཇིགས་བྱེད། ❶ ཡི་དམ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད། དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ❷ ལྷ་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་རྣམ་འཕྲུལ་འཇིགས་བྱེད་ནག་པོ་ཞེས་པ་དེ་ལའང་གོ རྗེའི་འདོད་འཇོ་ལས་གསུངས་སོ། །

འཇིགས་བྱེད་ཆེན་པོ། ལྷ་དབང་གི་རྣམ་འཕྲུལ་ཞིག འཇིགས་བྱེད་ནག་པོ་དང་དོན་གཅིག

འཇིགས་བྱེད་ཆེན་མོ། སྒྲོལ་མའི་བཀའ་སྲོད་ཅིག དེའི་ཁྱད་པར་ནི། ཆོས་སྐྱོང་འཇིགས་བྱེད་ཆེན་མོ་བྱད་མེད་གཟུགས། །ཕྱག་གཉིས་མདའ་དར་ཚེ་ཡི་བུམ་པ་འཛིན། །སྐུ་མདོག་སྔོ་བསངས་དར་དང་རིན་པོ་ཆེའི། །རྒྱན་གྱིས་མཛེས་པར་བརྒྱན་པའི་ (ཀླུ་ཧ་སླ་ལ་དང་འཇིགས་བྱེད་ཆེན་མོ) རྣམ་པ་གཉིས། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

འཇིགས་བྱེད་ནག་པོ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ཕྱོགས་སྐྱོང་བཅུའི་ནང་གི་ལྷ་དབང་ཕྱུག་གདོང་གཅིག་པ་ལག་གཡས་ཌ་མ་རུ་དང་། གཡོན་རལ་གྲི་འཛིན་པ་དེའི་མིང་། དབང་ལྡན་གྱི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་སྣང་ལ་ཚིབས་ཤིང་། རྩེ་གསུམ་ཐོགས་པ་དེ་ལ། ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་རྣམ་འཕྲུལ་བཞི་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། དྲག་པོ་འཇིགས་བྱེད་ནག་པོ། ཆུང་མ་དུས་མཚན་མ་དམར་མོ་དང་ལྡན་པ་དེ་ལ་ཟེར། རྗེའི་བདེ་མཆོག་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་ལས། རྟག་མཐའ་འཁོར་བ་མཚོན་པའི་འཇིགས་བྱེད་ཆེན་པོ་སྐྱེ་དབང་ཕྱུག་དང་། ཆད་པའི་རྟོག་པ་སྐྱེ་ཆད་མཐའ་ཞི་བ་ཕྱོགས་གཅིག་པའི་མྱང་འདས་མཚོན་པའི་དུས་མཚན་མ་སྐྱེ་ལྷ་མོ་ཨུ་མ་མནན་པའོ། །དབང་ཕྱུག་ནི་ནག་པོ་ལག་པ་བཞི་པའི་དང་པོ་གཉིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ། ལྷག་མ་གཉིས་ཌ་མ་རུ་དང་རལ་གྱི་འཛིན་པ་དང་། ཨུ་མ་ནི་དམར་མོ་ལག་པ་བཞི་པའི་དང་པོ་གཉིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ། ལྷག་མ་གཉིས་ཐོད་པ་དང་ཁ་ཊྭཱཾ་ག་འཛིན་པའོ། །གཉིས་ཀའང་གདོང་གཅིག་པ། མིག་གསུམ་པ། ཕྱག་རྒྱ་ལྔས་བརྒྱན་པར་ཁྱད་པར་གསལ་བྱེད་ལས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ནཱ་རོ་མཁའ་སྤྱོད་མའི་ཞབས་གནོན་དུ་ཡོད་པའི་འཇིགས་བྱེད་ནག་པོ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། ཞི་བ་ལྷ་བརྒྱ་བྱིན་དཀར་པོ། ཆུང་མ་གོ་རི། རྒྱས་པའི་ལྷ་ཚངས་པ་སེར་པོ། ཆུང་མ་རལ་གཅིག་མ། དབང་གི་ལྷ་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བདག་པོ་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག དེའི་ཆུང་མ་དམར་པོ་བཅས་སོ། །བཀའ་བརྒྱུད་པའི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་ཀུན་མཁྱེན་པདྨ་དཀར་པོའི་ ༼གནས་ཆེན་ཙ་རི་ཏྲའི་ངོ་མཚར་སྣང་བ་པད་དཀར་ལེགས་བཤད་ཅེས་བྱ་བ༽ ལས། དྲག་པོ་འཇིགས་བྱེད་དང་། དུས་མཚན་མ་ཁྲོ་ཞུག་མིང་གཞན་ལྷ་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དང་། ལྷ་མོ་ཆེན་མོ་ཨུ་མ་གངས་ཏེ་སེ་ན་པོ་བྲང་བཅས་པ། ཞེས་གསུངས།

འཛིགས་བྱེད་མོ། འཛིགས་བྱེད་ནག་པོའི་ཆུང་མ་དུས་མཚན་མ་དམར་མོའི་མིང་། ཛེའི་འདོད་འཛོ་ན་གསལ།

འཛིགས་བྱེད་སྐོར་ལམ་གྱི་ཊཱི་ཀ། ཐོམ་སྡེ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་འཛིགས་བྱེད་བསྐྱེད་རྫོགས་ལས་འཛིགས་བྱེད་སྐོར་ལམ་འབྲུ་འགྲེལ་ཟུར་དུ་ཕྱུང་བའི་སྐོར་ལམ་ཊཱི་ཀ་དང་། དེའི་འཛིགས་བྱེད་སྐོར་ལམ་ཊཱི་ཀ་གཉིས་བཞུགས་སོ། །

འཛིང་། འཛིངས་དང་དོན་འདྲ།

འཛིངས། དབྱུས་སམ་དཀྱིལ། དཔེར་ན་རྒྱ་མཚོའི་འཛིངས་ཞེས་པ་དང་། དཔུང་ཚོགས་སྟོང་སྡེའི་འཛིངས་ཆེན་པོར་ཞུགས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མཆིང་དང་དོན་གཅིག དག་ཡིག་ངག་སྒྲོན་ལས། རྐྱེ་མཆེད་མཆིང་བྱེ་རྒྱ་མཚོའི་མཆིང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འཛིངས་བཀལ་བ། དབྱུས་སམ་དཀྱིལ་དུ་ཞུགས་ནས་འདའ་བའམ། དཀྱིལ་ནས་འདའ་བའི་དོན་ནོ། །འཛིངས་ནི་དབྱུས་སམ་དཀྱིལ། བཀལ་ནི་འདའ་བའོ། །

འཛིམ་པ། འདམ། འདམ་བག འདི་ལ་འཛི་བ་ཡང་ཟེར། ཞིབ་པར་དོགས་གཅོད་དང་བཅས་པ་འཛི་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཛུག་སྒོ། (ཕར་ཕྱིན) ནང་དུ་འགྲོ་སའི་སྒོ། དཔེར་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་འཛུག་སྒོ་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

འཛུག་ངོགས། (ཕར་ཕྱིན) ❶ འཛུག་སའི་ལམ། འགྲོ་སའི་ལམ། ལམ། འཛུག་སྒོ་བཅས་ཀྱི་དོན། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས། འཛུག་ངོགས་བདེ་བའི་ཆུ་ཀླུང་བདེ། །ཆོས་ལ་གོམས་པའི་སྐྱེ་བོ་བདེ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༡༠ན༢ ལས། འཛུག་ངོགས་བདེ་བའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཛུག་པའི་ལམ་བདེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཛེའི་ལམ་རིམ་བསྡུས་དོན་ལས། སྐལ་བཟང་ཐར་པར་བགྲོད་པའི་འཛུག་ངོགས་མཆོག །བརྩེ་བས་བསྐྱོད་པའི་ཐབས་མཁས་མཛད་པ་ཡིས། །གསལ་མཛད་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ལ་གུས་ཕྱག་འཚལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ འབབ་སྟེགས། གྲུ་ཚུགས། གྲུའི་འབབ་ཚུགས། གྲུ་གཟིངས་ནས་འབབ་སའི་སྟེགས་བུ། ❸ འཕྲམ། འབབ་སྟེགས། རྒྱ་མཚོའི་འཛུག་ངོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཇུག་ལྡོག (ཕར་ཕྱིན) ❶ བླང་དོར། དེ་ཡང་འཇུག་པ་ནི་ཉམས་སུ་བླང་བ། ལྡོག་པ་ནི་དོར་བའོ། །དཔེར་ན་དགེ་མི་དགེའི་འཇུག་ལྡོག་ལ་འབད་ཅིང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ བྱ་བ་གང་ཞིག་ལ་འཇུག་པ་དང་། དེ་ལས་ཕྱིར་ལྡོག་པའམ་ཕྱིར་ཤིག་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །

འཇུག་ལྡོག་གནས། (ཕར་ཕྱིན) བླང་དོར་གནས། རྗེའི་བྱམས་པའི་བསྟོད་ཆེན་ལས། འཇུག་ལྡོག་གནས་ནི་ཤིན་ཏུ་རགས་པ་ལའང་། །བདག་གི་བློ་མིག་ཆེས་ཆེར་གསལ་མ་གྱུར། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འཇུག་པ་གཅིག་ཏུ། ཆབས་ཅིག་ཏུ། དུས་གཅིག་ཏུ། ལྷན་ཅིག་ཏུ། དུས་མཉམ་དུ། དཔེར་ན་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་འཛིན་པའི་སྨོན་ལམ་ཞིང་མཆོག་སྒོ་འབྱེད་ལས། དེ་ལྟར་ན་དབང་པོ་དང་ཞིང་གི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་འཇུག་པ་གཅིག་ཏུ་བྱས་ན་བདེ་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

འཇུག་པ་གཅིག་པ། (བརྡ་སྤྲོད) ❶ སྒྲ་འཇུག་ཡུལ་གཅིག་པ། སྒྲ་འཇུག་ཡུལ་འདྲ་བ། སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་〈༧ལས། རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་གཞན་མེད་དོ། །དོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་མང་པོའོ། །དོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་གཅིག་གོ། འདི་ནི་རྣམ་གྲངས་ཙམ་མོ། །རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་དམ་བདེན་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་གྲངས་མང་ཉུང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པར། མིང་གི་རྣམ་པ་གཞན་མེད་དོ། །དོན་གྱི་རྣམ་པ་མང་པོའོ། །དོན་གྱི་རྣམ་པ་གཅིག་གོ། འདི་ནི་རྣམ་པ་ཙམ་མོ། །རྣམ་པའི་དོན་དམ་བདེན་པའོ། །ཞེས་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པའི་སྒྲ་དང་ "འཇུག་པ་གཅིག་པར" སྦྱང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ ཕྱོགས་མཐུན་ནམ་ཕྱོགས་མཚུངས། ཟ་རོལ་རྡུང་སྟངས་དང་གར་འཆམ་འཁྲབ་ཚུལ་འཇུག་པ་གཅིག་པ། ཞེས་སོགས་བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསུངས།

འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ། (དབུ་མ) དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་མཛད། པ་ཚབ་ཀྱི་འགྱུར། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་〈འ་པ〉 ༡༡༠ན༧ན་བཞུགས།

འཇུངས་པ། སེར་སྣའམ་ཞེན་ཆགས་ཆེ་བའི་མིང་། དཔེར་ན་འཇུངས་པ་མེད་པའི་དང་བའི་སེམས་ཀྱིས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཇུད་མཐུན་མ། སྨད་འཚོང་མའི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། མོ་མཚན་ལ་ཕོ་རྟགས་འཇུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། དེ་ཡང་འཇུད་ནི་འཇུད་པ་སྟེ་འདིར་མོ་མཚན་གྱི་མིང་ཡིན་ལ་དེ་ལ་ཕོ་རྟགས་འཇུག་ཏུ་རུང་བས་ན་མཐུན་པའམ་མཐུན་མ་ཞེས་བྱའོ། །ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། འདིར་འཇུད་པར་བྱེད་པས་ན་འཇུད་པ

སྟེ། ཐུན་མེད་ཀྱི་ཐག་ཆེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ལ། གཞུག་པར་ཏུང་བས་ན་འདྲུད་མཐུན་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ན། འདུལ་བ་རྣམ་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༣༠བ༧ལས། འདྲུད་མཐུན་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐད་འཚོང་མ་སྟེ། འདྲུད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕོའི་དབང་པོ་སྟེ། གཞུག་པར་བྱ་བ་མོའི་དབང་པོ་དེར་འདྲུད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་འདྲུད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཐུན་མེད་གང་འདྲུག་པ་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བྱེད་པ་དེ་དང་འདྲུད་མཐུན་མ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །འདྲུད་མཐུན་མའི་སྒྲོར་འདི་ལྟར། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ ཅ་པ ༤༢བ༤ལས། བཟང་མོས་སླུས་པ། རྗེའི་ཁྲུས་ཁྲོད་ཀྱིས། འདྲུད་མཐུན་དགོངས་ཀར་རང་ལུས་བཞིན། །གཙུགས་དང་གཏམ་གྱིས་དགའ་བར་བྱེད། །དེ་ནས་ནམ་ཕྱེད་དབུས་གནས་ཤིང་། །ནམ་ནངས་ཕན་ཆད་རྩ་བཞིན་སྤྲོང་། །ཞེས་བཀྱི་བ་མ་གསན་ཏམ། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །

འདྲུད་པ། (བརྡ་རྙིང) ❶ ནང་དུ་འདྲུག་པ། ❷ ཕོ་མཚན་གྱི་མིང་། འདུལ་བ་རྣམ་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༣༠བ༧ལས། འདྲུད་མཐུན་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐད་འཚོང་མ་སྟེ། འདྲུད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕོའི་དབང་པོ་སྟེ། གཞུག་པར་བྱ་བ་མོའི་དབང་པོ་དེར་འདྲུད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་འདྲུད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❸ མོ་མཚན། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། འདིར་འདྲུད་པར་བྱེད་པས་ན་འདྲུད་པ་སྟེ། ཐུན་མེད་ཀྱི་ཐག་ཆེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས། ཞིབ་པར་གོང་དུ་འདྲུད་མཐུན་མ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འདྲུར་ཏ། (རྒྱ་གར) འདྲུར་ཏ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ཅྷུ་ཏ་ཟུར་ཆག་པ་སྟེ། ལྷམ་གྱི་མིང་། རྒྱ་གར་གྱིས་जूता ཟེར།

འདྲུར་ཐུས་བཅིངས་པ། སྐད་པ་ཁེལ་དྲགས་ན་འདྲུར་མདུད་ཡོང་བ་ལྟར། ཚེ་འདིའི་སྣང་ཤས་དམ་དྲགས་ནས་རང་སེམས་བཅིངས་པའི་དོན་དུ་དབྱངས་ཅན་དགའ་ཀླུ་སོགས་བཤད་ཀྱང་། དེ་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སློད་རབ་ལ་སྒོམ་རབ། ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར། རིག་པའི་གཟེངས་ཀྱང་སྨད། ལེགས་པར་བསྒྲིམས་པའང་སློད་པའི་སེམས་མ་བཅོས་ལྷུག་པར་བཞག་པ་ལྟ་བུ་ལ་གོ་རྒྱུ་ཡིན་ནམ་སྙམ་སྟེ། དོ་ཧ་ལས། བྲམ་ཟེ་སྐུད་པ་འཁལ་བ་བཞིན། །རྣལ་འབྱོར་ཤེས་པ་སློད་ལ་ཞོག །འདྲུར་ཐུས་བཅིངས་པའི་སེམས་ཉིད་འདི། །སློད་ན་གྲོལ་བར་ཐེ་ཚོམ་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །ཞིབ་པར་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཕྱག་ཆེན་གྱི་གཞུང་ཀརྨ་པ་དགུ་པ་དབང་ཕྱུག་རྡོ་རྗེའི་ཕྱག་ཆེན་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་དང་། མ་རིག་མུན་སེལ། དྭགས་པོ་བཀྲ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཕྱག་ཆེན་ཟླ་བའི་འོད་ཟེར། ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་སོགས་དང་། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཕྱག་ཆེན་རྩ་འགྲེལ་རྣམས

སུ་གཟིགས་ན་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དོ་ཏའི་ཚིག་འདི་པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཕྱག་ཆེན་འགྲེལ་པར་དྲངས་ཡོད།

འཛིན་པ། ❶ ལེན་པ། དཔེར་ན་གོས་ལ་ཆོན་རྩི་ལེན་པ་ལ་ཆོན་རྩི་འཛིན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་(ང་པ) ལས། དཔེར་ན་གོས་གཙང་མ་ནག་ནོག་མེད་པ་ཆོན་རྩི་འོས་པའི་ནང་དུ་བཙུག་ན་ཆོན་རྩི་ལེགས་པར་འཛིན་དུ་བཏུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཞེས་གསུངས། ❷ ཡིད་ལ་གཅགས་པ་དང་འཐད་པའི་དོན་དུ་བཤད། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས། འཛིན་པ་ཞེས་པ། ལེན་པ་དང་། གཅགས་པ། དངོས་པོ་ཡིད་དང་རྣ་བར་འཐད་པ་ལྟ་བུའི་མིང་ལ་བཤད་དོ། །

འཛེམས་པ། ❶ སྙན་པ་དང་ལེགས་པ། ལི་གུར་དུ་གསལ། ❷ འགྲོགས་པ། ལི་གུར་དུ་གསལ།

འཛེམས་པར་བཏབ། ལེགས་པར་བཏབ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། འཐབ་རྙིང་དགྲ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །གཡུལ་ངོར་རལ་གར་ལྷགས་པ་བཞིན། །ཉོན་མོངས་མཚོན་ལས་གཟུར་བྱ་ཞིང་། །ཉོན་མོངས་དགྲ་རྣམས་འཛེམས་པར་བཏབ། །ཁྲར་གསར་ཐལ་ཆེར་དུ། ཉོན་མོངས་དགྲ་རྣམས་འཛེམས་པར་བཏག །ཅེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །

འཛེམས་པར་བཏག ལེགས་པར་བཏག འཛེམས་པར་བཏབ་ལ་གཟིགས།

འཛོ་སྐྱེག ❶ མཛེས་ཉམས། ཡིད་འཕྲོག་ཅིང་དགའ་བ་འཕེལ་བའི་རྣམ་འགྱུར། ཡིད་འཛོ་བ་སྐྱེ་ཡིད་འཕྲོག་གམ་འདྲེན་ཅིང་སྐྱེག་པ་དགའ་བ་འཕེལ་བའི་རྣམ་འགྱུར། ❷ བཀོད་པའམ་རྣམ་འགྱུར། ❸ རྩེ་འཛོ།

འཛོག་མཁན། ཛོ་བཟོ་བ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། འཛོག་མཁན་ནི་ཛོ་མཁན་ལ་བྱ་བ་སྟེ། ཛོ་ལ་མཁས་པའམ། འཛོག་པའི་ལས་མཁས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། འདིའི་འཛོག་ཅེས་གཤག་པའི་དོན་ཡིན།

འཛོག་སྒོམ། དམིགས་པ་གཅིག་ཉིད་ལ་སེམས་བཟུང་བའི་སྒོམ་ལ་ཟེར། ཡང་ན་དཔྱད་སྒོམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་སྒོམ་ལ་ཟེར། འདི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནམ་ཞི་གནས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་བསྡུའོ། །མདོར་ན་འཛོག་སྒོམ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་སྒོམ་ཡིན། དཔྱད་སྒོམ་ནི་ལྷག་མཐོང་གི་སྒོམ་ཡིན་ནོ། །སྒོམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཛོག་ཆོས། འཛོག་པའི་ཆོས། ཟྱེད་ཆོས། ཟྱེད་པའི་ཆོས། ཟྱེད་པའི་ཆོས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཛོག་པར་བྱེད་པ། གཞོག་པར་བྱེད་པ། དཔེར་ན་ཤིང་འཛོག་པར་བྱེད་པའམ་གཞོག་པར་བྱེད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཛོག་བྲལ། ཚུལ་འཆལ། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་སེམས་ཞི་བ་ལ་འཛོག་པར་བྱེད་ཅིང་དེ་དང་བྲལ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་ལས། འཛོག་བྲལ་རྣམ་པར་འཕྲུམ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འཛོང་ཀླུམ། དབྱིབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། སྒོ་ངའི་དབྱིབས་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར།

རྗེ། ❶ རྒྱལ་པོ། ❷ གཙོ་བོ།

རྗེ་འགོས། འགོས་ཁུག་པ་ལྷས་བཙས་དང་དོན་འདྲ། དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྗེ་དྲུང་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས། འདི་འཆལ་སྒྲོད་མཁན་གྱི་དགེ་ལུགས་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཞིག་ཡིན་ཚུལ་དྲུང་དཀར་ཆག་མཛོད་ནང་གསལ།

རྗེ་ཕ་བོང་ཁ་པ། ཕ་བོང་ཁ་པ་དང་འདྲ། དེར་གཟིགས།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཤོས་སུ་འཛིན་པའི་བླ་མ་བཅུ་བཞི། ཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན་དང་། ཉ་དབོན་ཀུན་དགའ་དཔལ། རེད་མདའ་བ་གཞོན་ནུ་བློ་གྲོས། ས་བཟང་མ་ཏི་པཎ་ཆེན། ལོ་ཆེན་ནམ་མཁའ་བཟང་པོ། རྙིང་མའི་ཆོས་རྗེ་དར་ཡུལ་བ། སྤྱི་བོ་ལྷས་པ། འབྲི་ཁུང་སྤྱན་སྔ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། ཐེལ་གྱི་སྤྱན་སྔ་ཆོས་གྲགས། རྟོགས་ལྡན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། ཚོགས་མཁན་ཆེན་ཚུལ་རིན་པ། ཚལ་པའི་སློབ་པ་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས། བླ་མ་དབུ་མ་པ། གྲུབ་ཆེན་ལས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་སྟེ་བཅུ་བཞི་ནི་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་བླ་མར་འཛིན་པར་མཛད་ལ། ཞེས་རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་འགྲན་ཟླ་དང་བྲལ་བའི་བླ་མ་བཞི། སྤྱིར་རྗེ་བླ་མས་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཤོས་སུ་འཛིན་པར་མཛད་པའི་བླ་མ་བཅུ་བཞི་ཡོད་ལ། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་འགྲན་ཟླ་དང་བྲལ་བའི་བླ་མ་བཞི་ནི། ཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན་དང་། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་པ། གྲུབ་ཆེན་དཔའ་བོ་རྡོ་རྗེ། ལས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་དང་བཞི་ནི་འགྲན་ཟླ་དང་བྲལ་བའི་བླ་མ་ཡིན་པར་གསུངས། རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོར་གཞི་བྱས།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསེར་རི་ལྟ་བུའི་འགྲན་ཟླས་དབེན་པའི་ཐུགས་སྲས་བདུན། དེ་གང་ཞེ་ན། སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་གཉིས། ནང་ཐུགས་ཀྱི་སྲས་གཅིག་གདན་ས་ཆེན་པོ་བཞི་ཆགས་འདེབས་པ་པོ་རྣམས་ཡིན་ཞེས་འགའ་ཞིག་གིས་གསུངས་པས་དེ་ལྟ་ན། འདུལ་འཛིན་པ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་དང་གཅིག །རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་

དང་གཉིས། མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་དང་གསུམ། རྗེ་ཤེས་རབ་སེང་གེ་དང་བཞི། རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་དང་ལྔ། འཇམ་དབྱངས་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་ལྡན་དང་དྲུག །བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྗེ་དང་བདུན་ནོ། །ཞེས་ཀློང་རྡོལ་བླ་མ་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ། རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྲོལ་གཏོད་པ་པོ་འཇམ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་ནི། ཤར་ཕྱོགས་ཙོང་ཁའི་ཡུལ་ (བོད་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐའ་སྨད་མདོ་ཁམས་སྒང་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་ཙོང་ཆུ་འབབ་པའི་ཡུལ་ཙོང་ཁ་སྒང་དུ་གྲགས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་སམ། ཡང་ན། རི་ཙོང་ཙོང་མང་པོ་ཡོད་པས་ཆ་ནས་དེ་ལྟར་བཏགས་པའམ། ཙོང་འདེབས་སའི་ཡུལ་ཡིན་པས་ཙོང་ཁ་ཞེས་བཏགས་པར། ཙ་ནེ་བླ་མ་གྲགས་པ་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་དམིགས་བརྩེ་མའི་འགྲེལ་པར་བཤད་པ་ལྟར་རོ) དུ་ཡབ་ཀླུ་འབུམ་དགེ་དང་། ཡུམ་ཤིང་བཟའ་ཨ་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ (ཕྱི་ལོ་༡༣༥༧ ལོར) སྐུ་བལྟམས། ཡུམ་གྱི་ལྷུམས་སུ་ཞུགས་པའི་ཚེ། ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་དུས་གཅིག་ལ་ཤར་བ་དང་། མེ་ཏོག་གི་ཆར་ཡང་ཡང་འབབ་པ་དང་སྤོས་ཀྱི་དྲི་བཟང་པོ་བྲོ་བ་དང་། ནམ་མཁའ་ལ་རོལ་མོའི་སྒྲ་གྲག་པ་དང་། ས་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་མཚར་བའི་ལྟས་ཡུལ་དེར་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱིས་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་བྱུང་ངོ་། །རྗེ་འདི་ནི་སློབ་དཔོན་པདྨ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ཀྱང་ལུང་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། པདྨ་བཀའ་ཐང་ལས། དགེ་ལྡན་ཞེས་བྱའི་དགོན་གནས་དམ་པ་རུ༔ མཁས་པའི་མཆོག་ཉིད་མདོ་རྒྱུད་གཞུང་ལ་མཁས༔ རྡོ་རྗེ་འཆང་སྤྲུལ་གསང་སྔགས་བཀའ་སྒོ་འབྱེད༔ འགྲོ་བའི་དེད་དཔོན་ལམ་སྟོན་ས་མཁན་འཁྲིན༔ བློ་དང་བཟང་གི་མཚན་ཅན་སྐྱེས་བུ་འོང་༔ གསང་མཚན་ལས་རབ་རྡོ་རྗེ་བདེ་བ་རྩལ༔ ཞེས་དང་། ཡང་པདྨ་བཀའ་ཆེམས་ལས། འཇམ་དབྱངས་སྤྲུལ་པ་འདུལ་བ་བསྟན་པའི་དཔལ། །མདོ་སྔགས་བསྟན་འཛིན་བློ་བཟང་གྲགས་པ་འབྱུང་། །ཞིང་འདིར་འདས་ནས་བྱམས་པའི་དྲུང་དུ་འགྲོ། །ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་ལུང་བསྟན་ལས། ཕྱོན་ང་ཡི་ཐུགས་སྙིང་རྗེ་ཅན། །པོ་རོ་ཁྲོད་ཀྱི་འོད་ཟེར་ཆ་གཅིག་ལས། །སྐུ་ལུས་གཅིག་ལ་བཀོད་པ་མི་འདྲས་བརྒྱན། །པོ་རོ་ཙ་ནའི་སྐྱེ་བ་གཅིག །དབུས་ཕྱོགས་དགའ་ལྡན་ཞེས་བྱར་འབྱུང་། །བྱང་སེམས་བློ་བཟང་ཞེས་པར་གྲགས། །སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བ་གཅིག །བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་འཁོར་དུ་བཅས། །འཁོར་སློན་ཕྱུག་རྡོར་ཞེས་པར་གྲགས། །ཞེས་པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལམ་གཙོའི་འགྲེལ་པར་གསུངས། དགུང་ལོ་གསུམ་ཞེས་པ་ན་ཀརྨ་པ (སྐུ་ཕྲེང་བཞི་པ) རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་ལས་ཡོངས་རྫོགས་དགེ་བསྙེན་དུ་བསྒྲུབས་ཏེ་མཚན་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོར་གསོལ། དགུང་ལོ་བདུན་བཞེས་པའི་དུས་ཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན་པ་ལས་བར་མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་

པ་ཡང་དག་པར་མཉོས་ཏེ། མཆན་ཡང་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་ཞེས་གསོལ་བར་མཛད། དགུང་གྲངས་བཅུ་དྲུག་བཞེས་པ་ཕྱི་ལོ་ (༡༣༧༣) ལོར་དབུས་གཙང་དུ་ཕྱིན། སྐབས་ཤིག་ན་ཡར་ལུང་རྣམ་རྒྱལ་དུ། མ་ཕྱིན་སངས་རྒྱས་གསུམ་པ་ཁ་ཆེའི་པཎྜི་ཏ་བསོད་སྙོམས་པ་ཆེན་པོ་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི་བྷ་དྲའི་མཁན་བརྒྱུད། ཚོགས་ཆེན་པོའི་མཁན་པོ། དཀའ་བཞི་པ་ཚུལ་རིན་པས་མཁན་པོ་མཛད། ཚོགས་པ་ཕྱི་རྫིང་པའི་མཁན་པོ་གནས་བརྟན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཤེར་མགོན་པས་ལས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་མཛད། ཕྱི་རྫིང་པའི་དབུ་མཛད་སྡོམ་བརྩོན་བསོད་ནམས་རྗོ་རྗེས་གསང་སྟེ་སྟོན་པ་མཛད་ཅིང་། ཚོགས་པ་གཉིས་ཀྱི་དགེ་སློང་ཁ་སྐོང་དུ་འོས་པ་གྲངས་ཚང་བས་དད་པའི་དགེ་འདུན་མཛད་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བཞེས་ཏེ། ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལྷའི་ཆུ་བོས་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་དྲུམ་བཟང་ཉེ་བར་གཏམས་ཤིང་། ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཡོན་གནས་གཅིག་པུར་གྱུར་ཏོ། །བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་སྡོམ་རྒྱུན་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར། འགོས་ལོའི་དེབ་ཐེར་ལས། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་གཉིས་པ་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཡང་དགེ་སློང་གི་དངོས་པོ་ནི་པཎ་ཆེན་གྱི་བརྒྱུད་པ་ལས་བརྙེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། (དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་གི་ཚེ་འོལ་ཁ་ཆོས་ལུང་དུ་ཛུ་བྲལ་ལ་ཕྱིན་ཚུལ) དེ་ལྟར་དགུང་ལོ་བཅུ་བདུན་ནས་སོ་དྲུག་གི་བར་ཐོས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད། སོ་དྲུག་གི་ཚེ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱིས་བསྐུལ་ནས་འཁོར་དག་པ་རྣམ་བརྒྱད་དང་བཅས་དཔོན་སློབ་དགུ་འོལ་ཁ་ཆོས་ལུང་དུ་ཛུ་བྲལ་ལ་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་ནི། རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ལས། རྗེ་བཙུན་གྱི་ཞལ་ནས། ད་ལྟ་ནས་བཤད་པ་བྱས་ཀྱང་ཕན་འདོགས་ལྟར་སྣང་ལས་མི་འོང་བས། རེ་ཞིག་ཛུ་བྲལ་བྱས། དབེན་པ་བསྟེན་ནས་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་གྱིས་ཤིག །ཅེས་བསྐུལ་བར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་བསྐུལ་བ་དང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཚུལ་དེ་ལེགས་པར་དགོངས་ནས་ཛུ་བྲལ་མཛད་ཅིང་དབེན་པ་བསྟེན་ནས་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་མཛད་པ་ལ་ཐུགས་ཐག་བཅད་དོ། །ཞེས་དང་། དེ་ནས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་པས་སྐྱོར་མོ་ལུང་དུ་ཕེབས། སྟོན་གཞུག་དེ་ཆོས་མང་དུ་གསུངས། དགུན་ལ་ཉེ་བ་སྤྲེའུ་ལོ་ཟླ་བ་བཅུ་པ་ལ་བབ་པ། དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་པ་ལ་སྐྱོར་མོ་ལུང་ནས་ཕྱག་བཏེག སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཀར་བ་ཞེས་གྲགས་པ་དཔལ་ལྡན་བཟང་པོ་བ་དང་། རྟོགས་ལྡན་བྱང་སེང་པ། གནས་བརྟན་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་པ། གནས་བརྟན་བཟང་སྐྱོང་བ་སྟེ་དབུས་པ་བཞི། བླ་མ་རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་བ། དགེ་བཤེས་ཤེས་རབ་གྲགས། དགེ་བཤེས་འཇམ་དཔལ་བཀྲ་ཤིས། དགེ་བཤེས་དཔལ་སྐྱོང་སྟེ་མདོ་སྨད་པ་བཞི་དང་བཅས་པ་ཕྱག་ཕྱིར་ཁྲིད། དེ་གོང་ནས། གཞིས་ཀ་རྩེའུ་རྫོང་བས་ཞབས་ཏོག་ལེགས་པོ་མཛད་ཀྱིན་ཡོད་ཅིང་། དེ་དུས་ཀྱང་ཁོང་

གི་ཞབས་ཏོག་བསྒྲུབས་ཏེ། དཔོན་སློབ་དགུས་གཞུང་ཀོ་མཛད་ནས་བྱེ་བྲལ་ལ་
ཕྱིན། འོལ་ཁར་ཕེབས། དེའི་དགུན་དཔྱིད་རྣམས་འོལ་ཁ་ཆོས་ལུང་དུ་བཞུགས་
ཤིང་། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་འོལ་ཁ་བ་ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་དད་པ་ཆེན་པོས་སྦྱིན་
བདག་མཛད་དེ་ཞབས་ཏོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བསྒྲུབས། དེར་བཞུགས་ཀྱི་རིང་
ལ་ཡང་། ཐོག་མར་བསག་སྦྱོང་གནད་ཆེ་བར་དགོངས་ཏེ་དཔོན་སློབ་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་སྟོབས་བཞི་ཚང་བའི་བསག་སྦྱོང་ལ་ཤིན་ཏུ་འབད་པར་མཛད། རྗེ་རིན་པོ་
ཆེ་རང་གིས་ཀྱང་། ལྟུང་བཤགས་བརྒྱ་ཕྲག་དང་བཅས་པ་དང་། ཕྱག་སོར་གྱི་རྗེ་
མོ་རྣམས་སེར་ཁར་སོང་གི་བར་དུ་མཉལ་འབྱུལ་བ་སོགས་ལ་དཔག་པར་དཀའ་
བའི་བརྗོན་པ་དྲག་པོ་མཛད་ཅིང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །(བདག་ཉིད་ཆེན་
པོ་འདིས་ཆོས་འཆད་རྩལ་གྱི་ཆེ་བ་ནི) མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་རྣམ་
ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ལས། དེ་ནས་དགུན་མོན་མཁར་བཀྲ་ཤིས་གདོང་དུ་
བཞུགས། དེ་དུས་ཉུབ་ཅིག་ཞུགས་མེ་ལ་བཞུགས་ནས་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་
ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཅི་རིགས་པ་གསུང་བའི་སྐབས་སུ། དཀའ་བཞི་པ་ཤེར་སེང་
གིས་ཆོས་ཐོག་གཅིག་ལ་པོ་ཏི་བཅུ་གཅིག་གསུངས་འདུག དུས་ཕྱིས་བོད་དུ་པོ་ཏི་
དུས་གཅིག་ལ་གསུངས་པ་དེ་མང་ཤོས་སུ་འོང་བ་འདྲ་གསུང་། དེ་ནས་དགེ་བཤེས་
ཤ་སྟོན་ལ་སོགས་པས། འདི་ནས་ཀྱང་དེ་ཙམ་ཞིག་དུས་གཅིག་ཏུ་གསུང་འཚལ་
ཞུས་པས། རྩོལ་བ་བྱས་ན་དེ་ཙམ་ཞིག་འཆད་ཐུབ་པ་འདྲ་གསུང་། འོ་ན་ཅིས་ཀྱང་
གསུང་འཚལ། ཞེས་ནན་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ། ཟླ་བ་དེའི་
ཚེས་བཅུ་ནས་གནམ་གང་གི་བར་སྐུ་མཚམས་བཅད་ནས་གཟིགས་རྟོག་མཛད།
གནམ་གང་གི་ཉིན་ཕྱག་དཔེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐུ་རགས་བཅིངས། ཆོས་གཅིག་ནས
ཆོས་འཇུག་པར་བཞེད་པ་ལ། གསང་ཕུ་སོགས་ནས་འབྱོན་པའི་དོན་གཉེར་བ་
ཕྱེ་སྡོད་འཛིན་པ་མང་པོ་ཞིག་སྒུག་དགོས་པ་བྱུང་བས། ཉི་མ་གསུམ་ཙམ་གྱི་བར་
དུ་མིད་ལ་དང་མར་པ་སོགས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུན་ཐོར་བུ་བ་འགའ་གསུངས། ཆོས་ལྷ་
ནས་ཉི་མ་གཅིག་ལ་རྒྱ་གར་སྐད་བཅོ་ལྔའི་དབུ་དུས་གཅིག་ཏུ་བཙུགས་ནས། ཉིན་
རེ་ཞིང་ཐོ་རངས་ནས་སྲོད་ཀྱི་བར་ལ་ཆོས་ཐུན་བཅོ་ལྔ་རེ་མ་ཆག་པར་ཐུགས་
བཤད་མཛད། དེའི་ནང་ནས་པོ་ཏི་ཆུང་བ་གཉིས་རྫོགས་པར་གསུངས་ཚར་བ་
ན། དེའི་དོད་དུ་སླར་ཡང་ཆུང་བ་གཉིས་བཙུགས་ནས། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། ཕར་
ཕྱིན། མངོན་པ་གོང་འོག་གཉིས། འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ། བྱམས་ཆོས་ཕྱི་མ་བཞི། དབུ་
མ་རིགས་པའི་ཚོགས་ལྔ། འཇུག་པ། བཞི་བརྒྱ་པ། སྤྱོད་འཇུག་སྟེ་བསྟན་བཅོས་
བཅུ་བདུན་གྱི་བཤད་པ་དཀའ་ཆེན་འགའ་ཞིག་བོད་ཀྱི་ཊཱི་ཀཱ་ཆེན་མོ་རེ་གཞིར་
བཞག་པའི་ཐོག་ཏུ་འགྲེལ་པའི་འཆད་རྩལ་དུ་མ་དགག་སྒྲུབ་དང་བཅས་པས་
གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་། གཞུང་གཞན་རྣམས་ཕལ་ཆེ་བ་རང་རང་གི་འགྲེལ་པའི་སྙིང་

ནས་གཞུང་སྤྲ་རགས་མ་ལུས་པ་ལ་བཤད་པ་ཞིབ་པར་མཛད་དེ་ཟླ་བ་གསུམ་ལ་རྫོགས་པར་མཛད་ཅིང་། དེའི་སྐབས་སུ་འང་། སྤྱོད་ཆོས་གྲོལ་ནས་རྫོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་འཇུག་ལ་སོགས་པ་ཐུགས་དམ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་རྣམས་མ་ཆག་པར་མཛད་དེ། སྐྱེ་བོ་ཀུན་ཀྱང་འདི་ཉི་ལྷག་པའི་ལྷས་དངོས་སུ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའམ། གཟུངས་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པར་ངེས་ཀྱི་གཞན་ལ་འདི་ལྟ་བུ་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་དོ། །ཞེས་མཐུན་པར་སྒྲོང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དཔལ་ས་སྐྱ་པའི་དུས་སུ། དབུ་ཕར་འདུལ་མཛོད་བཅས་གཞུང་ཆེན་བཞིའི་དམ་བཅའ་བཞག་པའི་དགེ་བཤེས་ལ་དཀའ་བཞི་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་ཅིང་། ཕྱིས་རྒྱལ་ཚབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སོགས་དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་གྲུབ་རིམ་བྱོན་ནས་གཞུང་ཆེན་བཅུའི་དམ་བཅའ་བཞག་པའི་སྲོལ་ཚུགས་པས། དཀའ་བཅུ་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་ཆགས། གཞུང་ཆེན་བཞི་དང་བཅུ་ལ་དམ་བཅའ་བཞག་པ་ཙམ་ལ། དཀའ་བཞི་པ་དང་དཀའ་བཅུ་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་ན། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་སོགས་གཞུང་ཆེན་བཅུ་བདུན་གྱི་བཤད་པ་དུས་གཅིག་ཏུ་མཛད་པའི་ངོ་མཚར་བའི་ཆོས་འཆད་ཚུལ་གྱི་ཆེ་བ་འདི་ལ། དཀའ་བཅུ་བདུན་པ་སོགས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་མཛད་ནའང་ཤིན་ཏུ་དམན་ཞིང་ཆུང་དྲགས་པ་ཡིན་ནོ། །བླ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ། ལྷོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན། བླ་མ་དབུ་མ་པ་སོགས་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་བླ་མ་མང་དུ་བསྟེན་ཏེ་མཁས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་སོན། གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་སོགས་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་དང་། རྒྱན་དྲུག་མཆོག་གཉིས་སོགས་རྒྱ་གར་གྱི་པཎ་ཆེན་དུ་མའི་ཞལ་གཟིགས། བྱིན་གྱིས་བརླབས། གསུང་གི་གནང་བ་ཐོབ། ཕྱི་ལོ་ (༡༤༠༩) ལོར་ཆོ་འཕྲུལ་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོ་དང་། རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་བཏབ། ལེགས་བཤད་ཀྱི་གསུང་རྩོམ་ཡང་པོད་བཅོ་བརྒྱད་བཞུགས། གསུང་རྩོམ་ཡང་གང་འདོད་འདོད་དུ་མཛད་པ་མ་ཡིན་པར། གྲུབ་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་སྐུའི་སྣང་བ་གཟིགས་པ་སོགས་བསྟན་འགྲོར་ཕན་པའི་མཚན་མ་བརྟན་པོར་གཟིགས། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་དེ་དང་དེ་རྩོམ་པར་བསྐུལ་ནས་མཛད་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་ཆེ་བ་ལྟ་ཞིག་བྱམས་བསྟོད་ཚངས་པའི་ཅོད་པན (ཡོངས་གྲགས་སུ་བྱམས་པའི་བསྟོད་ཆེན་དུ་གྲགས་པ་དེ) དང་། རིན་ཆེན་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ། བདེ་བ་ཅན་གྱི་སྨོན་ལམ་རྣམས་ཀྱང་དོན་གྱི་ངོ་བོ་གོ་རིམ་སོགས་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་གསུངས་པ་བཞིན་མཛད་པར་གསུང་། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་བློ་གྲོས་ཀྱི་པདྨོ་ཁ་ཕྱེ་བས་ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་མཐའ་དག་ལ་གཟིགས་པ་དག་པའི་སྤྱན་དང་ལྡན་པ། ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེའི་

ཚོགས་ཀྱིས་ཐུགས་ཀྱི་བང་མཛོད་ཡོངས་སུ་གཏམས་ཏེ་ལུང་དང་རིགས་པའི་སྤྲོབས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་ཡང་། གཞན་ཁྱད་དུ་གསོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཁེངས་པའི་ང་རྒྱལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཐུགས་རྒྱུད་ཤིན་ཏུ་ཞི་ཞིང་དུལ་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་འགོས་ལོ་ཟླ་བ་གཞོན་ནུ་དཔལ་གྱི་དེབ་སྔོན་སྨད་ཆ་༧༢༥༠ལས། (རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེ་པོ་ནི) མཚན་ཉིད་ཀྱི་གྲྭ་རྣམས་སུ་ཞུགས་པ་ན་ལུང་དང་རིགས་པའི་སྤྲོབས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་ཡང་། གཞན་ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་ཅ་ཅོ་མང་པོའི་དབྱངས་དང་མཆོང་རྒྱུག་སོགས་ཀྱི་གར་མི་མཛད་པར་ཐུགས་ཡིད་འབྱུང་བ་དང་སྐྱོ་ཤས་ཆེ་ཞིང་ཤིན་ཏུ་དུལ་བར་གནས་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བདག་གིས་བླ་མ་དག་ལས་ཐོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །རྗེའི་གསུང་གི་ཁྱད་ཆོས་ཤིག་ལ་དེའི་ནང་ངན་སྨྲས་ཟུར་ཟ་ལྟ་ཞིག ཕ་རོལ་པའི་མིང་ནས་དངོས་སུ་སྨོས་ཏེ་དགག་བཞག་མཛད་པའང་ཕལ་ཆེར་མི་སྣང་། གསུང་རབ་འདི་དག་གཟུ་བོར་གནས་པའི་ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་གི་གང་ཟག་སུས་མཇལ་ཡང་རྣམ་དཔྱོད་དང་དད་པ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་འཕེལ་ཞིང་དཔྱོད་ལྡན་གཟུར་གནས་དག་གི་ཡིད་དབང་དབང་མེད་དུ་འཕྲོག་པ་ཞིག་གོ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་ནི་རྗེའི་གསུང་འདི་སེམས་ལ་ཏ་ཅང་ཕན་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། མདོར་ན་རྗེའི་ལེགས་བཤད་འདི་དག་བཤད་ཤེས་པ་ཞིག་གིས་བཤད། ཉན་ཤེས་པ་ཞིག་གིས་མཉན་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྣོད་རྫོལ་ཞིང་། རྣམ་དཔྱོད་ཅན་དགའ་བ་སྐྱེད་པའི་གནས་འབབ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་དོ། །སྐབས་དེ་དུས་ཀྱི་གངས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བོ་དམ་པ་མཁས་པ་དང་གྲུབ་པར་གྲགས་པ་དོན་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་པའམ། བསྟོད་པའི་མེ་ཏོག་གིས་མངོན་པར་མ་མཆོད་པ་མེད་དེ། འབྲི་གུང་ཆོས་རྗེ་ཀུ་ཕྲི་དོན་གྲུབ་རྒྱལ་པོ། སྟག་ལུང་ཆོས་རྗེ་བཀྲ་ཤིས་འོད་འབར། སྨན་ཐ་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་སོགས་དང་། བྱང་བའི་ཞལ་ངོ་དགེ་ཚུལ་ནམ་མཁའ་དཔལ་སོགས་མི་ཆེན་དང་། བླ་མ་རྫོག་པ་རིན་ཆེན་བྱང་ཆུབ་དཔལ་བ་དང་། རྒོད་ཕྲུག་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས། ཀུན་ཅོར་རྟོགས་ལྡན་ལ་སོགས་བཀའ་བརྒྱུད་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་། ས་སྐྱ་པའི་བསྟན་པའི་རྩ་ལག་རོང་སྟོན་ཤཱཀྱ་རྒྱ་མཚན། ངོར་པ་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱན་འཛིན་ཆེན་པོར་གྲགས་པ་ཕལ་མོ་ཆེས་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ཞུས་ཤིང་། ཁྱད་པར་དུ་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཡིད་བཟང་རྩེ་པ (འདི་དེབ་སྔོན་མཛད་པ་པོའི་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་འགོས་ལོ་ཟླ་བ་གཞོན་ནུ་དཔལ་བ་ལ་ཞུ་བ་ཡིན། མཚན་གཞན་ཆོས་རྗེ་སྐལ་བཟང་རྩེ་པ་ཡང་ཞུ། རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་གཟིགས་ན་དེར་གསལ) སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གཞོན་ནུ་རྒྱལ་མཚན། ཆོས་ཀྱི་རྗེ་བྱམས་པ་གླིང་པ་སོགས་དེ་དག་གིས་རིགས་ཀྱི་ཅོད་པན་དུ་འཛིན་པར་

མཛད་ལ། བླ་མ་རེད་མདའ་བ། བླ་མ་དབུ་མ་པ། རྗེ་བྲག་ཕུག་ན་རྡོ་རྗེ་སྐྱེ། རང་གི་
བླ་མ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ཞུས་ཤིང་། ཀུན་མཁྱེན་བོ་དོང་
པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་དངོས་སུ་མཇལ་མ་ཐུབ་ཀྱང་། མཁས་པ་དང་པའི་དེད་དཔོན་
བློ་བཟང་ཞེས། །གྲགས་པ་མཁྱེན་པའི་ཟླ་ཟེར་སྒྲོག་པ་ཅན། །ལེགས་བཤད་གཏོག་
རྒྱབས་དབང་པོ་དེའི་དྲུང་དུ། །འཇིགས་མེད་བྱུང་བ་གཞོན་ནུས་འདི་སྐད་ཞུ།
།ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་སྙན་ངག་གི་ལམ་ན་འཐོངས་པའི་ཞུ་ཡིག་དུ་མ་ཕུལ་ཞིང་། ལོ་
ཙྪ་བ་ངག་དབང་གྲགས་པས་ཀྱང་། ཐུབ་དབང་ཞིང་དུ་ཕྱིན་ཉིད་འགོད་ནས་ནི།།
ཐུབ་བསྟན་གསལ་བའི་འཕྲིན་ལས་འདི་འདྲ་ན། །ཐུབ་པའི་རྒྱལ་ཚབ་བདག་གིས
ཅི་བྱ་ཞེས། །མི་ཕམ་མགོན་དེས་ཕྲག་དོག་མི་མཛད་དམ། །ཞེས་དང་། སི་ཏུ་རྣམ་
རྒྱལ་གྲགས་པས་ཀྱང་། བླུ་སྐྱབ་ཡབ་སྲས་ཞིང་གཞན་གཤེགས་པ་ན། །དབུ་མའི་
ལམ་འདི་སྟོན་པ་གཞན་མེད་ཅེས། །ཀྲོ་སྐུར་བྲག་རིའི་ཕུང་པོ་གཞོམ་སླད་
དུ། །མགོན་ཁྱོད་རྡོ་རྗེ་མེ་ཆར་ལྟ་བུར་གྱུར། །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟོད་དོ། །གཞན་
ཡང་། སྟག་ཚང་ལོ་ཙྪ་བས་སྐུ་ཆེའི་སྟོད་ལ་དགག་པ་དུ་མ་མཛད་ཀྱང་། ཕྱིས་ནི་རྗེ་
བླ་མའི་ལེགས་བཤད་ལ་ཐུགས་ངེས་འཁྲོངས་ཏེ། ཁྱོད་བློའི་ཉི་མ་གཞོན་ནུའི་དུས
ཀྱི་ཚེ། །མདོ་དང་རྒྱུད་ཀྱི་པད་ཚལ་རྒྱས་མཐོང་ནས། །བདག་བློ་ཁེངས་པའི་ཀུ་མུད་
རྫུག་པར་ཟུམ། །ཟབ་ཡངས་མཁྱེན་པའི་གཏེར་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །བྱུང་ཕྱོགས
འདི་ན་ཆེག་ལ་མཁས་པ་ཉུང་། །དོན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པ་དེ་བས་དཀོན། །བསྟན
དོན་ཉམས་སུ་ལེན་པ་སྲིད་མཐའ་ཙམ། །དེ་གསུམ་མཐར་ཕྱིན་ཁྱོད་ལ་གསོལ་བ
འདེབས། །རྒྱུད་སྡེ་མཐའ་དག་ཁྱད་པར་འདུས་པ་དང་། །རིམ་གཉིས་མཐའ་དག
ཁྱད་པར་སྒྱུ་ལུས་ལ། །སྔོན་མེད་ལེགས་བཤད་གཏེར་ཆེན་ཁྱོད་ལ་འདུད། །ཅེས
པ་ལ་སོགས་པས་བསྟོད་དོ། །མདོར་ན་དཔལ་ཡིད་བཟང་རྩེ་པ་ཆེན་པོའི་ཞལ
ནས། དེའི་དུས་སུ་ས་ཆེན་པོ་འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གདུགས་དཀར་པོ་གཅིག
གིས་ཁྱབ་པར་མཛད་དེ་ཡོད་པ་གསུངས་སོ། །བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་གོང་
སྨྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་མཇུག་འདོར་ལུང་གི་
བསྟན་པ་ལ་འདི་ཁོ་ན་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གཟུ་བོར་གནས་པའི་བསྟོད
པ་མཛད་ཅིང་། མ་ཅིག་ལབ་སྒྲོན་གྱིས་ཀྱང་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ཇི་སྲིད་གནས་ཀྱི
བར་དུ་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་དང་ཀརྨ་པ་ལྟ་བུའི་སྐྱེས་མཆོག་གཞན་མི་འབྱུང་བར
ལུང་གིས་གསལ་བར་བསྟན་པར་སྣང་ཞེས་མཁས་མཆོག་དེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ན
གསལ། དེང་དུས་ཀྱི་བློ་གསར་བ་མང་པོ་ཞིག་དང་། ཁྱད་པར་དུ་རྟགས་གསལ
ཁྲབ་འཁོར་རེ་གཉིས་ཀྱིས་མཁས་པར་རློམས་པའི་བློ་ཚུང་བྱིས་པའི་ངང་ཚུལ
རྣམས། གཞུང་དོན་ལ་གོ་རྒྱ་ཚུང་བ་ཡང་ལེགས་བཤད་འདི་དག་ལ་གོམས་འདྲིས
དང་ཐུགས་གཅིགས་ཅི་ཡང་མེད་པར། རང་རང་སོ་སོའི་ཡིག་ཆ་ཁེར་རྐྱང་ལ་དབུ

འཁོར་བས་ལན་ནོ། །དོན་དུ་རྗེའི་ལེགས་བཤད་རྣམས་སྤྱི་དོན་གྱི་ཚུལ་དང་། གྲྭ་ས་གྲྭ་ཚང་གི་ཡིག་ཆ་རྣམས་མཐའ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བལྟ་དགོས་པ་ཡིན་ཚོད་གདའ། དེ་ཡིན་པའང་སེ་ར་རྗེ་བཙུན་པའི་དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་ (རྗེ་བཙུན་པའི་དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་''འདི་ཟུར་གནས་ཀྱི་མཁས་པ་མང་པོས་ཐུགས་གཅིགས་དང་ཐུགས་བརྗོད་ཆེན་པོ་གནང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད) ལ་གཟིགས་ན་དེ་གསལ་རྟོགས་ནུས་སོ། །དེ་ལྟ་ནའང་ཐོག་མར་གྲྭ་ཚང་སོ་སོའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བས་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་ཚུད་པར་བྱས་ཏེ། རང་ལུགས་གཏན་སོ་ཡོད་པར་བཀྱིས་ལ། དེ་ནས་རྗེག་འདྲིལ་ས་རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་དྲིལ་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས། རྗེའི་གསུང་རབ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པ་ནི་ཤིང་སྟོང་རྐན་ལ་མེ་སྦྲོར་བ་ལྟར་ཐོག་མར་སྦྲར་དཀའ་ཞིང་འབར་ན་ཤིན་ཏུ་འབར་ཚབས་ཆེ་བ་ལྟར། ཤིན་ཏུ་བརླིང་ཞིང་གོ་དཀའ་ལ། ཡང་ཡང་གོམས་འདྲིས་བྱས་ཏེ་གོ་ན་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་གོ་བ་སྟེར་ཐུལ་ཆེ་བ་ཞིག་གོ། སྔར་བོད་དུ་མདོ་སྔགས་གཉིས་ཚ་གྲང་ལྟར་འཛིན་པ་ཤས་ཆེ་ནའང་། རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་སྔགས་གཉིས་འགལ་མེད་གཅིག་གྲོགས་གཅིག་ཏུ་འཁྱེར་ཤེས་པའི་སྲོལ་བཟང་པོ་ཡང་བཏོད་དེ། སྙིག་ཚང་ལོ་ཙྭ་བས། ཁ་ཅིག་འདུལ་བ་གཙོར་བྱས་གསང་སྔགས་སྤོང་། །གཞན་དག་སྔགས་ལ་མོས་བློས་འདུག་པ་འགོག །རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་མཐའ་དག་འགལ་མེད་དུ། །ལེགས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་མཁས་ཁྱོད་ལ་འདུད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འགོས་ལོའི་དེབ་སྔོན་ལས་ཀྱང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ནི་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་དང་པོར་སྐྱོར་མོ་ལུང་དུ་མཁན་ཆེན་བློ་གསལ་བ་ལ་འདུལ་བ་ལེགས་པར་བསླབས། ཕྱིས་དབེན་པའི་གནས་རྣམས་སུ་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་མཛད་པ་ན་ཡང་འདུལ་བའི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ལས་མ་འདས། ཕྱིས་འཁོར་སྐྱོང་བའི་ཚེ་ན་ཡང་རྡུང་ན་འཁོད་པ་ཐམས་ཅད་འདུལ་བ་ནས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་གདིང་བ་དང་ལྷུང་བཟེད་ལ་སོགས་པ་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་བུ་གསུམ་ལ་བློ་སྦྱངས་ནས་འཁོར་བ་མཐའ་དག་ལ་ཡིད་འབྱུང་བའི་བློས་སྡོམ་པ་ཐམས་ཅད་སོ་སོར་ཐར་པ་མཚན་ཉིད་པ་ལ་བཀོད། དེ་དག་གི་སྐྱུན་སྟོས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཀྱི་ཁམས་འདིར་འདུལ་བའི་བསྟན་པ་ཉི་མ་ཤར་བ་ལྟར་བྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རེ་ཞིག་གཉལ་གྱི་མོ་ལའི་རྩར་ཞགས་མཛད་པས། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་འཛིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པ་དང་འདྲ་བ་ཅིག་འོང་བར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་པའི་ལུང་བསྟན་པ་བརྙེས། ཡི་དམ་གྱིས་ཀྱང་འདུལ་བའི་བསླབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་ལ་ཕན་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བར་ལུང་བསྟན་པས་ཐོག་མར་དཔོན་སློབ་རྣམས་ཀྱི་ལྷ་གོས་དྲས་ཤིང་རྡུབས་པ་དང་ལྷུང་བཟེད་དང་གདིང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོ་བྱད་རྣམས་བསྒྲུམས་ནས་གཞན་དག་གིས་མཐོང་བ་ན། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟ་བུ་

ཞིག་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཡིད་ཆེས་པར་འགྱུར་བར་མཛད་ནས། ཕྱིས་ནི་ལོ་རེའམ་ཟླ་རེ་ཙམ་ཆོས་ཉན་པར་རྩོལ་བའི་སློབ་མ་དག་ཀྱང་འདུལ་བའི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ལ་བཀོད་པས་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་ལྟ་ཞོག རྒྱང་རིང་པོ་ནས་ཐོས་པ་དག་ཀྱང་སྒྲ་ལོང་གཡོ་བས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་སྙན་པས་ཁྱབ་སྟེ་འགྲན་ཟླ་མེད་པར་གྱུར། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རྗེ་བཙུན་དེའི་བཀའ་དྲིན་ལས་ཞལ་མ་མཐོང་ཞིང་། ས་ཕྱོགས་རིང་ནས་གནས་པའི་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དག་ཀྱང་དྲས་དྲུབས་མ་དང་། གདིང་ལྷུང་ལ་སོགས་པའི་ཡོ་བྱད་བསྒྲིལ་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་ཡང་སྐྱུད་མ་གྲངས་ཏེ་ཟླ་གམ་གྱོན་པ་དང་། ཞྭའི་ཁ་དོག་ཀྱང་གསེར་མདོག་ཏུ་བྱེད་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ནི། ཁྲུ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་རིམ་པ་ལྔ་པའི་མན་ངག་དང་། དེ་གང་ལ་བརྟེན་པའི་གསེར་སྡིངས་པའི་མན་ངག་རྣམས་དཔྱད་གཞིར་མཛད། ཐུགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གསུང་རབ་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་འདུས་པའི་རྩ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་། རྒྱ་གར་ནས་བྱུང་བའི་འགྲེལ་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་། བོད་ཀྱི་ལུགས་རྣམས་ལའང་ལེགས་པར་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་ནས་རིམ་ལྔའི་ཁྲིད་ཡིག་དང་། དེའི་དོན་རྒྱས་པར་འཆད་པ་རིམ་ལྔ་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་མཛད་དེ། འདུས་པའི་ལུགས་ཉམས་པ་རྣམས་གསོ་བར་མཛད་དོ། །གཞན་ཡང་། འགོས་ལོས་དེབ་སྔོན་དུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་གཉིས་པ་ཞེས་གཟུ་བོར་གནས་པའི་ཆེ་བསྟོད་ཀྱང་མཛད་དོ། །མདོར་ན་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས། ཚིག་སྤྱིའི་བཤད་སྒྲུབ་རྟགས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོང་གིས། །ཐུབ་བསྟན་མིང་ཙམ་ལྷག་མར་ལུས་པའི་ཚེ། །བསླབ་གསུམ་ལུང་རྟོགས་རྒྱལ་བའི་དམ་ཆོས་ཀུན། །ཁྱོད་ཀྱིས་ཉི་མོར་མཛད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་བཤད་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་མཛད་པའི་སྒོ་ནས་བོད་གངས་ཅན་པ་རྣམས་ལ་ཀུན་དྲིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དགུང་གྲངས་རེ་གསུམ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་ཕག་(ཕྱི་ལོ་༡༤༡༩) ལོའི་ཟླ་བཅུ་པའི་ཚེས་ཉི་ཤུ་ལྔ་ཉིན་སྔ་དྲོ་ཉི་དྲོད་ཙམ་ལ་གཟིམས་ཁང་འོད་གསལ་ཕུག་ཏུ་སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་བསྟན་ཏོ། །དེའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་ནི་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། དེའི་སང་ཉིན་ཉི་ཤུ་ལྔའི་སྔ་དྲོ་དང་པོ་ནས་ཞབས་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་དུ་མཛད། ཕྱག་གཉིས་མཉམ་པར་བཞག་སྟེ་ཐུགས་དམ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་པ་ལས་ཉི་མ་ཤར་རྗེས་ཙམ་ལ་སྟོང་པ་གསུམ་རིམ་གྱིས་ཐིམ་ནས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་འདོ་གསལ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་དུ་མཛད་དེ། དེ་ཡང་ཕངས་ཀྱི་སྒོའི་ཀླུང་རགས་པ་རྒྱ་བ་ནང་དུ་ཐིམ་པ་ནས། ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་གོང་ཙུང་ཟད་སྐྲ་ཁམས་བསྐྱེལ་བ་སོགས་ཀྱིས་སྔར་ལས་སྐུ་མདངས་ཙུང་ཞིག་ཆུང་བར་ཡོད་ནའང་། དེའི་

ཚེ་གློ་བུར་དུ་ཟླ་བ་རྒྱས་པ་ལྟར་གྱུར་ཏེ། སྐུའི་ཆ་ཐམས་ཅད་འོད་ཀྱི་ལུས་ཅན་གྱི་ལྷ་བུ་གཞོན་ནུ་ལྟར་གྱུར་ཅིང་། སྐུའི་ཤ་ཤུ་བ་དང་། ལྷར་ལྷར་པོར་གྱུར་པ་དང་། ཁང་ཁྲུང་དུ་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། སྔར་གྱི་སྐུའི་གཉེར་མ་རྣམས་ཀྱང་སྐུའི་རྗེ་མོ་བརྒྱར་གཤེགས་པའི་ཚོད་ཙམ་དུ་འང་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པར་གྱུར་ཏེ། བལྟ་བར་མི་བཟོད་པའི་འོད་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་ལྡན་ཞིང་། དེ་ཡང་ཁ་ཅིག་ནི་སྐུའི་འོད་དམར་སེར་དུ་སྣང་ངོ་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག་ནི་དཀར་སེར་དུ་སྣང་ངོ་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག་ནི་གསེར་བཙོ་མ་ལྟ་བུར་སྣང་ངོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། ལོ་བཅུ་དྲུག་ལོན་པའི་ན་ཚོད་དང་ལྡན་པའི་ལྷའི་ལུས་ཅན། ཇི་ལྟར་འཛམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་རྒྱན་དང་ཆ་ལུགས་སྤྲངས་ནས། ནང་དུ་ཡང་དག་འཛོག་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟར་གྱུར་པ་ན། དེའི་ཚེ་གློ་བུར་ཉིད་དུ་མགོན་དང་བྲལ་བས། ཡིད་མྱ་ངན་གྱིས་བརླམས་ཏེ། རང་གི་འཚོ་བ་ལ་ཡང་མི་ལྟ་བར་གྱུར་པའི་སྐྱེ་བོ་དྲུང་ན་འཁོད་པ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། ཨེ་མ་མ་ལ་འདི་འདྲ་བའི་ངོ་མཚར་བ་ནི་བརྗོད་པར་དཀའ་བ་ཞིག་སྟེ། བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་ལྷའི་ལུས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་མྱ་ངན་གྱིས་སྨྲས་པས་རང་དབང་བྲལ་བཞིན་དུ་ཡང་ངོ་མཚེར་བས་བསྒྲོད་པའི་མུ་ཅོར་གྱི་གར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་སྐུ་འདའ་བའི་ཚེ་སྐུའི་མདངས་དང་གཞོན་ཤ་ལ་སོགས་ཏེ། མདོར་ན་མིའི་ལུས་གནས་གྱུར་ནས་ལྷ་བུ་གཞོན་ནུའི་ལུས་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་འདི་འདྲ་བ་སྔོན་ཆད་སུ་ཞིག་ལ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་བསྙད་པ་འགའ་ཐོས་པའམ། འདིའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་འདི་ལྟའོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། སྔོན་གྱི་ཚེ་རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་ཐོབ་པདྨེ་ཏ་ག་ཡ་ཀྲ་ར་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་མཁའ་རེག་ཏུ་འདས་པ་ན་སྐུ་ལུས་ཤིན་ཏུ་ཆུང་ཞིང་གཞོན་ཤ་དང་ལྡན་པའི་བྱིས་པའི་ན་ཚོད་ལྟ་བུར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་ཐོས་ཀྱི། བོད་ཀྱི་བླ་མ་སྔ་མ་སུ་ཞིག་ལའང་ཚུལ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་མ་ཐོས་སོ། །ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་རིང་ལ། སྐུའི་ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཐད་དྲང་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བར། འཇའ་ཚོན་ཁ་དོག་སྣ་ལྔ་པ་ཤིན་ཏུ་དྭངས་ཤིང་འོད་འཚེར་བ་རྣམ་པར་བཀྲ་བ་སྒྱུ་མའི་སྐུ་ཉིད་ཉེ་བར་མཚོན་པའི་སླད་དུ་ཆེད་དུ་སྤྲུལ་པ་བཞིན་གཡོ་བ་མེད་པ་ཞིག་ཡུན་རིང་པོའི་བར་དུ་ཀ་བ་བཙུགས་པ་བཞིན་གནས་པར་གྱུར་ཏོ། །དུས་དེ་དག་གི་ཚེ་ནམ་མཁའ་ནི་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་མཛད་པའི་ཚུལ་ནི་འདི་འདྲའོ། །ཞེས་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་གཡའ་དག་པར་གྱུར་ཏེ་ཆེས་དྭངས་ཤིང་། ཐ་མལ་གྱི་སྤྲིན་དང་རྡུལ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ས་གཞི་རླུང་གི་རྒྱུ་བ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ནས་བསེར་བུ་ཕྲ་མོའི་འགྲོ་འོང་ཡང་རྒྱུན་ཆད་པ། ཞག་བཞི་བཅུ་རྩ་དགུ་ཙམ་གྱི་བར་དུ་བྱུང་ལ། དེའི་ཚེ་དགོན་པའི་གླིང་གསེབ་ནས་གཟིམས་ཁང་གི་ཕྱོགས་སུ་

རང་རང་གི་བྲང་ཁང་གི་སྟེང་གི་ལ་བད་ཁ་རྣམས་སུ་མཚན་མོ་མར་མེའི་ཕྲེང་བ་མཐའ་ཡས་པ་ཕུལ་བ་རྣམས་དང་། གཟིམས་ཁང་གི་སྒོ་དྲུང་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཆོས་གྲྭའི་ཞལ་དཀར་ཐད་སོ་རྣམས་སུ་མར་མེའི་ཕྲེང་བ་ཆར་དུ་དང་ར་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མཚན་རིང་གང་ལ་མེ་ལྕེའི་རྩེ་མོ་ཙུང་ཟད་རླུང་གིས་གཡོ་བ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་གྱུར་ཏོ། །གཞན་ཡང་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་མཆོད་པ་དང་། དཔའ་བོ་དང་མཁའ་འགྲོ་མ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་བསྒྲགས་པའི་རོལ་མོའི་བྱེ་བྲག་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་མཚན་གུང་ལ་གྲགས་པ་དང་། ཉིན་མོ་ཡང་སྤྲིན་ཆར་མ་སྦྱོང་བའི་སྒྲའི་བྱེ་བྲག་དུ་མ་འགའ་ཞིག་གི་རྣ་ལམ་ན་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་གཏོར་བའི་མེ་ཏོག་གི་ཚོགས་ནི་ཕལ་ཆེ་བ་ཀུནྡ་ལྟར་དཀར་ཞིང་ཞུ་ཏིག་ལྟར་འོད་གསལ་བས་མཐོན་པོ་ནས་འབྱུང་བ་ན་བླ་བ་ལྟར་འཚེར་བ་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་སེར་པོ་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་དམར་པོ་ལ་སོགས་པ་མི་ཆེན་པོའི་ལག་པའི་མཐིལ་ཙམ་པ་དང་། ཤིང་རྟའི་ཕང་ལོ་ཙམ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཆར་ལྟར་དུ་བབ་པར་གྱུར་ཏོ། །གཞན་ཡང་ཕལ་ཆེ་བར་ནམ་མཁའི་ལམ་ཐམས་ཅད་འཇའ་ཁ་དོག་དཀར་པོ་ཤིན་ཏུ་ཡིད་འཕྲོག་བས་བླ་རེ་ལྟར་བྲེས་པ་དང་། བ་དན་ལྟར་འཕྱར་བ་དང་། དགེ་ལྡན་གྱི་གཡས་གཡོན་དང་མདུན་གྱི་ལུང་པ་ཐམས་ཅད་འཇའ་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་པས་ལྡ་ལྡི་ལྟར་ཁྲིག་གིས་གང་བར་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པ་ཞག་མང་པོའི་བར་དུ་བྱུང་ཞིང་། གང་གི་ཚེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྲོང་ཁྱེར་རྩྭ་ཅན་དུ་གཟིམས་མལ་གྱི་ཐ་མ་ལ་གཟིམས་ཏེ་སྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་མཛད་པ་བསྟན་པ་ན་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་མཆོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། ། (1357-1419)

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་ཐུགས་དམ་ལྷ་དྲུག འདུས་པ་འཕགས་ལུགས། ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས། བདེ་མཆོག དུས་འཁོར་ (བཞི་ལ་མཆོག་སྒྲུབ་པའི་ལྷ་བཞི་ཟེར) དང་། འཇིགས་བྱེད། ཕྱག་རྡོར་འཁོར་ཆེན་ (གཉིས་ནི་བར་ཆད་སྲུང་བའི་ཡི་དམ་གཉིས་སོ) དང་དྲུག་གོ།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་རྣམ་ཐར་ཇི་ཡོད། ༡ རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྟོགས་བརྗོད་འདུན་ལེགས་མ། ༢ མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས། ༣ མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེའི་སྙེ་མ། (རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་རྣམས་ཁྲུངས་བཙུན་ཞིང་རྩ་བ་ཆེ་བ་ཡིན། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེའི་སྙེ་མ་འདི་རྩ་བ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ) ༤ མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་རྗེའི་རྣམ་ཐར་

དཔལ་ལྡན་ས་གསུམ་མ། ༥ འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེ་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་ལྡན་པས་མཛད་པའི་རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར། (འདི་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཞི་བཅོལ་བར་སེམས) ༦ རྟོག་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའ་རྣམ་ཐར་ལེགས་བཤད་ཀུན་འདུས། ༧ གནས་རྙིང་པ་ཀུན་དགའ་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ལ་དྲུག་ཅུ་རེ་དྲུག ༨ པཎ་ཆེན་ (གཞན་དུ་རྗེ་བློ་གྲོས་ལེགས་བཟང་ཞེས་ཀྱང་སྣང) བློ་གྲོས་ལེགས་བཟང་གིས་མཛད་པའི་རྗེའི་རྣམ་ཐར་རབ་གསང་ཆད་ཁྱུང་གདམ་གྱི་དགའ་སྟོན་ལ་བཅུ་དྲུག ༩ མངའ་རིས་ཞབས་དྲུང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་རྗེའི་རྣམ་ཐར་གསེར་གྱི་མཆོད་སྡོང་ལ་བཅོ་ལྔ། (རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོར། མངའ་རིས་པཎ་བརྩོན་འཇམ་དབྱངས་ཉི་མ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་སྐལ་ལྡན་པད་ཚལ་རྒྱས་པའི་འོད་སྟོང་ཞེས་པ་ཞིག་ཀྱང་སྣང་བས་དཔྱད) ༡༠ ནེ་རིངས་པའི་གསེར་གྱི་མཆོད་སྡོང་ཁ་སྐོང་གསེར་གྱི་སྦྱུ་གུ་ལ་གསུམ། ༡༡ ནེ་རིངས་པས་འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་གྱི་བསྟོད་པ་ལ་བདུན། (ནེ་རིངས་པ་འཆི་མེད་རབ་རྒྱས་ཏེ། དཔལ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བ་གོད་ཚང་པའི་སློབ་མ་ནེ་རིངས་པའི་དབོན་རྒྱུད་ཡིན་པར། ཐུའུ་བཀྭན་གྲུབ་མཐར་གསས) ༡༢ རྗེ་དྲུང་དག་དབང་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་ཆད་དུ་ཁྱུང་བའི་གདམ་བརྒྱ་པ་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་དྲུག ༡༣ གུང་རུ་རྒྱལ་མཚན་བཟང་པོས་རྗེའི་རྣམ་ཐར་འདུན་ལེགས་མའི་འགྲེལ་པ་ལ་ཞེ་བདུན། ༡༤ རྣམ་ཐར་ཙོང་ཁ་བརྒྱད་ཅུའི་རྩ་འགྲེལ་ལ་སུམ་ཅུ། ༡༥ རྗེའི་རྣམ་ཐར་གསོལ་འདེབས་མི་འགྱུར་མཆོག་ཡངས་མའི་འགྲེལ་པ་ལ་ཉེར་བརྒྱད། ༡༦ རྗེ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་རས་བྲིས་འབྲི་ཚུལ་ལ་བརྒྱ་ང་གསུམ་པ། ༡༧ པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་རྗེའི་རྣམ་ཐར་ལ་བཞི། ༡༨ རྗེ་བློ་བཟང་བསྟན་པའི་མཛད་པའི་རྗེའི་རྣམ་ཐར་ལ་ཞེ་བདུན། ༡༩ རྒྱལ་དབང་ཆོས་རྗེ་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་མཛད་པའི་རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་ཐུབ་བསྟན་མཛེས་པའི་རྒྱན་གཅིག་ངོ་མཚར་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །རྗེ་གུང་ཐང་པའི་རྗེའི་བསྟོད་པ་དོན་ལྡན་མའི་འགྲེལ་པ་༡༠༣ན། ཇོ་གདན་བསོད་ནམས་ལྷུན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཞེས་ཀྱང་སྣང་ཞིང་། རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོའི་མཇུག་ཏུ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་མང་པོ་ཞིག་འཁོད་པ་རྣམས་ལ་གཟིགས།

༄། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག (ཀ་པར)

རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ལ་ཤོག་གྲངས་བདུན་ཅུ་དོན་གཉིས། རྣམ་ཐར་ཟུར་འདེབས་ལེགས་བཤད་ཀུན་འདུས་ལ་བཅུ་གཉིས། གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་སྙེ་མ་ལ་བཅོ་བརྒྱད། གསང་བའི་རྣམ་ཐར་གསོལ་

འདེབས་ལ་ལྔ། ཏོ་ཁྲག་གྲུབ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་དང་མཇལ་ཚུལ་ལ་ལྔ། ཚེ་མས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བཅས། མཁས་གྲུབ་རྗེ་ལ་ཞིག་བརྒྱུད་དུ་གནང་བའི་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བཞི། རྗེ་བ་སོ་བ་ལ་ཞིག་བརྒྱུད་དུ་གནང་བའི་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་གསུམ། གསན་ཡིག་དུམ་བུ་ལ་སོ་གཅིག ཏོ་ཁྲག་གྲུབ་ཆེན་དང་ཞུས་ལན་སྨན་མཆོག་བདུད་རྩིའི་འཕྲེང་བ་ལ་བཅུ་གསུམ། བཤེས་གཉེན་བརྟེན་ཚུལ་བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པའི་རྣམ་བཤད་སློབ་མའི་རེ་བ་ཀུན་སྐོང་ལ་ཉེར་དགུ། གསང་སྔགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་བཤད་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་སྙེ་མ་ལ་བདུན་ཅུ་དོན་ལྔ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སྤྱང་ཚུལ་བྱང་སའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེའུའི་རྣམ་བཤད་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་ལ་བརྒྱ་དང་དགུ། འདུལ་བའི་བསླབ་བྱ་ཆེན་མོ་རྗེ་ཡི་གསུང་བཞིན་རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་ཟིན་བྲིས་མཛད་པ་གནམ་རྩེ་ལྡིང་མར་གྲགས་པ་ལ་བརྒྱད་ཅུ་གྱ་བཞི། དགེ་ཚུལ་གྱི་བསླབ་བྱ་གནམ་རྩེ་ལྡིང་མ་ལ་བརྒྱད། ཁྲིན་གྲངས་བཞི་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་རེ་བརྒྱད་བཞུགས་སོ། །འདི་ཡི་པོད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུང་ཡོད་པར་བཤད། ༼ཁ་པ༽ འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་ཟིན་བྲིས་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པ་ལ་བརྒྱ་དང་དྲུག གསུང་ཐོར་བུ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་དྲིལ་བ་ལ་སུམ་བརྒྱ་ཉེར་དགུ། ཛོ་རྗེ་རྩེ་མོའི་ཟིན་བྲིས་ལ་བཅུ་དགུ། འདི་ཡི་ལུང་མེད་པར་བཤད། ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོའི་སྒྲུབ་ཐབས་འཕོ་བ་བཀའ་བསྒོ་བཅས་ལ་ལྔ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། གྲྭ་མི་སྣན་པའི་ཚེ་སྒྲུབ་ལ་ལྔ། སྨོན་པ་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱིས་བཅོས་རྗེ་ཡི་ཕྱག་ལེན་བཞིན་བཀོད་པ་ལ་བདུན། འདི་ཡི་ལུང་མེད། གཏོར་མ་བརྒྱ་རྩའི་རིམ་པ་རྗེ་ཡི་ཕྱག་ལེན་བཞིན་བཀོད་པ་ལ་བཅུ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། ཁྲིན་བརྒྱ་དང་གྱ་གཅིག ༼ག་པ༽ སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལ་ལྔ་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས། ༼ང་པར༽ སྒྲོན་གསལ་མཆན་བུ་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་སུ་གྲགས་པ་ལ་ལྔ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག ༼ཅ་པར༽ སྒྲོན་གསལ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པས་འཆད་པའི་ས་བཅད་བསྡུས་དོན་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས། སྒྲོན་གསལ་གྱི་དཀའ་གནད་གསལ་བར་བྱེད་པ་མཐའ་གཅོད་རིན་པོ་ཆེའི་སྦྱུ་གུ་ལ་བརྒྱ་དང་ཞེ་གསུམ། འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་ལྷ་མོ་བཞི་ཞུས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་སྒྲོག་རྩོལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལ་ལྔ་བཅུ། འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་ཊཱི་ཀ་ལ་དྲུག་ཅུ་རེ་དགུ། འདུས་པའི་དཀྱིལ་ཆོག་དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ་ལ་བདུན་ཅུ་དོན་དྲུག རྗེའི་གསུང་བཞིན་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་འབབ་སེར་དཀའ་བཅུའི་ཟིན་བྲིས་ལ་བཞི་བཅུ་ཐམ་པ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། གསང་འདུས་དཀའ་གནད་ཟིན་བྲིས་ལ་ཉེར་ལྔ། ཁྲིན་བཞི་བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔ། <ཚ་པར> འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་གནད་དོན་གསལ་བ་ལ་དགུ་བཅུ་ཐམ་པ། བཤད་རྒྱུད་ཛོ་རྗེ་ཕྲེང་བའི་ཟིན་བྲིས་ལ་དྲུག ཛོ་རྗེ་བཟླས་པའི་ཟིན་བྲིས་ལ་གོ་བརྒྱད། དགོངས་པ་བླ་ན་མེད་པའི་ཟིན་

བྲིས་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་གཅིག མན་ངག་མཐར་ཐུག་བདག་བྱིན་རླབས་ལ་བཅུ་གཅིག
མན་ངག་མཐར་ཐུག་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་ལ་བཅོ་ལྔ།
རིམ་ལྔ་བསྡུས་པའི་ཟིན་བྲིས་ལ་ཉེར་དྲུག གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བཞི་
རིམ་ལ་བཅོ་ལྔ། འདུས་པའི་དཀའ་གནད་ཟིན་བྲིས་ལ་གཉིས། རྒྱལ་བའི་བྱིན་གྱིས་
མཛད་པའི་གསང་འདུས་ལེའུ་དང་པོའི་ཟིན་བྲིས་ལ་བརྒྱད། ཁྲོ་བོ་བཅུའི་ཟིན་
བྲིས་ལ་བཞི། ལྷག་པ་ཡི་ནི་ལྷ་གཅིག་གིས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། འདུལ་བ་འཛིན་
པའི་གསང་འདུས་དཀྱིལ་ཆོག་ངག་འདོན་རིམ་པའི་ལྷན་ཐབས་ལ་བཅོ་བརྒྱད།
ཁྲིན་སུམ་བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་སོ་གཅིག འདི་ཡི་པོད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུང་རྒྱུན་ཡོད།
<ཛ་པར> གསང་འདུས་རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལ་སུམ་བརྒྱ་དང་ཞེ་བཞི།
འདུས་པའི་བདག་བསྐྱེད་ཆོག་རྣལ་འབྱོར་དག་རིམ་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས། བསམ་
གཏན་ཕྱི་མ་སོགས་གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཀྱི་བཞུགས་ཚུལ་བཅས་ལ་གསུམ། གསང་
འདུས་བསྐྱེད་རིམ་རྗེ་ཡི་གསུང་བཞིན་ཟིན་བྲིས་ཀློག་གསལ་བྱང་བའི་རེ་སྐོང་ལ་
ཉེར་དགུ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། བཞི་བརྒྱ་ལྔ་བཅུའི་སྐོར་གྱི་ཟིན་བྲིས་ལ་དྲུག འདི་
ཡི་ལུང་མེད། རྗེ་རྗེ་འཕྲེང་བ་ནས་གསུངས་པའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་སྤྱགས་བདུ་ཞིང་བྱིན་
གྱིས་བརླབས་པའི་ཆོག་ནམ་མཁའ་དཔལ་བའི་ཟིན་བྲིས་ལ་བཅུ་གསུམ། འདི་ཡི་
ལུང་མེད། ཁྲིན་བཞི་བརྒྱ་དང་ཉེར་དྲུག <ཉ་པར> རྗེ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་བརྙེས་
པར་བྱེད་པའི་ལམ་ལ་སློབ་ཚུལ་ལ་ཉེར་དགུ། ཞལ་ཤེས་གནད་ཀྱི་ཐིམ་ཡིག་ལ་ཉེར་
ལྔ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། གསང་འདུས་རྫོར་སེམས་མཉེས་པར་བྱེད་པའི་ངག་འདོན་
གྱི་རིམ་པ་ལ་བཅུ་གཉིས། འདི་ཡི་ལུང་མེད། གསང་འདུས་འཇམ་རྫོར་སྒྲུབ་ཐབས་
འཇམ་དབྱངས་དགོངས་གསལ་ལ་ཉེར་གཉིས། ཆོ་ག་ཉི་ཤུའི་ཁྲངས་འགོད་པ་ལ་
བརྒྱད། རྗེ་ཡི་ཞལ་གདམས་རིམ་གཉིས་སྒོམ་ཚུལ་སྦྲ་བི་ར་པ་ཧྲུ་ཧྲ་དྲའི་ཟིན་བྲིས་
ལ་བཅོ་ལྔ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྔ་
གདན་རྫོགས་ཀྱི་དམར་ཁྲིད་ལ་དྲུག་ཅུ་རེ་དྲུག གསང་འདུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རབ་གནས་
བྱ་ཚུལ་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་དགུ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། དཔལ་འཁོར་བདེ་མཆོག་གི་རྩ་རྒྱུད་
རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་སྦས་དོན་ཀུན་གསལ་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་གཅིག ཁྲིན་བཞི་བརྒྱ་
དང་ལྔ་བཅུ་ང་བདུན། <ཉ་པར> ནཱ་རོ་ཆོས་དྲུག་གི་ཁྲིད་ཡིག་ཡིད་ཆེས་གསུམ་
ལྡན་ལ་དྲུག་ཅུ་རེ་གཉིས། ནཱ་རོ་ཆོས་དྲུག་གི་དམིགས་སྐོར་བསྡུས་པ་རྗེ་ཡི་གསུང་
བཞིན་སེམས་དཔའ་ཀུན་བཟང་གིས་བཀོད་པ་ལ་ཉེར་གཉིས། འདི་ཡི་ལུང་མེད།
བདེ་མཆོག་ལཱུ་ཧི་པ་མངོན་རྟོགས་ངག་འདོན་ངག་འདོན་གྱི་རིམ་པ་ཡོངས་གྲགས་
ལྟར་མ་ཡིན་པ་ལ་བཅོ་ལྔ། དཔལ་འཁོར་ལོ་སྡོམ་པའི་མངོན་རྟོགས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་
པ་འདོད་འཇོ་ལ་བརྒྱ་དང་དགུ་བཅུ་གོ་ལྔ། དཔལ་བདེ་མཆོག་གི་མངོན་པར་རྟོགས་
པའི་འགྲེལ་པ་ཁྱད་པར་གསལ་བྱེད་ལས་ཟུར་དུ་ཕྱུང་བ་ལ་བདུན། འདི་ཡི་ལུང་

མེད། མཁའ་འགྲོ་རྒྱ་མཚོའི་སྐོར་གྱི་ཐིན་བྲིས་ལ་བཅུ་གཅིག གྲུབ་ཆེན་ལཱུ་ཧི་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེ་མཆོག་སྒྲུབ་ཐབས་བདེ་ཆེན་གསལ་བ་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་བརྒྱད། དྲིལ་བུའི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་ལྷན་ཐབས་ལ་བཅུ་གཉིས། ཁྱོན་སུམ་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་རེ་བརྒྱད། <ཐ་པར> གྲུབ་ཆེན་དྲིལ་བུ་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེ་མཆོག་ལུས་དཀྱིལ་མངོན་རྟོགས་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལ་ཉེར་བདུན། དྲིལ་བུ་ལུགས་ཀྱི་བདེ་མཆོག་ལུས་དཀྱིལ་དབང་ཆོག་རིན་ཆེན་བང་མཛོད་ལ་ཉེར་བདུན། བདེ་མཆོག་དྲིལ་བུ་པའི་རིམ་ལྔའི་རྣམ་བཤད་སྦས་དོན་ལྟ་བའི་མིག་འབྱེད་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་བརྒྱད། དྲིལ་བུ་ལུགས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྔའི་ཁྲིད་རྗེ་ཡི་ཞལ་ཤེས་བཞིན་སེམས་དཔའ་ཀུན་བཟང་གིས་བཀོད་པ་ལ་བཅུ་གསུམ། མཁའ་སྤྱོད་མ་དམར་མོའི་སྒྲུབ་ཐབས་ལ་གསུམ། རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོའི་ཐིན་བྲིས་ལ་གསུམ། རྡོ་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་མའི་འགྲེལ་པའི་ཐིན་བྲིས། ཚེས་བཅུའི་མཆོད་པའི་ཚོ་ག་ཀླུ་རི་ཀ་པས་མཛད་པའི་ཐིན་བྲིས་ལ་གསུམ། མན་ངག་སྙེ་མའི་ཐིན་བྲིས་ལ་ཉེར་གསུམ། ངན་སོང་སྦྱོང་རྒྱུད་མཆན་དང་བཅས་པ་ལ་དགུ་བཅུ་གོ་གསུམ། འདི་ཡི་ལུང་མེད། ཀུན་རིག་ཆོ་གའི་ཐིན་བྲིས་ལ་བཞི། འདི་ཡི་ལུང་མེད། རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ལྷ་བཅུ་གསུམ་མའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཟ་མ་ཏོག་བཀོད་པ་ལ་བཅུ་དགུ། རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་སྒྲུབ་ཐབས་བདུད་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ལ་བཅོ་བརྒྱད། གཤིན་རྗེ་དགྲ་ནག་སྒྲུབ་ཐབས་རིན་ཆེན་འབར་བ་ལ་བཅོ་བརྒྱད། བཅུ་གསུམ་མ་གསུམ་གྱི་དཀྱིལ་ཆོག་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལ་ལྔ་བཅུ་ང་གཉིས། ཁྱོན་སུམ་བརྒྱ་དང་བཞི་བཅུའོ། ། <ད་པར> ཞི་དགུ་མའི་ཐིན་བྲིས་ལ་ལྔ། འདི་ལ་ལུང་མེད། འཇམ་དཔལ་ཞི་དྲག་གི་སྲུང་བ་ལ་གསུམ། འཇིགས་བྱེད་ཕྱག་མཚན་སོགས་ཀྱི་བཤད་པའི་ཐིན་བྲིས་ལ་བཅུ། འདི་ལ་ལུང་མེད། འཇིགས་བྱེད་སྦྱིན་སྲེག་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་གཅིག དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ནང་ལེའུ་རྣམ་གཞག་མཁས་གྲུབ་རྗེས་ཐིན་བྲིས་མཛད་པ་འཕྲོ་ཅན་ལ་དྲུག་ཅུ་རེ་བདུན། ཨ་ཙ་ལ་ཀྲྀཥྞས་དོན་ཚན་བདུན་དུ་ཕྱེ་པ་ལ་གསུམ། ཀྱཻ་རྡོ་རྗེའི་རྒྱུད་བརྟག་པ་གཉིས་པའི་ཐིན་བྲིས་ལ་བརྒྱད་ཅུ་གྱ་དྲུག སྦྱོར་དྲུག་རྡོ་རྗེའི་ཚིགས་བཅད། དེའི་བཤད་པ། དུས་འཁོར་གྱི་ཐིན་བྲིས། དུས་འཁོར་མངོན་རྟོགས། དབང་གི་ཐིན་བྲིས། སྦྱོར་དྲུག་ཉེར་མཁོའི་ཐིན་བྲིས། འཆི་ཞག་དང་ཚེ་ལྷག་རྗེ་ཡོད་དཔྱད་པ་རྣམས་ལ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི། སྦྱོར་དྲུག་རྫོགས་རིམ་གྱི་གནད་བསྡུས་པ་རྗེ་ཡི་གསུང་བཞིན་རྒྱལ་སྲེང་པས་མཛད་པ་ལ་ཉེར་བཞི། འདིའི་ལུང་མེད། མཁས་པ་གཞོན་ནུ་བློ་ལྡན་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་ཚད་མཐའ་དུས་ཀྱི་ཁྲུང་མཐའ་ལས་བརྩམས་པའི་དྲིས་ལན་ལ་གསུམ། འདིའི་ལུང་མེད། དཔལ་མཆོག་གི་ཐིན་བྲིས་ལ་ཉི་ཤུ། ཀྱཻ་རྡོར་གྱི་ཐིན་བྲིས་དང་ཡང་རྒྱུད་དེའི་ཐིན་བྲིས་ལ་བདུན། རྗེ་བཙུན་བདག་མེད་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྒྲུབ་ཐབས་ཐིན་བྲིས་ལ་ལྔ། སངས་རྒྱས་ཐོད་པའི་འཇིགས་

མེད་གཞུང་འགྲེལ་ཟིན་བྲིས་ལ་དགུ། རྒྱུད་བརྟག་པ་བརྒྱད་པའི་རབ་བྱེད་གསུམ་པ་ལ་བཞི། དེ་ཡི་འགྲེལ་པ་འཕོ་ཁྲིད་གསེར་གྱི་སྒོ་འབྱེད་ལ་སུམ་ཅུ། ཕྱག་རྫོར་འཁོར་ཆེན་མངོན་རྟོགས་རྗེ་ཡི་གསུང་བཞིན་བཀོད་པ་ལ་བཅུ་གཅིག སྟོབས་པོ་ཆེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆར་འབེབ་ལ་བཞི། སྤྲིན་བྲལ་མན་ངག་དང་། ཏ་མགྲིན་ཤྭ་ན་བཞིའི་སྐོར་ལ་བཞི། འདིའི་ལུང་མེད། རི་ཁྲོད་ལོ་མ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་ལ་གཉིས། དབྱངས་ཅན་མ་དང་སྐྱེ་བརྗེགས་སྒྲུབ་ཐབས་ལ་གསུམ། སངས་རྒྱས་སོ་ལྔའི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་ལ་བརྟེན་པ་གནས་བརྟན་བཟང་སྐྱོང་གིས་བཀོད་པ་ལྷའི་སྐུའི་ཕྱག་ཚད་གཟུགས་བརྙན་བལྟ་བའི་མེ་ལོང་ལ་ཉེར་དགུ། འདིའི་ལུང་མེད། རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་དེ་ཉིད་བསྡུས་པའི་ཟིན་བྲིས་ལ་གསུམ། རྫོར་དབྱིངས་ཀྱི་ཆོ་གའི་ཟིན་བྲིས་ལ་བཞི། འཁོར་ལོ་བསྒྱུར་རྒྱལ་གྱི་བསྙེན་པའི་རིམ་པ་ལ་བཅུ་བཞི། འདིའི་ལུང་མེད། ཁྲོན་བཞི་བརྒྱ་དང་དགུ། <ན་པར> རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་གསུང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་བྲིས་སུ་མཛད་པ་ལ་བརྒྱད། མཁས་གྲུབ་པས་གསང་འདུས་སྒྲུབ་ཐབས་ཆོ་ག་ལྷན་ཐབས་ལ་བཅུ་བདུན།   གསང་འདུས་མངོན་རྟོགས་དང་བསམ་གཏན་སྒྲུབ་མཆོད་ངག་འདོན་ལྷན་ཐབས་ལ་བཅུ་གཉིས། འདིའི་ལུང་མེད། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གར་འཕྲེང་བའི་དགོངས་པ་ལྟར་རྗེ་ཡི་ཞལ་སྔ་ནས་གསུངས་པ་བཞིན་འདུལ་འཛིན་དཀའ་བཞི་པ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བཀོད་པ་ལ་བརྒྱད། འདིའི་ལུང་མེད། དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་དཀའ་གནད་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བརྗེད་བྱང་གི་ཡི་གེ་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་གསུང་བཞིན་བཀོད་པ་ལ་བརྒྱ་དང་བཅུ། བདེ་མཆོག་གི་ཕྱི་རོལ་མཆོད་པ་ལག་མཆོད་དང་། དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་གླུ་དང་བཅས་པ་ལ་བཅོ་ལྔ། འཇིགས་བྱེད་དག་སྦྱོར་ལ་བཞི། རྗེ་ཡི་གསུང་བཞིན་སྒྲུབ་ཐབས་ཀུན་བཟང་གི་ཚིག་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་རྒྱལ་ཚབ་རིན་པོ་ཆེས་བརྗེད་བྱང་དུ་བཀོད་པ་ལ་སོ་བདུན། འདིའི་ལུང་མེད། ཀུན་རིག་ཆོ་ག་ངན་སོང་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྒྱུད་དོན་གསལ་བ་ལ་དྲུག་ཅུ་རེ་དགུ། བྱ་སྤྱོད་སྤྱི་ཡི་ཆོ་ག་རྣམ་པར་གཞག་པ་རིགས་གསུམ་སྦྱོར་ཚུལ་ལ་རྗེ་ཡི་གསུང་བཞིན་འདུལ་འཛིན་པས་བཀོད་པ་ལ་སུམ་ཅུ་ཐམ་པ། འཕགས་མ་འོད་ཟེར་ཅན་མའི་སྒྲུབ་ཐབས་ལ་གསུམ། ཁྲོན་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཞི། <པ་པར> བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། <ཕ་པར> ལམ་རིམ་ཆུང་བར་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཅུ་དགུ། ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་གནད་ལ་ལྔ། དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་བསྟན་བཅོས་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྙིང་པོ་ལ་བརྒྱ་དང་བཅུ་དགུ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་རྗེ་ལ་ལྟ་བའི་གནད་འགག་མདོར་བསྡུས་ནས་གནང་བའི་གདམས་པ་རྗེ་རེད་མདའ་བ་ལ་ཕོག་དྲིལ་དུ་ཕུལ་བ་ལ་དྲུག རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་བསླབ་བཏུས་རྒྱས་པར་གསུངས་དུས་བསྡུས་དོན་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེས་ཟིན་བྲིས་སུ་མཛད་པ་ལ་ཉི་ཤུ། འདིའི་

ལུང་མེད། རྒྱལ་ཚབ་པས་རྗེ་ཡི་དྲུང་དུ་སློབ་འཇུག་ཤེར་ལེའི་ཟིན་བྲིས་ལ་ལྔ་བཅུ་ཐམ་པ། ཚད་མའི་བརྗེད་བྱང་ཆེན་མོ་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་བདུན། ཁྲིན་བཞི་བརྒྱ་དང་གྱ་གཅིག <བ་པར> དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་གྱ་གསུམ། དཀའ་གནད་བརྒྱད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་བརྗེད་བྱང་དུ་བཀོད་པ་ལ་བཅོ་བརྒྱད། འདིའི་ལུང་མེད། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཟིན་བྲིས་རྗེ་ཡི་གསུང་བཞིན་རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་བཀོད་པ་ལ་བཅུ་གསུམ། ཚད་མ་མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་ཆེན་མོ་རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་བཀོད་པ་ལ་ལྔ་བཅུ་ང་ལྔ། འདིའི་ལུང་མེད། དབུ་མའི་ལྟ་ཁྲིད་ལ་ཉེར་དྲུག འདིའི་ལུང་མེད། སྙན་ངག་སྒྲ་རྒྱན་ལ་གསུམ། འདི་ལ་ལུང་མེད། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱག་བྲིས་སུ་མཛད་པའི་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་བརྗེད་བྱང་ལ་བཅུ་བདུན། ཁྲིན་བཞི་བརྒྱ་དང་བཞི་བཅུ་ཞེ་ལྔ། <མ་པར> དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་གྱ་བརྒྱད། འདི་ལ་འཇུག་པའི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་ཡང་ཟེར རྗེ་ཡི་གསུང་བཞིན་རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་བཀོད་པའི་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་བརྗེད་བྱང་ལ་བཅུ་གཉིས། ཚད་མ་མངོན་སུམ་ལེའུའི་ཊཱི་ཀ་རྗེ་ཡི་གསུང་བཞིན་བཀོད་པ་ལ་བརྒྱ་དང་གཉིས། སློབ་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུའི་ཟིན་བྲིས་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན། ཁྲིན་བཞི་བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་སོ་དགུ། <ཙ་པར> ཕར་ཕྱིན་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་འཕྲེང་བ་སྐབས་གསུམ་པ་ཡན་ལ་བཞི་བརྒྱ་དང་ཉེར་གཅིག <ཚ་པར> ཕར་ཕྱིན་ལེགས་བཤད་གསེར་འཕྲེང་སྨད་ཆ་སྐབས་བཞི་པ་མན་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་གྱ་བརྒྱད། དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་བློ་གསལ་བགྲོད་པའི་ཐེམ་སྐས་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་བདུན། ཡིད་དང་ཀུན་གཞིའི་དཀའ་འགྲེལ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལེགས་བཤད་རྒྱ་མཚོ་ལ་དྲུག་ཅུ་ཐམ་པ།   འདུལ་བ་གཞི་ནས་བྱུང་བའི་བསླབ་བྱའི་ཟིན་བྲིས་ལ་བཅུ་ཐམ་པ། སྡེ་བདུན་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་དོན་གཉེར་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལ་ཉེར་ལྔ། འདིའི་ལུང་མེད། བསམ་གཟུགས་བྲིས་ལ་བཅུ་གཅིག ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་དབུ་མའི་ལྟ་ཁྲིད་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་རྗེ་ཡི་གསུང་བཞིན་ཟིན་བྲིས་སུ་མཛད་པ་ལ་བརྒྱད། དབུ་མའི་ལྟ་ཁྲིད་བསྡུས་པ་ལ་བདུན། དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་ཟིན་བྲིས་ལ་བརྒྱད། ཁྲིན་བཞི་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་རེ་གསུམ། རྗེ་ཡི་གསུང་འབུམ་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་སྤར་མ་རྙིགས་བམ་བཅོ་བརྒྱད་རྫོགས་སོ། །བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་སྤར་མའི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འབུམ་བཀའ་རྒྱ་མ་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་གཏམ། གསང་འདུས་ཡིག་ཆུང་ཉེར་གཅིག བདེ་མཆོག་ལཱུ་ཧི་པའི་རྫོགས་རིམ་རྣམ་བཤད་དངོས་སྒྲུབ་སྙེ་མ། བདེ་མཆོག་ལཱུ་ཧི་པའི་རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ། བདེ་མཆོག་རྫོགས་རིམ་དཔྱིད་ཐིག་གི་ཟིན་བྲིས། ཡང་བདེ་མཆོག་ཟིན་བྲིས།   འཇམ་དབྱངས་ཞི་ཁྲོ་སྒྲུགས་སྒྲུབ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། འཇམ་དཔལ་གསང་ལྡན་གྱི་དཔྱད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཟིན་བྲིས་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་

གནང་བ། བླ་མ་ཡི་དམ་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ། འཇིགས་བྱེད་སེར་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་མན་ངག་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ། ཡི་གེ་བཞི་པའི་སྲུང་བའི་མན་ངག ཚ་གསུམ་དང་གཤིན་རྗེ་སྒྱུར་ཚུལ། དུས་འཁོར་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་གི་ཟབ་ཁྲིད་དམིགས་རིམ་ལག་རྗེས། གསང་འདུས་མན་ངག་ཡིག་ཆུང་སྐོར། དུས་འཁོར་འཕོ་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་ཟིན་བྲིས་ཊཱིཀྐ་ཁྲིས་མཛད་པ། བདེ་མཆོག་རྫོགས་རིམ་དཔྱིད་ཐིག དུས་འཁོར་སྒྲུབ་ལེའི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ཞིབ་ཏུ་གསུངས་པ་རྒྱལ་ཚབ་རྗེས་ཟིན་བྲིས་སུ་མཛད་པ་རྣམས་སོ། །བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་སྤར་མར་གསུང་འབུམ་བཀའ་རྒྱ་མ་གཅིག་ལོགས་སུ་བཞུགས་ཀྱང་། འབྲས་སྤུངས་སྤར་མར་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པའི་སྐུ་དུས་སུ་བཀའ་རྒྱས་བསྡམས་པ་མ་མཛད་པར་བཀའ་རྒྱའི་ངེས་པ་མེད་པར་སོང་བའོ། །ཞེས་ ཀློང་རྡོལ་བླ་མ་སོགས་གསུང་ངོ་། །

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་སྐུ་སྐྱེ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས། རྒྱལ་བ་སེང་གེ་ང་རོ། རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། རྒྱལ་བ་བྱམས་པ་མགོན་པོ། དགྲ་བཅོམ་ཉེ་བར་འཁོར། དགེ་སློང་པདྨའི་དང་ལྡན། གཞོན་ནུ་ནོར་བཟང་། བྱང་སེམས་སྙིང་སྟོབས་ཅན། བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་མོས་པ། བྱང་སེམས་རྟག་ཏུ་ངུ། དགྲ་བཅོམ་ཉེར་སྦས། རྒྱལ་པོ་བློ་བ་བཟང་པོ། རྒྱལ་པོ་ཨིནྡྲ་བྷཱུ་ཏི། གྲུབ་ཐོབ་ལཱུ་ཡི་པ། གྲུབ་ཐོབ་ལྭ་བ་པ། གྲུབ་ཐོབ་ཛོཾ་བྷི་ཧེ་རུ་ཀ། གྲུབ་ཆེན་མར་པ་ཆོས་ཀྱི་བློ་གྲོས། ཁ་ཆེ་ཤྲཱི་མ་ཊི་ཛྙཱ་ན། གཉིས་སྟོན་པ་གསལ་སྣང་། ལོ་ཙཱ་བ་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ། ལོ་ཙཱ་བ་པ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས། དན་བག་སྨྲ་བའི་སེང་གེ དྭགས་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྙིང་པོ། ལྷ་རི་སྤེ་སྟོད་འཛིན་པ། འདུལ་བ་འཛིན་པ་མཆོ་སྣ་བ་ཤེས་རབ་བཟང་པོ། པཎ་ཆེན་དཔལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དུ་ལྷ་རྒྱ་གར་ན ཨཱཏྲི་ཡ་ན། ཤམ་བྷ་ལ། དེ་བི་ཀོ་ཊི། རྒྱ་གར་སྒོ་ཐུབ་འགྲོ་ལྡིང་། སྒོ་ཕྱུགས་བིཙྪ་ན་ག་ར། འཇིགས་དྲུང་སྟག་ཚིབས་ཀཱིརྟི་སྣ་ཐ། ཨ་ཏ་ཤ། པཎ་སུཾ་ཧྲ་ལྷ་བཅས་སོ། །

རྗེ་བཙུན། <ཇྙཏྲ་ར་ཀ> དད་སྒྲོལ་ཏེ། དད་པ་ཅན་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བའོ། །རྗེ་ནི་རྒྱལ་པོ་དང་གཙོ་བོ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས། འགྲོ་བ་ལྷ་དང་བཅས་པའི་གཙུག་གི་ནོར་བུར་གྱུར་པས་ན་རྗེའམ། ཡང་ན་ལུང་རྟོགས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་སྲིད་ལ་དབང་བསྒྱུར་བས་ན་རྗེའོ། །སྒོ་གསུམ་ཉེས་སྤྱོད་མཐའ་དག་ལས་སྡོམ་པས་ན་བཙུན། སྭཱ་མི་ཞེས་པ་རྗེ་དང་། བཧྚཱ་ཞེས་པ་བཙུན། ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་།

རྗེ་བཙུན་གྱི་ཞལ་ལུང་། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་དང་འདྲ།

རྗེ་བཙུན་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ། རྗེ་བཙུན་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཞེས་པ་ནས། ཡུམ་གྱུར་ཡུཧྲལ་བསྔམས་པས་བཀྲ་ཤིས་ཤོག་ཅེས་པའི་བར་འདི་འབྲོམ་སྟོན་པས་གསུངས། ཞེས་ཀློང་རྡོལ་བླ་མའི་གསུང་འབུམ་གླེགས་བམ་གཉིས་པ་༥༠༨ན་གསལ་ལོ། །ཡང་

འགའ་ཞིག་གིས། ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱིས་གསུངས་པར་གྲགས་སོ་ཞེས་པའང་སྣང་ངོ་། །

རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས། འཇམ་དབྱངས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྗེ་བཙུན་བསྟན་པའི་འཁོར་ལོ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

རྗེ་བཙུན་འཕགས་པ་སྒྲོལ་མ་དང་ཞེས་སོགས། རྗེ་བཙུན་འཕགས་མ་སྒྲོལ་མ་དང་ ཞེས་པའི་ཡན་ལག་བདུན་པ་འདི་དགེ་སློང་མ་དཔལ་མོས་གསུངས། ཞེས་ཀློང་རྡོལ་བླ་མའི་གསུང་འབུམ་གླེགས་བམ་གཉིས་པ་༤༠༨ན་གསལ་ལོ། །

རྗེ་བཙུན་གཙང་པ་རྒྱ་རས། འགྲོ་མགོན་གཙང་པ་རྒྱ་རས་དང་འདྲ།

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དང་། སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་དང་མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །

རྗེ་ཡི་མགུར་ལྷ་བཅུ་གསུམ། ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་གྱི་རིགས་རྒྱུད་ལ་འགོ་བར་བྱེད་པའི་སྲུང་མ་རྗེ་ཡི་མགུར་ལྷ་བཅུ་གསུམ་དུ་གྲགས་པ་ནི། སྲིད་པ་ཆགས་པའི་ལྷ་ཆེན་དགུ་ཡི་སྙིང་དུ། ཇོ་བོ་མཆིམས་ལྷ། ཇོ་བོ་ངེས་སུམ། ཇོ་བོ་གཡའ་ཐང་། ཇོ་བོ་ལྷ་བཙས་བཞི་བསྣན་པས་བཅུ་གསུམ་མོ། །སྲིད་པ་ཆགས་པའི་ལྷ་དགུ་ནི། ཡབ་འོ་དེ་གུང་རྒྱལ་དང་། དེ་ཡི་སྲས་བརྒྱད་ལ་ཟེར་རོ། །སྲས་བརྒྱད་ནི། །ཡར་ལྷ་ཤམ་པོ། བྱང་གི་གཉན་ཆེན་ཐང་ལྷ། ཤར་གྱི་རྨ་ཆེན་སྤོམ་ར། ཇོ་བོ་གཡུལ་རྒྱལ། ཤེའུ་མཁའ་རི། སྐྱིད་ཤོད་ཞོགས་ལྷ་ཕྱུག་པོའམ་འགའ་ཞིག་གིས་སྨུག་པོ་ཟེར་བ་དང་དགུའོ། །འདི་རྣམས་ནི་ཏའི་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་སོགས་སྡེ་སྲིད་ཕག་གྲུའི་རིགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྲུང་མ་ཡང་ཡིན་པར་བཤད། རྗེ་ཡི་མགུར་ལྷ་ཞེས་པ་ནི། བོད་རྗེ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ། ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན། མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་ཏེ། ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་གྱི་རིགས་རྒྱུད་ལ་འགོ་བར་བྱེད་པའི་སྲུང་མ་ལ་བརྗོད་དོ། །འགོ་བ་ཞེས་པ་ལུས་དང་གྲིབ་མ་བཞིན་འགྲོགས་ནས་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། ཀློང་རྡོལ་བླ་མའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས།

རྗེ་རིགས། རྗེའུ་རིགས་དང་དོན་གཅིག

རྗེད་པ། བཀུར་སྟི་དང་མཆོད་པའི་དོན། རྗེད་པར་བྱ་བ་ལ་གཟིགས།

རྗེད་པར་བྱ་བ། བཀུར་སྟི་དང་མཆོད་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས། རྗེད་པ་དང་རིམ་གྲོ་དང་བཙུན་པར་བྱ་བ་ནི་བཀུར་སྟི་དང་མཆོད་པའི་མིང་

གི་རྣམ་གྲངས། ཞེས་གསུངས། སྤྱིར་རྫེད་པར་བྱེད་པ། མཆོད་པར་བྱ་བ། རི་མོར་བྱ་བ། བསྙེན་བཀུར་བྱ་བ། བཀུར་སྟི་བྱ་བ། བླ་མར་བྱ་བ་རྣམས་དོན་འདྲ། ནང་གསེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྫེད་པར་བྱ་བ་ནི། ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱུ་དུད་བྱེད་པའོ། །མཆོད་པར་བྱ་བ་ནི། མཆོད་པ་ཆུང་ངུ། རི་མོར་བྱ་བ་ནི། མཆོད་པ་འབྲིང་། བསྙེན་བཀུར་བྱ་བ་ནི། མཆོད་པ་ཆེན་པོ་དང་། བཀུར་སྟི་བྱ་བ་ནི། དར་དཔྱངས་ལ་སོགས་པ་བཙིངས་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་གནས་ལ་འཇོག་པ་དང་། བླ་མར་བྱ་བ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འདའ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བཤད་པའི་ལྟར་རོ། །

རྗེན་པ། ❶ མ་བཅོས་པ་དང་མ་སྒྲིན་པའི་ཟ་བའི་རིགས། ❷ སྒྲིག་གཡོག་མེད་པ། མངོན་སུམ། རྗེན་པར་གཟིགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྗེན་བཅོས། (འདུལ་བ) ཆ་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་བྱས་བརྒྱད་ཀྱི་བཞི་པ་ནི། དགེ་སློང་གིས་ཟས་རྗེན་པ་རང་ཁང་སོགས་གནས་གང་ཡང་རུང་བར་འཚོད་པར་བྱེད་པའོ། །

རྗེའི་མཛད་ཆེན་བཞི། ༡ འོལ་ཁ་རྫིང་ཕྱིའི་བྱམས་པའི་སྐུ་ལ་ཞིག་གསོ་རབ་གནས་མཛད་པ་མཛད་ཆེན་དང་པོ། ༢ གཉལ་གྱི་གསེར་ཕྱེ་འབུམ་པར་ལུང་ར་ཆེན་མོ་ཞེས་པའི་ཆོས་འཆད་ཉན་གྱི་སྲོལ་འཛུགས་པར་མཛད་པ་མཛད་ཆེན་གཉིས་པ། ༣ ལྷ་སའི་ཇོ་བོ་ལ་དབུ་རྒྱན་ཕུལ་བ་དང་། ལྷ་ལྡན་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོ་འཛུགས་པར་མཛད་པ་ནི་མཛད་ཆེན་གསུམ་པ། ༤ དགའ་ལྡན་སྐྱབ་མཆོད་ཆེན་མོ་འཛུགས་པར་མཛད་པ་ནི་མཛད་ཆེན་བཞི་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་ལས། ཡང་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་ནང་ཚན་མཛད་ཆེན་བཞིར་གྲགས་པ་དེ་གང་དང་གང་ཞིག་སྙམ་ན། ཐར་གོང་དུ་བཀོད་པ་དེ་དག་ལས་དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་པར་འོལ་ཁ་རྫིང་ཕྱིའི་བྱམས་པའི་སྐུ་ཤིན་ཏུ་འོ་བརྒྱལ་བ་གཟིགས་ནས་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་ལ་ཞིག་གསོ་བླ་ན་མ་མཆིས་པར་མཛད་ཅིང་། རབ་ཏུ་གནས་པའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་རབ་བདུན་དངོས་སུ་བྱོན་ཏེ་བྲིས་སྐུ་ལ་ཐིམ་པ་དང་མར་མེ་འཛིན་པ་སོགས་ལྟས་ངོ་མཚར་བ་དུ་མ་བྱུང་བ་དང་བཅས་པ་ནི་མཛད་ཆེན་དང་པོ་དང་། དགུང་ལོ་སོ་དགུ་པ་ལ་གཉལ་གྱི་གསེར་ཕྱེ་འབུམ་པར་མཆོད་པ་ཆེན་པོ་དང་འདུལ་བའི་ཆོས་མང་དུ་གསུངས་ཤིང་། ལྟུང་བྱེད་ཉེས་བྱས་དང་བཅས་པར་བཤགས་པ་དང་། སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱང་བསྙེན་གནས་དང་སྐྱབས་འགྲོའི་སྡོམ་པ་ལ་སྦྱར་ཞིང་། སྐྱ་སེར་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ས་ཙ་འདེབས་པ་སོགས་ལུང་ར་ཆེན་མོར་གྲགས་པ་མཛད་པ་ནི་མཛད་ཆེན་གཉིས་པ་དང་། དགུང་ལོ་ང་གཉིས་པའི་ནང་ལྷ་ལྡན་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་གསུམ་དང་བཅས་པར་ཞིག་བསོ་ཕུལ་ཕྱིན་དང་། ང་གསུམ་པར་ཆོ་འཕྲུལ་དུས་ཆེན་དང་འབྲེལ་བར་ཇོ་ཤཱཀ་རྣམ་གཉིས་སོགས་ལ་དབུ་

རྒྱུན། ན་བཟའ། མཆོད་རྫས་སོགས་བཟང་ཞིག་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པ་དང་། ཚེས་གཅིག་ནས་བཅོ་ལྔའི་བར་རྟེན་རྣམས་ལ་མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། དགེ་འདུན་འདུས་པའི་སྡེ་ལ་བསྙེན་བཀུར། སྐྱེ་བོ་ཕོངས་པའི་ཚོགས་ལ་སྦྱིན་གཏོང་སོགས་རྣམ་དཀར་མཆོད་སྦྱིན་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། །མཐའ་དབུས་ཀྱི་འགྲོ་བ་བགྲང་བ་ལས་བཀྲལ་བ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་ལ་འགོད་པ་སོགས་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་ཟླུང་བ་དང་མཐུན་པའི་ལྷ་ལྡན་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོར་གྲགས་པ་འཛུགས་པར་མཛད་པ་ནི་མཛད་ཆེན་གསུམ་པ་དང་། དགུང་ལོ་དགུ་པ་ལུག་གི་ལོ་ལ་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བསྐྱུན་ཅིང་གསང་འདུས། བདེ་མཆོག །རྡོར་དབྱིངས་རྣམས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བློས་བསླངས་རིན་པོ་ཆེ་འབབ་ཞིག་ལས་གྲུབ་པ་གསར་དུ་བཞེངས་པའི་ཆེ་འཛའ་ཚོན་མ་དང་། རང་འབྱོན་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་ངོ་མཚར་ཅན་དུ་མ་བྱོན་ཞིང་། རབ་ཏུ་གནས་པའི་ཆེ་ལྟས་ངོ་མཚར་ཅན་མང་དུ་བྱུང་བ་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་དེ་དག་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲུབ་མཆོད་ཀྱི་ཚོ་ག་རྒྱུད་སྡེའི་དགོངས་པ་བཞིན་གྱི་ཕྱག་ལེན་རྣམ་པར་དག་པས་བརྒྱན་པ་དགའ་ལྡན་སྒྲུབ་མཆོད་ཆེན་མོར་གྲགས་པ་འཛུགས་པར་མཛད་པ་ནི་མཛད་ཆེན་བཞི་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྗེའུ་རིགས། <བཻཤྱ> (བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ) སྔར་རྒྱ་གར་གྱི་མི་རིགས་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། ལེགས་སྦྱར་དུ་वैश्य བཻཤྱ་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བཞིན་བྱེད་པ་ལ་རྗེའུའི་རིགས། (མཆིམས་མཛོད) ཀྲུ་བ་ལ་སོགས་པ་མི་བྱེད་པ་ལ་རྗེའུའི་རིགས། ཡང་དཏུལ་ཆུའི་ཡིག་བསྐུར་རྣམ་གཞག་ལས། མགོ་དགུའི་ཚོང་ཟོང་འགྲེམས་པའི་རྗེའུའི་རིགས། ཞེས་ཀྱང་གསུངས། ཕྱི་རོལ་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ནས། མི་རིགས་བཞི་པོ་དེ་དག་ལས་ཚངས་པ་ལས་བྱུང་བར་བཤད་དེ། དེ་ཡང་ཚངས་པའི་ཁ་ནས་བྲམ་ཟེ། དཔུང་པ་ལས་རྒྱལ་རིགས། བརླ་ལས་རྗེ་རིགས། རྐང་མཐིལ་ལས་དམངས་རིགས་བྱུང་བ་བཅས་སོ། །

རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་མཆན་བཞི། ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་མཆན་བཞི་ལ་གཟིགས།

རྗེའི་སྲས། ❶ རྒྱལ་པོའི་སྲས། སྒྲ་བཤད་ནི། རྒྱལ་པོ་ལ་རྗེ་བོ་ཞེས་ཟེར་ལ། དེའི་བུ་ཡིན་པས་རྗེའི་སྲས་སོ། །❷ བླ་མ་རྗེ་ཆེན་གྱི་སློབ་མ། ❸ ཁྱིམ་བདག་གི་བུ། ཁྱིམ་བདག་གི་ཕ་ལ་རྗེ་བོ་དང་དེའི་བུ་ལ་སྲས་ཞེས་ཟེར་བ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ན་གསལ།

རྗེས་འགྲོ་བ། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་གཟིགས།

རྗེས་ཆགས། རྗེས་སུ་ཆགས་པ་ལ་གཟིགས།

རྗེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་བ་ལང་གི་རྗེས་མཆོག་གོ། མདོ་སྡུ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོ་ (ཀ་པ་) ༣༡ན་༤ལས། ཞིང་རྨོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ན་སྟོན་གྱི་ལོག་མཆོག་གོ །རྗེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ན་བ་ལང་གི་རྗེས་མཆོག་གོ །འདུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ན་མི་རྟག་པ་དང་འཆི་བའི་འདུ་ཤེས་མཆོག་ཡིན་ཏེ། འདི་དག་གིས་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་འདོད་པ་དང་མ་རིག་པ་དང་ང་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་སེལ་ཏོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི” རྗེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་བ་ལང་གི་རྗེས་མཆོག་གོ” ཞེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་བརྟན་པ་དང་ཡིད་ཆེས་འོས་པ་དང་མི་བསླུ་བ་བཅས་ཀྱི་དོན། དཔེར་ན་ཁྱུ་མཆོག་གི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ཏེ་སོང་ན་གཡང་སར་ཟག་པ་སོགས་ཀྱི་གནོད་པ་མི་འབྱུང་ཞིང་། རྡུ་ཆུ་སོགས་དང་ལེགས་པར་འཕྲད་ཅིང་། རང་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སུ་དཀའ་ཚེགས་མེད་པར་སླེབས་འགྲོ་ཞིང་། ར་ལུག་སོགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ན་དེ་ལྟ་མིན་པས། བརྟན་པ་དང་ཡིད་ཆེས་པ་དང་མི་བསླུ་བ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པར། རྗེ་གུང་ཐང་པའི་མདོ་རྒྱན་སྨྲར་བའི་བཤད་པའི་ཟིན་བྲིས་ན་གསལ། རྗེ་གུང་ཐང་པའི་སྐབས་དང་པོའི་མཐའ་སྤྱོད་ཀྱི་མཆན་འགྲེལ་དུའང་དེ་དང་འདྲ་བར་གསུངས། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་ལམ་རིམ་བརྗར་བཀྲོལ་༡༡ན༥ལས། རྗེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་བ་ལང་གི་རྗེས་མཆོག་གོ །ཞེས་པའི་དོན་ལ། བ་ལང་དང་གླང་པོ་ཆེ་ལ་སྐད་དོད་ཐུན་མོང་བ་ཡོད་པས་ན། གླང་པོ་ཆེ་སོང་བའི་རྗེས་ཤུལ་དེ་ལམ་འཕྲང་དོག་པ་སོགས་ཀྱིས་འཇིགས་པ་མེད་པས་བདེ་བར་ཕྱིན་ཚོག་པས་ན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་བ་ལང་གི་ཁྱུ་མཆོག་ནི་ཅང་ཤེས་ཡིན་པས་དེ་སོང་བའི་རྗེས་ལ་ཕྱིན་ན་འཇིགས་སྐྲག་སོགས་མེད་པའི་ལམ་བདེ་བར་འཁྲིད་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

རྗེས་ཐོབ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ཉིད། མཉམ་གཞག་ཏུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་ལ་མཉམ་པར་བཞག་སྟོབས་ཀྱིས། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཡང་རང་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྣང་བ་འཆར་བ་ལ་ཟེར་ཏེ། རྗེའི་ལྟག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཡང་རང་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྣང་བ་འཆར་བ་ལ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ཉིད་ཅེས་སྔོན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་ངོ་། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ཡང་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་སྣང་བ་དང་། བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་རྣམས་དོན་འདྲ།

རྗེས་དཔག རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་མཐོང་བའི་བློ། སྒྲ་བཤད་ནི། རྟགས་མཐོང་ཞིང་འབྲེལ་བ་དྲན་པའི་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་དཔོག་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ཡང་ན་རྒྱུ་

མཚན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་དོན་དཔོག་པར་བྱེད་པས་ན་རྗེས་དཔག་གོ། ཕྱི་མ་འདི་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་གསུང་ངོ༎

རྗེས་འབྲེལ་གྱི་དགེ་བ། འཇོག་བྱེད་དགེ་བས་བཞག་ཅིང་། འབྲས་བུ་དགེ་བ་སྐྱེད་པའི་རྣམ་པར་དཀར་བའི་ནུས་པ། མཚན་གཞི་ནི། དགེ་བའི་བག་ཆགས་ལྟ་བུ།

རྗེས་འབྲེལ་གྱི་མི་དགེ་བ། རྒྱུ་མི་དགེ་བས་བཞག་ཅིང་། འབྲས་བུ་ཡང་མི་འདོད་པ་སྐྱེད་པ། མཚན་གཞི་ནི། མི་དགེ་བའི་བག་ཆགས་ལྟ་བུ།

རྗེས་འབྲེལ་གྱི་ལུང་མ་བསྟན། རྒྱུ་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་བཞག་པའི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་ལྟ་བུ།

རྗེས་གཞིག དང་པོར་སྣོད་བཅུད་འོད་གསལ་དུ་བསྡུས་པ་དེའི་རྗེས་སུ་རང་ཉིད་འོད་གསལ་དུ་སྡུད་པ། རིམ་ལྔ་གདན་རྫོགས་ན་གསལ།

རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག ❶ རྒྱུ་དེ་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་དེ་འབྱུང་བ་ལ། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། རྒྱུ་དེ་མེད་ན་འབྲས་བུ་དེ་མི་འབྱུང་བ་ལ། ལྡོག་པ་ཟེར། རག་ལས་པ། ལྟོས་གྲུབ། མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུ་ལའང་གོ་རུང་། དཔེར་ན་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཐེག་ཆེན་པ་ནི་སེམས་དེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། རྒྱུ་དེ་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་དེ་འབྱུང་བ་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ། རྒྱུ་དེ་མེད་ན་འབྲས་བུ་དེ་མི་འབྱུང་བ་ནི་ལྡོག་པའོ། །❷ རྟགས་དེ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་ནི། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ། རྟགས་དེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ནི། ལྡོག་པའོ། །

རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ། རྗེས་ཁྱབ་དང་ལྡོག་ཁྱབ།

རྗེས་སུ་འགྲོ་བ། ❶ རྗེས་ལ་འགྲོ་བ། ཕྱུགས་རྫི་ཕྱུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ འདྲ་བ། མཚུངས་པ། ཆོས་གཞན་ཞིག་དང་འདྲ་བའི་དོན། ཏུ་ཀྭ་ལའི་གོས་བཟང་ལས། རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་སྐུ་བལྟམས་པའི་གནས་ལུམྦིའི་ཚལ་གྱི་ "རྗེས་སུ་འགྲོ་བ" སྐུ་འབུམ་བྱམས་པ་གླིང་དུ་འདུས་ཚོགས་རྣམས་ཀྱིས་མདུན་བསུས་ཏེ་འཁོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ རག་ལས་པ། ཐུན་དྲུག་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལས། མཆོག་དང་ཐུན་མོང་དངོས་གྲུབ་མ་ལུས་ཀུན། །མགོན་ཁྱོད་ཚུལ་བཞིན་བསྟེན་པའི་ རྗེས་འགྲོ་བར། །མཐོང་ནས་ལུས་དང་སྲོག་ཀྱང་ཡོངས་བཏང་སྟེ། །ཁྱོད་མཉེས་ཁོ་ན་སྒྲུབ་པར་བྱིན་གྱིས་རློབས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

རྗེས་སུ་ཆགས་པ། <ཨ་ནུ་ནཡ> ❶ འདོད་ཆགས། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་རྣམས་དང་། Lokesh Chandra ཚིག་མཛོད་དུའང་ཨནུ་ནཡ་ཞེས་སྣང་། ཕོ་བོ་ལྟར་ན་ལེགས་

སྒྲར་དུ། अनुकम् ཨ་ནུ་ཀ་མ་ཞེས་ཟེར། དེ་ཡང་ཨ་ནུ་ཞེས་པ་རྗེས་སུ། ཀ་མ་ནི་འདོད་ཆགས་སོ།། ❷ སྙིང་བརྩེ་བ་དང་། དགའ་བ་ལའང་འཇུག

རྗེས་སུ་སྟོན་པ། སློབ་སྟོན་བྱེད་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། རྗེས་སུ་ནི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཞེས་པ་སྟེ། འདྲ་བ་དང་། འཚམ་པ། ཕན་པ། མཐུན་གྲོགས་བྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས། གདུལ་བྱའི་མོས་བློ་དང་འཚམ་པའམ་མཐུན་པར་ཆོས་སྟོན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན། ཕན་པར་སྨྲས་པ་ན་རྗེས་སུ་སྟོན་པ་ཞེས་བྱའོ། །སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་ལས། [illegible] བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཏན་ལ་ཕབ་པར་བཀྲོལ་ཏེ་ཕན་ཞིང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བཤད་པས་ན་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཚོ་འཕྲུལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཚོ་འཕྲུལ། གདུལ་བྱའི་བློ་དང་འཚམ་པར་གདམས་ངག་བསྟན་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཆོས་ལ་དད་ཅིང་འདུན་པར་བྱེད་པ་ལ། རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཚོ་འཕྲུལ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་ལ་གསུང་རྗེས་བསྟན་གྱི་ཚོ་འཕྲུལ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །

རྗེས་སུ་མཐུན་པ། འདྲ་བ། མཚུངས་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། རྗེས་སུ་རིང་མིན་དེ་དང་མཐུན་པའམ་འདྲ་བར་འགྱུར་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

རྗེས་སུ་དཔག་པ་གཙོར་འཛིན། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་མོས་པ་དང་དོན་འདྲ།

རྗེས་སུ་ཕྱོགས་པའི་ལྟུང་མ། (འདུལ་བ) ལྟུང་མ་བཅུ་གསུམ་གྱི་བཅུ་གཅིག་པ། རྗེས་སུ་ཕྱོགས་པའི་ལྟུང་མའི་ངོ་ཏི་ནི། དགེ་སློང་ཕ་རོལ་པོ་དེ་དབྱེན་བྱེད་པའི་ལྟུང་མ་འབྱུང་རུང་ངམ་ཕྱེད་ན་མཚམས་མེད་འབྱུང་རུང་གི་དབྱེན་བྱེད་པ་ན་བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དེའི་གྲོགས་བྱེད་ཅིང་བཞམས་བསྒོ་དང་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བཟློག་ཀྱང་མི་གཏོང་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླིང་གཞི་ནི། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་ལྷས་བྱིན་གྱི་ནང་འཁོར་བཞིས་ལྷས་བྱིན་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱེད་པའི་གྲོགས་བྱས་པ་ལས་དགེ་འདུན་ལྟག་མར་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ལ་གནོད་པའོ། །

རྗེས་སུ་འབྲང་བ། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ།

རྗེས་སུ་འབྲེང་བ། རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དང་དོན་འདྲ། ཚེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ཀྱི་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་ ཏུ ༧༨བ༧ལས། རྗེས་སུ་འབྲེང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགྲོ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཚོམས་ལས། ཇི་བཞིན་ལས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་། །ཞེས་ཡོད་ཀྱང་། དཔེ་གཞན་དུ། ཇི་བཞིན་ལས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲེང་། །ཞེས་ཡོད་པར་མཐོང་ནོ། །འབྲང་། འབྲེང་། འབྲིང་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། དཔེར་ན

ཞབས་འབྲིང་ཞེས་པའང་ཞབས་རྗེས་སུ་འབྲིང་བའམ་འབྲེང་བའམ་འབྲང་བ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས་པར་སེམས་སོ། །༡༩༡ལས་ཀྱང་། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་རྗེས་སུ་འབྲེང་བ་དང་དེའི་ཐད་དུ་གཤེགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྗེས་སུ་བཟུང་། རྗེས་སུ་བརྩེ་བ། བརྩེ་བས་ཡོངས་སུ་བསྐྱངས་པ། བརྩེ་བས་བསྐྱངས། ཟབ་མོའི་གནདམས་ངག་བསྟན། སྲང་ནླང་གི་མིག་ཕྱེ་སྟེ། ཐར་པའི་ལམ་ལ་ཁྲིད་པ་ལ་ཟེར།

རྗེས་སུ་ཡི་རང་། རང་གཞན་གྱི་དགེ་བ་ལ་དགའ་བ་བསྒོམ་པ་ལ་ཟེར།

རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་ཁྱད་པར་ནི། རྗེས་སུ་ཡི་རང་ནི་མིང་དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ནི་བྱ་ཚིག་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཁས་བླངས་པའོ། །ཞེས་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༥༨༢ལས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

རྗེས་སུ་ཡི་རངས། རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་དོན་འདྲ།

རྗེས་སུ་ཡི་རངས་པ། རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རངས་པའི་ཁྱད་པར་ནི། མིང་ཚིག་དང་བྱ་ཚིག་གི་ཁྱད་པར་ཙམ་མོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། རྗེས་སུ་ཡི་རངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟ་ལགས་སོ་ཞེས་ཚིག་གི་བསྒྲོད་པའོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

ལྡེགས་ཆབ། མཆིལ་མའི་ཞེ་ས།

ལྡེགས་མཆིལ། ལྡེགས་ཆབ་དང་འདྲ།

ལྡེགས་བསྙེན། བསྙེན་པའི་ཞེ་ས།

ལྡེགས་སྲོད། ❶ སི་པན་གྱི་ཞེ་ས། ❷ ཟས་ཀྱི་བྲོ་བ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་རྫས་སྦྱིའི་མིང་།

ལྡེགས་བཤད། འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་ཞེ་ས། འཁྲིད།

ལྡེང་ཁྲ། སྔོ་སེར་འདྲེས་པའི་ཁ་དོག

ལྡེབ་ལྡེབ་པོ། བཙར་བཙར་པོ་དང་འདྲ། ཐལ་མོ་ལྡེབ་ལྡེབ་པོར་སྦྱར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐལ་མོ་ལྡེབ་ལྡེབ་པོར་སྦྱར་ཏེའོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྷུར་གྱིས་མནན། ཆེར་གྱིས་མནན་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཤད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དགེ་བཤེས་ཕུ་ཆུང་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། ང་ནི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ལྷུར་གྱིས་མནན་ཡང་མ་ཐང་འོག་ནས་སོ་ཆིགས་བྱེད་གསུང་བ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕྲེད་གོག ཕྲེད་དང་དོན་གཅིག ཕྲིག་གོག་ཚ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྤྲོངས། ❶ རང་བཞིན་གྱིས་ཆགས་པའི་ས་ཆའི་མིང་། ཡུལ་སྤྲོངས། སྣན་སྤྲོངས། ❷ མི་རིགས་བཞི་ཡོད་པའི་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པར་མཚོ་བླ་ཀ་གསུངས།

བཟེད་བག གཟི་བརྗིད།

བཟོད་ང་བ། བཟོད་སླ་བདོན། རྒྱས་པ་བཟོད་ངས་ལ་གཟིགས།

བཟོད་ངས། དགེ་བའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སེམས་གཡེང་ཞིང་དགེ་བ་ལ་སེམས་མི་གསལ་བར་བྱེད་པས་ཆ་ནས་བཞག་པའི་སེམས་ཁྱུང་ཞིག་ལ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། བློ་ཡུལ་ནས་ཕར་བའམ་བརྒྱགས་པས་ན་བཟོད། སྐྱོན་པའམ་སྐྱུར་བས་ན་ངས་ཞེས་བྱ་སྟེ། བློ་ཡུལ་ནས་འཚོར་སྐྱོན་པས་ན་བཟོད་ངས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༢༼ནི༢ལས། བརྟུན་ངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྟད་སྐྱོན་པ་སྟེ། རྩོལ་བ་ལ་གཞོལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དུང་དཀར་ཚིག་མཛོད་ལས། ངས་པ་ནི། ཐལ་ཆེས་པའམ་ཐལ་དྲགས་པའི་དོན་ཏེ་བཟོད་ངས། བརྟུན་ངས་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཤོར་རོ། །བརྟུན་ངས་ནི། བརྩོན་པ་སྐྱུར་བའམ་སྐྱོན་པ་སྟེ། རྩོལ་བ་ལ་སྐྱུར་དུ་འཇུག་པའི་དོན་དང་། ཚོར་ངས་ནི། ཚོར་སྐྱོན་པའམ་སྐྱུར་བ་སྟེ། ཕོག་ཐུག་ཆེ་བའི་དོན་ནོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཚོར་ངད། ཅེས་ཀྱང་སྣང་ཡང་དེའི་ཁུངས་ཚོལ། དེས་ན་ "ངས" ཞེས་པ་སྐབས་ཐོབ་ཀྱིས་དོན་མང་པོར་འཇུག་གི་སླམ་སྟེ། དཔེར་ན་མི་ངས་ཞེས་པའི་ངས་ནི་ནད་ལ་འཇུག་པ་ལྟ་བུའོ། །

བཟོད་པ། ❶ བློ་ཡུལ་ནས་བརྒྱགས་པའམ་ཕར་བའི་དོན། ❷ བཀུར་སྟི་དང་མཆོད་པའི་དོན། རྗེད་པར་བྱ་བ་གཟིགས།

བཟོད་བྱང་། བཟོད་ཐོ། མི་བཟོད་པའི་ཆེད་དུ་བྲིས་པའི་ཐོ་ཡིག སྒྲ་བཤད་ནི། འདིའི་ "བྱང" ཞེས་པ་བྱང་བུའི་སྒྲ་ལས་དྲངས་ཤིང་། དེ་ཡང་ཤིང་གི་བྱང་བུའི་སྟེང་དུ་བཟོད་ཐོ་བྲིས་པའི་ཆ་ནས་བཟོད་བྱང་ཞེས་མིང་ཐོགས་པར་སེམས་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་ནི་གནའ་དུས་སུ་ཤོག་བུ་དཀོན་པས་ཟིན་ཐོ་གལ་ཆུང་རྣམས་ཤོག་ཐོག་ཏུ་མི་འབྲི་བར་ཤིང་བྱང་གི་སྟེང་དུ་འབྲི་སྲོལ་ཉེ་དུས་ཀྱི་བར་ཡོད་ཅིང་། བདག་གི་བླ་མ་དམ་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་བཀྲ་ཤིས་འབུམ་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤིང་

གི་བྱང་བུ་ཆུང་དུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་བརྗེད་ཐོ་ཡང་ཡང་འབྲི་བར་གནང་། ཡང་ན་འདིར་བྱང་ཞེས་པ་མདོར་བསྡུས་ཀྱི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་ཁ་བྱང་། མཇུག་བྱང་། མིང་བྱང་། སྒོ་བྱང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་འདོད་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །ཡང་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས། བརྗེད་ཐོ་བྲིས་པས་བརྗེད་པ་བྱང་བའམ་བསལ་བས་དེའི་ཆ་ནས་བརྗེད་བྱང་ཞེས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་མཁན་ཡང་སྣང་ཡང་དཔྱད་དོ། །

བརྗེད་བྱེད། ❶ དྲན་པ་ཉམས་ཤིང་བརྒྱལ་བར་བྱེད་པའི་ཡི་དྭགས་སམ་གདོན་ཞིག དབང་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་གསལ་༤༥བ༤ལས། བརྗེད་བྱེད་ནི། ཨཔསྨཱར་ཞེས་བྱ་བ་དྲན་པ་ཉམས་ཤིང་བརྒྱལ་བར་བྱེད་པའི་གདོན་གྱི་མིང་སྟེ་བརྗེད་བྱེད་ཅེས་བྱ་ཞེས་པ་ལྟར་དང་། ཞེས་གསུངས། མཆིམས་མཛོད་ལས། ཤ་ཟ་དང་སྐྱོ་བྱེད་དང་བརྗེད་བྱེད་དང་མ་མོ་དང་རྒྱལ་ཁྲོད་ཀྱི་ཤ་ཟ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཡི་དྭགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། བརྗེད་པར་བྱེད་པ་སྟེ་དྲན་མེད་དུ་བརྒྱལ་བར་བྱེད་པས་ན་བརྗེད་བྱེད་དོ། ། ❷ རླུང་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་འཁྲུགས་པ་ལས་དྲན་པ་ཉམས་པའི་ནད་དམ། ཡང་ན་གདོན་གྱིས་བརླམས་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཞིག

བརྗོད་དུ་མེད་པ། ❶ བཤད་མི་ཐུབ་པ། བཤད་རྒྱུ་མེད་པ། ❷ མདོ་ཕལ་ཆེན་ནས་བཤད་པའི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མང་བའི་གྲངས་གནས་ཀྱི་མིང་ཞིག་སྟེ། དེའི་གྲངས་གནས་བརྒྱ་དང་སོ་གསུམ་པ་༡༣༣པ་དེའོ། །

བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བརྗོད་དུ་མེད་པ། འདི་ཤིན་ཏུ་མང་བའི་དོན་ཙམ་མིན་པར་གྲངས་གནས་ཀྱི་མིང་ཞིག་སྟེ། མདོ་ཕལ་ཆེན་ན་གྲངས་གནས་བརྒྱ་དང་སོ་ལྔའི་༡༣༥རྣམ་གཞག་འབྱུང་བ། དེའི་གྲངས་གནས་ཐ་མ་བརྒྱ་དང་སོ་ལྔ་པ་༡༣༥ "བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ་བསྒྲེས་པ་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ" ཞེས་པ་དེའི་མིང་ངོ་། །ཞིབ་པར་གྲངས་གནས་བརྒྱ་དང་སོ་ལྔ་ཞེས་པར་གཟིགས།

བརྗོད་པ་གསུམ། (འདུལ་བ) གསོལ་བཞིའི་ལས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བརྗོད་བྲལ། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག སྒྲ་བཤད་ནི། བུ་རམ་གྱི་རོ་མངར་བ་ལྐུ་ཤེས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་མྱོང་བ་བཞིན་ཚིག་གིས་བརྗོད་དུ་མེད་པ་བཞིན། འདི་ཡང་མཉམ་གཞག་གི་བློས་ཇི་ལྟར་གཟིགས་པ་བཞིན་ཚིག་གི་ལམ་ནས་བརྗོད་དུ་མེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

ཀ

ཀ། ❶ ཚུ་ལ་གནས་པའི་སྲོག་ཆགས་ཤིག ❷ ཆོས་བཅོ་ལྔ།

ྈ (ལེགས་སྦྱར) ཀ་ཡིག་དང་རྣམ་པ་འདྲ་བའི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཡི་གེ་གསུམ་འཁྱོག་ཅན་འདི་ལ། ༸ཀྲུ་ཟེར།ཤིན་ཏུ་རིང་བའི་ཡི་གའི་གྲས་ཤིག་སྟེ། མིག་འཛུམ་པ་གསུམ་གྱི་ཡུན་ལྟ་བུར་སྐད་གདངས་རིང་པོར་བསྒྲག་དགོས་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་པུཪྐྵྈ་ཏཾ། ཨཏྨ་ཀོྈཏཾ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཀ་ཁྲིམ། དཔྱིད་ཀྱི་དུས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཀ་རྣམས་ཚུ་ལ་རྒྱུ་བའི་དུས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

ཀ་ཕྱིབས། ཀ་ཕྱིས། ཕྱིབས་ཞེས་པ་ཞུན་ཕྲགས། ཞུབས། ཕྱི་ཐྲུམ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་ལག་ཕྱིབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཀ་ལྷུར་བརྟང་བ། (འདུལ་བ) གཉེ་བརྟང་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། ཟླ་བའི་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་ཚུལ་ལྷར་བརྟང་བའི་དོན་ཏེ། རྒྱུད་གཅིག་ནས་བཅོ་བརྒྱད་བར་རྫེ་ཆེ་དང་། དེ་ནས་བཅུ་བདུན་རྫེ་ཆུང་དུ་བརྟང་བའི་དོན་ཡིན། གཉེ་བརྟང་ཚུལ་སྐོར་རྒྱས་པ་གོང་དུ་གཉེ་བརྟང་ཚུལ་ཞེས་པར་གཟིགས། འདིའི་ཀ་ཞེས་པ་ཟླ་བ་ཀ་གང་བ་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། ཀ་གང་བའི་ཟླ་བ་དེ་ཐོག་མར་ཆུང་རིམ་ནས་ཡར་འཕེལ། དེ་ནས་མར་འགྲིབ་པའི་ཚུལ་ལྷར་བརྟང་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །འགའ་ཞིག་གིས། ཀ་ལྷར་བརྟང་བའི་འགྲེལ་བཤད་ལ། སྲོག་ཆགས་ཀའི་ལུས་པོའི་དབྱིབས་ལྷར་བརྟང་ཞེས་པའི་དོན་རེད་ཟེར་བ་ནི། ཁོ་བོ་ཡང་ཁོག་འཛུམ་ཙུང་ཟད་འཚོར་རོ། །

ཀ་སྐོན། (འདུལ་བ) ཆོས་བཅོ་ལྔ་ལ་བཤམས་པའི་སྐོན་མོ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། ཀ་སྐོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་བཅོ་ལྔ་ལ་སྦྱོར་བའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ལས། ཆོས་བརྒྱད་ལ་ངེས་པར་སྦྱོར་བའི་སྐོན་མོ་ནི་བརྒྱད་སྐོན་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བཅུ་བཞི་སྐོན་དང་ཀ་སྐོན་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཀ་ནི་ཟླ་བ་ཀ་གང་བ་སྟེ་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྫོགས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སྐོན་ནི་སྐོན་མོ་སྟེ་ཟས་དང་མཆོད་འབུལ་དང་ཐུགས་སྨྲོ་གཏོང་བ་བཅས་ལ་ཟེར།

ཀ་དུག་ཤིང་། གནའ་བོ་འབྲས་ལྗོངས་དང་བོད་ཀྱི་ས་གནས་འགར་ཀ་པས་ཤིང་འདིའི་ལོ་མ་རྒྱུག་ཚུའི་ནང་འཕངས་ནས་ཀ་གསོད་བྱེད་དུ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་འདུག ཡུལ་སྐད་ལ་ཀ་དུག་ཤིང་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་འདུག འདིའི་སྐོར་སངས་ཅན་བཟླ་

སེའི་ (Sarat Chandra Das) བརྩམས་དེབ་ (Journey to Lhasa and Central Tibet, page 7) ནང་གསལ།

ཉ་གདང་། ཉ་རྫང་དང་དོན་འདྲ།

ཉ་རྫང་། ཉ་རྙམ་སའི་ཐག་པ་རིང་པོའི་མིང་། ཉ་གདང་ཞེས་བྲིས་ན་གོ་བདེ་ཇོས་སུ་སྣང་སྟེ། དཔེར་ན་ཆོས་གོས་འགེལ་སའི་ཐག་པ་ལ། ཆོས་གོས་ཀྱི་གདང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཐག་གདང་། ཕྱར་གདང་སོགས་ཀྱིས་མཚོན་ནོ། །

ཉ་སྣང་། ཉ་རྫང་དང་དོན་འདྲ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ (ཅ་པ) ༧༠བ༢ལས། དགེ་སློང་གིས་ཉ་སྣང་ལ་ཐོགས་པའི་ཉ་རྐུ་བར་བྱེད་ན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཉ་སྨྲ་རྒྱས་པ། མགོ་ལུས་ཉ་ལ་སྲམ་གྱི་མཆེ་བ་དང་མཇུག་མ་དང་ལྡན་པའི་སྲོག་ཆགས་ཤིག

ཉ་ཕྱིས། ❶ ཁོག་པའི་ནང་དུ་སྦུ་ཧྲིག་ཆགས་ཐུབ་པའི་ཆུ་རྡུ་སྐྱེས་པའི་སྲོག་ཆགས། ❷ སྲོག་ཆགས་ཉ་ཕྱིས་ཞེས་པ་དེའི་རྐོགས་ཤུན་མཁྲེགས་པོ་དེའི་མིང་། ཉ་ཕྱིས་བཟང་པོའི་རིགས་རྣམས་བཟའ་བཏུང་བྱེད་སའི་སྣོད་དུ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ན་ཟས་དུག་སེལ་བའི་རིན་པོ་ཆེའི་སྣོད་ཅིག་ཡིན་པར་གྲགས་ཏེ། ཀློང་རྡོལ་བླ་མའི་རིན་པོ་ཆེ་བརྟག་ཐབས་ལས། ཉ་ཕྱིས་བཟང་བ་བཟའ་བཏུང་གང་བྱས་རྣམས། །དུག་ཏུ་མི་འགྱུར་རིན་ཆེན་སྣོད་དང་ནི། །དུང་དཀར་དབྱིབས་སོགས་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❸ རིན་པོ་ཆེའི་སྨན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐ། ཞུ་རྗེས་བསིལ། ནུས་པས་ཀླད་སྐྱོན་གསོ། རྩ་དཀར་གྱི་ནད་སེལ། དུག་ནད་འཇོམས། ཞེས་བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉ་དབོན་ཀུན་དགའ་དཔལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཆོས་སྐོར་གསན་སའི་བླ་མ་ཞིག འདི་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བའི་བླ་མ་ཡང་ཡིན། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་བླ་མ་རེད་མདའ་བ་ལ་མཚམས་སྦྱོར་མཁན་ཡང་བླ་མ་འདི་ཉིད་ཡིན། རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ལས། དབུར་ཆོས་ལ་རྩེ་ཆེན་དུ་ཕེབས་པ་མཛད་ནས། མཁས་པའི་དབང་པོ་རིན་པོ་ཆེ། ཉ་དབོན་ཀུན་དགའ་དཔལ་བའི་སྤྱན་སྔར་ཕར་ཕྱིན་གྱི་གཟབས་བཤད་ཚར་གཅིག་གསན། ཐུགས་རབ་གསལ་ཞིང་རྣམ་དཔྱོད་ཡངས་སུ་རྗེ་བ་དང་། བཤད་པར་བྱ་བའི་གནས་རྣམས་བརྗ་སྤྲོད་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བས་གདུལ་བྱའི་རྣ་བར་འབབ་ཅིང་། མཁས་པའི་རྣམ་འགྱུར་གྱིས་ཤིན་ཏུ་ཐུགས་རངས་པར་གྱུར། དེའི་ཚེ་ཁོང་པ་ལ་མངོན་པར་མཛོད་ཅིག་གསུང་བར་ཞུས་པས། ངས་ལེགས་པོ་ཤོད་པར་ཡོད་དེ་དོན་གཉེར་བྱེད་མཁན་མ་བྱུང་བས་ལྟ་རྟོགས་ཀྱང་རེ་དགའ

དགོས། ཁམས་ཀྱང་མ་བདེ་ཞིང་ཕར་ཚད་འཆད་དགོས་པ་འདིས་འཕྲུལ་ལ་འཆད་པ་མི་འགྲུབ་པ་འདུག །ངེད་ཀྱི་སློབ་མ་རེད་མདའ་བ་འདི་བློ་གྲོས་ཅན་མཛོན་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་མ་ཁས་པ་ཞིག་ཡོད་པས་ཁྱོད་རང་ཡང་འདི་ལ་ཉན་ན་འཐད་ཅིང་།

ཉ་མ། བུད་མེད་སློབ་མ། ཐ་སྙད་འདི་རྗེ་བཙུན་མི་ལའི་རྣམ་མགུར་ན་གསལ།

ཉ་མ་མོ། ཉ་པའི་ཆུང་མའམ་ཉ་གསོད་མཁན་གྱི་བུད་མེད། རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། གདོལ་བ་མོ་དང་། ཉ་མ་མོ་སོགས་ཕྱུག་རྒྱུའི་མཚན་དུ་བསྟན་ཅིང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉྭ་བཞི། ❶ མིའི་རྐང་ལག་གི་ཉྭ་རིལ་བཞི། རླུང་བུམ་པ་ཅན་བསྒོམ་པའི་སྐབས་འོག་སྒོ་བསྡམས། ཉྭ་བཞི་བསྐྲིམས་ཏེ་སྨད་ཀྱི་ཕྱེད་བཅིངས་བསྡམས་ནས་འོག་རླུང་ཡར་དྲངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ ཕྱུགས་ཟོག་གི་རྐང་ལག་བཞིའི་ཚིགས་དཀྱིལ་མ་དང་རྨིག་པའི་བར་གྱི་ལྷུའི་མིང་།

ཉ་རོ་ཧི་ཏ། ཉ་དམར་པོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པར་སེམས། ཉ་རོ་ཧི་ཏའི་ལྟར་དམར་བས་ཉའི་རྣམ་པར་གྱུར་ནས། ཞེས་རྗེའི་གསུང་དུས་འཁོར་གྱི་སྐོར་མཁས་གྲུབ་རྗེས་ཟིན་བྲིས་བཏབ་པ་ལས་གསུངས།

ཉག་གཅིག ❶ ཕོ་ན། གཅིག་པུ། ཁེར་རྐྱང་། ༸གོང་ས་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་བཀའ་དྲིན་ཉག་གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་ངོ་བོ་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་ཉམས་པ་གསོར་ཆུད་པ་བྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ངེས་པའམ་ཐག་ཆོད་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་འཚི་རྒྱུ་ཉག་གཅིག འགྲོ་རྒྱུ་ཉག་གཅིག སླེབ་རྒྱུ་ཉག་གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ཕྱོགས་ལ་མི་ལྟོས་པ་དང་། རྐྱང་པའམ་གཅིག་པུ་མ་གཏོགས་མེད་པའི་དོན་དུ་འང་བཤད།

ཉག་ཕྲན། མདའི་མིང་སྟེ། སྨྱུག་ཕྲན་ཞེས་ཀྱང་འབྲི་བར་བྱེད།

ཉན་ཐོས། <ཤྲ་བ་ཀ> ❶ སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་ཞིག་སྟེ། སློབ་མ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ཡང་དག་པའི་གདམས་ངག་གཞན་ལས་ཉན་ནས་བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུ་ཉན་ཐོས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ན། དོན་དེ་གཞན་ལ་ཐོས་པར་བྱེད་པས་ན་ཉན་ཐོས་ཏེ། ཡང་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐད་དོད་ཤྲ་བ་ཀ་ནི་ཐོས་སྒྲོག་ལའང་འཇུག་པ་ལྟར་ན། འབྲས་བུ་མཆོག་གམ་སངས་རྒྱས་སུ་བགྲོད་པའི་ལམ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཐོས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ལམ་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་སྒྲོག་པར་བྱེད་པས་ན་ཉན་ཐོས་སོ། །❷ གུས་པས་ཉན་པ་སྟེ། སློབ་མའི་མིང་ངོ་། །དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སློབ་མ་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཉན་ཐོས་རྩ་བའི་སྡེ་པ་བཞི། (འདུལ་བ) ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་དབྱེ་ན། རྩ་བའི་སྡེ་བཞི་ཡོད་དེ། ༡ ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ། ༢ དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པ། ༣ གནས་བརྟན་སྡེ་པ། ༤ མང་བཀུར་སྡེ་པ་དང་བཞིའོ། །ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ། Sarvāstivādin, Proponents of the Existence of Everything, (ས་པཎ་གྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ལ་སྤྲིང་བའི་ཡི་གེ་ཞེས་བྱ་བ་༢བ༣ལས། བོད་དུ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་མིན་པ་མ་བསྒྱུར། ཞེས་འབྱུང་། སངས་རྒྱས་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་སུ་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་གཅིག་པུ་ཡོད་པ་ལ། ཕྱིས་སུ་སྡེ་པ་བཞིར་ཕྱེས། ཞེས་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་སེ་ར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གསུངས་ཀྱང་དཔྱད་དོ། །བོད་ཀྱི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་རྒྱུན་ཡང་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པར། འགོས་ལོ་ཙཱ་བ་གཞོན་ནུ་དཔལ་གྱི་དེབ་སྔོན་དུ་གསལ་ལོ།) དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་པ། Mahasāmghika, the great Assembly School གནས་བརྟན་པ། (སྠ་བི་ར༷) Sthavira, གནས་བརྟན་སྡེ་པ་དང་། (ཐེ་ར་བཱ་ད་थेरवाद theravāda ཞེས་པ་ནི་པཱ་ལིའི་སྐད་ཡིན་ལ། ལེགས་སྦྱར་དུ་སྠ་བི་ར་ཝཱ་ད་स्थविरवाद sthaviradā ཟེར། Pāli:थेरवाद theravāda, Sanskrit: स्थविरवाद sthaviradā; literally, the Teaching of the Elders) མང་བཀུར་སྡེ་པ། (Samnitiya)

ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད། (འདུལ་བ) ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེས་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེས་པའི་དུས་ནི་བཀའ་བསྡུ་གསུམ་པའི་སྐབས་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་ན་གྲོང་ཁྱེར་མེ་ཏོག་གིས་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བར་རྒྱལ་པོ་མྱ་ངན་མེད་བྱུང་བའི་ཚེ་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ལེགས་སྦྱར་དང་། ཐ་མལ་པ་དང་། ཟུར་ཆག་དང་། ཤ་ཟའི་སྐད་ཀྱིས་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་འདོན་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་དག་གི་སློབ་མ་རྣམས་སོ་སོར་ཕྱེས་པ་ལས་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་གྱུར་ཏེ་ཕན་ཚུན་གྲུབ་མཐའ་མི་མཐུན་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་དཀྲུགས་པར་གྱུར་པ་ན་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་མཁས་པར་གྱུར་པ་རྣམས་ཛཱ་ལན་དྷ་རའི་དགོན་པར་འདུས་ཏེ་བསྟན་པ་བསྡུས་ནས་རྩོད་པ་དེ་དག་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱས་སོ། །འགའ་ཞིག་གིས་དེའི་ཚེ་སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་སུམ་བརྒྱ་ལོན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་ལོན་པ་ན་སྡེ་པ་སོ་སོར་ཕྱེས་པར་བཞེད་དོ། །ཞིབ་པར་མཆིམས་མཛོད་དེབ་གཟུགས་༧༨༣ན་གཟིགས། ཉན་ཐོས་རྩ་བའི་སྡེ་བཞི་ལས་ཕྱེས་པ་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ནི། དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་པ་ལས་ཕྱེས་པ་ལྔ། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ལས་ཕྱེས་པ་བདུན། གནས་བརྟན་པ་ལས་ཕྱེས་པ་གསུམ། མང་པོས་བཀུར་བ་ལས་ཕྱེས་པ་གསུམ་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་ཕལ་ཆེན་པ་ལས་ཕྱེས་པ་ལྔ་ནི། སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷས། ཤར་ནུབ་རི་དང་གངས་རིར་གནས། །འཇིག་རྟེན་འདས་པར་སྨྲ་བ་དང་། །བཏགས་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་རྣམས་ནི། །ལྔ་ཚན་དགེ་འདུན་ཕལ་པའི་སྡེ། །ཞེས་པ་ལྟར་ལྔའོ། །ཐམས

ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ལས་གྱེས་པ་བདུན་ནི། གཞི་ཀུན་ཡོད་དང་འོད་སྲུང་སྡེ། །ས་སྟོན་སྡེ་དང་ཆོས་སྲུང་སྡེ། །མང་ཐོས་གོས་དམར་སློབ་མར་བཅས། །ཕྱི་སྲི་སྨྲ་བའི་སྡེ་རྣམས་ནི། །གཞི་ཀུན་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གནས་བརྟན་པ་ལས་གྱེས་པ་གསུམ་ནི། རྒྱལ་བྱེད་ཚལ་གནས་འཇིགས་མེད་གནས། །གཙུག་ལག་ཁང་གནས་གནས་བརྟན་པ། །ཞེས་སོ། །མང་བཀུར་བ་ལས་གྱེས་པ་གསུམ་ནིས་སྲོག་རི་དང་སྲུང་བ་པ། །གནས་མ་བུ་པའི་སྡེ་རྣམས་ནི། །མང་པོས་བཀུར་བའི་སྡེ་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་བཞུགས་པ་ཡན་ཆད་དུ་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་གར་ན་ཡོད་པར་བཤད་དེ། ཊཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་༡༨༠ལས། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དབྱིག་གཉེན་བཞུགས་པ་ཡན་ཆད་ན་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་པོ་ཡང་ཆ་ཚང་ཙམ་དུ་ཡོད་ལ། ཕྱིན་བསྟན་པའི་དགྲ་བྱུང་བའི་དུས་ན་ཉམས་སྨད་དེ་སྡེ་པ་འགའ་ཞིག་ཉུང་དུར་ཡོད་པ་བར་སྐབས་དེ་རྣམས་སུ་རྩོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། སྐེས་དབང་གིས་ནུབ་པ་སྣ་ཚོགས་བྱུང་སྟེ། དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་པ་ལས། ཤར་གྱི་རི་བོ་པ་དང་། ནུབ་ཀྱི་རི་བོ་པ་དང་། གངས་རིར་གནས་པ་གསུམ་སྟོངས། ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲ་ནས། འོད་སྲུང་པ་དང་། རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲ་བ་གཉིས་སྟོངས། གནས་བརྟན་པ་ལས། གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་དང་། མང་པོར་བཀུར་བ་ལས། སྲུང་བ་པའི་སྡེ་པ་སྟོངས་ཏེ། ལྷག་མ་ནི་དར་བར་ཡོད་དོ། །དེ་ལ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་བསྟན་པ་ནི་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ནས་ཉམས་པ་ལྟར་གྱུར་པ་ཡིན་མོད། ཉན་ཐོས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་ཕྱོགས་འཛིན་པ་ནི་ད་ལྟའི་བར་དུ་ཤིན་ཏུ་མང་སྟེ། ཆོས་འབྱུང་རྩོམ་པ་ཁ་ཅིག་ཐེག་ཆེན་དར་ནས་མི་རིང་བ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་ཀུན་དོ་ཞེས་བྱེར་ཞིང་། ཐེག་ཆེན་སྡེ་ཚུགས་པ་ནས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་མངའ་ཐང་ཟེ་ཉུང་དུ་སོང་སྟེ། དུས་སྐབས་འདི་ཙམ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཕྱོགས་འཛིན་ཆེར་མེད་དམ་སེམས་པ་ནི་ཆ་མེད་ཀྱི་རྒྱུས་གཏམ་སྟེ། རང་གིས་ཕྱོགས་ཙམ་ཡང་མ་ངེས་བཞིན་དུ་ངེས་ངེས་ལྟར་གཞན་ལ་སྟོན་ཅིང་ཡི་གེར་འབྲི་བ་ངོ་མཚར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

ཉན་ཐོས་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་ལམ་ལ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི། །རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ལམ་ལ་ཡང་དག་སྤོང་བ་བཞི། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ལམ་ལ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞི། མངོན་པར་རྟོགས་པར་སྦྱོར་བའི་ལམ་ལ་དབང་པོ་ལྔ། མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ལམ་ལ་སྟོབས་ལྔ། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན། ངེས་པར་འབྱིན་པའི་ལམ་ལ་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་ཡོད་དེ། ལུས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག །ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག །སེམས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག །ཆོས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་

སྤྲོང་བ་བཞི་ཡོད་དེ། མི་དགེ་བ་མ་སྐྱེས་པ་མི་སྐྱེད་པའི་ཡང་དག་སྤྲོང་བ། སྐྱེས་པ་སྤྲོང་བའི་ཡང་དག་སྤྲོང་བ། དགེ་བ་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་པའི་ཡང་དག་སྤྲོང་བ། སྐྱེས་པ་སྤེལ་བའི་ཡང་དག་སྤྲོང་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞི་ཡོད་དེ། འདུན་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་རྐང་པ། སེམས་པའི་རྫུན་འཕྲུལ་ཀྱི་རྐང་པ། དཔྱོད་པའི་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་ལྔ་ཡོད་དེ། དད་པའི་དབང་པོ། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་དབང་པོ། དྲན་པའི་དབང་པོ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་པོ། ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྟོབས་ལྔ་ཡོད་དེ། དད་པའི་སྟོབས། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས། དྲན་པའི་སྟོབས། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་ཡོད་དེ། དྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག །ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག བརྩོན་འགྲུས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡང་ལག དགའ་བ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ། ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ། ཡང་དག་པའི་ངག །ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ། ཡང་དག་པའི་འཚོ་བ། ཡང་དག་པའི་རྩོལ་བ། ཡང་དག་པའི་དྲན་པ། ཡང་དག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཉན་རྣ། (འདུལ་བ) སྐོག་ཉན། ཕག་ཉན། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་ ཆུ ༡༧༣བ༨ལས། ཉན་རྣ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇབ་ཅིང་དྲུང་དུ་འདུག་སྟེ་ཉན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉན་རྣ་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་དོན་དྲུག་པ། ཉན་རྣ་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་ལས་རྩོད་པ་གཞན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་དགེ་སློང་གཉིས་ཡན་ཆད་གྲོས་བྱེད་པ་ལ་ཤེས་བཞིན་དུ་རྩོད་པ་ཐུར་བའི་ཆེད་དུ་མཉན་པས་རང་གིས་དོན་གོ་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུར་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉེ་དགས་ཉན་རྣ་བྱས་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རྩོད་པ་འཕེལ་བའོ། །

ཉན་པ་སྟངས་ཞན། ཉན་སྟངས་ཞན་པའམ། ཉན་ལུགས་མི་ལེགས་ཞེས་པའི་དོན།

ཉན་ས། (ཕར་ཕྱིན) རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ཞེས་བྱ་བ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད། སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སེམས་ཙམ་ ཛེ་པ་ ན་བཞུགས། འདི་ས་སྡེ་ལྔ་ལས་སའི་དངོས་གཞིར་གཏོགས་སོ། །རང་ས་སྡེ་རང་རྒྱལ་གྱི་ས་ཡང་དེར་གཏོགས་སོ། །

ཉམ་ང་། ཉམ་ང་བ་དང་འདྲ།

ཉམ་ང་བ། ❶ འཇིགས་པའམ་ཉེན་ཁ། ཕ་རོལ་གྱི་གནོད་པ། འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་པ། གཞན་གྱིས་གནོད་པའི་འཇིགས་པ། འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་ནས་སྡུག་བསྔལ་བ། སྡུག་བསྔལ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་བཅས་ཀྱི་དོན། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་ (ཚ) ༡༢བ༤ལས། ཉམ་ང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྡུག་བསྔལ་དང་སྡུག་བསྔལ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། དེ་ཉིད་༡༡༥བ༣ལས། ཉམ་ང་བ་ཆུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གནོད་པའི་ཉམ་ང་བ་ཆུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །❷ སྡུག་བསྔལ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བའི་རྒྱུ། སྡུག་པ་དང་བྲལ་བའི་སྡུག་བསྔལ། ཡིད་སྐྱོ་བའི་ནད་བཅས་ཀྱི་དོན། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ (ཚ) ༡༢ན༤ལས། ཉམ་ང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྡུག་བསྔལ་དང་སྡུག་བསྔལ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །❸ བགྲོད་པར་དཀའ་བ། རྒལ་བར་དཀའ་བ།

ཉམ་ང་བ་མེད་པ། འཇིགས་པའམ་ཉེན་ཁ་དང་བྲལ་བ། འཇིགས་སྐྲག་མེད་པ། འཇིགས་པ་མེད་པའི་གནས་སུ་སླེབས་པ། འཇིགས་པ་ནས་བྲལ་ནས་བློ་བདེ་བག་ཕེབས་སུ་གྱུར་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ (ཁ) ༧༥ན༥ལས། ཉམ་ང་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་གྲུ་ཆག་པ་ལས་གྲུ་གཞན་ཞིག་རྙེད་དེ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལས་ངེས་པར་བརྒལ་ནས་ཉམ་ང་བ་མེད་ཅིང་བདེ་བར་གྱུར་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཐར་པ་ནི་ཉམ་ང་བ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉམ་ཆུང་བ། ❶ བྱ་བ་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཆུང་བ། ❷ ནུས་པ་དང་བྲལ་བ། ❸ བརྩོན་འགྲུས་ཞན་པ།

ཉམ་ཉེས། ❶ ཕམ་ཉེས། ཕྱོང་གུན། ❷ སྟོབས་ཤུགས་ཉམས་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཉམ་ཐག་ཅིང་ཉེས་པར་གྱུར་པས་ན་ཉམ་ཉེས་ཞེས་བརྗོད།

ཉམ་ཐག་ང་རོས་ལོ་འདོད་འབོད་པ། སྡུག་བསྔལ་བའི་སྐད་གདངས་ཀྱིས་ སྨྲར་བཞིན་དུ་འབོད་པ་ལ་ཟེར།

ཉམས། ❶ སྟོབས་སམ་ནུས་པའི་མིང་། ❷ ཉམས་སྣང་དང་དོན་འདྲ།

ཉམས་ཁྲིད། བླ་མས་ཉམས་མྱོང་གི་ཐོག་ནས་སློབ་མའི་རྒྱུད་ཐོག་གང་ཁེལ་དུ་འཆད་པ་ལ་ཟེར།

ཉམས་དགའ་བ། ❶ རང་ཉམས་དགའ་ཞིང་སྐྱིད་པའི་དོན་ལ་བཤད། སེམས་སྐྱིད་པའི་དོན་ཡིན། ❷ ཡིད་དུ་འོང་བ། རྗེའི་གསུང་ལྟར་རོ། །

ཉམས་དགུ། སྐུ་གསུང་ཐུགས་གསུམ་གྱི་ཉམས་དགུ། སྐུའི་ཉམས་གསུམ་ནི། སྒེག་པ། དཔའ་བ། མི་སྡུག་པ་སྟེ་གསུམ། གསུང་གི་ཉམས་གསུམ་ནི། རྒོད་པ། དྲག་ཤུལ། འཇིགས་སུ་རུང་བ་སྟེ་གསུམ། ཐུགས་ཀྱི་ཉམས་གསུམ་ནི། སྙིང་རྗེ། རྔམ་པ། ཞི་བ་སྟེ་གསུམ་དང་བཅས་ཉམས་དགུའོ། །རྗེའི་གསུང་ལྟར་བཀོད།

ཉམས་ངན་པ། ཡིད་དུ་མི་འོང་བ། མདོག་ངན་པ། དཔེར་ན་ཉམས་ཤིན་ཏུ་ངན་པ་སྡོ་སངས་སངས་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉམས་སྣང་། འཆར་གཞི་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་བྱུང་བ་མིན་པར་དད་སོགས་ཀྱི་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་གློ་བུར་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་སྣང་ངམ་མཐོང་སྣང་ཞིག མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེའི་སྙེ་མ་ལས། ཉམས་སྣང་ལ་གཏད་ས་མེད་ལས་ཆེ་དགོངས་པས་རྗེ་བཙུན་གྱིས་ཐུར་བཞིན། ཉམས་སྣང་རང་དགའ་བ་མིན་པས་གསོལ་བ་དྲག་པོ་ཐོབ། ཅེས་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །རྗེའི་ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། སྣང་བ་དང་ང་རྒྱལ་གཉིས་ཀ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་ནས་བསྒྲུངས་པས་རིམ་གྱིས་སྐྱེས་པ་དགོས་ཀྱི། ཉམས་ལ་བརྟེན་ནས་གློ་བུར་དུ་བྱུང་བ་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉམས་པ་རྣམ་པ་གསུམ། (འདུལ་བ) མཁན་པོར་གསོལ་བ་གདབ་ལས་ཉམས་པ། ཁྲིམས་པའི་རྟགས་སྤྲོང་བ་ལས་ཉམས་པ། རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ལེན་པ་ལས་ཉམས་པ་དང་གསུམ་མོ། །

ཉམས་པ་མ་ནིང་། (འདུལ་བ) མ་ནིང་ལྔའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། ཐའི་དབང་པོ་མཚན་སོགས་ཀྱིས་བཅད་པའི་མ་ནིང་ངོ་། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ ༼ཀ༽ (༤བ༧ལས། ཉམས་པའི་མ་ནིང་གང་ཞེ་ན། གང་གི་དབང་པོ་ནད་ཀྱིས་ཉམས་པའམ་མཚན་གྱིས་བཅད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉམས་འོག་ཏུ་ཆུད་པ། སྦྱོང་བ་ཐོན་པ་དང་གདེངས་ཐོབ་པའི་དོན།

ཉམས་ལེན་བྱིན་རླབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ། གསང་ཐུགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ལ། ཉམས་ལེན་བྱིན་རླབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ཞེས་གྲགས། འདི་ལ་གསུང་ཚུལ་མི་མཐུན་་ཁ་ཤས་ཡོད་ཀྱང་། ཡོངས་གྲགས་ལྟར་བྱས་ན། ཉམས་ལེན་བྱིན་རླབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང་། ཏེ་ལོ། ནཱ་རོ། ཌོཾ་བྷི་པ། ཇོ་བོ་སོགས་ཐུགས་བླ་མེད་ཀྱི་བླ་བརྒྱུད་ལ་ཟེར། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་བདེ་གཤེགས་རྡོ་རྗེ་འཆང་། །མཆོག་གཟིགས་ཏེ་ལོ་པ་དང་ནཱ་རོ་པ། །དཔལ་མཆོག་ཌོཾ་བྷི་པ་དང་ཨ་ཏི་ཤ། །ཉམས་ལེན་བྱིན་རླབས་བརྒྱུད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །ཡང་རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་

སོགས་ལས། དབུས་སུ་རྡོ་རྗེ་འཆང་མ་གཏོགས་པ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ནས་རང་གི་བླ་མ་ལ་ཐུག་གི་བར་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་རྣམ་པ་མཐོ་བརྩེགས་དང་། དེའི་གཡས་སུ་ཕ་རྒྱུད་གསང་འདུས་དང་། འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་བླ་བརྒྱུད་གཉིས་སོ་སོ་ནས་མཐོ་བརྩེགས། གཡོན་དུ་མ་རྒྱུད་བདེ་མཆོག་གི་བླ་བརྒྱུད་དང་། ཐིག་ལེ་བཅུ་དྲུག་གི་བླ་བརྒྱུད་སོ་སོ་ནས་མཐོ་བརྩེགས་རེ་བཅས་མཐོ་བརྩེགས་ལྟར་གསལ་འདེབས་པ་ལ་ཉམས་ལེན་བྱིན་རླབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པར་བཤད་པ་དང་། ཡང་རྗེ་སྐྱབས་ཁང་དགེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོས་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ཉིད་ལ། བླ་མ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བྱིན་རླབས་ཀྱི་རྒྱུན་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པས། དེ་ལས་ལོགས་སུ་མི་དགོས་པར་བཞེད། ཡང་མཁར་རྡོ་བློ་བཟང་སྒོམ་ཆུང་གིས་གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་གྱི་བརྒྱུད་པ་ལ་བཞེད། རྒྱས་པར་བཀའ་གདམས་གླེགས་བམ་དང་། དཀའ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྡོ་རྗེའི་གསུང་བླ་མཆོད། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་བླ་མཆོད་ཁྲིད་ཡིག་དང་། ལམ་རིམ་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་དང་། རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དོགས་གཅོད། «བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར» བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་བརྒྱུད་པ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ནས་རྒྱལ་ཚབ་ཞི་བ་ལྷ་ལ་སོགས་པར་བརྒྱུད་པའི་རླབས་ཆེན་སྤྱོད་རྒྱུད། ཅེས་གསུངས་པ་ལེགས་པར་མ་མཐོང་སྟེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་གསོལ་འདེབས་ལམ་མཆོག་སྒོ་འབྱེད་ལས། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་གྱི་བརྒྱུད་པ་ལ་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་བརྒྱུད་དང་ཟབ་མོ་ལྟ་བརྒྱུད་གཉིས་ལས་མ་གསུངས་ཤིང་། དེ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་བླ་མ་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་ལ་ཉམས་ལེན་བྱིན་རླབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ཞེས་ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤས་ཐ་སྙད་མཛད་པར། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ལམ་རིམ་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་༡༠༨ན་གསུངས་པ་ལྟར་བྱ་དགོས་སོ། །

ཉམས་སད། ཉམས་སད་པ་དང་འདྲ།

ཉམས་སད་པ། ཉམས་ཚོད་ལེན་པ། ཚོད་བལྟ་བ། ཅོ་འདྲི་བ། མཐོ་འཚམ་པ། སྨྲ་ཕབ་པ། མགོ་སྐོར་བ་རྣམས་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་༥༧༣ལས། རྒྱ་ནག་ཏུ་བྱོན་པས་རྒྱལ་པོས་ཉམས་སད་པའི་ཕྱིར་དངུལ་ཆུ་དཀར་ཡོལ་གང་དྲངས་པ་ཅིག་ཅར་གསོལ། ལྟ་བུ།

ཉལ་གྱིས་འགྲོ། ཉམས་ནས་འགྲོ་བའམ་ཡལ་ནས་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་བཤད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གླང་རི་ཐང་པའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། འདུག་ས་སྒྲོས་པ་དང་སྐྱེ་ཙུ་ཙུ་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ཉལ་གྱིས་འགྲོ་གསུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉལ་གྲོང་། མཚན་མོའི་གཉིད་དུ་སོང་བའི་གྲོང་པའི་མི། ཚོམས་ལས། ཉལ་གྲོང་ཚུ་བོས་བདས་པ་བཞིན། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་ཚོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ ༼ཏུ༽ ༢༨ན༧ལས། ཉལ་གྲོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲོང་ན་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཉུབ་མོ་གཉིད་ལོག་པར་གྱུར་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉལ་འགྲོ། རྒྱུག་ཆུ། འབབ་ཆུ། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རང་རྣམ་ལས། པདྨའི་དྲ་བའི་ཁེབས་པའི་ཉལ་འགྲོའི་རྒྱུ། །ཡོངས་མཛེས་ཆུ་བྱའི་ཚོགས་རྣམས་སྙན་སྒྲོག་ཅིང་། །ཆ་བྱ་གཞོན་ནུ་དགའ་བའི་གར་བྱེད་པའི། །གནས་དེར་དལ་འབྱོར་དོན་ལྡན་བྱས་ན་སྙམ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉལ་པོ་བྱེད་པར་སོམ་པའི་ཁྲིམ་ན་འགྲེང་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབབ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ཞེ་གསུམ་པ། ཉལ་པོ་བྱེད་པར་སོམ་པའི་ཁྲིམ་ན་འགྲེང་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཧྲི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཁྱིམ་པ་ཕོ་མོ་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་པའམ་དེའི་སྟ་གོན་དུ་གནས་པ་ལ་དེ་དང་སྐྱབས་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་འདོམ་གང་གི་ནང་དུ་འགྲེང་བ་རྫོགས་པའམ་ཚོར་བྱ་ཚོར་བྱེད་ཀྱིས་ཚོར་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི་མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་ཀས་བདག་སོང་ལ་བལྟའོ་སྙམ་ནས་ཉལ་པོ་བྱེད་པའི་ཁྱིམ་དུ་འགྲེང་བ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་གཞན་གྱི་འཁྲིག་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་གནོད་པ་དང་རང་ཆགས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའོ། །

ཉལ་པོ་བྱེད་པར་སོམ་པའི་ཁྲིམ་ན་འདུག་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབབ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ཞེ་གཉིས་པ། ཉལ་པོ་བྱེད་པར་སོམ་པའི་ཁྲིམ་ན་གནས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཧྲི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཁྱིམ་པ་ཕོ་མོ་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་པའམ་དེའི་སྟ་གོན་དུ་གནས་པ་ལ་དེ་དང་སྐྱབས་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་འདོམ་གང་གི་ནང་དུ་འདུག་པ་རྫོགས་པའམ་ཚོར་བྱ་ཚོར་བྱེད་ཀྱིས་ཚོར་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་ཀས་བདག་སོང་ལ་རེ་བ་མེད་པར་བྱའོ་སྙམ་ནས་ཉལ་པོ་བྱེད་པར་འདོད་པའི་ཁྱིམ་དུ་འདུག་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་གཞན་གྱི་འཁྲིག་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་གནོད་པ་དང་རང་ཆགས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའོ། །

ཉལ་ཕྱག་ལང་ཕྱག མཚན་མོ་ཉལ་ཁ་དང་། ཞོ་དྲོ་ལང་བའི་སྐབས་བླ་མ་དང་དཀོན་མཆོག་ལ་ཕྱུས་པའི་ཕྱག་གསུམ་རེ་འཚལ་བ་དེའི་མིང་།

ཉལ་བའི་ཀུན་སྤྱོད། མཚན་མོ་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བྱས་པའི་ཆ་བར་པའི་ཚེ། གློ་གཡས་པ་ཕབ་སྟེ་རྐང་པ་གཡོན་པ་གཡས་པའི་སྟེང་དུ་བཞག་ནས་སེང་གེ་ལྟར་ཉལ

བའོ། །སེང་གེ་ལྟར་ཉལ་བའི་དགོས་པ་ནི། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ལུས་སྐྱོད་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། གཉིད་ལོག་ནའང་དྲན་པ་མི་བརྗེད་པ་དང་། གཉིད་སྟུག་པོར་མི་འགྱུར་བ་དང་། རྨི་ལམ་སྡིག་པའམ་ངན་པ་མི་རྨི་བར། རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་གསུངས།

ཉལ་བའི་རྣལ་འབྱོར། (ཐུགས) སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་དགའི་ངོ་བོར་བདག་ཉིད་ཀྱང་འོད་གསལ་བའི་རང་བཞིན་དུ་ལྷག་པར་མོས་ནས་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཉལ་བའོ། །ཞེས་རྗེའི་ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉི་ཐང་བླ་མ་ཐོར་རྒོད་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་སྦྱིན་པའི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག་འདིའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་འཐོར་རྐྱེན་ཆེ་བས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ་པོ་ཏི་གསུམ་བཅས་ཀྱི་ཀ་པའི་དཀར་ཆག་ནི། ཀ་པ་ ལ་ཕར་ཕྱིན་བྱམས་གཞུང་སོགས་ལ་ཉེར་གཅིག ཁ་པ་ ལ་ཉན་ཐོས་ཞི་འཚོལ་མ་སོགས་ལ་ཉེར་གསུམ། ག་པ་ ལ་ཆོས་འཁོར་སོགས་ལ་ཉེར་བདུན། ང་པ་ ལ་ཡང་དག་མཐའ་སོགས་ལ་ཉེར་བདུན། ཡང་དོན་བདུན་ཅུ་ལ་ལྔ། ཅ་པ་ ལ་སྐབས་དང་པོའི་མཐའ་དཔྱོད་རྒྱས་པ་ལ་ང་གཉིས། ཆ་པ་ ལ་སྐབས་གཉིས་པའི་མཐའ་དཔྱོད་རྒྱས་པ་ལ་ཞེ་བདུན། ཇ་པ་ ལ་སྐབས་དང་པོའི་ཊཱི་ཀ་ལ་ཉེར་དགུ། ཉ་པ་ ལ་ཕར་ཕྱིན་སྐབས་གཉིས་པ་གསུམ་པ་བཞི་པ་ལྔ་པ་དྲུག་པ་བདུན་པ་བརྒྱད་པ་བཅས་ཀྱི་ཊཱི་ཀ་ལ་དྲུག་ཅུ་རེ་གཉིས། ཁྲོན་བསྒྲིལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་དགུ་བཅུ་གོ་གསུམ། ཁ་པའི་དཀར་ཆག་ནི་ ཀ་པ་ ལ་ཉི་ཐང་བླ་མ་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་སྦྱིན་པའི་ཤེར་ཕྱོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་འབྱུང་ཚུལ་ལ་བཞི་བཅུ། ཁ་པ་ ལ་འདུལ་བའི་དུས་ཚིགས་འགྲན་ཟླ་དང་བྲལ་བ་ལ་ཞེ་བརྒྱད། ག་པ་ ལ་དབུ་མའི་བདེན་གཉིས་ལ་བཅུ་དགུ། ང་པ་ ལ་དབུ་མའི་ཚད་འགོག་ལ་ཞེ་དྲུག་ཅ་པ་ལ་དབུ་མའི་བདག་འགོག་ལ་ཉེར་གཉིས། ཆ་པ་ ལ་དབུ་མའི་ཚུ་འབབས་ལ་ཉེར་བདུན། ཇ་པ་ ལ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་མདོར་བསྡུས་ལ་ཉེར་ལྔ། ཉ་པ་ ལ་ཚད་མ་དང་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ཉེར་གསུམ། ཏ་པ་ ལ་བསྡུས་གྲྭ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་ཚང་མ་ལ་ཞེ་གཅིག་བཅས་ཁྲོན་བསྡོམས་ཉིས་བརྒྱ་དང་ཞེ་དྲུག་བཞུགས། ག་པའི་དཀར་ཆག་ནི་ ཀ་པ་ ལ་མཛོད་གནས་དང་པོ་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན། ཁ་པ་ ལ་མཛོད་གནས་གཉིས་པ་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་དྲུག་ག་པ་ལ་མཛོད་གནས་གསུམ་པ་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་དྲུག ང་པ་ ལ་མཛོད་གནས་བཞི་པ་ལ་ལྔ་བཅུ་ང་དགུ། ཅ་པ་ ལ་མཛོད་གནས་ལྔ་པ་ལ་ཉེར་དགུ། ཆ་པ་ ལ་མཛོད་གནས་དྲུག་པ་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་གསུམ་བཅས་ཁྲོན་བསྒྲིལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་བཞུགས། སོག་པོ་ཐོར་རྒོད་ཀྱི་གྲྭ་རིགས་འདི་ལ་ཤེས་འདོད་ཆེ་བས་མ་དཔེ་གཡར། ཞེས་སློང་ཛོལ་བླ་མའི་གསུང་ལྟར་བཀོད།

ཉི་མ་ནུབ་ཀྱི་བར་ཆོས་སྟོན་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ཉེར་གཉིས་པ། ཉི་མ་ནུབ་ཀྱི་བར་ཆོས་སྟོན་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཉི་མ་ནུབ་པའི་དུས་སུ་དགེ་སློང་མ་ལ་ཆོས་བསྟན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །རྐྱེན་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དགའ་བྱེད་ཀྱིས་ཉི་མ་ནུབ་ཀྱི་བར་དུ་དགེ་སློང་མ་ལ་ཆོས་བསྟན་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཆགས་པའི་རྐྱེན་བྱས་ཏེ་རང་རིགས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་གནོད་པའོ། །

ཉི་མའི་ཁ་ལོ། ཉི་མའི་ཁ་ལོ་བ་དང་འདྲ།

ཉི་མའི་ཁ་ལོ་བ། <སཱུ་ར་སཱུ་ཏ> སྐྱ་རེངས་ཀྱི་མིང་།

ཉི་མའི་གཉེན། གྲུ་འཛིན་དུ་རྒྱལ་པོ་བརྒྱ་ཕམ་པ་བྱུང་བའི་ཕ་མ་རྟ་བ་ཅན་གྱི་བུ་གོ་ཏམ་དང་། ནྱ་ར་ནླ་ཛ་གཉིས་ལས། སྔོན་མས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་ལོ་མའི་སྤྱིལ་བུ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་ཁང་བུར་གནས་པའི་ཚེ། གཡོན་ཅན་བད་མའི་རྩ་ལག་དང་བཟང་མོ་དགའ་དགུར་སྤྱོད་པའི་དུས་ལས་ཡོལ་བས། བཟང་མོ་བསད་པའི་རལ་གྲི་ཁྲག་ཅན་ལོ་མའི་སྤྱིལ་བུའི་ཉེ་འདབས་སུ་བསྐྱོན་པའི་དུས། དྲང་སྲོང་མདོག་ནག་གི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་གྲུ་ཆར་གྱི་ཐིགས་པ་དང་། དྲི་བཙོན་ལུས་ལ་རེག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདོད་པའི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཤིང་རྟས་དྲངས་ཏེ། ཁམས་ཀྱི་དྭངས་མ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ལྷུངས་པ་ལས་སྒོང་གཉིས་སུ་གྱུར་པ་ཉི་འོད་ཀྱིས་བསྐྱངས་ཤིང་ཁྲི་ཨུ་གཉིས་བུ་རམ་གྱི་ཤིང་གསེབ་ཏུ་ཞུགས་པས་མིང་དེ་ལྟར་གྲགས་སོ། །

ཉི་ཚེ་བ། ❶ རེས་འགའ་བ། སྐབས་རེ། མཚམས་རེ་ཡོད་ལ་མཚམས་རེ་མེད་པ། ❷ ཆ་མ་ཚང་བ། ཕྱོགས་རེ་བ། ཕྱོགས་འགའ་རེ་ན་ཡོད་ལ་འགའ་རེ་ན་མེད་པ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཉི་ཚེ་བའི་དོན་ནི་ཕྱོགས་རེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉི་ཚེ་བའི་སྟོང་པ། དགག་བྱ་ཉི་ཚེ་བ་བཀག་པའི་སྟོང་པ། དཔེར་ན་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་བདེན་པར་སྣང་ཡང་དེར་གྲུབ་པའི་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་བདེན་པར་སྣང་ཡང་དེས་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་ཏེ། རྗེའི་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས། སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་རྟ་གླང་བརྫུན་པར་ཤེས་པ་ཡང་ཉི་ཚེ་བའི་སྟོང་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་བདག་མེད་ལྟ་བུ་ཡང་དེའི་མཚན་གཞིར་འཐད་དོ། །རྗེའི་ལྷག་མཐོང་ཆེ་ཆུང་དང་། གུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

ཉི་ཚེ་བའི་ཐེག་པ། ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་དང་དོན་གཅིག སྒྲ་བཤད་ནི། ཉམས་ལེན་གྱི་དུས་སུ་རྒྱུ་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་ལ་མི་སློབ་པར་ཉི་ཚེ་བའམ་ཕྱོགས་རེ་བ་ཙམ་ལ་སློབ་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཡང་ཉམས་ལེན་གྱི་དུས་སུ་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་ལ་སློབ་མི་སློབ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཉི་ཚེ་བའི་ཐེག་པ་དང་ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་གཉིས་མིང་གི་རྣམས་གྲངས་ཡིན་ལ་ཉི་ཚེ་བའི་དོན་ནི་ཕྱོགས་རེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉི་ཚེ་བའི་དམྱལ་བ། ཚ་དམྱལ་དང་གྲང་དམྱལ་གྱི་ཉེ་འཁོར་ན་ཡོད་ཅིང་མིའི་ཡུལ་ནའང་ཡོད་པར་སའི་དངོས་གཞིར་གསུངས་ཤིང་། མཚོ་ཆེན་པོའི་འགྲམ་དང་ཉེ་བ་ན་ཡོད་པར་ཡང་ལུང་གཞི་ལས་གསུངས་ཏེ། དགེ་འདུན་སྲུངས་ (འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ ༼ཀ་པ༽ ༡༠༠བ༣ན་འདི་ལ་དགེ་འདུན་འཚོ་ཞེས་གསུངས) ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། གནས་ནི་ངེས་པ་མེད་དེ། ཆུ་བོ་དང་རི་དང་ཕུ་ངམ་གྱི་ཕྱོགས་དང་གཞན་དག་དང་འོག་ནའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས་གསུངས་སོ། །དེ་དག་གི་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་ནི། གཏན་ཤིང་གི་རྣམ་པ། ཕུགས་མའི་རྣམ་པ། ཀ་བའི་རྣམ་པ། སྟེག་པའི་རྣམ་པ། སྦྲུ་ཆེན་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །ལུང་ཀོ་ཐྲགས་ཀྱི་གཞི་མཆིམས་མཛོད་དྲངས་པ་ལས་ཀྱང་། ཉིན་པར་གཞན་གྱི་སྲོག་གཅོད་ཅིང་། །ནུབ་མོ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོན་ཏན་ལྡན། །ལས་དེའི་འབྲས་བུ་བཟང་པོ་དང་། །སྡིག་ཏོ་འདི་ནི་མྱོང་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། སྡུག་བསྔལ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་མི་མྱོང་བར་དུས་ཉི་ཚེ་བ་སྐེ་སྐབས་འགར་མྱོང་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

ཉི་ཟེར་རྡུལ། (མཛོད) སྣང་རྡུལ་བདུན་གྱི་ཚད། མངོན་པ་མཛོད་ལྟར་ན། འདི་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ (༡༢༣༥༩༣) ཡོད་ལ། འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལྟར་ན་དྲུག་བསྒྱུར་དུ་སྡེ་བས། འདི་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ (༢༧༦༦༣༨) ཡོད་དོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ༼ཚུ༽ ༡༢༡ན༦ལས། ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་བཞི་བཅུ་རྩ་དགུའི་ཆ་གཅིག་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ནོར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཉི་ཟེར་ལས་མཐོང་ཐུབ་པའི་རྡུལ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་དོ། །

ཉི་ཟླ་གཡུང་དྲུང་གསུམ་གྱི་མཚོན་དོན། བོད་ཀྱི་ལུགས་སྲོལ་ལ་ལོ་གསར་སོགས་སུ་ཁྱིམ་གྱི་རྩིག་ངོས་སུ་ཉི་ཟླ་གཡུང་དྲུང་གསུམ་འབྲི་བའི་སྲོལ་ཡོད་པ་དེའི་མཚོན་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཡང་སྐྱབ་ལས། ཚེ་ཡི་ཉི་མ་མི་ནུབ་རབ་ཏུ་གསལ། །བསོད་ནམས་ཟླ་བ་ཡར་ངོའི་ཟླ་ལྟར་འཕེལ། །རིགས་རྒྱུད་མི་འགྱུར་ (མི་འགྱུར་ནི་འགྱུར་བ་མེད་པ་སྟེ་རིགས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་བུ་ཕྲུག་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་འབྱུང་བའི་དོན་ནོ) གཡུང་དྲུང་ལྟར་བརྟན་པ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རབ་ཏུ་གསལ་བའི་ཉི་མས། ཚེ་རིང་བ། ཆེས་པའི་ཟླ

བས། བསོད་ནམས་འཕེལ་བ། གཡུང་དྲུང་གིས། རིགས་རྒྱུད་མི་ཆད་པ་མཚོན་པ་བཅས་སོ། །རི་མོ་དེ་དག་བྲིས་ན། ཆེ་རིང་བ་དང་། བསོད་ནམས་འཕེལ་བ། རིགས་རྒྱུད་མི་ཆད་པ་བཅས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དོ། །

ཉི་འོག རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དབུས་མ་ག་དྷ་ནི་ཉི་འོག་ཅེས་པའི་མིང་འདྲུག་གཞིའི་གཙོ་བོ་ཡིན། ཇོ་ནང་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལས། པཱ་ལ་བདུན་གྱི་རིང་ལ། མ་ག་དྷ། ཏྲི་ཀ་ལ། ཨོ་ཊི་བི་ཤ་སོགས་ཉི་འོག་གི་རྒྱལ་ཁམས་དང་། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དོགས་གཅོད། ཉི་འོག་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་མིང་ཡིན་ན། འོ་ན་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༡༡༨ན༣ལས། ཉི་འོག་གི་གོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་འཁོབ་ནས་བྱུང་བ་ཟབ་དར་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་མཐའ་འཁོབ་ནས་བྱུང་བའི་གོས་ལ་ཉི་འོག་གི་གོས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ནམ།

ཉི་འོག་གི་གོས། (འདུལ་བ) མཐའ་འཁོབ་ནས་བྱུང་བའི་གོས་ལ་བཤད། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༡༡༨ན༣ལས། ཉི་འོག་གི་གོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་འཁོབ་ནས་བྱུང་བ་ཟབ་དར་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉི་འོག་པ། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དབུས་མ་ག་དྷ་པ་རྣམས་ནི་ཉི་འོག་པ་ཞེས་པའི་མིང་འདྲུག་གཞིའི་གཙོ་བོ་ཡིན། མཛོད་ཊཱི་ཀ་ཐར་གསལ་བྱེད་ལས། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དབུས་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་ལས་གཞན་དག་ན་གནས་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཉི་འོག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། མཆིམས་མཛོད་ལས། ཉི་འོག་པ་ནི་རྒྱ་གར་བ་རྣམས་སམ་ཁ་ཆེ་བའི་ཡུལ་ལས་གཞན་ན་གནས་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །ཡང་ཏོག་གྲགས་༡༩ལས། གང་དག་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་ན་གནས་པ་དེ་དག་ནི་ཁ་ཆེ་བ་ཡིན་ཞིང་། གང་དག་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་ནུབ་ཕྱོགས་ན་གནས་པ་དེ་དག་ལ་ནི་ནུབ་ཕྱོགས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། ནུབ་ཕྱོགས་པ་དང་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དབུས་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་ལས་གཞན་དག་ན་གནས་པ་རྣམས་ནི་ཉི་འོག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། མཆིམས་མཛོད་ལུང་ཕྱི་མ་འདི་ཙང་ཟད་གོ་དཀའ་བས་གསལ་བར་བཤད་ན། ནུབ་ཕྱོགས་པ་དང་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་ལས་གཞན་དག་ན་གནས་པ་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དབུས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་ཉི་འོག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །ཡང་སེ་ར་རྗེ་བཙུན་པའི་གྲུབ་མཐར། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ལ་དབྱེ་ན། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ། ཉི་འོག་པའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ། ཡུལ་དབུས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་གསུམ་ཞེས་ཉི་འོག་དང་ཡུལ་དབུས་གཉིས་ཐ་དད་དུ་གསུངས་འདུག་པས་དཔྱད་པར་འོས་སོ། །ཡང་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་ནི་བྱེ་སྨྲ་ལ། ཁ་ཆེ་བྱེ་སྨྲ་དང་། ཉི་འོག་པ་གཉིས་མ་གཏོགས་མ་གསུངས་སོ། །

ཉི་ཤུ། བཅུ་ཕྲག་གཉིས་ཀྱི་མིང་། ཉི་ནི་གཉིས་དང་། ཤུ་ནི་བཅུའི་དོན་ཡིན། དོགས་གཅོད། སུམ་ཅུ། བཞི་བཅུ། ལྔ་བཅུ། དྲུག་ཅུ། བདུན་ཅུ། བརྒྱད་ཅུ། དགུ་བཅུ། ཞེས་ཕྲག་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ (ཅུའམ་བཅུ) ཞེས་བརྗོད་ནས། "ཉི་ཤུ" ལ་ (ཉི་བཅུའམ་གཉིས་ཅུ) (གཉིས་བཅུ) ཞེས་མི་ཟེར་བར། ཉི་ཤུ་ཞེས་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི། ཡང་། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ལྟར་ (ཤུ) ད་ཕ་ཟུར་ཚག་པ་ཡིན་ན། སུམ་ཤུ། བཞི་བཤུ། ལྔ་བཤུ། དྲུག་ཤུ། བདུན་ཤུ། བརྒྱད་ཤུ། དགུ་བཤུ་ཞེས་མི་བརྗོད་པ་ཅི། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལས། ཉི་ནི་གཉིས་ཀྱི་མིང་གཞི་དང་། ཤུ་ནི་བཅུའི་སྐད་དོད་དཔ་ལས་བྱུང་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། བཅུ་ཉིད་སྒྲ་ཉམས་ནས་ཤུར་འབོད་པར་སེམས་སོ། །དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པར་ལྷ་བླ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་སོགས་ཀྱིས་སྐད་གསར་བཅད་གསུམ་པ་མཛད་པའི་སྐབས་ཉི་ཤུ་ལ་གཉིས་བཅུ་དང་། སུམ་ཅུ་ལ་གསུམ་བཅུ། སུམ་བརྒྱ་ལ་གསུམ་བརྒྱ། གཉི་ཟླ་ལ་ཉི་ཟླ། བསྟན་བཅོས་ལ་བསྟན་ཆོས། སྟུག་པོ་ལ་འཐུག་པོ། བསམ་གཏན་ལ་བསམ་བཏན་སོགས་འཆོས་པར་མཛད་ཀྱང་། བཀས་བཅད་གཉིས་པ་བཞིན་དུ་གནས་པ་མང་བར། སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙཱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསུངས་སོ། །བཀས་བཅད་གསུམ་པའི་སྐབས་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་། དཔང་ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོ་དང་། ལོ་ཆེན་ཀྲྀཥྞ་པཱ་ལ་ཏྲྀ་དྲ་སོགས་ཀྱིས་གསར་བཅོས་བྱས་པ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་མཐོང་ཡང་འབྲི་རྒྱུན་དར་མ་ཁྱབ་པར་བཀས་བཅད་བར་པའི་སྲོལ་དེ་དེ་མུར་གནས་འདུག

ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པར་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་དོན་གཉིས་པ། ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པར་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་མཁན་པོ་གང་ཞིག་གིས་སྡོམ་པ་ལེན་པ་པོ་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པ་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བྱས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་མོའུ་འགལ་གྱི་བུས་སྐྱེས་ཕྲན་གཞོན་ནུ་བཅུ་བདུན་སྡེ་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བྱས་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཚུད་ཟིན་པར་འགྱུར་བའོ། །

ཉི་ཧོང་། འཇའ་པན་སྐད "ཉིང་ཧོང" Nihon ནི་འཇའ་པན་གྱི་སྐད་ཡིན་ལ། ཕྱི་རྒྱལ་བས་འཇའ་པན་ Japan ཟེར་བ་དེའོ། །རྒྱ་མིས་འདི་ལ་ "རི་པིན" (rebên) ཟེར།

ཉི་ལྷགས་ཀྱིས་གཟིར། ཉི་མ་དང་ལྷག་པས་གདུང་བ།

ཉིང་། ❶ ཉིད། རང་ཉིད། གཞོན་ནུ་ཟླ་མེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལས། ཐར་བར་དཀའ་ཞིང་དཔག་ཚད་མང་མཆིས་སྐྱོ་བ་ནི། །ཁེངས་པར་མི་འགྱུར་ཉིང་ཤའང་ཉིང་གིས་ཟ་བྱེད་ཅིང་། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ཡང་། ཡན་ལག་གི་ཡང་ཡན་ལག་ལ་ཉིང་ལག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ ཡང་ཡང་། ཡང་བསྐྱར། དཔེར་ན་ཡང་ཡང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉིང་དགོས། དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པ།

ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ། སྐྱེ་བ་ལེན་པ། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་མཚམས་སྦྱོར་བ། མི་ཡིན་ན་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་གི་དབུས་སུ་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་པ་ལ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། ཉིང་ནི་འདིར་ཡང་ཡང་ངམ། ཡང་བསྐྱར་གྱི་དོན་ཡིན་པས། སྐྱེ་སྲིད་དུ་ཡང་ཡང་ངམ་ཡང་བསྐྱར་མཚམས་སྦྱོར་བས་ན། ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱའོ། །

ཉིང་ལག ཡན་ལག་གི་ཡན་ལག ལག་པ་ནི་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ལ། མཛུབ་མོ་ནི་ལག་པའི་ཡང་ཡན་ལག་ཡིན་པས། ཉིང་ལག་ཅེས་བྱའོ། །

ཉིང་ཤ། ❶ རང་ཤ། རང་གི་ཤ། ❷ བསད་པའི་ཉིན་གྱི་ཤ། ❸ ཉེ་དུའི་ཤ།

ཉིན་པ། ཉིན་པར་དང་འདྲ།

ཉིན་པར། ཉིན་མོ། ལུང་ཀོ་ཤྲགས་ཀྱི་གཞི་ལས། ཉིན་པར་གཞན་གྱི་སྲོག་གཅོད་ཅིང་། །ནུབ་མོ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོན་ཏན་ལྡན། །ལས་དེའི་འབྲས་བུ་བཟང་པོ་དང་། །སྡིག་ཏོ་འདི་ནི་སྤྱོང་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལུང་གཞིའི་འགྲེལ་པ་སོགས་སུའང་གསལ།

ཉིན་མཚན་གྱི་ཆ་ཉེར་གཉིས། (འདུལ་བ) ལུང་གཞི་ལས་གསུངས་པའི་ཉིན་མཚན་གྱི་ཆ་ཉེར་གཉིས་ནི། སྔ་དྲོ། གུང་། ཕྱི་དྲོ། མཚན་མོའི་ཐུན་དང་པོ། ཐུན་དང་པོའི་ཕྱེད། གུང་ཐུན། གུང་ཐུན་གྱི་ཕྱེད། ཐུན་ཐ་མ། ཐུན་ཐ་མའི་ཕྱེད། སྐྱ་རེངས་མ་ཤར་བ། སྐྱ་རེངས་ཤར་བ། ཉི་མ་མ་ཤར་བ་དང་། ཉི་མ་ཤར་བ། ཉི་མ་བརྒྱད་ཆ་ཤར་བ། ཉི་མ་བཞི་ཆ་ཤར་བ། གུང་ཚིགས་མ་ཡོལ་བ། ཉི་མ་བཞི་ཆ་ལུས་པ། ཉི་མ་བརྒྱད་ཆ་ལུས་པ། ཉི་མ་མ་ནུབ། ཉི་མ་ནུབ་པ། རྒྱུ་སྐར་མ་ཤར་བ། རྒྱུ་སྐར་ཤར་བ་སྟེ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་གསུངས་སོ། །མཚོ་ཊཱི་ཀ་སྟོད་ཆ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད་དོ། །

ཉིན་མཚན་གྱི་ཐ་མ། (འདུལ་བ) སྲོད་དང་ནམ་ཕྱེད། སྒྲ་བཤད་ནི། ཉིན་གྱི་ཐ་མའི་ཆ་སྲོད་དང་། མཚན་མོའི་ཐ་མའི་ཆ་ནི་ཕྱེད་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད།

ཉིན་མཚན་དུས་དྲུག (འདུལ་བ) ཉིན་ལན་གསུམ་ནི། སྔ་དྲོ། གུང་། ཕྱི་དྲོ་སྟེ་གསུམ་དང་། མཚན་ལན་གསུམ་ནི། སྲོད། ནམ་གུང་། ཐོ་རངས་ཏེ་གསུམ་སྟེ་དྲུག་གོ།

ཉིན་ཞག (འདུལ་བ) ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་གཟིགས།

ཉིན་ཞག་གཅིག (འདུལ་བ) ད་ནང་སྐྱ་རེངས་ཤར་ནས་སང་སྐྱ་རེངས་མ་ཤར་གྱི་བར་ལ། ཉིན་ཞག་གཅིག་ཟེར། དེ་སང་གི་ཆུ་ཚོད་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞིའི་ཡུན་ཚོད། ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་སྤར་སྒྲོལ་གྱི་བརྩི་རྩལ་བྱས་ན། ཡུད་ཙམ་སུམ་ཅུ་ཡོད། ཡུད་ཙམ་གཅིག་གི་ཚད་ནི། དེང་དུས་ཀྱི་ཆུ་ཚོད་ལ་སྦྱར་ན། སྐར་མ་བཞི་བཅུ་ཞེ་བརྒྱད་ཡོད། ཉིན་ཞག་དེ་ཞག་གསུམ་གྱི་ཡུན་འབྲིང་པོ་ཡིན། ཞིབ་པར་ཞག་ལ་གཟིགས།

ཉིས་ན། (བརྡ་རྙིང་) བརྟགས་ནའམ་རྣམ་པ་ཉིས་སུ་ན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར། ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་གསུང་ངོ་། །

ཉིས་འབུམ། འབུམ་གཉིས།

ཐུག་གིས། འབུར་ཏེ། འདི་ཐུག་ཅེས་པ་མགོ་སྨུག་སྨུག་གམ། མགོ་ཐུག་ཐུག་ཅེས་པའི་ཐུག་དང་དོན་འདྲའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཐུག་གིས་བྱུང་མ་ཐག་ཉིད་དུ་དེ་ལ་དགྲར་བལྟས་ནས་འཐབ་དགོས། ཞེས་དང་། བསྟུག་ཐུམ་པའི་ཞལ་ནས། ཉོན་མོངས་པ་ཐུག་གིས་བྱུང་ཙ་ན་ལེ་ལོ་མི་བྱ་བར་མོད་ལ་གཉེན་པོས་བཟློག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐུག་ཐུམ་པ། <ཀཉྩུ་ལི> (འདུལ་བ) རྒྱལ་པོའི་བཙུན་མོའི་འཁོར་དུ་ཕྱི་བོ་ལོག་གཡེམ་སྲུང་ཞིང་ལྟ་ཐུལ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཕོ་རྟགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བརྟོན་ཟིན་པའི་སྐྱེས་པའི་མིང་། ཕོ་རྟགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བརྟོན་པའི་དགོས་པ་ནི་བཙུན་མོ་རྣམས་ལ་ལོག་གཡེམ་མི་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་གསལ་པོ་རེད། ཐུང་ཐུམ་པ་ཡང་ཟེར། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

ཐུང་ངུའི་རྒྱུད། བསྡུས་རྒྱུད་དང་དོན་གཅིག དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཐུང་ཏི། ཀུ་ལུ། ཀུ་ལུ་ཏ། ཐུང་ཏི་རྣམས་དོན་གཅིག ཀུ་ལུ་ཏ་ལ་གཟིགས།

ཐུང་བ་དང་བསྡུང་བའི་ཁྱད་པར། ཐུང་བ་ནི་མང་པོའི་ལྡོག་དང་། བསྡུང་བ་ནི་ཐུང་བར་བྱེད་པའམ་ཐུང་དུ་གཏོང་བའི་དོན།

ཐུང་མ། ལ་ཕུག་དང་འདྲ་བའི་བཟའ་བའི་བྱེ་བྲག་རོ་མངར་ལ་དབྱིབས་ཟླུམ་ཧྲིལ་ཞིག

ཐུང་མ་ཉི་ཚེ། ཐུང་མ་ཕྲུགས་རེ་བའམ་ཐུང་ཟད་རེ།

ཉུང་མ་ཕོ་ཤ། ཉུང་མ་བཙོས་མ། བཙོས་པའི་ཉུང་མ།

ཉུང་མ་བཙོས་འཁེངས། ཉུང་མ་བཙོས་པ་གྲང་ངར་གྱིས་མཁྲེག་པོ་ཆགས་པ་ལ་ཟེར།

ཉུང་ཟད། ཅུང་ཟད། ཕྲན་བུ། ཉུང་ཉུང་། རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ལས། རྗེ་བཙུན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་སྐྱེས་པའི་རབས་ཀྱི་ཚོགས་ཉུང་ཟད་ཅིག་ཡོངས་སུ་བརྗོད་པའི་གཏམ་དུ་བྱ་བ། དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ཞེས་བྱ་བ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཉུང་གཤེར། ཉུང་མ་རློན་པ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱང་པའི་བྱིས་པ་ནི་བྱང་ན་རྨ་པ་དཀོན་པས་ཉུང་མ་ཉི་ཚེ་ཟ་བས་བྱིས་པ་ཞིག་བཀྲེས་ཏེ་རྨ་པ་ཟ་འདོད་ནས། མ་ལ་ཟས་བསླངས་པ་ལ་མ་ལ་རྨ་པ་མེད་པས་ཉུང་གཤེར་ཞིག་བྱིན་པས་དེ་མི་འདོད་ཟེར། དེ་ནས་ཉུང་མ་རྙམ་པོ་ཞིག་བྱིན་པས་མི་འདོད་ཟེར། དེ་ནས་ཉུང་མ་ཕོ་ཤ་ཞིག་བྱིན་པ་ལ་ཡང་ང་མི་འདོད་ཟེར། དེ་ནས་ཉུང་མ་བཙོས་འཁེངས་ཞིག་བྱིན་པས་དེ་ཡང་ང་མི་འདོད་ཟེར་ཞིང་ཁོ་མ་མགུ་ནས་དེ་ཡོ་ཉུང་མ་ཡིན་ཟེར་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉུང་རྡུམ་པ། (འདུལ་བ) ཉུག་རྡུམ་པ་དང་འདྲ།

ཉུངས་པ། ཉུང་དྲགས་པ།

ཉེ། ❶ ཐག་རིང་པོའི་བཟློག་ཕྱོགས། ❷ ཡང་། ཡང་སྐྱུར། སྙིང་པོའི་ཡང་སྙིང་པོར། ཉེ་སྙིང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། རྗེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། ❸ ཆ་འདྲ་བའི་དོན་ལའང་འཇུག དཔེར་ན་མཚམས་མེད་ལྔ་དང་། དེ་དང་ཉེ་བ་ལྔ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མཆིམས་མཛོད་དེབ་གཟུགས་༩༩༨ལས། དེས་ན་ཆ་འདྲ་བ་དང་ཉེ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉེ་འཁོར་བའི་དམྱལ་བ། ༡ མེ་མ་མུར་གྱི་འོབས། ༢ རོ་མྱགས་ཀྱི་འདམ། ༣ མཚོན་ཆའི་དམྱལ་བ། འདི་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་སྤུ་གྲིའི་ལམ་སོགས་ཟེར། (སོགས་ཁོངས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་རལ་གྲི་ལོ་མས་ནགས་ཚལ་དང་། ཤལ་མ་ལིའི་ཚལ་གཉིས་ཡོད། འདི་དག་མཚོན་ཆས་གནོད་པ་འདྲ་བས་གཅིག་ཏུ་བགྲང་ངོ) ༤ ཆུ་ཀླུང་རབ་མེད་དང་བཞིའོ། །དེ་དག་ཚ་དམྱལ་བརྒྱད་པོའི་ཉེ་འཁོར་དུ་ཡོད་པས་ཉེ་འཁོར་བའི་དམྱལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ། དམྱལ་བ་བརྒྱད་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཕྱིག་ངོས་བཞི་བཞི་དང་སྒོ་བཞི་བཞི་ཡོད་ལ། དེ་དག་གི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ནི་ལྕགས་ཀྱི་ར་བས་བསྐོར་ཞིང་ར་བ་དེ་ལ་ཡང་སྒོ་བཞི་བཞི་ཡོད་དོ། །སྒོ་དེ་རེ་རེ་ན་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ལྟག་པ་བཞི་བཞི་ཡོད་དེ། མེ་མ་མུར་གྱི་འོབས། རོ་མྱགས་ཀྱི་འདམ་མམ་ཕྱི་ས

སྡེ་རྒྱུག་པའི་འདམ་རོ་ལྟར་མནམ་པ། སྐྲ་གྲིའི་ལམ་སོགས་དང་། ཆུ་ཀླུང་རབ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། མཛོད་དུ་ལྷག་པའི་དམྱལ་བ་བཅུ་དྲུག་ཟེར་བ་དང་། ཉེ་འཁོར་བའི་དམྱལ་བ་དོན་གཅིག་ཡིན།

ཉེ་རྒྱང་། ❶ ཉེ་རིང་། ཐག་ཉེ་པོ་དང་རིང་པོ། ❷ མཛའ་བཤེས་དང་མཛའ་བཤེས་མིན་པ།

ཉེ་རྒྱལ། <ཤུ་པ་ཧི་ཏྲཱཿ> (འདུལ་བ) ཕྭ་རིའི་བུ་མོ་སྡེ་གས་པ་ཡིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་མིང་ཡིན། ཕ་བྲམ་ཟེ་སྐར་རྒྱལ་དང་། མ་ཕྭ་རི་ཀ་གཉིས་ཀྱི་བུ། ཉེ་རྒྱལ་ཞེས་པ་ཕའི་མིང་ལས་དྲངས་ཏེ་བཏགས་པ་དང་། ཕྭ་རིའི་བུ་ཞེས་པ་མའི་མིང་ལས་དྲངས་ཏེ་བཏགས་སོ། །འདིའི་སྐོར་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་སླེབས་བམ་ {ཀ་པར} བཞུགས་སོ། །འདི་དང་པང་ནས་སྐྱེས་གཉིས་ (འདི་མོའུ་གལ་གྱི་བུའི་མོ་སྡེ་གས་པ་ཡིན་པའི་སྐབས་མིང་ཡིན) འཕགས་པ་ཏྭ་ཐུལ་གྱི་སློབ་མ་ཡིན། འདི་དང་པང་ནས་སྐྱེས་གཉིས་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྣན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ་༢༡༢ལས། ཉེ་རྒྱལ་བཞིན། ཞེས་པ། སྔོན་འཕགས་པ་ཏྭ་ཐུལ་དང་། སངས་རྒྱས་གཉིས་སྟབས་གཅིག་ཏ་བཞུགས་པ་ལ། འཕགས་པ་ཏྭ་ཐུལ་གྱི་སློབ་མ་བྲམ་ཟེ་ཉེ་རྒྱལ་དང་། པང་ནས་སྐྱེས་གཉིས་ཀྱིས་ཁོང་གི་སྤྱན་སྔར་འོངས་ཏེ། སྔོན་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་ཕྱག་བྱ་སྙམ་པས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞལ་ནས། གང་ལ་ཆོས་ནི་ཐོས་གྱུར་པ། །དེ་ལ་དང་པོ་ཕྱག་བྱ་སྟེ། །བླ་བ་ཚེས་ལ་བྲམ་ཟེ་བཞིན། །གསུངས་ནས་སྔོན་ལ་འཕགས་པ་ཏྭ་ཐུལ་ལ་ཕྱག་གྱིས་གསུངས། དེ་བཞིན་དུ། འོ་སྐོལ་གྱིས་ཀྱང་། ཕྱག་དང་མཆོད་པ་གང་བྱེད་ཀྱང་། སྔོན་ལ་བླ་མ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན། མཆོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མར་ནི། །བླ་མ་མཆོད་པ་རབ་ཏུ་བརྗམ། །དེ་མཉེས་པ་ལས་དངོས་གྲུབ་ནི། །ཡེ་ཤེས་དམ་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་གི་ནང་ནས་བླ་མ་གོ་ན་དག་སྟེ། ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསོད་ནམས་བས། བླ་མའི་བ་སྤུའི་ཁུང་གཅིག་མཆོག ཅེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉེ་བརྒྱུད་རིང་བརྒྱུད། ཉེ་རིང་གི་བརྒྱུད་པའི་ཁྱད་པར་ནི། དཔེར་ན་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱིས་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་དངོས་སུ་གནང་བའི་ཆོས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ལ་ཉེ་བརྒྱུད་དང་། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ནས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་རིང་བརྒྱུད་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །དེས་གཞན་ལའང་རིགས་འགྲེའོ། །

ཉེ་སྙིང་། ལྟ་དེའི་ཐུགས་རྒྱུད་བསྐུལ་བ་ལ་ཉེ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཉེ་ཞེས་པ་ནི། ཡང་དང་། ཡང་སྐྱར་གྱི་དོན་དང་། སྙིང་ནི་སྙིང་པོའོ། །མདོར་ན། ཉེ་སྙིང་།

ཡང་སྙིང་། སྙིང་པོའི་ཡང་སྙིང་པོ་རྣམས་དོན་གཅིག ཛ་འི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲུགས་ལ་གཞི་བྱས།

ཉེ་དུ། (འདུལ་བ) ❶ རང་གི་ཕ་མ་ནས་བརྩིས་པའི་མི་རབས་བདུན་ཚུན་ཆད་ཀྱི་རིགས་རུས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་མི་ལ། ཉེ་དུ་ཟེར། མདོར་བསྡུས་ཏེ་བཤད་ན། བདུན་ཚིགས་སམ་བདུན་བརྒྱུད་ཚུན་ཆད་ལ་ཉེ་དུ་ཟེར། དཔེར་ན་རང་གི་ཕ་མ་གཉིས་པོ་ཚིགས་དང་པོ། ཨ་ཁུ་དང་ཨ་ཞང་ལྟ་བུ་ཚིགས་གཉིས་པ། ཚ་བོ་ཚ་མོ་ལྟ་བུ་ཚིགས་གསུམ་པ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །❷ རང་གི་ཕ་མའི་ཕ་མ་ནས་བརྩིས་པའི་མི་རབས་བདུན་ཚུན་ཆད་ཀྱི་རིགས་རུས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་མི་ལ། ཉེ་དུ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཆུ ༡༡༨ན ༣ལས། ཕྱི་མོ་དང་། མེས་པོ་དང་། སྤྲུགས་ལ་བརྟེན་པའི་བདུན་པ་ཚུན་ཆད་ནི་ཉེ་དུ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ། (འདུལ་བ) ❶ རང་གི་ཕ་མ་ནས་བརྩིས་པའི་མི་རབས་བདུན་པ་ཕན་ཆད་ལ། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ཟེར། ❷ རང་གི་མེས་པོ་དང་མེས་མོ་ནས་བརྩིས་པའི་མི་རབས་བདུན་པ་ཕན་ཆད་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཆུ ༡༡༨ན༣ ལས། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱི་མོ་དང་། མེས་པོ་དང་། སྤྲུགས་ལ་བརྟེན་པའི་བདུན་པ་ཚུན་ཆད་ནི་ཉེ་དུ་ཡིན་ལ་དེ་ཕན་ཆད་ནི་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉེ་གནས། ❶ སློབ་མ་སྤྱིའི་མིང་དུ་བཤད་ཀྱང་། རྒྱུན་དུ་བླ་མའི་ཉེ་འཁོར་དུ་བསྡད་ནས་ཕྱི་ཞུ་ཞབས་ཏོག་སྒྲུབ་མཁན་གྱི་སློབ་མའི་མིང་རེད། ❷ གཡོག་འཁོར་གྱི་མིང་།

ཉེ་བ། ❶ ཐག་རིང་པོའི་བཟློག་ཕྱོགས། ❷ འདྲ་བ། ཆ་འདྲ་བ། དཔེར་ན་མཚམས་མེད་ལྔ་དང་། དེ་དང་ཉེ་བ་ལྔ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མཆིམས་མཛོད་དེབ་གཟུགས་༩༩༨ལས། དེས་ན་ཆ་འདྲ་བ་དང་ཉེ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །❸ མཐུན་པ། ཉྙེ་ཉེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ ཡང་། ཡང་སྐྱར། དཔེར་ན་སྙིང་པོའི་ཡང་སྙིང་པོར། ཉེ་སྙིང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ཛ་འི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས།

ཉེ་བ་དང་བསྙེན་པའི་ཁྱད་པར། ཉེ་བ་ནི་ཐག་ཉེ་པོའི་དོན་ཡིན་ལ། བསྙེན་པ་ནི་ཐག་ཉེ་བར་བྱེད་པའམ་ཐག་ཉེ་རུ་གཏོང་བའི་དོན་ནོ། །དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་རྣམ་དབྱེ་དང་བྱ་བྱེད་ལས་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ་དཀའ་གནད་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ལས། ཉེ་བ་བསྙེན་པ་ཙུང་བ་བསྟུངས། །ཐིམ་པ་བསྡིམས་པ་ཐུང་བ་བསྟུངས། །མཐུན་པ་བསྟུན་པ་མཐུད་པ་བསྟུད། །ནག་པ་གནགས་པ་ནན་པ་

བརྟན། །ནོར་པ་དང་ནི་བསྔོར་བ་སོགས། །ལྷ་མ་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་། །ཕྱི་མ་རྣམས་ནི་ཁྱད་པར་དེར། །བྱས་པའི་མིང་དུ་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉེ་བའི་སྡེ་ལྔ། (འདུལ་བ) འཁོར་ལྔ་སྡེ་བཟང་པོ་དང་ཆ་འདྲ་བའི་སྟོན་པའི་འཁོར་ལྔ་སྡེ། གྲགས་པ། ལག་བཟང་། བ་ལང་བདག དྲི་མེད། གང་པོ་དང་ལྔའོ། །ཉེ་བ་ནི་འདིར་ཆ་འདྲ་བའི་དོན་ཡིན།

ཉེ་བའི་ཚིག (འདུལ་བ) ཉེ་ཚིག་དང་དོན་འདྲ།

ཉེ་བའི་མཚམས་མེད་ལྔ། མ་ཡང་ཡིན་ལ་དགྲ་བཅོམ་མ་ཡང་ཡིན་པ་ཞིག་འདོད་ལོག་གིས་སུན་ཕྱུང་བ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ངེས་པ་ལ་གནས་པ་གསོད་པ། འཕགས་པ་སློབ་པའི་གང་ཟག་བདུན་པོ་གང་རུང་གསོད་པ། དགེ་འདུན་གྱི་ཞལ་གྱི་འདུ་བའི་སྒོ་འཕྲོག་པ། ཞེ་སྡང་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ནས་མཆོད་རྟེན་དང་སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་འཇིག་པར་བྱེད་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་མ་དགྲ་བཅོམ་མ་སུན་ཕྱུང་བ་ནི་མ་གསོད་པ་དང་ཉེ་བའམ་ཆ་འདྲ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ངེས་གནས་གསོད་པ་ནི། ཕ་གསོད་པ་དང་ཆ་འདྲ། འཕགས་པ་སློབ་པའི་དགེ་འདུན་གསོད་པ་ནི། དགྲ་བཅོམ་པ་གསོད་པ་དང་ཆ་འདྲ། དགེ་འདུན་གྱི་ཞལ་གྱི་འདུ་བའི་སྒོ་འཕྲོག་པ་ནི། དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་དང་ཆ་འདྲ། མཆོད་རྟེན་དང་སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་འཇིག་པར་བྱེད་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་འབྱིན་པ་དང་ཆ་འདྲའོ། །མཛོད་རྩ་བ་ལས། མ་དགྲ་བཅོམ་མ་སུན་ཕྱུང་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ངེས་གནས་དང་། །སློབ་པ་གསོད་དང་དགེ་འདུན་གྱི། །འདུ་བའི་སྒོ་ནི་འཕྲོག་པ་དག །མཚམས་མེད་པ་དང་ཆ་འདྲ་སྟེ། །ལྔ་པ་མཆོད་རྟེན་འཇིག་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཉེ་བའི་སྒྲ་འདྲ་བ་ལའང་འཇུག་པས་མཚམས་མེད་ལྔ་དང་འདྲ་བའི་ཉེས་པ་ཡིན་པས་ན་དེ་དང་ཉེ་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །

ཉེ་བའི་རིན་པོ་ཆེ་བདུན། འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་ལ་རང་ཆས་སུ་འབྱུང་བའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡོ་བྱད་ཉེ་བའི་རིན་ཆེན་བདུན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ❶ དང་པོ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གི་མདོ་ལས་ནི། རལ་གྲི་རིན་པོ་ཆེ། པགས་པ་རིན་པོ་ཆེ། ཁྱིམ་རིན་པོ་ཆེ། གོས་རིན་པོ་ཆེ། སྐྱེད་ཚལ་རིན་པོ་ཆེ། མལ་ཆ་རིན་པོ་ཆེ། ལྷམ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བདུན་ནོ། །༡ རལ་གྲི་འཕུར་བ་ཙམ་གྱིས་སྐྱེ་བོ་ཀུན་འདུད་པའི་རལ་གྲི་དང་། ༢ པགས་པ་སྲིད་དུ་དཔག་ཚད་བཅུ་དང་ཞེང་དུ་ལྔ་པ་ཆར་གྱིས་མི་བརྣན་ཞིང་རླུང་གིས་མི་བསྐྱོད་པ། གྲང་ན་བསྲོ་ཞིང་ཚ་ན་བསིལ་བར་བྱེད་ལ། གང་དུ་འགྲོ་སར་འཁོར་དང་བཅས་པའི་ཁྱིམ་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་པགས་པ་ཞིག་ཚོང་པས་ཕུལ་བས་རྒྱ་མཚོ་ནས་བྱུང་བའི་ཀླུའི་པགས་པ་ཡིན་པར་བཤད།

༣ ཁྲིམ ཚུར་དཔག་ཚད་བཅུ་གཉིས་དང་ཞེང་དུ་བདུན་པ། གྲང་ན་དྲོ་ལ་ཚ་ན་བསིལ་ཞིང་ལྷ་མོ་རྣམས་འོངས་ནས་རོལ་མོ་བྱེད་པ། གླུ་བ་དང་རྒྱུ་སྐར་དང་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ལྷ་བར་འདོད་ཀྱང་འགྲུབ་པའི་ཁྲིམ། ༤ གོས་འཇམ་ཞིང་དྲི་མ་མི་གོས་པས་གྲང་དྲོ་བཀྲེས་སྐོམ་ངལ་དུབ་ཀྱིས་མི་གནོད་པ་མེ་དང་མཚོན་སོགས་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པའི་གོས། ༥ སྐྱེད་ཚལ་རྒྱལ་པོ་ཕྱིན་པའི་ཚེ་ལྷའི་བུ་དང་བུ་མོ་དང་བྱ་སོགས་འོངས་ནས་འདོད་ཡོན་ལ་སྤྱོད་པའི་སྐྱེད་ཚལ་དང་། ༦ མལ་ཆ་བསམ་གཏན་བྱེད་ན་རྣམ་པར་གྲོལ་ཞིང་བློ་གསལ་བ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་མལ་ཆ། ༧ ལྷམ་གྱོན་ན་ཆུར་མི་བྱིང་ཞིང་ཡུད་ཙམ་གྱིས་དཔག་ཚད་བརྒྱད་འགྲོ་བ་ལ་ངལ་བ་མེད་པའི་ལྷམ་བཅས་སོ། །གྲྭ་བཤད་ནི། ཉེ་བ་ནི་སྐབས་འདིར་འདྲ་བའི་དོན་ཡིན་པས་མཆོག་གི་རིན་ཆེན་བདུན་ཏེ་རྒྱལ་སྲིད་སྣ་བདུན་དང་རིན་ཐང་ཕལ་ཆེར་ཆ་འདྲ་བས་ན་ཉེ་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཉེ་བའི་རིན་ཆེན་བདུན་འདི་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གི་མདོ་ལས་གསུངས་ཞེས། མཆིམས་མཛོད་དུ་གསལ་ཞིང་། མདོ་སྡེ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སྡེ་དགེ་པར་མའི་མདོ་སྡེ་གླེགས་བམ་ ཡ་པ ༧༠༩ན༣ལས་གསུངས་སོ། །❷ གཉིས་པ་གཙུག་དགུའི་དཀྱིལ་ཆོག་ལས་བཤད་ཚུལ་ནི། ཉེ་བའི་རིན་ཆེན་རལ་གྲི་དང་། །བྱམས་དང་སྐྱིང་ཛེ་པགས་པ་དང་། །འདོད་ལྡན་སྐྱེད་མོས་ཚལ་ཉིད་དང་། །ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་མདའ་གཞུ་དང་། །གོས་མཆོག་ཡང་དག་སྐྱབས་ལྡན་དང་། །ལྷམ་མཆོག་འགྲོ་ན་ལྷ་སྟུག་དང་། །ཚངས་པའི་ཁབ་སྐྱུད་བཅས་པ་བདུན། །དེ་ཡང་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱན་དུ་འོག །ཅེས་གསུངས་སོ། །

ཉེ་བར། (ཚིག་རྒྱན) ❶ ཐག་ཉེ་པོར། ཐག་ཉེ་པོ་ལ། རང་དང་ཉེ་བར་འཛོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ཡང་དག་པར། ལེགས་པར། རྫོགས་པར། དཔེར་ན་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་། ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་། དེས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སློབ་པ་རྣམས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་། སློབ་དཔོན་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱིས་ཉེ་བར་སྦྱར་བ་རྫོགས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ། །❸ ངེས་པར་རམ་འཕྲལ་དུ། ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ ཡང་ཡང་ཞེས་པའི་དོན་ལའང་འཇུག་སྟེ། ཉེ་བར་ལེན་པ། དྲན་པ་ཉེ་བར་འཛོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉེ་བར་འཁོར། <ཤྲཱ་བ་ཀ> (འདུལ་བ) འཕགས་པ་ཉེ་བར་འཁོར་ཞེས་བྱ་བ་བཀའ་བསྡུ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་བསྡུ་བ་པོ་ཡིན་ནོ། །

ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་དང་དོན་འདྲ།

ཉེ་དབང་སྒྲུབ་ཤིང་། ཛ་སོགས་དཀྲུག་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་། ཛ་དཀྲུགས་སམ། ཐུག་སྐྱ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་བཤད།

ཉེ་ཚིག (འདུལ་བ) བསླབ་པ་རྣན་པ་ལ་འབོད་པའི་གུས་ཞབས་ཀྱི་ཚིག་ཅིག དཔེར་ན་བསླབ་པ་རྣན་པ་ལ་བཙུན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་རྒྱལ་པོའི་ཕྲས་ཀྱི་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་བ་༣ན༥ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ཚིག་གཉིས་པ་སྨོས་པ་ནི་མ་གུས་པར་དོགས་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ཉེ་བའི་ཚིག་མེད་པ་རྣམས་ནི་མ་གུས་པར་སྣང་སྟེ། ལྷ་སྦྱིན་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཕྲ་བཤད་ནི། ཉེ་ཉེ་བའམ་གཅེས་པའི་ཚིག་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

ཉེ་བར་ཞི་བ། ❶ ལེགས་པར་བཅོམ་པའམ་དག་པ། དེ་ཡང་ཉེ་བར་ལ་དོན་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་ལེགས་པའི་དོན་ནོ། །❷ ཉེར་ཞི་དང་དོན་གཅིག་སྟེ་སྦྱོང་འདས། འདིར་ཉེ་བར་ཞེས་པ་གཏན་དུ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། ཉོན་མོངས་དང་སྡུག་བསྔལ་སོགས་སླར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་བྱས་པའམ་གཏན་དུ་བཅོམ་པ་སྦྱོ་སྦྱོང་འདས་ཀྱི་དོན་ནོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། ཉེ་བར་ཞི་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགག་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡང་མི་སྐྱེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །❸ ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། བཤེས་གཉེན་དུལ་བ་ཞི་བ་ཉེར་ཞི་བ། །ཞེས་པའི་ཉེར་བར་ཞི་བ་ནི། ཉོན་མོངས་སླར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས་སྤོང་མཁན་ནི་ཤེས་རབ་ཡིན་པས། འདིས་ཤེས་རབ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཉེ་བར་ཞི་བ་ནི་སེམས་ལས་སུ་རུང་བའི་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་སོ་སོར་དཔྱད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་སྐྱེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉེ་ཞོ་མེད་པ། སྐྱོན་མེད་པ། བར་ཆད་མེད་པ།

ཉེ་རེག ཁྲུས་ཀྱི་ཤིང་། དེའི་ཚུལ་ནི། གསང་བ་འདུས་པའི་མདུན་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐབས་ལྟ་བུར། ཏྲིལ་བུ་དང་བཅས་ཏེ། ཕྱག་གཡོན་པར་དུང་ཚུ་བླངས་ཏེ། གཡས་པའི་གུང་མོ་དང་། སྲིན་ལག་ཙང་ཟད་བཀུག་ནས་ཚུ་བླངས་ཏེ། དང་པོར་ཁ། གཉིས་པར་རྣ་བུག་གཉིས། གསུམ་པར་མིག་གཉིས། བཞི་པར་སྣའི་བུག་པ་གཉིས། ལྔ་པར་ཡང་ཁ། དྲུག་པར་ཕྲག་པ་གཉིས། བདུན་པར་ལྟེ་བ། བརྒྱད་པར་མགོ་བོ། དེ་ནས་ཧུབ་གསུམ་བྱས་པའི་མཐར། ཏྲིལ་བུའི་སྒྲ་དང་བཅས་ཏེ། ཕྱིར་འདོར་བའི་སྟངས་ཀ་བྱའོ། །

ཉེན་ཀོར། ཉེ་འཁོར།

ཉེར་ཐོབ། ཉེར་ཐོབ་དང་། སྣང་བ་ཉེར་ཐོབ། ཉེར་ཐོབ་ནག་ལམ་པ། སྟོང་པ་ཆེན་པོ་ཡང་ཟེར། མཆེད་པ་ཉེར་ཐོབ་ལ་ཐིམ། སྟོན་གནམ་གཡའ་དག་པ་ལ་མཚམས་ཀྱི་སྨག་འཐུག་པོས་ཁྱབ་པ་ལྟ་བུའི་སྟོང་སང་ནག་ལམ་པའི་སྣང་བ་འཆར་གྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་གཉིས་སྣང་རགས་པ་གཞན་གང་ཡང་མི་འཆར་བའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ། ཉེར་ཐོབ་ཟེར། འཆར་བའི་རྐྱེན་ནི། དབུ་མའི་ཡས་མས་ཀྱི་རླུང་རྣམས་སྙིང་གའི་དབུ་མའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྙིང་གའི་རོ་རྐྱང་གི་མདུད་པ་དྲུག་སྐོར་གྲོལ་ཏེ། སྙིང་གི་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་མར་བབས། འོག་གི་ཐིག་ལེ་དམར་པོ་ཡར་འོངས་ཏེ། སྙིང་གའི་ཧཱུྃ་ཧྲཱིའི་དབུས་ན་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་གཙུ་ཁ་སྦྱོར་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པའི་དབུས་སུ་ཚུད་ནས་ཕྲད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་དེ་འདྲའི་སྣང་བ་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་ནས་མུན་པ་སོགས་ཀྱི་སྣང་བ་ཤར་བ་ནི་མིན་ནོ། །པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐྱབས་ཐུགས་རྗེ་མ་ལས། བྱང་སེམས་ཐུར་བབས་དཀར་ལམ་ཤར་བ་དང་། །རཀྟ་གྱེན་ལོག་དམར་ལམ་ཤར་བ་དང་། །དབུ་མ་འཁྱིལ་དུས་ནམ་ལམ་འཚུབ་པའི་ཚེ། །སྐྱབས་ལ་བབ་མོ་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེ། །འཁོར་བ་ནས་ཀྲོངས་ཤིག་འཕགས་མཆོག་སྤྱན་རས་གཟིགས། །ཞེས་གསུངས་པའམ་དེ་དང་འདྲའོ། །ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་བརྡ་བཤད་ནི། འོད་གསལ་དང་ཉེ་ཞིང་དེ་ཉིད་མྱུར་དུ་འཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་གནས་སྐབས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། ཐུན་མཚམས་ཀྱི་སྨག་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་མི་གསལ་བར་སྣང་ཞིང་འོད་གསལ་དང་ཉེ་བས་སྣང་བ་ཉེར་ཐོབ་དང་། ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། མཆེད་པ་རླུང་དང་བཅས་པས་སྟོང་པས་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉེར་ཐོབ་ནག་ལམ་པ། ཉེར་ཐོབ་དང་འདྲ།

ཉེར་བསྡོགས། <སམནྟཀཿ> ❶ སྟ་གོན། གྲ་སྒྲིག གྲབས་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། ལི་ཤུར་སོགས་གཞུང་མང་པོར་གསུངས། བརྡ་བཤད་ནི། རང་གི་འབྲས་བུ་དང་ཉེ་བར་གནས་ཤིང་དེའི་རྒྱུ་ཚོགས་སྤྲུད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། ཉེར་བསྡོགས་སོ། །དེ་ཡང་ཉེར་ནི་ཉེ་བར། བསྡོགས་ནི་ཐག་པ་བསྡོགས་ཞེས་པ་ལྟར་སྤྲུད་པའི་དོན་ནོ། །ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དོད་དང་མཐུན་པའི་ངེས་ཚིག་ནི། འབྲས་བུ་དང་ཉེ་བར་འབྱུང་བའམ་གནས་པས་ན་ཉེར་བསྡོགས་སོ། །དེ་ཡང་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་སྐད་དོད་སམནྟཀཿ ཞེས་པ་སམནྟ་ནི་ཉེ་བ། ཀ་བ་ནི་འབྱུང་བའམ་གནས་པའོ། །སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་༡༩༨བ༢ལས། སམནྟཀ་ཞེས་བྱ་བ་སམནྟ་ཀ་བ་ཏྷུཀྟཀ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སམནྟ་ནི་ཉེ་བ། ཀ་བ་ནི་འབྱུང་བའམ་གནས་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །❷ བསམ་

གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་ཤིག་ལ་ཟེར། བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྡོགས་ལྟ་བུ།

ཉེར་སྤྱད། རྒྱན་དུ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུའི་ཅ་ལག་གི་མིང་། དཔེར་ན་ཡོར་པ་ལྟ་བུ།

ཉེར་སྤྱོད། ལོངས་སུ་སྤྱད་བྱའི་རྫས། མཆོད་པའི་དངོས་པོ། དཔེར་ན་མེ་ཏོག་སོགས་ཉེར་སྤྱོད་ལྟ་བུ།

ཉེར་སྤྱོད་ལྔ། མེ་ཏོག བདུག་སྤོས། མར་མེ། དྲི་ཆབ། ཞལ་ཟས་དང་ལྔའོ། །

ཉེར་སྦས། <ཨུ་པ་གུཔྟ> (འདུལ་བ) སྟོན་པའི་གཏད་རབས་བདུན་གྱི་བཞི་པ་ཉེར་སྦས། Upagupta

ཉེར་འཚེ། ཉེ་བར་ཏེ་ལྷག་པར་འཚེ་བའམ་གནོད་པ།

ཉེར་འཚོ། ཉེ་བར་འཚོ་བ་སྟེ་གསོན་པོར་གནས་པ། འཚོ་བ། གསོན་པ།

ཉེར་འཚོའི་གཞི། སྲོག་འཚོ་བའི་ཆ་རྐྱེན། ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྒྱུ། པཻ་རོ་ཙ་ན་རཀྵི་ཏའི་སྤྱོད་འཇུག་དཀའ་འགྲེལ་ལས། ཉེར་འཚོ་སྟེ། ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་ཅིག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱོད་འཇུག་ལས། དཔག་བསམ་གྱི་ནི་ཤིང་དག་དང་། །ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདོད་འཇོར་གྱུར། །ས་སོགས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་དང་། །ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་རྟག་པར་ཡང་། །སེམས་ཅན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡི། །རྣམ་མང་ཉེར་འཚོའི་གཞིར་ཡང་ཤོག །དེ་བཞིན་ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་པའི། །སེམས་ཅན་ཁམས་ལ་རྣམ་ཀུན་དུ། །ཐམས་ཅད་མྱ་ངན་འདས་བར་དུ། །བདག་ནི་ཉེར་འཚོའི་རྒྱུར་ཡང་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉེར་ཞི། ❶ ཉེ་བར་ཞི་བའི་བསྡུས་ཚིག ❷ མྱ་འདས། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། ཉན་ཐོས་ཞི་བ་ཚོལ་རྣམས་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་ཉེར་ཞིར་འཁྲིད་མཛད་གང་ཡིན་དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ཉེར་ལེན། ❶ ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ། ❷ འདོད་ཆགས། རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། སྒྲ་བཤད་ནི། སྐྱེ་སྲིད་ཕྱི་མའི་ཕུང་པོ་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་ཡང་ཡང་ལེན་པར་འདོད་པས་ན་ཉེར་ལེན་ཞེས་བརྗོད་དོ། །

ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་སོ་སྐྱེའི་ཕུང་པོ། སྒྲ་བཤད་ནི། སྐྱེ་སྲིད་ཕྱི་མའི་ཕུང་པོ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདོད་ཆགས་ནི་ཉེར་ལེན་ཡིན་ལ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཕུང་པོ་ལ་ཉེར་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་རྩ་ལས་བྱུང་བའི་

མེ་ལ་རྔའི་མེ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཉོན་མོངས་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕུང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོ་ལ་རག་ལས་པའི་མི་ལ་རྒྱལ་པོའི་མི་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་ཁྲོད་ལས་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་བའི་ཕུང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྨན་དང་མེ་ཏོག་འབྱུང་བའི་ཤིང་ལ་སྨན་དང་མེ་ཏོག་གི་ཤིང་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་རང་འགྲེལ་དང་། རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས།

ཉེས་པ་སྡོམ་པོ། (འདུལ་བ) སྡོམ་པོ་དང་འདྲ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༣༧བ༧ལས། ཉེས་པ་སྡོམ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེས་པ་ལྕི་བ་སྡེ་ཕམ་པར་གྱུར་པ་དང་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་དང་ཉེ་བར་འཇུག་པའི་ལྟུང་བའོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉེས་པ་ལས་སླར་ལྡོག་པའི་སྟོབས། ཕྱིན་ཆད་སྡིག་ལ་བབས་ཀྱང་མི་བྱེད་སྙམ་པའི་སྡོམ་སེམས།

ཉེས་བྱས། <དུཥྐྲྀཾ> (འདུལ་བ) ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔའི་ནང་ཚན་གང་ཞིག སོར་བཤགས་ལས་ཡང་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ལྟུང་བ་དེ། སྡེ་ལྔའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཉེས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན། ཡང་ན། (མཚོ་ཊཱི་ཀ) ཕམ་ལྷག་དང་སྡོམ་པོ་ལྟུང་བྱེད་སོ་སོར་བཤགས་པར་བྱ་བ་གང་ཡིའང་དངོས་གཞི་རྫོགས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དེ། ཉེས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མཚོ་ཊཱི་ཀ་གསུང་ངོ་། །གོས་བགོ་བའི་ཚུལ་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་བྱས་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། བྱ་བ་ལེགས་པར་མ་བྱས་པས་ན་ཉེས་བྱས་ཏེ། སྨྲི་མིང་བྱེ་བྲག་ལ་བཏགས་པའོ། །ཞེས་མཚོ་ཊཱི་ཀ་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྐད་དོད། དུཥྐྲྀཾ་ཟེར། འདི་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༡༢༧ན༩ན་གསལ།

ཉེས་བྱས་ཕྲ་བ་བས་ཕྲ་བ། (འདུལ་བ) ཉེས་བྱས་ཀྱི་ཚེས་ན་སྨད་ལ་ཟེར། མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། དེའང་ཕམ་ལྷག་གི་ཚེས་ན་སྨད་ནི་ཉེས་བྱས་ཡིན་ལ། སྡོམ་པོ་དང་ལྟུང་བྱེད་དང་སོ་སོར་བཤགས་པར་བྱ་བ་དང་གསུམ་གྱི་ཚེས་ན་སྨད་ནི་ཉེས་བྱས་ཕྲ་མོ་ཡིན་ནོ། །ཉེས་བྱས་ཀྱི་ཚེས་ན་སྨད་ནི་ཉེས་བྱས་ཕྲ་བ་བས་ཕྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉེས་བྱས་ཕྲ་མོ། (འདུལ་བ) ཉེས་བྱས་ཀྱི་ན་སྨད་ལ་ཉེས་བྱས་ཕྲ་མོ་ཟེར།

ཉེས་བྱས་ཞེ་དྲུག (དབུ་མ) སློབ་དཔོན་ཙནྡྲ་གོ་མིའི་སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པ་ལས། (སྦྱིན་པ་དང་འགལ་བ་ལ་བདུན་ནི) ༡ དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གསུམ་མི་མཆོད། །༢ འདོད་པའི་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག ༣ རྒན་པ་རྣམས་ལ་གུས་མི་བྱེད། །༤ དྲིས་པ་ལ་ནི་ལན་མི་འདེབས། །༥ མགྲོན་བོས་བདག་གིར་མི་བྱེད་ཅིང་། །༦གསེར་ལ་སོགས་པ་ལེན་

མི་བྱེད། །༧ཆོས་འདོད་པ་ལ་སྦྱིན་མི་བྱེད། ། (ཚུལ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བ་ལ་དགུ་ནི) ༨ ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་རྣམས་ཡལ་བར་འདོར། །༩ ཕ་རོལ་དད་ཕྱིར་སློབ་མི་བྱེད། །༡༠ སེམས་ཅན་དོན་ལ་བྱ་བ་ཆུང་། །༡༡ སྙིང་བརྩེར་བཅས་ན་མི་དགེ་མེད། །༡༢ འཚོ་བ་ལོག་པ་དང་དུ་ལེན། །༡༣ འཕྱར་ནས་རབ་ཏུ་རྒོད་ལ་སོགས། །༡༤ འཁོར་བ་གཅིག་པུར་བགྲོད་པར་སེམས། །༡༥ གྲགས་པ་མ་ཡིན་མི་སྲུང་བ། །༡༦ ཉོན་མོངས་བཅས་ཀྱང་འཆོས་མི་བྱེད། །(བཟོད་པ་དང་འགལ་བ་ལ་བཞི་ནི) ༡༧ གཤེ་ལ་ལན་དུ་གཤེ་ལ་སོགས། །༡༨ ཁྲོས་པ་རྣམས་ནི་ཡལ་བར་འདོར། །༡༩ ཕ་རོལ་ཤད་ཀྱིས་འཆག་པ་སྤོང་། །༢༠ ཁྲོས་པའི་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག །(བརྩོན་འགྲུས་དང་འགལ་བ་ལ་གསུམ་ནི) ༢༡ བསྙེན་བཀུར་འདོད་ཕྱིར་འཁོར་རྣམས་སྡུད། །༢༢ ལེ་ལོ་ལ་སོགས་སེལ་མི་བྱེད། །༢༣ ཆགས་པས་བྱེ་མོའི་གཏམ་ལ་སྟེན། །(བསམ་གཏན་དང་འགལ་བ་ལ་གསུམ་ནི) ༢༤ ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དོན་མི་འཚོལ། །༢༥ བསམ་གཏན་སྒྲིབ་པ་སྤོང་མི་བྱེད། །༢༦ བསམ་གཏན་རོ་ལ་ཡོན་ཏན་བལྟ། །(ཤེས་རབ་དང་འགལ་བ་བརྒྱད་ནི) ༢༧ ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་སྤོང་བར་བྱེད། །༢༨ རང་ཚུལ་ཡོད་བཞིན་དེ་ལ་བརྩོན། །༢༩ བརྩོན་མིན་ཕྱི་རོལ་བསྟན་བཅོས་བརྩོན། །༣༠ བརྩོན་པར་བྱས་ཀྱང་དེ་ལ་དགའ། །༣༡ ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤོང་བར་བྱེད། །༣༢ བདག་ལ་བསྟོད་ཅིང་གཞན་ལ་སྨོད། །༣༣ ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་འགྲོ་མི་བྱེད། །༣༤ དེ་ལ་སྨོད་ཅིང་ཡི་གེར་རྟེན། །(ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་སྤྱིའམ་སེམས་དོན་བྱེད་དང་འགལ་བ་བཅུ་གཉིས་ནི) ༣༥ དགོས་པའི་གྲོགས་སུ་འགྲོ་མི་བྱེད། །༣༦ ནད་པའི་རིམ་གྲོ་བྱ་བ་སྤོང་། །༣༧ སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་མི་བྱེད་པ། །༣༨ བག་མེད་པ་ལ་རིགས་མི་སྟོན། །༣༩ བྱས་ལ་ལན་དུ་ཕན་མི་འདོགས། །༤༠ གཞན་གྱི་མྱ་ངན་སེལ་མི་བྱེད། །༤༡ ནོར་འདོད་པ་ལ་སྦྱིན་མི་བྱེད། །༤༢ འཁོར་རྣམས་ཀྱི་ནི་དོན་མི་བྱེད། །༤༣ གཞན་གྱི་བློ་དང་མཐུན་མི་འཇུག །༤༤ ཡོན་ཏན་བསྔགས་པ་སྨྲ་མི་བྱེད།། ༤༥ རྐྱེན་དང་འཚམས་པར་ཚར་མི་གཅོད། །༤༦ རྫུ་འཕྲུལ་བསྡིགས་ལ་སོགས་མི་བྱེད། །སྙིང་བརྩེར་ལྡན་ཞིང་བྱམས་ཕྱིར་དང་། །སེམས་དགེ་བ་ལ་ཉེས་པ་མེད། །དེ་དག་གི་འགྲེལ་བཤད་ནི། (སྦྱིན་པ་དང་འགལ་བ་ལ་བདུན་ནི) ༡ (ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པའི་གཙོ་བོ་ཉམས་པ་ནི) དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་(ལུས་ངག་ཡིད)གསུམ་(གྱིས)མི་མཆོད(པ)། །༢ (སེར་སྣའི་གཉེན་པོ་ཉམས་པ་ནི) འདོད་པའི་སེམས་(ཏེ་འདོད་པ་ཆེ་བ། ཆོག་མི་ཤེས་པ། རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་པའི་སེམས)ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག(པ་སྟེ་རྗེས་སུ་འབྲང་བའམ་དེའི་གཞན་དབང་དུ་སོང་བའོ)། །༣ (མི་འཛིགས་པའི་སྦྱིན་པའི་རྗེས་སུ་མི་མཐུན་པ་ལ་གཉིས་ལས) (ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་འབྲེལ་བ་ནི) (ཁོང་ཁྲོ་སོགས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྡོམ་པའི་སྒོ་ནས་ཆེས)གནན་པ་རྣམས་ལ་(ལངས་ཤིང་སྟན་མི་སྟོབ་པ་སོགས་ཀྱིས)གུས་མི་བྱེད། །༤ (ཡུལ་གྱི་སྤྱི་

དང་འབྲེལ་བ་ནི) (གཞན་གྱིས་རང་སྐུ་གཟུགས་བདེ་པོ་ཡིན་ནམ་ཞེས་ནད)དྲིས་
པ་ལ་(སོགས་པ་ལ)ཉེ་ལན་མི་འདེབས། །༥ (གཞན་གྱི་སྨིན་པའི་རྐྱེན་མི་བྱེད་པ་
ནི) (མགྲོན་དུ་བོས་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི) (གཞན་གྱིས་རང་ཉིད)མགྲོན་(དུ)བོས་
(པ་ལ་ང་རྒྱལ་དང་ཁོང་ཁྲོས)བདག་གིར་མི་བྱེད་(པ་སྟེ་མི་འགྲོ་ན་ཉེས་བྱས་ཡིན)
ཅིང་། །༦ (ཡོ་བྱད་བསྟབས་པ་མི་ལེན་པ་ནི) (གཞན་གྱིས་རང་ལ)གསེར་ལ་སོགས་
པ་(དད་པས་ཕུལ་བ་ན། ཁོང་ཁྲོས)ལེན་(པར)མི་བྱེད(ན་སེམས་ཅན་སྤོང་བའི་
ཕྱིར་ཉེས་བྱས་སོ)། །༧ (ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་དང་འགལ་བ་ནི) ཆོས་འདོད་(ཅིང་དོན་
དུ་གཉེར)པ་ལ་(ཆོས)སྦྱིན་(པའམ་སྟོན་པར)མི་བྱེད(པའོ)། ། (ཚུལ་ཁྲིམས་དང་
འགལ་བ་ལ་དགུ་ནི) ༨ (ལྷག་པར་བརྩེ་བའི་ཡུལ་འདོར་བ་ནི)(ཀུན་ནས་མནར་
སེམས་ཀྱིས)ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་(བ་སྟེ་རྫ་ལྟུང་བྱུང་བ)རྣམས་(ལ་ཁྱད་དུ་གསོད་
ཅིང)ཡལ་བར་འདོར (བའོ)། །༩ (བཅས་པ་ཐུན་མོང་བ་ལ་མི་སློབ་པ་ནི) (བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་རབ་ཏུ་བྱུང་བས)ཕ་རོལ་དད་(པ་སྟེ་དགའ་བའམ་ངོ་བསྲུང་
བའི)ཕྱིར་(ཚང་འཐུང་བ་དང་ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་ཟ་བ་དང་ས་བརྐོ་བ་སོགས་མི་སྲུང་
ཞིང་དེ་དག་གི་བཅས་པ་རྣམས་ལ)སློབ་(པ་སྟེ་བསྲུང་བར)མི་བྱེད(ན་ཉེས་བྱས་
སོ)། །༡༠ (ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ་སློབ་པ་ནི) སེམས་ཅན་དོན་ལ་(ཁོང་ཁྲོ་ལ་སོགས་
པའི་རྐྱེན་གྱིས་གཞན་དོན་གྱི)བྱ་བ་ཆུང་(བ་སྟེ་ཉུང་བས་སྤྲོ་བ་མེད་པར་གནས་
པར་གྱུར་ན་ཉེས་བྱས་སོ)། །༡༡ (སོ་ཐར་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་བཅས་པ་ལ་སློབ་པའི་
ཁྱད་པར་ནི) སྙིང་བརྩེར་(སྙིང་བརྩེར་ཏེ་སྙིང་བརྩེ་དང)བཅས་ན་(གཞན་གྱི་སྲོག་
གཅོད་པ་དང་། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ། འདོད་པ་ལ་སྤྱོད་པ། བརྫུན་དུ་སྨྲ་བ། མཛའ་
བོ་དབྱེ་བ། ཚིག་རྩུབ་པས་གཤེ་བ། ངག་འཁྱལ་སྨྲ་བ་སོགས་བྱེད་ནའང)མི་དགེ་
(ཉེས་པ)མེད(དོ)། །(དོགས་གཅོད། ཉེས་བྱས་བཅུ་གཅིག་པ་འདི་ཉེས་བྱས་ཡིན་
ནམ་མིན་ཞེ་ན། རྗེའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་བཤད་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་༨༢བ༦ལས།
གཉིས་པ་ནི། སྙིང་བརྩེར་བཅས་ན་མི་དགེ་མེད། །ཅེས་པ་སྟེ་འདིར་གཞུང་དང་
སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ་སྙིང་མ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེའུ་འགྲེལ་པ་གཉིས་ལས་
སྲོག་གཅོད་སོགས་ལུས་ངག་གི་བདུན་ལ་གནང་བའི་སྐབས་ཡོད་པར་སྟོན་པ་མ་
གཏོགས་གཞན་དོན་དུ་དེ་དག་ལ་མ་ཞུགས་ན་ཉེས་བྱས་སུ་གསུངས་པ་མེད་ལ།
འགྲེལ་པ་གསར་མ་ལས་ཉེས་བྱས་ཞེ་དྲུག་ཏུ་བཤད་པ་ལྟར་ན་འདི་ཡང་ཉེས་བྱས་
གཅིག་ལ་བགྲང་དགོས་ཤིང་། ཡང་འགྲེལ་པ་དེ་ལས་ཕ་རོལ་དད་ཕྱིར་སློབ་མི་བྱེད་
ཀྱི་དམིགས་བསལ་དུ་ཡང་འཆད་པར་སྣང་ངོ་། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་རྗེ་ན་བྲོ་ཏ་དང་ས་
སྐྱ་དྲས་བྱང་སེམས་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་བཅས་པ་ལ་
ཁྱད་པར་ཡོད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་པར་འཆད་པ་ལྟར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ)
ཡང་དོགས་གཅོད། (སྙིང་བརྩེ་ཡོད་ན་གཞན་གྱི་སྲོག་གཅོད་པ་གནང་ཞེས་པ་

ཡང་། དེ་ལྟ་བུའི་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ། རྒྱུའི་ཀུན་སློང་ལ་སྙིང་རྗེ་བསམ་པ་ཤུགས་དྲག་པོ་དང་། དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ལ་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་གང་རུང་ཞིག་དགོས་ཏེ། རྗེའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་རྩ་ལྟུང་གི་རྣམ་བཤད་༡༥ན༧ལས། སེམས་ཅན་འདིས་མཚམས་མེད་བྱས་ན་དམྱལ་བར་འགྲོ་ན་མི་རུང་ངོ་སྙམ་དུ་ཕྱི་མ་ལ་སྙིང་བརྩེ་བའི་སེམས་ཁོ་ན་ཉེ་བར་བཞག་སྟེ་བདག་གཞན་བརྗེ་ཡོད་པའོ། །གསོད་པའི་དུས་ན་རང་གི་སེམས་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་སུ་གནས་''ཀྱི་ཉོན་མོངས་སོགས་ཡེ་མི་འདྲེ་བར་རིག་པ་དགོས་སོ། །ཞེས་དང་། ཡང་༡༩ནལས། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་སྡོམ་པ་བཟུང་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སློབ་པས་བདག་པས་གཞན་གཅེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པ་སྲོག་གཅོད་པ་སོགས་ལས་གཞན་པའི་ཐབས་མ་རྙེད་པའི་བྱང་སེམས་གཞན་དོན་དུ་འགྱུར་ན་གནང་བ་ཡིན་གྱི་ཐེག་ཆེན་པ་ཐམས་ཅད་གནང་བ་མིན་པས། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སློབ་པ་ཙམ་ལ་ཡང་མ་གནང་ན་སྡོམ་པ་མི་སྲུང་བའི་ཐེག་པར་ཁས་འཆེ་བ་རྣམས་ལ་ནི་སྙིང་རྗེ་དང་སེམས་བསྐྱེད་ལྟར་སྣང་རེ་ཡོད་ཀྱང་གཏན་བྱར་མི་རུང་སྟེ། དཔེར་ན་སོ་ཐར་ལས་ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་དགེ་སློང་ནད་པས་མ་ཟོས་ན་ནད་ལ་གནོད་ཅིང་ཟོས་ན་ནད་ལ་ཕན་པའི་གྲོགས་སུ་འགྱུར་བ་ལ་གནང་ཡང་དགེ་སློང་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྲུང་དགོས་པ་དང་འདྲའོ། །ཞེས་གསུང) ༧༢ (འཚོ་བ་ཉམས་པ་ནི)(ཚུལ་འཆོས་སོགས་ལོག་འཚོ་ལྔའི)འཚོ་བ་ལོག་པ་དང་དུ་ལེན(པ་སྟེ་དགའ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་ན་ཉེས་བྱས་སོ)། །༧༣ (ཚོ་གའམ་སྤྱོད་ལམ་ཉམས་པ་ནི) འཕྱར་(བ་སྟེ་སེམས་ཡེངས)ནས་(འདོད་ཆགས་ཀྱིས)རབ་ཏུ་(མ་ཞི་ཞིང)རྒོད་(པ)ལ་སོགས(པ་དང)། །༧༤ (སྲིད་པའི་རྩེ་ལ་བཀམ་པ་ནི)(མདོ་འགའ་ཞིག་གི་ཚིག་ཟིན་ལ་འཁྲུལ་ནས་མྱང་འདས་དང)འཁོར་བ་(གཉིས་ལས་མྱང་འདས་མི་སྒྲུབ་པར་འཁོར་བ)གཅིག་པུར་བགྲོད་པར་(ཏེ་འཁོར་བར་རིགས་སོ་སྙམ་དུ)སེམས(ན་ཉེས་བྱས་སོ)(རྗེའི་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་༡༡ན༢ལས། འཁོར་བ་གཅིག་པུར་བགྲོད་པར་སེམས། །ཞེས་པ་སྟེ་མདོ་མང་པོ་ལས་བྱང་སེམས་འཁོར་བ་ལ་དགའ་བ་ལྟར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལ་འཁྲུལ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ནི་མྱང་འདས་ལ་དགའ་བར་མི་བྱའི་དེ་ལ་རྒྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་པར་བྱའོ། །དེ་དག་ལས་སེམས་ཀུང་ཤིན་ཏུ་དབེན་པར་མི་བྱ་སྟེ་འདི་ལྟར་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ནི་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་དུ་འཁོར་བ་ན་འཁོར་ཞིང་བྱང་ཆུབ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་དགོས་སོ། །ཞེས་དེ་ལྟར་ལྟ་ཞིང་དེ་སྐད་སྨྲ་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ)། །༧༥ (གསུམ་པ་རང་གཞན་གཉིས་ཆ་མཉམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བ་ལ་གཉིས་ལས། རང་གི་བཟླགས་པ་མི་སྲུང་བ་ནི) གྲགས་པ་མ་ཡིན་(ནི་

གཏམ་ངན་ཡིན་ལ། དེ་འབྱུང་བའི་གཞི་རང་ལ་ཡོད་པ་དེ)མི་སྤྲོང་བ(ནི་ཉེས་བྱས་
སོ། །དེ་ནི་རང་སྐྱོན་མི་སེལ་བའི་ཉེས་བྱས་ཡིན་ནོ)། །༡༦ (གཉིས་པ་གཞན་དོན་
གྱི་སྦྱོར་བ་རྒྱབ་མོས་སྐྱག་པ་ནི) (ཕ་རོལ)ཉོན་མོངས་(པ་དང)བཅས་ཀྱང་(རང་
གི་ཁྲགས་པའམ་གཞན་གྱི་སེམས་བསྲུང་བའི་ཕྱིར། འཆོས་ཤུས་ཀྱང)འཆོས་(པར)
མི་བྱེད(ན་ཉེས་བྱས་སོ)། །(དཔེར་ན་ཁྱིམ་པའམ་གྲྭ་ལོག་གིས་རབ་བྱུང་གི་ན་བཟའ་
ཕྱིན་པ་ལྷ་བྱིན་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་གནོད་ཀྱང་དེ་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་ན་
གཞན་གྱིས་རང་ལ་མི་དགའ་བ་བྱེད་འོང་སྙམ་སྟེ་ཟེ་མི་སྙམ་པར་བཞག་ན་ཉེས་
བྱས་ཡིན་ནོ) (བཟོད་པ་དང་འགལ་བ་ལ་བཞི་ནི) ༡༧ (བཟོད་པའི་རྒྱུ་ལ་མི་གནས་
པ་ནི) (ཁྲོས་ནས)གཤེ་(བ་སྟེ་གཤེ་གཤེ་གཏོང་བ)ལ་(དེའི)ལན་དུ་གཤེ་ལ་
སོགས(འདིས་ནི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཆོས་བཞི་སྟོན་ཏེ། གཤེ་བ་ལ་ཕྱིར་མི་གཤེ་བ། ཁྲོ་བ་
ལ་ཕྱིར་མི་ཁྲོ་བ། རྡེག་པ་ལ་ཕྱིར་མི་བརྡེག་པ། མཚང་འབྲུ་བ་ལ་ཕྱིར་མཚང་མི་འབྲུ་
བ་སྟེ་དེ་བཞི་དང་འགལ་ན་ཉེས་བྱས་སོ)། །༡༨ (གཉིས་པ་ཁྲོ་བའི་རྒྱུན་མི་འགོག་
པ་ལ་གཉིས་ལས) (དང་པོ་རང་གི་ཁྲོ་བའི་རྒྱུན་མི་འགོག་པ་ནི) (རང་གིས་གཞན་
ལ་མི་འཚམ་པ་བྱས་ནས་གཞན)ཁྲོས་པ་རྣམས་(ལ)ནི་(བཟོད་གསོལ་མི་བྱེད་པར)
ཡལ་བར་འདོར(ན་ཉེས་བྱས་སོ)། །༡༩ (གཉིས་པ་གཞན་གྱི་ཁྲོ་བའི་རྒྱུན་མི་འགོག་
པ་ནི) ཕ་རོལ་ཤད་ཀྱིས་འཆགས་པ་(པ་སྟེ་བཤགས་པ)སྤོང་(བ་སྟེ་བཟོད་གསོལ་
དང་དུ་མི་ལེན་པའམ་ཤད་སྦྱང་དང་དུ་མི་ལེན་ན་ཉེས་བྱས་སོ)། །༢༠ (གསུམ་པ་
གཉེན་པོ་བཟོད་པའི་ཉམས་ལེན་ལ་མི་གནས་པ་ནི) ཁྲོས་པའི་སེམས་ཀྱི་(རྒྱུན་མི་
གཏོང་བར་དམ་དུ་འཛིན་པའམ་ཁོན་འཛིན་གྱི)རྗེས་སུ་འཇུག(ན་ཉེས་བྱས་སོ)།
(བརྩོན་འགྲུས་དང་འགལ་བ་ལ་གསུམ་ནི) ༢༡ (སྦྱོར་བ་དམན་པ་ནི) བསྙེན་བཀུར་
(སྟན་འདིངས་བ་དང་ཁྲུས་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་གྲོ་དང་རྫས་འབུལ་དུ་རེ་
བ་སོགས་ཟང་ཟིང་)འདོད་ཕྱིར་འཁོར་(གདུལ་བྱ)རྣམས་སྡུད(པར་བྱེད་ན། སེམས་
ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་ཉམས་པའི་ཕྱིར་ཉེས་བྱས་སོ)། །༢༢ (སྦྱོར་བ་
མེད་པ་ནི) ལེ་ལོ་ལ་སོགས་(སོགས་ཀྱི་སྒྲས་ནི། སྙོམ་ལས་དང་། གཉིད་ཀྱི་བདེ་བ།
ཉལ་བའི་བདེ་བ། གློས་འབེབས་པའི་བདེ་བ་རྣམས)སེལ་མི་བྱེད(ན་དགེ་བ་ཆོས་
སྡུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་ཉམས་པའི་ཕྱིར་ཉེས་བྱས་སོ)། །༢༣ (བྱ་བ་ངན་པ་ལ་
ཆགས་པ་ནི) ཆགས་པས་བྲེ་མོའི་གཏམ་(ནི་འདུ་འཛིའི་གཏམ)ལ་སྟེན(པ་སྟེ་ཉམས་
སུ་མྱོང་ན། ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་ཉམས་པའི་ཕྱིར་ཉེས་བྱས་སོ)།།
(བསམ་གཏན་དང་འགལ་བ་ལ་གསུམ་ནི) ༢༤ (སྦྱོར་བའི་ཉེས་པ་ནི) (ང་རྒྱལ་
དང་ཁོང་ཁྲོ་སོགས་ཀྱིས་གཞན་ལས)ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དོན་མི་འཚོལ(བ་ན་ཉེས་
བྱས་སོ)། །༢༥ (དངོས་གཞིའི་ཉེས་པ་ནི) བསམ་གཏན་(གྱི)སྒྲིབ་པ་(༡ རྒོད་འགྱོད་
གཉིས། ༢ གཉིད་རྨུགས་གཉིས། ༣ འདོད་ཆགས། ༤ ཁོང་ཁྲོ། ༥ ཐེ་ཚོམ་སྟེ་ལྔ་པོ་

རྣམས)སྤྲོང་མི་བྱེད། །༢༦ (རྗེས་ཀྱི་ཉེས་པ་ནི) བསམ་གཏན་(གྱི་དགའ་བདེ་སོགས་ཀྱི)རོ་ལ་(སྲེད་ཅིང)ཡོན་ཏན་(དུ)བལྟ(ན་ཉེས་བྱས་སོ)། །(ཤེས་རབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བརྒྱད་ནི) ༢༧ (ཐེག་དམན་སྤོང་བ་ནི) (ངེད་ཅག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པས)ཉན་ཐོས་(ཀྱི)ཐེག་པ་ (ལ་སློབ་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེས) སྤོང་བར་བྱེད(པའོ)། །(དོགས་གཅོད་ནི། རྗེའི་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་༤༩ན༢ལས། ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་སྤོང་བར་བྱེད། །ཅེས་པ་སྟེ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཉན་པར་མི་བྱེད་ཚིག་དང་དོན་བསྲུང་བར་མི་བྱ་ནན་ཏན་དུ་བསླབ་པར་མི་བྱ་སྟེ་དེ་དག་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་རང་དེ་ལྟ་ལྟ་ཞིང་གཞན་ལ་ཏེ་སྐད་སྨྲ་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཉེས་པའོ། །འདི་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཉན་པ་སོགས་ཐེག་དམན་ལ་དགོས་ཀྱང་བྱང་སེམས་ལ་མི་དགོས་སྙམ་དུ་འཛིན་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་གཏན་སྤོང་བ་ཡིན་ལ་སོ་ཐར་སྤོང་དུ་འཇུག་པའི་རྩ་ལྟུང་དང་ཡང་ཁྱད་པར་ཆེའོ། །དེ་ལྟ་བུ་ལ་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ནི་མུ་སྟེགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཡང་བརྩོན་པར་བྱ་དགོས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལ་སྨོས་ཅི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཅས་པ་འདི་ནི་ཆོས་རྒྱུས་ཆུང་བ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་པ་ལ་སོ་ཐར་གྱི་བཅས་པ་ལ་སློབ་པ་སོགས་མི་དགོས་སོ་ཞེས་ཆོས་ཀྱིས་ཕོངས་པར་འགྱུར་བའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་གསོག་པའི་གཡང་ས་ཆེན་པོ་འགེགས་པའི་གདམས་པ་མཆོག་གོ།ཞེས་གསུངས) ༢༨ (མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེ་ལ་བརྩོན་པའི་ཉེས་དམིགས་ནི) (སྟེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི)རང་ཚུལ་ཡོད་བཞིན་ (དུ་དེ་ལ་མི་བརྩོན་པར་ཉན་ཐོས་སྡེ་སྣོད)དེ་ལ་བརྩོན(པར་བྱེད་ན་ཉེས་བྱས་སོ)། །༢༩ (མུ་སྟེགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བརྩོན་པར་བྱེད་པ་ནི) (སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་བརྩོན་བྱར་ཡོད་བཞིན་དུ)བརྩོན་(པར་བྱ་བ)མིན་(པ)ཕྱི་རོལ་བསྟན་བཅོས་བརྩོན(ན་ཉེས་བྱས་སོ)། ། ༣༠ (དགའ་བཞིན་དུ་མུ་སྟེགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་བརྩོན་པའི་ཉེས་པ་ནི) བརྩོན་པར་བྱས་ཀྱང་དེ་ལ་དགའ(དེས་ན་མི་འདོད་བཞིན་དུ་དགོས་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་དགོས་སོ)། །༣༡ (ཡུལ་མཆོག་དང་འབྲེལ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། དང་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡུལ་སྤོང་བ་ནི) ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤོང་བར་བྱེད། །༣༢ (འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་ནི) (ང་རྒྱལ་ལམ་ཁོང་ཁྲོས)བདག་ལ་བསྟོད་ཅིང་གཞན་ལ་སྨོད། །༣༣ (ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་པ་གཉིས་ལས) (ཐོས་པ་ལ་མི་འཇུག་པ་ནི) ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་འགྲོ་མི་བྱེད (འདིའི་འགྲེལ་བཤད་ཞིབ་པར་རྗེའི་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་༤༨བ༢ན་གསལ་ལོ)། །༣༤ (ཐོས་པའི་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་ནི) (ཆོས་སྨྲ་བ)དེ་ལ་(ཚིག་མི་སྙན་པ་དང་ཚིག་སྦྱོར་མི་ལེགས་པ་སོགས་ཀྱིས། ཆོས་སྟོན་ཚུལ་མི་ལེགས་སོ་ཞེས)སྨོད་ཅིང་(བརྗོད་བྱ་ལ་མི་བལྟ་བར)ཡི་གེར་(ཏེ་ཚིག་ཙམ་ལ)རྟེན(པ་སྟེ་རྟོན་པའོ)། །(ཐམ་འདི་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་ཁྱད་དུ་གསོད་པའི་ཉེས་བྱས་ཡིན)

(ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་སྤྱིའམ་སེམས་དོན་བྱེད་དང་འགལ་བ་བཅུ་གཉིས་ནི) ༣༥
(སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་དང་འགལ་བ་ལ) (དོན་མི་སྒྲུབ་པ་ནི) (གཞན་ལ)དགོས་
པའི་(དུས་སུ) གྲོགས་སུ་འགྲོ་མི་བྱེད(དེ་མི་འགྲོ་བའམ་དོན་མི་བྱེད་པའོ། །དེས་
ན་གཞན་ལ་ཕན་གྲོགས་མི་བྱེད་པའོ)། །༣༦ (སྡུག་བསྔལ་གྱི་བྱེ་བྲག་མི་སེལ་བ་ནི)
ནད་པའི་(ནད་གཡོག་ལ་སོགས་པའི)རིམ་གྲོ་(སྟེ་གཡོག)བྱ་བ་སྤོང་(བ་སྟེ་མི་བྱ་
བའོ)། །༣༧ (སྡུག་བསྔལ་སྤྱི་མི་སེལ་བ་ནི) སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་མི་བྱེད་པ། །༣༨
(སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་མི་སེལ་བ་ནི) (འདི་དང་ཕྱི་མར་གནོད་པའི)བག་མེད་པ་ལ
(ཞུགས་པ་ལ)རིགས་(པ་དང་འཆམ་པའམ་སྐྱོན་མེད་པའི་ཐབས་ཚུལ་ལམ་བསླབ་
བྱ)མི་སྟོན(པའོ)། །༣༩ (ཕན་བཏགས་པ་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་ནི) (གཞན་གྱིས་ཕན་
ཐོགས)བྱས་(པ)ལ་ལན་དུ་ཕན་མི་འདོགས། །༤༠ (ཡིད་མི་བདེ་བ་ལ་ལོག་པར་
སྒྲུབ་པ་ནི) གཞན་གྱི་མྱ་ངན་(ནམ་སྡུག་བསྔལ་མནར་སེམས་ཀྱིས)སེལ་(བའམ་
བསང་བར)མི་བྱེད། །༤༡ (བཀྲེན་པ་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་ནི) ནོར་འདོད་པ་(སྤྲང་
པོ་སོགས)ལ་སྦྱིན་མི་བྱེད། །༤༢ (རང་གི་འཁོར་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་ནི) འཁོར་
རྣམས་ཀྱི་ནི་དོན་མི་བྱེད། །(འདི་ཡན་ཆད་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གིས་བསྡུ་ཚུལ་རྒྱས་
པར་བཤད་ཟིན་ཏོ) ༤༣ (མཐུན་པར་བྱ་བ་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་ནི)གཞན་གྱི་བློ
(འམ་སེམས)དང་མཐུན་(པར)མི་འཇུག །༤༤ (ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་
པ་ནི) (ཡང་དག་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཐོས་པ་དང་། གཏོང་བ་ལ་སོགས་པའི)ཡོན་
ཏན་(གྱི)བསྔགས་པ་སྨྲ་(བར)མི་བྱེད། །༤༥ (ཆོས་མིན་སྤྱོད་པ་དབང་དུ་མི་བྱ་བ་
ནི) རྐྱེན་དང་འཚམས་པར་(རྐྱེན་དང་འཚམ་པ་ཞེས་པ་ནི་སྨ་འབེབས་པར་འོས་
པ་རྣམས་ལ་སྨ་འབེབས། ཆད་པས་གཅོད་པར་འོས་པ་རྣམས་ལ་ཆད་པས་གཅོད།
གནས་ནས་བསྐྲད་པར་འོས་པ་རྣམས་ལ་གནས་ནས་སྐྲོད་པ་ལ་ཟེར་ལ། དེ་འདྲ་
མི་བྱེད་པ་ནི) ཚར་མི་གཅོད(པའོ)། །༤༦ (བསྟན་པ་ལ་འཕྲས་པ་སོགས་དབང་དུ་
མི་བྱེད་པ་ནི) (རང་ཉིད)རྫུ་འཕྲུལ་(དང་ལྡན་ཞིང་སྐྱེས་བུ་མ་དད་པ་དེ་སེ་
པར་རིགས་པ་རྣམས་ལ)བསྡིགས་(པ)ལ་སོགས་མི་བྱེད། །(ཉེས་བྱས་བཅུ་གཉིས་
པོ་དེ་དག་ནི་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་དང་འགལ་བའི་ཉེས་བྱས་ཡིན) སྙིང་བརྗེར་
ལྡན་ཞིང་བྱམས་ཕྱིར་དང་། །སེམས་དགེ་བ་ལ་ཉེས་པ་མེད། །ཅེས་སོ། །

ཉེས་མེད་ཕུན་ཚོགས། (འདུལ་བ) བསླབ་ཚིགས་ཐོ་མ་ཐོ་མ་སྟོན་དུ་སོང་ནས་སྡོམ་པ་
རྣམས་རིམ་གྱིས་གླངས་ཏེ་ཆ་ཚང་བར་ཐོབ་པ་ལ། ཉེས་མེད་ཕུན་ཚོགས་ཟེར།
དཔེར་ན་སྐྱེས་པ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ཡིན་ན། དང་པོ་དགེ་བསྙེན། དེ་ནས་བར་
མ་རབ་བྱུང་། དེ་ནས་དགེ་ཚུལ། མཐར་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་གླང་
དགོས་པ་ལྟ་བུ་དང་། བུད་མེད་ཡིན་ན། དགེ་བསྙེན། བར་མ་རབ་བྱུང་མ། དགེ་
ཚུལ་མ། དགེ་སློབ་མ། ཚངས་སྤྱོད་ལ་ཉེར་གནས་མ། མཐར་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་

པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་བླང་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་རོ། །སེ་ར་རྗེ་བཙུན་པའི་འདུལ་བ་ལ་གཉིས་བྱས།

ཉེས་མེད་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ། (འདུལ་བ) སྡོམ་གསུམ་རིམ་གྱིས་བླངས་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་ཟེར། ཞིབ་པར་ཉེས་མེད་ཕུན་ཚོགས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཉོ་ཚོང་བྱེད་པའི་སྤང་བ། (འདུལ་བ) སྤང་ལྟུང་སུམ་ཅུའི་ཉེར་གྱ་པ། ཉོ་ཚོང་བྱེད་པའི་སྤང་བའི་ངོ་ཏི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ནས་དང་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཁྱིམ་པ་དང་ཉོ་ཚོང་བྱས་ཏེ་ཁེ་ཐོབ་ཅིང་ཐོབ་བློ་སྐྱེས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། གཉན་ཡོད་དུ་དྲུག་སྡེས་ཉོ་ཚོང་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་བྱས་པས་སྤང་བའི་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་སྔ་མ་དང་འདྲའོ། །

ཉོད་དམ། (འདུལ་བ) ཟོས་སམ་ཞེས་འདྲི་བའི་ཚིག་གོ། དཔེར་ན་ཉོད་པ་ཉོད་དམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉོད་པ། (འདུལ་བ) ཟས་ཀྱི་བཟ་སྙིང་།

ཉོད་པ་ཉོད་དམ། (འདུལ་བ) ཟས་ཟོས་སམ་ཞེས་འདྲི་བའི་ཚིག་གོ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༧༥༧ན༤ལས། ཉོད་པ་ཉོད་དམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཉོད་པ་ནི་ཟས་སོ། །ཉོད་དམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཟོས་སམ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉོན་མོངས། ❶ གང་ཞིག་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ན་རང་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བའམ་གདུང་བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ། ཉོན་མོངས་ཟེར། ❷ སྡུག་བསྔལ་བ། སེམས་ཁྲལ། པེ་ཀོ་ཙ་ན་རཀྵི་ཏའི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པ་ལས། ཉོན་མོངས་པ་ནི་སེམས་ཁྲལ་ཏེ་ཟླང་བཏུང་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་དྲངས་པ་ལས། མི་དག་ན་ཞིང་ལུས་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། །ལོ་གྲངས་མང་པོ་རེས་འགའ་མ་ཐར་པ། །དེ་ནི་ཡུན་རིང་ནད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པས། །ནད་རྣམས་གསོ་བའི་ཕྱིར་ཡང་སྨན་པ་བཙལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❸ ངལ་བའམ་ཐང་ཆད་པ། མདོ་ལས། ཁྱོད་ལམ་དུ་ཉོན་མོངས་པ་དང་ངལ་བར་མ་གྱུར་ཏམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ ཉམ་ཐག་པ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཞེ་སྡང་སྲེད་སོགས་དགྲ་རྣམས་ནི། །རྐང་ལག་ལ་སོགས་ཡོད་མིན་ལ། །དཔའ་མཛངས་མིན་ཡང་ཇི་ཞིག་ལྟར། །དེ་དག་གིས་བདག་བྲན་བཞིན་བྱས། །ཞེས་པ་འདི་ཁུངས་སུ་དྲངས་ནས། ཉོན་མོངས་ཞེས་པ་ཉམ་ཐག་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་བདག་གི

བླ་མ་རྣམས་གསུང་ངོ་། །སྤྱིར་བཏང་བྱས་ན་ཉོན་མོངས་འདི་རྐང་ལག་མེད་པའི་མི་དང་འདྲ་བར་ཉམ་ཐག་པ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་པའོ། །❺ དབུལ་པོ་ལའང་འཇུག འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོན་ཏན་དང་། ནོར་ཉམས་པ་སྟེ། དབུལ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ། ཉོན་མོངས་མ་སྤངས་པ། ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་དང་ཐག་ཉེ་བར་གནས་པ། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་བློ་དང་གསུམ་མོ། །མཛོད་རྩ་བ་ལས། ཕྲ་རྒྱས་སྤངས་པ་མ་ཡིན་དང་། །ཡུལ་ནི་ཉེ་བར་གནས་པ་དང་། །ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ཡིད་བྱེད་ལས། །ཉོན་མོངས་རྒྱུ་ནི་ཚང་བ་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས། རྗེའི་ལམ་རིན་ཆེན་མོར་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དྲུག་གསུངས་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི་དྲུག་ལས། རྟེན་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ལ་ཉལ་ལོ། །དམིགས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བ་དང་མཐུན་པའི་ཡུལ་རྣམས་སྣང་བའོ། །འདུ་འཛི་ནི། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་མ་ཡིན་པ་གྲོགས་ངན་པའི་རྗེས་སུ་སློབ་པའོ། །བཤད་པ་ནི་ཆོས་ལོག་པ་མཉན་པའོ། །གོམས་པ་ནི་སྔོན་ཉོན་མོངས་པ་འདྲིས་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པའོ། །ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་སྡུག་མི་སྡུག་གི་མཚན་མ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པར་འཛིན་པ་སོགས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཉོན་མོངས་ངོས་བཟུང་བ། ཉོན་མོངས་ངོ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། ཉོན་མོངས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་ངོས་བཟུང་བ། དེའི་དོན་ནི། སྤྱིར་བཏང་ཉོན་མོངས་ཟེར་བ་དེ་ག་འདྲ་ཞིག་ལ་ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྲོ་དང་ང་རྒྱལ་སོགས་རེ་རེ་ནས་ག་འདྲ་ཞིག་ལ་ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་དེ་ངོ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། ཉོན་མོངས་ངོས་བཟུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རྗེའི་ལམ་རིན་ཆེན་མོ་ལས། ཉོན་མོངས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པ་ལ་ཡང་ཆོས་མངོན་པ་མཉན། མ་མཐའ་ནའང་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་མཉན་ལ། རྩ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་ངོ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་ཆགས་སྡང་ལ་སོགས་པ་གང་རུང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ཙ་ན། འདི་དེ་ཡིན་ཡང་ཁོ་བྱུང་ངོ་སྙམ་དུ་ངོས་བཟུང་གིན་ཉོན་མོངས་དང་འཐབ་པ་ཡིན་ནོ་གསུང་བ་ལྟར་གོ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉོན་མོངས་རྣམ་སྦྱོང་གི་དམིགས་པ། རྣལ་འབྱོར་པའི་དམིགས་པ་བཞིའི་ཐ་མ། དེ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་ཉམས་སྨད་པར་བྱེད་པ་ཙམ་གྱི་དམིགས་པ་ཁམས་འོག་མ་ལ་རགས་པ་དང་གོང་མ་ལ་ཞི་བའི་རྣམ་པ་དང་། ཉོན་མོངས་རྩད་ནས་སྤོང་བའི་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་དང་ས་བོན་རྣམ་པར་སྦྱོང་བ་སྟེ་སྤོང་བའི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

ཉོན་མོངས་པ། ཉོན་མོངས་དང་འདྲ།

ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུགས་ལ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་དང་ཕར་ཕྱིན་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་གཟུངས་ཀྱི་སྒོ་རེ་རེ་ལ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཡོད་པར་བཤད་ལ། དེ་དག་ཀུང་མདོར་བསྡུས་པ་ཡིན་གྱི། ཞིབ་ཏུ་ཕྱེ་ན་དཔག་ཏུ་མེད་པར་བཤད་པའང་ཡོད་དོ། །མདོ་སྡེ་བསྐལ་བཟང་ལས། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ནས་རིང་བསྲེལ་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གི་བར་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཚན་སུམ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་བཤད་པ་དེ་སོ་སོར་ཕྱེ་ན་ཉིས་སྟོང་ཆིག་བརྒྱ་ཡོད་པ་འདོད་ཆགས་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། ཞེ་སྡང་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། གཏི་མུག་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། ཆ་མཉམ་ལ་སྤྱོད་པའི་གཉེན་པོར་ཕྱེ་བས་བརྒྱ་སྟོང་བཞི་བརྒྱའོ། །དེ་དག་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། རྒྱ་ནག་གི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདི་ཇི་ལྟར་བསྐལ་བ་བཟང་པོའི་མདོ་ལས། སྒོ་སུམ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཡོད་པ་དེས་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཉིས་སྟོང་ཆིག་བརྒྱ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། གཉེན་པོ་དེ་དག་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དང་ཞེ་སྡང་དྲུག་གི་ནང་རབ་ཏུ་སྦྱར་བས་ཉིས་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་བཞིའི་གཉེན་པོའི་ཕྱིར་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་སོ། །དེས་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་གཟུངས་ཀྱི་སྒོ་ལ་ཡང་རིགས་འདྲེ། མདོ་སྡེ་བསྐལ་བཟང་དུ་ཕར་ཕྱིན་ཉིས་སྟོང་ཆིག་བརྒྱ་གསལ་བར་བཤད་འདུག་པས་དེ་དག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་སྦྱར་ནས་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཡང་ངེས་འཛིན་རྒྱུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ངོ་། །ཞེས་དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོའི་མཆན་འགྲེལ་དུ་གསུངས་སོ། །

ཉོན་མོངས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ན་རང་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བའམ་གདུང་བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ། ཉོན་མོངས་ཟེར། འདི་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་བྱེ་བྲག་སོ་སོར་མ་སྦྱར་བར་ཉོན་མོངས་སྤྱི་ཙམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཉོན་མོངས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། ཆོས་གང་འབྱུང་བ་ན་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་འབྱུང་སྟེ། དེ་བྱུང་བས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་འབྱུང་བ་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གང་སྐྱེས་པ་ན་སེམས་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུ། ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཉོན་མོངས་པའི་བདུད། (ཕར་ཕྱིན) བདུད་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆེ་བའི་དབང་གིས་དགེ་བའི་བར་ཆད་བྱེད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་དོ། །དེ་ནི་ཇོ་ཛེ་ལྷ་བུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་བཅོམ་མོ། །

ཉོན་མོངས་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད། ཉོན་མོངས་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ལ་གཟིགས།

ཉོན་མོངས་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད། འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་ང་རྒྱལ་སོགས་ཉོན་མོངས་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཟེར། ཛེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདོད་ཆགས་ནི། ཕྱིའམ་ནང་གི་ཡུལ་སྡུག་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་དམིགས་ནས་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་རས་ལ་སྣུམ་ཞུགས་པ་དབྱུང་དཀའ་བ་བཞིན་དུ། འདི་ཡང་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་ཞེན་ཅིང་མཆེད་པ་ནི་དམིགས་པ་དེ་དང་དབྲལ་དཀའ་བའོ། །ཞེས་སོགས་ལྟར་རོ། །

ཉོན་ཡིད། (སེམས་ཙམ) དམིགས་པ་ཀུན་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་ངར་འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས།

གཉན་པ། གཉན་པོ་དང་འདྲ། དཔེར་ན་ཡུལ་གཉན་པ་བླ་མ་དང་ཕ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉན་པོ། ❶ བཙན་པོའམ་དྲག་པོ། ཁྲོ་བ་སྐྱེན་པའམ་སྤྱུར་བ (ཁོང་ཁྲོ་ཟ་ཚོག་ཚོག) ། མཐུ་དང་ནུས་པའི་སྒོ་ནས་ཕན་གནོད་ཡང་བྱེད་ལ། ཞེད་སྣང་ཡང་བྱ་ཡུལ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་གྱི་མིང་། ❷ རྩ་བ་དང་ཁེ་ཉེན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཡུལ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། ཡུལ་གཉན་པོ་བླ་མ་དང་ཕ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཉན་པོ་གསང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉན་པོ་གསང་བ། བོད་དུ་དམ་པའི་ཆོས་འབྱུང་བའི་སྔ་ལྟས་སུ་བོད་རྒྱལ་ཉེར་བརྒྱད་པ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་དགུང་ལོ་དྲུག་ཅུར་ (བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་ལོ་དྲུག་ཅུ་དང་གཞན་དུ་བརྒྱད་ཅུ་ཞེས་སྣང) ཕེབས་པའི་ཚེ་ཕོ་བྲང་ཡུམ་བུ་བླ་མཁར་གྱི་སྟེང་དུ་ནམ་མཁའ་ལས་འོད་ཟེར་དང་འགྲོགས་ཏེ་ཟ་མ་ཏོག་ཅིག་བབས་པ་ཁ་ཕྱེ་བའི་ནང་། མདོ་སྡེ་ཟ་མ་ཏོག (མདོ་སྡེ་《ཇ་པ》༡༠༠ན༣ན་བཞུགས། འདིའི་ཤོག་གྲངས་༡༡༡བ༡ན་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྣམ་འཕྲུལ་རྟའི་རྒྱལ་པོ་བ་ལ་ཧ་ཞེས་བྱ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད) སྙིང་པོ་ཡི་གེ་དྲུག་མ། དཔང་སྐོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ། (དཔེ་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྤང་ཀོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ་ཞེས་སྣང་། འདི་སྡེ་དགེ་སྤར་མའི་མདོ་སྡེ་《ཡ》པའི་དབུ་ནས་ཤོག་ལྡེབས་དྲུག་པའི་བར་བཞུགས་ཤིང་། གཟུངས་བསྡུས་ཀྱི་ནང་དུའང་བཞུགས་སོ། །དེ་ལ་ཤོག་ལྡེབས་དཔེ་རིང་ལྔ་ལྷག་ཙམ་ཞིག་ཡོད། འདི་དཔང་སྐོང་དང་། སྤང་སྐོང་ཞེས་འབྲི་ཚུལ་གཉིས་ལས་འགའ་ཞིག་གིས་སྤྱི་མ་ཡི་གེ་དག་པར་བཤད། འདིའི་སྐོར་ཞིབ་པར། དཔང་སྐོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས) གསེར་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཁྲུ་གང་བ། ཙིནྟ་མ་ཎིའི་སླཱཛྫའི་བཀོས་ཐོར། (ཙིནྟ་མ་ཎིའི་སླཱཛྫའི་བཀོས་ཐོར་བཅུ་གཅིག་ཞལ་

ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་གཟུངས་ཀྱི་བཀོས་ཡོར་ཞེས་སླཛྫ་ཐར་འདེབས་བྱེད་ཅིག་ཡིན། ཅིནྟ་མ་ཎི་ཞེས་པའི་དོན་ནི་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་རྣམས་སུ་གསལ།) སྲུ་དྲའི་ཕྱུག་རྒྱ། (ཞེས་པ་ཚད་ཁྲ་གང་ཙམ་གྱི་ནོར་བུའི་རིགས་ཀྱི་རྫ་རིགས་ལ་ཡིག་དྲུག་རང་བྱོན་ཡོད་པ་ཞིག) རྣམས་ནམ་མཁའ་ལས་བབས་པ་ཚིག་དོན་མ་ཤེས་ཀྱང་ངོ་མཚར་ཆེ་བར་དགོངས་ཏེ་མཚན་གཉན་པོ་གསང་བ་ཞེས་གསོལ་ནས་མཆོད་དེ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་བརྙེས་སོ། །རྒྱལ་པོའི་རྨི་ལམ་དུ་མི་རབས་ལྔ་ན་འདིའི་དོན་ཤེས་པ་འབྱུང་ཞེས་ལུང་བསྟན་པ་བཞིན། དེ་ནས་མི་རབས་ལྔ་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་རིང་ལ་བློན་པོ་ཐོན་མི་སཾ་བྷོ་ཊ་རྒྱ་གར་དུ་བཏངས་ཏེ་རིག་གནས་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས་ནས། ཀུནྡའི་ཡི་གེ་ལ་དཔེ་བྱས་ནས་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོལ་འབྱེད་པར་མཛད་དོ། །རྒྱལ་པོས་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲི་ལ་བཞག་ནས་མཆོད་པ་ཕུལ་བས། དེའི་ཕན་ཡོན་གྱིས་རྒྱལ་པོ་སླར་གཞོན་ཤ་ཅན་དུ་གྱུར་ནས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཐུབ་ཅེས་གྲགས་སོ། །ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་གྱི་སྲས་ཁྲི་གཉན་གཟུང་བཙན་གྱིས། གཉན་པོ་གསང་བ་ལ་མཆོད་པ་བྱས་པས་ཆབ་སྲིད་རྒྱས་པར་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། དེའི་སྲས་འབྲོང་གཉན་ལྡེ་རུ་བཙན་ཡིན་ལ། དེའི་སྲས་དམུས་ལོང་དཀོན་པ་བཀྲ་ (སྟག་རི་གཉན་གཟིགས) ཞེས་པ་དེས་ཀྱང་། ཡབ་ཀྱི་ཞལ་ཆེམས་ལྟར་གཉན་པོ་གསང་བ་ལ་མཆོད་པ་བྱས་ཏེ། སྨན་པ་བོས་ནས་མིག་ཕྱེ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཞིང་། སྲིད་ཤོད་སྟག་གི་རི་ལ་རི་དྭགས་གཉན་འགྲོ་བ་གཟིགས་པས་ན། མིང་ཡང་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་ཞེས་གྲགས་སོ། །གཉན་པོ་གསང་བ་བསམ་ཡས་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོའི་གཟུངས་སུ་ཕུལ་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །

གཉའ། གཉའ་བ་དང་འདྲ།

གཉའ་སྐྱི། གཡར་བ་དང་སྐྱི་བའི་དོན་དུ་བཤད།

གཉའ་བ། ཐག་པ། དཔྱང་པ།

གཉའ་བོ། དཔང་པོའི་མིང་དུ་བཤད།

གཉའ་ལྷག གཉའ་བ་དང་འདྲ།

གཉལ་སྟོན་དཀའ་འགྲེལ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་དཀའ་འགྲེལ་ཞེས་བྱ་བ་གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད། སྟོས་བཤད་དེ་ཙམ་མེད་པར་གསལ་ལ་གནད་ཐིགས་པའི་ལེགས་བཤད་ངོ་མཚར་

ཅན་ཞིག་ཡོད། གཟུ་བོར་གནས་པའི་མཁས་པ་མང་པོས་དེ་ལ་བརྟགས་བརྗོད་མཛད། སེར་བྱེས་གྲ་ཚང་གི་ཡིག་ཆའི་ཁོངས་སུ་བཞུགས།

གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ། སེར་བྱེས་གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ་ཅེས་བྱ་བ། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་སེ་ར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཟླ་མའི་གྲས་ཤིག འདི་ཡིས་ས་སྐྱ་པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་དང་རྩོད་པས་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བཅོམ་པར་གྲགས། གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྗེའི་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་དཀའ་འགྲེལ་བྱ་བ་ལེགས་བཤད་ངོ་མཚར་ཅན་དེ་མཛད།

གཉལ་གྱི་ལུང་ར་ཆེན་མོ། ལུང་ར་ཆེན་མོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གཉི་ཟེར། (བརྡ་རྙིང་) ཉི་ཟེར། ལི་གུར་སོགས་སུ་གསལ།

གཉིག་ཏུ། (བརྡ་རྙིང་) གཅིག་ཏུ། ལི་གུར་སོགས་སུ་གསལ།

གཉིད། གཞན་འགྱུར་བཞིའི་དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་ནམ། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པའི་ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག ལུས་ཉམས་ཆུང་བ་དང་ངལ་བ་དང་། ལྕི་བ་དང་མུན་པའི་མཚན་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སོགས་གང་རུང་གི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་ཤེས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་རང་དབང་མེད་པར་སྡུད་པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིག་པའོ། །དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་ལས། གཉིད་ནི་གང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྔ་འཇུག་པ་དང་འགལ་བའི་ཆོས་ཡོད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྡུད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་དེ་ནི་གཉིད་ཅེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ། སད་དུས་ཀྱི་སྣང་བ་རྣམས་རིམ་གྱིས་བསྡུས་ཏེ་ཇེ་ཕྲ་ཇེ་ཕྲར་སོང་ནས་གཉིད་དུ་ནག་ཐིམ་གྱིས་སོང་ནས་དྲན་རྒྱུ་མེད་པའི་མི་རྟོག་པ་འཐུག་པོ་ཞིག་འབྱུང་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་དྲན་མེད་ཀྱི་མི་རྟོག་པ་འཐུག་པོ་སངས་ནས་རྨི་ལམ་གྱི་སྣང་བ་མ་ཤར་བའི་བར་སྐབས་ཀྱི་སྒྲིབ་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟར་སྣང་བའི་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ལ་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་ཟེར་ཏེ། རྗེའི་སྔགས་རིན་ཆེན་མོ་༥༠༣ན་ལས། ད་གཟོད་འཆི་བའི་འོད་གསལ་ངོས་ཟིན་པའི་དོན་དུ་ད་ལྟ་འཆི་རིམ་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པའི་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་ལ་སྦྱོང་བ་ནི། ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིན་པས་དེའི་ས་མཚམས་ཀྱི་གནད་ནི། སྣང་བ་རིམ་གྱིས་བསྡུས་ཏེ་ཇེ་ཕྲ་ཇེ་ཕྲར་སོང་ནས་གཉིད་དུ་ཐིམ་གྱིས་སོང་སྟེ་དྲན་རྒྱུ་མེད་པའི་མི་རྟོག་པ་འཐུག་པོ་ཞིག་འབྱུང་བ་ནི། ཉེར་ཐོབ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་དཔགས་ནས་སྣང་མཆེད་གཉིས་ངོས་གཟུང་ངོ་། །དེ་

ནས་དྲན་མེད་ཀྱི་མི་རྟོག་པ་འཁྲུག་པོ་སངས་ཤིང་རྨི་ལམ་གྱི་སྣང་བ་མ་ཤར་བའི་བར་སྐབས་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟར་སྣང་བའི་དུས་དེ་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་དངོས་གཞི་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་དངོས་གཞིའི་ས་ཚིགས་འདི་བཞིན་དུ་མ་ཤེས་ན་མི་ཕྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དྲན་མེད་དུ་སོང་བའི་མི་རྟོག་པ་འཁྲུག་པོ་ཟླུང་བ་ལ་གཉིད་འཁྲུག་གི་འོད་གསལ་དུ་འདོད་པ་དང་རྨི་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་མི་རྟོག་པ་སྐྱོང་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་དུ་འདོད་པ་མང་པོ་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། རླུང་གི་ཤུགས་ཀྱིས་རྨི་ལམ་མཐོང་བ་ཉེར་ཐོབ་དྲན་མེད་སངས་མ་ཐག་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་འཆར་ལ། དེ་གྲོལ་བ་ན་རྨི་ལམ་འཆར་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་རིམ་ལྔ་གདན་རྫོགས་ལས། དེ་ལྟར་བཟུང་བས་སྨིག་རྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་བཞི་འཆར་ལ། དེ་ནས་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་ལ་ཟླ་འོད་དང་ཉི་འོད་ཤར་བ་དང་མཚམས་ཀྱི་སྨག་གིས་ཁྱབ་པ་དང་འདྲ་བའི་སྟོང་པ་གསུམ་སྔོན་དུ་ཤར་བའི་མཐར། ནམ་མཁའ་སྐྱོང་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་རང་མདོག་ཐོན་པའི་ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་དང་འདྲ་བའི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ནི། གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་དངོས་གཞིའོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིད་ཆོས་སྐུ། ཐ་མལ་པ་གཉིད་དུ་སོང་ནས་སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཅས་པ་འཆར་བའི་ཐ་མ་འོད་གསལ་འདི་ལ་གཉིད་ཆོས་སྐུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། གཉིད་ཀྱི་མགོ་བརྩམས་ནས་རྨི་ལམ་མ་ཤར་བའི་བར་ལ་སྟོང་པ་བཞི་འཆར་བའི་དང་པོ་གསུམ་སེམས་དམིགས་དང་། བཞི་པ་འོད་གསལ་འདི་ལ་གཉིད་ཆོས་སྐུ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིད་ཆོས་སྐུ་དང་བསྲེ་བ། བསྲེ་བ་སྐོར་དགུའི་བཞི་པ་དང་གཉིད་དུས་ཀྱི་བསྲེ་བ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ནི། སད་དུས་སུ་སྙིང་གར་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་བྱེད་པ་ལ་གོམས་པའི་གང་ཟག་གིས། གཉིད་དུ་འགྲོ་ཁར་རླུང་སྡུད་པའི་དམིགས་པ་བྱེད་ན། གཉིད་དུ་འགྲོ་བའི་ཚེ། ཡན་ལག་གི་རླུང་རྣམས་རང་ཤུགས་ཀྱིས་སྙིང་གར་འདུ་བའི་གནད་ཀྱིས་སྙིང་གར་རླུང་གཞན་པས་འདུ་ཚབས་ཆེ་བ་ཞིག་འོང་ཞིང་། དེའི་དུས་སུ་རྨི་ལམ་གྱི་ལུས་གནས་ལ། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཉིད་དུ་སོང་བ་ན་སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཅས་པ་འཆར་ལ། དེའི་འོད་གསལ་གྱི་དུས་སུ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དྲན་པར་བྱས་ནས་འོད་གསལ་ལ་ཧེ་ཙམ་གནས་གནས་ཀྱི་བར་དུ་འཛོག་པ་ནི། གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་ཆོས་སྐུ་དང་བསྲེ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིད་ལམ། རྨི་ལམ། རྨིད་ལམ། (ཡིག་རྙིང་རྣམས་སུ་རྨི་ལམ་ལ་རྨྱི་ལམ་ཞེས་བྲིས་སྣང་། གཞན་ཡང་མེད་ལ། སྨྱེད། མི་ལ། སྨྱི། ཞེས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་ནོ) མནལ་ལམ། རྨང་ལམ། གཟིག

ལམ། (རྨི་ལམ་གྱི་ཞེ་སར་གཟིག་ལམ་ཟེར) གཟིགས་ལམ་རྣམས་དོན་གཅིག ཡིག་རྙིང་རྣམས་སུ་གཉིད་ལམ་ལ་རྨི་ལམ་ཞེས་འབྲི་བར་སེམས།

གཉིས་ཀའི་རྒྱུད། ❶ སྤྱོད་རྒྱུད། ❷ སྤྱོད་རྒྱུད་མན་དང་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་གཉིས་ཀའི་ཆ་ཤས་དང་ལྡན་པ་སྒྱུ་འཕྲུལ་དྲ་བ་དང་པདྨ་གར་དབང་སོགས་ལ་གཉིས་ཀའི་རྒྱུད་དུ་ངོ་བོ་རྗེས་ཐ་སྙད་མཛད། ❸ རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ལའང་འཇུག་སྟེ། རྒྱུད་སྡེ་ལྔར་ཕྱེ་བའི་ཚེ། རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད། གཉིས་ཀའི་རྒྱུད། སྤྱོད་པའི་རྒྱུད། བྱ་བའི་རྒྱུད། རྟོག་པའི་རྒྱུད། འདིའི་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཅེས་པ་རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད་དང་། གཉིས་ཀའི་རྒྱུད་ཅེས་བྱ་བ་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ལ་ངོས་འཛིན་པར་མཛད་དོ། །

གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ། ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀ་ལས་གྲོལ་བའི་དགྲ་བཅོམ་པ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་འགོག་སྙོམས་ཐོབ་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ། དགྲ་བཅོམ་རྒྱན་ཅན་རྣམས་དོན་གཅིག སྒྲ་བཤད་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲིབ་པ་ནི། ལེ་ལོ་དང་། དམིགས་པ་བརྗེད་པ། བྱིང་བ་དང་རྒོད་པ། རྩོལ་བ་དང་མི་རྩོལ་བའི་ཉེས་པ་ལྔ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཊཱིཀ་བྱེད་དག་གིས་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲིབ་པ་ནི་གང་གིས་རྣམ་པར་ཐར་པ་དང་། བསམ་གཏན་དག་སྐྱེད་པར་མི་ནུས་པ་སྟེ་ལུས་དང་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་མཆིམས་མཛོད་ན་གསལ།

གཉིས་སྐྱེས། ❶ བྱ། སྒོང་སྐྱེས། པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་གསུང་ལམ་རིམ་བཤད་ལུང་གི་ཟིན་བྲིས་༡༠ན༩ལས། སྒོང་སྐྱེས་ལ་གཉིས་སྐྱེས་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དང་པོ་མའི་མངལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ན། ས་ཆུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་རིམ་པས་གྲུབ་པ་དང་། ཕྱིར་སྒོ་ངའི་ནང་དུ་ལྟེ་མ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ནམ་མཁའ་རླུང་། མེ་ཆུ་སའི་རིམ་པས་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་གྲུབ་པ་སྟེ། ཁམས་ལྔ་འགྲུབ་པའི་རིམ་པ་གཉིས་ཡོད་པས་གཉིས་སྐྱེས་ཞེས་ཟེར་གསུངས། ཞེས་གསུངས། ཁོ་བོ་ལྟར་ན་འཕྲེལ་བཤད་མགོ་རྙོགས་དེ་འདྲ་མི་དགོས་པར། སྐྱེ་ཐེབས་སམ་སྐྱེ་ཐེངས་གཉིས་བྱུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་གཉིས་སྐྱེས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། མའི་མངལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚེ་སྐྱེ་ཐེབས་གཅིག དེ་ནས་སྒོང་ནས་ཕྱིར་བཙས་པའི་ཚེ་སྐྱེ་ཐེབས་གཅིག་སྟེ་གཉིས་སོ། །❷ ཀླུ་བ། ❸ བྲམ་ཟེ་བཅས་ལ་འཇུག་པར་བཤད།

གཉིས་བཅུ། (བརྡ་རྙིང) ཉི་ཤུ། ལོ་ཙཱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོས་ཉི་ཤུ་ལ་གཉིས་བཅུ་བྲིས་པ་སོགས། ལེགས་བཤད་མང་པོ་ཞིག་ངོས་སྦྱོར་མཛད་འདུག་ཀྱང་། དེ་ལ་སུས་ཀྱང་དང་ལེན་བྱས་མི་འདུག་གོ།

གཉིས་ལྡན། ❶ གཉིས་དང་ལྡན་པ། ❷ གཉིས་ལྡན་དུས།

གཉིས་ལྡན་དུས། <དྭ་པ་ར་ཡུ་གཾ> རྫུན་སྨྲས་པས་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་དཔལ་ཆ་གཉིས་བྲི་བས་གཉིས་ལྡན་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་ཡུན་ཚད་ནི་གཉིས་ལྡན་ལ་༨༦༤༠༠༠བགྲང་འབུམ་ཕྲག་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཡོད་པར་དུས་འཁོར་ལས་བཤད། གོང་དུ་བཤད་པའི་ལོ་ཚད་དེ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་ཧིནྡུའི་ཆོས་ལུགས་ནང་ཡང་ཧུ་མ་ཧུ་བཞིན་འབྱུང་བས། ཐ་སྙད་དེ་དག་ནང་པས་ཕྱི་རོལ་པའི་གཞུང་ནས་ཚུར་བླངས་པར་ངེས་སོ། །

གཉིས་སྣང་། ❶ ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཐ་དད་ཀྱི་སྣང་བ། ❷ ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ། ❸ བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྣང་བ།

གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད། ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད། ❶ རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ནི། ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད་ལ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཅེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཀྱང་། ཕ་རྒྱུད་དང་མ་རྒྱུད་ལས་ཟུར་དུ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཅེས་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་ཏེ། བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་དོན་དུ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཡིན་པས། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ནི་ཕ་མའི་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞི་ཡིན་གྱི་ཕྱེ་བའི་ཡ་གྱལ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོའི་གནས་ཚུལ་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད་ཉིད་དུ་གནས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ཐབས་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཐབས་ཤེས་ཕྱོགས་རེ་བའི་རྒྱུད་དུ་འཇོག་པ་མིན་པས། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ནི་ཕ་རྒྱུད་དང་མ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞིར་ཕྱེ་བའི་ཡ་གྱལ་དུ་མི་གཟུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་༣༥༤ལས། ཕ་རྒྱུད་མ་རྒྱུད་གཉིས་ཀ་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཅེས་བྱ་བ་ལོགས་པ་ཞིག་ཡོད་དོ་ཞེས། རྒྱ་གར་མཁས་པ་སུ་ལ་ཡང་མ་གྲགས་པའི་བོད་ཀྱི་སྐྲུབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་རང་འབའ་ཞིག་གིས། རང་ཉིད་རྒྱུད་གང་ལ་ཞེན་ཆེ་བ་དེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལེགས་པར་སྒྲུབ་པའི་སྙིང་པོ་མེད་པའི་བཤད་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་སྤྲངས་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །❷ བྲུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས་ནི། ཟུང་འཇུག་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་དུ་བཞེད། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ། འཇམ་དཔལ་མཚན་བརྗོད་དང་། དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་སོགས་མང་པོ་ཞིག་མཚན་གཞིར་མཛད་དོ། །བཀའ་འགྱུར་དཀར་ཆག་ལས། བླ་མེད་རྒྱུད་ལ། གོང་སྨོས་ལྟར་ཕ་མའི་རྒྱུད་གཉིས་ལས་གཉིས་མེད་ཟུར་དུ་བཀོལ་མི་དགོས་ནའང་འདིར་སྐབས་བུ་སྟོན་བཞེད་པ་ལྟར། ཟུང་འཇུག་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་། ཤེས་རབ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་མའི་རྒྱུད་དང་། ཐབས་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ཕའི་རྒྱུད་དེ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ལས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་སུ་མེད་པ། ❶ ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་མེད་པ། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་གསུངས། ❷ ཡང་ན་ཆོས་གཉིས་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འབྲལ་མི་རུང་གི་ཚུལ་དུ་འཚོགས་པའམ་གནས་པ་ལ་ཟེར་ཏེ། བདེ་སྟོང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ

གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞི། རྟེན་གྱི་སྟོབས། (སྐྱབས་སེམས) རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་སྟོབས། (འགྱོད་སེམས) ཉེས་པ་ལས་སླར་ལྡོག་པའི་སྟོབས། (སྡོམ་སེམས) གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས། (ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་དགེ་སྦྱོར་ཐམས་ཅད་དོ) སྒྲ་བཤད་ནི། སྡིག་སྒྲིབ་འཇོམས་བྱེད་ཡིན་པས་ན་གཉེན་པོ། དེ་འཇོམས་པ་ལ་མཐུ་ཤེན་ཏུ་ཆེ་བས་ན་སྟོབས་ཞེས་བྱའོ།

གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་དོན་འདྲ། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་གཟིགས།

གཉིས་སུ་མེད་པའི་བློ། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ།

གཙུག་མ། ❶ རྟག་པ། གདོད་མ། དང་པོ་ནས་ཡོད་ཡོད་པ། ཐོག་མ་ནས་ཡོད་པ། རྒྱུན་ཆགས། བར་མ་ཆད། རྟག་ཏུ། གཏན་དུ། གནས་སྐབས་པ་དང་བློ་བུར་གྱི་ལྡོག་ཕྱོགས། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། གཙུག་མར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟག་ཏུ་གནས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། གཙུག་མར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་ཕྱི་ནང་གིས་རྒྱུས་ཤེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། འདི་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ནི་གཉིས་ཏེ། གནས་སྐབས་པ་དང་། གཙུག་མ་བའི་ལུས་སོ། །ཞེས་གསུངས། མཚོ་སྐྱེ་ཊཱིཀ་ལས། དུད་འགྲོ་གཙུག་མ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ❷ མ་བཅོས་པ། སོ་མ། རང་བཞིན། རྣལ་མ། གནས་ལུགས་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ། ཁྲུ་ཧྲུ་བླ་མའི་ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པར་བཤད།

གཙུག་མ་བ། གཙུག་མར་གནས་པ་དང་དོན་འདྲ།

གཙུག་མ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སེམས། གཙུག་སེམས་ཕྲ་མོ་དང་དོན་གཅིག

གཙུག་མ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས། ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ལ་ཟེར།

གཙུག་མར་གནས་པ། (འདུལ་བ) རྒྱུན་པར་རམ་རྒྱུན་དུ་གནས་པ། རྟག་པར་གནས་པ། རྟག་ཏུ་གནས་པ། གཙུག་མར་གནས་པའི་དགེ་འདུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཙུག་མ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གཅིག་མའི་སེམས། གཅིག་སེམས་ཕྲ་མོ་དང་འདྲ།

གཅིག་མའི་ལུས། ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་སེམས་ཀྱི་བཞོན་པར་གྱུར་པའི་རླུང་ཕྲ་མོ། དེ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་ལུས་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་ལུས་ནི། སྤྱིར་སྟོང་པ་བཞིའི་གཞོན་པའི་རླུང་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་འོད་གསལ་གྱི་བཞོན་པའི་རླུང་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་རོ། །ཇི་སྲིད་དུ་ལུས་རགས་པ་གཡོ་འགུལ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དེ་སྲིད་དུ་གཅིག་མའི་ལུས་ཀྱིས་བྱ་བ་མི་བྱེད་ཅིང་། ལུས་དེ་བཞིན་ལག་གི་རྣམ་པར་ལྡང་མི་ནུས། ལུས་ཏེ་རླུང་རགས་པ་མ་ལུས་པ་སྙིང་གའི་མི་ཤིགས་པ་ལ་ཐིམ་པའི་སྐབས་ཀྱིས་ལུས་རགས་པ་གཡོ་འགུལ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་རྒྱུད་ཆད་པའི་ཚེ་གཅིག་མའི་ལུས་དེ་བཞིན་ལག་གི་རྣམ་པར་ལངས་ཏེ་འགྲོ་འོང་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་དོ། །ཐོགས་ལུགས་ལ། གཅིག་ལུས་འདི་གཟུགས་སྐུའི་ཉེར་ལེན་དུ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས་གསུངས་ཏེ། གཞི་དུས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ལ་གནས་སྐབས་པ་རགས་པའི་ལུས་ཅིག་དང་། རླུང་སེམས་ཙམ་ལས་གྲུབ་པའི་གཅིག་མའི་ལུས་གཉིས་ཡོད་པར་ནི་འོག་ཏུ་སྒྲུབ་ལ། དེའི་ཚེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་ཉེར་ལེན་གཅིག་མ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཡིན་པར་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རླུང་སེམས་ཙམ་ལས་གྲུབ་པའི་གཅིག་མའི་ལུས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ལས་ཀྱང་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་སྒྲུབ་དགོས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། ལུས་རགས་པ་ནི་དང་པོ་མངལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་སུ་མ་སྐྱེས་ཀྱང་། སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་མེད་པ་མིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཤི་བའི་ཚེ་འབྱུང་ལུས་རགས་པ་དོར་ཡང་། སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་མི་ལྡོག་པས་གཅིག་མའི་ལུས་མིན་ཏེ། ཆུ་ལ་ཚ་བ་བཞིན་ནོ། །རླུང་སེམས་ཀྱི་ལུས་ནི། གནས་སྐབས་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་མི་ལྡོག་པས་གཅིག་མའི་ལུས་ཏེ། ཆུ་ལ་གཤེར་བ་བཞིན་ནོ། །ད་ལྟ་གཟུགས་ལུས་རགས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་གཅིག་མའི་ལུས་ནི་རླུང་སེམས་ཙམ་ཞིག་གི་ལུས་ཡིན་པས། ལུས་རགས་པ་ནི་དེའི་གནས་ཁང་དང་འདྲའོ། །དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱང་། གཙོ་བོ་ནི་སྒྱུ་མའི་ལྷ་སྐུ་གང་ལས་སྒྲུབ་པའི་གཞི་གཅིག་མའི་ལུས་ངོས་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །དེའི་སེམས་ནི་དབང་ཤེས་མིན་གྱི། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཙམ་ཞིག་དང་། རླུང་ཡང་། རྩ་བའི་རླུང་གཞན་བཞི་དང་། ཡན་ལག་གི་རླུང་ལྔ་མིན་གྱི། སྲོག་འཛིན་དང་། དེ་ལ་ཡང་ཕྲ་རགས་གཉིས་ལས་ཕྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། གདོད་མ་ནས་རང་དང་རང་ཆས་སུ་གྲུབ་པའི་ལུས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

གཅིག་ལུས། གཅིག་མའི་ལུས་དང་འདྲ།

གཅིག་སེམས། གཅིག་སེམས་ཕྲ་མོ་དང་འདྲ།

གཙུག་སེམས་ཕྲ་མོ། དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་ཚེ་ཡང་དྲི་མའི་རང་བཞིན་དུ་མ་སྐྱེས་ཤིང་། དྲི་མ་དང་འབྲལ་རུང་དུ་གནས་ལ། འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་དུས་སུ་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་སེམས་ཤིག དཔེར་ན་གསེར་བཟང་པོ་ནི་གཡའ་དང་བཅས་པའི་ཚེ་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་གཡའ་དང་མ་འདྲེས་ཤིང་དེ་དང་འབྲལ་རུང་དུ་གནས་པ་དང་། ཆུ་ནི་རྙོག་པ་དང་བཅས་ནའང་དེ་དང་འབྲལ་རུང་དུ་གནས་པ་བཞིན་ནོ། །གཙུག་སེམས་ཕྲ་མོ་འདི་ཐུགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་མ་གཏོགས་སོ་སྐྱེ་ཐ་མལ་པ་རྣམས་ལ་འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་མ་གཏོགས་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང་། ཇི་སྲིད་དུ་སེམས་རགས་པས་དམིགས་རྣམ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དེ་སྲིད་དུ་སེམས་ཕྲ་བས་དམིགས་རྣམ་མི་འཛིན་ལ། སེམས་ཕྲ་བས་དམིགས་རྣམ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཚེ་སེམས་རགས་པ་འགགས་ནས་མེད་པར། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ཐེན་ཐྲིས་ལས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་གཞལ་བྱ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡོད་མེད་ལ་དོགས་གཅོད་བྱ་དགོས་པའང་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །གཙུག་སེམས་ཕྲ་མོ་འདི། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པར། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས་གསུངས་ཏེ། གཞི་དུས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ལ་གནས་སྐབས་པ་རགས་པའི་ལུས་ཅིག་དང་། རླུང་སེམས་ཙམ་ལས་གྲུབ་པའི་གཙུག་མའི་ལུས་གཉིས་ཡོད་པར་ནི་འོག་ཏུ་སྟོན་ལ། དེའི་ཚེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་ཉེར་ལེན་གཙུག་མ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཡིན་པར་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རླུང་སེམས་ཙམ་ལས་གྲུབ་པའི་གཙུག་མའི་ལུས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ལས་ཀྱང་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་སྒྲུབ་དགོས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉེ་མ། ལུས་ཀྱི་རྒྱུ་མའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། མར་སྣེ་བཤང་ལམ་དང་འབྲེལ་ཞིང་། ཡར་སྣེ་ལོང་ག་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ་མ་ཞིག རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་ཡན་ལག་གི་རླུང་ལྔ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ། གཉེ་མ་སྦྲུལ་དང་འདྲ་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ།

གཉེན་པོ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཇོམས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས། ཁ་གཏད། གཉེན་པོ་དུ་ཞེ་ན། གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། སྤོང་བའི་གཉེན་པོ། གཞིའི་གཉེན་པོ། ཐག་སྲིང་བའི་གཉེན་པོ། རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་གཉེན་པོ་དང་བཞིའོ། །དབྱིག་གཉེན་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། གཉེན་པོ་ཡང་རྣམ་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན་སྨྲས་པ། གཉེན་པོ་རྣམ་བཞི་སྤོང་བ་དང་། །གཞི་དང་སྲིད་ཉིད་རྣམ་པར་ནི། །སུན་འབྱིན་ཞེས་བྱ། སྤོང་བ་གཉེན་པོ་ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་མོ། །གཞི་གཉེན་པོ་ནི་དེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། གང་གིས་དེས་ཐོབ་པའི་སྤོང་བ་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པར་བྱེད་པའོ། །ཐག་བསྲིང་བའི་ངོ་བོའི་གཉེན་པོ་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཉེས་པ་ཆད་པ་ཐག་བསྲིང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དག་ན་རེ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ

ཡང་ཡིན་ཏེ། དེས་ཀྱང་ཐོབ་པ་དེ་ཐག་སྲིད་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །རྣམ་པར་སྨིན་འབྲིན་པའི་གཉེན་པོ་ནི་ལམ་གང་གིས་ཁམས་དེ་ལ་རྐྱེན་དུ་མཐོང་ནས་རྣམ་པར་སྨིན་འབྲིན་པར་བྱེད་དོ། །གཞན་ཡང་འདི་དག་གི་གོ་རིམས་རྣམ་པར་སྨིན་འབྲིན་པའི་གཉེན་པོ་ནི་སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་དམིགས་པ་སྦྱོར་བའི་ལམ་མོ། །སྤོང་བ་གཉེན་པོ་ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་དོ། །གཞི་གཉེན་པོ་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་མོ། །ཐག་བསྲིང་བའི་ངོ་བོའི་གཉེན་པོ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཆེས་ལེགས་པར་འགྱུར་རོ། །མཛོད་ཊཱི་ཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས་ཀྱང་། སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། གཞིའི་གཉེན་པོ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། ཐག་སྲིང་བ་ཉིད་ཀྱི་གཉེན་པོ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་འབྲིན་པའི་གཉེན་པོ་སྲུང་བྱ་གང་གི་རྐྱེན་མཐོང་ནས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་སྨིན་འབྲིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །མཛོད་རྩ་བ་ལས། གཉེན་པོ་རྣམ་བཞི་སྤོང་བ་དང་། །གཞི་དང་སྲིང་ཉིད་རྣམ་པར་ནི། སྨིན་འབྲིན་ཞེས་བྱ་དམིགས་པ་ལས། །ཉོན་མོངས་པ་ནི་སྲུང་བྱར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས། མདོ་སྡེ་ཟབ་མོ་ཀློག་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པ། སྙིང་རྗེ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒོམ་པ་སོགས་དགེ་བའི་ཉམས་ལེན་ཡིན་ནོ་ཅོག་ལ་ཟེར།

གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞི། རྟེན་གྱི་སྟོབས། (སྐྱབས་སེམས་གཉིས) རྣམ་པར་སྨུན་འབྲིན་པའི་སྟོབས། (འགྱོད་སེམས) ཉེས་པ་ལས་སླར་ལྡོག་པའི་སྟོབས། (སྡོམ་སེམས) གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས། (ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་དགེ་སྦྱོར་ཐམས་ཅད་དོ) སྒྲ་བཤད་ནི། སྡིག་སྒྲིབ་འཇོམ་བྱེད་ཡིན་པས་ན་གཉེན་པོ། དེ་འཇོམ་པ་ལ་མཐུ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ན་སྟོབས་ཞེས་བྱའོ། །འདུལ་བའི་སྐབས་སུ་རྟེན་གྱི་སྟོབས་ཞེས་པ་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་སའི་རང་ལས་བསླབ་པ་རྣན་པའི་དགེ་སློང་ལྷ་བུ་ལ་ཟེར་ཏེ། མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། དེ་ཡང་གང་གི་མདུན་དུ་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཡུལ་དེ་རྟེན་གྱི་སྟོབས། འགྱོད་པ་སྨུན་འབྲིན་པའི་སྟོབས། ཕྱིན་ཆད་སྡོམ་པ་སོར་ཆུད་པའི་སྟོབས། ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་པ་ཉིད་དགེ་བ་ཡིན་པས་གཉེན་པོའི་སྟོབས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྟོབས་བཞི་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ཚང་ན་སྡིག་པ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་འདག་པར་ངེས་ཏེ། མདོའི་ལུང་། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་༡༧༥ན་དྲངས་པ་ལས། སྡིག་པ་ཤིན་ཏུ་མི་ཟད་བྱས་པ་དག །བདག་ལ་རྣམ་པར་སྨོད་པས་སྲབ་པར་བྱེད། །རབ་ཏུ་བཤགས་དང་སྡོམ་པར་བྱེད་པས་ནི། །དེ་དག་རྩ་ནས་འབྲིན་པར་ངས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉེན་པོ་ལྡེམ་དགོངས། ❶ གཉེན་པོ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་བཞི་སྟེ། མཉམ་པ་ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས། སྟོན་པས་ང་དེའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་སུ་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱས་ཤིང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་། དུས་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། ལེ་ལོ་ཅན་གྱི་གཉེན་པོར་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་ཙམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གང་ཟག་གི་བསམ་པ་ལ་དགོངས་པ་ནི་སྦྱིན་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་སྦྱིན་པ་ལ་སྨད་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བསྔགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས་གསུངས། ❷ ལྡེམ་དགོངས་བཞིའི་གསུམ་པ། དམ་པའི་ཆོས་བརྙས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་བརྒྱད་འདུལ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཐེག་ཆེན་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །❸ (བཀའ་བརྒྱུད) གཉེན་པོར་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་སྐུ་བོང་ཆུང་ཞིང་སྐུ་ཚེ་ཐུང་བ་ལ་སོགས་པས་སྟོན་པ་གཞན་ལས་དམན་པ་ཞིག་གོ་སྙམ་པ་ལ་དགོངས་ཏེ། ང་དེའི་ཚེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་དུ་གྱུར་ཏོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཉན་པ་པོས་གཟུགས་སྐུར་མཉམ་པར་གོ་ཞིང་། འཚང་པ་པོས་ཚོགས་རྫོགས་པར་མཉམ་པ། ཆོས་སྐུ་ཐོབ་པར་མཉམ་པ། འགྲོ་དོན་མཛད་པར་མཉམ་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་སོ། །

གཉེན་འབྲེལ་སྐོར་གྱི་མིང་། བཟའ་ཟླ་ཕོ་ལ་ཁྱོ་བོ་དང་། །བཟའ་ཟླ་མོ་ལ་ཆུང་མ་ཟེར། །ཁྱོ་གའི་གཅེན་དང་གཅུང་བོ་ནི། །རང་གི་ཆུང་མའི་སྙིད་པོ་ཡིན། །ཁྱོ་གའི་ཨ་ཅེ་ནུ་མོ་ནི། །ཆུང་མའི་སྙིད་མོ་ཆེ་ཆུང་ཟེར། །དེ་བཞིན་ཆུང་མའི་མིང་སྲིང་ཡང་། །ཁྱོ་གའི་སྙིད་པོ་སྙིད་མོ་ཡིན། །ཆུང་མའི་ཕུ་བོ་ནུ་བོ་ནི། །རང་གི་ཁྱོ་གའི་སྐྱུད་པོ་དང་། །ཁྱོ་གའི་གཅེན་མོ་གཅུང་མོ་ནི། །རང་གི་ཆུང་མའི་སྐྱུད་མོ་ཡིན། །ཆུང་མའི་ཕ་དང་མ་གཉིས་ལ། །ཁྱོ་བོའི་ཁྱོས་པོ་ཁྱོས་མོ་ཟེར། །དེ་བཞིན་ཁྱོ་གའི་ཕ་མ་གཉིས། །ཆུང་མའི་སྒྱུག་པོ་སྒྱུག་མོ་ཟེར། །དེ་རྣམས་རང་གི་གཉེན་འབྲེལ་ཡིན། །ཞིབ་པ་རིགས་རུས་ཚོ་འབྲང་གི་འབོད་མིང་ཞེས་པར་གཟིགས།

གཉེན་བཤེས། གཉེན་ཉེ་དུའི་མིང་།

གཉེར། ❶ ཡོན་ཏན་སོགས་འཐོབ་དོན་དུ་འབད་པ་བྱེད་པ། བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ བོས་པ། བྱང་ཆུབ་མཆོག་གི་སེམས་ནི་བསྐྱེད་བགྱིས་ནས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདག་གིས་མགྲོན་དུ་གཉེར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❸ ཁྲོ་ཉམས་སྟོན་པ། འཇིགས་རྫམ་སྟོན་པ། དཔེར་ན་སྟག་གིས་ཁ་གཉེར་གྱི་འདུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ གཉེར་མའི་ཚིག་བསྡུས་པ། ཁྲོ་གཉེར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཉོད། (བརྡ་རྙིང་) བུད་མེད་རྣམས་མནའ་མར་འགྲོ་དུས་མག་པའི་ཁྱིམ་ཚང་ལ་ངེས་པར་དུ་སྐྱོད་དགོས་པའི་དངུལ་དངོས་ཀྱི་མིང་། བག་རྫོངས་དང་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བ་ཞིག ཕྱི་རྒྱལ་བས་ dowry ཟེར་ལ། རྒྱ་གར་བས་ད་ཧེཛ་दहेज, dehej ཟེར། ལུགས་སྲོལ་འདི་གནའ་བོ་རྒྱ་གར་དང་ཡུ་རོབ་སོགས་ན་དར་སྲོལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། ཕྱི་ལོ་༡༩༦༡ལོར་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་ཁྲིམས་ཐོག་ནས་ལུགས་སྲོལ་དེ་རིགས་མི་ཆོག་པའི་ཡོངས་ཁྱབ་བཀག་སྡོམ་བྱས་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་བྱས་ན་འདི་བག་མ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐལ་བ་རྣམས་རྫོང་བ་ཡིན་ལ། ཕྱིས་འདི་ཚོང་ལྟ་བུར་གྱུར་ཏེ་བག་མའི་ནང་མིར་དཀའ་ངལ་དང་སྲུན་གཙེར་ཚད་མེད་བཟོ་བའི་ལམ་ལུགས་ངན་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏོ། །གཉོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ (ག) ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། ཁྱིམ་དེའི་སྐྱེ་བོས་སྨྲས་པ། བྲམ་ཟེ་ཅི་ཞིག་སློང་། བུ་མོ་སློང་ངོ་། །སུའི་ཕྱིར། མཉན་ཡོད་ན་ཁྱིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱི་བུ་ལེགས་སྐྱེས་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་འོ། །དེ་རྣམས་ཀྱིས་སྨྲས་པ། བདག་ཅག་རིགས་ནི་མཉམ་ན། འོན་ཀྱང་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གཉོད་མང་དུ་དགོས་སོ། །མང་ཁྱད་ཇི་སྙེད། གངས་ཅན་རིའི་གླང་པོ་ཆེ་བརྒྱ། རྟ་བརྒྱ། གསེར་གྱི་རྒྱན་བརྒྱ། དྲེའུའི་ཤིང་རྟ་བརྒྱ། ཐོ་གར་ཡུལ་གྱི་བུ་མོ་བརྒྱ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉོད་ཀ། (བརྡ་རྙིང་) འཐོས་ཁ། ལི་ཤུར་སོགས་ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

མཉན་ན་ཚིག་མི་ཟིན་ཞེས་སོགས། མཉན་ན་ཚིག་མི་ཟིན། བསམས་ན་དོན་མི་གོ བསྒོམས་ན་རྒྱུད་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་བློའི་མཐུ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བའི་དུས་སུ་ཞིང་གི་མཐུ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་མན་ངག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་གཞུང་ཚིག་ཡིན།

མཉན་ཡོད། <ཁྲབ་སྒྲི> (འདུལ་བ) ཤར་རྒྱ་གར་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་དྲུག་ཅེས་གྲགས་པའི་ཡ་གྱལ་ཞིག Balrampur བལ་རམ་པུར་ནས་མེ་ལི་བཅུ་ཙམ་སོང་ན་མཉན་ཡོད་དུ་སླེབས། འདི་རྒྱ་གར་གྱི་ Uttar Pradesh "ཨུཏྟ་ར་པྲ་དེཤ" ལམ་བྱང་ཕྱོགས་མངའ་སྡེ་ཞེས་པའི་མངའ་སྡེ་དེའི་ནང་ཡོད། ལྑཱ་ནཱ་ཋ་སླི་ཡང་མངའ་སྡེ་དེ་ཀའི་ནང་ཡོད། འདི་ལྑཱ་ནཱ་ཋ་སླི་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སུ་བལ་ཡུལ་དང་ཡང་ཧ་ཅང་ཉེ་བའི་སར་ཡོད། མཉན་ཡོད་དུ་སྟོན་པ་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་བཞུགས་ (དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། མཉན་ཡོད་དུ་སྟོན་པ་ལོ་ཉེར་ལྔ་བཞུགས་པར་བཤད་པ་དང་། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དུ་ལོ་ཉི་ཤུ་བཞུགས་པར་བཤད་ནའང་། བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོའི་དུས་བྱ་བོད་དུ་འགྱུར་བ་ལས། ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ་མཉམ་ཡོད་དུ། །ཞེས་མཉན་ཡོད་དུ་ལོ་ཉེར་གསུམ་བཞུགས་པར་གསུངས་པ་ཉིད་ཁུངས་བཙན་པར་མཐོང་ངོ་། །ལུང་འདི་སྒྲོང་རྫོལ་བླ་མ་འདུལ་བ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་༩༧༠ན་གསལ་ལོ།) པས། སྟོན་པས་བཞུགས་གནས་

ཀུན་གྱི་ནང་ནས་གཙོ་བོ་ཡིན། སྟོན་པའི་མཆོག་ཟླུང་དང་། འོད་སྲུང་ཆེན་པོ། འཆར་ཀ། ཧ་ཐུལ་སོགས་སྟོན་པའི་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཅུ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་ཀུན་ཀྱང་གནས་འདིར་ཕྱུན་རིང་བཞུགས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན། རྒྱལ་བྱེད་ཚལ་ནས་བྱང་དུ་བལྟས་ན་སོ་ཕག་གི་ལྷུགས་རི་ཞིག་པོ་སྣང་བརྒྱུད་ལྟ་བུ་མཐོང་བ་དེ་མཉན་ཡོད་དུ་ཡོད་པའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཤུལ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཤར་ངོས་ན་གྲོང་ཁྱེར་ཐོར་རེ་བ་བ་ཞིག་མཐོང་བ་དེ་ཤར་གྱི་ཀུན་དགའ་ར་བའི་ཤུལ་ཡིན་ནམ་ཟེར། དེས་ན་མཉན་ཡོད་འདི་ནི་རང་རེ་སངས་རྒྱས་པ་ཀུན་གྱིས་མཐོང་ན་སྟོན་པའི་མཛད་སྤྱོད་ཀུན་ལ་དྲན་གསོས་ཐེབ་པའི་གནས་ཡིན་པས་ཅིས་ཀྱང་མཇལ་བའི་ཐབས་ལ་བརྩོན་པར་རིགས་སོ། །མཉན་ཡོད་དུ་ཡོད་པའི་ཟྭར་མའི་རྙམ་ལྷུལ་དང་ཉེ་བ་ན་རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཚལ་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱི་ཀུན་དགའ་ར་བའི་ཤུལ་ཡོད་པར་བཤད། སྒྲ་བཤད་ནི། དྲང་སྲོང་མཉན་པ་དང་། ཡོད་པ་གཉིས་ཀྱིས་བརྩིགས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་ཡིན་པས་མཉན་ཡོད་ཅེས་བཏགས་པར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་སོ། །མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་ལ་སྟོན་པ་ཙང་ཟད་དང་བཅས་ཏེ་བཀོད།

མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། ❶ (འབྲས་དུས་ཀྱི་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས) སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་གཉིས་བདག་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཟེར། ❷ (རྒྱུ་དུས་ཀྱི་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས) ཚོར་བ་གསུམ་སྐྱོང་བའི་རང་བཞིན་དུ་རིགས་གཅིག་པར་རྟོགས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ལ། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཟེར།

མཉམ་གནས། ❶ ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ། ❷ མཉམ་གནས་ཀྱི་རྐྱང་དང་འདྲ།

མཉམ་གནས་ཀྱི་རྐྱང་། མི་མཉམ་དང་འདྲ། མཉམ་གནས་ཀྱི་རྐྱང་ནི། ལྷོ་བ་ན་གནས་ཤིང་། བྱེད་ལས་ནི། རྟོད་དང་ཟས་དྭངས་སྙིགས་འབྱེད། ཁ་དོག་ནི་ནག་པོ་ཡིན་པར་རྗེའི་གསུང་ན་གསལ། སྒྲ་བཤད་ནི། ལྷོ་བའི་གཏུམ་མོ་དང་མཉམ་དུ་གནས་པས་ན་མཉམ་གནས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ན་གསལ།

མཉམ་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་པ། དགོངས་པ་ཅན་བཞིའི་དང་པོ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཆོས་སྐུར་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་ང་དེའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་སུ་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

མཉམ་པའི་སྟབས། <ས་མ་པ་དཾ> ཀང་པ་གཉིས་གཤིབས་ནས་དྲང་པོར་བཞེངས་པའི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར། ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ལས། སོར་མོ་བཅུ་པོ་མདུན་དུ་བསྒྲིགས། །དྲང་པོར་བཞེངས་པ་མཉམ་པའི་སྟབས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་

རོ། །སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ལས་ཀྱང་། མཉམ་པའི་སྟབས་ཏེ་ཀྲང་པ་གཉིས་གཡིབས་ནས་རྐྱོང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཉམ་པར་བཞག་པ། ཁྲིང་ཧྲོད་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཞག་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཁྲིང་ཧྲོད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་ནས་སེམས་ཆ་མཉམ་པར་བཞག་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གཞི་བྱས། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། མཉམ་པར་གཞག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་ཧྲོད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དཔེ་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་ན། སྤྲང་མདའ་མཐོ་དམའ་མེད་པར་དབུས་ན་དྲང་པོར་གནས་པ་ལ་མཉམ་པར་གནས་ཞེས་པ་ལྟར། སེམས་ཁྲིང་ཧྲོད་ཀྱི་མཐའ་གང་དུའང་མི་གནས་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཞེས་བྱའོ། །སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང་དོན་གཅིག

མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པ། ཞི་གནས་ཐོབ་པ་ནས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་འགྱོད་པ་མེད་དང་། མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་དང་ཤིན་སྦྱངས་དང་བདེ་བས་མངོན་པར་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། འདོད་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནི་དེ་ལས་ལྷག་སྟེ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ས་པ་ཞེས་བྱའོ། །

མཉམ་མེད་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེ། རྗེ་བཙུན་མི་ལའི་སློབ་མ་མཉམ་མེད་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེ་ནི། སྔོན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཞལ་བཞུགས་པའི་ཚེ། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་ཁྱིམ་བདག་ཆེན་པོ་ཕྱུག་ཅིང་རིགས་མཐོ་བའི་སྲས་སུ་འཁྲུངས་པའི་ཚེ། བྱ་ཧྲོད་ཕུང་པོའི་རི་ལ་མདོ་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ཞུ་མཁན་གྱི་ཟླ་འོད་གཞོན་ནུ་དེ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་། གཞོན་ནུའི་དུས་སྐབས་པ་བསླབས་ནས་མཁས་པར་གྱུར་པས་ན་ལྷ་རྗེར་གྲགས། རྗོ་མོ་ཞིག་ཀྱང་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་འགའ་བཞེས་དུས་རྗོ་མོ་དེ་འདས་པས་ཐུགས་སྐྱོ་སྟེ་དགུང་ལོ་ཉེར་དྲུག་ལ་ཆོས་སྒོར་ཞུགས་ཏེ། དཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་ཤ་བ་སྒང་པ་ལས་བསྙེན་པར་རྫོགས། བྱ་ཡུལ་བ། སྟག་ཏུམ་པ། ལྕགས་རི་གོང་ཁ་བ་རྣམས་ལ་བཀའ་གདམས་ཀྱི་ཆོས་མང་དུ་གསན། དགུང་ལོ་སོ་གཉིས་པར་མི་ལའི་སྙན་པས་ཐུགས་ཕྲོགས་ཏེ་མཇལ་དུ་ཕྱིན་པས་དགྱེས་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་བཟུང་སྟེ་གདམས་ངག་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་གནང་ཞིང་བསྒོམས་པས་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐུགས་ལ་འཁྲུངས། བཀའ་གདམས་ཀྱི་ལམ་རིམ་དང་། མི་ལའི་ཕྱག་ཆེན་གྱི་གདམས་པ་གཅིག་ཏུ་དྲིལ་ནས་ལམ་རིམ་ཐར་རྒྱན་མཛད། འདི་ནས་བཟུང་བཀའ་ཕྱག་ཆུ་བོ་གཅིག་འདྲེས་སུ་གྱུར། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་སྦྱོར་བྱ་བའི་ཁྲིད་རིམ་གྱིས་སློབ་མ་བཁྲི་བར་མཛད། མཉམ་མེད་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེའི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ལ་དྭགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དེ་ལ་ཡང་ནང་གསེས་ཀྱིས་ཕྱེ་ན། ཀརྨ་བཀའ་བརྒྱུད། ཕག་གྲུ། ཚལ་པ། འབྲི་

གུང་། འབྲུག་པ། སྟག་ལུང་། འབའ་རོམ། གཡའ་བཟང་། ཁྲོ་ཕུའི་བཀའ་བརྒྱུད་རྣམས་སོ་སོར་ཕྱུང་ངོ་། །མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ནི། དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེ། མཉམ་མེད་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེ། སྒམ་པོ་བ། རྗེ་སྒམ་པོ་བ། དྭགས་པོ་རིན་པོ་ཆེ། དྭགས་པོ་ཟླ་འོད་གཞོན་ནུ། ཟླ་འོད་གཞོན་ནུ་ཞེས་པའི་མཚན་འདི། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སྔོན་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་ལ་མདོ་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ཞུ་མཁན་གྱི་རྒྱལ་སྲས་ཟླ་འོད་གཞོན་ནུ་ཞུ་བ་དེའི་སྐུ་སྐྱེས་ཡིན་པས་ཆ་ནས་བཏགས དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན། བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་བཅས་སོ། །དགུང་ལོ་དོན་ལྔ་པ་ཆུ་བྱ་ལོར་འདས། 1079-1153

མཉམ་བཞག <སམཱ་ཧི་ཏ> མཉམ་པར་བཞག་པ་དང་དོན་འདྲ། མཉམ་པར་བཞག་པ་ལ་གཟིགས།

མཉམ་བཞག་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ཉིད། སྟོང་པ་ཉིད་དང་དོན་གཅིག རྗེའི་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས། རིགས་པའི་ཤེས་པས་ཆོས་ཅན་སྣང་བ་ལ་སྐྱེ་འགག་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་གྱི་སྟོང་པ་ལ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གྲུབ་བཤད་ནི། མཉམ་བཞག་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། ནམ་མཁའ་དེ་ཐོགས་རེག་བཀག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་ཡིན་པ་ལྟར་འདི་ཡང་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་བཀག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་ཡིན་པས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་ཐ་སྙད་བྱས་སོ། །

མཉེན་ལྕུག ཕྲ་ཞིང་ལྡེམ་ལ་མཉེན་པ། དེ་ཡང་མཉེན་ནི་སྙི་བ་དང་ལྕུག་པ་ནི་མི་གྲོང་བའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད།

མཉེལ་བ། ཐང་ཆད་པའི་ཞེ་ས། སྐུ་མཉེལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མཉེས་པ་གསུམ། བླ་མ་མཉེས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་གསུམ་སྟེ། ཟང་ཟིང་འབུལ་བ། ལུས་ངག་གིས་བསྙེན་བཀུར་བ། བཀའ་བཞིན་བསྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་མཉེས་པར་བྱེད་པ་དང་གསུམ་མོ། །མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། བཀུར་སྟི་རྙེད་པ་དག་དང་རིམ་གྲོ་དང་། །སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ན་གསལ།

མཉེས་གཤིན། སེམས་རྒྱུད་འཇམ་ཞིང་བཟང་བའི་དོན། དེ་ཡང་མཉེས་ནི་གཉེད་པའི་འདས་པ་སྟེ། ཞི་བའམ་དུལ་བའམ་འཇམ་པའམ་སྙི་བའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་ཀོ་བ་མཉེས་ལྟ་བུ། གཤིན་ནི་བཟང་པོའམ་མཛའ་བའམ་མཐུན་པའམ་གྲོགས་སམ་ལས་རུང་གི་མིང་སྟེ། ཞིང་ས་གཤིན་པོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། དེས་ན་སེམས་འཇམ་ཞིང་མཛའ་བའམ་བཟང་པོའི་དོན་ཡིན། བསྡུས་ཏེ་བཤད་ན། མཉེས་ནི་འཇམ་

པ། གཉིན་ནི་བཟང་པོའི་དོན་ནོ། །རྗེའི་བྱམས་བསྟོད་ཚངས་པའི་ཅོད་པན་མ་ལས། མཉེས་གཉིན་བྱམས་པས་རྟག་ཏུ་བརྟན་ཡང་ནག་པོའི་རྩ་ལག་སྲེག །ཉིན་ཏུ་བཅད་དཀའི་འཆིང་བ་བཅད་ཀྱང་སླིང་རྗེས་དམ་དུ་བཅིངས། །ཞི་བའི་བཏང་སྙོམས་རྒྱུན་དུ་ལྡན་ཡང་བདག་པས་གཞན་ལ་གཅེས། །འཇམ་དབྱངས་ཞབས་ལ་གུས་པས་བཏུད་ནས་མི་ཕམ་མགོན་ལ་བསྟོད། །ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཌི་སྐེར། ཕྱི་རྒྱལ་བས་ཊིསི་ཀེཊ་ཟེར་བ་དེའོ། | diskette/floppy disk འདི་ལ་འགྱུར་མི་འདྲ་བ། ཌི་སྐེར་དང་། འཕྲུལ་སྒྲོར། ཆེ་སྐེར་བཅས་ཡོད་པ་ལས། འོད་སྐེར་སོགས་ཀྱང་འཕྲུལ་གྱི་སྒྲོར་བ་ཡིན་པས། འཕྲུལ་སྒྲོར་མི་འགྲིག ཆེ་སྐེར་ནི་སྒྲ་དོན་གཉིས་ཀའི་ཆ་ནས་བསྒྱུར་ན་གོ་བ་ལེན་དཀའ་བས་མི་འགྲིག་པས། ཌི་སྐེར་ཉིད་འོས་པར་མཐོང་། །

རྙེད་བཀུར། རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟིའི་བསྡུས་མིང་། རྙེད་པ་ནི། མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད། བཀུར་སྟི་ནི། ལུས་ངག་གིས་གོང་དུ་བཀུར་བའམ་ཞབས་ཏོག དེ་ཡང་ན་བཟའ་སོགས་མཁོ་དགུའི་ཡོ་བྱད་འབུལ་བ་དང་། གུས་པར་སྨྲ་བ་དང་ཕྱག་འཚལ་བ་སོགས་ཀྱིས་གོང་དུ་བཀུར་བའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟིའི་མཚོད་པ་ནི། ན་བཟའ་དང་ཞལ་ཟས་དང་གཟིམས་ཆ་དང་གདན་དང་བསྙུན་གྱི་གསོས་སྨན་དང་ཡོ་བྱད་དང་བདུག་པ། ཕྱེ་མ། ཟླུག་པའི་ཕྲོས་དང་མེ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བ་དང་རོལ་མོའི་སྒྲ་དང་མར་མེ་སྣ་ཚོགས་འབུལ་བ་དང་། གུས་པར་སྨྲ་བ་དང་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་མངོན་དུ་ལྡང་བ་དང་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་དང་བསྟོད་པ་སྣ་ཚོགས་བརྗོད་པ་དང་ཡན་ལག་ལྔས་ཕྱག་བྱ་བ་དང་གཡས་ཕྱོགས་སུ་བསྐོར་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ ཅི ༡༧༣བ༣ལས་ཀྱང་། རྙེད་པ་ནི་ཆོས་གོས་ལ་སོགས་པའོ། །བཀུར་སྟི་ནི་ཕྱག་འཚལ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྙེད་པ། ❶ (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག) ཐོབ་པའམ་རག་པའི་དོན། རྙེད་པ་ལ་བཙལ་ནས་རྙེད་པ་དང་། མ་བཙལ་ཀྱང་སྐྱེས་དབང་གིས་རྙེད་པ་གཉིས་ཡོད། ཆ་ལག་བཙལ་ནས་རྙེད་ཅེས་པ་དང་། ལམ་ཀར་དངུལ་རྙེད་ལྟ་བུ། ❷ (མིང་ཚིག) ནོར་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འབྱུལ་བ། བླ་མ་དང་དགེ་འདུན་སོགས་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་དང་བའི་སེམས་ཀྱིས་འབུལ་རྒྱུའི་དངོས་རྫས། ནོར་དང་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་ཐོབ་པའི་མིང་། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་༡༨བ༨ལས། རྙེད་པ་ནི་ནོར་རྙེད་པའོ། །བཀུར་སྟི་ནི་བསྙེན་བཀུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❸ ནོར། རྫུ་དངོས།

རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི། རྙེད་བཀུར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྙེད་པ་ལེགས་པར་རྙེད་དོ། ❶ སྐལ་བ་བཟང་པོའམ། གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཐོབ་པ་ལ་ཟེར། ཇོ་བོའི་ལམ་རིམ་ལས། འདི་འདྲ་བའི་སྐྱབས་གསུམ་ལ་བརྟེན་དུ་ཡོད་པ་ནི་བདག་གིས་རྙེད་པ་ལེགས་པར་རྙེད་དོ་སྙམ་ནས་དགའ་བ་ཟེ་འཕེལ་དུ་འགྱུར་བའོ། །ཞེས་དང་། གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཞུགས་པས་རང་གི་དོན་མ་ཚང་བ་མེད་པར་ཞར་ལ་འགྲུབ་པའི་ཐབས་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་ཏུ་ཡོད་པ་ནི། ཀྱེ་མའོ་བདག་གིས་རྙེད་པ་ལེགས་པར་རྙེད་དོ་སྙམ་དུ་བསམས་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ (མ་) ༢༢བ༩ལས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མི་འཛུམས་པ་དེ་མཐོང་བ་ནི་རྙེད་པ་ལེགས་པར་རྙེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ འབྱུལ་བ་ལེགས་པར་ཐོབ་བོ་ཞེས་པའམ། ཇན་པ་ལེགས་པར་ཐོབ་བོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

རྙེད་པས་རྙེད་པ་འཚོལ་བ། ① རྙེད་པས་རྙེད་པ་འཚོལ་བ་ནི། བདག་ལ་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཁ་ཅིག་གིས་ལྷུང་བཟེད་བྱིན་པ་མ་བླངས་སོ་འདི་ནི་བདག་ལ་རྒྱལ་པོ་ཆེ་གེ་མོ་ཞིག་གིས་བྱིན་པའོ་ཞེས་སྨྲ་ཞིང་། འདི་ནི་སྦྱིན་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཁྱད་འཕགས་པའོ་སྙམ་དུ་སེམས་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པས་སྨྲ་བའོ། །ཞེས་རིན་ཆེན་དར་ཊཱི་ཀ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབུ་མ་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། རྙེད་པས་རྙེད་པ་རྣམས་འདོད་པ། །སྔར་ཐོབ་པ་ལ་བསྔགས་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ② གཞན་ལས་རྙེད་པའི་རྙེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་རྙེད་པ་གཞན་གྱི་དོན་དུ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པའམ། ཟང་ཟིང་ལ་སོགས་པ་རྙེད་པའི་དོན་དུ་སྟོབས་པར་བྱེད་ཅིང་། ཇི་ལྟར་ན་རྙེད་པ་རྙེད་པར་འགྱུར་ཞེས་རྙེད་པས་རྙེད་པ་བསྒྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདུལ་བ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །③ སྦྱིན་བདག་དང་མཛའ་བཤེས་སོགས་ལ་ཕར་ཟན་པའམ་ལག་རྟགས་ཆུང་ཆུང་ཞིག་སྤྲད་ནས་ཚུར་ཆེན་པོ་ཞིག་འཐོབ་ཏུ་རེ་བ་ལ་ཟེར།

རྙེད་བཙོན། གཏའ་མའི་ཚུལ་གྱིས་བྱིན་པ།

རྙོག་པ་ལྔ། སྙིགས་མ་ལྔ་དང་དོན་གཅིག ཐ་སྙད་འདི་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་དྲི་མེད་བཤེས་གཉེན་གྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་པ་ (དུ་པ་) ཤོག་གྲངས་༢༢༩བ༥ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་རྙོག་པ་ལྔ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་རྙོག་པ། བསྐལ་པའི་རྙོག་པ། ཚེའི་རྙོག་པ། ཉོན་མོངས་པའི་རྙོག་པ། ལྟ་བའི་རྙོག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྙིགས་མ་དང་རྙོག་པ་གཉིས་གོ་དོན་མཐུན་བརྡ་མི་འདྲ་བས། ནམ་རྒྱུན་སྙིགས་མ་ལྔ་ཟེར་དུས་སྙིགས་རོ་ལྔ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་གོ་ཡང་། འདིར་སེམས་ཅན་རྙོག་པ། དུས་རྙོག་པ། ཚེ་རྙོག་པ། ཉོན་མོངས་རྙོག་པ། ལྟ་བ་རྙོག་པ་ཞེས་བརྗོད་དུས་མཐུན་བརྡ་གོ་བ་ལེན་སྟངས་མི་འདྲ་བ་འོང་བས་དཔྱད་པར་བྱའོ། །

སྙན་གྲོན། སྙན་སེང་ཞུ་བའམ། ཉ་བར་གྲོག་པའི་དོན། རྒྱུབས་ཐོ་སྙན་གྲོན་ཞུས་ལྟ་བུ། དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་སུ་ “སྙན་སྒྲོན” ཞེས་བྲིས་ཡོད།

སྙན་བརྒྱུད་སྤྲུལ་པའི་གླེགས་བམ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་རྗེ་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་རྣམ་གཉིས་ཞལ་འཛོམས་ནས། རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་ལ། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེ་ཕྱི་མ། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་པ་ཇི་ཙམ་གནས། བསྟན་པ་འཛིན་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ཇི་ཙམ་འབྱུང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་ཚེ་ཕྱི་མ་དང་། སྐུ་ཚེ་རིང་ཐུང་། བསྟན་པ་འཕེལ་འགྲིབ། བསྟན་པ་བསྟན་འཛིན་དང་བཅས་པ་ལ་དགྲ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་ཚུལ། དེ་གང་ཟག་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་ཐབས་གང་གིས་འདུལ། བསྟན་པ་བསྟན་འཛིན་དང་བཅས་པ་ལ་དད་ཅིང་མཐུན་རྐྱེན་སྒྲུབ་པའི་སྦྱིན་བདག་ཇི་ལྟ་བུ་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལུང་བསྟན་སྙན་ནས་སྙན་དུ་བརྒྱུད་པའི་མན་ངག་གི་ཆུན་པོ་ལ། དགེ་ལྡན་སྙན་བརྒྱུད་སྤྲུལ་པའི་གླེགས་བམ་ཟེར། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་«དགེ་ལྡན་བཀའ་བརྒྱུད་རིན་པོ་ཆེའི་ཟབ་ལམ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མདོར་བསྡུས་གཉེར་གྱི་ཁ་བྱང་ལྟ་བུ»ལས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྙན་བརྒྱུད་སྤྲུལ་པའི་གླེགས་བམ་དང་བཅས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་དྲུང་དུ་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ལེགས་པར་གསན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་དག་གི་དོན་རགས་པ་འགའ་ཞིག་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་མངའ་ཞིང་། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་ལ་མངའ་བར་གསུངས་ངོ་། །{བརྒྱུད་རིམ་ལ་མི་འདྲ་བའི་ལུགས་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི} ༡ རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས། ༢ རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། ༣ རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ། ༤ བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན། ༥ གྲུབ་ཆེན་ཆོས་རྡོ་རྗེ། (འདི་ལ་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་ཡང་ཟེར) ༦ རྗེ་དབེན་པ་ས་པ་ཆེན་པོ་བློ་བཟང་དོན་གྲུབ། (རྒྱལ་བ་བློ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཡང་ཟེར) ༧ མཁས་གྲུབ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས། ༨ པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་སྙན་བརྒྱུད་ཕལ་ཆེར་ཡི་གེར་འགོད་པར་མཛད་པར་གསུངས། ༩ རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཚན། ༡༠ རྗེ་བཙུན་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས། ༡༡ རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་བློ་བཟང་རིག་གྲོལ། ༡༢ གྲུབ་དབང་བློ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ། ༡༣ ཡོངས་འཛིན་པཎྜི་ཏ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། ༡༤ རྗེ་བློ་བཟང་བསྐལ་བཟང་ཆོས་རྒྱལ། ༡༥ དཏུལ་ཚུ་ཧྲམ་ཧྲ་ད་བཅས་སོ། །{ལུགས་གཉིས་པ་ནི} ཡང་ན། ༡ རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔའི་དབྱངས། ༢ རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། ༣ རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ། ༤ བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན། ༥ གྲུབ་ཆེན་ཆོས་རྡོ་རྗེ། ༦ རྗེ་དབེན་ས་པ་བློ་བཟང་དོན་གྲུབ། ༧ མཁས་གྲུབ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས། ༨ པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན། ༩ རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཚན། ༡༠ རྗེ་བཙུན་

བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས། ༡༡ ཐོ་པ་སྤྲུལ་སྐུ་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས། ༡༢ རྗེ་བློ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ། ༡༣ ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། ༡༤ རྗེ་ངག་དབང་བྱམས་པ་རིན་པོ་ཆེ། ༡༥ དཧཱུལ་ཆུ་ཧྲྀཀཱ་ཞྭ་དྲ་བཅས་སོ། །བརྒྱུད་པ་ཕྱི་མ་འདི་ཕྱག་ཆེན་དང་བྲུང་འབྲེལ་གྱི་བརྒྱུད་པར་གསུངས་སོ། །དེ་རྗེས་ཀྱི་སྙན་བརྒྱུད་ཀྱི་གདམས་པ་འཛིན་པའི་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་མ་མཐོང་། འདི་དཧཱུལ་ཆུ་ཧྲྀཀཱ་ཞྭ་དྲ་སོགས་ཀྱི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། བརྒྱུད་རིམ་གྱི་གྲངས་འདྲེན་ཚུལ་ཅུང་མི་མཐུན་པ་གཞན་ཡང་སྣང་ངོ་། །

སྙན་བརྒྱུད་ཚད་མ་བཞི། (གསང་ སྔགས) དབང་གི་ཆུ་བོ་མ་ནུབ་པ། བྱིན་རླབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་མ་ཉམས་པ། གདམས་ངག་གི་སན་མ་ལོག་པ། མོས་གུས་ཀྱིས་བསམ་པ་ཚིམ་པ་སྟེ་བཞིའོ། །དེ་ཡང་དབང་གི་ཆུ་བོ་མ་ནུབ་པ། (གསང་ སྔགས) དབང་གི་ཆུ་བོ་མ་ནུབ་པ་ནི། བླ་མ་ལས་དབང་བཞི་ཐོབ་ཉིན་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཉིན་རེ་བཞིན་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་བཞི་བྱིན་རླབས་རེ་མ་ཆག་པར་བགྱིས་ན་དབང་གི་བྱིན་རླབས་མི་ཡལ་བར་གནས་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་ཆོས་གཅིག་ཉིན་དབང་ཐོབ་ན་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་སྐྱ་རེངས་ཤར་བ་ནས་ཆོས་གསུམ་གྱི་སྐྱ་རེངས་ཤར་ཁ་ཚུན་ལ་དབང་བཞི་རེ་མ་བྱུང་ན་བྱིན་རླབས་ཡལ་བར་འགྱུར་བས། ཉིན་རེ་བཞིན་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་བཞི་རེ་བླང་བར་བྱས་ན་དབང་གི་ཆུ་བོ་མ་ནུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་དབང་བཞི་རྒྱས་པར་མི་དགོས་པར་སྨྲི་འགྲེ་བསྡུས་པ་དེ་གས་ཆུང་བར་གསུང་ངོ་། །ཁོ་བོ་ལྟར་ན་དེའི་དོན་ནི། བླ་མའི་དྲུང་ནས་བླ་མེད་ཀྱི་དབང་ཞུས་ཏེ་དེའི་བརྒྱུད་པ་མ་ཉམས་པ་ཡོད་པ་ལ་ཟེར་ཏེ། མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་འབོར་ཇ་༡༤༣བ[8]ལས། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་དག་ལ་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་དབང་གི་ཆུ་བོ་ནུབ་བམ་མ་ནུབ། མ་ནུབ་ན་དབང་གི་ཆུ་བོ་ནུས་པ་འགགས། གྲུབ་ཆེན་བི་ར་ཝ་པ་ལ་སྙན་བརྒྱུད་བཞིས་གདམས་པའི་དོན་འཆད་པ་ན། བདག་མེད་ལྷ་མོ་བཅོ་ལྔས་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་དབང་བཞི་རྫོགས་པར་བསྐུར་བ་ལ་དབང་གི་ཆུ་བོ་མ་ནུབ་པར་གསུངས་གདའ། དེ་དག་ལ་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་དབང་གི་ཆུ་བོ་ནུབ་ན། གསང་འདུས། བདེ་མཆོག དུས་འཁོར་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ཆད་ནས་མེད་པར་ཁས་ལོངས་ཤིག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བྱིན་རླབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་མ་ཉམས་པ་ནི། བླ་མ་སྔ་མ་སྔ་མའི་བྱིན་རླབས་ཀྱིས་རྒྱུད་སྨིན་དང་མཐུན་པའི་རྟོགས་པ་སྐྱེས་པ་ལ་ཟེར། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབོར་ཇ་༡༤༤ན་༣ལས། གཉིས་པ་ལྟར་ན་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་དག་སུ་ལའང་། བླ་མ་སྔ་མ་སྔ་མའི་བྱིན་རླབས་ཀྱིས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་རྒྱུད་སྨིན་དང་མཐུན་པའི་རྟོགས་པ་རྣ་གཅིག་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པར་འགྱུར་བས། མར་པ་ལོ་ཙཱ་བ་དང་མིད་ལ་རས་པ་དང་། ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་སོགས་དེ་དག་ལ། རྒྱུད་སྨིན་དང་

མཐུན་པའི་རྟོགས་པ་སྣ་གཅིག་ཀྱང་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས་མ་མྱོང་ངོ་ཞེས་སྨྲ་བ་འདི་ལྟ་བུ་ལས་འཆལ་གཏམ་ཆེ་བ་གང་ཞིག་སྨྲ་རྒྱུ་ཡོད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གདམས་ངག་གི་སརྐ་མ་ལོག་པ་ནི། ཧིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བྱོད་རྟགས་ལ་བྱོད་རྟགས་སུ་ངོ་ཤེས་པ་ལ་ཟེར། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབོར་བྱ་༡༩༩ན་༥ལས། གདམས་ངག་གི་སརྐ་མ་ལོག་པ་བྱ་བ། ཧིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བྱོད་རྟགས་ལ་བྱོད་རྟགས་སུ་ངོ་ཤེས་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །མོས་གུས་ཀྱི་བསམ་པ་ཞིམ་པ་ནི། རྒྱུད་སྡེ་དང་མཐུན་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ལ་ཉམས་མྱོང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེས་པ་ལ་ཟེར། མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་འབོར་བྱ་༡༩༣བ༨ལས། མོས་གུས་ཀྱིས་བསམ་པ་ཞིམ་པ་བྱ་བ། རང་རྒྱུད་ལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རྒྱུད་སྡེ་དང་མཐུན་པའི་རྟོགས་པ་ལ་ཉམས་མྱོང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་ཁྱད་པར་སྐྱེས་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྙན་བརྒྱུད་ཚད་མ་བཞི་ལྡན། (གསང་སྔགས) དབང་གི་ཆུ་བོ་མ་ནུབ་པ། བྱིན་རླབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་མ་ཉམས་པ། གདམས་ངག་གི་སརྐ་མ་ལོག་པ། མོས་གུས་ཀྱིས་བསམ་པ་ཞིམ་པ་སྟེ་བཞི་དང་ལྡན་པ་ལ་ཟེར། འདི་སྐོར་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་འབོར་བྱ་༡༩༣བ༣ན་རྒྱས་པར་གསུངས་ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །

སྙན་ངག་མེ་ལོང་། པཎྜི་ཏ་"དབྱུག་པ་ཅན་གྱིས་མཛད། བོང་སྟོན་གྱི་འགྱུར།

སྙན་པ། ❶ ཡིད་དུ་འཐད་པ། ཡིད་དུ་འོང་བ། འཛེབས་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། སྙན་པ་ནི་མཉེན་པའི་དོན་ཏེ། ཡིད་དང་རྣ་བར་མཉེན་པ་སྟེ་འཇམ་པ་ཡིན་པས་ན་སྙན་པ་ཞེས་བྱའོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༧༣ན༡ལས། སྙན་པར་སྨྲ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཉེན་པར་སྨྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །❷ སྙན་གྲགས། སྙན་པ་རྒྱང་ནས་ཐོས་ལྟ་བུ།

སྙན་པའི་བ་དན། ❶ སྙན་གྲགས་བ་དན་གྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ། ❷ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡང་རྟོགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་སྙན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚ་གདུང་ལས་སྐྱོབ་པའི་བ་དན་དང་འདྲ་བས་སྙན་པའི་བ་དན་ཞེས་བྱའོ། །

སྙན་པར་སྨྲ་བ། ① གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ལ་ཟེར། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ཅི༢༠༡ན༣ལས། དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ནི་སྙན་པར་སྨྲ་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས། ཡང་ན། གཞན་གྱི་ཡིད་དང་མཐུན་པའི་ཚིག་སྨྲ་བའོ། །② བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞིའི་ཡ་གྱལ་གྱི་སྙན་པར་སྨྲ་བ་ནི། ཚིག་གི་ཚོམས་ལས། དགེ་སློང་

དག་ནི་བསྔམས་པ་དང་། །དལ་ཟུས་སྒྲ་ཞིང་རློམ་པ་མེད། །གང་ཞིག་ཆོས་ལྡན་དོན་སྟོན་པ། །དེ་ནི་སྙན་པར་སྨྲ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

སྙན་སྦྱོར། སྙན་སྦྲོན་དང་དོན་གཅིག དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་སུ་སྙན་སྦྱོར་ཞེས་སྣང་།

སྙན་གསན་ཞུ་བ། རྣ་བར་ཐོས་སུ་འཇུག་པའམ་གོ་བར་བྱེད་པ།

སྙམ་པ་ཀ། སྙམ་པ་རང་། སྙམ་པ་ཁོ་ན། བསམ་པ་ཁོ་ན། དེ་ཁོ་ན་སེམས་པ། དཔེར་ན་ཅི་མཛད་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ཞིག་བྱུང་ན་སྙམ་པ་ཀ་དགོངས།

སྙམ་བྱེད་པ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚོར་སྣང་བྱུང་བ། དེའི་ཚོད་ཙམ་གྱི་ཚོར་སྣང་བྱུང་བ། ལྟར་བྱེད་པ། ནང་བཞིན་བྱེད་པ། འདྲ་བར་བྱེད་པ། དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་ལས། སྤྲིང་མེ་མང་ཞིང་གསལ་བས་མཚན་མོའི་སྐྱག་རུམ་སངས་པ་ "སྙམ་བྱེད" ཅིང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་། རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་སྐོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། འོད་དམར་སྐྱ་དང་འདྲེས་ཏེ་ཡལ་བ་ "སྙམ་བྱེད་པ" ཞེས་པ་ལྟ་བུ

སྙིགས་མ་ལྔ། དུས་སྙིགས་མ། ཚེ་སྙིགས་མ། ལྟ་བ་སྙིགས་མ། སེམས་ཅན་སྙིགས་མ། ཉོན་མོངས་སྙིགས་མ་དང་ལྔའོ། །ཐུ་སྐོམ་ལས། དུས་ཚེ་ལྟ་བ་སེམས་ཅན་ཉོན་མོངས་སྙིགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དུས་སྙིགས་མ་ནི། དགྲ་ངན་དཔུང་ཚོགས་བཅུ་གཉིས་དང་། སྒྲ་སེང་ཟླ་ལྔ་འཐབ་པ་ནས་བཟུང་སྟོད་པའི་དུས་ཏེ་དུས་ཀྱི་སྙིགས་མ། ཚེ་སྙིགས་མ་ནི། ཚེ་ལོ་མར་འགྲིབ་སྐབས་ཀྱི་ཚེ་ལོ་བརྒྱ་པ་མན་ཆད་ཚེ་སྙིགས་མ། ལྟ་བ་སྙིགས་མ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་བསྒྱུར་དཀའ་བས་ལྟ་བ་སྙིགས་མ། སེམས་ཅན་སྙིགས་མ་ནི་རྒྱུད་དང་དབང་པོ་འདུལ་བར་དཀའ་བ་སེམས་ཅན་སྙིགས་མ། ཉོན་མོངས་སྙིགས་མ་ནི་ཟུགས་དྲག་ལ་རྒྱུན་རིང་བ་དང་ལྡན་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པས་ཉོན་མོངས་སྙིགས་མ་དང་ལྔའོ། །འདི་ལ་སྟོད་དུས་ཀྱི་སྙིགས་མ་ལྔ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཡང་མཆིམས་མཛོད་མཆན་བུ་༣༡༧ལས། སྲོག་རྒྱུད་པ་ཚེའི་སྙིགས་མ། ལོངས་སྤྱོད་རྒྱུད་པ་དུས་ཀྱི་སྙིགས་མ་སྟེ་འབྲས་བུ་རྣམས་རོ་དང་ནུས་པ་དང་མཐུ་ཆུང་བར་འགྱུར་བས་སོ། །ཁྱིམ་པའི་དགེ་ཕྱོགས་རྒྱུད་པ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྙིགས་མ། རབ་བྱུང་གི་དགེ་ཕྱོགས་རྒྱུད་པ་ལྟ་བའི་སྙིགས་མ། ལུས་རྒྱུད་པ་སེམས་ཅན་གྱི་སྙིགས་མའོ། །དེ་དག་སྙིགས་མ་ཡིན་ཏེ། བོངས་ཚོད་དང་གཟུགས་དང་ནད་མེད་པ་དང་སྟོབས་དང་བློ་དང་དྲན་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་དང་བརྟན་པ་ཉམས་པའི་ཕྱིར་ངན་སྙིགས་སུ་གྱུར་པས་སྙིགས་མའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་དྲི་མེད་བཤེས་གཉེན་གྱི་བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། རྙོག་པ་ལྔ་ཞེས་གསུངས་སོ། །རྙོག་པ་ལྔ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྙིང་ཁ། (གསང་སྔགས) སྙིང་གའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན། སྒྲིར་བཏང་རྟགས་མཚུངས་འདྲེན་ཚུལ་ལྟར་བྱས་ན། རྗེས་འཇུག་གི་མོ་ཡིག་ང་ཡི་རྗེས་སུ་མིང་གཞིའི་མོ་ཡིག་ག་འཇུག་དགོས་པ་ཡིན་ཀྱང་། སྙིང་ཁ་ཞེས་མོ་ཡིག་གིས་མ་ཉིང་འདྲེན་པ་ནི་བཟོད་བདེ་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་པས་དམིགས་གསལ་དུ་བྱས་ཀྱང་རུང་ངོ་། །སྙིང་ག་ལ་གཟིགས།

སྙིང་ཁ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། (གསང་སྔགས) ① (དགེ་ལུགས) སྙིང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་བརྒྱད་པ་གདུགས་ཁ་སྦུབས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ནི་སྙིང་གའི་བྲང་གི་རུས་པ་སུམ་ཐུག་གི་ཐད་ཀྱི་དབུ་མ་ལས་གྱེས་པས་སྙིང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་བརྒྱད་པའོ། །ཁྲ་བཤད་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རླུང་སེམས་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་སྙིང་གར་གནས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །② (བཀའ་བརྒྱུད) སྙིང་གའི་ཐད་ན་གནས་ཤིང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཆོས་རྣམས་ལ་སྐྱེ་ཞིང་མཆེད་པའི་གནས་དང་རྩའི་དབྱིབས་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུར་ཡོད་པས་སམ། དེ་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པས་གཉིད་མཐུག་གི་གནས་སྐབས་འོད་གསལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་དགོངས་པ་འཆར་ཞིང་སྤྲང་བྱ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཛོམས་པར་བྱེད་པས་སྙིང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་ཟབ་མོ་ནང་དོན་གྱི་འགྲེལ་པར་གསལ།

སྙིང་ཁམས། ❶ སྙིང་སྟོབས། བློ་ཁོག སྤྲོབས་པ། དཔེར་ན་དཔེ་ཆོས་རིན་སྤུངས་པའི་འདུམ་འགྲེལ་ལས། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་སྙིང་ཁམས་བསྐྱེད་དགོས། ཤེས་པ་བསྐྱམས་པས་མི་འོང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་། འབྲོམ་སྟོན་པའི་ཞལ་ནས། སྙིང་ཁམས་ཆེར་མི་རུང་རྟེན་འབྲེལ (ལས་འབྲས) འདི་ཕྲ་གསུང་བ་དང་། ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ❷ སྤྱོད་ངན་བྱེད་པ་ལ་མི་འཛེམ་པ། (ཕལ་སྐད) ཧམ་པ་ཚ་པོ། དཔེར་ན་ཀླུན་པོ་སྙིང་ཁམས་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ ལུས་ཀྱི་སྙིང་།

སྙིང་ག (གསང་སྔགས) ❶ སྙིང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་འཁོར་གྱི་མདུད་པའི་དབུས་ལ། སྙིང་ག་ཟེར། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། སྙིང་ག་ཡང་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་སྙིང་དང་བྲང་ཁོག་གི་དབུས་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི་ནུ་མ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་ཐད་སྒལ་ཚིགས་ལ་ཅུང་ཟད་ཉེ་བ་ན་རྩ་དབུ་མ་གནས་པ་དེའི་རྩ་འཁོར་གྱི་མདུད་པའི་དབུས་ལ་ཟེར། རྗེའི་རྩའི་སྐོར་གྱི་གསུང་ཟིན་བྲིས་ལ་གཞི་བྱས། ❷ འཇིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་ལ་སྙིང་ག་ཞེས་པ། སྙིང་ཡོད་སའི་ཐད། བྲང་ཁོག་གི་དབུས་དང་། སྙིང་གི་དབུས་བཅས་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད།

སྙིང་གའི་ཟླ་རྩེ། (གསང་སྔགས) སྙིང་གའི་ཟླ་རྩེ་ཞེས་པ་སྙིང་གའི་རྩ་འཁོར་གྱི་རྩ་མདུད་ཀྱིས་དབུས་ལ་ཟེར།

སྙིང་གའི་པདྨ། (གསང་སྔགས) ❶ སྙིང་གའི་གནས་སུ་གསལ་བཏབ་པའི་མེ་ཏོག་པདྨ། ❷ སྙིང་གའི་རྩ་འདབ།

སྙིང་གའི་པདྨ་འདབ་བརྒྱད་ཀྱི་མཚན་དོན། (གསང་སྔགས) སྙིང་གའི་རྩ་འདབ་བརྒྱད་མཚོན་པ་ཡིན།

སྙིང་གའི་པདྨོ། སྙིང་གའི་པདྨ་དང་འདྲ།

སྙིང་གའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ། (གསང་སྔགས) འདི་ལ་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ཡང་ཟེར། སྙིང་གའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ཞེས་པ་དོན་མང་པོ་འཇུག་སྟེ། དང་པོ་ནི། ❶ སྙིང་གའི་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་གཙུ་ཁ་སྦྱོར་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་དེའི་མིང་། ❷ ཡང་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་གཙུ་ཁ་སྦྱོར་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་དེའི་ནང་གི་རླུང་སེམས་ཕྲ་མོ་ལའང་འཇུག ❸ ཡང་སྙིང་གའི་རྩ་དབུ་མའི་ནང་གི་རྣམ་ཤེས་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་རླུང་ལའང་གོ ❹ ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རླུང་སེམས་ལའང་གོ ❺ ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་སྙིང་གའི་རླུང་འོད་ཟེར་ལྔ་པ་ལའང་གོ ❻ ཡང་ཐིག་ལེ་ཁ་དོག་ལྔ་པ་ཙ་ན་ཀའི་འབྲུ་ཙམ་དུ་རྣམ་པར་གནས་པའོ། །ཞེས་རྗེའི་སྔགས་རིམ་ལྟར་རོ། །རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས་ཀྱང་། སྤྱིར་སྙིང་གའི་མི་ཤིགས་པ་ལ། བྱང་སེམས་དཀར་དམར་དང་། གཞིའི་འོད་གསལ། སྲོག་འཛིན་ཕྲ་བ་སོགས་མང་དུ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། གང་གིས་ཀྱང་དེ་མི་ཆོམས་པས་ན་མི་ཤིགས་པ་དང་། མ་སྦྲོས་པས་ན་ཐིག་ལེའོ། །ཞེས་རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྙིང་གའི་རྩ་མདུད་ཀྱི་དབུས། (གསང་སྔགས) རྣམ་ཤེས་གང་དུ་གནས་པའི་གནས། སྙིང་ག་ཡང་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་སྙིང་དང་བྱང་ཁོག་གི་དབུས་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི་ཚིགས་པའི་ནང་ངོས་ན་སྲོག་རྩ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྩ་དབུ་མ་གནས་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མདུད་པའི་དབུས་ཉུ་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་ཟེར་རོ། །རྗེའི་རྩའི་སྐོར་གྱི་གསུང་ཟིན་བྲིས་ལས་གསུངས།

སྙིང་གར་དང་པོར་འཆགས་པའི་རྩ་བརྒྱད། (གསང་སྔགས) རོ་རྐྱང་དབུ་མ་གསུམ། སུམ་སྐོར་མ། འདོད་ལྡན་མ། ཁྱིམ་མ། གཏུམ་མོ། བདུད་བྲལ་མ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །ཞིབ་པར་བཤད་ན། མངལ་དུ་དང་པོར་རྩ་འཆགས་པའི་ཚེ་སྙིང་གར་ལྟེ་བ་ལ་རོ་རྐྱང་དབུ་མ་གསུམ། ཤར་དང་ལྷོའི་འདབ་མ་གཉིས་ལ། རིམ་པ་ལྟར་སུམ་སྐོར་མ་དང་། འདོད་ལྡན་མ་གཉིས་ལྷ་དུས་མཉམ་དུ་འཆགས་སོ། །དེ་ནས་ནུབ་ཏུ་ཁྱིམ་མ་དང་། བྱང་

ཏུ་གཏུམ་མོ། དབུ་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བདུད་བྲལ་མ་སྟེ་གསུམ་འཚགས་སོ། །དེ་རྣམས་ནི་སྙིང་གར་དང་པོར་འཚགས་པའི་རྩ་བརྒྱད་དོ། །

སྙིང་གར་གནས་པའི་མི་ཤིགས་པའི་རླུང་། (གསང་སྔགས) ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་སྲོག་འཛིན་གྱི་རླུང་། རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་ལས། སྙིང་གི་པདྨ་སྦུབས་མཁའ་ལ། །ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་རྟག་ཏུ་བཞུགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྒྱས་པ་རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ན་གསལ།

སྙིང་རྗེ། (ཕར་ཕྱིན) <ཀ་རུ་ཎ> ❶ སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་ལ་མི་བཟོད་པའི་བརྩེ་སེམས། ངེས་ཚིག་ནི། སྙིང་རྗེའི་སྐད་དོད་ཀ་རུ་ཎ་ཞེས་པ་ཀ་ལ་ཐིག་ལེ་ཕྱིན་ནས་ཀཾ་ཞེས་པ་བདེ་བ་དང་། རུ་ཎ་འགོག་པ་སྟེ་བདེ་འགོག་ཅེས་བྱ། རང་ཉིད་གཅིག་པུ་བདེ་བར་སྡོད་པའི་བློ་འགོག་པས་ན་བདེ་འགོག་ཅེས་བྱ། སྙིང་རྗེ་ལ་དབྱེ་ན། སེམས་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་དང་། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་དང་གསུམ་མོ། །དེ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཞིབ་པར་སྙིང་རྗེ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ❷ <སྔགས> བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས། འཛག་བདེ་འགོག་པས་ན་སྙིང་རྗེའམ་བདེ་འགོག་ཅེས་བྱའོ། །

སྙིང་རྗེ་སྒོམ། (ཕར་ཕྱིན) བློ་གང་ཞིག་སྙིང་རྗེའི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་པ་ལ་སྙིང་རྗེ་སྒོམ་ཞེས་བྱའི་སྙིང་རྗེ་དམིགས་ཡུལ་དུ་བཞག་ནས་དེ་སྒོམ་པའི་དོན་ནི་མིན་ནོ། །དད་པ་སྒོམ་པ་སོགས་ལའང་རིགས་འགྲེའོ། །

སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ། (ཕར་ཕྱིན) བུ་ཆུང་དུ་སྙིང་དུ་ཆེས་སྡུག་པ་སྡུག་བསྔལ་བར་གྱུར་པ་ལ་མ་དེ་སྙིང་རྗེ་ཇི་ཙམ་སྐྱེ་བ་དེ་ཙམ་པའི་བློའི་ཚོད་ཅིག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་ངང་གིས་སྐྱེ་བའི་བརྩེ་བ་དེ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད། སྒོམ་སྡེ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས། བུ་གཅིག་པའི་མས་རང་གི་བུ་ལ་ཇི་ལྟར་སྙིང་བརྩེ་བའི་ཚོད་ཙམ་ཞིག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལའང་རང་གི་ངང་གིས་སྐྱེ་བའི་བརྩེ་བ་དེ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་པའང་དེ་དང་འདྲའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལ་སྙིང་རྗེ་སྐྱེས་པའི་ཚད་ནི། སྒོམ་རིམ་དང་པོ་ལས། གང་གི་ཚེ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་བུ་མི་བདེ་བ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལའང་སྡུག་བསྔལ་གདུན་ནས་བྱུང་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པའི་སྙིང་རྗེ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མཚུངས་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ་དེ་རྫོགས་པ་ཡིན་པས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་མིང་འཐོབ་སྟེ། ཞེས་བུ་ཆུང་དུ་སྙིང་དུ་ཆེས་སྡུག་པ་སྡུག་བསྔལ་བར་གྱུར་པ་ལ་མ་དེ་སྙིང་རྗེ་ཇི་ཙམ་སྐྱེ་བ་དེ་ཙམ་པའི་བློའི་ཚོད་ཅིག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྙིང་རྗེ་རང་གི་ངང་གིས་སྐྱེ་བ་ན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བར་གསུངས་སོ། །འདིས་བྱམས་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པའི་ཚད་ཀྱང་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་

སོ། །ཇོའི་ལམ་རིམ་དུ་འདི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པའི་ཚད་དུ་བཤད་ཀྱང་འདི་དང་འགལ་བ་མེད་དོ། །སྙིང་རྗེ་སྒོམ་པའི་གོ་རིམ་ནི། ཇོའི་ལམ་རིམ་ལས། ཐོག་མར་མཛའ་བཤེས་དང་དེ་ནས་བར་མ་དང་དེ་ནས་དགྲ་ལ་བསྒོམ་སྟེ། མཛའ་བཤེས་དང་འདྲ་བར་དགྲ་ལའང་སེམས་སློམས་པར་འཇུག་པའི་ཚེ། རིམ་གྱིས་ཕྱོགས་བཅུའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལའང་བསྒོམ་མོ། །ཞེས་གསུངས། གྲུབ་བཤད་ནི། གཞན་ལ་བརྩེ་བའི་བསམ་པ་ཡིན་པས་ན་སྙིང་རྗེ་དང་། དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པས་ན་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ལ། ཆེན་པོ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་དབྱེ་ན། སེམས་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་གསུམ་མོ། །དེ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཞིབ་པར་སྙིང་རྗེ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་པད་དཀར་གྱི་མདོ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་པད་དཀར་གྱི་མདོ་བམ་པོ་དྲུག་པ་འདི་མདོ་སྡེ་༼ཚ༽པའི་༥༨ན༧ནབཞུགས་སོ། །

སྙིང་རྗེ་པད་དཀར་གྱི་མདོ། སྙིང་རྗེ་པད་དཀར་གྱི་མདོ་བམ་པོ་བམ་པོ་བཅོ་ལྔ་པ་འདི་ཡང་མདོ་སྡེ་༼ཚ༽པའི་༧༢༨ན༧ན་བཞུགས་སོ། །

སྙིང་རྗེ་གསུམ། (དབུ་མ) སེམས་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་དང་། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་དང་གསུམ་མོ། །དེ་ལ་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་སོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་སེམས་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ལ། སེམས་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་དང་། སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ལ། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ལ། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཞེས་བྱའོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་ཅིང་། །བདག་གི་འདི་ཞེས་དངོས་ལ་ཆགས་སྐྱེད་པ། །བློ་ཆུན་འཕྱུན་ལྟར་རང་དབང་མེད་པ་ཡི། །འགྲོ་ལ་སྙིང་རྗེར་གྱུར་གང་དེ་ལ་འདུད། །ཞེས་པས་སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་བསྟན་ལ། འགྲོ་བ་གཡོ་བའི་ཆུ་ཡི་ནང་གི་ཟླ་བ་ལྟར། །གཡོ་དང་ (ཞེས་པས་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་བསྟན) རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་མཐོང་བ་ཡིས། །ཞེས་པས་དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་བསྟན་ཏོ། །ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་བཤད་ན། སེ་ར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་སྐལ་བཟང་མགུལ་རྒྱན་ལས། སྙིང་རྗེ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག མི་རྟག་པ་དང་བདེན་སྟོང་གང་གི་ཡང་ཁྱད་པར

དུ་མ་བྱས་པར་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་
རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བརྩེ་བ་དེ། སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེའི་མཚན་ཉིད།
སེམས་ཅན་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་གང་ཞིག
མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་དང་
བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བརྩེ་བ་དེ། སྙིང་རྗེ་གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད།
སེམས་ཅན་བདེན་སྟོང་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཡིན་པ་
གང་ཞིག བདེན་སྟོང་གིས་ཁྱད་པར་བྱས་ནས། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་
བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བརྩེ་བ་དེ། སྙིང་རྗེ་གསུམ་པའི་
མཚན་ཉིད། ཡང་ན། སྙིང་རྗེ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག །སེམས་ཅན་མི་རྟག་
པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། སེམས་ཅན་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ།
གང་རུང་གི་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའི་བརྩེ་བ་དེ། སྙིང་རྗེ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་
གང་ཞིག །སེམས་ཅན་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་
པ་དེ། སྙིང་རྗེ་གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག །སེམས་ཅན་བདེན་སྟོང་དུ་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པ་དེ། སྙིང་རྗེ་གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད།
གྲུ་བཤད་པ་ལ་སྙིང་རྗེ་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་
སྙིང་རྗེ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་མི་རྟག་པ་དང་བདེན་སྟོང་གང་
གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་
ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཡིན་པ་ལ། ཙམ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་བར་གྱི་ཚིག
རྣམས་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས། དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཊཱི་ཀ་
ཆེན་ལས། སྙིང་རྗེ་དང་པོ་ལ། དེ་འདྲའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་ཙམ་ཞིག་དམིགས་པར་གསུངས་པས། དེ་ལ་དགོངས་ནས
སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཞེས་པ་ལ་ཡང་ཐ་སྙད་བདེ་བའི་ཕྱིར། ཉེར་
བསྡུའི་མིང་ངོ་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྙིང་རྗེ་གཉིས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཆོས་
ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐབས་འདིར་གང་ཟག
གི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་ཕུང་སོགས་ལ་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཁྱོད་ཕུང་སོགས་ཀྱི་
ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས། བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཡིན་པ་ལ།
བཏགས་པ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་བར་གྱི་ཚིག་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས། ཁྱོད་ལ་
དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཊཱི་ཀ་ཆེན་ལས། དེས་ན་ཆོས་ཙམ་ལ་
བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ལ་ཆོས་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་པ་ནི། བར་གྱི་
ཚིག་མི་མངོན་པར་བྱས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྙིང་རྗེ་གསུམ་པ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
སྐབས་འདིར་དམིགས་པ་བདེན་གྲུབ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པ་བདེན་མེད་ཡིན་ལ།

ཁྱོད་བདེན་མེད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཡིན་པ་ལ། སེམས་ཅན་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་བར་གྱི་ཚིག་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས། ཁྱོད་ལ་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཊཱི་ཀ་ཆེན་ལས། དམིགས་པ་མེད་པ་ནི། མཚན་འཛིན་གྱི་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་བདེན་མེད་དོ། བདེན་མེད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ལ། དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་སམ། དམིགས་པ་མེད་པའི་སྙིང་རྗེ་ཞེས་བར་གྱི་ཚིག་མི་མངོན་པར་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ལ་དོགས་གཅོད་ནི། རྗེའི་དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། མི་རྟག་པའི་སེམས་ཅན་ཞེས་པ་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ། རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དམིགས་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བྱང་ས་ལས་ཀྱང་སྙིང་རྗེ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་། སྙིང་རྗེ་ལ་གསུམ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། བྱམས་པ་དང་། དགའ་བ། བཏང་སྙོམས་ཚད་མེད་ལའང་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། བྱང་ས་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སེམས་ཙམ་ {ཝི་པ} ༡༢༤ བ༤ལས། འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཚད་མེད་པ་བཞི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་སྒོམ་པར་བྱེད་དེ། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་ཡང་མ་ཡིན། བདེ་བ་ཡང་ཡིན་པ་དང་ལྡན་པའི་ཚོགས་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་བཞག་ནས། སེམས་ཅན་བདེ་བའི་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། བདེ་བ་སྒྲུབ་པའི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པའི་བྱམས་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཕྱོགས་བཅུ་ཁྱབ་པར་བྱས་ནས། སེམས་ཅན་ལ་མོས་པས་གནས་པ་དེ་ནི་དེའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་བྱམས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཆོས་ཙམ་དུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པ། ཆོས་ཙམ་ལ་སེམས་ཅན་དུ་འདོགས་པར་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་མཐོང་སྟེ། བྱམས་པ་དེ་ཉིད་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་དེའི་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་བྱམས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཆོས་སུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡང་མེད་པར་བྱམས་པ་དེ་ཉིད་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་དམིགས་པ་མེད་པའི་བྱམས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པའི་བྱམས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྙིང་རྗེ་དང་། དགའ་བ་དང་། བཏང་སྙོམས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །

སྙིང་ཐག་པ། སྙིང་གི་མཐིལ། སྙིང་གི་གཏིང་། ཞེ་ཐག་པ། བསམ་པ་ཐག་པ། དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། འདིའི་

ཐག་པ་ཞེས་པ་རྩ་བ་དང་། རྩད། རྒྱུད་བཅས་ཀྱི་དོན་ནོ། །དཔེར་ན་ངེས་པ་གཏིང་ཐག་པ་ནས་འཇྲོངས་ལྟ་བུ།

སྙིང་ནས་བློ་མར་སྨོན་པའི་ཉེས་དམིགས། བློ་མར་བརྟས་སྨོན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྙིང་པོ། ❶ རྒྱུ་དང་ཉུས་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ མཆོག་དང་། རབ། གཙོ་བོ། ཞུལ་དུ་ཐུང་བ། ཡང་རྩེ་བཅས་ལ་འཇུག་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ ལྷ་དེ་དང་དེའི་ཐུགས་རྒྱུད་སྐུལ་བར་བྱེད་པའི་སྔགས།

སྙིང་པོ་རྒྱན། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲུབ་པའི་ཐབས། ཀློ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོའི་ཡུལ་དུ་འཁྲུངས་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་བྲམ་ཟེ་བསོད་སྙོམས་པས་མཛད་པ། རྒྱ་གར་གྱི་པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་ཤྲཱི་བྷ་དྲ་བོ་དྷིའི་ཞབས་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོ་གྱི་ཇོ་ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་གྱི་འགྱུར།

སྙིང་པོ་ལྔ། ཏིལ། ལན་ཚྭ། མར། བུ་རམ། སྦྲང་རྩི་དང་ལྔ། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྙིང་པོ་ལྔ་ནི། ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེའི་རྣམ་ཤེས་རྣམ་འཇོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། སའི་སྙིང་པོ་ཏིལ་དང་། ཆུའི་སྙིང་པོ་ལན་ཚྭ། རྩི་ཐོག་གི་སྙིང་པོ་མར་དང་། ཤིང་ཏོག་གི་སྙིང་པོ་བུ་རམ་དང་། མེ་ཏོག་གི་སྙིང་པོ་སྦྲང་རྩིའོ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྙིང་པོ་དོན་གསུམ། ❶ ཚེ་འདིར་ཡི་དམ། འཆི་ཁར་འཕོ་བ། བར་དོར་བསྲེ་བ་དང་གསུམ། ❷ ཡང་ན་ཚེ་འདིར་གདམས་ངག་གི་སྙིང་པོ། འཆི་ཁའི་གདམས་ངག་གི་སྙིང་པོ། བར་དོའི་གདམས་ངག་གི་སྙིང་པོ་གསུམ་མོ། །

སྙིང་པོའི་རྒྱན། སྙིང་པོ་རྒྱན་ལ་གཟིགས།

སྙིང་པོའི་སྔགས། ལྷ་དེ་དང་དེའི་ཐུགས་རྒྱུད་སྐུལ་བར་བྱེད་པའི་སྔགས། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། བཟླས་པའི་སྔགས་འབྲུ་གསུམ་གྱིས་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་སྙིང་པོ་སྐུལ་བར་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

སྙིང་ཚོམ། བདམས་པ། བཀྲབས། འདམ་པ། དཔེར་ན་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ ཆ ༡༡༩བ༢ ལས། ཉོ་བས་སྨྲས་པ། ཁྱོད་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོའི་སྙིང་ཚོམ་མཆིས་པ་ལགས་སམ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཆུ ༡༡༨བ༩ ལས། སྙིང་ཚོམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཀྲབས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྙིང་རག་མ། སེམས་རྒྱུད་མཁྲེགས་པོ། སྙིང་སྲ་བའམ་མཁྲེགས་པོ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སློབ་མ་སྙིང་རག་མས་བླ་མའི་དབུ་གཡོག་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྙིང་རིངས་པ། བློ་འཆབ་པ། ཡིད་ཀྱི་བརྟན་པ་འཛོམས་པར་བྱེད་པ། སྲ་བཤད་ནི། སྙིང་ནི་ཡིད་དང་རིངས་པ་ནི་བྲེལ་བའམ་འཆབ་པའི་དོན་ནོ། །

སྙིམ་པའི་མེ་ཏོག ཤཱཀྱི་པས་མཛད་པའི་གསང་བ་འདུས་པའི་འགྲེལ་པ་ཞིག འདི་གསང་འདུས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་ཡིན་པར་བཤད།

སྙིང་རླུང་། ❶ སེམས་ཁམས་མི་བདེ་བའི་ནད་རིགས་ཤིག་གི་མིང་། ❷ ཁོང་ཁྲོ།

སྟུ་གུ། སྟུག་གུ་དང་འདྲ།

སྟུག་གུ། སྨྱུག་གུའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

སྟུང་སྟུང་། (འདུལ་བ) རྩེ་རྫེ་བའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་མགོ་ཡོ་མཚན་གྱི་དབྱིབས་ལྟར་རྩེ་རྫེ་བ་ལ། མགོ་སྟུང་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །

སྟུང་བ། ཅུང་དུ་གཏོང་བའམ། ཅུང་བར་བྱེད་པ། ཅུང་དུ་གཏོང་བ་ལ་སྟུང་བ། ཉེ་རུ་གཏོང་བ་ལ་བསྙེན་པ་ཟེར། བསྟུང་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྟུན་ཟུག ན་ཟུག རྒྱལ་མཆོག་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་རང་རྣམ་འཁྲུངས་རབ་པོད་དང་པོ་༢༩༢ལས། ཡུམ་ཐུགས་དམ་ལ་གནས་བཞིན་པའི་ངང་ནས་སྟུན་ཟུག་སོགས་ཡེ་མེད་པར་སྐྱེས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

སྟུན་གསོལ་བ། (འདུལ་བ) གསོལ་སྨན་འབུལ་བའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་ཁམས་བདེའམ་ཞེས་དྲིས་ནས། ན་ཟེར་ན་སྨན་བཅལ་ལ་དབུལ། ཞེས་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་མདོ་རྩའི་རྣམ་བཤད་༥༨ན༧འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

སྙེག ❶ ལག་པ་བརྐྱངས་ནས་ལེན་པའམ་འཛིན་པ། ❷ རེ་བ་བྱེད་པ། མཐོན་པར་སྙེག་ལྟ་བུ། ❸ འདེད་པ། རྗེས་སུ་འབྲང་བ། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ། ཕྱི་བཞིན་སྙེག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ འཇུག་པ། དཔེར་ན་གཽའི་སྒྲ་བ་ལང་དང་། མཐོ་རིས་སོགས་རྣམ་པ་དུ་མ་ལ་སྙེག་མོད་ཀྱི་སྐབས་འདིར་ཏུས་ལ་བྱའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❺ རེག་པ། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱིས། ཐང་སྟོ་ལྡིང་རི་བོ་མཁའ་ལ་སྙེག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

སྙེད། དེའི་གྲངས་དང་མཉམ་པའམ། དེའི་གྲངས་དང་མཐུན་པ། དཔེ་དེ་དང་མཐུན་པ་ཞེས་པའི་དོན། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་༼འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་བཤད་སྦྱར༽ལས། སྙེད་ཀྱི་སྒྲས་ནི་འདིར་དཔེ་དང་མཐུན་པའི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ཏེ།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བཟང་སྤྱོད་སྨོན་ལམ་ལས། ཞིང་གི་རྡུལ་སྙེད་ལུས་རབ་བཏུད་པ་ཡིས། །རྒྱལ་བ་ཀུན་ལ་རབ་ཏུ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྙེད་པ། སྙེད་དང་འདྲ།

སྙོན་མོངས། (བརྡ་རྙིང་) སྡུག་བསྔལ། ལྷུང་སྒྲ་རོལ་པའི་རྫོ་རྗེ་སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་གསུངས།

སྙོམ་ལས། (ཕར་ཕྱིན) ལེ་ལོ་སྙིའམ། ཡང་ན་བྱེ་བྲག་བྱ་བ་ངན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོའི་མིང་། བཤེས་པའི་སྤྲིང་ཡིག་གི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཚིག་གསལ་བ་༡༠ན༨ལས་ཀྱང་། སྙོམ་ལས་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ཏེ། ལེ་ལོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་གནད་ཀྱི་ཟླ་འོད་༡༡ན༧ལས། སྙོམ་ལས་ནི་ངན་ལ་ཞེན་པ་སྟེ། སྙོམ་ལས་མེད་པ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་སོ། །ཞེས་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་དཀའ་འགྲེལ་༼ཏི་པ༽༣༠༩བ༥ལས། སྙོམ་ལས་ནི་བྱེད་པར་མི་འདོད་པས་ལུས་དང་སེམས་སྙོམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས། གྲྭ་བཤད་ནི། བསླབ་བྱའི་བྱ་བའམ་ལས་རྣམས་མི་སྒྲུབ་པར་བཏང་སྙོམས་སམ་སྣང་མེད་དུ་བཞག་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །འདི་ལ་གྲྭ་བཤད་བྱེད་སྐབས་ཚིག་ཕ་ཕྱི་གོ་ལྡོག་སྟེ་བྱེད་དགོས། སྙོམ་ལས་དང་སྙོམས་ལས་ཞེས་འབྲི་བ་གཉིས་ཀ་དག་པ་ཡིན་ནོ། །རྗེའི་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་དང་། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ཞོལ་པར་མ་དང་། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་པར་མ་གཉིས་སུ་སྙོམ་ལས་ཞེས་སྣང་ལ། སྐུ་འབུམ་པར་མར་སྙོམས་ལས་ཞེས་སྣང་ངོ་། །

སྙོམ་ལས་མེད་པ། (ཕར་ཕྱིན) བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་མིང་།

སྙོམ་ལས་སུ་ལུས། (ཕར་ཕྱིན) ལེ་ལོའི་དབང་གིས་འགོར་འགྱངས་སུ་སོང་བ།

སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ། (ཕར་ཕྱིན) ❶ བྱིང་རྒོད། གྲྭ་བཤད་ནི། འདི་སྙོམས་འཇུག་གམ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡང་དག་འཐོབ་པ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་སྙོམས་འཇུག་གི། སྒྲིབ་པ་གསུམ་ལས་ངེས་གྲོལ་ཏེ། །ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱི་ཀ་ལས། སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པས་བསྡུས་པའི་བྱིང་རྒོད་གཉིས་མེད་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམ་པ་ལ་ལས་སུ་རུང་བའི་ཕྱིར་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་སྐྱེ་བའི་གེགས་སུ་གྱུར་པ་བྱིང་རྒོད་ཀྱིས་ལུས་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བའི་རྨུབ་རེག་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ སྐབས་འགར་སྙོམས་འཇུག་ཉིད་ལ་སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་ཟེར་བ་

ཡིན། གོ་དོན་ཕྱི་མ་ལྟར་ན་སྙོམས་འཇུག་ཀྱང་ཡིན་ལ་ལམ་གོང་མ་ཐོབ་པ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱང་ཡིན་པས་དེ་ལ་སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་ཞེས་བཏགས་ཏེ། དཔེར་ན་རྣམ་མཁྱེན་ཡང་ཡིན་སྒྲིབ་པ་ཡང་ཡིན་པས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྙོམས་འཇུག་ཉིད་སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ནོ། །

སྙོམས་པར་འཇུག་པ། (ཕར་ཕྱིན) ❶ བྱིང་རྒོད་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པ། མཉམ་པར་བཞག་པ་དང་དོན་འདྲ། སྒྲ་བཤད་ནི། བྱིང་རྒོད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་ནས་སེམས་སྙོམས་པའམ་ཆ་མཉམ་པར་འཇུག་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། བསྒོམ་རིམ་དང་པོ་དང་། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གཞི་བྱས། དཔེ་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་ན། ཤིང་མདའ་མཐོ་དམའ་མེད་པར་དབུས་ན་དྲང་པོར་གནས་པ་ལ་མཉམ་པར་གནས་ཞེས་པ་ལྟར། སེམས་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་མཐའ་གང་དུ་འང་མི་གནས་པར་དབུས་ན་དྲང་པོར་གནས་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱའོ། །སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་༡༩༨བ༢ལས། སམཱ་པཏྟི་ཞེས་བྱ་བ་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོགས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་འདུ་ཞིང་གཉིས་མཉམ་པར་བྱེད་པའི་མིང་སྟེ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ། ཞེས་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་བཤད་དོ། །❷ འཁྲིག་པ། ལྷ་ཡབ་ཡུམ་སྙོམས་པར་འཇུག་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཕོ་མོའི་དབང་པོ་གཉིས་སྙོམས་པར་ཏེ་མཉམ་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

སྙོམས་ལས། (ཕར་ཕྱིན) སྙོམ་ལས་དང་འདྲ།

བརྙེས་པ། (ཕར་ཕྱིན) ❶ ཐོབ་པ། རག་པ། དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་བརྙེས། ཞེས་པ་དང་། འཇམ་ལུས་ཇོ་རྗེའི་སྐུ་བརྙེས། མཁས་པའི་གོ་འཕང་བརྙེས་ལྟ་བུ། རྗེའི་ལམ་རིམ་གསོལ་འདེབས་ལས། དབུ་མའི་ལམ་བརྙེས་འཕགས་པ་རྣམ་གྲོལ་སྡེ། །ཞེས་གསུངས། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་{ཀ་པ}ལས། འཕགས་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་འདི་ལྟ་བུ་བརྙེས་སམ། ཐོབ་བོ། །ཞེས་དང་། ལུང་རྣམ་འབྱེད་{ཅ་པ}༡༣བ༥ལས། ཇོ་ཅོ་བཟང་བྱིན་འཕྱི་འཕྱི་བར་རང་གི་ཁབ་ཏུ་བྱོན་ནས། དེ་རང་གི་ཁབ་ནས་སྦྱིན་པ་མ་བརྙེས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ མགོ་རྩུགས་པའི་དོན། རྒྱལ་ཁབ་དབུ་བརྙེས་ལྟ་བུ། ❸ ཐུགས་སུ་ཆུད་པའམ། ཤེས་པ་དང་། རྟོགས་པའི་དོན་དུ། སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས་བཤད། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་མ་ཏྲ་མ་ཏིས་མཛད་པའི་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་བསྒོམ་པ་ལས། སྤྲོས་པའི་རྒྱུན་བཅད་ཞི་བའི་གནས་རྙེད་བདེ་འབྱུང་གནས། །སྐུ་གཉིས་སྐྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་གཞིར་གྱུར་པ། །ཆོས་ཀུན་རོ་གཅིག་ "བརྙེས" པས་སྟུག་པོའི་གནས་ཐིམ་པ། །རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་བ་དམིགས་མི་མངའ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྟུང་གནས། (གསང་སྔགས) སྒོགས་སྒོམ་དུ་གནས་ནས་ཆོས་ཀྱི་དཀའ་ཐུབ་བྱེད་པའི་མིང་། སྤྱིར་བཏང་སྒོགས་སྒོམ་དུ་གནས་པ་ཙམ་གྱི་དོན་ལའང་འཇུག སྦྱུང་གནས་དང་དོན་གཅིག འགའ་ཞིག་གིས། བསྟུང་གནས་ནི་གཞི་དགོན་གྱི་གྲྭ་བཙུན་ཚོས་བྱེད་རྒྱུ་ཞིག་ལས། རང་རེ་གཞུང་ཆེན་མོར་སློབ་གཉེར་བྱེད་པ་དག་གིས་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་མི་རིགས་ཤིང་། སྨད་པའི་གནས་སོ་སྙམ་དུ་བསམ་པ་ཕྲིད་མོད། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ཀྱང་ལྷ་སར་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་བྱོན་ལྔ་ལྡན་གྱི་དྲུང་དུ་བྱོན་ནས་བསྟུང་གནས་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་དེ། རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ལས། སྐབས་ཤིག་ཏུ། ཚ་གོ་དཔོན་པོ་མཁན་ཆེན་ངག་དབང་གྲགས་པ་ཞུག་ཕྱི་ལ་ཕྲིད་ནས། ལྷ་སར་ཇོ་བོ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་བྱོན་ལྔ་ལྡན་གྱི་དྲུང་དུ་བྱོན་ནས་སྦྱུང་གནས་མང་དུ་མཛད། ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དོགས་གཅོད། འོ་ན་གསང་སྔགས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟུང་གནས་བྱེད་ན་རྩ་ལྷུང་འབྱུང་བ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། རྗེའི་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་སྙེ་མ་ལས། ལྔ་ནི་བརྒྱད་པ་སྙེ་ཕུང་པོ་ཉོན་མོངས་པར་བྱས་པའི་ལྟུང་བའོ། །དེ་ཡང་སྦྱུང་བར་གནས་པ་ལ་བཀོད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ལུས་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་ལ་གསུངས་ཏེ། ལུས་ལ་རང་དགར་ཚ་གྲང་དང་བཟའ་བཏུང་གཅོད་པ་དང་ཡན་ལག་གཅོད་པ་སོགས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པར་རམ་སྡུག་བསྔལ་བར་བྱེད་པའོ། །ད྄་རི་ཀ་པས་རང་གསོད་པར་བྱེད་ན་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཙམ་ནས་རྩ་ལྟུང་དང་ཕུང་སོགས་རྒྱལ་བ་དང་ལྷ་མོ་དང་སེམས་དཔར་ཤེས་པ་དང་དེ་མནར་བས་བདེ་བ་ལས་ཉམས་པར་ཤེས་པ་དང་། གཞན་འདུལ་བའི་དོན་མིན་པ་གསུམ་ཚང་ན་རྩ་ལྟུང་དུ་འཆད་དོ། །ཁ་ཅིག་རང་ཉིད་ལྟར་སྒོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་བཟའ་བཏུང་གཅོད་པའི་སྦྱུང་གནས་བྱས་ན་རྩ་ལྟུང་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ཉ་ཅང་མ་བརྟགས་པར་སྨྲ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་ལྟར་བསྒོམ་པ་དང་སྦྱུང་གནས་བྱེད་པ་གཉིས་ཀ་གསུངས་པ་དང་ཇོར་དབྱིངས་ལྷ་ཐུའི་ལྟའི་སྒོམ་བཟླས་མཐར་ཕྱིན་པས་ཐུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ནམ་མཁའ་ལ་འཛོག་ནུས་པའི་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་སྦྱུང་བར་གནས་པ་བྱ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཇོ་རྗེ་འབྱུང་བ་ལས་སློབ་དཔོན་གྱིས་སྦྱིན་དུ་བསྙེན་པ་བྱས་པའི་ཡོན་ཏན་སྔར་ལྟར་བཤད་ནས། དཀྱིལ་འཁོར་དུ་འཇུག་པའི་ཞག་ནི་སློབ་དཔོན་སློབ་མ་དང་བཅས་པ་སྦྱུང་བར་གནས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེས་ན་ལྟུང་བ་བརྒྱད་པར་འགྲོ་བའི་སྦྱུང་གནས་ནི་རང་དགར་ཕུང་པོ་གཟིར་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་ལུས་སྡུག་བསྔལ་བར་བྱེད་པ་ལ་འཛོག་པས་སྦྱུང་གནས་ཀྱི་མིང་འདྲ་ཡང་དོན་མི་འདྲའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་ད་དུང་ཡང་དཔྱད་པར་བྱ་བ་འདི་ལྟར་སྣང་སྟེ། ཐོན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལོ་དྲུག་དཀའ་སྤྱད་མཛད་སྐབས་འབྲུ་ཇོག་འགའ་ཞིག་བཞེས་ནས་བསྟུང་གནས

ལས་ཀྱང་ལྷག་པའི་དཀའ་སྤྱད་བློས་འཁྱུད་པར་དཀའ་བ་ཞིག་མཛད་ཀྱང་། མཐར་ཏེ་ངལ་ཞིང་དུབ་པའི་མཐའ་རུ་ལྟུངས་པར་གཟིགས་ནས། དབུ་མའི་ལམ་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་སོགས་ཐུགས་ཉམས་སུ་བསྟར་ཏེ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཤིང་། ལྔ་སྡེ་སོགས་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལའང་། འདོད་པ་བསོད་སྙོམས་ཀྱི་མཐའ་དང་། ངལ་ཞིང་དུབ་པའི་མཐའ་གཉིས་ལ་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་དབུ་མ་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པར་གདམས་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་〈ང་པ〉ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལྔ་སྡེའི་དགེ་སློང་རྣམས་ལ་བཀའ་སྩལ་པ། དགེ་སློང་དག་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ནི་མཐའ་འདི་གཉིས་ལ་བརྟེན་པར་མི་བྱ། བསྙེན་པར་མི་བྱ། བསྙེན་བཀུར་མི་བྱ་སྟེ། གཉིས་གང་ཞེ་ན། འདོད་པ་རྣམས་ལ་འདོད་པའི་བསོད་སྙོམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བརྗོན་པ། དམན་པ། ངན་པ། ཐ་ཆད་མ་རབས་གང་ཡིན་པ་དང་། བདག་ཉིད་དུབ་པ་ལ་རྗེས་སུ་བརྗོན་པ། སྡུག་བསྔལ་བ། འཕགས་པ་མ་ཡིན་པ། གནོད་པ་དང་ལྡན་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཁྱེད་ཀྱིས་མཐའ་འདི་གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་པར་དབུ་མའི་ལམ་མིག་བྱེད་པ། ཡེ་ཤེས་བྱེད་པ། ཉེ་བར་ཞི་བར་འགྱུར་བ། མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་། རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། དབུ་མའི་ལམ་གང་ཞེ་ན། འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལའང་གོ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་ངེད་ཅག་གི་བསྟུང་གནས་དེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་བསྟུང་གནས་དེ་ལས་ཀྱང་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་ཏུ་ཁས་འཆེས་ན་ནི་ཁོ་བོ་ལ་ཤོད་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད་དོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། བསྟུང་གནས་ཞེས་པའི་བསྟུང་ནི་ཉུང་དུ་གཏོང་བའམ་ཉུང་བར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པས། ཁ་ཟས་ཉུང་དུ་བཏང་ནས་ཆོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་དཀའ་ཐུབ་ལ་གནས་པས་ན་བསྟུང་གནས་ཞེས་བྱའོ། ། “ཉ” དང་ “མྱ” གཉིས་སྒྲ་གདངས་མཚུངས་པས་ཟློན་གྱི་འབྲི་སྲོལ་ལ་དེ་གཉིས་གནམ་ཀའི་ཚུལ་དུ་འབྲི་བ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། གཉེན་བྱེད་པ་ལ་སྨྱན་བྱེད་པ་དང་། བསྟུང་གནས་ལ་སྨྱུང་གནས། གཉིད་ལམ་ལ་སྨྱིད་ལམ་མམ་སྨྱི་ལམ། ཨ་ཉོག་ལ་ཨ་སྨྱོག མགོ་ཉང་ཉང་ལ་མགོ་མྱུང་མྱུང་དང་། བྱ་བརྙངས་ལ་བྱ་སྨྱང་། གཞན་ཡང་ “པྱ” དང་ “ཙ” གཉིས་སྒྲ་གདངས་མཚུངས་པས་རེས་མོས་ཀྱིས་འབྲི་བའང་ཡོད་དེ། བཙའ་ཁྲལ་ལ་དཔྱ་ཁྲལ་དང་། བཙད་ཤེས་ལ་དཔྱད་ཤེས་ཞེས་འབྲི་བ་ལྟ་བུས་མཚོན་ནོ། །འདི་དག་ནི་གོ་སླ་བ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་སྙིག་ཟུར་དུ་གཏོང་བའི་འབྲི་སྲོལ་ངན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་སེམས། ཉུང་བར་བྱེད་པའམ་ཉུང་དུ་གཏོང་བ་ལ་བསྟུང་བ། ཉེ་བར་བྱེད་པའམ་ཉེ་རུ་གཏོང་བ་ལ་བསྙེན་པ། ཐིམ་པར་བྱེད་པ་ལ་བསྙིམ། ཐུང་བར་བྱེད་པ་ལ་བསྡུང་། ནག་པོར་བྱེད་པ་ལ་གནག ནོར་དུ་འཇུག་པ་ལ་བསྣོར། ནུབ་པར་བྱེད་པ་ལ་བསྣུབ་ཟེར་བ་སོགས་དཔེ་མཚོན་མང་ངོ་། །སྨྱུང་གནས་དང་བསྟུང་གནས་ཞེས་འབྲི་སྲོལ་

གཉིས་ལས་བསྟུང་གནས་ཞེས་བྲིས་ན་ཆེས་ལེགས་པར་སེམས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྲིས་ན་ཆུང་དུ་གཏོང་བའི་དོན་དུ་གོ་ནུས་ཤིང་། སྐྱུང་གནས་ཞེས་བྲིས་ན་དེ་ལྟར་དུ་གོ་བ་སྐྱེར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེབ་ཐེར་སྔོན་པོ་སོགས་སུ་ཡང་བསྟུང་གནས་ཞེས་སྣང་བ་ལྟར་བྲིས་ན་ལེགས་སོ། །

བསྟུང་བ། (བརྡ་རྙིང་) ཆུང་དུ་གཏོང་བའམ། ཆུང་བར་བྱེད་པའི་བརྡ་རྙིང་། སྟུང་བ། བསྟུངས་པ། བསྟུང་བ། སྟུངས་བཅས་ནི་དུས་གསུམ་དང་སྐུལ་ཚིག་གི་ཁྱད་པར་རོ། །

བསྙེན་བཀུར། ❶ (འདུལ་བ) གཡོག་བྱེད་པའི་མིང་། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། བླ་མ་དང་ཕ་མ་སོགས་རྒན་རབས་ལ་གུས་ཞབས་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་གཡོག་བྱེད་པ་ལ་བསྙེན་བཀུར་རམ་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་པ་ཟེར། སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༤༢ན༤ལས། ཁ་ཅིག་སྡིག་པ་བྱེད་པ་ངོ་ཚ་མེད་པ་ཐར་པའི་ལམ་ཡོངས་སུ་བཏང་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་ཀྱང་མཁས་པར་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང་ལྡན་ཞིང་རྒན་པའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང་ལྡན་པ་དེ་དག་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་དག་ལས་བསྙེན་བཀུར་བདག་གིར་བྱེད་པ་དེ་དག་དགག་པའི་ཕྱིར། སེང་གེ་ལྟ་བུས་ཝ་ལྟ་བུ་ལ་བསྙེན་བཀུར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྨྲས་ཏེ། སེང་གེ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་སྟེ། རི་དྭགས་ཕྲ་མོ་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་པ་དག་གིས་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཝ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་སྟེ་ཁྱི་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་པ་དག་གིས་ཕམ་པའི་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་སྔ་མས་བསྙེན་བཀུར་མི་བྱའོ། །དེ་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་གཏོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཐམས་ཅད་བཀག་པར་ཐལ་བ་ལ། ལ་ལ་ལ་བྱ་བ་བཅམ་པའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་དང་མཁན་པོ་ནི་མཆོག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ལ་ཡང་བསྙེན་བཀུར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྨྲས་ཏེ། མཆོག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཕམ་པར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྟུང་བ་བྱུང་བའམ། ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔ་ཆར་གྱི་ལྟུང་བ་བྱུང་བའོ། །སློབ་དཔོན་དང་མཁན་པོ་ནི་གལ་ཏེ་མཆོག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བར་གྱུར་ཀྱང་སློབ་མ་དང་ཉེ་གནས་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པས། བསྙེན་བཀུར་བྱ་སྟེ། གཡོག་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་འདི་ལ་སྲིད་ཞུའམ་ཞབས་ཏོག་ཀྱང་ཟེར་རོ། །ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། གུས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཅན་གྱི་ལུས་དང་ངག་གིས་འཇུག་པ་ནི་བསྙེན་བཀུར་རོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། བསྙེན་བཀུར་ནི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་སྒོ་ནས་ཐག་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། བསྙེན་བཀུར་བགྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྙེན་པར་བྱ་བའམ་བསྟེ་བར་བྱ་བའོ། །ཞེས་འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་གསུངས་སོ། །❷ མང་འགྱེད་ཀྱི་འབུལ་བ་འབུལ་བ་ལ་ཡང་བསྙེན

བཀུར་ཟེར། དགེ་འདུན་ལ་མང་འཁྱེད་ཀྱི་བསྙེན་བཀུར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། བསྙེན་བཀུར་མང་གཅིག་དང་དགེ་འདུན་རེའི་ཕྱག་ཏུ་ཀིན་སྒོར་བརྒྱ་རེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བསྙེན་བཀུར་བསྔགས་པའི་ལྷག་མ། (འདུལ་བ) ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་གྱི་བཞི་པ། བསྙེན་བཀུར་བསྔགས་པའི་ལྷག་མའི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་བུད་མེད་ལ་འཁྲིག་པས་བདག་ཉིད་ལ་བསྙེན་བཀུར་བ་བསྔགས་ཏེ་དོན་གོ་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྐྱོང་གཞི་མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་ཀས་བུད་མེད་ལ་འཁྲིག་པས་བསྙེན་བཀུར་བསྔགས་པ་ལས་དགེ་འདུན་ལྷག་མར་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་འཁྲིག་ཚིག་གི་སྐབས་དང་འདྲའོ། །

བསྙེན་སྒྲུབ་ཡན་ལག་བཞི། བསྙེན་པ། ཉེར་སྒྲུབ། བསྒྲུབ་པ། སྒྲུབ་ཆེན་གྱི་ཡན་ལག་དང་བཞིའོ། །❶ (དགེ་ལུགས) གསང་འདུས་ལྟ་བུར་སྦྱར་ན། (བསྙེན་པའི་ཡན་ལག) དེ་ཉིད་ཞི་དགུའི་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ནས། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱུང་ཆུབ་པའམ་འཆི་བ་ཚོས་སྐུར་འཆེར་བའི་ལམ་འཆེར་ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་བསྙེན་པའི་ཡན་ལག་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་དེས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྙེན་ཅིང་དམིགས་པས་ན་བསྙེན་པ་ཞེས་བྱ། (ཉེར་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡན་ལག) ཉི་མ་ལ་སོགས་ལའང་དམིགས་ཏེ་ལྡང་བའི་དེ་ཉིད་ནས་ཡན་ལག་ཁྲོ་བོར་བསྐྱེད་པའི་བར་ནི། ཉེར་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡན་ལག སྒྲ་བཤད་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཉེར་སྒྲུབ་ཅེ་ན། གང་ལ་ཉེ་བར་བྱ་རྒྱུའི་ཡུལ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཁད་ཀྱིས་ཉེ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་སྒྲུབ་པས་ན་ཉེར་སྒྲུབ་ཅེས་བྱའོ། །(བསྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག) སྐུ་བྱིན་རླབས་ནས་མཆོད་བསྟོད་ཀྱི་བར་ནི། བསྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་གོ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་བསྒྲུབ་པ་ཞེ་ན། སྒྲུབ་པ་པོའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པས་ན་བསྒྲུབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །(བསྒྲུབ་པ་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག) མཆོད་པ་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་ཉེར་བསྡུའི་བར་ནི་སྒྲུབ་པ་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་གོ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་བསྒྲུབ་པ་ཆེན་པོ་ཞེ་ན། གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་པས་ན་བསྒྲུབ་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །རྒྱས་པར་དེ་ཉིད་ཞི་དགུ་ལ་གཟིགས། (མདོར་བསྡུས་ཏེ་བཤད་ན གསང་འདུས་སྐོར་ལམ་གྱི་འགྲེལ་པར་བཤད་པ་ལྟར) ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་སྒོམ་པ་ནས་ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་སྡུད་པའི་བར་ནི་བསྙེན་པ་དང་། འོད་གསལ་ལས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ལངས་ཏེ་ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་པའི་བར་ནི་ཉེར་སྒྲུབ། སྐུ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ནས་རིགས་བདག་གིས་རྒྱས་འདེབས་པའི་བར་ནི་བསྒྲུབ་པ། རིག་མ་འདུ་བྱ་བ་ནས་བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་ལས་རབ་འབྱམས་སྒྲུབ་པའི་བར་ནི་སྒྲུབ་ཆེན་གྱི་ཡན་ལག་སྟེ་བཞིའོ། །❷ (བཀའ་བརྒྱུད) རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པ་

བསྙེན་པ། བརྙེན་པ་ལྟ་བསྐྱེད་པ་ཉེར་སྒྲུབ། སྐུ་གསུང་ཐུགས་སོགས་བྱིན་གྱིས་རློབ་པ་བསྒྲུབ་པ། དབང་བསྐུར་སོགས་བསྒྲུབ་པ་ཆེན་པོའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྙེན་སྒྲུབ་ཡན་ལག་བཞིའི་ཚིངས། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་ཚིངས་བཤད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ཞེ་དགུའི་ཚིངས། རྡོ་རྗེ་བཞིའི་ཚིངས། རྣལ་འབྱོར་དྲུག་གི་ཚིངས། ཏིང་ངེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་ཚིངས། བསྙེན་སྒྲུབ་ཡན་ལག་བཞིའི་ཚིངས་དང་ལྔ་ཡོད་པའི་ནང་ཚན་ཞིག ཞིབ་པར་བསྙེན་སྒྲུབ་ཡན་ལག་བཞི་ལ་གཟིགས།

བསྙེན་སྒྲུབ་ལས་གསུམ། བསྙེན་པ་ནི་ལྷ་དེ་དང་དེའི་རྗེས་གནང་ཐོབ་པས། རང་རང་གི་ཚོ་ག་ནས་བཤད་པའི་གྲངས་བསྙེན་ལ་ཟེར། སྒྲུབ་པ་ནི་ལྷ་གང་ཡིན་གྱི་ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་ལས་གང་བཅོལ་རྒྱུ་ཡིན་རུང་བཅོལ་བའི་སྐབས་དེ་ཁ་རུ་སྒྲུབ་པ་ཡང་སྐྱོར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། ལས་ནི་ལས་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་ལས་དངོས་གཞི་བྱེད་པ་ལ་ཟེར།

བསྙེན་གནས། (འདུལ་བ) ཕུལ་དགེ་བསྙེན་ནམ་དེ་ཡན་ཆད་བསྙེན་གནས་ལ་གནས་པ་གང་ཡང་རུང་བའི་མདུན་དུ། མི་ཚངས་སྤྱོད་སོགས་རྩ་བ་བཞི་དང་། མལ་ཆེ་མཐོ་སོགས་ཡན་ལག་བཞི་སྟེ་སྤང་བྱ་བརྒྱད་ཉིན་ཞག་ཕྱུགས་གཅིག་གི་རིང་སྲུང་བར་ཁས་བླངས་པའི་གང་ཟག་ལ། བསྙེན་གནས་ཟེར། སྤང་བྱ་བརྒྱད་ནི། ༡ མི་ཚངས་སྤྱོད། ༢ མ་བྱིན་ལེན། ༣ སྲོག་གཅོད། ༤ བརྫུན་དུ་སྨྲ་བ་སྟེ་རྩ་བ་བཞི་དང་། ཡན་ལག་བཞི་ནི། ༥ མལ་སྟན་ཆེ་བ་དང་མཐོ་བ། ༦ ཆང་འཐུང་བ། ༧ གར་བྱེད་པ། སོགས་སྒྲས་བསྟན་པ་གླུ་དང་རོལ་མོ་བྱེད་པ། མགོར་འཕྲེང་བ་འཆིང་བ། སོགས་སྒྲས་བསྟན་པ་སྤོས་འཇུག་པ། རྒྱན་འདོགས་པ། དྲི་བཟང་གིས་ཁ་དོག་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་དང་། (གར་སོགས་འཕྲེང་སོགས་གཉིས་གྲངས་གཅིག་ཏུ་བགྲང་ངོ་) ༨ ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་ཟ་བ་རྣམས་ཡན་ལག་བཞི་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །རྗེའི་འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྙིང་པོ་ལས། རྩ་བ་བཞི་དང་ཡན་ལག་བཞི། །བརྒྱད་སྤོང་བསྙེན་གནས་སྡོམ་པའོ། །མི་ཚངས་སྤྱོད་དང་མ་བྱིན་ལེན། །སྲོག་གཅོད་བརྫུན་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས། །རྩ་བ་བཞི་ཡིན་མལ་ཆེ་མཐོ། །ཆང་འཐུང་གར་སོགས་ཕྲེང་སོགས་དང་། །ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་ཡན་ལག་བཞི། །ཞེས་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཐར་པའི་གོ་འཕང་ལ་བསྙེན་པ་སྟེ་ཉེ་བར་བྱེད་པས་ན་བསྙེན་གནས་ཞེས་བྱའོ། །

བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྤང་བྱ་བརྒྱད། (འདུལ་བ) བསྙེན་གནས་ལ་གཟིགས།

བསྙེན་པ། ❶ (བྱ་ཚིག) ཉེ་བར་བྱེད་པ། བསྟེན་པ་དང་འདྲ། བསྟེན་པ་ལ་གཟིགས། ཡང་། ཉེ་བའི་དོན་ལའང་འཇུག རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་༣༩༡བ་ལས། སྒྲོན་གསལ་ལས།

བསྙེན་ཅིང་ཐར་པ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསླབ་པར་བྱ་བས་ན་བསྙེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ་སྙན་ཞབས་ཀྱིས་ཉེ་བའི་དོན་དུ་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ❷ (མིང་ཚིག) ཡི་དམ་ལྷ་ཡི་གཟུངས་སྔགས་ཟློ་ཞིང་ལྷ་བསྒོམ་པ་ལ་བསྙེན་པ་ཟེར། ལྷ་དང་ཐག་ཉེ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤིག་གོ། བསྙེན་པའི་ཞེ་སར། ཐུགས་བསྙེན་ཟེར། བསྙེན་པ་ལ་དབྱེ་ན། དུས་ཀྱི་བསྙེན་པ། གྲངས་ཀྱི་བསྙེན་པ། མཚན་མའི་བསྙེན་པ། སེམས་བརྟན་པའི་བསྙེན་པ་དང་བཞི། (དང་པོ་དུས་ཀྱི་བསྙེན་པ་ནི) ཟླ་བ་དྲུག་གམ་གསུམ་དུ་བསྙེན་པ་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། (གྲངས་ཀྱི་བསྙེན་པ་ནི) བསོད་ནམས་ཆེན་པོས་ཁྲི་ཕྲག་གཅིག བསོད་ནམས་འབྲིང་གིས་འབུམ་ཕྲག་གཅིག བསོད་ནམས་ཆུང་དུས་བྱེ་བ་གཅིག་བྱེད་ཐོད་པའི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་པར་བཤད། (མཚན་མ་མཐོང་བའི་བསྙེན་པ་ནི) ཡི་དམ་གྱི་ལྷའི་ཞལ་གཟིགས་ཐུང་བ། དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་པ་ཡི་ལྷ་ཡང་ཡང་བསྒོམ་པས་སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་གཟི་མདངས་རྒྱ་ལྷག་པར་རྒྱས་པ་ལ། མཚན་མའི་བསྙེན་པ་ཟེར། (སེམས་བརྟན་པའི་བསྙེན་པ་ནི) བསྐྱེད་རིམ་རགས་པ་གྲུབ་པ་ལ། སེམས་བརྟན་པའི་བསྙེན་པ་ཟེར་རོ། །བསྙེན་པ་ལམ་དུ་སོང་བའི་རྟགས་མཚན་ནི། ༡ ངང་རྒྱུད་ཤིན་ཏུ་དུལ་ཞིང་ཉམ་བདེ་བར་ཐུགས་དམ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། བཀྲེས་སྐོམ་ཆུང་བ། ༢ ནད་ལས་ཐར་བ། ༣ ཉམས་རྟོགས་བཟང་བ། ༤ གཟི་མདངས་ཆེ་བ། ༥ རྨི་ལམ་བཟང་བ། ༦ བདེན་པར་སྨྲ་བ། ༧ བརླས་བརྗོད་སྒྲོ་བ། ༨ ངལ་བ་ཆུང་བ། ༩ དྲི་ཞིམ་བྲོ་བ། ༡༠ ལུང་རྟོགས་རྒྱས་པ། ༡༡ ཡོན་ཏན་ལྷུར་ལེན་པ། ༡༢ རང་གི་ལྷག་པའི་ལྷར་དད་གུས་ཆེ་རུ་སོང་བ་རྣམས་ཡིན་པར་རྗེའི་གསུངས་པར། སློང་རྫོལ་ཟླ་མ་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །

བསྙེན་པ་དང་ཉེ་བའི་ཁྱད་པར། ཉེ་བ་དང་བསྙེན་པའི་ཁྱད་པར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཉལ་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ང་བཞི་པ། བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཉལ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་གནས་གཅིག་ཏུ་གཉིས་ཀ་ཉལ་བའི་སྤྱོད་ལམ་གྱིས་གཉིད་ལོག་ཅིང་མཚན་མོ་གསུམ་པ་མཐར་ཐུག་པ་ལས་འགྱུར་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉེ་དགས་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་ཉུབ་གཉིས་ལས་ལྷག་པར་ཉལ་བ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཆགས་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་དང་། ཐོད་བག་གི་རྒྱུར་འགྱུར་བའོ། །

བསྙེན་པར་རྫོགས་པ། (འདུལ་བ) ❶ (བྱ་ཚིག) དགེ་སློང་སྡོམ་པ་བླངས་པའམ་དགེ་སློང་བསྒྲུབས་པ། འདི་ལ་རྫོགས་པར་བསྙེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའང་ཡོད། འདི་ནི་ཤིན་ཏུ

གོ་བདེ་བར་འདུག་གོ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། རྫོགས་པར་བསྙེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་སྤོང་བའི་མཚན་ཉིད་དགེ་སློང་གི་དངོས་པོ་ལ་རྣམ་པར་བཞག་པར་མཛད་དེ། དེ་ལ་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པའི་དཔལ་ཏེ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། དྲི་མ་ཐམས་ཅད་བཅོམ་བྱས་ཤིང་། །མྱ་ངན་འདས་པ་རྫོགས་པ་ཐོབ། །སྡུག་བསྔལ་ཐ་མར་བྱེད་པ་སྟེ། །ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་གྱུར་པ་ཡིན། །ཞེས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེར་བསྙེན་པ་ནི་དེ་དང་ཉེ་བའི་སྒྲ་ཡིན་ཏེ། རྫོགས་པ་དང་། ཉེ་བ་ནི་རྫོགས་པར་བསྙེན་པ་སྟེ། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ (མིང་ཚིག) དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པའི་མིང་། ❸ (མིང་ཚིག) དགེ་སློང་ཕ་མ། འདུལ་ཊཱིཀ་རིན་ཕྲེང་ལྟར་རོ། །❹ (མིང་ཚིག) སྒྲ་ཡངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྒྲ་དགེ་བསྙེན་དང་དགེ་ཚུལ་ལའང་འཇུག་པར། འདུལ་ཊཱིཀ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་༡༥ན༣ལས་མདོའི་ཁུངས་དང་བཅས་ཏེ་གསུངས་སོ། །

བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་དགེ་སློང་གི་དངོས་པོ། (འདུལ་བ) བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པའམ། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པའི་མིང་། རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་ལས། བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་དགེ་སློང་གི་དངོས་པོ་བཞེས་ཤིང་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཚུལ་སོགས་ལ་སློབ་པ་དང་དམ་པ་རྣམས་ལས་ཟབ་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩི་ནོད་དེ་ཐོས་པའི་དོན་རྣམས་རང་གིས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ཉམས་སུ་བཞེས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བསྙེན་པར་རྫོགས་ཚུལ་བཅུ། (འདུལ་བ) བསྙེན་པར་རྫོགས་ཚུལ་བཅུ་ནི། ༡ རང་བྱུང་གིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ། ༢ ཡེ་ཤེས་ཁོང་ཆུད་ཀྱིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ། ༣ ཚུར་ཤོག་གིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ། ༤ སྐྱབས་འགྲོ་ལན་གསུམ་བཟླས་པས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ། ༥ སྟོན་པར་ཁས་བླངས་པའི་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ། ༦ དྲི་བས་མཉེས་པས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ། ལྕི་ཆོས་བརྒྱད་སྲོང་བས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ། ༨ འཕྲིན་གྱིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ། ༩ བཅུ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ། ༡༠ ལྔ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་དང་བཅུའོ། །དེ་ཡང་མཛོད་འགྲེལ་ལས། སངས་རྒྱས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རང་བྱུང་གིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་དང་། ལྔ་སྡེ་བཟང་པོ་ཡེ་ཤེས་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་དང་། གྲགས་པའམ་མཆོག་ཟུང་གཅིག་ལྟ་བུ་ཚུར་ཤོག་གིས་དང་། སྡེ་བཟང་དྲུག་ཅུའི་ཚོགས་སྐྱབས་འགྲོ་ལན་གསུམ་བཟླས་པས་དང་། འོད་སྲུངས་ཆེན་པོ་སྟོན་པར་ཁས་བླངས་པས་དང་། བྲམ་ཟེ་སོང་ཡ་ལེགས་སྦྱིན་དྲི་བས་མཉེས་པས་དང་། སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོ་ཆེན་མོ་ལ་སོགས་པ་ཤཱཀྱའི་བུད་མེད་ལྔ་བརྒྱ་ལྕི་བའི་ཆོས་བརྒྱད་སྲོང་བར་ཁས་བླངས་པས་དང་། བུ་མོ་ཆོས་སྦྱིན་མ་འཕྲིན་གྱིས

དང་། ཡུལ་དབུས་ཀྱི་མི་རྣམས་བཅུའི་ཚོགས་ཀྱིས་དང་། མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་མི་རྣམས་ལྔའི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་དང་བཅུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྙེན་རྫོགས། <ཨུ་པ་སམ་པནྣ> (འདུལ་བ) ❶ དགེ་སློང་ཕ་མ། ❷ དགེ་སློང་ཕ་མའི་སྡོམ་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། བསྙེན་པ་ནི་ཉེ་བའམ་ཉེ་བར་བྱེད་པ་དང་། རྫོགས་པ་ནི་མྱ་ངན་འདས་པ་དོན་ཏེ། མྱང་འདས་ལ་ཉེ་བའམ་ཉེ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་ན་བསམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། ཁད་ཉེ་བར་གྱུར་པས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའམ་རྫོགས་པར་བསྙེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །མྱང་འདས་ལ་རྫོགས་པ་ཞེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གནོད་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལ་གཞི་བྱས། སྐད་དོད་ཨུ་པ་སམ་པནྣ་ཞེས་པའི་ཨུ་པ་ནི་བསྙེན་པའམ་ཉེ་བར་བྱེད་པ། སམ་པནྣ་ནི་ཡང་དག་པར་སོང་བས་ན་རྫོགས་པ་སྟེ་མྱང་འདས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས། བསྙེན་རྫོགས་ཞེས་བསྒྱུར་མོད། འོན་ཀྱང་རྫོགས་བསྙེན་ཞེས་བསྒྱུར་ན་གོ་བདེ་བར་སྣང་སྟེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་དང་དེའི་འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ་རྫོགས་བསྙེན་ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། ངག་སྒྲོན་གྱི་འགྲེལ་པ་ཁུ་ནུ་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པ་ལས་ཀྱང་། འདི་རྫོགས་བསྙེན་དུ་ཡང་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་སོ། །གོ་བ་ལྡང་དུས་ཚིག་སྔ་ཕྱི་གོ་ལྡོག་སྟེ་ཚིག་འགྲེལ་བྱེད་དགོས་པ་མང་དུ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་ཞེས་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་དང་། ཤེས་རབ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ། །

བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གསོར་རུང་ཡན་ཆད་དང་ལྡན་པ། (འདུལ་བ) ལྟུང་བ་སྐྱེ་བའི་ཡན་ལག་ཅིག་སྟེ། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེས་ནས་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཀྱིས་མ་ཉམས་པ་ལ་ཟེར།

བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་སློབ། (འདུལ་བ) བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འབོགས་པའི་ལས་ཀྱི་ཆོ་ག་དངོས་སུ་བྱེད་མཁན་གྱི་སློབ་དཔོན་ལ། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་སློབ་ཟེར། ཞིབ་པར་བཤད་ན། རྗེ་བཙུན་འདུལ་བ་ལས། བསྒྲུབ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེས་པའི་ཆ་ནས་དེའི་སློབ་དཔོན་དུ་བཞག་པ་དེ་དེའི་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་སློབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཅེས་གསུངས།

བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་སློབ་ཏུ་འོས་པ། (འདུལ་བ) དགེ་སློང་ཆོས་དྲུག་ལྡན་གྱི་སྟེང་དུ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འབོགས་པའི་ཆོ་ག་ཚིག་ཕྱེད་ཀྱང་མ་འཁྲུལ་བར་བློ་ལས་ཐོན་པ་དེ། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་སློབ་ཏུ་འོས་པའི་མཚན་ཉིད། རྗེ་བཙུན་འདུལ་བ་ལྟར་རོ། །

བསྙེམས་པ། ❶ ང་རྒྱལ་བྱེད་པ། རློམ་པ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ (ཚུ) ༥༣བ༧ལས། བསྙེམས་པ་ནི་རློམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ ཉམས་སྟོབས་ཀྱི་མིང་། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་བློ་གྲོས་ཆེན་པོའི་བཤེས་སྤྲིང་གི་འགྲེལ་པ་ (ངེ) ༤༧ན༨ལས། བསྙེམས་པ་ནི་ཉམས་སྟོབས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །❸ ཉམ་ཆུང་བའི་དོན་དུ་བཤད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། སྲོག་བཅད་པ་ལས་ཕྱི་སྟོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བཟའ་བཏུང་དང་སྨན་དང་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པ་མཐུ་ཆུང་བ་དང་བསྙེམས་པ་དང་ཉུས་པ་དང་སྟོབས་ཆུང་བ་དང་འཇུ་དཀའ་ཞིང་ནད་བསྐྱེད་པས་སེམས་ཅན་ཕལ་ཆེར་ཚེ་མ་ཟད་པར་ཡང་འཆི་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྙེལ་བ། བརྗེད་པའི་ཞེ་ས། གཡེལ་བ་དང་དོན་འདྲ། ཚང་མས་མ་བསྙེལ་བ་གནང་རོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བསྙེལ་བ་མི་མངའ། བརྗེད་པ་མེད་པ། མི་བརྗེད་པ། མི་འདའ་བ།

བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་གི་ཡ་གྱལ། མི་བརྗེད་པའི་རང་བཞིན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་དུས་ལས་ནམ་ཡང་མི་འདའ་བའི་མཚན་ཉིད་དམ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་དྲན་པ་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས།

ཏ

ཏ་ཏྭ། (ལེགས་སྦྱར) དེ་ཁོ་ཉིད།

ཏ་ཊི་བྷ། (ལེགས་སྦྱར) བྱ་ཊི་ཊི། བྱ་དེའི་ཚང་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་ན་ཡོད་པ་རྒྱ་མཚོའི་རླབས་ཀྱིས་ཚང་དང་སྒོ་ང་རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་ཁྱེར་རོ། །དེར་བྱ་དེས་རྒྱ་མཚོ་ཟད་པར་འདོད་ནས་གཞོག་པས་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་ཕྱིར་འབོ་བས། དྲང་སྲོང་ཞིག་ན་རེ་དུད་འགྲོ་མཐུ་ཆུང་བ་རྒྱ་མཚོ་ལ་ཅི་བྱར་ཡོད་ཅེས་ཁྲལ་རྒོད་བྱས་པ་ལ། བྱ་ཁྱུང་དེ་ན་ཡོད་པ་ཐོས་ནས་ཁྲོས་ཏེ་གཞོག་པ་གཅིག་གིས་རྒྱ་མཚོ་བཀབ། གཅིག་ནམ་མཁའ་ལ་འཕུར་བས་ཀླུ་རྣམས་སྐྲག་སྟེ། ཚང་དང་སྒོ་ང་དེ་མ་ཐག་ཕྱིར་བཏོན་ཏེ་བཏང་ངོ་ཞེས་གྲགས་པས་བྱ་ཊི་ཊི་ཞེས་པ་དེང་སང་བྱ་ཏྲུ་ཏྲུ་ཞེས་པ་ཆེ་ཆུང་ཕུག་རོན་ཙམ་མདོག་སྐྱ་བོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་ནམ་སྙམ། ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློ་གསུང་ངོ་། །ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། དགྲ་བོའི་ནུས་པ་མ་བརྟགས་པར། །ཉམ་ཆུང་ན་ཡང་བརྙས་མི་བྱ། །ཏ་ཊི་བྷ་ལ་བརྙས་པ་ཡིས། །ནམ་མཁའ་ལྡིང་གིས་རྒྱ་མཚོ་བཅོམ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ཏ་ཛིག ❶ གནའ་བོ་ "པར་སིག" Persia "པར་སི" འམ་པར་ཛིག་ཅེས་འབོད་པའི་ཡུལ་དེང་སང་ཨི་རཱན་Iran ཟེར་བ་དེའི་མིང་། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་ཀྱང་པར་སིག་གི་ཡུལ་ཏ་ཛིག་ཅེས་བཤད། རྒྱ་མིས་འདི་ལ་པོ་ཟི་པར་སིགཟེར། ཞིབ་ཕྲ་པར་སིག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ❷ ཤིན་ཅང་གི་རྒྱ་རྒྱུད་དུ་ཆགས་པའི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཤིག་ལའང་ཏ་ཛིག་ (Tajik) ཅེས་ད་ལྟ་ཡང་འབོད་ཀྱི་འདུག དེའི་སྐོར་གོས་ཆེན་ཚོང་ལམ་Silk Road ཞེས་པའི་གཟུགས་མཐོང་བརྙན་ཐག་ Video ལ་གཟིགས་ན་ཤེས་ནུས། པར་ཛིག་གམ་མིང་གཞན་ཨི་རཱན་གྱི་མི་རྒྱུད་ཤིན་ཅང་གི་ཡུལ་དེར་མཆེད་པར་སེམས། ❸ ཀསྨིར་གྱི་ནུབ་དང་། ཨབ་ཧྥན་ནི་སྟཱན་གྱི་བྱང་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་ (Tajik) ཞེས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་དེར་ལོ་རྒྱུས་མཁས་པ་ཚོས་ངོས་འཛིན་བྱེད་མཁན་འདུག འདི་ལ་ (Tadzhik) དང་ (Tadzhikistan/Tajikistan) ཞེས་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཡང་སྣང་། ཏ་ཛིག་གི་སྟཱན་ཞེས་པ་ནི་ཏ་ཛིག་གི་ཡུལ་ཞེས་པའི་དོན་རེད། ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེའི་སྒྲ་རིག་པའི་དག་ཡིག་ལས་ཀྱང་། སྟཱ་ན་ཞེས་རྣམ་དབྱེ་བདུན་པ་གནས་གཞི་སྟོན་པར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སི་ཏུ་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་ཀྱི་ཐུག་ཆེན་སྨོན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་པར། འདི་ལྟ་མ་ཡིན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་སྟོན་པ་ཊཱ་མ་ཀས་སྦྱར་བའི་གཞུང་ལུགས་འཛིན་པ་ཏ་ཛིག་པའམ་ཀླ་ཀློར་གྲགས་པ། ཞེས་པའི་གསུང་སྒྲོལ་ཞིག་དང་། ཡང་ཏ་ཛིག་པ་

ཉི་ཨུ་སྟེགས་པ་ལས་ཀྱང་ཐ་ཚད་དུ་གསུངས་པའི་བཤད་སྲོལ་སྣང་། འདི་གནའ་དུས་བོད་དང་འབྲེལ་བ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་ཚུལ་དེབ་ཐེར་དཀར་པོར་གསུངས་འདུག འདི་སྐོར་རྒྱས་པ་གཟིགས་འདོད་ན་མཁས་དབང་དུང་དཀར་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་རིན་པོ་ཆེའི་ཚིག་མཛོད་དུ་གཟིགས། སྟག་གཟིག་ཞེས་བྲིས་པའང་མང་དུ་སྣང་ངོ་།།

ཏ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) ❶ ཤིང་ཏ་ལ་སྟེ། ཤིང་སྡོང་རིང་ཞིང་མཁྲེགས་ལ། ལོ་མ་རླུང་གཡབ་འདྲ་བ། མགོ་བཅད་ན་མི་སྐྱེ་བའི་ཤིང་སྡོང་ཞིག ཤིང་སྡོང་ལ་གྲིས་ཉག་ཀ་བཏོད་ནས་ཤིང་ཆུ་བཏོན་ནས་ཤིང་ཆང་བཟོ་བར་བྱེད། དབྱིན་སྐད་དུ Palmyra tree ཟེར། ❷ བེ་ཏའི་འབྲས་བུ་དང་དོན་གཅིག མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐོར་བས་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། ཏ་ལ་དང་བེ་ཏའི་འབྲས་བུ་སྟེ་ཀོ་ཀོ་ན་ཊི་Coconut གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་མཛད་འདུག ཏ་ལ་ནི་ཀོ་ཀོ་ལ་ཊི་ལ་འཇུག་པར་དཔེར་ན། སློང་རྫོལ་བླ་མའི་བྱུད་མེད་བརྟག་ཐབས་ལས། ཉུ་མ་ཏ་ལའི་འབྲས་འདྲ་བཞིན་རས་རྒྱས། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ སྒྲོན་མེ་ལའང་འཇུག དཀོན་མཆོག་ཏ་ལའི་མདོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ ཐལ་མོ་བརྡབ་པ། ❺ གླང་ཆེན་གྱི་རྣ་འདབ་ཕན་ཚུན་གཡོབ་པ་སོགས་དོན་མང་པོ་ལ་འཇུག་པར་བཤད།

ཏཱ་ལ། (སོག་སྐད) རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་མིང་།

ཏ་ལ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) ❶ སྒྲོན་མེའམ་མར་མེ། འདི་ལེགས་སྦྱར་ཡིན་པར་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སྒྲོན་མེའི་སྐད་དོད་ཏ་ལ་ལ་ཟུར་ཆག་པས་ཏལ་ཙམ་དང་། ཏལ་སྒྲིན་སོགས་མཐའ་ཡས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ མར་མེ་འབར་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། མར་མེ་འཚི་ཁར་དམར་ལྡེབ་ལྡེབ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར།

ཏཱ་ལའི་བླ་མ། ཏཱ་ལ་ནི་སོག་སྐད་དུ་རྒྱ་མཚོའི་མིང་ཡིན་པས་རྒྱ་མཚོ་བླ་མ་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཨལ་ཐན་ཁན་གྱིས་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོར་ཆོས་ཞུས་པའི་ཡོན་དུ་ནོར་བུ་སོགས་རིན་པོ་ཆེའི་འབུལ་བ་གྲུ་ནོམ་པ་དང་བཅས། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་བཛྲ་དྷ་ར་རྡོ་རྗེ་འཆང་རྒྱ་མཚོ་བླ་མ ཞེས་པའི་མཚན་བསྟོད་ཕུལ། དེ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཞེས་པའི་མཚན་གྱིས་བསྔགས་སྲོལ་བྱུང་བ་རེད། རྒྱལ་པོར་ཡང་ཆོས་རྒྱལ་ལྷའི་ཚངས་པ་ཞེས་པའི་མཚན་ཕར་ཕུལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད།

ཏ་ལའི་འབྲས་བུ། བེ་ཏའི་འབྲས་བུ་སྟེ་ཀོ་ཀོ་ན་ཊི་Coconut ཞེས་པའི་ཤིང་འབྲས་དེའི་མིང་། སློང་རྫོལ་བླ་མའི་བྱུད་མེད་བརྟག་ཐབས་ལས། ཉུ་མ་ཏ་ལའི་འབྲས་འདྲ་བཞིན་རས་རྒྱས། །ལྟ་བུ།

ཏཀྵ་ཤི་ལཱ། རྒྱ་གར་གྱི་གནའ་བོའི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། བོད་སྐད་དུ་རྡོ་འཇོག་ཟེར། འདིར་གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་སྔ་གྲགས་ཅན་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡོད། སློབ་གཉེར་ཁང་འདིར་ཀླད་པའི་གཞག་བཅོས་སོགས་ཚད་མཐོའི་སྨན་དཔྱད་སོགས་སློབ་སའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་སྐོར་ཟུར་ཙམ་ཞིག་འདུལ་བ་ལུང་དུའང་གསལ། འདི་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ་ཏཀྵ་ཤི་ལཱ་ཟེར་ཞིང་། དེང་སང་ Taxila ཟེར། པ་ཀི་སྟན་གྱི་པན་འཇབ་མངའ་སྡེའི་ར་ཝལ་པིན་ཊིའི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། Rawalpindi District of Punjab province of Pakistan དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱ་གར་གནས་ཆེན་ཁག་ལ་བགྲོད་པའི་ལམ་ཡིག་ལས། ལ་ཧོར་ནས་ར་ཝལ་པིན་ཊི་དང་དེ་ནས་གྲུ་ཟན་བཞི་ཙམ་ན་ཏག་སི་ལ་ལ་སླེབས། དེ་ནི་རྡོ་འཇོག་བྱ་བའི་ཡུལ་སྟེ་སྔོན་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་གནས་ཀུན་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་དང་། གྲོང་ཁྱེར་དྲུག་གི་རྒྱལ་བུ་རྣམས་ཡོན་ཏན་སློབ་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཡུལ་ཡིན། སྨན་པ་འཚོ་བྱེད་གཞོན་ནུས་ཀྱང་དང་པོར་སྨན་འདི་ནས་བསླབས། རང་རེའི་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་དུས་ཙམ་ན་ཡུལ་འདིར་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེ་དར་ཞིང་། ད་ལྟ་ཡང་རྣམ་ར་ཛི་ཀའི་མཆོད་རྟེན་དང་སྔོན་གྱི་དགོན་ཤུལ་མང་པོ། གྲོང་ཁྱེར་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ཤུལ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནས་རྙེད་པའི་སྐུ་བརྙན་རྣམས་དེ་ཀའི་ཨ་སིམ་ན་བཞུགས་སོ། །ཏག་སི་ལ་ནས་རི་ལི་བརྒྱུད་དེ་ནུབ་ཏུ་སོང་ན་པེ་ཤ་ཝར་ཡང་མི་རིང་། དེ་ནི་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་འཁྲུངས་གནས་ཡིན། ཞེས་ལས་བཤད་དོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ (ག་པ) ལས། བུ་གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ན་སློབས་ཤིག དེས་སྨན་དཔྱད་བསླབ་པར་བརྩམས་པ་དང་། དེས་སྨན་དཔྱད་ནི་ལོབས་ན་དེས་ཀླད་པའི་ཐོད་པ་དབྱེ་བའི་དཔྱད་མ་ཤེས་ནས། དེས་རྡོ་འཇོག་ན་སྨན་པའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱུན་ཤེས་ཀྱི་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་དེ། དེས་ཀླད་པའི་ཐོད་པ་འབྱེད་པའི་དཔྱད་ཤེས་སོ་ཞེས་ཐོས་ནས། དེ་རྒྱལ་པོའི་དྲུང་དུ་སོང་སྟེ་སྨྲས་པ། ལྷ་རྡོ་འཇོག་ཏུ་མཆིའོ། །ཅི་ཞིག་གི་ཕྱིར་དེ་ན་སྨན་པའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱུན་ཤེས་ཀྱི་བུ་ཞེས་བགྱི་བ་མཆིས་ཏེ། དེ་ཀླད་པའི་ཐོད་པ་འབྱེད་པའི་དཔྱད་འཚལ་བས་དེ་སློབ་ཏུ་མཆིའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དགེ་སློང་མ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལས་ཟས་ལེན་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་གླེང་གཞིའི་སྐབས་ཀྱི་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ (ཏ་པ) ༡༧༨ན༣ལས་ཀྱང་། རྡོ་འཇོག་ཅེས་པའི་ཚིག་འདི་འབྱུང་ངོ་། །

ཏམ་བུ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) ཏམྦུ་ལ་དང་འདྲ།

ཏམྦུ་ར། (ལེགས་སྦྱར) ❶ རྒྱུད་མངས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རྒྱུད་དམ་སྐུད་པ་བཞིའམ་ལྔའམ་དྲུག་དང་ལྡན་པའི་སྟོང་མོའི་དབྱིབས་འདྲ་བའི་སྒྲ་སྙན་ཞིག ཏམྦུ་ར་ཞེས་འབྲི་བར་བྱེད་ཀྱང་། ཏམྦུ་ར་ तम्पूरा ཞེས་བྲིས་ན་དག་པར་སེམས། སྒྲ་བཤད་ནི། རྒྱུད་ནི་འདིར་སྐུད་པའི་མིང་ཡིན་ལ། མངས་ནི་མང་པོ་སྟེ། སྐུད་པ་མང་པོ་ལྡན་པའི་རོལ་ཆས

ཡིན་པས་ན་རྒྱུད་མངས་ཞེས་བྱའོ། །དེང་སང་སི་ཏྟར་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་དང་འདྲ་བ་ལ། ཁྱད་པར་ནི། སི་ཏཱར་ནི་རྒྱུད་གསུམ་ཙམ་དང་ལྡན་ལ། རྒྱུད་མངས་ནི་བཞི་ནས་དྲུག་གི་བར་རོ། །རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་དུ་Tanpura ཏན་པུ་ར་ཟེར། ཨ་རབ་ཀྱི་སྐད་ལའང་ཏམ྄བུ་ར་ཞེས་འབོད། ❷ ལྷོང་མོ། ❸ པི་ཝང་གི་མིང་ཡིན་པར་ཡང་བཤད། ❹ ཏྲི་ཟ་ཞིག་བཅས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པར་བཤད།

ཏམ྄བུ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) ❶ སོ་རྩི་སྣེ། ཁྲི་ཤིང་ལ་སྐྱེས་པའི་ལོ་མ་དྲི་ཞིམ་ལ་རོ་ཁ་བ་བཟར་རུང་བ་ཞིག རྒྱ་གར་བས་འདི་ལ་པཱན་Paan ཟེར། འདི་བོད་པའི་ཞལ་ཏོག་གི་དོད་ལྟ་བུ་ཡིན། འོན་ཀྱང་སྤྱིར་བཏང་རྒྱ་གར་ཡོངས་གྲགས་ལ་པཱན་ཞེས་པ་ལོ་མ་ཙམ་ལ་མི་ཟེར་བར། ལོ་མ་དེའི་ནང་དུ་སུ་པ་རི་Supari (ཕྱི་རྒྱལ་བས་ Betel nuts ཟེར་ཞིང་། བོད་སྐད་དུ་གོ་ཡུ་ཟེར་གྱི་ཡོད་འདུག) དང་ཙུ་ན་Choona ཞེས་པའི་ཐུག་རྫས་དཀར་པོ་ཞིག་སོགས་རྫས་མང་པོ་མཉམ་དུ་བསྲེས་ནས་ལོ་མ་དེའི་ནང་དུ་ཐྲུགས་ཏེ་སུམ་ལྡེབ་བྱས་ནས་དབྱིབས་གྲུ་གསུམ་ཞིག་ཆགས་འོང་བ་དེའི་མིང་ཡིན། འདིས་ཟས་འཇུ་བར་ཕྱེད། ཁའི་དྲི་མ་སེལ་བར་ཕྱེད། ངལ་གསོ་བར་ཕྱེད། ཧོབ་བསང་ཞིང་རིག་པ་དྭངས་པར་ཕྱེད། སོ་མཁྲེགས་པོར་ཕྱེད་པ་སོགས་ཁྱད་ཆོས་དུ་མ་ཡོད་པར་བཤད། འདི་ལ་བོད་སྐད་དུ་སོ་རྩི་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དེ་ཡིན་པར་སེམས། འོན་ཀྱང་འདི་རྒྱུན་དུ་ཟ་མཁན་གྱི་རྒྱ་གར་གྲོང་གསེབ་པ་དག་གི་སོ་ནི་ཐམས་ཅད་རུལ་ནས་ཡོད། ཕལ་ཆེར་ཟ་ཆེས་པས་སྐྱོན་ཡིན་འདྲ། ཁ་བ་མི་མིད་པར་ཕྱིར་འདོར་ཞིང་འདིས་ཁ་མཆུ་སོགས་དམར་པོར་ཕྱེད། རྒྱ་གར་གྱི་མེ་འཁོར་དང་རླངས་འཁོར་འབབ་ཚུགས་སོགས་ཀྱི་ས་ཆ་ཁྲུག་ཀྱིག་ཡོད་ཚད་ལ་མཆིལ་མ་དམར་པོ་འདི་དོར་ནས་ཁོར་ཡུག་ཀྱང་ཅང་བཙོག་ཅིང་མི་གཙང་བར་ཕྱེད། འདི་བཟོས་ན་བཟི་བེར་ཙམ་ཕྱེད། གྲྭ་པ་རྒན་པ་འགའ་ཞིག་གིས་འདི་སྔོན་མ་མི་ཤ་ཟ་མཁན་ཚོར་མི་ཤ་བཟའ་མི་དགོས་པར་དེའི་དོད་དུ་བཟོས་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་བཤད་སྲོལ་ཡང་ཡོད། དེ་ལ་འགྲེལ་བཤད་འདི་ལྟར། དཔེར་ན་ལོ་མ་དེ་མིའི་པགས་པ་དང་། ནང་དུ་ཐྲུག་རྒྱུའི་སུ་པ་རི་ཞེས་པ་དེ་རུས་ཞིབ་ཀྱི་ཚབ་དང་། ཁ་དོག་དམར་པོ་དེ་ཁྲག་གི་དོད་རེད་ཅེས་བཤད་སྲོལ་འདྲ་ཆགས་ཤིག་འདུག་ཀྱང་རྒྱ་གར་བའི་བཤད་རྒྱུན་ལ་ནི་དེ་འདྲ་མི་འདུག ❷ ཏམ་བུ་ལའི་ལོ་མས་བཟོས་པའི་བཏུང་བ་ཁ་དོག་དམར་པོ་སྨུར་སེང་ངེ་བ་ཞིག་གི་མིང་། དེ་ཡང་ལོ་མ་དེ་ལ་འགྲོན་བུ་བསྲེགས་པའི་ཐལ་པ་བཏབ། དེ་ཚང་ཕབ་འདེབས་པའི་དོད་པོ་ཡིན་པར་འདུག བར་དུ་དྲི་བཟང་བཏབ་ནས་ཞག་གཉིས་གོས་ཀྱིས་མནན་པ་ལངས་པ་དེ་ལ་པཱན་ཟེར། དེ་ལ་ཆོས་སྐད་དུ་ཏམ་བུ་ལ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ་གོ་ལ། བོད་སྐད་དུ་སོ་རྩི་ཟེར། ཆག་ལོའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཞི་བྱས། ❸ དེ་ལྟ་བུའི་བཏུང་བ་བླུགས་པའི་གཏོར་མ་ལ་ཏམ་བུ་ལ་ཞེས་བོད་པས་མིང་བཏགས་པའམ། ཡང་ན་པཱན་གྱི་ལོ་མ་དེ་རྒྱ་གར་བས་སྦྱིན་སྲེག་དུ་

འབྲུལ་ཞེས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར། ལོ་མ་དེའི་དོད་པོ་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །

ཏཱམྲ་དྭཱི་པ། སིནྷ་ལ་དང་དོན་གཅིག སིཾ་ཧལ། ལངྐ་དང་། ཤྲཱི་ལངྐ། ཟངས་གླིང་། ཙམར་དྭཱི་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། སིནྷ་ལའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཏའི་སི་ཏུ། (རྒྱའི་སྐད) ཏའི་སི་ཏུ་ནི། རྒྱ་ནག་གི་གོ་ས་ཞིག ཅེས་སོག་པོ་དགེ་བཤེས་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཚིག་མཛོད་ནང་གསལ། ཏ་ཞེས་པ་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དེ་ཆེན་པོའི་མིང་ཡིན་པར། ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པར་གསུངས། ཡང་ཞྭ་སྒབ་པའི་རྒྱལ་རབས་ལས། དེ་སོག་པོའི་སྐད་ལ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ཟེར་བ་རེད་ཅེས་གསལ།

ཏཱའི་སི་ཏུ། ཏའི་སི་ཏུ་དང་འདྲ།

ཏཾ་ཀཿ (ལེགས་སྦྱར) དངུལ་གྱི་དོང་ཙེ། ལེགས་སྦྱར་དུ་टंकः ཏཾ་ཀཿདང་། ཕྱི་རྒྱལ་བས་ Coin ཟེར་བ་དེའོ། །

ཏི་ཕུ་བ། རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་ཆེན་ནཱ་རོ་པ་དང་མཻ་ཏྲི་པ་གཉིས་ཀའི་དངོས་སློབ་ཡིན་ཞིང་། རས་ཆུང་པའི་བླ་མ་ཡིན།

ཏི་སྣད། ཡུལ་གྲུ་ཕལ་མོ་ཆེས་བོད་ལ་ཏི་སྣད་ཟེར། རྒྱ་ནག་པ་རྣམས་ཐོན་དུས་ཏུའུ་ཕན་དང་། དེང་སང་སི་ཙང་ངམ་ཤི་ཙང་ཞེས་འབོད། སོག་པོས་ཐུ་སྣད་ཅེས་འབོད།

ཏི་ཙ། (འདུལ་བ) ཏི་ཚ་དང་འདྲ།

ཏི་ཚ། (འདུལ་བ) མགར་བས་ལྕགས་བརྡུང་སའི་འོག་གཞིའི་རྡོ། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་ ༼ཆ༽ ༡༣༢ན༧ ལས། ཏི་ཚ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོག་གཞིའི་རྡོའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཏི་ཤྲཱི། (རྒྱའི་སྐད) རྒྱལ་པོའི་དབུ་བླ།

ཏི་སེ། (ལེགས་སྦྱར) གངས་རི། གངས་དཀར་ཏེ་སེ་ལ་གཟིགས།

ཏིང་། ❶ ཡོན་ཆབ་འབུལ་སའི་སྣོད་ཀྱི་མིང་། མཆོད་ཏིང་ལ་བདུན་ཚར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཆུ་གཉིས་དང་། ཉེར་སྤྱོད་ལྔ་སྟེ་བདུན་མཚོན་བྱེད་ཡིན། ཆུ་གཉིས་ནི། མཆོད་ཡོན་དང་། ཞབས་བསིལ་ལོ། །ཉེར་སྤྱོད་ལྔ་ནི། མེ་ཏོག བདུག་སྤོས། མར་མེ། དྲི་ཆབ། ཞལ་ཟས་དང་ལྔའོ། །དེས་ན་ཆུ་གཉིས་དང་ཉེར་སྤྱོད་ལྔ་སྟེ་བདུན་མཚོན་བྱེད་དོ། །ཁྲ་བཤད་ནི། འདི་ལ་ཏིང་ཞེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ལི་ཏིང་ལྷ་འབུར་དབྱུག་

གྲུས་བསྟུན་པའམ་ཕུ་བརྒྱབ་ན་ཧིང་ཞེས་པའི་སྒྲ་འབྱུང་བས་དེའི་ཆ་ནས་བཏགས་པའོ། །❷ སྒྲའི་ཁྱད་པར་ཞིག དཔེར་ན་ལི་ཧིང་གི་སྒྲ་ལྟ་བུ།

ཧིང་ངེ་བ། ❶ བརྟན་ཞིང་མི་འགྱུར་བ། སློབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་ཀྱི་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་༧༣ན༤ལས། ཚུ་གཏེར་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། ཧིང་ངེ་བ་ནི་བརྟན་ཞིང་མི་འགྱུར་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །❷ ཚོར་བ་སྐྱོང་ཚུལ་ཞིག ཆ་ཧིང་ངེ་བ། ན་ཧིང་ངེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཕུ་ཆུང་བའི་ཞལ་ནས། ངས་དང་པོ་ཕྲུང་ཕྲོས་རྣ་ཆ་ཧིང་ངེ་བ་ཕུལ། དེ་ནས་རེང་བུ་བཞི་སྐྱོར་མངར་སིང་བ་དབྱུལ་རྒྱུ་བྱུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཧིང་ངེ་འཛིན། <སམཱདྷི> བརྟགས་བཟིན་པའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་རྒྱུན་ལྡན་དུ་འཛིན་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་སྟེ། ཡུལ་ངེས་ལྔའི་བཞི་པའོ། །རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་ཀུན་བཏུས་དར་ཊཱིཀ་ལྟར་བཀོད། བཀའ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་འགྲེལ་པར། བཏགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ནི་ཧིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པའི་ཚེ་བློས་བཏགས་པའི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་འཛིན་པ་ཡིན་པས་བཏགས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱལ་ཚབ་དང་བཀའ་ཆེན་གྱིས་ཧིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ཅིག་གིས་ "བརྟགས་པ" དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་ "བཏགས་པ" ཞེས་མི་འདྲ་བ་གསུངས་པ་ལ་གོ་རྒྱུ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སམཱདྷི་ཞེས་པ་ཡང་དག་པར་འཛིན་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སམ་ཞེས་པ། ཡང་དག་པ། ཀུན་ཏུ། རྫོགས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་དང་། དྷཱི་ནི་འཛིན་པའོ། །ཀློ་སློབ་ཀྱི་བཟང་སྤྱོད་འགྲེལ་པ་༧༦༤བ་ལས། ཧིང་འཛིན་སྟོབས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་འཛིན་པས་ཧིང་ངེ་འཛིན་ཏེ་བསམ་གཏན་ནོ། །སྒྲ་བཤད་ཚུལ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། ཧིང་ངེ་ནི་ཐང་ངེ་། འཛིན་ནི་མི་གཏོང་བའོ། །དཔེར་ན་ཐག་པ་དང་གོས་ཕྱུག་སོགས་ཡ་ཡོ་དང་ཁམ་ཁྲམ་མེད་པར་དམ་དུ་འཛིན་པ་ལ། ཐང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། སེམས་དམིགས་པ་ལ་དམ་དུ་བཟུང་ནས་མི་གཏོང་བར་འཛིན་པ་ལ་ཧིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་ཧིང་ངེ་ནི་མི་གཡོ་བ། འཛིན་ནི་མི་གཏོང་བའོ། །ཐང་ཞེས་པ་དམ་པོའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ནི། དཔེར་ན་དམ་སྒྲོད་ལ་ཐང་སྒྲོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞིབ་པར་ཐང་སྒྲོད་ལ་གཟིགས། ཡང་ན་ཧིང་ངེ་ནི་བརྟན་པ། འཛིན་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་མི་གཏོང་བའི་དོན་ཡིན་པས། སེམས་དམིགས་པ་ལ་བརྟན་པར་བཟུང་ནས་མི་གཏོང་བས་ན་ཧིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་སྒྲ་བཤད་ཀྱང་རུང་སྟེ། བརྟན་ཞིང་མི་འགྱུར་བ་ཧིང་ངེ་བའི་དོན་དུ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གསུངས་པས་སོ། །ཡང་། ཧིང་ངེ་ནི་རྒྱུན་ཆགས་པ། འཛིན་ནི་མི་གཏོང་བའོ། །དེས་ན་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྒྱུན་ཆགས

པར་དམ་དུ་བཟུང་ནས་མི་གཡོང་བས་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཏིང་ངེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྒྲིང་ངེ་། ཙུག་གེ སྟར་ཆགས་པ། རྒྱུན་ཆགས་པ། བར་མ་ཆད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་པར། བླ་ཏི་དགེ་བཤེས་རིན་ཆེན་གྲུབ་གསུང་བ་ནི། རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་ཀུན་བཏུས་དར་ཊཱིཀ་དང་ཡང་མཐུན་ནོ། །ཡང་དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབྲུམ་འགྲེལ་༣༢༤ལས་ཀྱང་། རང་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ཐང་ངེ་སྒྲིང་ངེ་སོ་ཙུགས་པ་ལ་བསམ་གཏན་ནམ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པའང་གོང་དུ་བཤད་པ་དང་མཐུན་ནོ། །ཡང་ན། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་ཅིང་སེམས་ལ་འཛོག་པས་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཕུང་པོ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཚོགས་ཏེ། རྟོག་བཅས་དཔྱོད་བཅས་ལ་སོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རང་བཞིན་རྣམས་སོ། །འདིར་ཕུང་པོ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཚོགས་ལ་གོ་དགོས་སོ། །

ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ། མདོ་སྡེ་(ད་པར) བཞུགས།

ཏིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའ། ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་ཐུགས་ཀར་གསལ་བཏབ་པའི་ཡིག་འབྲུའི་ས་བོན་ཧཱུྃ་དང་ཧྃ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཏིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་ཟེར། གྲྭ་བཤད་ནི། གནས་འདི་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཆོག་ལྡན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་ནས་སྒྲུབ་པ་པོ་ངེས་པར་ལེགས་པ་ལ་སྦྱོར་བས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གསུང་།

ཏིང་ངེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་ཚིངས། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་ཚིངས་བཤད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ཞེ་དགུའི་ཚིངས། རྡོ་རྗེ་བཞིའི་ཚིངས། རྣལ་འབྱོར་དྲུག་གི་ཚིངས། ཏིང་ངེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་ཚིངས། བསྙེན་སྒྲུབ་ཡན་ལག་བཞིའི་ཚིངས་དང་ལྔ་ཡོད་པ་ལས། ཏིང་ངེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་ཚིངས་ནི། དང་པོ་སྦྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་གསུམ་མོ། །དེ་ཡང་རྗེའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་བློ་གསལ་བྱུང་བའི་རེ་སྐོང་གནད་དོན་གསལ་བ་ལས། ཏིང་ངེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་ཚིངས་ནི། གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ནས་མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་ལ་ཐུག་གི་བར་ནི། དང་པོ་སྦྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་ནས། སྟོང་སྐོར་ཕྲ་མོ་སྒོམ་པ་ལ་ཐུག་གི་བར་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། སྟོང་སྐོར་ཕྱག་མཚན་ཕྲ་མོ་སྒོམ་པ

ནས། དཀྱིལ་འཁོར་ཉེར་བཞུའི་བར་ནི་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཉིཥྛ། (ལེགས་སྦྱར) གནས་པ་བཞུགས་པ་སོགས་ལ་འཇུག་པར། རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་དབང་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་གསལ་༨༡ན༢ན་གསུངས་སོ། །

ཉིལ་གྲི་གང་བུ། ཉིལ་འབྲུམ་ཁེངས་པའི་ཤུན་ཕྲགས་སྦུབས་མོ།

ཉིལ་གྲི་ཞུབ་མ། ཉིལ་གྱི་ཤུན་པ།

ཉིལ་སྦྱང་། ཉིལ་འཇོག་སའི་མཛོད་ཁང་། མཛོད་ལས། ཉིལ་སྦྱང་ནས་ནི་ལོ་བརྒྱ་ཞིང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ཏུ་རུ་ཀ། ❶ ཏུ་རུཥྐ་དང་དོན་འདྲ། ❷ སྤོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་གི་མིང་ཡིན་པར། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ་སོགས་སུ་གསུངས། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་ལས། ཊུ་རུ་ཀ་ཞེས་སྤོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལ་བཤད་འདུག

ཏུ་རུཥྐ། (ལེགས་སྦྱར) ❶ གར་ལོག་གི་མིང་ཡིན་པར། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་ན་གསལ། ❷ ཏ་ཟིག་གི་ཡུལ་གྱི་མིང་སྟེ། ཏ་ཟིག་གི་རྒྱལ་པོ་ཏུ་རུཥྐས་དབང་བསྒྱུར་བའི་ཡུལ། ❸ ཀཤྨིར་རམ་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་ཚེ་ལོ་བརྒྱ་ཐུབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་མིང་། ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ནང་པའི་ཆོས་འབྱུང་༡༠༡ལས། དེའི་ཚེ་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་ལ་རྒྱལ་པོ་ཏུ་རུཥྐ་ཞེས་བྱ་བ་ཚེ་ལོ་བརྒྱ་ཐུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❹ ཧོར་དང་སོག་པོའི་མིང་ཡིན་པར། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་ན་གསལ། ❺ ཏུར་ཀི། (Turkey/Turks) ཞྭ་སྒབ་པའི་རྒྱལ་རབ་དེབ་དང་པོ་༢༨༥ནང་། ཏུར་ཀི་དང་ཏུ་རུཥྐ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་བྱས་འདུག དེས་ན་ཏུ་རུཥྐ། ཏུ་རུ་ཀ། ཏུ་རུ་ཁ། ཏུ་རུཀྵ། ཏུ་རུཀྴ། ཊུ་རུ་ཀ་ (ཐ་མ་གསུམ་པོ་འདི་སྤོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གི་མིང་ཡིན་པར། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་ན་གསལ) རྣམས་དག་མ་དག་གི་འབྲི་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་དབང་གིས་གོ་བ་ལེན་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་འབྱུང་སྣང་ཡང་། ངེས་དོན་དུ་གཉིས་སུ་འདུ་བར་སེམས་ཏེ། ཏུ་རུཥྐ་གར་ལོག་གི་མིང་དང་། ཏུ་རུ་ཀ་སྤོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གི་མིང་གཉིས་སུ་འདུས་པར་སེམས་སོ། །ད་དུང་དཔྱད་དོ། །

ཏུ་རུཀྵ། ❶ ཏུ་རུཥྐ་དང་དོན་འདྲ་བར་སེམས། ❷ ཊུ་རུ་ཀ་སྟེ་སྤོས་བྱེ་བྲག་པ། ཞེས་སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་ན་གསལ།

ཏུ་རུཥྐ། ཏུ་རུཀྵ་དང་དོན་འདྲ་བར། སོ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་ལས་བཤད།

ཏུན་ཧོང་གཏེར་ཡིག ཏུང་ཧོང་དང་དེ་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆའི་སྐོར་ཞེས་པར་གཟིགས།

ཏུན་ཧོང་དང་དེ་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆའི་སྐོར། ཐོན་མར་ཏུན་ཧོང་ (Dunhuang or Tun-huang) གི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་པ་ལ། ཏུན་ཧོང་ནི་བྱེ་ཐང་གི་དཀྱིལ་དུ་ཆགས་པའི་དེང་སང་རྒྱ་ནག་ཀན་སུའུ་ (Gansu Province) ཞིང་ཆེན་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཤིན་ཅང་དང་ནང་སོག་གཉིས་བར་དུ་ཆགས་པའི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཡིན། གནའ་བོར་ནི་ཤིན་ཅང་གི་ཆ་ཤས་སུ་གཏོགས་པར་མངོན། ལོའུ་ལན་ (Lou-Lan) ཞེས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་ས་ཐག་མི་རིང་བའི་ས་ན་ཡོད། ཏུན་ཧོང་ནི་སྔ་མོ་བོད་ཀྱིས་ཀྱང་དབང་བསྒྱུར་བྱས་ཏེ་ལོ་དྲུག་ཅུ་སྐོར་ཞིག་བོད་ཀྱི་མངའ་ཞབས་སུའང་བཅུག་སྡོད་ཡོད། དེ་སྐོར་གཤམ་དུ་གཟིགས། ཏུན་ཧོང་གི་གོ་དོན་ནི། མེ་ལྕེ་རབ་ཏུ་འབར་བའི་སྒྲོན་མེ་ཞེས་པ་ཡིན། འདི་ནི་གནའ་བོ་གོས་ཆེན་གྱི་ཚོང་ལམ་ (Silk Road) ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དེའི་འདུས་མདོ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་འཁེལ་གྱི་ཡོད། གནའ་བོ་འདི་ལ་ "Sha Zhou" (Beautiful desert Oasis) མཛེས་སྡུག་ལྡན་པའི་བྱེ་ཐང་གི་གྲོང་ཁྱེར་གཤིན་པོ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། ཕྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་དུས་རབས་གཉིས་པའི་མཇུག་ཙམ་ལ་ "ཧན་རྒྱལ་རབས" (ཕྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་དུས་རབས་༢༠༦ BC ནས་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་༢༢༠ AD) ཀྱི་སྐབས་ཐོག་མར་རྒྱ་ནག་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཚུད། ཧན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མངའ་ཐང་ཉམས་ནས། དུས་རབས་བཞི་པ་དང་ལྔ་པའི་ནང་འདི་ཕྱེད་རང་བཙན་ (Semi-Independent) གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཏུ་གྱུར། ཡང་དུས་རབས་ལྔ་པའི་མཇུག་ཙམ་ལ་བྱུང་མའི་ རྒྱལ་རབས་ (ཕྱི་ལོ་༤༢༠-༥༨༡) སྐབས་སྲུར་ཡང་རྒྱའི་ཁྲབ་ཁོངས་སུ་གྱུར། ཕྱི་ལོ་ (༦༡༨) ལོར་ཐང་རྒྱལ་རབས་ (༦༡༨-༩༠༧) ཀྱི་སྐབས་སུའང་རྒྱའི་འོག་ཏུ་གནས་མུས་རེད། དེ་ནས་ཕྱི་ལོ་ (༧༨༡ནས༨༤༨) བར་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་སྐབས་བོད་པས་དབང་བསྒྱུར་བྱས་ཏེ་བོད་ཀྱི་མངའ་ཞབས་སུ་བསྡུས་ཞེས་དཔྱོད་ལྡན་འགའ་ཞིག་གསུང་། ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བཙན་མེས་ཨག་ཚོམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ཡང་འདུག་ན། ད་དུང་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །ཕྱི་ལོ་ (༨༤༨) ལོར་སྔར་ཡང་ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ལག་ཏུ་ཤོར། ཕྱི་ལོ་ (༡༢༢༧) ལོར་ཡོན་ནམ་སོག་པོའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མངའ་འོག་ཏུ་ཚུད། དེ་ནས་དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པ་ནས། དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ཕྱི་ལོ་ (༡༧༡༣) ལོའི་བར་ཏུར་ཕན་གྱི་རྒྱལ་པོས་ (Turfan King) དབང་བསྒྱུར་བྱས་ཏེ་ཡུ་གུར་གྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་བསྡུས། དེ་ནས་ཕྱི་ལོ་ (༡༧༡༣) ལོར་ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མངའ་འོག་ཏུ་བཅུག་པ་བཅས

སོ། །གྲོང་ཁྱེར་དེའི་ཉེ་འདབས་སུ་ནང་པའི་བྲག་ཕུག་བདུན་བརྒྱ་ལྷག་བཅུ་ཙམ་ཡོད་
ཅིང་དེ་དག་ལ་སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་བྲག་ཕུག་གམ་ "མའོ་ཀའོ" བྲག་ཕུག (Mogao
Caves) ཅེས་ཟེར། ཏོང་ཧང་དང་། ཏོན་ཏོང་། ཏོན་ཧྭང་། ཏུང་ཧང་སོགས་འབྲི་
ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་སྣང་ངོ་། །༼ཏུན་ཏོང་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་
ནི༽ གནའ་རྫས་ཞམས་ཞིབ་པ་ཨོ་རེལ༌ཧྰ་ས་ཊ་ཨེན་Aurel Stein ཞེས་པ་སྐྱེས་ཡུལ་
ཧང་ག་རི་Hungary ནས་ཡིན་ཞིང་། དབྱིན་ཇིའི་ British Citizen མི་སེར་ཡིན་པ་
ཞིག་གིས། ཕྱི་ལོ་༡༩༠༧ལོར་ཏུང་ཏོང་གི་གྲོང་ཁྱེར་ནས་ཀི་ལོ་མི་ཀྲར་༢༥ཙམ་གྱི་
གནས་སུ་སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་བྲག་ཕུག་གམ་"མའོ་ཀའོ"བྲག་ཕུག་ (Mogao Caves)
ཏུ་འབོད་པ་དེའི་ནང་ནས་རྙེད་སོན་བྱུང་བའི་གནའ་བོའི་ཡིག་ཆ་རྙིང་པ་རྣམས་
ལ། ཏུན་ཏོང་ནས་ཐོན་པའི་ཡིག་ཆ་དང་། ཏུན་ཏོང་ཤོག་དྲིལ། ཏུན་ཏོང་གཏེར་
ཡིག་བཅས་ཟེར་བ་རེད། ཡིག་ཆ་དེ་དག་ཐོག་མར་རྙེད་མཁན་ནི་ཏྭའོ་ Taoist ཆོས་
ལུགས་ཀྱི་རྒྱའི་ཧྭ་ཤང་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། གསར་རྙེད་བྱུང་བའི་གནའ་རྫས་དེ་དག་
ལས་གཙོ་བོ་ནི་གནའ་རབས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྙིང་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། ཡིག་རྙིང་ཕལ་མོ་ཆེ་
རྒྱ་ཡིག་ཐོག་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། བོད་དང་། ཤིན་ཅང་སོགས་སྐད་རིགས་གཞན་ཡང་
མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད། གཞན་ཡང་རི་མོ་དང་ལག་རྩལ་ལས་ཐོན་པའི་གནའ་རྫས་
ཀྱི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་རྙེད་སོན་བྱུང་ཡོད། གནའ་རྫས་དེ་དག་ལ་ཞིབ་འཇུག་
བྱེད་སྐབས་བྲག་ཕུག་འདི་ཕྱི་ལོ་ཆིག་སྟོང་དང་བགྲང་བྱ་ལྷ་༡༠༠༥ཙམ་ནས་གཞན་
གྱིས་མ་ཚོར་བར་སྣང་མེད་སྐོག་ཏུ་ལུས་པའི་ཚོད་དཔག་བྱེད་ཅིང་། ཡིག་ཆ་འདི་
དག་བྲག་ཕུག་གི་ལྷ་ཁང་ཞིག་ཏུ་ (ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་དཔེ་དེབ་ཅིག་ནང་འདི་གསང་བའི་དཔེ་
མཛོད་རེད་ཟེར) ཕྱི་ནས་རྩིག་པ་དང་འདག་ཞལ་བརྒྱབ་ནས་མི་ལོ་ཆིག་སྟོང་དང་
གཉིས་ཙམ་རིང་གསོད་སྐྱོན་མ་བྱུང་བར་གནས་ཐུབ་ཡོད་ཅིང་། ཨོ་རེལ༌ཧྰ་ས་ཊ་
ཨེན་གྱིས་༡༩༠༧ལོར་བརྒྱབ་པའི་བྲག་ཕུག་ཨང་བཅུ་དྲུག་༡༨པའི་འདྲ་པར་ཞིག་
ནང་། ཡིག་ཆའི་ཤོག་དྲིལ་རྣམས་གཅིག་ཐོག་གཅིག་བརྩེགས་ཏེ་སྤུངས་ནས་བཞག་
པ་ཞིག་དབྱིན་ཇིའི་འཛམ་གླིང་དུ་རྒྱ་ཞིག་ནང་མཐོང་རྒྱུ་འདུག ཨོལ་རེལ་ས་ཊ་
ཨེན་གྱིས་བྲག་ཕུག་དང་དགོན་པའི་མཁན་པོའམ་དཀོན་གཉེར་རྒྱའི་ཧྭ་ཤང་
"ཝང་ཡོན་ལུ་'Wang Yuanlu" ལ་རྙོག་ཟན་བྱིན་ནས་ཡིག་ཆ་རྣམས་གསང་སྟབས་
སུ་ཉོར་འཁྱེན་བྱས་ཏེ། རྒྱ་གར་གྱི་ (སྐབས་དེ་དུས་རྒྱ་གར་དབྱིན་ཇིའི་དབང་སྒྱུར་འོག་
གནས་ཡུས་རེད) རྒྱལ་ས་ལྡི་ལི་གསར་པའི་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་ National Museum of
India, New Delhi (དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་ཀྱང་ལྡི་ལིའི་དཔེ་མཛོད་འདི་ནས་ཏུང་
ཏོང་གི་ཡིག་རྙིང་རྣམས་ལག་སོན་བྱུང་སྟེ། དེ་དག་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་
དཀར་པོ་བརྩམས་པར་འདུག་ཅིང) དང་། དབྱིན་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ས་ལོན་ཊོན་གྱི་དཔེ་
མཛོད་དང་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་དུ་ཕུལ་ཏེ་ད་ལྟ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད། ཤོག་ལྷེབས་ཀྱི་ངོས་སུ་

ཕྱི་ལོ་༨༦༨ ཕྱི་ཟླ་ལྔ་པའི་ཚེས་༡༡ ཅེས་ལོ་ཚིགས་འཁོད་པའི་རྡོ་རྗེ་གཅོད་པའི་དཔེ་རྙིང་ཞིག་ཀྱང་དེ་དུས་རྙེད་སོན་བྱུང་འདུག གོང་དུ་བཤད་པའི་སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་བྲག་ཕུག་གི་ལོ་རྒྱུས་ནི། སྔོན་ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྒྱའི་ཏ་ཤང་ཞིག་ལ་གསེར་འོད་འཕྲོ་བའི་འོད་ཟེར་གྱི་གསེབ་ནས་སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་གཟིགས་སྣང་བྱུང་ནས་ལྷ་ཁང་བཞེང་འགོ་བཙུགས་ཤིང་། དེ་ནས་ཐང་གི་རྒྱལ་བརྒྱུད་བཅུའི་རིང་ལ་མུ་འཁྱུད་དེ་བཞེངས་ནས་ཁྲོན་བསྐོམས་བྲག་ཕུག་བདུན་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་༧༥༠ ཙམ་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་༤༥ ལས་ཏུན་ཧོང་ནས་ཐོན་པའི་ཡིག་ཆའི་སྐོར་མདོར་བསྡུས་ཤིག་འབྱུང་བ་འདི་ལྟར། ད་ལྟའི་ལོ་སུམ་ཅུ་ལྷག་གི་སྔ་རོལ་དུ། ལི་ཡུལ་གྱི་བས་མཐའ་ཧོང་ཏང་བྱ་བའི་གནས་སུ། སྔོན་གྱི་ལྷ་ཁང་ཞིག་རལ་དུ་གྱུར་པ་གཅིག་གི་རྩིག་པའི་གསེབ་ནས། བོད་དང་ཡུ་གུར་གྱི་ཡིག་རྙིང་ཤོག་དྲིལ་འཕོན་ཆེ་ཞིག་འཐོན་པའི་གྲས་ཡིན་ལ། ཡིག་རིགས་དེ་རྣམས་རྒྱལ་ཁབ་དུ་མས་བགོ་བཤའ་བྱས་ཤིང་། རྒྱ་གར་དང་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་རྟོག་ཞིབ་བྱེད་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་ལག་ཏུ་བཏང་བ་ལས། ཕྱི་མི་དཔོན་ཀྱི་ཆ་ཤས་དང་། ཤར་བཏབ་པ་དང་། ཇོ་བཟུས་བྱས་པ་སོགས་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཐུན་གྱིས་མཐོང་བ་རྣམས་ཕན་ཚུན་ཞིབ་བསྡུར་བྱས་ཏེ་ཡིད་བརྟན་རུང་བར་བཀོད་ལ། ད་ལྟ་འདིའི་ཕྱི་མོའི་ཕྱིངས་རྣམས་ཕ་རན་སི་དང་དབྱིན་གཞུང་གཉིས་ནས་བདག་སྐྱོང་བྱས་ཏེ་ཡོད་འདུག་ཅིང་། ཆ་ཤས་མང་ཙམ་ཞིག་པེ་ཅིང་དུ་ཡང་འཁྱེར་ཞེས་ཟེར། ཞེས་སོགས་གསལ་ལོ། །ཉེ་སྔོན་ངེད་རང་དབྱིན་ཇིའི་རྒྱལ་ས་ལོན་ཊོན་དུ་འགྲོ་དུས་དཔེ་མཛོད་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་ཏུན་ཧོང་གི་ཡིག་རྙིང་ཕྲན་བུའི་སྣོག་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་ཞིང་། ཏུན་ཧོང་གི་ཡིག་རྙིང་སོགས་གཟིགས་འདོད་ན་དབྱིན་ཇིའི་དྲ་རྒྱ་ http://idp.bl.uk/idp.a4d ལ་ཕེབས་ནས། རང་གི་ལག་གཡོན་ཕྱོགས་སུ་ Catalogue Search ཞེས་པར་བསྣུན་ན་དཔེ་རྙིང་མང་དག་ཅིག་གཟིགས་ཐུབ།

ཏུན་ཧོང་ནས་ཐོན་པའི་ཡིག་རྙིང་། ཏུང་ཧོང་དང་དེ་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆའི་སྐོར་ཞེས་པར་གཟིགས།

ཏུན་ཧོང་ཤོག་དྲིལ། ཏུང་ཧོང་དང་དེ་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆའི་སྐོར་ཞེས་པར་གཟིགས།

ཏུཙུ་ཕན། (རྒྱའི་སྐད) རྒྱ་ནག་པ་རྣམས་སྔོན་དུས་བོད་ལ་ཏུཙུ་ཕན་དང་། དེང་སང་སི་ཙང་ངམ་ཤི་ཙང་ཞེས་འབོད།

ཏུར་ཀིསྟན། ཏུར་ཀིསྟན་དང་ Turkestan ལི་ཡུལ་དང་དོན་གཅིག ལི་ཡུལ་ལ་གཟིགས།

ཊེ་པོར། ཤིན་ཏུ། རབ་ཏུ། ཤིན་ཏུ་མཛའ་བ་ལ་ཊེ་པོར་མཛའ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། ཊེ་བོར་ཡང་ཟེར།

ཊོག་དཀར་པོ། <ཤྭེ་ཏ་ཀེ་ཏུ> སངས་རྒྱས་སྤྱིའི་མཚན། སུམ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ལས་བཤད།

ཊེ་བོར། ཊེ་པོར་དང་འདྲ།

ཊཻ་ལོ་པ། (ལེགས་སྦྱར) ཏིལ་བརྡུང་། རྣམ་ཐར་ལོ་རྒྱུས་གཞན་དུ་གཟིགས།

ཊེ་སེ། (ལེགས་སྦྱར) གངས་དཀར་ཏེ་སེ་ལ་གཟིགས།

ཊེའུ། ཆུང་ངུའི་དོན། ཤང་ཤང་ཞེས་པའི་བྱ་ཆུང་ངུ་དེའི་མིང་ལ། ཤང་ཤང་ཊེའུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པ་ཁྲ་ཤུ་ལྔ་མས་མཛད་པ་ལས་ཀྱང་ཊེའུ་ཆུང་ངུའི་ལྟ་བུར་བཤད་དོ། །

ཊོ། ❶ ད་དུང་གི་མཐར་སྦྱར་རྒྱུའི་སྐད་བརྡའི་ཕྲད་ཅིག ཕྱིན་ཊོ། སྦྱར་ཊོ་ལྟ་བུ། ❷ ཚིག་མཐར་སྦྱར་ན། ངན་པ་དང་། ཕན་མི་ཐོག་པ། གོག་པོ། རྙིང་རྒྱལ་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་གོ་བའི་ཚིག་གྲོགས་ཤིག གོག་ཊོ། འཁོབ་ཊོ། འཕྲེབ་ཊོ། པོ་ཊོ། རྫ་ཊོ། རྩབ་ཊོ། ཉོབ་ཊོ་སོགས་ལྟ་བུ།

ཊོ་ལ། (རྒྱ་གར་སྐད) གནའ་བོ་རྒྱ་གར་གྱི་གསེར་དངུལ་སོགས་འདེགས་པའི་ཚད་གཞི་ཞིག་སྟེ། ཀྲ་རམ་༡༡.༦༦ སྲིད་ཚད་ཀྱི་མིང་། འདི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཏོ་ལ་ཀ་སྒྲ་ཟུར་ཆག་པ་ཡིན་ལ། རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་དུ་འང་ཏོལ་ཞེས་པ་སྲིད་ཚད་འདེགས་པའི་དོན་ཡིན་པས་དེས་ཀྱང་ཤེས་པར་ནུས་སོ། །

ཊོག ❶ རྩེ་མོ། ཞྭའི་ཊོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ གཙོ་བོ། མཆོག དམ་པ། འདྲེན་མཆོག་ལྷ་ཀུའི་ཊོག་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ རྩི་ཤིང་གི་འབྲས་བུ། ཤིང་ཊོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཊོག་ཊོག སྤྲའི་ཁྱད་པར་ཞིག དཔེར་ན་སྐན་སྤྲ་ཊོག་ཊོག་མཛད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཊོང་ཏྲང་། ཏུན་ཊོང་དང་འདྲ། དེར་གཟིགས།

ཊོན་ཊོང་། ཏུན་ཊོང་དང་འདྲ། དེར་གཟིགས།

ཊཱི་ཀ། (ལེགས་སྦྱར) ❶ (འདུལ་བ) མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས་ཊཱི་ཀ་ལས་ཞེས་མང་དུ་འབྱུང་བའི་ཊཱི་ཀ་དེ་གང་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ན། དེ་ནི་མདོ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཏུ་བསྔགས་པ་སློབ་དཔོན་དྷརྨ་མི་ཏྲ་སྟེ་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་

གྱིས་མཛད་པའི་བིན་ཡ་སཱུ་ཏྲ་ཊཱི་ཀཱ་སྟེ་འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ཟེར་བ་དེ་ལ་གོ་དགོས་སོ། །ཁོ་བོས། མཚོ་ཊཱི་ཀཱ་ཏུ་བྲངས་པའི་ཊཱི་ཀཱའི་ལུང་རྣམས་དང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱི་འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པའི་མ་དཔེའི་ལུང་གཉིས་ཕན་ཚུན་ཚིག་རེ་རེ་བཞིན་མཉམ་བསྡུར་གྱིས་བརྟག་དཔྱད་ལེགས་པར་བྱས་ཏེ་ཐག་བཅད་པ་ཡིན་གྱི། འོལ་ཚོད་ཀྱིས་བྱས་པ་ནི་གཏན་ནས་མིན་པས་ཅེས་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པར་བྱོས་ཤིག མཚོ་ཊཱི་ཀཱ་ནང་འདིའི་ལུང་ཆེས་མང་པོ་ཁྲངས་སུ་བྲངས་ཡོད་དོ། །འདི་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་འདུལ་བ་ ཏུ་ དང་ ཡུ་ གཉིས་ན་བཞུགས་སོ། །❷ རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ཞེས་པའི་དོན། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། རྒྱས་འགྲེལ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དུ་འང་བསྒྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཊཱི་ཀཱ་ཞེས་པ་ནི་རྩ་བའི་ཚིག་དོན་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལ་ཟེར་ཡང་དེང་སང་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཊཱི་ཀཱ་དང་འགྲེལ་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་མང་ངོ་། །འགྲེལ་པའི་སྐད་དོད་ནི་བྲྀཏྟི་ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ལ། དཔེར་ན་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ (འདི་ལ་འགྲེལ་ཆུང་ཡང་ཟེར) ལ་ཊཱི་ཀཱ་ཞེས་མི་ཟེར་བར་བྲྀཏྟི་ཞེས་སྨོས་པ་ཡང་རྒྱུ་མཚན་དེས་ཡིན་ནོ། །

ཊཱི་ཀཱ། (ལེགས་སྦྱར) ཊཱི་ཀཱ་དང་འདྲ།

ཊཱི་ཀཱ་འཐད་ལྡན། (འདུལ་བ) བསྟན་འགྱུར་ཚད་མའི་སྐོར་ ཚེ་བར་ སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་སྦྱར་བ་ཚད་མ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་ཊཱི་ཀཱ་འཐད་ལྡན་ཞེས་བྱ་བ་སློ་ཀ་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་དང་། བརྒྱ་ཕྲག་བཞི་དང་དྲུག་ཅུ་རྩ་གསུམ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །ཁ་ཆེའི་པཎྜི་ཏ་གཞན་ལ་ཕན་པ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གྲོང་ཁྱེར་དཔེ་མེད་དུ་བསྒྱུར་ཏོ། །ད་དུང་དཔྱད་དོ། །

ཊོན། (བརྡ་རྙིང) འབད་པ། རྩོལ་བ། བརྩོན་པ།

ཊོན་བྱེད་པ། (བརྡ་རྙིང) (འདུལ་བ) འབད་བརྩོན་བྱེད་པའི་མིང་སྟེ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ཊོན་བྱ་བར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་པར་རོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རྣམ་པར་འཆེ་བ་ལ་ཊོན་མཛད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོ་འཚམ་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལུང་རྣམ་འབྱེད་ ཛ་ ༧༥༧བ༧ལས། ཅི་བྱས་ཛེ་ཙམ་གྱི་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་ཊོན་བྱེད་ཀྱང་མི་ནུས་པ་དེ་ཙམ་གྱི་ཟས་ཟོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཏང་རག ❶ ཆོས་ཀྱི་བྱ་བའི་མཇུག་གི་ཐུགས་རྗེ་ལེགས་འབུལ། ❷ གཏང་རག་ནི་སྒྲའི་ཡོན་ཏན་སྙན་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་སོ། །

གཏད་པ། ❶ སྤྲད་པ། སྦྱིན་པ། ལག་ཏུ་གཏད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ཡིད་ཆེས་པ། བློ་ཐུགས་ཆོས་ལ་གཏད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ བཅོལ་བ། དགེ་རྒན་ལ་གཏད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ ཁ་བསྟན་པ། ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ཁ་གཏད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❺ གཞག་པ། ཡིད་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་པ་ལ། ཡིད་གཏད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

གཏད་པ་བཞི། གཏད་ས་བཞི་དང་འདྲ།

གཏད་པའི་སྤང་ལྟུང་། (འདུལ་བ) འདི་ལ་ “བརྟད་པའི་སྤང་ལྟུང” ཞེས་འབྲི་དགོས་པ་ལ་ “གཏད་པའི་སྤང་ལྟུང” ཞེས་བྲིས་པ་ནི་ཡི་གེ་ནོར་བའོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། གཏད་པའི་སྤང་ལྟུང་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི། ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ལ་གཞི་བྱས་པར་སྣང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། གཏད་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤང་བ་ནི། སྦྱིན་བདག་གིས་གཏད་པའི་དབྱར་གྱི་རྙེད་པ་དབྱར་མཚམས་ཀྱི་ནང་དུ་ལོངས་སྤྱོད་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་འདི་ཡིན་པར་མངོན་ལ། འོན་ཀྱང་འདི་ལ་བརྟད་པའི་སྤང་ལྟུང་ཞེས་སྒྲ་དགོས་ཏེ། མདོ་རྩ་བར། དབྱར་གྱི་རྙེད་པ་ནི་ཕྱེད་པ་པོ་ཉིད་དོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྤང་ལྟུང་ཉེར་དྲུག་པ་ནི་དབྱར་ནང་བརྟད་པ་སྟེ་གློ་བུར་དུ་བྱུང་བའི་རྙེད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤང་ལྟུང་ལ་ཟེར་བས། བརྟད་པའི་སྤང་ལྟུང་ཞེས་བརྗོད་ན་གློ་བུར་བའི་དོན་དང་འཕྲོད་ཅིང་། མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས་ཀྱང་། བརྟད་པའི་དབང་གིས་ཞེས་གློ་བུར་གྱི་དབང་གིས་ཏེ་རྐྱེན་དབང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་དང་། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་མདོ་རྩ་རང་འགྲེལ། ཀུན་མཁྱེན་མཚོ་སྣ་བ་ཆེན་པོའི་འདུལ་ཊཱི་ཀ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར (མཚོ་ཊཱི་ཀ) ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་ཟིན་བྲིས་སོགས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འཕགས་བོད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཕལ་མོ་ཆེར་བརྟད་པའི་སྤང་ལྟུང་ཞེས་འབྱུང་བས། བརྟད་པའི་སྤང་ལྟུང་ཞེས་སྦྱར་ན་ལེགས་པར་སེམས་སོ། །བརྟད་པའི་སྤང་ལྟུང་ལ་གཟིགས།

གཏད་རབས་བདུན། (འདུལ་བ) སྟོན་པའི་གཏད་རབས་བདུན་ལ་གཟིགས།

གཏད་ས། བློ་གཏད་བཅོལ་ས། བློ་གཏད་ས།

གཏད་ས་བཞི། བཀའ་གདམས་པའི་གཏད་ས་བཞི་སྟེ་ཚེ་འདི་བློས་གཏོང་བའི་ཐབས་བཞི་ནི། བློ་ཕྱུགས་ཆོས་ལ་གཏད། ཆོས་ཕྱུགས་སྤྲང་ལ་གཏད། སྤྲང་ཕྱུགས་ཤི་ལ་གཏད། ཤི་ཕྱུགས་གྲོག་པོ་སྟོང་པ་ལ་གཏད་པ་དང་བཞིའོ། །

གཏད་སོ། ① དམིགས་ཡུལ། བློ་ངོར་ཐག་བཅད་པའི་དམིགས་ཡུལ། ཞེན་ཡུལ། ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་ལས། གང་ཞིག་འཁོར་འདས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རྒྱུ་འབྲས་ནམ་ཡང་བསླུ་བ་མེད་མཐོང་ཞིང་། །དམིགས་པའི་གཏད་སོ་གང་ཡིན་ཀུན་ཞིག་པ། །དེ་ནི་རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་ལམ་ལ་ཞུགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །② བློ་རྩེ་གཏད་ཡུལ། ཆ་འཇོག་ས། གཏད་སོ་མེད་པའི་མི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཏན་གྱི་འདུན་མ། ❶ ཕྱུགས་ཀྱི་བསམ་དོན། ཕྱུགས་ཀྱི་འདོད་དོན། རྗེ་ཤུང་ཐང་པས། ཐོག་དང་སྟུག་བསྔལ་གཞན་གྱི་གཏན་ངན་སོགས། །ཁྲིད་དུ་བསད་ནས་འབབ་པས་ཤ་ཐང་དུ། །བསྒྲུབས་པའི་རྒྱུ་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་ཡོད་དོ་ཅིག །ལྷག་མ་མེད་པར་བདག་ལ་གཏད་པ་ན། །གཏན་གྱི་འདུན་མ་འགྲུབ་བཞིན་དགའ་བ་སྐྱེས། །དེ་ཡི་དྲིན་ལན་ཆོས་ཀྱིས་འཁོར་བར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་།

གཏན་པ། (འདུལ་བ) ❶ པང་ལེབ་ཅིག ཞིབ་པར་བཤད་ན། གོས་སོགས་འཁྲུམས་པ་བརྒྱངས་ཏེ་བཞག་སའི་པང་ལེབ་ཅིག ❷ སྤྲ་བརྒྱང་གི་མིང་གཞན། སྤྲ་བརྒྱང་ལ་མིང་གཞན་གཏན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་སྤྲ་བརྒྱང་གདིང་བ་ལ། གཏན་པ་གདིང་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་ཡང་མདོ་རྩ་རང་འགྲེལ་ལས། སྤྲ་བརྒྱང་གདིང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། སྤྲ་བརྒྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཏན་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་འདི་ནི་གོས་གདིང་བར་བྱེད་ཅིང་རྐྱང་བར་བྱེད་པ་མི་འཁྲུམས་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཅན་ཤིང་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱས་པའི་སྤྲང་ལེབ་ལ་གཏན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། དང་པོ་སྤྲ་བརྒྱང་གི་སྒྲ་བཤད་པ་ནི། ཆོས་གོས་ཞིག་པ་མ་ཡིན་པས་སྤྲ་བ་དེ་གཟེབ་ཀྱི་སྦྲོག་པའི་ནང་དུ་བརྒྱང་བ་ཡིན་པས་ན། (ཆོས་གོས་གསུམ་གྱི་རྣམ་ཕྲན་གླིགས་བུ་ལྟ་བུ) སྤྲ་བརྒྱང་ཞེས་བྱ་སྟེ། (འདིར་གཏོགས་པའི) སྤྲ་བའོ་ཞེས་པ་དང་། ཊཱི་ཀ་ལས་གཟེབ་ཀྱི་སྦྲོག་མའི་ནང་དུ་བརྒྱང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་མིང་གཉིས་པ་གཏན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། འདྲ་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཏན་པ་དང་འདྲ་བས་གཏན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་པང་ལེབ་བཏན་པ་དེའི་སྟེང་ (དགེ་སློང་བྲམ་ཟེའི་བུ་མོ་ལྟ་བུས་ཞུས་པ་ལས། གོས་ཞིག་པ་གཏན་པར་བཏིང་ན་གཏན་པར་བཏིང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་ན། གོས་ཞིག་པ་གང་ལགས། གོས་གང་དགེ་སློང་གིས་ལུས་ལས་དེངས་པའོ་ཞེས་གསུངས་པས་ཆོས་གོས་ཞིག་པ་མ་ཡིན་པས་ན) དུ་རྣམ་ཕྲན་དང་གླིགས་བུ་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་མང་པོ་དག་གོས་གཅིག་གི་ངོ་བོར་བསྡུས་པ་དང་གོས་མི་འཁྲུམ་ཞིང་རྐྱང་བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ།

ཚེས་གོས་སྲ་བརྒྱང་འདིས་ཀྱང་། དགེ་སློང་མང་པོ་དག་སྲ་བརྒྱང་ལ་གཏོགས་པའི་ཚོགས་པ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་དང་། དགེ་སློང་དག་ལྷུང་བ་འབྱུང་བའི་བག་འཁྲུམས་མེད་པར་བག་རྒྱོང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་གདན་པ་དང་འདྲ་བས་གདན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དོན་དེ་ལྟར་ཊཱི་ཀ་ལས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །❸ བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། གདན་པའི་གོ་དོན་ལ། སྔོའི་ནང་ངོས་ནས་གཏོན་བྱེད་ཀྱི་ཡ་ཤིང་། ཞེས་བཤད་མོད། འདི་ལ་སྐྱོན་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། འདི་ལ་ "སྔོའི་གདན་པ" ཞེས་ཚིག་གྲོགས་དང་སྦྲར་ན་མ་གཏོགས། ཕྱིར་བཏང་ཚིག་གྲོགས་མེད་པར་ "གདན་པ" ཞེས་བརྗོད་ན་པང་ལེབ་ལ་འཇུག་གི། སྔོའི་གདན་པ་ལ་འཇུག་པ་ཏ་ཙང་དཀོན་ཞིང་གྲགས་ཆུང་ངོ་། །དཔེར་ན་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། ཕོ་བྲང་དང་ནི་ཁྱིམ་སྒོ་དང་། །དེ་བཞིན་གྲོང་ཁྱེར་སྒོ་དག་ཀྱང་། །བཅད་ནས་གདན་པ་དམ་བཙུག་སྟེ། །དེ་བཞིན་ཀུན་ནས་བསྲུངས་པར་གྱུར། །ཅེས་གསུངས་པ་འདི་ཙམ་མོ། །གཞན་ལུང་གཞིའི་འགྲེལ་པ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། ལུང་ཞུ་བའི་འགྲེལ་པ། མཚོ་ཊཱི་ཀ་སོགས་འཕགས་བོད་ཀྱི་འདུལ་གཞུང་གང་གི་ནང་དུ་འང་གདན་པ་ཞེས་པ་སྔོའི་གདན་པ་ལ་བཤད་པས། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་གདན་པའི་འགྲེལ་བཤད་དེ་ལེགས་པར་མི་སྣང་ངོ་། །

གདན་པ་མེད་པའི་མཆོད་སྦྱིན། ཟད་པ་མེད་པའམ་རྒྱུན་ཆད་མེད་པའི་མཆོད་སྦྱིན། གདན་པ་ནི་རྒྱུན་གྱི་དོན་ཡིན་པས་རྒྱུན་ཆད་མེད་པའི་མཆོད་སྦྱིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། ཐ་སྙད་འདི་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། དེས་གླང་པོའི་ཁྱིམ་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་གདན་པ་མེད་པའི་མཆོད་སྦྱིན་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། གདན་པ་ཞེས་པ་སྒོ་གཏོན་བྱེད་ཀྱི་འཕྲེད་ཤིང་ངམ་འཕྲེད་གདན་དང་སྒོ་གདན་ཟེར་བ་དེ་ལའང་འཇུག་པས། སྒོ་གདན་གྱིས་སྒོ་བཀག་ནས་ཕྱིར་མི་གཏོང་བར་བཞག་པ་ལྟ་བུ་མིན་པར། མཛོད་ཁང་གི་སྒོ་མོ་ཡངས་པོར་ཕྱེ་སྟེ་ཟས་ནོར་སོགས་འཛད་མེད་མཆོད་སྦྱིན་དུ་གཏོང་བས་ན། གདན་པ་མེད་པའི་མཆོད་སྦྱིན་ཟེར་བ་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་སྣང་ཡང་དཔྱད་དགོས་ཏེ། འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ ཀ མ ༡༠༤བ༥ལས། གདན་པ་མེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཅིག་ཡང་དག་པར་བསྒྲུབས་པ་དེས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ལ་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་གཅིག་འགྲུབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་གདན་པ་མེད་པ་དེ་གང་ལ་བྱེད་སྙམ་དགོས་སོ། །དེས་ན་གདན་པ་མེད་པ་ནི་ཟད་པ་མེད་པ་ཉིད་ལ་བྱེད་ན་ལེགས་སོ། །སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ ཅི ༢༢༢བ༧ལས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་

ཐམས་ཅད་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གཏོང་བ་ནི་གཏན་པ་མེད་པའི་ཆོས་སྦྱིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཏན་པ་མེད་པའི་སྦྱིན་བདག འཛད་མེད་དམ་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་གཏོང་བའི་སྦྱིན་བདག་གི་མིང་།

གཏན་པའི་གནས། སྒོ་གཏན་འཛུགས་པའི་ས་གཞིའི་ཁྲུང་ཁྲུ་ལ་ཟེར། མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། སྒོ་གཏན་འཛུགས་པའི་ས་གཞིའི་ཁྲུང་ཁྲུ་དེ་ནི་གཏན་པའི་གནས་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཏན་པའི་གནས་དེ་ནི་སྒོ་ལོགས་ཀྱི་ཉེ་འཁོར་ཡང་ཡིན་ཏེ། གཏན་པའི་གནས་དེ་ནི་ཉེ་འཁོར་དེའི་ནང་ངོས་ཀྱི་མཐའ་ཡིན་ནོ། །

གཏན་འཛེབས། གཏན་ལ་འཛེབས་པ་ལ་གཟིགས།

གཏན་ཚིགས། ❶ སྒྲུབ་བྱེད། རྟགས། རིགས་པ། དཔེར་ན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ རྒྱུ་མཚན། སྒྲ་བཤད་ནི། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལས་དུས་གཏན་དུ་མི་འདའ་བར་བྱེད་པའི་ཚིགས་ཏེ་མཚམས་རྟགས་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ཡང་ན་ཡིན་མིན་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་པའི་མཚམས་རྟགས་སམ་ས་མཚམས་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

གཏན་ཚིགས་རིག་པ། བླང་དོར་གྱི་གནས་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་གི་སྒོ་ནས་རིག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས།

གཏན་ལ་ཕེབས། གཏན་ལ་ཕེབས་ཞེས་པ་ནི། གཏན་ལ་ཕབ་ཐུབ་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་ལེན་ཐུབ་པ་ལ་ལོན་ནམ་ལོངས་ཞེས་པ་དང་། བཤད་ཐུབ་པ་ལ་ཤོད་ཟེར་བ་དང་། ཀློག་ཐུབ་པ་ལ་ཀློགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཚིག་འདི་དག་ལ་ཚིག་གཞན་གྱིས་མི་འཐོན་པའི་གོ་རྒྱུ་དམིགས་བསལ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དཔེར་ན་བཀུགས་ནས་ཁྲིག བཀླགས་ནས་ཀློགས། བླངས་ནས་ལོངས། བཤད་ནས་ཤོད། སྒྲུད་ནས་འཁྲུད། འཕངས་ནས་ཕོག གཏན་ལ་ཕབ་ནས་ཕེབས་སོགས་མང་དུ་ཡོད་དོ། །རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་ལས། རིམ་གྱིས་ཡི་གེ་བཀླུར་མ་ཐུབ་ཏུ་ཀློགས་པ་དང་བསྟུན་འགྲོ་མ་རྣམས་དཔེ་ཐོག་ནས་ཁྲིད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཚིག་འདི་དག་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པའི་རང་རྣམ་ཙམ་ལས་གཞན་དུ་མི་སྣང་བ་ནི། ཡུལ་དུས་ཀྱི་དབང་གིས་རིམ་གྱིས་ཉམས་འགྲོ་བ་ཡིན་འདུག་གོ། རྗེའི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། དེ་ལས་ཐ་དད་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་བདག་མེད་དང་། མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཚད་མས་གཏན་ལ་ཕེབས་པ་ནི་ངེས་པར་འོང་ལ། དེ་ཉུང་བ་ན་དེའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱིས། དེ་ལ

ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ཡང་འོང་ངོ་། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འོ་ན་དང་པོར་ཐེག་ཆེན་དུ་ཞུགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕེབས་པ་ཞིག་དང་། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་མ་རྙེད་ཀྱང་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཆད་མས་གཏན་ལ་ཕེབས་པ་དང་། དེའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དེ་བརྗོན་པ་ཆེན་པོས་སྒོམ་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལ་བློ་གྲོས་ཞིབ་མོས་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་ན་གཏན་ལ་ཕེབས་ཞེས་པ་ཡིག་ནོར་མིན་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་གོ་རྒྱ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པའང་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །འགའ་ཞིག་གིས་འདི་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཡིག་ནོར་དུ་བྱེད་པ་ནི་གོང་གི་གནད་དེ་མ་ཤེས་པའི་རྟགས་སོ། །

གཏན་ལ་དབབ་པའི་སྡེ། (ཕར་ཕྱིན) གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་མ་ནི། མཆིམས་མཛོད་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པས་མདོ་སྡེའི་དོན་འཆད་ཅིང་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོས་མངོན་པ་ཐམས་ཅད་ནི་གཏན་ལ་དབབ་པར་བསྟན་པའི་སྡེ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ། (ཕར་ཕྱིན) ས་སྡེ་ལྔའི་ཡ་གྱལ་ཞིག་སྟེ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག འདི་ལ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པའི་བསྡུ་བ་ཟེར། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་༼ཞི༽དང་༼ཟིའི༽སྟོད་ཆར་བཞུགས་སོ། །

གཏན་ལ་འབེབས་པ། རིགས་པས་དཔྱད་པ་བྱས་ནས་ཐག་གཅོད་པའམ། ཡང་ན་མང་པོས་གྲོས་བསྡུར་གྱིས་ཐག་གཅོད་པའི་དོན། སྒྲ་བཤད་ནི། དུས་གཏན་དུ་གནས་པ་ལ་འབེབས་པ་སྟེ་དོན་གནས་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པའམ་ཐག་གཅོད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

གཏམ་གྱི་གཞི། (འདུལ་བ) ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་ལེའུ་བཅུའི་ཡ་གྱལ་ཞིག ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་ལེའུ་བཅུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གཏམ་འདྲི་བ། འཚམ་འདྲི་བྱེད་པ། གཏམ་མམ་སྐད་ཆ་འདྲི་བ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༺ན༻ལས། གཏམ་འདྲེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚུར་ཤོག་འོངས་པ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཏམ་འདྲེས་པ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཏམས། གཏམས་པ་དང་འདྲ།

གཏམས་པ། ❶ འགེངས་པ། ནོར་གྱིས་གཏམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ བཙོལ་བ། གཞག་པ། གཏད་པ། དཔེར་ན་བཙོལ་ཏེ་བཞག་པ་ལ། རྒྱས་བཏབ་སྟེ་གཏམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཏམས་པ་ཀྲུ་བ། (འདུལ་བ) གཞན་གྱིས་རང་ལ་བཙོལ་བའི་རྫས་ཀྲུ་བ། འདིའི་གཏམས་པ་ནི་བཙོལ་བ། གཞག་པ། གཏད་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན།

གཏའ་གམ་པ། (འདུལ་བ) ཚུར་དུས་ནས་ནད་ཀྱིས་ལང་ཚོ་ཉམས་ཤིང་མགྱོགས་པར་རྒས་ཏེ་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བྱེད་མི་ཐུབ་པའི་གང་ཟག་ལ་ཟེར། སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་སྟོད་ཆ ༼ཅུ༽ ༣༥བ༧ལས། གཏའ་གམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གང་དག་ལང་ཚོ་མ་བབ་པ་ཁོ་ནར་ནད་ལ་སོགས་པས་དེ་ལྟར་ཉམས་པར་གྱུར་ཅིང་། ཏེ་པོར་རྒས་པས་ཉམས་པ་བཞིན་དུ་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བྱེད་མི་ནུས་པ་སྟེ། ཐུང་བ་ཉིད་ནས་དེ་དག་གི་ལང་ཚོ་ཉམས་པར་གྱུར་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཏའ་གཏོར། གཏོར་མ་བཟང་བར་བཤམས་ཤིང་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཏེ་ལས་མ་གྲུབ་བར་དུ་མི་འབུལ་བར་གཏའ་མ་ལྟ་བུར་འཇོག་པའི་གཏོར་མ།

གཏར་འཇུག་པ། གཏའ་མར་འཇུག་པའམ་འཇོག་པ།

གཏི་ཐུག ❶ ཁ་ཐུག་གམ། ཁ་ཐུག་ཐབས་ཟད། སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དགག་པའི་དོན་ཅན་གྱི་སྒྲ་ཡོད་ཚད་ "གཏི་ཐུག" རིགས་འགྲེས་ཀྱིས་འདིར་བསྡུ་བར་སྣོམ་པ་གཞུང་དོན་ལ་ཤིན་ཏུ་མ་ཞུགས་པར་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གཞན་ཡང་རྒྱ་གར་ཞེས་པ་རྒྱ་ལས་ལོགས་སུ་གར་བའི་དོན་ཡིན་ཞེས་འཆད་ཅིང་རྒྱ་དཀར་པོའི་དོན་དུ་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ "གཏི་ཐུག" ལུང་མེད་དུ་རྩི་བར་མཛད་ཀྱང་། ལེགས་པར་བརྟགས་ན་ཅིར་འགྱུར་མི་ཤེས་ཏེ། རྒྱ་ནག་པོ་ཞེས་པ་ཡུལ་དེའི་མི་རྣམས་ཞྭ་གོས་སོགས་ནག་པོ་ཤས་ཆེ་བ་ལས་གྲགས་ཤིང་གཅིག་ཤོས་དེ་ལས་བཟློག་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ནག་གི་བླས་དྲངས་པའི་རྒྱ་དཀར་པོ་ཞེས་བོད་དུ་གྲགས་པར་ཟད་མོད།འོན་ཀྱང་མིང་མཐའ་འདྲེན་ཚུལ་གྱིས་སྔོན་འཇུག་མ་ཉིང་ད་ཡིག་ཕྱིས། མིང་གཞི་རང་སྟེའི་མོ་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་བས་རྒྱ་གར་ཞེས་གྲུབ་པར་འཁྲུམས་པས་སོ། །❷ རྫོངས་ཏུལ། རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་ལས། གོང་དུ་བཀོད་པ་འདི་དག་ནི་ཁ་ནས་འདོན་རྒྱུ་ལྟེ་མིན་པ་མེད་པའི་བླུན་པོ་སྙིང་ཁམས་ཅན། ཕྲག་དོག་གི་དུག་ཆུས་སྦྱོས། ལོག་རྟོག་གི་འདམ་དུ་ཚུད། རང་འདོད་ཀྱི་ཞགས་པས་ཟིན། རྫོངས་ཞེན་གྱི་མུན་པ་འཐིབ་པ་ཞིག་གིས་སོ་སོའི་འཁོར་སློབ་ "གཏི་ཐུག" ཁ་ཤས་དང་། ཤ་མར་རྩམ་པ་སོགས་ཀྱིས་ཕན་འདོགས་པའི་སྦྱིན་བདག་འགའ་ཞིག་ཙམ་རི་བོ་དགེ་ལུགས་པའི་ཕྱོགས་སུ་ཁ་འཆུས་དོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་འདི་འདྲ་ཞིག་

བརྩམས་ན། རྫོངས་ཏན་དེ་དག་ལ་བཟང་ངན་འབྱེད་པའི་བློ་གྲོས་མེད་པའི་དབང་གིས་གང་སྣང་བ་དེ་དག་ཡིན་ཤག་གིས་བདེན་པར་འཛིན་ཡོང་སྙམ་པའི་ལྟོགས་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་གིས་སྒྱུར་བ་ཡིན་འདུག་ཅིང་། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སླིང་ལོག་ལོ་གཅིག་ཟླ་བ་བཅུ་གསུམ་འབྱུང་། །ཟེར་བ་ནི། "གཏི་ཐུག" ལ་སོང་བའི་གཉིས་ཀྱིས་སླིང་ལོག་གི་དོན་ནི་མ་ཤེས། རྟ་བས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཐོས་པ་ན་མི་ཤེས་པ་གོ་བ་ལོག་པ་འདྲ་བ་ཞིག་བྱུང་བར་གོ་རྟོ་རེ་བ་དང་། དེ་ཡང་གྲངས་ངེས་འདོགས་ཁ་པོ་བྱས་ན་བདེན་པར་འཛིན་ཤེ་ཡོངས་བསམ་པ་ཡིན་འདུག་ཀྱང་། ཁོ་རང་དང་རིགས་མཐུན་བྱུང་ན་མ་གཏོགས་སུས་བདེན་པར་འཛིན། ཞེས་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❸ སེར་སྐྱའི་དོན་ལའང་བཤད།

གཏི་མུག (དབུ་མ) མ་རིག་པ་དང་དོན་འདྲ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འོ་ན་གཏི་མུག་དེ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་སྙམ་ན། ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རང་བཞིན་སྒྲོ་འདོགས་པའི་བློ་ནི་འདིར་མ་རིག་པ་སྟེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོས་ལྷག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པའི་དབང་གིས་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ཆགས་པ་དང་ལྡན་ཞིང་འཁོར་བར་འཇུག་པའི་ས་བོན་དུ་གྱུར་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགགས་པ་ལས་འཁོར་བ་ལྡོག་པར་རྣམ་པར་བཞག་གོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ཞིབ་པར་མ་རིག་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གཏི་མུག་ཐབས་རྒྱུད། (གསང་སྔགས) གཏི་མུག་ཐབས་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཨ་ར་ལི།

གཏི་མུག་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་། དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་དྲུག་པ་ནི། སྐྱེས་ཐོབ་དང་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གང་རུང་གི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས། གཏི་མུག་གི་གཉེན་པོ་བྱེད་ཅིང་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིག་པ། རྟེན་ནི་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ། བརྟེན་པ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་ནོ། །

གཏི་མུག་ལ་སྤྱོད་པའི་གཉེན་པོར་རྟེན་འབྲེལ། བསྒོམ་ཚུལ་ནི། དུས་གསུམ་དུ་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཙམ་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི་དེ་དག་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་པོའི་བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་དམིགས་ཏེ་སེམས་འཛིན་པ།

གཏུ་ལུམ། བཟི་བ། ཆང་གིས་བཟི་བ། ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་གསུང་།

གཏུན། རྫས་སོགས་བཏགས་སུ་རུང་བའི་རྡོའི་ཁྱད་པར་ཞིག

གཏུགས་པ་མེད་པ། འཛད་པ་མེད་པའམ། ཟད་པ་མེད་པའོ། །ཐོགས་པ་མེད་པའི་དོན། དཔེར་ན་རྗེའི་ཐོགས་མཐའ་མ་ལས། གཞན་གྱིས་ཚད་གཟུང་མི་ནུས་པར་གསུང་རབ་ཀྱི་ཚིག་དོན་ལ་གཏུགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཤེས་རབ་ཟབ་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག ཅེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་ཡང་རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རིམ་གཉིས་སྤྱོད་དང་བཅས་པའི་རྒྱུད་དོན་ལ། །གཏུགས་པ་མེད་པའི་དྲི་མེད་རིགས་པ་ཡིས། །མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཚོམ་ཀུན་བཅད་ནས། །བརྩོན་པས་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་བྱེད་པར་ཤོག །ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

གཏུན། ཡས་གཏུན་མས་གཏུན་སྤྱིའི་མིང་། ཏུན་ཞེས་བྲིས་པའང་སྣང་། གཏུན་ནམ་ཏུན་ཞེས་པ་སྟུན་པའི་དོན་ཡིན་ནམ་སྙམ།

གཏུན་རྡོ། ཡས་གཏུན།

གཏུན་ཤིང་། ལྷག་འོག་གི་སྣེ་གཉིས་ཟླུམ་ལ་སྙེད་པ་ཉག་པའི་འབྲས་སོགས་རྡུང་བྱེད་ཤིང་བུ། ཏུན་ཤིང་ཞེས་བྲིས་པའང་སྣང་། གཏུན་ཤིང་ངམ་ཏུན་ཤིང་། ཞེས་པ་སྟུན་ཤིང་ངམ་སྟུན་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་འདུག་སྙམ། ལྷ་ཡི་ཕྱག་མཚན་དུའང་ཡོད།

གཏུམ་པོ། དྲག་པོ། ལྷག་པར་ཁྲོ་བའི་ཕྱིར་གཏུམ་པོ་ཞེས་བྱ།

གཏུམ་མོ། <ཙཎྜ་ལི> ❶ ཁོང་ཁྲོ་དང་འབྲུག་པ་ཚ་བའི་བུད་མེད་ལ་ཟེར། མའི་རྣམ་འབྱེད་ {ཏ་པ} ༡༨(བ༧ལས། བུད་མེད་གཏུམ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཁྲོ་བ་འཐབ་ཀྲོལ་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ རང་གི་ལུས་ཀྱི་ལྟེ་བའི་གནས་སུ་མ་ལས་ཐོབ་པའི་ཁམས་དམར་པོའི་དྭངས་མ་དབྱིབས་ཨ་ཐུང་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན། ཁ་དོག་དམར་ལ་དྲོད་ཀྱི་རང་བཞིན་རེག་བྱ་ཚ་བ་ཞིག དེ་ལ་གཙོ་བོ་ལྟེ་བ་དང་གསང་གནས་ཀྱི་གཏུམ་མོ་གཉིས་ཡོད་དེ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། ཐར་རྒྱུའི་མེ་རྡུལ་གྱི་ངོ་བོའི་ཁྲག་ནི་ལུས་ཀྱི་ཆ་མང་པོ་ན་གནས་ཀྱང་། གཙོ་བོ་ནི་ཨ་ཐུང་གིས་མཚོན་པའི་ལྟེ་བའི་གནས་དང་། ཀྵ་ཡིག་གིས་མཚོན་པའི་ཚངས་པའི་མེ་ཞེས་པ་ལྟེ་འོག་གི་གསང་གནས་ལ་གནས་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཡང་ཀླུ་ཉླིའི་ནང་ན་གནས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། གཏུམ་མོའི་དགོས་པ་ནི། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ལྟ་བ་དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་ཀྱང་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསླད་པས། ཡུལ་དེ་ལ་ཡུལ་ཅན་དེ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་རོ་མཉམ་དུ་འཇུག་མི་ནུས་པར་གཉིས་སྣང་གིས་སོ་སོ་བར་རིང་དུ་རྒྱང་ཆད་པར་བྱེད་པས། དེས་ན་གཏུམ་མོའི་མེས་བྱང་སེམས་བཞུས་པ་ཕྱིར་མ་འཕོས་པར་བཟུང་ན་དེའི་མཐུས་གཉིས་སྣང་རགས་པ་རྣམས་བསྡུས་ནས་ཞི་བར་འགྱུར་ལ། དེའི་ཚེ་ལྟ་བ་དྲན་པར་བྱས་ནས་ལྟ་ཐོག་ཏུ་བཞག་ནས་བསྐྱངས་ན་ཤེས་རབ་དེ།

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཇེ་ཉེར་སོང་ནས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་རོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། འཇིག་རྟེན་ན་ཁྲོ་གཏུམ་ཆེ་བས་གཞན་སྡེ་འཇོམས་ཤིང་དྲག་རྒྱལ་ཆེ་བས་རང་དོན་སྒྲུབ་པ་བཞིན་དུ། སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་པའི་ཚོགས་འཇོམས་པ་ལ་དཔའ་ཞིང་གཏུམ་པ་དང་། བདེ་སྟོང་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེར་བར་བྱེད་པས་ན་མོ་ཞེས་བུད་མེད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱར་རོ། །ཡང་ན། སྒྲ་བཤད་ནི། གང་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པས་ཕུང་ཁམས་མ་དག་པ་རྣམས་སྲེག་ཅིང་ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ཐམས་ཅད་རྩད་ནས་གཅོད་པའི་དོན་གྱིས་གཏུམ་ཞེས་བྱ་ལ། བདེ་སྟོང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་མྱུར་དུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་མོ་ཞེས་བྱའོ། །རྫོགས་རིམ་གྱི་ཉམས་ལེན་མཐའ་དག་གཏུམ་མོར་འདུས་པར་རྗེའི་གསུང་རྫོགས་རིམ་དཔྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེར་གསུངས་སོ། །

གཏུམ་མོའི་སྐབས་སྤྱི་བོའི་ཧཾ་ཡིག་སོགས་ཀྱི་མཚོན་དོན། སྤྱི་བོའི་ཧཾ་ཡིག་གིས་རང་གི་ཕ་ལ་ཐོབ་པའི་ཐིག་ལེ་དཀར་པོའི་དྭངས་མ་དང་། ལྟེ་བའི་ཨ་ཐུང་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་མ་ལས་ཐོབ་པའི་ཐིག་ལེ་དམར་པོའི་དྭངས་མ་དེ་མཚོན་པས། དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་པོའི་ལུས་མཚོན། མགྲིན་པའི་ཨོཾ་ཡིག་གིས་ངག སྙིང་གའི་ཧཱུྃ་ཡིག་གིས་ཡིད་དེ། མདོར་ན་ཡི་གེ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་རྣལ་འབྱོར་པའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་མཚོན་པར་གསུངས།

གཏུར་བུ། (འདུལ་བ) ཆོས་གོས་ཀྱི་ཕྲུབས་སམ་དྲ་ཕད་ལྟ་བུ།

གཏེའུ། རྩོད་པའི་གཞི་སློང་མཁན།

གཏེར་ཆོས། གཏེར་མ་ནི། སློབ་དཔོན་པདྨ་འབྱུང་གནས་ལ་སོགས་པ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་འགའ་ཞིག་གིས་མ་འོངས་པའི་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་མཆོག་ཐུན་འགྲུབ་པའི་གདམས་པ་མང་པོ་གཏེར་དུ་སྦས་ཏེ་ཆུད་མི་ཟ་བར་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཤིང་གཏེར་སྲུང་ལ་གཉེར་དུ་གཏད། སྐལ་ལྡན་ལས་འཕྲོ་དང་འཕྲད་པའི་སྨོན་ལམ་བཏབ། དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་འདོན་པ་དང་དེར་འདོན་རན་པའི་ལྟས་མཚན་འབྱུང་ཚུལ། གཏེར་སྟོན་གང་གིས་འདོན་པ་དང་དེའི་མིང་དུས་མཚན་རྟགས་དང་བཅས་པ་གཏེར་གྱི་ཁ་བྱང་དུ་བཏབ། ནམ་ཞིག་གནས་དུས་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པ་ན་གཏེར་དེ་བཏོན་ནས་སྐལ་ལྡན་མང་པོ་ལ་སྤེལ་བས་གཏེར་ཆོས་ཞེས་གྲགས་སོ། །ཕྱིར་གཏེར་ཆོས་རྒྱ་གར་དུ་འང་བྱུང་ཞིང་། བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་ལའང་ཡོད། གཏེར་སྟོན་ཚད་ལྡན་གཙོ་ཆེར་ཐང་ཡིག་ནས་ལུང་བསྟན་པའི་སངས་རྒྱས་བླ་མ་ནས་བཟུང་། བདེ་ཆེན་གླིང་པའི་བར་དང་། ལུང་གིས་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའི་རྫུན་མེད་ཀྱི་གཏེར་སྟོན་ཡང་མང་ཙམ་བྱུང་བ། ཕྱིས་སུ་གཏེར་སྟོན་བརྒྱ་རྩའི་གསོལ་

འདེབས་བཙམས། དེ་དག་ནི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་ཀ་རྣམ་པར་དག་པའོ་ཞེས་ཆེན་པོ་རྣམས་གསུངས་སོ། །ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་ངོ་། །

གཏེར། འབྱུང་ཁུངས། མི་ཟད་པའི་མཛོད་དམ་ཟད་པ་མེད་པ།

གཏེར་ཚིག ༔ ཆོས་དེ་གཏེར་ཆོས་ཡིན་པ་གོ་བྱེད་ཀྱི་མཚོན་རྟགས་ཤིག

གཏེའུ་འཇུགས་པ། རྒྱལ་བཙུགས་པ། གཏེའུ་ནི་གཏའ་མའི་མིང་དང་། འཇུགས་པ་ནི་བཞག་པའི་དོན་ནོ། །

གཏོགས་ཙམ། ཐོགས་ཙམ། ཕྲན་བུ། འཕྲུག་ཙམ། ཕུད་ཙམ། གཏོགས་ཙམ་ནི་ཐོགས་ཙམ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་རང་ཟུར་ཉམས་པར་སྣང་ངོ་། །ཐོགས་ཙམ་ལ་གཟིགས།

གཏོང་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། སྦྱིན་པ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ནི། ཕྱུལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ལ་གཏོང་བ། དངོས་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་གཏོང་བ། ཁམ་གང་ལུས་གང་ཙམ་ལས་ཕྲི་ནས་གཏོང་བའོ། །

གཏོང་ལེན། རང་གི་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་དང་བཅས་པ་གཞན་ལ་གཏོང་བ་དང་། གཞན་གྱི་སྡིག་སྒྲིབ་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་རང་ཐོག་ཏུ་ལེན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བློ་སྦྱོང་གི་ཉམས་ལེན་ཞིག དེ་ཡང་གཏོང་བའི་ཉམས་ལེན་གྱིས་གཙོ་བོར་བྱམས་པའི་ནུས་པ་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་པ་དང་། ལེན་པའི་ཉམས་ལེན་གྱིས་སྙིང་རྗེ་གོང་ནས་གོང་དུ་འགྱུར་བར་བྱེད་དོ། །འདིའི་ཁུངས་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟར་བདག་གནོད་ཞི་བ་དང་། །གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བྱའི་ཕྱིར། །བདག་ཉིད་གཞན་ལ་གཏང་བྱ་དང་། །གཞན་རྣམས་བདག་བཞིན་གཟུང་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིའོ། །གཏོང་ལེན་བསྒོམ་ཚུལ། གཏོང་ལེན་རླུང་ལ་བསྐྱོན་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གཏོང་ལེན་རླུང་ལ་བསྐྱོན་པ། རླུང་ངམ་དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་དང་འབྲེལ་ནས་གཏོང་ལེན་བསྒོམ་པ་ལ་ཟེར། ཐོག་མར་རང་གི་ཚེ་འདིའི་མ་དེ་གསལ་བཏབ་ལ། དེ་ནས་རང་གི་སྣ་གཡས་ནས་རླུང་ཕྱིར་འབུད་པ་དང་མཉམ་དུ་རང་གི་བདེ་དགེ་རྣམས་འོད་དཀར་པོའི་རྣམ་པར་སོང་བ། རང་གི་མའི་སྣ་གཡོན་པ་ནས་ཞུགས་ཏེ་བདེ་བ་དང་ལྡན་པར་བསམ་ལ་གཏོང་བའི་ཉམས་ལེན་གྱིས་བྱམས་པ་བསྒོམ་པ་དང་། ཡང་རང་གི་མས་གཙོས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་ཚུལ་བསམ་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་སྡུག་བསྔལ་དང་སྡིག་པ་རྣམས་འོད་ནག་པོའི་རྣམ་པར་རང་གི་མའི་སྣ་གཡས་ནས་ཐོན། རླུང་ནང་དུ་རྔུབ་པ་དང་མཉམ་དུ་རང་གི་སྣ་གཡོན་ནས་ཞུགས་ཏེ། སྙིང་གའི་བདག་འཛིན་བཅོམ་པར་

བསམ་ལ་ལེན་པའི་ཉམས་ལེན་གྱིས་སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པ་ལ་ཟེར། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་སྦྱོང་བ་རྩུང་ཟད་ཐོན་པ་ན། དེ་ནས་རང་གི་ཕ་སོགས་གཉེན་རྣམས་དང་། དེ་ནས་བར་མའི་སེམས་ཅན། དེ་ནས་དགྲ། དེ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཡང་ན། སྐབས་བདེ་བར་མོས་ན། སྡུག་གཡས་གཡོན་ནས་འབྱུང་རྔུབ་བསམ་མི་དགོས་པར། དབུགས་ཕར་གཏོང་བ་ན་དེ་དང་འགྲོགས་ནས་རང་གི་བདེ་དགེ་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་ཕངས་པ་མེད་པར་གཏང་། ཚུར་རྔུབ་པའི་ཚེ་གཞན་གྱི་སྡིག་སྡུག་ཐམས་ཅད་ནག་ཁུབ་ཀྱིས་བསྡུས་ཏེ་རང་གི་སྙིང་དབུས་སུ་ཐིམ་པར་བསམ་མོ། །མདོར་ན་གཏོང་ལེན་གཉིས་པོས་བྱམས་སྙིང་རྗེ་གཉིས་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་བསྒོམ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱམས་པའི་དམིགས་པ་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་བསྒོམ་པ་གཏོང་བའི་ཉམས་ལེན་དང་། སྙིང་རྗེའི་དམིགས་པ་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་བསྒོམ་པ་ལེན་པའི་ཉམས་ལེན་གཉིས་སོ། །

གཏོར་མ། མཆོད་སྦྱིན་དུ་འབུལ་རྒྱུའི་ཟན་གྱི་གོང་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་གཏོར་མ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། སེམས་ལ་འཛིན་ཆགས་མེད་པར་གཏོང་བས་ན་གཏོར། མགྲོན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་ལམ་དུ་ཁྱབ་པས་ན་མ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་པདྨས། མི་འཛིན་གཏོང་བས་གཏོར་ཞེས་བྱ། །ཡོངས་ལ་ཁྱབ་པས་མ་ཞེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ན་སྒྲ་བཤད་ནི། གཏོར་མ་ནི་འབྱུང་པོ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ས་ཕྱོགས་གཙང་མར་གཏོར་བའམ་དོར་བའི་བཟའ་བ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གཞི་བྱས།

གཏོལ་མེད་པ། རྟོལ་མེད་པ་དང་འདྲ། ཆ་མེད་པ། རྒྱུས་མེད་པ། རྫོངས་ཏེ་ཅི་བྱ་འདི་བྱེད་མེད་པར་གྱུར་པ། བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལས། ཆོས་རྗེ་འོད་སྟོང་ལྡན་པ་གཞན་དུ་གཤེགས། །ལོག་སྨྲ་འབྱུང་པོ་འདི་དག་རང་དགར་སྤྱོད། །མ་རིག་མུན་པའི་ཕྲོང་འཁྲམས་བདག་ཅག་རྣམས། །ཀྱེ་མ་ཀྱི་ཧུད་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། རྒྱུས་མེད་དམ་ཐབས་མེད་དང་གདེངས་མེད་ཅེས་ཀྱང་གསུངས།

གཏོས་ཆེ་བ། ཕོན་ཆེ་བ། འབོར་ཆེ་བ། སྦྲམ་མཐོ་བ།

བཏགས་ཡོད། སྒྲ་དང་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་སུ་གྲུབ་པ། འདི་ནི་གོ་བ་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བཞག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་མཐའ་བཅད་ནས་ངོ་ཏི་བཞག་པར་དཀའོ། །བཏགས་ཡོད་རིགས་མི་འདྲ་བ་བཞི་ཡོད་དེ། ༡ གདགས་གཞི་གཞན་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད། གང་ཟག་ལྟ་བུ། ༢ སྒྲོ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད། རི་བོང་གི་རྭ་དང་། བདག་གཉིས་ལྟ་བུ། ༣ རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་བཏགས་

ཡོད། ཐལ་འགྱུར་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་བཏགས་ཡོད་དུ་བཞེད་པ་ལྟ་བུ། ༥ རང་ཉིད་བློ་ཡུལ་དུ་བཟུང་བ་ཆོས་གཞན་བཟུང་བ་ལ་ལྟོས་པའི་བཏགས་ཡོད། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་གཉིས་བཞག་ན་ཀུན་གཞིའི་བག་ཆགས་ལྟ་བུའོ། །བཏགས་ཡོད་ཕྱི་མ་གྲགས་ཆེ།

བཏང་སྙོམས། ཕྱིར་བཏང་སྙོམས་ཞེས་པ་བར་མའི་དོན་ཡིན། བཏང་སྙོམས་ལ་དབྱེ་ན། ཚད་མེད་བཏང་སྙོམས། ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས། འདུ་བྱེད་བཏང་སྙོམས། (བཏང་སྙོམས་ལ། འདུ་བྱེད་བཏང་སྙོམས། ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས། ཚད་མེད་བཏང་སྙོམས་གསུམ་ཡོད་པར། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས།) ཡལ་བར་འདོར་བའི་བཏང་སྙོམས། ཁ་ཡ་མི་བྱེད་པའི་བཏང་སྙོམས་བཅས་ཡོད་པ་ལས། ❶ ཚད་མེད་བཏང་སྙོམས་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་ཉིད་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཉེ་རིང་ཆགས་སྡང་དང་བྲལ་ནས་སེམས་སྙོམས་པ་བསྒྲུབ་པའི་ཚད་མེད་བཏང་སྙོམས་དང་། ཡང་། ཡུལ་སེམས་ཅན་རྣམས་ནང་ཕན་ཚུན་ཉེ་རིང་ཆགས་སྡང་མེད་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཚད་མེད་བཏང་སྙོམས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། ཐ་མ་དེ་གལ་ཆེ་ཞིང་ལམ་རིམ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་ཚད་མེད་བཏང་སྙོམས་ཀྱང་ཐ་མ་ཉིད་ལ་ངོས་བཟུང་དགོས་སོ། །གྲུ་བཤད་ནི། ཆགས་སྡང་གི་བློ་བཏང་ནས་སེམས་སྙོམས་པ་བསྒྲུབ་པས་ན་བཏང་སྙོམས་ཞེས་བྱའོ། །❷ ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ནི། བདེ་སྡུག་གང་ཡང་མིན་པའི་ཚོར་བའོ། །❸ འདུ་བྱེད་བཏང་སྙོམས་ནི། བྱ་རྩོལ་བྲལ་བའི་བར་མའོ། །དུག་གསུམ་མེད་པ་བརྩོན་འགྲུས་དང་བཅས་པ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཆོས་གང་ཞིག བྱིང་རྒོད་འགོག་པའི་རྩོལ་བ་ཆེན་པོས་བསྒྲིམ་མི་དགོས་པར་སེམས་བྱིང་རྒོད་ཀྱིས་མི་ཉམས་པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་དེ། དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་བཅུ་པ་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་ངོ་བོ། །འདི་ལ་འདུ་བྱེད་བཏང་སྙོམས་ཀྱང་ཟེར། བྱེད་ལས་ནི། བྱིང་རྒོད་སོགས་ཀྱི་སྐབས་འབྱེད་པའོ། །བྱིང་རྒོད་ཀྱི་སྐབས་འབྱེད་ཅེས་པ་ནི་དེ་གཉིས་བསྒྲིམས་ཏེ་མི་འགོག་པར་འོང་དུ་བཅུག་པའི་དོན་ནོ། །བྱིང་རྒོད་དང་བྲལ་བའི་ཚེ་བཏང་སྙོམས་སུ་མ་བཞག་པར་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་གཉེན་པོ་བསྟེན་ན་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད་སྙམ་ན། རྩོལ་བ་བསྟེན་ན་སེམས་གཡེངས་བའི་དགག་བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒོམ་རིམ་བར་པ་ལས། གང་གི་ཚེ་བྱིང་བ་དང་རྒོད་པ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་ནས་མཉམ་པར་ཞུགས་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སེམས་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ་རྩོལ་བ་གློད་དེ་བཏང་སྙོམས་སུ་བྱའོ། །གལ་ཏེ་སེམས་མཉམ་པར་ཞུགས་པ་ལ་བརྩལ་བ་བྱས་ན་དེའི་ཚེ་སེམས་རྣམ་པར་གཡེང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གྲུ་བཤད་ནི། བྱིང་རྒོད་འགོག་པའི་འདུ་བྱེད་དམ་རྩོལ་བ་བཏང་ནས་སེམས་སྙོམས་པ་སྙེ་རྣལ་དུ་འམ་རང་བབས་སུ་བཞག་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །❹ ཡལ་བར་འདོར་བ། སྣང་མེད་དུ་བཞག་པ། བར་མ་དོར་བཞག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། རྗེའི་

སྐབས་གསུམ་མ་ལས། མ་བརྟགས་བཏང་སྙོམས་ཅུང་ཟད་མི་མངའ་ཡང་། །སྐལ་ངན་བདག་གི་ཉེས་པ་ཁོ་ནར་ཟད། །ལྷ་དྲུ་དང་། རྗེའི་བྱམས་པའི་བསྟོད་ཆེན་ལས། ངེས་པར་ལེགས་པའི་གོ་འཕང་སློས་ཅི་དགོས། །ལམ་གྱི་རྟེན་དུ་ཐུབ་པས་བསྔགས་པ་ཡི། །མཐོ་རིས་ཙམ་ཡང་ཐོབ་པའི་གདེང་མེད་པ། །བདག་ལ་ཁྱེད་ཀྱིས་བཏང་སྙོམས་མཛད་ལགས་སམ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྡོང་བུ་ལས་ཀྱང་། རིག་སྔགས་ལོག་པར་ཤེས་པ་དུག །ནད་ལ་བཏང་སྙོམས་བྱས་པ་དུག །རྒན་པོས་གཞོན་ནུ་བསྟེན་པ་དུག །དབུལ་པོ་ཉིན་པར་ཉལ་བ་དུག །ཅེས་གསུངས། ❺ ཁ་ཡ་མི་བྱེད་པ། ཙམ་འཇོག ཕལ་སྐད་དུ་དཱུག་གཞག ཙུག་གེ་གཞག་ཅེས་པ་རྣམས་དོན་འདྲ། དཔེར་ན་བཏང་སྙོམས་སུ་བཞག་ན་མཛེས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། རང་གི་རྩམ་ཁྲུག་བསྲུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་མིན་གྱི་དབྱེ་བསལ་ཐམས་ཅད་བཏང་སྙོམས་སུ་བཞག་ནས། ཞེས་སོགས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

བཏང་སྙོམས་ཚད་མེད། ཚད་མེད་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། དམིགས་ཡུལ་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཆགས་སྡང་གི་བློ་བཏང་སྟེ་དགྲ་གཉེན་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་བསྒྲུབ་པའི་བློ་ཞིག་གོ། སྒྲ་བཤད་ཀྱང་དེས་ཤེས་སོ། །འདི་ལ་ཚད་མེད་བཏང་སྙོམས་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ཞིབ་པར་ཚད་མེད་བཏང་སྙོམས་ལ་གཟིགས།

བཏང་བཟུང་། ❶ ཟླུ་ཞིག ❷ རི་བཏང་བཟུང་།

བཏང་བསྲུང་དག་སྤེལ་བཞི། བཏང་ཞེས་པས་སྔར་ཡོད་ཀྱི་དགེ་བ་རྣམས་གཞན་ལ་གཏོང་བ་དང་། བསྲུང་ཞེས་པས་དགེ་བ་འཇོམས་པའི་རྒྱུ་འགྱོད་པ་དང་ཁོང་ཁྲོ་སོགས་བསྲུང་བ་དང་། དག་ཅེས་པས་དགེ་བ་གསར་དུ་གསོག་པའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་བསགས་ཏེ་དག་པར་བྱེད་པ་དང་། སྤེལ་ཞེས་པས་དགེ་བ་བགྱིས་པ་ལ་དགའ་བ་བསྒོམ་པ་དང་བསྔོ་བས་རྒྱས་བཏབ་སྟེ་དགེ་རྩ་སྤེལ་བ་བཅས་སོ། །ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལའང་བཏང་བསྲུང་དག་སྤེལ་བཞི་བཞི་སྦྱར་རྒྱུ་ཡོད་པ་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་སོ། །

བརྡེག་དང་བརྡེགས་ཀྱི་ཁྱད་པར། འབྲི་ཚུལ་ཐ་དད་ཙམ་ལས་མཁས་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་པར་འདོད། འོ་ན་དེ་གཉིས་ལས་གང་དག་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཡར་འདེགས་པའི་འདས་ཚིག་ལ་ (བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར) བརྡེག་དང་(དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་སོགས་སུ) བརྡེགས་ཞེས་འབྲི་ཚུལ་གཉིས་འབྱུང་ཡང་། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལྟར་བརྡེག་ཅེས་བྲིས་ན་ལེགས་པར་སེམས་ཏེ། རྟགས་འཇུག་རྩ་བར། ཕོ་ནི་འདས་དང་གཞན་བསྒྲུབ་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བརྡེག་ཅེས་པ་ལྟ་བུར་སྔོན་འཇུག་གི་ཕོ་ "བ"

ཡིག་ཁོ་ནའི་བྱེད་པས་འདས་ཚིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སའི་ཡང་འཇུག་གི་རམ་འདེགས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །(འདེགས། བཏེག གདེག ཐེགས) ཐུགས་དམ་བསྐངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུར། སྔོན་འཇུག་གིས་འདས་ཚིག་ཏུ་གྱུར་མི་ནུས་པར། སའི་ཡང་འཇུག་བསྣན་དགོས་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྐང་ལ་སའི་ཡང་འཇུག་མ་བསྣན་ན་མ་འོངས་པའི་ཚིག་ཏུ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །(སྐོང་། བསྐངས། བསྐང་། སྐོངས) སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དཔེར་ན་བྱམས་པ་ཆུས་བཀང་ལྟ་བུ་སྔོན་འཇུག་ཁོ་ནས་ནུས་པས་འདས་ཚིག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། ཐུགས་དམ་བསྐངས་ལྟ་བུ་སྔོན་འཇུག་པོ་ཡིག་དང་འབྲེལ་བ་ཙམ་ལས་གཙོ་བོར་རྗེས་འཇུག་གི་བྱེད་པས་འདས་ཚིག་ཏུ་ཏུ་གྱུར་པ་སོགས་བྱེ་བྲག་ཕྱེས་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འོན་ཀྱང་ (གོས་སོགས་ཀྱིས། གཏུམ་པ། བཏུམས་པ། གཏུམ་པ། ཐུམས) བཏུམས་པ་དང་ (མིང་སོགས། འདོགས་པ། བཏགས་པ། གདགས་པ། ཐོགས) བཏགས་པ་སོགས་ལ་ད་དུང་དཔྱད་པར་འོས་སོ། །

རྟ། <ཨཤྭ> ❶ དུད་འགྲོ་བྱེ་བྲག་ཅིག ལེགས་སྦྱར་དུ་ “अश्व” aśva ཟེར། ❷ དབྱངས་སམ་སྐད་ཀྱི་གདངས། འདི་ལ་དོན་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་ཚིག་མཛོད་རྣམས་སུ་གཟིགས།

རྟ་མགྲིན་ལྕགས་རལ་ཅན། དེའི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྐུ་མདོག་སྔོན་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ། །གཡས་པས་རལ་གྲི་མེ་འབར་ནམ་མཁར་འཕྱར། །གཡོན་པས་སྡིགས་མཛུབ་བསྒྲེང་བའི་རྩེར་མེ་འབར། །མཆེ་བ་གཡས་སུ་གཙིགས་ཤིང་གཡོན་དུ་ཇམས། །སྤྱན་གསུམ་དུས་མཐའི་མེ་ལྟར་རབ་ཏུ་འབར། །སྨིན་མ་སྨ་ར་དམར་སེར་གྱེན་དུ་འཁྱིལ། །དབུ་སྐྲ་ཁམ་སེར་གྱེན་བརྫེས་དབུ་གཙུག་ན། །རྟ་མགོ་ལྗང་ནག་ཞུར་དཀར་ཟུམ་ཟུམ་སེར། །ཛེག་མ་དམར་པོའི་གསེབ་ནས་མེ་སྟག་འཐྲོ། །ཐོད་པ་སྐམ་ལྔ་རིན་ཆེན་སྦྲུལ་གྱིས་བརྒྱན། །གླང་ཆེན་ཀོ་བ་མི་ལྤགས་སྟོད་གཡོགས་དང་། །སྟག་ཤམ་གསོལ་ཞིང་གཡས་བསྐུམ་གཡོན་བརྐྱང་གིས། །ཡེ་ཤེས་མེ་དཔུང་འབར་བའི་ཀློང་དཀྱིལ་ན། །བཞུགས་པའི་རྟ་མགྲིན་ལྕགས་རལ་ཅན་ལ་འདུད། །སྔགས། ཨོཾ་ཧྲཱིཿཔདྨཱནྟ་ཀྲྀཏ་བཛྲ་ཀྲོ་དྷ་ཧ་ཡ་གྲཱི་བ་སརྦ་ཤིང་། །ཀ་ལ་མེ་དཔུང་གཏུབ། །ཏ་ཏ་ཐད་ཐད་གཏུབ། །ཕ་ཏ་ན་ཐད་ཐད་གཏུབ། །ཕྲི་ཏ་ན་ར་ཛ་ཡ་ཐད། །སྣ་ར་ཡ་ཐད།

རྟ་མགྲིན་གསང་སྒྲུབ། འདིའི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྐུ་མདོག་དམར་པོ་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་དྲུག་པ། །རྩ་ཞལ་དམར་ཞིང་གཡས་དཀར་གཡོན་ལྗང་བ། །རེ་རེ་ལའང་སྤྱན་ནི་གསུམ་གསུམ་ལྡན། །དབུ་གསུམ་སྟེང་དུ་རྟ་མགོ་ལྗང་ནག་རེ། །ཛེག་མ་དམར་པོ་ཟུམ་ཟུམ་སེར་པོ་ཅན། །ཕྱག་གཡས་རྡོ་རྗེ་ཁ་ཊྭཱཾ་རལ་གྲི་དང་། །གཡོན་པས་སྡིགས་མཛུབ་མདུང་ཐུང་རྒྱུ་ཞགས་བསྣམས། །མི་ལྤགས་གླང་ལྤགས་སྟོད་གཡོགས་སྟག་ཤམ་གསོལ། །གར་དགུའི་ཉམས་ལྡན་དུར་ཁྲོད་ཆས་ཀྱིས

བརྒྱན། །ཞབས་བརྒྱད་གཡས་བསྐུམ་གཡོན་བརྐྱང་སྐྱིལ་བརྒྱད་མནན། །པད་ཉིར་མེ་དཔུང་འབར་བའི་དབུས་བཞུགས་པའི། །ཁྲོ་རྒྱལ་རྟ་མགྲིན་གསང་སྒྲུབ་ལ་ཕྱག་འཚལ། །སྙིང་པོ། ཨོཾ་ཧྲཱིཿཔདྨཱནྟ་ཀྲིཏ་བཛྲ་ཀྲོ་དྷ་ཧ་ཡ་གྲཱི་བ་ཧུ་ལུ་ཧུ་ལུ་ཧཱུྃ་ཕཊ།

རྟ་ཅང་ཤེས། གཡུལ་དུ་མཚོན་སོགས་ལ་འཛེམ་ཞིང་འཛིགས་པ་མེད་པ། རྒྱུགས་ཤེས་ལ་བདག་པོ་མགོ་ཐོན་པར་བྱེད་པ་སོགས་བྱ་བ་ཀུན་ཤེས་ཤིང་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱིས་ཐོགས་མེད་དུ་འགྲོ་བའི་རྟ་མཆོག་གོ། རྒྱུས་པ་ཅང་ཤེས་ལ་གཟིགས།

རྟ་ཐབས། ❶ དགྲ་འདུལ་ཐབས། སྒྲ་བཤད་ནི། རྟ་ཐོག་ནས་འཐབ་འཛིང་བྱས་ཏེ་དགྲ་འདུལ་ཐབས་བྱེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་སྣམ། ❷ རང་གཅེས་འཛིན་ལ་གནོད་པ་ཅི་འཁྲུལ་བྱེད་པ་ལ། རྟ་ཐབས་ཟེར། འདི་བཀའ་གདམས་དགེ་བཤེས་རྣམས་ཀྱི་བརྡ་ཆད་ཅིག་ཡིན། ཞིབ་པར་མི་ཐབས་བཅོ་བརྒྱད་རྟ་ཐབས་གཅིག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྟ་རྒྱལ། <ཨཤྭ་ཛིཏ> འཁོར་ལྔ་སྡེའི་ཡ་གྱལ་ཞིག Aśvajit अश्वजित

རྟ་ཐོག་གདུང་བཟུང་། ཇོག་བདེ་པོ་དང་། སྟབས་བདེ་པོ་བྱེད་པའི་དོན། ཕལ་ཆེར་སྨྲ་ཆོས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་གོ། །

རྟ་གདོང་གི་མེ། རྒོད་མ་མཁའི་མེ་དང་འདྲ། རྒོད་མ་མཁའི་མེ་ལ་གཟིགས།

རྟ་བདུན་པ། (མངོན་བརྗོད) ཉི་མའི་མིང་། འགྲེལ་བཤད་རྟ་བདུན་དབང་པོ་ལ་གཟིགས།

རྟ་བདུན་དབང་པོ། (མངོན་བརྗོད) ཕྱི་རོལ་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ལས། ཉི་མ་དེ་ཉིད་རྟ་མཆོག་བདུན་གྱིས་དྲངས་པའི་ཤིང་རྟ་ལ་ཞོན་ནས་གླིང་བཞི་ལ་རྒྱུ་བས་མིང་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས་པར་བཤད་དོ། །སློབ་མ་ལ་སྤྲིངས་པ་ལས། ཉི་མ་རླབས་ཆེན་རྟ་ཞོན་རྒྱུ་བ་སྣང་བྱེད་གང་ཡིན་དང་། །ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་གྱི་མཆན་བུ་བཞི་སྦྲགས་ལས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

རྟ་ནག་འགོས། རྗེ་འགོས། རྟ་ནག་འགོས་ཁྲུག་པ་ལྷས་བཙས། འགོས་ཁྲུག་པ་ལྷས་བཙས། འགོས་ལོ་ཙཱ་བ། འགོས་ལོ་ཙཱ་བ་ཁྲུག་པ་ལྷས་བཙས་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། རབ་འབྱམས་གཞུང་ལ་མཁས་པའི་སྒྲ་སྒྱུར་མཆོག །རྟ་ནག་འགོས་ཀྱི་ཞབས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་འགོས་ཁྲུག་པ་ལྷས་བཙས་ལ་ཞུ་བ་ཡིན། འགོས་ཁྲུག་པ་ལྷས་བཙས་ལ་གཟིགས།

རྟ་ནག་འགོས་ཁྲུག་པ་ལྷས་བཙས། རྟ་ནག་འགོས་དང་འདྲ།

རྟ་བབས། ཕོ་བྲང་སོགས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྒྱལ་སྒོ་ཆེན་པོ། དེ་ལ་སྒོ་དྲང་པོ་ཡང་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། ཕར་སྲོལ་ལ་རྒྱལ་པོ་དང་མི་ཆེན་སོགས་ལ་གུས་ཞབས་མཚོན་པའི་ཆེད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྒྱལ་སྒོ་ཆེན་པོ་དེ་ནས་རྟ་ལས་བབས་ཏེ་འགྲོ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། རྟ་བབས་ནི་རྩ་བའི་སྒོ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྩིག་པ་མ་གཏོགས་པར་ཤིང་གཉིས་བསྒྲེངས་པ་ལ་ཤིང་གཅིག་གིས་སྟེང་ནས་བཀབ་པ་སྒོའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་མིང་གཞན་ནི་སྒོ་དྲང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྟ་དབྱངས། <ཨཤྭ་གྷོ་ཥ> རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་ཞིག

རྟ་ལས་བབས་ནས་བོང་བུ་ཞོན་པའི་དཔེ། ལེགས་པ་བཞག་ནས་དམན་པ་ཞིག་ལེན་པའི་དཔེ།

རྟག་འགྲོས་ཆེ་བ། ཐང་སྙོད་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད་ཀྱང་དཔྱད།

རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག མུ་སྟེགས་པས་བཏགས་པའི་བདག་སྟེ། གཏན་ནས་མི་འཇིག་པའི་རྟག་པ། ཆ་ཤས་ལ་མ་ལྟོས་པའི་གཅིག་པུ། རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་མ་ལྟོས་པའི་རང་དབང་བའི་བདག་ཅིག་ལ་ཟེར།

རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པའི་བདག་མེད། གཏན་ནས་མི་འཇིག་པའི་རྟག་པ། ཆ་ཤས་ལ་མ་ལྟོས་པའི་གཅིག་པུ། རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་མ་ལྟོས་པའི་རང་དབང་བ་སྟེ་གསུམ་གྱིས་སྟོང་པའི་རགས་པའི་བདག་མེད་ལ་ཟེར།

རྟག་ཏུ་ངུའི་རྟོགས་བརྗོད་སྙན་ངག་དཔག་བསམ་གྱི་ལྗོན་པ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྟག་ཏུ་ངུའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྙན་དངགས་དཔག་བསམ་གྱི་ལྗོན་པ་ཞེས་བྱ་བ། གསུང་ཚིགས་བུ་༧༠༠ན༣ན་བཞུགས་སོ།

རྟག་གཏོར། (གསང་སྔགས) རྒྱུན་པར་མ་ཆགས་པར་འབུལ་རྒྱུའི་གཏོར་མ།

རྟག་ཐུབ། འགྱུར་ལྡོག་མེད་པའི་དོན་ལ་བཤད། བརྟག་ཐུབ་པ་དང་མ་ནོར་བར་ཕྱེད་པར་བྱའོ། །

རྟག་མཐའ། (དབུ་མ) ཡོད་མཐའམ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་བདག་རྟག་པར་གྲུབ་པ། སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་རྟག་པ་ཡིན་པ། ནམ་མཁའ་རྟགས་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་སོགས་སོ། །རྩ་ཤེ་ལས། གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། །དེ་ནི་མེད་པ་མིན་པས་རྟག །ཅེས་གསུངས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། འདི་ལ

མཐའ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། འཇིག་རྟེན་ན་གཡང་ཁ་ལ་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་འདྲ་བར་ལྟ་ངན་གྱི་གཡང་དུ་ལྟུང་ན་རང་ཉིད་ཕུང་བར་འགྱུར་བས་མཐའ་ཞེས་མིང་བཏགས་ལ། ཡང་འདི་ལ་རྟག་པའི་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ཏེ། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་༥༦བ༧ལས། དེ་ཡང་སྤྱིར་མཐའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འཇིག་རྟེན་ན་སའི་ཕྱོགས་གང་དུ་གོམ་པ་འཕྱན་ན་སྐྱེས་བུ་ལྟུང་ནས་ཉམས་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་གཡང་ཁ་ལ་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་གང་དུ་གཟུང་ན་འཛིན་པ་པོ་ལྟ་བ་ངན་པའི་གཡང་དུ་ལྟུང་ནས་ཕུང་བར་འགྱུར་བའི་གནས་ལ་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་དེ། དེ་ལ་ཡོད་མཐའ་དང་མེད་མཐའ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡོད་མཐའ་ལ་རྟག་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེ་ཉིད་༥༦བ༦ལས། དངོས་སྨྲ་བ་དག་གིས་བདག་རྟག་པར་འཛིན་པ་དང་། སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་རྟག་དངོས་སུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་དང་། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ནམ་མཁའ་རྟག་རྫས་སུ་ཁས་ལེན་པ་སོགས་ཀྱང་རྟག་པའི་མཐར་ལྟུང་བའི་ལྟ་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དངོས་སྨྲ་བ་དག་གིས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ལྟ་བ་ནི་དངོས་སུ་དངོས་པོ་རྟག་པར་མི་སྨྲ་ཞིང་། བློ་དེ་དག་གི་འཛིན་སྣངས་ལ་དངོས་པོ་རྟག་པར་འཛིན་པ་མེད་ཀྱང་། རྟག་པའི་མཐར་ལྟུང་བ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་བུམ་པ་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་དགོས་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་དུས་ནམ་ཡང་མེད་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རང་གི་རང་བཞིན་སྤངས་པའི་ཆོས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དུས་ནམ་ཡང་མེད་པ་མི་སྲིད་པ་འདོད་ན། རྟག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། རྟག་པར་ཐལ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་རྩ་ཤེ་ལས། གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། །དེ་ནི་མེད་པ་མིན་པར་རྟག །ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྟག་མཐར་འཛིན་པ། (དབུ་མ) རྟག་མཐར་ལྟུང་བ་ལ་གཟིགས།

རྟག་མཐར་ལྟུང་བ། (དབུ་མ) དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ལ་ཟེར། སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་༥༦བ༣ལས། ཕྱི་རོལ་པ་དག་གིས་བདག་རྟག་པར་འཛིན་པ་དང་། སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་རྟག་དངོས་སུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་དང་། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ནམ་མཁའ་རྟགས་རྫས་སུ་ཁས་ལེན་པ་སོགས་ཀྱང་རྟག་པའི་མཐར་ལྟུང་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིའི་དོན་ཞིབ་པར་རྟག་མཐའ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཏག་སྦྱོར། (ཕར་ཕྱིན) བརྗོན་འགྲུས། རྒྱུན་སྦྱོར་དང་དོན་གཅིག

ཏག་ཞི་བ། (བརྡ་སྤྲོད) <སཾ་སྐྲ་ཏི་བ> ❶ ལྷ་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། ❷ ཁྲབ་འཇུག་གམ་ཚངས་པ་ལའང་འཇུག་པར། བྲ་སྒྲི་སྲུམ་འགྲེལ་ལས་བཤད་དོ། །❸སངས་རྒྱས་ལའང་ཏག་ཞི་བའི་སྒྲ་འཇུག་སྟེ། ཞ་ལུ་ལོ་ཙཱ་བའི་སྲུམ་འགྲེལ་ལས། བརྟག་པ་གཉིས་པ་ལས། ཏག་ཏུ་དགེ་ལ་ཞི་བ་ཉིད། །ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ལ་ཏག་ཞི་བར་བཤད་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

ཏག་རེས་འཁོར། (འདུལ་བ) ❶ ཏག་ཏུ་རང་གི་ཉེ་འཁོར་དུ་སྡོད་པའི་གཡོག་འཁོར་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ཚུ༽༡༢ན༨ལས། ཏག་རེས་འཁོར་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱུན་དུ་ (མ་དཔེར་རྒྱུན་དུ་ཞེས་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཡིག་ནོར་ཡིན་པར་སེམས) ཡོད་པའོ། །དེའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ཅ་པ༽༢༢ན༥ལས། ཏག་རེས་འཁོར་དག་དང་། མགྲོན་དུ་བོས་པ་དག་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །❷ དུས་ཏག་ཏུ་སྦྱོར་བའི་ཟས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་ལས་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་གི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཚིག་གའི་གསལ་བྱེད་༤༩བ༨ན་གསལ་ལོ། །

ཏགས་ཆོས་དོན་གསུམ། (རྣམ་འགྲེལ) ཏགས་ནི་སྒྲུབ་བྱེད། ཆོས་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས། དོན་ནི་རྩོད་གཞི་སྟེ་གསུམ་ལ་ཟེར།

ཏགས་ཅམ་འཛིན་པའི་ལེའུ། (མཛོད) རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཏགས་ཅམ་ལས་ལྷ་སྤྱོད་རྣལ་མ་དང་མི་ལྡན་པས་ཏགས་ཅམ་འཛིན་པའི་ལེའུ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལ་ལྷ་བརྒྱ་ཐ་མ་ཞེས་བྱའོ། །ཞིབ་པར་ལྷ་བརྒྱ་ཐ་མ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཏགས་ཚིག་ཡང་དག (རྣམ་འགྲེལ) སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ལ་ཟེར། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག ཏགས་ཚིག་ཡང་དག གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་དུ་གསུངས།

ཏགས་མཚུངས་འདྲེན་ཚུལ། (བརྡ་སྤྲོད) དེ་ནི་«ཏགས་འཇུག་རྩ་བ»ལས། ཕོ་ཡིས་ཕོ་ཡི་མིང་མཐའ་དྲང་། །མོ་ཡིས་མོ་ཡི་མིང་མཐའ་དྲང་། །མ་ནིང་གིས་ནི་མ་ནིང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྗེས་འཇུག་བཅུའི་ཕོ་ཡིག་གིས་མིང་གཞིའི་ཕོ་ཡིག་གི་མིང་མཐའ་འདྲེན། རྗེས་འཇུག་བཅུའི་མོ་ཡིག་གིས་མོ་ཡི་མིང་མཐའ་འདྲེན། རྗེས་འཇུག་བཅུའི་མ་ནིང་གིས་མ་ནིང་གི་མིང་མཐའ་འདྲེན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །«དཀའ་གནད་གསལ་བའི་མེ་ལོང»ལས། རྗེས་འཇུག་ཡི་གེ་བཅུ་པོ་ཡི། །ག་ད་བ་ས་བཞི་རྣམས་ཕོ། །ཞེས་པ་ལྟར། རྗེས་འཇུག་བཅུའི་ནང་གི་ཕོ་ཡིག ག་ད་བ་ས་བཞིའི་རྗེས་སུ། མིང་གཞིའི་ཕོ་ཡིག ཀ་ཅ་ཏ་པ་ཙ་རྣམས་ཅི་རིགས་པར་འཇུག་པ

དཔེར་ན། ཅིག་ཅར། ཐད་ཀ། སྐྱབ་པ། གཉིས་ཀ། མཆེནད་པ། བསྐལད་པ། ཐུགས་ཀ། བསྐྱབས་པ། དགོངས་པ། གོམས་པ་རྣམས་ལྟ་བུའོ། །«དཀའ་གནད་གསལ་བའི་མེ་ལོང»ལས། ང་མ་འ་གསུམ་མོ་ཡིན་ཞིང་། །ཞེས་པ་ལྟར། རྗེས་འཇུག་བཅུའི་ནང་གི་མོ་ཡིག ང་མ་འ་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ། མིང་གཞིའི་མོ་ཡིག ག་ཇ་ད་བ་ཛ་ཝ་ཞ། ཟ་འ་ཡ་ཤ་ས། ང་ཉ་ན་མ། ར་ལ་ཧ་ཨ་རྣམས་ཅི་རིགས་པར་འཇུག་པ་དཔེར་ན། སྙིང་ག ཐམ་ག དགའ་བ་ལྟ་བུའོ། །«དཀའ་གནད་གསལ་བའི་མེ་ལོང»ལས། ན་ར་ལ་གསུམ་མ་ནིང་སྟེ། །ཞེས་པ་ལྟར། རྗེས་འཇུག་གི་མ་ནིང་། ན་ར་ལ་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ། མིང་གཞིའི་མ་ནིང་། ཁ་ཆ་ཐ་ཕ་ཚ་རྣམས་ཅི་རིགས་པར་འཇུག་པ་དཔེར་ན། དཀུན་ཁ། དབྱར་ཁ། གསལ་ཁ་ལྟ་བུའོ། །བརྗོད་བདེ་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་དུ་དམིགས་བསལ་ནི། ཕོས་མོ་དྲངས་པ། ཐོག་མ། ཚད་མ། ལྷས་མ་ལྟ་བུ། མོས་ཕོ་དྲངས་པ། ཁང་པ། དམ་པ། མདའ་པ་རྣམས་ལྟ་བུ། མ་ནིང་གིས་མོ་དྲངས་པ། ཐལ་མོ། སྔོན་མོ། རྒྱལ་བ། མ་ནིང་གིས་ཕོ་དྲངས་པ། མོན་པ། གསེར་ཏོག ཐེལ་ཅེ་ལྟ་བུ། བཟ་སྙིང་གི་རྟགས་མཐུངས་འདྲེན་ཚུལ་ནི། བྲག་ཅ། དཀོན་ཅོག རིན་ཅེན། བཟ་གསར་ལ། བྲག་ཆ། དཀོན་མཆོག རིན་ཆེན་ལྟ་བུའོ། །

རྟགས་གཞན་བཞི་པ། (རྣམ་འགྲེལ) རྟགས་ཡང་དག་ལ་གསུམ་དུ་མ་འདུས་པའི་བཞི་པ་ཞིག་ཡོད་མེད་རྩོད་པའི་གཞུང་ཚན་ཞིག

རྟགས་གསལ། (རྣམ་འགྲེལ) མཚན་ཉིད་རིག་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྟགས་གསལ་ཁྱབ་གསུམ། (རྣམ་འགྲེལ) སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། སྐད་ཅིག་མ་རྟགས། མི་རྟག་པ་གསལ་བའམ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པ་ནི་ཁྱབ་པའོ། །ཆོས་ཅན། ཞེས་པ་ནི་རྩོད་གཞི། ཐལ། ཞེས་པ་ནི་གསལ་བ། ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་རྟགས། ཁྱབ། ཅེས་པ་ནི་རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་ཡིན་པའི་ཁྱབ་པའོ། །གསལ་བ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། གང་བཤད་རྒྱུའི་སྐད་ཆ་དེ་གསལ་དུ་གཏོང་བའི་དོན་ལ་བཤད་དེ། པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་ཐོར་བུ་༤ན༥ལས། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་ན། ཆོས་ཅན། ཞེས་པའི་ཚིག་ཡོད་པའི་ལེ་ཚན་དེའི་མིང་ལ་ཆོས་ཅན་ནམ་རྩོད་གཞི་ཆོས་ཅན་ཟེར་ཏེ། དེ་རྟག་དངོས་སམ་ཤེས་བྱའི་རིགས་གང་ཡིན་བརྟག་དཔྱད་དང་རྩོད་པ་བྱེད་པའི་གཞི་ཡིན་པས་སོ། །ཐལ། ཞེས་པའི་ཚིག་ཡོད་པའི་ལེ་ཚན་དེ་ལ་གསལ་བ་ཟེར་ཏེ། ལེ་ཚན་དེ་བཀོད་ནས་ཆོས་ཅན་དེ་རྒྱུ་མཚན་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་སྐད་ཆ་གསལ་དུ་གཏོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཚིག་ཡོད་པའི་ལེ་ཚན་དེའི་མིང་ལ་རྟགས་ཟེར་ཏེ། གསལ་བར་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན

དེ་ཡིན་པའི་རྟགས་འདི་ཡོད་ཅེས་ཐག་བཅད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐུམ་པ་དཔྱད་པ་བྱེད་པའི་ལབ་གཞི་ཆོས་ཅན་དེ། དངོས་པོ་ཡིན་པ་གསལ་དུ་འགྲོ། གང་ཡིན་ན་ཁོས་དོན་བྱེད་ནུས་པ་སྟེ་ལས་ཀ་བྱེད་ཤེས་ཀྱིན་འདུག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། དོན་བྱེད་ནུས་ན། དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐག་ཐད་ཆོད་པ་དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཟེར་ཏེ། ཁག་ཐེག་པའི་མིང་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཏབ་ཏབ་པོ། བཏབས་བཏབས་པོ་ལ་གཟིགས།

ཏའི་རྒྱལ་པོ་བ་ལ་ཏ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྣམ་འཕྲུལ་གྱི་རྟ་ཞིག འདིའི་ལོ་རྒྱུས་མདོ་སྡེ་ཟ་མ་ཏོག་(ཇ་པ) ༡༡༡བ༡ན་ཡོད།

ཏའི་སྣ་ཏོར། ཏའི་སྣ་ལས་དབུགས་ཏོར་ཏོར་ཞེས་འབུད་པ་དེའི་མིང་། ཏས་སྣ་ཏོར་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ལྟ་བུ།

ཏིང་སྐྲུལ། སྐྲུལ་མ། སྐྲུལ་འདེད། སྐྲུལ་ལྷུག ཏིང་ནི་རྗེས་སུ་ཞེས་པའི་དོན་དང་སྐྲུལ་ནི་སྐྲུལ་མའོ། །རྗེས་སུ་འདེད་ནས་སྐྲུལ་བའི་དོན། དཔེ་ཆ་བལྟ་དགོས་ཀྱི་ཏིང་སྐྲུལ་རྩ་བ་ནས་མཛད་མ་སྦྱོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཏིང་པ་ཡངས་པ། ❶ སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་བཟང་ཞིག་སྟེ། ཞབས་མཐིལ་གྱི་བཞི་ཆ་ཕྱིར་འཕགས་པས་ཏིང་པ་ཡངས་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྗེའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོ་ལས། ཞབས་ཀྱི་བཞི་ཆ་ཕྱིར་འཕགས་ཏིང་པ་ཡངས། །ཞེས་གསུངས། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། སོར་མོ་རིང་དང་ཏིང་ཡངས་སྐུ་ཆེ་དྲང་། །ཞེས་གསུངས། ❷ ཡང་། ཏིང་ཡངས་ཞེས་པ་ཏིང་པ་ཚད་དང་ལྡན་པའི་དོན་ལ་བཤད་པ་ཡོད་དེ། ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལས། ཞབས་ཀྱི་མཐིལ་ཐམས་ཅད་ཆ་བཞིར་བྱས་ནས་ཆ་གསུམ་རྣམས་ལ་ཞབས་དང་། ཆ་གཅིག་ལ་ཏིང་པ་སྟེ་ཚད་དང་ལྡན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སློབ་དཔོན་དཾ་ཥྚྲ་སེ་ནའི་ཡུམ་གསུམ་གྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་གསུངས།

ཏིང་ཡངས། ཏིང་པ་ཡངས་པ་ལ་གཟིགས།

ཏུལ། (བཏུལ་བའི་ད་ལྟ་བ) ❶ སྟྲད་པ། དཔེར་ན་གནས་མལ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ཏུལ་བར་བྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཏུལ་ཞུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ བརྩོན་འགྲུས། རྩོལ་བ། སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་ལས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཁྱོད་དགེ་འདུན་མཐུན་པ་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏུལ་བ་མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ རྣོན་པོ་མ་ཡིན་པ། དབང་ཏུལ་དང་། ཏོག་ཙེ་ཏུལ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཐུ་མིའིགཞུང་ལུགས་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡི་གཏེར་གྱི་སྒོ། །ཕྱི་དུས་འདི་ན་བློ་མིག་མི་གསལ་བློ་ལྡན་རྩལ་

ཅན་དུ་མ་ཡིས། །དབྱེ་བར་སློམ་ནས་དོན་མིན་ཚིག་ཕྲེང་ཧོག་རྩེ་རྟུལ་པོས་གནས་མིན་དུ། །ལན་བརྒྱར་བརྩེགས་ཀྱང་རང་ཉིད་ངལ་ལས་གཞུང་དོན་རིན་ཆེན་རྙེད་འོས་ཅི། །དེང་དུས་ལེགས་བཤད་གཏེར་སྒོན་འདི་བྱུང་ནས། །གཞན་གཞུང་ཚར་གཅོད་རིགས་པའི་ཞུགས་ཆེན་གྱིས། །ལོག་བཤད་ཚང་ཚིང་སྡུག་པོ་རྣམ་པར་བསྲེགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❹ སྙིང་སྟོབས། བརྟུལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྟུལ་ཞུགས། བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཡིན་པར་བཤད།

རྟེན་ཁེབས། ① ཐོད་པ་དང་ནང་མཆོད་སོགས་ལ་གཡོག་རྒྱུའི་ཁེབས། ② རྟེན་ལ་གཡོག་རྒྱུའི་དར་གོས་ཀྱི་ཁེབས་གྲུ་བཞི་ཞིག

རྟེན་ཁེབས་རྡོ་རྗེ། སྣན་ཁེབས་རྡོ་རྗེ་ལ་གཟིགས།

རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་སྤྲོང་ཞིང་ཉེས་པ་རྣམས་སྤྲོང་བ། (འདུལ་བ) ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལྷ་སྤྲོང་བའི་ནང་གསེས་ཏེ། ས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་དགེ་སློང་གཞན་ལ་འཇིགས་ཤིང་བརྟེན་པ་སྤྲོང་ལ། ཆད་པའི་རྒྱུ་ལྟག་མ་སོགས་ལ་སླར་ཡང་བག་མེད་དུ་འཇུག་པ་སྤྲོང་བ་སོགས་སོ། །

རྟེན་གྱི་སྟོབས། གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞིའི་ནང་ཚན་རྟེན་གྱི་སྟོབས་ནི་སྐྱབས་འགྲོ་དང་སེམས་བསྐྱེད་བསྒོམ་པ་ལ་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ་གསུངས་ཤིང་། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་འདིས་ནི་སྡིག་པ་ཟད་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་རྟེན་གྱི་སྟོབས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གང་འཕགས་པ་ཆོས་བཞི་པའི་མདོ་ལས། དེ་ལ་རྟེན་གྱི་སྟོབས་ནི་སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་དང་། དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་གཏོང་བའོ། །དེ་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྡིག་པས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་མི་ནུས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །བྲི་བཤད་ནི། སྐྱབས་ཡུལ་ནི་རྟེན་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་དང་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་སྟོབས་སོ། །

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་འཚོགས་པ་ལས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། རྟེན་དང་། འབྲེལ་བ། འབྱུང་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་གསུམ་གྱིས་ལོག་རྟོག་གསུམ་འགོག་པར་བྱེད་དེ། རྟེན་ཞེས་པས་རྒྱུ་མེད་པར་སྐྲ་བ། འབྲེལ་བ་ཞེས་པས་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུར་སྨྲ་བ། འབྱུང་བ་ཞེས་པས་མེད་པར་སྨྲ་བ་གསུམ་འགོག་པར་བྱེད་དོ། །རྩང་ཟད་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། རྒྱུ་མེད་པར་སྨྲ་བ། ཕྲན་མ་བྱུམ་པ་དང་ཚེར་མ་རྣོ་བ་དང་རྨ་བྱའི་མདོངས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་དག་སུས་ཀྱང་འབད་ནས་མ་བྱས་པ་ལྟར།

སྐྱུག་བསྔལ་ལའང་རྒྱུ་མེད་པར་འཛིན་པ་འགོག་པ་དང་། འབྲེལ་བ་ཞེས་པས། རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་བོ་དང་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བར་འཛིན་པ་འགོག་པ་དང་། མེད་པར་སྨྲ་བ་ནི། ལས་འབྲས་མེད་པར་སྨྲ་བ་སྟེ། སེར་སྐྱ་ཅན་ཁ་ཅིག་ཕྱུག་པ་དང་ཕྲོག་གཅོད་པ་ཁ་ཅིག་ཚེ་རིང་བ་མཐོང་ནས་ལས་འབྲས་མེད་དོ་ཞེས་སྐྱུར་པ་འདེབས་པ་འགོག་པར་བྱེད་དོ། །སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་ཀློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ཅི ༡༣༩ན༤ལས། རྟེན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། འབྲེལ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། འབྱུང་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་གསུམ་གྱིས་རྣམ་པ་གསུམ་འགོག་པར་བྱེད་དེ། རྣམ་པ་གསུམ་ནི་རྒྱུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་། རྒྱུ་མི་འདྲ་བར་སྨྲ་བ་དང་། མེད་པར་སྨྲ་བའོ། །དེ་ལ་རྟེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ཏེ་འབྱུང་བ་ཡིན་པས་ན་འདིས་ནི་རྒྱུ་མེད་པ་སྨྲ་བ་འགོག་པར་བྱེད་དོ། །འབྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་མཐུན་པ་ལ་བྱ་སྟེ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་མཐུན་པས་ལས་སྐྱེའི་མི་མཐུན་པ་ལས་མི་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མ་རིག་པ་ལས་འདུ་བྱེད་འབྱུང་གི །དབང་ཕྱུག་དང་བྱེད་པ་པོ་ལས་མི་འབྱུང་བ་འདིས་ནི་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུར་སྨྲ་བ་འགོག་པར་བྱེད་དོ། །འབྱུང་བའི་སྒྲ་ནི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་བར་ཆད་མེད་པར་སྐྱེ་བ་ལ་བྱ་སྟེ། འདིས་ནི་མེད་པར་སྨྲ་བ་འགོག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་ལས། "པྲཏཱིཏྱསམུཏྤཱད" ཞེས་བྱ་བ་ "པྲཏཱིཏྱ" ནི་རྟེན་པའམ་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པ་ལ་བྱ། སཾ་ནི་སཾབནྡྷ་སྟེ་འབྲེལ་བ་ལ་བྱ། ཨུཏྤཱད་ (མ་དཔེར་ཨུཏྤཱད་ཞེས་ཡོད་ཀྱང་ "ཨུཏྤད྄" "उत्पद्" ཡིན་ནམ་སྙམ) ནི་སྐྱེ་བའི་ཚིག་སྟེ་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་རང་དབང་དུ་མི་སྐྱེའི། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ཚོགས་པ་ལས་སྐྱེ་སྟེ་སྔ་མ་སྔ་མའི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་འབྱུང་བས་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའམ་ཚིག་བསྡུས་ན་རྟེན་འབྱུང་ཞེས་བྱ་ལ། དེའི་དོན་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ཟུར་ཙམ་བཤད་ན། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ལ་རྟེན་འབྱུང་དང་། རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའམ་གྲུབ་པ་ལ་རྟེན་འབྱུང་། རང་གི་གདགས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་རྟེན་འབྱུང་ཞེས་གོ་བ་བླང་ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་དང་ཐུན་མོང་བ། གཉིས་པ་རང་རྒྱུད་པ་དང་ཐུན་མོང་བ། གསུམ་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་ནོ། །

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྙིང་པོའི་ཚིགས་ལེའུར་བྱས་པ། (ཐར་ཕྱིན) སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་སྟེ། རྟེན་འབྲེལ་སྙིང་པོ་ལ་གཟིགས།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྙིང་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ། (ཕར་ཕྱིན) སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་སྟེ། རྟེན་འབྲེལ་སྙིང་པོའི་འགྲེལ་པ་ལ་གཟིགས།

རྟེན་གཏོར། ལོ་མང་པོ་དང་མི་རབས་སོགས་ཀྱི་བར་རྒྱུན་པར་འཇོག་པའི་གཏོར་མའི་མིང་།

རྟེན་འབྱུང་། (དབུ་མ) རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་དོན་གཅིག དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་བཟློག་ཟླ། (དབུ་མ) རྟེན་འབྲེལ་གྱི་བཟློག་ཟླ་ཞེས་པ་ཡང་རང་གི་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ། གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོའི་མཆན་འགྲེལ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

རྟེན་འབྲེལ་སྙིང་པོ། (ཕར་ཕྱིན) སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་སྟེ། དབུ་མ་རྟེན་འབྲེལ་སྙིང་པོ་ཡང་ཟེར། མཚན་དངོས་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྙིང་པོའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྒྱ་གར་སྐད་དུ། པྲ་ཏཱི་ཏྱ་སམུཏྤཱད་ཧྲི་ད་ཡ་ཀཱ་རི་ཀཱ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་ལ་ཡིག་ཕྲེང་ལྔ་ལྡག་མ་གཏོགས་མེད། འདི་ལ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་རང་འགྲེལ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྙིང་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་དོ། །ཚ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་དབུ་མའི་ ཚ་པ ༡༩༨བ༢ནས་བཞུགས་སོ། །རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། དང་པོ་བརྒྱད་པ་དགུ་ཉོན་མོངས། །གཉིས་དང་བཅུ་པ་ལས་ཡིན་ཏེ། །ལྷག་མ་བདུན་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཚིགས་བཅད་གཅིག་པུ་འདི། རྟེན་འབྲེལ་སྙིང་པོའི་གཞུང་ཚིག་ཡིན་ནོ། །

རྟེན་འབྲེལ་སྙིང་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ། (ཕར་ཕྱིན) སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག མཚན་དངོས་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྙིང་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྒྱ་གར་སྐད་དུ། པྲ་ཏཱི་ཏྱ་སམུཏྤཱད་ཧྲི་ད་ཡ་ཝྱཱ་ཁྱཱན་ཞེས་བྱའོ། །སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་དབུ་མའི་ ཚ་པ ༡༩༨བ༧ན་བཞུགས་སོ། །འདི་ལ་ངོས་ཤོག་བཞི་དང་ཡིག་ཕྲེང་གཉིས་ལྷག་ཙམ་ཡོད།

རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ། (དབུ་མ) རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་སྟེ། སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལ་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ཆུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེའོ། །འདི་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྔན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། འདི་སྟོན་སྨྲང་པོ་གནས་སྐོར་བ་ཞིག་གིས་ངག་ནས་སྐྱོར་བཞིན་འགྲོ་བ

ཕོ་དོང་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་གསན་ནས། དང་པོར་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་དམ་སྙམ་པ་དང་། དེ་ནས་ཟླ་གྲགས་ཀྱིས་མཛད་སྙམ་པ་སོགས་བྱུང་བ་ན། མཇུག་ནས་རིམ་པར་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཟླ་བའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ཚུལ་གྱི་གཞུང་ཚིག་ཐོས་པ་ན། དེ་དག་མིན་པར་མཁྱེན་ཏེ་སྤྲང་པོ་དེ་ལ་དྲི་བ་མཛད་པར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་ཅེས་ཟེར་བས་རྗེ་བླ་མ་ལ་དད་པ་གློག་ཏུ་མེད་པ་སྐྱེས་ནས་མཇལ་བར་བྱོན་ཀྱང་རྗེ་བླ་མ་གཞན་དོན་དུ་དག་ཞིང་ལ་གཤེགས་ཟིན་པ་དང་ཐུག་སྟེ་མཇལ་མ་ཐུབ་ཀྱང་། མཇལ་རྟེན་གསེར་དངུལ་སོགས་ནམ་མཁར་གཏོར་ཏེ་སྨོན་ལམ་བཏབ་པས། དེ་དག་དགའ་ལྡན་གྱི་གདན་སར་བབས་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་བ་ཡོད་ཚུལ། ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས་སུ་གསལ་ལོ། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་ {རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེའི་སྙེ་མ་ལས} གཉལ་ཕྱོགས་སུ་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཆད་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་ལེགས་པར་མཛད་ནས་སླར་ཡང་འོལ་ཁར་ཕེབས། དེ་ནས་ལོ་དེ་གུང་རྒྱལ་གྱི་ལྷ་ཞོལ་དབེན་གནས་ལྷ་ཁྲིངས་སུ་ལོ་གཅིག་བཞུགས་ཆོས་མང་དུ་གསུངས། དེ་ཡང་ཐལ་རང་གི་ལྟ་བའི་གནད་རྣམས་ལ། བྱ་བྲལ་ལ་འབྱོན་པའི་གོང་ཉིད་ནས་དེ་བར་དུ་དཔྱད་པ་ནར་མར་མཛད་ནའང་། མཐར་ཐུག་པའི་གནད་ལ་མི་བདེ་བ་གཏན་ནས་ལོག་པའི་ངེས་པ་འདྲེན་མ་ཐུབ། གནས་དེར་བླ་མ་དང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཐ་མི་དད་དུ་བྱས་ཤིང་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་འདེབས་པ་དང་། རིགས་པའི་དཔྱད་པ་ཞིབ་པར་མཛད་པས། བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་མཚན་མ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡང་བྱུང་། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལ་ལེགས་པར་གཟིགས་པས་ཀྱང་མཚམས་སྦྱར་ཏེ། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལྟ་བའི་གནད་མཐར་ཐུག་པ་དང་དགག་བྱའི་མཚམས་འཛིན་སོགས་ལ་སྔར་དང་མི་འདྲ་བའི་ངེས་པ་གཏིང་ཚུགས་པ་འཁྲུངས་ཤིང་། མཚན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་ཞིག དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མཐའ་གཞན་དུ་དོགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ལྷག་མ་མེད་པར་དྭངས་ཤུང་བར་གྱུར་ཏེ། སྟོན་པ་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པའི་ཐུགས་ཀྱིས་དྲངས་པ། ཟབ་མོ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གསུང་བའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ་བའང་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་ཊཱི་ཀ། རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་ཊཱི་ཀ། ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་ཊཱི་ཀ། སོག་པོ་ཆོས་རྗེ་ངག་དབང་དཔལ་ལྡན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་ཞུང་དོན་གསལ། ཤར་ཕྱོགས་ངག་དབང་བྱམས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་ཊཱི་ཀ། དགས་པོ་ངག་དབང་གྲགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་ཊཱི་ཀ། དངུལ་ཆུའི་དྷརྨ་བྷ་དྲའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་ཊཱི་ཀ། ཨ་ལག་ཤ་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་

རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་དོན་འགྲེལ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ། དཔལ་མང་པཎྜི་ཏ་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་ཊཱི་ཀ་རིན་ཆེན་སྒྲོན་ཤིང་། (དཔལ་མང་པཎྜི་ཏ་འདི་ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་པོའི་སློབ་མ་ཡིན) བློ་བཟང་སྤྲིན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་ཊཱི་ཀ་སོགས་སོ། །

རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས། མ་རིག་པ། འདུ་བྱེད། (ལས) རྣམ་ཤེས། (དེ་གསུམ་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཟེར) མིང་གཟུགས། སྐྱེ་མཆེད། རེག་པ། ཚོར་བ། (དེ་བཞི་ལ་འཕངས་པའི་ཡན་ལག་ཟེར) སྲེད་པ། ལེན་པ། སྲིད་པ། (དེ་གསུམ་ལ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཟེར) སྐྱེ་བ། རྒ་ཤི་བཅས་སོ། ། (དེ་གཉིས་ལ་གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཟེར་རོ) ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྡོམ་ནི། མ་རིག་འདུ་བྱེད་རྣམ་པར་ཤེས། །མིང་དང་གཟུགས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག །རེག་ཚོར་སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་དང་། །སྐྱེ་བ་དང་ནི་རྒ་ཤིའོ། །ཞེས་མཛོ་ཊཱི་ཀ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །སྲིད་པ་འཁོར་ལོའི་དཔེ་རིས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། རྗེ་གུང་ཐང་པས་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་དཔེ་དང་སྦྱར་ནས་གོ་བདེ་བ་ཞིག་གསུངས་འདུག་པ་འདི་ལྟར། གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་འདོད་ཚུལ་སོགས་དྲིས་ལན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྐོར་ཞལ་ལུང་བདུད་རྩིའི་ཐིགས་ཕྲེང་ཞེས་བྱ་བ་ལས། སྲིད་པའི་རྩ་བ་མ་རིག་ཞིང་པ་ཡིས། །ལས་ཀྱི་ས་བོན་རྣམ་ཤེས་ཞིང་དུ་བཏབ། །སྲེད་དང་ལེན་པའི་ཆུ་ལུད་ཀྱིས་གསོས་པས། །ས་བོན་སྟོབས་རྒྱས་སྲིད་པའི་ངོ་བོར་འཕོས། །དེ་ལས་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་མིང་གཟུགས་ཀྱི། །སྨྱུ་གུ་འབུས་ཤིང་སྐྱེ་མཆེད་སྡོང་བུར་འདྲིལ། །རེག་པའི་མེ་ཏོག་ཚོར་བའི་འབྲས་སྨིན་ཡང་། །རྒ་ཤིས་བཟས་ཏེ་སླར་ཡང་སྲིད་པར་འདེབས། །ཇི་སྲིད་བདག་མེད་མེ་ཡིས་མ་བཅོམ་པ། །དེ་སྲིད་སྐྱེ་ཤིའི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་དགོས་པས། །གནས་ལུགས་ཟབ་མོད་བག་ཆགས་ཅི་ཐེབས་ཀྱིས། །སྲིད་པའི་རྩ་བ་དྲུང་ནས་འབྱིན་པར་ཤོག །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་སླུ་ལུ་ལྗང་པའི་མདོ་ལ་གཞི་བྱས་པར་སྣང་སྟེ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སླུ་ལུ་ལྗང་པའི་མདོ་ལས་ནི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སྦྱད་པའི་རྒྱུ་བཞི་གསུངས་ཏེ། མ་རིག་པའི་འདེབས་པ་པོས་ལས་ཀྱི་ཞིང་ལ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ས་བོན་བཏབ་པ་དེ་སྲེད་པའི་ཆུས་བརླན་པར་བྱས་ནས་མའི་མངལ་དུ་མིང་གཟུགས་ཀྱི་མྱུ་གུ་འགྲུབ་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་རིས་ཀྱི་ཁུངས་ནི། ལྟུང་བྱེད་འབབ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་སོ་གཅིག་པ། ཡང་ཡང་ཟླ་བའི་ལྟུང་བྱེད་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི། འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ (ཇ ༡༡༨བ༩ན)ཡོད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ (ཚུ ༡༩༠བ༢) དང་། འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ། མཛོ་ཊཱི་ཀ་སྔད་ཆ། གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་མདོ་རྩ་བ་དང་དེའི་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། མདོ་རྩ་བ་ལས། སྒོ་ཁང་དུ་འཁོར་བའི་འཁོར་ལོའོ། །ཆ་ལྔ་པར་བྱའོ། །སྟེང་དུ་ལྷ་དང་མི་

རྣམས་སོ། །ཕྲིང་བཞི་པོ་དག་གོ། རྒྱུས་ཏེ་སྐྱེ་བའི་སེམས་ཅན་ཟོ་ཆུན་རྒྱུད་མོ་བཞིན་དུ་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་དག་ཀྱང་ངོ་། །དབྱུལ་སྲུ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དག་ཕུག་རོན་དང་སྦྲུལ་དང་ཕག་གི་རྣམ་པར་རོ། །སྦྱ་མ་དེ་གཉིས་གཏི་མུག་གིས་ཟ་བར་རོ། །ཁོར་ཁོར་ཡུག་ཏུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དང་། ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་བར་རོ། །སྟེང་དུ་སངས་རྒྱས་སྐུ་ངན་ལས་འདས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དཀར་པོ་ཉེ་བར་སྟོན་པའོ། །འོག་ཏུ་བརྩམ་པར་བྱ་ཞིང་འབྱུང་བར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་ལུང་འབྱུང་དང་ལུགས་ལྡོག་གི་སྐོར་རྣམས། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ (ཀ་པ) ༡༠༨ན༢ནའང་གསུངས་སོ། །

རྟེན་འབྲེལ་བཤིག་པའི་སྟོང་པ། ཀློས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་པ་ལ་ཟེར། འདི་ལ་ཐ་སྙད་བཤིག་པའི་སྟོང་པ་ཡང་ཟེར། དེ་ཡང་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་ཆ་ཤས་རེ་རེ་ནས་བསིལ་ནས་མཐར་བུམ་པ་མི་རྙེད་པའི་སྟོང་པ་ཙམ་པོ་དེ་ལ་ཟེར། རྗེའི་ལྟག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས། ཡུལ་དཔྱད་དེ་རིགས་པས་བསིལ་བ་ན་མི་འདུག་སྙམ་པ་དང་པོར་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་དཔྱོད་མཁན་ལ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བར་མཐོང་ནས་མེད་པར་ངེས་མཁན་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས་གང་ལ་ཡང་འདི་ཡིན་འདི་མིན་གྱི་ངེས་པ་བྱ་ས་མེད་པར་སོང་ནས་སྣང་བ་བན་བུན་དུ་སོང་བའི་སྣང་བ་འཆར་བ་ཡང་། རང་བཞིན་ཡོད་མེད་དང་ཡོད་མེད་ཙམ་མ་ཕྱེད་པར་རིགས་པས་ཐམས་ཅད་བཀག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་པས་དེ་འདྲའི་སྟོང་པ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་བཤིག་པའི་སྟོང་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཀློས་བྱས་ཉི་ཚེའི་སྟོང་པ་ལ་གཟིགས།

རྟེཙུ། ཏ་ཕྲུག དཔེར་ན་ཏ་ཆུང་ཆུང་ལ་རྟེཙུ། བ་ཆུང་ཆུང་ལ་བེཙུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

རྟེཙུ་ལོ། ཏེ་ལོ་ཡང་ཟེར། སྲེ་མོང་ལས་ཆེ་ཙམ་གྱི་སྲོག་ཆགས་དྲི་ངན་ཞིག དེ་ནི་ཚད་འགོག་སྐབས། དགུན་གྱི་དུས་སུ་ཁྱི་བས་ལུས་ལ་རྒྱུགས་པ་ན། ཁྱི་དུག་ཞུགས་ཡོད་ཀྱང་རྒྱུགས་པ་སྤྱོང་གི་དུག་མ་སྤྱོང་ངོ་། །དེ་ལས་ཕྱིས་འབྲུག་གི་སྒྲ་ཐོས་པ་ན་རྒྱུགས་པའི་ཚེ་དུག་ཞུགས་པར་འདུག་སྙམ་དུ་དྲན་ཀྱང་། སྔར་གྱི་དུག་མ་སྤྱོང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཁྱི་བས་རྒྱུགས་ཡུལ་གྱི་ལུས་ནི། འགའ་ཞིག་གིས་དོམ་གྱི་ལུས་ཡིན་ཟེར། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་གོང་དུ་བཤད་པའི་རྟེཙུ་ལོ་ཟེར་བའི་སྲོག་ཆགས་དེའི་ལུས་ཡིན་པར་བཤད། ཡང་གཞན་དག་གིས་ཁྱི་བ་རྒྱུགས་ཡུལ་ལ་བཞག་ནས་རྒྱུག་མཁན་ནི་རྟེཙུ་ལོ་ཡིན་ཟེར་བའི་བཤད་སྲོལ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་འདུག་གོ།

རྟོག་གེ <ཏརྐཿ> ❶ འོལ་ཚོད། ཚོད་དཔག རྟོག་བརྟགས་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན། རྟོག་གེའི་སྐད་དོད་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ་ "ཏརྐཿ" तकर्ः ཞེས་པ་དང་། "ཏརྐ" तकर् ཞེས་པའི་

འབྲི་ཚུལ་ཙང་ཟད་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འབྱུང་ཡང་དོན་འདྲ་བར་སེམས། རྟོག་གེ་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་“ཏརྐཿ”ཟུར་ཆག་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ། རྟོག་གེ་ཞེས་པ་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་guess, estimate ཟེར་བ་དང་འདྲ་བར་སྙམ། མཁས་གྲུབ་ཊཱི་ཀ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། ཡང་མཁས་པར་གྲགས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པ་འདི་དག་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པས་ནང་རིག་པའི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། །འདི་ལྟར་རྟོག་གེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པའི་སྟོན་པ་དྲང་སྲོང་ཀླིང་སྐྱེས་ལ་སོགས་པའི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བཞག་པའི་རྟོག་གེ་དང་། ཡང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། རྟོག་གེ་རྟེན་ཅིང་མ་ངེས་ལ། །མ་ཁྱབ་ཀུན་རྫོབ་སྐྱོ་བ་ཅན། །བྱིས་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པར་འདོད། །ཅེས་བཤད་པ་ལྟར། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་སྤྱི་ཙམ་གཟུང་བའི་སྒོ་ནས། རྟོག་པས་ངེས་དགོས་ཀྱི། མངོན་དུ་མ་གྱུར་བ་ལ་རྟོག་གེར་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་དུའང་ཚིག་རིས་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འབྱུང་། རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱི་ཚད་མ་རིགས་རྒྱན་དུའང་དེ་དང་འདྲ་བ་འབྱུང་ངོ་། །❷ སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་ལའང་རྟོག་གེ་ཟེར། མཁས་གྲུབ་ཊཱི་ཀ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། ཡང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། རྟོག་གེ་རྟེན་ཅིང་མ་ངེས་ལ། །མ་ཁྱབ་ཀུན་རྫོབ་སྐྱོ་བ་ཅན། །བྱིས་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པར་འདོད། །ཅེས་བཤད་པ་ལྟར། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་སྤྱི་ཙམ་གཟུང་བའི་སྒོ་ནས། རྟོག་པས་ངེས་དགོས་ཀྱི། མངོན་དུ་མ་གྱུར་བ་ལ་རྟོག་གེར་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་དང་། ཚད་མ་རིགས་རྒྱན་དུ་དེ་ལྟར་འབྱུང་ངོ་། །❸ གཏན་ཚིགས་རིག་པ། མཚན་ཉིད་རིག་པ། རྩོད་པའི་རིག་པ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ ༼ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འཐག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ༽ ལས། རྟོག་གེ་ཤེས་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས། །གང་ཞིག་རྩོད་པར་མངོན་འདོད་པ། །དེ་ཡི་ང་རྒྱལ་སྤང་པའི་ཕྱིར། །ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་བཤད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ ༼ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འཐག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ༽ ལས་ཀྱང་ཚིག་རིས་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འབྱུང་ངོ་། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་དཔལ་ལྡན་ས་གསུམ་མ་ལས། རྟོག་གེ་ལ་སྦྱངས་རྒོལ་བ་མཐའ་དག་གིས། །ལན་བརྒྱར་དཔྱད་ཀྱང་མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་། །ཆ་ཙམ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་གཡོ་བ་སྲངས། །དག་པའི་ཐུགས་མངའ་ཁྱོད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❹ རྟོག་དཔྱོད་ནམ། རྟོག་དཔྱོད་བྱེད་པ། དཔྱད་པ་བྱེད་པ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེའི་ཕྱིར་རྟོག་གེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོག་གེ་བྱེད་པའི་ངལ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་སོ། །ཞེས་རྟོག་གེ་བྱེད་པ་ཞེས་པ་རྟོག་དཔྱོད་བྱེད་པར་གོ་དགོས་

པས་སོ་སྙམ་མོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལས། གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྙོག་དོན་སྒྲུབ་བ་སྟེ་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་རིག་པ། ཞེས་གསལ་ལོ། །

རྟོག་གེ་བ། ❶ ཕྱི་རོལ་མུ་སྟེགས་པ། ❷ མཚན་ཉིད་པའམ། རིགས་ལམ་སྨྲ་བ། ❸ རིགས་པས་དཔྱོད་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་གང་ཟག་དང་། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཇི་བཞིན་མ་མཐོང་བར་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་མཁན་གྱི་རིགས་པ་སྨྲ་བ། ③ ནང་དུ་ཉམས་ལེན་མེད་པར་རྩོད་པ་ཙམ་ལྷུར་ལེན་པའི་རྒྱུད་གྲོང་ཆོས་དྲེད་དུ་སོང་བའི་ལྷ་བྲུའི་གང་ཟག་ལ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པའང་ཡོད།❹ སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱི་ཙམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་གང་ཟག འཕགས་པ་ལནྐར་གཤེགས་པ་ལས། །སོ་སོ་རང་རིག་ཐེག་པ་ནི། །རྟོག་གེ་བ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །མགོན་པོ་འདས་པའི་འོག་ཏུ་ནི། །འཛིན་པར་སུ་འགྱུར་བཤད་དུ་གསོལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྟོག་གེ་འབར་བ། དབུ་མ་སྙིང་པོའི་རང་འགྲེལ་རྟོག་གེ་འབར་བ་ནི། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་མཛད། ལོ་རྣ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བའི་འགྱུར། སྡེ་དགེ་པར་མའི་དབུ་མའི་སྡེ་ཚན་གྱི་བསྟན་འགྱུར་ ཛ་པ འི་ཤོག་གྲངས་༧ནས་༩༠བར་དབུ་མ་སྙིང་པོ་བཞུགས་ཤིང་། ལྷག་བམ་དེ་གའི་ཤོག་གྲངས་༩༠མདུན་གཟིགས་གཅིག་སྒྱུར་ན་རྟོག་གེ་འབར་བ་བཞུགས་སོ། །འདི་ལ་ནག་ཚོའི་འགྱུར་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་ཅིང་། དེའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པའི་ལེའུ་ལ། བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཀ་མ་བ་ཤེས་རབ་འོད་ཀྱིས་འགྱུར་བཅོས་མཛད་དེ་བསྒྱུར་བའི་སྐོར། དེབ་ཐེར་སྔོན་པོ་ཆ་༣༧༨ན་གསལ་ཏེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ནག་ཚོས་བསྒྱུར་བ་ལས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པའི་ལེའུ་ལ་འགྱུར་བཅོས་མཛད་པ་པོའི་མཁས་བཙུན་ཤེས་རབ་འོད་གསལ་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྱུར་ཟེར་བའི་ཡ་གཅིག་ཀྱང་ཁོང་ཡིན་པ་འདྲའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གྲ་བཤད་ནི། རྟོག་དཔྱོད་ཤིན་ཏུ་འབར་བའམ་རྒྱས་པས་རྟོག་གེ་འབར་བ་ཞེས་བརྗོད་པར་སེམས་སོ། །

རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས། ❶ ཕྱི་རོལ་པའི་སྟོན་པ་དྲང་སྲོང་རྐྱང་རྐྱེས་ལ་སོགས་པས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་རྟོག་གེ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་གྲུབ་མཐའ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ། རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ཟེར། ❷ ཡང་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་རྟོག་པའམ་རྟོག་གེ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བྱའོ། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་སོགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་བཅུ་དྲུག་འགོད་པས། བཅུ་དྲུག་ནི། ཚད་མ་དང་། གཞལ་བྱ་དང་། ཐེ་ཚོམ་དང་། དགོས་པ་དང་། དཔེ་དང་། གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་། ཡན་ལག་དང་། རྟོག་གེ་དང་། གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་། རྩོད་པ་དང་། བརྗོད་པ་དང་། སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བ་དང་། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དང་། ཚིག་ངོར་དང་། ལྟག་ཆོད་དང་། ཚར་བཅད་པའི་གནས་རྣམས་སོ། །སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་བདེན་དངོས་འགོག་པ་ལ། རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་འགོག་པ་ལ་ཞི་བ་མོ་རྣམ་འཐག་གཉིས་སུ་མཛད་དོ། །

རྟོག་གེའི་རྩལ། རིགས་པས་དཔྱོད་པ་ལྷུར་ལེན་པ།

རྟོག་སྒོམ། དཔྱད་སྒོམ།

རྟོག་ལྡན། མཁས་པ། བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། སྤྱིར་རྟོག་པ་ཞེས་པ་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་ཆོས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར་བས་དེ་དང་ལྡན་པས་ན་རྟོག་ལྡན་ནོ། །དཔེར་ན་དེ་ནི་རྟོག་ལྡན་ལ་སྐྱེ་བའི་རིགས་པའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྟོག་པ། ❶ སྒྲ་དོན་འདྲེས་རུང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག སྒྲ་བཤད་ནི། ཡུལ་ལ་རྟོག་པའམ་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་པས་ན་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ། རྟོག བརྟགས། བརྟག་ཅེས་པ་དུས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཙམ་ལས་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན། ང་ཚོ་རིགས་ལམ་པས་རྟོག་པ་ཞེས་པ་ངན་པ་ཞིག་དང་མཐོང་ཆུང་བརྩི་ཡུལ་ཞིག་ཏུ་བྱེད་ཀྱང་། དེའི་སྒྲ་དོན་ལ་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ན་ཤེས་རབ་དང་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་སྣང་ངོ་། །སྒྲ་དོན་འདྲེས་པར་འཛིན་པ་དང་། རུང་བ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་བཅས་ཀྱི་རིགས་གཅོད། སྒྲ་དོན་འདྲེས་རུང་དུ་འཛིན་པའི་བློ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ❷ ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པ། སོ་སོར་རྟོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཞིབ་པར་མི་དཔྱོད་པར་རྩིང་པའམ་རགས་པ་ཙམ་ཞིག་འཚོལ་བའི་སེམས་བྱུང་། མཛོད་རྩ་བ་ལས། རྟོག་དང་དཔྱོད་པ་རྩིང་ཞིབ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❹ རྣམ་དཔྱོད། བློ་གྲོས། ཤེས་རབ། དཔེར་ན་རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ལ་རྟོག་ལྡན་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །❺ ལེའུ། རྟོག་པ་དང་། བརྟག་པ་ཞེས་པ་ལེའུའི་དོན་ལའང་འཇུག

རྟོག་པ་ངོས་འཛིན། (ཕྱུག་ཆེན) རྣམ་རྟོག་ངོས་འཛིན་པ་དང་འདྲ།

རྟོག་པའི་རྒྱུད། ❶ ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་གཙོ་བོར་སྒྲུབ་པའི་བྱ་རྒྱུད་རྣམས་ལ་རྟོག་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐ་སྙད་མཛད། ❷ ས་སྐྱ་པའི་རྗེ་བཙུན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས། མདོ་སྡེ་རྟོག་པའི་རྒྱུད་ཅེས་བྱ་བ་རྒྱུད་ལས་ཟུར་དུ་དབྱེ་ཞིང་། དེའི་མཚན་གཞི་བཻཌཱུརྻའི་འོད་ཀྱི་མདོ་གཟུངས་ལྔ་ཟླ་གཟུངས་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོ་ག་བསྟན་པའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལ་མཛད་དོ། །❸ རིལ་བུ་མིག་སྨན་སོགས་སྒྲུབ་པའི་ཆོ་ག་ཞིབ་མོ་རྣམས་ཤས་ཆེར་སྟོན་པའི་རྟོག་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་སོགས་ལ་རྟོག་པའི་རྒྱུད་དུ་བཞེད།

རྟོག་པའི་རྣལ་འབྱོར། ཕྲ་བ་རྟོག་པའི་རྣལ་འབྱོར་དང་འདྲ།

རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ། དོན་སྤྱི་རྒྱུད་མི་དགོས་རང་ཡུལ་ལ་ཐད་ཀར་གསལ་བར་འཇུག་ནུས་པའི་ཤེས་པ། འདིའི་མཚན་གཞི་གཙོ་བོ་དབང་ཤེས་ལྔ་པོ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། རང་ཡུལ་ལ་རྟོག་དཔྱོད་མི་བྱེད་པར་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ན་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ན་མི་སེམས་པར་འཇུག་པས་ན་རྟོག་མེད་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། །དཔེར་ན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན་ཡུལ་མཐོང་བ་ཙམ་ལས་བསམ་བློ་བཏང་ནས་འཇུག་པ་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །

རྟོགས། རྟོགས་པ་དང་འདྲ། རྟོགས་པ་ལ་གཟིགས།

རྟོགས་བརྗོད་བརྒྱ་པ། མདོ་འདི་སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་མདོ་སྡེ་ ཨཾ་ ན་བཞུགས།

རྟོགས་བརྗོད་འདུན་ལེགས་མ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཐོག་མར་མདོ་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ལ་ཐོས་བསམ་མཛད་ཚུལ། བར་དུ་གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་ཤར་ཚུལ། ཐ་མར་ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་ཉམས་སུ་བླངས་ཚུལ་གྱི་རྣམ་ཐར་ཡི་གེར་བཀོད་པའི་གཞུང་ཞིག

རྟོགས་བརྗོད་འདུན་ལེགས་མའི་ཊཱི་ཀ   རྟོགས་བརྗོད་འདུན་ལེགས་མའི་འགྲེལ་པ་ཕུར་ལྕོག་ངག་དབང་བྱམས་པས་མཛད། གསུང་འབུམ་པོད་དང་པོའི་ ཀ་པར་ བཞུགས།

རྟོགས་ལྡན། གྲུབ་ཐོབ། ས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ནམ་ཆོས་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་ཚད་ལྡན་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས་པའི་སྐྱེས་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། རྟོགས་པ་ནི་ས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་དང་ལྡན་པས་ན་རྟོགས་ལྡན་ནོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། རྟོགས་ལྡན་ཞེས་པ་མཁས་པ་ལ་འཇུག་པར་གསུངས་འདུག་ཀྱང་། དེ་མཁས་པ་ལ་འཇུག་ཚུལ་མེད་པས། རྟོག་ལྡན་དང་ནོར་བ་འདྲའོ། །སྤྱིར་ན་རྟོགས་ལྡན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངེས་ཅན་ཞིག་ནི་མདོ་རྒྱུད་གང་ལས་ཀྱང་གསུངས་པ་མེད་དེ། ས་པཎ་གྱི་སྡོམ་

གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས། རྟོགས་ལྡན་མཚན་ཉིད་འདི་ཡིན་ཞེས། །མདོ་རྒྱུད་ཀུན་ལས་གསུངས་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

རྟོགས་པ། (བྱ་ཚིག) ❶ གཞལ་བ། ངེས་པ། ཤེས་པ། ❷ (མིང་ཚིག) མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས། ❸ སྦྱར་བར་བྱེད་པ། ཡུས་བདུད་རྩིར་རྟོགས་པར་བྱས། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ འཐོབ་པ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྙོན་པོ་ཡིས། །རྟོགས་སྦྱ་ (འཐོབ་སྦྱ) རྟུལ་པོས་རྟོགས་དཀར་ (འཐོབ་དཀར) བཤད། །ཅེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་ཡང་། དབུ་མ་སྙིང་པོ་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་དྲངས་པ་ལས། ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བས་སེམས་གདུངས་པས། །ཞི་བ་ནམ་ཡང་རྟོགས་ (འཐོབ) མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྡེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དྲུག་པ་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྡེ་ནི། མཆིམས་མཛོད་ལས། དཔེས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་དཔེ་དང་བཅས་པར་གསུངས་པ་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྡེ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྟོགས་པ་འབུལ་བ། རང་རྒྱུད་ལ་ཉམས་རྟོགས་གང་སྐྱེས་རང་གི་བླ་མ་སོགས་ཡུལ་གོང་མ་ལ་ཞུ་བ།

རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པ་དག་ལ་གཏམ་དུ་བྱ་བ་གཟུགས་བརྙན་གསལ་བའི་མེ་ལོང་། མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་ཐོར་བུ་༤༣བ༢ན་བཞུགས།

རྟོགས་ཕུལ་མཛད། རྟོགས་པ་འབུལ་བ་དང་དོན་གཅིག

རྟོན་པ། (བྱེད་འབྲེལ་ད་ལྟ་བ) ❶ ཡིད་ཆེས་པ། བློ་འགེལ་བ། བརྟན་པ་འདས་པ། བརྟན་པ་མ་འོངས་པ། རྟོན་སྐུལ་ཚིག ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ་ལས། དེ་ལ་རྟོན་མི་རྟོན་ནི་ཡིད་ཆེས་མི་ཆེས་ལ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་སོགས་མཁས་པ་གཞན་མང་པོས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བཞེད་དོ། །❷ ཡིད་གཏོད་པ། ཡིད་བརྟན་པར་བྱེད་པ། འདོད་པ། རྗེས་སུ་འབྲང་བ། ཕྱི་མ་གཉིས་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསལ། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས། ཚིག་འདི་དག་ཐོས་ནས་ཀྱང་མི་འཁྲུག་མི་གཡོ་ཞིང་དེ་ཆོས་ཉིད་ལ་རྟོན་ཏེ། ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་གནད་ཀྱི་ཟླ་འོད་ལས། རྟོན་པ་ནི་བརྟན་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ❸ (མིང་ཚིག) ཡིད་རྟོན་བྱ་ཡུལ། རྟོན་པ་བཞི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྟོན་པ་བཞི། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན། ཚིག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན། དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན། རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པ་དང་བཞིའོ། །ཞེས་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས་གསུངས། རྟོན་པ་ཞེས་པ་བློ་གཏད་

བཅོལ་བའི་དོན་ཡིན། དེ་ཡང་མདོ་ཚན་དང་པོ་དེས་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོན་པ་སྐྱོན་མེད་དུ་རྟོགས་དགོས་ཀྱི། སྟོན་པ་སྐྱོན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་དུ་རྟོགས་མི་ནུས་ཞེས་བསྟན། གཉིས་པས་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་ཚིག་དེ་གནས་ལུགས་མིན་གྱི། བསྟན་དོན་སྟོང་ཉིད་དེ་གནས་ལུགས་ཡིན་ཞེས་བསྟན། གསུམ་པས་དྲང་དོན་ཀུན་རྫོབ་གནས་ལུགས་མ་ཡིན་། ངེས་དོན་དོན་དམ་པ་གནས་ལུགས་ཡིན་ཞེས་བསྟན། བཞི་པས་རྣམ་ཤེས་འཁྲུལ་བའི་སྣང་ཚུལ་མི་བདེན། ཡེ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བའི་གཟིགས་ཚུལ་བདེན་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་སེ་རཱ་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དྲང་ངེས་རྒོལ་ངན་ཚར་གཅོད་ན་གསལ། རྟོན་པོ་བཞི་པོ་འདི་མྱ་ངན་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཤིང་། དེའི་དོན་རྒྱས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པར་བཤད། རྟོན་པ་བཞིའི་སྐོར་ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་སྨད་ཆ་༧༠ན་ཡང་གསལ།

རྟོལ་མེད། རྟོལ་མེད་པ་དང་འདྲ།

རྟོལ་མེད་པ། གཏོད་མེད་པ་དང་དོན་གཅིག རྒྱུས་མེད་པ། ཆ་མེད་པ། རྗོངས་ཏེ་ཅི་བྱ་འདི་བྱེད་མེད་པར་གྱུར་པ།

ལྟ་ཁྲིད། (དབུ་མ) སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བའི་སྐོར་གྱི་ཁྲིད་ཡིག དཔེར་ན་དབུ་མའི་ལྟ་བའི་ཁྲིད་ཡིག་དང་། ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་དང་། རྫོགས་ཆེན་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་སོགས་སོ། །

ལྟ་ཁྲིད་མུན་སེལ་སྒྲོན་མེ། (དབུ་མ) མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་ལྟ་ཁྲིད་མུན་སེལ་སྒྲོན་མེ་ཞེས་བྱ་བ་དེའོ། །དོགས་གཅོད། འདི་སྤར་མ་འགའ་ཞིག་ལ་སྣང་ལ་འགའ་ཞིག་ན་མི་གསལ་ལོ། །འོན་ཀྱང་སྐུ་འབུམ་སྤར་མའི་གསུང་འབུམ་ (ང་པར) སྣང་ངོ་། །རྗེ་གུང་ཐང་པས་མཛད་པའི་རྗེའི་བསྟོད་པ་དོན་ལྡན་མའི་འགྲེལ་པར། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ལྟ་ཁྲིད་ཆེན་མོ་ཞེས་འབྱུང་བ་དེ། འདི་ཉིད་ལ་ཟུ་བ་ཡིན་ནོ། །

ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་གསུམ། ❶ (དགེ་ལུགས) རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ལྟ་བ། དེའི་དོན་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པ་ལ་སྒོམ་པ། སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་ཀུན་སྤྱོད་གཙང་བ་ལ་སྤྱོད་པ་ཅེས་བྱ་སྟེ། འཇམ་མགོན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་སྤྲིང་ཤོད་ནང་པར་གནང་བའི་གསུང་ཤོག་ལས། རྟག་ཆད་ལྟ་གཉིས་སྤངས་པ་ལྟ་བ་སྟེ། །དེ་ཡི་དོན་ལ་རྩེ་གཅིག་འཇོག་པ་སྒོམ། །སྡོམ་གསུམ་ཀུན་སྤྱོད་གཙང་བ་སྤྱོད་པ་ཏྲ། །ཤེས་པར་གྱིས་ལ་དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལོངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྒྱ་གར་དུ་འདི་ལ་བསླབ་པ་གསུམ་དང་། བོད་དུ་ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་

གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པར། གུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེ་གསུང་ངོ་། །དེ་ཡང་ལྟ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ། སྒོམ་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པ། སྤྱོད་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དང་འདྲ། རྗེ་གུང་ཐང་པས་ཀྱང་། ལྟ་བ་རྣམ་དག་རྟག་ཆད་མཐའ་ལས་གྲོལ། །སྒོམ་པ་རྣམ་དག་བྱིང་རྨུགས་མུན་པ་སངས། །སྤྱོད་པ་རྣམ་དག་རྒྱལ་བའི་བཞིན་བསྒྲུབས། །བློ་བཟང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རྒྱས་གྱུར་ཅིག །ཅེས་དང་། ཡང་རྗེ་གུང་ཐང་པའི་སློབ་གཉེར་བསླབ་བྱ་ལས། དབུ་ཚད་བཟུང་དུ་འཇུག་པའི་ལྟ་བ་དང་། །ཆོས་མངོན་མཛོད་དང་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པའི་སྒོམ། །བསྟན་པའི་ནང་མཛོད་འདུལ་བའི་སྤྱོད་པ་རྣམས། །མ་ཚང་བསླབ་གསུམ་ཡ་བྲལ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། །བཀའ་པོད་ལྔ་ལ་ཚང་བར་སྦྱོངས་ཤིག་ཨང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་དབུ་ཚད་མཛོད་གསུམ་གྱིས་ལྟ་བའམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ། ཕར་ཕྱིན་གྱིས་སྒོམ་པའམ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པ། འདུལ་བས་སྤྱོད་པའམ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་བཅས་སོ། །ཡང་འདི་ལྟར། གནས་ལུགས་ཇི་བཞིན་ངེས་པ་ལྟ་བ། དེ་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པ་སྒོམ་པ། སྡོམ་གསུམ་དང་མི་འགལ་བའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་ལ་སྤྱོད་པ་དང་གསུམ་ལ་ཟེར་ཏེ། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རང་རྣམ་ལས། གཞི་འཁོར་འདས་ཆོས་རྣམས་ཇི་སྙེད་པ། །རང་བློ་ལ་སྣང་ཙམ་མ་གཏོགས་པ། །དོན་ལོགས་སུ་གྲུབ་པ་མ་མཆིས་པའི། །དབྱིངས་ཇི་བཞིན་ངེས་པ་ལྟ་བ་ཡིན། །ཐོན་ཐོག་མེད་དུས་ནས་རྗེས་འབྲེལ་བའི། །དགྲ་བདག་འཛིན་འགོང་པོ་སྲོག་བཅད་དེ། །ཆོས་ཀུན་གྱི་རང་བཞིན་སྟོང་ཉིད་ལ། །སེམས་རྩེ་གཅིག་འཇོག་པ་སྒོམ་པ་ཡིན། །ཐབས་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་རྩིས་ཟིན་པའི། །རྗེས་སྒྱུ་མར་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས། །དཔལ་སྡོམ་པ་གསུམ་དང་མི་འགལ་བ། །སྒོ་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་སྤྱོད་པའི་མཆོག །ཅེས་གསུངས། ❷ བཀའ་གདམས་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་སྒྲོས་ཕོར་བུ་༺བ༻ལས། ཇོ་བོའི་ཞལ་ནས། སེམས་རིག་པ་སྟོང་པ་ཡིན། དེ་རིག་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་རྟོགས་པ་དེ་ལྟ་བ་ཡིན། དེ་ལ་མ་ཡེངས་པར་དྲན་པ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ་དེ་སྒོམ་པ་ཡིན། དེའི་ངང་ནས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཚོགས་གསོག་པ་དེ་སྤྱོད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❸ (བཀའ་བརྒྱུད) གནས་ལུགས་མཐོང་བས་ན་ལྟ་བ། །དེ་ཉིད་མ་ཡེངས་པར་ཡང་ཡང་གོམས་པས་ན་སྒོམ། དེ་ལ་རྒྱུན་དུ་སྤྱོད་པས་ན་སྤྱོད་པ་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། ཅེར་གྱིས་བལྟ་བ་ལྟ་བ་ཡིན། །དེ་ལ་མ་གཡེངས་སྒོམ་པ་ཡིན། །རྒྱུན་དུ་སྤྱོད་པས་སྤྱོད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། གཙང་པ་རང་བྱུང་ཞབས་ཀྱི་ཕྱག་ཆེན་སྨོན་ལམ་ལས་ཀྱང་། གཞི་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པ་ལྟ་བའི་གདེང་། །དེ་ལ་མ་ཡེངས་སྐྱོང་བ་སྒོམ་པའི་གནད། །སྒོམ་དོན་ཀུན་ལ་རྩལ་སྦྱོང་སྤྱོད་པའི་མཆོག །ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་པའི་གདེང་དང་ལྡན་པར་ཤོག །ཅེས་དང་། རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་རྗེ་བཙུན་མི་ལའི་རྣམ་མགུར་ལས་ཀྱང་།

ལྟ་བ་སྟོང་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན། །སྒོམ་པ་འོད་གསལ་འཛིན་མེད་ཡིན། །སྤྱོད་པ་ཆགས་མེད་རྒྱུན་ཞིག་ཡིན། །འབྲས་བུ་དྲི་མེད་གཙེར་བུ་ཡིན། །ལྟ་བ་སྟོང་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། །ཁ་ལྟ་རྒྱང་པར་ཤོར་ཉེན་གདའ། །དོན་ལ་ངེས་ཤེས་མ་སྐྱེས་ན། །ཚིག་གིས་བདག་འཛིན་གྲོལ་བ་མེད། །དེས་ན་ངེས་ཤེས་དྲག་པོ་གཅེས། །སྒོམ་པ་འོད་གསལ་འཛིན་མེད་དེ། །གནས་པ་རྒྱང་པར་འཚོར་ཉེན་གདའ། །ཡེ་ཤེས་ནང་ནས་མ་ཤར་ན། ། གནས་པ་བརྟན་ཀྱང་གྲོལ་ཆ་མེད། །བྱིང་རྒོད་ལ་ཡེ་ཤེས་མི་སྐྱེ་བས། །དེས་ན་མ་ཡེངས་དྲན་པ་གཅེས། །སྤྱོད་པ་ཆགས་མེད་རྒྱུན་ཞིག་དེ། །ཐོ་ཅོ་རྒྱང་པར་འཚོར་ཉེན་གདའ། །ལྟ་སྒོམ་གྲོགས་སུ་མ་ཤར་ན། །བརྟུལ་ཞུགས་སྤྱོད་པ་ཆོས་བརྒྱད་གྲོགས། །དེས་ན་ཞེན་མེད་སྒྲིབ་མེད་གཅེས། །འབྲས་བུ་དྲི་མེད་གཙེར་བུ་དེ། །མཚན་མའི་ན་བཟའ་གསོལ་ཉེན་གདའ། །འཁྲུལ་བ་ནང་ནས་མ་ཞིག་ན། །ཡིད་སྨོན་བསྒོམས་ཀྱང་དོན་གོ་ཆུང་། །དེས་ན་འཁྲུལ་བ་ཞིག་པ་གཅེས། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྟ་སྟངས་བཞི། ཤིང་རྔོན་འབྲས་བུ་མ་སྨིན་པ། །ལྟ་སྟངས་ཉམས་ཅམ་ས་ལ་ལྷུང་། །མཁྲེགས་ཤིང་ཕྱེན་དུ་སྐྱེས་པ་རྣམས། །ལྟ་སྟངས་ཉམས་ཅམ་ཐུར་དུ་འགྱུག །རྒྱུང་རིང་མེ་ཏོག་དྲི་ལྡན་རྣམས། །ལྟ་སྟངས་ཉམས་ཅམ་དྲུང་དུ་འདུ། །རླུང་གིས་དྲག་ཏུ་བཏབ་པ་ལ། །ལྟ་སྟངས་ཉམས་ཅམ་རྩ་མི་གཡོ། །དེ་དག་ལྟ་སྟངས་དངོས་གྲུབ་བཞི། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཀློང་རྫོལ་བླ་མའི་གླེགས་བམ་དང་པོ་༡༡༨ན་གསལ།

ལྟ་ཐོག་ནས་སྒོམ་འཚོལ་བ། ཐོག་མར་ཡིད་དཔྱོད། དེ་ནས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་སོགས་ཐོས་བསམ་གྱི་སྒོ་ནས་རིམ་གྱིས་སྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཟེར།

ལྟ་བ། ❶ མིག་གིས་མཐོང་བར་བྱེད་པ། མིག་གིས་ལྟ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ འདོད་ཚུལ། ལྟ་བ་མཐུན་མི་མཐུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ བརྟག་དཔྱད་བྱེད་པའི་དོན། ཚོད་ལྟ་བ། སྨན་པས་རྩ་ལྟ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ བརྩེ་གདུང་དང་མཐོང་འཛོག གཞན་གྱི་ཁེ་ཕན་ལ་ལྟ་བ། ལུས་སྲོག་ལ་མི་ལྟ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❺ ང་རྒྱལ། རང་མཐོང་། མི་ལྟ་བ་མཐོན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❻ རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ལྟ་བ་ཟེར། འདི་ནི་ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་གྱི་ལྟ་བ་དེའོ། །འཇམ་མགོན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་སྤྲང་ཤོད་ནང་པར་གནང་བའི་གསུང་ཤོག་ལས། རྟག་ཆད་ལྟ་གཉིས་སྤངས་པ་ལྟ་བ་སྟེ། །དེ་ཡི་དོན་ལ་རྩེ་གཅིག་འཛོག་པ་སྒོམ། །སྡོམ་གསུམ་ཀུན་སྤྱོད་གཙང་བ་སྤྱོད་པ་སྟེ། །ཤེས་པར་གྱིས་ལ་དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལོངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❼ གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟག་དཔྱད་ཞིབ་ཚགས་བྱས་པའི་རང་གི་མཐོང་ཚུལ་ཞིག་ལ་ལྟ་བ་ཟེར་བ་ཡིན་འདུག སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་རྒྱ

ཆེར་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དང་དོན་གཅིག་གོ །ལྟ་བ་ངན་པ་ནི་མཐོང་བ་ངན་པ་སྟེ། བདག་གི་ངོ་བོ་དང་། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་དང་། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་མཐོང་བའི་ལྟ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྟ་བ་བཀའ་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི། ལྟ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་དང་དོན་འདྲ།

ལྟ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཡིན་མིན་གྱི་མཚམས་འབྱེད་བྱེད་ཅིག ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞི་དང་དོན་གཅིག དེ་ནི་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་དམ་པའོ། །བཀར་བཏགས་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་གོང་དུ་བཀར་བཏགས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ལྟ་བ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ། འཇིག་ལྟ་དང་མཐར་ལྟ་དང་ལོག་ལྟ་གསུམ་གང་རུང་དང་དེ་དག་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ལྟ་བ་པོའི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས།

ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན། ལྟ་བ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་དོན་འདྲ། ལྟ་བ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་ལ་གཟིགས།

ལྟ་བ་ཧྲེད། ལྟ་བ་རང་རྒྱུད་སྐྱེས་པའི་དོན། དེང་སང་མང་པོས། ལྟ་བ་ཧྲེད་ཟེར་རྒྱུར་ལྟ་བ་རྟོགས་ཟེར་བ་ནི། མ་དག་རྒྱུན་འབྱམས་སུ་སོང་བར་སེམས་ཏེ། འདིའི་ལྟ་བ་ནི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློའམ་ཤེས་རབ་ལྟ་བུ་ལ་གོ་དགོས་པས། དེ་རྟོགས་ཞེས་བརྗོད་ན་གོ་མི་བདེ་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ ༼ལྟ་བ་ཧྲེད༽ ཅེས་པའི་ཚིག་འདི་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ནང་ཐེངས་༧༥དང་། རྗེའི་ལམ་རིམ་འབྲིང་པོའི་ནང་ཐེངས་༨དང་། རྗེའི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ནང་༢གསལ་འདུག་ཀྱང་། "ལྟ་བ་རྟོགས" ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ཟུར་ཙམ་ཡང་མི་འབྱུང་བ་དེ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ལྟ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བའི་ཡུལ་ལམ་བལྟ་བྱ་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན། སུམ་རྟགས་ཀྱི་འགྲོས་དང་བསྟུན་ན་འདི་ལ་ "བལྟ་བ" ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་བས་ཕུལ་ངེས་པར་དགོས། དཔེར་ན། བཟའ་བྱ་ལ་བཟའ་བ། བཏུང་བྱ་ལ་བཏུང་བ། གདིང་བྱ་ལ་གདིང་བ། བསླབ་བྱ་ལ་བསླབ་པ་ "བསླབ་པ་གསུམ" ཟེར་བ་ལྟ་བུས་མཚོན་ནོ། །གསང་བའི་རྣམ་ཐར་ལས། ཡང་དག་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་སྐལ་ལྡན་གྱུར། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རེ་ཟུང་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་མ་དག་རྒྱུན་འབྱམས་སམ། ཡང་ན་ཚིག་སྡེབ་སྦྱོར་ལྟ་བུས་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །

ལྟ་བ་མཐུན་པ། ❶ བསམ་ཚུལ་མཐུན་པ། ❷ མི་རྟག་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ། སྟོང་པ། བདག་མེད་པར་ལྟ་བར་མཐུན་པའམ་མཚུངས་པའོ། །❸ (འདུལ་བ) འདུལ་གཞུང་རྣམས་སུ་མཚན་དང་ལྟ་བ་མཐུན་པ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ལྟ་བ་མཐུན་པའི་དོན་ནི། བར་དུ་གཅོད་པའི་གཞི་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་གཞིར་འདོད་པ་མཐུན་པ་ལ་བྱེར། ཡང་ན། ལྟུང་བ་བསྐྱེད་པའི་གཞི་ལ་ལྟུང་བ་བསྐྱེད་པའི་གཞིར་འདོད་པ་མཐུན་པ་ལ་བྱེར་རོ། །དཔེར་ན་མི་ཅིག་གིས་མིར་ཆགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མེར་མེར་པོ་ཆགས་ན་ཕམ་པ་རེད་བྱེར་ཞིང་། ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་མ་རེད། དེ་ཉེས་བྱས་རེད་བྱེར་བ་ལྟ་བུ་ལྟ་བའམ་འདོད་པ་མི་མཐུན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུ་མིན་པར་འདོད་པ་མཐུན་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་པའོ། །ཕྱི་མ་འདི་འོད་ལྡན་གྱི་གསུང་ཚུལ་ཡིན་ལ། འདི་མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས་བཀག་ཀྱང་། ཕོ་བོ་ནི་འདི་རང་བློ་ལ་འབབ་ཆེའོ། །མཚོ་ཊཱི་ཀ་དགེ་སློང་མའི་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཐད་ལས། ཡུལ་དང་རྟེན་ལྟ་བ་མཐུན་པའོ། །འོ་ན་ལྟ་བ་མཐུན་པ་དེ་རང་གང་ཞེ་ན། འོད་ལྡན་མཁན་པོའི་བཞེད་པ་ནི། ལྟུང་བ་བསྐྱེད་པའི་གཞི་ལ་ལྟུང་བ་བསྐྱེད་པའི་གཞིར་འདོད་པ་མཐུན་པ་ནི་ལྟ་བ་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འོད་ལྡན་ལས་ཕམ་པའི་གཞི་དེ་ལ་ཕམ་པའི་གཞི་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་བསམ་པ་མཐུན་པ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་ལྟ་བ་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །གང་དག་མེར་མེར་པོ་ཆགས་པར་བྱས་པ་ཕམ་པའི་གཞི་ལ་ཉེས་བྱས་ཀྱི་གཞིར་ལྟ་བ་ནི་ལྟ་བ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། །པཎྜི་ཏ་གཞན་གྱི་ལུགས་ལྟར་ན་ནི། བར་དུ་གཅོད་པའི་གཞི་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་གཞིར་འདོད་པ་མཐུན་པ་ནི་ལྟ་བ་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདོད་དེ། འོད་ལྡན་ལས་གཞན་དག་ན་རེ། གཞི་དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་བསྟན་པའི་བར་དུ་གཅོད་པའི་གཞི་ལ་ལྟ་བ་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་ལྟ་བ་མཐུན་པ་དེའི་ཕྱིར་འཆི་ལྟས་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་ལྟ་བ་མཐུན་པ་མ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་འཆད་དོ་ཞེས་གཞན་གྱི་འདོད་པ་བཀོད་དེ་དགག་པ་མ་བྱས་སོ། །འོ་ན་ལུགས་དེ་གཉིས་གང་འཐད་ཅེ་ན། ཐ་མ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ལྟ་བ་མཐུན་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ལྟུང་བ་བསྐྱེད་པའི་གཞིའི་ཡན་ལག་ནི་དཔག་ཏུ་མེད་ལ། གང་ཟག་གི་རྟོག་པ་ཐ་དད་ཀྱིས་གཞི་དཔག་མེད་དེ་རྣམས་ལ་འདོད་པ་མཐུན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྟ་བ་མཐུན་པ་མི་སྲིད་པར་འདོད་ན་ཁས་བླངས་པ་དག་གིས་ནི་རང་གི་ཕྱོགས་ཉིད་ཀྱི་ཕོངས་སུ་གཏོགས་སོ་ཞེས་ལྟ་བ་མཐུན་པ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །འོ་ན་གང་ཞེ་ན། ལྟ་བ་མཐུན་པའི་དོན་ནི་ཕྱི་མ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། མི་རྟག་པ་དང་སྟོང་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་བདག་མེད་པར་ལྟ་བའོ་ཞེས་བཤད་པ་དང་ཡང་ཕྱི་མ་མཐུན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྟ་བ་མཚུངས་པ། (འདུལ་བ) ལྟ་བ་མཐུན་པ་དང་དོན་འདྲ།

ལྟ་བའི་དཔྱད་པ་རྫོགས་པའི་ཚད། སྣང་སྟོང་གཉིས་ཡ་མ་བྲལ་བར་གཅིག་གྲོགས་གཅིག་ཏུ་སོང་ན་ལྟ་བའི་དཔྱད་པ་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་ལས་ཀྱང་། སྣང་བ་རྟེན་འབྲེལ་བསླུ་བ་མེད་པ་དང་། །སྟོང་པ་ཁས་ལེན་བྲལ་བའི་གོ་བ་གཉིས། །ཇི་སྲིད་སོ་སོར་སྣང་བ་དེ་སྲིད་དུ། །ད་དུང་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་རྟོགས་པ་མེད། །ནམ་ཞིག་རེས་འཇོག་མེད་པར་ཅིག་ཅར་དུ། །ངེས་ཤེས་ཡུལ་གྱི་འཛིན་སྟངས་ཀུན་འཇིག་ན། །དེ་ཚེ་ལྟ་བའི་དཔྱད་པ་རྫོགས་པ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་ལྟ་བ་རྙེད་ན་ལྟ་བའི་དཔྱད་པ་རྫོགས་པས་མ་ཁྱབ་ཅེས་སྨྲ་དགོས་སོ། །གཞན་ཡང་རྗེའི་གསང་རྣམ་རིན་པོ་ཆེའི་སྙེ་མ་ལས། ལྟ་བའི་དཔྱད་པ་རྫོགས་པའི་ཚད་ནི། ལུང་རིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་དྲངས་པའི་ངེས་པ་རྙེད་ན་བློས་དེར་ཐག་བཅད་ཀྱང་གཏིང་ནས་མི་བདེ་བའི་རྣམ་པ་མེད་པ་ཞིག་འོང་། དེ་དུས་དོན་དེ་ལ་དཔྱད་པ་རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མགོན་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་གདམས་ཚུལ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་རྗེའི་བསྟོད་པ་དོན་ལྡན་མའི་འགྲེལ་པར་གསལ།

ལྟ་བས་ཚོག་མི་ཤེས་པ། ཇི་ཙམ་བལྟས་ཀྱང་ངོམས་པའམ་ཚིམ་པ་མེད་པ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ལྟ་བས་ཚོག་མི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལྟ་བས་ངོམ་མི་ཤེས་པ་སྟེ། བློ་གཞན་དུ་མི་འགྲོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྟ་བས་མི་ངོམ་པ། ལྟ་བས་ཚོག་མི་ཤེས་པ་དང་དོན་འདྲ།

ལྟག་སྒོ། ཁང་པའི་རྒྱབ་སྒོ། ལྟག་སྒོ་གཡས་གཡོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལྟར་ལྟར་པོ། (ཕར་ཕྱིན) ❶ མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྔའམ་མེར་ཆགས་པའི་གནས་སྐབས་ལྔའི་གསུམ་པ་སྟེ། མའི་མངལ་དུ་ཕྲུག་གུ་ཆགས་ནས་བདུན་ཕྲག་གསུམ་སོང་བའི་མཚམས་ཀྱི་མེར་ཆགས་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཤར་ཕྱུར་ཀྱང་མནན་མི་བཟོད་པའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། དབྱིབས་སྨན་རྡུང་བྱེད་ཀྱི་གཏུན་བུ་དང་འདྲ་བར་ཁྲུང་ཞིང་ཆུང་ལ་ནར་ནར་པོ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །དགའ་བོ་མངལ་འཇུག་གི་མདོ་ (འདི་དཀོན་བརྩེགས་{ག}༡༣༧ན་བཞུགས) དང་མཐུན་པར་བཀོད་དོ། །འདི་ལ་ནར་ནར་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །❷ དབྱིབས་ནར་ནར།

ལྟུང་བ། (འདུལ་བ) <ཨཱ་པ་ཏྟིཿ> ❶ སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཅས་པ་མཚན་ཉིད་པ་ལས་འདས་པའི་ཆ་ནས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བར་གྱུར་པ། ལྟུང་བ་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མཚོ་ཊཱི་ཀ་གསུང་ངོ་། །ལྟུང་བའི་སྐད་དོད་དེ་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༡༣༧ན༤ན་གསལ། སྒྲ་བཤད་ནི། ལྟུང་བྱེད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས། རབ་བྱུང་གིས་སྟོན་པས་བཅས་པ་ལས་འདས་པར་སྤྱོད་པའི་འཆལ་ཚུ་དེ། ལྟུང་བའི་མཚན

ཉིད་དུ་གསུངས་ཤིང་། ཁྱིམ་པ་ལ་ལྟུང་བའི་ཐ་སྐད་མེད་གསུངས་ཏེ། ཁྱུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་མདོ་རྩའི་རྣམ་བཤད་༧༣ན༧ལས། ལྟུང་བ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། རབ་བྱུང་གིས་སྟོན་པས་བཅས་པ་ལས་འདས་པར་སྤྱོད་པའི་འཆལ་ཚུལ་ཏེ། ཁྱིམ་པ་ལ་ནི་ལྟུང་བའི་ཐ་སྐད་མེད་ལ། གཏན་ལ་དབབ་པར་བསྡུ་བར། དགེ་བསྙེན་གྱི་ལྟུང་བ་དང་། དགེ་བསྙེན་མའི་ལྟུང་བ་དང་ཞེས་པ་ནི། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གྲུབ་མཐའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །❷ ལྟུང་བ།

ལྟུང་བ་ཕླེང་དྲན། (འདུལ་བ) ཕླེང་བ་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ཕླེང་བ་དང་། དྲན་པ་ནི་ཡོངས་རྫོགས་དྲན་པར་བྱེད་པའོ། །

ལྟུང་བ་དག་པའི་རྒྱུ་ལྔ། (འདུལ་བ) ཕྱིར་བཅོས། མཐར་བརྩལ་བའི་རྐྱེན་མ་འབྱོར་བ། མཚན་གྱུར་པ། དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་པ། སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པ་དང་ལྔའོ། །

ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔ། (འདུལ་བ) ཕམ་པའི་སྡེ། ལྷག་མའི་སྡེ། ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་སྡེ། སོར་བཤགས་ཀྱི་སྡེ། ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྡེ་དང་ལྔའོ། །ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔ་རེ་རེའི་སྐད་དོད་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་སིཊ་ལའི་ལོ་རྒྱུས་ན་གསལ།

ལྟུང་བ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ། (འདུལ་བ) ལྟུང་བ་འཕེལ་མི་ཐུབ་པར་ཉམ་དམས་པར་བྱས་པའམ་འཕེལ་ཁ་གཅོག་པ་སོགས་ལ་ཟེར། སྙིང་པོ་རྒྱན་བསྐྱེད་རིམ་དཔོན་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་༡༨བ༡༦དུ་དྲངས་པ་ལས། ཡི་གེ་བརྒྱ་པ་ཚིག་བཞིན། །ཉི་ཤུ་རྩ་ནི་རེ་རེ་བཟླས། །ལྟུང་སོགས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་གྱུར་པས། །འཕེལ་བ་དུ་ནི་མི་འགྱུར་ཞེས། །གྲུབ་པ་མཆོག་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཁྱུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་མདོ་རྩའི་རྣམ་བཤད་༧༠ན༡ལས། བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ནི། ཉེས་པ་ལས་གཏན་མི་བྱུང་ཡང་གནས་སྐབས་དག་པ་ཙམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་སྒོ་བཞི། (འདུལ་བ) བག་མེད་པ། མ་གུས་པ། མི་ཤེས་པ། ཉོན་མོངས་མང་བ་དང་བཞིའོ། །དེ་དག་སོ་སོའི་གཉེན་པོ་ནི། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མི་ཤེས་པའི་གཉེན་པོར་ནི། བསླབ་བྱ་རྣམས་མཉན་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །བག་མེད་པའི་གཉེན་པོར་ནི། བླང་དོར་གྱི་དམིགས་རྣམ་མ་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་དང་འཕྲལ་འཕྲལ་དུ་སྒོ་གསུམ་ལ་སོ་སོར་རྟོག་ཅིང་། ལེགས་ཉེས་གང་ལ་འཇུག་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་བཞིན་དང་། བདག་གམ་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཉེས་པ་ལ་འཛེམ་པའི་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་། གཞན་གྱིས་སྨད་དུ་འོང་སྙམ་ནས་འཛེམ་པའི་ཁྲེལ་ཡོད་དང་། ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་ལ་འཇིགས་ནས་བག་འཁུམས་པ་སོགས་ལ་བསླབ་བོ། །མ་གུས་པའི་གཉེན་པོར་ནི། སྟོན་པ་དང་དེའི་བཅས་པ་དང་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ལ་གུས་པར་བྱའོ། །ཉོན་མོངས་མང་བའི་གཉེན་པོར་ནི། རྒྱུད་

ལ་བརྟགས་ཏེ་ཉོན་མོངས་གང་ཤས་ཆེ་བ་ལ་གཉེན་པོ་འབད་ནས་བསྟེན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་རྫོགས་པ་ཡིན་ཞིང་རང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་ཆོ་ག་བརྗོད་ཚུལ་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་མིང་རིགས་བརྗོད་པས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཕྱིར་བཅོས་ན་འདག་ཏུ་རུང་བ་དེ། ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། བྱེད་པ་པོ་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བར་བྱེད་པས་ན་ལྟུང་བྱེད་དོ། །ལུང་རྣམ་འབྱེད་ (ཆ་པ) ༢༠༢བ༥ལས། ལྟུང་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་དང་། དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྭགས་ངན་སོང་དང་། ངན་འགྲོ་དང་ལོག་པར་ལྟུང་བ་དག་ཏུ་སྲེག་པར་བྱེད། འཚེད་པར་བྱེད། ལྟུང་བར་བྱེད་པའོ། །གཞན་ཡང་ལྟུང་བ་དེ་མ་བཤགས་ཤིང་སོ་སོར་མ་བཤགས་ན་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེས་ན་ལྟུང་བྱེད་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། (རྗེ་བཙུན་འདུལ་བ) བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་འབྱུང་བའི་དངོས་གཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལྟུང་བ་གང་ཞིག དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ལས་ཡང་། སོར་བཤགས་ལས་ལྗི་བ་དེ། ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། སྤང་ལྟུང་དང་། ལྟུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་གཉིས་ཡོད།

ལྟུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ། (འདུལ་བ) ཕྱིར་བཅོས་ལ་སྤང་བྲལ་སྔོན་དུ་མི་དགོས་པའི་སྤང་ལྟུང་ལ། ལྟུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་ཟེར་རོ། །དཔེར་ན་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུ་རྣམས་སོ། །

ལྟུང་བཤགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། བསྟན་འགྱུར་མདོ་ (ཇི་པའི) ནང་དུ་ལྟུང་བཤགས་འགྲེལ་པ་གཉིས། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་ལྟུང་བཤགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། སྐྱོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་ལྟུང་བཤགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། མཁས་གྲུབ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལྟུང་བཤགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། ཇོ་ནང་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་ལྟུང་བཤགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ (འདི་གསུང་འབུམ་ (ཅ་) པའི་ནང་བཞུགས་སོ) སོགས་སོ། །

ལྟུང་བཤགས་ཀྱི་ལྷ་སོ་ལྔའི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་སོགས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དང་བླ་མ་དབུ་མ་པ་རྣམ་གཉིས་སྐྱབས་པ་ལ་བྱོན་ནས། འོལ་ཁའི་ཆོས་ལུང་དུ་ཕེབས། དཀྲུན་དཔྱིད་རྣམས་དཔོན་སློབ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཙོ་བོར་བསག་སྦྱོང་ལ་ཐུགས་དམ་གྱི་མཐིལ་དུ་མཛད་པའི་སྐབས་སུ། རྗེ་འདིས་ལྟུང་བཤགས་དང་བརྒྱ་ཕྱག་སྦྱགས་ནས་སྐུ་ཕྱག་མཛད་རེས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་སུམ་ཅུ་རྩ་ལྔའི་སྐུའི་སྣང་བ་དངོས་སུ་གཟིགས་པ་ནར་མར་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེའི་སྙེ་མ་ལས་གསུངས་སོ། །ལྟུང་བཤགས་ཀྱི་ལྷ་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔ་ནི།

༡ སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་དཔལ་རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། ༢ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ་རབ་ཏུ་འཇོམས་པ། ༣ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་འོད་འཕྲོ། ༤ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀླུ་དབང་གི་རྒྱལ་པོ། ༥ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དཔའ་བོའི་སྡེ། ༦ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དཔལ་དགྱེས། ༧ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་མེ། ༨ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་ཟླ་འོད། ༩ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་བ་དོན་ཡོད། ༡༠ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་ཟླ་བ། ༡༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དྲི་མ་མེད་པ། ༡༢ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དཔལ་སྦྱིན། ༡༣ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཚངས་པ། ༡༤ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཚངས་པས་བྱིན། ༡༥ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆུ་ལྷ། ༡༦ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆུ་ལྷའི་ལྷ། ༡༧ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དཔལ་བཟང་། ༡༨ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཙན་དན་དཔལ། ༡༩ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཟི་བརྗིད་མཐའ་ཡས། ༢༠ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོད་དཔལ། ༢༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མྱ་ངན་མེད་པའི་དཔལ། ༢༢ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྲེད་མེད་ཀྱི་བུ། ༢༣ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མེ་ཏོག་དཔལ། ༢༤ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཚངས་པའི་འོད་ཟེར་རྣམ་པར་རོལ་པས་མངོན་པར་མཁྱེན་པ། ༢༥ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་པདྨའི་འོད་ཟེར་རྣམ་པར་རོལ་པས་མངོན་པར་མཁྱེན་པ། ༢༦ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནོར་དཔལ། ༢༧ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དྲན་པའི་དཔལ། ༢༨ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཚན་དཔལ་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་གྲགས། ༢༩ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དབང་པོ་ཏོག་གི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྒྱལ་པོ། ༣༠ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་གནོན་པའི་དཔལ། ༣༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཡུལ་ལས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ། ༣༢ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་པར་གནོན་པའི་གཤེགས་པའི་དཔལ། ༣༣ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་ནས་སྣང་བ་བཀོད་པའི་དཔལ། ༣༤ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་པདྨའི་རྣམ་པར་གནོན་པ། ༣༥ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རི་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་དང་སོ་ལྔའོ། །སངས་རྒྱས་སོ་ལྔའི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསལ་བར་འཁོད་པའི་ལུགས་གཞན་གྱི་ཡིག་ཆ་ཡོད་པར་མི་སྣང་ཡང་། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སངས་རྒྱས་སོ་ལྔའི་ཞལ་གཟིགས་བྱུང་བ་ལྟར་ཞལ་བཀོད་མཛད་པའི་ཤིན་ཏུ་རྩ་ཆེའི་ཡིག་ཆ་ལྟར་འགོད་པ་ལ། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་«རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེ་སྙེ་མ»ལས། ཡང་སངས་རྒྱས་སུམ་ཅུ་རྩ་ལྔའི་སྐུ་འདྲི་བར་ (འདིའི་ "འདྲི་བ" ནི་འབྲི་བའི་ད་ལྟ་བའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཡིན་པས་ཡིག་ནོར་དུ་བསམ་པར་མི་བྱའོ) བརྩམས་པ་ལ། ལྷ་བཟོ་རྣམས་ཀྱིས་སྐུ་མདོག་ཕྱག་རྒྱ་སོགས་ཇི་ལྟར་འདྲི་བར་མ་ཤེས་ནས། རྗེའི་དྲུང་དུ་ཞུས་པས། དེའི་ཚེ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ཇི་ལྟར་འདྲི་བའི་གོ་རིམ་དང་མཐུན་པར་རྒྱལ་བ་སུམ་ཅུ་རྩ་ལྔའི་སྐུ་རིམ་བཞིན་གཟིགས་པའི་གཟིགས་སྣང་བཞིན་དུ་སྐུ་མདོག་སོགས་འདི་ལྟར་བྲིས་ཤིག ཅེས་ཞལ་ཏ་གནང་ནས་འབྲིར་བཅུག །དེར་

མ་ཟད་ཞིང་བཀོད་གཞན་རྣམས་ལའང་རབ་གནས་ཀྱི་དུས་སུ་ཡེ་ཤེས་པ་དགུག་
གཞུག་མཛད་པ་ན་ལྷ་དེ་དང་དེའི་རྣམ་པ་རེ་ཐིམ་སོང་བའི་སྣང་བ་མ་ཐུང་བ་མེད།
ཅེས་གསུང་ངོ་། །དེའི་ཕྱིར་རྟེན་དེ་དག་ནི་རྒྱལ་བ་དངོས་དང་མཆོད་པའི་ཞིང་དུ་
ཁྱད་པར་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་སོ་ལྔ་སྐུ་
མདོག་ཕྱག་མཚན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། རྗེའི་གསུང་«སངས་རྒྱས་སོ་ལྔའི་མངོན་
རྟོགས་དང་ལྷ་སྐུའི་ཕྱག་ཚད་བཤད་པ»ལས། ༄། །སངས་རྒྱས་སོ་ལྔའི་སྐུ་བྲི་བར་
བརྩམ་པ་ན། ལྷ་བཟོས་སྐུ་མདོག་ཇི་ལྟར་འབྲི་བར་མ་ཤེས་ནས། རྗེ་ལ་ཞུས་ནས་
གསོལ་བ་བཏབ་པས་ཇི་ལྟར་བྲི་བའི་གོ་རིམ་དང་མཐུན་པར་སྐུའི་སྣང་བ་དངོས་
སུ་བསྟན་པ་ལྟར་འདིར་བཀོད་པས་ཕྱི་ནས་ཀྱང་གཟིགས་པ། མདོ་དང་མཐུན་
པར་བཀོད་པའོ། །༡ ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་སེར་པོ། ཕྱག་གཡས་ས་གནོན། གཡོན་མཉམ་
གཞག ༢ རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོས་རབ་ཏུ་འཇོམས་པ་སེར་པོ། ཕྱག་གཉིས་ཆོས་འཆད། ༣
རིན་ཆེན་འོད་འཕྲོ་དམར་པོ་ཕྱག་གཉིས་མཉམ་གཞག ༤ ཀླུ་དབང་རྒྱལ་པོ་མགུལ་
ཕྱིན་མཐིང་ག མགུལ་ཡན་དཀར་པོ། ན་བཟའ་གོས་འཁྱུད་པ། ཕྱག་གཉིས་ཐུགས་
ཀར་རྡོ་རྗེ་ནང་བསྣམས་ཀྱིས་མཛུབ་མོ་གཉིས་བསྙེང་བའི་རྩེ་ཐུང་ཟད་མ་རེག་པའི་
བར་དུ་མཐེ་བོང་གཤིབས་པ། ༥ དཔའ་བོའི་སྡེ་སེར་པོ། གཡས་སྐྱབས་སྦྱིན། གཡོན་
ཐུགས་ཀར་ཐལ་མོ་ཐུང་ཟད་གཟུར་བ་ལས་མཐེ་བོང་དང་མཐིལ་ཕྱིར་བསྟན་པ།
༦ དཔལ་དགྱེས་སེར་པོ་ཕྱག་གཉིས་ཆོས་འཆད། ༧ རིན་ཆེན་མེ་དམར་པོ། ཕྱག་
གཡས་ས་གནོན། གཡོན་མཉམ་གཞག ༨ རིན་ཆེན་ཟླ་འོད་དཀར་པོ། ཕྱག་གཡས་
ས་གནོན། གཡོན་མཉམ་གཞག ༩ མཐོང་བ་དོན་ཡོད་ལྗང་གུ ཕྱག་གཡས་སྐྱབས་
སྦྱིན། གཡོན་ཐུགས་ཀར་ཐལ་མོ་ཐུང་ཟད་གཟུར་བ་ལས་མཐེ་བོང་དང་མཐིལ་ཕྱིར་
བསྟན་པ། ༡༠ རིན་ཆེན་ཟླ་བ་དཀར་པོ་ཆོས་འཆད། ༡༡ དྲི་མ་མེད་པ་མཐིང་ཁ་
མཉམ་གཞག ༡༢ དཔལ་སྦྱིན་སེར་པོ་ཆོས་འཆད། ༡༣ ཚངས་པ་སེར་པོ། ཕྱག་
གཡས་ས་གནོན། གཡོན་མཉམ་གཞག ༡༤ ཚངས་པས་བྱིན་དམར་པོ་ཆོས་འཆད།
༡༥ ཆུ་ལྷ་དཀར་པོ་མཉམ་གཞག ༡༦ ཆུ་ལྷའི་ལྷ་དཀར་པོ་ཆོས་འཆད། ༡༧ དཔལ་
བཟང་སེར་པོ། གཡས་སྐྱབས་སྦྱིན། གཡོན་ཐུགས་ཀར་ཐལ་མོ་ཐུང་ཟད་གཟུར་
བ་ལས་མཐེ་བོང་དང་མཐིལ་ཕྱིར་བསྟན་པ། ༡༨ ཙནྡན་དཔལ་དཀར་པོ་ཐུབ་པ་
འདྲ། ༡༩ གཟི་བརྗིད་མཐའ་ཡས་དམར་པོ་ཆོས་འཆད། ༢༠ འོད་དཔལ་མཐིང་
ཁ་ཆོས་འཆད། ༢༡ མྱ་ངན་མེད་པའི་དཔལ་དམར་སྐྱ་མཉམ་གཞག ༢༢ སྲེད་མེད་
ཀྱི་བུ་སེར་པོ་ཆོས་འཆད། ༢༣ མེ་ཏོག་དཔལ་སེར་པོ། གཡས་སྐྱབས་སྦྱིན། གཡོན་
ཐུགས་ཀར་ཐལ་མོ་ཐུང་ཟད་གཟུར་བ་ལས་མཐེ་བོང་དང་མཐིལ་ཕྱིར་བསྟན་པ།
༢༤ ཚངས་པའི་འོད་ཟེར་སེར་པོ། ཕྱག་གཡས་ས་གནོན། གཡོན་མཉམ་གཞག
༢༥ པདྨའི་འོད་ཟེར་དམར་པོ། ཕྱག་གཡས་ས་གནོན། གཡོན་མཉམ་གཞག ༢༦

ནོར་དཔལ་མཐིང་ཁ་མཉམ་གཞག ༢༧ དྲན་པའི་དཔལ་སེར་པོ་མཉམ་གཞག ༢༨ མཚན་དཔལ་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་གྲགས་དཀར་པོ་གཡས་ཆོས་འཆད། གཡོན་མཉམ་གཞག ༢༩ དབང་པོའི་ཏོག་གི་རྒྱལ་མཚན་མཐིང་ཁ་གཡས་རྒྱལ་མཚན་ཕྲག་པ་གཡོན་ཕྱོགས་སུ་བསྒྲེང་བ། གཡོན་པ་མཉམ་གཞག ༣༠ ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་གནོན་པ་མཐིང་ཁ། གཡས་རལ་གྲི་ཐུགས་ཀར་འཛིན་པ། གཡོན་མཉམ་གཞག ༣༡ གཡུལ་ལས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་མཐིང་ཁ། ཕྱག་གཉིས་གོ་ཁྲབ་སེར་པོ་འཛིན་པ། ༣༢ རྣམ་པར་གནོན་པས་གཤེགས་པ་མཐིང་ཁ། ཕྱག་གཉིས་ས་གནོན། ༣༣ ཀུན་ནས་སྣང་བ་བཀོད་པ་དམར་བ། ༣༤ རིན་ཆེན་པདྨས་རྣམ་པར་གནོན་པ་དམར་སེར། གཉིས་ཀ་གཡས་སྐྱབས་སྦྱིན། གཡོན་མཉམ་གཞག ༣༥ རི་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་སེར་པོ་ཕྱག་གཉིས་མཉམ་གཞག་གི་སྟེང་ན་རི་བོ་འཛིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྗེའི་གསུང་ལ་འཕྲི་སྣོན་ཅུང་ཟད་བགྱིས་ཏེ་བཀོད་པའོ། །

ལྟུང་བཤགས་ཀྱི་ལྷ་སོ་ལྔའི་བསྟོད་པ། བདེ་བར་གཤེགས་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་ལྔའི་བསྟོད་པ་མཚན་རིན་པོ་ཆེས་སྤྲས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་མ་ཏི་ཙི་ཏྲས་མཛད་དོ། །འདི་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་《ཀ་པ》ལམ་བསྟོད་ཚོགས་ཤོག་གྲངས་༧༠༣བ་ཕྱེད་༣ན་བཞུགས་སོ། །འདིའི་ནང་ལྷ་སོ་ལྔ་རེ་རེའི་བསྟོད་པ་དང་འགྲེལ་བཤད་ཚིགས་བཅད་དུ་བསྡེབས་ནས་གསུངས་ཡོད།

ལྟེ་བ་སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོ། (དགེ་ལུགས) ལྟེ་བ་སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་རེ་བཞི་པ་གདུགས་ཁ་ཕྱིན་དུ་བསྐྱང་བ་ལྟ་བུ། དེ་ནི་ལྟེ་བའི་དྲུག་པའི་ཐད་ཀྱི་རྩ་དབུ་མ་ལས་ཕྱོགས་བཞིར་བཞི། དེ་ལས་བརྒྱད། དེ་ལས་བཅུ་དྲུག དེ་ལས་སོ་གཉིས། དེ་རེ་རེ་ལས་གཉིས་གཉིས་ཕྱེས་པས་ལྟེ་བ་སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་རེ་བཞི་པའོ། །བྲྀ་བཤད་ནི། བདེ་ཆེན་སྤྲུལ་པའམ་བསྐྱེད་པའི་གཞི་གཏུམ་མོ་ལྟེ་བར་གནས་ཤིང་དབྱིབས་འཁོར་ལོ་ལྟར་ཡོད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །(བཀའ་བརྒྱུད) ལུས་ཀྱི་ལྟེ་བའི་ཐད་ན་གནས་ཤིང་། ལུས་བསྐྱེད་ཅིང་སྤྲུལ་པ་དང་། རྩ་དབྱིབས་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུར་ཡོད་པས་སམ། རྩ་དེ་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པས་སད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་དགོངས་པ་འཆར་ཞིང་། སྤྲང་བྱ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཇོམས་པར་བྱེད་པས་འཁོར་ལོའོ། །ཞེས་འབྱུང་། །

ལྟེ་བ་སོགས་སུ་ཨ་ཐུང་སོགས་བསྒོམ་པའི་རྒྱུ་མཚན། ལྟེ་བ་སོགས་སུ་ཨ་ཐུང་སོགས་བསྒོམ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ❶ སློབ་དཔོན་ཨ་བྷྱས་ནང་གི་ཡྰ་འདོན་ལུགས་ལ་བརྟགས་ནས་བྱེད་དོ། །གསང་གནས་ནས་རླུང་སྟོད་ལ་འགྲོ་བའི་ཚེ་ལྟེ་བར་སླེབས་པ་ན་ཨ་ཐུང་གི་ཡྰ་གྲོག་པ་དང་། སྙིང་གར་སླེབས་པ་ན་ཧཱུྃ་རིང་ཆ་གཉིས་ཀྱི་ཡྰ་གྲོག་པ་དང་། མགྲིན་པར་སླེབས་པ་ན་ཨོཾ་ལ་རིང་ཆ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཡྰ་གྲོག་པ་དང་

དེའི་ཆ་ནས་ལྟེ་བར་ཨ་ཐུང་། སྙིང་གར་ཧཱུཾ་རིང་པོ། མགྲིན་པར་ཨོཾ་རིང་ཆ་གསུམ་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པའི་དོན་དེ་ཡིན་ནོ། །མདོར་བསྡུས་ན། སྐད་ནས་སོང་བའི་རླུང་དེ་ལྟེ་བར་ཨ་ཐུང་གི་ཡུན་དང་། སྙིང་གར་ཧཱུཾ་གི་སྒྲ་སྒྲོག་པའི་ཚེ་ཨ་ཐུང་ཉིས་འགྱུར་གྱི་ཡུན་དང་། མགྲིན་པར་ཨོཾ་གྱི་སྒྲ་སྒྲོག་དུས་ཨ་ཐུང་གསུམ་འགྱུར་གྱི་ཡུན་ཡོད་པས་ཧཱུཾ་ལ་རིང་ཆ་གཉིས་དང་། ཨོཾ་ལ་རིང་ཆ་གསུམ་ཡོད་དོ། །❷ ནཱ་རོ་པཎ་ཆེན་གྱི་སློབ་མ་ཁ་ཅིག་སྤྱི་བོ་ནས་བྱང་སེམས་འབབ་པའི་ཚེ། དེ་ནས་འབབ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་ཆ་བཞིར་བགོས་པའི་ཆ་གཅིག་མགྲིན་པར་འབབ་པའི་ཚེ་བཀམས་ཤིང་མགྲིན་པར་ཆ་གསུམ་ཡོད་པས། དེ་དང་བསྟུན་ནས་མགྲིན་པར་ཨཱུ་ལ་རིང་ཆ་གསུམ་འགྱུར་དང་། སྙིང་གར་འབབ་པའི་ཚེ་ན་ཆ་གསུམ་དུ་བགོས་པའི་ཆ་གཅིག་བཀམས་པས་སྙིང་གའི་ཧཱུཾ་ལ་རིང་ཆ་གཉིས་དང་ལྡན་པ་དང་། ལྟེ་བར་སླེབས་པའི་ཚེ་ན་ཆ་གཅིག་བཀམས་པས་ལྟེ་བའི་ཨ་ལ་རིང་ཆ་མི་འོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཡིན་ནོ་གསུང་ངོ་། །ཞེས་རྗེའི་གསུང་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེས་ཟིན་བྲིས་བཏབ་པ་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་དཔྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

ལྟོ་རྒྱབ། ལྟོ་གོས། ཁ་བཟའ་རྒྱུའི་ལྟོའམ་ཟས་དང་། རྒྱབ་ལ་གྱོན་རྒྱུའི་གོས་ཞེས་པའོ། །དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འཛུམ་འགྲེལ་༣༧༨ལས། རང་རེ་ལྟོ་རྒྱབ་ལ་གྱོང་བསྐུར་ནས་དུག་པོ་སྤུང་ངེ་བྱས་ལ། ཐུག་པ་འཐུང་གིན་སེམས་ལ་བརྟན་པ་མ་ཐོབ་པར་དུ་སྒྲུབ་པ་བྱེད་འཕྲོ་མི་གཅོད་པ་ཅིག་དགོས་པ་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྟོ་ཆག་ཐོར་བ། ལྟོ་ཡག་པོ་སྤུད་ནས་གསོ་སྐྱོང་མ་ཐུབ་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ལུས་པོ་སྐྱོ་པོ་ཆགས་པ་ལ་ཟེར།

ལྟོ་འཕྱེ། ❶ ཀླུ། ❷ སྦྲུལ། སྒྲ་བཤད་ནི། ལྟོ་བས་འཕྱེ་བ་སྟེ་འགྲོ་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

ལྟོ་འཕྱེ་ཆེན་པོ། <མཧོ་རག> དགའ་བོ་ལ་སོགས་པ་ཀླུ་ཆེན་པོ་རྣམས། རྗེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ལྟོ་འཕྱེ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀླུ་ཆེན་པོ་སྟེ། དགའ་བོ་དང་། ཉེ་དགའ་ལ་སོགས་པ་ཀླུའི་བདག་པོ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ལྟོ་འཕྱེ་ཆེན་པོ་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ་མཧོ་རག་ཞེས་བྱ་ལ། མཧཱ་ནི་ཆེན་པོ། ཨུ་རག་ནི་ལྟོས་འགྲོ་ལ་བྱ་སྟེ། ཀླུ་འབྲུག་གི་ཁམས་སུ་གཏོགས་པ་སྟེ། སྦྲུལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་ན་ལྟོ་འཕྱེ་ཆེན་པ་ཞེས་བྱ། ཞེས་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་འབྲིང་པོ་ཤོག་གྲངས་༧༥༥རྒྱབ་གཟིགས་སུ་གསལ།

ལྟོ་བ། ❶ གྲོད་ཁོག གསུས་པའང་ཟེར། ❷ ཟས་ཀྱི་མིང་། མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས། བཟའ་བ་དང་ནི་ལྟོ་བ་དང་། །ཟས་དང་ལྟོ་དང་རབ་དང་བྱེད། །འཚལ་མ་ཟ་མ་ཁ་ཟས་དང་། །བཞེས་པ་གསོལ་དགོངས་གདུགས་ཚོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

སྨོས་པ་མེད་པར། (བློ་སྦྱོང་) ཕན་བཏགས་མ་བཏགས་ལ་སྨོས་པ་མེད་པར་ཞེས་པའི་ཚིག་བསྡུས་པ་ཡིན། མདོར་བསྡུས་ཏེ་བཤད་ན། རག་མ་ལས་པར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། རང་གི་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དགེ་རྩ་རྣམས་སྨོས་པ་མེད་པར་སེམས་ཅན་ལ་གཏོང་བའི་བློ་ཡང་ཡང་སྦྱང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྣ་གོན། <ཧི་ལྣ> སྦྱོར་བ། ཉེར་བསྒྲུབས། བྲ་སྒྲིག་བཅས་ཀྱི་དོན། གསང་སྔགས་ཀྱི་བརྡ་ཆད་དུ་འདི་ལ་ལྷག་གནས་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་ཧི་ལྣ་ཟེར་བར། དབང་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་གསལ་༧༤ན༦ན་གསལ་ལོ། །

སྡུག་ཕྲགས་ཀྱི་མཚན་དོན། ❶ སྡུག་ཕྲགས་ནི་སྲིད་གསུམ་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཉོན་མོངས་པ་སྡུག་དང་འདྲ་བས་ཟློས་པ་དེ་ཉིད་འཛོམས་པའི་མཚོན་དོན་དུ་ཉ་ར་པས་བཤད། རྗེའི་འདོད་འཛོ་ལས་ཀྱང་། ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་སྦྱོང་བས་སྡུག་གི་པགས་པའི་ཤམ་ཐབས་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ❷ འཇིགས་པ་མེད་ཅིང་རྣམ་རྟོག་དང་བྲལ་བའི་དོན་དུ་ཀཱ་པ་རང་བྱུང་ཞབས་བཞེད་པར་གསུངས་སོ། །❸ འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་«སྒྲོལ་མའི་སྒྲུབ་ཐབས»རྒྱུད་འགྲེལ་(པ) ༥ན༨ ལས། སྡུག་གི་ཕྲགས་པའི་ཤམ་ཐབས་ནི་འཁོར་བ་ཁྲུག་ཆོལ་གྱི་རང་བཞིན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྟོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

སྡུག་མོ་ལུས་སྦྱིན་གྱི་སྐྱེས་རབས། སྡུག་མོ་ལུས་སྦྱིན་གྱི་སྐྱེས་རབས་འདི་མདོ་མཛངས་བླུན་མདོ་(ཨ) ༡༣༤ན༥དང་། སྐྱེས་རབས་སོ་བཞི་པ་མདོ་(ཧུ་པ) དབུའི་ཤོག་གྲངས་༡ན༡ན་བཞུགས་ཤིང་། བོ་དོང་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་གསུང་འབུམ་ཁྲིད་དུ་འང་བཞུགས་སོ། །

སྡུག་ཚང་ལོ་རྣ་བའི་རྟོད་ལན། སྡུག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལྟ་བ་ལ་མི་འཐད་པའི་འགལ་བའི་ཁུར་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་ཚུལ་གྱི་རྟོད་ཡིག་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་རྟོད་ལན། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དང་། ཕུར་ལྕོག་ངག་དབང་བྱམས་པ། ལི་ཐང་མཁན་པོ་ཉག་རེ་ཆོས་གྲགས་སོགས་དགེ་ལྡན་གྱི་མཁས་པ་མང་པོས་དགག་ལན་མཛད།

སྡུག་གཟིག ❶ གཅན་གཟན་སྡུག་དང་གཟིག ❷ ཏ་ཟིག་དང་དོན་འདྲ། ཏ་ཟིག་ལ་སྡུག་གཟིག་ཅེས་འབྲིས་པའང་མང་དུ་སྣང་ཡང་ལེགས་པར་མི་སེམས་སོ། །

སྡུག་ལུང་བཀའ་བརྒྱུད། དྭགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། སྡུག་ལུང་ཐང་པ་ཆེན་པོ་ལས་བརྒྱུད་པའི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་གོ།

སྣག་མོ་ལུས་སྒྲིན་གྱི་སྐྱེས་རབས། བོ་དོང་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་གསུང་འབུམ་ཁྲོད་བཞུགས།

སྣག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བ། ཁོང་གིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་ལྟ་བ་ལ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་ཡིག” འགལ་བའི་ཁུར་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད” ཅེས་པ་བརྩམས། དགེ་ལྡན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་མང་པོས་ཁོང་ལ་རྩོད་ལན་ཡང་མང་པོ་ཞིག་བྲིས་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་ནི་ཁོང་ལ་ཆེ་བསྟོད་ཆེན་པོ་མཛད་པ་ཀུན་གཟིགས་ལྔ་པའི་རང་རྣམ་དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་ནང་གསལ་བ་འདི་ལྟར། དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་གླེགས་བམ་དང་པོ་༧༥ལས། "རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་གྲགས་པ་དོན་ལྡན་གྱི་པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་སྣག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བའི་རྣམ་ཐར་དུ"ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །ཁྱུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེའི་རྗེའི་བསྟོད་པ་དོན་ལྡན་མའི་འགྲེལ་པ་༧༧ལས། "ཀུན་གཟིགས་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་འཁྲུལ་བྲལ་མཁས་པའི་ཡང་རྩེར་བསྔགས་པ་སྣག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་ཤེས་སུ"ཞེས་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོར་ཐུན་བུའི་མ་རངས་པའི་བྲུར་ཟའི་རྣམ་འགྱུར་ཡང་མཛད་འདུག

སྣང་བྲིལ། སྨན་བྱེད་ཚིག་པའི་རྩ་རིགས་ནག་པོ་ཞིག་གི་མིང་། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། སྣང་བྲིལ་ནི་རྩ་ནག་པོ་བཅག་ན་ཕག་ཟེ་གཤིབས་པ་འདྲ་བ་དེ་ཡིན་བཤའ་རྩ་དང་བཤའ་ཚེ་ཟེར་བ་ཡང་མཆིས། ཞེས་གསུངས། ཡང་། དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་ལས། རྩ་བྱུང་བ་སྐྱེ་ཁ་དོག་ནག་པོ་བཅག་ན་བཅག་མཚམས་སུ་འོད་འཚེར་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་སྟོང་ཚེ་རོག་པོ་ཡང་ཟེར། ཡང་དངུལ་རྩའི་མིང་ཞེས་གསུངས། འགའ་ཞིག་གིས་དེ་ལ་དཀར་པོ་དང་སེར་པོ་ནག་པོའི་རིགས་གསུམ་ཡོད་པར་བཤད་ཀྱང་ནག་པོ་གྲགས་ཆེའོ། །

སྣངས་འཛིན། ❶ ཡིན་མིན་གྱི་དོན་ཐག་བཅད་པ། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་བརྡ་གསར་རྙིང་ལས། སྣངས་འཛིན་དང་སྟོང་གཅོད་ནི་ཡིན་མིན་གྱི་དོན་ཐག་བཅད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་པ། ཤན་འབྱེད་པ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། དབྱེ་མཚམས་ཕྱེ་སྟེ་འཛིན་པའི་དོན་དུ་བཤད། བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་མཁས་དབང་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེས། འདི་མ་དག་རྒྱུན་འཁྱམས་སུ་སོང་བ་ཡིན། སྣངས་འཛིན་ཞེས་བརྗོད་ན་གོ་རྒྱུ་མེད། བཏང་འཛིན་ཞེས་འབྲི་དགོས། བཏང་འཛིན་ནི་བཏང་སྟེ་འཛིན་པ་ཟེར་བའི་དོན་ཡིན་ཟེར། སྣངས་འཛིན་ལ་བཏང་འཛིན་ཞེས་བརྗོད་དགོས་གསུང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ནོར་བ་ཡིན་ཏེ། སྣངས་འཛིན་ཞེས་པའི་སྣངས་ནི། ཟ་སྣངས། འཐུང་སྣངས། འགྲོ་སྣངས། བསམ་བློ་གཏོང་སྣངས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་དོན་ཡིན་ལ། འཛིན་ནི་ཚོད་འཛིན་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པས། སྤྱོད་ཚུལ་རྒྱ་ཡན་དུ་མ་ཤོར་བར་ཚོད་འཛིན་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །དཔེར་ན་བྱིས་

པ་ཆུང་དུ་ཐོག་མར་གོམ་པ་སློབ་པ་ན། ཐོག་མར་ཕ་མས་ཞྭག་གྲུ་དེ་རང་འདོད་ལྟར་འགྲོ་རུ་ཆུག་ཅིང་། གལ་ཏེ་ཞྭག་གྲུ་དེ་ས་ལ་འགྱེལ་བའམ་གཡང་ས་སོགས་ཉེན་ཁའི་ཕྱོགས་སུ་རྒྱུགས་པར་རྩོམ་པ་ན། དེ་མ་ཐག་ཆོད་འཛིན་བྱེད་པ་ལྟ་བུའི་དོན་ནོ། །མདོར་ན་བལྟ་རྟོག་བྱ་ཡུལ་དེའི་སྤྱོད་ཚུལ་ལ་དམ་སྒྲོད་རན་པོའི་སྒོ་ནས་ཆོད་འཛིན་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །སྡོམ་ཞེས་པ་སྤྱོད་ཚུལ་ལ་འཇུག་པ་ནི། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ལོ་སྐྱོལ་སྡོམ་བཟང་བར་མི་འདུག་པས་དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བརྩོན་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་ལམ་རིམ་བརྡ་བཀྲོལ་༢༨བ༨ལས། སྡོམ་བཟང་བ་ནི་སྤྱོད་ཚུལ་བཟང་བ། ཞེས་གསུངས་སོ། །མདོ་མཁར་ཞབས་དྲུང་ཚེ་རིང་དབང་རྒྱལ་གྱིས་བརྩམས་པའི་ "མི་དབང་རྟོགས་བརྗོད" དེབ་གཟུགས་༣༥༣ལས། ནང་ན་གང་དུ་ཉེ་བར་མི་སྲུན་པ་ཆེར་མའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་ཞེ་སྡང་བ་དག་གིས་སྒྲི་ཤུས་དང་སྙེར་ཤུས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བསྟན་འགྲོ་ཞུང་ལ་སྦྱོར་བར་ཆ་མ་འཚལ་ན་གོང་མ་ཆེན་པོས་རྣམ་པར་སྤྱོད་པའི་མཁྱེན་པས་དཔྱད་རྩད་ཅིང་མ་དྲིས་པར་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་ "སྡོམ་འཛིན" ལུང་དུ་སྟོན་པ་མི་རིགས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །❷ སྐྱོང་བ་དང་གྲོགས་བྱེད་པའི་དོན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་ཐོར་བུ་༡༠༧ན༡ལས། གཞིན་རྗེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བསྙེན་དགོས་ཏེ། འདི་ནི་འཆི་བདག་གམ། དགེ་སྡིག་གི་དབང་པོའམ། སྡིག་པ་ཅན་གྱི་ཆད་ལས་མཁན། དགེ་བ་ཅན་གྱི་སྡོམ་འཛིན་པའམ། ལས་རྒྱུ་འབྲས་གསལ་བྱེད་ཀྱི་མེ་ལོང་། ལེགས་ཉེས་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པའམ་ཆོས་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པས་ཆོས་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། ཞེས་དགེ་བ་ཅན་གྱི་སྡོམ་འཛིན་པའམ། ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། བསྡོང་བས་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཕྱོགས་གཅིག་པའོ། །

སྡོངས་ཞན། ཉན་པ་སྡོངས་ཞན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྔན་དཀར་རྡོ་རྗེ། འགའ་ཞིག་གིས་རྟེན་ཁེབས་རྡོ་རྗེ་ཟེར། རྡོར་གདན་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་བཞུགས་ཁྲིའི་མདུན་ངོས་སུ་འཁྲེམ་རྒྱུའི་སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེའི་རི་མོ་ཅན་གྱི་རས་ལྷེབ་དཀར་པོ་གྲུ་བཞི་ལོག་ཏུ་ཁ་དོག་སྣ་ལྔའི་སྲུད་འཛར་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར། འདི་ནི་མཁས་པ་འགའ་རེས་འདུས་པར་རྡོ་རྗེ་རེ་ཁས་སྒྲུས་པའི་ཁྲི་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ཁྱལ་ཡིན་འདྲ་ཞེས་གསུང་ངོ་། །ངོ་བོའི་བསམ་ཆོད་བྱས་ན་ཕལ་ཆེར་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་གདན་གྱི་ཚུལ་དུ། སྣ་ཚོགས་པད་མ་དང་། སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ་ཡོད་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་དེའི་མཚོན་དོན་ཡིན་པ་འདྲ། དེ་ཡང་སྣ་ཚོགས་པད་མས་འཁོར་བའི་ཉེས་པས་མ་གོས་པ་དང་། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་གང་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་རྡོ་རྗེའི་ལུས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་རྣམས་མཚོན་པ་དང་། སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེས་ཡེ་ཤེས་ལྔ་མཚོན་ཞིང་

རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་གཙོ་བོའི་ཡེ་ཤེས་ལྷའི་རྣམ་རོལ་དུ་འཆར་བར་བྱེད་པའི་ཆེད་དང་། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་རྡོ་རྗེའི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་ནས་བསྒོམས་པས། ལམ་དང་འབྲས་བུའི་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་འགྲུབ་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པར་མཚོན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་སྙམ།

སྙན་གཅིག ❷ སྙན་ཐོག་གཅིག་དང་འདྲ། ❷ གདན་གཅིག

སྙན་ཐོག་གཅིག མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག

སྙབས། སྙངས། ཚུལ། ཐབས་རྣམས་དོན་གཅིག དཔེར་ན་སེངྒེའི་སྙབས་ཀྱིས་འགྲོ་བ། གསང་སྙབས་ཀྱིས་བྲོས་པ། རིངས་སྙབས་སུ། གར་སྙབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྙིང་བ། (ད་ལྟ་བ) བརླས་ཐབས་ཀྱིས་བྲུར་གྱིས་འཕྱོ་བ། བརྒྱུད་སྟོང་པ་ལས། གཞན་དག་ལ་བརླས་པར་བྱེད་ཧན་ཅན་བྱེད་སྙིང་བར་བྱེད་སྨོད་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྙིག་ཚོས། (འདུལ་བ) སྙིག་ཚོས། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ ང་པ ༡༣༥བ༧ལས། བུད་མེད་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་སྙིག་ཚོས་རྣམས་བསྙན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྙིང་ན་ཞྭ་ལྟར་ལྡིང་བའི་ཡི་གེ་གསུམ། གི་གུ། འགྲེང་བུ། ན་རོ་དང་གསུམ། འོག་ན་གདན་ལྟར་མཛེས་པའི་ཡི་གེ་གསུམ་ཞེས་པར་གཟིགས།

སྙེན་པ། (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བ) བསྙེན་པ་ལ་གཟིགས།

སྙེས། སྙེས་དབང་དང་འདྲ།

སྙེས་དབང་། སྙབས་འཁྲིག་པ། རང་གིས་འབད་རྩོམ་མ་བྱས་ཀྱང་གཞན་ཞིག་གི་མཐུ་ཡིས་སླེ་བུར་དུ་ཐུང་བ། སྙབས་ཡག་ཐུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྤྱོད་འཇུག་ཆེན་མོ་ལས། ལོང་བས་ཕྱག་དར་ཕུང་པོ་ལས། །ཇི་ལྟར་རིན་ཆེན་རྙེད་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཇི་ཞིག་ལྟར་སྙེས་ནས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་འདི་བདག་ལ་སྐྱེས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྟོང་། ❶ བརྒྱ་ཕྲག་བཅུའི་མིང་། ❷ མང་ཚིག་ཅིག གྲངས་ཀྱི་སྟོང་གཅིག་པུ་མིན་པར་མང་པོའི་དོན་ལའང་འཇུག རྗེའི་ལམ་རིམ་བསྡུས་དོན་ལས། གཞུང་བཟང་སྟོང་གི་ཆུ་བོ་འདུ་བའི་ཕྱིར། །དཔལ་ལྡན་ལེགས་པར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚོའང་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❸ སྲོག་རིན། སྲོག་ཆབ། མི་བསད་པའི་སྲོག་ཆབ་བམ་སྲིན་རིན་གྱི་མིང་། ཡོངས་གྲགས་སུ་འདི་ལ་མི་སྟོང་བྱེར། གནའ་བོ་ཁྲིམས་ལུགས་ལ་མི་བསད་ན་སྲོག་རིན་གསེར་སྲང་སྟོང་ཕྲག་རེ་འཛལ་དགོས་པས་སྟོང་བྱེར་བ་ཡིན་

འདུག དཔེར་ན་སྟོང་འཇལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་བོད་བཙན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ཡིག་རྙིང་རྣམས་སུ་འང་གསལ། ཏུན་ཧོང་ནས་ཐོན་པའི་ཞལ་ལྕེའི་སྐོར་གྱི་ཡིག་རྙིང་ལས། ཁོང་ཏ་ཛེ་བོ་དང་། ཁོང་ཏའི་སྤྱེས་པོ་དང་ཕ་དང་འདི་རྣམས། མདའ་དཀྱུལ་པ་ལའ། སྟོང་མཉམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། གོང་གི་ཡིག་རྙིང་དེའི་དོན་ནི། ཁོང་རང་དངོས་སམ། ཡང་ན་ཁོང་རང་གི་སྤྱེས་པོའམ་ཕ་དང་བཅས་པ་འདི་རྣམས། མདས་བསྣུན་ཏེ་བསད་ན། མི་སྟོང་ངམ་ཁྲིན་རིན་མཉམ་མོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས། ❹ བོད་ཀྱི་ཐོག་མའི་རིགས་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད།

སྟོང་ཁྲུན། རྒྱ་ནག་སྟོང་ཁྲུན་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ། ཚིག་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ། ༧༨༠༠

སྟོང་གཅོད། ཡིན་མིན་གྱི་དོན་ཐག་བཅད་པའི་དོན། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་བརྡ་གསར་རྙིང་ལས། སྟངས་འཛིན་དང་སྟོང་གཅོད་ནི་ཡིན་མིན་གྱི་དོན་ཐག་བཅད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

སྟོང་ཉིད། (དབུ་མ) ❶ ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག ❷ སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ། ཐེགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྟོང་ཉིད་ཅེས་པ། ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཡུལ་ཅན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་སྟེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཐྲས་དོན་ལྟ་བའི་མིག་འབྱེད་ལས། དེ་ལ་སྟོང་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བའམ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། ཀྱེ་རྡོ་རྗེའི་རྒྱུད་ལས། སྟོང་ཉིད་སྙིང་རྗེ་དབྱེར་མེད་པ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཞེས་རབ་ཏུ་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། ཀ་དག ཀུན་གཞི། ཀུན་བཟང་། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ། སྐྱེ་མེད། སྐྱེ་བ་མེད་པ། ངེས་དོན། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ། མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ། ཆོས་ཉིད། ཆོས་དབྱིངས། བརྗོད་བྲལ། གཉིས་མེད། མཉམ་ཉིད། རྙེད་དོན་མཐར་ཐུག བསྟན་པའི་སྙིང་པོ། སྟོང་ཉིད། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན། མཐའ་བྲལ། འདུས་མ་བྱས། (གང་གིས་ཀྱང་འདུ་མ་བྱས་པར་གདོད་མ་ནས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སུ་གནས་པའི་ཕྱིར་འདུས་མ་བྱས) དེ་ཁོ་ན་ཉིད། དེ་ཉིད། དེ་བཞིན་ཉིད། བདེན་པ། བདེན་སྟོང་། བདེན་མེད། བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ། དོན་དམ་བདེན་པ། དོན་དམ་པའི་བཙན་མོ། འདུག་ལུགས། འདུག་སྟངས། འདུག་ཚུལ། རྡོ་རྗེ། (རྡོ་རྗེ་ལ་སྟོང་ཉིད་ཅེས་པ་ནི། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། མཉམ་སྦྱོར་ལས། རྡོ་རྗེ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད། །སེམས་དཔའ་ཡེ་ཤེས་ཙམ་ཉིད་དེ། །དེ་དག་བདག་ཉིད་གྲུབ་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྡོ་རྗེ་སྟོང་པ་ཉིད་མཐར་ཐུག་པ་དང་། སེམས་དཔའ་ཡེ་ཤེས་གཉིས་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་གྲུབ་པ་

ལའོ། །ཞེས་གསུངས) སྤྱོད་ལུགས། ནམ་མཁའ། (ནམ་མཁའ་ཞེས་པ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་དུ་འཇུག་པའང་ཡོད་དེ། རྫོའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྒྲུགས་ལས། ནམ་མཁའ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་འོད་གསལ་ལོ། །ཞེས་དང་། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་འཇིགས་བྱེད་ཆོས་འབྱུང་ལས་ཀྱང་། ནམ་མཁའ་ནི་འོད་གསལ་ལ་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་གྲགས་ཆེ་ཞིང་། ཞེས་གསུངས) གནས་སྐབས། གནས་ལུགས། རྣམ་དག རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག སྤྲོས་བྲལ། ཕྱག་ཆེན། བློ་འདས། (བློ་འདས་ནི་བོད་སྐད་རབས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་དུ་བཤད) ཧྲ་ག (རྗེ་བཙུན་ཀུན་དགའ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱུད་ཊཱིཀ་ལས། ཡང་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ལ་ཧྲ་ག་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་དེ། དེ་ལ་དམིགས་པས་སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས) དབུ་མ། མ་སྐྱེས་པ། མ་འགག་པ། མ་བཅོས་གཉུག་མའི་གཤིས་ལུགས། རྒྱུ་ངན་ལས་འདས་པ། རྒྱུད་འདས། (ལང་གཤེགས་ཀྱི་མདོ་ལས། སྟོང་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། རྒྱུ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་སོགས་རྒྱུ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་གསུངས) དམིགས་མེད། སྨོན་པ་མེད་པ། སྒྲ་བསམ་བརྗོད་མེད། མཚན་མ་མེད་པ། རྫོགས་ཆེན། ཞི་བ། ཟབ་པ། ཟབ་མོའི་དོན། གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ། (གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་ནི་བོད་སྐད་རབས་པ་དག་གིས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་དུ་བཤད) འོད་གསལ། ཡང་དག ཡང་དག་མཐའ། ཡིན་ལུགས། ཡེ་འབྱམས། (ཡེ་འབྱམས་ནི་བོད་སྐད་རབས་པ་དག་གིས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་དུ་བཤད) ཡོངས་གྲུབ། ཡོད་ལུགས། རང་སྟོང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ། རང་བཞིན་རྣམ་དག རང་བཞིན་མེད་པ། རང་བཞིན་མྱང་འདས། རང་བཞིན་ཤེར་ཕྱིན། གཤིས་ལུགས། སེམས་ཀྱི་ཪོ་རྗེ། (སེམས་ཀྱི་ཪོ་རྗེ་ནི་སྔགས་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག) གསང་བ། ཨ་མ། ཨ་ཧཾ། (ཨ་ཧཾ་ནི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམས་གྲངས་སུ་ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་གཞན་སྟོང་གི་ལྟ་ཁྲིད་ཤོག་གྲངས་༨རྒྱབ་ན་གསལ) དཔལ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་འགའ་ཞིག ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སེམས། ཀུན་གཞིའི་ཡེ་ཤེས། མཁའ་ཁྱབ་ནམ་མཁའི་ཪོ་རྗེ། རྒྱུད་རྒྱུད། རྒྱུ་ཪོ་རྗེ་འཛིན་པ། ཆོས་ཀྱི་སྐུ། ཆོས་སྐུ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སེམས། མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ། གཉུག་མའི་ཡེ་ཤེས། ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ། དང་པོའི་སངས་རྒྱས། བདག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད། བདེ་བ་ཆེན་པོ། གདོད་མའི་མགོན་པོ། གདོད་མའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ། གདོད་མའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ཆེན་པོ། གདོད་མའི་སངས་རྒྱས། ནཱ་ད། ནང་གི་རིག་པ། རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན། སྣང་སྟོང་དབྱེར་མེད། རྣམ་གྲོལ་ཆེན་པོ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ། དབང་པོ་ཐམས་ཅད་པ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ། གཞན་སྟོང་། གཞིའི་ལྷན་སྐྱེས། གཞོམ་མེད་ཀྱི་ཧཾ་དང་ཐིག་ལེ། ཡིད་བྱེད་བྲལ་བ། ཡིད་བཞིན་ནོར་འདྲའི་སེམས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྩ་དང་རླུང་། རིག་སྟོང་

དབྱེར་མེད། རང་རིག རང་རིག་པ། རང་གིས་རང་རིག རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས། རང་རིག་ཡེ་ཤེས། སེམས་ཉིད། སེམས་ཉིད་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ། གསལ་སྟོང་དབྱེར་མེད། ལྷན་སྐྱེས་ཡེ་ཤེས། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ། ཨེ་ཝཾ། ཨེ་ཝཾ་ཟུང་འཇུག་སོགས་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་བ་ཞིག་ཡོད་དོ། །གོང་གི་དེ་དག་ལས་བཀའ་རྙིང་ཐུན་མོང་བའི་ཐ་སྙད་ཀུང་མང་དུ་སྣང་། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་ནི། དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་ཞིང་། རང་གི་གདོད་མའི་ངོ་བོ་ཟེ་ལྟ་བ་ཁོ་ནར་གནས་པས་ན་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་བརྩེ་མའི་ལས་ཚོགས་བཅུ་གཅིག་གི་དོན་ཞིབ་ཏུ་བཤད་པ་ཤོག་གྲངས་༥ན[༦]ལས། སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྟོང་པ་དང་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་ལ་བརྟགས་ན། སྟོང་རྒྱུ་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་དགག་བྱ་སྟོང་ཞིང་། དེ་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་གནས་པས་ན་སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱ་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ན། སྟོང་པ་ནི་མེད་པའམ་དབེན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། གང་མེད་ན། ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་གཉིས་སོ། །ཉིད་ནི་ཁོ་ནའམ་ཙམ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། བདག་གཉིས་བཀག་ཙམ་མམ་མེད་ཙམ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །སྤྱིར་སྟོང་པ་ཞེས་པ་མིན་པ་ལའང་འཇུག་སྟེ། དཔེར་ན་བུམ་མིན་པ་ལ་བུམ་པས་སྟོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མོས་པའི་ཕན་ཡོན་སྐོར། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད[༦]ན[༦]ན་རྒྱས་པར་གསུངས་ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །

སྟོང་ཉིད་བསྒོམས་པ་གནད་དུ་སོང་མ་སོང་བརྟག་ཚུལ། (དབུ་མ) སྐབས་རེར་རང་གིས་བསྒོམ་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་སྟོང་ཉིད་ངོ་མ་ཞིག་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟོས་ན། ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ནི། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ་༣༧༩ལས། དཔེར་ན་མི་གཅིག་གིས། ཐར་ཟས་ཟ་མ་སྦྱོང་བ་ཅིག་ཟོས་ན། ཟས་དེ་སྨན་དུ་སོང་ངམ་དུག་ཏུ་སོང་ཟོས་པའི་རྗེས་ལ་མངོན། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ། ཐར་སྒོམ་མ་སྦྱོང་བ་དེས་སྟོང་ཉིད་བསྒོམས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ལམ་དུ་སོང་ངམ། ལོག་ལྟར་སོང་། རྟགས་རྗེས་ཐོབ་ལ་མངོན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་སྒྱུ་མར་ཤེས་ཤིང་། ཉོན་མོངས་པ་ཆུང་དུ་སོང་ན་མ་ནོར་བ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། ལྟ་བ་བསྒོམས་པས་ཉོན་མོངས་པ་ཇེ་ཆུང་དུ་སོང་ན་ལྟ་བ་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་རྟགས་སོ། །

སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག (དབུ་མ) ༡ ནང་སྟོང་པ་ཉིད། ༢ ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད། ༣ ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད། ༤ སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། ༥ ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། ༦ དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ༧ འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད། ༨ འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད། ༩ མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༠ ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༡ དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༢ རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༣ ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༤ རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༥ མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༦

དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ༡ **ནང་སྟོང་པ་ཉིད།** རྗེའི་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། ནང་གི་ཆོས་མིག་ལ་སོགས་པ་དྲུག་པོ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་མིག་ནི་མིག་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་སྟེ། མིག་དེའི་རང་བཞིན་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་བས་སྟོང་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མིག་ལ་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྣ་བ་དང་སྣ་དང་ལྕེ་དང་ལུས་དང་ཡིད་ཀྱང་བསྙད་པར་བྱའོ། །༢ **ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད།** རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དྲུག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ༣ **ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད།** ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་དབང་རྟེན་ཕོག་པ་ལྟ་བུ་ནི་ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་ཤིང་། དབང་པོས་མ་བསྡུས་པས་ན་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཆར་ཡིན་ལ། དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ནི། ཕྱི་ནང་གི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ལྷག་མ་སྔར་བཞིན་ནོ། །༤ **སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད།** ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའམ་བདེན་པས་སྟོང་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་སྟོང་གཞི་སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་བདེན་པས་སྟོང་པར་གསུངས་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་དམ་ཆོས་ཉིད་ལ་དངོས་པོ་སྟེ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཅན་གྱི་བདེན་པར་འཛིན་པ་བཟློག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ༥ **ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད།** ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་སྣོད་བཅུད་གཉིས་མེད་པས། སེམས་ཅན་དང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ནི་མི་ལུས་པ་ལ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་བཞི་སྒོམ་པ་ན་ཕྱོགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་སྒོམ་པས། དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཚད་མེད་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཚད་མེད་པའི་དཔེ་ཡིས་ཏེ་ཚད་མེད་པ་བཞིན་དུ། དེ་ལྟར་སྒོམ་པ་ལ་ཡང་མུ་མཐའ་ནི་མེད་པ་སྟེ་ཚད་མེད་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་བཅུ་ནི་ཆེན་པོ་ཉིད་དོ། །ཤར་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་བཅུ་ཆར་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་རྣམས་ཆེན་པོར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་ཏེ། ཕྱོགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ་ནི་མུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པས་ཕྱོགས་རྣམས་རྟག་པའི་རྫས་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུའོ། །༦ **དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད།** དོན་དམ་ཞེས་པའི་དོན་གྱི་སྒྲ་ནི་འདི་ལ་དོན་ཡོད་དེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དགོས་པ་ལ་བྱེད་པ་དང་། དོན་ཡུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་ལ་བྱེད་པ་གཉིས་ལས་འདིར་ནི་ཕྱི་མ་ལས་འདས

པ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་ཏེ། སྤང་འདས་དེ་ནི་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་དགོས་པ་མཆོག་ཡིན་པས་སོ། །ཆོས་སྐུ་དེ་ནི་དེ་ཡི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། དེ་ཡང་མྱང་ངན་འདས་པ་ཆོས་སྐུ་དེ་ལ་དངོས་པོ་སྟེ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཅན་གྱི་བདེན་པར་འཛིན་པ་བཟློག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དོན་དམ་མཁྱེན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བསྟན་པར་མཛད་དོ། །༡༧ ༼འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད༽ རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་སྟེ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་འདུས་བྱས་ཡིན་པར་ངེས་པར་བཤད་དོ། །ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་ནི་དེ་ཡི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ། །༡༨ ༼འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད༽ ཆོས་གང་ལ་སྐྱེ་བ་དང་མི་རྟག་པ་སྟེ་འགག་པའམ་འཇིག་པ་དང་། གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་དེ་དག་མེད་པ་ནི་འདུས་མ་བྱས་སོ། །དེ་ནི་དེ་ཡི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ། །༡༩ ༼མཐའ་ལས་འདས་པར་སྟོང་པ་ཉིད༽ མཐའ་ནི་རྟག་པ་དང་ཆད་པ་གང་དུ་བཟུང་ན་ལོག་པའི་གཡང་དུ་ལྷུང་བ་ཡིན་གྱི། འདུས་མ་བྱས་རྟག་པ་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་ལས་དབང་གི་སྐྱེ་འཆི་བརྒྱུད་པ་ཆད་པར་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ནི་མ་ཡིན་པས། གང་དུ་བཟུང་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཡང་དུ་ལྷུང་བའི་རྟག་ཆད་དང་། རྟག་ཆད་ཙམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེད་པར་བྱའོ། །གཞི་གང་ལ་མཐར་འཛིན་དུ་ལྷུང་བའི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ནི་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་ནི། འདིར་མཐའ་ལས་འདས་པར་བརྗོད་དོ། །མཐའ་བྲལ་དེ་ནི་མཐའ་བྲལ་དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི།མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད་དོ། །འདི་ནི་ཉིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཡོད་མེད་དང་གཙང་མི་གཙང་གི་མཐའ་གཉིས་སྤྲངས་ནས། དབུས་ལའང་གནས་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཐའ་སྤྲངས་པའི་དབུས་བདེན་ནས་སྨྲས་པའི་བདེན་འཛིན་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་སེམས་ཙམ་པས་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་རྟག་ཆད་སོགས་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དབུས་སེམས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་ལྟ་བུའོ། །༢༠ ༼ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད༽ འདི་ཡན་ཆད་དུ་མ་བྱུང་ལ་འདི་ནས་བྱུང་ཞེས་པའི་ཐོག་མ་སྔེ་དང་པོ་དང་། འདི་ཕྱིན་ཆད་དུ་མི་འབྱུང་ཞེས་པའི་ཐ་མའི་མཐའ་དེ་དག་མེད་པས་འཁོར་བ་ནི་ཐོག་མ་དང་། ཐ་མ་མེད་པར་བརྗོད་དོ། །འགྲོ་འོང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་ལྟ་བུའི་སྲིད་པ་འདི། སྲིད་པ་དེ་ཡི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་དབེན་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས་ནི་ངེས་པར་བཤད་དོ། །༢༡ ༼དོར་བ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད༽ དོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཐོར་བ

དང་འབོར་བ་ལ་ནི་ངེས་པར་བརྗོད་ལ། དོར་བ་དེ་མེད་པ་ནི་ཕར་ལ་གཏོང་བ་མེད་པ་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོ་འགའ་དང་དུས་འགར་ཡང་དོར་དུ་མེད་པ་སྟེ་དོར་དུ་མི་རུང་བ་ཐེག་ཆེན་གང་ཡིན་པའོ། །དོར་བ་མེད་པ་ནི་དོར་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་བརྗོད་དེ། སྟོང་ཉིད་དེ་དོར་བ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ནའོ། །༧༢ རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད། འདུས་བྱས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆོས་ཉིད་ནི། རང་བཞིན་ཉིད་དུ་བསྙད་ཅིང་བརྗོད་པ་སྟེ། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་འདུས་བྱས་ལ། སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆོས་ཉིད་ནི། །སློབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། རྒྱལ་སྲས་བྱང་སེམས་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་མཛད་ཅིང་། དེ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གདོད་མ་ནས་དེ་དག་གི་གཤིས་སུ་གནས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །རང་བཞིན་དེ་ཉིད་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །འོ་ན་དོན་འདི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བདེན་མོད་འོན་ཀྱང་སྐབས་སྔ་མར་ནི་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཇལ་བའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པས་བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྙམ་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་སུས་ཀྱང་མ་བྱས་པར་གཤིས་སུ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ན། བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྙམ་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པས་མི་ཟློས་སོ། །དོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་འདི་གཉིས་ཀ་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡོད་ཀྱང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགོག་ཐུས་པ་མི་འགལ་བ་འདི་ཤེས་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་བློ་གང་གིས་ཀྱང་མི་རྟོགས་པར་འཛིན་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ཟློག་པར་འགྱུར་རོ། །༧༣ ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་མིག་སོགས་རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་དྲུག་དང་། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སོགས་བརྟེན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དྲུག་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་ཁམས་དྲུག་སྟེ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་། མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་བར་རེག་པ་དྲུག་དང་། རེག་པ་དེ་དྲུག་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་དྲུག་དང་། གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མིན་པ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སོ། །ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་དབེན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །༧༤ རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། གཟུགས་ཕུང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་གཟུགས་སུ་རུང་བ་དང་ལ་སོགས་པས་བསྡུས་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དངོས་པོ་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་

དང་མཇུག་ཏུ་མདོར་བསྟན་གྱི་སྐབས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ལས། གང་ཞིག་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་རྣམས། དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༡༥ ༼མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད༽ དེ་ལྟར་བྱུང་བ་འདི་རང་གྲུབ་པའི་དུས་ཕན་ཆད་དུ་མི་གནས་ཤིང་། བྱུང་ཟིན་འདས་པ་ནི་བྱུང་བ་དེ་ཞིག་པ་ཡིན་པ་དང་འབྱུང་འགྱུར་མ་འོངས་པ་ནི་འབྱུང་འགྱུར་དེ་ད་ལྟར་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པོ་དེར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །བྱུང་ཟིན་དང་འབྱུང་འགྱུར་དང་ད་ལྟར་བ་དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཞིག་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་དུས་གཉིས་དང་། རང་གྲུབ་པའི་འོག་གང་དུ་མི་དམིགས་པ་དེ་ལ་ནི་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །མི་དམིགས་པ་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ཡིས་དབེན་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཐེར་ཟུག་ཏུ་གནས་པ་མིན་པ་དང་། འཇིག་པ་མིན་པས་ན་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །༡༦ ༼དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད༽ རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ན། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་འདུས་པ་སྟེ་རྒྱུ་རྐྱེན་འདུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པས། དེ་རྣམས་ལ་དངོས་པོ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། འདུས་པ་ལས་བྱུང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དོགས་གཅོད། གོང་གི་དེ་ནི་དབུ་མ་འཇུག་པའི་གསུང་ཚུལ་རྗེའི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་བགྲང་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ་དང་པོ་དོར་ནས་མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་བགྲངས་པ་ནི་རྩ་བ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་པས་ད་དུང་དཔྱད་པར་འཚལ་ལོ། །

སྟོང་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་སྟེང་དུ། ༡༧ དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༨ ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །འདི་ཀློང་རྡོལ་བླ་མའི་གསུང་འབུམ་གླེགས་བམ་དང་པོ་ཤོག་གྲངས་༩༩༠ནང་གསལ་ལོ། །

སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་སྟེང་དུ། དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། རང་གི་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཉི་ཤུའོ། །

སྟོང་ཉིད་གཉིས། སྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྟོང་ཉིད་སྙིང་རྗེའི་སྙིང་པོ་ཅན། ❶ གྲགས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཟིན་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར། བཀའ་གདམས་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་སྒྲོས་ཐོར་བུ་༡༢༨ལས། འབྲོམ་སྟོན་པས་ (ཇོ་བོ་ལ) ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་གང་ལགས་ཞུས་པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་སྟོང་ཉིད་སྙིང་རྗེའི་སྙིང་པོ་ཅན་ཡིན་གསུང་། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་སྨན་དཔའ་བོ་ཆིག་ཐུབ་བྱ་བ་ནད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོར་འགྲོ་བ་ཅིག་ཡོད་པ་ཡིན། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་སྨན་དཔའ་བོ་ཆིག་ཐུབ་ལྟ་བུ། ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོར་འགྲོ་བ་ཡིན་གསུང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ (སྔགས) སྟོང་ཉིད་སྙིང་རྗེའི་སྙིང་པོ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་དོན་གཅིག བདེ་སྟོང་ཟུང་འཇུག་གི་ཡེ་ཤེས། ཟུང་འཇུག་གི་སྙིང་རྗེ། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་དོན་འདྲ། སྒྲ་བཤད་ནི། སྟོང་ཉིད་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རང་བཞིན་འགྱུར་བ་མེད་པ་དང་། སྙིང་རྗེ་ནི་འདིར་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་མིང་སྟེ། རང་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་འཇོམས་པའི་ཕྱིར་སྙིང་རྗེ་དང་བྱེད་ལས་མཚུངས་པས་སམ་འཛག་བདེ་འགོག་པས་དེའི་མིང་གིས་བཏགས། སྙིང་པོ་ཅན་ནི་བདག་ཉིད་ཅན། མདོར་ན། སྟོང་ཉིད་སྙིང་རྗེ་སྟེ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །

སྟོང་ཉིད་སྙིང་རྗེའི་སྙིང་པོ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས། ❶ (མདོ་ལུགས) སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཟིན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས། ཡང་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། སྙིང་རྗེའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས། ❷ (བཀའ་བརྒྱུད) སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྙིང་བརྩེའི་གདངས་མ་འགགས་བཞིན་དུ་དེའི་ངོ་བོའམ་རང་བཞིན་ཅིར་ཡང་གྲུབ་པ་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་དུ་རིག་པ། ཞེས་ཕྱག་ཆེན་ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་ན་གསལ། མདོར་ན། སྟོང་ཉིད་སྙིང་རྗེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་རམ། ཐབས་ཤེས་ཟུང་འཇུག་གི་ཟོ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་ཟེར།

སྟོང་ཉིད་སྙིང་རྗེ་ཟུང་འཇུག (གསང་སྔགས) སྟོང་ཉིད་སྙིང་རྗེ་དབྱེར་མེད་དང་དོན་འདྲ། (བཀའ་བརྒྱུད) བདེ་སྟོང་ཟུང་འཇུག་དང་དོན་གཅིག བདེ་བ་ཆེན་པོ་ནི་རང་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་འཇོམས་པའི་ཕྱིར། བྱེད་ལས་སྙིང་རྗེ་དང་ཆོས་མཚུངས་པས་སྙིང་རྗེ་ཞེས་མིང་གིས་བཏགས་པའོ། །ཟུང་འཇུག་གི་སྙིང་རྗེ་དང་འདྲ། སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྙིང་བརྩེའི་གདངས་མ་འགགས་བཞིན་དུ་དེའི་ངོ་བོའམ་རང་བཞིན་ཅིར་ཡང་གྲུབ་པ་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་དུ་རིག་པ།

སྟོང་ཉིད་སྙིང་རྗེ་དབྱེར་མེད། (གསང་སྔགས) (དགེ་ལུགས) རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་ཉིད་དང་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོར

གསལ། གཞན་ཡང་རྗེའི་སྲས་དོན་ལྟ་བའི་མིག་འབྱེད་ལས། དེ་ལ་སྟོང་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བའམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ། །སྙིང་རྗེ་ནི་མངོན་བརྗོད་དང་དྲིལ་བུ་པའི་ལུས་དཀྱིལ་ལས། བདེ་ཆེན་ཐུགས་རྗེའི་བདག་ཉིད་ཅན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བདེ་བ་ཆེན་པོའོ། །བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྙིང་རྗེ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྙིང་རྗེའི་སྐད་དོད་ཀླ་ཏུ་ཤ་ཞེས་པ་ཀ་ལ་ཐིག་ལེ་བྱིན་ནས་ཀཾ་ཞེས་པ་བདེ་བ་དང་། ཏུ་ཤ་འགོག་པ་སྟེ་བདེ་འགོག་ཅེས་བྱ། དེ་ཡང་འཇིག་བདེ་འགོག་པས་ན་སྙིང་རྗེ་འམ་བདེ་འགོག་ཅེས་བྱའོ། །དེ་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོད་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། (བཀའ་བརྒྱུད) བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད། སྟོང་ཉིད་སྙིང་རྗེ་ཟུང་འཇུག ཐབས་ཤེས་ཟུང་འཇུག་གི་རྡོ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་རྣམས་དོན་འདྲ།

སྟོང་ཉིད་བདུན། (དབུ་མ) ཕུང་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། ཁམས་སྟོང་པ་ཉིད། བདེན་པ་ (བཞི) སྟོང་པ་ཉིད། རྟེན་འབྲེལ། སྟོང་པ་ཉིད། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད། འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་བདུན་នོ། །རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཕྲེང་བ་ལས། འབུམ་དང་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པར་སྟོང་པ་ཉིད་བདུན་པོ་འདི་དག་ལ་བཙོན་ན་བཙོན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། གནོད་འཛོམས་ལས། ཕུང་པོ་ཁམས་བདེན་པ་རྟེན་འབྲེལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་འདུས་བྱས་མ་བྱས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་བདུན་ལ་བཤད་དོ། །

སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། (དབུ་མ) སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད། བསྟན་འགྱུར་ ༼ཙ་པར༽ བཞུགས། སྟོང་པ་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ། ལོ་ཙཱ་བ་གཞོན་ནུ་མཆོག་དང་། གཉན་དར་མ་གྲགས་དང་ཁུའི་འགྱུར་དག་ལས་དོན་དང་ཚིག་བཟང་དུ་བྲིས་པའོ། །

སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལ་གཟིགས།

སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་རང་འགྲེལ། (དབུ་མ) སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད།

སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། (དབུ་མ) དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་མཛད།

སྟོང་ཉིད་བདུན་པའི་རྣམ་བཤད། (དབུ་མ) སློབ་དཔོན་གཞན་ལ་ཕན་པས་མཛད། གཞོན་ནུ་མཆོག་གི་འགྱུར།

སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་བཞེད་པའི་ཁུངས། (དབུ་མ) དགེ་ལུགས་པས་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་བཞེད་པའི་ཁུངས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྟོང་ཉིད་དམིགས་བཅས། (དབུ་མ) དམིགས་བཅས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྟོང་ཉིད་བཞི་སྐོར། (དབུ་མ) གཟུགས་སྟོང་པའོ། །སྟོང་པ་ཉིད་གཟུགས་སོ། །གཟུགས་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་གཞན་མ་ཡིན། སྟོང་པ་ཉིད་ལས་ཀྱང་གཟུགས་གཞན་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་འདི་ལ་སྟོང་ཉིད་བཞི་སྐོར་ཟེར། ཐ་སྙད་འདི་རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་དུ་གསལ།

སྟོང་ཉིད་ལ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྟོང་ཉིད་ལ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བ། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྟོང་ཉིད་ལ་ཉི་ཤུར་དབྱེ་བ། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། (དབུ་མ) ཤིན་ཏུ་བསྡུ་ན་སྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་གཉིས་སོ། །

སྟོང་ཉིད་ལ་བདུན་དུ་དབྱེ་བ། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད་བདུན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྟོང་ཉིད་ལ་བཞིར་དབྱེ་བ། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད་ལ་འབྲིང་དུ་ཕྱེ་ན། དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། དངོས་པོ་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད། རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་བཞིའོ། །

སྟོང་གཉིས་པ་བར་མའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས། (མཛོད) སྟོང་སྤྱི་ཕུད་སྟོང་ལ་སྟོང་གཉིས་པ་བར་མའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཟེར།

སྟོང་སྟོང་པོ། (དབུ་མ) སྟོང་པ་བས་ཀྱང་སྟོང་པ། (ཐ་སྙད་འདི་ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་རྣམས་སུ་འབྱུང)

སྟོང་ཐུན། (དབུ་མ) མང་པོ་ལས་ཉུང་དུར་བསྡུས་པའི་དོན་ཡིན། གྲྭ་བཤད་ནི། སྟོང་དང་བརྒྱ་དང་ཁྲི་ཞེས་པ་གྲངས་ངེས་ཅན་ལ་མི་གོ་བར་མང་པོ་ཙམ་གྱི་དོན་ལ་གོ་དགོས་པའི་སྐབས་མང་པོ་ཡོད་པས། སྟོང་ནི་མང་པོའི་དོན་དང་། ཐུན་ཞེས་པ་ཕྱིར་ཆ་ཤས་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན་མཚན་ཐུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡང་དུམ་བུར་བཅད་པ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན་སྨན་ཐུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་མང་པོ་ལས་ཉུང་དུས་བསྡུས་པ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན་སྟོང་ཐུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་འདི་སྟོང་པ་ལག་ཏུ་ལྷང་རྒྱུ་མེད་པ་དང་། ཐུན་ནི་གོ་བ་ཆེ་བ་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་བཤད

དོ། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་དྲིས་ལན་བརྗོད་པ་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་༥བ༨ལས། སྟོང་ཐུན་ཞེས་པའི་སྒྲ་དོན་ནི། གཞུང་གཅིག་མཐར་ཆགས་སུ་བཤད་པ་མ་ཡིན་པར། གཞུང་མང་པོའི་དཀའ་གནས་བླངས་ནས་སྐབས་ཐུན་ལྟ་བུར་ཚན་ཚན་དུ་བཏུས་ནས་བཤད་པས་ན་སྟོང་ཐུན་ཟེར་བ་ཡིན་ཞེས། བདག་ཅག་གི་བླ་མ་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་རྗེ་རྒྱ་བཟའི་ཞལ་ནས་དངོས་སུ་གསུང་ངོ་། །དེས་ན་སྟོང་ནི་མང་ཚིག་དང་། ཐུན་ནི་སྐབས་ཐུན་གཅིག་གཉིས་ཟེར་བའི་ཐུན་དེ་ཡིན་པས་འཁྲུལ་ཡིག་མེད་དོ།།ཞེས་གསུངས་སོ། །ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་གི་དག་ཡིག་ཐོན་མིའི་དགོངས་རྒྱན་ལས། སྟོང་ཐུན་ནི། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དཀའ་གནད་སྟོང་ཕྲག་དུ་མ་ཐུན་ཐུན་དུ་བསྡུས་པ་སྟེ་ཐོན་དུས་ཀྱི་དོན་ལའང་དེ་ལྟར་གྲགས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། (དབུ་མ) མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་རྗེའི་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཟེར། སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ཀྱི་རྩ་བའི་ས་བཅད་ཆེན་པོ་བཞི་ནི། སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ཀྱི་ས་བཅད། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཆད་པ་ལ། ༡ དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཚོལ་བར་རིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན། ༢ ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མོས་པའི་ཕན་ཡོན། ༣ ཆོས་དེ་ཉན་པ་པོ་གང་ལ་བཤད་པའི་སྣོད། ༤ བཤད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་དངོས་རྣམས་སོ། །ས་བཅད་བཞི་པོ་དེའི་ནང་སྟོང་ཐུན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ཡོངས་རྫོགས་བསྡུས་ཤིང་། ས་བཅད་ཐ་མ་འདི་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཤོག་གྲངས་༡༠ན༣ན་བཞུགས་སོ། །

སྟོང་པ་ཁས་ལེན་བྲལ་བ། (དབུ་མ) སྟོང་པ་ཁས་ལེན་བྲལ་བའི་གོ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྟོང་པ་ཁས་ལེན་བྲལ་བའི་གོ་བ། (དབུ་མ) རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་ཆོས་རྡུལ་ཙམ་ཡང་ཁས་ལེན་བྲལ་བའི་དོན་ལ་ངེས་ཤེས་སྐྱེད་པའི་གོ་བ། ཞེས་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གཙོའི་འགྲེལ་པ་༣བ༣ལས་གསུངས། པཎ་ཆེན་སྐུ་འཕྲེང་གཉིས་པ་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལམ་གཙོའི་འགྲེལ་པ་༩༡བ༨ལས། དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་རྙེད་རྒྱུའི་རང་བཞིན་རྡུལ་ཙམ་ཡང་བློ་ཡུལ་དུ་བཞག་ཏུ་མེད་ཅིང་། ངག་ཏུ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཁས་ལེན་དང་བྲལ་བའི་གོ་བ། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་ལས། སྣང་བ་རྟེན་འབྲེལ་བསླུ་བ་མེད་པ་དང་། །སྟོང་པ་ཁས་ལེན་བྲལ་བའི་གོ་བ་གཉིས། །ཇི་སྲིད་སོ་སོར་སྣང་བ་དེ་སྲིད་དུ། །ད་དུང་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་རྟོགས་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ལམ་གཙོའི་འགྲེལ་པ་ལས། སྐབས་འདིར་སྟོང་པ་ཁས་ལེན་དང་བྲལ་བའི་གོ་བ་ཞེས་པ་སྤྱིར་ཡིན་མིན་དང་ཡོད་མེད་སོགས

ཀྱི་ཁས་ལེན་མེད་པ་ལ་མི་བྱེར་གྱི། རིགས་ཤེས་ཀྱིས་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ཀུན་རྫོབ་གང་ཡང་ཁས་ལེན་དང་བྲལ་བ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བའི་ཞལ་ནས། ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་ཁས་ལེན་གང་ཡང་མེད་བྱེར་བའི་དོན་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པའི་ཚེ་སྐབས་པ་བཞིན་དུ་ཅི་ཡང་མི་སྨྲ་བར་སྡོད་པ་ཡང་མིན་གྱི། གནས་ལུགས་ངེས་པའི་ཚེ་རིགས་ངོར་དེར་ཀུན་རྫོབ་གང་ཡང་ཁས་ལེན་རྒྱུ་མེད་པ་ལ་བྱེར་གསུངས་ཞེས་སོགས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྟོང་པ་ཉིད། སྟོང་ཉིད་ལ་གཟིགས།

སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་གཉིས། སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་དང་འདྲ།

སྟོང་པ་བཞི། <ཐུགས> སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཞི་སྟེ། སྣང་བ་དཀར་ལམ་པ། མཆེད་པ་དམར་ལམ་པ། ཉེར་ཐོབ་ནག་ལམ་པ། འོད་གསལ་དང་བཞི་ལ་བྱེར། ཡང་ན། ༡ སྟོང་པ། (ཀུན་རྟོག་བརྒྱད་ཅུའི་རླུང་དང་བཅས་ས་སྟོང་པས་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ) ༢ ཤིན་ཏུ་སྟོང་པ། (སྣང་བ་རླུང་དང་བཅས་པས་སྟོང་པས་ཤིན་ཏུ་སྟོང་པ) ༣ སྟོང་པ་ཆེན་པོ། (མཆེད་པ་རླུང་དང་བཅས་པས་སྟོང་པས་སྟོང་པ་ཆེན་པོ) ༤ ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་དང་བཞིའོ། །རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལྟར་བཀོད། ཐུགས་ཀྱི་སྐབས་སྟོང་པ་ཞེས་པ་མདོ་ལུགས་ལྟར་ཡུལ་གཅིག་པུ་ལ་གོ་རྒྱུ་མིན་པར་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ལའང་གོ་བར་བྱའོ། །སྟོང་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་སྟོང་པ། སྟོང་པ་ཆེན་པོ། ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་བཅས་ཀྱི་གོ་རིམ་ནི། རིམ་ལྔ་ལས། སྟོང་ཉིད་ཤིན་ཏུ་སྟོང་པ་དང་། །གསུམ་པ་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་དང་། །བཞི་པ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ནི། །རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་བྱེ་བྲག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞུང་མང་པོར། ཤིན་ཏུ་སྟོང་པ་དང་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་གོ་རིམ་ལྡོག་སྟེ་འབྱུང་བས་འདིར་མ་ནོར་བར་གཞུང་གི་ཁུངས་དང་བཅས་ཏེ་བཀོད་ཡོད་དོ། །

སྟོང་པ་གསུམ། <ཐུགས> སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་སྟེ། སྣང་བ་དཀར་ལམ་པ། མཆེད་པ་དམར་ལམ་པ། ཉེར་ཐོབ་ནག་ལམ་པ་དང་གསུམ། ཡང་ན། སྟོང་པ། ཤིན་ཏུ་སྟོང་པ། སྟོང་པ་ཆེན་པོ་དང་གསུམ་མོ། །རྗེའི་གསང་འདུས་སྒྲོན་ལམ་ལས། སྲོག་རྩོལ་བསྒོམས་པས་སྤྲིན་མེད་ནམ་མཁའ་ལ། ཟླ་ཉིའི་འོད་དང་སྨག་གིས་ཁྱབ་འདྲ་ཡི། །སྟོང་པ་གསུམ་གྱི་སེམས་དབེན་སྐྱེ་བར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྟོང་པའི་བསྐལ་པ། (མཛོད) སྟོངས་པའི་བསྐལ་པ་ལ་གཟིགས།

སྟོང་པའི་ངང་ལས། གསང་སྔགས་ཀྱི་ཆོ་ག་རྣམས་སུ་སྟོང་པའི་ངང་ལས་ཞེས་མང་དུ་འབྱུང་བ་དེའི་གོ་དོན་ནི། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་པ་མ་ཤོར་བའི་ངང་ནས་རང་

ཉིད་ཡི་དམ་གྱི་ལྷའི་སྐུར་ལངས་དགོས་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་ཤེལ་གོང་ཤིན་ཏུ་དྭངས་པ་ལ་རས་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་པས་ཉེ་བ་ན། ཤེལ་དེའི་དྭངས་ཆ་མ་ཤོར་བའི་ངང་ནས་རས་དེའི་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་པ་ཤེལ་དེའི་ནང་དུ་འཆར་བ་བཞིན་དུ་རང་གི་སེམས་སྟོང་ཉིད་དང་གཉིས་སྣང་ཕྲ་མོས་ཀྱང་མ་ཚོད་པར་སྟོང་སྣམ་པའི་འཛིན་སྟངས་ཤུགས་དྲག་དེ་མ་ཤོར་བའི་ངང་ནས། རང་ཉིད་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་དྲུག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་ལྷའི་སྐུར་བསྒོམ་དགོས་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་བརྡ་འོ། །རྗེའི་གསུང་འབྲིས་ལ་གཞི་བྱས།

སྟོང་པའི་ལྷ། ལྷ་ཡི་དེ་ཉིད་དྲུག་གི་ཡ་གྱལ་ཏེ། བདག་དང་ལྷ་ཡི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་དབྱེར་མེད་དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་པ་ལ་ཟེར།

སྟོང་སྒྲི་ཕུད། གླིང་བཞི། ཉི་ཟླ་གཉིས། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ། འདོད་ལྷ། ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཏེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ལ་ནི། སྟོང་སྤྱི་ཕུད་ཟེར། མཛོད་རྩ་བ་ལས། གླིང་བཞི་པ་དང་ཉི་ཟླ་དང་། །རི་རབ་དང་ནི་འདོད་ལྷ་དང་། །ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་སྟོང་ལ་ནི། །སྟོང་ནི་སྤྱི་ཕུད་ཡིན་པར་འདོད། །

སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། འབུམ་ཕྲག་གཅིག འབུམ་གཅིག

སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པ། ❶ སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་དང་ལྡན་པ། འབུམ་དང་ལྡན་པ། ❷ ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་རྒྱས་པ་ཕྱམ་འབུམ་པའི་མིང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པ་ཡང་ཟེར། ཤོ་ལོ་ཀ་འབུམ་གཅིག་དང་ལྡན་པས་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པའམ་ཤེར་ཕྱིན་འབུམ་པ་ཟེར།

སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ། ཉི་ཁྲི། ཁྲི་གཉིས།

སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ལྔ། ཉི་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་། ཁྲི་གཉིས་དང་ལྔ་སྟོང་།

སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ལྔ་པ། ❶ སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་དང་ལྡན་པའམ། ཉི་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་དང་ལྡན་པ། ❷ ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་འབྲིང་པོའམ་ཕྱམ་འབྲིང་པོ་ཉི་ཁྲི་ཞེས་བྱ་བ། ཤོ་ལོ་ཀ་ཉི་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་དང་ལྡན་པ་ཞིག

སྟོང་བདག་མེད་གཉིས། (ཐལ་འགྱུར་བ) བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གི་སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་གཉིས་ནི། ཕྱི་རོལ་པས་ཀུན་བཏགས་པའི་བདག་ཙམ་བཀག་པའི་སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་ལ་ཟེར་ཏེ། རྗེའི་ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གི་སྐབས་ཀྱི་སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་པས་ཀུན་བཏགས་པའི་

བདག་ཅམ་ཞིག་མེད་པར་ངེས་པ་ཡིན་པས། གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་གཉེན་པོར་མི་རུང་ངོ་། །དེའི་ཕྱིར་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་པོའི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གྲོལ་ལམ་མིན་པར་རྒྱུད་སྦྱོང་བྱེད་ཅམ་དུ་མཚུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ནི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལྟར་ཡིན་ལ། འདི་ལ་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཛོག་ཚུལ་ཡོད་པར་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྟོང་འབྱམས། གཉིད་སྲབ་མོ་ལོག་པ་ལ་ཟེར།

སྟོང་གཟུགས། (དུས་འཁོར) དགག་བྱ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱིས་སྟོང་པའི་གཟུགས། མེ་ལོང་ནང་གི་གཟུགས་བརྙན་དང་། ཏྲ་ཡི་སྐུ་ལྟ་བུའོ། །ཕྲ་ཕབ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ནོ། །ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག ཕྲ་ཕབ་པའི་ཚེ་མེ་ལོང་གི་ནང་དུ་ཤར་བའི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་སྣང་བ་དེ་དག་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་གཟུགས་སུ་མ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྟོང་གཟུགས་ཀྱང་ཚུལ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་པའོ། །སྒྱུ་ལུས་དང་དོན་འདྲ་བར་སེམས་ཏེ། རྗེའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་གསང་འདུས་ཡིག་ཆུང་ཉེར་གཅིག་ལས། འདིར་རྫོགས་རིམ་གྱི་དམིགས་པ་ཕལ་ཆེར་རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཅས་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྱུ་ལུས་དང་། སྐབས་གཞན་དུ་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ། (དུས་འཁོར) ཏྲ་ཡི་སྐུ། ཏྲ་བཤད་ནི། དགག་བྱ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ལྷ་ཡི་སྐུ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ། (དུས་འཁོར) རྡུལ་ཕྲ་རབ་འདུས་པ་ལས་འདས་པས་བེམ་པོའི་སྐུ་ཡང་མ་ཡིན། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་དངོས་གནས་ལ་མ་གྲུབ་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པས་བཏགས་ནས་བསྒོམ་པའི་གོམས་པ་ཙམ་གྱིས་ཡིད་ངོར་ཤར་བའི་ལྷའི་སྐུ་དང་བྲལ་བ་སྟེ། དེ་འདྲའི་སྐུ་ལས་འདས་པ་དང་དངོས་གནས་ལ་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐུར་གྲུབ་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའོ། །ཞེས་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ན་གསལ།

སྟོང་ར་བསྒོམ་པ། རང་ཡི་དམ་དུ་གསལ་བཏབ་པའི་སྤྱི་གཙུག་ནས་རྐང་མཐིལ་གྱི་བར་དུ་སྦུ་མ་ཐུས་བཏབ་པ་ལྟར་སྟོང་སང་ངེ་བ་ལ་དམིགས་པ་གཏད་ནས། དེ་ལ་སེམས་བརྟན་བརྟན་དུ་བསྒོམ་པ་དེ་ཡིན། སྟོང་ར་འདི་ལུས་ཐོགས་རྡུགས་མེད་པའི་འཇའ་ཚོན་བཞིན་དུ་ཡིད་ངོར་སྒོམ་པ་ཡིན་གྱི་འདིས་དངོས་སུ་ལུས་དེ་ལྟར་བྱར་མི་ནུས་ཀྱང་། དམིགས་པ་དེ་ལ་སེམས་བརྟན་ན། རྩ་རླུང་དྲག་པོ་སྒོམ་པ་ལ་རྩ་ཟུག་དང་

རྒྱང་ཟླུག་དྲག་པོ་མི་འཁྱུང་བ་དང་། གལ་ཏེ་ཁྱུང་ཡང་དམིགས་པ་དེ་བསྒོམས་པས་ཞི་བར་བྱེད་ནུས་པ་ལ། ཁྱད་ཆེ་བས་སྒོམ་པ་ཡིན་པར་རྫེའི་ཆོས་དྲུག་གི་ཁྲིད་ཡིག་ཡིད་ཆེས་གསུམ་ལྡན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཕྱུ་མ་ནི་བྱུ་སྟོད་དམ། ཕྱུལ་སྐད་ལ་ཤ་མ་ཟེར་བ་དེའོ། །

སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོ། གླིང་བཞི། ཉི་ཟླ་གཉིས། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ། འདོད་ལྷ། ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཏེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ལ་ནི། སྟོང་སྤྱི་ཕུད་དང་། སྟོང་སྤྱི་ཕུད་སྟོང་ལ་སྟོང་གཉིས་པ་བར་མའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས། བར་མའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ལ་ནི། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱའོ། །མཛོད་རྩ་བ་ལས། གླིང་བཞི་པ་དང་ཉི་ཟླ་དང་། །རི་རབ་དང་ནི་འདོད་ལྷ་དང་། །ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་སྟོང་ལ་ནི། །སྟོང་ནི་སྤྱི་ཕུད་ཡིན་པར་འདོད། །དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གཉིས་པ། །བར་མའི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཡིན་ནོ། །དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གསུམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བར་མའི་འཇིག་རྟེན་ལ་གླིང་བཞི་སོགས་ས་ཡ་གཅིག་དང་། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོ་ལ་གླིང་བཞི་སོགས་ཐེར་འབུམ་གཅིག་ཡོད་དོ། །ཐེར་འབུམ་གཅིག དུང་འཕྱུར་བཅུ། བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་རྣམས་དོན་གཅིག་གོ

སྟོངས། ❶ སྟོང་པའི་འདས་ཚིག་སྔོ་ཟད་པའི་དོན། སྟོང་པ། སྟོངས་པ། སྟོང་པ། ❷ ཕན་འདོགས་པ་ལ་གོ་བའི་སྟོང་བའི་སྐུལ་ཚིག སྟོང་བ། བསྟོངས་པ། བསྟོང་བ། སྟོངས།

སྟོངས་གྲོགས། སྟོང་གྲོགས་དང་དོན་འདྲ། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་མཆོག་པས། སྟོང་གྲོགས་ཞེས་པ་ཡི་གེ་མ་དག་ཅིང་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཟེར། དེས་མཛད་པའི་སྒྲའི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་༧༥ན༡ལས། སྟོངས་གྲོགས་ཞེས་པ་བྱ་ཡུལ་གྱི། །བསམ་པ་ཤེས་ནས་གྲོགས་བྱེད་པའི། །མིང་ཡིན་སྟོང་གྲོགས་ཞེས་པ་འཁྲུལ། །ཞེས་ཀྱང་འཁྱུང་ངོ་། །

སྟོངས་པའི་བསྐལ་པ། (མཛོད) བསྐལ་པ་བཞིའི་ཐ་མ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་འཇིག་ཟིན་ནས། བར་དུ་སྟོངས་པར་གནས་པ་ནས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཕྱི་མ་མ་ཆགས་ཀྱི་བར་གྱི་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུའི་ཡུན་ལ་ཟེར།

སྟོད་འགག སྟོད་འགག་ནི། ༧གོང་ས་༧རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་ཕྱི་ལོ་༢༠༠༨-༤-ཚེས-༤དང༧ལ་རྒྱ་སྐྱེང་བོད་ཁྲིམ་སློབ་གྲྭར་བོད་ཀྱི་གཞོན་སྐྱེས་ཚོར་ནང་ཆོས་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་གསུང་ཆོས་བཀའ་དྲིན་ཆེ་སྐབས། སྟོད་འགག་འདི་བཞིན་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་བོད་ལ་ཐེབས་དུས་ཁྱུང་བ་རེད་ཅེས་བཤད་མཁན་འདུག་ཅེས་གསུངས། དེ་ཡང་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་རྒྱ་གར་ཚ་བའི་ཡུལ་ནས་བོད་གནམ་གཤིས་གྲང་ངར་ཆེ་བའི་ནང་ཐེབས་སྐབས་སྐུ་བསིལ་ནས་གདིང་

བ་མནབས་པས། འདིང་བའི་ཟུར་དེ་སྟོད་འགག་གི་ཟུར་དེ་རེད་ཅེས་བཤད་སྲོལ་འདུག་ཅེས་བཀའ་བསྩལ། ཡང་ཞྭ་སྐབ་པ་དབང་ཕྱུག་བདེ་ལྡན་གྱི་རྒྱལ་རབས་ནང་། ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་ཡན་གྱི་བྲིས་ཆ་རྙིང་པ་རྣམས་སུ་མེད་པས་དེ་ཙམ་ནས་སྟོད་འགག་བཞེས་པའི་སྲོལ་བྱུང་བ་མིན་ནམ་སྙམ། ཞེས་གསུངས། སྟོད་འགག་གི་འགྲེལ་བཤད་ནི་སེར་བྱེས་མཁས་སྐན་གྲྭ་ཚང་གི་ཚོགས་གཏམ་ཆེན་མོའི་ནང་འདི་ལྟར་གསལ། སྟོད་འགག་ལ་སེ་ཏྲེ་དཔྱང་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་པ། གླང་ཆེན་མཆེ་བ་མེད་པ་མ་ཡིན་པ། ཁྲིས་སྐུད་སྔོན་པོ་མེད་པ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས། སེ་ཏྲེའི་དཔྱང་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་འཆལ་ཚུལ་གྱི་ཉེས་པས་མ་གོས་ཤིང་འཁོར་ཚོགས་ཀྱི་དབུས་སུ་མི་འཇིགས་ཤིང་བག་མི་ཚ་བའི་སེ་ཏྲེ་ལྟ་བུའི་ལྟག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པའི་མཚོན་དོན་དང་། གླང་ཆེན་མཆེ་བ་ནི་མི་རྟག་པའི་མཚོན་དོན་ཏེ། དེ་ཡང་སྟོད་འགག་གྱོན་རེས་བཞིན་འཆི་བདག་གཤིན་རྗེའི་ཁར་ཚུད་ནས་ཡོད་སྙམ་དུ་བསམས་ནས། འཆི་བ་དྲན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། དེ་ཡང་སྟོད་འགག་གི་རྒྱབ་ལ་ཞིབ་ཏུ་བལྟས་ན་གླང་ཆེན་གྱི་མཆེ་བ་འདྲ་བ་གཉིས་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད། ཁྲིས་སྐུད་སྔོན་པོ་ནི་རྒྱ་ནག་གི་ཏ་ཤང་གི་བཀའ་དྲིན་དྲན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། དེའི་ལོ་རྒྱུས་ནི། སྔོན་གླང་དར་གྱིས་བསྟན་པ་བསྣུབས་རྗེས། དམར་ (ཤཱཀྱ་མུ་ནེ) གཡོ་ (གཡོ་དགེ་འབྱུང) གཙང་ (གཙང་རབ་གསལ) གསུམ་གྱིས་དགེ་བ་རབ་གསལ་ལམ་དུས་ཕྱིས་བླ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་དུ་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་དགེ་ཚུལ་དུ་བསྒྲུབས། བསྙེན་རྫོགས་སུ་བསྒྲུབ་པར་བཞེད་པ་ན་ཁ་སྐོང་གི་གྲངས་མ་ཚང་བས། ལྷ་ལུང་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེས་བཙལ་ཏེ། རྒྱ་ནག་གི་ཏ་ཤང་ཀེ་བང་དང་། གྱི་བན་བྱ་བ་གཉིས་སྙེད་དེ་ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་སྐོང་མཛད་དེ་ལྷ་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས། དེ་ནས་བཟུང་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་རྒྱུན་སླར་ཡང་དར་བ་ཡིན་པས། དེའི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱའི་ཏ་ཤང་གི་ན་བཟའི་ཁ་དོག་དང་མཐུངས་པའི་ཁྲིས་སྐུད་སྔོན་པོ་བྱེད་པའི་སྲོལ་དར་བ་ཡིན། བླ་སྤྲུལ་དང་གྲྭ་ཚང་གི་ཆོས་མཛད་སོགས་ཀྱིས་སྐུ་འགག་རྒྱབ་ཤ་མཐེར་འདྲ་མ་བསླན་ཚོག་པ་དང་། དེ་མིན་ཚང་མའི་སྤྲ་ཕྲུག་གི་སྐུ་འགག་གམ། ཡང་ན་སྟོད་འགག་གོང་དཔྱང་(གོང་བ་དང་དཔྱང་པ) དམར་པོ་ལ་གྲྭ་ལྷན་སེར་པོ་རྒྱུད་སྨད་གྲྭ་ཚང་གི་སྐུ་འགག་ལྟར་མནབ་ཚོག་པ་བཅས་སོ། །སྟོད་འགག་ནི་སྒྲ་བཤད་ནི། ལུས་ཀྱི་སྟོད་ལ་གྱོན་རྒྱུའི་ན་བཟའ་ཡིན་པས་སྟོད་འགག་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་སྟོད་ནི་ལུས་ཀྱི་སྟོད་དང་འགག་ནི་གྱོན་པའི་དོན་དུ་ཡུལ་སྐད་འགར་ཐོས་སོ། །

སྟོད་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ། སྤུ་རངས་མང་ཡུལ་ཟངས་དཀར་གསུམ་སྐོར་གཅིག ལི་མ། བྲུ་ཤ། སྦ་ཏི་གསུམ་སྐོར་གཅིག ཞང་ཞུང་། ཁྲི་ཏེ་སྟོད་སྨད་སྐོར་གཅིག་ཏུ་བྱེད་དེ་སྐོར་གསུམ་མོ། །རྗེ་གྲུང་ཐང་པས་མཛད་པའི་སྒོ་མང་མཁན་པོ་བློ་བཟང་ཆོས་དར་

བའི་རྣམ་ཐར་དང་། མདོ་སྨད་ཆོས་འབྱུང་ན་གསལ། སྟོད་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་དང་། སྟོད་མངའ་རིས་བསྐོར་གསུམ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྟོད་མངའ་རིས་བསྐོར་གསུམ། ཟངས་དཀར་མཚོ་ཡིས་བསྐོར། སྤུ་རངས་གངས་ཀྱིས་བསྐོར། གུ་གེ་གཡའ་ཡིས་བསྐོར་བ་དང་གསུམ་མོ། །

སྟོད་འདུལ། སྨད་དར་གྱིས་བསྟན་པ་བསྣུབས་ནས་ཕྱིས་སུ་སྟོད་མངའ་རིས་ཕྱོགས་ནས་ལྷ་བླ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱིས་དར་བར་མཛད་པའི་སྡོམ་རྒྱུན་ནམ་འདུལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་སྟོད་འདུལ་ཟེར། དེ་ཡང་ལྷ་བླ་མས་རྒྱ་གར་ཕྱོགས་ཀྱི་པཎྜི་ཏ་དྷརྨ་པཱ་ལ་བོད་དུ་སྤྱན་དྲངས། དེའི་སློབ་མའི་གཙོ་བོ་སཱ་དྷུ་པཱ་ལ། གུ་ཎ་པཱ་ལ། པྲ་ཛྙཱ་པཱ་ལ་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་སློབ་མ་མང་དུ་བྱུང་སྟེ། དེ་རྣམས་ལས་བརྒྱུད་པ་ལ་སྟོད་འདུལ་ཞེས་གྲགས་སོ། །འདི་དག་སྐོར་རྒྱས་པ་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དང་། དེབ་ཐེར་སྔོན་པོ། ཐུའུ་བཀྭན་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྟོད་འབྲུག་གི་ཁྲི་ཆེན་བརྒྱད། ཁྲིད་ཆེན་བརྒྱད་དང་དོན་གཅིག ཁྲིད་ཆེན་བརྒྱད་ལ་གཟིགས།

སྟོན་འཁོར། ❶ སྟོན་པ་དང་དེའི་འཁོར། ❷ བླ་མ་དང་སློབ་མ།

སྟོན་གནམ་གཡའ་དག་པ། དྭངས་ཤིང་གཙང་བའི་སྟོན་དུས་ཀྱི་ནམ་མཁའ། དྭངས་གཙང་གི་ནམ་མཁའ་དཔེར་འཛོག་པ་ན་སྟོན་དུས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་འཛོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། དབྱར་གྱི་ཆར་གྱིས་སའི་རྡུལ་བར་སྣང་ལ་ལྡང་བ་ལེགས་པར་མནན་པ་དང་། སྤྲིན་གྱི་སྒྲིབ་བྱེད་དང་བྲལ་བ་གཉིས་ཚོགས་པ་མང་དུ་འབྱུང་བ་སྟོན་གྱི་དུས་ཡིན་པས། སྟོན་གྱི་ནམ་མཁའ་དཔེར་བཟུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྟོན་པ། <ཤཱསྟཱ> ❶ སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༧ན་ལས་སྟོན་པའི་སྐད་དོད་དུ་ "ཤཱསྟཱ" ཞེས་གསུངས། སཾ་བོད་ཤན་སྦྱར་གཞན་དུ་དེའི་སྐད་དོད་དུ་ "ཤཱསྟྲི" ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་། ❷ ཆོས་ལུགས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཐོག་མར་ཕྱག་འདེབས་པ་པོའི་མིང་། ཡེ་ཤུའི་སྟོན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ འཆད་པ། སྟོན་པ། བསྟན་པ། བསྟན་པ། སྟོན། ❹ གཞན་ལ་མཐོང་དུ་འཇུག་པ། མིག་ལ་སྟོན་ལྟ་བུ།

སྟོན་པ་འདས་ལོ། དེ་ནི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ལོ་དེ་ནས་བརྩིས་པ་ཡིན་ལ། སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ལོ་ནི་ཕྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་ལོ་ (༥༤༤) ལ་ཡིན་ཞིང་། སྟོན་པའི་འདས་ལོ་བརྩི་ཚུལ་ནི། ཕྱི་ལོའི་ལོ་རབས་གང་

ཡིན་གྱི་སྟེང་དུ་སྟོན་པ་འདས་ལོ་༥༤༤བསྣན་ན། སྟོན་པ་འདས་ལོ་ཆགས་འགྲོ་བ་རེད། དཔེར་ན། ༢༠༡༠+༥༤༤=༢༥༥༤ ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །མདོར་ན་ཕྱི་ལོའི་སྟེང་དུ་༥༤༤བསྣན་ན། སྟོན་པ་འདས་ལོ་དང་། ཕྱི་ལོའི་སྟེང་དུ་ལོ་༡༢༧བསྣན་ན། བོད་རྒྱལ་ལོར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཁུངས་ནི་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ཉེ་བ་དཀར་ལྟར་ན་སྟོན་པ་འདས་ལོ་ཕྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་ལོ་རབས་༥༤༤ལ་བརྩིས་ཡོད། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་༩༩ལས། ད་ལྟའི་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་ཁྱི་ (1946) འདི་སངས་རྒྱས་འདས་ནས་ཉིས་སྟོང་དང་བཞི་བརྒྱ་དགུ་བཅུ་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་ན་༢༠༡༠+༥༤༤=༢༥༥༤ ཏག་ཏག་སླེབས་ཀྱི་ཡོད། ཡང་ཅུང་ཟད་མི་མཐུན་པ་ཞིག་ལ། དགེ་ཆོས་ལགས་ཀྱི་སིནྡྷ་ལའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན་༥༤༢ལ་གསུངས་ཡོད། དེ་གཉིས་ལ་རིང་ཐུང་ཕྲན་བུའི་འདུག སིནྡྷ་ལའི་ལོ་རྒྱུས་༥༠ལས། ད་ལྟ་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་སྤྲེལ་ (1944) འདི་བར་སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་ཉིས་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་གྱ་དྲུག་༢༤༨༦སོང་། ཞེས་གསུངས།༢༠༡༠+༥༤༢=༢༥༥༢ སླེབས་ཀྱི་ཡོད། གོང་དེ་གཉིས་ཡི་གེ་དག་མ་དག་སོགས་ཅུང་ཟད་དཔྱད་དགོས་སོ། །དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་མེད་ན་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཆོས་སྟོན་པའི་འདས་ལོའི་སྐོར་ལ་དགུ་ཐུག་ཙ་ སྟག་བསྐོལ་ནས་བཞུགས་འདུག་གོ།

སྟོན་པ་རིན་པོ་ཆེ། འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས།

སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། བཅོ་མའི་གསེར་མདོག་ས་གནོན་མཉམ་བཞག་མཛད། །མཚན་དཔེས་བརྒྱན་ཅིང་ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་གསོལ། །པད་ཟླར་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་ཚུལ་གྱིས་བཞུགས། །བཅོམ་ལྡན་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ། །སྙིང་པོ། ཨོཾ་མུ་ནེ་མུ་ནེ་མཧཱ་མུ་ནེ་ཡེ་སྭཱཧཱ། ཞེས་སོ། །ཁྲི་བཤད་ནི། སྔོན་རྒྱལ་བུ་གཞོན་ནུ་དོན་གྲུབ་ལུམྦི་ནིའི་ཚལ་དུ་སྐུ་བལྟམས་ཏེ། རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བཞི་ལས་བྱས་པའི་ཁྲིགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ནས། སྐྱེ་བོ་མང་པོ་དང་ལྷན་ཅིག་གྲོང་ཁྱེར་སེར་སྐྱར་གཤེགས་པ་ན། རིགས་ཀྱིས་དྲེགས་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་ཤཱཀྱ་རྣམས་ཐུབ་པའམ་དུལ་བ་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་ན། རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མས་གཞོན་ནུ་འདི་ཤཱཀྱ་རྣམས་ཐུབ་པས་ན། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཞེས་མཚན་གསོལ། སྟོན་པའི་རྣམ་ཐར་སྐོར། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་དང་། མངོན་འབྱུང་གི་མདོ། འདུལ་བ་ལུང་བཅས་ན་ཡོད།

སྟོན་པ་ཅུག་ཕྲེད་པ་ཅུག སྟོན་པ་འདྲ་པོ། ཕྲེད་པ་འདྲ་པོ་ཞེས་པའི་དོན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོའི་ཞལ་ནས། ངོ་བོ་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སངས་རྒྱས་བསྒྲུབ་པ་ལ། པོ་ཏི་མཛོ་ཁལ་ཙམ་པ་ལ་བྱ་བ་མ་བྱས་པར་ལག་

མཐིལ་ཙམ་པ་ཞིག་སྟོན་པ་རྩུག །སྲིད་པ་རྩུག་བྱས་པས་གར་ཡང་མི་ཕྱིན་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སྒྲུབ་ཐབས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སྒྲུབ་ཐབས། ཞེས་བྱ་བ་བཅོམ་ལྡན་རིགས་རལ་གྱིས་མཛད་པ་དང་། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སྒྲུབ་ཐབས། ཇོ་ནང་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་ {ཡི་དམ་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲུབ་ཐབས་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས} ཤོག་གྲངས་༥༨བ༢ནས་གསལ་ལོ། །

སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཐར། (འདུལ་བ) ༡ འདུལ་བ་ལུང་གཞི་དང་། (འདུལ་བ་ལུང་གཞི་པོད་ {ག་པའི} མཇུག་དང་པོད་ {ང་པར} བཞུགས་སོ) ༢ རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་དང་། ༣ མངོན་འབྱུང་གི་མདོ་གསུམ་པོ་འདིས་སྟོན་པའི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །མངོན་པར་འབྱུང་བའི་མདོ་ལ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ “ཨབྷི་ནི་ཥྐྲ་མཎ་སཱུཏྲ” ཟེར་ཞིང་། བོད་སྐད་དུ། འདི་སྡེ་དགེ་ཐར་མའི་མདོ་སྡེ་ {ས} པའི་ནང་བཞུགས། འདི་ལ་ཤོག་ལྡེབས་སམ་ཤོག་ལྷེ་༡༢༥ དང་། ངོས་ཤོག་༢༤༨ཡོད། འདི་ལུང་གཞི་ལས་ཚིག་ཚོགས་ཆུང་བ་ཙམ་ལས་དོན་ལས་ཁྱད་པར་མེད་ལ། ཕལ་ཆེར་ལུང་གཞིའི་རྣམ་ཐར་ཉིད་བསྡུས་སུ་བཏང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་སྣང་ངོ་། །རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ནི་མདོ་དེ་གཉིས་དང་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མང་དུ་ཡོད་དོ། །

སྟོན་པའི་གཏད་རབས་བདུན། (འདུལ་བ) ༡ འོད་སྲུང་། (ཀཱ་ཤྱ་པ) Kãs’yapa ༢ ཀུན་དགའ་བོ། (ཨཱ་ནནྡ) Ananda ༣ ཤ་ནའི་གོས་ཅན། (ཤ་ན་བཱ་སི) Sanavastri ༤ ཉེར་སྦས། (ཨུ་པ་གུཔྟ) Upagupta ༥ དྷི་དྷི་ཀ། (དྷི་དྷི་ཀ) Dhitika ༦ ནག་པོ། (ཀྲི་ཥྞ) Krishna (ནག་པོ་ཞེས་པའི་མཚན་ཐོགས་ཚུལ་ནི། རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཨང་ག་ཞེས་བྱ་བར་ཁྱིམ་བདག་ཕྱུག་པོ་ལོངས་སྤྱོད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་ལ། དེའི་ཁྱིམ་ན་རང་གི་ལས་ཀྱི་མཐུ་ལས་བྱུང་བའི་ལྗོན་ཤིང་འབྲས་བུ་རིན་པོ་ཆེར་ལྡང་བ་ཞིག་ཡོད་དོ། །འོན་ཀྱང་དེ་ལ་བུ་མེད་པས་ལྷ་ཆེན་པོ་ཁྱབ་འཇུག་ནག་པོའི་གཟུགས་ཅན་ལ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་མཆོད་པ་བྱེད་པ་ལས་ནམ་ཞིག་ན་ཁྱིའུ་ཞིག་བཙས་པས་མིང་ནག་པོར་བཏགས་སོ། །ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལ་གཞི་བྱས) ༧ ལེགས་མཐོང་ཆེན་པོ་ (མཧཱ་སུ་དརྴན) Maha Sudars’ana སྟེ་བདུན་ནོ། །དེ་ཡང་ཐུབ་པ་ཆེན་པོས་འོད་སྲུང་ལ་བསྟན་པ་གཏད། དེས་འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ། དེས་ཤ་ནའི་གོས་ཅན་ལ། དེས་ཉེར་སྦས་ལ། དྷི་དྷི་ཀ་ལ། དེས་ནག་པོ་ལ། དེས་ལེགས་མཐོང་ཆེན་པོ་ལ་བསྟན་པ་གཏད་པར་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༤༤ནས་གསལ་ལོ། །དེར་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ཀྱང་བཀོད་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས། དེ་ལ་ཁ་ཆེ་བ་རྣམས་ནི་ཉི་མ་གུང་པ་ཡང་སྟོན་པའི་གཏད་རབས་ལ་ངེས་པར་བགྲང་དགོས་ཏེ། ཕྱུལ་དབྱུས་སུ་ཉི་མ་གུང་པས་ལོ་བཅོ་ལྔར་བསྟན་པ་བསྐྱངས་པ་དེའི་ཚེ་འཕགས་པ

ཤ་ནའི་གོས་ཅན་སློབ་མ་ཉུང་ངུར་གནས་སོ། །ཉི་མ་གྲུང་པ་ཁ་ཆེར་གཟིགས་པ་ནས་ཤ་ནའི་གོས་ཅན་གྱིས་བསྟན་པ་བསྐྱངས་པ་ཡིན་པས་སྟོན་པའི་གདན་རབས་བརྒྱད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ལ། གཞན་རྣམས་ནི་ཉི་མ་གྲུང་པ་ཁ་ཆེ་འདུལ་བར་སྟོན་པས་ལུང་བསྟན་ཅིང་། ཀུན་དགའ་བོས་བཀའ་བསྒོས་པ་ཡིན་ལ། ཀུན་དགའ་བོས་བསྟན་པ་གཏད་པ་ནི་ཤ་ནའི་གོས་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་པས། གདན་རབས་ནི་བདུན་ཁོ་ནའོ་ཟེར་ཏེ་བོད་རྣམས་ཀྱང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ངོ་། །ཞེས་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །ཉི་མ་གྲུང་པའི་སྐོར། འདུལ་བ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་གླེགས་བམ་གཉིས་པ་༣༡༡ན༤ན་གསལ་ལོ། །སྟོན་པས་བསྟན་པ་གཏད་པ་ན་མི་ཁོ་ན་ལ་བཏད་པ་མིན་གྱི་ལྷ་ལའང་བཏད་དེ། དེའི་ཚུལ་ནི། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་དང་། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ་ཁྱེད་ཅག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྲུངས་ཤིག་ཅེས་བསྟན་པ་གཏེར་དུ་བཏད་དོ། །དེའི་སྐོར་མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་པ་ (ཀཱ་ཤདཀ) མདོ་{ཏ་པ} ༡༤༧ན༡ལས་གསུངས་སོ། །བྲོ་བཤད་ནི། སྟོན་པའི་གདན་རབས་ཞེས་པ་གོ་བདེ་བར་བཤད་ན། སྟོན་པས་རང་གི་བསྟན་པ་གང་ལ་གཏད་སའི་རྒྱུད་པ་ལ་ཟེར་རོ། །སྟོན་པའི་གདན་རབས་བདུན་པོ་རྣམས་བློ་ལ་ངེས་པའི་ཕྱིར་སྡོམ་དུ་བསྡུ་ན། བུ་སྡོམ་ལས། འོད་སྲུང་ཀུན་དགའ་ཤ་ནའི་གོས་ཉེར་སྦས། །དྷི་ཏྲི་ནག་པོ་ཆེན་པོ་ལེགས་མཐོང་བདུན། །ཞེས་གསུངས། འགའ་ཞིག་གིས "བསྟན་པའི་གདན་རབས" ཞེས་ཀྱང་འབྲི་བར་བྱེད་ཀྱང་། སྟོན་པའི་གདན་རབས་ཞེས་བྲིས་ན་ཅུང་ལེགས་པར་སྣང་ངོ་། །འཕགས་པ་འོད་སྲུང་ཆེན་པོས་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་བསྟན་པ་སོགས་སྟོན་པའི་གདན་རབས་བདུན་གྱི་སྐོར། འདུལ་བ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་གླེགས་བམ་གཉིས་པ་{ད} པ་༣༡༤བ༩ སོགས་ན་གསལ་ལོ། །བསྟན་པའི་གདན་རབས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྟོན་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) བུད་མེད་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་ལྟུང་བྱེད་དང་འདྲ།

སྟོན་པའི་རྣམ་ཐར་སྐོར། (འདུལ་བ) སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།

སྟོན་པས་ལྷ་ལ་བསྟན་པ་བཏད་ཚུལ། (འདུལ་བ) སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོས་བསྟན་པ་བཏད་པ་ན། མི་གཅིག་པུ་ལ་མིན་གྱི་ལྷ་ལའང་བཏད་དེ། དེའི་ཚུལ་གོང་དུ་སྟོན་པའི་གདན་རབས་བདུན་ཞེས་པར་གཟིགས།

སྟོན་མིན། (རྒྱའི་སྐད) ❶ སྟོན་མིན་ཞེས་པ་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དེ། རིམ་གྱིས་པ་དང་རིམ་ཅན་པའི་དོན་དུ་བཤད། བེའུ་བུམ་སྔོན་པོའི་འགྲེལ་པ་ལས། སྟོན་མིན་ལུགས་ཀྱང་འཕགས་པ་འོད་སྲུང་། དེ་ནས་བརྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། སྟོན་མིན་ཅིག་ཅར་འཇུག་པ་དང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱའི་སྐད་ལ། སྟོན་མིན་ཞེས་པ་

ཅིག་ཅར་བ་དང་། ཙེན་མིན་ཞེས་པ་རིམ་གྱིས་པའི་དོན་དུ་བཤད། ❷ (རྒྱའི་སྐད)ཐར་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་སྐབས་ཧྭ་ཤང་མཧཱ་ཡ་ནས་བོད་དུ་སྤེལ་བའི་སངས་རྒྱས་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་གི་མིང་དུ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསུངས།

སྟོབས་ལྔ། ❶ བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ཚན་བདུན་གྱི་ལྔ་པ་སྟོབས་ལྔ་ནི། དད་པའི་སྟོབས། (བདེན་བཞི་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ) བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས། (ལྷག་དོར་བྱེད་པར་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས) དྲན་པའི་སྟོབས། (དམིགས་རྣམ་མི་བརྗེད་པའི་དྲན་པ) ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས། (སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན) ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས། (བདེན་པའི་གནས་ལུགས་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ) དང་ལྔའོ། །བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ཚན་བདུན་གྱི་སྟོབས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་བཟི་བར་མི་ནུས་པའི་མཚན་ཉིད་པའོ། །སྒྲ་བཤད་ཀྱང་དེས་ཤེས་སོ། །དབང་སྟོབས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། རྣམ་བྱང་གི་དབང་པོ་མ་དད་པ་དང་། ལེ་ལོ། བརྗེད་ངས། རྣམ་གཡེང་། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སྐབས་སྐབས་སུ་འབྱུང་བས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཟི་བའི་ཕྱིར་ནུས་པ་ཆུང་ལ། སྟོབས་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་ནམ་ཡང་བཟི་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །❷ བློ་སྦྱོང་གི་སྐབས་སུ་གསུངས་པའི་སྟོབས་ལྔ་ནི། འཕེན་པའི་སྟོབས། དཀར་པོ་ས་བོན་གྱི་སྟོབས། སུན་འབྱིན་པའི་སྟོབས། སྨོན་ལམ་གྱི་སྟོབས། གོམས་པའི་སྟོབས་དང་ལྔའོ། །དང་པོ་འཕེན་པའི་སྟོབས་ནི། ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་དུ་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མ་སོང་བ་བྱ་སྙམ་པའི་འཕེན་པ་དྲག་པོ་བཏང་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གོམས་པར་བྱའོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ཡེ་མ་བྲལ་བར་བྱའོ་སྙམ་པའི་འཕེན་པ་དྲག་པོ་གཏོང་བ་ལ་ཟེར། གཉིས་པ་དཀར་པོ་ས་བོན་གྱི་སྟོབས་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེ་བ་དང་། སྐྱེས་པ་གནས་པ། གནས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་རྒྱུར་སྦྱིན་སོགས་དཀར་པོའི་ཆོས་ལ་བརྩོན་པ་ལ་ཟེར། གསུམ་པ་སུན་འབྱིན་པའི་སྟོབས་ནི། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་དྲན་པར་བྱས་ནས་དུས་ནམ་དུའང་དེ་དག་གི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བར་གོ་བགོ་བ་ལ་ཟེར། བཞི་པ་སྨོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ནི། གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་། བདག་འཛིན་སོགས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བའི་སྨོན་ལམ་དྲག་ཏུ་གདབ་པ་ལ་ཟེར། མདོར་ན་རང་གཞན་གྱི་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེ་བ་དང་། སྐྱེས་པ་གནས་པ། གནས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་རྒྱུར་བསྔོ་བ་ལ་ཟེར། ལྔ་པ་གོམས་པའི་སྟོབས་ནི། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གོམས་པ་དང་མ་བྲལ་བ་ལ་ཟེར།

སྟོབས་བཅུ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དགུའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། སྟོབས་བཅུ་ཡོད་དེ། གནས་དང་གནས་མིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། ལས་ཀྱི་རྣམ་

པར་སྨིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། མོས་པ་སྣ་ཚོགས་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། ཁམས་སྣ་ཚོགས་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་སྟོབས། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་དྲན་པའི་སྟོབས། ཟག་པ་ཟད་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སོ་སོའི་འགྲེལ་བཤད་ནི། དགེ་མི་དགེའི་ལས་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་འབྱུང་བ་གནས་དང་དེ་ལས་ལྡོག་པ་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་དང་། ལས་འབྲས་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་མ་ལུས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མཁྱེན་པ་དང་། མངོན་མཐོ་ལ་མོས་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་མཁྱེན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང་། བསྒྲུབ་པ་ལས་གྱུར་པའི་རིགས་དུ་མ་མཁྱེན་པ་དང་། དད་སོགས་ཀྱི་དབང་པོ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་གྱི་དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་དང་། བསོད་ནམས་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་སོགས་མངོན་མཐོ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ངེས་ལེགས་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་པ་ལ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་འཇུག་པའི་མཁྱེན་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་རྣམ་ཐར་སོགས་ལ་སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་དེ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ལ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པའི་མཁྱེན་པ་དང་། རང་དང་གཞན་གྱི་སྔོན་གྱི་གནས་ཆེ་རབས་སྟོ་མ་མཐའ་དག་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། སེམས་ཅན་མཐའ་དག་གི་སྐྱེ་གནས་མ་ངོངས་པར་འཇུག་པའི་འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་མཁྱེན་པ་དང་། ཉན་རང་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པའི་ཟག་པ་ཟད་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཅུའོ། །

སྟོབས་དྲུག ཞི་གནས་བསྒྲུབ་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་སྟོབས་དྲུག་ནི། ཐོས་པའི་སྟོབས། བསམ་པའི་སྟོབས། དྲན་པའི་སྟོབས། ཤེས་བཞིན་གྱི་སྟོབས། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས། ཡོངས་སུ་འདྲིས་པའི་སྟོབས་དང་དྲུག་གོ། དེ་དག་སོ་སོའི་དོན་རང་རང་གི་སྐབས་སུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །

སྟོབས་རྣམ་པ་གསུམ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གང་ལས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། བསམ་པའི་སྟོབས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བློ་འབྱོང་བ། སྦྱོར་བའི་སྟོབས་ཚོགས་གསོག་པ། རྒྱུའི་སྟོབས་སྐྱབས་འགྲོ་ཁྱད་པར་ཅན་བྱེད་པ་དང་གསུམ་མོ། །དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ་ལས་གསུངས།

སྟོབས་བཞི། གཉེན་པོ་སྟོབས་ལ་གཟིགས།

སྟོབས་བཞི་ལས་སྐྱེ་ཚུལ། རང་སྟོབས། གཞན་སྟོབས། རྒྱུའི་སྟོབས། སྦྱོར་བའི་སྟོབས་དང་བཞི་ལས་སྐྱེ་ཚུལ་ཏེ། རང་གི་མཐུས་རྫོགས་བྱང་འདོད་པ་རང་གི་སྟོབས། གཞན་གྱི་མཐུས་རྫོགས་བྱང་འདོད་པ་གཞན་གྱི་སྟོབས། སྔོན་ཐེག་ཆེན་ལ་གོམས་པས་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྔགས་པ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་རྒྱུའི་སྟོབས། ཚེ་འདིར་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་བསྟེན་ཅིང་ཆོས་ལ་ཐོས་བསམ་སོགས་ཀྱི་དགེ་བ་ལ་རིང་དུ་གོམས་པ་སྦྱོར་བའི་སྟོབས་དང་བཞི་ལས་སེམས་བསྐྱེད་པ་བཞིའོ། །དེ་ནི་ལམ་རིམ་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེ་ཚུལ་ལ། རྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེ་ཚུལ། རྒྱུ་བཞི་ལས་སྐྱེ་ཚུལ། སྟོབས་བཞི་ལས་སྐྱེ་ཚུལ་དང་གསུམ་གསུངས་པའི་ཡ་གྱལ་ལོ། །

བརྟག་གཉིས། བརྟག་པ་གཉིས་པ་དང་འདྲ། དེར་གཟིགས།

བརྟག་ཐུབ་པ། འགྱུར་ལྡོག་མེད་པའི་དོན་ཡིན། བརྟག་བཟོད་པའམ་ཡིད་ཆེས་འོས་པ། སུ་འདྲ་ཞིག་གིས་བརྟག་དཔྱད་བྱས་ཀྱང་སྐྱོན་འདོན་རྒྱུ་མེད་པ་བཅས་ལ་ཟེར།

བརྟག་པ་གཉིས་པ། (རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ) རྒྱུད་བརྟག་པ་གཉིས་པ་འདི་ལ། རྒྱ་གར་དུ་རྒྱུད་རྒྱས་པ་ལས་ཕྱུང་བར་འདོད་པ་དང་། རྒྱུད་ལོགས་པ་བསྡུས་རྒྱུད་དུ་འདོད་ཚུལ་གཉིས་འབྱུང་ཡང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ནི། འདི་རྒྱུད་ལོགས་པ་བསྡུས་རྒྱུད་ཡིན་པར་བརྟག་གཉིས་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེས་ན་བརྟག་པ་སོ་གཉིས་པ་ལས་ཕྱུང་ཞེས་པའི་དོན་ནི། རྒྱུད་རྒྱས་པ་དེ་ལས་བསྡུས་ནས་གསུངས་པའི་བསྡུད་རྒྱུད་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་སོ། །ཞེས་གསུངས། (མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས) ཀྱེ་རྡོར་གྱི་རྒྱུད་བརྟག་པ་གཉིས་པ་འདི་ཀྱེ་རྡོ་རྗེའི་རྒྱུད་འབུམ་ཕྲག་ལྔ་པ་བོད་དུ་མ་འགྱུར་བ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལས་ཕྱུང་བར་མཁས་པ་འགའ་གསུང་། རྒྱས་པ་དགྱེས་པ་རྡོ་རྗེ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། སྒྲ་བཤད་ནི། བརྟག་པ་གཉིས་པ་ཞེས་པ་ནི་བརྟག་པ་ནི་འདིར་ལེའུའི་དོན་ཡིན་པས་ལེའུ་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཡིན་པས། རྒྱུད་བརྟག་པ་གཉིས་པ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་པྲཱ་ཀྲྀ་པ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས། སེམས་ཙམ་དུ་བཀྲལ་བ་དང་། མཚོ་སྐྱེས། མི་ཐུབ་ཟླ་བ། ཧེ་བ་ཧེ་ཛ་སོགས་ཀྱིས་དབུ་མར་བཀྲལ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་རང་ལུགས་དབུ་མར་བཀྲལ་བ་ཡིན་ཞེས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་གསུང་ངོ་། །བརྟག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་སྡུད་པ་པོ་ནི་རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ་ཡིན་པར་ཧེ་བ་ཧེ་ཛ་སོགས་ཀྱིས་བཤད་དོ། །

བརྟགས་པ་མཐའ་བཟུང་། ❶ དངོས་གནས་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་བློས་ཚོད་དཔག་བྱས་ནས་བཞག་པའི་དོན་ལ་ཟེར། ❷ ཚོད་ཚོད་བྱས་ནས་འཆར་བ་ལས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཁ་ཚོན་གཅོད་མི་ནུས་པའི་དོན།

བརྡ་པ། ❶ གློ་བུར་བའི་དོན་ཏེ། བརྡ་པའི་སྤང་ལྟུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བརྡ་བྱུང་བགོ་ཡུ་དང་བགོ་ཕྱིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བརྡ་པ་ནི་གློ་བུར་གྱི་དོན་དུ། མཚོ་ཊཱི་ཀ་དང་། སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙཱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་སོགས་ཚད་ལྡན་གྱི་གཞུང་མང་པོར་གསུངས་སོ། །❷ (ཕལ་སྐད་དུ) ཚ་གི་ཚི་གི་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག ཧུར་བ་ཧུར་བ། མགྱོགས་པོ་མགྱོགས་པོ། རིངས་པ་རིངས་པ། རྟབ་རྟབ་པོ། བྲེལ་བ། བྲེལ་བྱིང་། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། གཞོགས་སྒྱེགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཧ་ཅང་བརྡ་པར་མི་འདུག་ཅིང་བརྩུན་སྲུ་མ་ཉམས་པར་འཛོ་སྙེག་དང་ཀུན་ཏུ་རྩེ་བ་ལ་སོགས་པ་ལུས་དང་ངག་གི་ལས་སོ། །ཞེས་དང་། འཕུར་གཡེང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཤིན་ཏུ་བརྡ་པར་འདུག་ཅིང་འཁྲུད་པ་དང་ལོ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟལ་བག་བྱེད་པའོ། །ཞེས་འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་སོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཧུར་ཧུར་བ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རིངས་པ་རིངས་པ་ཅན་ནར་ཏེ། བརྡ་པའི་ཕྱིར་ཚིག་ལན་གཉིས་སུ་སྨྲས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བརྡ་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤང་བ། (འདུལ་བ) སྤང་ལྟུང་སུམ་ཅུའི་ཉེར་དྲུག་པ། བརྡ་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤང་བའི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དབྱར་གྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཟས་ལས་གཞན་པའི་རྙེད་པ་དབྱར་གྱི་ནང་ལོགས་སུ་སྦྱིན་བདག་ལས་ལེན་ཞིང་དགེ་འདུན་གྱིས་སྤྱིའི་ཚོམས་སུ་བདག་གིར་བྱ་ཐུས་པ་དང་། རྙེད་པ་དེ་སོ་སོར་བགོ་ཐུས་པ་དང་། བཞག་འཕྱིས་པ་གང་རུང་ལས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས་བརྡ་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤང་བ་སྤྱིའི་ངོ་བོ་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པར་སོ་སོར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དབྱར་གྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཟས་ལས་གཞན་པའི་རྙེད་པ་དབྱར་གྱི་ནང་ལོགས་སུ་སྦྱིན་བདག་ལས་ལེན་ཞིང་དགེ་འདུན་གྱིས་སྤྱིའི་ཚོམས་སུ་བདག་གིར་བྱས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་དང་། རྙེད་པ་དེ་སོ་སོར་བགོས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །དེ་རིམ་པ་བཞིན་བརྡ་བྱུང་བདག་གིར་བྱ་ཐུས་པའི་སྤང་ལྟུང་དང་། བརྡ་བྱུང་བགོ་ཐུས་པའི་སྤང་ལྟུང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། །མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས་འདི་ལ། དབྱར་རྙེད་བདག་གིར་བྱ་ཐུས་པ་དང་། བགོ་ཐུས་པ། བཞག་འཕྱིས་པ་དང་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ་གསུངས། གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དྲུག་སྡེས་དབྱར་གྱི་རྙེད་པ་དབྱར་གྱི་ནང་ལོགས་སུ་བདག་གིར་བྱས་པ་དང་། སོ་སོར་བགོས་པ་ལས་སྤང་བའི་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི། དབྱར་འདུལ་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། དབྱར་ནང་བརྡ་པ་སྟེ་གློ་བུར་དུ་བྱུང་བའི་རྙེད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤང་ལྟུང་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །བརྡ་པ་ནི་གློ་བུར་གྱི་དོན་ཡིན་པར་མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བརྡ་པའི་དབང་གིས་ཞེས་གློ་བུར་གྱི་དབང་གིས་ཏེ་རྐྱེན་དབང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བརྡ་

ཟླུང་བཞག་འཕྱིས་སམ་བགོ་འཕྱིས་པའི་སྤང་བའི་ངོ་ཏི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དབྱར་གྱི་རྒྱུ་ལས་ཟླུང་བའི་རྙེད་པ་རང་དབང་བ་དེ་གོས་ཕྲེད་པ་པོ་མ་བསྔོས་པར་གོས་འགེད་པའི་དུས་སུ་མ་བགོས་པར་བཞག་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སྒྲིང་གཞི་ནི་མཉན་ཡོད་དུ་དབྱར་ཟླ་བ་གསུམ་གྱི་ནང་ལོགས་སུ་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་རལ་གྲི་མཐྲུ་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གོས་ཀྱི་རྙེད་པ་ཆོས་གོས་མང་པོ་ཕུལ་བ་ན་དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱིས་གཉེར་དབྱར་གྱི་རྙེད་པ། ཁམ་བྱས་པར་བཞག་སྟེ་ཆོས་གོས་དེ་རྣམས་སྲིན་གྱིས་རྒྱུགས་ཏེ་རུལ་དུ་བརླགས་ནས་འདུག་པ་ལས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཆུད་ཟོས་པར་གྱུར་པའོ། །

བརྟད་པའི་སྤང་ལྟུང་། (འདུལ་བ) བརྟད་པ་ལས་ཟླུང་བའི་སྤང་བ་དང་འདྲ།

བརྟད་པར་འཇུག ཚ་གི་ཚི་གིའི་ངང་ནས་འཇུག་པ། བྲེལ་ཟིང་གིས་འཇུག་པ། མྱུར་བ་མྱུར་བར་འཇུག་པ། མགྱོགས་པོ་མགྱོགས་པོར་འཇུག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན།

བརྟད་པར་མི་འཇུག་པ། ཚ་གི་ཚི་གི་མེད་པར་སྡོད་སྡོད་བྱས་ནས་འཇུག་པའི་དོན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། གཞོགས་སྟེགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཏ་ཅང་བརྟད་པར་མི་འཇུག་ཅིང་བཙུན་སྲུ་མ་ཉམས་པར་འཛོ་སྣེག་དང་ཀུན་ཏུ་རྩེ་བ་ལ་སོགས་པ་ལུས་དང་ངག་གི་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བརྟན་མཁས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས། (འདུལ་བ) བརྟན་པའི་ཡན་ལག་བསྙེན་པར་རྫོགས་ནས་སྡོམ་རྒྱུན་བར་མ་ཆད་དུ་ལོ་བཅུ་ལོན་པ། མཁས་པའི་ཡན་ལག་འདུལ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་སོ། །

བརྟན་པ། ❶ འགྱུར་བ་མེད་པ། ❷ རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པའམ་མཁས་པའི་མིང་། ཁྲིས་པའི་ལྡོག་ཕྱོགས། ཚོམས་ལས། བརྟན་པས་བཙོན་ར་འདྲ་བའི་ཁྱིམ་སྤངས་ཀྱི། །འཇིག་རྟེན་ཕལ་པས་འདོད་སྤང་ཉུས་རེ་སྐན། །ཞེས་གསུངས། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ ཏུ ༤༦བ༡ལས། བརྟན་པ་ནི་མཁས་པ་སྟེ་འདོད་པའི་ཉེས་དམིགས་ཤེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ ཏུ ༡༢༢ན༤ ལས། བརྟན་པ་ནི་བློ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། ཞེས་སོ། །❸ ཞུམ་པ་མེད་པའི་དོན་ལའང་བཤད། ཚོམས་ལས། བརྟན་རྣམས་རི་བོའི་སྲོ་དག་ལས། །ས་སྟེང་ཁྲིས་པ་རྣམས་ལ་བལྟ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་༡༢༣ན༥ ལས། བརྟན་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞུམ་པ་མེད་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བརྟན་པའི་འཁོར་ལོ། འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག མངོན་བརྗོད་ལས། བརྟན་པའི་འཁོར་ལོ་སྨྲ་བའི་རྒྱལ། །བྱེར་ཕུད་ལྔ་པ་བློ་ཡི་གཏེར། །ཡེ་ཤེས་མེ་ལོང་འཇམ་དབྱངས་མཚན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བརྟན་གཡོ། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན། སྒྲ་བཤད་ནི། བརྟན་པ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་། གཡོ་བ་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གཉིས་ལ་ཟེར།

བརྟབས་བརྟབས་པོ། ཆེས་ཆེར་བརྟབས་པ་སྟེ། བརྟབས་པ་བས་ཀྱང་ཆེས་བརྟབས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཚ་གི་ཚི་གི། བྲེལ་བ་འཚུབ་འཚུབ། བྲེལ་བ་དང་དངངས་སྐྲག་འཚུབ་འཚུབ། མྱུར་བ་མྱུར་བ། མགྱོགས་པོ་མགྱོགས་པོ། རིངས་པ་རིངས་པ། བརྟབས་བརྟབས་པོ་རྣམས་ཕལ་ཆེར་དོན་འདྲ། རྟབ་རྟབ་པོ་ཞེས་ཀྱང་འབྲིའོ། །

བརྟབས་པ། མྱུར་བ། མགྱོགས་པོ། ཚ་གི་ཚི་གི། བློ་འཚབ་པ། རིངས་པ། བྲེལ་བ། སྐྲག་པ། བྲེད་པ། འཇིགས་སྣང་། བྲེལ་བ་དང་དངངས་སྐྲག་འཚུབ་འཚུབ། རྗེའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོ་ལས། མ་བརྟབས་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀུན་ཏུ་གྲགས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །(མ་བརྟབས་ཞེས་པ་གསུང་གི་ཡོན་ཏན་ཞིག་ཡིན) བརྟབས་པ་དང་། བརྟབས་བརྟབས་པོ་གཉིས་ནི། ཤས་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་ཙམ་མོ། །དཔེར་ན་མགྱོགས་པོ་དང་། མགྱོགས་པོ་མགྱོགས་པོར། རིངས་པ་དང་། རིངས་པ་རིངས་པར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལན་གཉིས་བཟླས་པ་ནི་ཆེས་ཆེར་གྱི་དོན་མཚོན་པ་ཡིན་ནོ། །མ་བརྟབས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བརྟུན་ངས། (འདུལ་བ) བྱ་བ་གང་ཞིག་ལ་རྟག་དཔྱད་མེད་པར་གྲུ་ཚོམ་དུ་འཇུག་སྐྱེན་པའམ་མྱུར་བའི་དོན་ཡིན། དབྱིན་སྐད་དུ་ impulsive ཟེར་བ་དེ་རང་ཡིན་པར་སེམས། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ ཅ ༧༣༠ བ༤ལས། བདག་གི་ཆུང་མ་དེ་ཡང་གཏུམ་པ། བརྟུན་ངས་པ། དྲག་ཤུལ་ཆེ་བ་ཡིན་པས་བུ་དེ་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་ན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༣༦ན༣ལས། བརྟུན་ངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྟད་སྐྱེན་པ་སྟེ། རྩོལ་བ་ལ་གཞོལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། བརྟུན་ངེས་པ་ནི་བརྩོན་པ་སྤྲོད་པ་དང་། གཟུ་ལུམ་དང་རང་བཙོ་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། བརྟུན་ངེས་པ་ནི་ཡི་གེ་མ་དག་ཅིང་། བརྟུན་ངས་ཀྱི་གོ་དོན་རྣམས་ལའང་དཔྱད་དགོས་པར་སྣང་ངོ་། །

བརྟུན་པ། (བརྟ་སྙིང) བརྩོན་པའི་བརྟ་སྙིང་ཡིན་པར་བཤད།

བརྟུལ། (རྟུལ་བའི་འདས་མ་འོངས) ❶ (འདུལ་བ) བསྡུས་པ། འདུལ་བའི་གཞུང་རྣམས་སུ། གནས་མལ་བརྟུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། བརྟུལ་བ་བྱས་སམ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ སྙིང་སྟོབས། བརྟུལ་བ་བརྟན་པ་ཞེས་དང་། དཔའ་བརྟུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ བརྩོན་འགྲུས། རྩོལ་བ། མའི་སོ་ཐར་གྱི་མདོའི་འགྲེལ་པ་ལས། སྒྲིམ་དཀའ་མོས་དེ་ལ། སང་དག་འཆི་འམ་སུས་ཤེས་ཀྱིས། །དེ་རིང་ཉིད་དུ་བརྟུལ་ཏེ་བྱ། །འཆི་བདག་སྡེ་ཆེན་དེ་དང་ནི། །བདག་དང་བཤེས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❹ རྩོ་ཟད་པའམ་རྩོན་པོ་མ་ཡིན་པའང་འཇུག རྟུལ་གྱི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བརྟུལ་བ་བརྟན་པ། བརྟུལ་བ་བརྟན་པོ་དང་དོན་འདྲ།

བརྟུལ་བ་བརྟན་པོ། འབད་པ་ཆེན་པོའི་དོན། བེའུ་བུམ་སྔོན་པོའི་མིང་བརྡ་གོ་དཀའ་བ་འགའ་ཞིག་བཤད་པ་སོམ་ཉིའི་མུན་སེལ་ལས་བཤད། བེའུ་འགྲེལ་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་བརྩོན་འགྲུས་དང་བརྟུལ་བ་བརྟན་པོས་སྒྲུབ་པར་མི་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། བརྟུལ་བ་བརྟན་པ་ཞེས་པ་སྙིང་འཁྱུར་བ་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད།

བརྟུལ་ཞུགས། སྤྱོད་པའི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། ཐར་གྱི་རྟིང་སྤྱོད་རྣམས་བརྟུལ་བའམ་བསྡུས་ནས་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །རྟུལ་ཞུགས་ཀྱང་འཐད།

བརྟུལ་ཞུགས་གནས། དཀའ་ཐུབ་ཅན། དྲང་སྲོང་། སྙོམ་ཆེན་པ། རྣལ་འབྱོར་པ། ཚོ་ཀློས་བཏང་གི་བྱ་བྲལ་བ་རྣམས་སོ། །

བརྟུལ་ཞུགས་རྫོགས་པ། དཀའ་ཐུབ་གྲུབ་པ། ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས། དཀའ་ཐུབ་གྲུབ་པ་ནི་བརྟུལ་ཞུགས་རྫོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བརྟེན་པ་ས་བོན་གྱི་ཀུན་གཞི། (སེམས་ཙམ) ཚོགས་བདུན་གྱིས་བཞག་པའི་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་གྱི་ས་བོན་ནོ། །

བལྟམ་པ། གང་བའི་དོན་ཏེ། གཏམས་པ་དང་དོན་གཅིག འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ ང ༡༢བ༡ལས། དེ་ནས་འདུན་པ་གདོང་ལ་མཆི་མ་ཆར་བཞིན་འབབ་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་གསོལ་པ། སེང་གེ་སྟག་གིས་བལྟམ་པ་དང་། །ཕྱུགས་རྫིས་བལྟམ་པའི་ནགས་ཚལ་དུ། །འབའ་ཞིག་སྐུ་གཉེན་དང་བྲལ་ནས། །འཕགས་པ་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །གོང་གི་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི། སེང་གེ་དང་སྟག་གིས་གང་བ་དང་། །ཕྱུགས་རྫིས་ཀྱིས་གང་བའི་ནགས་ཚལ་དུ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

བསྣམས་པ། རྐྱེས་པའམ་འཁྲུངས་པ།

བསླུ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ། བསླུ་བས་ངོམས་པར་མི་འགྱུར་བ། མཛེས་པའི་དོན་ཡིན།

བསྒོས་ཅི་འཚལ། བསྒོས་ཅི་དགོས་ཏེ། བསྒོས་མི་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

བསྒོས་པའི་རིགས་པ། འབྲས་བུ་རྣམས་འབྱུང་བ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་བསྒོས་པའོ། །འདི་ཡང་། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་དང་དེ་དག་གི་གཞི་རྣམས་སོ་སོའི་སྒོ་ནས་བ་ཆོལ་བའོ། །རྫེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསལ།

བསྔང་བ། (བརྡ་རྙིང) མགོན་ནམ་གྲོགས་ཀྱི་བརྡ་རྙིང་ཡིན་པར་བཤད། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། བསྔང་བས་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྟན་འགྱུར། བཀའ་ཡི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱ་གར་མཁས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ནས་གླེགས་བམ་དུ་བྱས་པ་ལ་བསྟན་འགྱུར་ཞེས་བྱའོ། །དཀའ་བ་དུ་མས་འཕགས་པའི་ཡུལ་བགྲོད་ནས། །མཁས་ཤིང་གྲུབ་པའི་པཎ་གྲུབ་མཐའ་ཡས་དང་། །རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཡི་དགོངས་འགྲེལ་དཔག་མེད་པ། །ཕྱོགས་འདིའི་བསོད་ནམས་ཞིང་དུ་ལེགས་པར་དྲངས། །དེ་ལྟར་བསྒྱུར་བའི་དགོངས་འགྲེལ་བསྟན་བཅོས་གང་། །བསྒྱུར་རོ་ཅོག་རྣམས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །ཕྱོགས་གཅིག་བསྡུས་ཤིང་གླེགས་བམ་ལ་བཀོད་ནས། །དཀར་ཆག་མཛད་ལ་བསྟན་འགྱུར་ཞེས་སུ་གྲགས། །ཞེས་བསྟན་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱིད་ཞིའི་རྒྱན་གཅིག་གི་དཀར་ཆག་རིན་ཆེན་མཛེས་པའི་ཕྲ་ཚོམས་ཞེས་བྱ་བ་ལས་གསུངས་སོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། གླེགས་བམ་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཅོ་བརྒྱད་ཙམ་བཞུགས་པར་གསུངས་ཀྱང་། གོང་དུ་བཤད་པའི་དཀར་ཆག་རིན་ཆེན་མཛེས་པའི་ཕྲ་ཚོམས་ལས། གླེགས་བམ་ཉིས་བརྒྱ་དང་ཉེར་ལྔ་ཡོད་པར་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཡི་དགོངས་འགྲེལ་འགྱུར་རོ་ཅོག །གླེགས་བམ་ཉིས་བརྒྱ་དང་ཉེར་ལྔའི་གྲངས། །མཐིང་ཤོག་ནམ་མཁའ་བཞུན་འདྲའི་ངོས་ཡངས་པོར། །དབྱུ་ཁང་སོ་སོར་ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་དང་། །རྗོ་རྗེ་སྙིང་སོགས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

བསྟན་འགྱུར་ནང་འདུལ་བའི་སྐོར་གླེགས་བམ་ཐེ་ཙམ་བཞུགས་སྐོར། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་སྐོར་བསྟན་འགྱུར་ནང་གླེགས་བམ་ཐེ་ཙམ་བཞུགས་སྐོར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བསྟན་བཅོས། <ཕྱསྨྲ> ① གཞུང་ངམ་དཔེ་ཆ་སྤྱིའི་མིང་། ② ཐེ་བྲག་ཏུ་ཤེས་རྒྱུད་འདུལ་བའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པའི་གཞུང་ལ་བསྟན་བཅོས་ཟེར། དཔེར་ན་ནང་པ་སངས་

རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་རྣམས་ལྟ་བུ། བཀས་བཅད་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་ལོ་ཙཱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོས། བསྟན་བཅོས་ལ་བསྟན་ཆོས་ཞེས་གསར་བཅོས་མཛད་ཀྱང་འདི་སྐབས་སྔར་སྲོལ་བཞིན་གནས་འདུག རྒྱས་པར་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གཟིགས་ན་ཤེས་སོ། །འཆོས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལ། བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་ཟེར། གྲྭ་བཤད་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཆོས་བསྟན་ནས་སློབ་མའི་བློ་བཅོས་པས་ན་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་མཁས་པ་འགའ་གསུང་ངོ་། །ཀརྨ་པ་བརྒྱད་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེའི་མཛོད་འགྲེལ་༧༣ལས། ངེས་ཚིག་ནི་འགྲེལ་པ་ལས། བསྟན་བཅོས་ནི་སློབ་མ་འཆོས་པའོ། །ཞེས་པས་ཕྱིར་སློབ་མའི་བློ་འཆོས་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་རྒྱུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གསུམ། ཤེས་བྱ་རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་པ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་དམ་པ་བར་མ་ཆད་པའི་མན་ངག་དང་ལྡན་པ། ཡི་དམ་ལྷའི་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་གསུང་གི་གནང་བ་ཐོབ་པ་དང་གསུམ། འདི་གསུམ་ནི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡན་ལག་དང་དེ་གསུམ་མ་ཚང་ཡང་དེ་གསུམ་རེ་རེས་ཀྱང་གཞུང་རྩོམ་པར་རུང་ངོ་། །

བསྟན་པ། ❶ (བྱེད་འབྲེལ་འདས་མ་འོངས) སྟོན་པ། (ད་ལྟ་བ) འཆད་པ། ❷ སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ། སངས་རྒྱས་ལེགས་བཤད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བསྟན་པ་ནི། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལྷ་དང་མི་བདུད་རྩིའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་སྤང་བར་བྱ་བ་དང་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་དང་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དག་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་སྟེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱལ་བས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཇི་སྙེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གྲྭ་བཤད་ནི། སྤང་བླང་གི་གནད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པས་ན་བསྟན་པ་ཞེས་བྱའོ། །❸ རྟོགས་པའི་བསྟན་པ། འགོག་ལམ་གཉིས་ལྟ་བུ།

བསྟན་པ་སྔ་དར། (འདུལ་བ) ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་གྱི་དུས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་བརྙེས། སྲོང་བཙན་གྱི་དུས་སུ་སྲོལ་བཏོད། ཁྲི་སྲོང་གི་དུས་སུ་དག་ཐེར་མཛད། ཁྲི་རལ་གྱི་དུས་སུ་སྐད་གསར་བཅད་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་འཕེལ་རྒྱས་སུ་གནས་པ་དེ། གླང་དར་གྱིས་མ་བསྣུབས་པའི་བར་གྱི་བསྟན་པའི་འཕེལ་རིམ་ལ་བསྟན་པ་སྔ་དར་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཅུང་ཟད་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་གྱི་རིང་ལ

རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་གི་སྟེང་དུ་སྤང་སྐོང་ཕྱག་བརྒྱ་པའི་གླེགས་བམ་སོགས་ནམ་མཁའ་ལས་བབས་པ་ཚིག་དོན་མ་ཤེས་ཀྱང་། མཚན་གཉན་པོ་གསང་བར་བཏགས་ནས་མཆོད་དེ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་བརྙེས། སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་དུས་སུ་བོད་ཡིག་ཕྱར་མེད་སྲོལ་བཏོད། བོད་ཀྱི་རྗེན་གྱི་གཙོ་བོ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེ་དང་། ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནེ་གཉིས་སྤྱན་དྲངས། ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་བཞེངས། སངས་རྒྱས་ཕལ་མོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་མང་པོ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ནས་བསྟན་པའི་སྲོལ་བཏོད། ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་དུས་སུ་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་དང་། སློབ་དཔོན་པདྨ་འབྱུང་གནས་ལ་སོགས་པ་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་གདན་དྲངས། བཻ་རོ་ཙ་ན་ལ་སོགས་པ་སད་མི་བདུན་རབ་ཏུ་བྱུང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དུར་སྒྲིག་འཛིན་པའི་རབ་བྱུང་གི་སྡེ་འཕེལ། ཀ་ཅོག་ཞང་གསུམ་སོགས་སྐད་གཉིས་སྨྲ་བའི་ལོ་ཙཱ་བ་མང་དུ་བྱུང་བས་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འགྲེལ་དུ་མ་བསྒྱུར། ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་རྒྱ་ནག་ཧྭ་ཤང་མ་ཧཱ་ཡ་ནའི་ལྟ་ངན་རིགས་པས་སུན་ཕྱུང་ནས་སྒོམ་རིམ་གསུམ་མཛད་དེ་ལྟ་སྒྲོད་རྣམ་པར་དག་པ་སྤེལ་བར་མཛད་དོ། །མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་གྱི་དུས་སུ་པཎྜི་ཛི་ན་མི་ཏྲ་ལ་སོགས་པ་མཁས་པ་དུ་མ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ། དམ་པའི་ཆོས་དུ་མ་བོད་དུ་བསྒྱུར་ཅིང་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་སྐད་གསར་བཅད་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་འཕེལ་རྒྱས་སུ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད། གླང་དར་གྱིས་མ་བསྣུབས་པའི་བར་གྱི་བསྟན་པའི་འཕེལ་རིམ་ལ་བསྟན་པ་སྔ་དར་ཞེས་བྱའོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། སྔར་ལྷ་ཐོ་ཐོ་གཉན་བཙན་གྱི་དུས་སུ་དབུ་བརྙེས་པ་ནས་བཟུང་ཞེས་གསུང་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ། “སྔར་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོའི་དུས་སུ་དབུ་བརྙེས་པ་ནས་བཟུང” ཞེས་འཁོད་འདུག་པ་ཡིག་ནོར་ཡིན་ངེས་ཤིང་། གཞན་ཡང་། སྲོལ་བཏོད་གསུང་རྒྱུ་ལ། “སྲོལ་གཏོད” ཅེས་འཁོད་འདུག་པ་ཡང་ཡིག་ནོར་རོ། །

བསྟན་པ་ཕྱི་དར། (འདུལ་བ) བསྟན་པ་ཕྱི་དར་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། བསྟན་པའི་མེ་རོ་སྨད་ནས་གསོས་ཚུལ་ནི། གླང་དར་གྱིས་བསྟན་པ་བསྣུབས་པའི་དུས་སུ། གཙང་རབ་གསལ། གཡོ་དགེ་བྱུང་། དམར་ཤཱཀྱ་མུ་ནི་སྟེ་མཁས་པ་མི་གསུམ་དཔལ་ཆེན་ཆུ་བོ་རིའི་སྒོམ་གྲྭ་ན་བཞུགས་པ་ན་བཙུན་པ་ཁྲི་ར་བྱེད་པ་མཐོང་ནས་གཏམ་དྲིས་པས། རྒྱལ་པོ་གླང་དར་གྱིས་བསྟན་པ་བསྣུབས་པར་ཤེས་ཏེ། འདུལ་བ་དྲེལ་ཁལ་གཅིག་བཀལ་ཏེ་མངའ་རིས་སྟོད་དུ་བྲོས་ནས་གར་ལོག་ནས་ལམ་ཐོན་ནས། ཧོར་ཡུལ་ཡུལ་དུ་ཕྱིན་ཏེ་སྐད་རིགས་མི་གཅིག་པའི་སར་བསྟན་པ་དར་བར་བྱ་སྙམ་པ་ལ་དར་བར་མ་ནུས་ཏེ་མདོ་སྨད་སྟོ་ངོས་ཀྱི་པི་རོ་ཙ་མཆོ་ན་ཚུར་བྱུང་སྟེ་ཏྭ་ལུང་རྡོ་རྗེ་བྲག་ར། ཡ་ཆུང་གནས་རྫོང་ཏན་ཏིག་ཤེལ་གྱི་ཡང་དགོན་ན་སྒོམ་ཞིང་ཡོད་པ་ལས། ཐ་ཚུ་ཁའི་ཕྱུགས་རྫིས་མཐོང་སྟེ་དགོངས་ཀ་མི་འདུག་པ་རྣམས་ལ་སྨྲས་

པས། ལས་དང་སྐལ་བར་ལྡན་པ་མོས་པས་སྐྱོད་པའི་ས་པ་སུ་གཟུ་གསལ་འབར་བྱ་བས་བསྐུར་ཕྱིན་པས་དད་ནས་རབ་ཏུ་འབྱུང་བར་ཞུས་པས། འདུལ་བའི་པོ་ཏི་གཏད་ནས་འདི་སློས་དད་ན་རབ་ཏུ་དབྱུང་གསུངས། བསླུས་པ་དད་དེ་མཆི་མ་བྱུང་ངོ་། །དེར་གཙང་གིས་མཁན་པོ་བྱས། གཡོས་སློབ་དཔོན་བྱས་ཏེ་དགེ་ཚུལ་དུ་བསྒྲུབས་སོ། །མཁན་སློབ་ལས་མིང་སྒྱུར་ཏེ་དགེ་བ་རབ་གསལ་དུ་བཏགས། ཕྱིས་ཐུགས་རབ་ཆེ་བས་དགོངས་པ་རབ་གསལ་དུ་བཏགས། དེ་ནས་བསྙེན་རྫོགས་ཞུས་པས་དགེ་སློང་ལྔ་མ་ཚང་བས་མི་འོང་གསུང་བ་དང་། ཤར་ལྷ་ལུང་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེ་བ་དགེ་སློང་གསུམ་ཁྲོང་ཐང་དུ་འདུག་པ་མཐོང་བས་བཅལ་ཏེ་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེ་དང་མཇལ་ནས་ཞུས་པས། ངས་རྒྱལ་པོ་བསད་པས་ཁ་སྐོང་མི་འོང་གི་ངས་བཅལ་གྱི་གསུངས་ཏེ། རྒྱ་ནག་ཧྭ་ཤང་ཀེ་བང་དང་། གྱི་བན་བྱ་བ་གཉིས་བཅལ་ཏེ་བཏང་ངོ་། །དེ་ནས་དགེ་ཚུལ་ལོ་གཅིག་ལོན་ཏེ་ཤར་གྱི་མཁན་སློབ་ཀྱིས་མཁན་སློབ་བྱས། ཆར་གྱིས་གསང་སྟོན་བྱས། རྒྱའི་དགེ་སློང་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་སྐོང་བྱས་ཏེ་ལྔའི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་སོ། །བོད་དབུས་ནས་ཀླུ་མེས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤེས་རབ་སོགས་མི་བཅུ་འོངས་ནས་བླ་ཆེན་ལས་སྡོམ་པ་བླངས། དེ་རྣམས་བོད་དུ་ཐོན་ནས་གནས་གཞི་བཟུང་ཞིང་སྡོམ་པ་སྤེལ་བས། བསྟན་པའི་མེ་རོ་སླད་ནས་གསོས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་སླར་ཡང་དར་བའི་འགོ་ཚུགས་པ་ལ་བསྟན་པ་ཕྱི་དར་ཞེས་བྱའོ། །སྟོད་ནས་གསོས་ཚུལ་ནི། ལྷ་བླ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱི་དུས་སུ་ལོ་ཙཱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་རྒྱ་གར་དུ་ཆོས་སློབ་པར་བཏང་བས་མཁས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏེ་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་བསྒྱུར། འཆད་ཉན་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ། ཆོས་ལོག་དང་སྔགས་ལོག་རྣམས་ཆར་བཅད་དེ་བསྟན་པ་རྣམ་པར་དག་པས་གངས་ཅན་པ་རྣམས་ལ་སྐུ་དྲིན་གྱིས་ཁྱབ་པར་མཛད་པ་ཡང་བསྟན་པ་ཕྱི་དར་རོ། །

བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་གྲུ་བཞི་ལམ་གྱིས་འཁྱེར་ཤེས་པ། མདོ་སྔགས་ཀྱི་གནད་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ལམ་དུ་བསྡུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་ཤེས་པ་ལ་ཟེར། དེའི་དོན་ལ། མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས། ཇོའི་རྗེའུ་ཏི་ལྟར་འཕང་ཡང་གྲུ་བཞི་ལམ་གྱིས་འབབ་པ་བཞིན། ཉམས་ལེན་གྱི་སྒོ་གང་ནས་བརྩམས་ཀྱང་བསྟན་པའི་གནད་ཐམས་ཅད་དེའི་ནང་དུ་ཁྲིག་ཁྲིག་འདུས་ནས་འོང་བ་ལ་བཞེད། ཡང་གཞན་དག་གིས། སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་བཞི། བསླབ་པ་གསུམ་དང་སྔགས་ཀྱི་ལམ་སྐྱེ་ལྡང་རྫོགས་ཀྱི་གྲུ་བཞི་བཞིར་བྱས་ནས་དེ་ཐམས་ཅད་ཚང་བའི་དོན་དུ་བཞེད། རྗེ་ངག་དབང་བྱམས་པས། ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་གསང་སྔགས་དང་བཅས་པ་ལ་ཟེར་ཏེ། ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་རྣམ་དག་འཁོར་བཅས་གྲུ་གཅིག མན་ངག་བདུན་དང་བསླབ་བྱ་ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་ལྔ་དང་བཅས་པ་གྲུ་གཅིག ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་བྲལ་ལྟ་བའི་སྐོར་གྲུ་གཅིག གསང་སྔགས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་

པའི་སྐོར་གྱུ་གཅིག་ཏུ་འདོག རྗེའི་བསྟོད་པ་དོན་ལྡན་མའི་འགྲེལ་པ་ལ་གཞི་བྱས། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སྟོན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་གྱུ་བཞི་ལམ་གྱིས་འཁྱེར་ཤེས་པ་ངའི་བླ་མ། ཇོ་བོ་རྗེ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཆོག་འདི་དཔྱད་གཞི་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

བསྟན་པ་ཕྱོགས་མཐར་སྐྱོང་བའི་དར་ཆེན་དྲུག རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་བསྟན་པ་ཕྱོགས་མཐར་སྐྱོང་བའི་སློབ་མ་དྲུག་ནི། སྟོད་ཤེར་བཟང་། སྨད་ཤེར་བཟང་། གུ་གེ་དག་དབང་གྲགས་པ། སྟོ་པ་རྒྱལ་མཚན་སེང་གེ བླ་མ་དཔལ་ལྡན་ཤེས་རབ། བླ་མ་ཡོན་ཏན་དཔལ་བ་རྣམས་སོ། །

བསྟན་པ་ལ་དགྲ་ལན་གསུམ་བྱུང་ཚུལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་དགྲ་ལན་གསུམ་བྱུང་ཚུལ་ནི། དགྲ་ལན་དང་པོ་བྱུང་ཚུལ་ནི། མུ་སྟེགས་པའི་ཇན་མོ་ཞིག་གིས་ནང་པའི་གཙིའི་སྒྲ་ལས་འགེམས་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཞིག་ཐོས་ཏེ། དེ་འོ་སྐལ་ལ་གནོད་མི་གནོད་བརྟག་པར་རིགས་སོ་སྙམ་ནས་བརྟགས་པ་ན། ལྷ་དང་ཀླུ་དང་གནོད་སྦྱིན་གྱིས་མཆོད་པས། །དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཏོག་སྟེ་འདི་བརྡུངས་པས། །མུ་སྟེགས་འཚལ་བའི་སྐད་པ་རྣམས་པར་འགེམས། །ཞེས་པར་རིག་ནས་དམག་དྲངས་ཏེ་བསྐྲུབས་སོ། །དགྲ་ལན་གཉིས་པ་ནི། དེ་ནས་ཅུང་ཟད་འཕེལ་ནས་ཡོད་པའི་ཚེ། ཉི་འོག་གི་རྒྱལ་པོ་ཧཱུ་ཙཏྟས་ཟབ་ཆེན་གྱི་གོས་སྲུབས་མེད་པ་ཏ་ཟིག་གི་རྒྱལ་པོ་ལ་སྐྱེས་སུ་བསྐུར་བ་ན། སྟེས་དབང་གི་ཐགས་རིས་ལ་སྙིང་གའི་ཐད་དུ་རྐང་རྗེས་འདྲ་བ་ཞིག་བྱུང་བས། ངན་སྔགས་བྱེད་དོ་སྙམ་ནས་ཐེ་ཚོམས་སྐྱེས། ཡང་ལན་ཅིག་གི་ཚེ་ཤིང་སྐྱེས་སུ་བསྐུར་བར་འདོད་པ་ལ། བྲམ་ཟེ་ཞིག་གིས་སྔགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གྲོ་ག་ལ་བྲིས་པ་མང་པོ་ཉི་འོད་ལ་བཞག་པ་ལས་རླུང་གིས་འཁྱེར་ཏེ། ཀ་ལའི་འབྲས་བུ་ཁ་བྱེ་བའི་ནང་དུ་སོང་། དེ་ལ་སོགས་པ་ཤིང་ཏོག་རྣམས་སྒྲོམ་བུ་མར་ཁྲུས་བཀང་བའི་ནང་དུ་བཅུག་སྟེ་ཏ་ཟིག་གི་རྒྱལ་པོ་ལ་བསྐུར་བ་ན། ཤིང་ཏོག་གི་ནང་ནས་ངན་སྔགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བྱུང་བས། ངེས་པར་ངན་སྔགས་བྱེད་དོ་སྙམ་ནས་ཏུ་རུཥྐའི་དམག་དྲངས་ཏེ་མ་ག་དྷའི་ཡུལ་ཀུན་བཅོམ། དཔལ་ན་ལེནྡྲ་ཡང་གནོད་པ་ཆེན་པོ་བྱུང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱང་ཐག་རིང་པོར་བྲོས་སོ། །དགྲ་ལན་གསུམ་པ་བྱུང་ཚུལ་ནི། དེ་ནས་ཡང་ཅུང་ཟད་འཕེལ་ནས་ཡོད་པའི་ཚེ། ནང་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞིག་ཏུ་ཕྱི་རོལ་པའི་སློང་པོ་གཉིས་སློང་དུ་འོངས་པ་ལ། དགེ་ཚུལ་གཏུམ་པོ་འགས་ཁྲུས་ཆུ་གཏོར་བས་ཁྲོས་ཏེ་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་ཉི་མ་བསྒྲུབས་ནས། ནང་པའི་ལྷ་ཁང་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞི་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་བསྲེགས། ཁྱད་པར་དུ་དཔལ་ན་ལེནྡྲའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་བཞུགས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་རཏྣ་སཱ་ག་ར། རཏྣ་ད་དྷི། རཏྣ་རཉྫ་ཀ་ཞེས་བྱ་བའི་ལྷ་ཁང་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་གསུམ་ཆར་ཡང་

ཚིག་གོ། རཏྣ་ད་ཏྟི་ཞེས་བྱ་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་དགུ་ཐོག་ཏུ་ཡོད་པའི་སྟེང་ཁང་གི་སྒྲོགས་བམ་འགའ་ཞིག་ལས་ཆུའི་རྒྱུན་བབས་ཏེ་མེ་བསད། ཆུ་རྒྱུན་ཁྱབ་ཚད་དུ་སྒྲོགས་བམ་རྣམས་མ་ཚིག་པར་བཤད་དོ། །མདོར་ན་མི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྣོད་ཆ་བཅོ་ལྔར་བདང་བའི་ཆ་བཞི་དགྲ་སྒྲ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤུབ་ཅིང་། ཆ་གཅིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཤུབ། ལྷག་མ་ཆ་དགུ་ཙམ་མེའི་དགྲ་བྱུང་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ཤུབ་པས། ད་ལྟ་ཆ་གཅིག་ལུས་པར་གྲགས་སོ། །རྒྱས་པ་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་སོགས་སུ་གཟིགས།

བསྟན་པ་ལ་ཕྱུགས་པ་མ་རྫོགས་པ། (འདུལ་བ) ཕྲང་བྱ་ཡོད་ཚད་སྤྲོང་བ་མ་ཡིན་པར་རང་གིས་ཤུས་ཚོད་ཙམ་ཞིག་སྤྲོང་བའི་ནང་པའི་རབ་བྱུང་། དགེ་ཚུལ་ཕ་མ་གཉིས། དགེ་སློབ་མ་རྣམས་ལྟ་བུ།

བསྟན་པ་ཤེད་སྐྱེད་ཀྱི་འཛའ་ས། བརྟེ་ཤེད་སྐྱེད་ཀྱི་ལུང་དང་འདྲ། དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བསྟན་པའི་སྙིང་པོ། ❶ (མདོ་ལུགས) སྟོང་པ་ཉིད། རྗེའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལས། བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། །ཅེས་དང་། ཡང་། རྗེའི་གསུང་ལས། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་མ་ལུས་སྡེ་སྣོད་གསུམ། །དེ་ཕྱིར་བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ བསླབ་པ་གསུམ། ❸ (སྔགས་ལུགས) གསང་བ་འདུས་པ།

བསྟན་པའི་གདང་རབས་བདུན། (འདུལ་བ) སྟོན་པའི་གདང་རབས་བདུན་དང་འདྲ། བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་པོ་དང་། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན། ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་སོགས་ན། “བསྟན་པའི་གདང་རབས་བདུན” ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་། སྟོན་པའི་བསྟན་པ་གང་ལ་གཏད་པའི་ཡུལ་ལམ་རྒྱུད་རིམ་ཡིན་པས “བསྟན་པའི་གདང་རབས་བདུན” ཞེས་སྨྲས་ཀྱང་འཐད་དོ། །

བསྟན་པའི་ཐ་མ། ཆོས་བསྟན་པའི་མཇུག་ཏུའམ་མཐར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དགེ་བཤེས་སྟོན་པའི་ཞལ་ནས། ཐེག་ཆེན་གྱི་བླ་མ་བྱ་བ་བཤད་པ་ན་འབྱམས་སླས་པར་གོ་བ་བསྐྱེད་ལ་ལག་ཏུ་ལེན་པ་ན་བསྟན་པའི་ཐ་མ་ལ་གང་ཕན་དང་ཐད་ཀར་དོན་དུ་གང་འགྱུར་སྟོན་པ་ཞིག་དགོས་གསུང་ངོ་། །ཞེས་པའི་བསྟན་པའི་ཐ་མ་ལ་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ཙམ་སྣང་སྟེ། བ་སོའི་ཆོས་རྗེའི་མཆན་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཐ་མ་ལ་ཞེས་འབྱུང་ལ། པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་ལམ་རིམ་ཟིན་བྲིས་༨ན༩ལས། བསྟན་པའི་ཐ་མ་ཞེས་པ་ནི། ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཐ་མ་ཟེར་རྒྱུ་མ་ཡིན་གྱི། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་གང་འདྲ་ཞིག་བསྟན་ཀྱང་དེའི་མཇུག་ཏུ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གསུངས། ཞེས་གསུངས་སོ། །༥གོང་ས་༥རྒྱལ་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་གིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་འགྲེལ་ལོ། །

བསྟན་པའི་དཔལ་འབྱུར་ཞེས་སོགས། བསྟན་པའི་དཔལ་འབྱུར་བླ་མའི་ཞབས་པད་བརྟན། །བསྟན་འཛིན་སྐྱེས་བུ་ས་སྟེང་ཡོངས་ལ་ཁྱབ། །བསྟན་པའི་སྦྱིན་བདག་མངའ་ཐང་འབྱོར་བ་རྒྱས། །བསྟན་པ་ཡུན་རིང་གནས་པའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག །ཅེས་པའི་ཚིགས་བཅད་གཅིག་པོ་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ནི། རྒྱལ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་སོག་ཡུལ་ཕེབས་སྐབས། བོང་གི་སྦྱིན་བདག་ས་སྐྱོང་བཀྲ་ཤིས་རབ་བརྟན་པས་ཆིབས་ཡོབ་ལ་འཇུས་ནས། བསྟན་པའི་དཔལ་འབྱུར་བླ་མའི་ཞབས་པད་བརྟན། །བསྟན་འཛིན་སྐྱེས་བུ་ས་སྟེང་ཡོངས་ལ་ཁྱབ། །ཅེས་ཚིག་རྐང་གཉིས་འཕྲུལ་རྩོམ་མཛད་ཐོག མཆི་མས་བཀྲངས་ཏེ་གསུང་རྒྱུ་མ་ཐུང་བས། བསྟན་པའི་སྦྱིན་བདག་མངའ་ཐང་འབྱོར་བ་རྒྱས། །བསྟན་པ་ཡུན་རིང་གནས་པའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག །ཅེས་པའི་ཚིག་རྐང་ཕྱི་མ་གཉིས་ཆིབས་ཐོག་ནས་གནང་བས་ཚིག་དོན་ཟབ་ཅིང་བྱིན་རླབས་ཆེ་བར་གྲགས་སོ། །

བསྟན་འབར་མ། བསྟན་འབར་མ་འདི་ཟླ་བ་སྒྲོན་མའི་མདོ་ཡི་སྐད་ཆ་བོད་དུ་མ་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་ནང་ནས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བཏུས་པ་ཡིན། ཞེས་སློང་རྡོལ་བླ་མའི་གསུང་འབུམ་གླེགས་བམ་གཉིས་པ་༦༠༩ལས་བཤད།

བསྟན་མ་བཅུ་གཉིས། ༡ རྡོ་རྗེ་ཀུན་གྲགས་མ་ཡོན་མོ། (བྱང་གི་གནམ་མཚོ་ཕྱུག་མོ་ན་གནས། གཡས་ཕུར་པ། གཡུ་འབྲུག་ལ་ཆིབས་པ) ༢ རྡོ་རྗེ་གཡའ་མ་སྐྱོང་ཡོན་མོ། (ལྷ་འབོད་ལྷ་རི་ན་གནས། གཡས་ཟངས་ཀྱི་ཕུར་པ། དྲེལ་རྟ་རྐྱང་སེར་ལ་ཆིབས་པ) ༣ རྡོ་རྗེ་ཀུན་བཟང་དཀར་མོ། (ལ་ཕྱི་གངས་ཀྱི་རྭ་བ་ན་གནས། གཡས་རྡོ་རྗེ་རྩེ་ལྔ་པ། སེང་གེ་ལ་ཆིབས་པ) ༤ རྡོ་རྗེ་གཙོ་མོ་ཡོན་མོ། (ཡར་འབྲོག་གངས་ཀྱི་མཚོ་ན་གནས། གཡས་ལྕགས་ཕུར། གསེར་ཤ་ཡུ་མོ་ལ་ཆིབས་པ) འདི་བཞི་ལ་བདུད་མོ་བཞི་ཟེར། ༥ རྡོ་རྗེ་སྤྱན་གཅིག་མ་དཀར་མོ། (ལྷ་ཕུ་གངས་ཀྱི་རི་ལ་གནས། གཡས་ནད་རྐྱལ། དུང་ཤ་དཀར་མོ་ལ་ཆིབས་པ) ༦ ཁ་རག་ཁྱུང་བཙུན་རྡོ་རྗེ་དཔལ་གྱི་ཡུམ་སེར་མོ། (གཙང་དབུས་དུ་མཚམས་ཇོ་མོ་ཁ་རག་ན་གནས། གཡས་མདའ། ཁྱུང་ལ་ཆིབས་པ) ༧ རྡོ་རྗེ་ཀླུ་མོ་དཀར་མོ། (བྱང་སྟོད་གསེར་ཆེན་དྭངས་དམར་མཚོ་ན་གནས། གཡས་དབྱུག་པོ། ཕག་ལ་ཆིབས་པ) ༨ རྡོ་རྗེ་དྲག་མོ་རྒྱལ་ལྷུང་ཁྲུ། (རྨ་རི་རབ་འབྱམས་སམ། རྨ་ཆེན་སྤོམ་ར་ན་གནས། གཡས་ཕུར་པ། ཤ་བའམ་འབྲོང་ལ་ཆིབས་པ) འདི་བཞི་ལ་གནོད་སྦྱིན་མོ་བཞི་ཟེར། ༩ གོང་བཙུན་དེ་མོ་དཀར་མོ། (གོང་ཡུལ་བྲེ་སྣ་རི་གདོང་ན་གནས། གཡས་བུམ་པ། གོང་རྟ་དཀར་པོ་ལ་ཆིབས་པ) ༡༠ བཙན་ལ་ལོ་རོལ་བའི་རྡོ་རྗེ་སྨན་གཅིག་མ་དམར་མོ། (གཉལ་མོ་རོའི་གནས་ན་གནས། གཡས་ཕུར་པ། དྲེལ་ནག་ཁ་སེར་ལ་ཆིབས་པ) ༡༡ སྨན་བཙུན་རྡོ་རྗེ་གཡར་མོ་སི་ལ་དམར་ནག (གཙང་སྟོད་ཇོ་མོ་ནག་རྒྱལ་ན་གནས། གཡས་ཕུར་པ། ཤ་བ་ཡུ་མོ་ལ་ཆིབས་པ) ༡༢ རྡོ་རྗེ་གཡུ་སྒྲོན་མ་ཡོན་མོ། (ཤ་འུག་གོའམ་མདོ་ཁམས་གཡུ་རིའི་

གནས་མཆོག་ན་གནས། གཡས་ཅང་ཏེའུ། གཡུ་ཡི་སེང་གེ་ལ་ཆིབས་པའོ) འདི་བཞི་ལ་སྨན་མོ་བཞི་ཟེར། སྐྱོང་རྫོང་ལྷ་མས་བསྟན་མ་བཅུ་གཉིས་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པར་བཤད།

བསྟན་མེད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས། (མཛོད) རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ལ་ཟེར། མཆིམས་མཛོད་དེབ་གཟུགས་༣༩༢ལས། བསྟན་དུ་ཡང་མེད་ལ་ཐོགས་པ་ཡང་མེད་པའི་གཟུགས་ནི་རིག་བྱེད་མིན་པ་ལས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བསྟན་རིམ། ལོ་རྩ་བ་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཇོ་བོའི་ཆོས་རྣམས་ཁུ་བོ་རྔོག་ལོ་རྩ་བ་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་ལས་གནས་ནས་བསྟན་རིམ་མཛད།

བསྟན་རིམ་ཆེ་ཆུང་། ལོ་རྩ་བ་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་ཀྱི་སློབ་མའི་གཙོ་བོ་གྲོ་ལུང་པ་བློ་གྲོས་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་མཛད། འདི་ཇོ་བོའི་ལམ་སྒྲོན་གྱི་དགོངས་འགྲེལ་ཞིང་། རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པས་འདིའི་སླེགས་བམ་གཟིགས་དུས་སུ་མཆོད་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྔུ་བ་མཛད་ཅིང་། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ཡང་ཕལ་ཆེར་འདི་དང་མཐུན་པར་མཛད་པར་བཤད།

བསྟན་བཤད། མདོར་བསྟན་དང་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་བསྡུས་མིང་།

བསྟི་སྟང་། ལུས་ཀྱི་གུས་འདུད་དང་། བཀུར་སྟིའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད།

བསྟི་གནས། ❶ ངལ་གསོ་བའི་གནས། ❷ རྒྱུན་དུ་སྡོད་སའི་གནས་ཀྱི་མིང་།

བསྟི་བ། (བྱེད་མེད་མ་འོངས) ངལ་གསོ་བའི་བརྡ་རྙིང་ཡིན་པར། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་སོགས་གསུང་། ད་ལྟ་བར་སྟི་དང་། འདས་པར་བསྟིས། སྐུལ་ཚིག་ལ་སྟིས་འབྲི་ཞེས་གསུངས། ངལ་གསོ་བའི་བརྡ་རྙིང་ཡིན་པར། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློ་གསུང་།

བསྟིང་བ། (བྱེད་མེད་མ་འོངས) བརླས་ཐབས་ཀྱིས་ཟུར་གྱིས་འཕྱ་བ། སྟིང་བ་ལ་གཟིགས།

བསྟིང་ཚིག ❶ ཟུར་གྱི་འཕྱ་བའི་ཚིག འཕྱ་སྨོད་དམའ་འབེབས་ཀྱི་ཚིག རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས། དེང་དུས་སྒོ་གསུམ་མི་དགེའི་དོ་ར་ན། །ཁྱུ་བྱུའི་གར་མཁན་ཚུལ་འཆོས་གོས་གྱོན་པའི། །ཚེར་རྐྱེམ་མང་པོའི་རྣམ་ཐར་འཁྱོག་པའི་ཚིག །མཐོང་ཚེ་དཔྱོད་ལྡན་ཕལ་ཆེར་བསྟིང་ཚིག་སྨྲ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ སྨན་འབྱིན་པའི་ཚིག བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་། དངོས་ཤུགས་འགལ་བའི་ཚིག་སྨྲས་ནས་གཞན་ལ་ཐོལ་བའི་མིང་དུ་བཤད། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་མཆོག་པས། བསྟིང་ཚིག

ཅེས་པ་དངོས་བསྟན་དང་། །ཤུགས་བསྟན་མི་མཐུན་པ་ཡི་ཚིག །ཀློས་ན་གཞན་ལ་རྒོལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བསྡིང་སྐད། ཚོད་ལྟ་བ། གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཚོད་དཔོག་པའི་དོན། ཕལ་སྐད་དུ། ཉམས་ཚོད་ལེན་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་སེམས། སྐུན་འདྲིན་པ་དང་། འཕྱ་བའི་ཚིག་ཏུ་འང་བཤད་དོ། །

བསྟེན་པ། ❶ (ཁྲིད་འབྲེལ་འདུས་མ་འོངས) བསྙེན་པའི་དོན་ཡིན། རྒྱས་པར་བཤད་ན། གང་ཞིག་ལ་བློ་ཉེ་ཞིང་དེའི་ཡོན་ཏན་འཐོབ་དོན་དུ་བརྩོན་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་བླ་མ་བསྟེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡང་ན་ཡོན་ཏན་སློབ་པའི་དོན་དུ་རེ་བ་ཞུ་བ། གྲ་བཤད་ནི། བསྟེན་པ་སྟེ་བསྙེན་པའམ་བློ་ཐག་ཉེ་པོ་བྱེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །བསྟེན་པ་དང་བསྙེན་པ་གཉིས་དོན་འདྲ་བར་འཇུག་ཚུལ་ནི། དེབ་ཐེར་ལས། ཕྱི་ནས་རྗེ་བཙུན་གཞོན་ནུ་བློ་གྲོས་ཀྱི་ཞབས་དྲུང་དུ་ཡང་དག་པར་བསྙེན་ཏེ་སྡེ་སྣོད་ཕལ་ཆེ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ ཉམས་སུ་སྤྱོང་བའམ་སྤྱོད་པའམ་སྤྱད་པ། འཁྲིག་པ་བསྟེན། སྨན་བསྟེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། བསྟེན་པར་བྱ་བ་ནི་ཉམས་སུ་སྤྱོང་བར་བྱ་བའོ་ཞེས་གསུངས། ❸ གཏུགས་པ། སྨན་པ་བསྟེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ སེམས་གནད་དུ་ཕབ་པ། དྲན་ཤེས་བསྟེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❺ བརྟེན་པའམ་འགྲོགས་པའི་དོན་དུ་འང་ཁུ་ནུ་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་གསུང་། ❻ གོམས་པར་བྱེད་པ། སློབ་སྤྲིང་གི་དཀའ་འགྲེལ་༡༢༡ན༣ལས། བསྟེན་པ་ནི་གོམས་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བསྟེན་པར་བྱ་བ། ❶ ཉམས་སུ་སྤྱོང་བར་བྱ་བ། ❷ ཡོན་ཏན་བླང་བའི་ཡུལ།

བསྟོད་སྔགས། ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ། ཕྱིར་བསྟོད་པ་དང་སྔགས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་། ནང་གསེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྲ་མོ་ཡོད་དེ། བསྟོད་པ་ནི་ཕྱིར་བཏང་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ། བསྔགས་པ་ནི་གཞན་གྱིས་རང་ལ་དྲིས་པ་ན་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ལ་ཟེར་ཏེ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ལས། བསྟོད་པ་ནི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་སོ། །ཞེས་དང་། བསྔགས་པ་ནི་གཞན་གྱིས་དྲིས་པ་ན་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྟོད་ཆེན་བཞི། ❶ ༡ ཙཀྲ་གོ་མིས་མཛད་པའི་འཇམ་དབྱངས་མཚིང་ཡོན་མའི་བསྟོད་པ། ༢ ཙཀྲ་གོ་མིས་མཛད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་མཇུབ་ཀེར་གྱི་བསྟོད་པ། ༣ མཐོ་བཙུན་གྲུབ་རྗེས་མཛད་པའི་ཐུབ་དབང་གི་བསྟོད་པ་ལྷ་ལས་ཕུལ་བྱུང་། ༤ སློབ་དཔོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲོལ་མའི་བསྟོད་པ་མེ་ཏོག་ཕྲེང་འཛིན་དང་བཞིའོ། །❷ རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་བསྟོད་

ཆེན་བཞི་ནི། ༡ ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལ་བསྟོད་པ་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ། ༢ འཇམ་དབྱངས་ལ་བསྟོད་པ་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོ། ༣ བྱམས་པའི་བསྟོད་ཆེན། ༤ རྣམ་རྒྱལ་མའི་བསྟོད་པ་དང་བཞིའོ། །(རྣམ་རྒྱལ་མའི་བསྟོད་པ་ནི། ས་གསུམ་འགྲོ་བའི་རེ་སྐོང་དངོས་གྲུབ་གཏེར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་བསྟོད་པ་འདིའོ) དང་པོ་གསུམ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲགས་ལ་ཕྱི་མའི་གྲངས་འཛིན་ལ་མི་མཐུན་པ་འགའ་རེ་སྣང་ངོ་། །

བསྟོད་ཚོགས། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟོད་ཚོགས་དང་འདྲ།

ཐ

ཐ་གྲུ། ཐག་གྲུ་ལ་གཟིགས།

ཐ་གྲུའི་སྤོ། ཁྲབ་འཇུག་གི་མིང་སྟེ། ཁྲིམས་པའི་དུས་ཐ་གྲུའི་སྐེ་རགས་བཅིངས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པའམ། ཡང་ན། ཁྲབ་འཇུག་གི་ཆུང་མ་ལྷ་མོ་གྲགས་ཅན་མས་ཁྲབ་འཇུག་གི་མགོ་ལ་མེ་ཏོག་འཇོག་པར་འདོད་པ་ལ་མ་བསླབས་ནས་སྤོ་བ་ལ་བཞག་པས་མེ་ཏོག་སྤོ་བར་བཏགས་སོ། །

ཐ་ཚད། དམན་པའི་ནང་ནས་དམན་པའམ། ངན་པའི་ནང་ནས་ངན་པ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༥༨བ༤ལས། ཐ་ཚད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆེས་ལྷག་པར་སྨད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐ་སྙད། ❶ མིང་། བརྡ། ❷ ཐ་སྙད་འདོགས་མཁན་གྱི་བློའམ་འདུ་ཤེས། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འགྲེལ་སྙིང་པོ་མཆོག་ལས། ཐ་སྙད་ནི་འདུ་ཤེས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐ་སྙད་བརྒྱད་ལྡན། དགེ་སློང་མ་ཐ་སྙད་བརྒྱད་ལྡན་ནི། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པ། ལྟ་བ་མཐུན་པ། མཚན་མི་མཐུན་པ། ལུས་བསྙེན་དུ་རུང་བ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། ཐ་སྙད་གསུམ་དང་ལྡན་པ། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོས་ཅན་མ་ཡིན་པ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །

ཐ་སྙད་ལྔ་ལྡན། མི་ཡིན་པ། སྨྲ་ཤེས་པ། དོན་གོ་བ། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། མ་ནིང་མ་ཡིན་པའོ། །

ཐ་སྙད་དང་ལྡན་པ། སྨྱོ་བ་མ་ཡིན་པ།

ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ། ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་གྲགས་པ། གྲགས་པ་ནི་འདིར་སྣང་ཞིང་སྤྱོང་བའམ་གྲུབ་པའི་དོན དེ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་མི་གནོད་པ། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་མི་གནོད་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ཞིག་ལ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་གྲགས་པ་ཡིན་པ་དང་ཇི་ལྟར་གྲགས་པའི་དོན་དེ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་མེད་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལའང་རང་བཞིན་ཡོད་མེད་ཚུལ་བཞིན་དུ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་གནོད་པ་མི་འབབ་པ་ཞིག་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་ལ། དེ་ལས་ལྡོག་པ་ནི་མེད་པར་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དང་ཡོད་པ་གཉིས་དོན་གཅིག

ཐ་སྙད་བདེན་པ། (དབུ་མ) ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ། ཐ་སྙད་འདི་འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ ༼མ༽ ༡༢༣བ༩ལས། གཞན་ཡང་བདེན་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། རྣམ་པ་གཉིས་པོ་གང་ཞེ་ན། གང་འདི་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ ༼ཅི༽ ༡༢༧ན༧ལས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་རྣམས་བདེན་པས་ན་ཐ་སྙད་བདེན་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ཙམ་དུ་བདེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་མདོ་ལས་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་རྣམས་ལ་གང་ཡོད་པར་བདེན་པ་ལ་ཡང་བདེན་པ་ལ་ཡང་དེ་བདེན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་དམ་པ་ཉིད་བདེན་པས་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་། །དོན་དམ་བདེན་པ་ཐབས་བྱུང་གྱུར་པ་སྟེ། །དེ་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་གང་གིས་མི་ཤེས་པ། །དེ་ནི་རྣམ་རྟོག་ལོག་པས་ལམ་ངན་ཞུགས། །ཞེས་གསུངས།

ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ། (དབུ་མ) ཡུལ་དེའི་ཡིན་ལུགས་ལ་མི་དཔྱོད་པར། ཡུལ་དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཟེར། འདི་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ། མ་དཔྱད་པའི་ཤེས་པ། འཇིག་རྟེན་པའི་གྲགས་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། མ་དཔྱད་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་པ་དཔྱད་པ་ཡེ་ནས་མི་བྱེད་པའི་དོན་མིན་པར་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ནི་ཆོས་གང་ལའང་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། སྣང་བའི་དོན་དེ་བློ་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་དོན་གྱི་ཡིན་ཚུལ་ལ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཡིན་སྙམ་དུ་མི་དཔྱོད་པའི་ཤེས་པ་མ་བརྟགས་པར་འཇུག་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ཉིད་ལ་མ་དཔྱད་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། བརྟག་པ་ཡེ་མི་བྱེད་པ་ནི་མིན་ནོ། །འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་པའམ་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་ཞིང་གྲགས་པ་ལྟར་འཇུག་གི། ཡིན་ལུགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་དཔྱད་ནས་འཇུག་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཞེས་བྱ་བའང་ཡིན་པས་འདི་འདྲའི་ཤེས་པ་ནི་གྲུབ་མཐས་བློ་བསྒྱུར་མ་བསྒྱུར་ཐམས་ཅད་ལ་འོང་བས་ཇི་འདྲ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་འདུག་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་པའི་གྲགས་པའམ་མ་དཔྱད་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསྒྱུར་བའི་འཇིག་རྟེན་པ་བོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་མི་བཟུང་ངོ་། །གྲུབ་མཐས་བློ་བསྒྱུར་བ་ལའང་ཇི་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་གྲགས་པ་ལྟར་རམ་འོན་ཏེ་དེ་བོ་ན་ཉིད་དུ་དེ་ལྟར་གནས་སམ་ཞེས་དཔྱོད་པའི་བློ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་དེའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་དཔྱོད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ག་ལ་དགོས། དེས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྨོན་པོ་གྲུབ་མཐའ་དང་བྲལ་བ་བོ་ན་ལ་འཇོག་བ་མ་ཡིན་གྱི། རློམ་ཕྱི་རློམ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མ་དཔྱད་པའི་བློའི་འཇུག་ཚུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འདུག་བལྟས་པས་ཆོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཤེས

པ་དེ་ལ་གྲགས་པ་ནི་སྣང་བའམ་སྤྱོད་པའི་བརྡ་སྐད་འདོགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་རྣམས་སོ། །ལས་འབྲས་དང་ས་ལམ་ལ་སོགས་པ་ཕལ་པ་ལ་མ་གྲགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐོས་པ་དང་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པས་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་ཡིན་ཚུལ་ལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་མི་དཔྱོད་པའི་ཤེས་པ་རང་དགའ་བ་ལའང་སྣང་བ་ཡིན་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བརྡ་སྐད་པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་མི་གནོད་པ། (དབུ་མ) དཔེར་ན་ཐག་པ་སྦྲུལ་ཡིན་པ་ལ་བརྡ་སྐད་པའི་ཚད་མ་གཞན་ཐག་པ་སྦྲུལ་མིན་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མས་གནོད་པ་ལྟར་སོང་བའོ། །

བརྡ་སྐད་པའི་ཤེས་པར་གྲགས་པ། (དབུ་མ) བརྡ་སྐད་པའི་ཤེས་པ་ལ་གྲུབ་པ་སྟེ། དེ་ལ་སྣང་བའམ་དེས་སྤྱོད་པའི་ཡུལ་རྣམས་ལ་ཟེར། དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པར་གྲགས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །

བརྡ་སྐད་ཚད་གྲུབ། (དབུ་མ) ❶ བརྡ་སྐད་པའི་ཚད་མས་ཇི་ལྟར་བཞག་པ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ། བརྡ་སྐད་ཚད་གྲུབ་ཟེར། དཔེར་ན། བུམ་པ་ངེས་པའི་ཚད་མས་བུམ་པ་ཇི་ལྟར་གཞལ་བ་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་བུམ་པ་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་བརྡ་སྐད་དེ་ཚད་མའམ་མི་བསླུ་བའམ་ཡང་དག་པ་ཡིན་པ་དང་། དེས་ཇི་ལྟར་བཞག་པ་ལྟར་གྲུབ་པའོ། །སྤྱིར་བཏང་། བརྡ་སྐད་ཚད་གྲུབ། ཚད་གྲུབ། ཚད་མས་གྲུབ་པ། ཡོད་པ། བརྡ་སྐད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་དོན་གཅིག འདི་ལ་དཔྱད་པར་བྱ་བ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་དེ། གཞན་ཕྱོགས་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས "བརྡ་སྐད་ཚད་གྲུབ" ཅེས་པ་འདི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྐེར་གྱི་བརྡ་སྐད་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་བྱས་ཏེ། ཤ་ཐང་ཐང་དུ་འགོག་ཅི་ཐུབ་བྱེད་ཀྱང་། བརྡ་སྐད་འདི་རྗེ་ཙོང་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་གིས་བསྟར་ནས་བྲིས་པའི་ལེགས་བཤད་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་ནི་མི་སྣང་སྟེ། རྗེའི་དབུ་མའི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་པོ་དགོངས་པ་རབ་གསལ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་། སྔགས་ཕྱོགས་ནས། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན། རིམ་ལྔ་གདན་རྫོགས། སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ། འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས། མཐའ་གཅོད་སྤྱི་གྲུ། སྦས་དོན་ཀུན་གསལ། བདེ་མཆོག་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ། གསང་སྔགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དངོས་གྲུབ་སྙེ་མ་སོགས་སུ་ཟུར་ཙམ་ཡང་མི་འབྱུང་བས། ད་ཁྱེད་ཙག་ལ་བསྟན་རྒྱུ་ཡོད་ན་སྟོན་ཅིག ❷ བརྡ་སྐད་དམ་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལ། བརྡ་སྐད་ཚད་གྲུབ་ཟེར་ཏེ། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེའི་སྙེ་མ་ལས། མདོར་ན་བརྡ་སྐད་ཚད་མས་གྲུབ་པ་བཞག་ས་མེད་པར་འཁྲུལ་ངོར་ཙམ་ལ་བསྙད་ནས་གཞན་ངོར་འཇོག་པ་མ་གཏོགས། རང་ལུགས་ལ་གང་ཡང་བཞག

ས་མེད་པར་ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ཆད་ལྟ་ཆེན་པོ་ལ་དབུ་མའི་ལྟ་བའི་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དེ་ཉིད་འགོག་པའི་ཆེད་དུ། རྗེ་བཙུན་གྱིས་ནན་ཏུར་ཆེ་བར་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། གྲུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེའི་རྗེའི་བསྟོད་པའི་དོན་ལྡན་མའི་འགྲེལ་པ་༩༠ལས་ཀྱང་། ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་ སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་རང་བཞིན་མེད་པར་བཟུང་བར་རློམ་པ་ཡང་རང་བཞིན་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཙམ་ལ་ཡིད་བརླས་བྱས་པའམ། ཡེ་མེད་དུ་བཟུང་བར་འགྲོ་ཡི། རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་བློར་མི་འགྱུར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་ཅན་ཡོད་ན་ཆོས་རྣམས་ལ། །འདི་རྟེན་ན་ནི་དཔྱོད་པ་འཇུག །ཅེས་དང་། དབུ་མ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད་ལས། ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་འཛོག་མི་ཤེས་པར་རང་བཞིན་མེད་པ་རྟོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཚད་གྲུབ་འཛོག་མི་ཤེས་པར་རང་བཞིན་མེད་པར་བཟུང་བས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གསུངས། ❸ ཡང་། དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པའམ་འཛོག་ཐུབ་པ་ལ་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་ཟེར། ❹ ཡང་། ཐ་སྙད་བདེན་པ་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལའང་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་ཟེར་རོ། །❺ ཡང་། ཐ་སྙད་པའི་བློས་ཕར་བཏགས་ཙམ་མིན་པར་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལའང་། ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་ཟེར་བ་ཡང་ཡོད། རྒྱ་མཚན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་པ་འགའ་རེས་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་མེད་ཅེས་སྨྲ་མཁན་ཡང་ཡོད་དོ། །དེ་ནི་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ། ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་རྙེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་དོན་འདྲའོ། །ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་འདོད་ཚུལ་ཐ་མ་འདི་ནི་ནོར་བར་སེམས་སོ། །

ཐ་སྙད་བཤིག་པའི་སྟོང་པ། རྟེན་འབྲེལ་བཤིག་པའི་སྟོང་པ་དང་དོན་འདྲ། རྟེན་འབྲེལ་བཤིག་པའི་སྟོང་པ་ལ་གཟིགས།

ཐ་དད། སོ་སོ། སོ་སོ་བ། མི་འདྲ་བ།

ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས། བདག་དང་གཞན་སོ་སྐམ་པའི་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་བློ་ལ་ཟེར། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་༧༥༢བ༧ལས། ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ནི་བདག་དང་གཞན་སོ་སྐམ་པ་སྟེ། དེས་ན་ཐམས་ཅད་དུ་བདག་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་སྒྲུབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐ་ན། ཐུག་ཤོས། དམན་ཤོས། ཆུང་ཤོས། མ་མཐར། མ་མཐའ་ན། ཆུང་མཐའ་ན། ཆུང་དུ་ན། ཆུང་ས་ན། དམའ་ས་ན། ཆུང་བ་དང་དམན་པ་སོགས་ཀྱི་མ་མཐའི་ཚད་གཞི་སྟོན་པའི་ཚིག་ཅིག བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་གནད་ཀྱི་སྒྲ་འོད་ལས། ཐ་ན་ཞེས

པ་ནི་ལྷག་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་གོང་དང་གནད་གཅིག་གོ། ལྷག་པ་མེད་པའམ་ལྷག་མ་མེད་པ་ཞེས་པ་ནི། དེའི་རྗེས་སུ་གང་ཡང་ལྷག་མ་ལུས་པ་སྟེ་ཕྱུག་ཕོགས་ཀྱི་དོན་ནོ། །བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འགྲེལ་སྙིང་པོ་མཆོག་ལས། ཐ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆུང་ངུ་ན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོས། ཐ་ནའི་དོན་ལ། མ་མཐར་ཞེས་པ་དང་། དག་གསར་ལས། ཚད་ལས་འདས་པར་སྟོན་ཏེ། ཞེས་དང་། ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པར། ཆུང་ངུ་ན་ཞེས་བཤད་དོ། །

ཐ་བ། སེམས་རྒྱུབ་མོ། སེམས་རྒྱུད་གྱོང་པོ། རྒྱུད་རེངས་པ། མ་རུངས་པ། ལས་སུ་མི་རུང་བ། མི་བསྲུན་པ། མ་དུལ་བ། རེངས་པ། སྲ་མཁྲེགས། ངན་པ། ཞེད་མེད་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད་དོ། །སྟོད་པའི་ལུང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་འཇུག་པའི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་དུ་དྲངས་པ་ལས། ལུང་བསྟན་མ་ཐོབ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འགའ་ཞིག་གིས། །ལུང་བསྟན་ཐོབ་ལ་སེམས་ཁྲོས་རྗོད་པ་རྗོམ་བྱེད་པ། །ཐ་བ་སྐྱོན་ལྡན་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ཇི་སྙེད་པ། །དེ་སྙེད་བསྐལ་པར་གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་དགོས་སོ། །ཞེས་ཐ་བ་སྐྱོན་ལྡན་ཞེས་པ་ཞེ་སྡང་ལ་སྦྱར་ལ། ཡང་བྱམས་པ་སེང་གེ་སྒྲའི་མདོ་མདོ་ཀུན་བཏུས་སུ་དྲངས་པ་ལས། གནོད་སེམས་དང་། ཐ་བ་དང་ཞེ་སྡང་གི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཆ་ཕྱུང་ཞིང་ཆས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་ཕལ་ཆེར་གོང་དང་འདྲ་བར་སྣང་ངོ་། །ཡི་གེའི་གུར་ཁང་དུ། མ་དུལ་བའམ་རེངས་པའི་དོན་ལ་བཤད། རྒྱུད་རེངས་པའམ་གྱོང་པོའི་དོན་དུ། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློ་གསུང་། དཔེར་ན་ལོ་གཅིག་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་མ་ཇོམས་པའི་ཞིང་ས་ལ་ཞིང་ཐ་བ་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་། རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་འཛམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཐ་བ་སྟེ་རེངས་པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཅན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐ་མ། ❶ དམན་པ། ❷ ཕྱི་མའམ་རྗེས་མ། མཐའ་མཇུག ❸ ཆུང་ངུ།

ཐ་མར་བྱེད། (འདུལ་བ) རྒྱུན་གཅོད་པར་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན།

ཐ་མར་བྱེད་པར་འགྱུར། (འདུལ་བ) རྒྱུན་གཅོད་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་སོགས་ལས་གསུངས།

ཐ་མལ། ❶ དཀྱུས་མ། ཕལ་པ། དམན་པ། ❷ མ་བཅོས་པ། རང་བཞིན་པ།

ཐ་མལ་གྱི་སྣང་ཞེན། རང་དང་སྣོད་བཅུད་སོགས་ཐ་མལ་དུ་སྣང་ཞིང་དེར་ཞེན་པའི་བློ། འདི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤང་བྱ་ཡིན། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤང་བྱ་ནི། རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཐ་མལ་

པའི་སྣང་བ་དང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཐ་མལ་པར་ཞེན་པའི་ང་རྒྱལ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འདིའི་ཐ་མལ་པའི་སྣང་བ་ནི། དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བའི་སྣོད་བཅུད་མིན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ཐ་མལ་གྱི་སྣོད་བཅུད་དུ་སྣང་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེ་དཔལ་མང་པའི་ཐུགས་ཀྱི་ས་ལམ་ ༼རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པར་བགྲོ་བའི་མིག་འབྱེད༽ ལས། བསྐྱེད་རིམ་སྦྱང་བྱ་ཐ་མལ་སྣང་ཞེན་གྱི། །གཉེན་པོ་ལྷ་ཡི་ང་རྒྱལ་ཡོད་པ་དང་། །གསལ་སྣང་མེད་པ་གཉིས་ལ་མུ་བཞི་འོང་། །སྣང་བའི་གཉེན་པོར་ལྷ་ཡི་རྣམ་པ་དང་། །ཞེན་པའི་གཉེན་པོར་ལྷ་ཡི་ང་རྒྱལ་བསྒོམ། །ཐ་མལ་སྣང་ཞེན་གཉིས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ནི། །བདེན་སྣང་བདེན་ཞེན་གཉིས་ལ་བྱེད་དགོས་གསུངས། །ཞེས་གསུངས།

ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ། ❶ (བཀའ་བརྒྱུད) བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཕྱག་ཆེན་གྱི་བརྡ་ཆད་ཅིག མ་བཅོས་རང་བབས་སུ་བཞག་པའི་ཤེས་པ། ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་ཞེས་པའི་ཐ་མལ་ནི་དམན་པ་ལ་ཐ་མལ་གྱི་སྒྲ་སྦྱར་བའི་ཐ་མལ་མིན་པར། བཅོས་བསླད་མེད་པར་རང་བབས་སུ་བཞག་པ་ལ་ཐ་མལ་དུ་བཞག་ཅེས་པ་དང་དོན་འདྲའོ། །དེ་དང་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད། གདོད་མའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ཆེན་པོ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་མ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ། གཉུག་མའི་ཡེ་ཤེས། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། མ་བཅོས་རང་བབས་སུ་བཞག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ན་ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱའོ། །❷ བློ་རང་དགའ་བ། བློ་ཕལ་པའམ་དམན་པ།

ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་མངོན་དུ་བྱས། (བཀའ་བརྒྱུད) དབུ་མའི་ལྟ་བ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ན། ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་མངོན་དུ་མཛད་ཅེས་པ་དང་། ཆོས་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས། རྣམ་རྟོག་ཆོས་སྐུར་ཤར་ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་དོ། །

ཐ་མལ་དུ་བཞག མ་བཅོས་པར་བཞག རང་བབས་སུ་བཞག རང་ལུགས་སུ་བཞག རང་གར་བཞག རང་མལ་དུ་བཞག རང་སར་བཞག རང་སོར་བཞག སོར་བཞག སོ་མར་བཞག བཅོས་བསླད་མེད་པར་བཞག་པ། ལྷོད་ལ་བཞག ལྷུག་པར་བཞག ཕལ་སྐད་དུ་རང་འཇགས་བཞག་ཅེས་པ་རྣམས་སྤྱིར་དོན་འདྲ།

ཐ་མལ་པ། ཐ་མལ་དང་འདྲ།

ཐ་ཚིག ❶ ཚིག་དོན། ཚིག་གི་དོན། དོན། དཔེར་ན་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ལས། འདས་པ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེས་བྱས་ཀྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པར་གྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ མིང་། ཚིག ❸ དམ་བཅའི་ཚིག ❹ རྩ་བ་ལའང་འཇུག་ཅེས་ཁ་ཅིག་ཟེར།

ཐ་རམ། ངན་པའི་དོན། ལི་གྲུར་གསུང་།

ཐ་རམས། གདམས་པའི་དོན། ལི་གྲུར་གསུང་།

ཐག་གྲུ། ཐག་པ་ཐུང་ཐུང་ལ་ཐག་གྲུ་ཟེར། འདིའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་ "གྲུ" ནི་ཆུང་དུ་འམ་ཕྲ་མོའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཁྱི་ཆུང་དུ་ལ་ཁྱི་གྲུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། ཐག་གྲུ་ཞེས་བརྗོད་ན་ལེགས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཐ་གྲུ་ཞེས་འབྲི་བ་འདི་ཡོངས་ཁྱབ་དང་གྲགས་ཆེ་བར་སོང་། ཐག་གྲུ་ཞེས་བརྗོད་ན་ལེགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཐག་གྲུ་ཞེས་བརྗོད་ན་ཐག་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ་ལ། ཐ་གྲུ་ཞེས་བརྗོད་ན་གོ་མི་ཐུབ་པས། དེའི་ཕྱིར་ཐག་གྲུ་ཞེས་བརྗོད་ན་ལེགས་སོ། །

ཐག་པ་བསྒོགས་པ། ཐག་པ་བསྐུས་པའམ་འཁྱིལ་བ།

ཐགས་མཁན་གྱི་ཁང་སྐབས་བཞིན། རེས་འཇོག་གི་དཔེ།

ཐགས་མ། (འདུལ་བ) ❶ ཐགས་འཐག་མཁན་གྱི་བུད་མེད་ཀྱི་མིང་། ❷ ཐགས་བཏགས་ནས་བཟོས་པའི་རྒྱུ་དངོས། དཔེར་ན་སྣན་ཐགས་མ་ཁྲ་བོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། སེག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲིག་མ་ལ་སོགས་པའི་ཐགས་མ་གྲུ་བཞིའོ། །རེ་ལྡེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཉིད་ཁྲུན་རིང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐགས་བཟང་། ཚགས་བཟང་བ་དང་གྲལ་འཁྲིག་པའི་དོན། ཚེམས་ཐགས་བཟང་བ་ལྟ་བུ། སོ་དང་སོའི་བར་ལ་བར་སྟོང་ཆེན་པོ་ཆེན་པོ་མེད་པར་ཚགས་བཟང་བ་ལ། ཚེམས་ཐགས་བཟང་ཟེར་བ་ཡིན། ཐགས་ཞེས་པ་དང་ཚགས་ཞེས་པ་གཉིས་དོན་འདྲ་བར་སེམས།

ཐང་། ❶ གཤོང་འབྱུར་མེད་པའི་ས་ཆ་ཁོད་སྙོམས། དཔེར་ན་ཐང་བདེ་པོ་ཞེས་དང་། ཐང་སྟོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ཐེངས། དཔེར་ན་འདུལ་བའི་གཞུང་རྣམས་སུ། ཐང་འགའ་ཕྲད་པའི་ཆུང་མ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་དོན་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་སོགས་སུ་གཟིགས། ❸ དམ་པོའི་དོན། དཔེར་ན་དམ་སྒྲོད་ལ། ཐང་སྒྲོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཞིབ་པར་འོག་ཏུ་ཐང་སྒྲོད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། འདི་ལ་དོན་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་གཞན་དུ་གཟིགས།

ཐང་ཀ། ཐང་ག་ལ་གཟིགས།

ཐང་འགའ་ཕྲད་པའི་ཆུང་མ། འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་ཆུང་མ་བདུན་གྱི་ཡ་གྱལ་ཏེ། སྐད་འཆོང་མའི་མིང་།

ཐང་ཅིག འདི་ལ་དེང་དུས་ཀྱི་སྐད་མ་གཅིག་དང་སྐར་ཆུང་སོ་དྲུག་ཡོད། It has 96 seconds དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ལ་དེའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཅེས་བྱ་ལ། དེའི་སྐད་ཅིག་མ་དྲུག་ཅུའི་ཡུན་ལ། ཐང་ཅིག་ཅེས་བྱའོ། །མཛོད་རང་འགྲེལ་དུ་ཐང་ཅིག་ཅེས་གསལ།

ཐང་གཅིག ཐང་ཅིག་དང་འདྲ། རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་ཐང་གཅིག་ཅེས་གསལ།

ཐང་བ། ནྭངས་པ་དང་དོན་གཅིག དཔེར་ན་གནམ་ཐང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཚོམས་ལས། ནམ་ཐང་བ་ལས་ཆར་མི་འབབ། །ཅེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་ཚོམས་འགྲེལ་༧༥༩་བ༩ལས། སྤྲིན་དང་བྲལ་ཞིང་གནམ་ཐང་བ་ལས་ཆར་མི་འབབ་བོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐང་བྲ། གཞོང་འབྱར་མེད་པའི་ས་ཆ་ཁོད་སྙོམས། ཐང་དང་དོན་གཅིག ཚོམས་དེབ་གཟུགས་༧༨༥ལས། དགོན་པའམ་ཡང་ན་ གྲོང་དག་གམ། །གཞོང་ངམ་ཐང་བྲ་དག་ཀྱང་རུང་། །གང་ན་འཕགས་པ་བཞུགས་པ་ཡི། །ས་དེ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐང་མ། (བརྡ་རྙིང་) ❶ མང་པོ་མཉམ་དུ་རྒྱ་ཆེན་པོར་བཀྲམ་སྟེ་བཞག་པའི་ཕུང་པོའི་མིང་། «འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ»ལས། “ཐང་མ” ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཀྲམ་པའི་ཕུང་པོའོ། །ཚོམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསགས་པའི་ཕུང་པོའོ། །ཁྲུངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚོམས་དག་གི་ཕུང་པོའོ། །ཕུང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྫུམ་པོ་ལས་གཞན་པའི་ཚོམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་དེའི་ཐད་ཀྱི་«འདུལ་བ་ལུང་གཞི»ལས། ས་གཞི་ཆེན་པོ་འདི་ལ་སེམས་ཅན་གང་དག་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་འཁོར་ལོའི་མཐའ་སྐྲ་གྲི་ལ་བྱས་པས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀུན་ཏུ་གཅོད་པར་བྱེད། ཀུན་ཏུ་འཆེག་པར་བྱེད། ཀུན་ཏུ་རྡུང་བར་བྱེད། ཀུན་ཏུ་འདྲུལ་བར་བྱེད་ཅིང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀུན་ཏུ་བཅད། ཀུན་ཏུ་གཤེགས། ཀུན་ཏུ་བརྡུངས། ཀུན་ཏུ་དྲུལ་ནས་ཤའི་ “ཐང་མ” གཅིག་ཏུ་བྱེད། ཤའི་ཚོམས་གཅིག་ཏུ་བྱེད། ཤའི་ཁྲུངས་གཅིག་ཏུ་བྱེད། ཤའི་ཕུང་པོ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་ཅིང་ཤའི་ “ཐང་མ” གཅིག་ཏུ་བྱས། ཤའི་ཚོམས་གཅིག་ཏུ་བྱས། ཤའི་ཁྲུངས་གཅིག་ཏུ་བྱས། ཤའི་ཕུང་པོ་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་ཀུན་ཏུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལས་གཞི་དེ་ལས་སྡིག་པ་ཡང་མེད། གཞི་དེ་ལས་སྡིག་པར་འགྱུར་བ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༩༨ན༧ལས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །② ཡང་། ཞིང་ཁ་ནས་བསྡུས་ཏེ་གཡུལ་ཁའི་ནང་སྤུངས་པའི་སྟོན་ཐོག ཞིབ་པར་བཤད་ན། ཞིང་ཁ་ནས་སྟོན་ཐོག་བསྡུས་ནས་མི་རྫུལ་བའི་ཕྱིར་གཡུལ་ཐང་དུ་ཐབ་མོར་ཉི་མར་བཀྲམ་པའི་ཕུང་པོ་

ལ་ཟེར། ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་སེ་ར་དགོན་པར་ཡོད་དུས་ཞིང་ཁ་ནས་སྟོན་ཐོག་བསྡུས་ཚར་ན་ཐང་སྟོན་མར་ཁྲུ་ཟེར་བའི་ཞལ་ལག་ཞིམ་པོ་ཞིག་ཀྱང་གཏོང་སྲོལ་ཡོད། ❷ བདེ་པོ་དང་། སྐྱོན་ཆག་མེད་པ། མ་ཞིག་པར་ཧྲིལ་པོར་གནས་ཐུབ་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། བར་ལམ་སྐུ་གཟུགས་ཐང་མ་ཡིན་ཤག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐང་མར་བརྡལ་བ། ཐང་ལ་བཀྲམ་པའི་དོན་ཡིན། ༧རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ཟུང་བསྟབ་བྱ་ཤོག་གྲངས་༣བ༤ལས། དྲང་པོའི་གཏམ་གྱིས་ཡིན་མིན་མཐའ་དག་ཀུན། །ཐང་མར་བརྡལ་ལ་ཤེས་ལྡན་སུ་མི་མགུ། དགྲ་ལ་སྙིང་ནས་གནག་ཀྱང་དགའ་བའི་ཚུལ། །བསྟན་ན་ནམ་ཕྱུགས་ཤགས་སུ་ཆེ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐང་ཟན་ཙང་། དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱོན་པའི་རྒྱ་ནག་གི་བཙུན་པ་ཏ་ཙང་རྩ་བ་ཆེ་བ་དང་བསྟན་པ་ལ་མཛད་རྗེས་ཆེ་བ་ཞིག ཐང་ཟན་ཙང་Tang sanzang དང་། ཐང་ཟན་ཡང་ Tang Seng ཟེར། ཁོང་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་Hiuen Tsang ཞུ་བ་རེད།

ཐང་ཡིག རྣམ་ཐར་ལོ་རྒྱུས། སྐྲུང་གཏམ་གྱི་ཡི་གེའི་མིང་དུ། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།

ཐང་ལ། (བརྡ་རྙིང) ❶ ཐང་དུ། ཐང་ལ་རྒྱུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ བཀྲམ་པའི་དོན་ཡིན་པར་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དང་། ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་གསུང་།

ཐང་ཤད། (འདུལ་བ) ཕྱག་འཚལ་བའི་དོན་ཡིན།

ཐང་སྟོད། དམ་སྟོད། རྩོལ་བ་ཏ་ཙང་དྲགས་པ་དང་ཏ་ཙང་སྟོད་པའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དཔལ་ལྡན་མ་ཁོལ་གྱིས། ཁྱད་པར་འཕགས་པར་བགྱི་བ་ལ། །ཁྱོད་ལ་ཐང་སྟོད་འགའ་མ་བྱུང་། །དེ་སྐད་ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྣམས། །ཐོག་དྲུང་རིམ་པ་དབྱེར་མ་མཆིས། །ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐད་འགྱུར། ཐད་སྒྱུར་དང་འདྲ། བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་ཞེས་པ་ཐ་སྙད་ཚད་ལྡན་ཡིན་ན། ཐད་འགྱུར་དང་། སྒྲ་འགྱུར། ལོག་འགྱུར་སོགས་ཀྱང་ཚད་ལྡན་ཡིན་དགོས།

ཐད་སྒྱུར། འདི་ལ་སྒྲ་སྒྱུར་ཞེས་ཀྱང་བྱ། དཔེར་ན་བསིལ་ཐོབ་ཅེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཤཱི་ལ་ཞེས་པའི་ཐད་སྒྱུར་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་དེའི་དོན་སྒྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། མཚོ་ཊཱི་ཀ་་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། ཐད་སྒྱུར་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ། དྲང་ཐད་དུ་བསྒྱུར་པ། སྒྲ་བཞིན་དུ་བསྒྱུར་པ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། གནས་བརྒྱད་ཆེན་མོར་སྒྲ་དྲང་ཐད་དུ་བསྒྱུར་

པ་ཞེས་འབྱུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དཔལ་ཁང་ལོ་ཙཱ་བས་མཛད་པའི་བརྡ་སྤྲོད་པའའི་གཞུང་གི་སྙིང་པོ་གསལ་བའི་རང་འགྲེལ་བརྡ་སྤྲོད་སྙིང་པོ་ཆེས་ཆེར་གསལ་བ་ལས་ཀྱང་། དྲང་ཐད་དུ་བསྒྱུར་པ་ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། ཕྱིས་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་དང་། ཐུའུ་བཀྭན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་ལ་སོགས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་དུ་ཐད་སྒྱུར་ཞེས་བྲིས་པ་ལས་རིམ་བཞིན་ཐད་སྒྱུར་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་དར་ཁྱབ་ཆེ་བར་བྱུང་བ་ལོ་རྒྱུས་སྣང་། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་ཀུན་མཁྱེན་མཚོ་སྣ་བའི་མཚོ་ཊཱིཀ་སོགས་མཁས་པ་ཐུ་མའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་པར་སྣང་ངོ་། །ཐད་སྒྱུར་གྱི་རྐོར་གཞན་ཡང་སྒྲ་སྒྱུར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཐན་ཀོར། ཉེ་འཁོར། དག་ཡིག་ངག་སྒྲོན་ན་གསལ།

ཐན་སྐད། ལྷས་ངན་སྒྲོག་པ། ངན་སྐད།

ཐབས། ❶ བྱ་བ་གང་ཞིག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ཐབས་ཟེར། ཐབས་དང་། ཚུལ། ཚོ་ག་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ། །❷ བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་དགེ་བ་ལའང་ཐབས་ཟེར། དཔེར་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཐབས་ཡིན། ❸ སྐབས། སྐངས། ཐབས་དང་དོན་གཅིག་ཡིན། རལ་གྲིའི་ཐབས། ཤིང་རྟའི་ཐབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཐབས་ཀྱི་རྒྱུད། སྨིན་བྱེད་ཀྱི་དབང་དང་། གྲོལ་བྱེད་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ལམ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་རྣམས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཐབས་ཡིན་པས་ཐབས་དང་། སྨིན་བྱེད་ཀྱི་དབང་། གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ལམ། གྲོལ་བ་འབྲས་བུ་རྣམས་འབྲེལ་ཆགས་སུ་འབྱུང་བས་རྒྱུད་ཅེས་བྱའོ། །

ཐབས་ཀྱི་ཐེག་པ། སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ལས་ཐབས་མཁས་དུ་མས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཐེག་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

ཐབས་ཅིག ལྷན་ཅིག ཆབས་ཅིག སྐབས་ཅིག མཉམ་དུ། ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ལས། དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་ཆེན་པོ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་ཆེན་པོ་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐབས་གཅིག ཐབས་ཅིག་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཡིན་པ། དག་ཡིག་གསལ་གསར་བསྒྲིགས་ན་གསལ་ཡང་དཔྱད་དོ། །

ཐབས་རྟགས། ཐབས་ཟད། ཅི་བྱ་རྩོལ་མེད་དུ་གྱུར་པ། ཐབས་གཞན་མེད་པ། དེ་ཡང་རྟགས་པ་ནི་ཟད་པའི་དོན་ཡིན། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། མཁས་པ་ཇི་ལྟར་ཐབས་རྟགས་ཀྱང་། །ཕྲིན་པོ་འཇུག་པའི་ལམ་མི་འགྲོ། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐབས་ཡིན་ནོ། (འདུལ་བ) དེ་ལྟར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་པའི་དོན། སྒྲ་བཤད་ནི། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བྱས་པ་ནི་དོན་དེ་བསྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཏེ་རྒྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ཐབས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁས་བླངས་པ་སྟེ། (ཁས་བླངས་པ་ཞེས་པ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བྱས་པ་ནི་དོན་དེ་བསྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཡིན་པར་གསུང་བ་པོས་ཁས་བླངས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སྙམ) དེ་ལྟར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས།

ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མདོ། འཕགས་པ་ཐབས་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། འདི་སྡེ་བཀའ་འགྱུར་ ཟ་པ ༡༡༣བ༡ན་བཞུགས་སོ། །ཇེའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་སོགས་སུ། ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མདོ་ཞེས་འབྱུང་བ་དེ་འདི་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཨཱརྻ་ཨུ་པཱ་ལི་པ་རི་པྲྀཙྪ་ནཱ་མ་མཧཱ་ཡཱ་ན་སཱུཏྲ། ཞེས་བྱའོ། །

ཐབས་ཤེས། ❶ (མདོ) ཐབས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སོགས། ཤེས་རབ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བོ། །❷ (སྔགས) ཐབས་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར། ཤེས་རབ་ནི་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ། དེ་ཡང་དམིགས་པ་རང་ཉིད་ཡི་དམ་གྱི་ལྟར་བསྒོམ་པའི་ལྷ་སྐུ་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟར་ན་གཟུང་ཆ་ལྷའི་འཁོར་ལོར་སྣང་བས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་སྒྲུབ་ཅིང་། རང་བཞིན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་མེད་དུ་སྦྱོར་བ་ནི་སྔགས་ནས་གསུངས་པའི་ཐབས་ཤེས་དང་རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❸ (སྔགས) སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་སྐབས་སྒྱུ་མའི་སྐུ་ཐབས་དང་། དོན་དམ་འོད་གསལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ཡིན། ❹ (སྔགས) ལྷ་ཡབ་ཡུམ་ལ་ཟེར། རྗེའི་གསང་འདུས་སྐྱོན་ལམ་ལས། ཐབས་ཤེས་གསང་བའི་རྩ་མཆོག་གཉིས་ཀྱི་རྩེར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཚིག་འདིའི་དོན་ནི། ལྷ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་གསང་གནས་ཀྱི་རྩ་མཆོག་སྟེ་རྩ་དབུ་མ་གཉིས་ཀྱི་རྩེར། ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། ❺ (སྔགས) ཡང་ཐབས་ཡབ་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་དང་། ཤེས་རབ་ཡུམ་གྱི་པདྨའོ། །

ཐབས་ཤེས་ཡ་མ་བྲལ་བ། མདོའི་སྐབས་སུ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཕན་ཚུན་གཅིག་གྲོགས་གཅིག་ཏུ་སོང་བ་ཙམ་ཡིན་ལ། སྔགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ནི་དེ་གཉིས་ཤེས་པ་གཅིག་གི་ངོ་བོར་ཚོགས་པས་ཐབས་ཤེས་ཡ་མ་བྲལ་བ་ཡིན། དེའི་ཚུལ་ནི། རྒྱ་ཆེ་བ་ལྷའི་རྣལ

འཁོར་དང་ཟབ་པ་རང་བཞིན་མེད་པ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཤེས་པ་གཅིག་གི་ངོ་བོར་དུས་གཅིག་ཏུ་ཚོགས་པའི་ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཐུགས་རིམ་ལས། འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་ལུས་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་རྟེན་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་དམིགས་མེད་ཀྱི་ཐུགས་གཉིས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུས་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་བཞིན་དུ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཡིད་ངོ་ན་རང་གི་སྐུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུའི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་ཐབས་དང་། དེའི་ཚེ་རང་གི་སེམས་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཤེས་པ་གཅིག་གི་ངོ་བོར་དབྱེར་མེད་པ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཚོགས་པའི་ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་དུ་བྱ་དགོས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐམས་ཅད་དང་མ་ལུས་པའི་ཁྱད་པར། ཕྱིར་ཐམས་ཅད་དང་ཀུན་ཞེས་པ་དོན་འདྲ་ཡང་། ནང་གསེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། ཐམས་ཅད་ཅེས་པ་སྐབས་རེར་ཕྱོགས་རེ་བ་ལའང་འཇུག་ཅིང་། མ་ལུས་པ་ནི་ལྷག་མ་མེད་པའམ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །ཕྲེལ་མར་བསྟོད་པ་ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོར་དྲངས་པ་ལས། གང་ལ་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན། །གཏན་ནས་ཡོང་ཡེ་མི་མངའ་ཞིང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་ལས། བདག་གིས་མ་ལུས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ། །ཞེས་དང་། ཐམས་ཅད་མ་ལུས་མངོན་དུ་འགྱུར་བར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ། །ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་《འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་བཤད་སྦྱར》ལས། བརྗོད་པར་འདོད་པའི་དབང་གིས་ཕྱོགས་གཅིག་བརྗོད་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲ་མཐོང་བ་དེས་ན་ལྷག་མ་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་དོན་དུ་མ་ལུས་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐམས་ཅད་དུ་ཕུད་ཕུད་བྱས་པ། ཟླ་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཙར་རྒྱུག་རྒྱུག་བྱས་པ་ཞེས་པའི་ཡུལ་སྐད་དོ། །ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློ་གསུང་ངོ་། །

ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ། ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་སྟེ་འོད་གསལ།

ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ། (འདུལ་བ) ཉན་ཐོས་རྩ་བའི་སྡེ་པ་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཞིག ས་པཎ་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ལ་སྤྲིང་བའི་ཡི་གེ་ཞེས་བྱ་བ་《བ》ལས། བོད་དུ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་མིན་པ་མ་བསྒྱུར། ཞེས་གསུངས། སངས་རྒྱས་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་སུ་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་གཅིག་པུ་ཡོད་པ་ལ། ཕྱིས་སུ་སྡེ་པ་བཞིར་གྱེས། ཞེས་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་སེ་ར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གསུངས་ཀྱང་དཔྱད་དོ། །བོད་ཀྱི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་རྒྱུན་ཡང་གཞི་ཐམས་

ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པར། འགོས་ལོ་ཙཱ་བ་གཞོན་ནུ་དཔལ་གྱི་དེབ་སྔོན་དུ་གསལ་ལོ། །

ཐར་པ། བཅིངས་པ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། ལས་ཉོན་གཉིས་ནི་འཁོར་བར་འཆིང་བྱེད་ཡིན་ལ་དེའི་དབང་གིས་ཁམས་གསུམ་འཁོར་བའི་སྐྱེ་གནས་རྣམས་སུ་རང་དབང་མེད་པར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ནི་བཅིངས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་ལ་གྲོལ་བ་ནི་ཐར་པའོ། །རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཟད་པས་ཐར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། མ་ལུས་པར་སྤངས་པ། ངེས་པར་སྤངས་པ། བྱང་བར་གྱུར་པ། ཟད་པ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ། འགོག་པ། རྣམ་པར་ཞི་བ། ནུབ་པ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་གསུངས་ལ། སའི་དངོས་གཞི་ལས་ནི། རྟག་པ། བརྟན་པ། ཐེར་ཟུག མི་འགྱུར་བའི་ཆོས་ཅན། གནས། གླིང་། །སྐྱོབ་པ། སྐྱབས། དཔུང་གཉེན། བདེ་བ། ཞི་བ། ལེགས་པའི་གཞི། བདེ་ལེགས་སུ་འགྱུར་བ། མི་གཡོ་བ། མི་གཞལ་བ། བལྟར་དཀའ་བ། འཆི་བ་མེད་པ། མྱ་ངན་མེད་པ། འཆི་འཕོ་མེད་པ། རིམས་ནད་མེད་པ། ཡོངས་སུ་གདུང་བ་མེད་པ། ནད་མེད་པ། གཡོ་བ་མེད་པ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ། སྤྲོས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཤད་དོ། །ཞེས་མཆིམས་མཛོད་ན་གསལ།

ཐར་པ་ཆ་མཐུན། ཚོགས་ལམ། སྒྲ་བཤད་ནི། (མཆིམས་མཛོད) ཐར་པ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཆ་ནི་དེ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཕན་འདོགས་པས་ན་མཐུན་ཞེས་བྱའོ། །མཆིམས་མཛོད་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། མདོར་ན་སྦྱོར་ལམ་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ལམ་ཡིན་པས་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ཞེས་བྱའོ། །(སེ་ར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན) ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་ནི་ཐར་པ་ཡིན་ཞིང་། ཉོན་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་ཐར་པའི་ཆ་ཡིན་ལ། ཁྱོད་དེ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སེ་ར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གསུང་ངོ་། །

ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་ངོས་བཟུང་བ་ནི། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ཁམས་གསུམ་འཁོར་བའི་གནས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ནི་ཐར་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ནི་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བློའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཐར་པ་ཞེས་པ་ནི་བཅིངས་པ་ལས་གྲོལ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་གཉིས་ནི་འཁོར་བར་འཆིང་བྱེད་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་དབང་གིས་ཁམས་ཀྱི་དབང་གིས་འདོད་ཁམས་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དང་འགྲོ་བས་ཕྱེ་ན་ལྷ་ལ་སོགས་པ་ལྔའམ་དྲུག་དང་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མངལ་ལ་སོགས་པ་བཞིར་ཕུང་པོ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ནི་བཅིངས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་ལས་གྲོལ

བ་ཉི་ཐར་པའོ། །དེ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ཉི་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བློའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐལ་སྐད། ❶ ཐལ་མོ་བརྡབས་པའི་སྒྲ་སྐད། ❷ མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྩོད་གྲྭའི་སྐབས་ལག་པ་བརྡབས་པའི་སྒྲ་སྐད། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་ལས། ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་གདངས་དང་ཐལ་སྐད་ཀྱི་སྒྲ་ཐོས་ཚེ་སྙིང་ཁོང་བདེ་སང་སང་ཡོང་བའི་ཆོས་པའི་ཡང་རྩེར་ཡོད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཐལ་སྐད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ལ། ཆོས་ཀྱི་རྩོད་པ་བྱེད་པའི་ཐོག་མར་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ས་བོན་དྷཱིཿཡིག་སྐད་མཐོན་པོར་སྒྲོག་པའི་སྐད། ཅེས་གསུངས་འདུག་ཀྱང་། ཐལ་སྐད་ནི་རྩོད་གྲྭའི་སྐབས་ཐལ་མོ་བརྡབས་པ་སྒྲིའི་མིང་ཡིན་པས། དེ་ཐལ་སྐད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དུ་བྱས་ན་ཁྱབ་ཆུངས་པས་སྐྱོན་ཡོད་ཅིང་། འོན་ཀྱང་དེ་དྷཱིཿསྐད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དུ་བྱས་ན་འགྲིག་པར་སྣང་ངོ་། །མདོར་ན་ཐལ་སྐད་དང་དྷཱིཿསྐད་གཉིས་སྤྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་ཕྱེད་པར་བྱའོ། །

ཐལ་གོང་། ❶ ཐྲག་གོང་སྟེ། དཔུང་པའི་སྟེ་མོ་ནས་མཐེང་པའི་རྩ་བའི་བར་གྱི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མིང་། རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་རྒྱན་ལས། དཔུང་མགོ་ཕན་ཚུན་གྱི་བར་རྒྱས་པ་ཐལ་གོང་རྒྱས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། ❷ བྲང་ཁོག་ལའང་ཟེར། ཞིབ་པར་ཐལ་གོང་རྒྱས་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཐལ་གོང་རྒྱས་པ། ❶ ཐྲག་གོང་རྒྱས་པ་སྟེ། དཔུང་པའི་སྟེ་མོ་ནས་མཐེང་པའི་རྩ་བའི་བར་གྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་ཀུང་ཀྱོང་མེད་པར་ཤ་ཡིས་ཁེངས་ནས་ཡོད་པའི་དོན། ཡ་ཤོ་ཡ་ཀ་རའི་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལས། དཔུང་མགོ་དག་གི་བར་དང་བར་ཉི་ཐལ་གོང་སྟེ་འདིའི་དེ་ཉེ་བར་རྒྱས་པའོ་ཞེས་པ་ཐལ་གོང་རྒྱས་པའོ། །ཞེས་དང་། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་༡༡༤བ༢ལས། ཐལ་གོང་རྒྱས་པ་ཉི་དཔུང་མགོ་ཕན་ཚུན་གྱི་བར་རྒྱས་པ་ལ་དགོངས་རྒྱན་དང་བྲང་ལ་དག་ལྡན་ལས་ཏེ། མདོར་ན་གསེར་གྱི་གདན་པ་ཕྱིས་པ་ལྟར་བྲང་མི་མཉམ་པ་མེད་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་རྒྱན་ལས། དཔུང་མགོ་ཕན་ཚུན་གྱི་བར་རྒྱས་པ་ཐལ་གོང་རྒྱས་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། ❷ བྲང་ཞེང་ཆེ་ལ་ཤ་ཡིས་ཁེངས་ནས་མི་མཉམ་པ་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད་པའང་ཡོད་དེ། ཉི་ཁྲི་དག་ལྡན་དང་། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་༡༡༤བ༢དང་། གཡག་པ་ཆོས་རྗེའི་ཤེར་ཕྱིན་འགྲེལ་པ་ལས། ཐལ་གོང་ཉི་དཔུང་མགོ་གཉིས་ཀྱི་བར་བྲང་ཡངས་ཤིང་། ཤ་རྒྱས་ལ་ཀུང་ཀྱོང་མེད་པ་དང་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐལ་འགྱུར། ཐལ་བའམ་སྐྱོན་འཕེན་པའི་ངག མདོའི་ཁུངས་ནི། སེན་རིངས་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བདག་ནི་ཐམས་ཅད་མི་བཟོད་དོ་ཞེས་གསོལ་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། གང་མི་བཟོད་པ་དེ་ཡང་མི་བཟོད་དམ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཐལ་འགྱུར་བ། (དབུ་མ) གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཙམ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་སྒོ་ནས་བདེན་དངོས་ཐ་སྙད་དུ་འང་མི་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་དེ། ཐལ་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། ཟླ་གྲགས། ཞི་བ་ལྷ་ལྟ་བུའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཐལ་འགྱུར་ཙམ་གྱིས་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བར་འདོད་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་དོ། །

ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཀའ་གནད་བརྒྱད། (དབུ་མ) ཀུན་གཞི་དང་། རང་རིག རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེད་པ་གསུམ། ཕྱི་དོན་དང་། ཉན་རང་ལ་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་འཇོག་པ། ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དུས་གསུམ་གྱི་འཇོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སོ། །དཀའ་གནད་བརྒྱད་གྲངས་འདྲེན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཀྱང་འདི་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དཀའ་གནད་ཉི་ཤུ། (དབུ་མ) ༡ རང་རིག་འགོག་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། ༢ སྔ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀ་ལ་རྗོད་གཞི་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་སྟེང་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་མི་དགོས་པས། རྣམ་འགྲེལ་སོགས་ལས་བཤད་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་རྟགས་སྦྱོར་མི་འདོད་ཅིང་། ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལུགས་ལ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་རང་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཟེར་བ་དོན་གཅིག་པས། གཞན་གྱི་ཁས་བླང་ལ་འཁྲིས་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་སྦྱོར་ངག་གམ་ཐལ་འགྱུར་ཏེ་དེ་རེས་ཀྱང་དེ་ཕོན་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་ནུས་སུ་བཞེད་པ། ༣ དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ངོར་མི་དམིགས་ཤིང་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་བློ་ངོར་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་དགག་མི་ནུས་པས་བློས་ཕར་བཏགས་ཙམ་གྱི་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་འདོད་པ། ༤ ཐེག་པ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་རང་གི་ཚོགས་ལམ་འབྲིང་ཐོབ་ནས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ཤིང་། རང་རང་གི་འཕགས་ལམ་ཐོབ་ནས་གང་ཟག་དང་ཆོས་གཉིས་རང་བཞིན་མེད་པ་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཅིག་ཅར་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཞིག་འདོད་པ། བློ་ལ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ནི་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་ཟེར། ༥ རང་རྒྱུད་པ་མན་གྱིས་མི་འདོད་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བས་དུག་གསུམ་

ཆར་གྱི་ངོ་བོ་བདེན་འཛིན་ཡིན་པས་ཉོན་མོངས་ཕྲ་མོ་དང་གྲུབ་མཐའ་འོག་མས་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་པའི་བདེན་འཛིན་གང་ཡིན་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་པ། ༦ ཞིག་པ་རྒྱུས་སྐྱེད་པས་ཞིག་པ་དངོས་པོར་འདོད་པ། ༧ མདོ་སྡེ་སེམས་ཙམ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདས་མ་འོངས་གཉིས་འདུས་མ་བྱས་དང་མེད་དགག་ཏུ་འདོད། ད་ལྟ་བ་སྒྲུབ་པ་དང་དངོས་པོར་འདོད། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་། ཐལ་འགྱུར་བས་ཞིག་པ་དངོས་པོར་འདོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་འདས་མ་འོངས་གཉིས་འདུས་བྱས་དང་མ་ཡིན་དགག་དང་། ད་ལྟ་བ་སྒྲུབ་པ་དངོས་པོར་འདོད་པ། ༨ མཐའ་ཡི་སོགས་ཁོངས་ནས་ཐོན་པ་ནི་བདག་མེད་གཉིས་སྟོང་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རང་རྒྱུད་པ་མན་གྱིས་འཇོག་པས་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་འདོད་པ། འདི་ཡན་གྱི་འདོད་ཚུལ་བརྒྱད་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལྟར་ཡིན། དགག་ཕྱོགས་གསུམ་དང་། སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་ལྔ་སྟེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱང་ཟེར། ༩ མངོན་པ་གོང་འོག་གཉིས་ནས་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་རགས་པ་ཡིན་པས་དེ་རྣམས་རེ་ཞིག་སྤངས་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་དང་ལམ་ཞུགས་ཚོགས་ལམ་པ་གང་རུང་ཡོད་ཀྱང་། ཚོགས་ལམ་འབྲིང་ཡན་གྱི་ལམ་བགྲོད་མི་ནུས་པས་མངོན་པ་གཉིས་ནས་བཤད་པའི་དགྲ་བཅོམ་དགྲ་བཅོམ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ། ༡༠ ཐལ་འགྱུར་བས་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་གྲུབ་མཐའ་འོག་མས་འདོད་པ་ལྟར་མ་གཏོགས་ཕྲ་རགས་གཉིས་མི་འབྱེད་ཀྱང་མི་རྟགས་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་བཅོ་ལྔ་ལ་ཕྲ་རགས་གཉིས་ཕྱེ་བའི་རགས་པའི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ། ལམ་མ་ཞུགས་དང་ལམ་ཞུགས་ཚོགས་ལམ་འབྲིང་མན་ཆད་ལ་ཡང་ཡོད་པར་འདོད་པ། ༡༡ སངས་རྒྱས་ཕལ་པོ་ཆེ་ཡི་མདོ་ཚན་མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བས་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཉོན་སྒྲིབ་སྤང་བ་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱིས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད། ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་མེད་པ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་དུ་འདོད་པ། ༡༢ མངོན་སུམ་ལ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་མི་དགོས་ཏེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡིད་ཤེས་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་སྔོན་པོ་དོན་མཐུན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན། འདི་གཉིས་ནི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ནི། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་དང་མངོན་པ་གཉིས་ནས་བཤད་པའི་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་བློ་ལྟ་བུར་འདོད་པ། ༡༣ རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དྲངས་པའི་རྟོག་པ་བཅད་ཤེས་དང་། མངོན་སུམ་ཚད་མས་དྲངས་པའི་མངོན་སུམ

བཅད་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཚད་མར་འདོད་པས་བཅད་ཤེས་ཚད་མར་འདོད་པ། ༡༤ ཕྱི་རོལ་པ་ནས་བཟུང་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་སྣང་བས་ཆད་མཐའམ་མེད་མཐའ་སེལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཀྱང་། ཐལ་འགྱུར་བའི་སྐབས་སུ་སྔ་མ་དེ་གོ་ས་བརྗེས་ནས། སྣང་བས་རྟག་མཐའམ་ཡོད་མཐའ་སེལ། སྟོང་པས་ཆད་མཐའམ་མེད་མཐའ་སེལ་བར་འདོད་པ། ༡༥ འགོག་བདེན་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་དང་། འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབྱིངས་སམ་ཆོས་ཉིད་གང་ཡིན་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་པ། ༡༦ ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚེ་ལྷག་མེད་པ་དང་། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་མྱང་འདས་ནི་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་དང་། མཉམ་བཞག་ལས་ལྡང་ཚེ་ལྷག་བཅས་པ་དང་། དེ་ཡི་རྒྱུད་ཀྱི་མྱང་འདས་ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ཡིན་པ། ཟླ་རིའི་བུ་ལ་རྗེས་སུ་ཟློས་པའི་མདོ་ཡི་རྗེས་སུ་འབྲང་ནས་ཐལ་འགྱུར་བས་འདོད་དོ། །༡༧ ཁ་ནང་ལྟའི་ཤེས་པ་དང་ཁ་ཕྱི་ལྟའི་ཤེས་པ་གཉིས་པ་མི་འདོད་དེ། རང་སྣང་རང་རིག་མི་འདོད་པས། གཞན་སྣང་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་མི་འདོད་པ། བློ་རིག་ཤེས་གསུམ་མངོན་འགྱུར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། དེས་ཡུལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཀྱང་། བློ་གང་ཡིན་མངོན་ལྐོག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ལྐོག་གྱུར་དུ་འདོད། ༡༨ རྟོག་པས་ཡར་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་ཡོད་པ་ཅིག་ཀྱང་ཕྱིན་ཆད་དེ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་དོན་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་པས། སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་དགག་བྱ་ཕྲ་མོར་འདོད་པའོ། །༡༩ བྱས་བསགས་ཀྱི་ལས་ཞིག་ནས་ལས་བསྐལ་པ་དུ་མ་སོང་བས་ཀྱང་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ། ༢༠ ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་པ་གཉིས་ནི། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིག་ཤེས་ཚད་མ་དེ་ཁྱོད་ལ་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིག་ཤེས་སུ་སོང་བའི་རྙེད་པའི་དོན། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ། སྟོང་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད་རྣམས་སོ། །ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་རྙེད་དོན་གང་ཞིག དེ་ཁྱོད་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མར་སོང་བ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་རྟག་པ་དང་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སློང་རྫོང་བླ་མ་གསུང་།

ཐལ་ཆེན། (གསང་སྔགས) མི་རུས་ཀྱི་ཐལ་བ།

ཐལ་ཆེན་གྱི་བྱུག་པ། (གསང་སྔགས) ལུས་ལ་བྱུག་རྒྱུའི་མི་རུས་ཀྱི་ཐལ་བ། དེའི་མཚོན་དོན་ནི། ཐལ་ཆེན་གྱི་བྱུག་པས་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུག་པ་ནི་སྤྱི་བོ་ནས་བྱང་སེམས་ཞུ་བ་ལས་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་མཚོན་པར་གསུངས།

བདེ་མཆོག་གི་ཡུམ་ལ་ཕྱག་རྒྱ་དྲུག་གི་ནང་ནས་ཐལ་ཆེན་གྱི་ཟླུག་པ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དེ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །རྗེའི་འདོད་འཇོ་ལ་གཞི་བྱས།

ཐལ་བ་ཆེན་པོ། (གསང་སྔགས) ཐལ་ཆེན་དང་འདྲ།

ཐལ་མོ། ལག་མཐིལ་གྱི་མིང་།

ཐལ་མོ་བཀན་པ། (འདུལ་བ) ལག་མཐིལ་གན་རྐྱལ་དུ་ཁ་ཕྱེ་ནས་བསྟན་པ།

ཐལ་མོ་བཅར་ལེབ། (འདུལ་བ) ཁོང་སྟོང་མིན་པར་ལག་མཐིལ་གཉིས་སྦྱར་བའི་ཐལ་མོ། འདི་མུ་སྟེགས་པའི་ཐལ་མོ་སྦྱོར་ཚུལ་ཡིན། རང་རེས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པས་ཐལ་མོ་ཁོང་སྟོང་ལ་མཐེ་བོང་ནང་དུ་བཙུག་པའི་ནོར་བུའི་དབྱིབས་ལྟ་བུ་བྱེད་དགོས། ཅར་ལེབ་ཀྱང་སྣང་ངོ་། །མཚོ་སྐྱེ་ཀ་ལས། ཐལ་མོ་ཁོང་སྟོང་དུ་སྦྱར་བ་ནི་ཆོས་འདི་པའི་ལུགས་དང་། ཐལ་མོ་ཅར་ལེབ་ཏུ་སྦྱར་བ་ནི་མུ་སྟེགས་པའི་ལུགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཕྱཱཾ་ཀྲྀ་ (སྤྱཱཾ་ཀྲཱི་ཡིན་ནམ་དཔྱད) གསུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཐལ་མོ་བསྙོལ་བ། ལག་པ་ཅིག་གི་མཛུབ་མོ་རྣམས་ལག་པ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་མཛུབ་མོའི་བར་དུ་བཙུག་པ་ལ་ཟེར། རྒྱལ་པོའི་གྲས་ཀྱི་མཛོད་༼དུ༽ ༢༡བ༤ལས་དེ་བཞིན་དུ་བཤད་དོ། །

ཐི་བ། ཕུག་རོན་གྱི་མིང་ཡིན། རྭས་པ་ཐི་བའི་མདོག་འདྲ་བ། །ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་༼དུ༽ ༨༣ན༨ལས། ཐི་བའི་མདོག་འདྲ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཐི་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕུག་རོན་ཞེས་བྱ་བའི་བྱ་བཞིན་དུ་མདོག་སྣང་བ་གང་ཡིན་པའི་རྭས་པ་དེ་ཉིད་སྔོ་སྐྱ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐྲི་ར་མ་ཎི། (ལེགས་སྦྱར) ཀླུ་བརྟན་ཞེས་པའོ། །ལེགས་སྦྱར་དུ་□□□□□□□□□□ཟེར། ཀླག་པའི་ཚེ་ས་ཐི་ར་མ་ཎི་ཞེས་བཀླག་པར་བྱའོ། །འོག་ཏུ་སའི་སྙེ་ཚན་གྱི་ཐད་དུ་གཟིགས། གསལ་བཤད། ཐྲི་ར་མ་ཎི་ཞེས་པའི་མ་ཚིག་འདི་ཀ་མད་ཀྱི་ཕྲིག་ཚུལ་ལྟར་བྱས་ན། འོག་ཏུ་༼ས༽འི་སྙེ་ཚན་གྱི་ཐད་དུ་འབྱུང་ཡང་། མང་པོས་འདི་ལ་ས་ཐི་ར་མ་ཎི་ཞེས་མི་ཀླག་པར། ནོར་ནས་ཐི་ར་མ་ཎི་ཞེས་ཀླག་པར་བྱེད་པས། དེ་དང་བསྟུན་ནས་འདིར་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །

ཐིག་ནག (མཛོད) ཚ་དམྱལ་བརྒྱད་ཀྱི་གཉིས་པ་ནི། ཐིག་ནག་ཏུ་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་དམྱལ་སྲུང་རྣམས་ཀྱིས་ལུས་ལ་ཐིག་ནག་པོས་བཏབ་སྟེ་མཚོན་གྱིས་གཤེག་ཅིང་འཇོག་པར་བྱེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བའོ། །

ཐིག་ལེ། ❶ སྐད་ཀོར། རི་མོ་གོར་གོར་ཆུང་ངུ། མཐེབ་རྗེས་གོར་མོ་ཆུང་ངུ། ཟླུམ་པོ། ❷ ཕོ་མོའི་ལུས་བཅུད་དྭངས་མ། ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཐིག་ལེ་ཞེས་པ་ཕོའི་ཁམས་དཀར་པོ་ལ་གྲགས་ཆེ། ❸ ཉིང་ཁུའམ་བཅུད། ❹ རྒྱན་དང་། སྙིང་པོའམ་གལ་ཆེ་ཤོས། ས་ཡི་ཐིག་ལེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❺ དཀྱིལ། གཞོན་ནུ་ཟླ་མེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལས། ཕན་ཚུན་མི་ཕྱེད་མཛའ་བའི་དམ་བཅའི་ཞུལ། །ཡིད་ཀྱི་ཐིག་ལེར་རི་མོར་བཀོད་ཟིན་པ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཟླུམ་པོའམ་གྲྭ་ཟུར་མེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་བའམ། ཡང་ན་ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། མ་སྒྲིམས་པས་ན་ཐིག་ལེ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐིག་ལེ་གསུམ། (གསང་སྔགས) སྔགས་ཐིག འོད་ཐིག རྫས་ཐིག་དང་གསུམ་མོ། །སྔགས་ཐིག་ནི་རང་གི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རླུང་སེམས་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ཨ་ཐུང་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཟླ་ཚེས་ཐིག་ལེ་ནཱ་ད་དང་བཅས་པའམ་སྙིང་གའི་སྔགས་འཁོར། འོད་ཐིག་ནི་ཨ་ཐུང་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཐིག་ལེ་ནཱ་ད་དང་བཅས་པ་དེའི་ནཱ་ད་ལས་འཕྲོས་པའི་འོད་དཀར་པོ་སྲོས་རིང་གི་ཏུ་བ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར། རྫས་ཐིག་ནི་ཁམས་དཀར་དམར་གཙོ་ཁ་སྦྱོར་གྱི་ཚུལ་དུ་གནས་པ་ཆེ་ཆུང་ཡུངས་འབྲུ་ཙམ་པ་དེའོ། །ཐིག་ལེ་ཞེས་པ་ནི། ཟླུམ་པོའམ་གྲྭ་ཟུར་མེད་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་འཛིན་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་གྲྭ་ཟུར་འཇོམས་པས་སོ། །

ཐིག་ལེའི་མཆོག་མ། ཚངས་པས་སྤྲུལ་པས་ཤིན་ཏུ་མཛེས་པའི་ལྷའི་བུ་མོ་ཞིག འདི་ལ་ཚངས་པ་རང་ཉིད་ཀྱང་ཆགས་ཞེས་གྲགས། སྒྲ་བཤད་ནི། འདི་ལ་ཐིག་ལེའི་མཆོག་མ་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་བསྟོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་ལུས་ལས་འོད་ཏིལ་འབྲུ་ཏིལ་འབྲུ་ཙམ་ཕྱིན་ནས། དེ་ལས་ཐིག་ལེའི་མཆོག་མ་ཞེས་བྱ་བའི་ལྷའི་བུ་མོ་ཞིག་བསྐྱེད་ནས། དེ་ཡང་ཚངས་པ་ལ་བསྐོར་བ་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་དང་། དེ་དེའི་གཟུགས་ལ་ཡིད་རྣམ་པར་གཡེངས་པས་ལྟ་བ་ན། ངོ་ཚ་བར་གྱུར་པས་གདོང་བཞི་སྤྲུལ་པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལྷ་ཆེན་པོ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བར་འདོད་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་གདོང་བཞི་སྤྲུལ་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ལས། ལྷ་ཆེན་ཐིག་ལེའི་མཆོག་མ་ལ། །ཆགས་པ་སྐྱེས་པས་གདོང་བཞི་བྱུང་། །བདུད་ཀྱི་བུ་མོ་སྣེག་མོ་ཡིས། །ཁྱོད་ཀྱི་བ་སྤུའི་རྩེ་མ་གཡོས། །ཞེས་གསུངས། མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་༢༥༧བ༧ལས། གདོང་བཞི་ནི་ཚངས་པས་ཐིག་ལེ་མཆོག་མ་ཞེས་པའི་བུ་མོ་ཞིག་སྤྲུལ་པས་དེ་ལ་རང་ཉིད་ཆགས་ཏེ། བུ་མོ་དེ་གཡས་གཡོན་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་བཞིར་སོང་བ་ལ་བལྟས་པས་གདོང་པ་བཞི་བྱུང་ངོ་། །སྟེང་གི་ཕྱོགས་སུ་སོང་བ་ལ་བལྟས་པས་སྟེང་གི་གདོང་པ་དང་ལྔ

ལྷུང་སྟེ། དབང་ཕྱུག་གིས་ནམ་མཁའ་ནས་མཐོང་ནས་དེར་ངོ་ཚ་བའི་ཆད་ལས་ལ་སྙིང་གི་གནོད་པ་བཅད་དོ། །དེ་ནས་གནོད་བཞིར་གྲགས་ཏེ། འདི་ལ་གནོད་བཞི་ཡོད་པས་སོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར། (གསང་སྔགས) རང་གི་ཐུགས་ཀར་གསལ་བཏབ་པའི་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་ཐུགས་ཀའི་ཕྱག་མཚན་ལ་གནས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་སྒོམ་པ་ལ་ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བཤད་དོ། །རྫེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་༣༤༨ན་ལས། རང་གི་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་ཐུགས་ཀའི་ཕྱག་མཚན་ལ་གནས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་སྒོམ་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཡབ་གྲུས་ཀྱིས་བཤད་དེ། དེ་ནི་ལས་དང་པོ་པས་ཀྱང་སྐབས་དེ་ཉིད་དུ་སྒོམ་པ་ཡིན་ལ་དེའི་དགོས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་དཔལ་འབྲས་ཛོ་རྫེས། དེ་ལྟར་སྒོམ་པ་ལ་མངོན་པར་བརྩོན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་གལ་ཏེ་སེམས་རྒོད་པའམ་ཞུམ་པར་གྱུར་ན་དེའི་ཚེ་ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་སོགས་པ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

ཐིང་རིལ། མཐིང་རིལ་དང་འདྲ།

ཐིབས་པོ། རྩྭ་ལ་སོགས་པ་འཁྲིགས་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་ནགས་ཐིབས་པོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་ ཚུ ༤༣ན༨ལས་གསུངས་སོ། །

ཐིམ་པ་དང་བསྟིམ་པའི་ཁྱད་པར། ཐིམ་པ་ནི་ནུབ་པའི་དོན་དང་། བསྟིམ་པ་ནི་ཐིམ་དུ་འཇུག་པའམ། ནུབ་ཏུ་འཇུག་པའི་དོན་ནོ། །

ཐུ། མཆིལ་མ་གཏོར་བ།

ཐུ་བ། ❶ གོས་ཀྱི་ཐུ་བྲག་ཅིག ❷ ལྷག་པའམ་ངན་པ། ཁྱི་ཐུ་བོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ ནླ་གོས་གྲྭ།

ཐུ་རྣད། སོག་པོས་བོད་ལ་ཐུ་རྣད་ཅེས་འབོད། ཡུལ་གྲུ་ཕལ་མོ་ཆེས་བོད་ལ་ཏི་རྣད་ཟེར། རྒྱ་ནག་པ་རྣམས་སྔོན་དུས་ཏུའུ་ཕན་དང་། དེང་སང་སི་ཙང་ངམ་ཤི་ཙང་ཞེས་འབོད།

ཐུ་མི་སཾ་བྷོ་ཊ། (བརྡ་སྤྲོད) ཐོན་མི་སཾ་བྷོ་ཊ་ལ་གཟིགས།

ཐུ་མིའི་ཡིག་ཕྲུད། ཐུ་མི་སཾ་བྷོ་ཊས་བོད་ཡིག་ཐོག་མར་བརྩམས་ནས་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོར་དབྱངས་ཡིག་ངེས་པ་བྱེ་དཀའ་བའི་སྒྲ་རྒྱན་དུ་སྦྱར་ནས་བསྟོད་ཚིག་གི་ཡིག་ཕྲུད་ཕུལ་བ་ནི། ཞལ་རས་གསལ་ལ་རང་མདངས་གང་བ་བཟང་། །གདམས་ངག་ཟབ་ལམ་མ་ཆད་ཐ་དད་རང་། །ལས་ངན་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་བསལ་མཛད་པ། །འཕགས་པ་མ་ཕམ་ཡང་དག་དམ་པ་ལགས། །བདེ་གཤེགས་བདེན་ངེས་ཡེ་ཤེས་སྟེ། །ཏིང་འཛིན་ཞི་ཉིད་རིག་ཅིང་གཟིགས། །ཉོན་མོངས་ཚོགས་

བཅོམ་མགོན་པོ་མཆོག །དུག་གསུམ་བདུད་འདུལ་ཀུན་ཏུ་ཐུལ། །སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཐུགས་ཀྱི་སྲས། ། སྲོང་བཙན་སྒམ་པོར་མཚན་གསོལ་བའི། །ཆོས་རྒྱལ་ཁྲིད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཅེས་ཕུལ་བ་རབ་ཏུ་དགྱེས་པའི་བྱ་དགའ་བསྩལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་འདུག ཐུ་མིའི་ཡིག་ཕུད་འདི་འབུར་སྟོང་ཇེན་པོག་སྣང་རྫོའི་ལྷ་ཁང་གི་བྲག་ལ་བརྐོས་སྐད། ཅེས་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དུ་གསལ་བ་ལྟར་བཀོད།

ཐུ་རེ། རྒྱུན་ཚགས་པའམ། རྒྱུན་ཚགས་སུ་འཛུང་བའི་དོན་ཡིན། ཏུ་རེ་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག

ཐུ་རེ་བ། ཏུ་རེ་བ་དང་དོན་གཅིག ཐུ་རེ་བ། ཐུ་རེ། ཐུར་རེ། ཐུར་ཐུར། ཏུ་རེ། ཏུ་རེ་བ་རྣམས་དོན་འདྲ།

ཐུ་རེ་དྲན་པ། བློའི་ཤུགས་མ་ཉམས་པར་རྒྱུན་ཚགས་སུ་དྲན་པའི་དོན་དུ་བཤད། དྲན་འདུན་ཏུ་རེ་བ་ཞེས་པ་དང་དོན་འདྲ།

ཐུ་ལུ། ཐུ་ལུད་ལ་གཟིགས།

ཐུ་ལུད། མཆིལ་མ། དཔེར་ན་ཐུ་ལུད་རྒྱག་ཅེས་དང་། གདོང་ལ་ཐུ་ལུད་བཏབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་སུ་ཐུ་ལུ་ཞེས་ཀྱང་སྣང་།

ཐུ་ལུམ། གོང་བུའི་མིང་། དཔེར་ན་ལྕགས་ཀྱི་གོང་བུ་ལ། ལྕགས་ཀྱི་ཐུ་ལུམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ཐོ་ལུམ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་གཡའ་སེལ་༡༠༥ན༩ན། ལྕགས་ཀྱི་ཐོ་ལུམ་ཞེས་ཀྱང་བྲིས་སྣང་ངོ་། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བཀྲེས་སོ་སྐོམ་མོ་ཟེར་བ་ན་ལྕགས་ཀྱི་ཐུ་ལུམ་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བ་ཁར་འཇུག་ཅིང་ཟངས་བསྐོལ་བ་ཁར་ལྡུགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བསྟན་པ་ལྷ་རམས་པས། ཐུ་ལུམ་ནི་སྒོང་བའམ་གོང་བུར་སྒྲིལ་བའི་མིང་དུ་བཤད་ཅིང་། ཐུ་ལུམ་དང་ཐོང་ལྕགས་གཉིས་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད་པའང་སྣང་། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

ཐུག་པ་དམ་བཅའ། བཞེས་ཐུག་འབྲས་ཚ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཐུགས། ❶ སེམས་ཀྱི་ཞེ་ས། ❷ མིང་གི་སྔོན་དུ་སྦྱོར་རྒྱུའི་ཞེ་སའི་ཚིག་གྲོགས་ཤིག དཔེར་ན་ཐུགས་དོགས། ཐུགས་སྣང་། ཞེས་སོགས་ལྟ་བུ། ❸ སྙིང་། དེབ་སྔོན་སྟོད་ཚ་༥༩༠ལས། གདུང་སྦྱངས་པས་ཐུགས་མ་ཉམས་པར་བྱོན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེབ་སྔོན་སྟོད་ཚ་༥༥༧ལས། གདུང་སྦྱངས་པས་ཐུགས་ལྷུགས་དང་ཕྱག་གཡོན་པ་མ་ཚིག་པར་བྱོན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་ཀུན་བཙོད་པའི་ཆོ་འཕྲུལ། (ཕར་ཕྱིན) ཆོ་འཕྲུལ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་ཏེ། གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་ལམ་མངོན་ཤེས། ཀུན་བརྗོད་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་དང་དོན་གཅིག སྒྲ་བཤད་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་འབྲེལ་ཞིང་གཞན་གྱི་བསམ་པའི་ཁྱད་པར་ཀུན་བརྗོད་པར་ནུས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། ཀུན་བརྗོད་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་ལ་གཟིགས།

ཐུགས་བསྐྱེད། (ཕར་ཕྱིན) ❶ སེམས་བསྐྱེད། དང་པོ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ གཞན་དོན་གྱི་བྱ་བ་གང་ཞིག་བསྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའམ་བསམ་པ་བརྟན་པོ་བསྐྱེད་པ། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ཐུགས་བསྐྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་པ་བརྟན་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐུགས་ངེས། ངེས་ཤེས། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེའི་སྙེ་མ་ལས། ཐུགས་ངེས་དྲག་པོ་འཁྲུངས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་ངེས་འཁྲུངས། ངེས་པ་རྙེད་པའི་ཞེ་ས།

ཐུགས་ཆད་པ། ཡི་ཆད་པའི་ཞེ་ས། ཡི་ཐང་ཆད་པ། སེམས་ཞུམ་པ།

ཐུགས་ཆེས་པ། ཡིད་ཆེས་པའི་ཞེ་ས།

ཐུགས་རྗེ་དམ་པ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ།

ཐུགས་གཏེར། ❶ དོན་གཏེར། ❷ སློབ་གཏེར།

ཐུགས་བསྐྱེལ་གསོ། དྲན་གསོ་རྒྱག་པ། དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༡༣༣ལས། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྣམ་ཐར་ཐུགས་ཐོག་ནས་ངོ་མཚར་བ་གནང་འདུག་པ་ཉན་པའི་སྐལ་བཟང་འཐོབ་རྒྱུར་སྟབས་མ་འགྲིག་ཐུགས་བསྐྱེལ་གསོ་ལ་མ་བསྐྱོས་པར་ཐོགས་མེད་དུ་དེ་འདྲ་གནང་བ་མི་བརྗེད་པའི་གཟུངས་ཐོབ་པའི་དཔག་པར་དཀའ་བའི་རྣམ་ཐར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐུགས་རྟོག རྣམ་རྟོག་གི་ཞེ་ས། དཔེར་ན་རྣམ་རྟོག་ཟློས་པ་ལ་ཐུགས་རྟོག་ཟློས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་དམ། (གསང་སྔགས) ❶ དམ་བཅའ། ཐུགས་དམ་བརྟན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ དགེ་སྦྱོར། ཉམས་ལེན། ཐུགས་དམ་གྱི་མཐིལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ མོ། བརྟག་པ། ཐུགས་དམ་ཞུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ ཐུགས་དགོངས་དམ་པ་ཞེས་པའི་བསྡུས་ཚིག ཐུགས་དམ་སྐོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❺ ཡི་དམ་ལྷ། ཐུགས་དམ་ལ་བཞུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་དམ་བསྐང་བ། ཐུགས་དགྱེས་པར་བྱེད་པ། ཐུགས་དགོངས་དམ་པ་བསྐང་བར་བྱེད་པ།

ཐུགས་དམ་གྱི་མཐིལ། ཉམས་ལེན་གྱི་མཐར་ཐུག་གམ་གཙོ་བོ། དཔེར་ན་བློ་སྦྱོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཐུགས་དམ་གྱི་མཐིལ་དུ་མཛད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །གྲྭ་བཤད་ནི། ཐུགས་དམ་ནི་དགེ་སྦྱོར་རམ་ཆོས་ཉམས་ལེན། མཐིལ་ནི་གཙོ་བོའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་གདམས་ངག་གི་མཐིལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་ནོ། །

ཐུགས་དམ་ཚིག་གི་ཕྱག་རྒྱ། (གསང་སྔགས) ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། ཧཱུྃ་ཡིག་ལ་སོགས་པ་སྔགས་ཀྱི་ཡིག་འབྲུ་རྣམས་ལ་གསུང་ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཞེས་བྱ་ལ་དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ཕྱག་མཚན་དུ་གསལ་བ་ལ་ཐུགས་དམ་ཚིག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ཟེར། ཡང་ན་སློང་རྡོལ་བླ་མས། སྣང་ཕྱོགས་ལྷ་ཡི་འཁོར་ལོ་ཐབས་དང་ནི། །སྟོང་ཕྱོགས་ཤེས་རབ་ཤིན་སྦྱངས་བདེ་བས་ཕྲེལ། །སྣང་སྟོང་གཉིས་ཚོགས་ཟབ་གསལ་ཡེ་ཤེས་ལ། །དེ་ལ་ཐུགས་ནི་དམ་ཚིག་ཕྱག་རྒྱ་ཟེར། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་དམ་ཚིག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར།

ཐུགས་དམ་ལ་བཞུགས། (གསང་སྔགས) སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་རྣམས་སྐུ་གཤེགས་དུས་འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་ལ་ཐུགས་དམ་ལ་བཞུགས་ཟེར། རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་གསང་འདུས་རྫོགས་རིམ་གྱི་ཁྲིད་མི་བསྒྱུར་ཞལ་གྱི་བདུད་རྩི་༡༠བ་ལས། ནོར་བུའི་དབུས་ཀྱི་དམིགས་རྟེན་སྙིང་གར་དྭངས་ཏེ་སྙིང་གའི་མི་ཤིགས་པ་དང་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས། དེ་ལ་དམིགས་པ་གཏད་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པས་རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་གནས་ཐིམ་པས་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་བརྒྱད་དངོས་སུ་འཆར་བ་དེ་མ་ཡིག་ལྟ་བུ་དང་། རང་གིས་སྔར་བསྒོམ་པ་དེ་བུ་ཡིག་ལྟ་བུར་ངོ་སྤྲོད་ནས་བསྒོམ་སྟེ་འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ཕྲ་བ་དེས་སྟོང་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་འཇོག་པར་ནུས་ན་འོད་གསལ་མ་བུ་འཕྲོད་པ་དང་། ད་ལྟ་ཐུགས་དམ་ལ་བཞུགས་ཞེས་གྲགས་པ་སྐྱེ་འཆི་བ་ཆོས་སྐུའི་བསྲེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ལ་དོགས་གཅོད། རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་འཛིགས་རྫོགས་ལས། ཕར་རྒྱུད་སྟོད་སྨད་དུ་རགས་པ་ཉེར་ལྔའི་གྲངས་འདྲེན་ཙམ་ཡང་མི་ཐོན་པ་མང་པོ་འདའ་དུས་ཐུགས་དམ་ལ་སྡོད་པ་དང་། ཕུར་ལ་འཇའ་ཟླུག་པ་སོགས་འདུག་པ་ཅི་ཡིན་ཞེས་ཀུན་མཁྱེན་གོང་མས་ཕྲད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་འཆང་ལ་ཞུས་པར། དེ་དག་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཐུགས་དམ་ལ་སྡོད་མི་ནུས་ཀྱང་རྒྱུད་ཀྱི་རྡོ་རྗེའི་ཚིག་ཟབ་མོ་ངག་འདོན་ཙམ་ཆད་ཀྱིས་བསྒྲུབས་པས་དཔའ་བོ་མཁའ་འགྲོས་འོད་གསལ་བཙན་ཐབས་སུ་འཛིན་འཇུག་པ་བདེ་མཆོག་སྨོན་ལམ་དུ། དེར་ནི་འཆི་བའི་འོད་གསལ་ཟིན་མཛད་ཅིང་། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ཞེས

གསུངས་པ་ཐུགས་ཀྱི་དམ་ཚིག་དག་པ་གཞིར་བཟུང་ནས་ཉམས་ལེན་ལ་ཅི་ནུས་ཀྱིས་འབད་ན་དེ་འདྲའང་ཕྲིད་པ་རེད། ཅེས་གསུངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་འདུག སྒྲ་བཤད་ནི། ཐུགས་སམ་ཡིད་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་དམ་དུའང་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

ཐུགས་འདུན། འདུན་པའི་ཞེ་ས།

ཐུགས་འདུན་བཀང་། འདུན་པའམ་འཕེན་པ་བཀང་བའི་ཞེ་ས།

ཐུགས་ནང་ཉེ་པོ། ཕན་ཚུན་བློ་ཐག་ཉེ་པོའི་ཞེ་ས། སེམས་མཐུན་པོ། ཁོང་གཉིས་ཐུགས་ནང་ཤིན་ཏུ་ཉེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་ནང་མཐུན་པོ། ཕན་ཚུན་བློ་སེམས་མཐུན་པོའི་ཞེ་ས།

ཐུགས་འབྱམས་པ། སེམས་ཡེངས་པའི་ཞེ་ས། གསོལ་ཇ་བཞེས་རྒྱུ་མི་དྲན་པར་ཕྱག་དཔེའི་སྟེང་དུ་ཐུགས་འབྱམས་ཏེ་འགྲོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་ཐྲེལ། ཐྲེལ་བ་ཆ་པོའི་དོན། ཐུགས་ཐྲེལ་མ་གནང་གཏོགས་ཙམ་བཞུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མང་པོས་ཐུགས་ཐྲེལ་གྱི་ཚབ་ཏུ་མཛད་ཐྲེལ་ཞེས་བེད་སྤྱོད་བྱེད་དེ། ཐུགས་ཁྲལ་དང་ནོར་དོགས་ཀྱིས་ཡིན་པ་འདྲ།

ཐུགས་འབྱུང་། ཐུགས་སྐྱོ་བ་དང་། སྐྱོ་ཤས་སྐྱེ་བ། ངེས་འབྱུང་བཅས་ཀྱི་དོན། ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་༡༣༡ལས། (སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རྣམ་ཐར་བརྗོད་པའི་སྐབས་ལས) ཁྲིམ་བཙུན་ཆོས་གོས་གྱོན་ཏེ་ཞིང་རྨོད་པ་གཟིགས་ནས། སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ཉམས་སོ་ཞེས་ཐུགས་འབྱུང་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཐུགས་སྦྱོང་། སློབ་སྦྱོང་གི་ཞེ་ས།

ཐུགས་མ་ཆེས། ཡིད་མ་ཆེས་པའི་ཞེ་ས།

ཐུགས་རྩོམ། ལྷུགས་རྩོམ་དང་དོན་གཅིག དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་༡༩༨ལས། དབྱངས་ཅན་མའི་བསྟོད་པའི་ཐུགས་རྩོམ་སྐབས་དཀའ་ལས་ཆེན་པོ་ཡོང་བ་འདྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་བརྩེ་བ་ཅན། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་ལས་ཆོག་རྣམས་སུ། ཐུགས་བརྩེ་བ་ཅན། ཞེས་འབྱུང་བ་དེའི་དོན་ནི། སྡུག་བསྔལ་གྱི་འདམ་དུ་བྱིང་བ་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྐྱོབ་པར་མཛད་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

ཐུགས་བརྩེ་བའི་སྐད་དུ། (འདུལ་བ) ལན་དུ་རེ་བའི་བློས་མ་ཡིན་པར། ཐུགས་བརྩེ་བ་དང་ཕན་སེམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཞེས་པའི་དོན།

ཐུགས་རྩོལ། རྩོལ་བའམ་འབད་རྩོལ་གྱི་ཞེ་ས། བརྩོན་འགྲུས། དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་ལས། གསོལ་ཚས་ཀུང་གཞུང་གིས་གནང་བས་དབུས་ནས་འདྲེན་པའི་ཐུགས་རྩོལ་མི་དགོས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐུགས་ཚོམ། ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཞེ་ས། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་གཡའ་སེལ་༥༤བ༦ལས། རྩིས་སྐར་ནག་གི་དྲི་ལན་དུ་ཐུགས་ཚོམ་དཔྱད་བྱ་ལྟ་བུར་གནང་བ་ཀླུན་པོ་སྐྱིང་ཁམས་ཅན་འགགས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐུགས་རྟུས། སྟུག་རྟུས་ཀྱི་ཞེ་ས། ཐུགས་རྟུས་ཆེན་པོ་མཛད་ལྟ་བུ།

ཐུགས་ལས། ❶ འཕྲིན་ལས། ལས། ❷ སེམས་ཁྲལ། ཐུགས་ཁྲལ། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མའི་དྲུང་དུ་འོངས་ཏེ་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །ལྷ། ཐུགས་ལས་མི་མཛད་པར་བཏང་སྙོམས་སུ་བདེ་བར་བཞུགས་ཤིག བདག་ཅག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡོ་བྱད་བཤམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐུགས་ལས་ཆུང་དུར། ❶ ལས་ཀ་ཉུང་དུ་སོང་བ། འདུལ་བ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། ཐུགས་ལས་ཆུང་དུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕྲིན་ལས་ཆུང་བར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་གདགས་པའི་མཛད་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཡིན་ལ། སེམས་ཅན་ལ་ཕན་གདགས་པ་ཡང་དགེ་སློང་ཤཱ་རིའི་བུས་བསྒྲུབས་པ་དེའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐུགས་ལས་ཆུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ ཕལ་སྐད་དུ། ཐུགས་སྐྱོད་སྐྱོད་བྱས་ནས་བཞུགས་ཞེས་པ་དང་འདྲ། དམ་ཆོས་པདྨ་དཀར་པོའི་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་དེས་སྒྲ་སྐད་གཅིག་ཏུ་ཅིག་འདི་སྐད་ཅེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཐུགས་ལས་ཆུང་དུར་ཅི་བདེར་བཞུགས་སོ་གསོལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐུགས་བཤད། བཤད་པ། འགྲེལ་བཤད། རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ལས། ཉིན་རེ་ཞིང་ཐོ་རངས་ནས་སྲོད་ཀྱི་བར་ལ་ཆོས་ཐུན་བཅོ་ལྔ་རེ་མ་ཆག་པར་ཐུགས་བཤད་མཛད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐུང་བ་དང་བསྟུང་བའི་ཁྱད་པར། ཐུང་བ་ནི་རིང་པོའི་ལྡོག་ཕྱོགས་དང་། བསྟུང་བ་ནི་ཐུང་བར་བྱེད་པའམ་ཐུང་དུ་གཏོང་བའི་དོན་ཡིན།

ཐུན་གྱི་ངོ་བོ། ཐུན་གྱི་དངོས་གཞི། འདིའི་ངོ་བོ་ཞེས་པ་སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་གོ་དགོས། ལམ་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ། ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། ཐུན་མཚམས་སུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ལོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་ཤེས་སོ། །

ཐུན་ཐ་མ། (འདུལ་བ) ནམ་གྱི་ཆ་ཐ་མ་ལ་གཟིགས།

ཐུན་དང་པོ། (འདུལ་བ) ནམ་གྱི་ཆ་དང་པོ་ལ་གཟིགས།

ཐུན་བར་པ། (འདུལ་བ) ནམ་གྱི་ཆ་བར་པ་ལ་གཟིགས།

ཐུན་དྲུག་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར། (གསང་སྔགས) མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ཐོར་བུ ༣༤བ༣ན་ཐུན་དྲུག་རྣལ་འབྱོར་སྐོར་འགྲེལ་བཤད་ཞིབ་པར་གསུངས་ཡོད། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་ཐུན་དྲུག་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར། ཕ་བོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྙིང་པོས་དེ་ལ་སྟོན་པ་བརྒྱབ་སྟེ་བསྒྲིགས་པའི་ཐུན་དྲུག་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་དང་གསུམ་མོ། །

ཐུན་མོང་། སྤྱི། སྤྱི་མ། སྒེར་གྱི་ལྡོག་ཕྱོགས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཐུན་ནི་མཐུན་པ་སྟེ། སྐད་གསར་བཅད་ཀྱི་སྐབས་སུ་མས་ཕྱུལ་དོར་བར་ངེས་སོ། །མོང་ནི་ཁོང་ངམ་ཁོག་དང་། སེམས་སམ་བློའམ་དབང་པོ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས། ཐམས་ཅད་ཀྱི་བློར་མཐུན་པའམ་བབས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་མོང་ནི་ཁོང་ངམ་ཁོག་གམ་བློའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་མོང་དུ་ཆུད་པ་ནི། ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་དོན་དུ། ལི་ཤུར་དུ་གསུངས་པས་སོ། །གཞན་ཡང་མོང་ཞེས་པ་རྨོངས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རྨོངས་རུལ་ལ་མོང་རུལ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ། (གསང་སྔགས) ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་བརྒྱད་ལ་གཟིགས།

ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་བརྒྱད། (གསང་སྔགས) ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་བརྒྱད་ནི། མཁའ་སྤྱོད་རལ་གྲི་རི་ལུ་དང་། །རྐང་མགྱོགས་བུམ་པ་གནོད་སྦྱིན་ཁོལ། །བཅུད་ལེན་དང་ནི་མིག་སྨན་ནོ། །དེ་ཡང་མཁའ་སྤྱོད་ནི། མ་འཆི་བར་ནམ་མཁའ་ལ་གནས་ནུས་པའོ། །རལ་གྲི་ནི། དེ་དགྲའི་དཔུང་དུ་མ་འཇོམས་ནུས་པའོ། །སྨན་གང་ཞིག་བསྒྲུབས་པ་དེ་ལག་ཏུ་ཐོགས་པས་ལུས་མི་སྣང་བའོ། །རྐང་མགྱོགས་ནི། མཆིལ་ལྷམ་གྲུབ་སྟེ་གྱོན་པས་ཡུད་ཙམ་ལ་རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་འཁོར་བའོ། །བུམ་པ་ནི། དེའི་ནང་དུ་ཟས་ནོར་གོས་ལ་སོགས་པ་ཡོ་བྱད་ཟད་མི་ཤེས་པ་འབྱུང་ངོ་། །གནོད་སྦྱིན་ཁོལ་བ་ནི། དེས་བྲན་བྱེད་པས་ཅི་བསྒོ་བ་སྒྲུབ་ཅིང་། མི་འབུམ་ཕྲག་གི་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་བྱ་བ་ཉིན་གཅིག་ལ་འགྲུབ་པའོ། །བཅུད་ལེན་ནི། ཚེ་ཉི་ཟླ་དང་མཉམ། སྟོབས་གླང་

པོ་དང་མཉམ། མདངས་པདྨ་དང་མཉམ། ལྟང་བ་ཤིང་བལ་ལས་ཡང་བའོ། །མིག་སྨན་ནི། མིག་ལ་ཐུག་པས་ས་འོག་གི་གཏེར་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བའོ། །

ཐུན་མོང་བའི་བསླབ་བྱ། སྐྱབས་འགྲོའི་བསླབ་བྱ་ལ་སྐྱབས་གསུམ་སོ་སོའི་བསླབ་བྱ་དང་། ཐུན་མོང་བའི་བསླབ་བྱ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། ཐུན་མོང་བའི་བསླབ་བྱ་ལ་དྲུག་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་ཡོན་ཏན་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། བཀའ་དྲིན་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་ཅི་བཟའ་ཅི་འཐུང་གི་ཕུད་ཀྱིས་མཆོད་པ། གཞན་སྐྱབས་འགྲོ་ལ་འགོད་པ། བྱ་བ་གང་བྱེད་ཀྱང་དཀོན་མཆོག་ལ་གསོལ་བཀལ་ནས་བྱེད་པ། ཕན་ཡོན་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་ཉིན་ལན་གསུམ་མཚན་ལན་གསུམ་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་སྲོག་གམ་ཐ་ན་བཞད་གད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡང་མི་གཏོང་ཞིང་སྲུང་བའོ། །

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཤེས་རྣམ་སུམ་ཅུ་རྩ་དགུ། (ཕར་ཕྱིན) སྟོབས་བཅུ། མི་འཇིགས་པ་བཞི། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ། རང་བྱུང་གི་རྣམ་པ། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྟོབས་བཅུ་ཡོད་དེ། གནས་དང་གནས་མིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། མོས་པ་སྣ་ཚོགས་སྟོབས། ཁམས་སྣ་ཚོགས་སྟོབས། དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མིན་པ་སྟོབས། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་སྟོབས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་སྟོབས། སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་སྟོབས། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་སྟོབས། ཟག་པ་ཟད་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མི་འཇིགས་པ་བཞི་ཡོད་དེ། རང་དོན་ཕྲངས་པ་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ། རྟོགས་པ་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ། གཞན་དོན་ཕྲང་བྱ་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ། གཉེན་པོ་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་ཡོད་དེ། ཆོས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ། དོན་སོ་སོ་སྟོབས། ངེས་པའི་ཚིག་སོ་སོ་སྟོབས། སྤོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། སྐུའི་སྤྱོད་པ་འཁྲུལ་པ་མི་མངའ་བ། གསུང་ཅ་ཅོ་མི་མངའ་བ། དྲན་པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། ཐུགས་མཉམ་པར་མ་གཞག་པ་མི་མངའ་བ། ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མི་མངའ་བ། སོ་སོར་མ་བརྟགས་པའི་བཏང་སྙོམས་མི་མངའ་བ་སྟེ། སྤྱོད་པ་མ་འདྲེས་པ་དྲུག། འདུན་པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། བརྩོན་འགྲུས་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། དྲན་པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། ཤེས་རབ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། རྣམ་པར་འགྲོལ་བ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ་སྟེ། རྟོགས་པ་མ་འདྲེས་པ་དྲུག །སྐུའི་འཕྲིན་ལས་རྣམས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྔོན་

དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ། གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་རྣམས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ། ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྣམས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་སྟེ། འཕྲིན་ལས་མ་འདྲེས་པ་གསུམ། འདས་པ་ལ་མ་ཆགས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། མ་འོངས་པ་ལ་མ་ཆགས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཞེས། ད་ལྟ་བ་ལ་མ་ཆགས་མཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། ཡེ་ཤེས་མ་འདྲེས་པ་གསུམ་རྣམས་སོ། །

ཐུན་མོང་ལམ་སྦྱངས། ངེས་འབྱུང་བྱང་སེམས་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་གསུམ་ཉམས་འོག་ཏུ་ཚུད་པ་ལ་ཟེར། གྲུ་བཤད་ནི། མདོ་སྔགས་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་ལ་བློ་སྦྱངས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

ཐུན་ཚོད། (འདུལ་བ) དུས་ཀྱི་ཆ། དུས་ཀྱི་ཆ་ཤས། དཔེར་ན་ཐུན་ཚོད་དྲུག་དང་། ཐུན་ཚོད་བཅུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཐུན་ཚོད་ཀྱི་བཏུང་བ། (འདུལ་བ) ཐུན་ཚོད་དུ་རུང་བའི་སྨན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་ལས་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་གི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཚིག་གི་གསལ་བྱེད་༡༠བ༨ལས། ཐུན་ཚོད་དུ་རུང་བ་ཞེས་པ་ནི། རྒུན་ཆུ་ལ་སོགས་པའི་ཐུན་ཚོད་ཀྱི་མཐའ་ཚུན་ཚོད་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཏེ་བཏུང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཐུན་ཚོད་བཅུ། (འདུལ་བ) ཐུན་ཚོད་བཅུ་ཞེས་པ་ནི། ལུང་གཞི་ལས། སྔ་དྲོ་དང་། གུང་དང་། ཕྱི་དྲོ་དང་མཚན་མོའི་ཐུན་དང་པོ་དང་། དང་པོའི་ཕྱེད་དང་། གུང་ཐུན་དང་། གུང་ཐུན་གྱི་ཕྱེད་དང་། ཐུན་ཐ་མ་དང་། ཐ་མའི་ཕྱེད་དང་། སྐྱ་རེངས་མ་ཤར་བ་དང་བཅུའོ། །ཞེས་མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

ཐུན་ཚོད་དུ་རུང་བའི་སྨན། (འདུལ་བ) སྨན་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། རྒྱུ་དུས་རུང་། སྨན་ཞག་བདུན་པ། འཚོ་བཅང་གི་སྨན་ལས་བྱུང་བའི་ཁུ་བ་ཤིན་ཏུ་སླ་བ་རྣམས་སོ། །དཔེར་ན་དུས་རུང་ལས་བྱུང་བ། རྩམ་ཐང་ཤིན་ཏུ་སླ་བ་ལྟ་བུ། སྨན་ཞག་བདུན་པ་ལས་བྱུང་བ། བུ་རམ་གྱི་ཁུ་བ་ཤིན་ཏུ་སླ་བ་ལྟ་བུ། འཚོ་བཅང་གི་སྨན་ལས་བྱུང་བ། ཨ་རུ་བ་རུ་སྐྱུ་རུ་གསུམ་གྱི་ཁུ་བ་ཤིན་ཏུ་སླ་བ་རྣམས་ལྟ་བུའོ། །གྲུ་བཤད་ནི། དེ་དག་ལས་འགའ་ཞིག་ནི་ཉིན་རེའི་ཐུན་ཚོད་ཀྱི་མཐའ་རྒྱུ་སྐར་འཆར་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་དུས་ཚུན་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་མཚན་མོའི་ཐུན་ཐ་མ་སྐྱ་རེངས་འཆར་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཚུན་ཆད་དུ་ལོངས་སྤྱོད་དུ་རུང་གི། དེ་ལས་འདས་ན་མི་རུང་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། དེ་ལ་སྨན་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། དེ་དག་གིས་སྐོམ་ནད་སེལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས་སོ། །

ཐུན་ཚོད་དྲུག (འདུལ་བ) སྔ་དྲོ། ཉིན་གུང་། ཕྱི་དྲོ་སྟེ་ཉིན་མོའི་ཐུན་གསུམ་དང་། སྲོད། ནམ་གུང་། ཐོ་རངས་ཏེ་མཚན་མོའི་ཐུན་གསུམ་སྟེ་དྲུག་གོ།

ཐུན་མཚམས། ❶ ཐུན་གྱི་བར་མཚམས། ཐུན་གྱི་བར་གསེང་། ❷ སྲོད་ཀྱི་དུས། ཉི་མ་ནུབ་ནས་ས་མ་རུབ་ཀྱི་བར་གྱི་དུས་ཚོད་ལ་སྲོད་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། འདི་ལ་ཐུན་མཚམས་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཉིན་མོ་དང་མཚན་མོའི་བར་ཐུག་གི་དུས་ཡིན་པས་ཐུན་མཚམས་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཐུན་ནི་དུས་དང་མཚམས་ནི་བར་ཐུག་གོ།

ཐུན་བཞི། ཐོ་རངས་དང་། ཉིན་དགུང་། ཕྱི་དྲོ། མཚན་མོ་དང་བཞིའོ། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ཐོར་བུ་༡༧ན༨ན་གསལ། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྔ་དྲོ་དང་གུང་དང་ཕྱི་དྲོ་དང་མཚན་ཕྱེད་ཀྱི་ཐུན་བཞིར། ཞེས་གསུངས།

ཐུན་བཞིའི་རྣལ་འབྱོར། ཐོ་རངས། ཉིན་དགུང་། ཕྱི་དྲོ། མཚན་མོ་བཅས་ཀྱི་ཐུན་བཞིར་བྱེད་པའི་དགེ་སྦྱོར་གྱི་ཉམས་ལེན། འདི་གཙོ་བོར་སྔགས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་གོའོ། །

ཐུན་བཞིའི་སྦྱོར་བ། (གསང་སྔགས) ཐུན་བཞིའི་རྣལ་འབྱོར། རྗེའི་གསང་འདུས་སྒྲོན་ལམ་ལས། ཐུན་བཞིའི་སྦྱོར་བ་བསྙེན་བསྒྲུབ་ཡན་ལག་བཞི། །རིམ་པ་དང་པོའི་རགས་དང་ཕྲ་བའི་ལམ། །མ་ལུས་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ་རྙེད་ནས་ནི། །གང་སྣང་ལྷ་ཡི་འཁོར་ལོར་འཆར་བར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྦྱོར་བ་དང་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་པ་གཉིས་འདིར་དོན་འདྲ་བ་ཡིན། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཞེས་པའི་སྦྱོར་བ་ནི། རྣལ་འབྱོར་ལ་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །སྦྱོར་ཞེས་པ་ནི་ཞི་ལྷག་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་དོན་སྟོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐུབ་བསྟན་བྱེ་དོར། སྡོམ་གསུམ་རྣམ་བཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱེ་དོར་ཞེས་བྱ་བ། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད། འདི་ལ་གསུང་འབུམ་ {ཀ་པར} བཞུགས།

ཐུབ་རྣམས་སྡིག་པ་ཆུ་ཡིས་མི་འཁྲུ་ཞིང་ཞེས་སོགས། ཚིགས་བཅད་འདི། ཚད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་གཞུང་ཚིག་ཡིན་ཏེ། མཆིམས་མཛོད་དེབ་གཟུགས་ཤོག་གྲངས་༤ལས། ཚད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ལས། སྲེད་པའི་ཟུག་རྔུ་གཅོད་མཛད་པའི། །ལམ་ནི་ཁྱོད་ལ་ངས་བསྟན་བྱ། །ཁྱེད་ཉིད་ཀྱིས་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་སྟེ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྟོན་མཛད་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། ཐུབ་རྣམས་སྡིག་པ་ཆུ་ཡིས་འཁྲུ་བར་མི་མཛད་ལ། །འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཕྱག་གིས་ཀྱང་ནི་སེལ་མི་མཛད། །ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་གཞན་ལ་སྤོ་བས་མ་ཡིན་ཏེ། །ཆོས་ཉིད་ཞི་བ་བསྟན་པས་གྲོལ་བར་མཛད་པ་ཡིན། ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་

སོ། །ཡང་ཕ་བོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྙིང་པོས་དགའ་ལྷའི་འཁྲིད་ཡིག་ཏུ། འདི་ཚོམས་ཀྱི་གཞུང་ཚིག་ཡིན་པར་བཤད། ཁོ་བོས་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ཡང་ཡང་བཀླགས་ཀྱང་ཚིག་འདི་རྙེད་མ་སོང་།

ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན། ❶ སློབ་དཔོན་ཨ་བྷྱ་ཀ་རས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག ❷ ཤོ་ལོ་ཀ་སྟོང་ཕྲག་ཕྱེད་དང་དྲུག་པ་ཞིག་སྟེ། སློབ་དཔོན་འཇིགས་མེད་འབྱུང་གནས་སྦས་པས་མཛད།

ཐུབ་པ་རྣམ་སྣང་གངས་ཆེན་མཚོ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་སྔོན་བསྐལ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྔ་རོལ་ནས་བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཚོགས་རྫོགས་ནས། གཞི་དང་སྙིང་པོ་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་པའི་འོག་མིན་སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་ཞིང་དུ་ལོངས་སྐུའི་ངོ་བོར་དང་པོར་སངས་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ། ཐུབ་པ་རྣམ་སྣང་གངས་ཆེན་མཚོ་ཟེར། འདིའི་ཁུངས་ནི། མདོ་སྡེ་ཕལ་མོ་ཆེ་ལས་གསུངས་པར་བཤད། རྒྱས་པ་རྣམ་སྣང་གངས་ཅན་མཚོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཐུབ་པའི་དབང་པོ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ཐུབ་པའི་སྒྲ་ནི་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ལའང་འཇུག་མོད་ཀྱང་། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་མིན་པས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་རྣམས་ལས་ཀྱང་གོང་ན་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་དམ་པ་བརྙེས་པ་དང་། གང་ཟག་གསུམ་པོ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀས་ཆོས་ཀྱི་སྲིད་ལ་མངའ་སྒྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཐུབ་དབང་གཉིས་པ། ❶ འཇིག་རྟེན་ཁམས་འདིར་སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་ཞིག་བྱོན་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པ་ལ་ཕྱག་རྗེས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་བླ་མ་ལ་ཆེ་བསྟོད་ཀྱི་ཚིག་ཅིག ❷ ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག འདི་ཡང་དགེ་ལྡན་པས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཆེ་བསྟོད་བྱས་པ་ཙམ་མིན་པར། བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་འགོས་ལོ་ཙཱ་བ་གཞོན་ནུ་དཔལ་བས་ཀྱང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཐུབ་དབང་གཉིས་པ་ཞེས་པའི་མཚན་གྱིས་མངོན་པར་བསྟོད་པ་དེབ་སྔོན་དུ་གསལ།

ཐུམ་ཕྲས། ❶ གཉིད་ཐུང་ངམ་གཉིད་ཕྲབ་མོ། དེ་ཡང་ཐུམ་ནི་དུམ་བུའམ་ཐུང་ངུའི་དོན་དང་། ཕྲས་ནི་ཉལ་བའི་དོན་ནོ། །ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ཐུམ་ཕྲས་ཞེས་པའི་ཐུམ་ནི། ཐུམ་བུའམ་དུམ་བུ། དུམ་ཙམ། ཐུམ་ཙམ་ཐུམ་ཙམ། དུམ་ཙམ་དུམ་ཙམ། ཐུང་ཐུང་། ཕྲབ་མོ་བཅས་ཀྱི་དོན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཉིད་ཀྱིས་ནོན་པ་ལ་སེམས་གཞོལ་བར་མི་བྱེད་པར་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་ཀྱིས་རི་དྭགས་བཞིན་དུ་ཐུམ་ཕྲས་ཀྱིས་ཉལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས། ལམ་རིམ་ཆེན

མོར་ཐུམ་ཕྲས་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་གཉིད་སྲབ་མོ་ལ་གོ་དགོས། ཕྲས་ནི་འཕྲེས་པའམ་བསྙེས་པ་སྟེ་འཕྲེས་ཉལ་བརྒྱབ་པའི་དོན་ནོ། །❷ འཛིགས་སྐྲག་ལའང་འཇུག དཔེ་ཚོས་རིན་ཆེན་སྤྲུངས་པ་ལས། ཉལ་བའི་ཚེ་རི་དྭགས་ལྟར་ཐུམ་ཕྲས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་དགོས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཐུམ་འཕྲས་ཞེས་སྣང་། ཐུམ་འཕྲེས་ཞེས་བྲིས་ཀྱང་འཐད་པར་སེམས།

ཐུམ་འཕྲས། དཔེ་མང་པོར་ཐུམ་ཕྲས་ཞེས་སྣང་། ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་གི་དག་ཡིག་ཐོན་མིའི་དགོངས་རྒྱན་ལས། ཐུམ་འཕྲས་ཞེས་བྲིས་སྣང་། ཐུམ་ཕྲས་ལ་གཟིགས།

ཐུར་ཐུར། ཐུར་རེ་དང་འདྲ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། ཉིན་པར་བྱ་བ་གང་ལ་འདུན་པ་དྲག་པོ་ཐུར་ཐུར་འོང་བ་དེ་ཕལ་ཆེར་རྨི་ལམ་དུ་ཡང་འོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐུར་རེ། རྒྱུན་ཆགས་པའམ། རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བའི་དོན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སེམས་དམིགས་པ་ལ་བཏགས་པ་དེ་ཐུར་རེ་དྲན་ནས་ཙང་ཟད་ཀྱང་མི་ཡེངས་པ་སྟེ། ཐུར་རེ། ཐུ་རེ། ཐུ་རེ་བ། ཐུར་ཐུར། དུ་རེ། དུ་རེ་བ་རྣམས་དོན་འདྲ།

ཐུར་སེལ། (གསང་སྔགས) རྩ་བའི་རླུང་ལྔའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། འདོམས་སམ་གསང་གནས་ལ་གནས་ཤིང་། བྱེད་ལས་བཤང་གཅི་ཁུ་ཁྲག་སོགས་འཕེན་འཛིན་བྱེད་པའི་རླུང་ཞིག ཁ་དོག་ནི་སེར་པོ་ཡིན་པར་རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ན་གསལ་ཞིང་། ཐུར་སེལ་ལྟེ་བ་ནས་བཤང་ལམ་དང་རྟགས་ཀྱི་རྩེ་མོའི་བར་དུ་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་པར་གསུང་ངོ་། །སྒྲ་བཤད་ནི། བཤང་གཅི་ཁུ་ཁྲག་སོགས་ཐུར་དུ་སེལ་བའམ་འཕེན་པར་བྱེད་པས་ན་ཐུར་སེལ་ཞེས་བྱའོ། །

ཐུར་སེལ་གྱི་རླུང་། (གསང་སྔགས) ཐུར་སེལ་དང་འདྲ།

ཐུལ་ཆེ་བ། <སྠུལ> སྦོམ་པོ། རགས་པའི་དོན། འདི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ स्थूल “སྠུལ” ཟུར་ཆག་པར། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསུངས། སྠུལ་ཞེས་པ་ཀློག་པའི་ཚེ་ “ས་ཐུལ” ཞེས་པ་ལྟ་བུར་ཀློག

ཐེ་གེ་ཟད་ཙམ། ཕར་ཟད་ཙམ། རྒྱང་རིང་ཙམ། མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་པ་ ༼ཏ༽ ‹བ7ལས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུས་ཆོས་བཤད་ནས་ཕྱིར་འགྲོ་བ་དེའི་ཚེ་ཁྱི་དེས “ཐེ་གེ་ཟད་ཙམ” དུ་བསྐྱལ་ནས། ལན་གསུམ་སྐོར་བ་བྱས་ཏེ། ཕྱིར་ལོག་ནས་ཁྱིམ་དུ་འགྲོ་བ་ན། ཁྱི་དེ་ཁྱི་གཞན་དག་གིས་བཅས་ནས་བསད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ཐེ་ཚོམ། (ཕར་ཕྱིན) མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་སེམས་བྱུང་། ཚིག་སྔོན་བཅད་དེ་འཛོག་ན། རང་ཡུལ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མཐའ་གཉིས་སུ་རིག་པ་དེ། ཐེ་ཚོམ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཐེ་ཚོམ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་གཙོ་སེམས་དང་། དེའི་འཁོར་ཚོར་སོགས་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་པོ་རྣམས་ནི། ཐེ་ཚོམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་དོགས་ཀྱི་རང་སྟོབས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པ་མ་ཡིན་པས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཞེས་སྨོས་སོ། །ཡིད་གཉིས། ཚོམ་པ། ནེམ་ནུར། འཕྲུང་མོ་ཞུག སོམ་ཉི། སོམ་ཉིའི་དྲྭ་བ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད། ཐེ་ཚོམ་ལ་ཞེ་སར་ཐུགས་ཚོམ་ཟེར།

ཐེ་ཚོམ་ཉོན་མོངས་ཅན། (ཕར་ཕྱིན) རྩ་ཉོན་དྲུག་གི་ལྔ་པ་ནི། བདེན་བཞི་དང་ལས་འབྲས་སོགས་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་གང་ཞིག དགེ་བ་ལ་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་དོ། །བྱེད་ལས་ནི་ཐེ་ཚོམ་ཟོས་ནས་མི་འཇུག་པར་བྱེད་པའོ། །

ཐེ་ར་ཝཱ་ད། (པཱ་ལི) (འདུལ་བ) གནས་བརྟན་སྨྲ་བའམ། གནས་བརྟན་པའི་སྡེ་པ། རྒྱ་གར་གྱི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའམ། གནས་བརྟན་སྡེ་པ་རྣམས་ལ་ཐེརབད་ཞེས་འབོད་པ་ལས། ཧཱིནཡཱན་སྡེ་ཐེག་དམན་པ་ཞེས་འབོད་ན་དམའ་འབེབས་སུ་འགྲོ་བས་དེ་དག་ལ་བག་ཟོན་བྱེད་དགོས། ཐེ་ར་ཝཱ་ད་थेरवाद theravāda ཞེས་པ་ནི་པཱ་ལིའི་སྐད་ཡིན་ལ། ལེགས་སྦྱར་དུ་སྠ་བི་ར་ཝཱ་ད་स्थविरवाद sthaviradā ཟེར། Pāli: □ □ □ □ □ □ theravāda, Sanskrit: □ □ □ □ □ □ □ □ □ sthaviradā; literally, the Teaching of the Elders འདིའི་ Elders ཞེས་པ་གནས་བརྟན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབས་འགྲོ། (ཕར་ཕྱིན) སྐྱབས་འགྲོའི་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱུ་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་སྡུག་བསྔལ་བསམས་ནས་འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་པ་དང་། དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་ནུས་པ་དཀོན་མཆོག་ལ་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ། གཞན་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྙིང་རྗེ་བས་ཟིན་པའི་སྐྱབས་འགྲོ་ལ་ཟེར། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབས་འགྲོའི་ཁྱད་པར་ལ། སྐྱབས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར། དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར། ཆེད་དུ་བྱ་བའམ་དགོས་པའི་ཁྱད་པར། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་བཞིའོ། །དང་པོ་སྐྱབས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། སངས་རྒྱས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། ཆོས་ནི་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་གཉིས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་ལམ་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། ཚེ་ཕྱིད་འཆིའི་བར་དང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་པའི་བར་ཙམ་མིན་པར། བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ། གསུམ་པ་ཆེད་དུ་བྱ་བའམ་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་ནི། རང་གཅིག་པུའི་ཆེད་དང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་པ་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་མིན་པར། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བ་ལས་བསྐྱབ་

པའི་ཆེད་དུ་འོ། །བཞི་པ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྒྲོལ་བའི་ཕྱིར་དུ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལས་དུས་མཉམ་དུ་ཡང་ལྡོག་པར་མི་བྱའོ་སྙམ་དུ་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་སོ། །དེ་ཡང་རྗེའི་ལམ་རིམ་དང་ཇོ་བོའི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་ལས། བདག་མིང་ (རང་མིང་སྨོས) འདི་ཞེས་བགྱི་བ་དུས་འདི་ནས་བཟུང་ནས་ཇི་སྲིད་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་རྐང་གཉིས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །བདག་མིང་ (རང་མིང་སྨོས) འདི་ཞེས་བགྱི་བ་ (དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི) དུས་འདི་ནས་བཟུང་ནས་ཇི་སྲིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ (སྐྱབས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི) ཞི་བ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །བདག་མིང་ (རང་མིང་སྨོས) འདི་ཞེས་བགྱི་བ་ (དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི) དུས་འདི་ནས་བཟུང་ནས་ཇི་སྲིད་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་ཚོགས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ (སྐྱབས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར) འཕགས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཁྱད་པར་བཞི་ལས། སྐྱབས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར། དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གཉིས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། ཆེད་དུ་བྱ་བའམ་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་དང་། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གཉིས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་དང་འབྲེལ་བས་ཤུགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད། (ཕར་ཕྱིན) གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་འཐོབ་པར་འདོད་པའི་སེམས།

ཐེག་མཆོག་འཁོར་ལོ་བཞི། (གསང་སྔགས) འཁོར་ལོ་བཞི་དང་དོན་འདྲ། དེར་གཟིགས།

ཐེག་བསྡུས། <མཧཱ་ཡཱ་ན་སཾ་གྲཧ> ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ་ཞེས་བྱ་བ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བསྟུན་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག སྡོམ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྱལ་ལོ། །སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སེམས་ཙམ་རླིགས་བམ་༼རི་པ༽ དབུར་བཞུགས་སོ། །

ཐེག་པ། ❶ ཁྱག་པ། ཡར་འདེགས་ནུས་པ། ❷ རྟ་སོགས་བཞོན་པའི་རིགས་དང་། ཁྲིགས་དང་། འདེགས་ཁྲི། འདུལ་བ་གོས་ཀྱི་གཞིར་གསུངས། ❸ ལམ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བགྲོད་པས་ན་ཐེག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འགྲོ་བའམ་བགྲོད་པར་བྱེད་པས་ན་ཐེག་པའོ། །དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་ན་རྟ་དང་གླང་པོ་ཆེ་སོགས་ལ་ཐེག་པ་ཞེས་གྲགས་པ་ཡང་ཁུར་ཁྱེར

ནས་བགྲོད་པར་བྱ་བའི་དོན་གྱིས་ཡིན་ལ། དེ་དང་མཐུན་པར་རང་གཞན་གྱི་དོན་ཀྱི་ཁུར་ཁྱེར་ནས་གོ་འཕང་མཆོག་ལ་བགྲོད་པར་བྱེད་པས་ན་ཐེག་པ་ཞེས་བྱའོ། །

ཐེག་པ་ལྔ། (ཡར་ཕྱིན) ལྷ་ཡི་ཐེག་པ། (འདོད་པའི་མངོན་མཐོ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དགེ་བཅུའི་ལས་ལམ་ལྟ་བུ) ཚངས་པའི་ཐེག་པ། (ཁམས་གོང་མའི་གོ་འཕང་སྒྲུབ་བྱེད་གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་ལྟ་བུ) ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་ལྔའོ། །འདི་དག་ནི་ལང་གཤེགས་ཀྱི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཐེག་པ་ལྔའོ། །

ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྒྲ་བ། (ཡར་ཕྱིན) མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པར་སྒྲ་བ།

ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ། (ཡར་ཕྱིན) ཐེག་བསྡུས་དང་དོན་འདྲ།

ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་སད་པ། (ཡར་ཕྱིན) བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་སད་པར་འཛོག འཚང་རྒྱ་རུང་གི་རིགས་སམ་ནུས་པ་དེ་ཉིད་སད་པའམ་བརྟད་པར་བྱེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བཀའ་བསྡུའི་སྐོར། (འདུལ་བ) རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་བི་མ་ལ་སྭ་བྷཱ་ཝ་ཞེས་པའི་རི་ལ་རྒྱལ་སྲས་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་འདུས་ཏེ། འཇམ་དཔལ་གྱིས་མངོན་པ། བྱམས་པས་འདུལ་བ། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེས་མདོ་སྡེ་བསྡུས་སོ་ཞེས་གྲག་གོ ཞེས་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་༡༣༩ན་གསུངས་སོ། །རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། འདིའི་ཕྱིར་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྩ་བའི་སྡུད་པར་བྱེད་པ་པོ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་དང་། འཇམ་དཔལ་དང་། གསང་བའི་བདག་པོ་དང་། བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་ཅག་གི་རྩ་བའི་སྡུད་པར་བྱེད་པ་ཉན་ཐོས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་རབ་ནི་དེ་དག་གི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་སྐད་དུ། ཤིང་ཤ་པའི་ཚལ་གྱི་མདོ་ལས། ཀུན་དགའ་བོ་ཤིང་ཤ་པའི་ཚལ་འདི་ལ་འདབ་མ་ཇི་སྙེད་པ་ཡོད་པ་བས་ལྷག་པར་མང་བའི་ཆོས་རྟོགས་པར་གྱུར་ན་ཡང་ཁྱེད་ལ་ནི་ངས་མ་བསྟན་ཏེ། དེ་སྙེད་ཉིད་ཀྱིས་དོན་བྱ་བ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཁྱོད་སྐྱོ་བར་ཡང་མི་འགྱུར། འདོད་ཆགས་དང་འབྲལ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །ཇོ་ནང་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐ་དང་། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས་བཀའ་བསྡུ་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ། ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་རྣམས་བསྡུས་པར་བཤད་ཀྱང་། གསུང་ཚུལ་དེ་རྟོག་གེ་འབར་བ་དང་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་དང་འགལ་བར་སྣང་བས་དཔྱད་པར་འོས་སོ། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་ཤེས་རབ་སྙིང་པོའི་འགྲེལ་པ་༥ན་ལས། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་གླེགས་བམ་དུ་བྲིས་

པའི་དུས་ནི་བཀའ་བསྡུ་གསུམ་པའི་དུས་ཞེས་གྲགས་ལ། འོན་ཀྱང་དེའི་སྔོན་དུ་བཀའ་ཡི་གེར་འཁོད་པའི་གླེགས་བམ་ཙམ་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཐེག་པ་མཆོག་གི་འགྲོ་བ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འགྲོ་བའི་གང་ཟག

ཐེག་པ་ཐུན་མོང་། ❶ ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཐུན་མོང་བ། ❷ (བཀའ་རྙིང་) རྒྱུའི་ཐེག་པ་དང་འབྲས་བུའི་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་འདོད་ཚུལ་ཏེ། མདོ་སྔགས་ཐུན་མོང་བའི་འདོད་ཚུལ་ལོ། །

ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བ། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་དང་འདྲ།

ཐེག་པ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྒྲ་བ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པར་སྒྲ་བ།

ཐེག་པ་གསུམ། ཉན་ཐོས། རང་རྒྱལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐེག་པ་དང་གསུམ།

ཐེབས། ཐེབས་པ་ལ་གཟིགས།

ཐེབས་པ། ❶ ལག་ཏུ་ལོན་པའི་དོན། དཔེར་ན་རྐུན་མ་ལག་པ་ལ་ཐེབས། ❷ མནར་བ་དང་ཕོག་པའི་དོན། དཔེར་ན་ནར་གྱིས་ཐེབས་ལྟ་བུ། སྙིང་རྗེ་ལ་བསྟོད་པ། བསྟན་འགྱུར་རྒྱུད་ (ཉ) ༡༡༢ན༤ལས། བདག་ནི་མི་བཟད་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་ལགས་ཀྱིས། །མཆོག་སྦྱིན་དམ་བཅས་དེ་དག་དགོངས་སུ་གསོལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཐེམ་ཡིག ❶ སྒོའི་ཡ་སྟེང་དུ་བྲིས་པའི་ཁ་བྱང་། ❷ ཁ་བྱང་ངམ་དཀར་ཆག་གི་མིང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་བླ་མ་གྲུབ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག་ལ། ཐེམ་ཡིག་ཅེས་བརྗོད་ཡོད། ཐེམ་ཡིག་གསལ་བར་བཀོད་པ་ནི། གྲུབ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱག་རྫོར་བའི་བཀའ་འབུམ་ལས། ཕྱིའི་རྣམ་ཐར་བདུད་རྩིའི་འཕྲེང་བ་ལ་༢༩། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐེར་འབུམ། དུང་ཕྱུར་བཅུ། བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་རྣམས་དོན་གཅིག

ཐེར་ཟུག ཉམས་པ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད། རྗེའི་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། ཐེར་ཟུག་ནི་ཉམས་པ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བརྗོད་ལ། །ཞེས་ (ནག་ཚོས) བསྒྱུར་བ་ལྟར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐོ་ཀར། དེང་སང་ཏུར་ཀི་ཞེས་པའི་ཡུལ་དེ་ཡིན་པར་བཤད།

ཐོ་ཀོར། ཉེ་འཁོར། ཐོན་ཀོར། ཞེས་ཀྱང་སྣང་། ཐོ་ཕྱི་ཞེས་ཀྱང་བྱ།

ཐོ་སྐོར། ཐོ་ཀོར་དང་འདྲ། ཐོན་སྐོར་ཞེས་ཀྱང་སྣང་།

ཐོ་གུ། (འདུལ་བ) རྡེ་མོའི་མིང་། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་ {ཚུ་པ} ༧༣༥བ༩ལས། ཐོ་གུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྡེ་མོའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཐོ་ཕྱི། ཐོ་ཀོར་དང་འདྲ།

ཐོ་བ་ར་མགོ། ལྕགས་གཟེར་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཐོ་བའི་མིང་། ཕྱི་རྒྱལ་གྱིས་claw hammer ཟེར་བ་དེའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། འདིའི་བཟོ་དབྱིབས་མགོ་དང་རྭ་ཅོ་གཉིས་དང་བཅས་པའི་མགོ་འདྲ་པོ་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས་སོ། །

ཐོ་ཡོར། མཐོ་ཡོར་ལ་གཟིགས།

ཐོ་རངས། (འདུལ་བ) སྐྱ་རེངས་དང་པོ་ཤར་ནས་ནམ་མ་ལངས་ཀྱི་བར་ལ། ཐོ་རངས་ཟེར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱ་རེངས་དང་པོ་འཆར་དུས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཐོ་ལུམ། ཐུ་ལུམ་དང་འདྲ། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་གཡའ་སེལ་༣༠༥ན༩ན། ལྕགས་ཀྱི་ཐོ་ལུམ་ཞེས་ཀྱང་བྲིས་སྣང་ངོ་། །

ཐོ་ལོག ❶ རྟ་དང་དྲེའུ་སོགས་གཟུགས་བོངས་ཐུང་བ་དང་ཆུང་དུ་རྣམས་ལ་ཐོ་ལོག རྟ་ཐོག་ལོག་དང་དྲེའུ་ཐོ་ལོག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ❷ ཕ་རྟ་ལ་མ་བོང་བུ་ཡིན་ན་ཐོ་ལོག་ཟེར་བའང་མཐོང་།

ཐོག་ཐ་བར་གསུམ་དུ་དགེ་བ། དམ་པའི་ཆོས་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། དམ་པའི་ཆོས་ནི་ཐོག་ཐ་བར་གསུམ་དུ་བཟང་བ་ཡིན་ཏེ། དཀོན་མཆོག་རྗེས་དྲན་གྱི་མདོ་ལས། དམ་པའི་ཆོས་ནི་ཐོག་མར་དགེ་བ། བར་དུ་དགེ་བ། ཐ་མར་དགེ་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། དེའི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་བསླབ་པ་གསུམ་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་དང་། ཡང་ན་སྡེ་སྣོད་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་ནི་ཐོག་མར་ཐོས་པ་ན་ཐར་པའི་བག་ཆགས་བཞག་པ་དང་། བར་དུ་བསམ་པས་དོན་རྟོགས་པ་དང་། ཐ་མར་བསྒོམ་པས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་ཞི་བ་དང་ཆོས་ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོགས་པས་འཁོར་བ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱེད་དོ། །ཡང་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་གི་ཆོས་ནི། གླེང་གཞི་ཐོག་མར་དགེ་བ། མདོ་དངོས་བར་དུ་དགེ་བ། མཇུག་འགྱུར་ཡི་རང་ཐ་མར་དགེ་བ་ཞེས་པའི་གསུང་ཚུལ་ཡང་དུལ་ཚུའི་གསུང་ནང་སྣང་ངོ་། །འདུལ་བ་ལུང་

ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་། གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོའི་མཆན་འགྲེལ། དངུལ་ཆུའི་གསུང་བཅས་ལ་གཞི་བྱས།

ཐོག་ཐག ཐམས་ཅད། ཧིལ་པོ། (འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ན་གསལ) སྒྲ་བཤད་ནི། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་ཞེས་པ་སྟེ། འགོ་ནས་མཇུག་གི་བར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དཔེར་ན་མཚན་ཐོག་ཐག་ཏུ་བསྒོམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡིག་རྙིང་རྣམས་སུ། ཐོ་ཐག་ཅེས་སྣང་།

ཐོག་དྲངས། ❶ སྐྱེ་ཁྲིད་པ། འགོ་ཁྲིད་པ། ཏུ་སྣ་ཁྲིད་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། ཁྱུ་མཆོག་གིས་ཐོག་དྲངས་པའི་བ་ལང་གི་ཁྱུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དབྱིན་སྐད་དུ་Led ཟེར་བ་དང་འདྲ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཐོག་ནི་ཐོག་མ་སྟེ་འགོ་དང་སྐྱེ་བཅས་ཀྱི་དོན་དང་། དྲངས་ནི་ཁྲིད་པའི་དོན་ནོ། །གཞན་ཡང་། རྗེ་མར་པའི་རང་རྣམ་གསུང་མགུར་ལས་ཀྱང་། ཡུལ་དབུས་འགྱུར་ཚལ་གྱི་བཀོད་པ་མཐོང་། །དཔལ་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱིས་སྣ་དྲངས་པའི། །རྟེན་ཇོ་མཚར་ཅན་ལ་མཆོད་པ་བྱས། །ཁོ་བོ་ཕྱིན་པ་འཕྱིས་སོ་སྙམ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ དབུ་མཛད་པ། གཙོ་བོར་བྱས་པ། གཙོས། འདི་ལའང་དབྱིན་སྐད་ཀྱི་Led ཟེར་བའི་གོ་དོན་ཆང་། དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་༣༧༥ལས། འཇམ་དབྱངས་སྤྲུལ་སྐུ་དང་མཉམ་ཀུན་སྣང་ཆོས་རྗེ་སྐྱོ་མཛེས་པས "ཐོག་དྲངས" མང་ཅམ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ་པོ་ཏི་དང་པོ་དང་སྣར་ཐང་བརྒྱ་རྩའི་ལུང་ཕུལ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཐོག་དྲངས་ཞེས་པའི་ཐད་ཀའི་ཚིག་གི་གོ་དོན་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་འགོའམ་སྐྱེ་ཁྲིད་པའི་དོན་ཡིན་ཀྱང་། དེང་སང་གཙོར་བྱས་པའི་དོན་དུ་གོ་བ་ཤས་ཆེའོ། །❸ གཙོ་བོ། རིན་ཆེན་སྤུང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་༧༥༨ན༧ ལས། ཐོག་དྲངས་པ་ནི་གཙོ་བོའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཐོག་ཐུང་། ཐོག་ནི་ཐོག་མའམ་ཐོ་མ། ཐུང་ནི་ཐུང་ན་གནས་པ་སྟེ་དུས་མཉམ་པའི་དོན་ནམ། ཡང་ན། ཐོག་ཐུང་ནི། རྒྱུ་འབྲས་དང་། ཉེ་རིང་བཅས་ལ་འཇུག་པར་བཤད། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་བཟང་ངན་གྱི་རིམ་པ་མེད་པས་ན། ཐོག་ཐུང་རིམ་པ་དབྱེར་མ་མཆིས། །ཞེས་གསུངས་པར་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་ལམ་རིམ་བརྡ་བཀྲོལ་ལས་བཤད་དོ། །

ཐོག་ཤས། (འདུལ་བ) རིན་ངེས་པའི་དོན་དུ། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༼ཚུ༽ ༥༩ན༨ལས་བཤད་དོ། །

ཐོགས་ཆགས། ཐོགས་རེག དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༧༥༧ལས། ཕྱག་ཡུག་ཡུག་མཛད་པས་ཀ་བ་ལ་ཐོགས་ཆགས་མེད་པར་ཕྱམ་ཕྱམ་གདའ་སྐད།

ཐོགས་མེད། དུས་རབས་ལྔ་པ་ (དེང་སང་དུས་རབས་བཞི་པར་ཐོན་ཟེར་བའང་སྣང་) ཙམ་དུ་ཐོན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་པཎྜི་ཏ་ཞིག འཛམ་གླིང་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱན་དྲུག་གི་ཡ་གྱལ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ལུང་བསྟན་ཚུལ་ནི། འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས། ཐོགས་མེད་ཅེས་བྱའི་དགེ་སློང་ནི། །བསྟན་བཅོས་དེ་ནི་དོན་ལ་མཁས། །མདོ་སྡེ་ངེས་དོན་དྲང་པའི་དོན། །རྣམ་པ་མང་པོ་རབ་ཏུ་འབྱེད། །འཛིག་རྟེན་རིག་པ་སྟོན་བདག་ཉིད། །གཞུང་འབྱེད་དང་ཚུལ་ཅན་དུ་འགྱུར། །དེ་ཡི་རིག་པ་སྒྲུབ་པ་ནི། སཱ་ལའི་ཕོ་ཉ་མོ་ཞེས་བྱ། །དེ་ཡི་ཐུགས་ཀྱི་མཐུ་ཡིས་ནི། །བློ་ནི་བཟང་པོ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །བསྟན་པ་ཡུན་རིང་གནས་བྱའི་ཕྱིར། །མདོ་ཡི་དེ་ཉིད་དོན་སྡུད་བྱེད། །ལོ་ནི་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུར་འཚོ། །དེ་ལུས་ཞིག་ནས་ལྷ་ཡུལ་འགྲོ། །འཁོར་བ་རྣམས་སུ་འཁོར་བ་ན། །ཡུན་རིང་བདེ་བ་ཉམས་མྱོང་ནས། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མཐར་བཤིས་ཏེ། །བྱང་ཆུབ་དམ་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པས་ལུང་བསྟན་ཏོ། །སེམས་ཙམ་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ནི། སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་དགུ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ལོན་པ་ན། བྲམ་ཟེ་མོ་གསལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་པའི་སྲས་སུ་སྐུ་འཁྲུངས། རི་བྱ་རྐང་གི་ཕུག་ཏུ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་བསྒྲུབ་ཏུ་ཐོན་ཏེ་ལོ་གསུམ་བསྒྲུབས་པས་མཚན་མ་ཙམ་ཡང་མ་བྱུང་བས། ཡིད་སྐྱོ་སྟེ་ཕྱིར་ཐོན་པ་ན། རྒན་མོ་ཞིག་གིས་ཤིང་བལ་གྱི་འདབ་མས་ལྕགས་ཀྱི་སྡོང་བུ་ལ་ཁབ་བྱེད་པ་མཐོང་། ཁབ་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཞེས་དྲིས་པས། སྙིང་སྟོབས་ལྡན་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིས། །བསྒྲུབས་ན་མི་འགྲུབ་གང་ཡང་མེད། །དཀའ་ཡང་བརྟག་པ་མ་དོར་ན། །རི་བོ་རྣམས་ཀྱང་ཐལ་བར་རློག །ཟེར་བ་ཐོས་པས་ལོ་དྲུག་དང་དགུ་བསྒྲུབས་ཏེ་ཐོན་པ་ན། ཆུ་ཐིགས་དང་། བྱ་སྒྲོས་ཀྱང་བྲག་ཟད་པར་མཐོང་སྟེ་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་བསྒྲུབས་ཀྱང་མཚན་མ་ཙམ་ཡང་མ་བྱུང་བས། སྐྱོ་སྟེ་ཕྱིན་པ་ན་ཁྱི་མོ་རོ་སྨད་འབྲུས་ཞིག་པ། རོ་སྟོད་ཟུག་ཅིང་ཟ་བ་ཞིག་མཐོང་ནས་སྙིང་རྗེ་ལྷག་པར་སྐྱེས་ཏེ། བསལ་བ་ན་འབུ་འཆི། མ་བསལ་ན་ཁྱི་མོ་འཆི་བར་སྣང་བས། རང་གི་ལུས་ལས་ཤ་བཅད་དེ་དེར་འབུ་བསལ་སྙམ་སྟེ། སྤུ་གྲིས་རང་གི་ལུས་ལས་ཤ་བཅད། ལག་པས་བླང་ན་ཤི་ཡིས་དོགས་ཏེ་སྤྱན་བཙུམ་སྟེ་ལྡུགས་ཀྱིས་བླང་རྩམ་པ་ན། ཁྱི་མེད་པར་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་འོད་དང་བཅས་པ་མཐོང་ནས། ཀྱེ་མ་ཡབ་ཅིག་བདག་གི་སྐྱབས། །ངལ་བརྒྱས་འབད་ཀྱང་འབྲས་མ་མཆིས། །ཅི་ཕྱིར་ཆར་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོའི་དཔུང་། །གདུང་བས་བསྲེགས་ཏེ་ཉམ་ཆད་འབབ། །བདག་གིས་དེ་ཙམ་བསྒྲུབས་ཀྱང་རྟགས་ཙམ་མ་བྱུང་ན། ཐུགས་རྗེ་རེ་ཆུང་ཞེས་འཁངས་པས། (འཁངས་ཞེས་པ་ཡིད་མ་མགུ་བའམ་ཁྲོས་པའི་དོན་ཡིན) རྗེ་བཙུན་གྱིས། ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོས་ཆར་ཕབ་ཀྱང་། །ས་བོན་མི་རུང་མི་འཁྲུངས་ལྟར། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་བྱོན་གྱུར་ཀྱང་། །སྐལ་བ་མེད་པས་བཟང་མི་སྤྱོད། །ང་དང་པོ་ནས་ཡོད་དེ་ཁྱོད་

རང་གི་ལས་སྒྲིབ་ཀྱི་དབང་གིས་མ་མཐོང་ལ། ད་ལྟ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པས་སྒྲིབ་པ་དག་སྟེ་མཐོང་བ་ཡིན་གསུངས། ཡིད་མ་ཆེས་ན་ང་ཕྲག་གོང་དུ་ཁུར་ལ་གཞན་ལ་སྟོན་ཅིག་གསུངས། བསྟན་པས་སུས་ཀྱང་མ་མཐོང་བས་ཡིད་ཆེས་སོ། །ཁྱོད་ཅི་འདོད་གསུང་བ་ལ། ཐེག་ཆེན་དར་བ་ཞུ་འཚལ་བྱས་པས། ངའི་ཆོས་གོས་ལ་འཇུས་ཤིག་གསུངས་ནས་དགའ་ལྡན་དུ་བྱོན་ཏེ་ལྷའི་ཙྭ་སྐད་གཅིག་གམ། མི་ལོ་ལྔ་བཅུའི་བར་ཆོས་གསན། ཐུགས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔ་མི་ཡུལ་དུ་གདན་དྲངས། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ས་སྡེ་ལྔ་དང་། སྡོམ་རྣམ་གཉིས་སོགས་མང་དུ་མཛད། ལོ་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུར་བཞུགས་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་དར་བར་མཛད་དོ། །

ཐོགས་ཅམ། གཏོགས་ཙམ་དང་དོན་འདྲ། རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་ལས། གནས་སྙིང་དུ་ཐོགས་ཅམ་ཞིག་བཞུགས་ནས་གནས་སྙིང་པའི་གཟུངས་སྒྲུབ་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཕར་ཕྱིན་གྱི་གྲྭ་སྐོར་མཛད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐོང་མི་པ། (འདུལ་བ) གསོད་པར་འདོད་པ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚ ༣༤བ༧ལས། ཐོང་མི་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསོད་པར་འདོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ ཅ་པ ༥༣བ༨ལས། རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགྲའི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་ཐོང་མི་པའམ། ཆོམ་རྐུན་པའམ། དགྲ་བོ་འགའ་ཞིག་ཞུགས་པར་གྱུར་ཏམ་སྙམ་དུ་འཇིགས་པར་གྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཐོད། ❶ མགོ་དཀྲི་བྱེད་ཀྱི་དར་གྱི་མིང་། འདི་ལ་ཐོད་དཀྲིས་དང་ལ་ཐོད་ཀྱང་ཟེར། དར་དམར་པོའི་ཐོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། བོད་ལ་ཐོད་འཆིང་སྲོལ་མེད་ཀྱང་། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་དར་དམར་པོའི་ཐོད་བཞེས་པ། ཟ་འོག་གི་ཐེར་དང་། ཕྱུགས་ལྷམ་སྣེ་འཁྱིལ་གྱོན་པ་སོགས་ཏ་ཟིག་གི་སྲོལ་ལུགས་གནང་བ་ཡིན་ནམ། ཞེས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོར་གསལ། ❷ སྟེང་དང་ཐོག་དང་སྟེང་བཅས་ཀྱི་དོན།

ཐོད་དཀྲིས། ཐོད་དང་འདྲ། ཐོད་ཅེས་པའི་ཐད་ལ་གཟིགས།

ཐོད་རྒལ། (ཕར་ཕྱིན) རིམ་པ་འཚོལ་བ། སྙོལ་ཞི་ཡང་ཟེར། སྙོལ་ཞི་ནི་འཕྲེད་གཞུང་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་འཕྲེད་ཀྱི་མིང་དུ་འང་བཤད།

ཐོད་རྒལ་བ། (ཕར་ཕྱིན) ❶ ལམ་ལ་གོ་རིམ་ངེས་མེད་དུ་བགྲོད་པའི་གང་ཟག དཔེར་ན་ཐོད་རྒལ་བའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ (ཕྱག་ཆེན) དབང་པོ་འབྲིང་ངམ་སྟོན་སྦྱངས་འབྲིང་ལ་གོ་སྒྲོང་རྟོགས་དང་རྣལ་འབྱོར་བཞི་པོ་སྤྱ་

མ་སྤྱ་མ་མ་བརྟན་པར་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཐོལ་གྱིས་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། དཔེར་ན་སྨིན་བར་གྱི་ཉི་མ་འཆར་ཤུབ་གོ་རིམ་ངེས་མེད་དང་འདྲ་བ་ཡིན་པར་བཤད།

ཐོད་པ། (གསང་སྔགས) <ཀཔཱལཿ> ❶ མགོའི་ཐོད་རུས། གསང་སྔགས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག་སྟེ། རྒྱ་ནི་མིའི་ཐོད་པ་དངོས་སམ། ཡང་ན་ལྕགས་ཟངས་གསེར་དངུལ་སོགས་ལས་བཟོས་པ་ཡང་རུང་། མི་ཐོད་དེ་ཡང་དུམ་བུ་གཅིག་ནས་ལྔའི་བར་ཡོད་ན་བཟང་བ་ཡིན། ཁ་དོག་ནི་དཀར་ལ་དམར་མདངས་ཆགས་པ། མཁྲིགས་ཤིང་ལྷེ་བའི་རིགས་ནི་བཟང་པོར་བཤད། ཐོད་པའི་ནང་གི་དབུས་སུ་མཐེབ་རྗེས་འདྲ་བ་གཉིས་དང་ལྡན་པ། སྐྱེས་པ་དར་མ་སོ་ཚང་བའི་ཐོད་པ་བྱུང་ན་ལེགས་ཤིང་། བུད་མེད་དང་ནལ་བུའི་ཐོད་པ་འཆང་མི་རུང་བར་ཀློང་རྡོལ་བླ་མ་གསུང་། ཐོད་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། ལུས་ཀྱི་ཐོད་ལ་ཡོད་པས་ན་ཐོད་པ་ཟེར། ❷ ཕལ་སྐད་དུ་བསོད་བདེ་ལའང་འཇུག་སྟེ། བསོད་བདེ་སྐམ་པོ་ལ་ཐོད་པ་སྐམ་པོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཐོད་པའི་མཚོན་དོན། (གསང་སྔགས) ཐོད་པ་ཕྱི་དཀར་བས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས། ནང་དམར་བས་སྟོང་ཉིད། གཉིས་ཀ་ཐོད་པ་གཅིག་ལ་ཚང་བས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མཚོན།

ཐོད་དབྱུག (གསང་སྔགས) ཁ་ཊྭཱཾ་གའི་མིང་ཡིན་པར་བཤད།

ཐོད་ཚལ། (གསང་སྔགས) ཐོད་པ་ལ་སྒྲ་དང་བཅས་པའི་པགས་པ་འབྱར་བ།

ཐོན་ཀོར། ཉེ་འཁོར། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཐོ་ཀོར། ཐོ་སྐོར་ཞེས་སྣང་།

ཐོན་སྐོར། ཐོན་ཀོར་དང་འདྲ།

ཐོན་མི། (བརྡ་སྤྲོད) ❶ སྐྱེ་བོ་ཐོན་ཟེར་བའི་ཡུལ། ❷ ཐུ་མི་སཾ་བྷོ་ཊ་དང་དོན་འདྲ།

ཐོན་མི་སཾ་བྷོ་ཊ། (བརྡ་སྤྲོད) བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་གཞུང་སྲོལ་གཏོད་པ་པོ། འཛམ་དབྱངས་རྣམ་འཕྲུལ་ཐོན་མི་སཾ་བྷོ་ཊ་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་ནང་བློན་ཞིག་སྟེ། ཕྱི་ལོ་ (༨༧༩) ལ་སློ་གཉལ་བ་ཞེས་པའི་སའི་ཆར་སྐུ་འཁྲུངས། དགུང་གྲངས་བཅོ་ལྔ་བཞེས་པའི་དུས་སུ་ (ཕྱི་ལོ་༨༣༣ལོར) རྒྱལ་པོའི་ (དེ་དུས་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་དགུང་ལོ་བཅུ་བདུན་ཡིན་ཟེར) བཀའ་བཞིན་ཐོན་མི་ཨ་ནུ་ལ་འཁོར་བཅུ་དྲུག་དང་བཅས་པ་རྒྱ་གར་དུ་ཡི་གེ་སློབ་ཏུ་བཏང་ནས། པཎྜི་ཏ་ལྷ་རིག་པའི་སེང་གེ་སློབ་དཔོན་དུ་བསྟེན་ཏེ་ལོ་བདུན་དུ་ཀ་ལཱ་པ་དང་ཙནྡྲ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཆ་ཚང་བར་བསླབས་ཤིང་། ནང་པའི་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས

རྣམས་ཀྱང་མཁས་པར་སྦྱངས་ཏེ། བོད་དུ་ཕྱིར་འཁོར་ནས་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་བརྡ་དག་གི་གཞུང་གི་སྒྲོལ་བརྩོད་ཅིང་། མདོ་སྡེ་ཟ་མ་ཏོག་བཀོད་པ་དང་། དཔང་སྐོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ་དང་། མདོ་སྡེ་དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་ལ་སོགས་པ་བསྒྱུར། ད་ལྟ་བཀའ་འགྱུར་བསྟན་འགྱུར་སོགས་གླེགས་བམ་ཁྲི་ཚོགས་བརྒལ་བར་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ལ་འགྲམ་ཆུ་ལྡང་མི་དགོས་པའི་བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གཞུང་བཟང་པོ་ཡོད་པ་ཡང་། སློབ་དཔོན་འདིའི་ཐུགས་རྗེ་ཞག་གཅིག་གི་མཛད་ཡིན་པས། ཁ་བ་གངས་ཅན་པ་སོགས་ང་མ་ལ་ཡའི་རི་བརྒྱུད་པ་ཀུན་ལ་སྐུ་དྲིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཐོན་མི་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས། ང་དྲིན་ཅན་གྱི་བློན་པོ་ཐོན་མི་ངས། །ལམ་བགྲོད་པར་དཀའ་བའི་རྒྱ་གར་དུ། །ལུས་ཚ་གྲང་ཆེ་ཡང་བཀའ་བ་སྤྱད། །ཁོང་མཁས་པ་བྲམ་ཟེ་ལི་བྱིན་ལ། །ཡིད་གུས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མོས་གུས་བྱས། །ཞེས་སོགས་དང་། ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་འདིར། །མི་མཁས་པ་སླེབས་པའི་སྔ་མ་ཡིན། །ང་མུན་པ་སེལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ཡིན། །རྗེ་རྒྱལ་པོ་ཉི་ཟླའི་ཚུལ་དུ་བཞུགས། །གྲོགས་བློན་པོའི་ཁྲིད་ན་ང་ཅམ་མེད། །བོད་ཁ་བ་ཅན་པའི་མི་རྣམས་ལ། །ང་ཐོན་མི་བཀའ་དྲིན་མི་ཆེའམ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གྲྭ་བཤད་ནི། ཐུ་མིའམ་ཐོན་མི་ནི་དུས་ཀྱི་མིང་དང་། སཾ་ཏི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དེ་ཡང་དག་པའམ་བཟང་པོ། བྷོ་ཊ་ནི་བོད་དེ། བོད་བཟང་པོ་ཞེས་རྒྱ་གར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆེས་ཆེར་བསྟགས་པར་མཛད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ཐོན་མི་སཾ་བྷོ་ཊ་ཡང་ཟེར།

ཐོན་མིའི་ཡིག་འབྲུད། (བརྡ་སྤྲོད) འཛམ་དབྱངས་རྣམ་སྤྲུལ་ཐོན་མི་སཾ་བྷོ་ཊས་བོད་ཡིག་ཐོག་མར་གསར་བཟོ་མཛད་པའི་རྗེས་འབྲེལ་དགའ་སྟོན་དང་འབྲེལ། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོར་དབྱངས་ཡིག་བྱ་དཀའ་བའི་སྙན་ངག་གིས་ལམ་ནས་མཆན་བསྟོད་ཡིག་འབྲུད་འབུལ་བ་ནི་འདི་ལྟར། ཞལ་རས་གསལ་ལ་རང་མདངས་གང་བ་བཟང་། །གདམས་ངག་ཟབ་ལམ་མ་ཚད་ཐ་དད་རང་། །ལས་ངན་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་བསལ་མཛད་པ། །འཕགས་པ་མ་ཕམ་ཡང་དག་དམ་པ་ལགས།།བདེ་གཤེགས་བདེན་ངེས་ཡེ་ཤེས་ཏེ། །ཉིང་འཛིན་ཞི་ཉིད་རིག་ཅིང་གཟིགས། །ཉོན་མོངས་ཚོགས་བཅོམ་མགོན་པོ་མཆོག །དུག་གསུམ་བདུད་འདུལ་ཀུན་ཏུ་ཐུལ། །སྐྱུན་རས་གཟིགས་དབང་ཐུགས་ཀྱི་སྤྲས། །སྲོང་བཙན་སྒམ་པོར་མཆན་གསོལ་བའི། །ཆོས་རྒྱལ་ཁྱེད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་ཕུལ་བར་རབ་ཏུ་དགྱེས་པའི་བྱ་དགའ་བསྩལ། ཐོན་མིའི་ཡིག་འབྲུད་འདི་འབུར་སྟོང་རྗེན་ཁོག་སྐང་རྗོའི་ལྷ་ཁང་གི་བྲག་ལ་བརྐོས་སྐད། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་གླེགས་བམ་སྟོད་ཆ་༡༨༡ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད།

ཐབ་ཀྱིས་འཛུལ་བ། (ཕར་ཕྱིན) ལོག་འཚོ་ལྔའི་བཞི་པ་སྟེ། རྙེད་བཀུར་གྱི་བསམ་པས་སེར་སྣ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ལ་དངོས་སུ་སློད་པའོ། །དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཐབ་ཀྱིས་འཛུལ་བ་རྙེད་པའི་ཕྱིར། །མངོན་སུམ་གཞན་ལ་སློད་བྱེད་པ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་རིན་ཆེན་དར་ཊཱི་ཀ་ལས། ཐབ་ཀྱིས་འཛུལ་བ་ནི། རྙེད་པ་ལ་སྲེད་པའི་བསམ་པས་གཞན་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་ཁྱེད་ཀྱི་ཕ་དང་མ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་སུ་ཞིག་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་ཡིན། ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱིམ་དུ་དགྲ་བཅོམ་པ་བཞུགས་ཤིང་། ལྷན་ཅིག་གཏམ་སྨྲ་བར་འགྱུར་བ་ནི་ཁྱེད་རྙེད་པ་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་སྨྲ། ཕ་རོལ་པོས་འདི་ནི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པས་སྨྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས། རྙེད་བཀུར་གྱི་བསམ་པས་སེར་སྣ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ལ་གཏོང་བའི་བསྔགས་པ་བརྗོད་པའོ། །འདུལ་བ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གཞི་བྱས། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། ཐབ་ཀྱིས་འཛུལ་བ་ནི། རང་ལ་རྙེད་བཀུར་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་གཞན་དངོས་སུ་སློད་པ་སྟེ། མདོར་ན་གཞན་ནོར་འགུགས་པའི་ཐབས་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པར། ཐབ་ཀྱིས་འཛུལ་བ་རྙེད་པའི་ཕྱིར་གཞན་ལ་མངོན་སུམ་སློད་པ་སྟེ། ལོག་འཚོ་ལྔའི་གཅིག་ཅེས་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཐབས་ཀྱིས་འགུགས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་ཐབ་ཀྱིས་ནི་འདིར་ཐབས་ཀྱིས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། འཛུལ་བ་ནི་འདིར་འགུགས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས། ཐབ་ཀྱིས་འཛུལ་བ་ནི་ཐབས་ཀྱིས་གཞན་ནོར་འགུགས་པ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ན། ཐབ་ཀྱིས་ཞེས་པ་ནི་ཐབ་འདོད་ཀྱིས་སམ་ཐབ་ཏུ་རེ་ནས་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། འཛུལ་བ་ནི་ (གྲང་ལ་འཛུལ་ཞོཾས་པ་ལྟར་གཾོཞན་གྱི་རྒྱུད་ཚོད་ལེན་ཞིང་བརྟག་དཔྱད་དམ) ཞུ་དག་གཏོང་བའམ་སློད་པའི་དོན་ནོ། །མདོར་ན་རང་ལ་རྙེད་པ་ཐབ་ཏུ་རེ་ནས་གཞན་ལ་སློད་པའི་དོན་ནོ། །

ཐར་ཁོད། ཐར་གོད་ལ་གཟིགས།

ཐར་གོད། སོག་པོའི་ཡུལ་ཞིག འདི་ལ་འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་མང་དུ་སྣང་སྟེ། དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཤམྦྷ་ལའི་ལམ་ཡིག་༡༩༦༨པར་ཐར་ཁོད་ཅེས་བྲིས་ཤིང་། ཞྭ་སྒབ་པའི་རྒྱལ་རབས་སུ་ཐར་རྒོད་ཅེས་འབྱུང་། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཐར་གོད་ཅེས་བྲིས་སྣང་ངོ་། །

ཐར་རྒོད། ཐར་གོད་ལ་གཟིགས།

ཐར་གོད་རྒྱལ་པོ། ཐར་གོད་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་འདི་སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ཡིན་ཅིང་། ཕྱི་ལོ་༡༨༣༩ལོར་རྒྱལ་པོ་འདི་བཞིན་བོད་དུ་༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་མཇལ་བཅར་དང་ཆོས་འབྲེལ་ཞུས་ཐོག རྒྱལ་པོ་འདིས་ཞུས་ངོར་སོག་ཡུལ་དུ་

སྨན་པའི་སློབ་དཔོན་ལྟ་གས་རི་སྨན་པ་འཛམ་དབྱངས་རྐལ་བཟང་ཆེད་རྫོང་དང་
དུས་འཁོར་སྒྲུབ་མཆོད་གསར་འཛུགས་མཛད་འདུག འདིའི་རྒྱལ་རྒྱུད་རྣམས༧རྒྱལ་
དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་དང་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅིང་། ཕྱི་ལོ་
༡༨༨༩ལོར་འདིའི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་བཙུན་མོ་སྐུ་འཁོར་བཅས༧རྒྱལ་མཆོག་
སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་ཡང་མཇལ་བཅར་ཞུ་བར་ཕེབས་ཤིང་། ༧རྒྱལ་དབང་
མཆོག་ནས་ཀྱང་ཕེབས་བསུ་དང་སྣེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་ཞུས་འདུག

ཐར་ཚོར་མ་ཤོར་བ། འཛེམ་མེད་དུ་གང་བྱུང་མི་བྱེད་པའི་དོན།

ཐར་ཚུགས། སྲ་ཡོངས་རྫོགས་སྒྱི་བོར་བཅིངས་པ་ལ་ཟེར།

ཐོལ་སྐྱེས། ཐོལ་གྱིས་སྐྱེས་པ་སྟེ། གློ་བུར་དུ་སྐྱེས་པ།

ཐོལ་གྱིས་སྐྱེས་པ། ཐོལ་སྐྱེས་དང་འདྲ།

ཐོལ་གྱིས་བྱུང་བ། གློ་བུར་དུ་བྱུང་བ། ཆུ་ལས་ཆུ་འབུར་རྡོལ་བ་ལྟར་གློ་བུར་དུ་བྱུང་བ། ཐོལ་གྱིས་བྱུང་བ། ཐོལ་གྱིས་སྐྱེས་པ། ཐོལ་སྐྱེས་རྣམས་དོན་འདྲ།

ཐོལ་བྱུང་། ཐོལ་གྱིས་བྱུང་བ་སྟེ། གློ་བུར་དུ་བྱུང་བའི་དོན། ཐོལ་སྐྱེས་དང་དོན་གཅིག

ཐོས་སྒྲོག (ཕར་ཕྱིན) ཉན་ཐོས། སྒྲ་བཤད་ནི། འབྲས་བུའི་མཆོག་གམ་སངས་རྒྱས་སུ་བགྲོད་པའི་ལམ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་ཐོས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ལམ་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་སྒྲོག་པར་བྱེད་པས་ན་ཉན་ཐོས་སམ་ཐོས་སྒྲོག་ཅེས་བྱའོ། །

ཐོས་པ། ❶ (བྱ་ཚིག) རྣ་བས་གོ་བ། ❷ (མིང་ཚིག) ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ། སྐྱེས་རབས་ལས། ཐོས་པ་གཏི་མུག་མུན་སེལ་སྒྲོན་མེ་ཡིན། །རྐུན་པོ་ལ་སོགས་མི་འཕྲོར་ནོར་གྱི་མཆོག །ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་དགྲ་བཅོམ་མཚོན་ཆ་ཡིན། །ཐབས་པར་ཕྱུར་ཀྱང་མི་འགྱུར་མཛའ་བོ་ཡིན། །གནོད་པ་མེད་པ་ཕྱུངན་ནད་ཀྱི་སྨན། །ཉེས་པ་ཆེན་པོའི་དཔུང་འཇོམས་དཔུང་གི་མཆོག །གྲགས་དང་དཔལ་དང་གཏེར་གྱི་མཆོག་ཀྱང་ཡིན། །ཡ་རབས་རྣམས་དང་ཕྲད་ན་སྐྱེས་ཀྱི་མཆོག །ཚོགས་ཀྱི་ནང་ན་མཁས་པ་མགུ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཁྱད་པར་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཀྱང་། ཐོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚིག་དང་དོན་རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། དེའི་རྗེས་ལས་བྱུང་བའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཡོངས་སུ་བཅད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་ཕལ་ཆེར་གོང་དུ་འདྲའོ། །❸ (མིང་ཚིག) ཡོན་ཏན། ཤེས་ཡོན། དཔེར་ན་ཡོན་ཏན་སྦྱོང་བ་ལ། ཐོས་པ་བྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཐོས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། (འདུལ་བ) ❶ མང་པོ་ཐོས་པ། མང་པོ་ལ་ཐོས་པ། མང་པོ་དང་ཐོས་པ་སྟེ། ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་ཐོས་པ་ཞིག་ལ་ཟེར། དེ་ཡང་ཆོས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཚིག་དོན་མང་པོ་ཐོས་པ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་ཐོས་པ། ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་གྲོགས་མང་པོ་དང་མཉམ་དུ་ཐོས་པ་དང་གསུམ། འདི་འདུལ་བའི་ལྟ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད། ❷ ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གྲོགས་དང་བཅས་པའི་ཐོས་པ་ལ་ཟེར་ཏེ། ཐོས་པའི་ཚོམས་ལས་རིམ་དུ་དྲངས་པ་ལས། གལ་ཏེ་ཐོས་པ་མང་གྱུར་ཀྱང་། །ཚུལ་ཁྲིམས་ལེགས་པར་མི་སྲུང་ན། །དེ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕྱིར་སྨད་ཅིང་། །དེ་ཡི་ཐོས་པ་ཕུན་སུམ་མིན། །གལ་ཏེ་ཐོས་པ་ཉུང་གྱུར་ཀྱང་། །ཚུལ་ཁྲིམས་ལེགས་སྲུང་བྱེད་ན། །དེ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕྱིར་བསྔགས་ཤིང་། །དེ་ནི་ཐོས་པ་ཕུན་སུམ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐོས་པ་བྱེད། ཡོན་ཏན་ནམ་ཤེས་ཡོན་སྦྱོང་བའི་དོན་ནམ། ཐོས་ཚུང་གི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་བརྩོན་པ་བྱེད་པའི་དོན།

ཐོས་པ་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཐོས་པ་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ལ་འཐོབ་བྱེད་ལམ་ལ་སློབ་དགོས། སློབ་པ་ལ་ཤེས་དགོས། ཤེས་པ་ལ་ཐོས་དགོས་པར་ལམ་རིམ་ཆེན་འབྲིང་པོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐོས་པ་འཛིན་པ། ཐོས་དོན་མི་བརྗེད་པ།

ཐོས་པ་བསགས་པ། ❶ ཐོས་པ་མང་དུ་བྱས་པ། ❷ ཐོས་དོན་མི་བརྗེད་པ།

ཐོས་པའི་སྟོབས། རང་གིས་ཡང་ཡང་བསམས་ནས་གོམས་པ་མིན་པར། སེམས་དམིགས་པ་ལ་འཛོག་པའི་གདམས་ངག་གཞན་ལ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དང་པོར་དམིགས་པ་ལ་བཏགས་ཤུས་པ་ཙམ་གྱི་ཐོས་ཚུང་གི་ཤེས་རབ་སྟོབས་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་ཟེར། ཞི་གནས་བསྒྲུབ་པའི་སྟོབས་དྲུག་གི་དང་པོའོ། །འདིས་ནི་སེམས་གནས་དང་པོ་སེམས་འཛོག་པ་འགྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །

ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་བཞི། ཆོས་ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་བཞི་ནི། བླང་དོར་གྱི་གནས་ཤེས་པ། སྡིག་པ་ལས་ལྡོག་པ། ཆགས་ཡུལ་སྤོང་བ། མྱང་འདས་ཐོབ་པ་དང་བཞིའོ། །ཇི་སྐད་དུ་ཚོམས་ལས། ཐོས་པས་ཆོས་རྣམས་ཤེས་པར་འགྱུར། །ཐོས་པས་སྡིག་ལས་ལྡོག་པར་འགྱུར། །ཐོས་པས་དོན་མ་ཡིན་པ་སྤོང་། །ཐོས་པས་མྱ་ངན་འདས་པ་འཐོབ།། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཚིགས་བཅད་འདིའི་དོན་ནི། ཚིག་རྐང་དང་པོས། གྲུབ་མཐའ་ཤེས་པས་བླང་དོར་གྱི་གནས་ཤེས་པ། ཚིག་རྐང་གཉིས་པས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ཐོབ་ནས་ཉེས་སྤྱོད་ལས་ལྡོག་པ། ཚིག་རྐང་གསུམ་པས། ཏིང་ངེ་འཛིན་

གྱི་བསླབ་པ་ཐོབ་ནས་དོན་མེད་པའི་ཆགས་པ་སྤོང་བ། ཚིག་རྐང་བཞི་པས། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་ཐོབ་ནས་ཟག་ཟད་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་སྲིད་འདས་འཐོབ་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་རྣམ་བཤད་རིགས་པར་གསུངས། མདོར་ན། ཐོས་པས་བསླབ་པ་གསུམ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ཏེ་སྲུ་འདས་འཐོབ་པོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

ཐོས་ལོ། ཐོས་ཁྲལ། ཐོས་པའི་ལད་མོ་བྱེད་པ། ཐོས་པ་ཙམ། ཐོས་པ་ཐོས་རྒྱང་། རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་དགའ་ལྡན་ལྷ་བརྒྱ་མའི་ཁྲིད་ཡིག་ལས། གང་ཐོས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱང་ཐོས་ལོ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་ཤར་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ། གསུང་རབ་མཉན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་རབ་ཐོས་བྱུང་། དེའི་དོན་རིགས་པས་བརྟགས་པ་ལས་ངེས་པ་རྙེད་པའི་ཤེས་རབ་ནི་བསམ་བྱུང་། ངེས་པ་རྙེད་པ་དེ་ཉིད་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བ་ནི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཏུ་འདོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཕྲེང་བ་ལས་གསུངས་སོ། །

མཐང་། (འདུལ་བ) ❶ ལུས་ཀྱི་སྨད། འདུལ་བ་བྱ་བའི་ཕུང་པོ་ལས། ཐ་གོས་ལུས་ཀྱི་མཐང་ལ་བགོ་བར་མི་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། ། ཞེས་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་། གཞན་ཡང་། ལུས་ཀྱི་སྨད་ལ་བགོ་བའི་གོས་ལ་མཐང་གོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ནང་། ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་གསུང་།

མཐང་གོས། (འདུལ་བ) འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་ཏེ། འདི་ནི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བོད་པའི་རབ་བྱུང་ཆོས་གོས་རྒྱུའི་ཤམ་ཐབས་ཟེར་བ་དེའོ། །

མཐང་འོག་ནས་སོ་ཚིགས་བྱེད། མར་མནན་པའི་འོག་ནས་སོ་འཐམས་འཐམས་བྱེད་ཅེས་པའི་ཡུལ་སྐད་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དགེ་བཤེས་ཕུ་ཆུང་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། ང་ནི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ལྷུར་གྱིས་མནན་ཡང་མཐང་འོག་ནས་སོ་ཚིགས་བྱེད་གསུང་བ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དཔེ་འགར་མ་ཐང་འོག་ནས་སོ་ཚིགས་བྱེད་ཅེས་འབྱུང་བ་ནི་ཡི་གེ་མ་དག་པ་ཡིན་སྙམ་ཡང་ད་དུང་དཔྱད་དོ། །

མཐའ། ❶ ཟད་པ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་མཐར་འབྱིན་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །❷ མཇུག འཚོ་བའི་མཐའ་ནི་འཆི་བ་ཡིན་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །འདིར་ནི་འགྲོ་བས་འཇིག་རྟེན་མཐར། །ནམ་ཡང་ཕྱིན་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །❸ ཆ། ཆ་ལ་ནི་མཐའ་གསུམ་སྟེ། འཇིག་ཚོགས་ཀྱི་མཐའ་དང་། འཇིག་ཚོགས་ཀུན་འབྱུང་

བའི་མཐའ་དང་། འཇིག་ཚོགས་འགོག་པའི་མཐའ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །❹ ཉེ་བ། ས་ཐྲངས་ནས་ཚུར་མཐར་འགྲོའོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ། ❺ ཕྱོགས། མཐའ་གང་དུ་ཕྱིན་ཞེས་འབྱུང་བ་དང་། མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདུག་གོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས། ❻ སྐད་པ། འདི་ནི་འཚོ་བ་རྣམས་ཀྱི་མཐའ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། སློང་མོའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ་ཐ་ཆད་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྣམ་བཤད་རིགས་པ་སྟེ་དགེ་བསྙེན་འགྱུར་སེམས་ཅམ་ཤི་པ་༣༨བ་༥ ལས། མཐའ་ནི་ཟད་དང་མཇུག་ཆ་(མ་དཔེར། འཇུག་ཆ་ཞེས་གསལ་ཡང་ནོར་བར་སེམས་སོ) དང་། །ཉེ་དང་ཕྱོགས་དང་སྐད་པ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས། གོང་གི་མཚན་གཞི་དེ་དག་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད་དོ། །

མཐའ་སྐོར། མཐའམ་ཕྱི་རོལ་གྱི་རིམ་པ།

མཐའ་མཁོབ། (འདུལ་བ) མཐའ་འཁོབ་ལ་གཟིགས། པཎ་ཆེན་ཤཱཀ་མཆོག་པས་མཐའ་མཁོབ་ཅེས་འབྲི་བར་བྱེད་ཀྱང་ཁུངས་ཚོལ།

མཐའ་འཁོབ། (འདུལ་བ) ❶ ཡུལ་གྱི་མཐའ་མཚམས་ཀྱི་ས་ཆའི་མིང་། ❷ སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་རྣམ་བཞི་མི་རྒྱུ་བའི་ཡུལ། རྒྱ་གར་ཛོ་ཛེ་གདན་དབུས་སུ་བྱས་ཏེ། ཤར་དུ་ལི་ཁ་ར་ཤིང་འཕེལ་གྱི་མདུན་གྱི་ནགས་ལི་ཁ་རའི་ཚང་ཚིང་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ལྷོར་གྲོང་ཁྱེར་འདབ་བུ་ཅན་གྱི་སྔོན་ཆུ་ཀླུང་འདམ་བུ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ནུབ་ཏུ་བྲམ་ཟེའི་གྲོང་ཀབ་དང་ཉེ་བའི་ཀབ་ཅེས་བྱ་བ་གཉིས། བྱང་དུ་ཨུ་ཤི་རའི་རི་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་དེ་དག་ཕན་ཆད་ཀྱི་ཡུལ་ལོ། །ཀྲྀ་བཤད་ནི། ཡུལ་དབུས་ཀྱི་མཐའ་ལ་འཁོབ་པ་སྟེ་ཁེབས་པའམ་ཁྱབ་སྟེ་གནས་པས་ན་མཐའ་འཁོབ་ཅེས་བྱའོ། །ཕྱིར་འཁོབ་ཅེས་པ་ངན་པའམ་མཐའི་དོན་ལ་བཤད་པའང་ཡོད་དེ། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས། འཁོབ་པ་ནི་ངན་པའམ་མཐའ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་གི་དག་ཡིག་ཐོན་མིའི་དགོངས་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། འཁོབ་པ་ནི་ངན་པའི་བརྡ་རྙིང་སྟེ་མཐའ་འཁོབ་དང་འཁོབ་བལ་ཞེས་པས་མཚོན་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །པཎ་ཆེན་ཤཱཀ་མཆོག་པས། འཁོབ་ལ་མཁོབ་ཅེས་བྲིས་ཏེ། མཁོབ་ཅེས་པ་མཐའ་ཡི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་དེ། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྒྲའི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ལས། མཁོབ་ཅེས་བྱ་བ་མཐའ་ཡི་ནི། །མིང་ཡིན་མཐའ་མཁོབ་ཅེས་བྱ་དང་། །མཁོབ་བལ་སོགས་ཀྱང་རྟོགས་པར་སླ། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། མཁོབ་ཅེས་པའི་འབྲི་སྲོལ་འདིའི་ཁུངས་ཚོལ།

མཐའ་གཅིག་ཏུ། ❶ ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ། ཕྱོགས་གཅིག་རང་ལ། ཕྱོགས་གཅིག་ཁོ་ན་ལ། རྩེ་གཅིག་ཏུ། ཐེ་ཚོམ་མེད་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། ཛེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཆེན་པོ

རྣམས་ཀྱི་ངང་ཚུལ་ནི་གཞན་གྱི་ཕན་བདེ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། མཐའ་ཞེས་པ་འདིར་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་པས། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུའམ། ཕྱོགས་གཅིག་རང་ལ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། མཐའ་ནི་ཟད་དང་མཇུག་ཆ་དང་། །ཉེ་དང་ཕྱོགས་དང་སྨད་པ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཐའི་སྒྲ་འཇུག་ཡུལ་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས། འདིར་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་སྟེ། དཔེར་ན་འགྲོ་ཡུལ་ལ་ཤར་ནུབ་སོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་གཞན་ལ་མི་འགྲོ་བར་རང་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱོགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁོའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ་ལ། མཐའ་གཅིག་ཏུ་འགྲོ་བ་ཟེར་བའི་ཕྱིར་རོ། །❷ ཟུར་ཞིག་ཏུ། མི་མེད་པའི་ཕྱོགས་ཤིག་ཏུ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། དེ་ (ཟླ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ཉེ་རྒྱལ་དང་བང་ནས་སྐྱེས) གཉིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཀ་ཏྱཱ་ཡ་ན་ལ་བ་དེར་དོང་སྟེ་ཕྱིན་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཀ་ཏྱཱ་ཡ་ནའི་ཞབས་ལ་མགོ་བོས་ཕྱག་འཚལ་ཏེ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཁོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བོ་མེད་པའི་གནས་སུའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུའོ། །འདུག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགྲེང་བཞིན་དུ་སྡོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཐའ་གཅོད། གཞུང་གི་གོ་དོན་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞུང་ལ་སྤྱི་དོན་དང་། རིགས་པས་བརྡར་ཤ་གཅོད་པ་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ལ་མཐའ་གཅོད་ཟེར།

མཐའ་གཅོད་པ། གཏན་འབེབས་བྱེད་པ། རིགས་པས་བརྡར་ཤ་གཅོད་པ། ཞིབ་པར་མཐའ་ཆོད་པ་ལ་གཟིགས།

མཐའ་གཅོད་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲུ་གུ། རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་སྒྲོན་མ་གསལ་བའི་དཀའ་བའི་གནས་ཀྱི་མཐའ་གཅོད་རིན་ཆེན་སྒྲུ་གུ་ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད།

མཐའ་ཆགས། (འདུལ་བ) ཁ་ཚར་གྱི་མཐའ་བརྩེམས་པའི་དོན། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ (ཚུ) ༥༠ན༢ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

མཐའ་ཆོད་པ། ལུང་རིགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་ཐག་ཆོད་པ། རིགས་པས་དཔྱད་མཐར་ཐུག་པ། གཏན་ལ་ཕེབས་པ། གཏན་ལ་ཕེབས་པའི་གོ་དོན་གོང་དུ་གཟིགས། སྒྲ་བཤད་ནི། མཐའ་ནི་ཕ་མཐའ་དང་ཆོད་པ་ནི་སླེབས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་གཅོད་པ་དང་བཅད་པ་ནི་འགྲོ་བ་དང་སོང་བའི་དོན་དང་ཆོད་པ་ནི་སླེབས་པའི་དོན་ནོ། །

མཐའ་གཉིས། (ཕར་ཕྱིན) ❶ རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ཏེ། བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པ་དེ། རྟག་མཐའ་འམ་ཡོད་མཐའ། ཐ་སྙད་དུའང་མེད་པ་དེ། ཆད་མཐའམ་མེད་མཐའོ། །མཐའ་དེ་གཉིས་སུ་མ་ལྷུངས་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །མཐའི་གོ་དོན་ནི། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་༥༦བ༢ལས། དེ་ཡང་ཕྱིར་མཐའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འཇིག་རྟེན་ན་སའི་ཕྱོགས་གང་དུ་གོམ་པ་འཕྲུན་ན་སྐྱེས་བུ་ལྷུང་ནས་ཉམས་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་གཡང་ཁ་ལ་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་གང་དུ་གཟུང་ན་འཛིན་པ་པོ་ལྟ་བ་ངན་པའི་གཡང་དུ་ལྷུང་ནས་ཕུང་བར་འགྱུར་བའི་གནས་ལ་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་དེ། དེ་ལ་ཡོད་མཐའ་དང་མེད་མཐའ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡོད་མཐའ་ལ་རྟག་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེ་ཉིད་༥༦བ༦ལས། དངོས་སྨྲ་བ་དག་གིས་བདག་རྟག་པར་འཛིན་པ་དང་། སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་རྟག་དངོས་སུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་དང་། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ནམ་མཁའ་རྟག་རྫས་སུ་ཁས་ལེན་པ་སོགས་ཀྱང་རྟག་པའི་མཐར་ལྷུང་བའི་ལྟ་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དངོས་སྨྲ་བ་དག་གིས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ལྟ་བ་ནི་དངོས་སུ་དངོས་པོ་རྟག་པར་མི་སྨྲ་ཞིང་། བློ་དེ་དག་གི་འཛིན་སྟངས་ལ་དངོས་པོ་རྟག་པར་འཛིན་པ་མེད་ཀྱང་། རྟག་པའི་མཐར་ལྷུང་བ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་བུམ་པ་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་དགོས་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་དུས་ནམ་ཡང་མེད་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རང་གི་རང་བཞིན་སྤངས་པའི་ཆོས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དུས་ནམ་ཡང་མེད་པ་མི་སྲིད་པ་འདོད་ན། རྟག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། རྟག་པར་ཐལ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་རྩ་ཤེ་ལས། གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། །དེ་ནི་མེད་པ་མིན་པར་རྟག །ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །❷ སྲིད་ཞིའི་མཐའ་གཉིས་ཏེ། སྲིད་པ་འཁོར་བའི་མཐའ་དང་། །ཞི་བ་མྱ་འདས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སོ། །❸ འདོད་པ་བསོད་སྙོམས་ཀྱི་མཐའ་དང་། ངལ་ཞིང་དུབ་པའི་མཐའ་གཉིས། འདོད་པ་བསོད་སྙོམས་ཀྱི་མཐའ་ནི། འཚོ་བ་ཧ་ཅང་བཟང་བའམ་དེ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་དོན་དང་། ངལ་ཞིང་དུབ་པ་ནི། ཆོས་ཡིན་ཁྲུལ་གྱིས་རང་གིས་རང་ལ་ངལ་རྩོལ་དང་སྡུག་སྦྱོང་ཚད་མེད་ལ་སྦྱོར་བ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་རོ། །དཔེར་ན་ཕྱི་རོལ་པས་མེ་ལྔ་བསྟེན་པ་དང་། ལྷེ་ཕུག་པ་དང་། ལྕུགས་གཟེར་གྱི་སྟེང་དུ་ཉལ་བ་སོགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རང་གི་རྗེས་འཇུག་སྒྲི་དང་ལྷག་པར་རབ་བྱུང་རྣམས་ལ། འདོད་པ་བསོད་སྙོམས་ཀྱི་མཐའ་དང་། ངལ་ཞིང་དུབ་པའི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས། དབུ་མའི་ལམ་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པར་གདམས་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི

༼ང་པ༽ ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལྔ་སྡེའི་དགེ་སློང་རྣམས་ལ་བཀའ་སྩལ་པ། དགེ་སློང་དག་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ནི་མཐའ་འདི་གཉིས་ལ་བརྟེན་པར་མི་བྱ། བསྙེན་པར་མི་བྱ། བསྙེན་བཀུར་མི་བྱ་སྟེ། གཉིས་གང་ཞེ་ན། འདོད་པ་རྣམས་ལ་འདོད་པའི་བསོད་སྙོམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བརྩོན་པ། དམན་པ། ངན་པ། ཐ་ཆད་མ་རབས་གང་ཡིན་པ་དང་། བདག་ཉིད་དུབ་པ་ལ་རྗེས་སུ་བརྩོན་པ། སྡུག་བསྔལ་བ། འཕགས་པ་མ་ཡིན་པ། གནོད་པ་དང་ལྡན་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཁྱེད་ཀྱིས་མཐའ་འདི་གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་པར་དབུ་མའི་ལམ་མིག་བྱེད་པ། ཡེ་ཤེས་བྱེད་པ། ཉེ་བར་ཞི་བར་འགྱུར་བ། མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་། རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། དབུ་མའི་ལམ་གང་ཞེ་ན། འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་ངག་དང་། ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་། ཡང་དག་པའི་འཚོ་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་རྩོལ་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་དྲན་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ། (ཕར་ཕྱིན) རྟག་མཐའ་དང་ཆད་མཐའ་སྤོང་ཚུལ་ནི་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་བཤད་དེ། ཕྱི་རོལ་རྒྱང་འཕེན་པས་སྔོག་སྒྱུར་མི་འདོད་པས་རྟག་མཐའ་སྤོང་། མངོན་སྒྱུར་འདོད་པས་ཆད་མཐའ་སྤོང་། གྲངས་ཅན་པས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་འདོད་པས་རྟག་མཐའ་སྤོང་། རང་བཞིན་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བར་འདོད་པས་ཆད་མཐའ་སྤོང་། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་འདོད་པས་རྟག་མཐའ་སྤོང་། འདས་མ་འོངས་རྫས་སུ་འདོད་པས་ཆད་མཐའ་སྤོང་། མདོ་སྡེ་པས་འདུས་མ་བྱས་རྫས་སུ་མི་འདོད་པས་རྟག་མཐའ་སྤོང་། གཟུགས་སོགས་བརྡ་འདོགས་པའི་གནས་དང་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་འདོད་པས་ཆད་མཐའ་སྤོང་བར་འདོད། སེམས་ཙམ་པས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དང་བརྡ་འདོགས་པའི་གནས་སུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པས་རྟག་མཐའ་སྤོང་། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པས་ཆད་མཐའ་སྤོང་བར་འདོད། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འདོད་པས་རྟག་མཐའ་སྤོང་། རང་ངོས་གྲུབ་པར་འདོད་པས་ཆད་མཐའ་སྤོང་བར་འདོད། ཐལ་འགྱུར་བས་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པས་རྟག་མཐའ་སྤོང་། མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་དུ་ཡོད་པས་ཆད་མཐའ་སྤོང་བར་བཞེད་དོ། །གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོའི་མཚན་འགྲེལ་ལྟར་བཀོད།

མཐའ་རྟེན་ཚིག་ཕྲོགས། (བརྡ་སྤྲོད) བྱ་ཚིག་ལ་རམ་འདེགས་བྱེད་པའི་དེའི་མཐར་སྦྱར་རྒྱུའི་ཚིག་ཕྲད་ཅིག “ཡིན” “མིན” “རེད” “སོང” “འདུག” “ཞག” “ཡོད” “དགོས” “ཐུབ” ལྟ་བུ། འགྲོ་གི་ཡིན། བཟའ་གི་མིན། ཕྱིན་པ་རེད། ཕྱིན་སོང་། རེད་འདུག ཕྱིན་ཞག སློབ་སྦྱོང་བྱས་ཡོད། འགྲོ་དགོས། འགྲོ་ཐུབ་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་ཡོད་དོ། །འདི་དག་ལ་དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་སུ། “ལས་ཚིག་རྗེས་མཐུན་པ” ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་ཅིང་། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་གཞན་གྱིས་ “མཐའ་རྟེན་ཚིག་ཕྲོགས” ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་དོ། །ཚིག་ཕྲོགས་ཡིན་ན་མཐའ་རྟེན་ཚིག་ཕྲོགས་ཡིན་དགོས་མིན་སོགས་ལ་ད་དུང་དཔྱད་པར་འོས་སོ། །

མཐའ་དྲུག་ཚུལ་བཞི། (གསང་སྔགས) རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པས་རྩ་རྒྱུད་འཆད་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། སྐབས་འདིར་མཐའ་དྲུག་ཅེས་པའི་མཐའི་དོན་ནི། མཐའི་སྐད་དོད་ཀོ་ཊི་ནི་རྩེ་མོ་དང་སྒོ་ལའང་འཇུག་པས་རྩ་རྒྱུད་བཤད་པའི་སྒོའམ་ཐབས་དྲུག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྣྲགས་ལ་གཞི་བྱས། ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་འདིའི་མཐའ་ཞེས་པ་མི་འདྲའ་བའི་དོན་ལ་བཤད་དེ། ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་སྨད་ཆ་༧༥ལས། གསང་བའི་ཚིག་དང་དོན་ཐམས་ཅད་འདི་ལས་མི་འདའ་བས་མཐའ་དྲུག་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་མཐའ་དྲུག་ནི། དྲང་ངེས་གཉིས། དགོངས་དགོངས་མིན་གཉིས། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཏེ་དྲུག་གོ། དྲང་ངེས་ཀྱི་བཤད་པ་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་གཅིག་གིས་བརྗོད་བྱའི་དོན་མི་མཐུན་པ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ་བཞག དགོངས་དགོངས་མིན་གཉིས་ནི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གཅིག་ཉིད་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་འགལ་བ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལ་བཞག སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་གཉིས་ནི་བརྗོད་བྱའི་དོན་འགལ་བ་གཉིས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་འགལ་བ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལ་བཞག་པར་གསུངས་སོ། ། (དྲང་དོན) དངོས་ཟིན་གྱི་དོན་ལ་དྲང་དོན། (ངེས་དོན) དངོས་སུ་མི་སྟོན་པར་ཐུས་ནས་སྟོན་རྒྱུ་དེ་ལ་ངེས་དོན་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་བསྐྱོད་པ་ཞེས་པའི་ཟེ་རྗེའི་ཚིག་གིས་དངོས་ཟིན་ལ་བཞིན་ལག་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་མི་བསྐྱོད་པ་བཤད་པ་ལྟ་བུ་དྲང་དོན་དང་། དེ་བཞིན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་བསྐྱོད་པ་ཞེས་པས་སྲོག་འཛིན་གྱི་རླུང་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་ངེས་དོན་གྱི་དོན་ནོ། །འདིར་བཤད་པའི་དྲང་ངེས་དང་། ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པ་ནས་བཤད་པའི་དྲང་ངེས་གཉིས་མིང་ཙམ་འདྲ་ཡང་དོན་མི་འདྲ་སྟེ། འདིར་ནི་གཞུང་གཅིག་གི་དོན་ལ་བརྗོད་བྱའི་དོན་ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་དྲང་ངེས་སུ་བཞག་པ་དང་། ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པར་ནི་སྐུ་གྲུ་སྐྱེ་བ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་དྲང་དོན་དང་། སྐུ་གྲུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་ངེས་དོན་དུ་བཞག་པའི་སྒོ་ནས་དྲང་ངེས་ཀྱི་གཞུང་གཉིས་འགལ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར། (དགོངས་པ་ཅན) གདུལ་བྱ་དབང་པོ་རྟེན་པོ་རྣམས་ལ་འོད་གསལ་དང་ཟུང་འཇུག་སྟོན་པ

ན། དོན་ལ་སྒྲ་འགལ་བའི་ཚིག་གིས་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་གཞན་ལ་དགོངས་ནས་སྒྲ་འགལ་བ་གཞན་གྱིས་བཤད་པའི་ཕྱིར་དགོངས་པས་བཤད་པའོ། །དཔེར་ན་ཟུང་འཇུག་སྟོན་པ་ན། ལེའུ་བརྒྱད་པ་ལས། ན་ཆུང་གཞོན་ནུ་མིག་ཡངས་མ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དགོངས་མིན སྣོད་རུང་གི་གདུལ་བྱ་དབང་པོ་དམན་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་སྟོན་པ་ནི། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་ནས་སྒྲ་འགལ་བའི་མི་སྟོན་པར་སྒྲ་ཐད་དྲང་དུ་གསལ་པོར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དགོངས་པ་མིན་པས་བཤད་པའོ། །དཔེར་ན་འོད་གསལ་སྟོན་པ་ན། ལེའུ་གཉིས་པར་ཡང་དག་མཐའ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །(སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ) གསང་བའི་སྐད་ཀྱི་བརྡ་ཡིས་བཅིངས་པ་མིན་པར་ཡོངས་གྲགས་ལྟར་གསལ་བར་བཤད་པ། དཔེར་ན་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་བྲི་བའི་ཚུལ། ལྷ་མཆོད་པ། གཏོར་མའི་ཚོ་ག་དང་། སྔགས་ཀྱི་ཚོ་ག་སོགས་གསལ་བར་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་ནི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའོ། །(སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པ) ཀོ་ལླ་ཁྱ། ཀོ་ལླ་ཕ། ཀོ་ནླ། ཀོ་ལླ་ཕ། ཀོ་ལླ་ར་ག ཀོ་ལ་ཁྱ། ཀོ་ལ་ཕ། ཀོ་ལ། ཀོ་ལ་ཕ། ཀོ་ལ་སྟ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་བརྡ་པོ་དེ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་སྒྲའི་བསྟན་བཅོས་ལས་ཀྱང་བརྡའི་དངོས་མིང་དུ་མ་གྲགས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་ལྟར་བརྡ་མཛད་པ་དེ་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པའི་བཤད་པ་ཞེས་བྱའོ། །མདོར་ན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་དང་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པ་ཞེས་པ། ཡོངས་གྲགས་དང་ཡོངས་གྲགས་མིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་དང་མཐུན་པའི་བཤད་ཚུལ་དེ་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་དང་མི་མཐུན་པའི་བཤད་ཚུལ་དེ་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །(ཚུལ་བཞི་ནི) ཡིག་དོན་གྱི་བཤད་པ། སྤྱི་དོན་གྱི་བཤད་པ། སྦས་དོན་གྱི་བཤད་པ། མཐར་ཐུག་གི་བཤད་པ་དང་བཞིའོ། །ཚུལ་བཞི་ནི་བཤད་ཚུལ་བཞི་ཞེས་པའོ། །ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། (ཡིག་དོན་གྱི་བཤད་པ་ནི) སྒྲའི་བསྟན་བཅོས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་པའི་ཐོབ་ཚོད་ཀྱི་བཤད་པ་དེ་ལ་ཡིག་དོན་གྱི་བཤད་པ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་དང་གོང་གི་མཐའ་དྲུག་གི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་བཤད་པ་གཉིས་མི་འགལ་བར་གཞི་མཐུན་དུ་ཡང་བཤད་དོ། །(སྤྱི་དོན་གྱི་བཤད་པ་ནི) རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་གྱིས་གདུལ་བྱས་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་སྡེ་འདི་ལ་སློད་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་དེ་དག་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་རྣམས་ལ་སྤྱི་དོན་གྱི་བཤད་པ་ཞེས་བྱའོ། །(སྦས་དོན་གྱི་བཤད་པ་ནི) རིག་མ་དང་མཉམ་པར་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་སོགས་ཚོགས་སུ་བསྟན་དུ་མི་རུང་བར་སྣོད་རུང་གི་གདུལ་བྱ་ལ་སྦས་ནས་སྟོན་པ་ལ་སྦས་དོན་གྱི་བཤད་པ་ཞེས་བྱའོ། །སྦས་ནས་སྟོན་རྒྱུ་དེ་ལ་འདོད་ཆགས་ཆོས་སྦས། ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་སྦས། སྣང་བ་སེམས་སྦས་དང་གསུམ་མོ། །མཐར་ཐུག་གི་བཤད་པ་ནི བཤད་བྱའི་མཐར་ཐུག་རིམ་པ་བཞི་པའི་འོད་གསལ་དང་། ཟུང་འཇུག་བཤད་པ་ལ་མཐར་ཐུག་གི་

བཤད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པའི་བཤད་བྱ་ཞིག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་བཞི་པོ་དེ་གོ་བདེ་བར་བཤད་ན། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བཤད་པ་ལ་ཡིག་དོན་གྱི་བཤད་པ། གཞན་དང་ཐུན་མོང་བའི་བཤད་པ་ལ་སྤྱི་དོན་གྱི་བཤད་པ། ཡོངས་གྲགས་དང་ཐུན་མོང་དུ་མ་བཤད་པར་སྦས་ནས་བཤད་པ་ལ་སྦས་དོན་གྱི་བཤད་པ། བཤད་བྱ་མཐར་ཐུག་བཤད་པ་དང་བཞིའོ། །རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲུགས། རྗེ་བཙུན་ཀུན་དགའ་དོན་གྲུབ་རྒྱུད་ཊཱི་ཀ་དང་། ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་བཅས་ལ་གཞི་བྱས།

མཐའ་བཞི། (དབུ་མ) བདག་ལས་སྐྱེ་བ། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ། གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ། རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་དང་བཞིའོ། །

མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ། (དབུ་མ) བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ། གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ། རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་བཞིའོ། །ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་མིན། །དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། །སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། དཔལ་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག །གཉི་ག་ལས་ཀྱང་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་པར་ནི་ག་ལ་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཐའ་ཟེགས་པ། (འདུལ་བ) མཐའི་ཕྱོགས་ནས་ཟད་པར་གྱུར་པ།

མཐའ་བཟང་བ། འབྲས་བུ་བཟང་བའམ་ལེགས་པའི་དོན།

མཐར་ཆགས། རིམ་པ། གོ་རིམ། བང་རིམ།

མཐར་ཆགས་སུ། རིམ་གྱིས། རིམ་པར། རིམ་བཞིན། བང་རིམ་བཞིན།

མཐར་ལྟ། (ཕར་ཕྱིན) མཐར་འཛིན་པར་ལྟ་བ་དང་དོན་འདྲ། ནེར་གཟིགས།

མཐར་གནས་སྙོམས་འཇུག་དགུ། (ཕར་ཕྱིན) བསམ་གཏན་བརྒྱད་དང་། འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་སྟེ་དགུའོ། །

མཐར་བྱེད། ① གཤིན་རྗེ། སྐབས་རྗེ་ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རྡོ་རྗེ་འཆང་གིས། ཟླ་གཞོན་ལང་ཚོར་སྨིག་པའི་རི་དྭགས་མིག །དྲན་པའི་མོད་ལ་མཐར་བྱེད་དཔུང་འཇོམས་ཤིང་། །ཆེ་དཔལ་འདོད་རྒྱར་འཛོ་བའི་བཅོམ་ལྡན་མ། །ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོས་དེང་འདིར་དགེ་ལེགས་སྩོལ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །② གསོད་བྱེད། ཁྲི་བྱང་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོས། ཚུལ་མིན་བརྐྱང་པོར་སྤྱོད་པའི་ཚང་ཚིང་ཁྲོད། །བག་མེད

ཡོན་པོར་འཁྱུག་པའི་སྐྱོ་འགྲོའི་ཁྱུ། །ཁྲིམས་གཉིས་བཅན་པོའི་གཙོག་རྐྱབས་འབར་བའི་གཟིས། །མཐར་བྱེད་མཁའ་ལྡིང་དབང་པོ་ཞབས་བརྟན་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །③ གསོད་པ། མེད་པར་བྱེད་པ།

མཐར་འཛིན་པར་ལྟ་བ། (ཕར་ཕྱིན) འཇིག་ལྟས་གང་བཟུང་བའི་བདག་དེ་ལ་དམིགས་ནས་རྟག་པ་ཐེར་ཟུག་པའམ་འདི་ནས་ཕྱི་མར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་མེད་པའི་ཆད་པར་ལྟ་བའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །ཞེས་རྫེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཐས་གཏུགས་པ། (ཕར་ཕྱིན) མཐའ་ཟད་ཟད།

མཐིང་རིལ། ཀ་དམ་པ་ཞེས་པའི་བྱ་ཞིག་གི་མིང་། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་པ་ལས། རབ་ཏུ་འཕྱིན་པའི་བྱ་ཏི་ཏི་ར་ཡིན་ཞེས་བཤད་ལ། པོ་སྔོན་ཕྱི་རྒྱུད་འགྲེལ་པར། ཆུ་བྱ་དཀར་ཆུང་ཕྱུག་རོན་ཅམ་མཆུ་དང་རྐང་པ་དམར་བ་ཅན་དུ་བཤད་དོ། །ཞེས་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།

མཐུག་འབྱམ། འཐུག་འབྱམ་དང་འདྲ། དེ་ལ་གཟིགས།

མཐུན་རྐྱེན་ཕུན་ཚོགས་གསུམ་ལྡན། (འདུལ་བ) བསྒྲུབ་བྱ་དང་། མཁན་སློབ་དགེ་འདུན། ལས་ཀྱི་ཚོ་ག་སྡེ་གསུམ་ལ་བཤད། མཐུན་རྐྱེན་ཕུན་ཚོགས་གསུམ་ལྡན་ནི། ལས་ཀྱི་ཚོ་ག་གང་ལ་བྱ་བའི་ཡུལ་བསྒྲུབ་བྱ། བྱེད་པ་པོ་མཁན་སློབ་དགེ་འདུན། བྱེད་པ་ལས་ཀྱི་ཚོ་ག་སྡེ་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་སྐྱོན་དང་བྲལ་ཞིང་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ལ་བྲུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་དང་རྒྱལ་བ་ལྔ་པའི་ལས་ཚོག་ཏུ་བཤད་ལགས། ཞེས་དདུལ་ཆུ་གསུང་།

མཐུད་པ་དང་བསྟུད་པའི་ཁྱད་པར། མཐུད་པ་ནི་སྦྱོར་བའི་དོན་དང་། བསྟུད་པ་ནི་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །

མཐུན་པ་དང་བསྟུན་པའི་ཁྱད་པར། མཐུན་པ་ནི་མཐའ་བའི་དོན་དང་། བསྟུན་པ་ནི་མཐའ་བར་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །

མཐུན་པ་སྤུན་བཞི། (འདུལ་བ) སྔོན་ཡུལ་ཀ་ཤིའི་ནགས་སྟུག་པོ་ཞིག་ན། བྱ་གོང་མ་སྤྲེག་དང་། རི་བོང་དང་། སྤྲེའུ་དང་། གླང་པོ་ཆེ་བཞི་གནས་པ་དེ་དག་ཕན་ཚུན་ཡིད་བཅུགས་པས་མཐུན་ལ་རྩོད་པ་མེད་པར་དགའ་བས་དུས་འདའ་ཞིང་གནས་སོ། །དུས་ཞིག་ན་དེ་དག་བགྲོས་ཏེ་གང་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱ་བའི་རྒན་རིམ་ཤེས་པར་འདོད་ནས་དྲིས་པ་དང་། དེར་ཤིང་ཉ་གྲོ་དྷ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་བསྟན་ནས། གོང་མ

སྲེག་གིས་སྨྲས་པ། ཤེས་ལྡན་དག་སྨོན་ཤིང་འདིའི་ཚད་ཅི་ཙམ་མཐོང་། གླང་པོ་ཆེས་སྨྲས་པ། བདག་ཅག་ལམ་འདིར་འགྲོ་བ་ན་ཕོ་བོའི་ལུས་དང་མཉམ་པ་ཙམ་སྐྱེས་པ་དེ་དུས་ནས་མཐོང་ངོ་། །སྤྲེའུས་སྨྲས་པ། ཕོ་བོ་ཁྱུ་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲོ་བའི་ཚེ་འདི་ཕོ་བོའི་ལུས་དང་མཉམ་པ་ཙམ་སྐྱེ་བའི་སྐབས་སོ། །དེ་དག་གིས་གླང་པོ་བས་ཁྱོད་རྒན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་སོ། །རི་བོང་གིས་སྨྲས་པ། ཕོ་བོས་འདིའི་ལོ་མ་གཉིས་སྐྱེས་པ་ན་དེར་ཆགས་པའི་ཟིལ་པ་ལྡེས་བལྡགས་སོ། །དེ་དག་གིས་འདི་བས་ཀྱང་ཁྱོད་རྒན་ནོ། །གོང་མ་སྲེག་གིས་སྨྲས་པ། ཁྱེད་ཅག་གིས་ཤིང་ཆེན་པོའི་རྣམ་པར་མཐོང་གིས། ཕོ་བོས་ས་བོན་རྣམས་ཟོས་ནས་ཕྱོགས་འདིར་རྟུག་པ་བོར་བ་ལས་ཤིང་འདི་སྐྱེས་སོ། །དེ་དག་གིས་སྨྲས་པ། བདག་ཅག་ཐམས་ཅད་ལས་ཁྱོད་རྒན་པས་གསུམ་པོས་དེ་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱ་བ་དང་། སྤྲེའུས་རི་བོང་དང་། གོང་མ་སྲེག་ལའོ། །རི་བོང་གིས་ནི་གོང་མ་སྲེག་ཁོ་ན་དང་། གླང་པོ་ཆེས་ཐམས་ཅད་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱ་བར་དམ་བཅས་ཏེ། དེ་ལྟར་རྒན་རིམ་བཞིན་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་ཅིང་། ཕན་ཚུན་རྒྱུ་ཞིང་གང་གི་ཚེ་གཟར་པོའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བ་ན། གླང་པོ་ལ་སྤྲེའུ། སྤྲེའུ་ལ་རི་བོང་། རི་བོང་ལ་གོང་མ་སྲེག་ཞོན་ཏེ་འགྲོའོ། །དེ་ལྟར་གཅིག་ལ་གཅིག་བྱམས་ཤིང་མཐུན་པར་གནས་པའི་ཚེ། དེ་དག་གིས་དགེ་བའི་བརྟུལ་ཞུགས་གཞན་ཡང་བླང་བར་བགྲོས་མཐུན་ཏེ། སྲོག་གཅོད་པ་དང་། སྨྱོས་པར་འགྱུར་བའི་འབྲས་བུ་དང་ཆང་སོགས་སྤངས་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་གཞི་ལྡེ་ལ་རང་ཡང་གནས་ལ། གཞན་ཡང་དེ་ལ་བཀོད་དེ། གཅིག་ལ་གཅིག་གནོད་པ་མི་བྱེད་པར་ནགས་སྟུག་པོ་དེར་ཤེས་བཞིན་གྱིས་གནས་པའི་མཐུས་ལྷས་དུས་སུ་ཆར་ཕབ་པས་ལོ་འབྲས་དང་མེ་ཏོག་སོགས་རྒྱས་པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་གཞི་ལྡེ་ལ་སྤྱད་པས། ཚེ་འདིར་བདེ་སྐྱིད་དང་ཤི་ནས་ཀྱང་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་ལྟར་སྐྱེས་སོ། །དེའི་དུས་ཀྱི་བྱ་གོང་མ་སྲེག་ནི། ད་ལྟར་གྱི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་དང་། རི་བོང་ནི་ཤཱ་རིའི་བུ་དང་། སྤྲེའུ་ནི་མོའུ་གལ་གྱི་བུ་དང་། གླང་པོ་ཆེ་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་ཡིན་ནོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་སྐྱིགས་བམ་༼ཀ་པའི༽ ༡༨༩ན༤དང་། སྐྱེས་རབས་ལ་ཙང་ཟད་ཕྲི་སྟོན་གྱིས་བཀོད་དོ། །

མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་། (འདུལ་བ) ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་ལ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། མདོ་འདོན་པ་ནི་གསོ་སྦྱོང་ཡིན་ལ། དེ་ཀུན་ལ་མཐུན་པ་སྟེ་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན་དེ་རིང་གསར་དུ་ཞུགས་པའི་བཙུན་ཆུང་དང་ལོ་བརྒྱ་ལོན་པའི་གནས་བརྟན་བགྲེས་སོང་གཉིས་ལ་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་གཅིག་མ་གཏོགས་ཀྲན་པ་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་མདོ་ལོགས་པ་ཞིག་མེད་པས་མཐུན་པ་ཞེས་བྱའོ། །སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་ལས། མཆོག་གཅིག་འདོན་པ་གཅིག་ཅིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མཆོག་གཅིག་ཅེས་བྱ་བ

ནི། འབྲས་བུ་གཅིག་པ་སྟེ། རྒྱུ་ངན་ལས་འདས་པའི་འབྲས་བུ་མཆོག་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། འདོན་པ་གཅིག་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གསོ་སྦྱོང་མཐུན་པ་སྟེ། ཕན་ཚུན་བཙོད་དུ་རུང་བ་དེ་སོ་སོར་ཐར་པ་འདོན་པ་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ་ཐར་གྱི་མདོའི་འགྲེལ་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཐོ་གང་གི་ལྟུང་བ། (འདུལ་བ) མཐོ་གང་གིས་མ་སླན་པའི་ལྟུང་བ་དང་འདྲ།

མཐོ་གང་གིས་མ་སླན་པའི་ལྟུང་བ། (འདུལ་བ) ལྟུང་ལྟུང་སུམ་ཅུའི་བཅོ་ལྔ་པ། མཐོ་གང་གིས་མ་སླན་པའི་ལྟུང་བའི་ངོ་ཏོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་གདིང་བ་གསར་པ་ལ་གདིང་བ་རྙིང་པ་ནས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཐོ་གང་གིས་མ་སླན་པའི་གདིང་བ་གསར་པ་ལ་ལོངས་སྤྱད་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་སློང་རབ་ཏུ་མང་པོས་གདིང་བ་གསར་པ་ལ་གདིང་བ་རྙིང་པ་སྟོན་པའི་མཐོ་གང་གིས་མ་སླན་པར་ལོངས་སྤྱད་པ་ལས་ལྟུང་བའི་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ང་རྒྱལ་དང་ངྲིགས་པ་སྐྱེ་བ་དང་། རང་གི་ཡོ་བྱད་ཆུད་ཟོས་པར་འགྱུར་བའོ། །

མཐོ་བརྩེགས། ཚོགས་ཞིང་དུ་ལྷ་རྣམས་བཞུགས་ཚུལ་ལམ་འགོད་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག་སྟེ། བླ་མའམ་གཙོ་བོའི་སྐུ་རྒྱབ་ནས་ཅུང་ཟད་མཐོ་བའི་སྟེང་གི་ནམ་མཁར་གཅིག་ཐོག་གཅིག་བརྩེགས་པའི་རྣམ་པ་ལྟར་འགོད་ཚུལ་ཞིག་གོ། དཔེར་ན་བླ་མ་མཆོད་པའི་ཚོགས་ཞིང་ལྟ་བུ་ཡིན་ན་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྐུ་རྒྱབ་ནས་ཅུང་ཟད་མཐོ་བའི་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་ཉམས་ལེན་བྱིན་རླབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་རྣམས་གསལ་འདེབས་པ་ལྟ་བུ།

མཐོ་ཡོར། ས་རྡོ་སོགས་མིའི་གཟུགས་བརྟན་ལྟར་བཙོས་ནས་བསྒྲེང་བ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཆུ ༡༡༧བ༩ལས། མཐོ་ཡོར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྡོ་ལ་སོགས་པ་བསྒྲེང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཐོ་རིས། <སྭརྒ> ❶ ལྷ་ཡུལ། ལེགས་སྦྱར་དུ་स्वगर्: svargah ཟེར། མཐོ་རིས་ཀྱི་སྐད་དོད་སྭརྒ་ཞེས་པ་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༡༠ན༥ན་གསལ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། མཐོ་རིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷའི་འཇིག་རྟེན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཚོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། མཐོ་རིས་ནི་ལྷའི་གནས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། མཐོ་ནི་མཐོན་པོ་སྟེ་འདིར་རི་རབ་ལ་ཟེར་ཞིང་། དེའི་སྟེང་དུ་གནས་པའི་འགྲོ་བའི་རིས་སམ་རིགས་ཡིན་པས་མཐོ་རིས་ཞེས་བྱའོ། །མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་༣༧༡བ༥ལས། མཐོ་རིས་ནི་ལྷུན་པོའི་སྟེང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ན། མཐོ་ནི་མཐོན་པོ་སྟེ་བཟང་པོ། རིས་ནི་རིགས་སམ་ཕྱོགས་གཏོགས

སྟེ། སྐྱེ་གནས་བཟང་པོའི་རིགས་སམ་ཕྱོགས་གཏོགས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །❷ བདེ་འགྲོ། བོད་གཞུང་རྣམས་སུ་བདེ་འགྲོ་སྤྱིའི་མིང་ལྟ་བུར་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཡོད།

མཐོ་རིས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བདུན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བདེ་སྨོན་ལས། རྟེན་དེ་ཡང་མཐོ་རིས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བདུན་གྱི་རྒྱུན་དང་མི་འབྲལ་བར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་པའི་མཐོ་རིས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བདུན་པོ་གང་ཞེ་ན། རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། གཟུགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། འཁོར་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། དབང་ཕྱུག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ཤེས་རབ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ཚེ་རིང་བ། ནད་མེད་པ་དང་བདུན་ནོ། །དེ་ཡང་རྗེའི་ཐོག་མཐའ་མ་ལས། རིགས་གཟུགས་འཁོར་དང་དབང་ཕྱུག་ཤེས་རབ་དང་། །ཚེ་རིང་ནད་མེད་བདེ་དང་ལྡན་པར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཐོ་རིས་གནས། ལྷ་ཡུལ།

མཐོ་རིས་ལམ། དགེ་བ་བཅུ།

མཐོ་རིས་ཀྱི་ལམ། མཐོ་རིས་ལམ་དང་འདྲ།

མཐོང་ཆོས། མ་མཐོང་བ་ཚེ་ཕྱི་མ་དང་། མཐོང་བ་ཚེ་འདི་ལ་གོ་དགོས་པས། ཚེ་འདི་རང་ལ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཆོས་ལ་མཐོང་ཆོས་ཟེར། སྤྲ་བཤད་ཀྱང་དེས་ཤེས་སོ། །

མཐོང་ཆོས་སྨྱོང་འགྱུར། ཚེ་འདི་ལ་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་སྨྱོང་བ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་ལས། མཐོང་ཆོས་ལ་སྨྱོང་བ་ནི་ལས་དེའི་འབྲས་བུ་ཚེ་དེ་ལ་སྨྱོང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཐོང་ན་མི་མཐུན་པ་མེད་པ། རྒྱལ་བའི་སྐུ་མཐོང་བ་ན་དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་དང་ཉོན་མོངས་སོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་ཡང་བསྐྱེད་པ་མེད་ཅིང་མཐུན་ཕྱོགས་བདེ་བ་དང་དད་གུས་སོགས་སྐྱེད་པ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་འགྲེལ་པ་ལས། མཐོང་ན་མི་མཐུན་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞེ་འགྲས་པ་མེད་པ་སྟེ། བདེ་བ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཐོང་རེ་སྐན། མཐོང་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་མནའ་སྐྱེལ་བའི་ཚིག་ཡིན་པར་བཤད།

མཐོན་མཐིང་། ❶ མཐོན་ཀ་དང་མཐིང་གའི་བསྡུས་མིང་སྟེ། སྔོན་པོའི་མིང་ངོ་། །ཉི་ལ་ནི་སྔོན་པོའི་མིང་དུ་རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་ལའང་རྒྱུན་ལྟར་གྲགས་ཤིང་། དེ་ནི་མཐོན་མཐིང་གི་སྐད་དོད་ཡང་ཡིན་ཏེ། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༧བ༡ལས། ཉི་ལ་ཞེས་པ། མཐོན་མཐིང་དུ་བསྒྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་མཐོན་ཀ་ལ་<ཉི་ལཾ> ཞེས་པ་དང་མཐིང་ག་ལ་ <ཉི་ལ> ཞེས་སོ་བོད་ཕན་སྦྱར་རྣམས་སུ་འབྱུང་

ངོ། །❷ ཡང་མཐོན་མཐིང་ཞེས་པ་སྔོན་པོ་སྔོ་རྐྱང་ཞིག་ལ་གོ་རྒྱུ་མིན་པར། སྔོ་ནག་གམ་སྔོ་མདངས་ཐྲན་ཙམ་ཡོད་པའི་ནག་པོ་ལ་གོ་དགོས་པར་སྙམ་སྟེ། དེ་ཡང་སྨན་མཐོན་མཐིང་གི་འགྲེལ་བཤད་ལ། ཨ་ཙ་ཀ་རའི་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལས། སྨན་ནི་ཟླུམ་པའི་དབྱིབས་སྟུམ་ཞིང་གནག་པ་དང་ནག་པོ་ཟླུམ་པོའི་ལོགས་གཉིས་དཀར་བ་དང་། ཞེས་སྨན་མཐོན་མཐིང་སྟེ་ནག་པོར་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་གཡག་སྟོན་སངས་རྒྱས་དཔལ་གྱི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་འགྲེལ་པར། སྨན་གྱི་དཀྱིལ་ནང་གི་འབྲས་བུ་མཐོན་མཐིང་ལྟར་སྟུམ་ཞིང་གནག་པ། ཞེས་མཐོན་མཐིང་ནི་ནག་པོ་ལ་གསལ་བར་བཤད་དོ། །འོ་ན། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། སྨན་བཟང་ཤུ་ཏྲལ་ཕྲ་མཆོག་རྫི་འདྲ་དང་། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱི་ཀ་ལས། ཅུམས་པས་ཐམས་ཅད་བསྲུངས་པས་སྨན་བཟང་པོ་ཤུ་ཏྲལ་དང་འདྲ་བ་སྨན་མཐོན་མཐིང་དང་ལྡན་ཞིང་དཀར་ནག་འབྱེས་པ་དང་། ཞེས་ཤུ་ཏྲལའི་ཁ་དོག་ལ་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་སྣང་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དོགས་གཅོད། སྐབས་མང་པོར་མཐོན་མཐིང་སྔོན་པོའི་མིང་དུ་བཤད་ལ། ཡང་སྐབས་གཞན་དུ་ནག་པོའི་མིང་དུ་བཤད་པ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། མཐོན་མཐིང་ནི་སྔོ་ནག་གི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ནག་པོ་དང་སྔོན་པོ་གང་གི་ཁོངས་སུ་བཞག་ཀྱང་འགལ་བ་ཆེར་མེད་པས་དེས་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །གལ་ཏེ་རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱི་ཀ་ལས། སྨན་བཟང་པོ་ཤུ་ཏྲལ་དང་འདྲ་བ་སྨན་མཐོན་མཐིང་དང་ལྡན་ཞིང་དཀར་ནག་འབྱེས་པ་དང་། ཞེས་པའི་སྨན་མཐོན་མཐིང་ཞེས་པ་སྨན་འབྲས་སྔོན་པོར་གསུངས་པའི་དོན་དུ་འདོད་ན། ཚིག་དེ་གའི་མཇུག་ཏུ་དཀར་ནག་འབྱེས་པ་ཞེས་པའི་ནག་པོ་དེ་གང་ལ་འབྱེད་སྒོམས་ཤིག གཞན་ཡང་མཐོན་མཐིང་སྔོན་པོ་རུ་འདོད་ན་གོང་དུ་དྲངས་པའི་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོའི་ཚིག་ཟླ་ཕྱི་ལའང་འགལ་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། "དབུ་སྐྲ་སྔང་བྲིལ་བཅག་པའི་འཕྲོ་དང་རྨ་བྱའི་མགྲིན་པ་ལྟར་མཐོན་མཐིང" ཞེས་གསུངས་པའི་སྔང་བྲིལ་ནི་ནག་པོ་ཡིན་ལ་རྨ་བྱའི་མགྲིན་པ་ནི་སྔོན་པོར་འདོད་དགོས་པས་ཚིག་ཟིན་ལ་ནང་འགལ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །མང་པོས་མཐོན་མཐིང་ཞེས་པ་སྔོན་པོ་སྔོ་རྐྱང་ཞིག་ལ་འཁྲུལ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྨན་འབྲས་དང་དབུ་སྐྲའི་མདོག་སྔོན་པོར་འདོད་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ལྷ་བྲིས་པ་མང་པོས་དབུ་སྐྲ་སྔོན་པོར་བྱས་པ་སོགས་སྣང་མོད། ཁོ་བོས་ནི་མི་ཚེ་ཕལ་ཆེར་རྒྱ་གར་དུ་བསྐྱལ་ཡང་སྐྲ་སྔོན་པོ་ཅན་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་མི་ལྷ་ཞིག་འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་གྲུ་གང་གི་མིའི་རིགས་ལའང་མ་མཐོང་ངོ། །ལུགས་རྗེ་ཡན་གྱིས་ཤེས་ནུས་པའི་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་གྱི་རིགས་འདི་དག་ལ་སྒྲོ་སྐུར་མེད་པར་འཛིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་དང་མཐུན་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཅིག་གནང་ན་མཛེས་སོ། །འོན་ཀྱང་དེ་དག་ལ་ཁུངས་གཏན་ནས་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། རྒྱལ་བུ་གཞོན་ནུ་དོན་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པ་ནི་དབུ་སྐྲ་

ཟིལ་བཅག་པའི་འཕྲོ་དང་རྨ་བྱའི་མགྲིན་པ་ལྟར་མཐོན་མཐིང་དུ་གྲུབ་ཅིང་ལྷུང་ལོར་འཁྲིལ་ལ་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ་དང་། ཞེས་དང་། རྗེའི་དབྱངས་ཅན་མའི་བསྟོད་པ་ལས། པད་མའི་བཞིན་ལ་གཡོ་ལྡན་བྱུང་བའི་མིག །མཐོན་མཐིང་རལ་པའི་རྩེ་ན་འོད་དཀར་ཅན། །ཞེས་དང་། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། དབུ་ཟྲ་ཊྲི་མེད་རིན་ཆེན་མཐོན་མཐིང་བཞིན། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱི་ཀ་ལས། སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་བརྩེ་ཞིང་མཆོན་ཆ་སོགས་སྤངས་པས་དབུ་ཟྲ་ཊྲི་མ་མེད་ཅིང་རིན་ཆེན་མཐོན་མཐིང་གི་མདོག་བཞིན་ (འདི་དག་ཀུང་བུ་མོ་རིན་ཆེན་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པར་གསུངས་སོ) དང་། ཞེས་སོགས་ལ་གཞི་བཅོལ་བར་སེམས་ཤིང་། གཞན་ཡང་གཞུང་མང་པོར་མཐོན་མཐིང་སྔོན་པོ་རུ་གསལ་བར་བཤད་པའང་ཡོད་དོ། །❸ ཁ་དོག་ནག་པོའི་མིང་དང་། ལྷག་པར་དུ་སྔོ་ནག་དང་། ལྡང་ནག་དང་། ནག་པོ་ནག་རྒྱང་བཅས་ལ་འཇུག་པར་ཡང་བཤད་དེ། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་ཞབ༡ལས། ནཱི་ལ་ཞེས་པ། མཐོན་མཐིང་དུ་བསྒྱུར་ལ། ནཱི་ལ་ནི་ཁ་དོག་ནག་པོའི་དོན་དང་། དེ་ཡང་ལྷག་པར་ནག་ཤས་ཆེ་བའི་སྔོན་པོ། ནག་ཤས་ཆེ་བའི་ལྡང་ཁུ། དེ་ནས་ནག་པོ་ནག་རྒྱང་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ། M. Monier-Williams གྱིས་བརྩམས་པའི་སཾ་དབྱིན་ཚིག་མཛོད་ནང་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

མཐོལ་བ། (འདུལ་བ) རང་ཉེས་མི་གསང་བར་དྲང་པོར་བརྗོད་པའམ་བཤགས་པའི་མིང་། རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་སངས་རྒྱས་སོ་ལྔའི་མཚན་གྱི་ཕན་ཡོན་ལས། སྔར་སྡིག་པ་བྱས་པ་རྣམས་ངག་ཏུ་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་མཐོལ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས། ཕན་ཡོན་ནི། མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། ཉེས་པ་མཐོལ་བས་འཆབ་པའི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་ཞིང་། འཆབ་པའི་ཉེས་པ་འཕེལ་བ་རྒྱུན་འཆད་པར་འགྱུར་ཏེ། ལུང་གཞི་ལས། བཅབས་པ་ཆར་པ་བཞིན་དུ་འབབ། །མ་བཅབས་ཆར་བཞིན་དེ་མི་འབབ། །ཅེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

མཐོལ་ཞིང་བཤགས། (འདུལ་བ) རང་ཉེས་མི་གསང་བར་དྲང་པོར་བརྗོད་ཅིང་། སྔར་བྱས་ལ་འགྱོད་སེམས་དང་ཕྱིན་ཆད་མི་བྱེད་སྙམ་པའི་སྡོམ་སེམས་ཤུགས་དྲག་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་སྡིག་ལྟུང་འདག་པར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར།

མཐོལ་ལོ་འཆགས་སོ་མི་འཆབ་བོ། (འདུལ་བ) ལྟུང་བའི་མིང་བརྗོད་པས་ན་མཐོལ་ལོ། །ལྟུང་བའི་རིགས་བརྗོད་པས་ན་འཆགས་སོ། །ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱིས་ཀྱང་མི་འཆབ་པས་ན་མི་འཆབ་བོ་ཞེས་བྱའོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། མཐོལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིང་བརྗོད་པར་བྱ་བའོ། །འཆགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་བརྗོད་པར་བྱ་བའོ། །མི་འཆབ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཙམ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི་བདག་ཡིད་ཀྱིས་ཀྱང་

མི་འཆབ་པའོ། །བདེ་བ་ལ་རེག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ་པ་སྟེ། ལྟུང་བ་དང་བྲལ་བའི་རྒྱུས་ཡིད་ཡོངས་སུ་དགའ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཐག་འཇུག་གི་སྤང་བ། (འདུལ་བ) འཐག་ཏུ་འཇུག་པའི་སྤང་བ་དང་དོན་འདྲ།

འཐག་ཏུ་འཇུག་པའི་སྤང་བ། (འདུལ་བ) སྤང་ལྟུང་སུམ་ཅུའི་ཉེར་གསུམ་པ། འཐག་ཏུ་འཇུག་པའི་སྤང་བའི་ངོ་ཏི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཐག་པ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཟན་པ་མེད་པར་གོས་འཐག་ཏུ་བཅུག་སྟེ། ཁྲུ་གང་ཡན་ཆད་བཏགས་ཟིན་ཅིང་ཟན་པ་ལ་ཐོབ་བློ་སྐྱེས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉེ་དགས་ཐགས་པ་ལ་ཟན་པ་མེད་པར་ཐག་འཐག་ཏུ་བཅུག་པ་ལས་སྤང་བའི་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཐག་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་གནོད་པ་དང་། རང་འདོད་པ་ཆེས་པའོ། །

འཐག་པ་བསྐྱེད་པའི་སྤང་ལྟུང་། (འདུལ་བ) སྤང་ལྟུང་སུམ་ཅུའི་ཉེར་བཞི་པ། འཐག་པ་བསྐྱེད་པའི་སྤང་བའི་ངོ་ཏི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་ལ་བསྔོས་པའི་གོས་སྦྱིན་བདག་གིས་འཐག་ཏུ་འཇུག་པ་དེ་ཞེང་དཀྱུས་ཆེར་བསྐྱེད་པའམ་ཐགས་བཟང་དུ་བསྐྱེད་པ་ལས་གྱུར་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉེ་དགས་འཐག་པ་བསྐྱེད་པ་ལས་སྤང་བའི་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་སྦྱིན་བདག་དང་ཐ་ག་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་གནོད་པ་དང་། རང་འདོད་པ་ཆེ་བའོ། །

འཐད་པས་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ། ཚད་མ་དང་མི་འགལ་བར་དོན་བསྒྲུབ་པའོ། །འདི་ཡང་། ཅི་འདི་ལ་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་དང་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་གི་ཚད་མ་གསུམ་པོ་ཡོད་དམ་མེད་སྙམ་དུ་འཚོལ་བའོ། །

འཐབ་ཀྲོལ། (འདུལ་བ) ❶ འཁྲུག་པའམ་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་མིང་། ❷ གནོད་པའི་རྒྱུ། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས། འཐབ་ཀྲོལ་ནི་གནོད་རྒྱུ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཐབ་ཀྲོལ་ཅན། (འདུལ་བ) ❶ འཁྲུག་པ་ཆ་པོ། ཁྲ་དྲག་པོ། ཁ་རྩོད་ཆ་པོ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། འཐབ་ཀྲོལ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངག་གི་སྤྱོད་པ་རྩུབ་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། འཐབ་ཀྲོལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩུབ་མོ་སྨྲ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་འཐབ་ཀྲོལ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །❷ འཁྲུག་པ་སློང་མཁན། ཡིད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་འང་བཤད་དེ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། འཐབ་ཀྲོལ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

འཐབ་བྲལ། <ཡུམ༔> འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་གི་ནང་གསེས། རི་རབ་ཀྱི་སྟེང་གི་ནམ་མཁར་གནས་ཤིང་། ལྷ་མིན་གྱི་འཐབ་རྩོད་དང་བྲལ་བའི་འཐབ་བྲལ། འདི་ལ་ལྷ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྫུས་ཏེ་སྐྱེ་བས་མཆེ་མ་ཞེས་ཀྱང་བྱ།

འཐབ་ཚིགས་བདུན། ཁྲོ་དང་ཚུང་མ་ཕན་ཚུན་འཐབ་མོ་བྱུང་སྟེ་ཁ་བྲལ་ནས་ཚུང་མ་མ་ཡིན་པར་ཐག་བཅད་པ་ལ་འཐབ་ཚིགས་ཞེས་བྱ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། འཐབ་པ་ཉིད་ཀྱི་མོད་དང་། འཐབ་པའི་འོག ཉམ་པ་བཅད་པ། རྫེའུ་གསུམ་གཏོར་བ། ཚོ་ག་བཏང་བ། ཚུང་མ་མ་ཡིན་པར་བསྒྲགས་པ། ཁྲིལ་བསྒྲགས་པ་དང་བདུན་ནོ། །

འཐམས་པ། ❶ འཁྲུད་པ། འཐམ་པའི་འདས་པ། མགུལ་ནས་འཐམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ དམ་པོར་འཛིན་པ། དཔེར་ན་ཤིང་ལ་འཐམས་ལྟ་བུ། ❸ ཁ་འབྱེད་འཛུམ་བྱེད་མི་ནུས་པ། དཔེར་ན་ཁ་འཐམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ ཁ་ཆད་བྱེད་པ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཀ ༡༡༧བ༥ལས། དེས་སྨྲས་པ། ཤེད་མཐུན་ཐར་འཐམས་ཟིན་གྱིས་ད་ཅིན་ཅིག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འཐས་པ། ❶ སྲ་མཁྲེག་གི་དོན། ❷ བརྟས་པའི་དོན་ལའང་བཤད། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཅ ༥༤བ ༥ལས། རྒྱ་མཚོ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྟེང་དུ་རླུང་གིས་བྲིས་མ་ཀུན་ཏུ་ཆགས་པར་བྱེད། ཀུན་ཏུ་འཐས་པར་བྱེད། ཀུན་ཏུ་ཁྲབ་པར་བྱེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། དེའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༣༥བ༥ལས། ཀུན་ཏུ་ཆགས་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ཏུ་བརྟས་པར་བྱེད་པའོ། །ཀུན་ཏུ་ཁྲབ་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ཏུ་འབྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འཐིང་། ངེས་པ། ཡེ་མི་འཐིང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།

འཐུག་འབྱམ། གཉིད་འཐུག་པོ་ལ་འཐུག་འབྱམ་ཟེར།

འཐུངས་པ། བཏུངས་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན། འཐུང་། འཐུངས། བཏུང་། འཐུང་ཞིག འདུལ་བ་ལུང་གཞི་སོགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། འཐུང་། བཏུངས། བཏུང་། འཐུངས་ཤིག ཅེས་གསལ།

འཐུན་པ། མཐུན་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན། འདི་སྔང་འདས་སོགས་སུ་གསལ་ཏེ། མདོ་སྔང་འདས་ཐ ༡༨ན༢ལས། འཇིག་རྟེན་དང་འཐུན་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ལྟའི། ཞེས་དང་། ཡང་༧༩༧ན༥ལས། གཞན་དང་མི་འཐུན་བརྟག་མི་བྱ། །ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་མི་འཐུན་པ་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །འདི་

འཐུན་པ་ལ་མ་གཏོགས་མི་མཐུན་པ་ལ་འབྲི་སྒྲོལ་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཁྲུངས་མེད་ཀྱི་གཏམ་ཡང་འདིས་ཁེགས་སོ། །

འཐོན་ཇ། སེར་བྱེས་མཁས་སྣན་གྲྭ་ཚང་གི་ལྷ་རམས་འཛིན་གྲྭའི་སློབ་གཉེར་ཟིན་ཏེ་འཛིན་གྲྭ་ནས་འཐོན་སྐབས། འཛིན་གྲོགས་རྣམས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ལེགས་འབུལ་དང་དགའ་སྟོན་མཚོན་བྱེད་དུ་གསོལ་ཇ་སོགས་ཀྱི་བསྙེན་བཀུར་ཞུ་བ་ལ་ཟེར། འགའ་ཞིག་གིས་འཐེན་ཇ་ཟེར་བ་ནི་ནོར་ཞིང་རྟེན་འབྲེལ་དང་ཡང་མི་ལེགས།

འཐོབ་པར་ཤེས་པ། (འདུལ་བ) འཐོབ་པར་ཤེས་པ་ནི་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་དུས་ན་བདག་གིས་སྡོམ་པ་འཐོབ་བོ་སྙམ་དུ་བསམ་པ་ལ་ཟེར། འདི་ནི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་ལ། ལེན་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ། འཐོབ་པར་ཤེས་པ། སྐྱུང་འདས་ཀྱི་བསམ་པ་བརྟན་པོ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཡ་གྱལ་ལོ། །དེ་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པར་གང་གིས་ཤེས་ན། ཞུ་བ་ལས། གང་ཟག་གསུམ་ནི་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ཀྱི་མིང་མི་བརྗོད་པ་དང་། མཁན་པོའི་མིང་མི་བརྗོད་པ་དང་། བདག་ཉིད་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་མི་ཤེས་པའོ་ཞེས་བླུན་ཞིང་གཏི་མུག་པས་འཐོབ་ཤེས་མེད་ན་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་བར་གསུངས་སོ། །དང་པོ་སྡོམ་པ་འཐོབ་ཤེས་ཡོད་ན་དེ་ནས་འཐོབ་ཤེས་མངོན་གྱུར་དུ་མེད་ཀྱང་བདག་ལ་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེའོ་སྙམ་པ་མེད་ན། རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ཚང་ན་སྐྱེ་སྟེ། ཞུ་བ་ལས། གཉིད་ལོག་པ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བགྱིས་ན་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བགྱིའམ། ཨུ་པ་ལི་ལུས་སམ་ཅིག་གིས་དམིགས་ལ། གསོལ་བ་དང་ལས་བྱེད་པའི་ཚེ་གཉིད་ལོག་ཀྱང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱའོ་ཇི་ལྟར་གཉིད་ལོག་པ་དེ་བཞིན་དུ་ར་རོ་བ་དང་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་ལ་ཡང་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བར་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དོགས་གཅོད། ལུང་ཞུ་བའི་ཚིག་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ནང་འགལ་ལྟ་བུར་སྣང་ན་དེ་ཇི་ལྟར་འགྲེལ་ཞེ་ན། དེ་ནི་སྐད་ཅིག་དང་པོར་སྡོམ་པ་འཐོབ་ཤེས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནས་གཉིད་ལོག་པ་སོགས་ཀྱི་གློ་བུར་གྱི་རྐྱེན་གཞན་བྱུང་ཡང་སྡོམ་པ་སྐྱེའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །ད་དུང་དཔྱད་དགོ། །

འཐོར་རླུང་། རླུང་འཚུབ་དྲག་པོ། གཞོན་ནུ་ཟླ་མེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལས། རང་དབང་བྲལ་བར་ཕྱེ་མ་ལེབ་འཐོར་རླུང་གིས་དེད་པ་ལྟར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ད

དྭ། ❶ ཕ་མ་ཤི་བའི་ཕྲུག་གུའི་མིང་། དྭ་བ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། ཁྲ་བཤད་ནི། འདིའི་དྭ་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྒྲིན་པའི་སྐད་དོད་དྷ་ན་ཞེས་པ་ཟུར་ཆག་པ་སྟེ། གཞན་གྱི་སྦྱིན་པའམ་བཀའ་དྲིན་གྱིས་གསོས་པས་ན་དྭ་ཞེས་བརྗོད་དེ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༨༧བ༣ ལས། དྭ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕ་ཤི་བའི་བུ་སྟེ་གཞན་གྱིས་གསོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ❷ ཐྱ་ཞིག་གི་མིང་། དྭ་བ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར།

ད་ཚིག (འདུལ་བ) སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཏེ་ལོ་དྲུག་ནས་ད་ལྟའི་བར་རབ་བྱུང་གི་རྗེས་སུ་བསྙེན་རྫོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱི་ཚིག་ལ་ཟེར། ད་ཚིག་བྱུང་ཚུལ་ནི། ཐོན་ཚིག་གི་སྐབས་སུ་རབ་བྱུང་དང་བསྙེན་རྫོགས་བསྒྲུབ་པ་ན་མཁན་སློབ་མེད་པར་དགེ་འདུན་ཙམ་གྱིས་བསྒྲུབས་པར་བྱས་པས། དགེ་སློང་རྣམས་ལེགས་པར་མ་སྦྱངས་པ་དང་། གོས་ལེགས་པར་མ་བགོས་པ་དང་། སྤྱོད་ལམ་ཚུལ་བཞིན་མ་བྱས་པ་ལ་སོགས་པས་ཁྱིམ་པ་རྣམས་མ་དད་པར་གྱུར་ནས་འཕྱ་བར་བྱས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དགེ་སློང་ནད་པ་ནད་གཡོག་མེད་པར་ཤི་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ད་ལྟར་གྱི་ཚིགའི་སྐབས་སུ་མཁན་སློབ་གྱིས་རབ་བྱུང་དང་བསྙེན་རྫོགས་བསྒྲུབ་པར་གནང་ཞིང་ད་ལྟར་གྱི་ཚིག་གསུངས་སོ། །

དླ་ཆེན་པོ། རྫོ་བོ་ཨ་ཏི་ཤའི་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་གསན་སའི་བླ་མ་ཞིག་སྟེ། མཁས་པ་ཆེན་པོ་དླ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་སེམས། དེབ་ཐོན་༡༨༨ན་གསལ། ཡང་དེབ་ཐོན་སྟོད་ཆ་༡༨༡ལས། དླ་ཆེན་པོ་འདི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དླ་ན་ཤྲཱི་ཡིན། འདིས་མངའ་རིས་སུ་ཡང་བྱོན་འདུག་ཅེས་སོགས་རྫོ་བོའི་དཔོན་པོ་དླ་ན་ཤྲཱི་དང་དོན་གཅིག་པར་ཡང་བཤད་འདུག་པས་དེ་དག་གང་ཟག་གཅིག་མིན་དཔྱད་དོ། །དླ་ན་ཤྲཱི་ལ་གཟིགས།

ད་དུང་། ❶ ཡང་བསྐྱར། ད་དུང་ཕེབས་རོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ད་ལྟ་ཡང་ཞེས་པའི་དོན། ད་དུང་ཡང་སླེབས་མ་སོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ད་དྲག་གི་ཐོབ་ཚུལ། ཐོན་དབང་ལས། ད་དང་ས་གཉིས་ཡང་འཇུག་སྟེ། །ད་ནི་ན་ར་ལ་གསུམ་དང་། །ས་ནི་ག་ང་བ་མར་ཐོབ། །ཅེས་གསུངས། དཔེར་བརྗོད་གཤམ་གསལ།

ན་ར་ལ་གསུམ་རྗེས་འཇུག་ཏུ་ཞུགས་པའི་འདས་ཚིག་རྣམས་ལ་ད་དྲག་ཐོབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། བརྒྱན། བསྐར། བརྒལ། ལྟ་བུ་ན་ར་ལའི་མཐའ་ཅན་རྣམས་ནི་འདས་ཚིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ད་དྲག་མི་འཐོབ་པས། བརྒྱན་ནོ། བསྐར་རོ། བསྐལ་ལོ། ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའི། བརྒྱན་ཏོ་ཞེས་སོགས་སུ་མི་འགྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་འདས་ཚིག་མིན་ཡང་འདོནད་ཏོ་ལྟ་བུ་ལ་ད་དྲག་ཐོབ་པ་དམིགས་བསལ་ལོ། །

ནའི་རྗེས་སུ་ད་དྲག་འཐོབ་ཚུལ་ནི།		
གོས	བསྔོནད	ཏོ། །
རྒྱན་གྱིས་	བརྒྱནད་	ཏོ། །
ནོར་གྱིས་	བཛནད་	ཏོ། །
རི་དྭགས་	བཛོནད་	ཏོ། །
ནད་ཀྱིས་	བསྣུནད་	ཏོ། །
ཉེ་བར་	བསྙེནད་	ཏོ། །
གཞན་ལ་	བསྙོནད་	ཏོ། །
ནན་གྱིས་	བརྟནད་	ཏོ། །
སྙིང་ཏུ་	བསྙནད་	ཏོ། །
གནད་ཏུ་	བསྣུནད་	ཏོ། །
ཕ་རོལ་ཏུ་	ཕྱིནད་	ཏོ། །
ཀླ་ཛན་	ཁྲིནད་	ཏོ། །
བཤད་	ཐྲིནད་	ཏོ། །
རའི་རྗེས་སུ་ད་དྲག་འཐོབ་ཚུལ་ནི།		

ན་ར་ལ་གསུམ་རྗེས་འཇུག་ཏུ་ཞུགས་པའི་འདས་ཚིག་རྣམས་ལ་ད་དྲག་ཐོབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། བརྒྱན། བསྐར། བརྐལ། ལྟ་བུ་ན་ར་ལའི་མཐའ་ཅན་རྣམས་ནི་འདས་ཚིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ད་དྲག་མི་འཐོབ་པས། བརྒྱན་ནོ། བསྐར་རོ། བསྐལ་ལོ། ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའི། བརྒྱན་ཏོ་ཞེས་སོགས་སུ་མི་འགྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་འདས་ཚིག་མིན་ཡང་འཛིནད་ཏོ་ལྟ་བུ་ལ་ད་དྲག་ཐོབ་པ་དམིགས་བསལ་ལོ། །

གོང་དུ་	བཀུརད་	ཏོ། །
ཡི་གེ་	བསྒྲུརད་	ཏོ། །
ཆོས་འཁོར་	བསྐོརད་	ཏོ། །
ལམ་དུ་	བགོརད་	ཏོ། །
སྐད་ཡིག	བསྒྱུརད་	ཏོ། །
སྒོང་པ་ཉིད་དུ་	གྱུརད་	ཏོ། །
གྲང་དུ་	བཅརད་	ཏོ། །
ཁྲང་དུ་	བཅུརད་	ཏོ། །
ཤིང་	བཅེརད་	ཏོ། །
ཁྲི་	བཙརད་	ཏོ། །
མཇུག	བསྣརད་་	ཏོ། །
དུས་ཚོད་	བསྒྱུརད་་	ཏོ། །
སྣག་ཚ་	བསྒྱུརད་་	ཏོ། །
ཕན་ཚུན་	བསྣོརད་	ཏོ། །
ཐོད་ནས་	འབྱོརད	ཏོ། །

ན་ར་ལ་གསུམ་རྗེས་འཇུག་ཏུ་ཞུགས་པའི་འདས་ཚིག་རྣམས་ལ་ད་དྲག་ཐོབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། བརྒྱན། བསྐར། བརྙལ། ལྟ་བུ་ན་ར་ལའི་མཐའ་ཅན་རྣམས་ནི་འདས་ཚིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ད་དྲག་མི་འཐོབ་པས། བརྒྱན་ནོ། བསྐར་རོ། བརྙལ་ལོ། ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའི། བརྒྱན་ཏོ་ཞེས་སོགས་སུ་མི་འགྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་འདས་ཚིག་མིན་ཡང་འཛིནད་ཏོ་ལྟ་བུ་ལ་ད་དྲག་ཐོབ་པ་དམིགས་བསལ་ལོ། །

དམ་པོར་	བཅིརད་	ཏོ། ।
དེ་སྐད་ཅེས་	འཛེརད་	ཏོ། ।
ཉི་མ་	ཤརད	ཏོ། ।
ལའི་རྗེས་སུ་ད་དྲག་འཐོབ་ཚུལ་ནི།		
ཐུར་དུ་	བཀོལད་	ཏོ། ।
ལམ་དུ་	བསྒྲུལད་	ཏོ། ।
འོ་	བཀྲུལད་	ཏོ། ।
ཏན་མེད་དུ་	བཀྲུལད་	ཏོ། ।
ཆུ་	བསྲུལད་	ཏོ། ।
སྐུད་པ་	བསྒྲིལད་	ཏོ། ।
ཆང་།	བསྙལད་	ཏོ། ।
རི་བོ་	བསྙིལད་	ཏོ། ।
རྣག	བརྟོལད་	ཏོ། ।
ཕན་ཚུན་	བསྙོལད་	ཏོ། ।
བཀའ་	སྩལད་	ཏོ། ।

ན་ར་ལ་གསུམ་རྗེས་འཇུག་ཏུ་ཞུགས་པའི་འདས་ཚིག་རྣམས་ལ་ད་དྲག་ཐོབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། བརྒྱན། བསྙར། བརྙལ། ལྟ་བུ་ན་ར་ལའི་མཐའ་ཅན་རྣམས་ནི་འདས་ཚིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ད་དྲག་མི་འཐོབ་པས། བརྒྱན་ནོ། བསྙར་རོ། བསྙལ་ལོ། ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའི། བརྒྱན་ཏོ་ཞེས་སོགས་སུ་མི་འགྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་འདས་ཚིག་མིན་ཡང་འཛིནད་ཏོ་ལྟ་བུ་ལ་ད་དྲག་ཐོབ་པ་དམིགས་བསལ་ལོ། །		
བདག་གིས་མ་	འཆལད་	ཏོ། །
སྐྱོན་	བསལད་	ཏོ། །
འདས་ཚིག་མིན་ཡང་ད་དྲག་ཐོབ་པའི་དམིགས་བསལ་ནི།		
	ཀུནད།	
	དཀོནད།	ཏོ། །
ཛ་	མཚརད་	ཏོ། །
	སྙོནད་	ཏོ། །
	དོནད་	ཏོ། །
	ཕ་རོལད་	ཏུ་
	སྐྱོལད་	ཏོ། །
	འཛིནད	ཏོ། །
	ཤེནད་	ཏུ་
	སེལད་་ཏོ། །	ཏོ། །

ད་གདོད། རྗེས་མ། ད་གཟོད། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློས། ད་ནས་ནམ་ཞིག་ནའམ། བར་ཞིག་ན་ཞེས་པ་ལ་འཇུག་གོ། ཞེས་བཤད་དོ། །ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། ཐོངས་ཀྱང་

གཏུང་བར་མི་བྱ་སྟེ། །འབྱོར་ཡང་དགའ་བས་དྲེགས་མི་བྱ། །ལས་ཀྱི་འཕེན་པ་རྒྱང་རིང་བས། །སྐྱིད་སྡུག་སྣ་ཚོགས་ད་གདོད་འབྱུང་། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དཱ་ན། (ལེགས་སྦྱར) སྦྱིན་པ།

དཱ་ན་ཤཱི་ལ། ❶ དཱ་ན་ཤཱི་ལ་སྔ་མ་ནི། དུས་རབས་བརྒྱད་པར་ཀཤྨིར་འཁྲུངས་ཤིང་། ཁྲི་སྲོང་ལྡེའུ་བཙན་སྐབས་བོད་ལ་གདན་དྲངས་པའི་དྲིན་ཅན་ལོ་པཎ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ། ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ལ། ❷ དཱ་ན་ཤཱི་ལ་ཕྱི་མ་ནི། ཁ་ཆེ་པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་ཤྲཱིའི་སློབ་མ། ཁ་ཆེ་པཎ་ཆེན་དང་མཉམ་དུ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་བྱི་༡༢༠༤ལོར་བོད་དུ་ཕྱིན། ས་པཎ་གྱིས་དེ་རྣམས་ལས་སྒྲ་ཚད་སོགས་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྔ་དང་། སྙན་ངག་མངོན་བརྗོད་སོགས་རིག་གནས་ཆུང་བ་ལྔ་སྟེ་རིག་གནས་བཅུ་ལ་སྦྱངས་པ་མཐར་ཕྱིན་མཛད་པས་ས་པཎ་གྱི་སློབ་དཔོན་དུ་གྱུར། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་༥༢༤དུ། ས་པཎ་གྱིས་དཱ་ན་ཤཱི་ལར་རང་གི་ལྷུམ་མོ་ཞིག་ལས་རྒྱར་འབུལ་རྩལ་ཡང་བཤད་ཡོད། དཱ་ན་ཤཱི་ལ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་བྱུང་བ་ནི་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། བོད་དུ་ཕྱིན་ནས་དམ་པའི་ཆོས་དར་བར་མཛད་པའི་པཎྜི་ཏ་གོ་གསུམ་(༣ཀྱི་མཚན་པོ་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསལ་བ་ལས། དཱ་ན་ཤཱི་ལ་གྲངས་༡༧པ་དང་། དཱ་ན་ཤཱི་ལ་གྲངས་༧༡པ་གཉིས་གསུངས་སོ། །

དཱ་ན་ཤྲཱི། བོད་དུ་དམ་པའི་ཆོས་དར་བར་མཛད་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་པཎྜི་ཏ་(༣བྱོན་འདུག་པའི་གྲངས་༣༡དེ་ཡིན། དཱ་ན་ཤྲཱི་ཞེས་པ་ཛོ་བོ་རྗེའི་དབོན་པོ་པའི་སྐུ་ཡིན་པར་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསལ། དཱ་ཆེན་པོ་དང་དོན་གཅིག དཱ་ཆེན་པོ་ལ་གཟིགས།

དྭ་ཕྲུག ཕ་མ་ཤི་བའི་བུ་ཕྲུག་གི་མིང་། གྲ་བཤད་ནི། འདིའི་དྭ་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྦྱིན་པའི་སྐད་དོད་དཱ་ན་ཞེས་པ་ཟུར་ཆག་པར་སེམས་ཏེ། གཞན་གྱི་སྦྱིན་པའམ་བཀའ་དྲིན་གྱིས་གསོས་པས་ན་དྭ་ཞེས་བརྗོད་དེ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༡༧བ༣ལས། དྭ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕ་ཤི་བའི་བུ་སྟེ་གཞན་གྱིས་གསོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དྭ་བ། ❶ སྤོ་ཤིག་གི་མིང་། ❷ ཕ་མ་ཤི་བའི་ཕྲུག་གུ་མིང་། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་མཆོག་པས། དྭ་བ་ཞེས་པ་སྤོ་ཞིག་དང་། །ཕ་མ་ཤི་བའི་བུ་ཕྲུག་ལ། །འདོད་པ་གཉིས་པོ་སྐབས་ཀྱིས་དབྱེ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

ད་བྱིད། <གོ་རྒྱ> ཙངས་པ་ཆེན་པོ་བྱི་ལའི་ཚད་ཙམ་པ་ཞིག་གི་མིང་། འདི་ནི་ལ་དྭགས་ལའང་ཡོད་པར་བཤད། འདི་ལ་སྙིན་གོར་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། ཛངས་པ་ཆེན་པོ་བྱི་ལའི་ཚད་ཙམ

པ་ཉི་སིདྡྷ་ལར་ངེས་པར་སྣང་། དེ་ལ་གོ་ཀྵ་ཟེར་ཞིང་། དེ་ད་བྱིད་དུ་བསྒྱུར་སྣང་། ཞེས་གསུངས། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་ལས། འདི་ལ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དོད་མང་དུ་གསུངས་ཏེ། ཉི་ཏྲ་ཀཱ། ད་བྱིད་དམ་སྐྱིན་གོར་ཅན་ཏེ་ཆུའི་རྩངས་པ། ཞེས་གསུངས།

ད་གཟོད། ད་གདོད་དང་འདྲ། ད་ཆོད། དེ་རིང་གི་དུས་ཆོད། སང་ཕོད་ད་གཟོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ད་ར་ཁ་ཆེ། (སོག་སྐད) ❶ དབང་ཆེ་བའི་དོན། འདི་སོག་སྐད་ཡིན་པར་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསལ། ❷ མངའ་སྡེ་སོ་སོའི་མི་དམངས་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་དམ། སྣེ་སྟོད་པའི་གོ་ས་ལྟ་བུ་ཡིན། ཞེས་ཉ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་དེབ་དང་པོ་༢༧༤ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ལས། (རྗེ་རིན་པོ་ཆེ) འདིའི་ཡབ་ནི། དཔའ་ཞིང་དེས་པ་དང་། ཁྲིན་ཅིང་བརྟུལ་ཕོད་པ་དང་། འབྱོར་ཅིང་རང་བཞིན་དྲང་བ་ལ་སོགས་པས། སྐྱེ་བོ་གཞན་གྱི་ཡིད་དུ་འཐད་པའི་ཆོས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ། ད་ར་ཁ་ཆེ་ཀླུ་འབུམ་དགེ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཌཱ་རི་ཀ་པ། གྲུབ་ཆེན་ཌཱ་རི་ཀ་པ་སྟེ། གྲུབ་ཆེན་ལཱུ་ཡི་པའི་དངོས་སློབ་ཡིན། ཡུལ་ཨོ་ཊི་བི་ཤའི་རྒྱལ་པོ་ཡིན་ཞིང་ལཱུ་ཡི་པས་བཏུལ། ཕྱིས་གྲུབ་པ་བརྙེས་ནས་མཚན་ཌཱ་རི་ཀ་པར་གྲགས། འདི་གྲུབ་ཆེན་དྲིལ་བུ་པའི་བླ་མའི་གཙོ་བོ་ཡིན། གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུའི་གསོལ་འདེབས་ལས། རྒྱལ་རིགས་ཐ་མལ་སྤྱོད་པ་མཛད། །སྨད་འཚོང་མ་དང་དངོས་གྲུབ་བརྙེས། །ཌཱ་རི་ཀ་པ་ཞེས་བྱ་བའི། །བླ་མ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ད་ཧུང་། ད་དུང་། ཚིག་འདི་དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ་ནང་མང་དུ་འབྱུང་།

ཌཱ་ཀི་ནཱི། (ལེགས་སྦྱར) མཁའ་འགྲོ་མ།

ཌཱ་ཀི་མ། ཌཱ་ཀི་ནཱི་དང་འདྲ།

ཌཱ་མ་རུའི་མཚོན་དོན། ཡིད་དུ་འོང་བའི་སྒྲས་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་སྐུལ་བའི་བརྡ་མཚོན་ཞིག རྗེའི་འདོད་འཇོ་ལས། གཡས་པའི་གསུམ་པ་ན་མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་སྒྲས་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་སྐུལ་བའི་ཌཱ་མ་རུ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཌོམྦྷི་པ། ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤའི་བླ་མ་ཞིག འདི་རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞིའི་ནང་གསེས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན་ཏེ།   གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞིའི་གསོལ་འདེབས་ལས། གདིང་བ་བཏིང་ནས་གཏྲཱ་བཏགས།། སྟག་ལ་བཞོན་ནས་དངོས་གྲུབ་བརྙེས། །ཌོཾ་བི་ཧེ་རུ་ཀ་ཞེས་བྱའི། །བླ་མ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཌོམྦྷི་པ་ཧེ་རུ་ཀ། ཌོམྦྷཱི་པ་དང་འདྲ།

ཌོཾ་བི་ཧེ་རུ་ཀ། ཌོམྦྷི་ཧེ་རུ་ཀ་དང་འདྲ།

དག་སྒྲོག མཐའ་དག་པར་སྒྲོག་པའམ་ཡོངས་རྫོགས་སྒྲོག་པའི་དོན། བོད་ཡོད་དོ་ཅོག་ཆ་ཚང་བར་སྒྲོག་པའམ། དཔེ་ཆའི་མགོ་མཇུག་བར་གསུམ་ཆ་ཚང་བར་སྒྲོག་པའི་དོན། དཔེར་ན་བཀའ་འགྱུར་དག་སྒྲོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། མཐའ་དག་པར་སྒྲོག་པ་སྟེ་འདོན་པས་ན་དག་སྒྲོག་ཅེས་བྱའོ། །

དག་པ། (འདག་པའི་འདས་པ) ❶ སྐྱོན་གྱིས་མ་གོས་པ། སྐྱོན་དང་བྲལ་བ། བསྲེ་སླད་མེད་པ། གཙང་མར་གྱུར་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། དཔེར་ན་དྲི་མས་དག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ མེད་པའམ་དབེན་པ། བྲལ་བ་བཅས་ཀྱི་དོན། བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བུམ་པས་དག་པ་ཞེས་པ་ནི་བུམ་པ་དང་བྲལ་བའི་དོན་ཏེ་དྲི་མས་དག་ཅེས་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན། ❸ (མིང་ཚིག) ཕན་ཡོན། ཡོན་ཏན། མཆོན་དོན། དོན། འགྲེལ་བཤད་བཅས་ལ་གོ་དགོས། དབང་གི་དག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དག་པ་བྱིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དག་པ་དྲན་པ་ལ་གཟིགས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཡོན་གྱིས་དག་པས་ན་དག་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། སྐྱོན་གྱིས་དག་པ་ནི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས། ཡོན་ཏན་ཟེར་བའི་དོན་ཡིན། འོན་ཀྱང་འདི་མཆོན་དོན་ལ་གོ་དགོས།

དག་པ་དྲན་པ། (གསང་སྔགས) ཡོན་ཏན་དྲན་པ། ཕན་ཡོན་དྲན་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། སྐྱོན་གྱིས་དག་པས་ན་དག་པ། དྲན་པ་ནི་བསམ་པའོ། །དག་པ་དྲན་པའི་དགོས་པ་ནི། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དག་པ་དྲན་པ་ནི་ཕལ་ཆེར་མི་ཁྲབ་བླཱ་བས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་མི་ནུས་ན་དག་པ་དྲན་པར་གསུངས་པས་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་སྐྱོ་བའི་ཚེ་བྱ་ལ་དེ་ཡང་པདྨ་ཀ་པ་དང་མི་ཁྲབ་བླཱ་བ་དང་ཌོཾ་བི་པས་བཤད་པ་བཞིན་དུ་ཁྲུན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་མང་བར་སྣང་ངོ་། །མཚོ་སྐྱེས་དང་ཛ་ཡ་སེ་ནས་གཏོར་མའི་རྗེས་སུ་དག་པ་དྲན་པ་བཤད་དེ་དེའི་ལྟར་ན་ཁྲུན་མཚམས་སུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་སྐྱོ་ཞིང་ངལ་བའི་ཚེ་བྱ་བར་གསུངས་སོ། །ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེསབྱ་མཛོད་འགྲེལ་སྨད་ཆ་༡༨༧ལས་ཀྱང་། ལྟ་བསྒོམ་པས་སྐྱོ་ན་དག་པ་དྲན་པ་གྲུབ་ཆེན་གྱི་གཞུང་མཐའ

དག་ཏུ་གསུངས་ཏེ། རིན་ཆེན་འབར་བར། བསམ་གཏན་མི་ནུས་རྣལ་འབྱོར་གང་། །དེས་ནི་དག་པ་རྗེས་སུ་དྲན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

དག་པ་ཕྱིན་པ། (གསང་སྔགས) ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ། བསྟོད་སྔགས་བྱེད་པ། ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་ཚུལ་གཉིས་རྣམ་འབྱེད་‹ལས། དབྱིག་གཉེན་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་སྐྱོང་ལ། ཟླ་བ་གྲགས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་ལས་མཁས་ཤིང་གསན་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་དག་པ་ཕྱིན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས།

དག་པ་གསུམ། དཔལ་ནཱ་ལེན་དྲའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་འཆད་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། ནཱ་ལེན་དྲའི་མཁས་པ་རྣམས་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་ངག་དག་པ། སློབ་མའི་རྒྱུད་དག་པ། བཤད་བྱའི་ཆོས་དག་པ་སྟེ། དག་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཆོས་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སློབ་དཔོན་གྱི་ངག་དག་པ་ཞེས་པ་ནི། མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པའི་ནོར་འཁྲུལ་མེད་པ་དང་། སློབ་མའི་རྒྱུད་དག་པ་ནི། མཁས་གྲགས་དང་བླ་མ་ལ་སྙན་ཀ་འཚོལ་འདོད་དང་། འགྲན་སེམས་དང་ཕྲག་དོག་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུད་མ་བསླད་པ་དང་། བཤད་བྱའི་ཆོས་དག་པ་ནི། ཆོས་ཁུངས་བཙུན་ཞིང་སྐབས་ཀྱི་བརྗོད་དོན་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ། ཐར་འདོད་རྣམས་ཀྱི་ཉེར་མཁོ་ཉམས་སུ་བླང་བྱར་རུང་བ་ཞིག་ལ་བཤད་དོ། །

དག་པའི་སྒྱུ་ལུས། (གསང་སྔགས) (དགེ་ལུགས) མ་དག་པའི་སྒྱུ་ལུས་དེ་འོད་གསལ་གྱིས་སྦྱངས་པའི་ཟུང་འཇུག་གི་ཡ་གྱལ་གྱི་སྒྱུ་ལུས་ལ་དག་པའི་སྒྱུ་ལུས་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱིས་དག་པའི་སྒྱུ་མའི་ལུས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། (བཀའ་བརྒྱུད) སྣོད་བཅུད་མ་དག་པའི་སྣང་བ་རྣམས་དག་པ་ལྷའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བསྒྱུར་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྣལ་འབྱོར། སྒྲ་བཤད་ནི། མ་དག་པའི་སྣོད་བཅུད་དེ་ཉིད་དག་པ་ལྷའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བསྒྱུར་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

དག་མིང་ཐོབ་པ། (འདུལ་བ) ཕམ་པ་འཆབ་མེད་ཀྱིས་གོས་པའི་གང་ཟག་ཅིག་གིས་དགྲ་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ན་ཕམ་པའི་ལྟུང་བ་དག་པ་མ་ཟད་དག་མིང་ཐོབ་པ་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། །མཚོ་ཊཱི་ཀ་སྟོད་ཆ་ལས། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་གང་ལ་མཆིས་ཡང་། ཏུང་སྟེ་འཁྲིག་ཚིག་སྨྲ་བའི་ལྷག་མ་ལ་མཆིས་ན། འཁྲིག་ཚིག་སྨྲ་བའི་ལྷག་མ་བྱུང་ནས་སྤོ་མགུ་དབྱུང་བར་མི་བྱེད་པར། འཁྲིག་ཚིག་ངག་ཀྱལ་གྱི་སྡིག་པ་སྟོབས་བཞིས་དག་པར་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྡིག་པ་དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ལྷག་མའི་ལྟུང་བ་དག་པར་ཐལ། སྡིག་པ་དེ་དག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱབ་པ་མེད་ན་སྡིག་ལྟུང་དེ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །འདོད་ན་མིང་དང་རིགས་དང་ལྡན་པར་བརྗོད་ན་ལྟུང་བ་ལས་སོ། །ཞེས་ཚིག་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟུང་བ་དག་པ་དེ་ནི་མིང་རིགས་བརྗོད་པའི་

ཕྱིར་བཅོས་ལ་སྟོས་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དོན་ལ་དག་པར་ཐལ་བྱེར་རམ། དག་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་འཐོབ་པར་ཐལ་བྱེར། དང་པོ་ལྟར་ན་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྡིག་པ་དག་པའི་རྟགས་ཐོན་གྱི་བར་དུ་སྡིག་སྦྱོངས་བྱས་ནའོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། དོན་ལ་དག་ཀྱང་དག་པའི་ཐ་སྙད་མི་ཐོབ་པ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་ཕམ་པ་འཆབ་མེད་བྱུང་བ་བསླབ་པ་སྦྱིན་པས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའམ་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པ་ན་ཕམ་པ་དོན་ལ་དག་ཀྱང་དག་པའི་ཐ་སྙད་མི་འཐོབ་ཅིང་། དག་པའི་ཐ་སྙད་ཐོབ་པ་དེ་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པ་ལ་སྟོས་པ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་ལྟུང་བ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་སྡིག་པ་སྦྱངས་ཀྱང་ལྟུང་བ་དག་པའི་ཐ་སྙད་མི་ཐོབ་པ་རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་སྙམ་ན་བཅས་པའི་དབང་གིས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ལྷག་མ་ལ་སོགས་པའི་ལྟུང་བ་བྱུང་ཡང་། སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་མདུན་དུ་སྟོབས་བཞིའི་བཤགས་པ་ལ་འདུག་ཅིང་། གང་ཟག་གི་མདུན་དུ་ལྟུང་བ་ཕྱིར་འཆོས་པ་རྒྱུན་བཅད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ན་ལྟུང་བ་ལ་འཛེམ་པ་མེད་པར་འགྱུར་བས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་མི་བཏང་སྟེ་སྡིག་སྒྲིབ་སྦྱངས་པས་དེའི་ལྟུང་བ་དག་ཅིང་དག་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་འཐོབ་ན། བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དག་ཡིག (བརྡ་སྤྲོད) ཚིག་གི་འགྲེལ་བཤད་གཙོ་བོར་མི་བྱེད་པར། ཡི་གེའི་དག་ཆ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅིག་ལ་བྱེར། འདིའི་སྐོར་ལ། ༡ ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོ་རྔོག་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ (༡༠༥༩-༡༡༠༩) ཀྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་མདོར་བསྡུས། ༢ འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་བླ་མ་སྐྱེ་ཐང་བ་གྲགས་པ་སེང་གེས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་གནྡ། འདིས་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་སྟག་ལོར (༡༢༩༢) བསྟན་རྩིས་མཛད་པའི་ལོ་ཚིགས་ལ་དཔགས་ན་དུས་རགས་པ་ཤེས་ཐུབ། ༣ གཙང་ནག་པ་ཐུགས་རྗེ་སེང་གེས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་བདུད་རྩིའི་ཆུ་རྒྱུན། ༤ སྟག་སྟོན་གཞོན་ནུ་དཔལ་གྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་འོད་བྱེར་བརྒྱ་པ། འདི་དབུས་པ་བློ་གསལ་དང་ཆོས་གྲགས་ཡིན་པས་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ནང་བྱོན། ༥ བུ་སྟོན་སེང་གེ་འོད་ཀྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་རྒྱ་མཚོའི་མེ་ལོང་། ༦ བསམ་སྡིངས་པ་ཀུན་བསམ་གྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་འཁྲུལ་སྤོང་ཚན་པ་ལྔ་པོ་འདི་དག་ཡིག་ཟ་མ་ཏོག་གི་མཇུག་ཏུ་མཚན་ཙམ་བཀོད་པ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ལས་ད་ལྟ་དཔེ་རྒྱུན་ཤིན་ཏུ་དཀོན་ནོ། །༧ པཎ་ཆེན་བྱམས་པ་གླིང་པས (༡༩༠༠-༡༩༧༥) མཛད་པའི་དག་ཡིག་སྐྱ་བའི་རྒྱན། (༡༩༣༥ལོར་བརྩམས) ༨ ཞྭ་ལུ་ལོ་ཙཱ་བ་ཆོས་སྐྱོང་བཟང་པོས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་ཟ་མ་ཏོག (༡༥༡༩ལོར་བརྩམས) ༩ ཞྭ་ལུ་ལོ་ཙཱ་བའི་བུ་ཆེན་སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙཱ་བ་ངག་དབང་རིན་ཆེན་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བརྡ་གསར་རྙིང་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་། (༡༥༣༦ལོར་བརྩམས) ༡༠ ཞྭ་ལུ་ལོ་ཆེན་ཡབ་སྲས་ཀྱི་སློབ་མ་དཔལ་ཁང་ལོ་ཙཱ་བ་ངག་དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་ངག་གི་སྒྲོན་མ། (༡༥༣༨ལོར་བརྩམས) ༡༡ ཞྭ་ལུའི་དངོས་སློབ་

འབྲིང་མགོ་གཉེར་སྟོན་ཤེས་རབ་འོད་ཟེར་ (༡༥༡༦-༡༥༧༢) གྱིས་མཛད་པའི་ས་མཐའི་རྣམ་དབྱེ་རབ་གསལ་སྒྲོན་མེ། (འདི་སི་ཏུས་ཞུས་དག་བཀོད་ནས་དཔེ་རྒྱུན་འཕེལ་སློབ་རང་གི་གསུང་འབུམ་གྲས་སུ་བཞག་ཡོད) ༡༢ ཅོ་ནེ་བླ་མ་གྲགས་པ་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་གཞོན་ནུ་དགའ་སྐྱེད། ༡༣ ས་སྐྱ་བདག་ཆེན་ངག་དབང་ཀུན་དགའ་བསོད་ནམས་ (༡༥༩༧-x) ཀྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་མིག་དབང་རབ་གསལ་སྣང་བ། (༡༦༣༨ལོར་བརྩམས) ༡༤ ལུང་རྒྱ་རོལ་པའི་རྗེ་རྗེས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་མཁས་པའི་འབྱུང་གནས། (༡༧༤༢ལོ་ཟླ་ཕྱིར་བརྩམས) ༡༥ སུམ་པ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར་ (༡༧༠༤-༡༧༨༨) གྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་མཁས་པའི་འབྱུང་གནས། ༡༦ བྲ་སྤྲི་དགེ་བཤེས་རིན་ཆེན་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་སྒྲ་བའི་སྒྲོན་མེ་དང་། སྒྲའི་ང་རོ་འདྲེན་ཚུལ་ཆད་བྱུང་དོན་གྱི་བདུད་རྩིའི་རོ་འཛིན། ༡༧ མདོ་མཁར་བ་ཚེ་རིང་དབང་རྒྱལ་ (༡༦༩༧-༡༧༦༣) གྱིས་བརྩམས་པའི་འཕགས་བོད་ཡིག་རིགས་ཀྱི་བྱུང་བ་བརྗོད་པ་དཔྱོད་ལྡན་འདྲེན་བྱེད་བདུད་རྩི། (༡༧༤༦ལོར་བརྩམས) ༡༨ རོང་པོ་བདེ་ཆེན་སྤྲུལ་སྐུ་ངག་དབང་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་ལྡན་གྱིས་མཛད་པའི་བོད་ཀྱི་བརྡ་དང་ཡི་གེའི་རྣམ་གཞག་གཞན་ཕན་ནོར་བུ། (༡༧༤༩ལོར་བརྩམས) ༡༩ དཔའ་རིས་དམ་ཆོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ། ༢༠ ཨ་ལག་ཤ་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས་མཛད་པའི་བརྡ་ཡིག་མིང་དོན་གསལ་བྱེད་བླ་བའི་འོད་སྣང་བོད་སོག་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་མ་དང་། བརྡ་གསར་རྙིང་བློ་གསལ་མགྲིན་རྒྱན། དག་ཡིག་སྒྲ་སེངས་གསར་པ། ཡིག་བཤད་མཁས་པའི་ཁ་རྒྱན་སོགས་ལེ་ཚན་འགའ། ༢༡ རྭ་རྒྱ་དགེ་འདུན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་ཟུར་འདེབས་བདུད་རྩིའི་མཆོད་སྤྲིན་རྭ་རྒྱའི་དག་ལྷབ་ཏུ་གྲགས་པ། (༡༨༡༧ལོར་བརྩམས) ༢༢ དཔལ་མང་པཎྜི་ཏའི་སློབ་མ་བདེ་ཐང་ཞབས་དྲུང་གིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་ངག་སྒྲོན་ཟིན་བྲིས་སྐལ་བཟང་སྙིང་གི་མུན་པ་སེལ་བའི་ཉིན་བྱེད་སྣང་བ། ༢༣ སྨེ་དགེ་བླ་མ་ནོར་བུ་བསྟན་འཛིན་གྱིས་མཛད་པའི་སའི་ཡང་འཇུག་དོར་བའི་དག་ཡིག་ལེ་ཚན་ལྔ། (༡༨༩༥ལོར་བརྩམས) དག་ཡིག་འདི་མཛད་པ་པོ་ལ་ས་ཕྲུད་བླ་མ་དང་ས་གཙོད་བླ་མ་ཞེས་གངས་ཅན་བརྡ་སྤྲོད་སྨྲ་བའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མིང་འདོགས་དེ་ལྟར་མཛད་དོ། །༢༤ ཁམས་འཇུ་མི་ཕམ་ (༡༨༤༦-༡༩༡༡) གྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར། (༡༩༠༥ལོར་བརྩམས) ༢༥ བློ་བཟང་ཡོན་ཏན་གྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པ་བདུད་རྩིའི་དགའ་སྟོན། ༢༦ ཁྲུ་ཧུ་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ། ༢༧ དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དཔྱི་ས་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ (༡༨༩༠-༡༩༥༩) མཛད་པའི་དག་ཡིག་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་སྒྲ་རིག་གནམ་འཕང་གཅོད་བྱེད་བརྡ་དག་ཕྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་གཤོག་རླབས། (༡༩༥༥ལོར་བརྩམས) སོགས་སྔོན་དང་ཕྱིས་བྱོན་

མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སུམ་རྟགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། དག་ཡིག་གི་རྣམ་གཞག དེ་སྐོར་ལས་འཕྲོས་པའི་དྲི་བ་དང་དྲིས་ལན། ངོགས་སློང་དང་དགག་ཡིག་སོགས་མཐའ་དག་པར་བརྩིས་པས་མི་ལང་བས་འདིར་དེ་ཙམ་གྱི་ཚིག་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་མཁས་དབང་ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་གི་སུམ་རྟགས་འགྲེལ་པ་ཐོན་མིའི་ཞལ་ལུང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དག་ཡིག་ངག་སྒྲོན། (བརྡ་སྤྲོད) ཐོན་ཐུ་ཧོས་ཀྱི་དག་ཡིག་ཅིག དཔལ་ཁང་ལོ་ཙཱ་བའམ། (རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་དུ་དཔལ་སྐང་ལོ་ཙཱ་བ་ཞེས་དག་ཆ་མི་འདྲ་བ་སྣང) མཚན་གཞན་དཔལ་ཁང་ཆོས་མཛད་དམ། མཚན་དངོས་ངག་དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་དབྱངས་ཅན་སྙེམས་པའི་སྡེ་ཞེས་བྱ་བས་མཛད། རྒྱལ་དབང་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་དང་། ཀརྨ་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེ་རྣམ་གཉིས་དང་སྐུ་དུས་མཚུངས་པར་གྲོན། དུས་མཚུངས་སུ་གྲོན་སྐོར་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་དུ་ཟུར་ཙམ་གསལ དེའི་འགྲེལ་པ་ཁྲ་ཏུ་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་ནས་མཛད། དག་ཡིག་ངག་སྒྲོན་རྩ་འགྲེལ་ནི། དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་དང་། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ་གཉིས་མ་བརྩམས་གོང་སྔོན་གྲགས་དང་དར་ཁྱབ་ཆེ་ཧོས་ཀྱི་དག་ཡིག་ཅིག་ཡིན། ཁྲ་ཏུ་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས། ཐོན་ཐུ་བའི་དག་ཡིག་ཅིག་ལ་བརྗོད་བྱ་འདི་འདྲ་ཐོན་པ་ངོ་མཚར་དང་རྩ་བ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་བསྔགས་བརྗོད་ཡང་ཡང་མཛད་སྐོར་བདག་གི་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེ་དགེ་བཤེས་བཀྲ་ཤིས་འབུམ་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་དངོས་སུ་ཐོས་སོ། །སློང་རྫོལ་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། མཁས་དབང་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། འོན་ཀྱང་རྩོད་བྲལ་གཞུང་ཆེན་ཟ་མ་ཏོག །ངག་སྒྲོན་མཚོན་པའི་དག་ཡིག་བརྡའི་བསྟན་བཅོས། །བཅུ་ཕྲག་གཉིས་ལས་བརྒལ་བའི་གཞུང་མང་ལ། །གཟུ་དཔང་བཅོལ་ཏེ་དེ་ཙམ་སྨྲ་ལ་སྤྲོ། །ཞེས་ངག་སྒྲོན་འདི་མཁས་པ་ཀུན་གྱིས་རྩོད་བྲལ་གྱི་གཞུང་དུ་འཛིན་པར་མཛད་དོ། །

དག་ཡིག་ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པ། (བརྡ་སྤྲོད) ཁྲ་ཏུ་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད། ངག་སྒྲོན་གྱི་འགྲེལ་པ་འདི་སྐབས་དག་ཅིག་འདུག

དག་ཡིག་རབ་གསལ་སྒྲོན་མེ། (བརྡ་སྤྲོད) ཤེས་རབ་འོད་ཟེར་གྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་ཅིག བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། བྱ་བྱེད་དུས་གསུམ་སོགས་ཀྱིས་དབང་། །ཡང་འཇུག་ཐོབ་དང་མི་ཐོབ་པའི། །རྣམ་གཞག་ཤེས་རབ་འོད་ཟེར་གྱི། །དག་ཡིག་རབ་གསལ་སྒྲོན་མེ་རུ། །ཆེས་ཆེར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཡོད་པ། །དེ་ལ་གཟིགས་པས་ཤེས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

དྭགས། ❶ ས་སྐད་གི་དོན་ཡིན་ནམ་སྙམ། འགའ་ཞིག་གིས་དྭགས་ཞེས་པ་གསལ་པོའམ་སྣང་བ་དང་ལྡན་པའི་དོན་དུ་བཤད་པར་སྣང་། འདིའི་གསལ་པོ་ཞེས་པ་རི་དང་ནགས་ཚལ་སྟུག་པོ་དང་མུན་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་གཡོག་མེད་པའི་མཐོང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ས་སྐད་གི་མིང་ཡིན་ནམ་སྙམ། ལ་དྭགས་ཞེས་པ་ཡང་ལ་སྐད་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ་སྙམ་དཔྱད། ས་དཔྱད་ཐོག་མར་མདུན་རྒྱབ་དྭགས་ (གསལ་པོ) སྒྲིབ་ (མུན་པ་འཐིབས) བཞི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ཡི་དྭགས་ཞེས་པའི་དྭགས་ནི་བཏགས་པ་སྟེ་བཅངས་པའི་དོན་ཡིན། འདིའི་བཏགས་པ་ཞེས་པ་མངའ་བ། འཆང་བ། བཅངས་པ། ལྡན་པ། ཡོད་པ། བྱེད་པ། ཉར་བ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན ❸ རི་དྭགས་ཞེས་པའི་དྭགས་ནི། གནས་པ། རྒྱུགས་པ། བྲོས་པ། རྒྱུ་བ། འགྲོ་བ་སོང་བ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནམ་སྙམ། ❹ ཀླུ་དྭགས་ཞེས་པའི་དྭགས་ནི། བཏགས་པའམ་སྦྱར་བའི་དོན་ཏེ་མིང་བཏགས་པའི་དོན་ནོ། །

དྭགས་བརྒྱད། དྭགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད།

དྭགས་པོ་ངག་དབང་གྲགས་པའི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག འཇམ་དབྱངས་གཙང་པ་བདུན་རྒྱུད་ཀྱི་ཐ་མ་རྗེ་བློ་གྲོས་བརྟན་པའི་སློབ་མ་དྭགས་པོ་ངག་དབང་གྲགས་པའི་གསུང་འབུམ་ནི། འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་བཤད་གཞན་ཕན་ལ་ཤོག་བུ་བཞི་བཅུ་ཐམ་པ། ལམ་རིམ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་མན་ཆད་སྦྱོར་ངག་ཏུ་བསྒྲིལ་བ་ལ་བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་སོ་བཞི། ལམ་རིམ་ཉིང་ཁུ་ཚིགས་བཅད་མ་ལ་སུམ་ཅུ་ཐམ་པ། རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་ཊཱི་ཀ་ལ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི། སྐྱེས་རབས་སོ་བཞི་པའི་འགྲེལ་པ་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་དགུ། གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གི་ཚོག་ལ་ཉེར་བརྒྱད། དྲི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་གྱི་དྲིས་ལན་ལེ་ཚན་དང་པོ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ། འཕགས་པ་ལྷའི་དྲིས་ལན་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔ། ས་གསུམ་མའི་ས་བཅད་སོགས་ལ་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ། གསུང་མགུར་གྱི་རིམ་པ་སོགས་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས། བློ་གྲོས་བརྟན་པའི་རྣམ་ཐར་གསོལ་འདེབས་སོགས་ལ་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུ། གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རྫོགས་རྒྱས་པ་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་བརྟུས་པ་ལ་བཅོ་བརྒྱད། དྲིལ་བུ་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་བསྐྱེད་རྫོགས་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན་བཅས་སོ། །

དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེ། མཉམ་མེད་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེ་ལ་གཟིགས།

དང་ཁ། ❶ ཟས་འདོད་ཀྱི་འདོད་པའི་མིང་། ❷ གྲོད་པའམ་ལྟོ་བའི་མིང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ (ང་པ) ༡༢བ༢ལས། དེ་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་གིས་ཐོས་ནས་བུའི་སྒྲ་ངན་གྱིས་ནོན་པས་ལྷག་པར་དང་ཁར་ན་ཞིང་མིག་མཆི་མས་བཀང་ས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དང་ག དང་ཁ་དང་འདྲ།

དང་ཀྱིག “༁” རི་མོ་འདི་ལ་དང་ཀྱིག་དང་། དབུ་ཁྱུད། ཟེར། ཡོངས་གྲགས་སུ་ཡིག་མགོ་ཞེས་བྱ། ཡིག་མགོ་ནི་ལུས་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་མགོ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་བཤད་ལ། འདི་ཡི་གེའི་དང་པོར་འབྱུང་ཞིང་དབྱིབས་ཀྱིག་ཀྱིག་ཡིན་པས་དང་ཀྱིག་ཟེར། འདི་ནི་དོན་དུ་ན་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨོཾ་ཡིག་འདི་རང་ ཨོཾ ཡིན་ཏེ། དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་ལས། ཡིག་མགོའི་དང་ཀྱིག་འདི་ཡང་ཨོཾ་ཡིག་གི་གཟུགས་རིམ་གྱིས་འགྱུར་བར་ཤེས་ཏེ༹། རྒྱ་དཔེ་རྣམས་ཀྱི་ལྡེབས་དང་པོ་ལ་ཨོཾ་ཡིག་རེ་བྲི་སྲོལ་འདུག་ཅིང་། རྒྱ་ཡིག་གི་ཨོཾ་གྱི་གཟུགས་ནི་ད་ལྟའི་བར་ ཨོཾ འདི་ལྟར་སྣང་ལ། རང་རེའི་དཔེ་རྙིང་འགའ་རེའི་དབུ་ལ་ཡང་དང་ཀྱིག་ ཨོཾ འདི་འདྲ་འདུག རྙིང་མའི་གཏེར་ཆོས་དག་གི་དབུ་ལ ཨོཾ འདི་འདྲ་འབྱུང་བ་དེ་ཡང་ཨོཾ་དུ་འདུག་སྙམ། ཞེས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །

དང་སྒྲ། (བརྡ་སྤྲོད) དང་ནི་སྦྱོད་བྱེད་རྒྱུ་མཚན་དང་། །ཚེ་སྐབས་གདམས་ངག་ལྷ་ལ་འཇུག །ཅེས་པ་ལྟར་དོན་ལྔ་སོགས་ལ་འཇུག་པའི་ཕྲད་རང་དབང་ཅན་ཞིག དེ་འཇུག་ཡུལ་ནི། སྦྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ། དཔེར་ན། མིག་དང་། རྣ་བ་དང་། སྣ་དང་། ལྕེ་དང་། ལུས་རྣམས་ནི་དབང་པོའོ་ལྟ་བུ། འབྱེད་པ་ལ་འཇུག་པ དཔེར་ན། དབང་པོ་རྣམས་ནི། མིག་དང་། རྣ་བ་དང་། སྣ་དང་། ལྕེ་དང་། ལུས་སོ་ལྟ་བུ། རྒྱུ་མཚན་ལ་འཇུག་པ དཔེར་ན། དུ་བ་མཐོང་བ་དང་མེར་ཤེས་སོ་ལྟ་བུ། ཚེ་སྐབས་ལ་འཇུག་པ དཔེར་ན། ཉི་མ་ཤར་བ་དང་འགྲོ་ལྟ་བུ། གདམས་ངག་གམ་གཞན་ལ་སྐུལ་མ་གཏོང་བ་ལ་འཇུག་པ། དཔེར་ན། དཔེ་ཆ་སློས་དང་། གོ་ཆ་གྱོན་དང་ལྟ་བུའོ། །སྦྱོད་བྱེད་རྒྱུ་མཚན་ཚེ་སྐབས་གདམས་ངག་གང་ཡང་མིན་པའི་བྱ་ཚིག་སོགས་དང་སྦྱར་བ དཔེར་ན། ས་བོན་བཏབ་དང་མ་བཏབ་མི་འདུག འགྲིག་དང་མི་འགྲིག ཀྱེན་ངན་དང་འཕྲད་པ། སྲོག་དང་བྲལ་བ། གོང་དང་མཚུངས་པ། གྲོགས་པོ་དང་འགྲོགས་པ་ཞེས་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་། །ཚོམས་ལས། ལ་ལ་ཤན་དང་ལ་ལ་གཞོན། །ཞེས་པའི་དང་སྒྲ་ནི་ཡང་གི་སྒྲ་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། དེའི་ཐད་ཀྱི་ཚོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ ཏུ ༨༨བ༥ལས། དང་གི་སྒྲ་ནི་ཡང་གི་སྒྲ་སྟེ། དར་ལ་བབ་པ་ལ་སོགས་པ་ཉི་ཚེ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྦྱོད་པའི་སྒྲ་དང་ཡང་གི་སྒྲ་གཉིས་འདིར་དོན་གཅིག་གོ།

དང་ཐོག་ཉིད་ནས། དང་པོ་ཉིད་ནས།

དང་པོ་སྦྱོར་བ། ❶ དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཚོགས་སྤྲུལ་པ་པོ་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཟེར། ཐེགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདི་ཡང་གཙོ་བོ་སློས་ཀྱིས་རྟེན་སྐྱེད་

པ་ནས་ཡབ་ཡུམ་སྐྱེད་པའི་བར་ཐམས་ཅད་འདིར་བསྡུའོ། །ཞེས་གསུངས། དང་པོ་སྦྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམ་ཚུལ་ནི། སྣོད་ཀྱི་སྲིད་པ་འཆགས་འཇིག་གི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྒོམ་པ་དང་། བཅུད་ཀྱི་སྲིད་པ་འཆགས་འཇིག་གི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་སྐུ་གསུམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམ་པའོ། །རྗེའི་གསང་འདུས་སྨོན་ལམ་ལས། གང་དུ་འཚང་རྒྱའི་ཞིང་ཀུན་དག་བྱས་ནས། །དེར་ནི་སྐུ་གསུམ་གོ་འཕང་མངོན་གྱུར་པའི། །ཐབས་ཀྱི་དམ་པ་འཆི་བ་ཆོས་སྐུ་དང་། །བར་དོ་ལོངས་སྐུ་སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་པའི་སྐུར། །ཚུལ་བཞིན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྡོ་རྗེ་མཆོག །རིམ་པ་ཇི་བཞིན་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་ཡིས། །ཐ་མལ་སྐྱེ་ཤི་བར་དོའི་སྣང་ཞེན་ཀུན། །སྦྱོང་བྱེད་དང་པོའི་སྦྱོར་བའི་འཐོབ་པར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། གང་གིས་སྤྲུལ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་དང་། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཐོག་མར་བྱུང་བས་ན་དང་པོ་དང་། ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བས་ན་སྦྱོར་བའོ། །རྗེའི་ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོ་དང་། རྗེའི་གསུང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་གསལ་བྱུང་བའི་རེ་སྣོང་ལ་གཞི་བྱས། ❷ གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཟེར། གོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་བརྟག་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དང་པོ་སྦྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། དང་པོ་སྦྱོར་བ་ལ་གཟིགས།

དང་པོའི་མཁན་པོ། (འདུལ་བ) དགེ་ཚུལ་གྱི་མཁན་པོ། མདོ་རྩ་བ་ལས། དང་པོ་མཁན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་བར་ཆད་དྲིས་ནས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ལ་སྐབས་དབྱེའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། དགེ་ཚུལ་གྱི་མཁན་པོ་ནི་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་མཁན་པོ་ལ་བལྟོས་ཏེ་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་པོའི་མཁན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །འོ་ན་དེའི་ཚེ་མཁན་པོར་གྱུར་མ་ཟིན་པས་མཁན་པོ་ཡིན་པ་འགལ་ལོ་སྙམ་ན། དེ་ནི་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པས་སྐྱོན་མེད་དེ། མཁན་པོ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ལ་མཁན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་གསུངས།

དང་པོའི་རྡོ་རྗེ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་འཚང་རྒྱ་བའི་ཐོག་མར་དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྡོ་རྗེ་རྩེ་ལྔ་པ་ཞིག་འགྲུབ་པས་རྡོ་རྗེ་ལྔ་པ་དེ་ལ་དང་པོའི་རྡོ་རྗེ་ཞེས་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་དུ་བཤད། ཅེས་རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་གསང་རྫོགས་ན་གསལ།

དང་པོའི་གནས། (འདུལ་བ) སྤྱི་ཁྱབ་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ཆའམ་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད། སྒྲ་བཤད་ནི། ཁྱ་བ་ཐོག་མར་གང་དུ་གནས་པའི་གཞི་ཡིན་པས་དང་པོའི་གནས་ཞེས་བྱའོ། །དཔེར་ན་མར་དེ་འོ་མའི་ཆ་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་སྟེ་གནས་པ་བཞིན་ནོ། །

དང་པོའི་གནས་ནས་འཕོས་པ། (འདུལ་བ) དང་པོའི་གནས་ནི་སྤྱི་ཁྱབ་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ལ་ཟེར་ལ། དེ་ནས་འཕོས་པ་ནི་ཁྱ་བ་ལུས་ཀྱི་ཆ་དེ་དག་ལས་རིམ་གྱིས་རྩ་སྦུབས་སུ

འོངས་པ་ལ་ཟེར། ཁྱུ་བ་ནི་འབྲི་དང་འབྲི་མར་རམ་འོ་མའམ་ཞོ་དང་མར་བཞིན་དུ་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་སྟེ་གནས་པར་བཤད། ཁྱུ་བ་འཁྱིན་པའི་ལྷག་མ་འབྱུང་བ་ལ་ཁྱུ་བ་དབང་པོའི་ཕྱི་རོལ་དུ་ཕྱུང་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་དོགས་གཅོད། ཁྱུ་བ་འཁྱིན་པའི་ལྷག་མའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དང་པོའི་སངས་རྒྱས། ❶ ལོངས་སྐུ། གྲུ་བཤད་ནི། དང་པོ་ནི་རྩ་བའི་དོན་ཡིན་པས་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་བསྡུའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རིགས་ཐམས་ཅད་སྤྱི་བ་པོ་དང་གང་དུ་སྡུད་པའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོས། འོག་མིན་དུ་དང་པོར་སངས་རྒྱས་པས་དང་པོའི་མགོན་པོ་ཞེས་ཀྱང་བཤད། ❷ རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང་། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། དངོས་གྲུབ་མཆོག་ནི་བདེ་ཆེན་གྱིས་འཐོབ་པའི། །རྩལ་འདི་བསྟན་ཕྱིར་རིག་མའི་མཆོག་དང་ནི། །མཉམ་སྦྱོར་བླ་མ་དང་པོའི་མགོན་པོ་ཡི། །ཞབས་ཀྱི་པདྨོར་སྤྱི་བོས་ཕྱག་འཚལ་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❸ (བཀའ་བརྒྱུད) ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ནི། རང་བཞིན་འགྱུར་བ་མེད་པ། རང་རིག་པའི་མཚན་ཉིད། མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་དང་གསུམ་མོ། །

དང་བ། དད་པ། དགའ་བ། དགའ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ལ་དང་དུ་ལེན་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། གྲུ་བཤད་ནི། ཆུ་དང་བྱེད་ཀྱི་ནོར་བུས་ཆུའི་རྙོག་པ་དང་བར་བྱེད་པ་ལྟར་འདིས་ཀྱང་མ་དད་པའི་རྙོག་པ་བསལ་ཏེ་ཡིད་དང་བར་བྱེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། བློ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུའང་། དང་བ་ནི་ཆོས་སྣང་བའི་སྒོ་སྟེ་སེམས་རྙོག་མ་ཅན་དང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འགྲེལ་སྙིང་པོ་མཆོག་ལས་ཀྱང་། དང་བ་ནི་རྙོག་པ་དང་བྲལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས། གཞུང་འདི་དག་ལ་བལྟས་ན། དང་བ་དང་དྭངས་པ། དང་བྱེད་དང་དྭངས་བྱེད་སོགས་ལ་དོགས་པ་གཅོད་དགོས་པ་མང་དུ་སྣང་ངོ་། །

དང་ཚུགས། ཀུན་སྤྱོད་དག་ཅིང་ཚུལ་ཁྲིམས་གཙང་བའི་དོན་དུ་བཤད།

དང་ལ། ❶ རྫིང་བུའི་མིང་དུ་བཤད། ❷ དང་པོ་ལ་ཞེས་པའི་ཚིག་བསྡུས་པ་སྟེ། དང་པོར། ཐོག་མར་ཞེས་པའི་དོན། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ་༣༥༨ལས། མཁར་བརྩིགས་ཁེབས་འབྱེད། ཅེས་པ་ནི། དཔེར་ན་མཁར་གྱི་མཐོན་པོ་བརྩིགས་པ་ལ། དང་ལ་རྩང་གཞི་ལེགས་པར་བརྟན་ངེས་ཤིག་བྱས་ནས། དེ་ནས་གོ་ལེ་རིམ་གྱིས་བརྩིགས་པས་བརྟན་ངེས་པ་ཞིག་འོང་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དང་ལ་ཁ། རྫིང་བུ་ནས་དྲངས་པའི་ཕྲ་ཁའི་མིང་། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༡༢༡ན༨ལས། དང་ལ་ཁ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྫིང་བུའི་ཁ་སྟེ་ཕྲ་འབབ་པའི་གནས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དང་སམ་འདུས་པ། <སྨྲྀཏྲ་བླཱ་སི་ནི> (འདུལ་བ) དང་སམ་འདུས་པའི་ཆུང་མ་ལ་གཟིགས། སྐད་དོད་དེ་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༡༣༠ན༣ན་གསལ་ཞིང་། དེར་དང་སང་འདུས་པ་ཞེས་སྣང་ལ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། དང་བསམ་འདུས་པ་ཞེས་སྣང་བས་དཔྱད་པར་བྱའོ། །

དང་སམ་འདུས་པའི་ཆུང་མ། (འདུལ་བ) ཆུང་མ་དྲུག་གི་ཡ་གྱལ་ཏེ། ནོར་གྱི་ཆེད་དུ་ཆུང་མར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པའོ། །འདུལ་བ་མེ་ཏོག་ཕྲེང་རྒྱུད་ལས། གང་དག་ཁྱོད་ནོར་ང་ཡི་ནོར། །དེ་ཡི་སྤྲོག་ནི་འཚོ་བྱ་ཞེས། །དེ་སྐད་བཪྗོད་ནས་ཞུགས་པ་ནི། །དེ་ནི་དང་སམ་འདུས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དྭངས་པ། ❶ རྙོག་པ་དང་བྲལ་བ། ཆུ་དྭངས་པ་ལྟ་བུ། ❷ གསལ་བར་གྱུར་པ། ཕ་ཊྲ་རེག་པ་དྭངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ གསལ་སྣང་འབྱུང་བ་ལ་ཟེར། ཞི་གནས་བསྒྲུབ་སྐབས་དྭངས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཡུལ་ཅན་གྱི་དྭངས་པ་ནི། དྲི་མ་མེད་པའི་ཤེལ་གྱི་སྣོད་དུ་ཆུ་གཙང་མས་བཀང་སྟེ། ཉི་འོད་ཀྱིས་ཕོག་པ་ལས་ཀྱང་དྭངས་པའི་མྱོང་ཚོར་འབྱུང་བ་ལ་ཟེར། ཡུལ་གྱི་དྭངས་པ་ནི། ཀ་བ་སོགས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ན་དེ་དག་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་ཐུག་གི་བར་བགྲང་ཐུབ་པའི་ཚོར་སྣང་འབྱུང་བ་ལ་ཟེར། དེ་གཉིས་གའང་ཁྱིང་བ་ཕྲ་མོ་ནས་བཅད་པའི་གསལ་ཆའི་ངར་བསྐྱེད་དེ་བསྐྱངས་པ་ལས་འབྱུང་བར་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་གསུངས།

དད་གུས། ❶ བླ་མ་དང་སྐྱབས་ཡུལ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་དད་པ་དང་། བཀའ་དྲིན་པའི་སྒོ་ནས་གུས་པའོ། །❷ ཡོན་གནས་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་ནི་དད་པ། ལུས་ངག་གིས་འདུད་པ་ནི་གུས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ངག་གིས་ཞེ་ས་དང་ལུས་ཀྱིས་འདུད་པའོ། །སྤྱད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ ཀྲ ༡༡༨བ༣ལས། གུས་པ་ནི་ཆོས་ཉྫ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཞེ་ས་བྱེད་པའོ། །དད་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དད་འདུས། དད་ལྡན་གྱི་སྐྱེ་བོ་ཆོས་དང་མཇལ་ཁ་ཞུ་བ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་འདུས་པའི་མིང་། དཔེར་ན་ཕྱོགས་རིས་མེད་ནས་དད་འདུས་ཀྱི་མཇལ་བ་སའི་ཐྲེག་པ་ལྟར་བགྲང་གིས་མི་ལང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དད་པ། ① གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་ནས་སེམས་ལ་སྤྲོ་སྣང་ (དགའ་སྣང) ཆེན་པོ་འཕེལ་བ་དེ་ལ་དད་པ་ཟེར། གཙང་བའི་སྐད་ལ། ཇ་ལ་དགའ་བའི་མི་ལ་ཇ་ལ་དད་པོ་དང་མི་ཇ་དད་ཅན་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། སྤྱིར་དད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། དཀོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་མཐོང་ནས་སེམས་ལ་སྤྲོ་སེམས་འཕེལ་བ་ལ་དང་བའི་དད་པ། དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ། ཡོན་ཏན་དེ་དག་བདག་གིས་ཀྱང་ཅི་མ་ཐུང་སྙམ་པའི་མངོན་འདོད་ཀྱི་དད་པ་དང་གསུམ་མོ། །② (མངོན་པ་ལས) དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་དང་པོ་ནི། ལས་འབྲས་སོགས་ཇི་ལྟར་གནས་པ་དང་དེ་ལྟར་ཡོད་སྙམ་དུ་ཡིད་ཆེས་པ་དང་། དང་བ་དང་མངོན་འདོད་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གང་ཞིག བྱེད་ལས་མ་དད་པའི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །དད་པ་ལ་དབྱེ་ན་ཡོངས་གྲགས་སུ་གསུམ་སྟེ། མངོན་འདོད་ཀྱི་དད་པ། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ། དང་བའི་དད་པ་དང་གསུམ་མོ། །འདི་གསུམ་ལ་ "དགའ་གུས་དད" གསུམ་ཞེས་ཐ་སྙད་སྦྱར་ཡང་རུང་སྟེ། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། དགའ་བ་ནི་མངོན་པར་འདོད་པའོ། །གུས་པ་ནི་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པའོ། །དད་པ་ནི་གུས་པའི་བྱེ་བྲག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་། དད་པ་ལ་བཞིར་དབྱེ་བ་ཡང་ཡོད་དེ། དང་བའི་དད་པ། མངོན་འདོད་ཀྱི་དད་པ། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དད་པ་དང་བཞིའོ། །

དད་པ་འབུལ་བ། (འདུལ་བ) ❶ འདུན་པ་དང་འབུལ་བ་དང་དོན་འདྲ། ❷ དད་པ་བྱེད་པ།

དད་པ་གསུམ། མངོན་འདོད་ཀྱི་དད་པ། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ། དང་བའི་དད་པ་དང་གསུམ་མོ། །འདི་གསུམ་ལ་ "དགའ་གུས་དད" གསུམ་ཞེས་ཐ་སྙད་སྦྱར་ཡང་རུང་སྟེ། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། དགའ་བ་ནི་མངོན་པར་འདོད་པའོ། །གུས་པ་ནི་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པའོ། །དད་པ་ནི་གུས་པའི་བྱེ་བྲག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དད་པ་ཐེམ་འདས་མ། བླ་མས་ཆོས་གསུང་བའི་གནས་སུ་མིག་སྨྲ་ཟིང་ཟིང་བྱེད་ནས་དད་པ་ཆེ་མདོག་ཁ་པོ་དང་རྒྱུད་དུ་ལ་མདོག་ཁ་པོ་ཞིག་ཡོད་ནའང་། གསུང་ཆོས་གྲོལ་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཐེམ་པ་བརྒལ་མ་ཐག་ཐར་རྒྱུན་གྱི་སྤྱོད་ལམ་དེར་རང་སོར་ཕྱིར་ལོག་བྱས་པ་ལ། དད་པ་ཐེམ་འདས་མ་ཟེར།

དད་རྗེས། (འདུལ་བ) དད་པ་བྱས་ནས་ཕུལ་བའི་དངོས་རྗེས། དཀོར་དང་དོན་གཅིག དཀོར་རྗེས། དཀོར་འདི་ཧ་ཅང་གི་སྡིག་པ་ཆེ་བ་ཡིན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་ཏེ། ས་པཎ་གྱི་སྡོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས། དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པའི་མདོ་སྡེ་ལས། །དད་རྗེས་ཟ་བའི་ཉེས་མཐོང་

ནས། །དགེ་སློང་ལྔ་བརྒྱས་སྒོམ་པ་ཕུལ། །དེ་ལ་ཐུབ་པས་ལེགས་ཞེས་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྒྱས་པར་དཀར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དད་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་མཁས་པ། དད་པ་ལ་མཁས་པ། བརྩོན་འགྲུས་ལ་མཁས་པ། དྲན་པ་ལ་མཁས་པ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཁས་པ། ཤེས་རབ་ལ་མཁས་པ་དང་ལྔའོ། །

དན། དན་པ་ལ་གཟིགས།

དན་རྟགས། ❶ ར་སྒྲོད་ཐུབ་ངེས་ཀྱི་རྟགས་མཚན་གསལ་པོའི་དོན། དན་ཞེས་པ་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། རྟགས་ནི་རྟགས་མཚན་ནོ། །དན་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ཛེའི་འཛམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོ་ལས། ཐོག་མེད་འཁོར་བར་ཡོངས་སུ་འདྲིས་བགྱིས་པའི། །རང་གཞན་ཚེ་རབས་དན་རྟགས་དང་བཅས་པར། །སྐད་ཅིག་ཙམ་གྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་ན། །ཁྱོད་ནི་སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་མཁས་པ་ལགས།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ས་བཅུ་པའི་ལེའུ་ ⁀ཕལ་ཆེན་ཁ་པ⁀ ༡༠༠ན༡ལས། དེ་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་ཆེ་གེ་མོ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་སོ། །དེ་ནས་ཀྱང་ཤི་འཕོས་ནས་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་སོ། །ཞེས་ས་ཚིགས་དང་བཅས། མཚན་མ་དང་བཅས། དན་རྟགས་དང་བཅས་པར་རྣམ་པ་དུ་མར་སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །❷ མིང་ལའང་བཤད་འདུག བསྟན་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་ ⁀ཏོ་པ⁀ ༡༤༡བ་ལས། དན་རྟགས་དྲན་པ་ནི་ཚེ་རབས་དེ་དང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ན་ཚེ་རེ་རེའམ་སོ་སོའི་མིང་རྣམས་ཀྱང་དྲན་པ་སྟེ། ཚེ་འདིའི་ཚེ་ན་ནི་མིང་འདི་ཞེས་བྱ་བ། ཚེ་འདིའི་ཚེ་ན་ནི་མིང་འདི་ཞེས་བྱ་བ་དྲན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❸ ཆ་ལུགས། འཆི་འཕོ་བ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། མི་མ་ཡིན་དེ་དག་གིས་ཤི་བ་དེས་དེར་སྔོན་ཇི་ལྟར་གནམ་བྱས་པ་དང་། ཆ་ལུགས་ཀྱི་དན་རྟགས་དག་འཛིག་རྟེན་པ་དག་བསླུ་བའི་ཕྱིར་བསྟན་ཅིང་སྨྲ་བ་དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཆ་ལུགས་ཀྱི་དན་རྟགས་ཞེས་པ་ཆ་ལུགས་ཉིད་ལ་རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པས་འཛམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོའི་འགྲེལ་པར་༡༨ (ངོས་འཛིན་མཛད་འདུག ❹ བྱ་བའི་མིང་། འགའ་ཞིག་གིས་བྱ་བའི་མིང་དུའང་བཤད།

དན་པ། ངེས་པའམ་མི་འགྱུར་བའི་དོན། རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པ་ཆེན་པོས། དན་པ་ནི་ངེས་པའམ་མི་འགྱུར་བའི་དོན་དུ་བཤད་དུ་རུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དཧྲི། (ལེགས་སྦྱར) སོ་ལྡན་ཏེ་གླང་པོ་ཆེའི་མིང་། མཆེ་བ་ཅན།

དཧྲ། (ལེགས་སྦྱར) དཀྱུག་པ།

དཎྜི། (ལེགས་སྦྱར) དབྱུག་པའམ་དབྱུག་པ་ཅན། ཞེས་སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་རྣམས་སུ་གསལ།

དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ། ཀཱ་ལ་རཱུ་པ་ཡང་ཟེར། སྐྱོ་ལུགས་པ་དག་རྒྱུད་དུ་བཞེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་འཇམ་དཔལ་ཤིན་ཏུ་ཁྲོས་པའི་འཇིགས་བྱེད་ཆེན་པོའི་སྐུར་སྤྲུལ་ཏེ། འཛམ་བུ་གླིང་གི་ལྷོ་ཕྱོགས་རིམ་པ་བདུན་གྱི་ས་འོག་ན། གཤིན་རྗེའི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་བྱོན་ནས། ལྕགས་མཁར་སྒོ་མེད་བཅུ་དྲུག་ཞབས་དྲུག་གིས་མནན་ཅིང་། གཤིན་རྗེ་འཁོར་བཅས་སྐྲག་པར་མཛད་པས། རང་རང་གི་སྲོག་གི་སྙིང་པོ་ཕུལ་ཞིང་། དམ་ལ་བཞག་ནས་བཀའ་བསྒོས་ཏེ། འཇམ་དཔལ་གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཐམས་ཅད་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་པའི་སྲུང་མར་གསུངས་ལ། གཙུག་ཏོར་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་ལས་ཀྱང་། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་ཡང་བསྟན་པ་བསྲུང་བར་ཁས་བླངས་པར་གསུངས། གཞན་ཡང་འཇམ་དཔལ་གཤིན་རྗེ་གཤེད་དམར་ནག་འཇིགས་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཀྱི་སྒོ་ནས། མ་རུངས་པ་ཚར་གཅོད་པའི་འཕྲིན་ལས་བསྒྲུབ་པ་ཕལ་ཆེ་བ་ལ། འཇམ་དཔལ་གཤིན་རྗེ་གཤེད་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས། བཀའ་བསྒོས་པའི་ལས་ཀྱི་མགོན་པོར་ཡང་དུ་ཡང་དུ་བསྔགས་པར་གསུངས། དགེ་ལྡན་པའི་བསྟན་སྲུང་གི་གཙོ་བོ་མགོན་པོ། ཆོས་རྒྱལ། དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ། རྣམ་སྲས་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཡ་གྱལ་ལོ། །ཆོས་རྒྱལ་ཕྱི་སྒྲུབ་དང་ཆོས་རྒྱལ་ནང་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དམ་བཅའ་བཞི་ལྡན། དམ་བཅའམ་ཁྱད་ཆོས་བཞི་ལྡན་གྱི་ལྷའི་མཚོན་ཆ་ཞིག དམ་བཅའ་བཞི་ནི། སྣང་ཚད་ལ་བརྒྱབ་པ། བརྒྱབ་ཚད་ཐོག་པ། ཐོག་ཚད་འཆི་བ། ཤི་ཚད་འདྲེན་པ་སྟེ་བཞིའོ། །

དམ་བཅའ་ལྟག་བཅས་ཀྱི་སྒྲ། (བརྡ་སྤྲོད) ཚིག་སྔ་ཕྱི་དམ་བཅས་པ་དེའི་དོན་གསལ་བྱེད་དུ་ཕྱི་མ་འདྲེན་པའི་ལྟག་བཅས་ཀྱི་སྒྲ། དཔེར་ན་ཏི་ལོ་ནཱ་རོ་མར་པ་སོགས་ “ཏེ” བླ་མ་གྲུབ་ཐོབ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་རང་གི་རྣམ་ཐར་གསུངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡང་ན་དངོས་པོ་ནི་གསུམ་ “སྟེ” ། བེམ་པོ་དང་། ཤེས་པ་དང་། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་ན། དབྱེ་བ་འདྲེན་པ། གཏན་ཚིགས་འདྲེན་པ། ངེས་ཚིག་འདྲེན་པ། རྒྱས་བཤད་འདྲེན་པ་དང་བཞི་ཡོད། དབྱེ་བ་འདྲེན་པ་ནི བདེན་པ་ནི་བཞི་ “སྟེ” ། སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། ཀུན་འབྱུང་བ་དང་། འགོག་པ་དང་། ལམ་གྱི་བདེན་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཏན་ཚིགས་འདྲེན་པ་ནི སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ “ཏེ” ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ངེས་ཚིག་འདྲེན་པ་ནི སངས་རྒྱས་ “ཏེ” མ་རིག་པའི་གཉིད་ལས་སངས་ཤིང་། ཤེས་བྱ་ལ་བློ

གྲོས་རྒྱས་པའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྒྱས་བཤད་འདྲེན་པ་ནི་ རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ "སྙེ" །
པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གམ་བཅུ་པོ་ཐམས་ཅད་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དམ་ཆོས་པདྨ་དཀར་པོའི་མདོ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། སད་དྷརྨ་པུཎྜ་རཱི་ཀ་ནཱ་མ་མ་ཧཱ་ཡཱ་ན་
སཱུ་ཏྲ། བོད་སྐད་དུ། དམ་པའི་ཆོས་པད་མ་དཀར་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
མདོ་ཞེས་བྱ་བ། ལེའུ་ནི་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་མདོ་ཞིག ལེའུ་ཉེར་དྲུག་
ནི། ༡ གླེང་གཞིའི་ལེའུ། ༢ ཐབས་ལ་མཁས་པའི་ལེའུ། ༣ དཔེའི་ལེའུ། ༤ མོས་པའི་
ལེའུ། ༥ སྨན་གྱི་ལེའུ། ༦ ཉན་ཐོས་ལུང་བསྟན་པའི་ལེའུ། ༧ སྔོན་གྱི་སྦྱོར་བའི་ལེའུ། ༨
དགེ་སློང་ལྔ་བརྒྱ་ལ་བསྟན་པའི་ལེའུ། ༩ དགེ་སློང་ཉིས་སྟོང་ལུང་བསྟན་པའི་ལེའུ།
༡༠ ཆོས་སྨྲ་བའི་ལེའུ། ༡༡ མཆོད་རྟེན་བསྟན་པའི་ལེའུ། ༡༢ སྤྲོ་བར་བྱ་བའི་ལེའུ།
༡༣ བདེ་བར་གནས་པའི་ལེའུ། ༡༤ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་རྡུམ་ནས་འཐོན་
པའི་ལེའུ། ༡༥ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ཚེའི་ཚད་ཀྱི་ལེའུ། ༡༦ བསོད་ནམས་ཀྱི་
རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ལེའུ། ༡༧ རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་བསོད་ནམས་བསྟན་པའི་ལེའུ། ༡༨
སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕན་ཡོན་གྱི་ལེའུ། ༡༩ རྟག་ཏུ་བརྙས་པའི་ལེའུ།
༢༠ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་ལེའུ། ༢༡ གཟུངས་
སྔགས་ཀྱི་ལེའུ། ༢༢ སྨན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་སྔོན་གྱི་སྦྱོར་བའི་ལེའུ། ༢༣ སང་སང་པོའི་
དབྱངས་ཀྱི་ལེའུ། ༢༤ སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གི་རྣམ་པར་འཕྲུལ་པ་བསྟན་
པ་ཀུན་ནས་སྒོའི་ལེའུ། ༢༥ རྒྱལ་པོ་དགེ་བ་བཀོད་པའི་སྔོན་གྱི་སྦྱོར་བའི་ལེའུ། ༢༦
ཡོངས་སུ་བཏད་པའི་ལེའུ་བཅས་སོ། ། འདི་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་ར་གསུངས་ཤིང་།
ལུས་འཕགས་མའི་བུ་ཡུལ་མ་ག་དྷའི་རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགྲ་ཡང་ཆོས་འདི་གསུངས་
པའི་འཁོར་དུ་ཡོད། མདོ་སྡེ་ ཇ་པའི་ ནང་བཞུགས། འདིའི་ལེའུ་ཉེར་བཞི་པར་
སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གི་རྣམ་པར་འཕྲུལ་པ་བསྟན་པ་ཀུན་ནས་སྒོའི་
ལེའུའི་སྐབས་སུ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྐོར་གསུངས་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། དེ་ཉིད་
ལས། དམ་པའི་ཆོས་པད་མ་དཀར་པོ། བམ་པོ་བཅུ་གསུམ་པ་སྟེ་ཐ་མ། དེ་ནས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པ་སྟན་ལས་ལངས་
ཏེ། བླ་གོས་ཕྲག་པ་གཅིག་ཏུ་གཟར་ནས་པུས་མོ་གཡས་པའི་ལྷ་ང་ས་ལ་གཙུགས་
ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ག་ལ་དེ་ལོགས་སུ་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་བཏུད་ནས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་ཅིའི་སླད་དུ་སྤྱན་རས་
གཟིགས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་ཅེས་བགྱི། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པ་ལ་འདི་སྐད་
ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །རིགས་ཀྱི་བུ། འདི་ལ་སེམས་ཅན་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་ཇི་
སྙེད་ཅིག་སྡུག་བསྔལ་གང་དག་མྱོང་བར་གྱུར་པ་དེ་དག་གིས། གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ

སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གི་མིང་ཐོས་ན། དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་དེ་ལས་ཡོངས་སུ་ཐར་བར་འགྱུར་རོ། །རིགས་ཀྱི་བུ། སེམས་ཅན་གང་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གི་མིང་འཛིན་པ་དེ་དག་གལ་ཏེ་མེའི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོར་ལྷུང་ནའང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གི་གཟི་བརྗིད་ཀྱིས། མེའི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་འབར་བ་ལས་དེ་ཐར་བར་འགྱུར་རོ། །རིགས་ཀྱི་བུ། གལ་ཏེ་ཆུ་ཀླུང་དག་གིས་ཁྱེར་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་ལ་བོས་ན། ཆུ་ཀླུང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་གཏིང་ཚུགས་པར་བྱེད་དོ། །རིགས་ཀྱི་བུ། གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་བྱེ་བ་ཁྲ་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་གྲུར་ཞུགས་ཏེ། འགྲོན་བུ་དང་། གསེར་དང་། ནོར་བུ་དང་། མུ་ཏིག་དང་། བཻཌཱུཪྻ་དང་། དུང་དང་། མན་ཤེལ་དང་། རྡོའི་སྙིང་པོད་དང་། ཐུ་ཏུ་དང་། སྤུག་དང་། མུ་ཏིག་དམར་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་དོང་བ་དེ་རྣམས། རླུང་ནག་པོས་སྲིན་མོའི་གླིང་དུ་འཕངས་བར་གྱུར་ལ། དེ་ནས་སེམས་ཅན་གཅིག་འགའ་ཞིག་གིས་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་ལ་བོས་ན། དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྲིན་མོའི་གླིང་དེ་ནས་ཐར་བར་འགྱུར་རོ། །རིགས་ཀྱི་བུ། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་ཅེས་བཏགས་སོ། །རིགས་ཀྱི་བུ། གལ་ཏེ་གསད་པར་བགྲི་བ་ལས་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་ལ་བོས་ན། གཤེད་མ་དེ་དག་གི་མཚོན་དེ་དག་དུམ་བུ་དུམ་བུར་ཆག་ཅིང་གྲུག་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་ ༼འཕགས་བསྟོད༽ ལས། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཡང་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཏེ་གང་ཐོས་འཇིགས་པ་ཞི་བ་དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་མདོ་འདི་ཉིད་ལ་ཁུངས་གཏུགས་པར་སེམས་སོ། །

དམ་ཆོས་འཛིན་པའི་སྨོན་ལམ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་སྨོན་ལམ། གྲྭ་བཤད་ནི། འདུན་པ་ཟུགས་དྲག་པོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་བཤད་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་ཉམས་པར་གཟུང་བར་དམ་བཅས་ཤིང་སྨོན་ལམ་འདེབས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། རྗེའི་རྟོགས་བརྗོད་འདུན་ལེགས་མ་ལས་ཀྱང་། རྒྱལ་སྲས་སྨོན་ལམ་གཏྣའི་གླུང་རྣམས་ནི། །དམ་ཆོས་འཛིན་པའི་སྨོན་ལམ་ནང་འདུས་པར། །གསུངས་ཕྱིར་དགེ་ཚ་ཛི་སྙེད་བསགས་པ་ནི། །ཀུན་ཀྱང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱས་པའི་རྒྱུ་རུ་བསྔོས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་སྐོར་རྒྱས་པ་རྗེ་གུང་ཐང་པའི་བསྟན་འབར་མའི་འགྲེལ་པར་གཟིགས།

དམ་ཆོས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ། དམ་ཆོས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་དོན་ནི། བདག་བདེ་བ་ལ་མི་ཆགས་པ་དང་། གཞན་ལ་བདེ་བ་སྟོབས་པ་དང་། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་ཐོབ་པ་དང་། ཆོས་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བས་མི་ངོམས་པ་སྟེ་བཞི་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ལ་ཟེར་ཏེ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས། རབ་ཏུ་ཞི་བ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་མདོ་ལས་ཀྱང་། བཟང་སྐྱོང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ན། དམ་པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཏེ། བཞི་གང་ཞེ་ན། བདག་བདེ་བ་ལ་མི་ཆགས་པ་དང་། གཞན་ལ་བདེ་བ་སྟོབས་པ་དང་། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་ཐོབ་པ་དང་། ཆོས་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བས་མི་ངོམས་པ་སྟེ། བཞི་པོ་དེ་དག་གོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དམ་དུམ། དུམ་བུ།

དམ་པ། ❶ རབ། མཆོག ཕུལ་དུ་བྱུང་བ། གཙོ་བོ། ❷ ཆེན་པོ། དེ་ལ་འཇུག་པ་ནི། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་ཐུགས་རྗེ་དམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དམ་པ་དྲུག་ལྡན། སྦྱིན་པ་གཏོང་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། རྟེན་དམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ནས་གཏོང་བ། དངོས་པོ་དམ་པ་དངོས་པ་མ་ལུས་པར་གཏོང་བ། ཆེད་དུ་བྱ་བ་དམ་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གཏོང་བ། ཐབས་མཁས་དམ་པ་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་བ། བསྔོ་བ་དམ་པ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བ། རྣམ་པར་དག་པ་དམ་པ་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་བ་དང་དྲུག་གོ། རྒྱས་པ་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གཟིགས།

དམ་པ་རིགས་བརྒྱ། རིགས་བརྒྱ་དང་དོན་འདྲ།

དམ་པ་གསུམ་ལྡན། སྦྱོར་བ་དམ་པ་སེམས་བསྐྱེད། དངོས་གཞི་དམ་པ་དམིགས་པ་མེད་པ་སྟེ་སྟོང་ཉིད། མཇུག་དམ་པ་བསྔོ་སྨོན་གྱིས་བརྒྱན་པ་དང་གསུམ། དམ་པ་རིགས་བརྒྱ། རིགས་བརྒྱ་དང་དོན་འདྲ།

དམ་པའི་ཆོས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས། སྒྲ་བཤད་ནི། དམ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཡིན་ལ། དེས་བསྟན་པའི་ཆོས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། ཡང་ན། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་བླང་བྱའི་ཆོས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་བའམ། ཡང་ན། དམ་པ་ནི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ་ཆོས་ཀྱང་ཡིན་པས་དམ་པའི་ཆོས་སོ། །

དམ་པའི་ཆོས་ནི་ཐོག་མར་དགེ་བ་བར་དུ་དགེ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན། མདོ་ལས་དམ་པའི་ཆོས་ནི་ཐོག་མར་དགེ་བ། བར་དུ་དགེ་བ། ཐ་མར་དགེ་བ། དོན་བཟང་པོ།

ཚིག་འབྲུ་བཟང་པོ། མ་འདྲེས་པ། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ། ཡོངས་སུ་དག་པ། ཡོངས་སུ་
བྱང་བ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། སྡེ་སྣོད་གསུམ་པོ་དེ་ནི་ཐོག་མར་ཐོས་པས་བག་
ཆགས་བཞག་པ་དང་། བར་དུ་བསམས་པས་དོན་རྟོགས་པ་དང་། ཐ་མ་བསྒོམས་
པས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་ཞི་བ་དང་ཆོས་ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོགས་པས་འཁོར་བ་
ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱེད་གསུངས། དམ་ཆོས་ཐོག་ཐ་བར་གསུམ་དུ་དགེ་བར་
གསུངས་པ་ཡང་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་དང་སྦྱར་བ་ཡོད་ལ།
གཙོ་ཆེར་བསླབ་པ་གསུམ་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་དོ། །ཞེས་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོའི་
མཆན་འགྲེལ་དུ་བཤད་དོ། །སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ནི། ཐོག་མར་དགེ་བ་
ཉན་པ་པོ་རྣམས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་བསྐྱེད་པའོ། །བར་དུ་དགེ་བ་ནི་རབ་ཏུ་སྦྱོར་
བ་རྣམས་ཚེགས་ཆུང་དུས་མཐའ་གཉིས་རྣམ་པར་སྤངས་པ་དབུ་མའི་ལམ་ལ་
ཡང་དག་པར་བརྟེན་པའོ། །ཐ་མར་དགེ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་དྲི་མ་མེད་པ་དང་། ཤིན་
ཏུ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་།
ཤིན་ཏུ་འདོད་ཆགས་བྲལ་བའི་མཐར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་བཟང་པོ་ནི་ཕན་
པ་དང་བདེ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚིག་འབྲུ་བཟང་པོ་ནི་མིང་གི་ཚོགས་ལ་
སོགས་པར་ལེགས་པར་སྦྱར་བ་དང་། ཚིག་ཏུ་འདོན་པ་བཟུར་ཕྱིན་པ་དང་ལྡན་
པའོ། །མ་འདྲེས་པ་ནི་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའོ། །ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་ཆད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་
པའོ། །ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་གྲོལ་བའོ། །ཡོངས་སུ་བྱང་བ་ནི་
རྒྱུད་རྣམ་པར་གྲོལ་བའོ། །ཞེས་སོ་ཞེས་ཟེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་སྟོད་ཆ་༣༩༧ན་གསལ་
བ་ལྟར་རོ། །དཔལ་ཚུ་རྐྱ་ཏྲ་ཏྲའི་དཀོན་མཆོག་རྗེས་དྲན་གྱི་མདོའི་འགྲེལ་པར།
དེའི་དོན་ནི། གླེང་གཞི་ཐོག་མར་དགེ་བ། མདོ་དངོས་བར་དུ་དགེ་བ། མཇུག་འགྱུར་
ཡི་རང་ཐ་མར་དགེ་བ། བདེན་གཉིས་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པས་དོན་བཟང་པོ། གོ་བདེ་
ཞིང་གཟུང་སླ་ལ་བརྗོད་བདེ་ཞིང་སྙན་པས་ཚིག་འབྲུ་བཟང་པོ། ཕྱག་རྒྱ་བཞི་སྟོན་
པས་མུ་སྟེགས་ཀྱི་ལུགས་དང་མ་འདྲེས་པ། ཁམས་གསུམ་གའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤང་བ་
ནས་སྤྲོང་བའི་གཉེན་པོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆོས་དབྱིངས་
བརྗོད་བྱར་སྟོན་པས་ཡོངས་སུ་དག་པ། དུག་གསུམ་གྱི་དྲི་མ་གློ་བུར་བ་སྦྱོང་ཐབས་
སྟོན་པས་ཡོངས་སུ་བྱང་བ། མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་བསྟན་པ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྟོན་པས་
ཉེས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་
ནི་ལེགས་པར་གསུངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པ་ལ་མཁས་པའི་མཛད་པ། དམ་པའི་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་མཛད་པ་
ལ་གཟིགས།

དམ་པའི་ཆོས་སྤྱབ་པའི་མཛད་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཞིག ལོ་ན་དམ་པའི་ཆོས་སྤྱབ་པ་ཆོས་སྤྱོང་བའི་ལས་མ་ཡིན་ནམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དུས་ཀྱི་མཐར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཆེས་ཉམས་ཤིང་ངན་ལྟད་ཀྱི་སྐྱོན་ཞུགས་ཏེ་དྲི་མ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ན། སེམས་ཅན་ལ་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བར་མ་ཟད་ཆོས་སྤྱོང་བའི་ལས་ལ་སོགས་པ་སྡིག་པ་མི་ཟད་པ་གསོག་པའི་གཞིར་འགྱུར་བས། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཐུགས་བརྩེ་ཆེན་པོས་དེའི་ཚེ་བསྟན་པ་རེ་ཞིག་སྤྱབ་པར་བྱེད་དོ། །བསྟན་པ་མེད་པས་ཡིད་རྒྱགས་པ་དང་སེམས་ཞུམ་དགོས་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སྐྱོན་ཅན་དེ་ནུབ་ནས་ལྟད་མེད་སོས་པ་ཞིག་སྟོན་མཁན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཤིག་སླར་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་སྔ་ལྟས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་ཆོས་འབྱུང་ལས་ཀྱང་། ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་ལས། དམ་པའི་ཆོས་སྤྱབ་པ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་ཆོས་སྤྱབ་པའང་མཛད་པ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་ཏེ་ཆོས་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ན་སྤྱབ་པར་བསྟན་ནས་སེམས་ཅན་ལ་ཆོས་སྤྱོང་བའི་ལས་མི་འགྱུར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

དམ་པས་བསྔགས་པའི་ལས། དགེ་བའི་ལས། མཚམས་མཛོད་ལས། དགེ་མི་དགེའི་མཚན་ཉིད་ནི་རིམ་པ་ལྟར་དམ་པས་བསྔགས་ཤིང་གནོད་མེད་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་དང་། དེ་ལས་བཟློག་པའོ་ཞེས་གསུངས།

དམ་པས་སྨད་པའི་ལས། མི་དགེ་བའི་ལས།

དམ་ཚིག ❶ ཇི་ལྟར་བཅས་པ་ལྟར་མི་འདའ་བར་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལ་དམ་ཚིག་ཅེས་བྱའོ། །དམ་ཚིག་གི་སྐད་དོད་ས་མ་ཡ་ཞེས་པ་འདའ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་དོན་དུ་བཤད། རྗེའི་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་སྙེ་མ་ལ་གཞི་བྱས། འོན་ཀྱང་རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། བོད་སྐད་ཀྱི་དམ་ཚིག་གི་ཚིག་དོན་ལ་མི་འདའ་བ་མེད་ཀྱང་། དེའི་སྐད་དོད་ས་མ་ཡའི་སྒྲའི་དོན་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །❷ དམ་བཅའ་བའི་ཚིག འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ (ཚུ) ༣༣བ༧ལས། དམ་ཚིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བརྗ་སྟེ་དམ་འཆའ་བའི་ཚིག་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དམ་ཚིག་ལྔ་པ། སློབ་དཔོན་པདྨ་འབྱུང་གནས་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསང་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་ཞིག

དམ་ཚིག་དང་སྡོམ་པ། ཇི་ལྟར་བཅས་པ་ལྟར་མི་འདའ་བར་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལ་དམ་ཚིག་ཅེས་བྱ་ལ། བྱ་རྒྱུ་མི་བྱེད་པ་དང་མི་བྱ་རྒྱུ་བྱེད་པ་འགོག་ཅིང་སྡོམ་པ་ལ་སྡོམ་པ

ཟེར། རྗེའི་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་སྙེ་མ་༣ན༩ལས། དམ་ཚིག་དང་སྡོམ་པ་ཡིན་པར་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། །འདི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་དཀྱིལ་ཆོག་བཞི་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་པའི་འགྲེལ་པར་ཤཱནྟི་པས། དམ་ཚིག་ནི་འདའ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྡོམ་པ་ནི་བྱ་བ་དང་མི་བྱ་བའི་ངེས་པའོ། །ཞེས་བྱ་རྒྱུ་མི་བྱེད་པ་དང་མི་བྱ་རྒྱུ་བྱེད་པ་འགོག་ཅིང་སྡོམ་པ་དང་ཇི་ལྟར་བཅས་པ་ལྟར་འདའ་བར་མི་བྱ་བར་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལ་བཤད་པ་ལྟར་དཀྱིལ་ཆོག་རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོའི་འགྲེལ་པར་ཡང་བཤད་པས་དེ་ལྟར་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དབང་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་གསལ་༧༣༥ན༩ལས། རྩ་ལྟུང་བཅུ་བཞི་སོགས་སྒོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་བྱེད་ལས་ལྡོག་ཅིང་སྡོམ་པར་བྱེད་པའི་སྲུང་བ་ནི་སྔགས་སྡོམ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། རྡོ་རྗེ་འཆང་གིས་བཅས་པའི་མཚམས་ལས་མི་འདའ་བར་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བྱེད་པའི་ལས་ནི་དམ་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་ཆས་མི་འདྲ་བར་འཇོག་པ་ཙམ་མོ། །དེས་ན་སྔགས་སྡོམ་ཡིན་ན། སྡོམ་པ་དམ་ཚིག་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང་། དམ་ཚིག་ཡིན་ན་སྡོམ་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། བྱ་སྤྱོད་གཉིས་ལ་དམ་ཚིག་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་རྣམས་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྔགས་སྡོམ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་དམ་ཚིག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། སྡོམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་སོ་ཐར་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་བསླབ་པ་བསྲུང་བ་གཉིས་ལ་སྒོ་གསུམ་ཉེས་སྤྱོད་ལས་སྡོམ་པའི་བྱེད་པ་གཙོ་ཆེ་བས་སྡོམ་པ་ཞེས་བརྗོད་ལ། རིག་འཛིན་གྱི་སྐོར་ཞུགས་ནས་དེའི་བཅས་པ་ནི་ཟིན་ཏུ་གཏན་པས་སམ་ཡ་ཞེས་པ་མི་འདའ་བར་བྱ་བས་ན་དམ་ཚིག་ཅེས་བརྗོད་དེ། དེས་ན་སྔགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་དམ་ཚིག་གནད་གཅིག་ཀྱང་གཙོ་བོར་དམ་ཚིག་ཅེས་གྲགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་གསུང་ངོ་། །

དམ་ཚིག་གི་རྣམ་འགྱུར། འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་རྣམ་འགྱུར་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། འདི་གསང་འདུས་ཀྱི་སེམས་དབེན་གྱི་དོད་ཐུབ་ཡིན། འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་གསང་འདུས་ལྟར་རྫོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྔའམ་དྲུག་གི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པར་དེའི་དོད་དུ་རྫོགས་རིམ་རྣམ་འགྱུར་བཞིའི་ཐ་སྙད་བྱེད་དེ། འཇིགས་བྱེད་ལྷ་བཅུ་གསུམ་མ། དཔའ་གཅིག དགྲ་ནག གཤེད་དམར། རོ་ལངས་བརྒྱད་སྐོར། ཞི་དགུ་མ་རྣམས་ལ་རྫོགས་རྣམ་འགྱུར་བཞིའི་ཐ་སྙད་བྱེད། གསང་འདུས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དབེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་འགྱུར། སྒྱུ་ལུས་དང་འོད་གསལ་ཟུང་འཇུག་སྟེ་རྫོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྔའམ་དྲུག་གི་ཐ་སྙད་བྱེད་དོ། །

དམ་ཚིག་གི་ཕྱག་རྒྱ། ཐུགས་དམ་ཚིག་གི་ཕྱག་རྒྱ་དང་དོན་འདྲ། དེ་ལ་གཟིགས།

དམ་ཚིག་གི་བཀླུས་པ། དམ་ཚིག་གི་བཀླུས་པའམ་སྒྲོ་བསྐུའི་བཀླུས་པ་ནི། ཐུགས་གའི་ས་བོན་ལས་རླུང་འབྱུང་བ་ན་ལྷ་རྣམས་སྤྲོས། འགྲོ་དོན་བྱས་ནས། རླུང་འཇུག་པ་ན་སླར་ས་བོན་ལ་བསྡུ་ཞིང་དེའང་ཐུགས་མགོ་བརྗོད་པ་ན་སྤྲོ་བ་དང་བརྗོད་པ་རྫོགས་པ་ན་བསྡུའོ། །

དམ་ཚིག་སེམས་དཔའ། རང་ཉིད་ལྷར་གསལ་བའི་ལྷའི་སྐུ་དང་དེའི་ས་བོན་གྱི་ཡི་གེ་གཉིས་ཀར་དམ་ཚིག་སེམས་དཔའ་ཟེར། ཡང་ན་སྤྲུལ་སྐུ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའམ་སྤྲུལ་སྐུ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ལ་དམ་ཚིག་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དམ་ཚིག་གི་སྐད་དོད་ས་མ་ཡ་ལ་ངེས་ཚིག་གིས་བཤད་པས། ས་མ་ཧི་ཡང་དག་པར་འགྲོ་བ་དང་། ཨཱ་ལི་ཧི་འདུ་བ་ལ་འཇུག་པས་ཡེ་ཤེས་པ་རྣམས་ཡང་དག་པར་འགྲོ་བ་དང་འདུ་བའི་གནས་ཡིན་པས་དམ་ཚིག་ཅེས་བྱ་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་སེམས་པས་ན་སེམས་དཔའོ། །ཡང་ན་རྣམ་པར་དག་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་གདགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་སེམས་དཔའ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མན་སྔེ་ལས། ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ཡང་དག་པར་འགྲོའོ་འདུའོ་ཞེས་པ་དམ་ཚིག་གོ། ཞེས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་པར་དག་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡུལ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣམ་བཤད་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོའི་སྙིང་པོ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། (བཀའ་བརྒྱུད) དམ་ཚིག་གི་སྐད་དོད་ས་མ་ཡ་མི་འདའ་བའི་དོན་ཏེ། དུས་རྟག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལས་མི་འདའ་བར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ལ་སྤྱོད་པའམ། རྟག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དམ་ཚིག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་དམ་ཚིག་སེམས་དཔར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་འབྱུང་། འདི་སྐོར་རྒྱས་པར་རྗེའི་ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོ་༩༡༡ན་ལ་གཟིགས།

དར་གྱི་ཆས་གོས་ལྔ། ❶ (རྙིང་མ) དར་དཀར་པོའི་སྟོད་གཡོག ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་པའི་སྨད་དཀྲིས། ཅོད་པན། ཐེ་ལྕིར། དར་མཐིང་ཁའི་ཅོད་པན་ལྷག་པ་ནས་ཕྱིར་འཕྱང་བ་གར་གྱི་ཕྱུ་དུང་དང་ལྔའོ། །བྲིས་ཆ་རྙིང་པ་རྣམས་སུ་འབྱུང་བའི་སྟོད་ཁེབས་ལྷ་བུ་ལ་ཕྱུ་དུང་ཐུང་དུ་ཡོད་པའོ ❷ ཐེ་ལྕིར། ཅོད་པན། གར་གྱི་ཕྱུ་དུང་། གསང་ཁེབས། ཚེ་གྲུའི་སྨད་དཀྲིས་རྣམས་སོ། །

དར་ཆ། ❶ རྒྱལ་དར་དང་དམག་དར་སོགས་ལྟ་བུ། ❷ དར་རྒྱས། དར་འཕེལ། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལམ་རིམ་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་༥༥༥ལས། རྗེ་ (པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན) འདིས་ནོར་འཛིན་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྤེལ་བར་མཛད་ཅིང་ལྷག་པར་དབང་ཕྱོགས་གོང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་འདི་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་སྟོབས

མངའ་ཐང་ཆེ་བས་ཕྱོགས་དེར་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་བསྟན་པ་སྤོན་དུས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀས་བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྗེ་མངགས་ཏེ་ཅུང་ཟད་དར་བར་ཐུབ་ནའང་དུས་ཕྱིས་“དར་ཆ” ཆུང་བས་ཐབས་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་དར་བར་བྱ་སྙམ་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟིགས་པ་ན་སེ་ཆེན་ཆོས་རྗེ་ལ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བཀའ་བབ་ཡོད་པར་གཟིགས་ནས་སེ་ཆེན་ཆོས་རྗེ་བཀས་མངགས་ཏེ་སྦྱོར་ཇིད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཞིབ་བཀོད་ཀྱི་ཕྱག་དམ་རྟེན་སྒྲུགས་གནང་སྟེ་བཏང་བར་འཕྲིན་ལས་དུས་སུ་བབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དར་ཊཱི་ཀ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་ཊཱི་ཀ་འམ་འགྲེལ་པ།

དར་ལ་བབ་པ། ལོ་སུམ་ཅུ་དང་ལྔ་བཅུའི་བར་གྱི་མི་ལ། དར་ལ་བབ་པ་ཟེར། ཚོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ དུ ༤༤བ༧ལས། ལོ་ལྔ་བཅུ་ཡན་ཆད་ནི་རྒན་པོའོ། །ལོ་སུམ་ཅུའི་བར་དུ་ནི་གཞོན་པའོ། །བར་མ་ནི་དར་ལ་བབ་པའོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འོན་ཀྱང་དེང་སང་ནི་མི་རྣམས་ཚེ་རིང་པོར་སྤྱོད་པས། ལོ་སུམ་ཅུ་ནས་དྲུག་ཅུའི་བར་ཙམ་ལ། དར་ལ་བབ་པ་བཞག་དགོས་པར་སྣང་ངོ་། །

དལ་འགྲོ་མ། འབབ་ཆུའི་མིང་། རྗེ་གུང་ཐང་པས། གཟུར་གནས་རིག་པར་ལྡན་པ་དེས། །གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལེན་པར་བྱེད།། ཐང་སློངས་གཙང་མའི་དལ་འགྲོ་མ། །ལྷུང་ལྷུང་ཟེར་ཞིང་མེ་ཏོག་འཛུམ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དལ་བ་བརྒྱད། མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བ་ལ་དལ་བ་བརྒྱད་ཅེས་བྱའོ། །མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་ལ་གཟིགས།

དལ་འབྱོར་གྱི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད། དལ་བ་བརྒྱད་དང་། འབྱོར་བ་བཅུ་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །འབྱོར་བ་བཅུ་ནི། རང་འབྱོར་ལྔ་དང་གཞན་འབྱོར་ལྔའོ། །

དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས། དལ་འབྱོར་གྱི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་ཚང་བའི་མིའི་ལུས་རྟེན། དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་བརྒྱད་ཚང་བའི་མི་ལུས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་བར་བཤད། མི་ལུས་དང་དལ་འབྱོར་གྱི་མི་ལུས་ལ་གནམ་སའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དཱི་པཾ་ཀ་ར་ཤྲཱི་ཛྙཱ་ན། (ལེགས་སྦྱར) ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤའི་མཚན་ཏེ། བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཞུ་བ་ཡིན། བོད་དུ་ཕེབས་ནས་ལྷ་བླ་མ་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་ཨ་ཏི་ཤ་ཞེས་མཚན་གསོལ་བར་བཤད། དེ་ནི་ཕུལ་བྱུང་ཞེས་པའི་དོན་རེད།

དི་བྱ། (ལེགས་སྦྱར) ལྷ་ཡི་འམ། ལྷ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་ལ་གོ་དགོས། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་རྣམས་སུ། ལྷ་རྗེས་ལའང་བསྒྱུར་ཡོད། སློག་པའི་ཚེ། དིཝ་ཡ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱར་མགྱོགས་པར་བསླུག་དགོས། ལེགས་སྦྱར་དུ་དི་བྱ་दिव्य དང་། དབྱིན་སྐད་དུ་divine ཟེར། དབྱིན་སྐད་ཀྱི་divine ཟེར་བའི་ཚིག་འདི་ཡང་དིཝ་ཡ་ཉིད་ཟུར་ཆག་པར་སྣང་ཞིང་། ལེགས་པར་བརྟགས་ན་དབྱིན་སྐད་ནང་ལེགས་སྦྱར་ཟུར་ཆག་པ་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་།།

ཏུ། ❶ ལ་དོན་གྱི་སྒྲ། དཔེར་ན་གང་ཏུ་འགྲོ་ལྟ་བུ། ❷ ཛི་ཙམ། ག་ཚོད། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཆེ་ཏུ་ལ་རྗོགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཏུ་ཞིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ། །❸ ཏུ་མའི་བསྡུས་ཚིག གཅིག་ཏུ་བྲལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཏུ་ཀྲུ་ལ། <ཏོཾ་ཀྲུ་ལ་ཀཾ> ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་གྱི་རས་ཏ་ཅང་སྲབ་ལ་འཇམ་པ་ཞིག་གི་མིང་། འདི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ "ཏོཾ་ཀྲུ་ལ་ཀཾ" ཚིག་ཟུར་ཉམས་ཏེ་ཏུ་ཀྲུ་ལ་བརྗོད་པར་སེམས། ཏོཾ་ཀྲུ་ལ་ཀཾ་ཞེས་ཐད་སྒྱུར་བྱས་ན་སྒྲིབ་མེད་ཟེར། གོས་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་གྱོན་ན་ནང་གི་ཁ་དོག་སོགས་མི་སྒྲིབ་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ།།

ཏུ་ཀྲུ་ལའི་གོས། ཏུ་ཀྲུ་ལ་ཞེས་པར་གཟིགས།

ཏུ་གྲུ་ལའི་གོས། (འདུལ་བ) རྩ་ལས་བྱས་པའི་གོས་ཀྱི་རིགས་ཤིག་ལ་ཟེར་ཏེ། རྩའི་རྣམ་པ་ལས་བྱས་པའི་གོས་ནི་ཏུ་གྲུ་ལའི་གོས་ཡིན་ཏེ། གཙང་བ་དང་ཡང་བ་བགོས་ན་རང་གི་འདོད་པའི་ལྷ་མཆོད་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་དེ་ཡང་མལ་གྱི་གམ་དུ་གཞག་པར་འོས་པ་རིགས་པ་ཡིན་གྱི་ཆེན་པོ་ལ་འོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདུལ་བ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གསུངས། ཆོས་གོས་ཀྱི་རྒྱུར་རུང་བའི་གོས་བདུན་གྱི་ནང་དུའང་། ཏུ་གྲུ་ལའི་གོས་ཞེས་སྣང་སྟེ། བལ་གོས། ཤ་ནའི་གོས། ཟར་མའི་གོས། ཏུ་གྲུ་ལའི་གོས། རས་བལ་གྱི་གོས། ཀོ་དམ་པའི་གོས། ཉི་འོག་གི་གོས་ཞེས་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས་གསུངས།

ཏུ་བ། ཏུད་པ། ཏུ་བ་ཡང་རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་ "དྷུ་ཨཱྃ" <धुआँ> ཟུར་ཆག་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ།

ཏུ་རུ་ཀ། ❶ ཨ་ཀ་རུ་ནག་པོའི་མིང་དུ། རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་གསུང་། ❷ ཨ་ཀ་རུའི་སྤྱིའི་མིང་། ❸ ཏུ་རུ་ཀ་ནི་སིཧླ་ཞེས་པ་སྟེ། ཤིང་ཞིག་ལས་བབས་པའི་རྫས་དྲི་ཞིམ་པོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པར་ཡང་བཤད། ❹ སྟ་སྒོའམ་སོག་ཡུལ་ནས་བྱུང་བའི་སྤོས་ཀྱི་མིང་ངོ་། །ཏུ་རུ་ཀ་ནི་སྟ་སྒོའམ་སོག་པོའི་མིང་ཡིན་པས། དེ་དག་ནས་བྱུང་བའི་སྤོས་དཀར་ལ་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་མིང་གིས་ཏུ་རུ་ཀའམ་སོག་སྤོས་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་ལ། ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་ལམ་རིམ་བརྡ་བཀྲོལ་ལས

བཤད་དོ། །འདི་ལ་ཧུ་རུ་ཀ་དང་། ཧུ་རུ་ཀྵ། ཧུ་རུ་ཁ། ཧཱུ་རུ་ཀྵ། ཧཱུ་རུ་ཀྵཱ། ཧཱུ་རུ་ཀྵ་སོགས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་འབྱུང་ཡང་། ཧཱུ་རུ་ཀྵཱ་དག་པར་སེམས་སོ། །

ཧུ་རུ་རུ། (འདུལ་བ) ཁྲོས་པའི་སྒྲའི་རྣམ་པ་ཞིག རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་ ཚུ ༡༡བ༢ལས། ཧུ་རུ་རུ་ཟེར་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྲོ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་ཧུ་རུ་རུ་ཟེར་ཞིང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཧུ་རེ། ཧུ་རེ་བ་ལ་གཟིགས།

ཧུ་རེ་བ། བློའི་ཕྱོགས་མ་ཉམས་པར་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བའི་དོན། དཔེར་ན་དྲན་འདུན་ཧུ་རེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཧུ་རེ་བ། ཧུ་རེ། ཧྲུ་རེ། ཧྲུར་རེ། ཧྲུར་ཧྲུར་རྣམས་དོན་གཅིག

ཧུག་རིགས་དགུ། ཧུག་རིགས་དགུ་ནི། ༡ ཀ་ཀོ་ལ། (འདི་བྱ་རོག་གི་སྐད་པ་འདྲ་བའི་ཧུག་རིགས་ཤིག) ༢ ནག་པོ་བརྩེགས་པ། (འདི་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་འཐབས་པ་ན་འབྱུང་བ་སྟེ། རི་མ་ལ་ཡང་ཀ་ཀྐོ་ཊ་དང་ཕྲི་ཡཾ་བུ་རའི་རི་བོ་རྣམས་སུ་སྐྱེའོ) ༣ ཏ་ལྷུ་ཏ་ལ། ༤ བརྟན་པའི་ཧུག ༥ སོ་ཀྵི་ཀེ་ཡ། ༦ ཆངས་པའི་བྱུ། ༧ རབ་ཏུ་གསལ་བ། ༨ འཛོམས་བྱེད་སྟེར། ༩ བེ་ཌཱུ་ལྱེ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ་དགུའོ། །ཞེས་མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཧུག་གསུམ། འདོད་ཆགས། ཞེ་སྡང་། གཏི་མུག་དང་གསུམ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཧུག་གིས་རང་གཞན་སྡུག་བསྔལ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་མཐར་སྲོག་གཅོད་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདིས་ཀྱང་རང་གཞན་ཀུན་སྡུག་བསྔལ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་ཐར་པའི་སྲོག་རྩ་གཅོད་པར་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས་སོ། །

ཧུགས་ཁང་། (འདུལ་བ) ❶ ཁྲུས་ཁང་གི་མིང་། ལུང་ཞུ་བ པ་པ ༣༠༡བ༣ལས། དགེ་སློང་ཧུགས་ཁང་དུ་ཁྲུས་བྱ་བའི་བྱ་བ་གང་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སློང་རྣམས་ལ་ཧུགས་ཁང་དུ་རྗེས་སུ་གནང་བ་ཡང་རྒྱགས་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན། དྲེགས་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན། བརྒྱན་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན། འཕྲུལ་བའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་གྱི་ལུས་འདི་གསོ་བའི་ཕྱིར་ཕྱིར་རོ། །ཧུགས་ཁང་ལ་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་ལྔ་སྟེ། རྩོལ་དང་དྲི་མ་འབྱུང་། པགས་པ་དང་མདངས་གསལ། པགས་པ་ལ་ནད་ཡོད་པ་རྣམས་འཇིན། རླུང་དང་བད་ཀན་རྣམས་མེད་པར་བྱེད། ཧུགས་ཁང་ནི་ནད་མེད་པར་བྱེད་པའོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དགེ་སློང་ཧུགས་ཁང་གི་ནང་དུ་ཞུགས་ནས། གཏམ་སྣ་ཚོགས་མི་བྱ། གཏམ་མི་རིགས་པ་མི་བྱ། སྦྱོར་ལམ་གཉིས་ལ་འཇུག་པར་བྱ་སྟེ། འཕགས་པའི་ཅང་མི་སྨྲ་བའམ། དེས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཏམ་ལ་སྟེ། དེ་ནི་ཧུགས་ཁང་གི་བྱ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་དེ་ཉིད་༣༠༩བ༣ལས། དེ་སྟེ་ཧུགས་ཁང་དུ་ཁྲུས

ཕྱེད་པ་ཞིག་ཏུ་ཕྱུར་ན་ནང་པར་ཐར་ལངས་ནས་མཁན་པོ་དེང་དུགས་ཁང་དུ་ཁྲུས་མཛད་ཀྱིས་ཆར་གསོལ་ཞེས་བསྒོ་བར་བྱ། ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པས་མཁན་པོའི་ཕྱིར་དུ་དུགས་ཁང་དུ་སྟན་དང་ཁྲིའུ་དང་། རིལ་བ་སྤྱི་རིངས་དང་། ཁྲུས་རས་དང་དུགས་ཁང་གི་ཡོ་བྱད་གཞན་གང་ཡང་རུང་སྟེ་ཁྱེར་ཏེ་མཁན་པོ་མདུན་དུ་བྱས་ནས་དུགས་ཁང་དུ་འདོང་བར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། བསྲོ་ཁང་གི་མིང་ཡང་ཡིན་ཟེར་ཞིང་། གདུགས་ཁང་ཞེས་བྲིས་སོ། །འདི་ལ་དཔྱད་པར་བྱ་འདི་ཡོད་དེ། ལུང་ཕྲུ་བ་ (པ) ༧༠ན༩ལས། ཁང་བུ་བརྩེགས་པ་དང་། བསྲོ་གང་དང་། ཚང་མང་དང་། བཀད་ས་དང་། འཆག་ས་དང་། དུགས་ཁང་དང་། ཞེས་བསྲོ་གང་དང་། དུགས་ཁང་གཉིས་ཐ་དད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དུང་དཀར་གཡས་འཁྱིལ། བཀྲ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྱལ་ཞིག་སྟེ། རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱེ་བྲག་ཅིག གང་ན་ཡོད་པ་དེར་དཔལ་དང་འབྱོར་བ་ལ་རྟག་ཏུ་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་འདུལ་བ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་སུ་གསུངས་སོ། །གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ་ཡང་ཟེར། ཀློང་རྡོལ་བླ་མའི་རིན་པོ་ཆེ་བརྟག་ཐབས་ལས། གཡས་འཁྱིལ་གསུང་སྐད་ཐོས་པས་ནད་རིགས་སེལ། །ཁྱིམ་དུ་བཅང་ན་འཐབ་རྩོད་མེད་ཅིང་མཐུན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དུང་དཀར་གཡོན་འཁྱིལ། དུང་དཀར་གཡོན་འཁྱིལ་ནི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དུང་དཀར་དེ་ཡིན། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་འབོལ་ཞིང་མང་། ཀློང་རྡོལ་བླ་མའི་རིན་པོ་ཆེ་བརྟག་ཐབས་ལས། གཡོན་འཁྱིལ་དུང་ཁྲ་ཚེར་མ་ཅན་སོགས་ཡོད། །དུང་སྐད་ཡིན་ཕྱིན་རོལ་ཆ་ཀུན་ལས་མཐོ། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

དུང་ངེ། དུང་ངེ་བ་དང་འདྲ། བློ་སྦྱོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལས། ཁྱི་ཏན་ཟན་ལ་འདུ་བ་ལྟར་འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་རེ་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་དུང་ངེ་སྤྱོད་པའི་བརྟབ་སེམས་མཁན་པོ་དེ་ཡང་འདིར་འདུག ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དུང་ངེ་བ། ངམ་ངམ་ཤུགས་ཤུགས་ཀྱི་བློ་སོས་པ་ཞིག རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པའི་རང་རྣམ་དུ་ཀཱུ་ལས་གོས་བཟང་ལས། རང་ངོས་ནས་མཚན་ཉིད་ལ་ཤེས་འདོད་ཡེ་མེད། ཐུགས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུད་སྡེ་དུ་མའི་རྒྱུད་དང་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ཚོ་ག་ལག་ལེན་ལས་རབ་འབྱམས་འདྲ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་རྒྱུ་ཐུང་ན་སྙམ་པ་དུང་ངེ་བ་ཡོད་ཀྱང་རང་དབང་མེད་པས་བཀའ་བསྟན་ཞུ་བའི་ལུགས་བྱས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དུང་ངེ་བ་འདི་དུང་དུང་བ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་དགོས་པ་འདུག་སྙམ་ཡང་དཔྱད་དོ། །

དུང་ཆེན། འདི་ལ་རག་དུང་ཡང་ཟེར། རག་ལས་བཟོས་པའི་དུང་ཆེན་པོ་དང་དེང་སང་དགོན་པ་ཁག་གིས་བདེ་སྤྱོད་བྱེད་པ་དེའོ། །འདི་ལུགས་ཕོ་འབྲུག་༡༠༩༠ལོར་རྗེ

པོ་རྗེ་བོད་དུ་བྱོན་སྐབས་ཕེབས་བསུའི་སླད་ཆེད་མངགས་ཀྱིས་སྔར་མེད་གསར་དུ་བཞེངས་པར་བཤད་དེ། ཞྭ་སྐབ་པས། ཇོ་བོ་རྗེ་སྟོན་འཁོར་རྣམས་ལ་ལྷ་བཙུན་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་བསུ་བའི་བཀོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་ལྕགས་ཕོ་འབྲུག ༡༠༤༠ལོར། ཞང་ཞུང་མཐོ་ལྡིང་གསེར་གྱི་ལྷ་ཁང་དུ་ཕྱག་ཕེབས། ད་ལྟ་བོད་པ་ཚོས་རག་དུང་རིང་པོ་གཏོང་བ་འདི་དེ་དུས་ཆེད་གཏད་བཞེངས་པར་གྲགས་ཤིང་། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དུ། རག་དུང་ཡང་སྔར་མེད་པ་ལ་ཇོ་བོ་སྤྱན་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་བཙོས་ཏེ་ལོ་པཎ་སྤྱན་འདྲེན་གྱི་དུང་ཞེས་གྲགས་གསུངས་འདུག་ཅེས་གསལ།

དུང་དུང་བ། ❶ ངམ་ངམ་ཟུགས་ཟུགས་ཀྱི་བློ་སོགས་པ། ❷ ཡིད་འཁྲུལ་བ། སེམས་ལ་འགྱུལ་སྐྱོད་ཐེབས་པའི་ཚོར་སྣང་སོགས་པ། དཔེར་ན་མོས་གུས་དུང་དུང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ བརྩེ་དུང་། བརྩེ་སེམས། ཤ་ཚའི་ཚོར་སྣང་སོགས་པ་ངམ་ངམ་ཟུགས་ཟུགས་ཤིག

དུད་ཁ། དུད་རྡེག་གི་ཁ་བ།

དུད་ཁ་དང་སོལ་ཁ། དུད་རྡེག་གི་ཁ་བ་དང་། སོལ་བ་ཞིབ་མོར་བརྡུངས་པའི་ཁ་བ།

དུད་འགྲོ། <ཏིརྱ་ཀ> དུད་པ་སྟེ་སྒུར་ཏེ་འགྲོ་བའི་སེམས་ཅན་སྤྱིའི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། མཆིམས་མཛོད་ལས། དུད་ཅིང་འགྲོ་བས་ན་དུད་འགྲོ་སྟེ། ཏིརྱ་ཀ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ་ཞེས་གསུངས། ཡང་ཏིར་སྒྲའི་སྒྲ་ཕྱུར་གསེག་གམ་ཐད་ཀའམ། འཁྱོག་པོ་ལ་འཇུག་པས་འགྲོ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཤས་ཆེ་བ་ལས་བཏགས་པར་སྣང་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་།

དུད་འགྲོ་འདེབས་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབབ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་བཅུ་དགུ་པ། དུད་འགྲོ་འདེབས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་གཞན་ཁོ་ནའི་དོན་དུའམ་རང་གཞན་ཐུན་མོང་གི་དོན་དུ་ཆུ་དང་ས་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པ་སྲོག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་སྲོག་ལ་མ་ལྟོས་པའི་བསམ་པས་ལོངས་སྤྱོད་པས་གཞི་མའི་ཞར་ལ་དུད་འགྲོ་ཤི་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། ཡུལ་ཀཽ་ཤཱམྦཱིར་འདུན་པས་སྲོག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཆུ་ས་ལ་འདེབས་པར་བྱེད་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་དུད་འགྲོའི་སྲོག་ལ་གནོད་པའོ། །འདི་ལ་འདེབས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱང་ཟེར་རོ། །

དུད་འགྲོ་སྤྱོད་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབབ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ཞེ་གཅིག་པ། རང་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་ཆུ་སོགས་ལ་མ་བརྟགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་དེ་སྲོག་ཆགས་ཤི་བའོ། །

དུད་འགྲོ་གསོད་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་རེ་དྲུག་པ། དུད་འགྲོ་གསོད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དུད་འགྲོ་དེ་གཞི་མའི་ཞོར་མ་ཡིན་པར་གསོད་སེམས་ཀྱིས་རང་ངམ་བསྐོས་པས་བསད་དེ་དུད་འགྲོ་ཤི་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་ཀས་བྱ་རོག་བསད་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་དུད་འགྲོའི་སྲོག་ལ་གནོད་པའོ། །

དུད་ཚང་། ཁྱིམ་ཚང་། མི་ཚང་། འདི་ལ་ཁྱིམ་དུད་ཅེས་ཀྱང་ཟེར། དུད་ཚང་ནི། དུད་པ་གནམ་དུ་གཏོང་མཁན་གྱི་ཁྱིམ་ཚང་ཞེས་པའོ། །དེ་ཡང་ཁྱིམ་ཚང་གཅིག་ལ་ནང་མི་མང་ཉུང་ཇི་ལྟར་ཡང་ཐབ་གཅིག་རང་དུ་མེ་གཏོང་བས། སྤྱིར་བཏང་དུད་ཚང་ཞེས་པ་ཁྱིམ་ཚང་གཅིག་ལ་གོ་དགོས།

དུབ། ལུས་ངལ་བའམ་ཐང་ཆད་པ།

དུམ་སྐྱེས་མ། <ཁཎྜ་རོ་ཧི> ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་ཞིག སྤྱིར་དུམ་སྐྱེས་ཞེས་པ་དུམ་བུ་ལས་སྐྱེས་པ་ཞེས་པའི་དོན་རེད། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཞིབ་པར་ད་དུང་ཡང་དཔྱད་དགོ། །

དུར་ཁ། དམར་པོ་དང་འདུས་པའི་སེར་པོ་ཤས་ཆེ་བའི་ཁ་དོག མཆིམས་མཛོད་དང་མཛོད་ཊཱི་ཀ་ཐར་ལམ་བྱེད་གཉིས་ཀར་གསལ།

དུར་ཁྲོད། རོ་སྲེག་པ་དང་སྦ་བའི་གནས།

དུར་ཁྲོད་ཀྱི་ཆས་བརྒྱད། ཁྲོ་བོ་སྤྱིའི་ཆས་བརྒྱད། བགོ་བའི་གོས་གསུམ་ནི མི་ལྤགས་ཀྱི་གཡང་གཞི། གླང་ཆེན་གྱི་ཀོ་རློན། སྟག་ལྤགས་ཀྱི་ཤམ་ཐབས་ཏེ་གསུམ་མོ། །གདགས་པའི་རྒྱན་གཉིས་ནི སྐྱལ་རྒྱན་དང་། ཐོད་པའི་རྒྱན་ནོ། །བྱུག་པའི་རྫས་གསུམ་ནི སྨིན་མཚམས་ལ་ཐལ་ཆེན་གྱི་ཚོམ་བུ། མཁུར་ཚོས་ལ་རཀྟའི་ཐིག་ལེ། སྙིག་མར་ཞག་གི་ཟོ་རིས་རྣམས་སོ། །སྐྱལ་རྒྱན་ཡང་རྒྱལ་རིགས་ལ་སྐྱལ་དཀར་ཁྲའི་དབུ་རྒྱན། རྗེའུ་རིགས་ལ་སེར་ཁྲའི་སྙན་རྒྱན། བྲམ་ཟེའི་རིགས་ལ་དམར་ཁྲའི་མགུལ་རྒྱན། དམངས་རིགས་ལ་ནག་ཁྲའི་སྐ་རགས། གདོལ་བའི་རིགས་ལ་ལྗང་ཁྲའི་ཕྱག་གདུབ་དང་ཞབས་གདུབ་བྱས་པའོ། །ཐོད་པའི་རྒྱན་ལའང་། ཐོད་པ་སྐམ་པོའི་དབུ་རྒྱན་དང་། རློན་པའི་སེ་རལ་ཁ། ཚལ་བུས་དཔུང་རྒྱན་བྱས་པའོ། །

དུར་ཁྲོད་བརྒྱད། རྡོ་རྗེའི་ར་བ་མེ་རི་དང་བཅས་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དུར་ཁྲོད་བརྒྱད་ནི། ཤར་དུ་གཏུམ་དྲག སྲོར་ཀེང་རུས་ཅན། ནུབ་ཏུ་རྡོ་རྗེ་འབར་བ། བྱང་དུ་ཚང་ཚིང་འཁྲིགས་པ། བྱང་ཤར་དུ་ཏ་ཏ་དགོད་པ། ཤར་ལྷོར་བཀྲ་ཤིས་ཚལ། ལྷོ་ནུབ་ཏུ་མུན་

པ་དྲུག་པོ། ཆུབ་ཅུང་དུ་ཀི་ལི་ཀི་ལིའི་སྒྲ་སྒྲོག་པ་རྣམས་སོ། །དུར་ཁྲོད་ཀྱིས་བདག་མེད་པ་མཚོན་པར་གསུང་། །

དུར་ཁྲོད་ཀྱི་རས། རོ་གཏུམ་བྱེད་ཀྱི་རས། རོ་རས།

དུར་ཁྲོད་བསིལ་བའི་ཚལ། བསིལ་བའི་ཚལ་གྱི་དུར་ཁྲོད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་། བྱ་བ་གང་ཞིག་དང་དུས་མཉམ་པའམ་མཉམ་དུ་འཇུག་པའི་ཀུན་སློང་ལ་ཟེར། དེ་ཡང་བྱ་བ་དེ་ལ་ཕན་ཐོགས་བྱེད་མཁན་གྱི་ཀུན་སློང་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ཟེར་ཏེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། ཀུན་སློང་རྣམ་གཉིས་རྒྱུ་དང་ནི། །དེ་ཡི་དུས་ཀྱི་སློང་ཞེས་བྱ། །གཉིས་ལས་དང་པོ་རབ་འཇུག་བྱེད། །གཉིས་པ་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་ཡིན། །དེའི་ཐད་ཀྱི་མཆིམས་མཛོད་༣༥༧ལས། ཀུན་སློང་གཉིས་པོ་དེ་དག་ལས་དང་པོ་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་ནི་ལས་ལ་དང་པོར་རབ་ཏུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་སྦྱོར་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་དུས་ཀྱི་ལས་བྱ་བའི་དུས་སུ་མཐུན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་དངོས་གཞི་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། ཐོག་མའི་མགོན་པོ། གདོད་མའི་མགོན་པོ། རིགས་མེད་པ། རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན། གཉིས་མེད་སྟོན་པ། བཞི་ལྡན་པ། ཤེས་ལྡན། ཤེས་བྱའི་བདག་ཉིད་མཆོག འཕོ་མེད། བདེན་དོན་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་ཅན། ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་བདག་ཉིད་ཅན། དཔལ་ལྡན་སྒྱུ་འཕྲུལ་དཀྱིལ་འཁོར་གཙོ་བོ་རྣམས་སོ། །

དུས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པ། ཤི་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག སྒྲ་བཤད་དུས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དུས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྡན་པ། ཤི་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག སྒྲ་བཤད་ནི། དུས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འཚོ་བའི་མཐའི་དུས་ཏེ་འཆི་བའོ། །ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ། དུས་ཀྱི་ཆོས་འཆི་བ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༥༨ན༩ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དུས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཏོ། ཤིའོ་ཞེས་པའམ། ཤི་བར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

དུས་ཀྱི་སྦྲང་ཆར། དུས་ཐོག་འབབ་པའི་སྦྲང་རྩི་ལྟ་བུའི་ཆར་བསིལ།

དུས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་། དུས་དྲན་གསོ་སྦྱོང་དང་འདྲ།

དུས་འཁོར། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྐུ་མདོག་སྔོན་པོ་ཞལ་བཞི་ཕྱག་ཉེར་བཞི། །རྩ་ཞལ་ནག་ཅིང་གཡས་དམར་གཡོན་དཀར་བ། །རྒྱབ་ཞལ་སེར་ཞིང་མགྲིན་པ་གསུམ་དང་ལྡན། །གཡས་གཡོན་ཕྲག་པ་ཕྱོ་དམར་དཀར་པོ་དྲུག །དཔུང་པ་སྔོ་དམར་དཀར་པོ་གཉིས་གཉིས་ཏེ། །ཕྱག་ནི་ཕྱོ་དམར་དཀར་བཞི་བཞི་ཡི། །སོར་མོ་ལྔ་ནི་སེར་དཀར་དམར་ནག་ལྗང་། །སོར་མོའི་ཚིག་གསུམ་ནག་དམར་དཀར་པོའོ། །གཡས་པ་རྣམས་ན་རྡོ་རྗེ་རལ་གྲི་དང་། །རྩེ་གསུམ་གྲི་གུག་མེ་མདའ་ལྕགས་ཀྱུ་དང་། །ཌ་མ་རུ་དང་ཐོ་བ་འཁོར་ལོ་དང་། །མདུང་དང་དབྱུག་པ་དགྲ་སྟ་གཡོན་རྣམས་ན། །དྲིལ་བུ་ཕུབ་དང་ཁ་ཊྭཱཾ་ཐོད་ཁྲག་དང་། །གཞུ་དང་ཞགས་པ་རིན་ཆེན་པད་དཀར་དང་། །དུང་དང་མེ་ལོང་ལྕགས་སྒྲོགས་ཚངས་མགོ་བསྣམས། །ཞབས་གཡས་དམར་པོ་བརྐྱངས་པས་གདོང་གཅིག་པ། །ལག་པ་བཞི་ཡིས་མེ་ཏོག་མདའ་ལྔ་དང་། །གཞུ་དང་ཞགས་པ་ལྕགས་ཀྱུ་འཛིན་པ་ཡི། །འདོད་ལྷ་དམར་པོ་མནན་ཅིང་ཞབས་གཡོན་པས། །དཀར་པོ་བསྐུམས་པས་གདོང་གཅིག་ལག་པ་བཞིས། །རྩེ་གསུམ་ཌ་རུ་ཐོད་པ་ཁ་ཊྭཱཾ་ག །འཛིན་པའི་དྲག་པོ་དཀར་པོ་མནན་པ་ཡི། །ཞབས་མཐིལ་བདུད་དང་དྲག་པོའི་ཆུང་མས་བཏེགས། །རྩ་ཕྱག་གཉིས་ཀྱིས་སྐུ་མདོག་སེར་པོ་ལ། །སེར་དཀར་སྔོ་དམར་ཞལ་བཞི་སྤྱན་གསུམ་པ། །གཡས་ཀྱི་ཕྱག་བཞིས་གྲི་གུག་ལྕགས་ཀྱུ་དང་། །ཌ་མ་རུ་དང་བགྲང་ཕྲེང་གཡོན་པ་བཞིས། །ཐོད་པ་ཞགས་པ་པད་དཀར་རིན་ཆེན་བསྣམས། །ཕྱག་རྒྱ་ལྔས་བརྒྱན་ཞབས་གཡོན་བརྐྱངས་པ་ཡི། །བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་སྣ་ཚོགས་ཡུམ་ལ་འཁྱུད། །རྡོ་རྗེའི་རྒྱན་དང་སྟག་པགས་ཤམ་ཐབས་ཅན། །ཟླ་ཉི་སྒྲ་གཅན་དུས་མེའི་གདན་ལ་བཞུགས། །དྲི་མ་མེད་པའི་འོད་ཟེར་ལྔ་འཕྲོ་བ། །བཅོམ་ལྡན་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་ལ་ཕྱག་འཚལ། །ཨོཾ་ཨཱཿཧཱུྃ་ཧོ་ཧཾ་ཀྵཿཕཊ། སྙིང་པོའོ། །ཞེས་ལྕང་སྐྱ་ངག་དབང་བློ་བཟང་ཆོས་ལྡན་གྱི་ལྷ་མང་པོའི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་སོགས་གསལ་བར་བཀོད་པ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

དུས་འཁོར་གྱི་དབང་བཅུ་གཅིག དབང་བཅུ་དྲུག་ནི། བྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན། གོང་མའི་དབང་བཞི། གོང་ཆེན་གྱི་དབང་བཞི། རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་དབང་དང་བཅུ་དྲུག་གོ།

དུས་འཁོར་གྱི་དབང་བཅུ་དྲུག དབང་བཅུ་གཅིག་བགྲང་ཚུལ་ནི། བྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན། དེའི་སྟེང་། གོང་མ་གོང་ཆེན་གཉིས་ཀྱི་བུམ་དབང་སོགས་བསྡོམས་ནས། བུམ་དབང་། གསང་དབང་། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་ཞེས་གསུམ་དུ་བཞག་ནས། གོང་མའི་བཞི་པ་ཤེར་དབང་དུ་བསྡུས། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་གོང་ཆེན་གྱི་དབང་བཞི་པ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་གོ།

དུས་འཁོར་གྱི་ཕྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན། ཕྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དུས་འཁོར་ནས་བཤད་པའི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལས་བཤད་པའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ་ནི། དང་པོ་རླུང་དཀྱིལ། དེ་ནས་མེ་དཀྱིལ། ཆུ་དཀྱིལ། ས་དཀྱིལ་རྣམས་ཟླུམ་པོ་རྣམས་སོ། །དཀྱིལ་འཁོར་སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཕྲག་ལྔ་བཅུ་རེ་ཆུང་བའོ། །ས་དཀྱིལ་དེའི་དབུས་སུ་རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་དབྱིབས་ཟླུམ་པོ་རྡོ་རྗེ་རྩེ་ལྔ་ལྟ་བུ་ར་ལྔ་དང་ལྡན་པ། ཁ་དོག་ཤར་ཕྱོགས་ཨིནྡྲ་ནཱི་ལ་སྔོན་པོ། ལྷོ་ཕྱོགས་པདྨ་རཱ་ག་དམར་པོ། ནུབ་ཕྱོགས་ཀརྐེ་ཏ་སེར་པོ། བྱང་ཕྱོགས་ཆུ་ཤེལ་དཀར་པོ། དབུས་མར་གད་ལྗང་ཁུའོ། །མདོར་ན་མཛོད་ནས་རི་རབ་དེ་ཉིད་གསེར་གྱི་རི་བདུན་དང་རོལ་པའི་མཚོ་བདུན་གྱིས་ཁོར་ཡུག་ཏུ་བསྐོར་ནས་ཡོད་པར་བཤད་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་དང་པོ་གླིང་བདུན། དེ་ཡི་མཐར་མཚོ་བདུན། དེའི་མཐར་རི་བདུན་གྱིས་ཁོར་ཡུག་ཏུ་སྒྲིལ་མར་ཟླུམ་པོར་བསྐོར་ནས་ཡོད་པའོ། །གླིང་བདུན་ནི། ཟླ་བའི་གླིང་། འོད་དཀར་གླིང་། རབ་མཆོག་ཀུ་ཤའི་གླིང་། མིའམ་ཅིའི་གླིང་། ཁྲུང་ཁྲུང་གླིང་། དྲག་པོའི་གླིང་། འཛམ་གླིང་ཆེན་པོ་དང་བདུན་ཡིན་ནོ། །མཚོ་བདུན་ནི། སྦྲང་རྩིའི་མཚོ། མར་གྱི་མཚོ། ཞོ་ཡི་མཚོ། འོ་མའི་མཚོ། ཆུ་ཡི་མཚོ། ཆང་གི་མཚོ། བ་ཚྭ་ཅན་གྱི་མཚོ་དང་བདུན་ནོ། །རི་བདུན་ནི། འོད་ལྡན་ཅན། མཐ་ར། ནིཥ། ནོར་བུའི་འོད། ཪོ་ཁ། བསིལ་རི། རྫས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་ཕ་ལམ་ལས་གྲུབ་པའི་ལྕགས་རི་ནག་པོ་སྟེ་རི་བདུན་ཡིན་ནོ། །མདོར་བསྡུས་ཏེ་བཤད་ན། དཀྱིལ་དུ་རི་རབ། དེའི་མཐར་གླིང་བདུན། དེའི་མཐར་མཚོ་བདུན། དེའི་མཐར་རི་བདུན། དེའི་མཐར་ཤར་ལུས་འཕགས་པོ། ལྷོ་འཛམ་བུ་གླིང་། ནུབ་བ་ལང་སྤྱོད། བྱང་སྒྲ་མི་སྙན་ཏེ་གླིང་བཞི་དང་། གླིང་གཡོག་གམ་ཕྲན་བརྒྱད་དེ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ཁོ་ར་ཁོར་ཡུག་ཏུ་བསྐོར་ནས་ཡོད་དོ། །ལྷོ་འཛམ་བུ་གླིང་འདི་ཉིད་ཀྱང་ཆ་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་བ་ལ། གངས་ལྡན། ཤམྦྷ་ལ། རྒྱ་ནག ལི། བོད། འཕགས་ཡུལ་རྣམས་སོ། །རླུང་དཀྱིལ་ནས་ས་དཀྱིལ་ཕྱེད་མན་ཆད་དུ་དམྱལ་བ། ས་ཕྱེད་སྟེང་མ་ལ་གོང་འོག་གཉིས་ལས་འོག་མར་ཀླུ། གོང་མ་ལ་ལྷ་མིན། སའི་སྟེང་དུ་མི། ལྷུན་པོའི་རྩེ་མོར་རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི། མགྲིན་པའི་སྐུམ་ཆ་མན་ལ་འདོད་ལྷ་གཞན་རྣམས་གནས། དེ་ནས་གཙུག་ཏོར་གྱི་འོག་གི་བར་ལ་གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་དང་། དེ་ནས་གཙུག་ཏོར་གྱི་རྩེའི་བར་དུ་གཟུགས་མེད་རིགས་བཞི་གནས་སོ། །རི་རབ་ཀྱི་མགྲིན་པ་དང་། རི་རབ་ཀྱི་གདོང་། རི་རབ་ཀྱི་གཙུག་ཏོར་ཟེར་བ་རྣམས་རི་རབ་ཀྱི་སྟེང་གི་བར་སྣང་ལ་བརྗོ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སློང་རྡོལ་བླ་མ་གསུངས། ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་དང་སློང་རྡོལ་བླ་མའི་

གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། འདི་སྐོར་དོགས་གཅོད་ཙུང་ཟད་ཅིག་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་གཡའ་སེལ་༢༢བ༢ན་གསལ་ལོ། །

དུས་གཅིག མདོ་རྒྱུད་རྣམས་སུ། འདི་སྐད་བདག་གི་ཐོས་པ་དུས་གཅིག་ན། ཞེས་པའི་དུས་གཅིག་གི་དོན་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དུས་གཅིག་གི་ཚེ་ན་རྒྱུད་འདི་ཐོས་ལ་གཞན་དུ་ནི་རྒྱུད་གཞན་དག་ཐོས་པའོ། །ཞེས་པ་འདིས་ནི་སྡུད་པ་པོ་བདག་ཉིད་ཐོས་པ་མང་བར་བསྟན། ཡང་ན་ལན་ཅིག་གི་ཚེ་འདི་ཐོས་ཀྱི་དུས་གཞན་དུ་ནི་མི་ཐོས་པའོ། །ཞེས་པ་འདིས་ནི་རྒྱུད་རྙེད་པར་དཀའ་བར་བསྟན། ཡང་ན་དུས་གཅིག་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་འདི་ཐོས་པའོ་ཞེས་པ་སྟེ། འདིས་ནི་སྡུད་པ་པོ་ཤེས་རབ་ཞུལ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་ཏོ། །རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

དུས་གཏོར། དུས་ཉེར་དགུ་ལྷ་བུ་ལ་ཟོར་ཏུ་འཕངས་པ་ལ་གདབ་གཏོར་རམ་སྡེབ་གཏོར་ཟེར།

དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ། དུས་ཀྱི་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ། ❶ (དགེ་ལུགས) སྐྱེས་བུ་དར་མ་ཞིག་གིས་སེ་གོལ་གཅིག་གཏོགས་པའི་ཡུན་ཚོད་ལ་ཆ་དྲུག་ཅུ་རྩ་ལྔར་ཕྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་ལ་ཟེར། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་དང་། ཆོས་མངོན་པའི་གཞུང་། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཨ་ཤྭ་ཡ་ཀ་རའི་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་སོགས་སུ་འང་དེ་བཞིན་དུ་གསལ། ❷ (བཀའ་རྙིང) སྐྱེས་བུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པས་སེ་གོལ་གཏོགས་པ་ལ་སྐད་ཅིག་མ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་འདའ་བས་དེའི་ཆ་གཅིག་ལ་བཞེད། ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་རྩ་བ་ལས། སེ་གོལ་དྲུག་ཅུ་བཞིར་དབྱེའི་ཆ་གཅིག་ནི། །དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དུས་སྟོན། ལྷ་མཆོད་པའི་དགའ་སྟོན།

དུས་དུས་སུ། སྐབས་སྐབས་སུ།

དུས་དྲུག ❶ ཉིན་མཚན་དུས་དྲུག་དང་འདྲ། ཉིན་མཚན་དུས་དྲུག་ལ་གཟིགས། ❷ དཔྱིད། སོས་ཀ། དབྱར། སྟོན། དགུན། དགུན་སྨད་བཅས་དུས་ཚིགས་དྲུག་གོ།

དུས་གནོན། ཉིན་དགུང་།

དུས་བབ། ❶ དུས་ལ་བབ་པ་ཞེས་པའི་བསྡུས་ཚིག དེའི་དོན་དུས་ཚོད་ལ་སླེབས་པའི་དོན་ཡིན། ❷ འཆི་བའི་མིང་། ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་གསུང་། ❸ བཙན་བྱོལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་གསར་ཤོག་སྐད་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ཤིག

དུས་བབས། དུས་བབ་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

དུས་བྱེའོ། འཛོམས་པའམ་འཛོམས་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་བཟོས་པའི་དོན་ཡིན། དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༡༧༨ ལས། (ཇོ་བོ་རྗེས་ནག་འཚོ་ལོ་ཙཱ་བར) ཁོ་བོ་ཡང་རིང་པོ་མི་སྡོད་པས་དགའ་ལྡན་དུ་དུས་བྱེའོ་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དུས་བྱས་པ། ཤི་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ཕྲ་བཤད་ནི་དུས་ལས་འདས་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དུས་འབྲེལ་གསོ་སྦྱོང་། (འདུལ་བ) དགེ་ཚུལ་སློང་གིས་དུས་ཚོད་ངེས་ཅན་ལ་སྡོམ་པ་གསོ་ཞིང་ལྟུང་བ་སྦྱོང་བའི་འདུལ་བའི་ཆོ་ག་ཞིག

དུས་མ་ཡིན་པའི་བཅའ་བ། (འདུལ་བ) དུས་མ་ཡིན་པར་ལོངས་སྤྱད་དུ་རུང་བའི་བཅའ་བ་ནི། མར་དང་། བུ་རམ། ཏྭགས། ཤ་ཁ་ར་སོགས་སོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་བྱས། འདིའི་ལོ་རྒྱུས་དང་བཅས་པ། འོག་ཏུ་དུས་མ་ཡིན་པར་ལོངས་སྤྱད་དུ་རུང་བའི་བཅའ་བ་དང་བཏུང་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དུས་མ་ཡིན་པར་འཆི་བ་སེལ་བའི་ཐབས། བྱང་སྒྲ་མི་སྙན་པའི་ཚེ་གཟུངས་ལ་གཟིགས།

དུས་མ་ཡིན་པར་གྲོང་དུ་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་བརྒྱད་ཅུ་པ། དུས་མ་ཡིན་པར་གྲོང་དུ་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་གི་གླིང་གི་ཉི་མ་ཕྱེད་ཡོལ་ནས་སྐྱ་རེངས་ཤར་བའི་བར་དེར་ཁྱིམ་པའི་གནས་སུ་འགྲོ་བ་དགེ་སློང་ལ་མ་སྨྲས་པར་གྲོང་དུ་ཕྱིན་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་ཀས་ཕྱི་དྲོ་མ་སྨྲས་པར་གྲོང་དུ་ཕྱིན་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཆགས་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་དང་། ཐ་དད་དུ་བྱེ་བར་འགྱུར་བ་སྟེ། གྲོང་པའི་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་གནས་སུ་འགྲོ་བ་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པ་དང་། སྲ་བརྐྱང་བཏིང་ན་ལྟུང་མེད་དུ་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །

དུས་མ་ཡིན་པར་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་སོ་བདུན་པ། དུས་མ་ཡིན་པར་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་གི་གླིང་གི་ཉི་མ་ཕྱེད་ཡོལ་ནས་སྐྱ་རེངས་མ་ཤར་བའི་བར་དེར་དུས་སུ་རུང་བའི་ཟས་ཟོས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་བཅུ་བདུན་སྡེས་ཐུབ་མོ་ཟས་ཟོས་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ལུས་རྒྱགས་པར་འགྱུར་བའོ། །

དུས་མ་ཡིན་པར་ལོངས་སྤྱོད་དུ་རུང་བའི་བཅའ་བ་དང་བཏུང་བ། (འདུལ་བ) དགེ་སློང་གིས་དུས་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཕྱི་དྲོའི་དུས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་དུ་རུང་བའི་བཅའ་བ་དང་བཏུང་བའི་རིགས། མར་དང་། བྲུ་རམ། རྟགས། ཤ་ཁ་ར་དང་། བཏུང་བ་དག་གོ། ལོ་རྒྱུས་ནི། འདུལ་བ་གཞི། བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་བརྒྱད་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཕྱུན་རིང་པོ་ཞིག་ཏུ་ཆོས་བཤད་པས་གདུགས་ཚོད་ཀྱི་དུས་ལས་ཡོལ་བར་གྱུར་ཏོ། །ཁྱིམ་བདག་ལྷུག་གིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞལ་ཟས་ཀྱི་མཛད་པ་མཛད་དུ་གསོལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཁྱིམ་བདག་ཟས་ཀྱི་དུས་ལས་ཡོལ་བར་གྱུར་ཏོ། །དེས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དུས་མ་ལགས་པར་རུང་བ་ཅི་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། མར་དང་། བྲུ་རམ་དང་། རྟགས་དང་། ཤ་ཁ་ར་དང་། བཏུང་བ་དག་གོ། དེ་ནས་ཁྱིམ་བདག་ལྷུག་གིས་ཀྱོས་མཁན་དག་བཀུག་སྟེ་སྨྲས་པ། ཤེས་ལྡན་དག་དུས་མ་ཡིན་པའི་བཅའ་བ་རྣམས་སྦྱར་དུ་སྩོ་གོན་གྱིས་ཤིག དེ་རྣམས་ཀྱིས་དུས་མ་ཡིན་པའི་བཅའ་བ་རྣམས་སྩོ་གོན་བྱས་སོ། །དེ་ནས་ཁྱིམ་བདག་ལྷུག་གིས་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་ལ་དུས་མ་ཡིན་པའི་བཅའ་བ་དང་། དུས་མ་ཡིན་པའི་བཏུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཚིམ་པར་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དུས་མཚན། <ཀཱ་ལ་ར་ཏྲི> ❶ མཚན་མོའི་དུས་ཞེས་པའི་དོན། ངེས་ཚིག་ནི། ཀཱ་ལ་ནི་དུས་དང་། ར་ཏྲི་ནི་མཚན་མོའོ། །དུས་མཚན་ནི་མཚན་མོའི་དུས་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ལྟ་རྟེན་བརྗེས་པའོ། །❷ ཤི་བའི་རོ། སྲོག་དང་བྲལ་བའི་ལུས། ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པར། རོའི་འགྲེལ་བཤད་ལ་དུས་མཚན་སྲོག་དང་བྲལ་བའི་ལུས་ཞེས་གསུངས་སོ། །

དུས་མཚན་མ། (གསང་སྔགས) ❶ འཇིགས་བྱེད་ནག་པོའི་ཆུང་མའི་མིང་། འདི་ལྷ་མོ་ཨུ་མ་ལ་རྣམ་འགྱུར་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་ཡིན། ཞིབ་པར་དུས་མཚན་མ་དམར་མོ་ལ་གཟིགས། ❷ འཆི་བདག་གཤིན་རྗེའི་ཡུམ། འདིའི་ཁུངས་གཡའ་སེལ་ལས་ལུང་འོག་ཏུ་དྲངས་པ་ལ་གཟིགས། ❸ དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་ཡུམ། གཡའ་སེལ་༧༠༨ན༢ལས། གཤིན་རྗེ་དུས་མཚན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་ཁུངས་ཅི་འདྲ་ཞིག་ནས་བཤད་ཅེ་ན། རྒྱུད་ཁུངས་ཆེ་བ་གཞན་ནས་བཤད་པ་མ་མཐོང་ཡང་འདི་གདམས་ངག་འགྱུར་ཆུང་ལས། དམ་ཅན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་པོ་ཡི། །ཡུམ་ཉིད་གཤིན་རྗེའི་དུས་མཚན་མ། །ཞེས་འབྱུང་བ་དང་མཐུན་པ་ཇོ་སྲས་ཀྱི་རྗོ་རྗེ་ཐོག་འབེབས་ལས་བཤད་པ་ལྟར་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས།

དུས་མཚན་མ་དམར་མོ། (གསང་སྔགས) དབང་ལྡན་གྱི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ཤྭང་ལ་ཆིབས་ཤིང་། རྩེ་གསུམ་ཐོགས་པ་དེའི་རྣམ་འཕྲུལ་འཇིགས་བྱེད་ནག་པོ་ཞེས་པ་དེའི་ཆུང་མའི་མིང་། འདི་ལྷ་མོ་ཨུ་མ་ལ་རྣམ་འགྱུར་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་ཡིན།

རྩེའི་འདོད་འཇོ་ལས། ཆད་པའི་རྟོག་པ་སྐྱེ་ཆད་མཐའ་ཞི་བ་ཕྱོགས་གཅིག་པའི་སྤྱང་འདས་མཚོན་པའི་དུས་མཚན་མ་སྐྱེ་ལྷ་མོ་ཞུ་མ་མནན་པའོ། །ཞུ་མ་ནི་དམར་མོ་ལག་པ་བཞི་པའི་དང་པོ་གཉིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ། ལྷག་མ་གཉིས་ཐོད་པ་དང་ཁ་ཊྭཱཾ་ག་འཛིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས། འཇིགས་བྱེད་ནག་པོ་ལ་གཟིགས།

དུས་གཞན་ལ་དགོངས་པ། (ཕར་ཕྱིན) དགོངས་པ་ཅན་བཞིའི་ནང་གསེས། ལེ་ལོ་ཅན་ཀྱི་གཉེན་པོར་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་ཙམ་གྱིས་དེར་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

དུས་བཞི། ❶ (འདུལ་བ) དབྱར་དགུན་སྟོན་དཔྱིད་ཀྱི་དུས་བཞི། ❷ རྫོགས་ལྡན་གྱི་དུས། གསུམ་ལྡན་གྱི་དུས། གཉིས་ལྡན་གྱི་དུས། རྩོད་ལྡན་གྱི་དུས་དང་བཞིའོ། །རྫོགས་ལྡན་ལ་མི་ལོ་༡༧༢༨༠༠༠ས་ཡ་གཅིག་དང་བདུན་འབུམ་ཉི་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་། རྫོགས་ལྡན་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ་ "ཀྲྀ་ཏ་ཡུ་གཾ" ཟེར། གསུམ་ལྡན་ལ་༡༢༩༦༠༠༠ས་ཡ་གཅིག་དང་ཉིས་འབུམ་ཉི་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་། ལེགས་སྦྱར་དུ་འདི་ལ་ "ཏྲེ་ཏཱ་ཡུ་གཾ" ཟེར། གཉིས་ལྡན་ལ་༨༦༤༠༠༠བརྒྱད་འབུམ་དྲུག་ཁྲི་བཞི་སྟོང་། འདི་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ་ "དྭཱ་པ་ར་ཡུ་གཾ" ཟེར། རྩོད་ལྡན་ལ་༤༣༢༠༠༠བཞི་འབུམ་སུམ་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ཡོད་པར་དུས་འཁོར་ལས་གསུངས་པར། མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས་གསུངས། འདི་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ་ "ཀ་ལི་ཡུ་གཾ" ཟེར། དུས་བཞིའི་ཐ་སྙད་དང་ལོ་ཚད་འདི་དག་ནི་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་ནང་པ་མ་ཟད་ཕྱོན་མི་ལོ་སྟོང་ཕྲག་མང་པོའི་གོང་རོལ་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་ཧིནྡུའི་ཆོས་ལུགས་པ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་ཤིང་། ཐ་སྙད་དེ་རང་ནང་པས་ཚུར་བླངས་པར་གོར་མ་ཆག་གོ།

དུས་རུང་གི་སྨན། (འདུལ་བ) སྨན་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། དགེ་སློང་གིས་ཉི་དྲོའི་དུས་སུ་བཟང་རུང་བའི་ཟས། དཔེར་ན། ནས། འབྲུ། ཤིང་ཏོག ཞོ། འོ་མ། དར་བ་སོགས་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། དགེ་སློང་གིས་ཉི་དྲོའི་དུས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་དུ་རུང་ལ། ཕྱི་དྲོར་མི་རུང་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལ་སྨན་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། དེ་དག་གིས་བཀྲེས་པའི་ནད་སེལ་བར་བྱེད་པས་སྨན་ཞེས་བཏགས་སོ། །

དུས་རུང་གི་ཟས། (འདུལ་བ) དགེ་སློང་གིས་ཉི་དྲོའི་དུས་སུ་བཟང་རུང་བའི་ཟས་ལ་ཟེར། དུས་རུང་གི་སྨན་དང་དོན་འདྲ། སྒྲ་བཤད་ནི། དགེ་སློང་གིས་ཉི་དྲོའི་དུས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་དུ་རུང་ལ། ཕྱི་དྲོར་མི་རུང་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

དུས་ལ་བབ་པ། (འདུལ་བ) ❶ དུས་ཚོད་ལ་སླེབས་པ། དཔེར་ན་འགྲོ་བའི་དུས་ལ་བབ། ཉལ་བའི་དུས་ལ་བབ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ཤི་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག སྒྲ་བཤད་ནི། མི་ཚེའི་མཐའ་མཇུག་གི་དུས་ཏེ་འཆི་བའི་ལ་སླེབས་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། འདུལ་

བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༥༥ན༩ལས། དུས་ལ་བབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤི་བ་སྟེ། ཐ་མའི་དུས་ལ་བབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

དུས་ལ་བབས་པ། (འདུལ་བ) དུས་ལ་བབ་པ་དང་འདྲ།

དུས་ལས་འདས་པ། (འདུལ་བ) ཤི་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག སྐྲ་བཤད་ནི། དུས་ལ་བབས་ནས་འཆི་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །དེས་དུས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པ། དུས་བྱས་པ། དུས་ལས་འདས་པ། འདས། འདས་པ་རྣམས་ལ་རིགས་འགྲེའོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༧༨བ༩ལས། དུས་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚེ་ཟད་ཅིང་འཆི་བས་ཤི་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །

དུས་ལོག ཆར་ཆུ་དུས་སུ་མི་འབབ་པ་དང་། ནད་དང་མུ་གེ་དང་དམག་འཁྲུག་བྱུང་བ་སོགས་ལ་ཟེར། སྤྱིར་བཏང་དུས་ལོག་ཅེས་པ་དུས་ཚོད་ལ་འགྱུར་བ་སོང་བའི་དོན་ཡིན། མཆིམས་མཛོད་ལས། བཀྱལ་པས་དུས་ལོག་ (ཆར་ཆུ་དུས་སུ་མི་འབབ་པ་སོགས) ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་ཀོ། དེ་ནི་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། ཀོ་ཞེས་པ་ "ནི" དང་དོན་གཅིག་ཡིན། དཔེར་ན་ཁྱོད་ནི་ལ་ཁྱོད་ཀོ། གཟུགས་ནི་ལ་གཟུགས་ཀོ། དེས་ནི་ལ་དེས་ཀོ། འདི་ནི་ལ་འདི་ཀོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་སྐད། དེ་ལྟར། དེ་འདྲ།

དེ་ཁོ་ན་ཉིད། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག སྐྲ་བཤད་ནི། སློབ་དཔོན་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དེ་ཁོ་ན་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཛུབ། དབང་བཞི་པའི་རྟོགས་པ་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཟུང་འཇུག་གི་རྟོགས་པ་ཧཱུྃ་ཡིག་གི་རྣམ་པར་སྤྲོས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་རི་རབ་གླིང་བཞི་མགོ་དཀྱིལ་དཔལ་འཁོར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བསྒྱུར་ནས་འབུལ་བ་ལ་ཟེར། རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པ་ཆེན་པོས། བདེ་ཆེན་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་རྣམ་རོལ་གྱི། །མཆོད་སྤྲིན་ཅིར་ཡང་སྣང་བའི་སྒྱུ་མ་རྣམས། །གདོད་མའི་རང་བཞིན་སྟོང་པར་ངེས་རྟོགས་པའི། །ཟུང་འཇུག་བླ་མེད་མཆོད་པས་མཉེས་གྱུར་ཅིག །ཅེས་སོ། །གཞན་ཡང་། ཀུན་གཟིགས་ལྔ་པ་ཆེན་པོས། དྲི་བྲལ་རང་སེམས་དག་པའི་ས་གཞི་ལ། །རང་བཞིན་གདོད་ནས་སྟོང་པའི་ས་འཛིན་ཆེ། །མེད་ཀྱང་རྫུན་པར་སྣང་བའི་གླིང་བཞི

སོགས། །རྨི་ལམ་ཡུལ་གྱི་རོལ་པ་ཇི་བཞིན་དབྱུལ། །རྗེ་གུང་ཐང་པའི་གསུང་ན་གསལ།

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ། སློབ་དཔོན་ནག་པོ་སྤྱོད་པས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག

དེ་སྒྲ་སོགས། ཉེ་རིང་གི་ཁྱད་པར་སོགས་སྟོན་པའི་ཕྲད་རང་དབང་ཅན་ཞིག་སྟེ། “དེ” དང་འདི་གཉིས། རང་དང་ཉེ་བ་ལ་འདི། ཐག་རིང་བ་ལ་དེ་སྦྱར་བ་དང་། དུས་འདས་མ་འོངས་ལ། དེ་སྦྱར་བ་དཔེར་ན། ན་ནིང་གི་ལོ་དེ་ཞེས་པ་དང་། སང་ཕོད་ཀྱི་ལོ་དེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ད་ལྟ་བ་ལ་འདི་སྦྱར་བ་དཔེར་ན། ད་ལོའི་ལོ་འདི” ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །སུམ་ཅུ་པའི་རྩ་བ་ལས། ཐ་སྙད་དབང་དུ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། །དངོས་པོའི་དབང་དུ་བཞི་རུ་འགྱུར། །དུས་ཀྱི་དབང་དུ་གཉིས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་གསུམ་ནི། ཕྱི་ལམ་ཡིན་པར་ཐད་ཀར་གྱི་ཐ་སྙད་སྟོན་པ་དཔེར་ན། བུད་མེད་མཛེས་མའོ། ། “དེ” གཟུགས་བཟང་ངོ་། ། “དེ” མདོག་ལེགས་སོ། ། “དེ” ཉུ་མ་འཁྲང་ལ་ཧྲུམ་མོ། ། “དེ” སྐད་སྙན་ནོ་ལྟ་བུ། ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་གཞན་སྟོན་པ། “དེ” ལ་ཡི་གེ་བྲིས་ཤིག་ལྟ་བུ་འབྲི་གཞི་དངོས་སུ་མི་གསལ་ཡང་། དེ་སྒྲའི་ཐུལ་དུ་ཤོག་བུ་ལྟ་བུ་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་གཞན་ཞིག་སྦྱོར་རྒྱུ་ཡོད་པ་དོན་གྱིས་སྟོན་པ་ལྟ་བུ། ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྒྲའི་ཐ་སྙད་སྟོན་པ་དཔེར་ན། ཤིང་བཅད་ “དེ” མེ་ལ་འབུད་ལྟ་བུ། དངོས་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བཞི་ནི། བདེན་པའི་དངོས་པོ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། “དེ” རང་ཡིན་ནོ་ལྟ་བུ། གསང་བའི་དངོས་པོ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། “དེ” མ་སྟོན་ཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། བདག་གི་བའི་དངོས་པོ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། ཁོ་བོའི་ཕྲུགས་བམ་ “དེ” ཁྱོགས་ཤིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཕ་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། ཇོ་བ་ “དེ” འདེགས་ནུས་སམ་ལྟ་བུ། དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་གསུམ་ནི། འདས་པ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། ན་ནིང་གི་ལོ་ “དེ” ལྟ་བུ། མ་འོངས་པར་འཇུག་པ་དཔེར་ན། སང་ཉི་མ་ཤར་བའི་དུས་ “དེར” འགྲོའི་ལྟ་བུ། དེ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་ན་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། ལེགས་བཤད་ལྗོན་དབང་ལས། ཐ་སྙད་འདས་མ་ཐག་པ་དང་། །རྣམ་གྲངས་གཞན་ཅན་གཉིས་ལ་འཇུག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་རྗེས་སྦྱོགས་ཀྱི་ལྷག་མ། (འདུལ་བ) རྗེས་སུ་སྦྱོགས་པའི་ལྷག་མ་ལ་གཟིགས།

དེ་ཉིད། ❶ དེ་ཁོ་ཉིད་ཀྱི་བསྡུས་ཚིག དེའི་ངོ་བོ་ཉིད། དེ་ཁོ་ན། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ། ཡང་དག་པ། ཇི་བཞིན། ❷ དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་བསྡུས་ཚིག་སྟེ། ཤེས་བྱ། ཤེས་བྱའི་གནས། རང་བཞིན་དང་། ངོ་བོ། གནས་ཚུལ། སྐོར་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་ཤེས་བྱ་

ཉེར་ལྔ་ལ་དེ་ཉིད་ཉེར་ལྔ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། (གྲངས་ཅན་གྱི་དེ་ཉིད་ཉེར་ལྔ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན)
❸ སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཞིག་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད།

དེ་ཉིད་བཅུ་ཟུང་། ཐུགས་བླ་མེད་ནས་བཤད་པའི་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཞིག་སྟེ། ཤེས་བྱའི་གནས་ཉི་ཤུ་ལ་མཁས་པ་ནི། (འདིའི་དེ་ཉིད་ཅེས་པ་ཤེས་བྱའམ་ཤེས་བྱའི་གནས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། བཅུ་ཟུང་ནི། བཅུ་ཕྲག་གཉིས་ཏེ་ཉི་ཤུའོ) རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ་རྒྱན་གྱི་ལེའུ་ཐ་མ་ལས། ཕྱིར་ཟློག་གཉིས་ཀྱི་ཆོ་ག་དང་། །གསང་དང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་དང་། །ཁ་སྦྱོར་འབྱེད་པའི་ཆོ་ག་དང་། །གཏོར་མ་རྡོ་རྗེའི་བཟླས་པ་དང་། །དྲག་ཤུལ་སྒྲུབ་པའི་ཆོ་ག་དང་། །རབ་ཏུ་གནས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་སྒྲུབ། །གསང་བའི་དེ་ཉིད་བཅུ་ཡིན་ནོ། །དཀྱིལ་འཁོར་ཏིང་འཛིན་ཕྱག་རྒྱ་དང་། །སྟངས་སྟབས་འདུག་སྟངས་བཟླས་བརྗོད་དང་། །སྦྱིན་སྲེག་མཆོད་པ་ལས་སྦྱོར་དང་། །སླར་སྡུད་པ་ཡི་རྣམ་པ་ནི། །ཕྱི་ཡི་དེ་ཉིད་བཅུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། (དང་པོ་ནང་གི་དེ་ཉིད་བཅུ་ནི) (ཕྱིར་ཟློག་གཉིས་ཀྱི་ཆོ་ག་དང་། ཕྱིར་ཟློག་པ་གཉིས་ནི་ཕ་རོལ་གྱི་མཐུ་གཏད་སོགས་ཁྲོ་བོ་བཅུ་ལྟ་བུ་ལ་བསྒོམས་ནས་ཕྱིར་ཟློག་པ་དང་། བྲིས་པའི་སྲུང་འཁོར་འདོགས་པ་སོགས་བྱས་པས་ཕྱིར་ཟློག་པ་ལ་མཁས་པ) གསང་དང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ (གསང་དབང་དང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་སོགས་དབང་བཞི་བསྐུར་བ་ལ་མཁས་པ) དང་། ཁ་སྦྱོར་འབྱེད་པའི་ཆོ་ག་ (མངོན་སྤྱོད་ཀྱི་ལིངྒ་དགྲ་བོའི་རྣམ་ཤེས་དགུག་པ་ཁ་སྦྱོར་དང་། འདས་མ་འདས་ཀྱི་ལྷ་དང་སྲུང་འཁོར་སོགས་ཀྱི་ཤུས་པ་རྫས་ཐུགས་ཏིང་འཛིན་གསུམ་གྱིས་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ནི་དབྱེ་བ་སྟེ་དེ་ལ་མཁས་པའོ) དང་། གཏོར་མ་ (གཏོར་མའི་རྒྱུ་དང་། དབྱིབས་དང་། འབུལ་ཚུལ་སོགས་ལ་མཁས་པའོ) རྡོ་རྗེ་བཟླས་པ་ (བསྙེན་རིམ་གྱི་ཚེ་ལྕེ་དང་མཆུ་མི་འགུལ་བར་ཐུགས་བཟླ་བ་དང་། རྫོགས་རིམ་གྱི་ཚེ་རླུང་ངག་དབྱེར་མེད་ཀྱི་འཇུག་གནས་ལྡང་གསུམ་སོགས་ལ་མཁས་པའོ) དང་། དྲག་ཤུལ་སྒྲུབ་པའི་ཆོ་ག་ (དབང་ཐོབ་ཅིང་དམ་ཚིག་དང་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པས་སྒྲུབ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་ཟླ་བ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་སོགས་པར་བསྒྲུབས་ཀྱང་མ་གྲུབ་ན་ལྷ་ལ་དྲག་པོའི་སྦྱོར་བས་ཕུར་བུས་འདེབས་པ་ལ་མཁས་པ) དང་། རབ་ཏུ་གནས་ (དཀྱིལ་འཁོར་བཞེངས་ནས་ལྷ་བཅུག་སྟེ་དབང་བསྐུར་བ་སོགས་ལ་མཁས་པའོ) དང་དཀྱིལ་འཁོར་ (མདུན་བསྐྱེད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྒྲུབས་པ་དང་། དེ་ལ་མཆོད་ཅིང་བསྟོད་པ་དང་དེར་ཞུགས་ནས་དབང་ལེན་པ་ལ་མཁས་པའོ) སྒྲུབ། །གསང་བའི་ (ནང་གི) དེ་ཉིད་བཅུ་ཡིན་ནོ། ། (ཕྱིའི་དེ་ཉིད་བཅུ་ནི) དཀྱིལ་འཁོར་ (གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རོ། །གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་ཟབ་གསལ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །གཟུགས་ཅན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་དེ་ཉིད་གྲུ་བཞི་སྒོ་བཞི་སོགས་སུ་ཤར་ནས་བསྒོམ་པ་ལ་མཁས་པའོ) ཏིང་འཛིན་ (ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ཏེ་དང་པོ་སྦྱོར་བ་སོགས་ལྷ་བསྒོམ་པ་ལ་མཁས་པའོ) ཕྱག་རྒྱ་ (ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་རྒྱས་

འདེབས་པ་ལ་མཁས་པའོ) དང་། །སྟངས་སྟབས་ (ས་གར་དང་མཆོད་གར་སོགས་ཀྱི་གར་སྟབས་ལ་མཁས་པའོ) འདུག་སྟངས་ (རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་། སེམས་དཔའི་སྐྱིལ་ཀྲུང་། པདྨའི་སྐྱིལ་ཀྲུང་། བཟང་པོའི་འདུག་སྟངས་སོགས་ལ་མཁས་པའོ) བཟླས་བརྗོད་ (ཁྲོ་བོ་དང་། ཁྲོས་པ་དང་། གོང་བུ་དང་། ཁྱོགས་ཀྱི་དང་། དམ་ཚིག་གི་བཟླས་པ་སོགས་འབུལ་བ་ལ་མཁས་པའོ) དང་། །སྦྱིན་སྲེག་ (ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་བཞི་དང་ཕྱི་ནང་གི་སྦྱིན་སྲེག་ལ་མཁས་པའོ) མཆོད་པ་ (ཕྱི་ནང་གསང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་པ་སོགས་ལ་མཁས་པའོ) ལས་སྦྱོར་ (ཞི་རྒྱས་སོགས་ཀྱི་ལས་རབ་འབྱམས་སྒྲུབ་པ་ལ་མཁས་པའོ) དང་། །སླར་སྡུད་པ་ཡི་རྣམ་པ་ནི། །(མཆོད་བསྟོད་སོགས་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་གཤེགས་སུ་གསོལ་བ་སྟེ། བསྡུ་ཚོག་ལ་མཁས་པ་སྟེ) ཕྱི་ཡི་དེ་ཉིད་བཅུ་ཡིན་ནོ། །རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དང་། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། དངུལ་ཆུ་རྡོ་རྗེ་བཅས་ཀྱི་གསུང་ལ་གཞིར་བྱས་ཏེ་བཀོད།

དེ་ཉིད་ཉེར་ལྔ། ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔ། གྲངས་ཅན་པའི་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔ་ལ་གཟིགས།

དེ་ཉིད་ཞེ་དགུ། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཚིངས་དེ་ཉིད་ (དེ་ཉིད་ཅེས་པ་འདིར་གནས་ཚུལ་དང་སྐོར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན) ཞེ་དགུ་ནི། ༡ གང་དུ་བསྒོམ་པ་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད། ༢ རང་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེ་ཞེས་སོགས་བཅོ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་དེ་ཉིད། ༣ རང་ཉིད་ཞེ་སྡང་རྡོ་རྗེ་ཞེས་སོགས་བསྲུང་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༤ གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཅེས་སོགས་བསྲུང་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༥ འོག་གི་གནོད་མཛེས་ལ་བལྟས་པས་ཞེས་སོགས་ཕུར་བཏབ་ཀྱི་དེ་ཉིད། ༦ ཏྲཱི་ཧཱུྃ་ཛཿཞེས་སོགས་ར་གུར་གྱི་དེ་ཉིད། ༧ དངོས་པོ་མེད་པས་སྒོམ་པ་མེད་ཅེས་སོགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༨ སྟོང་པའི་ངང་ལས་སྐད་ཅིག་གིས་ཞེས་སོགས་རྡོ་རྗེའི་ས་ཆ་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༩ ཧཱུྃ་དཀར་པོ་ཞེས་སོགས་ལྷག་མོས་ཀྱི་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ༡༠ གདན་དེ་རྣམས་ཀྱི་དབུས་སུ་ཞེས་སོགས་ལྷག་མོས་ཀྱི་ལྷའི་འཁོར་ལོ་སྒོམ་པའི་དེ་ཉིད། ༡༡ རང་གི་ཐུགས་ཀའི་ཧཱུྃ་སྔོན་པོའི་འོད་ཟེར་ལྕགས་ཀྱུའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་རྣམ་སྣང་ནས་ཞེས་སོགས་ལྷག་མོས་ལུས་ལ་བསྡུ་བའི་དེ་ཉིད། (གོང་གི་དེ་ཉིད་བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་རྣམས་ལ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྔོན་འགྲོའི་དེ་ཉིད་བཅུ་གཅིག་ཟེར། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ཐོར་བུ་༦༣ན༣ན་གསལ་ལོ) ༡༢ གདན་དབུས་མའི་སྟེང་དུ་ཧཱུྃ་ལས་ཞེས་སོགས་ཉི་མ་སོགས་ལ་དམིགས་ཏེ་ལྡང་བའི་དེ་ཉིད། ༡༣ དེ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་ལས་ཞེས་སོགས་ཟླ་བ་ལས་བྱང་ཆུབ་པའི་དེ་ཉིད། ༡༤ དེ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་སྣོད་བཅུད་ཅེས་སོགས་ཡེ་ཤེས་ཅམ་ལ་སྒོམས་པར་ཞུགས་པའི་དེ་ཉིད། ༡༥ ཟླ་བའི་སྟེང་དུ་ཆུ་ལས་ཞེས་སོགས་ས་བོན་ལས་བྱང་ཆུབ་པའི་དེ་ཉིད། ༡༦ དེ་ལས་འོད་འཕྲོས་རིགས་ལྔ་ཞེས་སོགས་ཕྱག་མཚན་

ལས་བྱང་ཆུབ་པའི་དོན་ཉིད། ༡༧ རྡོ་རྗེ་ཡི་གེ་དང་ཞེས་སོགས་སྐུ་རྫོགས་པ་ལས་བྱང་
ཆུབ་པའི་དོན་ཉིད། ༡༨ རང་བཞིན་གྱི་གནས་ནས་ཞེས་སོགས་དང་པོའི་མགོན་པོ་
སྤྲུལ་སྐུར་བསྒྱུར་བའི་དོན་ཉིད། ༡༩ ལུས་ཀྱི་མདུན་རྒྱབ་ཅེས་སོགས་ལུས་གཞལ་ཡས་
ཁང་དུ་བསྒྱུར་བའི་དོན་ཉིད། ༢༠ སྤྱི་གཙུག་ནས་སྐྲ་མཚམས་ཞེས་སོགས་ཕུང་པོ་ལྷ་
རིགས་ལྔར་སྒོམ་པའི་དོན་ཉིད། ༢༡ ལྟེ་བར་ཞེས་སོགས་ཁམས་བཞི་ཡུམ་བཞིར་སྒོམ་
པའི་དོན་ཉིད། ༢༢ མིག་གཉིས་སུ་ཞེས་སོགས་མིག་སོགས་ས་སྙིང་སོགས་སུ་སྒོམ་པའི་
དོན་ཉིད། ༢༣ མིག་གི་སྒོར་ཞེས་སོགས་ཡུལ་ལྔ་རྡོ་རྗེ་མ་ལྔར་སྒོམ་པའི་དོན་ཉིད། ༢༤
ལག་པ་གཡས་ལ་ཞེས་སོགས་ཡན་ལག་ཁྲོ་བོར་སྒོམ་པའི་དོན་ཉིད། ༢༥ རང་གི་སྤྱི་
བོར་ཨོཾ་ལས་ཞེས་སོགས་སྐུ་བྱིན་གྱིས་རློབ་པའི་དོན་ཉིད། ༢༦ མགྲིན་པར་ཨཱཿ ལས་
ཞེས་སོགས་གསུང་བྱིན་གྱིས་རློབ་པའི་དོན་ཉིད། ༢༧ སྙིང་གར་ཧཱུྃ་ལས་ཞེས་སོགས་
ཐུགས་བྱིན་གྱིས་རློབ་པའི་དོན་ཉིད། ༢༨ རང་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་སོགས་
སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཐུན་མོང་དུ་བྱིན་གྱིས་རློབ་པའི་དོན་ཉིད། ༢༩ རང་དམ་ཚིག་སེམས་
དཔའ་རྡོ་རྗེ་འཆང་སྟོན་པོའི་ཞེས་སོགས་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ལ་དམིགས་པའི་དོན་
ཉིད། ༣༠ དེའི་ཐུགས་ཀར་རྡོ་རྗེ་སྟོན་པོ་ཞེས་སོགས་ཉིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་ལ་
དམིགས་པའི་དོན་ཉིད། ༣༡ རང་གི་ཐུགས་ཀ་ནས་རང་རིགས་ཀྱི་རིག་མ་ཞེས་སོགས་
རིག་མ་འདུ་བྱ་བའི་དོན་ཉིད། ༣༢ རང་ཉིད་རིན་འབྱུང་དུ་གྱུར་ཞེས་སོགས་མཆོད་
པའི་དོན་ཉིད། (འདི་ཡན་དོན་ཉིད་སོ་གཉིས་དང་པོ་སྦྱོར་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ན) ༣༣ མི་
བསྐྱོད་པ་རང་གི་ཐུགས་ཀར་དྲངས་ཞེས་སོགས་གཤེགས་པ་དབྱུང་བའི་དོན་ཉིད།
༣༤ སྤྱན་མ་རང་གི་ཐུགས་ཀར་དྲངས་ཞེས་སོགས་གཤེགས་མ་དབྱུང་བའི་དོན་ཉིད།
༣༥ གཟུགས་རྡོ་རྗེ་མ་ཞེས་སོགས་སེམས་མ་དབྱུང་བའི་དོན་ཉིད། ༣༦ བྱམས་པ་ཞེས་
སོགས་སེམས་དཔའ་དབྱུང་བའི་དོན་ཉིད། ༣༧ གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཅེས་སོགས་ཁྲོ་བོ་
དབྱུང་བའི་དོན་ཉིད། (འདི་ཡན་གྱི་དོན་ཉིད་ལྷ་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་
ནོ) ༣༨ སྙིང་སྒོར་ཕྱག་མཚན་ཕྲ་མོ་སྒོམ་པའི་དོན་ཉིད། ༣༩ འོག་སྒོར་ཐིག་ལེ་ཕྲ་མོ་
སྒོམ་པའི་དོན་ཉིད། ༤༠ ནང་ཡིད་ཀྱི་བཟླས་པའི་དོན་ཉིད། ༤༡ བཛྲ་དྲུག་སོགས་ཕྱིའི་
བཟླས་པའི་དོན་ཉིད། ༤༢ ཡབ་ཡུམ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཞེས་སོགས་
གཙོ་བོ་འོད་གསལ་དུ་ཞུགས་པའི་དོན་ཉིད། ༤༣ དེ་ནས་ཚད་མེད་པ་བཞིའི་ཞེས་
སོགས་ཞུ་བ་གླུས་བསྐུལ་བའི་དོན་ཉིད། ༤༤ མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེ་ཞེས་སོགས་མཆོད་བསྟོད་
ཀྱི་དོན་ཉིད། ༤༥ རང་གི་ཐུགས་ཀའི་ཧཱུྃ་སྟོན་པོ་ཞེས་སོགས་དཀྱིལ་འཁོར་ཉེ་བར་
བསྡུ་བའི་དོན་ཉིད། ༤༦ ཁ་ཟས་ཀྱི་དོན་ཉིད། ༤༧ ལུས་བརྟས་པའི་དོན་ཉིད། ༤༨ དངོས་
གྲུབ་ཆུང་ངུ་བསྒྲུབ་པའི་དོན་ཉིད། ༤༩ དངོས་གྲུབ་འབྲིང་བསྒྲུབ་པའི་དོན་ཉིད་དེ་ཞེ་
དགུ་འོ། །(འདི་ཡན་གྱི་དོན་ཉིད་བཅུ་གཉིས་ནི་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་
ནོ)གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་རྗེ་ཡི་གསུང་བཞིན་ཟིན་བྲིས་བློ་གསལ་བྱུང་

བའི་རེ་སྐོང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད། དེ་ཉིད་ཞེ་དགུའི་རྣམ་གཞག་འདི་
རྫེའི་གསུང་ཐྲིམ་ལས་དེ་ལྟར་འབྱུང་ཡང་གསུང་དངོས་ལས་ནི་མི་འབྱུང་
ཞེས་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ཐོར་བུ་ཡོངས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
སངས་རྒྱས་དཔལ་བའི་དྲིས་ལན་ལས་གསུངས་སོ། །དེ་ཉིད་ཞེ་དགུ་པོ་འདི་
རྣམས་རྒྱུད་གང་ལས་བཤད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ཐོར་
བུ་ཡོངས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སངས་རྒྱས་དཔལ་བའི་དྲིས་ལན་༨༧ན་
༤ལས། དེའི་ཕྱིར་ཐོག་མར་ལུགས་འདི་ལ་ངེས་པར་ཤེས་དགོས་པའི་དོན་འདི་
བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་དེ་ཉིད་ཞེ་དགུའི་ཚིངས་འདི་གང་ལས་གསུངས་པའི་
རྒྱུད་ནི་བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་རྒྱུད་
དེ་ཉིད་ལས། རྣལ་འབྱོར་རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར་དང་། །ཤིན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་རྣལ་
འབྱོར་ཆེ། །རྣལ་འབྱོར་དབྱེ་བ་བཅོ་ལྔ་དང་། །བཅུ་བདུན་རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར་
སོགས། །དང་པོ་སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པར་བྱ། །དེ་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་པོ་མཆོག།
རྣལ་འབྱོར་མཆོག་ལ་དབྱེ་བ་ལྔ། །དེ་ལས་ཀྱང་ནི་ལས་རྒྱལ་མཆོག །རྣལ་འབྱོར་
དབྱེ་བ་བཅུ་གཉིས་སོ། །དེ་ཉིད་དབྱེ་བ་བཞི་བཅུ་དགུ །བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་བསྡུས་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །དེའི་དོན་ནི་དང་པོ་སྦྱོར་བ་ལ་རྣལ་འབྱོར་
བཞིར་བྱས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་དེ་ཉིད་བཅོ་ལྔ། རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར་དང་སོགས་
ཁོང་ནས་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་སྟེ་གསུམ་ལ་དེ་ཉིད་བཅུ་བདུན། དཀྱིལ་འཁོར་
རྒྱལ་མཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར་ལ་དེ་ཉིད་ལྔ། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར་ལ་དེ་
ཉིད་བཅུ་གཉིས་ཏེ་རྣལ་འབྱོར་དྲུག་ལ་དེ་ཉིད་ཞེ་དགུར་ཕྱེ་བའོ། །ཞེས་སོགས་
གསུངས་སོ།། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ཐོར་བུ་ཡོངས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
སངས་རྒྱས་དཔལ་བའི་དྲིས་ལན་༨༠བ༨ལས། དེ་ལ་རེ་ཞིག་དང་པོར་ཁྱེད་ཀྱིས།
དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་མི་བསྐྱོད་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་ཚིངས་དེ་ཉིད་ཞེ་དགུར་
མཛད་པ་ལ། སྒྲུབ་ཐབས་ན་དེ་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་དངོས་སུ་སྨོས་པ་ཞེ་དགུ་ལས་
ལྷག་འདུག་པའི་ནང་ནས་གང་མ་དག་པ་ཡིན་ཞེས་དཔྱོད་པ་ན། ཁ་ཅིག་གནས་
ཀྱི་དེ་ཉིད་མ་ཐེ་བར་སྨྲ་བ་དང་། ཁ་ཅིག་རིག་མ་འདུ་བྱས་རྗེས་ཆགས་བྱས་པའི་
མཇུག་མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་དོ་ཞེས་པ་མ་དག་པར་སྨྲ་བར་འདུག་ན་འདི་ལ་ཇི་
ལྟར་བསམ་པར་བྱ་ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་ནི། དེ་ཉིད་ཞེ་དགུའི་རྣམ་གཞག་ནི་རྗེའི་
གསུང་རབ་ཏུ་མི་གསལ་ཞིང་ (འདིའི་དོན་ནི་གསུང་དངོས་ལས་མི་འབྱུང་ཞེས་པའི་
དོན་གྱི་གསུང་ཟིན་ཐྲིམ་ལས་འབྱུང་བ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ) རྟོགས་དཀའ་བ་
དང་གལ་ཆེ་བར་ཡོད་པས་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་ཕྱེ་བའི་སྒོ་ནས་བཤད་པར་བྱའོ།
།དེ་ཡང་སྒྲུབ་ཐབས་ན་དེ་ཉིད་དོ་ཞེས་དངོས་སུ་སྨོས་པ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་
དེ་ཉིད་མ་བགྲང་བའམ། ཆོས་པའི་དེ་ཉིད་ཅེས་པ་མ་དག་པར་སྨྲ་བའི་སྒོ་ནས

ལན་འདེབས་པ་གཉིས་ཀའང་བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྣོང་བས་སྐབ་ཐབས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཙམ་ཡང་མ་བསླུགས་པར་ཚོད་འཛོག་གི་མྱུན་སྤྲུལ་ཐུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲ་བ་སྟེ། སྐབ་ཐབས་ན་དེ་ཉིད་དོ་ཞེས་དངོས་སུ་སྨོས་པ་ང་གཅིག་ཡོད་པ་ལ་ལྟ་བཅུ་ལས་མེད་པར་བཟུང་ནས་ཞེ་དཀྱུའི་གྲངས་ལས་གཅིག་ལྷག་པ་དེ་ཇི་ལྟར་ཞེས་སྨྲ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་མི་བགྲང་བར་སྨྲ་བ་དག་ལའང་དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ད་དུང་དེ་ཉིད་གཅིག་ལྷག་པོར་ཡོད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་དགོས་ལ། མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་ཅེས་པ་མ་དག་པར་སྨྲ་བ་དག་གིས་ཀྱང་ད་དུང་དེ་ཉིད་ལྷག་པོ་གཅིག་ཡོད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྨྲ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་དོགས་གཅོད་རྒྱས་པར་གསུངས་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས་པར་ཞུ།

དེ་ཉིད་བཞི། བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་བསྙེན་པའི་དེ་ཉིད་བཞི་ནི། བདག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། ལྷའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། བཟླས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། བསམ་གཏན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་བཞི།

དེ་ཉིད་གསུམ། དེ་ཉིད་དམ་བསམ་གཏན་གསུམ་ནི། བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་དེ་ཉིད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། མེར་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད། སྒྲ་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད། སྒྲ་མཐས་ཐར་པ་སྟེར་བའི་བསམ་གཏན་གསུམ།

དེ་སྙེད། ཇི་ཙམ་ཡོད་པ་དེའི་གྲངས་དང་མཉམ་པ་ཞེས་པའི་དོན། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། མང་ཉུང་དེ་ཙམ་དུ་ངེས་གཟུང་བའི་ཚིག་ཅིག ཅེས་གསལ།

དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་སྡེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བདུན་པ་དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་སྡེ་ནི། མཆིམས་མཛོད་ལས། སྔོན་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོར་བ་དང་ལྡན་པར་གསུངས་པ་དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་སྡེ་དང་། ཞེས་གསུངས།

དེ་ལྟར་བྱུང་བ། <ཨི་ཏི་ཧཱ་ས> གཏམ་རྒྱུད། ལོ་རྒྱུས། དངོས་ཡོད་ཇི་བྱུང་བདེན་པར་བཀོད་པ་སྟེ། འཁྲུག་བཤད་མེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཞེས་པའི་དོན་རེད། ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨི་ཏི་ཧཱ་ས'Itihasa इतिहासः ཞེས་པ་ཐད་འགྱུར་བྱེད་ན་དེ་ལྟ་བུར་བྱུང་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། དབྱིན་སྐད་དུ'" Thus occurred" ཞེས་བྱ།

དེ་སྟེ། (འདུལ་བ) གལ་ཏེ། ཅི་སྟེ། འོན་ཏེ། ལུང་ཕྲུ་བ་ {པ་པ} ༡༨༡བ༥ལས། མལ་སྟན་གྱི་བྱ་བ་གང་ཞེ་ན། དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་མལ་སྟན་དུས་དུས་སུ་བརྟག་པར་བྱ། བཀྲམ་པར་བྱ། སྤྲུག་པར་བྱ། བགྲང་བར་བྱ། ཐུ་བར་བྱ། དེ་སྟེ་ དྲི་མ་ཅན་དུ་གྱུར་ན་བཀྲུ་བར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་དང་ཉེ་བ་ལྟ། ཉེ་བའི་མཚམས་མེད་ལྟ་ལ་གཟིགས།

དེ་དེ། ❶ དེ་དང་དེའི་བསྡུས་ཚིག་སྟེ། ངེས་བཟུང་གི་སྒྲ་ཞིག དཔེར་ན་མི་དེ་དང་དེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ དེ་ནི་དེའོ། །མེ་ནི་མེའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཞེས་མཁས་པ་འགའ་གསུང་།

དེ་དེ་བཞིན་ནོ། ཡོངས་སུ་མགུ་བའི་ཚིག་སྟེ། དེ་དེ་ག་རང་རེད་ཅེས་པའི་དོན། བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་གནད་ཀྱི་སྙེ་འོད་ལ་གཞི་བྱས།

དེ་དེ་བཞིན་ནོ་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། དེ་དེ་ག་རང་རེད། ཅེས་ལན་གཉིས་སུ་ཟླས་པའི་ཚིག ཀུས་པར་མཛད་པའི་སྐད་དུ་ལན་གཉིས་སུ་བཟླས་སོ། །ལུང་གཞིའི་འགྲེལ་པར་གཞི་བྱས།

དེ་དྲང་བའི་ཚུལ་གྱིས། བྱ་བའི་བྱེ་བྲག་དེ་ལྟ་བུས་སོ་ཞེས་པའི་དོན།

དེ་མ་ཁད། དེ་མ་ཐག་གམ། གློ་བུར་གྱི་དོན་ཡིན། རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ལས། མནལ་ལམ་དུ། བུད་མེད་ཆེན་མོ་ཞིག་གིས་ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་འཁྱུད་འདུག ཅི་བྱེད་བྱས་པས་མེའི་གནོད་པ་བསྲུང་བ་ཡིན་ཟེར་བ་ཞིག རྨིས་འདུག དེའི་ཕྱི་དེ་ནུབ། ཀོང་བུ་ཆེན་མོའི་མར་ཐལ་ཆེ་བ་རྫོགས། མར་གསར་པ་མ་བླུགས་པའི་མཚམས་ཤིག་ཏུ། ཀོང་བུའི་ནང་གི་རས་རྗོག་རྗོག་རྣམས་དང་མར་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མེ་འབར་ནས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་མེའི་ཕུང་པོར་གྱུར་ཏེ། སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་འཇིགས་སྐྲག་ཏུ་གྱུར་པ་ལ། རྗེའི་ཞལ་སྔ་ནས་དེ་མ་ཁད་གཟིམ་ཁང་དུ་བྱོན་སོང་ནས་ཐུགས་དམ་ལ་བཞུགས་པས། རླུང་གཅིག་ཀྱང་མེད་ཅིང་ཐབས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྐྱོག་ཤིན་ཏུ་སླ་བར་བྱུང་ནས་དེ་མ་ཁད་ཞི་ཞིང་གནོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས།

དེ་མ་ཐག་རྐྱེན། (རྣམ་འགྲེལ) རང་གི་ངོ་བོ་སྐྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆར་སྐྱེད་བྱེད་ལ། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཟེར། ཞིབ་པར་རྐྱེན་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལས། དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་ནི། ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པའི་རང་གི་སྔ་ལོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་གང་། རང་ཉིད་སྐྱོང་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དབང་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་པོ་ཡིན་ན་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅེས་སྨྲ་དགོས་པར་སེམས་སོ། །སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་ངེས་པ་མེད་དེ། མིག་ཤེས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་མིག་ཤེས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་ཁས་བླང་དགོས་པས་སོ། །རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གོམས་པ་ཆེ་བས་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ན་མིག་གི་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྣང་བ་གཞན་མི་འཆར་བ་ནི། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་དེ་ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་དྲགས་པས་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་ནུས་པ་ཉམས

པས་དེ་དག་རེ་ཞིག་མ་སྐྱེས་པས་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པའི་སྣང་བ་གཞན་མ་ཤར་བ་ཡིན་གྱི་སྣང་བ་དེ་དག་བསྐྱེད་རིམ་གྱིས་བཀག་པ་མིན་ཏེ། རིག་པའི་རྒྱལ་པོས། རྣམ་ཤེས་དོན་གཞན་ཆགས་པ་ཡིས། །ནུས་མེད་དོན་གཞན་མི་འཛིན་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་གི་རྐྱེན་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པར་བསྟན་འདུག་སྙམ་མོ། །ཞིབ་པར་རྐྱེན་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དེ་ཙ་ན། དེ་ལྟ་ན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། སྔེའུ་ཟུར་པའི་ཞལ་ནས། ད་ལྟ་ནང་ན་ཉོན་མོངས་པ་དང་འཐབ་པ་འདི་ཁོ་ན་གལ་ཆེ་སྟེ། ཉོན་མོངས་དང་མ་འཐབས་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་མི་འོང་། དེ་ཙ་ན་ཉོན་མོངས་མགོ་གནོན་པ་དང་རྩད་ནས་སྤོང་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་མི་འོང་བས་འཁོར་བར་གཏན་དུ་འཁྱམ་དགོས་གསུང་བ་ལྟར་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ཙུག་སོང་ན་མོད་ལ་ལྡོག དེ་ལྟར་བྱས་ན་དེ་མ་ཐག་ལྡོག་ཅེས་པའི་དོན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། པོ་ཏོ་བས་གསན་པས། དེ་ཙུག་སོང་ན་མོད་ལ་ལྡོག་གསུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ཙུག་ལགས། དེ་ལྟར་རེད། ཅེས་པའི་ཡུལ་སྐད་ཡིན་པར་བཤད།

དེ་ཚེ། ❶ དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་ཚིག་ཅིག ཚེ་སྐབས། ❷ རྒྱུ་མཚན། རྗེའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལས། དེ་ཚེ་བློ་དང་ལྡན་པ་ཡིས། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ལམ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དེ་ཚེ་སྟེ་རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

དེ་ཝ་ཤརྨ། (ལེགས་སྦྱར) ❶ རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ལྷའི་དགེ་སྦྱོང་ངམ་དགེ་བའི་ལྷའོ། །❷ དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལ་རྒྱ་འགྲེལ་གྲགས་ཆེ་བ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ནང་གསེས་ཏེ། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ལྷའི་དགེ་སྦྱོང་ངམ་དགེ་བ་ལྷས་མཛད། འདི་བོད་དུ་མ་འགྱུར། རྩ་ཤེའི་རྒྱ་འགྲེལ་གྲགས་ཆེ་བ་བརྒྱད་ལ་གཟིགས།

དེ་ཝི་ཀོ་ཊ། (ལེགས་སྦྱར) ལྷ་མོའི་རྫོང་སྟེ་ཤར་ཕྱོགས་ཝེ་རེནྡྲའི་ས་ཕྱོགས་གྲོ་མའི་ལྗོ་ཐད་ན་གྲོང་ཁྱེར་པཎྜ་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱང་གྲགས་བཞི་འདས་པ་ན་ཇོའི་ཆོས་འབྱུང་མིག་འདྲ་བས་མཚན་པ་དང་དེ་ཝིའི་ཀོ་ཊ་ལྷ་ཁང་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར་ཞེས་འབྱུང་།

དེ་བཞིན་ཉིད། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག སྒྲ་བཤད་ནི། གནས་སྐབས་཈ུན་ཏུ་བདག་གཉིས་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་དེ་བཞིན་དུ་གནས་ཀྱི་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཆུབ་པ། བསྐྱེད་རིམ་པའི་འཆི་བ་ཆོས་སྐུའི་ལམ་འཁྱེར། འཆི་བ་ཆོས་སྐུའི་ལམ་འཁྱེར། ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་སྡུད་པའི་དེ་ཉིད། དོན་དམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་དོན་འདྲ། རྗེའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་ཀློ་གསལ་བྱུང་བའི་རེ་སྐོང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། <ཏ་ཐཱ་ག་ཏ> ❶ (དགེ་ལུགས) སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག སྒྲ་བཤད་ནི། ཐུབ་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་བྱོན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཞི་བར་གཤེགས་པས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྟེ་དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའོ། །ཡང་ན་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྲིད་པར་བྱོན་པ་དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་ཞི་བར་གཤེགས་པས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའོ། །ཞེས་མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་༡༥༥བ༨ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་མཁྱེན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། གནས་ལུགས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་མི་བསླུ་བའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །འདིའི་གཤེགས་པ་ཞེས་པ་ཡུལ་རྟོགས་པ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ནི། ཡུལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་བློ་གཤེགས་པའམ་སོང་བ་སྟེ་མཁྱེན་པས་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་སྨྲན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་དང་། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་སོགས་ཀྱི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། རྡོ་རྗེ་གཅོད་པའི་འགྲེལ་པ་ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་བཟང་དོན་གསལ་བའི་ཉི་མ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་ཤིང་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་སྟེ། ཐུགས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཤེགས་པའམ་མཁྱེན་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ས་པཎ་གྱི་སྡོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བཤད་པ་ནི། །དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་འཆད་པ་དང་། །དགྲ་བཅོམ་སྒྲ་དོན་མཆོད་འོས་དང་། །རྒྱལ་པོའི་བཤད་པ་གསལ་བ་དང་། །བཟོད་པའི་བཤད་པ་མི་འབྱེད་དང་། །ཕུང་པོ་ཕྲག་པར་འཆད་པ་དང་། །ཁམས་ལ་དབྱིངས་སུ་འཆད་པ་དང་། །བཅོམ་པ་སྐལ་བར་འཆད་པ་དང་། །སྐྱུང་དཀའ་ཐུབ་དཀར་འཆད་པ་དང་། །བག་ཆགས་གནས་སུ་འཆད་པ་དང་། །ཀླུ་ཀྱུ་ཡོད་པར་བཤད་པ་སོགས། །བོད་ལ་ཅུང་ཟད་མི་བདེ་ཡང་། །ལེགས་པར་སྦྱར་བའི་སྒྲ་དག་ལ། །ཤིན་ཏུ་འཐད་ཕྱིར་མཁས་པས་བླང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས་ན་གཤེགས་པའི་གོ་དོན་གཞན་ཡང་བཤད་ཡོད། ❷ (བཀའ་བརྒྱུད) ཆོས་སྐུ་དེ་བཞིན་དུ་གཤེགས་ཤིང་། གཟུགས་སྐུ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་སླར་ཡང་གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའོ། །

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད། སྒྲ་བཤད་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་སྟེ་རྒྱུ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། འདིའི་རྒྱུ་ཞེས་པ་སྐྱེད་བྱེད་ལ་མི་གོ་བར་སྐབས་རེར་སྟོང་ཉིད་རྒྱུའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ལྟར་གོ་བར་བྱའོ། །

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དྲིལ་བུ། ཚུ་སྲིན་གྱི་ཁའི་སྣུ་ཉིག་ཕྲེང་བ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ། འཁོར་ལོ། རིན་པོ་ཆེ། པདྨ། རལ་གྲིའི་ཕྲེང་བས་བསྐོར་བའི་དྲིལ་བུ་རྡོ་རྗེ་མོ་ལྟ་བ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དྲིལ་བུ་ཟེར། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཚུ་སྲིན་གྱི་ཁའི་སྣུ་ཉིག་ཕྲེང་བ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ། འཁོར་ལོ་གཅིག་པུས་བསྐོར་བ་ལ་རྣམ་སྣང་གི་དྲིལ་བུ། རིན་པོ་ཆེས་བསྐོར་བ་ལ་རིན་འབྱུང་གི་དྲིལ་བུ། པདྨས་བསྐོར་བ་ལ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་དྲིལ་བུ། རལ་གྲིས་བསྐོར་བ་ལ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་དྲིལ་བུ་ཟེར། འཁོར་ལོ་ལ་སོགས་པ་ལྔའི་མཚན་མ་རེ་རེ་ཁོ་ནའམ། བཞི་ག་དང་ལྡན་པའི་དྲིལ་བུ་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དྲིལ་བུ་ཡིན་ནོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྡོ་རྗེ་མོ་ཤ་སྟག་ཡིན་པར་པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་སོགས་གསུང་ངོ་། །

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྡོར་རྗེ། རྡོ་རྗེ་སེར་པོ་རྩེ་ལྔ་པ་ལ་ཟེར། རྗེའི་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་བརྙེས་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ལ་སློབ་ཚུལ་ལས་གསུངས།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས། བྱ་རྒྱུད་རིགས་དྲུག་གི་ནང་གསེས། མཚན་གཞི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཐུབ་པ་དམ་ཚིག་གསུམ་བཀོད་ལྟ་བུ།

དེ་ཡོ། དེ་ཐམས་ཅད། དེ་ཀུན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། རང་ཅག་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་གྱི་བདེ་བ་གང་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་དྲན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ཡིན། དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ཡིན། དེ་ཡོ་སྡུག་བསྔལ་ཡིན། ཅེས་ཀྱང་བྱར་མེད་སྙམ་དུ་སྐྱུག་ཉིང་ཉིང་བ་དགོས་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

དེ་རུ་ཀ། དེ་རུ་རང་། དེ་རུ་ཀ་འགྲོ་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དེ་ལ། (བརྡ་སྤྲོད) དཀར་བའམ། མགོ་འདྲེན་པའི་ཕྲད་ཅིག་ཡིན་པར་བཤད། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ ཏི ༡༡༣བ༧ལས། དེ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡུལ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་སོ། །དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནི་གཞན་ལས་དཀར་བའམ། མགོ་དྲང་བར་ལྟའོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ལ་ཐོས། དེ་ལས་ཐོས་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག དེ་ལ་ཐོས་ཞེས་པ་དང་དེ་ལས་ཐོས་ཞེས་པ་གཉིས་རྣམ་དབྱེའི་ཁྱད་པར་ཙམ་ལས་དོན་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དེ། དཔེར་

ན་བླ་མ་ལ་སློབ་སྟོན་ཞུས་ཞེས་པ་དང་། བླ་མ་ལས་སློབ་དཔོན་ཞུས་ཞེས་པ་གཉིས་འདྲ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་དེ་ལ་ཞེས་པ་ནི་རྣམ་དབྱེ་བདུན་པ་རྟེན་གནས་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ཞེས་པ་ནི་ལྔ་པ་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་སྒྲའོ། །རྗེའི་ཀྱེ་རྡོར་གྱི་ཟིན་བྲིས་ལ་གཞི་བྱས།

དྭེ་ཥ་ར་ཏི། (ལེགས་སྦྱར) ཞེ་སྡང་དགའ་མ་སྐྱེ། མཱ་མ་ཀིའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཞེ་སྡང་ནི་རང་གི་ཡབ་མི་བསྐྱོད་པའོ། །དེ་ལ་དགའ་བས་ན་ཞེ་སྡང་དགའ་མ་སྐྱེ། དྲང་དོན་ནོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཞེ་སྡང་རྣམ་པར་དག་པ་འོད་གསལ་ལ་དགའ་བ་ནི་ཞེ་སྡང་དགའ་མ་སྐྱེ། ངེས་དོན་ནོ། །རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྒྲུགས་ན་གསལ།

དེད་དཔོན། ❶ གང་གིས་མི་རྣམས་ཡུལ་གཞན་ནས་གཞན་དུ་འཁྲིད་པར་བྱེད་པ་པོ། ❷ མགོན་སྐྱབས། སངས་རྒྱས།

དེབ་དཀར། ❷ བཀའ་འགྱུར་དཀར་ཆག ཀློང་རྡོལ་བླ་མ་གསུང་། ❷ ཨ་མདོ་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ།

དེབ་ཐེར། རྒྱལ་རབས་དང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། དེབ་གཏེར་ཉིད་བརྗོད་བདེའི་དབང་གིས་དེབ་ཐེར་ཞེས་སྒྱུས་པའོ། །དཔེར་ན་ཁ་སྐད་དུ་དཔའ་རྩལ་ལ། དཔའ་ཐུལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེབ་གཏེར་ནི་དེབ་མཛོད་ཅེས་པའོ། །ཚལ་པ་ཀུན་དགའ་རྡོ་རྗེའི་«དེབ་ཐེར་དམར་པོ»ལས། སྔོན་རབས་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ཡིག་ཆང་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་པ་ལས། དེབ་"གཏེར" དམར་པོ་རྣམས་ཀྱི་དང་པོ་འདི་བྲི་བར་བྱའོ། །ཞེས་དེབ་གཏེར་ཞེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་། ཚལ་པས་«དེབ་ཐེར་དམར་པོ»ཐོག་མར་མཛད་དུས་མིང་དེ་སྐད་མི་ཟེར་བར་«ཧུ་ལན་དེབ་གཏེར»ཞེས་བརྗོད་ཚུལ་གསལ་བ་དེས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་སོ། །དགེ་བཤེས་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཚིག་མཛོད་ལྟར་ན་དེབ་ཐེར་ཞེས་པ་སོག་སྐད་ཡིན་པའི་ཚུལ་དུ་འགྲེལ་ཡོད་པར་བཤད། དེབ་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་ནི། ཤོག་བུ་མང་པོ་གཅིག་ཏུ་བསྡེབས་ནས་གྲུབ་པའི་གླེགས་བམ་མམ་དཔེ་ཆ་ལ་ཟེར། སྤྱིར་དེབ་ཅེས་པ་སྡེབ་ཅེས་པའི་བྱེད་པ་པོ་དངོས་སུ་མ་འབྲེལ་བའི་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་ཚིག་ཏུ་གྲུབ་པའི་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཅིག་ལ་བྱ། དཔེར་ན་བསྒྱུར་ནས་འགྱུར། སྒྱུར་ནས་འགྱུར་ལྟ་བུའི་ཚུལ་དུ་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དེབ་ཀྱང་སྡེབ་ནས་གྲུབ་ཚུལ་གསུང་མཁན་འདུག ཁོ་བོ་ལྟར་ན། དེབ་ནི་"ལྡེབ" བམ་ལྡེབས་མ་དང་། དེ་ཡང་འདབ་མ་ལས་དྲངས་ཤིང་། དེ་ནི་ལོ་མའི་དོན་ཏེ། ཆེས་གནའ་བོའི་དུས་རྒྱ་གར་དུ་ཏ་ལའི་ལོ་མའི་སྟེང་ཡི་གེ་འབྲི་སྲོལ་ཤས་ཆེར་ཡོད་པ་དེའི་སྒྲ་ལས་བྱུང་བར་སེམས་སོ། །དེབ་ཐེར་ལ་འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་དེ། དེབ་གཏེར། དེབ་ཐེར། དེབ་སྡེབ། དེབ་

ཐེབ་སོགས་ལྟ་བུའོ། །དེབ་ཐེར་སྔོར་ཞིབ་པར་གཟིགས་འདོད་ན། ༡༩༣༥-༡༩༩༥བར་གྱི་«དཔྱད་རྩོམ་འདེམས་བསྒྲིགས»ཞེས་བྱ་བའི་ཤོག་གྲངས་༤༩༥ལས། ལབ་ཕན་འདུམ་བློ་བཟང་བློ་གྲོས་ལགས་ཀྱི་«བོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སམ་རྩོམ་ཡིག་གི་ཁ་བྱང་སྔོར་བཤད་པ»ཞེས་པའི་དཔྱད་རྩོམ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་གཟིགས། དེང་སང་དེབ་ཐེར་ཞེས་པ་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་མིང་དུ་ཀྲུང་ལྟར་གྲགས་མོད། འོན་ཀྱང་ཐོག་མར་དེབ་ཐོག་ཏུ་བྲིས་པའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མིང་དུ་གྲགས་ཤིང་། རང་རེ་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ཀྱང་ཐོག་མར་ཤོག་དྲིལ་དང་དེ་ནས་རིམ་གྱིས་དཔེ་ལྡེབས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དང་། དེ་ནས་ཉེ་དུས་སུ་དེབ་ཐོག་བྲི་བའི་སྲོལ་ཆགས་པར་གསུངས་ཏེ། རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། རྒྱ་གར་སྔོ་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱིས་ཏ་ལའི་འདབ་མར་ལྕུགས་ཁབ་ཀྱི་རྩེ་མོས་ཡི་གེ་བྲི་བར་འདུག་སྟེ་ཀློག་བདེ་བ་མི་སྣང་མོད། ཡི་གེ་ནམ་ཡང་ཆུད་མི་ཟ། སིནྡྷ་ལར་ཡང་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་གླེགས་བམ་རྣམས་ལྕུགས་ཁབ་ཀྱིས་འབྲི་ཡིན་འདུག གཞན་ཡུལ་དབུས་དང་བལ་ཡུལ་ནས་བྱུང་བ་རྣམས་ནི་སྣག་ཚའི་ཡི་གེ་ཤ་སྟག་ཏུ་སྣང་། སྤྱིར་དཔེ་ལྡེབས་མ་རིང་པོ་བྲི་བའི་སྲོལ་འདི་དང་པོ་ཏ་ལའི་ལོ་མར་བྲིས་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ། རྒྱ་གར་དང་བོད་ཡུལ་སོགས་ལ་དར་བར་འདུག་ཅིང་། རྒྱ་གར་བ་རྣམས་ཤོག་བུའི་མིང་ལ་ད་དུང་ཡང་ལོ་མ་ཟེར། གཞན་སྔོན་རང་རེ་རྣམས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཡིག་སོགས་ཤོག་དྲིལ་ལ་ཡོད་དམ་སྙམ་ཞིང་། དེབ་བྱེད་པའི་སྲོལ་ནི་དང་པོ་རྒྱ་ནག་དང་། དེ་ནས་ཏ་ཟིག་སོགས་སུ་གནའ་དུས་ཤིག་ནས་དར་བར་ཡིན་མོད། རང་རེ་ལ་སྲོལ་ཡེ་མ་བྱུང་། དེབ་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྲིས་པའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཡི་གེ་སོགས་ལ་དེབ་ཐེར་ཞེས་སྤྱི་རིག་དང་ཏ་ཟིག་རྣམས་ཀྱིས་འབོད་པའི་བརྡ་སོག་ཡུལ་དུ་སླེབས་ཏེ་དེབ་ཐེར་དང་དེ་ནས་བོད་ཀྱིས་ཀྱང་བརྡ་ཆད་དེ་བླངས་ཏེ་རྒྱལ་རབས་ལ་དེབ་ཐེར་སོགས་སུ་བྲིས་སོ། །ཤོག་བུ་འདི་ཧན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་དུས་སུ་བློན་པོ་ཚའི་ཕུན་བྱ་བས་གསར་དུ་བྱས་ནས་ད་བར་ལོ་སྟོང་དང་བརྒྱད་བརྒྱ་ཙམ་ལས་མ་སོང་ཞིང་། རང་རེའི་ཡུལ་དུ་དེ་ལས་འཕྱི་བ་དང་རྒྱ་གར་དུ་དེ་ལས་ཀྱང་འཕྱིས་པས་འདི་ཤེས་ན་བསྟན་བཅོས་དང་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་ཞིག་གི་གསར་རྙིང་འཁྲུལ་མེད་དུ་མཛལ་ནུས། །ཞེས་གསུངས།

དེའི་སྐད་ཅིག་མ། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུའི་ཡུན་ཚད། དེའི་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་པའི་དེ་སྒྲ་བསྙེགས་ས་ནི་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ཀོ། དེས་ནི། ཀོ་ཞེས་པ་ "ནི" དང་དོན་གཅིག་ཡིན། དཔེར་ན་ཁྱོད་ནི་ལ་ཁྱོད་ཀོ། གཟུགས་ནི་ལ་གཟུགས་ཀོ། འདི་ནི་ལ་འདི་ཀོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དེས་པ། ❶ ཤེས་རྒྱུད་འཇམ་པོ། རྒྱུད་ཞི་ཞིང་དུལ་བ། རྒྱུད་འཇམ་པ། ངང་རྒྱུད་བཟང་བའམ་མི་གཞི་བཟང་བའི་དོན། ཐྲུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཟང་སྤྱོད་འགྲེལ་པ་ལས། དེས་པ་ནི་རྒྱུད་འཇམ་པའོ། །ཞེས་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་བིདྷཱ་ཀ་ར་སིཧྨས་མཛད་པའི་《སྙེས་རབས་རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་འགྲེལ》ལས་ཀྱང་། དུལ་བ་ནི་དེས་པ་སྟེ་འཇམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ རྒྱུད་ཞི་ཞིང་དུལ་བའི་སྐྱེས་བུ་ལ་འབོད་པའི་ཚིག ཐྲུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཤེས་སྤྲིངས་ལས། དེས་པ་བདོག་མང་ཇི་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་བ། །འདོད་པ་ཚང་རྣམས་དེ་ལྟ་མ་ལགས་ཏེ། །ཀླུ་མཆོག་རྣམས་ལ་མགོ་བོ་ཇི་སྙེད་པ། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་དེ་སྙེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེས་ཤིང་། ❶ དེས་ནི་དེས་པ། ཤིང་ནི་ཚིག་ཕྲད་དེ། དེས་པ་དང་། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །བཟང་སྤྱོད་སྨོན་ལམ་ལས། དེས་ཤིང་ཡ་རོལ་ཕྱིན་ལ་རབ་བརྩོན་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །❷ སྙན་པར་སྨྲ་བའི་དོན་ཡིན། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་《ཆུ》༧༠༨ན༥ལས། དེས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྙན་པར་སྨྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དོ། ❶ གཉིས། ཆ། ཟུང་བཅས་ཀྱི་དོན། འབྲས་ཀ་ལོ་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། དོའི་འགྲེལ་བཤད་ཅིག་ལ། དོན་གྱི་ངོ་བོ་གང་ཡང་མི་སྟོན་པའི་ཚིག་གྲོགས་ཤིག དཔེར་ན། དོ་སྙོམས་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་སྐྱོན་འདི་ལྟར་སྟེ། དོ་སྙོམས་པ་ཞེས་པའི་དོ་ནི་མཉམ་པའམ་སྙོམས་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། དོ་ཤལ་ཞེས་པའི་དོ་ནི་མཉམ་པ་སྟེ་དཔུང་པ་གཡས་གཡོན་མཉམ་པར་ཡོད་པས་དོ། ཁྲར་དུ་དཔུང་ནས་ཡོད་པས་ཤལ་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །དོའི་དོན་སྙོམས་པ་ཡིན་ན་འདིར་བསྒྲིས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། འདིར་ཚིག་སྦེབ་སྦྱོར་དབང་གིས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇོ་བོ་ཇོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ཇོ་བོ་དང་ཇོ་ཞེས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང་། བཤེས་གཉེན་དང་། གཞན་ཡང་། འདི་དང་འདྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་དོ། །དོ་ཤལ་ལ་གཟིགས། དོ། ཞེས་པ་ཕན་ཚུན་དང་། གཡོན་གཡོན་གྱི་ཆ། ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། གཡས་གཡོན་ཆ་སྙོམས་པ་ལ། དོ་སྙོམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ད་དུང་དཔྱད། ❷ ཇོགས་ཚིག་ཅིག བཤད་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དོ་ཀེར། ❶ སྐྲ་གཙུག་ཏོར་ལྟར་བཅིངས་པ། ❷ ཅོད་པན། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། དོ་ཀེར་ནི་སྤྱི་བོའི་དབུས་ན་འདུག་པའི་སྤྱི་བཅིངས་ཏེ། གཙུག་ཏོར་གྱི་རྣམ་པ་ཉིད་དམ། ཅོད་པན་ལ་དོ་ཀེར་གྱི་སྒྲས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

དོ་ཀེར་ཅན། སྐྲ་ཕྱེན་དུ་གཙུག་ཏོར་ལྟར་བཅིངས་པའི་མིའམ། སྐྲ་གཙུག་ཏོར་དུ་བཅིངས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག དཔེར་ན་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མགོ་དོ་ཀེར་ཅན་དང་

ཞྭ་གྱོན་པ་དང་ཅོད་པན་ཅན་དང་ཕྲེང་བ་ཅན་དང་དཀྲིས་པ་ལ་མི་བཤད་པར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

དོ་ཐུབ། དོ་དགོང་གི་ཐུབ་མོ། དོ་དགོང་གི་མཚན་མོ།

དོ་ར། ❶ དགའ་ཚལ། རྫི་ཤིང་གི་ར་བ། སྐྱིད་མོས་ཚལ། ཚ་ཤིང་གི་བསྟན་བཅོས་ལས། སྣང་བ་དཔེ་རུ་ཤར་བ་ཡི། །རྒྱལ་འབྱོར་དེ་ལ་གནམས་ངག་མང་། །ནགས་གླང་སྟུག་པོའི་དོ་ར་རུ། །ཤིང་ལོའི་ཕུང་པོ་ཟད་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ གར་མཁན་གྱི་ར་བ། གར་བྱེད་པའི་ས་གཞིའམ་གནས་ཀྱི་མིང་། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་དང་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློ་སོགས་གསུང་ངོ་། །

དོ་ལི། ❶ གནའ་བོ་རྒྱལ་པོ་དང་བག་མ་སོགས་བསྐྱ་ལེན་བྱེད་སའི་མིས་འདེགས་པའི་ཁྲི། བྱམས། ཐེབས་བྱམས། འགྲོགས། འགྲོགས་བྱམས། ཁྱོགས་ཁྲི། ཁྱོགས། དོ་ལི་ཞེས་པ་རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་ཀྱི་ "ཌོ་ལི" ཟུར་ཆག་པར་སེམས་ཏེ། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དུ་ "डोली" ཟེར་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་གར་བས་འདི་ལ་ "पालकी" ཡང་ཟེར། ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་ "शिबिका" ཟེར་ལ། ཕྱི་རྒྱལ་བས་sedan chair ཟེར། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་མདོ་ལི་དང་། དག་གསར་དུ་འདོ་ལི་ཞེས་བྲིས་པ་གཉིས་ཀ་མི་ལེགས། ❷ དངོས་པོ་ལྗི་བའི་རིགས་ཡར་འདེགས་པའི་ཐབས་ཤིག འདེགས་པའི་ཁྲི། ཁྱོགས། ཁྱོགས་ཁྲི། འགྲོགས། འགྲོགས་ཁྲི། དཔེར་ན་ལས་ཁྲི་ལྟ་བུ། ❸ བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས་ "གཟིངས" ལ་འཇུག་པར་བཤད་ཀྱང་དཔྱད།

དོ་ལིའི་བཟླས་པ། ཁྱོགས་ཀྱི་བཟླས་པ་དང་འདྲ།

དོ་ཤལ། ❷ མུ་ཏིག་གི་ཕྲེང་བ་ལྟེ་བ་སླེབས་ཙམ་དུ་འཕྱང་བའི་བྲང་རྒྱན་རིང་པོའི་མིང་། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་༤༧བ༤ལས། དེ་ལ་དོ་ཤལ་ནི་སྐུད་པ་དམར་པོ་ལ་རྒྱུས་པའི་མུ་ཏིག་གི་ཕྲེང་བ་སྣ་གཉིས་དང་སྙིང་དང་འོག་ཏུ་གསེར་གྱི་བཅིངས་པའི་ནོར་བུ་དབུས་ན་ཡོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་ནོ། །དོ་ཤལ་དང་དོ་ཤལ་ཕྱེད་པ་ནི་སྤྱིར་བཏང་ཡོངས་གྲགས་སུ་མུ་ཏིག་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་མོད། གཡུ་དང་བྱུ་རུ་སོགས་རིན་པོ་ཆེ་གཞན་ལའང་རིགས་འགྲེ་སྦྱོར་རུང་བར་སེམས། ཀྲ་བཤད་ནི། དོ་ནི་གཡས་གཡོན་མཉམ་པའི་དོན་དང་། ཤལ་ནི་མར་དཔྱང་བའི་དོན་ཡིན། དོ་ཤལ་དང་སེ་མོ་དོའི་ཁྱད་པར་ནི། མུ་ཏིག་གི་ཕྲེང་བ་ལྟེ་བ་སླེབས་ཙམ་དུ་འཕྱང་བ་ནི་དོ་ཤལ་དང་། ནུ་མ་སླེབས་ཙམ་དུ་འཕྱང་བ་ནི་སེ་མོ་དོའོ། །མདོར་ན་དོ་ཤལ་ཕྱེད་པ་ལ་སེ་མོ་དོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། སེ་མོ་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མུ་ཏིག་གི་དོ་ཤལ་གྱི་ཕྱེད་ནུ་མ་དག་གི་སྙིང་ན་གནས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་དེ་གཉིས་ནི་རིང་ཐུང་གི་ཁྱད་པར་ཙམ་

མོ། །འདུལ་བ་རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ། ཕྲན་ཚེགས་འགྲེལ། ལུང་གཞིའི་འགྲེལ་པ། མཚོ་སྐྱེ་སོགས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་ལེགས་པར་བརྟགས་ཏེ་བཀོད་ཡོད་དོ། །འདི་གཞུང་འདི་དག་ནས་བཤད་པའི་དོ་ཤལ་དང་འོག་ནས་བཤད་པའི་དོ་ཤལ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱུང་བ་ནི་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཙམ་ཡིན་པར་ངེས་སོ། །❷ མི་རྟུས་སམ་མི་མགོའི་ཕྲེང་བ་བརྒྱ་ཕྲ་ཕྲོམ་གྱི་མཚམས་སུ་སྤེལ་བས་པའི་བྲང་རྒྱན་རིང་པོའི་མིང་། རྗེའི་གསུང་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཟིན་བྲིས་ལས། དོ་ཤལ་ནི་བརྒྱ་ཕྲ་ཕྲོམ་མཚམས་སུ་སྤེལ་བས་པ། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །སློང་རྫོལ་བླ་མས་ཀྱང་། །ཁ་ཅིག་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ནི། །མགུལ་བ་འཁོར་ཙམ་མགུལ་རྒྱན་དང་། །ལྟེ་བ་སྤེལ་བས་པ་སེ་མོ་དོ། །བརྒྱ་ལ་སྤེལ་བས་པ་དོ་ཤལ་ཟེར། །ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །འདི་ལ་དོགས་གཅོད། དོ་ཤལ་ཞེས་པ་ཐོག་མར་སྐུ་རྟིག་གི་ཕྲེང་བ་ལྟེ་བ་སྤེལ་བས་ཙམ་འཕྱང་བ་ལ་གྲགས་པ་ཡིན་མོད། ཕྱིས་རྟུས་ཕྲེང་ལྟེ་བ་ཙམ་དུ་འཕྱང་བ་ལའང་མིང་དེ་ལྟར་ཐོགས་པར་སེམས་སོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཕྲེང་བ་ཁྲུག་པ་ཅན་གྱི་རྒྱན་ཆ་གཡུ་དང་བྱུ་རུ་ཕྲོས་ཤེལ་སོགས་ཡོད་པ། ཞེས་སྤྱི་ཕྲམ་ཞིག་ལས་ཁ་གསལ་ཞིག་མི་འདུག་པས་སྙོན་པ་དགོས་སོ། །

དོ་ཤལ་ཕྱེད་པ། སྐུ་རྟིག་གི་ཕྲེང་བ་ནུ་མ་སྤེལ་བས་ཙམ་དུ་འཕྱང་བའི་བྲང་རྒྱན་ཐུང་ངུའི་ཀྱི་མིང་། འདི་ལ་སེ་མོ་དོ་ཡང་ཟེར། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་༨༣༩༧ལས། དོ་ཤལ་ཕྱེད་པ་ནི་དོ་ཤལ་གྱི་ཆ་གཉིས་སུ་དོ་ཤལ་ལས་ཆུང་ཟད་ཐུང་བར་འཕྱང་བའི་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་དྲང་པོར་བྱ་བར་གསུངས་པས། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡོངས་གྲགས་སུ་སྐུ་རྟིག་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་མོད། གཡུ་དང་བྱུ་རུ་སོགས་རིན་པོ་ཆེ་གཞན་ལའང་རིགས་འགྲེ་སྦྱོར་རུང་བར་སེམས། དོ་ཤལ་ཕྱེད་པ་དང་དོ་ཤལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། རིང་ཐུང་གི་ཁྱད་པར་ཏེ། དེ་ཡང་སྐུ་རྟིག་གི་ཕྲེང་བ་ནུ་མ་སྤེལ་བས་ཙམ་དུ་འཕྱང་བ་ནི་སེ་མོ་དོའམ་དོ་ཤལ་ཕྱེད་པ། ལྟེ་བ་སྤེལ་བས་ཙམ་དུ་འཕྱང་བ་ནི་དོ་ཤལ་ལོ། །དོ་ཤལ་ཕྱེད་ཀ་ལ་སེ་མོ་དོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། སེ་མོ་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐུ་རྟིག་གི་དོ་ཤལ་གྱི་ཕྱེད་ནུ་མ་དག་གི་སྟེང་ན་གནས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་དེ་གཉིས་ནི་རིང་ཐུང་གི་ཁྱད་པར་ཙམ་མོ། །འདུལ་བ་རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་འགྲེལ། ལུང་གཞིའི་འགྲེལ་པ། མཚོ་སྐྱེ་སོགས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་ལེགས་པར་བརྟགས་ཏེ་བཀོད་དོ། །

དོ་ཧ། (ལེགས་སྦྱར) གླུའམ་མགུར་གྱི་དོན་ལ་འཆད་ཀྱང་། བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན "ལྷུག་པའམ་མ་བཅོས་པ" ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། འགའ་ཞིག་གིས "གཉིས་ལ་དགོད་པར" ཞེས་བསྒྱུར་བ་ནོར་ཞེས་ས་པཎ་གྱི་སྡོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྒྱ་སྐད་དོ་ཧ་ཞེས་བྱ་བ། །བོད་སྐད་ལྷུག་པའམ་མ་བཅོས་པ། །ཞེས་བྱའི་

དོན་ལ་འཇུག་མོད་ཀྱི། །དེ་ཡི་རྒྱུ་མཚན་མ་ཤེས་པར། །དོ་ནི་གཉིས་ཡིན་ཏ་དགོད་པ། །གཉིས་ལ་དགོད་པར་འཆད་པ་དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙཱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་མི་ཟད་པའི་སྐད་དོད་ཡིན་པར་གསུངས།

དོག་པ། ❶ ཆུན་པོ། མེ་ཏོག་གི་དོག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་དབྱིན་སྐད་དུ་ bouquet ཞེས་བརྗོད་ན་ལེགས་པོ་འདུག་སྙམ། ❷ གང་བུ་དང་རིལ་བུའམ་གོང་བུའི་དོན། རྒྱ་སྲན་མའི་དོག་པ་གས་སོང་ལྟ་བུ་དང་། འབྲུའི་དོག་པ་ཕལ་ཆེར་སྨིན་འདུག་ལྟ་བུ། ❸ སའི་ཞེ་ས་ཡིན་པར་སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙཱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ན་གསལ། ❹ ཟེ་འབྲུ། ❺ སྐུད་པ། ❻ དོག་པོ་དང་འདྲ།

དོག་ལེ། དོག་ལེ་ཞེས་པ་ཆུ་སྲོ་བའི་སྣོད་ཅིག་གི་མིང་ཡིན་པར་བཤད། པཎ ཆེན་ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་པས། དོག་ལེ་ཞེས་པ་ཆུ་སྲོ་བའི། །སྣོད་ཀྱི་མིང་ཡིན་དབྱིབས་ལེའང་ཟེར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དོགས་པ། ཐེ་ཚོམ་མམ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ།

དོགས་པ་དང་ཡིད་གཉིས། སྤྱིར་དོགས་པ་དང་ཡིད་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་། ནང་གསེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། དོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་གྱིས་བྱས་པའི་ཐེ་ཚོམ་མོ། །ཡིད་གཉིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གིས་བྱས་པའི་ཐེ་ཚོམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དོགས་པ་བསུ་བ། དོགས་པ་སློང་བའམ་འགོད་པ། ཡང་སྐབས་རེར་དོགས་པ་སློང་བ་གཅིག་པུ་མིན་པར། དོགས་པ་བསླངས་ནས་དེ་ལ་ལན་འདེབས་པ་ལ་ཡང་གོ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལ་གཟིགས་ན་ཤེས་ཐུབ།

དོགས་མེད། ❶ ཐེ་ཚོམ་མེད་པ། ❷ བྱ་ཚིག་སོགས་ཀྱི་མཐར་སྦྱར་རྒྱུའི་ཕྲད་ཅིག མི་རུང་བ་དང་། མི་འགྲིག་པ། ཡོང་མི་སྲིད་པའི་དོན། དཔེར་ན་དེ་འདྲ་བྱེད་དོགས་མེད། སྐད་ཆ་དེ་འདྲ་བཤད་དོགས་མེད་ལྟ་བུ།

དོང་པ། མདའ་ཁུབས་ཀྱི་མིང་སྟེ། དོང་པ། སག་ཐག སྟག་རལ། མདའ་ཁུབས། མདའ་སྣོད། མདའ་འཛིན། མདའ་ཡི་གནས། བཙང་ཙ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད་དོ། །

དོན། ❶ མཚན་ཉིད་དང་། ཇོ་བོ། དཔེར་ན་མཚན་མཚོན་ལ་དོན་དང་ཐ་སྙད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ དགོས་ཆེད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་འཐོབ་པར་བྱའོ་ལྟ་བུ། ❸ བརྗོད་བྱ། བརྗོད་བྱ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པ་ལ་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ ཤེས་བྱའི་ཆོས། ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་དམ་

པ་ལ་དོན་དམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❺ ཡུལ། ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་ཡུལ་ལ་དམ་པའི་དོན་ནམ་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་དོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་། དབང་པོ་ལྷ་དང་དོན་ལྷ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❻ གོ་དོན། ཚིག་འདིའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❼ ཞེ་ཕྱོགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ། དགོངས་དོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། །དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་དམ། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ། དཔེར་ན་དོན་ལ་གནས། དོན་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཁ་ནས་བཤད་ཀྱང་དོན་ལ་མེད་པ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❽ རྗོད་གཞི། རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❾ ལས་ཀ། ལས་དོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དོན་གྱི་མཆོག དོན་མཆོག་དང་འདྲ། དེ་ལ་གཟིགས།

དོན་གྱི་དབང་། (ཕར་ཕྱིན) ❶ དགོས་པའི་དབང་། དགོས་དབང་། དགོས་པའི་སྟོབས། སྒྲ་བཤད་ནི། དོན་ནི་ཆེད་དུ་བྱ་བའམ་དགོས་པ་དང་དབང་ནི་སྟོབས་སོ། །རྣམ་འགྲེལ་འགྲེལ་(ཚ) ༡༥བ༩ལས། དོན་གྱི་དབང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོས་པའི་སྟོབས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལུང་རྣམ་འབྱེད་(ཅ་པ) ༢༤ན༣ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་དོན་གྱི་དབང་གཉིས་གཟིགས་པ་ན་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་སྐྱད་པར་མཛད་དེ། ཞེས་གསུངས། ❷ འབྲས་བུའི་མིང་ལའང་བཤད། རྣམ་འགྲེལ་འགྲེལ་(ཚ) ༡༩༤བ༢ལས། དོན་གྱི་དབང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲས་བུའོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

དོན་གྱི་དབང་འདི་གཟིགས་ནས། (ཕར་ཕྱིན) དགོས་དབང་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་གཟིགས་ནས་ཞེས་པའི་དོན། རྗེའི་དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། མཐར་གཏུགས་ན་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དབྱེ་དགོས་ཏེ། རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཁས་ལེན་ན་སྒྲུབ་པོ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱང་འཐད་པས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་གྱི་དབང་འདི་གཟིགས་ནས། དགེ་སློང་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །བསྲེགས་བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་ཡི་བཀའ། །བླང་བར་བྱ་ཡི་གུས་ཕྱིར་མིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དོན་གྱི་འོད་གསལ། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་ (ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་སེམས) བས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ་ལ། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཟེར། དེ་ལ་མཐར་ཐུག་གི་འོད་གསལ་དང་། དོན་གྱི་ལྷན་སྐྱེས་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དུ་སོང་བ་དང་། དེར་མ་སོང་བའི་དཔེའི་འོད་གསལ་གྱི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་ཁྱད་པར་བྱེད་པ་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་

སོ། །རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ནི། ཕྱིའི་ཟླ་ཉི་སྒྲོད་ཀྱི་སྣག་གསུམ་འདས་པའི་ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་སུ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཀློག་ཆ་ནས་ཕྱིའི་མངོན་བྱང་དང་། ནང་གི་སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་ཐིམ་པའི་འོད་གསལ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཡིན་པའི་ཀློག་ཆ་ནས་ནང་གི་མངོན་བྱང་དུ་བཤད་དོ། །རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཐོབ་པ། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ། ཟུགས་ཟླ་མེད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ། ཟུགས་ཟླ་མེད་ཀྱི་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་རྣམས་དུས་མཉམ་མོ། ། སྒྲ་བཤད་ནི། དཔེའི་འོད་གསལ་གྱིས་མཚོན་བྱའི་དོན་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

དོན་གྱི་ལྷན་སྐྱེས། དོན་གྱི་འོད་གསལ། རྗེའི་འཛིགས་བྱེད་སྒྲོན་ལམ་ལས། སྒྱུ་མའི་ལུས་མཛེས་ཡང་ཡང་འོད་གསལ་དུ། །ཀུན་ཏུ་ཞུགས་ལས་དོན་གྱི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས། །མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པ་ཡི། །སློབ་པའི་ཟུང་འཇུག་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དོན་གྱི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས། དོན་གྱི་ལྷན་སྐྱེས་དང་འདྲ།

དོན་གྱིས། ཐུགས་ཀྱིས། ཞར་ལ་རང་ཐུགས་ཀྱིས། ཟུར་གྱིས། དཔེར་ན་དོན་གྱིས་གོ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༡༼བ༣ལས། དོན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཟུར་གྱིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་ལྟ་བུ།

དོན་སྒྱུར། ཚིག་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་ཐད་སྒྱུར་བྱས་པ་མིན་པར་གོ་དོན་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་སྒྱུར། དཔེར་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཤཱི་ལ་ཞེས་པའི་དོན་སྒྱུར་དང་། བསིལ་ཐོབ་ནི་དེའི་སྒྲ་སྒྱུར་རམ་ཐད་སྒྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། ཡང་ཉན་ཐུལ་མཁྱེན་རབ་འོད་གསལ་མཆོག་གིས། དོན་སྒྱུར་ཞེས་པ་ནི་དངོས་པོ་དེ་ལ་མིང་དེ་ལྟར་འདོགས་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་རིགས་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། དཔེར་ན་རླངས་འཁོར་དང་། རྐང་འཁོར། གློག་བརྙན་དང་། སྒྲ་སྡུད་འཁོར་ལོ་དང་། བརྙན་འཕྲིན་སོགས་ལྟ་བུ་ཡིན། སྒྱུར་སྟངས་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ན་དོན་སྒྱུར་དེ་ཤིན་ཏུ་བཟང་སྟེ། མིང་རྐྱང་པ་བཛོད་པ་ཙམ་གྱིས་དངོས་པོ་དེའི་ཁྱད་ཆོས་སམ་བྱེད་ལས་དེ་ཕྱོགས་ཙམ་བློ་ཡུལ་དུ་འཁོར་ཐུབ་པ་ཡིན། སྔར་བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་རྣམ་པས་མདོ་རྒྱུད་རིག་གནས་པོན་ཆེན་དེ་འདྲ་ཞིག་བསྒྱུར་པ་མཐའ་དག་བོད་སྐད་དུ་དོན་སྒྱུར་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ནི་མི་རིགས་གཞན་སུས་ཀྱང་སྒྱུར་ཐུབ་མེད་པར་གྲགས། འོན་ཀྱང་སྒྱུར་སྟངས་ཡག་པོ་མ་བྱུང་ན་མིང་ཕན་ཚུན་ནོར་ཉེན་ཡོད་པ་དང་། བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་གི་ཡུལ་སྐད་ཚུང་ཟད་མི་འདྲ

བས་སྐྱུར་སྐབས་ཕྱོགས་འཛིན་གྱིས་གཅིག་མཐུན་ཡོང་འགྱུར་འགོག་རྐྱེན་འབྱུང་སྲིད་པ་ཡིན། ཞེས་ཀྱང་གསུངས།

དོན་མཆོག མྱ་ངན་ལས་འདས་པ།

དོན་ཆེན་པོ་གསུམ། བཤེས་གཉེན་ལ་མ་གུས་པ་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་ལྟ་མཐའ་དག་འགག་པ། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་བློ་མཐའ་དག་སྐྱེ་བ། རྐྱེན་ཕྱི་ནང་གི་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་ཞི་བ་དང་གསུམ། ཐུགས་དང་སྦྱར་ན། བཤེས་གཉེན་ལ་མ་གུས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་གཉིས་སྣང་ཕྲ་མོའི་བར་གྱི་ཕྱི་ཅི་ལོག་གི་བློ་ལྟ་མཐའ་དག་འགག་པ། ཕྱི་ཅི་མ་ལོག་པའི་བློ་མཐའ་དག་སྐྱེ་བ། རྐྱེན་ཕྱི་ནང་གི་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་ཞི་བ་དང་གསུམ་མོ། །

དོན་ཉུང་བ་བྱ་བ་ཉུང་བ། (འདུལ་བ) འདོད་པ་ཆུང་བ་དང་ཡོ་བྱད་མང་པོ་མི་འཛིན་པའི་དོན། རྗེའི་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་དུ་གསུངས། སྡིག་ལྟུང་ཐར་ནས་ཡིད་ཀྱིས་བཤགས་ཟིན་པས་དོན་ཉུང་བ། ལུས་ངག་གིས་བཤགས་ཟིན་པས་བྱ་བ་ཉུང་བའོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་པ་ཡོད་དོ། །

དོན་མཐུན། ❶ ཚོང་པ། དཔེར་ན་ཆུ་ཤིང་གི་བསྟན་བཅོས་ལས། བྱུར་ཤིང་གཙོད་པ་རོ་ཡི་ཕྱིར། །ཕ་སྐྱེས་གསོད་པ་པགས་པའི་སླད། །དོན་མཐུན་འཛོམས་པ་ནོར་གྱི་དོན། །རྒྱལ་པོར་རྒོལ་བ་འབངས་ཀྱི་ཆེད། །ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །❷ ལམ་གྲོགས། ལམ་ལ་འགྲོ་རོགས། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། མངོན་དུ་ཕྱོགས་ནས་འོངས་པའི་ལམ་གྲོགས་གཉིས་པ་ནི་དོན་མཐུན་ནོ། །ཞེས་གསུངང་པ་ལྟར་རོ། །❸ འགྲོན་པོ། འགྲུལ་པ། ཕྱོགས་ལ་འགྲོ་མཁན།

དོན་མཐུན་པ། བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཞིག་སྟེ། ཞན་རྣམས་དོན་གང་ལ་སྦྱར་བ་དེ་ལ་རང་ཡང་གནས་ནས་དེ་དང་མཐུན་པར་སློབ་པའོ། །

དོན་དམ། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག སྒྲ་བཤད་ནི། ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་གྱི་མཆོག་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

དོན་དམ་བསྒྲུབ་པ། དོན་དམ་བདེན་པ་དང་དོན་གཅིག བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པ་ལས། མདོ་སྡེ་གང་དག་དོན་དམ་བསྒྲུབ་པ་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

དོན་དམ་ཆོས་ཀྱི་བླ་མ། (བཀའ་བརྒྱུད) བླ་མ་དམ་པས་རང་གི་སེམས་ཕྱི་ཅི་མ་ལོག་པར་ངོ་སྤྲོད་པ་དེ་མངོན་སུམ་མཐོང་རྟོགས་གདན་ལ་ཕབ་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པ་དེའང་བླ་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དོན་དམ་དུ་བཙུག་པ། འོད་གསལ་དུ་བཙུག་པ་དང་འདྲ།

དོན་དམ་བདེན་པ། སྟོང་ཉིད། སྒྲ་བཤད་ནི། དོན་ནི་ཤེས་བྱ། དམ་པ་ནི་མཆོག་གོ། དེས་ན་ཤེས་བྱའི་མཆོག་ཡིན་པས་ན་དོན་དམ་མོ། །ཡང་ན་དམ་པ་ནི་ཡུན་ཅན། དོན་ནི་ཡུལ་ཏེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཟག་མེད་ནི་དམ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཡུལ་ཡིན་པས་ན་དོན་ནོ། །ཡང་ན་དམ་པ་ཡུལ་ཅན། དོན་ནི་ཆེད་དུ་གཉེར་བྱ་སྟེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་ན་དམ་པ། གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གཉེར་བྱ་ཡིན་པས་ན་དོན་ནོ། །བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མཐུན་པའི་མི་བསླུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བདེན་པའོ། །

དོན་དམ་པ། གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག སྟོང་ཉིད། སྒྲ་བཤད་ནི། རྟོགས་བྱ་ཡིན་པས་དོན་དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡིན་པས་དམ་པའོ། །ཡང་ན་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་དོན་ཡིན་པས་ན་དོན་དམ་པའོ། །

དོན་དམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར། བསྐྱེད་རིམ་པའི་འཆི་བ་ཆོས་སྐུའི་ལམ་འཁྱེར་ལ་ཟེར། འཆི་བ་ཆོས་སྐུའི་ལམ་འཁྱེར། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཆུབ་པ། ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་སྡུད་པའི་དེ་ཉིད་རྣམས་དོན་འདྲ། རྗེའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་བློ་གསལ་བྱུང་བའི་རེ་སྐོང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

དོན་དམ་པའི་མཁའ་སྤྱོད། ནང་གི་མཁའ་སྤྱོད་དང་འདྲ།

དོན་དམ་པའི་དགེ་བ། ཁྱོད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་ཏེ་བསྒོམས་པས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མཐའ་དག་ཟད་པར་ནུས་པའི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག མཚན་གཞི་ནི། ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། མྱང་འདས་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། འདི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པས་དོན་དམ་ཞེས་བྱ་ལ། འདི་འབྲས་བུ་བདེ་བ་བསྐྱེད་པའི་དགེ་བ་མ་ཡིན་ཀྱང་འདི་ལ་དགེ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་ནད་དང་བྲལ་བ་ལ་ལུས་བདེ་ཟེར་བ་དང་། མྱ་ངན་མེད་པ་ལ་སེམས་བདེ་ཟེར་བ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་སྡིག་པ་མེད་ཙམ་ལ་དགེ་བ་ཞེས་བཏགས་པའོ། །ས་པཎ་གྱི་སྡོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལ་གཞི་བྱས། ཡང་། དམ་པའི་དོན་དུ་གྱུར་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་བྱང་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའི་དགེ་བ་ཞེས་བྱའོ། །

དོན་དམ་པའི་འགོག་པ། རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་སྤངས་པའི་བྲལ་བ། སྒྲ་བཤད་ནི། རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་སྤངས་པའི་འགོག་པ་སྟེ་བྲལ་བ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

དོན་དམ་པའི་མི་དགེ་བ། འཁོར་བ་ལྟ་བུ། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་ཤིང་། ཡིད་འབྱུང་བའི་གནས་སུ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས།

དོན་དམ་པའི་ལུང་མ་བསྟན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ། དེ་ནི་དགེ་མི་དགེ་གང་དུ་ཡང་གཞག་ཏུ་མེད་པས་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད།

དོན་དམ་པའི་བཙུན་མོ། (སྔགས) སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་།

དོན་དམ་པར་མེད། ❶ བློའི་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་མིན་པར་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་སུ་ཡོད་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་དེར་མེད་པ་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་བཞག ❷ ཡང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་ནས་དེའི་ངོར་མེད་པ་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅེས་བཞག་པའི་དོན་དམ་པར་མེད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། རྗེའི་འཇུག་པའི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་ལས། དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བའི་དོན་དམ་ལ་གཉིས་ཤེས་དགོས་ཏེ། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཤེས་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་ནས། དེས་དཔྱད་པ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་གཅིག་དང་། བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་སུ་ཡོད་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་བཞག་པ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོའི་དོན་དམ་དང་དེའི་ངོར་གྲུབ་པ་ཡང་ཡོད་ལ། ཕྱི་མའི་དོན་དམ་དང་དེར་ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་མི་སྲིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད། རྫོགས་བྱང་གི་དོན་དམ་པའི་གནས་ལུགས་འབའ་ཞིག་ལ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་གི་ཚུལ་དུ་སེམས་པའི་གཙོ་བོའི་རྣམ་རིག་ཅིག་ལ་ཟེར། རྫོགས་བྱང་གི་དོན་དམ་པའི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དུ་བཞག་གོ། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད།

དོན་རྣམ་གྲངས་པ། དོན་གཅིག དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་རྣམས་དོན་གཅིག

དོན་པོ། དོན་གྱི་སྙིང་པོ། གལ་འགངས་ཆེན་པོ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། མདོར་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་འདི་ངོས་ཟིན་པར་བྱས་ལ་ཆོས་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཐམས་ཅད་འདི་འགོག་པ་དངོས་དང་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། མཉན་པ་དང་བཤད་པ་དང་བསམ་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་འཛིན་པ་དེ་ལ་ཅི་ཙམ་ཞིག་གནོད་དུ་སོང་བ་ཡང་ཡང་བརྟག་པ་ནི་གདམས

པའི་དོན་པོར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རང་སྡེའི་བདག་མེད་འཆད་པའི་སྐབས་གཞན་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དོན་སྤྱི། རྟོག་པ་ལ་ཤར་བའི་ཆོས་དེ་དང་དེའི་གཟུགས་བརྙན། དོན་དེ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་དོན་དེ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་རྟོག་པའི་འདྲ་རྣམ། ཚད་མ་རིགས་རྒྱན་ལས། རང་འཛིན་རྟོག་པས་ཞེན་སྟངས་གང་ལ་ཞུགས་པའི་དོན་དེ་གཅིག་མ་ཡིན་ཀྱང་གཅིག་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས། དོན་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པར་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ། ། ཞེས་གསུངས།

དོན་སྤྱི་རྒྱང་པ། གཞན་གྱི་འགྲེལ་བརྗོད་ལ་མ་བརྟེན་པར། རང་གི་ཉམས་མྱོང་ཁོ་ནས་གྲུབ་པའི་རྟོག་པའི་འདྲ་རྣམ། དཔེར་ན་རང་གི་ཨ་མ་དྲན་པའི་ཚེ་རྟོག་ངོའི་ཨ་མའི་འདྲ་རྣམ་ལྟ་བུ།

དོན་སྤྱོད། བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་དོན་དེ་རྣམས་ལ་གདུལ་བྱ་རྣམས་སྤྱོད་དུ་འཇུག་པའོ། །ཡང་ན། རང་གཞན་གྱི་དོན་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་དོན།

དོན་སྤྱོད་པ། དོན་སྤྱོད་དང་འདྲ།

དོན་བྱེད་ནུས་པ། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད། སྒྲ་བཤད་ནི། རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་དོན་ནམ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སྦྱར་ནས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ། དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་འདི་ནི་དབྱུག་པ་ཅན་ནོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ།

དོན་མི་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ། སྒྲ་རྟག་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་ལྟ་བུ།

དོན་སྨྲ་སྡེ་གཉིས། ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་པའི་རང་སྡེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་གཉིས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཕྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྨྲ་བའི་སྡེ་རིས་སུ་གཏོགས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ། ❶ དགོངས་པ་ཅན་བཞིའི་གཉིས་པ། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ལས། ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱས་ཤིང་། །རྒྱལ་པོ་གཙང་སྦྲ་ཅན་གཉིས་དང་། །ཡུལ་འཁོར་འཁོར་བཅས་བཅོམ་པ་ན། །མི་དེ་དག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་ནི། ཀརྨ་པ་བརྒྱད་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེའི་མཛོད་འགྲེལ་༧༣ལས། ཕ་ལས། མ་སྲེད་པ། རྒྱལ་པོ་སྐྱེ་སྲིད་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་ཤེས། གཙང་སྦྲ་ཅན་གཉིས་མཆོག་འཛིན་གཉིས། ཡུལ་འཁོར་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག འཁོར་ཡུལ་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་འགྲེལ་པ་ཟབ་མོས་བཀྲོལ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར

རོ། །ཡང་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་སླེགས་བམ་སྨད་ཆ་༤ལས། དེའང་འཁོར་བར་འདུ་བྱེད་པས་སྲིད་པ་དང་ལེན་པ་གཉིས་ནི་ཕ་མའོ། །ཀུན་གཞི་ནི་བག་ཆགས་སྣ་ཚོགས་པའི་རྟེན་ནམ་གཞིར་གྱུར་པས་རྒྱལ་པོའོ། །བྲག་ཟེ་འཇིགས་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། དགེ་སློང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་སྟེ་གཙང་སྦྲ་ཅན་གཉིས་སོ། །ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་གཟུང་འཛིན་དང་བཅས་པ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་ནི་ཡུལ་འཁོར་གྱི་སྙོར་དང་བཅས་པའོ། །དེ་དག་བཅོམ་པ་སྟེ་དག་པ་ན་འཚང་རྒྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ❷ ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ལྟ་བུ།

དོན་ཡོད་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག དགའ་ལྡན་བྱང་རྩེ་བ་ཞོག་པ་དོན་ཡོད་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་འབུམ་ནི། བླ་མ་མཆོད་པའི་ཟབ་ཁྲིད་རྒྱས་པ། ཡང་བླ་མ་མཆོད་པའི་ཁྲིད་བསྡུས་པ། ཐིག་ལྟུང་བཤགས་ཚུལ། བཀའ་བློན་གཡག་རོང་པ་ཚེ་རིང་དབང་རྒྱལ་གྱིས་ཞུས་པའི་ལམ་གཙོའི་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར། ཡང་དེས་ཞུས་པའི་ལམ་གཙོའི་ཁྲིད་སྔོན་སེམས་འཛིན་ཚུལ། ཡང་དེས་ཞུས་པའི་འཇིགས་བྱེད་བསྐྱེད་འདེབས་སྒྲུབ་ཐབས། ཡང་དེས་ཞུས་པའི་འཇིགས་བྱེད་རྫོགས་རིམ་ཆེན་མོ་དང་། ཡང་འཇིགས་བྱེད་རྫོགས་རིམ་བསྡུས་པ། བ་སོ་བའི་ཁྲིད་ཡིག་ལྟར་གྱི་དབུ་མའི་ལྟ་ཁྲིད། འཇིགས་བྱེད་ཡུམ་སོགས་དོགས་སེལ་དང་དགེ་སྦྱོར་བྱ་ཚུལ། གསང་འདུས་ཚོགས་འཁོར་བྱ་ཚུལ། འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཐབས་ལེ་ཚན་བདུན། སྒྲོལ་མའི་སྒྲུབ་ཐབས། ཚེ་མ་བུ་དམར་ཁྲིད། བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལེ་ཚན་བཞི། རི་བོ་དགའ་ལྡན་བླ་བརྒྱུད་ཉམས་མགུར་ཞལ་གདམས་ལེ་ཚན་དྲུག །ཆབ་ཤོག་ལེ་ཚན། བརྟན་བཞུགས་ལེ་ཚན། བྲག་ཡེར་པ། བྲག་སྙོ་མོ། འོལ་ཁ་རྫིང་ཕྱི། བསམ་ཡས་སོགས་གནས་ཆེན་ལ་མཆོད་འབུལ་སྨོན་ཚིག་མི་དབང་ཕོ་ལྷ་བས་བཀའ་བསྟན་ཟུང་པར་དུ་བརྐོས་པའི་སྨོན་ཚིག་སྟག་རྩེ་དཔོན་མོའི་རྟེན་བཞེངས་དཀར་ཆག་མཐོང་བ་དོན་ལྡན། ཞོག་ཀུར་སློན་གྱི་རྟེན་བཞེངས་དཀར་ཆག་དད་པའི་འཇུག་ངོགས། ཚ་བ་མ་ཅི་བླ་མས་ཞུས་པའི་དམིགས་བརྩེ་མའི་རིལ་སྒྲུབ་བཅས་སོ། །

དོར། ❶ སྤྲངས་པ། བཏང་བ། བསྐྱུར་བ། ❷ ཕྲིས་པ། ❸ དོར། དོ། ཆ། ཟུང་། གཉིས་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཞིང་རྨོ་བྱེད་ཀྱི་གླང་ཆ་གཅིག་ལ་རྨོན་དོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དོར་ཐུང་། ཤང་གོས་སམ་ཤང་དཀྲིས་ཀྱི་གོས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད།

དོར་མ། (འདུལ་བ) ❶ གོས་ཐུང་། དོར། དོ། ཆ། ཟུང་། གཉིས་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རྨོན་དོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །❷ ཤང་གོས། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་

པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ {ཚུ} ༡༣༡ན༣ལས། དོར་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀང་གོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་ ལུང་རྣམ་འབྱེད་ {ཚ་པ} ༡༣༥ན༤ལས། དོར་མང་དག་དང་། དོར་ཐུང་དག་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

དོར་མང་། (འདུལ་བ) ཀང་གོས་ཀྱི་མིང་། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ {ཚ་པ} ༡༣༥ན༤ལས། དོར་མང་དག་དང་། དོར་ཐུང་དག་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞིབ་པར་དོར་མ་ལ་གཟིགས།

དོལ་ཆོད་དུ། (བློ་སྦྱོང) ཐེ་ཚོམ་མེད་པར། ཚམ་ཚོམ་མེད་པར། གཞན་ལ་མ་གཡེངས་པར། རྟག་ཏུ་འབད་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད།

དོལ་ཆོད་དུ་སྦྱོང་། (བློ་སྦྱོང) ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་སྦྱོང་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཤད། མཆད་ཁ་བའི་བློ་སྦྱོང་དོན་བདུན་མ་ལས། དོལ་ཆོད་དུ་སྦྱོངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དོས་དྲག (བློ་སྦྱོང) ཐུགས་དྲག བློ་སྦྱོང་ལས། ཐུན་དོས་དྲག་ལ་ཡུན་ཐུང་བར་བྱས་ཏེ། སྒོམ་ཐུན་གཅིག་ལ་ཐུན་དུ་མར་བཅད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དོས་དྲག་པོ། (བློ་སྦྱོང) དོས་དྲག་དང་འདྲ།

དྲ་མ། (བློ་སྦྱོང) ❶ ཡག་པོའི་དོན། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པ་ལས། རྒྱལ་རིགས་ལ་སོགས་པའི་མི་དྲ་མ་དེ་མི་དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས་དང་མགོན་བྱེད་པས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །❷ ཁ་སྣབས་ཁ་ཐབས་དང་འདྲབ་ཅན་ནམ་དང་ཁ་བསོད་ཅན། བརྡ་བཀྲོལ་ཡིད་དགའ་ལས་གསུངས། ❸ མཁས་པ་དང་ཡ་རབས། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསལ། ❹ ཁང་པའི་སྐར་ཁུང་གི་སྒོ་དྲ་མིག་ཅན་གྱི་མིང་། དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་ན་གསལ།

དྲག་ཏུ་བབས་པ། ཐུགས་ཆེན་པོར་བབས་པ། སྤུར་བར་བབས་པ།

དྲག་པོ་འཇིགས་བྱེད། (གསང་སྔགས) འཇིགས་བྱེད་ནག་པོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དྲག་པོའི་བརླས་པ། (གསང་སྔགས) དྲག་པོའི་བརླས་པའམ་ཁྲོས་པའི་བརླས་པ་ནི། རྩ་སྔགས་རང་གི་ཞལ་དུ་ཞུགས། སྐུའི་དབྱིབས་བརྒྱུད་རྡོ་རྗེའི་ལམ་ནས་རང་གི་ཞལ་དུ་ཞུགས། ཡུམ་གྱི་དབུ་མའི་ལམ་ནས་བརྒྱུད་དེ་ཞལ་ནས་བྱུང་། རང་གི་ཞལ་དུ་ཞུགས་པར་བསྒོམས་ནས་ཡི་གེ་རྒྱུབ་ཅིང་དྲག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྒོམ་པའོ། །པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས།

དྲག་མོ། (གསང་སྔགས) ❶ བུད་མེད་གཏུམ་མོ། ❷ ལྷ་དབང་ཕྱུག་གི་ཆུང་མ་ལྷ་མོ་ཨུ་མ།

ཧྲག་ཤུལ་ཅན། སྙིང་རྗེ་མེད་པའི་མི་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ༼ཚུ༽ ༥༨བ༥ལས། ཧྲན་ཤུལ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྙིང་རྗེ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཧྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ཆུང་བ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་བསྟོད་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གྱལ། རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལ་ཟེར། སྟོན་པ་བླ་ན་མེད་པ་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གསུང་བའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །

ཧྲང་དོན་གྱི་མདོ། གདུལ་བྱ་ཁ་ཧྲང་བ་དང་། དེའི་དགོངས་པ་བཤད་ནས་དོན་གཞན་དུ་ཧྲང་དགོས་པའམ། ཡང་ན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བཟུང་བས་ཚིག་ཀྱང་དེ་ཙམ་ཞིག་དེ་དག་གི་ཡིན་ལུགས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཡིན་པས་ད་དུང་དེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་ལས་གཞན་དུ་བཙལ་དགོས་པའི་མདོ་ལ། ཧྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཟེར། གདུལ་བྱ་ཁ་ཧྲང་བ་ནི། གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ཁ་ཧྲང་བའི་ཕྱིར་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་མདོ་ལྟ་བུ། དངོས་ཟིན་གྱི་དོན་གཞན་དུ་ཧྲང་དགོས་པ་ནི། ཕ་མ་གསད་བྱར་གསུངས་པའི་དངོས་ཟིན་གྱི་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་གཟུང་དུ་མི་རུང་བས་དེ་ལས་གཞན་དུ་ལས་དང་སྲིད་པ་གཉིས་ལ་ཧྲང་དགོས་པ་ལྟ་བུའོ། །མཐར་ཐུག་གི་དོན་ལ་ཧྲང་དགོས་པ་ནི། སྦྱིན་པ་བཏང་བ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་སྟོན་པ་ལྟ་བུ། དེའི་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བཟུང་བས་ཚིག་མོད་ཀྱང་སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པ་དེ་དེའི་ཡིན་ལུགས་ཡིན་གྱི་དེ་མ་ཡིན་པའི་སྦྱིན་པའི་ཡིན་ལུགས་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ལ། སྦྱིན་པས་ཡིན་ལུགས་ནི་དེ་ཙམ་མ་ཡིན་གྱི་དེ་ལས་གཞན་དུ་དེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཚོལ་དགོས་སོ་ཞེས་འཆད་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཧྲང་དོན་གྱི་རྡོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཞལ་ཕྱག་གི་རྣམ་པར་ཤར་བའི་རྡོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་ལ་ཟེར། ངེས་དོན་གྱི་རྡོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་ནི། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟེར།

ཧྲང་སྲོང་། ཁྱིམ་གྱི་འདུ་འཛི་དང་གཡེང་བ་སྤངས་ཏེ་དབེན་པར་སོང་ནས་ཉིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམས་པས་བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གོང་མ་ཐོབ་པ། སྔོན་པའི་ཚིག་གིས་ཀྱང་གཞན་གྱི་དགོས་པ་བསྒྲུབ་ནུས་པ། ངན་པའི་སྤྱོད་པ་གཡོ་སྒྱུ་སོགས་མེད་པར་ཤེས་རྒྱུད་ཧྲང་པོར་སྲོང་བའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་ཟེར། ཇི་སྐད་དུ། འཁོར་བས་སྐྱོ་སྟེ་ནགས་སུ་སོང་། །བསམ་གཏན་ཐོབ་སྟེ་མངོན་ཤེས་འཆར། །དེ་ལ་མི་ཡི་ཧྲང་སྲོང་ཟེར། །བསམ་གཏན་མ་ཐོབ་གྲོང་དུ་བབས། །སྣན་ངག་སོགས་འཚོ་བྲམ་ཟེའི་རིགས། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །ཞེས་རྗེ་ཀུང་ཐང་པ་གསུང་། ཧྲང་

སྲོང་གི་སྒྲ་ནི་ཕྱི་རོལ་པའི་དྲང་སྲོང་བདེན་ཚིག་གྲུབ་པ་དང་། སངས་རྒྱས། ཉན་ཐོས། རང་རྒྱལ། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་སྟེ་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག སངས་རྒྱས་ལ་འཇུག་པ་ནི། རྒྱུད་བླ་མར། དེ་ནི་དྲང་སྲོང་གསུང་ཡིན་ཟློག་པ་གཞན། །ཞེས་དང་། དེ་ཡང་དྲང་སྲོང་བཀའ་བཞིན་སྤྱི་བོས་བླང་། །ཞེས་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་། །

དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག དམ་ཆོས་པདྨ་དཀར་པོའི་མདོ་ལས། བསྐལ་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་འདས་པར་ཡང་། །རྒྱལ་བ་དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་རྙེད་པར་དཀའ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དྲང་སྲོང་མཆོག དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་དང་འདྲ། ཇི་སྐད་དུ་དམ་ཆོས་པདྨ་དཀར་པོའི་མདོ་ལས། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཉན་ཐོས་རྣམས། །འདི་ན་ཇི་སྙེད་མཆིས་པ་ཀུན། །དེ་ཡི་ནང་ན་བདག་མཆོག་ཅེས། །དྲང་སྲོང་མཆོག་གིས་བསྟན་པ་ལགས།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དྲང་སྲོང་སྨྲ་བ་རི་དྭགས་ཀྱི་ནགས། དྲང་སྲོང་མཆོག་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཐོག་མར་བསྐོར་བའི་གནས་ཡིན་པས་དྲང་སྲོང་སྨྲ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། རི་དྭགས་ཀྱི་ནགས་ཞེས་པ་ནི། རི་དྭགས་དུ་དུ་མང་པོ་གནས་པ་དང་། ཤ་བ་སྐྱུམ་མའི་དོན་དུ་རི་དྭགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་སྲོག་བཏང་བའི་རྐྱེན་གྱིས་རྒྱལ་པོས་དེ་རྣམས་ལ་མི་འཇིགས་པ་བྱིན་པ་དང་། ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་ཚེ་རི་དྭགས་ཤ་བ་གསུམ་རྟག་པར་ཆོས་ཉན་དུ་འོངས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་རི་དྭགས་ཀྱི་ནགས་དང་། རི་དྭགས་བྱིན་པའི་ཚལ་དང་། རི་དྭགས་རྒྱུ་བའི་གནས་སོགས་དུ་མར་བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བསྒྱུར་རོ། །འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ན་འདིའི་སྐོར་ཟུར་ཙམ་གསལ།

དྲང་སྲོང་ལྷུང་བའི་རི་དྭགས་ཀྱི་ཚལ། བཀོད་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། ཚེ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམ་ལྷུམས་སུ་འཇུག་པར་དགོངས་པ་ན། ལྷའི་བུ་དག་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་བབས་ནས་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་འཕགས་པ་དག་ཞིང་འདི་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའི་རིགས་སོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལོ་བཅུ་གཉིས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡུམ་གྱི་ལྷུམས་སུ་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྨྲས་པ་དང་། དེའི་ཚེ་ཡུལ་ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱིར་རང་སངས་རྒྱས་ལྔ་བརྒྱས་ལྷའི་བུའི་ཚིག་ཐོས་པས་འདུག་པའི་སྟན་ལས་ལངས་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་ཏཱ་ལ་བདུན་ཙམ་དུ་འཕགས་ཏེ། མེས་རང་གི་ཕུང་པོ་བསྲེགས་ནས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ཀྱི་ཤ་རི་རཾ་ནམ་མཁའ་ལས་བབས་པས། དེའི་ཕྱིར་གནས་འདི་ལ་དྲང་སྲོང་ལྷུང་བའི་གནས

ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་ལས། སངས་རྒྱས་འོད་སྲུང་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱོན་པའི་གོང་དུ་དེ་ལྟར་བྱུང་བར་བཤད་དོ། །ཕྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་དུ་ཕྱོན་དྲང་སྲོང་ལྔ་བརྒྱ་ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་ན་རྫུ་འཕྲུལ་ཉམས་ཏེ་གནས་འདིར་ལྷུང་བས་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རི་དྭགས་ཏུ་ཏུ་མང་པོ་གནས་པ་དང་། ཤ་བ་སྦྲུམ་མའི་དོན་དུ་རི་དྭགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་སྲོག་བཏང་བའི་རྐྱེན་གྱིས་རྒྱལ་པོས་དེ་རྣམས་ལ་མི་འཇིགས་པ་བྱིན་པ་དང་། ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་ཚེ་རི་དྭགས་ཤ་བ་གསུམ་རྟག་པར་ཆོས་ཉན་དུ་འོངས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་རི་དྭགས་ཀྱི་ནགས་དང་། རི་དྭགས་བྱིན་པའི་ཚལ་དང་། རི་དྭགས་རྒྱུ་བའི་གནས་སོགས་དུ་མར་བསྒྱུར་རོ། །

དྲངས། (འདས་པ) འདྲེན་པའི་འདས་ཚིག འདྲེན། དྲངས། དྲང་། དྲོངས། ❶ འཐེན་པ། ཤིང་རྟས་དྲངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཐག་རིང་དུ་དྲངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །❷ ཁྲིད་པ། ཐར་པའི་ལམ་དུ་དྲངས་ལྟ་བུ། ❸ བསྐྱེད་པ། གྲུབ་པ། སྨོན་བསགས་དགེ་བའི་ལས་ཀྱིས་དྲངས། ལུང་རིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་དྲངས་ལྟ་བུ། ❹ རྒྱུ་བྱས་པ། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་དྲངས་ནས་སྐྱེས་པའི་སྔོན་པོ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ བཤད་པ། བཀོད་པ། བསྒྱུར་བ། ལུང་དྲངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❺ བཟའ་བཏུང་སོགས་ཕུལ་བ། གསོལ་སྟོན་དྲངས་ལྟ་བུ། ❻ ཡིད་ཕྱོགས་པའམ་ཆགས་པ། དབེན་པའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བས་ཡིད་དྲངས་པའི་ཕྱི་ནང་གི་གཡེང་བ་ཀུན་རེ་ཞིག་དོར་བའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ཐོར་བུ‹‹བ༣ལས། བུ་ཁྲིད་རྣམ་གཡེང་འདུ་རྫི་རྙེད་བཀུར་ལ། །དགའ་བར་འཛིན་པ་ཆོས་རྒྱན་ལྟར་མཐོང་ནས། །དབེན་པར་ཚུལ་བཞིན་བསྒྲུབ་པ་ལྟར་བྱས་པའི། །གཏམ་འདིས་ཁོ་བོའི་སྙིང་ནི་ཅི་ཡང་དྲངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དྲན་པ། ❶ (བྱ་ཚིག) འདས་པའི་གནས་ཚུལ་ཕྱིས་སུ་ཡིད་ལ་འཁོར་བ་ལ། དྲན་པ་ཟེར། དཔེར་ན་སྔོན་གྱི་ཚེ་རབས་དྲན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② (བྱ་ཚིག) འདས་པའི་གནས་ཚུལ་ཡང་ཡང་ཡིད་ལ་འཁོར་ནས་སེམས་སྡུག་བསྔལ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ལ། དྲན་པ་ཟེར། དཔེར་ན་ཕ་མ་དྲན་པ་དང་། བླ་མ་དྲན་པ། རང་གི་ཕ་ཡུལ་དྲན་པ་ལྟ་བུའོ། །དབྱིན་སྐད་དུ་ miss ཟེར་བ་དེའོ། །❷ (བྱ་ཚིག) ཡིད་ལ་སེམས་པ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ། དཔེར་ན་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དྲན་པ་ལྟ་བུའོ། །❸ (མིང་ཚིག) དམིགས་པ་གང་ཡིན་དེ་ལ་སེམས་མ་ཡེངས་པར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། རྗེའི་གསུང་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་ཟིན་བྲིས་བཏབ་པ་ལས་གསུངས། ཡང་ན། སེམས་རྩེ་བའི་དམིགས་པ་དེ་ལས་མི་འཕྲོ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ། དྲན་པ་ཞེས་བྱའོ། །② (མིང་ཚིག) ཡུལ་ངེས་ལྔའི་གསུམ་པ་སྟེ། སྔར་འདྲིས་པའི་དངོས་པོ་ལ

དམིགས་ནས་སེམས་ཀྱི་བརྗོད་པ་མེད་པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ཞིག བྱེད་ལས་ནི། དམིགས་པ་ལ་སེམས་མི་གཡེང་བའི་བྱེད་ལས་ཅན་ནོ། །དྲན་པ་ནི་ཐག་པ་དང་འདྲ་བར་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་འདོགས་བྱེད་དུ་གསུངས་སོ། །❹ (མིང་ཚིག) སེམས། དཔེར་ན་སེམས་རྣལ་དུ་མི་གནས་པ་ལ། དྲན་པ་རྣལ་དུ་མི་གནས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དྲན་པ་གཅིག་པའི་རྣལ་འབྱོར། བསྐྱེད་རིམ་རགས་པ་དང་དོན་གཅིག་དེ་ལ་རགས་པ་དྲན་པ་གཅིག་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡང་ཟེར།

དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ། དྲན་པ་ཉེར་བཞག་དང་འདྲ།

དྲན་པ་ཉེར་གཞག དྲན་པས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་གཏོད་པར་བྱེད་པ་ལ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ཟེར། དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ཅེས་ཀྱང་བྱ། སྒྲ་བཤད་ནི། མི་བརྗེད་པར་བྱེད་པས་ན་དྲན་པ། སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཡང་ཡང་འཛོག་པར་བྱེད་པས་ན་ཉེར་གཞག ཉེ་བར། ཞེས་པ་དོན་མང་པོ་ལ་འཇུག་ཀྱང་འདིར་ཡང་ཡང་གི་དོན་ནོ། །ཉེ་བར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི། བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ཚན་བདུན་གྱི་དང་པོ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་ནི། ལུས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག (ལུས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གིས་ལུས་རྟག་བདེན་དུ་བསམས་ནས་དེ་ལ་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་བློ་སྐྱེད་པར་བྱེད) ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག (དེས་ཚོར་བས་སྲིད་པ་འདྲེན་པར་མཐོང་ནས། སྲིད་པའམ་ཀུན་འབྱུང་ལ་སྤོང་འདོད་ཀྱི་བློ་སྐྱེད་པར་བྱེད) སེམས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག (དེས་བདག་དང་བྲལ་བའི་སེམས་སྐད་ཅིག་གིས་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པར་རྟོགས་ནས། བདག་ཆད་ཀྱིས་དོགས་པའི་འཇིགས་པ་མེད་པས་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་འདོད་སྐྱེད་པར་བྱེད) ཆོས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག (དེས་ཀུན་ཉོན་སྤང་བྱ་དང་། རྣམ་བྱང་བསྟེན་བྱར་རྟོགས་ནས་ལམ་བདེན་བསྒོམ་འདོད་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ) དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལ་གཟིགས།

དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གསུམ། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གསུམ་ནི། སྟོན་པས་ཆོས་གསུངས་པའི་ཚེ་གུས་པ་དང་། མ་གུས་པ་དང་། བར་མར་གནས་པ་རྣམས་ལ་རིམ་བཞིན། གུས་པ་ལ་དགྱེས་པ་མེད་པ། མ་གུས་པ་ལ་མི་དགྱེས་པ་མེད་པ། བར་མར་གནས་པ་རྣམས་ལ་རང་འགར་བོར་བ་མེད་པར་ཐུགས་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་གསུམ་མོ། །མཆིམས་མཛོད་ལས། གསུམ་པ་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་གསུམ་བསྟན་པ་ནི་མདོ་ལས། དགེ་སློང་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་གང་དག་འཕགས་པ་བསྟེན་པར་བྱེད་པ་སྟེ་འཕགས་པས་དེ་དག་བསྟེན་ན་འཁོར་ལ་རྗེས་སུ་སྟོན་པར་འོས་སོ། །གསུམ་གང་ཞེ་ན། དགེ་སློང་དག་འདི་ན་སྟོན་པ་ཐུགས་བརྩེ་བ།

ཐུགས་སྟོབས་ནི་གཞན་གྱི་ཁྲིམ་གྱིས་མི་གནོན་པ་ཡིན་ལ་མི་འཇིགས་པ་ནི་གཞན་
སྐྱར་ཁྲིལ་གྱིས་གནོན་པའོ། །རྗེ་ཅན། དོན་བཞེད་པ། ཕན་པར་བཞེད་པ། ཐུགས་རྗེ་
ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་འདི་ནི་ཁྱེད་ལ་ཕན་པར་བྱེད་པ། འདི་
ནི་ཁྱེད་ལ་བདེ་བར་བྱེད་པ། འདི་ནི་ཁྱེད་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བར་བྱེད་པའོ་ཞེས་
ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་ཅིང་། ཉན་ཐོས་དེ་དག་དེ་ལ་ཉན་པར་བྱེད། རྣ་བ་གཏོད་པར་
བྱེད། ཀུན་ཤེས་པའི་སེམས་ཉེ་བར་འཇོག་པར་བྱེད། ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་
ཆོས་སྒྲུབ་པར་བྱེད། སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ལས་མི་འགལ་བར་བྱེད་ན། དེས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཀུན་ཏུ་དགྱེས་པར་ཡང་མི་འགྱུར། ཡིད་བདེ་བ་དང་ཐུགས་ཡ་ཡ་པོར་
ཡང་མི་འགྱུར་གྱི། དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དུ་བཏང་
སྙོམས་སུ་བཞུགས་ཏེ། འདི་ནི་གང་དག་འཕགས་པ་བསྙེན་པར་བྱེད་པ་སྙེ་འཕགས་
པས་དེ་དག་བསྙེན་ན་ཚོགས་ལ་རྗེས་སུ་སྟོན་པར་འོས་པའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་
པ་དང་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྟོན་པ་ཆོས་སྟོན་པ་ན་ཉན་ཐོས་དེ་
དག་དེ་ལ་ཉན་པར་མི་བྱེད་པ་ནས་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ལས་འགལ་པར་བྱེད་པའི་
བར་དུ་གྱུར་ན། དེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་ཏུ་མི་དགྱེས་པ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་
དང་ཐུགས་ཡ་ཡ་པོ་དང་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་སུ་མི་འགྱུར་ལ། མི་བཟོད་པ་དང་
འཚིག་པ་དང་ཐུགས་མ་རངས་པ་མི་མངའ་བར་དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དྲན་
པ་དང་ཤེས་བཞིན་དུ་བཏང་སྙོམས་སུ་བཞུགས་པ་ནི་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གཉིས་
པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཉན་ཐོས་ཁ་ཅིག་ནི་དེ་ལ་ཉན་པར་བྱེད་པ་ནས་སྟོན་པའི་
བསྟན་པ་ལས་མི་འགལ་བའི་བར་དུ་བྱེད་ལ། ཁ་ཅིག་ནི་ཉན་པར་མི་བྱེད་པ་ནས
སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ལས་འགལ་བའི་བར་དུ་བྱེད་ཀྱང་དེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
དགྱེས་པ་དང་མི་དགྱེས་པ་གཉིས་ཀར་མི་འགྱུར་བར་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དུ་
བཏང་སྙོམས་སུ་བཞུགས་པ་ནི་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གསུམ་པའོ་ཞེས་འཁོར་གུས་
པར་ཉན་པ་དང་མི་ཉན་པ་དང་གཉིས་ཀའི་བྱེ་བྲག་གིས་གསུམ་གསུངས་ལ་གསུམ་
པོ་འདི་དག་ནི་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ནམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བདག་ཉིད་དག་ཡིན་
ལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་នོ། །འོ་ན་ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་པ་
སྤངས་པ་རྣམས་ལའང་འཁོར་གུས་པར་ཉན་མི་ཉན་དང་གཉིས་ཀ་ལ་ཆགས་
སྡང་མི་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་འདྲེས་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་
ཞེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ནི་ཆགས་སྡང་གི་བག་ཆགས་མ་སྤངས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་
མ་འདྲེས་པའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་དག་གིས་འཁོར་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ན།
གུས་པར་ཉན་པ་ཐམས་ཅད་དང་། གུས་པར་མི་ཉན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གཅིག་ཏུ་
གུས་པར་ཉན་པ་དང་། གཅིག་ཏུ་གུས་པར་མི་ཉན་པ་དེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་

ཐུགས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གུས་པར་ཉན་པ་དང་། གུས་པར་མི་ཉན་པ་དང་། གཉི་ག་མ་ཡིན་བ་དག་ལ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། སྟོབས་བཅུ་དང་། མི་འཇིགས་པ་བཞི་དང་། མ་འདྲེས་པའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་གསུམ་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་ཆེན་པོ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

དྲན་པ་ཉེར་བཞག དྲན་པ་ཉེར་གཞག་དང་དོན་གཅིག དཔེ་མང་པོར་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ཅེས་ཀྱང་སྣང་བས་གཉིས་ཀའང་དག་པར་སེམས་སོ། །

དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གསུམ། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གསུམ་དང་འདྲ།

དྲན་པ་ཉོན་མོངས་ཅན། (མཛོད) བརྗེད་ངས་ལ་ཟེར། མཆིམས་མཛོད་དེའུ་གཟུགས་༡༣༩ལས། བརྗེད་ངས་ནི་དྲན་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་ལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན། སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་སྐྱིང་ངེར་སྡོད་པའི་སེམས་བྱུང་ལ། ཧིང་ངེ་འཛིན་ཟེར་ཞིང་། སེམས་རྩ་བའི་དམིགས་པ་དེ་ལས་མི་འགྲོ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ། དྲན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། གལ་ཏེ་སེམས་དམིགས་པ་དེ་ལས་འགྲོས་ན་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ། ཤེས་བཞིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདི་ལ་ཧིང་ངེ་འཛིན་ནི་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཆ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་དམིགས་པ་ལ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་སྡོད་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །དེ་ལ་ནི་སེམས་རྩ་བའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་གཡེང་བར་མི་བྱེད་པའི་ཐབས་གཅིག་དང་། གཡེངས་མ་གཡེངས་དང་གཡེང་བར་འགྱུར་མི་འགྱུར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་པ་གཉིས་དགོས་པའི་དང་པོ་ནི་དྲན་པ་དང་གཉིས་པ་ནི་ཤེས་བཞིན་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ནི་ཉེ་བར་གཏོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ་གཅིག་གིས་སེམས་དམིགས་པ་ལས་མི་འགྲོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་པས་སེམས་འགྲོ་བ་རབ་ཏུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ཧིང་ངེ་འཛིན་དང་དྲན་པ་གཉིས་ཁ་ཅང་འདྲ་བས། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཧིང་ངེ་འཛིན་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར། སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་སྐྱིང་ངེར་སྡོད་པའི་སེམས་ཤིག་ཡིན་ལ། དྲན་པ་ནི་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་སྡོད་པ་དེ་ལས་མི་འགྲོ་བར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར་བས་ཁྱད་པར་ཆེའོ། །

དྲན་པ་བཞི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཕ་མར་དྲན། བླ་མ་སངས་རྒྱས་སུ་དྲན། རང་ལུས་ལྷ་སྐུར་དྲན། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་དྲན་པ་དང་བཞིའོ། །

དྲན་པ་ལ་བཞག་པ། ཐོས་པའི་དོན་མ་བརྗེད་པར་སེམས་ལ་བཟུང་བ།

དྲན་པའི་སྟོབས། དམིགས་པ་ལས་ཡེངས་ན་སྔར་གྱི་དམིགས་པ་དྲན་ནས་ནང་དུ་སྡུད་པ་དང་། དང་པོ་ནས་དྲན་པའི་ཤུགས་བསྐྱེད་དེ་དམིགས་པ་ལས་གཡེང་བར་མི་བྱེད་པའི་དྲན་པ་སྟོབས་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་ཟེར། ཞི་གནས་བསྒྲུབ་པའི་སྟོབས་དྲུག་གི་གསུམ་པའོ། །འདིས་གླན་ཏེ་འཛོག་པའི་སེམས་དང་ཉེ་བར་འཛོག་པའི་སེམས་གཉིས་འགྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །

དྲན་ཤེས་བཞིན། དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དྲལ། དྲལ་ནི་མིང་པོའི་མིང་ཡིན་པར་བཤད། དཔེར་ན་ལྷུམ་དྲལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལྷུམ་ནི་སྲིང་མོ། དྲལ་ནི་མིང་པོའོ། །

དྲས་གདན། ཀོ་ལྤགས་སོགས་དྲ་བའི་ཤིང་ལེབ།

དྲས་རྡུག རས་ཀྱི་དུམ་བུ་ཆུང་ཆུང་།

དྲི། སྣ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོང་བྱ།

དྲི་ལྔ། ❶ ག་བུར། གུར་གུམ། ཙནྡན་དན་དཀར་པོ། ཙནྡན་དན་དམར་པོ། ཤླ་ཁཎྜེ་སྟེ་ལྔའོ། །དཱ་རི་ཀ་པས། ག་བུར་གུར་གུམ་ཙནྡན་དང་། །ཙནྡན་དམར་པོ་ཤླ་ཁཎྜེ་རྣམས། །སྔགས་བཟླས་ནས་ནི་ལྷུག་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོར་གཟིགས། ❷ ཙན་དན་དཀར་པོ། ཙན་དན་དམར་པོ། ཛ་ཏི། ག་བུར། ཁ་ཆེ་གུར་གུམ་སྟེ་དྲི་ལྔ། ཞེས་གཟུངས་འདུལ་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་ལས་བཤད་དོ། །ལྔེ་གུ་དང་དོན་འདྲ།

དྲི་བཅས་རྣམ་རྫུན། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱིས་དབང་གིས་སྣང་བ་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་མེད་པར་འདོད་པའི་སེམས་ཙམ་རྣམ་རྫུན་པ་རྣམས་སོ། །

དྲི་ཆབ། ❶ ཉེར་སྤྱོད་ལྔའི་ཡ་གྱལ་གྱི་དྲི་ཆབ་ནི་བསིལ་བ་སྟེར་བའི་དྲི་བཟང་གི་རིགས་སྤྱིའི་ལྡེ་གུའམ་ལྷག་པར་ཙནྡན་གྱི་ཕྱེ་མ་ཆུར་བཏངས་པའི་སྐྱོ་མ་ལ་ཟེར། ཉེར་སྤྱོད་ལྔ་འབུལ་བའི་སྲོལ་འདི་རྒྱ་གར་ནས་དར་ཞིང་། རྒྱ་གར་ཚ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཡུལ་ཡིན་པས། ཙནྡན་གྱི་ལྡེ་གུའམ་སྐྱོ་མ་སྙིང་ག་ལ་བྱུག་པ་ཡིན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཙནྡན་ལ་བསིལ་བའི་ཁྱད་ཆོས་ཡོད་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་སྙིང་ག་ཚ་དྲོད་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ཡིན། དེར་མ་ཟད་དྲི་ཆབ་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱས་ཀྱང་ཤེས་པར་ནུས་ཏེ། དེའི་ཕྱག་རྒྱ་བྱེད་པའི་ཚེ་བྱུག་པའི་སྟངས་ཀ

བྱེད་པས་སོ། །❷ དྲི་བཟང་སྤྲངས་པའི་ཚུལ་ལ་བཤད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བ་ཐྱུང་ལྷས་བསྐྱང་ཉུལ་དང་ཐྱུག་པ་བྱུས་ལ་ཅན་དན་ལ་སོགས་པའི་དྲིའི་ཆུ་ཕྱུལ་དུ་ཐྱུང་བས་ཀྱང་ཐྱུག་ཅིང་དྲི་ཞིམ་པོའི་མེ་ཏོག་སིལ་མ་གཏོར་ལ། ཞེས་གསུངས།

དྲི་ཆུ། གཅིན་པ།

དྲི་ཆེན། སྐྱག་པ།

དྲི་བ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། <ཝིནཡ་ཀ་པྲཤྣ་ཊཱི་ཀ> (འདུལ་བ) འདུལ་བ་དྲི་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་སླེགས་བམ་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་ཅན། སློབ་དཔོན་ཀླུ་ཡྀ་ཚ་མི་ཏྲས་མཛད། འདི་ལ་འདུལ་བ་དྲི་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སྐུ ༧ངབ་པུན་བཞུགས་སོ། །

དྲི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར། འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་ཡིན་མིན་ལ་དགེ་ལུགས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་ཡོད་དེ། པཎ་ཆེན་བྱམས་པ་གླིང་པ་སོགས་ཀྱིས་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་གསུང་མིན་པར་བཤད་ཅིང་། བསྟན་བཅོས་འདིའི་བར་སྐབས་ཤིག་ན། དེ་ལ་སྐྱུག་གཏད་མི་འདུག་ཅེས་སོགས་ཕལ་སྐད་འགའ་ཞིག་ཀྱང་སྣང་ཞིང་། ཚིག་གི་སྦྱོར་བའང་རྗེའི་གསུང་གཞན་གྱི་བབས་དང་མི་འདྲ་བ་དང་། སྔར་བྱུང་ན་མིང་གཞན་འཛམ་དབྱངས་བླ་མས་རྗེས་བཟུང་ཞེས་བྱ་བ་སུ་ལའང་མ་གྲགས་པའི་མཚན་བྲིས་པ་དང་། རྗེའི་སློབ་མ་དང་ཡང་སློབ་རྣམས་ཀྱིས་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབུམ་གྱི་དཀར་ཆག་བཀོད་པ་རྣམས་སུ་མ་ཐེབས་འདུག་པས། ཐེ་ཚོམ་གྱི་གཞིར་སྣང་སོ། རང་གཞན་ཕལ་ཆེར་གྱིས་རྗེའི་གསུང་ཡིན་པར་བྱེད་ཅིང་། དྲི་བ་རྣམས་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྒོམ་ཆེན་རྣམས་སྲུན་འབྱིན་དུ་གོ་ནས། འབྲུག་པ་པད་དཀར་སོགས་ཀྱིས་ལན་གྱི་ཡི་གེ་བརྩམས་པ་དང་། ས་སྐྱའི་ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་པས་ཀྱང་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་མགོན་སྐྱབས་དཔུང་གཉེན་བྱས་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ཚིག་དོན་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ལན་གྱི་ཡི་གེ་ཞིག་བྲིས་འདུག་ལ། རང་ཕྱོགས་ནས་སྒོམ་ཆེན་ངག་དབང་བ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་དྲིས་ལན་བློ་བཟང་བཞད་པའི་སྒྲ་དབྱངས་མཛད་ནས་རྗེའི་གསུང་ཡིན་པ་གཞིར་བཞག་མཛད་འདུག་པས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཁ་ཚོན་གཅོད་དཀའ་བར་སྣང་ངོ་། །ཞེས་ཐུའུ་བཀྭན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་གསུངས་ཤིང་། དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བས་ནི་འདི་རྗེའི་གསུང་ཡིན་པ་གཞིར་བཞག་མཛད་འདུག་པ་འདི་ལྟར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཁས་ཤིང་བཙུན་པ་སྒྲུབ་རྒྱུད་ལ་མཆོག་ཏུ་མོས་པས་འབྲི་གདན་སྟག་ལུང་པ་འབའ་ར་བ་སོགས་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བླ་མ་དུ་མ་ལ་ཆོས་ཕལ་ཆེར་གསན་པ་ཡིན་

ཡང་། ཕྱིས་རི་ཁྲོད་ཤིན་ཏུ་དབེན་པ་ཅིག་ན་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་པོ་ལྷ་བཙུན་ཉེ་བ་མཚམས་འབབ་ཞིག་ལ་གནས་པ་ཡོད་པར་གསན་ནས་མཇལ་དུ་བྱོན། དྲི་བ་མཛད་པས་ཆོས་ཀྱི་གོ་བ་ཙམ་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ལུག་རྫི་རི་ལ་བསྡད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུག་པས་ཐུགས་འབྱུང་ཐུགས་སྐྱོ་སྟེ་ད་ནི་འདི་རིགས་ཐམས་ཅད་འདི་འདྲ་བ་ཡིན་ཡོད་པར་འདུག་དགོངས་པ་ཡང་ཤར། བསྟན་པ་ལ་མ་བཟོད་པའི་ཐུགས་ཀྱང་ཤར་བས་དྲི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་ལ་སོགས་པ་མཛད། ཅེས་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྨད་ཆ་༧༧༥༥ལས་གསུངས་སོ། །འདི་རྗེའི་སློབ་མ་ཞིག་གིས་ཟིན་བྲིས་སུ་བཏབ་པ་ཞིག་ཡིན་སྲིད་པ་ལས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་དངོས་སུ་ཕྱག་བསྟར་ནས་བྲིས་པ་ནི་མིན་པར་ངེས། གང་ལྟར་ཡང་འདི་ཆགས་སྡང་གིས་ཡིད་བསྐྱོད་པའི་དེང་སང་གི་དགག་པ་དང་དགག་ལན་སོགས་དང་མི་འདྲ་བར་བསྟན་པ་ལ་དག་ཐེར་དུ་བསམས་ནས་གཟུ་བོར་གནས་པའི་བློས་རྩོག་དཔྱོད་མཛད་པའི་ལེགས་བཤད་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཏུ་སྣང་བས། གལ་ཏེ་རང་ཉིད་རིགས་པ་སྨྲ་བ་དང་གཟུ་བོར་གནས་པར་ཁས་འཆེས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་འདི་ལ་འཁང་ར་བྱེད་རྒྱུའི་ཚབ་ཏུ་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དགོས་རྒྱུ་དང་། འདི་ནས་བཤད་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ཕྲ་མོ་རྣམས་ལ་བསམ་ཞིབ་ནན་ཏན་མཛད་དེ་ཅེས་ཀྱང་བསྙེན་ཅིང་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱ་བར་རིགས་སོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་འདྲ་ལ་བསམས་ནས་འགལ་བའི་ཁྲར་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པ་ཡང་ཁོ་བོས་ཚིག་མཛོད་འདིར་འགོད་འཛུག་བྱས་ཡོད། རང་ཕྱོགས་ནས་དྲི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་གྱི་དྲིས་ལན་པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དྲིས་ལན་བློ་བཟང་བཞད་པའི་སྒྲ་དབྱངས་དང་། ཤྭགས་པོ་ངག་དབང་གྲགས་པའི་དྲི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་གྱི་དྲིས་ལན་ལེ་ཚན་དང་པོ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་ལྡན་པ་སོགས་སོ། །འདི་རྗེའི་གསུང་ཐོར་བུ་༧༢བ༥ན་བཞུགས་སོ། །

དྲི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་གྱི་དྲིས་ལན་བློ་བཟང་བཞད་པའི་སྒྲ་དབྱངས། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད།

དྲི་མ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་དག་པ། དྲི་མ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཟད་པ་དང་འདྲ། དྲི་མ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཟད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དྲི་མ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཟད་པ། སྤྲིན་ནམ་མཁའ་ལ་ཡལ་བ་ན། ནམ་མཁའ་ལས་ལོགས་སུ་ཟད་ཆ་མེད་པ་ལྟར། སྒྲིབ་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཟད་པའི་ཆ་ཡང་ཆོས་དབྱིངས་ལས་གཞན་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་རྗེ་གུང་ཐང་པའི་སྐབས་དང་པོའི་མཆན་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་གསང་བསྐྱེད་མི་བསྐྱོད་ཞལ་ལུང་ལས། སངས་རྒྱས་པ་ན་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དང་། དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་བློ་བུར་རྣམ་དག་གཉིས་འདྲེས་ནས་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོས་རང་བཞིན་ཆོས་ཉིད་ལ་སླར་

མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་རློམས་པར་ཞུགས་པས་ཉོན་མོངས་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཟད་པ་འགོག་བདེན་ལ་འཇོག་པའང་འདི་ལ་ཐུག་སྟེ། སྤྲིན་ནམ་མཁའ་ལ་ཟད་པ་ན་དག་བྱ་ཐོག་རེག་བཀག་ཙམ་གྱི་སྟོང་སང་ལས་གཞན་མེད་པར་དྲི་མ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཟད་པ་ན་ཆོས་ཉིད་ལས་ཟད་ཆ་གཞན་མེད་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས། རྗེའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོ་ལས། མཐའ་དག་འཛིན་པས་ནམ་ཡང་མི་རྫི་ཞིང་། །མ་ལུས་འཁྲུལ་སྣང་འཇོམས་ལ་ཐོགས་མེད་པའི། །ཉིད་འཛིན་ཀུན་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་གང་། །རྡོ་རྗེ་ལྷ་ཐུར་གྲགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན། །ཁྱོད་ཀྱིས་མངོན་དུ་མཛད་པ་དེ་ཡིས་མཐུས། །ཕྱི་མ་ལྷ་ཐུའི་ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་དང་། །ཕྱི་ལམ་ལྷ་ཐུའི་གསལ་ཞིང་རིག་པའི་བློ། །ཕྱོང་སྣང་མ་ལུས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཞུགས། །དེ་ཕྱིར་རྩ་བ་ཉམས་པ་སློན་ཡིང་བཞིན། །མ་ལུས་འཛིན་པའི་ས་བོན་བྲུངས་ཕྱུང་བས། །སྐྱོབ་པ་ཁྱོད་ལ་ནམ་མཁའ་ཇི་སྲིད་དུ། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལས་གཡོ་བ་ག་ལ་ཞིག །ཅེས་གསུངས་པ་འདི་ཡང་དེ་དང་ཕྱོགས་འདྲ་བར་སེམས་སོ། །

དྲི་མ་དང་བྲལ་བ། ❶ སྐྱོན་དང་བྲལ་བ། ཡང་དག་པ། ❷ ཟག་པ་མེད་པ། ཟག་མེད།

དྲི་མ་མེད་པ། དྲི་མེད་དང་དོན་འདྲ།

དྲི་མེད། ❶ ཡང་དག་པའམ་སྐྱོན་མེད་པ། རིང་ལུགས་དྲི་མ་མེད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ཟག་མེད། མཛོད་ལས། ཆོས་མངོན་ཤེས་རབ་དྲི་མེད་རྗེས་འབྲང་བཅས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དྲི་མེད་རྣམ་རྫུན་པ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་མ་རིག་པ་དང་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་པས། སངས་རྒྱས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་སེམས་ཙམ་རྣམ་རྫུན་པ་རྣམས་སོ། །

དྲི་མེད་ཤེལ་གོང་། འདི་སྨན་སྦྱོར་རྣམས་བློ་འཛིན་བྱ་བདེ་བའི་སྐད་དུ་དྲི་མེད་ཤེལ་ཕྲེང་གི་རྒྱས་བཤད་རྣམས་རྩ་ཚིག་གི་ཚུལ་དུ་དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་རང་ཉིད་ནས་ཕྱོགས་སྒྲིག་བྱས་པའི་སྨན་གཞུང་ཞིག་གོ།

དྲི་མེད་ཤེལ་ཕྲེང་། དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྨན་གཞུང་གི་འགྲེལ་པ་ཞིག

དྲི་གཙང་ཁང་། <གནྡྷ་ཀུ་ཊཱི> ❶ འདུ་ཁང་གི་ཕྱུག་ཁང་ངམ། ལྷ་ཁང་ཕྱུག་མའི་མིང་དུ་གྲགས་ཆེ། དེང་སང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མིང་ལ་གནྡྷོ་ལ་ཟེར་ལ། ཊོན་ཀུང་བྱེ་བྲག་རྫོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༡༢༨བ༡ལས། དྲི་གཙང་ཁང་གི་སྐད་དོད་གནྡྷ་ཀུ་ཊཱི་དུ་བཤད་དོ། །❷ སྤྱིར་བཏང་ལྷ་ཁང་ལའང་འཇུག སྒྲ་བཤད་ནི། ཤིན་ཏུ་གཙང་ཞིང་དད་པ་

ཅན་དག་གིས་རྫས་དྲི་ཞིམ་པོ་དག་གིས་བྱུགས་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་དུ་བཏགས། ཡང་ན་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར། སྤྱིར་གཙང་ནི་ཕུ་དང་གཙོ་བོ་སོགས་ལ་འཇུག་པས། འདིར་ཕུའམ་སྦུག་མ་ལ་སྒྱུར་ནས། ལྷ་ཁང་སྦུག་མ་ཡིན་པས་གཙང་ཁང་ཞེས་བྱའོ། །གཙང་གི་སྐོར་ཞིབ་པ་གཙང་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དྲི་ཟ། <སྐྲྀཏ> ❶ ལྷའི་རོལ་མོ་མཁན། ལྷའི་ཕྱོགས་གཅིག་གླུ་གླིང་ལ་དགའ་ཞིང་། མགྲིན་པ་བདེ་བ། ཟས་སུ་དྲི་ཟ་བ། ཞེས་རྗེའི་གསུང་མདོ་རྒྱའི་ཟིན་བྲིས་ལས་གསུངས། མཚན་གཞི་ནི། ལྷའི་གླུའི་དབྱངས་མཁན་གྱི་གཙོ་བོ་དྲི་ཟའི་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་ལྟ་བུ། ❷ བར་སྲིད་པ། ལུང་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་གསུངས། དཔེར་ན་མ་ཟླ་མཚན་དང་ལྡན་པ། དྲི་ཟ་ཉེ་བར་གནས་ཤིང་འཇུག་འདོད་པའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཟས་སུ་དྲི་མ་ཟ་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར། དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ནི། ལྷ་དྲི་ཟས་སྤྲུལ་པའི་གྲོང་ཁྱེར་ཏེ། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་གསང་བའི་རྣམ་སྣང་མངོན་བྱང་གི་འགྲེལ་པ་ལས། དྲི་ཟ་རྣམས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་ནི། དྲི་ཟ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་གང་དུ་བསམས་པ་དེར་གྲོང་ཐལ་བྱུང་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྣང་ཡང་བདེན་པར་མེད་པའི་དཔེ་ཞིག་གོ།

དྲི་བསུང་། དྲི་ཞིམ་པོའམ། དྲི་བཟང་པོ།

དྲི་བསུངས། ཏལ་དྲིའི་མིང་དུ། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་ལམ་རིམ་བརྡ་བཀྲོལ་ལས་བཤད།

དྲིང་། དྲིང་ནི་དྲིན་གྱི་དོན་ཡིན། རག་ལུས་པ། རག་ལས་པ། བསྟོས་པ། རྐྱེན། འདྲེན་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། ཡིག་རྙིང་རྣམས་སུ་རྗེས་འཇུག "ང" དང་ "ན" གཉིས་གནམ་ངའི་ཚུལ་དུ་འབྲི་བའི་སྲོལ་ཡོད་པར་སྣམ། སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙཱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས། དྲིང་ཞེས་པ་ནི་ནེ་ལེ་དང་། བྲ་ཧྨ་ཡ་བསྒྱུར་བ་གཞན་གྱིས་འདྲེན་པ་དང་། རྐྱེན་གྱི་དོན་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཚུལ་ལུགས་སམ་བརྗོད་ལུགས་ཞེས་གསུངས། འདི་འཐད་མིན་དཔྱད་པར་འོས་སོ། །གཞན་དྲིང་མི་འཛོག་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དྲིན་དྲན། ❶ བཀའ་དྲིན་དྲན་པ། ❷ རྒྱུ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་གྱི་གཉིས་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་ཨ་མ་བྱས་པའི་སྐབས་ཀྱི་དྲིན་བསམ་པའོ། །

དྲིན་དྲན་ཁྱད་པར་བ། སེམས་ཅན་རྣམས་རང་གི་ཡ་མ་བྱས་པའི་སྐབས་སུ་དྲིན་ཆེ་བ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཡ་མ་མ་བྱས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་དྲིན་ཆེ་ཚུལ་བསམ་པ་ལ་ཟེར།

དྲིན་ལན་བསབ་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་ ༼ཨཿ༽ ༡༨ན༢ན་བཞུགས་སོ། །དྲིན་ལན་བསབ་པའི་མདོ་འདི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རིར། འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་གསུངས། འདི་ལ་བམ་པོ་ཕྱེད་བརྒྱད་དང་ལེའུ་དགུ་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་ནག་ནས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བས་བཟ་རྙིང་མང་པོ་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །

དྲིལ་བསྒྲགས། ཁྱབ་བསྒྲགས། སྒྲ་བཤད་ནི། རྒྱལ་པོའི་བཀས་དམ་བཅས་པ་དྲིལ་བུ་དཀྲོལ་བཞིན་དུ་སྒྲོག་པར་བྱེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

དྲིལ་བསྒྲགས་པ། ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱེད་པ། གཞན་མཉན་དུ་འཇུག་པ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ༼ཚུ༽ ༢༨བ༤ལས། དྲིལ་བསྒྲགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་དུ་གཞུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དྲིལ་བསྐྱོད། ཆོ་ག་འདོན་པའི་སྐབས་སུ་དྲིལ་བསྐྱོད་ཅེས་པ་ནི། ཚིག་རྐང་དང་པོར་རྡོ་རྗེ་གསོར། གཉིས་པར་དྲིལ་བུ་གསིལ། གསུམ་པར་ཕྱག་རྒྱ་བྱ། བཞི་པར་ཐལ་མོ་སྦྱོར་བའི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་ཟེར།

དྲིལ་ཕྱི། (འདུལ་བ) ལུས་ལ་འདྲིལ་ཞིང་ཕྱིས་ནས་དྲི་མ་འདག་པར་བྱེད་པའི་ཐྲགས་གོང་། ཐྲགས་ཕྱི། ལུང་རྣམ་འབྱེད་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀར་དྲིལ་ཕྱི་ཞེས་ས་མཐའ་མེད་པར་སྣང་སྟེ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ ༼ཆ་པ༽ ༢༥༨ན༣ལས། དྲིལ་ཕྱི། ཞེས་གསུངས། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་ ༼ཚུ་པ༽ ༨༢ན༧ ལས། དྲིལ་ཕྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དྲིལ་ཞིང་ཕྱི་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དྲིལ་བུ། (གསང་སྔགས) ❶ སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མཚོན་པའི་མཆོད་རྫས་ཀྱི་རོལ་ཆ་ཞིག ❷ མོ་མཚན། (དྲིལ་བུའི་སྟོང་ཆའི་ཆ་ནས་བཏགས) ❸ ཕོ་རྟགས་འབྲས་བུ། (འདི་འཕྱུང་འཕྲུལ་དུ་ཡོད་པའི་དྲིལ་ལྕེ་དང་འདྲ་བས་དེ་ལྟར་བཏགས) ཀྱེ་རྡོར་གྱི་རྒྱུད་བརྟག་པ་གཉིས་པ་ལས། ཏུ་མ་ཐྲངས་པ་བསྲེག་འགྱུར། །ཀཾ་ལ་དབུས་ཡང་དག་གནས། །འབྲས་གཉིས་དྲིལ་བུ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དྲིལ་བུ་ལ་དབྱེ་ན། རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་དྲིལ་བུ། དཔའ་བོའི་དྲིལ་བུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དྲིལ་བུ་རྣམས་སུ་ཡོད། དྲིལ་བུའི་མཚོན་དོན་ནི། རྡོར་དྲིལ་གྱི་མཚོན་དོན་དང་། མཇུག་ཏུ་དྲིལ་བུའི་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་དཔེ་རིས་བཅས་ལ་གཟིགས།

དྲིལ་བུ་པ། རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་ཆེན་དྲིལ་བུ་པ་སྟེ། མཚན་གཞན་རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་པ། དགྲ་ལས་
རྣམ་རྒྱལ། བློ་གྲོས་སྙིང་པོའི་དཔལ་ཞེས་བྱ། གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུའི་གསོལ་འདེབས་
ལས། བུ་སྨད་བཅས་ཤིང་དངོས་གྲུབ་བརྙེས། །ཧཱུྃ་ག་ལ་རུ་ལུང་བསྟན་ཐོབ། །རྡོ་རྗེ་
དྲིལ་བུ་ཞེས་བྱ་བའི། །བླ་མ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སློབ་དཔོན་
ཆེན་པོ་རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ལཱུ་ཡི་པའི་དངོས་སློབ་རྒྱལ་པོ་ད་རི་ཀ་
པའི་སློབ་མ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ལཱུ་ཡི་པས་འདི་ནས་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུད་ན་ཨོ་ཊ་
སུ་རིའ་མཁྲར་བའི་གྲོང་ཁྱེར་ཞེས་པ་ན། རྡོ་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་མ་སྨད་འཚོང་མའི་
ཚ་བྱད་འཛིན་པ་ཞིག་ཡོད་པས་དེའི་དྲུང་དུ་སོང་ལ། ཉིན་མོ་ཞིང་ལས་ཀྱིས། ནུབ་
མོ་རྐང་པ་འབྲུད་པ་དང་སྐུ་མཉེ་སོགས་ཀྱིས། དེར་ཚང་ཉོ་དང་ཉལ་པོ་ལ་འོངས་
པའི་སྐྱེས་པ་ཀུན་གྱི་རྐང་པ་བཀྲུ་བ་ལ་སོགས་ཀྱིས། ནུབ་མོ་སྒྲུབ་པ་ཀྱིས། དེ་ལྟར་
བྱས་ན་ལོ་བཅུ་གཉིས་ན་བུད་མེད་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་བཞི་དང་བཅས་པ་གྲུབ་པ་ཐོབ་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་ནས་བཏང་ངོ་། །ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར་བསྒྲུབས་
པས་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། བླ་མ་རྡོ་རྗེ་གདན་པས་ཀྱང་། རྒྱལ་རིགས་ཐ་
མལ་སྤྱོད་པ་མཛད། །སྨད་འཚོང་ལྷ་བརྒྱ་མཁའ་ལ་གཤེགས། །ད་རི་ཀ་པ་ཞེས་
བྱའི། །བླ་མ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་པ་ནི། རྒྱ་གར་
ཤར་ཕྱོགས་ན་ལེནྡྲའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་གི་སྲས་སུ་འཁྲུངས་ཏེ། ཡབ་འདས་པ་དང་བློན་
པོ་ལ་སོགས་པས་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་མངའ་གསོལ་བས། རྒྱལ་སྲིད་ལ་སྙིང་པོ་མེད་པར་
གཟིགས་ནས། རིམ་གྱིས་དཔལ་ན་ལེནྡྲར་ཕྱིན་ནས་མཁན་པོ་རྒྱལ་བའི་ལྷ་རབ་ཏུ་
བཟང་པོ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ། མཚན་བློ་གྲོས་སྙིང་པོའི་དཔལ་ཞེས་བཏགས། རིག་
པའི་གནས་ལ་སྦྱངས་པ་མཛད་པས། རིག་པའི་གནས་དང་སྡེ་སྣོད་ཐམས་ཅད་ལ་
མཁས་པའི་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་པཎྜི་ཏར་གྱུར་ཏོ། །དེའི་ཚེ་མུ་སྟེགས་རལ་པ་ཅན་ཞིག་
རྒྱལ་པོ་ལ་དབང་དུ་གསོལ་ནས། བསྟན་པ་རྒྱལ་དུ་བཙུགས་ནས་རྩོད་པ་བྱེད་
དུ་བྱུང་བ་ལ་པཎྜི་ཏ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་མ་ནུས་ཏེ། སློབ་དཔོན་དགྲ་ལས་རྣམ་
པར་རྒྱལ་བ་ཞེས་གྲགས་སོ། །དེའི་ཚེ་རྒྱལ་པོའི་མཆོད་གནས་སུ་བཟུང་ནས་སྡེ་
སྣོད་གསུམ་ལ་ཐོས་བསམ་ཉན་བཤད་མཛད་དོ། །དེའི་ཚེ་བླ་མ་ད་རི་ཀ་པ་དང་
མཇལ་ནས་གུས་པས་བཏུད་དེ། རྗེས་སུ་འཛིན་པར་ཞུས་པས་དཔལ་འཁོར་ལོ་
སྡོམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐུར་ཏེ། གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་
མཐའ་དག་གནང་སྟེ་དབེན་པར་སོང་ལ་སྒྲུབས་ཤིག་ཅེས་ལུང་བསྟན། དེར་ཧཱུྃ་
ག་ལའི་ནགས་ཁྲོད་དབེན་པ་ཞིག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་མཛད་པ་ན། རེ་ཞིག་ཁྱེད་ཤེ་ཡོན་
དུ་སོང་ཞིག་དེར་ཕག་རྗི་མོ་ཞིག་གིས་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ནམ་
མཁའ་ལས་སྒྲ་བྱུང་ནས་དེར་ཕྱིན་ཏེ། ཕག་རྗི་མོ་མཐོང་ཚད་ལ་ཕྱག་ཕུལ་གསོལ་
བ་བཏབ་པ་དང་། ལན་ཅི་ཡང་མ་བྱུང་བས་ཐུགས་ཆད་པ་དང་། རེས་རྒོད་རེས་དུ་

བ་ཞིག་ཟླུང་བ་ལ་ཕྱག་དང་མཆོད་པ་བྱས་ཏེ་རྒྱུ་མཚན་དྲིས་པས། ཐུགས་དར་ཡང་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཉུང་བས་སོ་གསུངས། དེ་མཁའ་འགྲོ་མར་ཤེས་ཏེ་ཞབས་སྤྱི་བོར་བླངས་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་ཞུས་པས། དེར་རང་གཟུགས་དངོས་སུ་བསྟན། དཔལ་འཁོར་ལོ་སྡོམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐུར་གདམས་པ་གནང་ནས་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་སྔོམས་ཤིག་ཅེས་ལུང་བསྟན། དེ་ནས་སློབ་དཔོན་གྱིས་རིམ་གྱིས་བྱོན་པས་ལྷོ་ཕྱོགས་ཨོ་ཊི་བི་ཤ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་ཕྱོགས་ཀྱི་ནགས་ཁྲོད་དབེན་པ་ཞིག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་མཛད་ཅིང་བཞུགས་པ་དེའི་ཚེ། ཡུལ་དེའི་རྒྱལ་པོ་སོས་ཀའི་དུས་སུ་སྐྱོ་བ་བསང་ཞིང་རི་དྭགས་ལ་འཕོང་བསླབ་པའི་དོན་དུ་ནགས་གསེབ་འཁྲུག་པོར་བྱོན་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་དེས་སློབ་དཔོན་མཐོང་སྟེ་དགེ་སློང་དེ་གཟུགས་ཤིན་ཏུ་རིད་པ། ལུས་ཉི་ལྷགས་ཀྱིས་གཟིར་བ། འཚོ་བར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་གང་ཡང་མེད་པ་མཐོང་ནས་སྙིང་རྗེ་སྐྱེས་ཏེ། ངས་ཟས་སྦྱིན་གྱིས་གྲོང་ཁྱེར་དུ་འདོང་ངོ་ཞེས་སྨྲས་སོ། །དེའི་ཚེ་སློབ་དཔོན་རིམ་ལྔ་ལ་བློ་སྦྱོང་བའི་རིམ་པ་གསུམ་པའི་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྒྲུབ་པར་བཞེད་པའི་སྐབས་སུ་བབས་ཏེ། མངོན་པར་ཤེས་པས་གཟིགས་པས་ཕྱག་རྒྱ་འགྲུབ་པར་གཟིགས་ནས། དངོས་རྣམས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་བརྙས་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་ཙ་ཙེ་ཆུང་བ་བས་ཀྱང་ཆུང་བའི་འཁོར་བ་ལ་ནི་ཆགས་པ་མིན། རྒྱན་མི་འཆད་པར་ཆང་འཛག་པ་ཡིས་འགྲམ་ལང་ནག་པོར་གྱུར་པ་ཡིས། གླང་ཆེན་རྣམས་ནི་པདྨའི་སྐུད་པ་ཕྲ་མོས་འཆིག་པར་མི་ནུས་བཞིན་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་ཁྲོས་ནས། ངས་འདི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་དམའ་དབབ་པར་བྱའོ་ཞེས་གྲོང་ཁྱེར་དུ་ཕྱིན་ནས་ནགས་གསེབ་ཀྱི་བཙུན་པ་འདི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་དམའ་དབབ་པར་སུ་ཡིས་ནུས་པ་དེ་ལ་བྱ་དགའ་ཆེན་པོ་སྟེར་རོ་ཞེས་དྲིལ་བསྒྲགས་སོ། །དེའི་ཚེ་སྨད་འཚོང་མ་ཞིག་ལ་བུ་མོ་མཛེས་མ་པདྨ་ཅན་གྱི་རིགས་སུ་གྱུར་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ན་རེ། ངས་གྲོང་ཁྱེར་དུ་འདི་དམའ་དབབ་པར་བྱའོ་ཞེས་ཁས་བླངས་སོ། །དེ་ནས་དགོས་པའི་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་ནི་རྒྱལ་པོས་གྲོང་ཁྱེར་ནས་བསྒྲིངས། བུ་མོ་དེས་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞབས་ཏོག་བྱེད་པར་ཞུས་པས། སྐལ་བ་དང་ལྡན་པར་གཟིགས་ནས་གནང་སྟེ། དེ་ལ་དབང་དང་དམ་ཚིག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྣོད་དུ་རུང་བར་བྱས་ཏེ། ཕྱག་རྒྱ་མ་བྱས་ནས་རིམ་པ་ལྔ་པ་མཐར་མ་ཕྱིན་གྱི་བར་དུ་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པ་མཛད་ནས། དེ་ནས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པས་ཨོ་ཊི་བི་ཤ་ན་གནས་པ་རྣམས། རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་ལ་གཟུད་པར་འདོད་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་སེམས་ཅན་དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྤྲུལ་པ་སྤྱན་དྲངས་པའི་དགོངས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་བདག་ཉིད་ལ་འགྲོ་བ་རྣམས་མི་མོས་པ་བཟློག་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ། གྲོང་ཁྱེར་དུ་བཞུད་པར་བཞེད་ནས་སྤྲུལ་པའི་བུ་དང་བུ་མོ་གཉིས་ཤིག་ཀྱང་སྤྲུལ་ཏོ། །དེ་ནས་རྒྱལ་པོས་ཆང་འཚོང་མ་ལ་མངགས་ཏེ། དེ་རིང་ནགས་གསེབ་

ནས་དགེ་སློང་ཁྲིད་ལ་ཨོག་ཅེས་སྨྲས་སོ། །ཐམས་ཅད་སྒོ་དྲུང་དུ་འཚོག་ཏུ་བཅུག་སྟེ། ལམ་དུ་རིམ་པ་བཞིན་ཚང་གི་ཐུམ་པ་བསྒྲིག་ཏུ་བཅུག་སྟེ། སྨུན་དྲངས་པའི་ཚེ། སྦྲུལ་པའི་བུ་ནི་གཡས་ནས་རྒྱུག་བུ་མོ་ནི་གཡོན་ནས་རྒྱུག་སློབ་དཔོན་གྱིས་རྔ་ཅེའི་སྒྲོད་ཅིག་ཞལ་དུ་བཅུག་པ་ལ། ཇོ་མོས་ཚང་གི་ཐུམ་པ་བཏེག་ཅིང་བླུགས་ཏེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱོན་ནས་གྲོང་ཁྱེར་དུ་སླེབས་པའི་ཚེ། རྒྱལ་པོས་དབུ་བྱས་གྲོང་ཁྱེར་པ་རྣམས་ཀྱིས། སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱས་པའི་ཐར་གྱི་ཚིགས་བཅད་གླུར་ལེན་ཅིང་། རྒྱལ་པོས་སྨུན་དྲངས་པའི་ཚེ་མི་འོང་བར། ཚང་འཚོང་མའི་བུ་མོས་ཕོས་པའི་ཚེ་དེ་ལ་འབབ་པ་ཞེས་ཐལ་མོ་བརྡབས་ཤིང་གད་མོའི་སྒྲ་བྱས་པས། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཐར་དགོངས་པ་དང་རང་གི་ནུས་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྔ་སྒྲོད་དེ་ས་ལ་བརྡབས་པས། ས་འོག་རིམ་པ་བདུན་དུ་ཞུག་སྟེ། འོག་གི་ཆུ་ཆེན་པོ་ཕྱིན་དུ་ཕྱུང་ངོ་། །དེ་མ་ཐག་སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཧེ་རུ་ཀར་བྱས། བཙུན་མོ་རྡོ་རྗེ་ཕག་མོར་བྱས། སྦྲུལ་པའི་བུ་ནི་རྡོ་རྗེར་བྱས། བུ་མོ་ནི་དྲིལ་བུར་བྱས་ཏེ། བདེ་མཆོག་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པར་བྱས་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་གཤེགས་སོ། །རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་ལ་བཟོད་པར་གསོལ་བས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་གསོལ་བ་ཐོབ་ཅེས་གསུངས་ནས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ན་མོ་ལོ་ཀེ་ཤྭ་རཱ་ཡ་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པས། ཆུའི་དབུས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྐུ་རང་བྱུང་ཞིག་བྱུང་སྟེ། དེ་ལ་ཆུ་རྣམས་སྐོར་བ་ལན་བདུན་བྱས་ས་འོག་ཏུ་སོང་ངོ་། །ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྐུ་ནི་དེང་སང་ཡང་བྱིན་རླབས་ཆེ་ཞིང་། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབས་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཨོ་ཊི་བི་ཤ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་ལ་ཆུད་ནས་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པ་མང་དུ་བྱུང་ངོ་། །རྡོ་རྗེ་གདན་པས་ཀྱང་། བུ་སྨད་བཅས་ཤིང་དངོས་གྲུབ་བརྙེས། །ཧཱུྃ་ག་ལ་རུ་ལུང་བསྟན་ཐོབ། །རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་ཞེས་བྱ་བའི། །བླ་མ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གྲུབ་ཆེན་དེས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་དགོངས་ནས། ལུས་དཀྱིལ་དུ་དབང་བསྐུར་བའི་ཚོ་ག་དང་། ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་ཆེ་ཆུང་གཉིས། ལྷ་ལྔའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཏེ། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་གསུམ། རྫོགས་རིམ་ལ་རིམ་པ་ལྔ་པ་དང་། སློབ་མ་གྲུབ་ཐོབ་མང་དུ་བྱོན་ཀྱང་གཙོ་བོ་ཏུས་ཐུལ་ཞབས། དེས་ཏྲ་ལཀྵྨ་རི་པ། དེས་ནག་པོ་པ་སོགས་རིམ་བཞིན་གྲུབ་པའི་གནས་སུ་བགོད་དོ། །རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་ལྟར་བཀོད། གྲྭ་བཤད་ནི། ཁྲིའུ་རྡོ་རྗེར་བྱས། བུ་མོ་དྲིལ་བུར་སོང་བ་དེ་གཉིས་ཕྱག་ཏུ་བསྣམས། སློབ་དཔོན་ཡབ་ཡུམ་བདེ་མཆོག་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྣམ་པར་གྱུར་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་གཤེགས་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་བསྟན་པས་མཚན་ཡང་རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་པར་གྲགས་སོ། །

༤༡ ཐོ་ལོང་གི་མིང་སྟེ། ཐུ་སྐྲ་སོགས་ལ་སྐུད་པ་དཀྲིས་པའི་ཐུ་སྒོང་ལྟ་བུ་རིལ་པོར་བྱས་ནས་བྱིས་པ་རྣམས་ས་ལ་བརྡབས་ཏེ་རྩེ་བ་དེ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །

དྲུ་ཤུ་ཐབ་ལ་བཏང་བ་ལྟར། ཆོས་དེ་དང་རྒྱང་ཐེ་རིང་དུ་སོང་བའི་དཔེ།

དྲུག་ཆ། དུམ་བུ་དྲུག་ཏུ་བགོས་པའི་ཆ་གཅིག

དྲུག་ལྡན་སྒྲ། ཡན་ལག་དྲུག་ལྡན་གྱི་སྒྲ་སྟེ། འགྱུར་ཁྲུག་འདེགས་འཛོག་སྦྱོམ་ཕྲ་དང་དྲུག་གོ། ༡ སྐད་མཐོ་བ་ནས་དམའ་བར་འགྱུར་བའི་འགྱུར་བ། ༢ སྐད་གདངས་མཐོ་དམའི་བར་གྱི་ཁྲུག་པ། ༣ སྐད་གདངས་མཐོ་མཐོ་བར་འདེགས་པ། ༤སྐད་གདངས་དམའ་བར་འཛོག་པ། ༥ སྐད་གདངས་བརྗིད་ཅིང་སྦྱོམ་པ། ༦ སྐད་གདངས་ཁྲིམས་ཤིང་ཕྲ་བ་སྟེ་དྲུག་གོ།

དྲུག་སྡེ། (འདུལ་བ) དགའ་བོ་དང་། ཉེ་དགའ་དང་། འཆར་ཀ་དང་། འགྲོ་མགྱོགས་དང་། ནབ་སོ་དང་། འདུན་པ་བཅས་སོ། །འདི་དག་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སློབ་མ་ཏ་ཅང་ཐན་པའི་གྲས་ཤིག་སྟེ། སྟོན་པ་རྡོ་རྗེ་གདན་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས། ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱིར་ཕེབས་ནས་ལྔ་སྡེ་སོགས་སློབ་མ་དྲུག་ཅུ་དགྲ་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་ལ་བཀོད། དེ་ནས་གཱ་ཡའི་ལྗོངས་རྒྱལ་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་སྡེ་ཅན་དུ་ཕྱིར་ཕེབས་ནས་དྲུག་སྡེས་སྟོན་པ་ཐོག་མར་མཇལ་ཞིང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན། སྒྲ་བཤད་ནི། དྲུག་སྡེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་དྲུག་ཕན་ཚུན་སྡེ་ཞིང་གནས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

དྲུག་པོ་འདས་མ་ཐག་པ་ཡི། །རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་དེ་ཡིད་དོ། ❶ ཚིག་རྐང་གཉིས་པོ་འདིའི་དོན་ནི། དྲུག་པ་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་པོ་དེ་དག་རང་རང་གི་དུས་སུ་འདས་པ་ཙམ། འགགས་མ་ཐག་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡིད་དོ་སྟེ་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །དཔེར་ན་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དུས་སུ་འགགས་མ་ཐག་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །མཁས་པར་རློམ་པ་མང་པོས་ཀྱང་ཚིག་འདིའི་དོན་ལ་རྫོངས་པར་སྣང་བས་གསལ་བར་བཀོད་ཡོད་དོ། །❷ ཡང་ན། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་འདས་མ་ཐག་པའི་རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། དྲུག་པོ་འདས་མ་ཐག་པ་ཡི། །རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་དེ་ཡིད་དོ། །ཞེས་བྱ་བས་འགགས་མ་ཐག་པའི་ཡིད་རྐྱེན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལན་དུ་མི་རུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་མིག་དང་རྣ་བ་དང་སྣ་དང་ལྕེ་དང་ལུས་དང་ཡིད་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་པོ་དག་འདས་མ་ཐག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡིད་ཡིན་པར་འདོད་པས་དེའི་ཕྱིར་འགགས་མ་ཐག་པའི་ཡིད་རྐྱེན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའང་གོང་དུ་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྐུན

སེལ་ལས་བཤད་པ་དང་དོན་གཅིག་གོ་སྙམ། ❸ ཡང་ན། མཛོད་ཀྱི་ཚིག་འདིའི་གོ་དོན་ནི། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་པོ་འགགས་ནས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་གོ་འབྱེད་པའི་ནུས་པ་ཉིད་ཡིད་དབང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་གྱི་དགོངས་པའོ། །ཡང་ན། མཛོད་ཀྱི་ཚིག་འདིའི་གོ་དོན་ནི། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་པོ་འགགས་ནས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་གོ་འབྱེད་པའི་ནུས་པ་ཉིད་ཡིད་དབང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་གྱི་དགོངས་པའོ། །

ཧྲང་སྒོར། ཞམ་རིང་གི་ཡུལ་སྐད། ཞབས་ཕྱིའམ་གཡོག་པོའི་མིང་། མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་འབོར་དུ་«སྐྱ་བ་རྣམ་པར་ངེས་པ་རབ་དཀའི་འཇུག་པ»༣༡ན༩ལས། ཞམ་རིང་བ་ལ་ཧྲང་སྒོར་དང་། །གཉེར་པ་དཔོན་ཆེན་རྫོང་ཕྱི་སོགས། །འཛིག་རྟེན་ཕལ་པའི་གྲོང་ཚིག་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཧྲང་ཇ་ཚོགས། ༸གོང་ས་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་གདན་ས་སེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་སོགས་དགོན་ཁག་ནས་དགེ་འདུན་པ་ལྔ་བཅུ་སྐོར་ཞིག་གཞུང་ཞབས་སྐུ་བོ་རྣམས་དང་ཟླང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཁག་དང་། རྫོང་གཞིས་ཁག་བཅས་པར་གཞུང་དོན་ལས་ཁུར་མཉམ་ལེན་ཞུ་བའི་ལམ་སྲོལ་གསར་གཏོད་བསྐྱངས། དུས་དེ་ནས་བཟུང་ལྷ་སར་གནས་འཁོད་གཞུང་ཞབས་སེར་མོ་བ་རྣམས་ཉིན་རེ་འཆར་ཅན་ཞོགས་པ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་སྐུའི་ཉེ་ཧྲང་ངམ། ཉེ་འབྲེལ་ཚོམས་ཆེན་གྱི་མདོ་སྒྲུག་ཏུ་ཚོགས་ཚུགས་ཐོག ཇ་གསོལ་ཐབ་ནས་ཚོགས་ཞུགས་ཡོངས་ལ་གསོལ་ཇ་བཏེགས། ཚོགས་ཡུན་ཆུ་ཚོད་གཅིག་ཙམ་གྱི་རིང་དེར་༧གོང་ས་མཆོག་གི་མཇལ་ཁ་བསྒྲུལ་དགོས་རིགས་དང་། བཀའ་འབྲེལ་གཞུང་གི་ལས་དོན་དང་། གཞུང་ཞབས་ཀྱི་ལས་ཁུར་བསྒོ་གཞག་སོགས་མགྲོན་བརྒྱུད་བཀའ་སྒྲུར་བསྒྲུལ། ཧྲང་ཇ་གྲོལ་རྗེས་རང་རང་གི་ལས་ཁུངས་སོ་སོར་ཉིན་རེའི་ལས་ཁུར་ཞུ་བར་བསྐྱོད་དགོས་པ་བཅས་སོ། །ཞེས་སྣར་སྐྱིད་ངག་དབང་དོན་གྲུབ་ལགས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་༸རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་འཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོའི་མཛད་རྣམ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད།

ཧྲང་ན་མོར། ཧྲང་ངུ། སྨན་ཕྲར། གམ་ངུ། མདུན་ངུ། མིག་ཕྲར།

ཧྲངས་ནས་ཕྱུང་། རྩ་བ་ནས་བཏོན་པ། དཔེར་ན་སྟག་བཞལ་ཧྲངས་ནས་ཕྱུང་ལྟ་བུ།

ཧྲང་པ། ཉེ་བའི་གཉེན་གྱི་མིང་དུའང་བཤད་དེ། རྗེའི་ཐམས་དོན་ཀུན་གསལ་ལས། ཧྲང་པ་སྟེ་ཉེ་བའི་གཉེན་ནམ་མི་ཧྲང་པ་སྟེ་རིང་བ་གཉེན་མ་ཡིན་པའི་བྱིས་པ་ལ་འཕྲུད་ཅིང་། ཙཱུ་ན་བྱེད་པ་ནི་ཙཱུ་ཌི་ཀར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་དེ་ལ་སྐྲག་བྱེད་མ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་

རོ། །འགྱུར་ཁ་ཅིག་ལས་སྟུག་པའམ་ཡང་ན་མི་སྟུག་པ། ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དྲེགས་པའི་ལྷ་བརྒྱད། ༡ བདེ་འབྱུང་སྟེ་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། ༢ སྨིན་ལ་བཙོན་ཏེ་བརྒྱ་བྱིན། ༣ གསེར་གྱི་མངལ་ཏེ་ཚངས་པ། ༤ ལུས་མེད་བདག་པོ་སྟེ་བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག ༥ ཐ་གྲུའི་སྤྱོ་སྟེ་ཁྱབ་འཇུག ༦ ཉི་ཟླ་གཉིས། ༧ ཚོགས་བདག་གླང་སྣ། ༨ གཞོན་ནུ་གདོང་དྲུག་དང་བརྒྱད་དོ། །དྲེགས་པའི་ལྷ་བརྒྱད་གྲངས་འདྲེན་ཚུལ་ཡིག་ཆ་སོ་སོར་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པས་འདི་ཁོ་ནར་མ་ངེས་སོ། །

དྲེད་མོང་། བོད་ཀྱི་གཅན་གཟན་ཞིག་སྟེ། དོམ་རིགས་ཤིག དྲེ་མོང་ཞེས་ཀྱང་བྲིས་པ་ཡོད་དེ། མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་འབོར་དུ་«སྒྲ་བ་རྣམ་པར་ངེས་པ་རབ་དགའི་འཇུག་པ»༣༡བ༤ལས། དྲེ་མོང་ཡང་ན་ནེའུ་ལེ། །ཁྱིམ་བྱ་ཁྱི་དང་བྱ་རམ་བྱས། །བསྟན་བཅོས་དག་དང་མཁས་རྣམས་བརྗོད། །ཅེས་སོགས་གསུངས་སོ། །ཡུལ་སྐད་དུ། བསྲེ་མོ་དང་གཟེར་མོ་ཟེར་བའི་གོང་གི་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ན་གསལ་ལོ། །

དྲེལ། ཕ་བོང་བུ་ལ། མ་རྟ་ཡིན་ན་དྲེལ་དང་། ཕ་རྟ་ལ་མ་བོང་བུ་ཡིན་ན་ཐོག་ལོག་ཟེར་བའང་མཐོང་།

དྲོ་སྐད། སྔ་དྲོའི་སྐད་ཅིག་མ་སྟེ། སྔ་དྲོ་དང་དོན་གཅིག དཔེར་ན་ལྷའི་དྲོ་སྐད་གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ཀྱང་དེས་ཤེས་སོ། །

དྲོ་སྦྱོར། སྔ་དྲོ། བརྡ་བཀྲོལ་ཡིད་དགའ་ལས་བཤད། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པ་ལས། བསྙེན་གནས་བསྲུངས་པའི་ཉིན་མོ་དྲོ་སྦྱོར་དང་། །དུས་གཙོན་ཉིན་དགུང་ལ་ཟས། སྣ་མང་པོ་གཡོས་ནས་ཟོས། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དྲོ་སྦྱོར། དྲོ་སྦྱོར་དང་འདྲ།

དྲོད། ❶ ཚ་བའི་རེག་བྱ། དཔེར་ན་མེའི་དྲོད། ལུས་ཀྱི་དྲོད་ལྟ་བུ། ❷ ཚོད། གཉེར་ཚོད་ལ་གཉེར་དྲོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཚོམས་དེབ་གཟུགས་༣ལས། སྐྱེས་པ་བུད་མེད་མང་པོ་དང་། །དར་ལ་བབ་པའང་འཆི་འགྱུར་ན། །དེ་ལ་མི་འདི་གཞོན་ཞེས་ཏེ། །གསོན་པའི་གཉེར་དྲོད་ཅི་ཞིག་ཡོད། །ཅེས་གསུངས། གཞན་ཡང་དཔེར་ན་ཁ་ཟས་ཀྱི་དྲོད་མི་ཟིན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ སྦྱོར་ལམ་བཞིའི་དང་པོའོ། །སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

དྲོད་ཚུང་། རང་ཚོད་གཟུང་མི་ཤེས་པའི་མིང་དུ་བཤད། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། དྲོད་ཚུང་ཁ་ཡིས་དགྲ་བོ་འདུལ། །རྒྱང་ནས་མཐོང་ན་ཙ་ཙེ་འབྱིན། །འཐབ་སར་ཕྲད་ན་ཐལ་མོ་སྦྱོར། །རང་ཁྱིམ་སླེབས་ན་ང་རྒྱལ་སྣ། །ཞེས་དང་། ཤེས་ལྡན་དགྲ་ལ

མིག་བསྒྲིངས་པས། །ཐ་མར་དགྲ་བོ་དབང་དུ་སྡུད། །དྲོད་ཚང་དགྲ་ལ་ལན་བྱས་པས། །དཀའ་བ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ཐོབ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དྲོད་བཟུང་། ཚོད་བཟུང་བ།

དྷརྨ་ཙཀྲ། (ལེགས་སྦྱར) ཆོས་འཁོར། ངེས་ཚིག དྷརྨ་འཛིན་པ་དང་། ཙཀྲ་འཕོ་བ་དང་ཚོགས་པ་ལ་འཇུག ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་གསུང་།

དྷརྨ་ར་ཀྵི་ཏ། (ལེགས་སྦྱར) བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་ཆོས་ཀྱི་གོ་ཆ་ཞེས་པ་སྟེ། ཇོ་བོའི་བླ་མ་གལ་ཆེན་ཞིག ཇོ་བོས་བླ་མ་དྷརྨ་ར་ཀྵི་ཏ་ལས་བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་གསན་པར་ཇོའི་ལམ་རིམ་དུ་གསུངས། བླ་མ་འདི་ནི་རང་གི་སྐུ་ཤ་ཡང་དངོས་སུ་གཞན་ལ་གཏོང་ནུས་པའི་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་སྟེ། བཀའ་གདམས་གླེགས་བམ་ ༼ཀ་པ༽ ༢༩ལས། བྱམས་པའི་སྐྱེས་མཆོག་གྲུབ་ཆེན་རྣལ་འབྱོར་པ། །ར་ཀྵི་ཏ་ཞེས་རང་ཤ་གཞན་ལ་སྟེར། །ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་སེམས་བསྐྱེད་སྦྱིན་མཛད་པའི། །བླ་མ་དཔའ་བོ་གཉིས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

དྷརྨ་ཤཱ་ལཱ། (ལེགས་སྦྱར) ❶ དྷརྨ་ཤཱ་ལཱ་ “धमर्शाला” ནི། ཆོས་སྟོན་པའི་འདུན་ཁང་ཞེས་བསྒྱུར་འདུག གོ་བདེ་བར་བཤད་ན། ཆོས་ཀྱི་ཁང་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དྷརྨ་ནི་ཆོས། ཤཱ་ལཱ་ནི་ཁང་པའོ། །❷ དྷ་རམ་ས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་དྷརྨ་ཤཱ་ལཱ་ཟུར་ཆག་པ་ཡིན། རི་ལྡེབས་སུ་ཆགས་པའི་རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་ཁུལ་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཆུང་ཆུང་ཞིག་སྟེ། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུའི་བཞུགས་སྒར་དང་། བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་གལ་ཆེའི་བསྡི་གནས་ཤིག འདི་ལ་ཕྱི་རྒྱལ་བས་བོད་ཆུང་དུ་ཞེས་ཀྱང་འབོད། ❸ རྒྱ་གར་བས། དྷརྨ་ཤཱ་ལཱ་ཞེས་པ་ཆོས་ཀྱི་འགྲོན་ཁང་ཞེས་པ་དབུལ་ཕོངས་ཉམ་ཐག་གི་ཆེད་དུ་སྦྱིན་གཏོང་གི་ཚུལ་དུ་རིན་མེད་དུ་སྡོད་ཚོག་པའི་གནས་ཚང་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད། དབྱིན་ཇིའི་སྐད་དུ་Hospice ཟེར། ལོ་བཞི་བཅུ་ལྷག་ཙམ་གྱི་སྔོན་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་ས་གནས་སིམ་ལ་ཞེས་པར་ངེད་རང་ཆུང་ཆུང་ཡིན་དུས་མོ་ཊའི་འབབ་ཚུགས་ཀྱི་ཉེ་འདབས་སུ་ཁང་པ་ཐོག་བརྩེགས་ཅན་ཡ་ཐོག་ཏུ་གློག་བརྙན་བལྟ་ས་ཡང་ཡོད་པའི་དྷརྨ་ཤཱ་ལཱ་ཞིག་ཏུ་གནས་ཚང་བྱས་ནས་ལན་མང་བསྡད་པ་ད་ལྟ་ཡང་ལྷང་ངེར་དྲན།

དྷི་དྷི་ཀ <དྷི་དྷི་ཀ> སྟོན་པའི་གཏད་རབས་བདུན་གྱི་ལྔ་པ་སྟེ་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཞིག Dhitika

དྷཱིཿ (ལེགས་སྦྱར) ❶ བློའམ་བློ་གྲོས་ཀྱི་སྐད་དོད། དྷཱི་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་བློའམ་བློ་གྲོས་ཀྱི་སྐད་དོད་ཡིན་པར་འཕགས་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་སོགས་སུ་གསལ་ཞིང་།

༧རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པའི་རང་རྣམ་དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༢༩༨ལས་ཀྱང་། བློའི་སྐད་དོད་ནི། དྷཱི་དང་སྦྱེབ་སྦྱོར་གྱི་དབང་གིས་ བུདྡྷི་དང་མ་ཏི་སོགས་འཇོག་པ་འདུག་མོད། ཅེས་གསལ་ལོ། །མདོར་ན། དྷཱི་ནི་བུདྡྷི་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟླ་བསྡུས་ནས་དྷཱི་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ཞིང་། བུདྡྷི་དང་མ་ཏི་बुद्धि -मति ནི་བློ་གྲོས་དང་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་མིང་ངོ་། །དེ་ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྐད་ལ་མི་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་ལ་བུདྡྷི་མཱན बुद्धिमान ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །❷ འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་ས་བོན།

དྷཱིཿ ཇི་ལྟར་ཆོས་འཆད། རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཆོས་བཤད་བྱེད་ཅེས་པར་གོ་རུང་ཞེས་སྐྱབས་རྗེ་ཁྲི་བྱང་རྡོ་རྗེ་འཆང་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །རྗོད་བྱའི་སྐབས་ཕྱག་ཞབས་འདེགས་འཇོག་གི་མཚོན་དོན་ནི། རྐང་པ་གཡོན་པ་ཅུང་ཟད་ཡར་འདེགས་པ་ནི། ཐར་པའི་གནས་སུ་འགྲོ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ལམ་མཚོན་དོན། རྐང་པ་ས་ལ་རྗེབ་པ་ནི། ངན་སོང་དུ་མི་སྐྱེ་བའི་མཚོན་དོན། ལག་པ་ཕྱིར་རྐྱོང་བ་ནི། བཀྲ་ཤིས་ཕྱོགས་མཐར་རྒྱས་པའི་མཚོན་དོན། ལག་པ་ནང་དུ་སྐུམ་པ་ནི། ཆོས་བསྒྲུབ་པའི་མཐུན་རྐྱེན་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་གཡང་དུ་འདུ་བའི་མཚོན་དོན་ཡིན་པ་བཅས་སོ། །བཀའ་གདམས་གླེགས་བམ་ལས། རྐང་གཡས་ས་ལ་རབ་བརྟན་པས། །ངན་སོང་ཡོང་ཡེ་ཡོད་མ་ཡིན། །གཡོན་པ་ཅུང་ཟད་གྱེན་བཏེགས་པས། །ཐམས་ཅད་ང་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །ཐར་པའི་གནས་སུ་ཕྱིན་པར་ཤོག །ཕྱག་རྒྱ་ཕྱོགས་སུ་རབ་བསྐྱོད་པས། །བཀྲ་ཤིས་ཕྱོགས་མཐར་རྒྱས་པར་ཤོག །ཕྱག་རྒྱ་ནང་དུ་རབ་བསྐུམས་པས། །དཔལ་འབྱོར་གཡང་དུ་འདུ་བར་ཤོག །འབྲོམ་སྟོན་བཀའ་གདམས་རིན་ཆེན་ངའི། །དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་ཇ་སྐོལ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཕལ་ཆེར་མཐུན་ནོ། །

ཀྵུ་ཧྲི། (ལེགས་སྦྱར) སྒྲོག་གི་དབྱིག་པ་སྟེ། ཡ་བ་ཀྵུ་ཧྲིའམ། ཇ་དབྱུ་མའི་མིང་ངོ་། །རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལ་གཞི་བྱས།

གདགས་པ། གདགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བྱ་བ། འཕགས་པ་མོའུ་འགལ་གྱི་བུས་མཛད། འདི་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ ཨི ན་བཞུགས་སོ། །འདི་ལ་བསྟན་བཅོས་གསུམ་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་བཞག་པ། རྒྱུ་གདགས་པ། ལས་གདགས་པ་དང་གསུམ་མོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་འདི་རྣམས་བཀའ་རུ་འདོད། མདོ་སྡེ་པས་བསྟན་བཅོས་སུ་འདོད་དོ། །རྒྱུ་གདགས་པ། ཨི ༩༣ན༧ན་བཞུགས་ཤིང་། ལས་གདགས་པ། ཨི ༡༧༢བ༤ན་བཞུགས་སོ། །

གདགས་པའི་བསྟན་བཅོས། གདགས་པ་དང་འདྲ།

གདགས་གཞི། མིང་འདོགས་པའི་གཞི། དཔེར་ན་ལྟོ་ལྡིར་ཞབས་ཞུམ་ཆུ་སྐྱོར་གྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དེ། བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་འདོགས་གཞི་ཡིན་པ་ལྟ་བུ།

གདང་། ❶ འབྱེད་པ། ཕྱེ་བ། དབྱེ་བ་བཅས་ཀྱི་དོན། ཁ་གདང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ གདང་ཐག་གམ། ཐག་གདང་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། འབྲོག་པས་ར་ལུག་སོགས་འདོགས་སའི་འཕྲེད་ལ་འཕེན་པའི་ཐག་པ་རིང་པོའི་མིང་། རྔང་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན། ❸ གོས་གདང་། གོས་སོགས་འགེལ་སའི་ཐག་པ་འཕྲེད་འཕེན་དང་ཤིང་དབྱུག་འཕྲེད་བཞག་གི་མིང་། གོས་གདང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ སྐས་གདང་ངམ། སྐས་ཀྱི་གདང་བུ་སྟེ། ཤིང་ལས་བཟོས་པའི་སྐས་འཛེག་གི་རྐང་པ་འཛུག་སའི་འཕྲེད་ལ་བཞག་པའི་ཤིང་དབྱུག་གི་མིང་། དེའི་གོ་དོན་ཞིབ་ཆ་སྐས་ཀྱི་གདང་བུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ❺ བྱ་གདང་། བྱ་དེ་སྡོད་སའི་འཕྲེད་ལ་བཞག་པའི་ཤིང་དབྱུག་གི་མིང་།

གདན་ས། ཆོས་བརྒྱུད་སོ་སོའི་བླ་གྲུབ་ཉམས་ལེན་དང་སློབ་གཉེར་བྱེད་སའི་བསྡི་གནས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ལ་ཟེར།

གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ། སེ་ར། འབྲས་སྤུངས། དགའ་ལྡན་དང་གསུམ།

གདན་ས་བཞི་དང་རྒྱུད་གྲྭ་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས། ཕུར་ལྕོག་ངག་དབང་བྱམས་པས་མཛད་པའི་གདན་ས་བཞི་དང་། རྒྱུད་གྲྭ་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་དཀར་ཆག་པད་དཀར་ཕྲེང་བར་གསལ་བས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །

གདན་གསུམ། (ས་སྐྱ) གཤེགས་པ་གཤེགས་མ་ཕུང་ཁམས་དག་པའི་གདན། སེམས་དཔའ་སེམས་མ་སྐྱེ་མཆེད་དག་པའི་གདན། ཁྲོ་བོ་ཁྲོ་མོ་ཡན་ལག་དག་པའི་གདན། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །ཁྲ་བཤད་ནི། གདན་གྱི་སྐད་དོད་སི་ཐ་ཞེས་པ། གདན། གནས། རིགས་སོགས་དུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། གཤེགས་པ་གཤེགས་མའི་རིགས་ཞེས་པར་བསྒྱུར་ན་བདེའང་། འབྲོག་མི་གསང་སྔགས་ལ་དམ་དོག་ཆེ་བས་གོ་དཀའ་བར་བྱས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་རྗེ་ཀུན་ཐང་པ་གསུང་ངོ་། །ཐ་སྙད་འདི་ས་དགེ་བཀའ་གསུམ་ཀའི་གཞུང་ན་སྣང་ངོ་། །

གདམ་པ། ❶ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག) བསྟན་པ། འདོམས་པའི་མ་འོངས་པ། ❷ (མིང་ཚིག) གདམ་བྱ། གདགས་ངག་དང་དོན་གཅིག གདམ་བྱ་ལ་གདམ་པ། བཟའ་བྱ་ལ་བཟའ་བ། བསླབ་བྱ་ལ་བསླབ་པ་ཟེར་བ་ལྟ་བུས་མཚོན་ནོ། །

གདམས་ངག དོན་དུ་གཉེར་བྱའི་ཐབས་ལམ་མ་ནོར་བར་སྟོན་པའི་ངག་ཅིག་ལ་ཟེར། ཞིབ་པར་གདམས་ངག་དང་མན་ངག་གི་ཁྱད་པར་ཞེས་པར་གཟིགས།

གདམས་ངག་གི་སཀྱ་མ་ལོག་པ། (གསང་སྔགས) སྙན་བརྒྱུད་ཚད་མ་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བྲོད་རྟགས་ལ་བྲོད་རྟགས་སུ་ངོ་ཤེས་པ་ལ་ཟེར། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབུམ་ཐོར་བུ་༧༩༩ན་༥ལས། གདམས་ངག

གི་སརྐ་མ་ལོག་པ་བྱ་བ། ཧིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བྲོད་རྟགས་ལ་བྲོད་རྟགས་སུ་ངོ་ཤེས་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གདམས་ངག་བརྗེད་པ། ཞི་གནས་ཀྱི་སྐབས་གདམས་ངག་བརྗེད་ཅེས་པ། སེམས་དམིགས་པ་ལ་བཏགས་པ་དེ་རྒྱུད་ལྡན་དུ་དྲན་ནས་གནས་མི་ཐུབ་པར་ཡེངས་ན། དེ་ལ་གདམས་ངག་བརྗེད་པའམ་དམིགས་རྟེན་བརྗེད་པ་ཟེར།

གདམས་ངག་དང་མན་ངག་གི་ཁྱད་པར། ཐབས་ལམ་མ་ནོར་བར་སྟོན་པའི་ངག་ལ་གདམས་ངག་དང་། བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པའམ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ལམ་སྟོན་པའི་ངག་ལ་མན་ངག་ཟེར། རྩང་ཟད་སྤྲོས་ཏེ་བཤད་ན། གདམས་ངག་ནི། དོན་དུ་གཉེར་བྱའི་ཐབས་མ་ནོར་བར་སྟོན་པའི་ངག་ཅིག་ལ་ཟེར་ལ། མན་ངག་ནི། དོན་དུ་གཉེར་བྱའི་དོན་དེ་ཉིད་བདེ་བླག་ཏུ་ཐོབ་པའམ་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཤིག་ལ་ཟེར་རོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་དགོངས་ནས། རྗེ་བཙུན་མི་ལས་མཉམ་མེད་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེ་ལ། བཀའ་གདམས་པ་ལ་ཡང་གདམས་ངག་ཡོད་དེ། མན་ངག་མེད། ཅེས་གསུངས་ (དེ་སྐོར་དེབ་སྔོན་བསྟོད་ཆ་༥༩༣ན་གསལ) པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གདམས་ངག་ནི་ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་དོན་ཐོབ་པའི་བྱ་བ་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ནི་གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། མན་ངག་ནི་རྗེ་ཀུང་ཐང་པའི་རྗེའི་བསྟོད་པ་དོན་ལྡན་མའི་འགྲེལ་པ་༡༡༠ལས། མན་ངག་གི་སྐད་དོད་ཨུ་པ་དེ་ཤ་ཞེས་པ་ཉེ་བར་རྟོགས་པར་བྱེད་པའམ། བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་པ་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གདས་པ། སྙན་གསན་ཞུ་བ། གོ་བར་བྱེད་པ། དཔེར་ན་བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། བླ་མས་བསྒོ་བ་མཉན་པར་བྱ། །ཆོད་དང་ལུད་པ་ལ་སོགས་པ། །ལག་པས་ཁ་ནི་དགབ་པར་བྱ། །བྱ་བ་ཟིན་ནས་འཛམ་པ་ཡི། །ཚིག་དག་གིས་ནི་གདས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བླ་མའི་བྱ་བ་བསྒྲུབས་ཟིན་ནས། ཤིན་ཏུ་འཛམ་པའི་ཚིག་དག་གིས་འདི་ལྟར་བགྱིས་ལགས། ཞེས་བླ་མ་ལ་སྙན་གསན་ཞུས་ཏེ་གོ་བར་བྱེད་པའོ། །

གདིང་བ་མ་བསྡུས་པར་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་བཅོ་ལྔ་པ། གདིང་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་འདུན་དབང་བའི་གནས་སུ་རྩྭའམ་ལོ་མའི་གདིང་བ་རང་ངམ་བསྐོས་པས་བཏིང་བ་མ་བསྡུས་པར་ཕན་ཚུན་དུ་འགྱུར་བའི་ཉེན་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་བཞག་སྟེ་ཕན་ཚུན་དུ་གྱུར་པའམ་འདོམ་བཞི་བཅུ་རྩ་དགུ་འདས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་སློང་ཀན་གཞོན་གཉིས་ཀྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་རྩྭ་མང་པོའི་གདིང་བ་བཏིང་ནས་མ་བསྡུས་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་

སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་དགེ་འདུན་གྱི་གནས་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལ་གནོད་པ་དང་སྤྲོག་ཆགས་སྦྲ་མོ་ལ་གནོད་པའོ། །

གདིང་བ་ཚད་ལས་ལྷག་པ་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབབ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་གྱི་བདུན་པ། གདིང་བ་ཚད་ལས་ལྷག་པ་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཧོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་གདིང་བ་རང་གི་རྒྱུ་མཚན་ཉིད་ལྡན་པ་ལ་རང་གི་དོན་དུ་རང་ངམ་གཞན་བསྐོས་པས་སོར་ཕྱེད་ཡན་ཆད་ཚད་ལས་ལྷག་པར་བྱས་ཏེ་ཟིན་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉམ་ཡོད་དུ་དགེ་སློང་རབ་ཏུ་མང་པོས་གདིང་བ་དང་གཡན་པ་དགབ་དང་རས་ཆེན་དང་གསུམ་པོ་རང་རང་གི་ཚད་ལས་ལྷག་པར་བྱས་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་དོན་དང་བྱ་བ་མང་བ་དང་། འདོད་ཆེ་བའོ། །

གདིང་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) གདིང་བ་མ་བསྟུས་པར་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད་དང་དང་འདྲ།

གདུག་པ། ❶ (མིང་ཚིག) མ་རུངས་པ། ལུས་ངག་གིས་གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་ལ་དགའ་བའམ་ཁོན་འཛིན་དམ་པ། རྗེའི་གསུང་ལྟར་བཀོད། ❷ (མིང་ཚིག) ལྟ་བ་ངན་པ་ལ་བྱང་བ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། གདུག་པ་ནི་ལྟ་བ་ངན་པ་ལ་བྱང་བའོ། །ཞེས་གསུངས།

གདུགས། ❶ ཉི་ཆར་སྐྱོབ་བྱེད། ❷ (བརྡ་རྙིང་) ཉི་མའི་བརྡ་རྙིང་། བརྒྱ་ལྡོ་བཅུ་པ་ལམ་རིམ་དུ་དྲངས་པ་ལས། ཡང་དང་ཡང་དུ་མི་ཤེས་པའི། །རབ་རིབ་འཇོམས་པས་གདུགས་དང་འདྲ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ❸ (བརྡ་རྙིང་) ཉིན་དགུང་དང་། ཉིན་པར། གདུགས་ཚོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། གདུགས་ཚོད་ནི་ཉིན་དགུང་གི་ཁ་ལག་ལའང་གོ།

གདུགས་དཀར་ཊི་ཀ། ཨོམ་སྨེ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་གདུགས་དཀར་ཊི་ཀ། བློ་བཟང་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོའི་གདུགས་དཀར་གྱི་ཊི་ཀ།

གདུང་བ། ❶ (མིང་ཚིག) སྡུག་བསྔལ། དཔེར་ན་ཚོར་བ་གདུང་བ་ལྟ་བུ། ❷ (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག) མནར་བ། ཉི་མས་གདུང་། སྐྱ་ངན་གྱིས་གདུང་ལྟ་བུ། དུས་གསུམ་ལ་སྦྱར་ན། གདུང་བ། གདུངས་པ། གདུང་བ། ❸ ཤ་ཚ། དཔེར་ན་བརྩེ་གདུང་ལྟ་བུ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། དེའི་ཚེ་གཉེན་ནམ་བཤེས་ཇི་ལྟར་བརྩེ་ཞིང་གདུང་བ་ཆེ་བས་མཐའ་བསྐོར་ཡང་གཅིག་ཀྱང་ཕྲིད་ས་མེད། ཅེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ང་པ༽ ༧༧༤ན༨ལས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ནི་གཉེན་ལ་གདུང་བ་ཡིན་པས

དེས་སློང་གཞི་དེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་གསོལ་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །❹ འདུན་པ། བདག་ཅག་གདུང་ཤུགས་དྲག་པོས་གསོལ་འདེབས་ན། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གདུང་རྩེ་གསུམ་པའི་མཚོན་དོན། ཡི་དམ་ལྷ་ཡི་ཕྱག་མཚན་གྱི་གདུང་རྩེ་གསུམ་གྱི་མཚོན་དོན་ནི། ཉོན་མོངས་པ་འཐིབས་པའམ་ཚར་གཅོད་པ་མཚོན། རྗེའི་འདོད་འཇོ་ལས། ཁམས་གསུམ་དུ་སོན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་འཐིབས་པའི་གདུང་རྩེ་གསུམ་པ་སྒྲེང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གདུང་འཚོབ། ❶ རྒྱུད་པ་འཛིན་མཁན། གདུང་ནི་རིགས་རྒྱུས་དང་འཚོབ་པ་ནི་འཛིན་པའི་དོན་དུ། ཁྲི་སྲོམ་བརྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་གསུང་། ❷ སྐུ་ཚབ་ལྟ་བུ་ལ་གོ

གདུར་བྱ། ཆོས་གོས་ཀྱི་སྣོད།

གདེང་ཐོད། གདེང་ཚོད། ཡིད་ཆེས། ཡིད་བརྟན། ཡིད་རྟོན། འཇིགས་པ་མེད་པར་སྤྱོད་དལ་ཕྱིས་འདུག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། ཆོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ (དུ) ༤༥བ༢ལས། ཡིད་རྟོན་པར་བྱེད་པ་དང་། འཇིགས་པ་མེད་པར་འདུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གདེངས་ཀ། ❶ སྦྲུལ་གྱི་མགོ་གཙོག་རྒྱས་ཏེ་གདུགས་ལྟར་ཕྱུར་པ། སྦྲུལ་གྱི་གདེངས་ཀ་རྒྱས་ལྟ་བུ། ❷ ཁ་རྒྱ་ཆེ་བ། རྩེ་མོ་ཕྲ་བ་ཕྲུར་དུ་ཟླུག་ཅིང་གདེངས་ཀ་ཆེ་བ་ཕྱེན་དུ་བསྟན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གདེངས་ཀ་ཆེ་བ། ཁ་རྒྱ་ཆེ་བ། རྩེ་མོ་ཕྲ་བ་ཕྲུར་དུ་ཟླུག་ཅིང་གདེངས་ཀ་ཆེ་བ་ཕྱེན་དུ་བསྟན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གདེངས་ཅན། ❶ ཀླུའི་མིང་། ཀླུའི་གཙོ་བོ་དགའ་བོ་དང་འཇོག་པོ་ལྟ་བུ། ❷ སྦྲུལ། སྦྲ་བཤད་ནི། མགོ་ལ་སྦྲུལ་གྱི་གདེངས་ཀ་ཡོད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

གདེངས་མེད་དུ་སྤྱོད་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་རེ་བརྒྱད་པ། གདེངས་མེད་པར་སྤྱོད་པའི་ངོ་ཏོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་གིས་དགེ་སློང་གཞན་ལ་ཅྱིན་པའི་གོས་སམ་ལྷུང་བཟེད་ལ་རྒྱ་སེམས་སམ་ཡིད་གཙུགས་ཁྲུད་པར་ཅན་ལས་གཞན་པས་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སློང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉེ་དགས་གོས་སོགས་གདེང་མེད་པར་སྤྱད་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་གནོད་པའོ། །

གདོང་། ❶ གདོང་པ། ངོ་གདོང་། ❷ ཁ། ཞལ། དཔེར་ན་སེངྒེ་ལ་གདོང་ལྔ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ མཚུ་ཏོ། བྱ་རོག་གི་མཚུ་ཏོ་ལ་བྱ་རོག་གདོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ སྐྱིན་མཚམས་

ལའང་འཇུག་པའི་སྐབས་ཡོད། དཔེར་ན་གདོང་གི་སྣ་རྩེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❺ མདུན། དཔེར་ན་གདོང་ལ་ཕྱིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གདོང་གི་སྣ་རྩེ། ❶ (གསང་འདུས) གདོང་གི་སྣ་རྩེ་ཞེས་པ་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་དབུས་ལ་ཟེར། གསང་འདུས་ལ་གདོང་གི་སྣ་རྩེ་ཞེས་པ། སྣ་བུག་གི་འདུས་མདོ་སྨིན་ཕྲག་གི་ནང་ལ་གོ་དགོས་པར། རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་ལས་བཤད། སྣ་དང་། སྣ་རྩེ། སྣེ་མོ། མཐའ་རྣམས་འདིར་དོན་འདྲ ❷ (འཇིགས་བྱེད) འཇིགས་བྱེད་ལ་གདོང་གི་སྣ་རྩེ་ཞེས་པ། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་སྣ་རྩེ་ལ་གོ་དགོས་པར། རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་གསང་བསྐྱེད་ལས་བཤད། སྣའི་བུ་ག་ལའང་གོ

གདོང་ལྔ། <པཉྩཱསྱ> སེངྒེའི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། རྐང་ལག་བཞི་དང་གདོང་སྟེ་ཁ་བཅས་ལྔ་ཆར་གྱིས་རི་དྭགས་འཇོམ་དང་གསོད་པ་སོགས་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་གདོང་ལྔ་པའམ་ཁ་ལྔ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་ལས། “པཉྩཱསྱ” ནི། པཉྩ་ནི་ལྔ་དང་། “ཨསྱ” ཁའམ། གདོང་སྟེ། གདོང་ལྔ་པའམ། ཁ་ལྔ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁ་བཞིན་དུ་རྐང་པ་གཉིས་དང་ལག་པ་དག་གིས་ཀྱང་ལག་ལྡན་གྱི་ཀུམ་པ་འགེམས་པར་བཟོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། གདོང་གི་ཤ་ཚུགས་ལ་འབུར་ལྔ་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་པ་གཉིས་ཡོད་དོ། །རྗེ་གུང་ཐང་པའི་ཐུག་ཆེན་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་ན་གསལ། ཡང་། དེ་དང་འདྲ་བར། ཁ། སྣ། ཁྲུར་ཚོས་གཉིས། མ་ལེ་སྟེ་ལྔ་ཡོད་པས་གདོང་ལྔའོ། །དཔྱལ་ཚུའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་ན་གསལ། བཤད་ཚུལ་དེ་རྣམས་ལས་མངོན་བརྗོད་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་ལས་གསུངས་པ་ཉིད་ཁུངས་བཙན་པར་མཐོང་ངོ་། །

གདོང་ལྔ་པ། གདོང་ལྔ་དང་དོན་འདྲ།

གདོང་དམར་གྱི་ཡུལ། ❶ བོད་ཡུལ། ལྷ་མོ་དྲི་མ་མེད་པའི་འོད་ལུང་བསྟན་པ་ལས། ང་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་ན་གདོང་དམར་གྱི་ཡུལ་དུ་དམ་པའི་ཆོས་རྒྱས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་གདོང་དམར་གྱི་ཡུལ་བོད་ཡུལ་ཡིན་པར། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དྲི་མ་མེད་པའི་འོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དང་། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སོགས་ལས་གསུངས། ❷ ཡང་ཀུན་མཁྱེན་བུས་ཟླ་བཞེད་ནས་གདོང་དམར་གྱི་ཡུལ་རྒྱ་ནག་ལ་བཤད་གསུངས་ཀྱང་། དེ་ལ་དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བས་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྟོད་ཆ་༡༨༤ན་དགག་པ་མཛད་དེ། གདོང་དམར་གྱི་ཡུལ་བོད་ཡུལ་ཉིད་ལ་ངོས་གཟུང་དགོས་པར་བཤད་དོ། །

གདོང་འཛར། དཔེ་ཆའི་མིང་བྱང་འགོད་པའི་གོས་ཆེན་སོགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་པོ་ཏིའི་སྣེ་མོར་འཛར་ནས་ཡོད་པའི་རས་ལྷེབ་ཅིག འདི་ལ་གདོང་ཡིག་དང་སྤྱན་ཁྲེར་ཞེས་ཟེར་རོ། །

གདོང་བཞི་པ། ཚངས་པའི་མིང་། ལྷ་ཚངས་པ་ལ་གདོང་བཞི་པ་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་༡༥༧བ༧ལས། གདོང་བཞི་ནི་ཚངས་པས་ཐིག་ལེ་མཆོག་མ་ཞེས་པའི་བུ་མོ་ཞིག་སྤྲུལ་པས་དེ་ལ་རང་ཉིད་ཆགས་ཏེ། བུ་མོ་དེ་གཡས་གཡོན་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་བཞིར་སོང་བ་ལ་བལྟས་པས་གདོང་པ་བཞི་བྱུང་ངོ་། །སྟེང་གི་ཕྱོགས་སུ་སོང་བ་ལ་བལྟས་པས་སྟེང་གི་གདོང་པ་དང་ལྔ་བྱུང་སྟེ། དབང་ཕྱུག་གིས་ནམ་མཁའ་ནས་མཐོང་ནས་ངེར་ངོ་ཚ་བའི་ཆད་ལས་ལ་སྟེང་གི་གདོང་པ་བཅད་དོ། །དེ་ནས་གདོང་བཞིར་གྲགས་ཏེ། འདི་ལ་གདོང་བཞི་ཡོད་པས་སོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

གདོང་ཡིག ❶ ཀླེགས་བམ་གྱི་སྣེ་མོའི་གྲངས་ཡིག་གི་གོང་འོག་གང་རུང་དུ་དཔེ་ཆའི་མིང་བྲིས་པ་ལ་ཟེར། ཞེས་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་དང་ཀློང་རྡོལ་བླ་མའི་གསུང་ངོ་། །འདི་ལ་སྤྱན་ཁྲེར་ཡང་ཟེར། རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་གྱི་ནང་ཚན་གྱི་གདོང་ཡིག་ཅེས་པ་གདོང་འཛར་ལ་མི་གོ་བར་དཔེ་ཆའི་སྣེ་མོའི་ཤང་ཡིག་བྲིས་པ་དེའི་གོང་འོག་གང་རུང་དུ་བྲིས་པའི་ཁ་ཡིག་ལ་གོ་དགོས། དཔེར་ན་ཕྱགས་རིམ་ཆེན་མོའི་དཔེ་ཆའི་ཤོག་ལྡེབས་ཀྱི་སྣེ་མོར། ཕྱགས་རིམ་ཆེན་མོ གཅིག ཅེས་བྲིས་པའི་"ཕྱགས་རིམ་ཆེན་མོ" ཞེས་དཔེ་ཆའི་མཚན་བྱང་བྲིས་པ་དེ་ལ་ཟེར་རོ། །རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་གྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ། ཀླེགས་བམ་མི་འཛྲུགས་པ་གདོང་ཡིག་གམ་སྤྱན་ཁྲེར་གྱི་རྒྱུའོ། །❷ གདོང་འཛར།

གདོང་གཡོགས། (བཀའ་རྙིང) དབང་གི་སྐབས་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་དཀྱིལ་འཁོར་དང་གསང་རྫས་མཐོང་བ་རེ་ཞིག་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་མིག་དར་དམར་པོ་མིག་གམ་དཔྲལ་བར་བཅིང་བ་དེའོ། །དགེ་ལུགས་པས་དེ་ལ་སྤྱན་དར་ཟེར།

གདོད་མ། དང་པོ། གཟོད་མ། སྔོན་མ།

གདོད་མའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ། (བཀའ་བརྒྱུད) ཕྱག་ཆེན་གྱི་བརྡ་ཞིག་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད། སྒྲ་བཤད་ནི། གདོད་མའི་གཤིས་ལུགས་དེ་ག་ལས་འདི་ལ་སྒྲོན་གྱི་ཆ་སེལ་རྒྱུ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་སྒྲུབ་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ཕྱག་ཁྲིད་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

གདོད་འོང་། ཉིང་ལ་འོང་། རྗེས་ལ་འོང་། རྗེས་སུ་འབྱུང་། རྗེས་སུ་འོང་གི་རེད་ཅེས་པའི་དོན།

གདོན་བགེགས། ཕན་གནོད་གཉིས་ཀ་བྱེད་པས་གདོན་དང་། གནོད་པ་འབའ་ཞིག་བྱེད་པས་བགེགས་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དབང་བསྐུར་སོགས་ཀྱི་ཆེ་བགེགས་གཏོར་ངེས་པར་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བླ་མ་རྣམས་གསུང་ངོ་། །འཕྲུལ་དུ་གནོད་པ་བྱེད་པས་ན་བགེགས་ཞེས་བྱའོ། ། གཏོར་མའི་འགྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་རྒྱུད་འགྲེལ་ ཚུ་བ ༡༠༧བ༤ལས། ཆེ་རབས་གྲངས་མེད་པའི་བགེགས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བགེགས་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞིའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྔོན་གྱི་དུས་ནས་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཕྱིར་བགེགས་ཞེས་བྱའོ། །སྒྲོན་ལམ་མ་ལེགས་པ་ལས་བྱུང་པའམ་ཕྲ་མོ་ཀླན་ཀ་ཚོལ་བ་སྟེ་འཕྲུལ་དུ་གནོད་པ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གདོན་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད། འབྱུང་པོའི་གདོན་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་དང་འདྲ། འབྱུང་པོའི་གདོན་ལ། ལྷ། ལྷ་མ་ཡིན། དྲི་ཟ། ཀླུ། གནོད་སྦྱིན། ཚངས་པ། སྲིན་པོ། ཤ་ཟ། ཡི་དྭགས། གྲུལ་བུམ། བྱད་སྟེམས། གཡེང་བྱེད། རོ་ལངས། མཚུན་ལྷ། བླ་མ། དྲང་སྲོང་། ཐན་པོ། གྲུབ་པ། འདི་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་པོའི་གདོན་ཟེར། ཞེས་ལྷུང་སྒྲུ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་དང་ཀློང་རྡོལ་བླ་མ་སོགས་གསུང་།

གདོན་པར། གདོན་དགོས་པར། ཞེས་པའི་དོན། རྗེའི་ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོ་༩༣༤བ་ལས། ཐུན་གྱི་མཐར་ཡི་གེ་བརྒྱ་པ་གདོན་པར་མཁས་པ་དུ་མས་བཤད་པ་ལྟར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

གདོལ་བ། (འདུལ་བ) གནའ་བོ་རྒྱ་གར་གྱི་རིགས་ལྔའི་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ། རིགས་ངན་གྱི་མིང་། གནའ་བོ་རྒྱ་གར་གྱི་རིགས་ལྔའི་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ། སྲོག་གཅོད་ལ་སོགས་པ་ལས་ངན་པས་འཚོ་བའི་རིགས་ཤིག དཔེར་ན་མགར་བ་དང་། བཤན་པ། རྔོན་པ། ཉ་པ་སོགས་སོ། །རིགས་ལྔ་ལ་གཟིགས། མདོ་རྩའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་སྟོད་ཆ ཅུ ༣༤བ༣ལས། གདོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་ངན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

གདོལ་བའི་རིགས། (འདུལ་བ) གདོལ་བ་དང་འདྲ། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། གཡུང་པོ་ནི་ཀླ་ཀློ་ཡིན་པར་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

གདོས་ཆེ། གལ་ཆེ་བའི་དོན། བེའུ་བུམ་སྔོན་པོའི་མིང་བཟ་གོ་དཀའ་བ་འགའ་ཞིག་བཤད་པ་སོམ་ཉིའི་མུན་སེལ་ལས་བཤད། བེའུ་འགྲེལ་ལས། རང་ཅག་ད་རེས་གདོས་སུ་ཆེ་ཆེ་ཐམས་ཅད་བཞག་ནས་འབྲོས་དགོས་པ་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གདོས་པ། གྲུ་གཏོང་བའམ་འཕུལ་བའི་ཐབས་སུ་བྱུར་པའི་ཤིང་དམ་སྒྱུག་མ་རིང་པོ་ཞིག་གི་མིང་། རྒྱ་གར་དུ་གྲུ་གཏོང་བའི་ཚེ་ཤིང་དམ་སྒྱུག་མ་རིང་པོ་ཞིག་ཆུའི་ནང་འཛུགས་ཏེ་གྲུ་འཕུལ་ཞིང་གཏོང་བར་བྱེད་པས་དེའི་མིང་ཡིན་ནོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༡༡༡ན༢ལས། གདོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕུལ་བའི་ཤིང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གདོས་བུ། (འདུལ་བ) ❶ བསམ་གཏན་པ་གཉིད་ཐོན་སློང་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་གི་བྱང་བུ་མཐོ་གང་ཙམ་པ་མཐའ་ལ་སྐུད་པ་བཏགས་ནས་རྣ་བ་ལ་དཔྱང་རྒྱུ་ཞིག་ལ་ཟེར། མཚོ་ཊཱིཀ་ལས། ཐུན་ཚེགས་འགྲེལ་ལས་གདོས་བུ་ནི་བྱང་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཤིང་གཞོགས་པ་མཐོ་གང་གི་ཚད་དུ་བྱས་པ་དེ། སྐུད་པས་རྣ་བ་ལ་དཔྱངས་པའམ་མགོའི་སྟེང་དུ་བཞག་ན་རབ་ཏུ་གཉིད་ཕྱར་ཏེ་གཡོ་བའི་ཚེ། དེ་ཡན་ལག་གི་ཕྱོགས་ལ་ཕོག་པས་གཉིད་སངས་པའི་ཐབས་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། ཞེས་གསུངས། ❷ ཤིང་གི་རིལ་བ་ཆུང་དུ་ཆུས་བཀང་བ་སྙེ་ལ་སྐུད་པ་བཏགས་ནས་རྣ་བ་ལ་དཔྱང་རྒྱུ་ཞིག་ལ་ཟེར། མཚོ་ཊཱིཀ་ལས། གདོས་བུ་འདི་ལ་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་གཞན་ཡང་དེ་ཉིད་ལས་ཤིང་ལས་བྱས་པའི་རིལ་བ་ཆུང་དུ་ཆུས་བཀང་བ་སྙེ་ལ་སྐུད་པས་བཏགས་པ་རྣ་བ་ལ་དཔྱངས་པ་གཉིད་ལོག་པས་གཡོས་པ་ན་ཆུ་ཡོངས་སུ་བོ་བ་གདོང་པ་ལ་བབས་པས་གཉིད་སངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཀྱང་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་། རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས་ཤིང་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱས་པའི་གདོས་བུ་ཆུ་ཚོད་ཀྱི་སྣོད་འདྲ་བ་ཆུང་དུ་བྱས་ཏེ། དེའི་ལྡང་མིག་ནས་སྐུད་པས་བཏགས་ཏེ། བསམ་གཏན་པ་རྣམས་གཉིད་ཐོན་གདོས་བུ་དེ་རྣ་བ་ལ་བཏགས་ཏེ་དཔྱང་བར་བྱའོ་ཞེས་བཤད་དེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བདག ❶ བདག ང་། གང་ཟག་རྣམས་དོན་གཅིག ❷ དགག་བྱའི་བདག རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་ལྟ་བུ་སྟེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ངོ་བོའི་རང་བཞིན་ཏེ། དེ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བདག་རྐྱེན། (རྣམ་འགྲེལ) རང་ཉིད་ཡུལ་གཅིག་པོ་ན་འཛིན་པར་ངེས་ཀྱི་ཡུལ་གཞན་གཏན་ནས་མི་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་རྐྱེན་ལ། བདག་རྐྱེན་ཟེར། (བདག་རྐྱེན་ཞེས་པ་དབང་པོའམ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་གོ་དགོས) རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་ལ་ལྟག་པར་དབང་བྱེད་པའི་དབང་པོ་དེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ། སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་དུ་གསུངས་སོ། །ཞིབ་པར་རྐྱེན་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བདག་གི་བ། ང་ཡི་བ་དོན་གཅིག

བདག་གིར་བྱས་པ། ❶ བདག་གཉེར་བྱས་པ། བདག་ཉར་བྱས་པ། ཉར་ཚགས་བྱས་པ། ཕལ་སྐད་དུ། བདག་པོ་བརྒྱབ་ཅེས་པ་དང་དོན་གཅིག ❷ རང་ལ་དབང་བར་བྱས་པ། རང་གི་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་པ། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། ❸ མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས། ཁས་བླངས་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཡང་བཤད། དང་དུ་ལེན་པ། ❹ བསྐྱངས་པའམ་སྐྱོང་བའི་དོན། དཔེར་ན། གོང་མའི་རྣམ་ཐར་བདག་གིར་བྱས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❺ (འདུལ་བ) རོ་སྦྱོང་བ། ཉམས་སུ་སྦྱོང་བ། དཔེར་ན་བཙུག་རེག་སྦྱོང་བ་བདག་གིས་བྱས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དང་དུས་མཚུངས་པར་བལྟམས་པའི་རྒྱལ་སྲས་བཞི། (འདུལ་བ) རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་པདྨ་ཆེན་པོའི་སྲས་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ་དང་། མཉན་ཡོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཚངས་བྱིན་གྱི་སྲས་གསལ་རྒྱལ་དང་། ཀོ་ཤམྦིའི་རྒྱལ་པོ་དམག་བརྒྱ་པའི་སྲས་ཤར་པ་དང་། གྲོང་ཁྱེར་འཕགས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་མུ་ཁྱུད་མཐའ་ཡས་ཀྱི་སྲས་རབ་སྣང་རྣམས་དུས་གཅིག་ལ་བལྟམས་སོ། །འདིའི་སྐོར་འདུལ་བ་གཞི་{ག་ལ} ༡༨༧ན་གསལ་ལོ། །

བདག་ཉིད་ཆེན་པོ། <མ་ཧཱ་ཏྨ> ❶ བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་མ་ཧཱ་ཏྨ་ཞེས་པ་སྟེ། སེམས་པ་ཆེན་པོ། བློ་སྟོབས་ཆེ་བ། ཞུམ་པ་མེད་པ། བརྟན་པ། བག་མི་ཚ་བ། བློ་ཁོག་ཡངས་པ། སེམས་ཡངས་པ། བསམ་པ་ཡངས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། བློ་གྲོས་ཆེ་བའི་དོན་ཡང་ཡིན་ཏེ། མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས། (བློ་ཁོག་ཡངས་པའི་མིང) བདག་ཉིད་ཆེ་དང་བློ་ཆེ་བ། །སེམས་ཡངས་པ་དང་བསམ་པ་ཡངས།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་བདག་ཉིད་ནི་བདག་དང་ང་དང་གང་ཟག་དང་རྣམ་ཤེས་ཞེས་པའི་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་གཟུང་རྒྱུའི་བདག་དེའོ། །མ་ཧཱ་ཏྨ་ནི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་སྐད་དོད་དུ། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༡ན༡ལས་གསུངས་སོ། །❷ སྐྱེས་བུ་དམ་པ། ཕྲང་རྟོགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་གང་ཟག ❸ མ་ཧཱ་ཏྨ་ནི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སྟེ། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་སྟེ། སངས་རྒྱས་སྤྱིའི་མཚན་དུ་འང་སំ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་སོགས་ལས་བཤད་ལ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ལྡན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བདག་གཉེར། བདག་ཉར། བདག་སྐྱོང་།

བདག་ཏུ་ཞེན་པ་བཏང་བ། (བཀའ་བརྒྱུད) ཚེ་འདི་ལ་ཞེན་པ་སྤོང་བ།

བདག་དང་གཞན་གྱི་ཞེས་སོགས། བདག་དང་གཞན་གྱི་དུས་གསུམ་དང་འབྲེལ་བའི་ཞེས་སོགས་པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་ལྷ་ལྡན་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཁྲལ་དབྱར་ཕེབས་སྐབས་སུ་གསུངས་པར་བཤད།

བདག་མདུན་ཐ་དད། བདག་མདུན་ཐ་དད་ཅེས་པའི་གོ་དོན་ནི། བདག་བསྐྱེད་ཚུ་རོལ་དང་། མདུན་བསྐྱེད་ཕ་རོལ་དུ་སྒྲུབ་ཅིང་མཆོད་པ་སོགས་ལ་ཟེར།

བདག་མདུན་གྱི་མཆོད་པ་བཤམ་ཚུལ། རང་གི་མདུན་དུ་སྡེགས་ཀྱི་ཁར་ཆུ་གཉིས་ཉེར་སྤྱོད་རང་གི་གཡས་ངོས་ནས་འགོ་བཙམས་ཏེ་བཤམས། དེའི་ཕར་རྒྱབ་ཏུ་སྡེགས་ཀྱི་ཁར་ཆུ་གཉིས་ཉེར་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་འབུལ་ཡུལ་གྱི་གཡས་དང་རང་གི་གཡོན་ནས་འགོ་བཙམས་ཏེ་ལེགས་པར་བཤམས། ཕ་རྒྱུད་ལ་བདག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོད་པ་རང་གི་གཡས་དང་། མདུན་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོད་པ་འབུལ་ཡུལ་གྱི་གཡས་ནས་འགོ་རྩོམ་པ་ནི། གཡས་ཀྱིས་ཐབས་མཚོན་པས་སྒྱུ་ལུས་རྩལ་དུ་འདོན་པ་དང་། མ་རྒྱུད་ལ་དེ་ལས་བཟློག་པ་གཡོན་པས་ཤེས་རབ་མཚོན་པས་འོད་གསལ་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བསྒྲིག་པ་ཡིན། མདུན་བསྐྱེད་ལ་མཆོད་པ་ཚར་མང་པོ་ཡོད་ན་ཕ་རྒྱུད་ལ་ལྷའི་ཕྱོགས་ལ་མཆོད་ཡོན་དང་། རང་ཕྱོགས་སུ་ཞལ་ཟས་ལྷ་གྲངས་ཐད་བསྒྲིགས་དང་། མ་རྒྱུད་ལ་དེ་ལས་བཟློག་པ་གསུང་བཤད་ཀྱི་རྒྱུན་ལ་ཡོད་དོ། །ཞེས་བླ་མ་རྣམས་གསུང་ངོ་། །

བདག་མདུན་འཇུག་པ་གཅིག་པ། བདག་བསྐྱེད་དང་མཉམ་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ལྟ་བུ།

བདག་མདུན་འཇུག་པ་ཐ་དད། བདག་བསྐྱེད་ཟིན་དུ་བཏང་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་གསང་འདུས་དང་བདེ་མཆོག་ལྟ་བུ།

བདག་མདུན་ཐ་མི་དད། བདག་མདུན་གྱི་གཙོ་བོ་རང་ཉིད་གཅིག་པུས་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་ལྟ་བུ།

བདག་པོ། ❶ རྒྱུ་ནོར་སོགས་གང་ལ་དབང་བའི་མི། ཁྱིམ་གྱི་བདག་པོ་ལྟ་བུ། ❷ གཙོ་བོ། ལྷ་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་བུ་ཚོགས་བདག་གླང་སྣ་ལ། ཚོགས་བདག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཡང་ལྷའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱི་བདག་པོ་སྟེ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་བཤད་པ་ལྟ་བུ། ❸ གསོད་བྱེད་དམ་གསོད་མཁན། དཔེར་ན་སེང་གེ་ལ་རི་དྭགས་ཀྱི་བདག་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ།

བདག་ཕྱིན་སྐབས། ཕིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རྐྱང་ལྷ་སྐུར་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། བདག་ཏུ་འདོགས་པའི་གཞི་ཕིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རྐྱང་ཡིན་ལ། དེ་ལྷ་སྐུར་སྒྱུར་བར་བྱེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

བདག་མེད་མ། ❶ དཔལ་དགྱེས་པ་རྡོ་རྗེའམ་ཀྱེ་རྡོར་གྱི་ཡུམ་གྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག རྡོ་རྗེ་བདག་མེད་མ་ཡང་ཟེར། ❷ མར་པ་ལོ་ཙྪ་བ་ཆོས་ཀྱི་བློ་གྲོས་ཀྱི་གསང་ཡུམ།

བདག་འཛིན། ❶ (ཐལ་འགྱུར་བ) དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས། གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཕྲ་མོ་དང་། གང་ཟག་རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་པ་ཡིན་ཟེར། ❷ (ཐལ་འགྱུར་བ) གང་ཟག་ལས་གཞན་པའི་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ། དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཟེར། ❸ (རང་རྒྱུད་པ) རང་རྒྱུད་པས། གང་ཟག་རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཕྲ་མོ་དང་། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་པ་ཡིན་ཟེར། ❹ (རང་རྒྱུད་པ) རང་རྒྱུད་པས། གང་ཟག་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ཟེར། ❺ བདག་འཛིན་ཞེས་པ་སྐབས་རེར་རང་གཅེས་འཛིན་ལའང་ཟེར་ཏེ། བཀའ་གདམས་གླེགས་བམ་ (ཀ་པ་) ‹༢ལས། འབྲོམ་གྱི་ཞལ་ནས། ལོ་ན་འཆིང་བའི་རྩ་བ་གང་ལགས། རྗེ་བོའི་ཞལ་ནས། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡིན་གསུང་། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་གང་ལགས་ཞུས་པས། ལེགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་བདག་གཅིག་པུ་ལ་དགོས་པ། ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་གཞན་ཁོ་ནས་ལན་པར་བྱེད་པ་ཅིག་ཡིན་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བདག་འཛིན་བློས་བཏང་བ། ❶ རང་གཅེས་འཛིན་བློས་བཏང་སྟེ། གཞན་གཅེས་པར་འཛིན་པ། ❷ (བཀའ་བརྒྱུད) རྟོག་པ་ངོས་ཟིན་ནས་གང་ཤར་བའི་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ལ། སྲང་བླང་དགག་སྒྲུབ་བཅོས་བསླད་སོགས་ཀྱི་འཛིན་པ་མེད་པར་གསལ་ལེ་ཡེ་རེ་གྲུ་ཡངས་སང་ངེ་འཛིན་མེད་དུ་སྐྱོང་བ་ལ་ཟེར།

བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེ། (བློ་སྦྱོང) ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་ལ་ཇོ་བོའི་ལུགས་དང་རྒྱལ་སྲས་ཞི་བའི་ལྷའི་ལུགས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱི་མ་སྟེ། རང་གཅེས་འཛིན་དང་། གཞན་ཡལ་བར་འདོར་བའི་བློ་གཉིས་གོ་ས་བརྗེས་ཏེ། གཞན་ལ་རང་ལྟར་གཅེས་པར་འཛིན་ཅིང་། རང་ལ་གཞན་ལྟར་ཡལ་བར་འདོར་བའི་བློ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཟེར། འདི་ཇོ་སྒྲུབ་དང་ཞི་བ་ལྷའི་ལུགས་ཡིན་ཏེ། ཇོ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབུ་མ་རིན་ཆེན

ཕྲེང་བ་ལས། བདག་ལ་དེ་དག་སྡིག་སྨིན་ཅིང་། །བདག་དགེ་མ་ལུས་དེར་སྨིན་ཤོག །ཅེས་དང་། ཞི་བ་ལྷའི་སྤྱོད་འཇུག་ལས། གང་ཞིག་བདག་དང་གཞན་རྣམས་ནི། །མྱུར་དུ་བསྐྱབ་པར་འདོད་པ་དེས། །བདག་དང་གཞན་དུ་བརྗེ་བྱ་བ། །གསང་བའི་དམ་པ་སྤྱད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་ས་བཅད་ཆེན་པོ་དྲུག་ཡོད་དེ། ༡ བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་ཕན་ཡོན་དང་མ་བརྗེས་པའི་ཉེས་དམིགས། ༢ བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་བསམ་པ་གོམས་ན་བསྐྱེད་པར་ནུས་པ། ༣ བདག་གཞན་ཇི་ལྟར་བརྗེ་བའི་ཚུལ། ༤ བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་གེགས། ༥ བདག་གཞན་བརྗེ་ཚུལ་དངོས། ༦ བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་བསམ་པ་སྐྱེས་པའི་ཚད་དང་དྲུག་གོ། ༡ དང་པོ་བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་ཕན་ཡོན་དང་མ་བརྗེས་པའི་ཉེས་དམིགས་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས།   འཇིག་རྟེན་བདེ་བ་ཇི་སྙེད་པ། །དེ་ཀུན་གཞན་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་། །འཇིག་རྟེན་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་པ། །དེ་ཀུན་རང་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་། །མང་དུ་བཤད་ལྟ་ཅི་ཞིག་དགོས། །བྱིས་པ་རང་གི་དོན་བྱེད་དང་། །ཐུབ་པ་གཞན་གྱི་དོན་མཛད་པ། །འདི་གཉིས་ཀྱི་ནི་ཁྱད་པར་ལྟོས། །ཞེས་གསུངས། ༢ གཉིས་པ་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེ་གོམས་ན་བསྐྱེད་པར་ནུས་པ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས། དཀའ་ལས་ཕྱིར་ལྡོག་མི་བྱ་སྟེ། །འདི་ལྟར་གོམས་པའི་མཐུ་ཡིས་ནི། །གང་གི་མིང་ཐོས་འཇིགས་པ་ཡང་། །དེ་ཉིད་མེད་ན་མི་དགར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། ཁྲུ་བ་ཁྲག་གི་ཐིགས་པ་ལ། །ཁྱོད་ཀྱིས་ངར་འཛིན་བྱས་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་གཞན་ལའང་གོམས་པར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས། ༣ བདག་གཞན་ཇི་ལྟར་བརྗེ་བའི་ཚུལ་ནི། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། གཞན་ལ་ངའོ་སྙམ་དུ་དང་དེའི་མིག་ལ་སོགས་པ་ལ་ངའིའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱོང་བ་མིན་གྱི། རང་ལ་གཅེས་པར་འཛིན་པ་དང་གཞན་ཡལ་བར་འདོར་བའི་བློ་གཉིས་གོས་བརྗེས་ཏེ་གཞན་ལ་རང་ལྟར་གཅེས་པར་འཛིན་ཅིང་རང་ལ་གཞན་ལྟར་ཡལ་བར་འདོར་བའི་བློ་བསྐྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༤ བཞི་པ་བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་གེགས་ལ་གཉིས་ཏེ། བདག་གཞན་གཉིས་སྔོ་སེར་ལྟར་འབྲེལ་བ་གཏན་ནས་མེད་པའི་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་དང་། གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་བདག་ལ་མི་གནོད་དོ་སྙམ་པའི་བློ་གཉིས་ཡིན་ནོ། །༥ ལྔ་པ་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེ་བསྒོམ་ཚུལ་དངོས་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས། འདི་ཡིས་ (ཆེ་རབས) བརྒྱ་ཕྲག་ཐམས་ཅད་དུ། །འཁོར་བར་བདག་ལ་གནོད་པ་བྱས། །ཡིད་ཁྱོད་རང་དོན་བྱེད་འདོད་པས། །བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་འདས་གྱུར་ཀྱང་། །ངལ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་བུས། །ཁྱོད་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་འབའ་ཞིག་བསྒྲུབས། །ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྔ་དུས་སུ། །ལས་འདི་བྱས་པར་གྱུར་ན་ནི། །སངས་རྒྱས་ཕུན་སུམ་བདེ་མིན་པ། །གནས་སྐབས་འདི་འདྲར་འགྱུར་མི་སྲིད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །༦ དྲུག་པ་བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་བསམ་པ་སྐྱེས་པའི་

ཚད་ནི། སྤྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་གཞན་གཅེས་འཛིན་གྱི་བློ་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་དེ། སེམས་དེ་སྐྱེས་པའི་ཚད་དོ། །བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་སྒོ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་འདི་རང་གི་མ་དང་གཉེན་སོགས་ཡིན་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སྙིང་རྗེ་དང་སེམས་བསྐྱེད་པ་མིན་གྱི། རང་གཞན་ཀུན་བདེ་བ་འདོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་འདྲ་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པས་དབང་པོ་རྣོན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་ལོ། །བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་ལུགས་འདི་ལའང་རྒྱུ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་མའི་གནད་ཚང་སྟེ། བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེ་ལ་མར་ཤེས་སོགས་གསུམ་གྱི་གནད་ཚང་ལ། གཏོང་ལེན་ལ་བྱམས་སྙིང་རྗེ་ལྷག་བསམ་གསུམ་གྱི་གནད་ཚང་བ་ཡིན་ཏེ། བློ་སྦྱོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་༤༢༨༧ལས། མར་ཤེས་སོགས་རྒྱུ་འབྲས་བདུན་མའི་དང་པོ་གསུམ་གྱི་དོན་བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་ཚུལ་ཡིན་ལ། གཏོང་ལེན་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བྱམས་སྙིང་རྗེ་སྦྱོང་བ་ཉིད་ལ་ལྷག་བསམ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པས་ཟུར་དུ་མ་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ། རང་གིས་རང་ལ་གཅེས་པའམ་ཤ་ཚ་བ།

བདུག་པ། <དྷཱུ་པཿ> (མིང་ཚིག) ❶ བདུག་བྱའི་རྫས་ཏེ་སྤོས་ཀྱི་མིང་། བདུག་པ་བདུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ "དྷཱུ་པཿ" "धूपः" ཟུར་ཆག་པར་སྣམ། ཕྱི་རྒྱལ་བས་ incense ཟེར། ❷ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བ) དྲི་དང་དུ་བ་འཕྱུལ་བའམ་འཐོན་པའམ་འཁྱུང་བར་བྱེད་པའི་དོན། སྤོས་བདུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། (བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད) བདུགས་པ། (ཉི་འདས་པ) བདུག་པ། (ཉི་མ་འོངས་པ) བདུགས། (ཉི་སྐུལ་ཚིག) (དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས) གདུག་པ། (ཉི་ད་ལྟ་བ) བདུགས་པ། (ཉི་འདས་པ) བདུག་པ། (ཉི་མ་འོངས་པ) ཐུགས། །(ཉི་སྐུལ་ཚིག)

བདུག་སྤོས། <དྷཱུ་པཿ> སྤོས་དང་དོན་གཅིག བདུག་སྤོས་དང་། བདུག་པ། སྤོས་རྣམས་དོན་གཅིག་ཅིང་། བདུག་པ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ "དྷཱུ་པཿ" "धूपः" ཟུར་ཆག་པར་སྣམ།

བདུད་རྩི། <ཨ་མྲྀ་ཏ> ❶ གང་ཞིག་ལོངས་སུ་སྤྱད་ན་རང་གི་ལུས་གཞོན་ཤ་ཅན་དུ་བྱེད་པ་དང་། ནད་མེད་པ་དང་། ཚེ་བསྲིངས་པའི་སྒོ་ནས་འཆི་བདག་འཇོམས་པའམ་རྒྱང་སྲིང་བར་བྱེད་པའི་རྩིའམ་སྨན་དུ་གྱུར་པའི་བཅུད་བ་ལ། བདུད་རྩི་ཟེར། བདུད་རྩི་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ "अमृत" "ཨ་མྲྀ་ཏའི" སྒྲ་ལས་འཆི་མེད་ཅེས་པ་ཡིན། སྒྲ་བཤད་ནི། བདུད་ནི་འཆི་བདག་གི་བདུད་དང་། རྩི་ནི་སྨན་གྱི་དོན་ཡིན་པས། འཆི་བདག་གི་བདུད་འཇོམས་བྱེད་ཀྱི་སྨན་ཞེས་པའོ། །རྩི་ཞེས་པ་སྨན་ལ་འཇུག་ཚུལ་ནི། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། སྨན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནད་ཞི་བར་བྱ་

བའི་ཕྱིར་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་རྩེ་འོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཕྱིར་བཏང་བདུད་རྩི་ལ་དབྱེ་ན། ན་བ་མེད་པ་སྨན་གྱི་བདུད་རྩི། འཆི་བ་མེད་པ་ཚེའི་བདུད་རྩི། ཟག་པ་མེད་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་རྩི་དང་གསུམ་མོ། །དེ་ཡང་དེ་དག་སོ་སོའི་བྱེད་ལས་ནི། ན་བ་མེད་པ་སྨན་གྱི་བདུད་རྩིས་ཕུང་པོའི་བདུད། འཆི་བ་མེད་པ་ཚེའི་བདུད་རྩིས་འཆི་བདག་གི་བདུད། ཟག་པ་མེད་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་རྩིས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་འཇོམས་པ་བཅས་སོ། །ཡང་སྒྲ་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། བདུད་རྩི་ཞེས་པའི་བདུད་ནི་དུག་དང་ནད། རྩི་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་དང་འདྲ་བར་སྨན་གྱི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་༼དྲི་མེད་ཤེལ་ཕྲེང༽ལས། བདུད་རྩི་ཞེས་པའི་བདུད་ནི་འཇུག་བྱ་མང་ཡང་སྐབས་འདིར་དུག་དང་ནད་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སྔོན་གྱི་དུས་ན་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་མི་གཡོ་བའི་དབུས་སུ་བརྩི་བྲུམ་པ་གང་ཡོད་ཅེས་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་གྱི་ཡུལ་ན་གྲགས་སོ། །དེའི་ཚེ་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་དབང་པོ་སྒྲ་གཅན་འཛིན་གླིང་བཞི་བསྐོར་ཞིང་རྒྱུ་བ་ལས། དཔྱིད་ར་བའི་ཚེས་བཅོ་ལྔའི་ཉུབ་མོ་རི་རབ་ཀྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ཟླ་བའི་འོད་རྒྱ་མཚོ་ལ་ཐོག་པའི་ཚེ། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་དབྱིངས་རྣམ་པར་མི་གཡོ་བའི་དབུས་ན་ཆུ་ཤེལ་གྱི་བྲུམ་པ་རིན་པོ་ཆེའི་སྙིང་པོ་ལྟར་གསལ་བར་འདུག་པ་མཐོང་བས་འདི་ལྟར་ཁོ་བོས་མཐོང་ཞེས་ཡོངས་ལ་སྒྲགས་སོ། །དེའི་ཚེ་དེ་ལེན་པར་ལྷ་དང་ལྷ་མ་ཡིན་རྣམས་བགྲོས་ནས། རི་རབ་ལ་སྒྲུབ་ཤིང་དང་། ཀླུ་རྣམས་ཐག་བྱས་ཏེ་མེས་པོ་ཚངས་པས་སྙིང་ནས་མར་མནན་ལ། ལྷ་དང་ལྷ་མིན་ཀུན་གྱིས་རབ་ཏུ་བསྲུབས་པའི་ཐ་གསེངས་ནས། དུག་ཏ་ལ་ཏ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ཁ་དོག་ནག་པོ་གདོང་དགུ་པ་སྐྲ་སེར་ལ་སྨར་སྨིན་དང་མིག་ནས་རབ་ཏུ་འཇིགས་པའི་མེ་འབར་བ། གདོང་པ་རེ་ལ་མཆེ་བ་རྗེ་བའི་དབལ་དང་ལྡན་པ་བཞི་བཞི་གཙིགས་པ། གཟི་བརྗིད་ཀྱི་ཕུང་པོ་རབ་ཏུ་འབར་བ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། གང་གིས་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྲག་ཅིང་བརྒྱལ་བར་གྱུར་ཏོ། །ནད་བཞི་བརྒྱ་རྩ་བཞིའི་ཁ་རླངས་འཁྲུལ་བར་བྱེད་པའི་དུག་དེ་ནི་ཐུན་མོང་གི་རྫུ་འཕྲུལ་ཅན་གང་གིས་ཀྱང་ཁྲུལ་བར་མ་གྱུར་ཏོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་། དཔའ་བོའི་སྙིང་པོ་བསྟུས་པ་ལས། །སྔོན་ཚེ་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་གྱིས། །བདུད་རྩི་འདོད་པས་མཚོ་བསྲུབས་ཚེ། །བདུད་རྩི་བྱུང་བའི་སྔོན་རོལ་དུ། །སྐྱེས་བུ་ཤིན་ཏུ་འཇིགས་པའི་གཟུགས། །སྐྲ་སེར་མིག་ནས་མེ་འབར་བ། །མཆེ་བ་བཞི་པ་གཟི་བརྗིད་ཅན། །དེ་མཐོང་འགྲོ་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱུར། །ཞེས་སོ། །དེར་ལྷ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདི་གང་ཡིན་མེས་པོ་ཚངས་པ་བགྲེས་པས་དེ་ལ་དྲིས་ན་མཁྱེན་སྲིད་ཅེས་དྲིས་པས། ཚངས་པའི་བསམ་པ་ལ། སྔོན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞལ་ནས། མ་འོངས་པའི་དུས་ན་དུག་ཏ་ལ་ཏ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཧཱུྃ་རིང་གིས་གཟིར་ཞིག་གསུངས་པ་དྲན་ནས། ཚངས་པས་ཧཱུྃ་ཞེས་བརྗོད་པས། དུག་དེའི་སྣང་གཟུགས་

ཞིག་ནས། རྒྱུ་བའི་དུག་སྦྲག་ཆགས་སྤྲིན་བྱ་ཤ་ལང་ཀྲ་དང་། ཁྲི་སྐྱོན་དང་དུག་སྦྲུལ་
སྦོམ་སྤྲིག་སོགས་སོ་དུག་ཅན་དུ་གྱུར་པས་དང་། མི་རྒྱུ་བའི་དུག་ར་དྲུག་གམ་སྨན་
ཆེན་ཐར་ནུ་ཐང་ཕྲོམ་སོགས་རྩ་བའི་ཁམས་དང་ས་རྫོ་སྐྱེ་རྒྱུ་བ་དང་མི་རྒྱུ་བ་སོ་
སོར་ཐིམ་པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ཡང་གོང་གི་ལུང་ལས། ཚངས་པས་ཧཱུྃ་ཞེས་བརྗོད་པ་
ཡིས། །བསྒྲུབས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྲངས་ཏེ། །དུག་དེ་རྒྱུ་དང་མི་རྒྱུ་བའི། །བྱེ་
བྲག་གཉིས་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །དེའི་ཁ་རླངས་ལས་གྱུར་པའི་ནད་བཞི་
བརྒྱ་རྩ་བཞི་ནི་ལྷ་མོ་འདོད་ཁམས་དབང་ཕྱུག་མས་དབང་དུ་བསྡུས་ཏེ། མཚོ་
བསྒྲུབས་དུས་དུག་བྱུང་བ་དང་མཉམ་དུ་ཉི་མ་ཡང་བྱུང་བས་དེ་ལ་ཐིམ་པར་མཛད་
ནས་རང་གིས་བདག་ཏུ་བཟུང་སྐྱེ་སྐྱེ་བའི་གནས་སུ་འགོད་པར་མཛད་དོ། །དེ་
ཡང་དཔོན་གྲུབ་འབྱུང་བའི་རྒྱུད་ལས། དྲང་སྲོང་སེང་གེའི་ང་རོས་བསྒྲོད་པ་ལས།
ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་དུག་གི་བཅུད་བསྡུས་ནས། །ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དག་
ལ་ཐིམ་པར་མཛད། །དུག་གི་རླངས་པས་ནག་པོའི་ཕྱོགས་རྣམས་
ཀྱི། །བཞི་བརྒྱ་རྩ་བཞིའི་ནད་རྣམས་སློང་མཛད་མ། །དེ་ཕྱིར་ནད་ཀྱི་བདག་མོ་དམ་
ལ་འདུད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་དུག་དང་ནད་ཐོག་མར་བྱུང་བ་དེ་དང་དེ་
ལས་འཕྲོས་པའི་རིགས་དག་ནི་ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྲོག་གི་གཤེད་དུ་བྱེད་པས་ན་
བདུད་ཅེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྩི་ཞེས་པ་བདུད་དེ་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་རྩི་
ནི་སྨན་ཡིན་པས་བདུད་རྩི་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡང་བྱུང་ཚུལ་ནི། ཡང་བསྒྲུབས་པ་ལས།
རིམ་པས་ཚངས་པའི་ཆུང་མ་དཔལ་མོ་དང་། མཐོང་ཚད་ཆགས་པས་སྨྱོས་པར་
བྱེད་པའི་ལྷ་མོ་ཆང་དང་། རིན་པོ་ཆེ་ཆ་བརྒྱད་ནོར་བུ་ཆ་བདུན། ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་
འདྲེན་པའི་རྟ་ལྗང་ཁུ་བདུན། སྒྲ་མཐོ་ཞེས་སམ་རྟ་མཆོག་ཅང་ཤེས་ཆེན་པོ་ཟླ་བ་
ཆུ་ཤེལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། ཆུ་ཤེལ་གྱི་བུམ་པ་བདུད་རྩིས་གང་བ་དང་། དེ་དང་
ཉེ་བར་མཐུན་པའི་སྨན་གཞན་དང་། དྲང་སྲོང་གི་མཆོག་ཐང་ལ་འབབ་སོགས་
བྱུང་སྟེ། ཤ་ལི་ཧོ་ཏྲ་ལས། རྒྱ་མཚོ་བསྒྲུབས་པར་གྱུར་པ་ན། །དེ་ཚེ་དང་པོ་ཁོ་ན་
ནི། །དཔལ་མོ་ལ་སོགས་བྱུང་བར་གྱུར། །གང་གི་ནང་བར་བརྗོད་བྱ་ནི། །སྨི་ངན་
ལ་སོགས་འཇིགས་བྱེད་པའི། །དགེ་བ་ཞེས་བྱའི་རིན་པོ་ཆེ། །བརྒྱད་ནི་ཆུ་ལས་བྱུང་
བར་གྱུར། །ཉི་མའི་བཞོན་པའི་ཤིང་རྟ་ནི། །འདྲེན་པའི་རྟ་དང་ལྷ་ཡི་ཆང་། །དེ་
བཞིན་ནོར་བཟང་ཀཽསྟུ་བྷི། །ནོར་བུའི་རྣ་ཆ་བཟང་པོ་དང་། །བདུད་རྩི་ཞེས་བྱའི་
སྨན་དང་ནི། །བདུད་རྩི་ཉིད་ཀྱང་བྱུང་བར་གྱུར། །བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་འཛིན་
པའི་མཆོག །སྨན་པ་ཐང་ལ་འབབ་དང་ནི། །སྒྲ་མཐོ་ཞེས་ནི་བྱ་བའི་རྟ། །སྙིང་སྟོབས་
ཆེ་ཞིང་སྟོབས་ཆེ་བ། །འབྲུག་དང་ཟ་ཡི་སྒྲ་དང་ནི། །དུང་དང་ཟ་ཆེན་སྒྲ་འདྲ་
བ། །གང་ཞིག་སྐད་གསང་མཐོ་གྱུར་པའི། །སྒྲ་དེའི་མིང་དུ་བཏགས་པ་ནི། །དེ་ཚེ་
ལྷ་དང་ལྷ་མིན་གྱིས། །སྒྲ་མཐོ་ཞེས་ནི་བྱ་བར་བཏགས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་

སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བདུད་རྩིའི་བུམ་པ་དེ་དེ་དག་གིས་ཁྱེར་ཏེ། རི་རབ་ཀྱི་སྟེང་ཡིད་ལས་གྲུབ་པའི་གཞལ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཁང་བཟང་དུ་ཚངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་རྣམས་དང་། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་དབང་པོ་སྒྲ་གཅན་འཛིན་སོགས་ལྷ་མིན་བཅས་གྲལ་རིམ་པས་བཤམས་ནས་སྒྲ་གཅན་གྱིས་བུམ་པ་ཁ་ཕྱེ་སྟེ་འདྲེན་པར་བརྩམས་པའི་ཚེ། རཱ་ཧུ་ལའི་བསམ་པ་ལ། བདུད་རྩི་འདི་འདྲ་བ་ཤིན་ཏུ་རྙེད་པར་དཀའ་བས་རང་གིས་འཐུང་ནས་བྲོས་ན་ལེགས་སྙམ་པའི་ཀུན་རྟོག་ངན་པ་ཤར་བཞིན་བདུད་རྩི་འཐུང་སྟེ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་བྲོས་སོ། །ཚངས་པ་ལ་སོགས་པས་ཕྱི་བཞིན་དེད་པས་ཟིན་ལ་ཁད་པ་དང་། སྒྲ་གཅན་གྱིས་ཁོ་རང་གི་བསོད་ནམས་ལས་གྲུབ་པའི་མཚོན་ཆའི་འཁོར་ལོ་དམ་བཅའ་བཞི་ལྡན་བྱ་བ་ཡོད་པ་འཕངས་པས། ཚངས་པའི་མཁྲུར་ཚོས་ལ་ཕོག་པར་རྨ་བྱུང་བ་ནས། ཨ་ཤཱ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བྱུང་བ་དང་མཁྲུར་ཚོས་རྡུད་པའི་རྐྱེན་གྱིས། སྔོན་ཐུབ་པ་ཆེན་པོས་གསུངས་པའི་གསོ་དཔྱད་འབུམ་པ་ཚངས་པས་དྲན་ཞེས་ལྷ་ཡུལ་དུ་གསོ་རིག་དར་བར་བྱུང་ངོ་། །ཚངས་པས་ཀྱང་འཁོར་ལོ་འཕངས་པས་སྒྲ་གཅན་གྱི་སྐེ་བཅད་དོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བདུད་རྩི་སྙིང་པོ་ལས། སྔོན་ཆེ་གཟའ་སྐར་རཱ་ཧུ་ལས། །བདུད་རྩི་འཐུང་ཚེ་མགོ་བོ་ནི། །སྒྲ་ལྡན་གྱིས་འཁོར་ལོས་བཅད། །ཅེས་དང་། དཔའ་བོའི་སྙིང་པོ་བསྡུས་པའི་གནས་ཕྱི་མ་ལས། སྒྲ་གཅན་བདུད་རྩི་བཀྲུ་བ་ལས། ཚངས་པའི་འཁོར་ལོས་སྐེ་བཅད་པས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཁ་ཅིག་ཏུ། སྒྲ་གཅན་གྱི་ལུས་དུམ་བུ་བརྒྱད་དུ་བགོས་པར་ཡང་བཤད་མོད། འགའ་ཞིག་ཏུ་སྒྲ་གཅན་གྱི་སྐེ་བྲེག་མཚམས་ནས་འཐུང་བའི་བདུད་རྩི་ཐིགས་པ་སར་ལྷུང་བ་ལས་སྨན་ཕལ་ཆེར་འབྱུངས་པར་བཤད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ཏུ་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་བདུད་རྩི་གསོལ་རྒྱུ་ཞད་ཙམ་རེ་བྱུང་བའི་ལྷག་མ་མང་ཤོས་ཁྱབ་འཇུག་ལ་ཤོར་བ་འདེད་པར་བྱས་ཚེ། ཚངས་པའི་ཞལ་ནས་ཐིགས་པ་གཅིག་སར་ལྷུང་བར་བཤད་པའང་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་བདུད་རྩི་བགོ་བཤར་བྱས་པའི་ཚེ་བདུད་རྩིའི་རླངས་པ་ཕྱོགས་བཅུར་ཡན་པ་དེ་འཕོར་དུ་མ་བཅུག་པར་འདོད་ཁམས་དབང་ཕྱུག་མས་བསྡུས་ཏེ་ཟླ་བ་ལ་བསྐྱིམས་ཏེ། ཉིད་ཀྱིས་བདག་ཏུ་བཟུང་ནས་སྐྱེ་བའི་འཁོར་ལོ་ལ་རྒྱས་གདབ་པར་མཛད་དེ། དངོས་གྲུབ་འབྱུང་རྒྱུད་ལས། ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་བདུད་རྩིའི་བཅུད་བསྡུས་ཏེ། །ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དག་ལ་ཐིམ་པར་མཛད། །བདུད་རྩིའི་རླངས་པས་དཀར་པོས་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱི། །བཞི་བརྒྱ་རྩ་བཞིའི་ནད་རྣམས་ཙད་གཅོད་མ། བདུད་རྩི་སྨན་གྱི་རྒྱལ་མོ་དམ་ལ་འདུད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་དེ་ཉིད་ལས། སྐྱེ་བའི་དབུས་ནས་ཉི་ཟླ་ཤར་བ་ནི། །ཉོན་མོངས་མ་རིག་མུན་པ་སེལ་བའི་རྟགས། །ཞེས་ལྷ་མོའི་སྐྱེ་བར་ཉི་ཟླ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལས། ཟླ་བ་ལ།

བདུད་རྩིའི་འོད་ཅན་དང་། བདུད་རྩི་སྨྲོ། བདུད་རྩིའི་སྙིང་པོ། བདུད་རྩི་འཆང་བ་སོགས་ཟེར་བའི་དོན་ནོ། །ཡང་བདུད་རྩི་བམ་བརྒྱད་འགྲེལ་པར། མ་ཧཱ་དེ་ཕའི་བུ་ཁྱབ་འཇུག་ཅེས་ཀྱང་བྱ། ལྷ་མིན་དབང་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། སྒྲ་གཅན་འཛིན་ཞེས་ཀྱང་བྱ། འདོད་པ་ལ་སྲེད་པས་གཞོན་ནུ་སྲེད་ཅེས་ཀྱང་བྱ། དངོས་སུ་ནཱ་ཀུ་ལ་སྟེ། ལག་ན་རྣའི་མདའ་གཞུ་དང་ལྕགས་མདུང་འཁོར་ལོ་ཐོགས་པ་དེ། སྔོན་སྲིད་པའི་བདུད་རྩིར་གཟའ་བརྒྱད་ཀྱིས་བྱིན་བྱས་པར་ནཱ་ཀུ་ལས་ཕྱུག་ཚང་བྱས་ཚེ་བདུད་རྩི་བྲུམ་པ་བརྐུས་ཏེ་བྲོས་པ་ལས། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེས་འཁོར་ལོ་བརྒྱབ་སྟེ་སྐེ་བཅད་ཀྱང་། བདུད་རྩིའི་བྱིན་རླབས་ཀྱིས་འཆི་མ་ནུས། དེ་ཚེ་ནཱ་ཀུ་ལའི་ཁ་ནས་བདུད་རྩི་ཐིགས་པ་གཉིས་ས་ལ་ལྷུང་བས་བུ་མོ་བཟང་མོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་རྩིའི་ལྷ་མོ་ཞེས་གྲགས་པ་དེས་སྨན་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་བྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཡང་བམ་པོ་བརྒྱད་པ་ལས། སྲིད་པ་ཆགས་ནས་སྦྲུབ་ཤིང་གིས། །བསྦྲུབས་པའི་འབྲས་བུ་རིན་པོ་ཆེ། །མེ་ཤེལ་ཆུ་ཤེལ་གཉིས་བྱུང་བ། །དེ་ཡང་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་སྟེ། །ཉིན་མཚན་གཉིས་ལ་དབང་བྱེད་པའོ། །ཞེས་པའི་ཊཱི་ཀ་ལས། དང་པོ་སྔོན་པའི་བྱིན་རླབས་དང་སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ལས་སྲིད་པའི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་གྱི་གཏི་མུག་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ལས། ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་ཡུམ་ཀུན་ཏུ་བཟང་མོའི་མཁར་བྱུང་། ཕྲག་དོག་ལས་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་སྒྲོལ་མའི་མཁར་ཆགས། འདོད་ཆགས་ལས་ཆུ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡུམ་མཱ་མ་ཀཱིའི་མཁར་ཆགས། ཞེ་སྡང་ལས་གསེར་གྱི་ས་གཞི་སངས་རྒྱས་སྤྱན་མའི་མཁར་ཆགས། ང་རྒྱལ་ལས་མེ་གོས་དཀར་མོའི་མཁར་ཆགས། དེ་དག་ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་སྟེ་གནས་པ་ལ་སྟོད་ཅེས་བྱ། དེའི་སྟེང་དུ་བཅུད་ཀྱི་རང་བཞིན་རྒྱ་མཚོ་གནས་པ་ལས། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་རྒྱ་མཚོ་སྦྲུབ་ཤིང་གིས་བསྦྲུབས་ཏེ། ཀླུས་སྦྲུབ་ཐག་བྱས། ཁྲོ་བོ་སྟོབས་པོ་ཆེས་བསྦྲུབས་པས་སྔོན་ལ་དུག་བྱུང་སྟེ། དེ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་འཐུངས་པས་དུག་མ་ཐུབ་པས། ཏ་མགྲིན་གྱིས་རྟབས་པས་མགྲིན་པ་སྔོན་པོར་སོང་། དེ་ནས་བདུད་རྩི་བྱུང་བ་ལས། སྣ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་མེ་ཤེལ་གཉིས་ཉི་ཟླ་ཟུང་གཅིག་ཏུ་སྣང་བར་བྱས་ལ། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཚན་མའོ། །མེ་ཤེལ་ཉི་མས་ཉིན་བར་བྱས། ཆུ་ཤེལ་ཟླ་བས་མཚན་མོ་བསིལ་བའི་བྱ་བ་བྱས་སོ། །དེ་ཡི་འཁོར་ནི་སྐར་མའི་ཚོགས་ཡིན། དེ་ནས་བདུད་རྩི་ཟགས་པ་ལས་སྨན་སྐྱེས་པ་སྟེ། གཞུང་ལས། དེ་ལས་བདུད་རྩི་ཟགས་པ་ནི། ས་དམན་དག་ཏུ་མི་སྐྱེ་སྟེ། །ལྷ་དང་དྲི་ཟ་གནོད་སྦྱིན་དང་། །རིན་ཆེན་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་ཁུངས་གནས། །ལེགས་ལྡན་གངས་རི་གཉེན་གྱི་ཡོད། །རི་བྲག་ཆུ་ཀླུང་ཚང་མ་དུ། །ལྷུང་ནས་བབས་ཏེ་སྐྱེས་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་བཤད་དོ། །སྨན་དེ་དག་ཕལ་ཆེར་ནི་རི་རབ་ཀྱི་རྩེ་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་གནས་སུ་སྐྱེས་པ་དང་། འགའ་ཞིག་འཛམ་བུ་གླིང་དུ་བདུད་རྩི་འཐོར་བ་ལས་སྐྱེས་པ་

དང་།   ལ་ལ་ནི་རྒྱ་མཚོ་བསྲུབས་པ་ལས་བྱུང་བ་དེ་དག་ལས་ས་བོན་བླངས་ཏེ་འཛམ་བུ་གླིང་དུ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཡིན་ཏེ། གཡུ་ཐོག་སྙིང་མའི་རྣམ་ཐར་ལས། སྨན་གྱི་ལྷ་མོ་བདུད་རྩི་མའི་སྤྲུལ་པ་གྲུབ་པའི་ལྷ་མོ་ཡིད་འཕྲོག་མས་སྨན་གང་བཏབ་སྐྱེ་བའི་འཁོར་ལོ་བསྐྲུབས་ནས་ལྷ་ཡུལ་སོགས་ནས་སྨན་གྱི་ས་བོན་བླངས་ཏེ་སྔོན་ལམ་བཅས་རྒྱ་གར་དང་ཡུལ་ཕྲན་རྣམས་སུ་བཏབ་པར་བཤད་པ་སོགས་སྨན་གྱི་ཁུངས་མདོར་བསྡུས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འོན་ཀྱང་དཔྱད་པར་བྱ་བ་ཞིག་ལ།   དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ལགས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་པའི་རིག་བྱེད་དང་སྦྱར་ནས་བདུད་རྩིའི་སྒྲ་བཤད་སྙན་པོ་ཞིག་གསུངས་འདུག་མོད། བདུད་རྩི་ནི་ལེགས་སྦྱར་དུ་ "अमृत" "ཨ་མྲྀ་ཏ" ཞེས་པ་ཐད་འགྱུར་བྱས་ན་འཆི་མེད་ཅེས་པ་ཙམ་ལས་བདུད་རྩི་ཞེས་པའི་བརྡ་ཚིག་འདི་མི་འབྱུང་བས། གོང་གི་རིག་བྱེད་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་པའི་སྒྲ་བཤད་དེ་དག་དོན་ལ་གནས་མིན་བརྟག་པར་བྱའོ། །❷ དྲི་ཆེན་ལ་སོགས་པའི་རྫས་ལྔ་པོ་རྣམས་རྣལ་འབྱོར་པས་བསང་སྦྱངས་བསྐྱེད་བྱིན་རླབས་བཞི་བྱས་པའི་ནང་མཆོད་ལ་བདུད་རྩི་ཟེར། ❸ སྙན་པ་དང་། མཛེས་པ་དང་། ཡིད་ལ་འབབ་པ་དང་། ཡིད་ལ་བདེ་བ་སྐྱེར་བ་བཅས་ཀྱི་དོན། དཔེར་ན་རྣ་བར་སྙན་པ་ལ་རྣ་བའི་བདུད་རྩི། མིག་ལ་མཛེས་པ་ལ་མིག་གི་བདུད་རྩི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ལ། སྒྲའམ་ང་རོ་སྙན་པ་ལ། མ་དྷུ་ར་ སུར་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་མ་དྷུ་ར་མངར་མོའི་དོན་ཡིན་ཀྱང་འདིར་སྙན་པ་ལ་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །❹ སྦྲང་རྩི་དང་མངར་བའི་དོན་ལའང་འཇུག་པར་སེམས། ❺ (སྔགས) གསང་སྔགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བདུད་རྩི་ཞེས་པ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྩ་ལ་ཟེར། འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྩ་ཞེས་པ་བྱང་སེམས་དཀར་པོ་དངོས་མིན་པར་འདོད་ཆགས་ལྷག་པར་རྒྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕོ་མོའི་རྟགས་ལས་འཛག་པའི་རྩ་དེའི་མིང་ངོ་། །རྗེའི་ཞལ་ཤེས་ཟིན་བྲིས་ལས། ཡུལ་གྱི་པདྨའི་མར་སྣེ་བྱེ་ནས་བདུད་རྩི་འཛག་པ་མ་བྱུང་གི་བར་དུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❻ བྱང་སེམས་དཀར་དམར་ལའང་གོ་རུང་བར་སེམས། ❼ དངུལ་ཆུའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག སྨན་གཞུང་རྣམས་སུ་དངུལ་ཆུ་ལ་བདུད་རྩིའི་མིང་གིས་བཏགས་ཏེ། དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་《དྲི་མེད་ཤེལ་ཕྲེང་》༡༡༠ལས། (དངུལ་ཆུའི) མིང་ལ། སུ་ར། བདུད་རྩིའམ་དངུལ་ཆུ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

བདུད་རྩི་ལྔ། ❶ ༡ དྲི་ཆེན། (སྐྱག་པ) ༢ རཀྟ། (ཁྲག) ༣ བྱང་སེམས་དཀར་པོ། (ཁུ་བའམ་ཐིག་ལེ) ༤ རྐང་མར། (བརླ་རྐང་དང་དཔུང་རྐང་ནང་གི་མར) ༥ དྲི་ཆུ་ (གཅིན་པ) དང་ལྔའོ། །དེ་རྣམས་ལ་སྒྲོན་མེ་ལྔ་ཟེར། ❷ སྦྲང་རྩི། ཀ་ར། ཞོ། འོ་མ། མར་ཏེ་བདུད་རྩི་ལྔ། ཞེས་གཟུངས་འདུལ་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་ལས་བཤད་དོ། །

བདུད་རྩི་ལྔའི་དོན། དྲི་ཆེན་གྱི་དོན་ལ་ཪྣ་ཧེ། རཀྟའི་དོན་ལ་ཙནྡན་དམར་པོ། བྱང་སེམས་དཀར་པོའི་དོན་ལ་ཙུ་གང་། དྲི་ཆུའི་དོན་ལ་ཁྲུས་ཆུ། ཤ་ཆེན་གྱི་དོན་ལ་ཡ་རུ་གསེར་མདོག་གམ་བྲུ་རམ་བཅས་སོ། །

བདུད་རྩི་འཆང་བ། ཟླ་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

བདུད་རྩི་སྐྱོ། ཟླ་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ཟླ་བ་ལ་བདུད་རྩི་སྐྱོ་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན། བདུད་རྩིའི་འོད་ཅན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བདུད་རྩི་ཟས། ❶ ལྷ་སྤྱིའི་མིང་། ❷ ཀུན་དགའ་བོའི་ཡབ་དང་། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ཁུ་བོའམ་ཨ་ཁུ་ཡིན། འདི་ལ་ཚད་མེད་ཟས་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་རོ། །

བདུད་རྩིའི་གོ་འཕང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལྷ་དང་མི་བདུད་རྩིའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་སྤང་བར་བྱ་བ་དང་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་དང་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དག་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་སྟེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བདུད་རྩིའི་སྙིང་པོ། ཟླ་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

བདུད་རྩིའི་གནས། བག་ཡོད་ཀྱི་མིང་། ཐྲ་བཤད་ནི། བདུད་རྩི་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ། གནས་ནི་རྟེན་ཏེ་རྒྱུ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་དོ། །ཚྭ་སྒྲུབ་བཤེས་སྤྲིང་ལས། བག་ཡོད་བདུད་རྩིའི་གནས་ཏེ་བག་མེད་པ། །འཆི་བའི་གནས་སུ་ཐུབ་པས་བཀའ་སྩལ་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བཤེས་སྤྲིང་འགྲེལ་པ་ ངེ ༡༠བ༣ལས། བག་ཡོད་པ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་བདུད་རྩིའི་རྟེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བདུད་རྩིའི་སྨན་ཟླ་གཉིས་པ། ❶ དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་མིང་། བདུད་རྩི་ནི་ནད་འཇོམས་པ་ལ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ལྟར། ཆོས་འདི་ཡང་ཉོན་མོངས་པའི་ནད་འཇོམས་པ་ལ་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་པས། བདུད་རྩིའི་དོ་ཟླར་འོས་པ་ཞེས་བརྗོད། ❷ སྨྲ་རྩིའི་མིང་ཡིན་པར་ཡང་བཤད། ❸ དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་གི་མིང་ཡིན་ཞིང་། སྐྱེ་དགུའི་རེ་བ་བསྐོང་བ་ལ་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་འདྲ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར། དདུལ་ཆུའི་གསུང་དྲིས་ལན་ལ་གསལ་ལོ། །

བདུད་རྩིའི་འོད་ཅན། ཟླ་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ཟླ་བ་ལ་བདུད་རྩིའི་འོད་ཅན་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཕྱི་རོལ་པའི་རིག་བྱེད་ལས། སྔོན་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་བསྲུབས

པ་ལས་ཤིན་ཏུ་རྩ་ཆེའི་བདུད་རྩི་ཉམས་པ་གང་ཟུང་ཞིང་། དེ་བགོ་བཤར་བྱས་པའི་ཆེ་བདུད་རྩིའི་རླངས་པ་ཕྱོགས་བཅུར་ཡན་པ་དེ་འཐོར་དུ་མ་བཅུག་པར་འདོད་ཁམས་དབང་ཕྱུག་མས་བསྡུས་ཏེ་ཀླ་བ་ལ་བསྒོམས་པས། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། མདོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལས། ཀླ་བ་ལ། བདུད་རྩིའི་འོད་ཅན་དང་། བདུད་རྩི་སྐྱེ། བདུད་རྩིའི་སྙིང་པོ། བདུད་རྩི་འཆང་བ་སོགས་ཟེར་བར། དེཙ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་ ༼དྲི་མེད་ཤེལ་ཕྲེང་༽ ལས་བཤད་དོ། །

བདུད་ཆར་གཅོད་པའི་སྔགས། བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་བདུད་ཆར་གཅོད་པའི་སྔགས་ནི། ཏདྱ་ཐཱ། ཤ་མེ་ཤ་མ་ཝ་ཏི། ཤ་མི་ཏ་ཤ་ཏྲུ། ཨཾ་ཀུ་རེ་མཾ་ཀུ་རེ། མཱ་ར་ཛི་ཏེ། ཀ་རོ་ཊེ། ཀེ་ཡཱུ་རེ། ཏེ་ཛོ་ཝ་ཏི། ཨོ་ལོ་ཡི་ནི། བི་ཤུདྡྷ་ནིརྨ་ལེ་མ་ལཱ་པ་ན་ཡེ། ཁུ་ཁུ་རེ། ཁ་ཁ་གྲ་སེ། གྲ་ས་ནེ། ཨོ་མུ་ཁི། པ་རཾ་མུ་ཁི། ཨ་མུ་ཁི། ཤ་མི་ཏཱ་ནི། སརྦ་གྲ་ཧ་བནྡྷ་ནཱ་ནེ། ནི་གྲ་ཧི་ཏཱ། སརྦ་པ་ར་པྲ་ཝཱ་དི་ན། བི་མུཀྟཱ་སྭ་ར་པཱ་ཤ་ཀྵཱ་པི་ཏཱ། བུདྡྷ་སུ་ཏྲཱ། ཨ་ཤྭཏྠ་ཏི་ཏཱ། སརྦ་སྭ་རེ། སུ་ཙ་རི་ཏ་པ་རི་ཤུདྡྷེ། བི་གཙྪནྟུ། སརྦ་སྭ་ར་ཀརྨཱ་ཎི། བདུད་ཆར་བཅད་པའི་སྔགས་འདི་ཁ་འདོན་དུ་བཏོན་ན་དེའི་ཁོར་ཡུག་དཔག་ཚད་བརྒྱ་རྩན་ཆད་དུ་བདུད་དང་བདུད་ཀྱི་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་མི་འོང་ལ། འོངས་ཀྱང་བར་ཆད་བྱ་བར་མི་ནུས་པར་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པར་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་སོ། །བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་སྔགས་འདི་དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བའི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པར་ཡང་ལུང་འདྲེན་མཛད་འདུག

བདུད་བཞི། ཕུང་པོའི་བདུད། འཆི་བདག་གི་བདུད། ཉོན་མོངས་པའི་བདུད། ལྷའི་བུའི་བདུད་དང་བཞིའོ། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་པས་བསྐྱེད་པའི་ཕུང་པོ་འདི་གཞན་དབང་ཅན་མ་ཡིན་པར་རང་དབང་མེད་པར་ན་བ་དང་རྒ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་དགེ་བའི་བར་ཆད་བྱེད་པས་ན་ཕུང་པོའི་བདུད་དོ། །ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆེ་བའི་དབང་གིས་དགེ་བའི་བར་ཆད་བྱེད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད། འདོད་པའི་ཁམས་པའི་ལྷའི་བུ་རྣམས་ཕྲག་དོག་གི་དབང་གིས་དགེ་བའི་བར་ཆད་བྱེད་པ་ནི་ལྷའི་བུའི་བདུད་དོ། །ཆེའི་འདུ་བྱེད་ཞིག་སྟེ་སྲོག་དང་བྲལ་ནས་དགེ་བ་བྱེད་པའི་རྒྱུན་ཆད་པ་ནི་འཆི་བདག་གི་བདུད་དོ། །སྐྱེ་དགེ་བསྟན་འཕྲུར་ ༼ཇོ་པ་༽ ༡༧༨བ༡ན་གསལ་ལོ། །

བདུད་བཞི་བཅོམ། ཕུང་པོའི་བདུད། འཆི་བདག་གི་བདུད། ཉོན་མོངས་པའི་བདུད། ལྷའི་བུའི་བདུད་དང་བཞི་བཅོམ་པའོ། །བཅོམ་ཚུལ་ནི། ཁ་ཆེའི་པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་ཛ་ཡཱ་ནནྡས་མཛད་པའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་པའི་བཤད་པ་དོན་གསལ་

བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ (ར་པ་) ༥བ༢ལས། དེ་ལ་མི་གནས་པའི་སྤྱ་ངན་ལས་འདས་པས་ཕུང་པོའི་བདུད་དང་། འཆི་བདག་གི་བདུད་བཅོམ་སོ། །རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་བཅོམ་སོ། །བྱམས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ལྷའི་བུའི་བདུད་བཅོམ་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བདུད་བཞི་ཕྲ་རགས། ཕུང་པོའི་བདུད་རགས་པ་ནི། ཤ་རུས་མདོས་བཅས་ཀྱི་ད་ལྟའི་རང་རེའི་ཕུང་པོ་རགས་པ་འདི་འོ། །ཕུང་པོའི་བདུད་ཕྲ་མོ་ནི། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་ལུས་སོ། །ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་རགས་པ་ནི། རྩ་ཉོན་དྲུག ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་ལྟ་བུའོ། །ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ཕྲ་མོ་ནི། དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ལྟ་བུ། འཆི་བདག་གི་བདུད་རགས་པ་ནི། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཆི་བ། འཆི་བདག་གི་བདུད་ཕྲ་མོ་ནི། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་འཆི་འཕོ་བ་ལྟ་བུ། ལྷའི་བུའི་བདུད་རགས་པ་ནི། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བདག་པོ་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་གོ། དེས་མདའ་ལྔ་འཕངས་ཏེ། སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཉམས་པར་བྱེད་དོ། །ལྷའི་བུའི་བདུད་ཕྲ་མོ་ནི། བདུད་གཞན་གསུམ་གང་རུང་ལས་མི་འདའ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་གཡེང་ལ་བཤད་དོ། །

བདུན་མཐོ་བ། ❶ སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་བཟང་ཞིག་སྟེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། འདི་ཡི་སྐུ་ཡི་བདུན་དག་མཐོ་བ་དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕྱག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱབ་གཉིས། ཞབས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱབ་གཉིས་ཏེ་བཞི། ཕྲག་པའི་བར་གཉིས། ལྟག་པ་སྟེ་བདུན་མཐོ་བ་སྟེ་ཤས་ཁེངས་ཏེ་གཤོང་བུ་མེད་པ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། ལྷ་གཞོན་ནུའི་སྐུ་ནི་བདུན་མཐོ་བ་སྟེ། སྐུ་བདུན་མཐོ་བར་འཕྲུངས་པ་ནི་ཕྱག་གཉིས་དང་། ཞབས་གཉིས་དང་། དཔུང་མགོ་གཉིས་དང་། ལྟག་པ་ལགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཀྱང་། ཕྱག་ཞབས་ཐོལ་དང་ཕྲག་གོང་ལྟག་པའི་ཕྱོགས། །ཡོངས་སུ་གང་བས་མི་མཉམ་མེད་པའི་སྐུ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་༡༡༧བ༣ ལས་ཀྱང་། བདུན་མཐོ་བ་ནི་ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་རྒྱབ་བཞི་དང་ཕྲག་གོང་གཉིས་དང་ལྟག་པ་རྣམས་ཤས་ཁེངས་པ་ལ་དགོངས་རྒྱན་ལས་སོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས་དཔུང་མགོ་གཉིས་ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྒྱ་གར་མཁས་པའི་གཞུང་དང་རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་རྒྱན་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་ནོ། །དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བའི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པ་༡༠༣༣ལས། ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་མཐེབ་ཆེན་གྱི་རྩ་བའི་ཀོང་བཞི། སྒྲོག་རུས་ཀྱི་ཀོང་གཉིས། ལྟག་པའི་ཀོང་སྟེ་བདུན་པོ་མི་མངོན་པར་ཤས་གང་བས་བདུན་མཐོ་བ། ཞེས་གསུངས་པའང་གོང་དང་འདྲ། ❷ གཡག་སྟོན་སངས་

རྒྱས་དཔལ་གྱིས། ཕྱག་མཐིལ་གཉིས། ཞབས་མཐིལ་གཉིས། ཕྲག་པ་གཉིས། ལྟག་པ་སྟེ་བདུན་མཐོ་བ་ཞེས་གོང་དུ་བཤད་པ་དང་ཅུང་ཟད་མི་མཐུན་པ་བཤད་པའང་ཡོད་དོ། །ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་མཐིལ་ཞེས་གསུངས་པ་གོ་བདེ་བ་ལྟར་སྣང་ཡང་། དེ་ལྟར་ན་གོང་དུ་དུས་ཐལ་ཞབས་ཞེས་པའི་མཚན་བཟང་དང་ཟློས་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ། །

བདུན་དག་མཐོ་བ། (ཕར་ཕྱིན) བདུན་མཐོ་བ་ལ་གཟིགས།

བདུན་རྣམ་དག (གསང་སྔགས) སྔགས་ལུགས་ལ་མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་པའི་དོད་ལྟ་བུ་ཡིན། བདུན་ནི། དང་པོ་མཆོད་པ་འབུལ་བ། གཉིས་པ་ཕྱག་འཚལ་བ། གསུམ་པ་སྡིག་པ་བཤགས་པ། བཞི་པ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ། ལྔ་པ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། དྲུག་པ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ། (སྨོན་འཇུག་གི་སེམས་གཉིས་བསྐྱེད་པ) བདུན་པ་ལམ་ལ་བརྟེན་པ་དང་བདུན་ནོ། ། (ལམ་ནི་སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་བཅུའོ) འདི་རྗེའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཟིན་བྲིས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད། སྒྲ་བཤད་ནི། འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པ་བདེན་པའི་སྟོང་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་བ་མཆོད་པ་སོགས་བདུན་པོའི་ཚོགས་བསག་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་བདུན་རྣམ་དག་ཅེས་བྱའོ། །རྗེའི་གསང་འདུས་སྨོན་ལམ་ལས། ཞིང་གི་ཕུང་ཁྱུང་ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ། །བརྟེན་ནས་འཁོར་གསུམ་དག་པའི་མཆོད་སྦྱིན་སོགས། །སྦྱོར་བ་ཚོགས་བསག་ཚོ་ག་བཞིན་བྱས་པས། །རང་གི་རྒྱུད་ནི་ཡོངས་སུ་དག་པར་ཤོག །ཅེས་པའི་འཁོར་གསུམ་དག་པའི་མཆོད་སྦྱིན་སོགས་ཟེར་བ་བདུན་རྣམ་དག་ལ་གསུངས་པ་ཡིན་ཟེར་བའང་ཡོད།

བདེ་འགྲོ། <སུ་ག་ཏི> ལྷ་མིའི་གོ་འཕང་། འདི་ལ་བཟང་འགྲོ་ཡང་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། ཚོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ ཏུ ༧༧ན ༨ལས། དམ་པའམ་རབ་ཏུ་བསྔགས་པའི་འགྲོ་བ་ཡིན་པས་ན་བདེ་འགྲོ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལེགས་སྦྱར་གྱི་སུ་ག་ཏི་ཞེས་པའི་སུ་ནི། ཤིན་ཏུ་སྟེ་ཕུལ་བྱུང་དང་མཆོག་དང་། བཟང་བ་དང་མཛེས་པ་དང་བདེ་བ་དང་རབ་དང་ལེགས་པ་སོགས་ལ་འཇུག་པར་བཤད་པས། འདིར་བདེ་བ་ལ་བསྒྱུར་ཏོ། །

བདེ་མཆོག (གསང་སྔགས) བདེ་མཆོག་གི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྐུ་མདོག་མཐིང་ག་ཞལ་བཞི་ཕྱག་བཅུ་གཉིས། །རྩ་ཞལ་ནས་བརྩམས་གཡོན་སྐོར་རིམ་པ་བཞིན། །མཐིང་ག་ལྗང་དང་དམར་དང་སེར་བའི་ཞལ། །རྩ་ཕྱག་གཉིས་ཀྱིས་རྡོ་དྲིལ་འཛིན་པ་ཡི། །སྐུ་མདོག་དམར་པོ་ཕྱག་གཉིས་གྲི་ཐོད་འཛིན།། ཁྱིན་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཡབ་ཀྱི་བརླ་ལ་འཁྲིལ། །མི་མགོ་སྐམ་པོའི་ཐོད་དང་དོ་ཤལ་ཅན། །ཕྱག་རྒྱ་ལྔས་བརྒྱན་རྡོ་རྗེ་ཕག་མོར་འཁྱུད། །དེ་ཡི་འོག་མ་གཉིས་ཀྱིས

སྣང་བཀས་འཛིན། །ལྷག་པ་གཡས་པ་བཞི་ཡིས་རིམ་པ་བཞིན། །ཌ་མ་རུ་དང་དགྲ་སྟ་གྲི་གུག་དང་། །མདུང་རྩེ་གསུམ་པ་བསྒྲེང་ཞིང་གཡོན་པ་བཞིས། །རིམ་བཞིན་ཁ་ཊྭཾ་ག་དང་ཐོད་ཁྲག་དང་། །རྡོ་རྗེའི་ཞགས་པ་ཚངས་མགོ་གདེང་བཞི་བསྣམས། །ཞབས་གཡས་བརྐྱངས་པས་དྲག་པོ་འཇིགས་བྱེད་ནག །ལག་པ་བཞི་ཡི་དང་པོ་ཐལ་མོ་སྦྱར། །ལྷག་མས་ཌ་མ་རུ་དང་རལ་གྲི་འཛིན། །ཁ་སྦྱབས་བསྐྱིལ་བའི་མགོ་བོའི་སྟེང་ནས་བཟིས། །གཡོན་པ་བརྐྱམས་པས་དུས་མཚན་དམར་མོ་ཡི། །ལག་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཐལ་མོ་སྦྱར། །ལྷག་མས་ཐོད་པ་དང་ནི་ཁ་ཊྭཾ་འཛིན། །གན་རྐྱལ་བསྐྱེལ་བའི་ཤུ་མའི་སྟེང་དུ་མནན། །རལ་པའི་ཐོར་ཅོག་སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེས་མཚན། །ཐོད་པ་སྐམ་པོ་ལྔ་ལྔས་དབུ་ལ་བརྒྱན། །དབུ་ཡི་གཡོན་དུ་ཟླ་བ་ཕྱེད་པ་འཕྱང་། །ཕྱག་རྒྱ་དྲུག་གིས་རྒྱས་བཏབ་སྟག་ཤམ་གསོལ། །པད་ཉིའི་སྟེང་དུ་སྐུ་ལས་འཁྲོས་པ་ཡི། །ཡེ་ཤེས་མེ་དཔུང་འབར་བའི་དབུས་ན་བཞུགས། །བདེ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་འཁོར་ལོ་སྡོམ་པ་འམ། །བདེ་མཆོག་འཁོར་ལོ་ཡུམ་བཅས་ལ་ཕྱག་འཚལ། །སྙིང་པོ་ནི། ཨོཾ་ཧྲཱི་བཛྲ་ཧེ་ཧེ་རུ་རུ་ཀཾ་ཧཱུྃ་ཧཱུྃ་ཕཊ། ཌཱ་ཀི་ཎཱི་ཛཱ་ལ་ཤཾ་བ་རཾ་སྭཱཧཱ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

བདེ་ཅན་མའི་ཕྲུག (འདུལ་བ) བཀའ་བསྡུ་དང་པོ་མཛད་སའི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་བདེ་ཅན་མའི་ཕྲུག་ཅེས་པ་ "འོད་སྲུང་ཕྲུག" ཟེར་བ་འདི་ཡིན་ལ། དེ་ནི་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རིར་འགྲོ་བའི་ལམ་དུ་ཆུ་ཚན་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ཐག་ཉེ་ལ་ཡོད་པར། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱ་གར་གནས་ཆེན་ཁག་གི་གནས་ཡིག་ན་གསལ།

བདེ་མཆོག་དཀར་པོ་ཡབ་ཡུམ། (གསང་སྔགས) བདེ་མཆོག་དཀར་པོ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྐུ་མདོག་དཀར་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་ཀྱིས། །ཚེ་བུམ་དམར་པོ་རེ་རེ་བསྣམས་པ་ཡིས། །སྐུ་མདོག་དམར་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་ཀྱིས། །བདུད་རྩིའི་ཐོད་པ་རེ་རེ་བསྣམས་པ་ཡི། །རྗེ་བཙུན་རྡོ་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་མ་ལ་འཁྱུད། །གཉིས་ཀའང་རུས་པ་རིན་ཆེན་རྒྱན་གྱིས་སྤྲས། །པད་ཉིའི་སྟེང་དུ་ཡབ་ནི་རྡོར་སྐྱིལ་དང་། །ཡུམ་ནི་པདྨའི་སྐྱིལ་ཀྲུང་ཚུལ་གྱིས་བཞུགས། །འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་དཀར་པོ་ཡབ་ཡུམ་ལ། །ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །སྙིང་པོ། ཨོཾ་ཧྲཱིཿཧ་ཧ་ཧཱུྃ་ཧཱུྃ་ཕཊ། ཚེ་ལ་སྲུངས་ཤིང་སྭཱཧཱ། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

བདེ་མཆོག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐོར། (གསང་སྔགས) བདེ་མཆོག་རྩ་རྒྱུད། (རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྱུར) བཤད་རྒྱུད་ཨ་བྷི་དྷཱ་ན། (རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་འགྱུར) རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོ་དང་། རྣལ་འབྱོར་མའི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་གཉིས། རྗེ་འགོས་ཀྱི་འགྱུར མཁའ་འགྲོ་རྒྱ་མཚོ། (ཛྙཱ་ཡོན་ཏན་གྱི་འགྱུར) སྡོམ་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུད། སྔོན་ལམ་གྲགས་དང་། (བློ་བརྟན་གྱི་འགྱུར) ཁྲག་འཐུང་མངོན་པར་འབྱུང་བ། (ལ་

ཆིངས་ཡོན་ཏན་འབར་གྱི་འགྱུར) བདེ་མཆོག་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ། (ཡེ་ཤེས་སྙིའི་རང་འགྱུར) གྲགས་པ་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་ཆུང་ངུ། (བྱང་ཆུབ་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར) ཕག་མོ་མངོན་པར་འབྱུང་བ་རྩ་བའི་རྒྱུད་དང་། རྒྱུད་ཕྱི་མ་གཉིས། (གྲི་ཛོ་ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་གྱི་འགྱུར) ཕག་མོ་མངོན་པར་འབྱུང་བ་བཤད་པའི་རྒྱུད། (ཁྲུ་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་འགྱུར) རྣལ་འབྱོར་མ་བཞི་ཁ་སྦྱོར། (ཡོན་ཏན་འབར་གྱི་འགྱུར) འབྲུམ་ཕྲག་གསུམ་པ་ལས་འབྱུང་བ་རལ་པ་གྱེན་དུ་བརྫེས་པའི་སྒྱུ་མ་ཆེན་མོ། (རྒྱ་ཡོན་ཏན་གྱི་འགྱུར་ཡིན་པ་བཅས་སོ) དོགས་གཅོད། རྗེ་དཔལ་མང་རིན་པོ་ཆེའི་ཐུགས་ཀྱི་ས་ལམ་ ︵རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པར་བལྟ་བའི་མིག་འབྱེད︶ ལས། བདེ་མཆོག་རྒྱུད་ནི་རྩོད་དུས་ཐོག་མའི་རྩེ། །གསུངས་ཤིང་སྟོན་པ་དེ་དུས་མ་བྱུང་བས། །དེ་ཉིད་གསུང་པ་པོ་ནི་སུ་ཡིན་དཔྱད། །དེ་བཞིན་དམར་ནག་རྒྱུད་སོགས་བདུད་འདུལ་ཆེ། །གསུངས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཚུལ་ནི་མ་བསྟན་པས། །སྟོན་པ་གསུང་པ་པོར་ནི་བཞག་པར་དཀའ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདེ་མཆོག་གི་རྒྱུད་འདིའི་སྟོན་པ་སུ་ཡིན་སོགས་ལ་དོགས་གཅོད་དགོས་སོ། །

བདེ་མཆོག་གི་རྒྱུད་འགྲེལ་རྒྱ་གཞུང་། (གསང་སྔགས) བདེ་མཆོག་གི་སྐོར་ལ་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱ་འགྲེལ་ཇི་ཙམ་ཡོད་པ་ནི། ༡ ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེས་མཛད་པའི་བདེ་མཆོག་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོད་འགྲེལ། ༢ སློབ་དཔོན་ལང་ཀ་རྒྱལ་བ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་དཀའ་འགྲེལ། ༣ སློབ་དཔོན་སྐལ་ལྡན་གྲགས་པས་མཛད་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དཔའ་བོ་ཡིད་འོང་། ༤ སློབ་དཔོན་སྐར་རྒྱལ་ཟླ་བས་མཛད་པའི་དཀའ་འགྲེལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཚོགས། ༥ སློབ་དཔོན་ལྷ་ཐྲས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་གནས་པའི་མན་ངག་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། ༦ ཏ་ཐཱ་ག་ཏ་རཀྵི་ཏས་མཛད་པའི་གཉིས་ཀའི་བཤད་སྦྱར། ༧ སློབ་དཔོན་ལཱུ་བ་པས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ་སྒྲུབ་ཐབས་སྙིང་གཞི། ༨ སློབ་དཔོན་སུ་མ་ཏི་ཀིརྟིས་མཛད་པའི་སྡོམ་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུད་ཉུང་ངུའི་མཚམས་སྦྱོར། ༩ སློབ་དཔོན་བྷ་ཝ་བྷ་དྲས་མཛད་པའི་འཁོར་ལོ་སྡོམ་པའི་དཀའ་འགྲེལ། ༡༠ སློབ་དཔོན་དཔའ་བོ་རྡོ་རྗེས་མཛད་པའི་འཁོར་ལོ་སྡོམ་པའི་རྣམ་འགྲེལ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་གནས་པ། ༡༡ སློབ་དཔོན་རྡོ་རྗེས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་བདེ་མཆོག་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱ་འགྲེལ་བཅུ་གཅིག་ཡོད། གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་དག་ནི་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཡིན་ལ་སྤྱིར་བདེ་མཆོག་གི་རྒྱ་གཞུང་ནི་ཆེས་མང་པོ་ཡོད་པ་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

བདེ་མཆོག་སྒྲུབ་ཐབས་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ། (གསང་སྔགས) སློབ་དཔོན་རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་པས་མཛད།

བདེ་མཆོག་ར་ལིའི་རྒྱུད། (གསང་སྔགས) དཔལ་གསང་བ་རྡོ་རྗེ། གསང་བ་གཙོད་པ། གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ། ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ། ནམ་མཁའ་ཆེན་པོ། མཁའ་འགྲོ་མ་དྲ་བའི་སྡོམ་པ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ། དམ་ཚིག་ཆེན་པོ། སྟོབས་པོ་ཆེ། ཡེ་ཤེས་གསང་བ། ཡེ་ཤེས་ཕྲེང་བ། ཡེ་ཤེས་འབར་བ། ཟླ་བའི་ཕྲེང་བ། རིན་ཆེན་འབར་བ། ཉི་མའི་འཁོར་ལོ། ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་པོ། མཁའ་འགྲོ་གསང་བ། གསང་བ་མེ་འབར། གསང་བ་བདུད་རྩི། དུར་ཁྲོད་རྒྱན། རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་པོ། ཡེ་ཤེས་བསམ་པ། ཆགས་པའི་རྒྱལ་པོ། མཁའ་འགྲོ་སྡོམ་པ། མཁའ་འགྲོ་གསང་བ། (མ་དཔེར་ཡང་མཁའ་འགྲོ་གསང་བ་ལན་གཉིས་འབྱུང་བས་དཔྱད་པར་བྱའོ) འཇིགས་བྱེད་རྣམ་འཇོམས། མེའི་ཕྲེང་བ། རྡོ་རྗེ་གྲུབ་པ། དྲ་བ་སྡོམ་པ། སྟོབས་ཆེན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་པོ། དུར་ཁྲོད་ཀྱི་རྒྱན་ཆད་དུ་བྱུང་བ་རྣམས། ཀཱཀྱ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགྱུར། ར་ལི་གསུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་སུ་གྲགས་ན་ཡང་འདི་ལས་གཞན་སྨོས་པ་མི་སྣང་ལ། འདི་དག་ག་ཡ་རྒྱ་རས་འབྲོག་མི་དང་། གཏོས་ལོ་ཙྪ་གཉིས་ཀ་ལ་བཤད་པའི་རྒྱ་དཔེ་ཅན་ཡིན་པས་བོད་ཀྱིས་བྱས་ཟེར་བ་མི་བདེན་ནོ། །ཞེས་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་གསུང་།

བདེ་སྟོང་གི་རྣམ་འགྱུར། (གསང་སྔགས) བདེ་སྟོང་གི་རྣམ་པ།

བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད། (གསང་སྔགས) བདེ་བ་དང་པོར་བསྐྱེད་ནས་དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྒྱས་འདེབས་པ་དང་། ཡང་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་ལ་བདེ་བས་རྒྱས་འདེབས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་མཚུངས་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་གྱི། ལྷེ་བའི་ཨ་ཐུང་འབར་ནས་སྤྱི་བོའི་ཧཾ་ཡིག་ཞུ་བའི་འདུ་འཕྲོད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་བདེ་བས་སྟོང་པ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་ནི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་རྗེའི་གསུང་གསང་འདུས་དཀའ་གནད་ཟིན་བྲིས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བདེ་སྟོང་སྦྱར་བ། (གསང་སྔགས) བདེ་བ་དང་སྟོང་པ་ཞེས་ལོགས་སུ་མེད་པར། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལ་བདེ་སྟོང་སྦྱར་བ་ཟེར།

བདེ་བདེ་པོ། བདེ་པོ་བས་ཀྱང་བདེ་པོ། བདེ་པོ་ལས་ཀྱང་བདེ་པོ།

བདེ་སྐྱིད། (འདུལ་བ) བདེ་བ་སྐྱེ་བའི་དོན་དུ། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་ {ཚ} ༡༢༨བ༧ལས་བཤད་དོ། །

བདེ་བ་ཅན། བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས་ལ་གཟིགས།

བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་བཀོད་ཀྱི་མདོ། བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་གི་བཀོད་པའི་མདོ་དང་འདྲ།

བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་གི་བཀོད་པ། བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས་ལ་གཟིགས།

བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་གི་བཀོད་པའི་མདོ། མདོ་སྡེ་ {ཇ་པ་} ༡༥བ༤ན་དམ་པའི་ཆོས་པདྨ་དཀར་པོའི་མདོ་དང་ལྷན་དུ་བཞུགས། འཕགས་པ་བདེ་བ་ཅན་གྱི་བཀོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས། མི་མཇེད་ཞིང་ནས་ནུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཉིད་དུ། །བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །ཞིང་ཁམས་རྣམས་ནི་འདས་པར་གྱུར་པ་ན། །ཆད་ཀྱང་བདེ་བ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད། །དེ་ནི་ས་གཞི་རིན་ཆེན་དུ་མས་སྤྲས། །ཤིན་ཏུ་ཉམས་དགའ་ལག་མཐིལ་ལྟ་བུར་མཉམ། །རིན་ཆེན་ལས་གྲུབ་རི་བོ་མ་གཏོགས་པ། །ནག་པོའི་རི་རྣམས་ཀུན་གྱིས་དབེན་ཞིང་གཙང་། །མཛེས་ཤིང་ཡིད་འོང་རྣམ་དག་ཞིང་གི་མཐའ། །རིན་ཆེན་བདུན་གྱི་ཚུ་ཤིང་ལྡོན་པ་དང་། །རིན་ཆེན་ཏ་ལའི་ཤིང་གི་ཕྲེང་བ་ཡིས། །ཡོངས་སུ་བསྐོར་བས་སྣར་མས་ལྷ་བ་བཞིན། །ཞེས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བདེ་ཆེན་སྨོན་ལམ་ "གསུང་འབུམ་ཁ" ༡༧ན༤ལས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་མི་མཇེད་ཀྱི་ཞིང་སྟེ་ཛམྦུ་གླིང་འདི་ནས་ནུབ་ཕྱོགས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་ཕྲག་འབུམ་འདས་པ་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་དེ། དེ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཚེ་དཔག་མེད་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་ཏེ་འཚོ་ཞིང་གཞེས་ལ་ཆོས་ཀྱང་སྟོན་ཏོ། །དེ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་བདེ་བ་ཅན་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཞིང་ཁམས་དེ་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་དང་སེམས་ལ་སྡུག་བསྔལ་མེད་ཅིང་བདེ་བའི་རྒྱུ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོད་པས། བདེ་བ་ཅན་ཞེས་བྱའོ། །ཞིང་ཁམས་དེ་ནི་ཁ་ཁྱེར་རིམ་པ་བདུན་དང་། ཤིང་ཏ་ལའི་ཕྲེང་བ་རིམ་པ་བདུན་དང་། དྲིལ་བུ་གཡེར་ཀའི་དྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་བ། བཀྲ་བ་བལྟ་ན་སྡུག་པའོ། །གསེར་དང་། དངུལ་དང་། བཻཌཱུརྻ། ཤེལ་བཅས་རིན་པོ་ཆེ་བཞིས་ལེགས་པར་བརྒྱན་པའོ། །དེ་ན་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱི་རྫིང་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་ཆུས་ཡོངས་སུ་གང་བ། རིན་པོ་ཆེའི་པད་མས་ཁེབས་པ། བྱ་རོག་གིས་བཏུང་དུ་རུང་བར་ཁ་དང་ཆད་དུ་གྱུར་པ་གསེར་གྱི་བྱེ་མ་བདལ་བ་དག་ཡོད་དེ། རྫིང་བུ་དེ་དག་གི་ཕྱོགས་བཞི་ཀུན་ན་ཐེམ་སྐས་གསེར་དང་། དངུལ་དང་། བཻཌཱུརྻ། ཤེལ་བཅས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བཞི་ལས་བྱས་པ་བཞི་བཞི་ཡོད་དོ། །རྫིང་དེ་དག་གི་འགྲམ་ན་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཤིང་ལྗོན་པ་དག་སྐྱེས་སོ། །རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་ནི། གསེར་དང་། དངུལ་དང་། བཻཌཱུརྻ། ཤེལ་དང་། མུ་ཏིག་དམར་པོ་དང་། རྡོའི་སྙིང་པོ་དང་། སྤུག་གི་ཤིང་བཀྲ་བ། བལྟ་ན་སྡུག་པ་དག་གོ། ཞིང་དེ་དག་མདོག་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་ཡོངས་སུ་གང་ནས་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་གསེར་དང་། གསེར་གྱི་ཁ་དོག གསེར་གྱི་འོད་འབྱུང་

བ། གསེར་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། སྔོན་པོ་ཁ་དོག་སྔོན་པོ། །འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ། སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། སེར་པོ་ཁ་དོག་སེར་པོ། །འོད་སེར་པོ་འབྱུང་བ། སེར་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། དམར་པོ་ཁ་དོག་དམར་པོ། །འོད་དམར་པོ་འབྱུང་བ། དམར་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། དཀར་པོ། ཁ་དོག་དཀར་པོ། །འོད་དཀར་པོ་འབྱུང་བ། དཀར་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། བཀྲ་བ། ཁ་དོག་བཀྲ་བ། འོད་བཀྲ་བ་འབྱུང་བ། བཀྲ་བ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། ཤིང་རྟའི་འཕང་ལོ་ཙམ་དག་སྐྱེས་སོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་ཡོན་ཏན་བཀོད་པ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་དག་གིས་ལེགས་པར་བརྒྱན་པའོ། །གཞན་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བདེ་བ་ཅན་ན་ལྷའི་སིལ་སྙན་གྱི་སྒྲ་རྟག་ཏུ་འབྱུང་ངོ་། །ས་ཆེན་པོ་ནི་གསེར་གྱི་ཁ་དོག་ལྟ་བུ་སྟེ་ཉམས་དགའ་བའོ། །གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེ་ན་ཉིན་ལན་གསུམ། མཚན་ལན་གསུམ་དུ་ལྷའི་མེ་ཏོག་མནྡ་ར་བའི་ལྷའི་མེ་ཏོག་གི་ཆར་འབབ་བོ། །དེར་སེམས་ཅན་གང་དག་སྐྱེས་པ་དེ་དག་ཀུང་སྔ་དྲོ་གཅིག་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གཞན་དང་གཞན་དུ་སོང་སྟེ་སངས་རྒྱས་བྱེ་བ་ཕྲག་འབུམ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཞིང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མེ་ཏོག་ཕྲེན་བུ་བྱེ་བ་ཕྲག་འབུམ་མངོན་པར་འཐོར་ཏེ། གཏོར་ནས་ཉིན་མོ་གནས་པའི་ཕྱིར་སླར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་ཉིད་དུ་འདོང་ངོ་། །གཞན་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བདེ་བ་ཅན་ན་ངང་པ་དང་། ཁྲུང་ཁྲུང་དང་། རྨ་བྱ་དག་ཡོད་པ་དེ་དག་ཀུང་ཉིན་ལན་གསུམ། མཚན་ལན་གསུམ་འདུས་ནས་ཡང་དག་པར་བགྲོ་བར་བྱེད་དེ། རང་རང་གི་སྐད་དག་གིས་སྒྲོའོ། །དེ་དག་སྒྲ་བ་ན་དབང་པོ་དང་སྟོབས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་སྒྲ་དག་འབྱུང་ངོ་། །སེམས་ཅན་གང་དག་དེར་སྐྱེས་པ་དེ་དག་གིས་སྒྲ་དེ་ཐོས་ནས་སངས་རྒྱས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྐྱེ། ཆོས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྐྱེ། དགེ་འདུན་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་སྐྱེའོ། །ཞིང་དེའི་བྱ་དང་རི་དྭགས་རྣམས་ཀུང་དུད་འགྲོའི་སྐྱེ་གནས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་སྙམ་དུ་བསམ་པར་མི་བྱའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེ་ན་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་དང་། དུད་འགྲོའི་སྐྱེ་གནས་དང་། གཤིན་རྗེའི་འཇིག་རྟེན་དུ་སྐྱེ་བའི་མིང་ཡང་མེད་དོ། །བྱའི་ཚོགས་དེ་དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཚེ་དཔག་མེད་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་དབྱུང་བའི་ཕྱིར་སྤྲུལ་པ་དག་གོ། གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེའི་ཏ་ལའི་ཕྲེང་བ་དེ་དག་དང་། དྲིལ་བུ་གཡེར་ཀའི་དྲ་བ་དེ་དག་ལ་རླུང་གིས་ཕོག་ཅིང་རླུང་གིས་བསྐྱོད་ནས་སྒྲ་སྙན་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ། ཉམས་དགའ་བ་འབྱུང་སྟེ། རོལ་མོ་མཁན་གྱིས་ཡན་ལག་བྱེ་བ་འབུམ་དང་ལྡན་པའི་ལྷའི་སིལ་སྙན་བརྡུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེར་མི་དེ་དག་གིས་སྒྲ་དེ་ཐོས་ནས་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། ཆོས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། དགེ་འདུན་རྗེས་སུ་དྲན་པ་ལུས་ལ་གནས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཚེ་དཔག་ཏུ་མེད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཚེ་དཔག་མེད

དེའི་ཚེའི་ཚད་དཔག་ཏུ་མེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཚེ་དཔག་མེད་ཅེས་བྱའོ། །ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་འོད་དཔག་མེད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོད་དཔག་མེད་དེའི་འོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་ཐོགས་པ་མེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོད་དཔག་མེད་ཅེས་བྱའོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོད་དཔག་མེད་དེ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་བསྐལ་པ་བཅུ་ལོན་ནོ། །གཞན་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་དག་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཤ་སྟག་ཚད་མེད་དེ། དེ་དག་གི་ཚད་བརྗོད་པར་སླ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེར་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་དག་ནི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དག་པ་ཤ་སྟག་གོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་གི་ཚད་ནི་བརྗོད་པར་སླ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཚད་མེད་གྲངས་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་འགྲོའོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེར་སྐྱེ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ཀུན་པར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བར་བྱའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་དག་དང་ཕྲད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དགེ་བའི་རྩ་བ་ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཚེ་དཔག་མེད་དེའི་ཞིང་དུ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཚེ་དཔག་མེད་དེའི་མཚན་ཐོས་ལ་ཐོས་ནས་ཀྱང་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་ཞག་གཅིག་གམ། ཞག་གཉིས་སམ། ཞག་གསུམ་མམ། ཞག་བཞིའམ། ཞག་ལྔའམ། ཞག་དྲུག་གམ། ཞག་བདུན་དུ་གཡེང་བ་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཡིད་ལ་བྱེད་ན། རིགས་ཀྱི་བུའམ། རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དེ་འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་ཚེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་འཆི་བའི་དུས་བྱས་ནས་འཆི་བའི་དུས་བྱས་པ་དེའི་ཚེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོད་དཔག་མེད་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་ཞིང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོད་དཔག་མེད་དེའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །(འཕགས་པ་བདེ་བ་ཅན་གྱི་བཀོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ) ལ་སྟོན་འཕྲོ་ཙང་ཟད་དང་བཅས་ཏེ་བཀོད། རྒྱས་པར་གཟིགས་འདོད་ན། གོང་གི་མདོ་དེ་ཉིད་དུ་གཟིགས་པར་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་(ཛ་པ) ༡༨༥བ༩ནས་དམ་པའི་ཆོས་པད་དཀར་པོའི་མདོ་དང་ལྷན་དུ་བཞུགས་སོ། །

བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་དུ་སྐྱེ་བ་འཛིན་པའི་སྨོན་ལམ་ཞིང་མཆོག་སྒོ་འབྱེད། རྗེའི་གསུང་འབོར་བུ་༢༥ན༥ན་བཞུགས་སོ། །རྗེ་ཙོང་ཁ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བདེ་སྨོན་ཞེས་པ་དེ་ཡང་འདི་ནས་ཟུར་དུ་ཕྱུང་བར་སེམས་སོ། །

བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྐུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། ཕྱུལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྐུ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བདེ་བ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས། (གསང་སྔགས) (བཀའ་བརྒྱུད) ཁུ་བ་ལྷུང་བའི་བདེ་བའམ་འཛག་བདེ།

བདེ་བ་ལ་རེག་པ། (འདུལ་བ) ལྟུང་བ་དག་པའི་གནས་སྐབས་ཐོབ་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། ལྟུང་བ་དང་བྲལ་བའི་རྒྱུས་ཡིད་ཡོངས་སུ་དགའ་བས་ན་བདེ་བ་ལ་རེག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལ་གཞི་བྱས།

བདེ་བར་གནོས། བདེ་བར་གནས་པར་གྱིས་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཤད། གནོས་ནི་གནས་པའི་སྐུལ་ཚིག་ཏུ་བཤད་དོ། །

བདེ་བར་མནོས། བཟོད་པར་གྱིས་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཤད། སྤྱོད་འཇུག་ལས། དེ་བས་དགྲ་འམ་མཛའ་ཡང་རུང་། །མི་རིགས་བྱེད་པ་མཐོང་གྱུར་ན། །འདི་འདྲའི་རྐྱེན་ལས་གྱུར་ཏོ་ཞེས། །དེ་ལྟར་སེམས་ཏེ་བདེ་བར་མནོས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བདེ་བར་གཤེགས་པ། <སུ་ག་ཏ> ❶ སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ཚིག་བསྡུས་ན་བདེ་གཤེགས་སམ། བདེར་གཤེགས་ཞེས་ཀྱང་འབྲི་རུང་སྟེ། ངག་སྒྲོན་རྩ་བ་ལས། བདེར་གཤེགས་སོགས་ལ་གང་ཡང་རུང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ལེགས་པར་རྟོགས་པའམ། ཡང་ན་འཁོར་བར་སླར་མི་ལྡོག་པར་ལེགས་པར་གཤེགས་པས་ན་བདེ་གཤེགས་སོ། །ཡང་ན་མཆོག་ཏུ་བདེ་བའི་བདེ་བའི་བདག་ཉིད་གྲུབ་པར་གཤེགས་པས་ན་བདེ་གཤེགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་། ལེགས་པར་སོང་བས་ན་བདེ་བར་གཤེགས་པའོ། །དེ་ཡང་བདེ་བ་ནི་ལེགས་པ། གཤེགས་པ་ནི་སོང་བའོ། །འདིའི་སོང་བ་ནི་སྤངས་པ་དང་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་སྟེ། ལེགས་པར་སྤངས་པས་ན་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཞེས་པ་ཞིག་དང་། ཡང་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་ན་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་གཉིས་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་ལེགས་པར་སོང་བ་ཞེས་པ་ནི་འཁོར་བ་སྤངས་ནས་ཐར་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གནས་སུ་ལེགས་པར་སོང་བས་ན་བདེ་བར་གཤེགས་པའམ། ཡང་ན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་ལེགས་པར་སོང་བ་སྟེ་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་ན་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཞེས་པ་གཉིས་སོ། །རྣམ་འགྲེལ་རྩ་བ་ལས། གཤེགས་པ་རྟོགས་པའི་དོན་ཕྱིར་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མདོར་བསྡུས་ན། བདེར་གཤེགས་ཀྱི་སྐད་དོད་སུ་ག་ཏ་ཞེས་པ་སྤངས་པ་དང་རྟོགས་པ་གཉིས་ལ་བཤད་དུ་ཡོད་པ་རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་སྤྱོད་འཇུག་དར་ཊཱིཀ་ལས་གསུངས་

པ་ལྟར་རོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཞེས་པ་གཤེགས་པའམ་སོང་བའི་སྒྲ་གྲགས་པ་དང་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་གཉིས་ལ་འཇུག་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གནས་སུ་སོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་གྲགས་པ་ལ་སྦྱར་བ་དང་། གློ་གང་ཞིག་རང་གི་ཡུལ་ལ་སོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་དོན་ལ་བཀྲལ་ཀྱང་རུང་ངོ་། །དོགས་གཅོད། ལེགས་སྦྱར་གྱི་ "སུ་ག་ཏ" ཞེས་པའི་ "སུ" ནི་བཟང་པོ་དང་ལེགས་པ་ལ་འཇུག་པས། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙྪ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ "ལེགས་པར་གཤེགས་པ" ཞེས་བསྒྱུར་ཡོད་ན་ད་ལྟ་ང་ཚོ་མགོ་བོ་འཚོམས་ནས་འགྲེལ་བཤད་དང་སྐོར་བ་མང་པོ་རྒྱག་མི་དགོས་པར་ཐད་ཀར་དོན་ཐོག་ཏུ་སླེབས་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོད་ཆོད་དུ་གདའ་བས། ཅིའི་ཕྱིར་ "ལེགས་པར་གཤེགས་པ" ཞེས་མ་བསྒྱུར་ཞེས་དོགས་འདྲི་ཞུའོ། །བདེར་གཤེགས་ཀྱི་སྐོར་ཞིབ་པར་གཟིགས་འདོད་ན། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་ཀྱི་གསུང་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་བཻ་རོ་ཙ་ན་རཀྵི་ཏའི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པ། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱོད་འཇུག་གི་ཊཱི་ཀ རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་སྤྱོད་འཇུག་དར་ཊཱི་ཀ དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བའི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པ། ཐུབ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པ་རྒྱལ་སྲས་ཡོན་ཏན་བུམ་བཟང་སོགས་གཞུང་མང་དུ་བཞུགས་པ་དེ་དག་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ། །❷ སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་གྲངས་རྟོགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལའང་བདེ་གཤེགས་ཞེས་བརྗོད་དེ། དེའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་གྲངས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ། གྲངས་པ་བདེ་གཤེགས་དང་། (གྲངས་པ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ནི། ལེགས་པར་གྲངས་པ། མི་ལྡོག་པར་གྲངས་པ། མ་ལུས་པར་གྲངས་པ་དང་གསུམ་མོ) དེའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ། རྟོགས་པ་བདེ་གཤེགས་ཞེས་ཟེར་རོ། ། (རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ནི། དེ་ཉིད་མཁྱེན་པ། མཁྱེན་པ་བརྟན་པ། མ་ལུས་པར་མཁྱེན་པ་དང་གསུམ་མོ)

བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཚད། (འདུལ་བ) ཆོས་གོས་ཕྲིད་དུ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཐོ་བཅུ་དང་། ཞེང་དུ་མཐོ་དྲུག་དང་ལྡན་པ་ལ་ཟེར། དེ་ནི་ཆོས་གོས་ཕྲིད་དུ་ཁྲུ་བཅོ་ལྔ་དང་། ཞེང་དུ་ཁྲུ་དགུའི་ཚད་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཐོ་གང་ལ། ཁྲུ་ཕྱེད་དང་དོ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དེས་ཤེས་ནུས་སོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ ༼ཚ༽ (༡བ༤ལས། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཐོ་གང་ལ་ནི་ཚད་དང་ལྡན་པའི་ཁྲུ་ཕྱེད་དང་དོ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལུང་རྣམ་འབྱེད ༼ཉ་པ༽ ༢༡༥བ༡ལས། དེ་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཚད་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཕྲིད་དུ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཐོ་བཅུ། ཞེང་དུ་མཐོ་དྲུག་སྟེ། དེ་ལ་འདི་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཚད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཚད་ལས་ལྷག་པར་གྱུར་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ཐ་མ། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཚད་ལས་ལྷག་པ་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཧྲི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་ལ་ལུས་ཐོང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལུས་ཙམ་མེད་པར་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཚད་དམ་དེ་བས་ལྷག་པའི་ཆོས་གོས་གསུམ་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་རང་ངམ་བསྒོས་པས་བཟོ་གྲུབ་ཏེ་ཟིན་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླིང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉེ་དགས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཚད་དུ་ཆོས་གོས་བཟོ་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཐྲམ་ལྟར་འཆོས་པ་དང་། ངོན་དང་བྱ་བ་མང་བའོ། །འོན་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཚད་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། ཊཱི་ཀ་ལས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཚད་དུ་བྱེད་ན་ཞེས་པ་ནི་རང་གི་ཁྲུ་ཚད་ལས་སུམ་འགྱུར་དུ་བྱེད་པ་ལ་ལྟུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའོ་ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་གོས་གཅིག་ལ་ནི་དགེ་སློང་ལུས་ཐོང་འབྲིང་པོའི་ཆོས་གོས་དགུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཚད་ཞིབ་པར་གོང་དུ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཚད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ། (དགེ་ལུགས) སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད། (བཀའ་བརྒྱུད) དབྱིངས་དང་ཡེ་ཤེས་དབྱེར་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཚུ་ཀླུ་ལྟར་བདེན་བརྫུན་དང་བྲལ་ཞིང་ངོས་བཟུང་དང་མཚན་མ་ལས་འདས་པའི་ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོར་བཞེད། ཟབ་མོ་ནང་དོན་གྱི་འགྲེལ་པ་དང་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་གཉིས་ཀར་གསལ། (རྙིང་མ) ཡེ་ནས་འདུས་མ་བྱས་པའི་སོ་སོ་རང་གི་ཡེ་ཤེས་སྟོང་གསལ་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོར་བཞེད། (ས་སྐྱ་པ) སེམས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་འདོག

བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཐོ་གང་། (འདུལ་བ) ཁྲུ་ཕྱེད་དང་དོའི་ཚད། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ (༡༧བ༤ལས། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཐོ་གང་ལ་ནི་ཚད་དང་ལྡན་པའི་ཁྲུ་ཕྱེད་དང་དོ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བདེ་འབྱུང་། ལྷ་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་གཟུགས་འཆང་བས་གཞན་གྱི་སེམས་ལ་དགའ་བདེ་འབྱུང་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད། དེ་སྒྲ་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད།

བདེ་གཤེགས། བདེར་གཤེགས་ཡང་འཐད། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བསྡུས་ཚིག བདེ་བར་གཤེགས་པ་ལ་གཟིགས།

བདེ་གཤེགས་བཀའི་བླ་མ། (བཀའ་བརྒྱུད) བླ་མའི་ངོ་སྤྲོད་ཐོབ་པར་གྱུར་པས་ནང་དུ་རང་གི་སེམས་ལ་ངེས་ཤེས་སྐྱེས་ཏེ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལ་གུས་པ་དང་ལྡན་པས་ལེགས་པར་བརྟག་གཞིག་དཔྱད་པས་གདམས་ངག་སྒོམ་པ་འདི་དང་མཐུན་ནམ་མི་མཐུན་བརྟགས་པས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གདམས་ངག་གང་དང་ཡང་མི་འགལ་བའི་ཉམས་མྱོང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བས་གསུང་རབ་གདམས་པར་འཆར་བས་བླ་མ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་ཕྱག་ཆེན་ཁྲིད་ཡིག་ངོས་དོན་རྒྱ་མཚོར་གསལ།

བདེ་གཤེགས་མཆོད་རྟེན། མཆོད་རྟེན་ཆ་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ་སྟེ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སྐུ་བལྟམས་པའི་ཚེ་གྲོང་ཁྱེར་སེར་སྐྱར་བཞེངས་པ། བཀྲ་ཤིས་འཁྱུང་བའི་མཆོད་རྟེན་ཟླུམ་པོ་པདྨའི་འདབ་མ་ཅན་གྱི་བང་རིམ་བཞིའམ་བདུན་བརྩེགས་པ་པད་འདབ་ཀྱིས་སྤྲས་པའི་མཆོད་རྟེན།

བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། ཞི་གནས་ཀྱི་མིང་། ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་པས་ན་བདེ། སེམས་གསལ་ཆ་དང་ལྡན་པས་ན་གསལ། རྟོག་དཔྱོད་མི་བྱེད་པར་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པས་ན་མི་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ་གསུངས་པ་ལ་འཕྲི་སྣོན་ཙམ་ཟད་བགྱིས་ཏེ་བཀོད། དེ་ལ་བློས་མ་བཅོས་པ་དང་། འཛིན་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས་གསུངས་སོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པ་ཡིན་མི་དགོས་པ་ནི། འདོད་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལ་གསལ་བ་དང་མི་རྟོག་པའི་ཆ་ཚང་ཡང་བདེ་བ་མ་ཚང་ངོ་།། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་འཁྲུལ་ནས། བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་སམ་སྙམ་ན་དེ་ནི་ནོར་ཏེ། ལམ་རིམ་ཆུང་ངུར། དེས་ན་དྲན་པ་མེད་པ་དང་། ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་སྒོམ་ལ་བློས་མ་བཅོས་པ་དང་། འཛིན་མེད་དུ་མིང་བཏགས་པའི་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པ་ལ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྒོམ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་པས་ལེགས་པར་ཕྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བདེན་གཉིས། ❶ ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས། ❷ བདེན་པ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་མཛད། ཡེ་ཤེས་སྡེའི་འགྱུར།

བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ། བདེན་པ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་འགྲེལ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་མཛད། ཡེ་ཤེས་སྡེའི་འགྱུར།

བདེན་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་མཛད། ཡེ་ཤེས་སྙེའི་འགྱུར།

བདེན་གཉིས་ཀྱི་བྱང་སེམས། ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས།

བདེན་གཉིས་དར་ཊཱི་ཀ། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པ།

བདེན་པ་བདར། བདེན་པ་བཤད་པ། བདེན་ཚིག་བརྗོད་པ། བདེན་པའི་ཚིག་བཤད་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། བདེན་པ་ནི་མི་སླུ་བ་བདར་བ་ནི་བཤད་པའི་དོན་དུ་བཤད།

བདེན་པ་བཞི། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ། འགོག་པའི་བདེན་པ། ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་བཞིའོ། །རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་ཀུན་བཏུས་དར་ཊཱིཀ་ལས། སེམས་ཞི་བ་ནི་འགོག་བདེན་ཡིན་ལ། དེ་ཐོབ་པ་ནི་ལམ་བདེན་དང་། སེམས་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བ་ནི་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཐོབ་པའི་གཙོ་བོ་ནི་ཉོན་མོངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་ལེགས་བཤད་ཟླ་ན་མེད་པར་སྣང་ངོ་། །ཞེས་རྗེ་གུང་ཐང་པས་ཀྱང་བསྔགས་བརྗོད་མཛད་དོ། །ནད་ལྟ་བུའི་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ། ནད་ཀྱི་གཞི་ལྟ་བུ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ། ནད་མེད་པ་ལྟ་བུ་འགོག་པའི་བདེན་པ། སྨན་ལྟ་བུ་ནི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་སྦྱར་རོ། །ཡང་ན། བུ་ལོན་དང་། དབུལ་བ་དང་། བུ་ལོན་སྤྲངས་པ་དང་། གཏེར་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་བདེན་པ་བཞིའོ། །བུ་ལོན་ལྟ་བུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་སྟེ། རྟག་ཏུ་ཡིད་མི་བདེ་བའི་གདུང་བ་དང་ལྡན་པས་སོ། །དབུལ་བ་ལྟ་བུ་ནི་ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པ་སྟེ། དབུལ་བའི་རྒྱུས་བུ་ལོན་ཆགས་པ་དང་འདྲ་བར་ཀུན་འབྱུང་བའི་རྒྱུས་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བུ་ལོན་སྤྲངས་པ་ལྟ་བུ་ནི་འགོག་པའི་བདེན་པ་སྟེ། བུ་ལོན་སྤྲངས་ན་བུ་ལོན་གྱི་མི་བདེ་བ་མེད་པ་བཞིན་དུ་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཏེར་ལྟ་བུ་ནི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་སྟེ། གཏེར་བུ་ལོན་སྦྱོང་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་དང་འདྲ་བར་ལམ་ནི་འགོག་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ ཏི ༧༢༣ ན༧ལས་བཤད་དོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། དོན་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མི་རྟག་སོགས་སུ་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་དུ་གནས་པས་བདེན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བདེན་པར་གྲུབ་པ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློའི་དགག་བྱ་ལ་ཟེར། དེ་དང་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ། ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ། གཤིས་ལུགས་སུ་གྲུབ་པ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

བདེན་བྲལ། ❶ སྲིན་པོའི་མིང་། (སྲིན་པོ་སྲོན་པོ་མི་མགོའི་ཕྲེང་བའི་ཅོད་པན་ཅན་ནོ་ལངས་ལ་ཞོན་པའོ) ❷ སྐྱོ་ནུབ་ཀྱི་མིང་། སྐྱོ་ནུབ་ལ་བདེན་བྲལ་ཞེས་པ་ནི། བདེན་བྲལ་ནི་སྲིན་པོའི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་གང་དུ་གནས་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པས་བདེན་བྲལ་ཞེས་བྱའོ། །

བདེན་རྫུན་དང་བྲལ་བ། ❶ བདེན་རྫུན་གང་ཡང་མིན་པ། ❷ རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བདེན་པ་ཡང་མ་ཡིན། ཐ་སྙད་དུ་མེད་པའི་རྫུན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། ཀཱ་པ་རང་བྱུང་ཞབས་ཀྱིས་ཀྱང་། ཐམས་ཅད་བདེན་མིན་རྫུན་མིན་ཏེ། །ཆུ་ཟླ་བཞིན་དུ་མཁས་རྣམས་འདོད། །ཐ་མལ་ཤེས་པ་འདི་ཉིད་ལ། །ཆོས་དབྱིངས་རྒྱལ་བའི་སྙིང་པོ་ཟེར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བདེར་གཤེགས། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བསྡུས་ཚིག བདེར་གཤེགས་ལ་ར་མཐའ་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་ཡང་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། དག་ཡིག་ངག་སྒྲོན་རྩ་བ་ལས། བདེར་གཤེགས་སོགས་ལ་གང་ཡང་རུང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ་ལ་གཟིགས།

བདོ་བ། དྲག་ཏུ་སྐྱེས་པ། དར་བ། རྒྱས་པ། འཕེལ་བ། དཔེར་ན་སྙིགས་མ་ལྔ་བདོ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མདང་། ❶ མདང་དགོང་སྔེ། ཐ་ཉིན་གྱི་མཚན་མོ། ❷ གཤིན་པོའི་འདས་མཆོད་མིང་། གནའ་བོའི་ལུགས་སྲོལ་ཞིག་ཡིན། འབྲོམ་ཁམས་ན་བྱོན་ཚེ་འཕྲང་ཁ་བེར་ཆུང་ཕའི་མདང་གཏོང་སེར་སླེབས་སོགས་སྔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་འགའ་རེ་ན་ཡང་སྣང་། མདང་གི་མཆོད་པ་དེ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་མི་ཤེས་ཀྱང་། རྙིང་མའི་ཚོ་ག་འགའ་རེ་ན་མདང་ཐང་བ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་ལ། མར་མེ་དང་། ཁྲག་དང་གཏོར་མ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འབུལ་བར་འདུག་པས། ཕལ་ཆེར་དེ་འདྲ་ཞིག་མིན་ནམ་སྙམ། ཞེས་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་༡༧ན་གསལ། ❸ མི་ཤི་བའི་བེམ་པོ་སྲེག་པའི་གནས་ཀྱི་མིང་། ཞེས་དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་སུ་གསལ། ❹ མཐོང་འཇོག་ཆེ་བའམ། རྩིས་ཐང་ཆེ་བའི་དོན། མདང་ཆེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་༡༧ལ་གཞི་བཅོལ།

མདང་སྲུམ། མདང་དགོང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ ༼ཀ་པ༽ ༡༩༨ན༧ལས། ཤེས་ལྡན་དག་མདང་སྲུམ་ངས་རྐྱི་ལམ་ངན་པ་ཞིག་མཐོང་གིས། གནས་འདི་ནས་འདིར་འདོང་ངོ་། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

མདངས། ❶ ཁ་དོག་དང་གཟི་བརྗིད། དཔེར་ན་བཞིན་གྱི་མདངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ སྙིང་པོའམ་བཅུད། དཔེར་ན་སའི་སྙིང་པོ་ལེན་པའམ་ཟ་བར་བྱེད་པ་ལ་སའི་མདངས་འཕྲོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ ཟླ་སྲོག་ཚེ་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་གྱི་ཟླའི་མིང་། ལུང་ཕྲན་

ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ལས། མདངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྙིང་གི་ཕྱོགས་ན་གནས་པ་སྲོག་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་རྫས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ལ། དེ་འཕྲོག་པ་ནི་གནས་ནས་བསྐྱོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བསྐྱོད་པ་ནི་སྐྱེ་བོ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

མདངས་འཕྲོག་པ། ❶ གླ་སྲོག་འཕྲོག་པ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ལ་གཞི་བྱས། མདངས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ❷ སྙིང་པོའམ་བཅུད་ལེན་པའམ་ཟ་བར་བྱེད་པ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། སའི་མདངས་འཕྲོག་པ་ནི་སྙིང་པོ་ལེན་པའམ་ཟ་བར་བྱེད་པ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མདའ་རྒྱུས། (གསོ་རིག) དམར་ཏུ་མགོ་ནག་ཟེར། ནས་འབྲུ་ལས་ཅུང་ཆེ་བའི་ལུས་དམར་ལ་མགོ་ཅུང་ཟད་ནག་པ་ཞིག དབྱིན་སྐད་དུ་Abrus precatorious L.ཟེར།

མདའ་ལྔ། (དགེ་ལུགས) གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བདག་པོ་བདུད་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་གི་མདའ་ལྔ་ནི། རྨོངས་བྱེད་ཀྱི་མདའ། སྐེམ་བྱེད་ཀྱི་མདའ། ཀུན་ཏུ་སྐེམ་བྱེད་ཀྱི་མདའ། བརྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་མདའ། སེམས་མེད་པར་བྱེད་པའི་མདའ་སྟེ་ལྔའོ། །རྨོངས་པར་བྱེད་པའི་མདའ་ནི། འདོད་ཆགས་རྒྱས་ཤིང་སྨྱོས་པར་བྱེད་པའོ། །སྐེམ་བྱེད་ཀྱི་མདའ་ནི། འདོད་པའི་དགའ་བས་སྨྱོས་ནས་སྐེམ་པར་བྱེད་པའོ། །ཀུན་ཏུ་སྐེམ་པར་བྱེད་པའི་མདའ་ནི། ཆགས་པའི་དབང་གིས་དྲན་པ་མེད་པར་བྱེད་པའོ། །བརྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་མདའ་ནི། ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་ཉམས་པས་ཤིང་བཞིན་ས་ལ་ལྷུང་བར་བྱེད་པའོ། །སེམས་མེད་པར་བྱེད་པའི་མདའ་ནི། མི་གཡོ་བས་རོ་བཞིན་དུ་བྱེད་པའོ། །ཛྙེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། སྒྲ་བཤད་ནི། དེ་དག་གི་བྱེད་པ་སེམས་ལ་ཞུགས་པ་ལ་མདའ་ཞེས་ཐ་སྙད་བཏགས་སོ། །(རྙིང་མ) འདོད་ལྷ་བདུད་སྡིག་ཅན་ཆུང་མ་པདྨའི་ཕྲེང་བ་དང་བཅས་པའི་སྐྱི་བོ་ན་མེ་ཏོག་གི་མདའ་ལྔ་ཡོད་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། རྨོངས་པར་བྱེད་པ་དང་། སྐེམས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཀུན་ཏུ་སྐེམས་པར་བྱེད་པ་དང་། བརྒྱལ་བར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་པར་བྱེད་པ་སྟེ་ལྔའོ། །ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་གླིང་པའི་ཡོན་ཏན་མཛོད་འགྲེལ་ན་གསལ།

མདའ་བོ་ཆེ། (འདུལ་བ) ❶ མདའ་བོ་ཆེ་ནི་ལོགས་གཉིས་ནས་ལྷགས་ཀྱི་མདེའུ་ཚད་ཆེན་པོ་ཅན་དབུས་ལག་པས་གཟུང་དུ་རུང་བ་མཆོན་ཆའི་ཁྱད་པར་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འཕངས་པ་ལས་བཅལ་བ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ མདེའུ་ཅན་ཐུང་ལ་ཡུ་བ་ཐུམ་པའོ། །ཞེས་རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་པ་﹝ཚུ་པ﹞༨༧ན༩ལས་གསུངས་སོ། །

མདའ་ཡབ། པདྨ་འདབ་ཕྱེད་པ་བསླང་པ་ལྟ་བུ་བསྒྲིགས་པ་པུ་ཤུའི་དོད་དེ། རྒྱའི་མཁར་ལ་དེའི་འཁྲིས་སུ་ཡིབ་ནས་མཆོན་འཕེན་པས་མདའ་ཡབ་ཟེར། བསྐྱེད་རིམ་

དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་༨༡བ༡ལས། མདའ་ཡབ་ཀྱི་དབྱིབས་ནི་པདྨ་འདབ་མ་ཕྱེད་པའི་དབྱིབས་ཅན་དུ་ཕྱེད་བར་གསུངས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས།

མདུད་པ་བོར་བ། མདུད་པ་བརྒྱབ་པ། ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་རྣམས་སུ། སྨྲུལ་ལ་མདུད་པ་བོར་བ་ལྟར་ཤར་གྲོལ་དུས་མཉམ་པར་ངེས་པས་ལྷུན་གྲུབ་རང་གྲོལ་དུ་ངོ་འཕྲོད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མདུན་དུ་བདར། ❶ མདུན་དུ་འགྲོ་བའམ་བསྐྱོད་པའི་དོན་ལ་འཇུག ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། མདུན་དུ་བདར་བ་ནི་མངོན་དུ་གཟིགས་པའོ། །ཞེས་དང་། བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུའི་ཚོགས་ཀྱིས་མདུན་དུ་བདར་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་མཆོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མི་ཆེན་ལ་བཀུར་སྟི་བྱ་བའི་ཆེད་དེའི་མདུན་ནམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ལས་གསུངས། ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་ལམ་རིམ་གྱི་བརྡ་བཀྲོལ་ལས་གསུངས་སོ། །རྫེའི་སྐབས་གསུམ་མ་ལས། བ་ལང་ཁྱུ་ཡི་ཐོག་མར་ཁྱུ་མཆོག་བཞིན། །དགྲ་བཅོམ་འཁོར་གྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ (ཡོངས་སུ་བསྐོར་ཞིང་དེ་དག་གི) མདུན་དུ་བདར། །(བ་སྐེ་བསྐྱོད་དོ) ཞེས་འབྲུ་འགྲེལ་བྱ་དགོས་སོ། །གོང་གི་ཚིག་ཕྲད་གཉིས་པ་དེ་བ་ལང་ཁྱུ་ཡི་ཞེས་སོགས་དང་དཔེ་དོན་སྦྱར་ནས་ཚིག་འགྲེལ་བྱེད་སྐབས་དཀའ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་གསལ་བར་བཤད་ཡོད་དོ། །དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༣༧༧ལས་ཀྱང་། ས་མདོག་དམར་པོ་ཡོད་པའི་ལམ་གྲོང་སྤྲུབས་རིང་བརྒྱུད། གཡས་གཡོན་དུ་ཕྱར་དར་འཛིན་མི་དང་དབུས་སུ་རོལ་མོ་སྣ་ཚོགས་ཐོགས་པའི་རྒྱ་མི་རྟ་ཞོན་གྱི་མདུན་བདར་ཏེ་གྲོང་ལང་མཁར་གྱི་ཉེ་འདབས་སུ་སླར་ཕབ། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ❷ མདུན་དུ་འབོད་པ་དང་གྲལ་སྒྲིག་པའི་དོན། ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པར་མདུན་ཕྱོགས་ཉིད་དུ་གྲལ་སྒྲིག་པའི་དོན་ལ་བཤད། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་ཡང་དྲི་ཟ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་ཞིང་མདུན་དུ་བདར་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་འདུག་པར་གྱུར་ཏེ། ཞེས་དང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ག་པ༽ལས། དེ་ནས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འོད་སྲུང་སྔ་དྲོ་ན་བཟའ་ཤམ་ཐབས་མནབས་ནས་ལྷུང་བཟེད་དང་ཆོས་གོས་བསྣམས་ཏེ། དགེ་སློང་གི་ཚོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་ཅིང་། དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་གྱིས་མདུན་དུ་བདར་ཏེ། རྒྱལ་པོ་ཀྲི་ཀྲིའི་བཀོད་ས་གང་ན་བ་དེར་གཤེགས་ཏེ་བྱོན་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ❸ མདུན་བདར་ནི་དབང་དུ་བྱ་བ། ཞེས་སློང་རྫོལ་བླ་མ་གསུང་།

མདུན་ན་འདོན། <པུ་རོ་ཧི་ཏ> ❶ རྒྱལ་པོའི་མདུན་དུ་སྐར་བཙིས་དང་རིག་བྱེད་སོགས་འདོན་པའི་བྲམ་ཟེའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་བླ་མ་ལ་ཟེར། ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ

པ་ལས། མདུན་ན་འདོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསོད་ནམས་བྱ་བ་ལ། རྒྱལ་པོའི་བླ་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ དེང་སང་མང་པོས་འདི་བློན་པོའི་མིང་དུ་བཤད། ཚིག་མཛོད་ཆེན་མང་པོར་བློན་པོའི་མིང་དུ་བཤད་ཀྱང་། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། མདུན་ན་འདོན་ནི་པུ་རོ་ཧི་ཏ་བྱ་བའི་རྒྱ་སྐད་བསྒྱུར་བ་སྟེ། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོའི་ལས་ཚན་ཅམ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་པོའི་མདུན་དུ་སྐར་བཙིས་དང་རིག་བྱེད་སོགས་འདོན་པའི་བྲམ་ཟེ་བླ་མཆོད་རེ་ཡོད་པ་དེའི་མིང་ཡིན་མོད། ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་དེ་བཀའ་བློན་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་མིང་དུ་འཁྲུལ་ནས་སྣང་། དེས་ན་སྔོན་དུས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་བོན་བྱ་བ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་མདུན་ན་འདོན་གྱི་ཚོད་ཅམ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། ❸ ནང་འཁོར་རམ་གསོལ་དཔོན། ཞེས་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།

མདུན་མ། ❶ འདུན་མ་དང་འདྲ། ❷ མདུན་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་དངོས་པོའི་མིང་། དཔྱེས་ཇོར་གྱི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། ལྷུང་སྐྱ་ངག་དབང་བློ་བཟང་ཆོས་ལྡན་གྱིས། ཞབས་བཞི་མདུན་མ་གཡས་བརྐྱང་གཡོན་བསྐུམ་ཞིང་། །རྒྱབ་མ་སྐྱིལ་ཀྱང་ཕྱེད་པའི་གར་སྟབས་ཀྱིས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

མདུན་ལམ། ❶ དམིགས་ཡུལ། མི་ཚེའི་དམིགས་ཡུལ་ལ་མི་ཚེའི་མདུན་ལམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། མདུན་མ་ཞེས་པ་དང་དོན་འདྲ། ❷ མ་འོངས་པའི་ཐབས་ལམ། མ་འོངས་པའི་འཆར་གཞི། མི་ཚེའི་འགྲོ་སྟངས། དེ་ཡང་མདུན་ནི་འདིར་མ་འོངས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ལམ་ནི་ཐབས་ལམ་མོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། མ་འོངས་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་བཤད། ❸ མདུན་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲོ་ལམ།

མདུན་ས། མདུན་གྱི་ས་དང་། དྲུང་དུ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །འདུན་ས་དང་ཁྱད་པར་ཆེ་བས་དེ་དང་ནོར་བར་མི་བྱའོ། །ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་རིན་པོ་ཆེའི་འཕྲིན་ཡིག་སྤྲེལ་ཚུལ་༡༠བ༩ལས། བྱམས་བརྩེ་བདུད་རྩིའི་གཟེགས་མ་ཅི་དགར་འཕྱེད་པའི་དྲིན་ལྡན་ཕ་མ་རྣམ་གཉིས་ལྷན་བཞུགས་ཀྱི་མདུན་སར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མདོ། <སཱུ་ཏྲ> ❶ (འདུལ་བ) མདོར་བསྡུས། ཉུང་བསྡུས། མགོ་སྨོས་ཙམ་བཙས་ཀྱི་དོན། སོ་ཐར་མདོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གྲུ་བཤད་ནི། མདོའི་སྐད་དོད་སཱུ་ཏྲ་ཞེས་པ་མགོ་སྨོས་པའམ་མདོར་བསྡུས་ཀྱི་དོན་ཏེ། དོན་མང་པོ་ཉུང་དུར་བསྡུས་པས་ན་མདོའོ། །དཔེར་ན་འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞིའི་དོན་ཐམས་ཅད་སོ་ཐར་གྱི་མདོའི་ནང་དུ་འདུས་པས་ན་དེ་ལ་མདོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཊཱིཀྐ་འོད་ཀྱི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། ཡང་ན་མདོའི་སྐད་དོད་སཱུ་ཏྲ་ཞེས་པ་སྲད་བུའམ་སྐུད་པ་ལ་འཇུག་པས། སྐུད་པ་དང་བྱེད་ལས་མཚུངས་པས་མདོ་ཞེས་བཏགས་ཏེ། སྐུད་པས་ནི་གོས་སོགས་ཁ་མ་བྲལ་བར་མཉམ་

ཏུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ལྟར། འདིས་ཀུང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་གཅེས་པའི་ལེགས་བཤད་རྣམས་མ་འཐོར་བར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་མདོ་ཞེས་བཏགས་སོ། །མདོའི་སྐད་དོད། སཱུ་ཏྲ་ཞེས་པ་ཐྲད་བྱའམ་ཐྲད་སྐུད་ལའང་འཇུག་པ། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་སོགས་ལས་བཤད་ཅིང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྐད་ལའང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། མཐིལ་སཱུ་ཏྲ་ཞེས་པ་རྒྱ་གར་གྱི་བྲུད་མེད་གཉེན་སྒྲིག་ཟིན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐེ་ལ་འདོགས་རྒྱུའི་གསེར་དངུལ་སོགས་ཀྱིས་སྤྲས་པའི་ཐྲད་སྐུད་ནག་པོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །མཐིལ་སཱུ་ཏྲ་ཞེས་པ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་བཀྲ་ཤིས་པའི་ཐྲད་སྐུད་ཟེར། དེ་ཡང་མཐིལ་ནི་དགེ་བ་དང་བཀྲ་ཤིས་པ་དང་ལེགས་པ་བཅས་ལ་འཇུག་ལ། སཱུ་ཏྲ་ནི་སྐུད་པའམ་ཐྲད་སྐུད་དང་། མདོ་བཅས་ལ་འཇུག་གོ། མདོའི་སྐད་དོད་ "སཱུ་ཏྲ" དང་། རྒྱུད་ཀྱི་སྐད་དོད་ "ཏནྟྲ" གཉིས་ཀ་སྐུད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པར་སྣམ་ཡང་དཔྱད། ❷ ཐུགས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའམ། དེའི་གླེགས་བམ་གྱི་མིང་། ❸ བཀའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི "མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ" དང་། ཕྱོགས་གླང་གིས་མཛད་པའི་ "ཚད་མ་མདོ" དང་། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་ལྟ་བུ། ❹ བསྟན་བཅོས་སམ་གཞུང་སྤྱི་ལའང་འཇུག གྲྭ་མདོ་ལྟ་བུ། ❺ གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མདོ་སྡེ་དང་། སྡེ་སྣོད་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་མདོ་སྡེ། ❻ མང་པོ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའམ་འཚོགས་པ། དཔེར་ན་ལམ་གྱི་གསུམ་མདོ་དང་བཞི་མདོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❼ ཁང་པ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིའམ་མདའ། དཔེར་ན་ཁང་པ་མདོ་ཕྱུག་གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ། ཟབ་མོའི་དོན་ལུང་གིས་སྒྲུབ་པའི་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་།

མདོ་ཁམས་སྐད་དྲུག མདོ་ཁམས་སྐད་དྲུག་ནི། ཟལ་མོ་སྐད། ཚ་བ་སྐད། སྨར་ཁམས་སྐད། སྤོ་འབོར་སྐད། དམར་ཛ་སྐད། མི་ཉག་རབ་སྐད་དང་དྲུག་ལ་བྱེད། ཅེས་མདོ་སྨད་ཆོས་འབྱུང་ན་གསལ།

མདོ་མཁར་ཞབས་དྲུང་ཚེ་རིང་དབང་རྒྱལ། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་བདུན་པ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགན་ཁུར་བཞེས་སྐབས། ཞབས་ཞུའི་གྲས་སུ་བཀའ་བློན་བཞི་བསྐོ་གཞག་མཛད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་ཡིན། གཞོན་ནུ་ཟླ་མེད་ཅེས་པའི་སྙན་ངག་སྐད་གྲགས་ཅན་དེ་དང་། མི་དབང་རྟོགས་བརྗོད་མཛད་མཁན་ཡང་ཁོང་ཡིན། སི་ཏུའི་འགྲེལ་ཆེན་རྩོམ་པར་སྐུལ་བ་པོ་ཡང་མཁས་མཆོག་འདི་ཉིད་ཡིན། འདིའི་སྐོར་ཟུར་ཙམ་ཞིག་རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པའི་རྣམ་ཐར་དུང་དཀར་ཚིག་མཛོད་སོགས་སུ་འཁོད་པར་གཟིགས།

མདོ་རྒྱན་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་པ་བཅུ་གཉིས། རྒྱ་འགྲེལ་ཉེར་གཅིག་གི་ནང་ཚན། མདོ་རྒྱན་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་པ་བཅུ་གཉིས་ནི། ཉི་ཁྲི་དང་སྦྱར་བ་བཞི། བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་སྦྱར་བ་གསུམ། མདོ་སྡུད་པ་དང་སྦྱར་བ་གསུམ། འབུམ་རྒྱང་པ་དང་སྦྱར་བ་གཅིག ཡུམ་གསུམ་ག་དང་སྦྱར་བ་གཅིག་སྟེ་བཅུ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ཉི་ཁྲི་དང་སྦྱར་བ་བཞི་ནི། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྲི་སྣང་བ། བཙུན་པ་གྲོལ་སྡེས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྲི་ལེའུ་བརྒྱད་མ། ཤཱནྟི་པས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྲི་དག་ལྡན་ཏེ་བཞིའོ། །གཉིས་པ་བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་སྦྱར་བ་གསུམ་ནི། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན། ཤཱནྟི་པས་མཛད་པའི་སྙིང་པོ་མཆོག ཨ་བྷྱ་ཀ་རས་མཛད་པའི་གནད་ཀྱི་ཟླ་འོད་དེ་གསུམ་མོ། །གསུམ་པ་མདོ་སྡུད་པ་དང་སྦྱར་བ་གསུམ་ནི། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་སྡུད་པའི་དཀའ་འགྲེལ་རྟོགས་སླ། སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྡུད་པའི་དཀའ་འགྲེལ། ཁ་ཆེ་ཛྙཱ¯ཤྲཱིསཱུ་མཛད་པར་གྲགས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་མཛོད་ཀྱི་ལྡེ་མིག་སྟེ་གསུམ་མོ། །བཞི་པ་འབུམ་རྒྱང་པ་དང་སྦྱར་བ་གཅིག་ནི། ཁ་ཆེ་ཛྙཱ¯ཤྲཱིསཱུ་མཛད་པར་གྲགས་པའི་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པའི་བཤད་པ་དེའོ། །ལྔ་པ་ཡུམ་གསུམ་ག་དང་སྦྱར་བ་གཅིག་ནི། ཇོ་བོ་སྨྲི་ཏིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་ཡུམ་གསུམ་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་ས་མཐུན་པར་བསྟན་པ་དེ་དེ་ཡིན་ནོ། །

མདོ་རྒྱན་མ་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་པ་དགུ། རྒྱ་འགྲེལ་ཉེར་གཅིག་གི་ནང་ཚན། མདོ་རྒྱན་མ་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་པ་དགུ་ནི། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ། གསེར་གླིང་པས་མཛད་པའི་འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། ཤེར་འབྱུང་བློ་གྲོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྡུས་དོན། ཁ་ཆེ་གཞོན་ནུ་དཔལ་གྱིས་མཛད་པའི་བསྡུས་དོན། ཇོ་བོས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་བསྡུས་དོན། རིན་ཆེན་གྲགས་པས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ་གྲགས་ཆེ། བུདྡྷ་ཤྲཱིས་མཛད་པའི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེའི་ཕྲེང་བ། ཨ་བྷྱ་ཀ་རས་མཛད་པའི་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ཏེ་དགུའོ། །

མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་མཆོག་དམན་མེད་པའི་སྐོར། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གོ་བའི་ཞུ་ཐག་གཅོད་ལུགས་དབུ་མ་ནས་འབྱུང་བ་ལས་ལྷག་པོ་མེད་པས། ཐེག་པ་འདི་དང་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པ་གཉིས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་མཆོག་དམན་མེད་དོ། །ངེས་རྒྱུའི་དོན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་ངེས་བྱེད་ཀྱི་བློ་ལ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་ངེས་པའི་སྟོབས་འདྲ་བ་ཡུལ་ཅན་གཞན་གང་གིས་ངེས་པ་ལ་མེད་པས། སྟོང་པ་ལ་ཁྱད་མེད་ཀྱང་ཐབས་བདེ་བས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཆོས་རྗེ་ས་པཎ་གྱིས་ཀྱང་སྡོམ་གསུམ་རབ་

དབྱེ་ལས་འདི་སྐད་གསུངས་ཏེ། ཉན་ཐོས་དང་ནི་ཐེག་ཆེན་ལ། །སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ཡོད་མོད་ཀྱི། །ཕ་རོལ་ཕྱིན་དང་གསང་སྔགས་ལ། །སྐྱེ་བའི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་མེད། །ཕ་རོལ་ཕྱིན་པའི་སྒྲུབ་བྲལ་ལས། །ལྷག་པའི་སྐྱེ་བ་ཡོད་ན་ནི། །སྐྱེ་དེ་སྒྲུབ་པ་ཅན་དུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མདོ་དོན། སྙིང་དོན། སྙིང་པོར་དྲིལ་བའི་དོན། བཀའ་གདམས་གླེགས་བམ་༼ཀ་པ༽ ༥༢ལས། ད་རྩིལ་དེ་གྲིལ་བའི་མདོ་དོན་ལ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མདོ་སྡུད་པ། (ཕར་ཕྱིན) ཤེར་ཏུ་བསྡུས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེའམ་ཡུམ་གྱི་མདོ་བམ་པོ་ཕྱེད་དང་གཉིས་པ་ཞིག་སྟེ། སྡུད་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་དེ་ཡིན་ཞིང་། མདོ་འདི་ཡུམ་ཁྲས་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ཀྱི་མདོ་སྡུད་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་དེ་དང་དོན་གཅིག་གོ། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེ་ཉིད་ལས་ཀྱང་། མིང་ནི་ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་སྡུད་པ་བྱང་ཆུབ་ལམ། །ཞེས་གསུངས། མཚན་དངོས་ནི་བོད་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཨཱཪྻ་པྲ་ཛྙཱ་པཱ་ར་མི་ཏཱ་སཉྩ་ཡ་གཱ་ཐཱ་ཞེས་བྱའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྗེན་ཡང་བསྟན་པའི་གཙོ་བོའི་སྐུ་རབ་གནས་ཅན་ཞིག་མེད་ཐབས་མེད་གླེགས་བམ་ཡང་སྡུད་པ་ཡན་ཆད་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བྱ་གསུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྡུད་པ་དེའོ། །གྲུབ་བཤད་ནི། འདིས་ཡུམ་འབུམ་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པས་ན་སྡུད་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། སྡུད་པའི་དཀའ་འགྲེལ་རྟོགས་སླ་ལས། ཡུམ་ཕྲག་བརྒྱ་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་བསྡུས་པའི་དགོས་པ་ནི་ཞེས་གསུངས་སོ། །སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་ཤེར་ཕྱིན་ཤེར་ཚོགས་༼ཀ༽ ཞེས་པའི་དབུ་ན་བཞུགས་ཤིང་དེ་ལ་ཤོག་ལྡེབ་བཅུ་དགུ་༡༨ཡོད་དོ། །

མདོ་སྡེ། <སཱུ་ཏྲ> ❶ མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། གནས་རྣམས་དང་ནི་མཚན་ཉིད་དང་། །ཆོས་དོན་སྟོན་ཕྱིར་མདོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མདོའི་སཾ་སྐྲ་ལ་སཱུ་ཏྲ་ཞེས་པ། མགོ་སྟོན་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་གནས་སྟོན་པ་དང་། སའི་མཚན་ཉིད་ནི། སྲ་བའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཚིག་སྟོན་པ་དང་དོན་སྟོན་པས་མདོ་དེ་འདྲའི་ཚིགས་སུ་གྱུར་པས་སྡེའོ། །ཞེས་བྲུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་༢༠ལས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །གྲུབ་བཤད་ནི། མགོ་སྟོན་པའམ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པས་ན་མདོ། ཚིགས་སུ་གྱུར་པས་ན་སྡེའོ། །བྲུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལ་གཞི་བྱས། མཁས་པ་མང་པོས་མདོ་དང་མདོ་སྡེ་གཉིས་ལ་སྐད་དོད་ལོགས་སུ་མེད་པར་གསུངས། ❷ མདོ་དང་དོན་གཅིག ❸ གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་མདོ་སྡེ་ནི། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ནི་གདུལ་བྱ་མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་པར་བཞག་སླ་བ་དང་། བཟུང་སླ་བས་ཆོས

ལ་གྲུས་པས་ཚོགས་རྫོགས་པ་དང་། མྱུར་དུ་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པ་དང་། མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་བདེ་བར་རེག་པར་གནས་པ་དང་། འཕེལ་གདམ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་དགོས་པ་བཅུའི་ཕྱིར་གདུལ་བྱའི་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་བརྩམས་ནས་མདོར་བསྟན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དང་རྟེན་འབྲེལ་དང་ཟས་དང་བདེན་པ་དང་ཐེག་པ་གསུམ་དང་མི་སྡུག་པ་དང་དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་དང་བསླབ་པ་གསུམ་དང་ཤེས་ནས་དད་པ་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་ལ་སོགས་པ་རྒྱང་པས་གསུངས་པ་མདོའི་སྡེ་དང་། ཞེས་མཆིམས་མཛོད་ལས་གསུངས་སོ། །

མདོ་སྡེ་བསྐལ་བཟང་། མདོ་སྡེ་ ཀ་ པའི་ནང་བཞུགས།

མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ། མདོ་སྡེ་ ཅ་ པའི་ནང་བཞུགས།

མདོ་སྡེ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཨཱརྱ་སད་དྷརྨ་སྨྲིཅ་པུཎྜ་རཱིཀཱ། བོད་སྐད་དུ། འཕགས་པ་དམ་པའི་ཆོས་དྲན་པ་ཉེར་བར་གཞག་པ། མདོ་སྡེ་འདི་ལོ་ཙཱ་བས་ཐེག་ཆེན་དུ་མཛད་ཀྱང་དཀར་ཆག་ཆེན་པོ་དག་ལས་ཐེག་པ་ཆུང་དུའི་གྲས་སུ་བཞག་པར་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་གསུང་། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས་འདི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་སྡེའི་ཁོངས་སུ་བཞག འདི་ལ་བམ་པོ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཡོད་པར་གྲགས། སྡེ་དགེ་ཕྱར་མའི་བཀའ་འགྱུར་མདོ་སྡེ་ ཡ་པ་ ཤོག་གྲངས་༼༡ན་༧ན་དབུ་བཙུགས། དེ་འཕྲོས་རྣམས་མདོ་སྡེ་ ར་ ལ་ ཤ་ བཅས་ཀྱི་ནང་བཞུགས།

མདོ་སྡེ་པ། (ཕར་ཕྱིན) རང་རིག་དང་ཕྱི་དོན་གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་དེ། མདོ་སྡེ་པའི་མཚན་ཉིད། མདོ་སྡེ་པ་དང་དཔེ་སྟོན་པ་དོན་གཅིག དེ་ལ་དབྱེ་ན། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་དང་། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི། མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་སྡེ་བདུན་གྱི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་ལྟ་བུའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མདོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་ན་མདོ་སྡེ་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དཔེའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པར་འདོད་པས་ན་དཔེ་སྟོན་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་དོ། །

མདོ་སྡེ་ཕལ་པོ་ཆེ། སངས་རྒྱས་ཕལ་པོ་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ། དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་བཞེད་པས་ཐ་སྙད་དུ་མདོ་སྡེ་པ་དང་

མཁྱེན་པ་དང་དམིགས་རྐྱེན་བཞེད་པས་དེ་ལྟར་བཏགས་སོ། །སྒྲ་དོན་ཡང་དེས་ཤེས་སོ།

མདོ་སྡེ་མཛངས་བླུན། མདོ་མཛངས་བླུན་ལ་གཟིགས།

མདོ་སྡེ་འཛིན་པ། མདོ་སྡེའི་ཚིག་དོན་བློ་ལས་ཐོན་པའི་དགེ་སྦྱོང་མཁས་པ་རྣམས་ལ་མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་ཟེར། དེས་འདུལ་བ་དང་མ་མོ་འཛིན་པ་ལའང་རིགས་འགྲེའོ། །འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་མོ་འཛིན་པ་སོ་སོའི་ཐད་དུ་གཟིགས། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་མོ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པ་བཟུང་བ་མི་བརྗེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་ནི་གཞུང་གི་སྒོ་དང་དོན་གྱི་སྒོའམ་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་མདོ་སྡེ་མ་ལུས་པར་འཛིན་པར་བྱེད་པའོ། །མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་དོན་གྱི་སྒོ་དང་ཚིག་གི་སྒོ་ནས་འཛིན་པའོ། །དོན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆེད་དུའོ། །ཞེས་གསུངས། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་བཀུར་བའི་གནས་སུ་གསུངས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་གྱི་འོད་ཀྱི་མདོ་རྩ་བ་ལས། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་འོང་བ་གདུགས་དང་རྒྱལ་མཚན་དང་བ་དན་ལ་སོགས་པ་དག་གིས་བསུ་བར་བྱའོ། །འདུལ་བ་དང་མ་མོ་ཡང་ངོ་། །དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་གསུམ་དུའོ། །མ་ནུས་ན་རྒྱང་གྲགས་ལྔར་རོ། །གསུམ་མམ་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དམ་རྒྱང་གྲགས་སམ་རྒྱང་གྲགས་ཕྱེད་དམ་ཁྲིམས་སུ་ཡང་རུང་ངོ་། །ངག་གི་བཤེས་པའི་ཚིག་གིས་བསུ་ནས་ལྷུང་བཟེད་དང་ཆོས་གོས་བླང་བར་བྱའོ། །ཁྲུས་བྱའོ། །སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་རང་འགྲེལ་རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་འོང་བ་ན་གདུགས་དང་། རྒྱལ་མཚན་དང་བདན་ལ་སོགས་པ་དག་གིས་བསུ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ། མ་མོ་འཛིན་པ་སོགས་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་དམིགས་བསལ་མང་པོ་ཕུལ་ཡོད། དཔེར་ན་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ལྟུང་བ་ལྟ་བུར་སྤོ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་མི་དགོས་པར། དགེ་སློང་གང་ཟག་གི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པས། དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ལྟུང་བ་འདག་པར་གསུངས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་ལས། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དང། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང། མ་མོ་འཛིན་པ་དང། །ཤེས་པས་མི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པས་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ལས་ལྡང་ངོ་། །བསམ་པས་ལྟུང་བ་ལས་ལྡང་གི་ཆད་པའི་ལས་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་གྱི་འོད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩའི་རང་འགྲེལ་ རང་གི་རྣམ་བཤད་ ལས། ངོ་ཚ་དང་ལྡན་པ་དང། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དང། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང། མ་མོ་འཛིན་པ་དང།

ཤེས་པས་ནི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པས། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ལས་འདག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདིས་སྒྲོ་བར་བྱ་བ་དང་མགུ་བར་བྱ་བ་དག་ལ་རྩོམ་པ་མི་དགོས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེར་མ་ཟད་གལ་ཏེ་མདོ་སྡོད་འཛིན་པ་དེ་དག་ལ་སྒྲོ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་སོགས་ཀྱི་ཆད་ལས་དང་ནན་ཏུར་གྱི་ལས་བྱེད་ན་དབྱེན་གྱི་སྒྲིམ་པོར་ཡང་གསུངས་ཏེ། མདོ་རྩ་བ་ལས། ཤེས་པ་དང་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་དང་མདོ་སྡེ་དང་འདུལ་བ་དང་མ་མོ་འཛིན་པ་དང་ཐོས་པ་དང་ཕྱོགས་དང་འཁོར་མང་བ་དག་ལ་ནི་སྒྲིམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་མདོ་རྩ་བའི་རང་འགྲེལ་རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས་ཀྱང་། བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་དང་། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་མོ་འཛིན་པ་ཐོས་པ་མང་བ་དང་། ཕྱོགས་མང་བ་དང་། འཁོར་མང་བ་ཆོས་ཀྱི་གནས་ནས་འབྱིན་ན་དབྱེན་གྱི་སྐབས་སུ་གཏོགས་པའི་ཉེས་པ་སྒྲིམ་པོར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མདོ་སྡེ་འཛིན་པའི་མཚན་གཞི་ནི། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ལྟ་བུ་དང་། སློབ་དཔོན་དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་ལྟ་བུའོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཉེ་བར་སྦྱར་བ་ལས་གསོ་སྦྱོང་གི་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་རྫོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མདོ་སྡེ་ཟ་མ་ཏོག སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་གི་ཡ་གྱལ་ཞིག རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཨཱརྱ་ཀཱ་རཎྜ་བྱཱུ་ཧ་ནཱ་མ་མཧཱ་ཡཱ་ན་སཱུ་ཏྲ། བོད་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ཟ་མ་ཏོག་བཀོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། མདོ་སྡེ་ (ཇ་པ) ༡༠༠ན༢ན་བཞུགས། འདི་ལ་ཤོག་གྲངས་༩༧ཙམ་ཡོད། འདིའི་ཤོག་གྲངས་༡༢༩ན་མ་རྫིའི་ཕན་ཡོན་གསུངས་ཡོད། མདོ་སྡེ་འདི་ཐུས་ཐོས་ནའང་མཚམས་མེད་པ་ལྔའི་ལས་ཀྱང་འདག་པར་༡༩༥ན་གསུངས་སོ། །ཕོ་བྲང་ཡུམ་བུ་བླ་མཁར་གྱི་སྟེང་དུ་ནམ་མཁའ་ལས་འོད་ཟེར་དང་འགྲོགས་ཏེ་ཟ་མ་ཏོག་ཅིག་བབས་པའི་ནང་མདོ་སྡེ་འདི་ཡང་ཡོད། འདིའི་ཤོག་གྲངས་༡༡༡བ༡ན་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྣམ་འཕྲུལ་རྟའི་རྒྱལ་པོ་བ་ལ་ཧ་ཞེས་བྱ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད། ཞིབ་པར་གཏན་པོ་གསང་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

མདོ་སྡེ་ཟ་མ་ཏོག་བཀོད་པ། མདོ་སྡེ་ཟ་མ་ཏོག་ལ་གཟིགས།

མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་པ། འདིའི་ནང་ལས་འབྲས་ལ་ངེས་པ་སྐྱེར་བའི་སྔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ངོ་མཚར་ལ་སྙན་པ་ཆེས་མང་པོ་ཡོད། དེ་དག་ཀློག་ན་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་བརྟན་པོ་སྐྱེ་བར་ལྷག་པར་ཕན་ཆེའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། གལ་ཏེ་མཐོ་རིས་ཐར་པ་མངོན་བཞེད་ན། །ཡང་དག་ལྟ་ལ་གོམས་པ་དག་ཏུ་མཛོད། །གང་ཟག་ལོག་པར་ལྟ་བས་ལེགས་སྤྱད་ཀྱང་། །ཐམས་ཅད་རྣམ

པར་སྨིན་པ་མི་བཟད་ལྡན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལས་གཉིས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་བཅས་པ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་ལྟ་བ་འདི་ནི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་དང་སྐྱེས་བུའི་དོན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་གཞིར་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན་པས། ལྷར་བཤད་པས་མཚོན་ནས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་དང་། མཛངས་བླུན་དང་། ལས་བརྒྱ་པ་དང་། རྟོགས་བརྗོད་བརྒྱ་པ་དང་། འདུལ་བ་ལུང་གི་རྒྱུད་སྐྱོང་རྣམས་དང་། གསུང་རབ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་བལྟས་ནས་ངེས་པ་ཞུགས་དྲག་ལ་རྒྱུན་རིང་བ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ནི་གནད་ཀྱི་དོན་དུ་གཟུང་བར་བྱའོ། །ཞེས་འདི་དག་ལ་ནན་ཏན་དུ་བལྟ་བར་གདམས་སོ། །མདོ་འདི་ལ་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཀརྨ་ཤཏཀ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། བོད་སྐད་དུ་ལས་བརྒྱ་ཐམ་པ་པ་ཞེས་བྱ། སྡེ་དགེ་པར་མའི་མདོ་སྡེ (ཀ) དང་། དེའི་འགྲེལ་རྣམས (ཨ) དང་༡༢༨ནས་མདོ་མཛངས་བླུན་བཞུགས་སོ། །འདི་ལ་ལེའུ་རེའི་སྔོན་དུ་སྡོམ་རེ་ཡོད་པ་རྣམས་འདིར་བྲི་བར་བྱའོ། །སྤྱི་སྡོམ་ནི། ཁྱི་མོ་དང་ནི་ཤིང་རྟ་དང་། །ཀ་ཙང་ཀ་ལ་བྱམས་མི་སྡུག །བྱ་དང་འཕྱེ་བོ་གང་པོ་དང་། །བུ་རྣམས་དང་ནི་བརྒྱ་བྱིན་ནོ། །སྡོམ་ནི། ཁྱི་མོ་མིག་ཆུང་རྗོགས་བྱེད་དང་། །སྲུར་གཉིས་འཆར་ཀ་རྒྱལ་མཚན་དང་། །བདེ་བྱེད་མ་དང་ནོར་བུའི་འོད། །སྣ་མའི་མེ་ཏོག་ང་བྱིན་དང་། །འདུས་མོ་དང་ནི་ཚེམ་བུ་མཁན། །སྡོམ་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དང་པོ་རྫོགས་སོ། །སྡོམ་ནི། ཤིང་རྟ་བཞི་དང་སྨམ་པོ་དང་། །ས་འཚོ་སྐྲ་ལྡན་པད་མའི་མདོག །ཤན་པ་གསེར་མདོག་བ་ལང་རྫི། །མཛའ་སྡེ་འཛིགས་མེད་དབྱིག་མཚོ་དང་། །དབྱིག་དགའ་དང་ནི་དོམ་གཉིས་དང་། །སྲུར་ཚུང་ (སྲུར་ཚུང་གི་སྐོར། མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་པ (ཀ) ༡༠༨བ་༣ན་བཞུགས) དང་ནི་ཐ་མ་ཕྱིན། །ཤིང་རྟ་བཞི་ཞེས་བྱ་བ་ལ། །སྡོམ་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་པ་རྫོགས་སོ། །སྡོམ་ནི། ཀ་ཙང་ཀ་ལ་ཀཽ་ན་ཡ། །བག་མ་གཏོང་གཉིས་གཅོད་པ་གཉིས། །ཟ་བ་དགའ་བྱེད་སྟག་བུ་དང་། །བུར་འདུ་ཤེས་དང་ཞིང་པ་དང་། །ཤི་དང་ཀོ་ཀ་ལི་ཀ་དང་། ཐང་བཅད་ཐ་མ་ཁམ་ཞེས་བྱ། །སྡོམ་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གསུམ་པ་རྫོགས་སོ། །༡༧༤བ་ལས། སྡོམ་ནི། བྱམས་པའི་སྟོབས་དང་རླུང་ནག་དང་། །ཕྲོག་མ་གཉིས་དང་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། །དགོན་པ་སླང་སླུང་སེང་གེ་དང་། །དབྱེན་དང་ནགས་ཁྲང་ཐོས་པ་རྣམས། །སྡོམ་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བཞི་པ་རྫོགས་སོ། །༢༠༩བ་ལས། སྡོམ་ནི། མི་སྡུག་བདེ་བྱེད་གདོལ་པ་དང་། །རབ་བཟང་དང་ནི་ལྟར་བཅས་སླང་། །སྙིང་རྗེ་བཟང་པོ་གེལ་པོ་དང་། །ནག་པོ་མདའ་ཐོགས་བཟིས་དང་ལྔ། །སྡོམ་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལྔ་པ་རྫོགས་སོ། །༢༩༨ན་༡ལས། སྡོམ་ནི། བྱ་གཉིས་དང་ནི་ལུས་འཕགས་དང་། །སྟོན་པ་འོད་སྲུང་ཀུན་དགའ་བོ། །འཛིན་བྱེད་བུ་དང་རབ་བཟང་དང་། །ཡོན་རབས་དང་ནི་ཐན་ཞུགས་གཉིས། ། སྡོམ་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དྲུག་པ་རྫོགས་སོ། །༣༠༤ན་༩ལས། སྡོམ་ནི། འཕྱེ་བོ་གྲུམ་སྟོད་ལོང་བ་དང་། །གཅེར་བུ་འོད་

སྲུང་གཙོ་བོ་དང་། །སྐྱོང་ཆེན་གནས་དང་ས་ར་ན། །རི་དྭགས་ཀྱི་ནི་བརྒྱལ་ཞུགས་ཅན། །ཟླ་བ་མིའམ་ཅི་གཉིས་པོ། །སྡོམ་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བདུན་པ་རྫོགས་སོ། །མདོ་སྡེ་ ཨ ༣༧ན་༢ལས། སྡོམ་ནི། གང་པོ་མཆོད་སྦྱིན་ལེ་ལོ་ཅན། །མགོན་མེད་དང་ནི་ཉམ་ཆུང་བ། །པད་མ་གཉིས་དང་ལྷ་བ་དང་། །རིན་ཆེན་ནོར་དང་སྟོབས་ཕྲུག་པ། །སྡོམ་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བརྒྱད་པ་རྫོགས་སོ། །མདོ་སྡེ་ ཨ ༥༠ན་༤ལས། སྡོམ་ནི། བྱ་དང་རི་ཡི་གཙང་རོང་སྲུད། །འཐབ་དང་རྙིས་བཟུང་གོང་མ་སྲེག །ཕག་དང་མི་རྐོད་ཤ་ཟ་དང་། །དབང་པོའི་མགོ་ནི་ཐ་མ་ཡིན། །སྡོམ་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དགུ་པ་རྫོགས་སོ། །མདོ་སྡེ་ ཨ ༧༡བ་༧ལས། སྡོམ་ནི། བརྒྱ་བྱིན་རྒྱལ་པོ་རྫོན་པ་དང་། །རྩོངས་པ་དང་ནི་བྲམ་ཟེ་གསུམ། །ཁྱབ་འཇུག་དང་ནི་འཐབ་མོ་སྐྱ། །ཤི་བི་གཉིས་དང་ཀཱཻ་ཤཀྲི། །སྡོམ་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བཅུ་པ་རྫོགས་སོ། །

མདོ་སྡེ་ལུང་སྡེ་བཞི། (འདུལ་བ) ལུང་བར་མ་དང་། ལུང་རིང་པོ། ལུང་དག་ལྡན། ལུང་གཅིག་ལས་འཕྲོས་པ་དང་བཞི་ལ་ངོས་འཛིན་ཏོ། །སེར་ཕྲེང་བྱ་སྡོམ་ལས། མདོ་སྡེ་ལུང་སྡེ་བཞི་ནི་ལུང་བར་མ། །རིང་པོ་ཡང་དག་ལྡན་ལུང་གཅིག་ལས་འཕྲོས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མདོ་སྡེ་ལུང་སྡེ་བཞི་དང་། ལུང་སྡེ་བཞི་གཉིས་ནོར་བར་མི་བྱའོ། །

མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་པ། འདི་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དགའ་ལྡན་ནས་གདན་དྲངས་པར། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྟོད་ཆ་༥༩༧ལས་བཤད་དེ། མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་པ་སོགས་མང་ཞིག་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དགའ་ལྡན་ནས་བླངས་ཏེ་དར་བ་ན་ཉན་ཐོས་པ་ཀུན་གྱིས་སྐུར་པ་བཏབ་པ་ལས་ཐེག་ཆེན་བཀར་བསྒྲུབས། ཞེས་གསུངས།

མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད། ལྷག་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསླབ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་གསུང་རབ། སྒྲ་བཤད་ནི། མདོ་ནི་མདོར་བསྡུས་པའི་དོན་ཡིན་པས་དོན་གྱི་སྡོམ་སྨོས་པས་མདོ་སྡེ་ཞེས་བྱ་ལ། བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་སྡེའམ་ཚོགས་སམ་རིགས་མང་པོ་འདུས་པའི་ཕྱིར་སྡེ་སྣོད་ཅེས་བྱ།

མདོ་ཕལ་ཆེན། སངས་རྒྱས་ཕལ་པོ་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

མདོ་ཕལ་པོ་ཆེ། མདོ་ཕལ་ཆེན་དང་འདྲ།

མདོ་མེད། གཏད་སོ་མེད་པའམ། ཐུགས་བསམ་མེད་པ། སྙིན་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། ངག་སྦྲོན་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། བཟོ་མེད་དམ་གནད་མི་ཤེས་པ་སྙིན་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་གསུངས།

འདི་ལ་འདོ་མེད་ཅེས་ཁྲིམས་སྣང་ཡང་མས་འཕྱུལ་ལེགས་པར་ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་གསུང་ངོ་།།

མདོ་སྔུང་འདས། སྔ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ཞེས་པར་གཟིགས།

མདོ་སྔུང་འདས་ཆུང་བ། སྔ་ངན་ལས་འདས་པའི་མདོ་ཆུང་བ་ཞེས་པར་གཟིགས།

མདོ་རྩ་བ། (འདུལ་བ) འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་དང་དོན་གཅིག འདི་ལ་རྒྱ་གར་སྐད་དུ། བི་ནཡ་སཱུ་ཏྲ་དང་། བོད་སྐད་དུ་འདུལ་བའི་མདོ་ཟེར། འདུལ་བའི་བཀའ་ལུང་གྱི་དགོངས་འགྲེལ་ཏེ་རྩ་བའི་ལུང་དང་བཤད་པའི་ལུང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་མཚན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་སློ་ཀ་ཉིས་སྟོང་བདུན་བརྒྱ། བམ་པོ་དགུ་དང་ཤོག་ལྷེབ་༡༠༠བརྒྱ་ཐམ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་འདུལ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་སློབ་དཔོན་ཛི་ན་མི་ཏྲ་དང་། ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ཙཱ་བ་བནྡེ་ཀླུའི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པོ། །འདི་བསྟན་འགྱུར་འདུལ་བའི་ ༼ཝུ་པར༽ བཞུགས་སོ། །འདིའི་མཇུག་ཏུ་༡༠༠བ༡ན་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ ༼ལས་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་པ༽ སྡེ་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཀརྨ་ཤ་ཏཾ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །བྲི་བཤད་ནི། འདི་ལ་འདུལ་བའི་མདོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། འདིའི་འདུལ་བ་ཞེས་པ་ནི་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་འདུལ་བའི་ཆོས་སྐོར། ལུང་གཞི། ལུང་རྣམ་འབྱེད། ལུང་ཕྲན་ཚེགས། གཞུང་བླ་མ་རྣམས་ལ་ཟེར་ལ། དེ་དག་གི་དོན་མདོ་ཙམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པས་མདོ་ཞེས་བྱའོ། །

མདོ་རྩ་བའི་རང་འགྲེལ། (འདུལ་བ) འདི་ལ་རང་གི་རྣམ་བཤད་ཟེར། འདུལ་བའི་མདོའི་འགྲེལ་པ་མངོན་པར་བརྗོད་པ་རང་གི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་མཛད། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་འདུལ་བ ༼ཝུ༽ ༼ཟུ༽ གཉིས་ན་བཞུགས་སོ། །

མདོ་མཛངས་བླུན། སངས་རྒྱས་དང་ཉན་ཐོས་སོགས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་སྟོན་པའི་ཏ་ཅང་ཉན་སྙོ་ལ་དད་སེམས་འཕེལ་བའི་ལེའུ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་མདོ་ཞིག ལེའུ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཅིག་ནི། ༡ དཔེ་སྣ་ཚོགས་བསྟན་པའི་ལེའུ། ༢ སྟག་མོ་ལ་ལུས་སྦྱིན་པའི་ལེའུ། ༣ ཀུན་ཏུ་རྒྱུས་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུངས་པའི་ལེའུ། ༤ ལུས་བཙོངས་ནས་མཆོད་པ་བྱས་པའི་ལེའུ། ༥ རྒྱ་མཚོ་ལྷས་དྲིས་པའི་ལེའུ། ༦ ལྷའི་བུ་གང་གླ་ད་རའི་ལེའུ། ༧ རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱི་བུ་མོ་རྡོ་རྗེའི་ལེའུ། ༨ གསེར་དཔྱིག་གི་ལེའུ། ༩ ལྷའི་མེ་ཏོག་གི་ལེའུ། ༡༠ ལྷའི་རིན་ཆེན་གྱི་ལེའུ། ༡༡ བཟོད་པའི་ལེའུ། ༡༢ རྒྱལ་པོ་བྱམས་པའི་སྟོབས་ཀྱི་སྦྱིན་པའི་ལེའུ། ༡༣ སྟོན་པ་དྲུག་བཏུལ་བའི་ལེའུ།

ཨ ༡༥༦བ༣ན་བཞུགས། ༡༤ གཅན་གཟན་ཀུན་ཏུས་ལུས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་བྱས་པའི་ལེའུ། ༡༥ རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་བསྔགས་པའི་ལེའུ། ༡༦ དགེ་ཚུལ་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུངས་པའི་ལེའུ། ༡༧ ཁྱིམ་བདག་དབང་པོ་མེད་པའི་ལེའུ། ༡༨ དབུལ་མོས་རས་ཕུལ་བའི་ལེའུ། (༡༦༡ན༡ན་བཞུགས) ༡༩ བྲན་མོ་དབུལ་མོས་ཀླ་ཧྲུ་ཡ་ན་ལ་དབུལ་བཙོངས་པའི་ལེའུ། ༢༠ གསེར་ལྷའི་ལེའུ། ༢༡ རིགས་གཉིས་པའི་ལེའུ། ༢༢ རྒྱལ་པོ་ཟླ་འོད་ཀྱིས་མགོ་སྦྱིན་པའི་ལེའུ། ༢༣ བློན་པོ་རི་དྭགས་ཀྱི་བུ་བདུན་གྱི་ལེའུ། ༢༤ ཀ་ཕྱི་ན་ཆེན་པོའི་ལེའུ། ༢༥ དགེ་སློང་མ་ཨུད་པ་ལའི་ལེའུ། མདོ་སྡེ་ ཨ ༢༡༤བ༦ན་བཞུགས། ༢༦ ཤུད་དོ་ལག་གར་གྱི་ལེའུ། ༢༧ རྒྱལ་པོ་ཨ་ཤོ་ཀའི་ལེའུ། མདོ་སྡེ་ ཨ ༢༡༩བ༥ན་བཞུགས། ༢༨ གསེར་གྱི་བུམ་པའི་ལེའུ། ༢༩ བྲམ་ཟེ་མོ་བདེ་བའི་ལེའུ། ༣༠ སྦྱིན་པ་ཆེན་པོ་རྒྱ་མཚོར་ཞུགས་པའི་ལེའུ། (ཇོས་རང་ཆུང་དུས་ཆར་ཞུགས་སྐབས་ཤིག་ལ་འདི་བསླུགས་ནས་མིག་ཆུ་མང་དུ་ཤོར་བ་ད་ལྟ་ཡང་ལྷང་ངེར་དྲན) ༣༡ རྒྱལ་པོ་མེ་ལོང་གདོང་གི་ལེའུ། ༣༢ ལེགས་ཚོལ་དང་ཉེས་ཚོལ་གྱི་ལེའུ། ༣༣ རྒྱལ་བུ་དགེ་དོན་གྱི་ལེའུ། ༣༤ ཁྱིམ་བདག་སྟུམས་བྱེད་ཀྱི་ལེའུ། ༣༥ རྒྱལ་པོ་མིག་འབྱེད་ཀྱི་ལེའུ། ༣༦ མི་གདུང་བ་སོར་འཕྲེང་ཅན་གྱི་ལེའུ། ༢༥༣བ༤ན་བཞུགས། ༣༧ བུ་མོ་དགེ་བསྙེན་མའི་ལེའུ། ༣༨ བ་ཤ་ཙེར་གྱི་ལེའུ། ༣༩ ཁྱིམ་བདག་དབྱུག་པ་ཅན་གྱི་ལེའུ། ༤༠ བྲམ་ཟེ་ཤིན་ཙེར་གྱི་ལེའུ། ༤༡ ཁྱིམ་བདག་དན་བྱིལ་གྱི་ལེའུ། ༤༢ གླང་པོ་སྐྱོང་གི་ལེའུ། ༤༣ བྲམ་ཟེས་ལྷན་པ་ཕུལ་བའི་ལེའུ། ༤༤ སངས་རྒྱས་ཐོག་མ་བྱམས་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་པའི་ལེའུ། ༤༥ རྒྱལ་པོ་སྤྱི་བོ་སྐྱེས་ཀྱི་ལེའུ། ༢༨༣ན༦ན་བཞུགས། ༤༦བུ་མོ་སྲུ་མ་ནའི་བུ་བཅུའི་ལེའུ། ༤༧ ཨུབ་གུཔྟའི་ལེའུ། ༤༨ ངང་པ་ལྔ་བརྒྱ་ལྷར་སྐྱེས་པའི་ལེའུ། ༤༩ སེང་གེ་ཡི་དམ་བརྟན་པའི་ལེའུ། ༥༠ སྲིན་བུའི་ལོ་རྒྱུས་བསྟན་པའི་ལེའུ། ༥༡ དགེ་ཚུལ་ཀུན་ཏེའི་ལེའུ་སྟེ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཅིག་པ་སྟེ་རྫོགས་སོ། །མདོ་འདི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀ་བསྲེས་པ་ལྟ་བུ་རྒྱ་གར་དུ་དཔེ་སྣ་ཚོགས་བསྡུས་པའི་ལེའུ་ཞེས་འབོད་སྲོལ་ཡོད་པར། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་གཡའ་སེལ་ ཁ ༣༧༥བ༥ལས་གསུངས། སྡེ་དགེ་སྤར་མའི་མདོ་སྡེ་ ཨ པའི་མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་པའི་མཇུག་ཤོག་གྲངས་༡༢༩ན་བཞུགས་ཤིང་། མདོ་འདིའི་མཇུག་ཏུ་འདི་རྒྱ་ལས་འགྱུར་བར་སྣང་ཞེས་གསུངས་པར་གཞིགས་ན་རྒྱ་ནག་ལས་འགྱུར་བར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་སོ། །

མདོ་འཛིན། <སཱུ་ཏྲ་དྷ་ར> ❶ འཕྲེང་ཐག་ "མ་ཞིག" པར་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་བ་སོ་སོགས་ལས་བཟོས་པའི་འཕྲེང་རྫོག་ཆེ་ཤོས་དེའི་མིང་། དེ་ལ་མདུད་འཛིན་དང་། འཕྲེང་བའི་བརྒྱ་དཔོན་ཡང་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། མདོ་འཛིན་ནི་སྐུད་འཛིན་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ཡང་མདོའི་སྐད་དོད་སཱུ་ཏྲ་ནི་སྐུད་པའི་མིང་ལའང་འཇུག་པས་འཕྲེང་སྐུད་དམ་འཕྲེང་ཐག་མ་ཞིག་པར་མཉམ་དུ་འཛིན་བྱེད་ལ། མདོ་འཛིན་ཞེས་ཟེར་

རོ། །མདོ་འཛིན་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་བོད་རྒྱ་ཤོག་མཛོད་སོགས་སུ་མི་སྣང་ཡང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ནས་རང་ཉིད་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ལག་པ་གཡས་པའི་སོར་མོ་རྣམས་རྡོ་རྗེ་རྩེ་ལྔ་པའི་ངོ་བོར་སྐད་ཅིག་གིས་བསྒོམས་པ་ལ་ཡི་གེ་ཨཿལས་སྐྱེས་པའི་ཉི་མ་ཨཿཡིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་དང་། ལག་པ་གཡོན་པའི་སོར་མོ་རྣམས་པད་མའི་འདབ་མའི་རྣམ་པར་སྐད་ཅིག་གིས་བསམས་པ་ལ་ཨཿལས་སྐྱེས་པའི་ཟླ་བ་དེས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་བསྒོམས་ནས་དེ་དག་གི་དབུས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྲེང་བའི་ཐག་པའི་དབུས་ཀྱི་སྐུད་པ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་རང་བཞིན་དུ་དང་། ཕྱོགས་དང་མཚམས་ཀྱི་སྐུད་པ་བརྒྱད་ཕྱག་ན་པདྨ་དང་བྱམས་པ་དང་ནམ་མཁའ་མཛོད་དང་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་དང་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་དང་འཇམ་དཔལ་དང་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སེལ་བ་དང་སའི་སྙིང་པོའི་བདག་ཉིད་དང་ཕྲེང་རྡོག་རྣམས་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ལ་སོགས་པ་རིགས་ལྔའི་རང་བཞིན་དུ་དང་། “མདོ་འཛིན” ནི་སྟོབས་དང་མི་འཇིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་མཆོད་རྟེན་དུ་སྐད་ཅིག་གིས་བསམས་ནས་སྙིང་ཁའི་ས་བོན་གྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་བཀུག་པའི་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རང་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་ལ་བཅུག་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྨད་ཆ་༧༢༠(ལས་ཀྱང་། བླ་མ་དེས་དུང་གི་མཆོད་རྟེན་གྱིས་མདོ་འཛིན་བྱས་པའི་ཕྲེང་བ་ཞིག་ཡུམ་རང་ལ་གཏད་ནས་འདིས་མ་ཎི་བགྲོངས་ཟེར་ཏེ། ཞེས་སྣང་བ་ལྟར་རོ། །❷ མདོ་འཛིན་ནི་སཱུ་ཏྲ་ཧྲ་ར་སྟེ། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་མིང་ཡིན་པར། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ན་གསལ།

མདོ་ལས་བྱུང་བའི་གཏམ་རྒྱུད་སྣ་ཚོགས། ཞེ་ཆེན་པདྨ་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་མཛད།

མདོ་ལི། དོ་ལི་དང་འདྲ། དོ་ལི་ཞེས་པ་རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་ཀྱི་ “ཌོ་ལི” ཟེར་ཆག་པར་སེམས་ཏེ། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དུ་ “ডোলী” ཟེར་བའི་ཕྱིར་རོ། །བོད་རྒྱ་ཤོག་མཛོད་ཆེན་མོར་མདོ་ལི་དང་། དག་གསར་དུ་འདོ་ལི་ཞེས་བྲིས་པ་གཉིས་ཀ་མི་ལེགས། ཞིབ་པར་དོ་ལི་ལ་གཟིགས།

མདོ་བསྡུ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་རྒྱུད་འགྲེལ་ཞིག རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྱུར།

མདོག་ཏུ་རུང་བ། ཁ་དོག་གི་མཚན་ཉིད། མདོག་ཏུ་བསྟན་དུ་རུང་བའི་བསྡུས་མིང་། གྲྭ་བཤད་ནི། དཔེར་ན་འདི་ནི་སྔོན་པོའི་ཞེས་མིག་ཤེས་ལ་བསྟན་དུ་ཡོད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

མདོངས། ❶ སྒྲ་ཕིག ❷ དུད་འགྲོའི་དབྲལ་བའི་ཕིག་ལེ་དཀར་པོ། ❸ མིག་ལོང་བ། མདོངས་པ་དང་ལྡོངས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་བཤད།

མདོངས་པ། མིག་ལོང་བ། མདོངས་པ་དང་ལྡོངས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་བཤད།

མདོར་བསྡུས་ན་དང་མདོར་ནའི་ཁྱད་པར། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། མདོར་བསྡུས་ན་ཞེས་པ་ནི་ཚིག་གི་སྒྲོས་པ་བསྡུས་ནས་ཉུང་ངུའི་ཚིག་གིས་བཤད་ན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། མདོར་ན་ཞེས་པ་ནི་དོན་གྱི་མདོའམ་སྡོམ་མའམ་སྙིང་པོའམ་གཅེས་གཅེས་དེ་བཤད་ན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ (གེ) ༡༠༧ན༩ལས། དེ་ལ་མངོན་མཐོ་བདེ་བ་སྟེ། །ངེས་པར་ལེགས་པ་ཐར་པར་འདོད། །དེ་ཡི་བསྒྲུབ་པ་མདོར་བསྡུས་ན། །མདོར་ན་དད་དང་ཤེས་རབ་བོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་མི་ཕམ་བཤེས་གཉེན་གྱི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ (གེ) ༡༢(བ༨ལས། མདོར་བསྡུས་ན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མདོར་ན་ཞེས་བྱ་བ་དག་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ནས་འདི་ལྟར་གཉིས་སྨོས་ཤེ་ན། སྔ་མ་ནི་སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །གཞན་ནི་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཡང་ན་སྒྲ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྔ་མ་ནི་བསྟན་པའི་ཚིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དཔལ་ཁྱུས་བརྟགས་པར་བྱའོ། །དེས་ན། དེ་ཡི་བསྒྲུབ་པ་མདོར་བསྡུས་ན། །མདོར་ན་དད་དང་ཤེས་རབ་བོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིའི་དོན་ནི། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་དེ་ཡི་བསྒྲུབ་པའམ་ཐབས་དེམདོར་བསྡུས་ན་སྟེ་ཚིག་ཉུང་དུས། མདོར་ན་སྟེ་དོན་གྱི་སྙིང་པོ་དེ་རྣམས་བཤད་ན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

མདོར་བསྡུས་ན། ཚིག་གི་སྒྲོས་པ་བསྡུས་ནས་ཉུང་ངུའི་ཚིག་གིས་བཤད་ན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

མདོར་ན། དོན་གྱི་མདོའམ་སྡོམ་མའམ་སྙིང་པོའམ་གཅེས་གཅེས་སམ་གལ་ཆེ་ཤོས་དེ་བཤད་ན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

མདོར་བྱས། <སྒྲ་ཧཾ> ❶ གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་རྒྱུད་འགྲེལ་སྒྲུབ་ཐབས་མདོར་བྱས་ཞེས་བྱ་བ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཤྲཱ་རྡ་ཀ་ར་ཝརྨ་དང་། ལོ་ཆེན་གྱི་ལོ་ཙཱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྱུར། ❷ མདོར་བསྡུས་པ། མདོར་བསྡུས་སུ་བྱས་པ། ཉུང་དུར་བྱས་པའམ། ཉུང་དུར་བསྡུས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནམ་སྙམ་དཔྱད། སྒྲ་ཧཾ་ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ལ་གཟིགས།

མདོལ་བའི་རིགས། མགར་བ་དང་བཤན་པ་ལྷ་བུའི་རིགས་ངན་ལ་ཟེར། རྗོ་ངར་མཆོན་ཆའི་བཟོ་བཀོད་དང་སྲོག་བྲལ་སྐྱེར་བའི་གདོལ་རིགས། ཞེས་དདུལ་ཚུའི་ཡིག་བསྐུར་རྣམ་གཞག་ལས་གསུངས།

འདག་པ། (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག) དག་པ། འདག་པ། ❶ གཙང་མར་འགྱུར་བ་དང་། གཙང་མ་ཆགས་པ། ❷ ལྷག་པ་དང་དོན་གཅིག སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྐྱོ་མ་འདག་པ་པོ། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

འདབ་ཆགས་པ། ཉེ་འཁོར་དུ་ཆགས་པ། ཉེ་འགྲམ་དུ་ཡོད་པ། བར་མཚམས་མེད་པར་འབྲེལ་ཆགས་པ། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་སོགས་མཁས་པ་མང་པོའི་གསུང་ནང་ས་མཐའ་མེད་པ་སྣང་། འདབས་ཆགས་པ་དང་འདྲ།

འདབས་ཆགས་པ། འདབ་ཆགས་པ་དང་འདྲ།

འདམ་གྱི་ཕུར་པ་བཞིན། མི་བརྟན་པ་དང་། སོ་མི་ཟིན་པའི་དོན།

འདམ་བུ། འདམ་གྱི་ནང་དུ་སྐྱེ་བའི་རྩྭ་རིང་ལ་སྦོམ་པ་ཞིག་གི་མིང་། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་རྒྱུག་ཚུའི་ནང་ཆེས་མང་པོ་སྐྱེ་ཞིང་། སེ་རའི་རྒྱབ་ལོགས་ཀྱི་རྒྱུག་ཚུའི་ནང་ཡང་མང་པོ་ཡོད། འདིས་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཟ་མ་ཏོག་སོགས་བཟོ་བར་བྱེད། ལུང་ཕྲུ་བའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཆོས་གོས་ཀྱི་ཟ་མ་ཏོག་ནི་ཆོས་གོས་ཀྱི་བཞག་ཏུ་རུང་བའི་སྣོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འདམ་བུའི་རྩེ་མོའི་སྦོང་བུ་ཕྲ་ཞིང་མཉེན་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱས་པ་ཟླུམ་པོ་ཞིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདམ་བུའི་ཁྱིམ། འདམ་རྩྭས་བཟོས་པའི་ཁང་ཁྱིམ།

འདམ་བུའི་ཚལ། འདམ་རྩྭའི་ཚལ།

འདའ། འདའ་བ་ལ་གཟིགས།

འདའ་ཀ། ❶ འཆི་ཁ། འཆི་དུ་ཉེ་བའི་སྐབས། ❷ ཡོལ་ཁར། དུས་ཚོད་ཡོལ་ཁར།

འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས། འཆི་ཁའི་དུས་སུ་བསྒོམ་རྒྱུའི་ལམ་ལམ་མན་ངག

འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། འཕགས་པ་འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། འཆི་ཁའི་དུས་སུ་བསམ་བློའི་ཁྱེར་སོ་ཇི་འདྲ་ཞིག་བཅང་དགོས་པའི་སྐོར་གྱི་མདོ་ཞིག འདི་ལ་ངོས་ཤོག་གཅིག་དང་ཡིག་ཕྲེང་གཅིག་མ་གཏོགས་མེད། སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་མདོ་སྡེ་ ﹛ཐ་པ﹜ ༧༥༣ན༧ན་བཞུགས་སོ། །རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཨཱརྱ་ཨཱ་ཀཱ་ཤ་ན་ནཱ་མ་མཧཱ་ཡཱ་ན་སཱུ་ཏྲ། ཞེས་བྱའོ། །བོ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་རིན་

གཟུགས་༢༧༨ལས། འདའ་ག་ཡེ་ཤེས་ཤོ་ལོ་ཀ་བཅུ་རྒྱ་ལས་འབྱུར་བར་དཀར་ཆག་ལྡན་དཀར་མར་བྲིས། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་དཔྱད་དགོས་ཏེ། རྒྱ་ནག་ལས་འགྱུར་བ་རྣམས་ལ་འགོར་རྒྱ་གར་དུ་ཞེས་པ་མེད་ལ། འདིར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན། སྒྱུ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་༼༡༽ ༼༢༽ རྒྱ་ནག་ལས་འགྱུར་བ་རྣམས་ལ། འགོར་རྒྱ་སྐད་སྨོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འདའ་ཁ། འདའ་ཀ་དང་འདྲ།

འདའ་ག འདའ་ཀ་དང་འདྲ། རྟགས་འཇུག་གི་འགྲོས་ན་བསྟུན་ན། འདའ་ག་ཞེས་པ་དག་པ་ཡིན་ནོ། །

འདའ་ག་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ།

འདའ་བ། ❶ ཡོལ་བ། མཚམས་ལས་རྒལ་བ། དཔེར་ན་དུས་ལས་འདའ་བ། བཅས་པའི་མཚམས་ལས་འདའ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ འཆི་བ། དཔེར་ན་སྒྱུ་ངན་ལས་འདའ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ བསོད་པ་དང་བཟང་པོ་དང་ལེགས་པ་བཅས་ལ་འཇུག་པར་སེམས། དཔེར་ན་རོ་འདའ་བ་ཞེས་པ་དང་། འདའ་བའི་ཟས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པ་ཁྲ་རྡུ་ལྷ་མས་མཛད་པ་ལ་གཞི་བྱས།

འདབ་སླུ། བྱང་བའི་སྐད། བྱང་བའི་སྒྲ།

འདས་པ་དང་བཅས་པར་འགྱུར། (འདུལ་བ) ཉེས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་དོན། སྒྲ་བཤད་ནི། བསླབ་པའི་མཚམས་ལས་འདས་པའམ་བརྒལ་བར་བྱེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གཞི་བྱས།

འདི་ཀོ། འདི་ནི། འདི་ཚོ།

འདི་སྐད། <ཞེ་ལྷཾ> འདི་ལྟར། འདི་འདྲ། སྒྲོ་སྐུར་དང་བྲལ་བར་འོག་ནས་འབྱུང་བ་འདི་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་འཆད་དོ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཕྲད་ཅིག ཛྙེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། འདི་སྐད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་མ་ལུས་པ་འོག་ནས་འབྱུང་བ་འདི་ཁོ་ན་སྐད་དུ་ཐོས་པར་སྟོན་པའི་ཚིག་གི་ཕྲད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདི་ན། ❶ ཐག་ཉེ་བ་ན། ❷ ཚེ་འདི་ལ།

འདི་ལྟ་སྟེ། (བརྡ་སྤྲོད) འདི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་ཚིག འདི་འདྲ་རེད་ཅེས་གསལ་བཤད་བྱེད་པའི་ཚིག འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཚིག་མགོ་དྲང་

བ་དང་། ཚིག་རྒྱན་ཡིན་གསུངས་ཏེ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ ཅི ༡༡༨ན༢ལས། འདི་ལྟ་སྟེ་ཆོས་བརྒྱད་ལ་མཁས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཚིག་མགོ་དྲང་བ་དང་། ཚིག་གི་རྒྱན་དུ་བྱ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདི་ཕྱི་བར་དོ། (ཕར་ཕྱིན) ཚེ་འདི་དང་། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ། བར་དོ་དང་གསུམ་མོ། །

འདི་ཙུག (ཕྱུལ་སྐད) འདི་ལྟར།

འདི་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པའང་རོ་མཆོག་སྣང་། (ཕར་ཕྱིན) བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པའང་རོ་མཆོག་ཏུ་སྨྲོང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ནི། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ ཁ་པ ལས། ཇི་ཙམ་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ནས་ཀྱི་བསོས་གསོལ་བར་བརྩམས་པ་དང་། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ཡི་མུག་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྐུ་ཚེ་བརྒྱད་པ་དེ་དང་དེ་རྣམས་སུ་ཕྱུག་དང་། ཞབས་དང་། དབུ་ལ་སོགས་པ་བཅད་ཅིང་སྦྱིན་པ་བཏང་ནས་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་གྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་བརྙེས་པ་དེ་ད་ནི་ནས་ཧྲུལ་པའི་བསོས་གསོལ་བ་ལྟ་ཞེས་མཆི་མ་དབྱུང་བར་ བརྩམས་སོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་བཀའ་སྩལ་པ། ཀུན་དགའ་བོ་ཁྱོད་ཅིའི་ཕྱིར་མི་དགའ་ཞིང་མཆི་མ་སློག །བཙུན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རིགས་སུ་འཁྲུངས་ན་རྒྱལ་སྲིད་སྤངས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ། ཕྱག་དང་། ཞབས་དང་། དབུ་ལ་སོགས་པ་བཀུམ་ཞིང་སྦྱིན་པ་བཏང་ནས་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་གྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བརྙེས་པ་དེ་ད་ནི་སྣང་ནས་ཧྲུལ་པའི་བསོས་གསོལ་བ་ལྟ་སྙམ་བགྱིད་ལགས་མོད། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཀུན་དགའ་བོ་ཁྱོད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཆེ་བའི་བར་ནས་ཕྱུང་བའི་ནས་ཀྱི་ཟན་ཟ་བར་འདོད་དམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འཚལ་ལགས་སོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མཆེ་བའི་བར་ནས་ནས་ཀྱི་ཟན་ཕྱུང་སྟེ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་བྱིན་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བོས་བཟའ་བར་བརྩམས་ས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཀུན་དགའ་བོ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྔོན་འདི་ལྟ་བུའི་རོ་མྱོང་བར་དྲན་ནམ། བཙུན་པ་བདག་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་ཤིང་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རིགས་ལས་ཆེན་པོར་གྱུར་ལགས་ན། ད་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མཆེ་བའི་བར་ནས་ཕྱུང་བའི་ནས་ཀྱི་བསོས་འདི་ལྟ་བུའི་རོ་ནི་སྔོན་མྱོང་བར་མི་དྲན་ལགས་སོ། །ཀུན་དགའ་བོ་དེ་ལྟ་བས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ནི་རོ་བྲོ་བའི་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་རོ་རྣམས་འགྱུར་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཡོད་དེ། གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་

གཟེིགས་པས་ཁ་ཟས་ཕལ་པ་ལ་ལོངས་སྤྱད་ན་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་གཟིགས་པ་ལ་ཡོ་བརྒྱ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་ཅེས་སོགས། (ཕར་ཕྱིན) འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། །གཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་མེད། །ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་བལྟ། །ཡང་དག་མཐོང་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ། །ཞེས་པའི་ཚིགས་བཅད་འདི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་། རྒྱུད་བླ་མ། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་«རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྙིང་པོའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ»ལས་ཀྱང་ཚིག་དེ་ཇི་ལྟ་བར་འབྱུང་། ད་དུང་ཡོད་སྙམ་ཡང་མི་དྲན།

འདུ་འཕྲོད། <སླ་མ་གྲྀ> ཚོགས་པའི་དོན། འདུ་ཞིང་འཕྲད་པ། འཚོགས་ཤིང་འཕྲད་པ། འཚོགས་པ། ཚོགས་པ། སྡུད་པ། འཛོམས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། ཐད་དོད་དེ་བྱེ་རྟོགས་༡༧ན༥ན་གསལ། འདུ་འཕྲོད་ཅེས་པ་ཚོགས་པའི་དོན་དུ་ལི་ཤུར་ལས་ཀྱང་གསུངས།

འདུ་བའི་དུས་སུ་སྒྲུབ་པའི་དམན་སྤྱོད། (འདུལ་བ) དམན་སྤྱོད་ལྔའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། དགེ་འདུན་འདུ་བའི་དུས་སུ་སྟན་བཏིངས་པ། བདུག་སྤོས་དང་པོག་ཕོར་གཞག་པའི་སྤྱོད་པ་སོགས།

འདུ་བྱེད། (ཕར་ཕྱིན) ❶ ལས། བྱ་བ། ❷ རྩོལ་བ། ❸ རྒྱུ། ❹ འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་དོན་འདྲ།

འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ། (ཕར་ཕྱིན) ❶ ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་གཙོ་བོར་འཇུག ❷ རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཟེར། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ ཅི ༥བ༧ལས། དེ་ལ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་གཟིགས།

འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ། (ཕར་ཕྱིན) <སཾསྐཱར་སྐནྡྷ་> གཟུགས་དང་། ཚོར་བ། འདུ་ཤེས། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཟེར་ཏེ། མཛོད་ལས། འདུ་བྱེད་ཕུང་པོ་བཞི་ལས་གཞན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གྲུ་སྒྱུར་བམ་གཉིས་བསྟན་འགྱུར་ ཅེ་པ ༧༥༢ན་༥ལས། སཾསྐཱར་སྐནྡྷ་ནི་ཨ་བྷི་སཾསྐཱར་ལཀྵན་ཞེས་བྱ་སྟེ། སེམས་པ་ལ་སོགས་པའི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་ནས་འདུ་བྱེད་ཕྱི་མ་འབྱུང་ཞིང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་སོ། །གྲུ་བཤད་ནི། རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྣམ་ཤེས་དགེ་མི་དགེའི་ཡུལ་ལ་གཡོ་

བའི་ཐྱ་བ་ཐྱེད་པས་འདུ་ཐྱེད་དང་། དུ་མ་སྤྲུངས་པས་ན་ཕུང་པོའོ། །འདུ་ཐྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་པ་འདི་གཙོ་བོར་སེམས་བྱུང་སེམས་པའམ་ལས་ལ་གོ་དགོས།

འདུ་ཐྱེད་བཏང་སྙོམས། (ཕར་ཕྱིན) སེམས་ཐྱིང་རྒོད་དང་བྲལ་བའི་ཚེ་གཉེན་པོ་མངོན་པར་འདུ་མི་ཐྱེད་པར་བཏང་སྙོམས་སུ་འཇོག་པར་ཐྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་དགེ་བ་ཞིག་ལ་ཟེར། འདུ་ཐྱེད་བཏང་སྙོམས་དང་སེམས་གནས་དགུ་པ་གཉིས་གནད་གཅིག་པར་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་ཏེ། དབུས་མཐའ་ནས་སྤྱོང་བའི་འདུ་ཐྱེད་བརྒྱད་བཤད་པའི་བཏང་སྙོམས་ནི་འདིའི་སེམས་དགུ་པ་དང་གནད་གཅིག་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །གྲུབ་བཤད་ནི། ཐྱིང་རྒོད་འགོག་པའི་འདུ་ཐྱེད་དམ་རྩོལ་བ་བཏང་ནས་སེམས་སྙོམས་པ་སྟེ་རྣལ་དུའམ་རང་བབས་སུ་བཞག་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད། འདུ་ཐྱེད་བཏང་སྙོམས་ནི་སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་གི་ནང་ཚན་དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་ལས་བཏང་སྙོམས་ཞེས་པ་དེ་ཡིན།

འདུ་ཐྱེད་པ། (ཕར་ཕྱིན) ཐྱ་བ་ཐྱེད་པ། རྩོལ་བ་ཐྱེད་པ། སྒྲུབ་པར་ཐྱེད་པ།

འདུ་ཐྱེད་གསུམ། (ཕར་ཕྱིན) ལུས་ཀྱི་འདུ་ཐྱེད། ངག་གི་འདུ་ཐྱེད། ཡིད་ཀྱི་འདུ་ཐྱེད་དང་གསུམ་མོ། །འདི་དང་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ལས་རྣམས་དོན་གཅིག ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་སྐབས་ཆ་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པའི་སྐབས་ལས། འདི་ཡང་འདུ་ཐྱེད་གསུམ་ཀུན་ནས་སློང་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པའོ། །ཞེས་པའི་འདུ་ཐྱེད་གསུམ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་རང་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེའི་ཐད་ཀྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་པོ་དང་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་མདོ་ ཚ ༡༢༤ན༤ལས། འདུ་ཐྱེད་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། གསུམ་གང་ཞེ་ན། ལུས་ཀྱི་འདུ་ཐྱེད་དང་། ངག་གི་འདུ་ཐྱེད་དང་། ཡིད་ཀྱི་འདུ་ཐྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདུ་འབྲལ། འཚོགས་པ་དང་ཁ་འཐྱེས་པ།

འདུ་འབྲལ་མེད་པ། ❶ འགྲོ་འོང་མེད་པ། འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ མ ༤༣ན༣ལས། འོང་བ་ཞེས་ཐྱ་བ་ནི་བསྡུ་བའི་ཚིག་གོ །བཙུན་པ་ཤ་ར་དྭ་ཏིའི་བུ། འགྲོ་བ་བ་ཞེས་ཐྱ་བ་ནི་བསལ་བའི་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས། དཔྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ ཅི ༡༤བ༣ལས་ཀྱང་། འོང་བ་ནི་འདུ་བའོ། །འགྲོ་བ་ནི་འབྲལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ (བཀའ་རྙིང) དབྱེར་མེད། བསལ་བཞག་མེད་པ། བླང་དོར་མེད་པ། དགག་སྒྲུབ་མེད་པ། འཚོགས་པ་དང་ཁ་འཐྱེས་པ་མེད་པ་རྣམས་དོན་འདྲ། པཆ་

ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཀྱང་། དབྱིངས་རིག་པ་དབྱེར་མེད་ཐབས་
ཤེས་འབྲེལ། །འདི་འདུ་འབྲལ་མེད་པའི་གྲོགས་སུ་བཟང་། །ཞེས་གསུངས།

འདུ་འཛི། ❶ རྣམ་གཡེང་གི་ཡུལ། དབེན་པའི་ལྡོག་ཕྱོགས། འདུ་འཛོམ། མཛའ་བརྩེའི་
འདུ་འཛོམ། ❷ རྣམ་གཡེང་། དགའ་ཉེ་བློ་དཀར་འདུས་ནས་དགའ་སྐྱིད་ལ་རོལ་
བའི་རྣམ་གཡེངས། མཉམ་མེད་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེས། འདུ་འཛིའི་མཚན་ཉིད་ནི།
བདག་གི་བུ་དང་ཆུང་མ་དང་འཁོར་དང་ལོངས་སྤྱོད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གཡེངས་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདུ་འཛིའི་རྒྱུ། ཆགས་པ། གཉེན་ཉེ་དུ་སོགས་ལ་ཆགས་པ། རྒྱས་པ་དྭགས་པོ་ཐར་རྒྱན་
༧༨༣ལ་གཟིགས།

འདུ་འཛིའི་ཉེས་དམིགས། འདུ་འཛིའི་ཉེས་དམིགས་ལ་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་སྤྱིའི་ཉེས་
དམིགས་ནི། ཉོན་མོངས་ཆེ་བ། བག་མེད་པ། ཞི་ལྷག་མི་ཐོབ་པ། བདུད་ཀྱིས་གླགས་
རྙེད་པ་སོགས་ཉི་ཤུ་ལྷག་བསམ་བསྐུལ་བའི་མདོ་ལས་གསུངས་པར་ཐར་པའི་ཆེན་
པོ་རྒྱན་ལས་བཤད་དོ། །བྱེ་བྲག་གི་ཉེས་དམིགས་ནི། སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པའི་ཉེས་
པས་བྱང་ཆུབ་མི་ཐོབ་པའོ། །རྒྱས་པ་དྭགས་པོ་ཐར་རྒྱན་༧༨༣ལ་གཟིགས།

འདུ་ཤེས། (ཕར་ཕྱིན) <སཾ་ཛྙཱ> ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་རམ་སྤྱི་རིས་རྣམས་མ་ནོར་བར་ལེགས་
པར་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་འཛིན་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་ཟེར། དེ་ལ་མཚན་མར་འཛིན་
པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། ཡུལ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚན་མའམ་ཁྱད་པར་མ་ནོར་
བར་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་འཛིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། ཚོར་བ་
མྱོང་བའོ་འདུ་ཤེས་ནི། །མཚན་མར་འཛིན་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །མཚན་མར་འཛིན་ཞེས་པ་ནི། ཁྱད་པར་འཛིན་ཞེས་པ་དང་དོན་
གཅིག སྒྲ་བཤད་ནི། ཕྱིའི་དམིགས་རྐྱེན་དང་ནང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལ་སོགས་པའི་
རྐྱེན་མང་པོའི་འདུ་བའམ་ཚོགས་པ་ལས་ཤེས་པ་འབྱུང་བས་ན་འདུ་ཤེས་ཞེས་
བྱའོ། །སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་བསྟན་འགྱུར་ཙོ་པ ༧༥༣ན་༥ལས། སཾ་ཛྙཱ་སཾཛྙཱ་
ཉི་ཉི་མིཏྲ་ཛྙཱ་པྲ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་འདི་ནི་དཀར་
པོའོ། །འདི་ནི་སྔོན་པོའོ། །འདི་ནི་བཟང་ངོ་། །འདི་ནི་ངན་ནོ་ཞེས་མཚན་མར་
འཛིན་པའི་དམིགས་ཡུལ་དང་། དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་ལ་སོགས་པའི་འདུ་བ་ལས་
ཤེས་པ་འབྱུང་ཞིང་འདི་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་མཚན་མར་འཛིན་པ་ལ་བྱ་བས་ན་སྙམ་
ཤེས་ཞེས་ཀྱང་དྲང་དུ་རུང་གིས་ཀྱང་མིང་ཕར་བཏགས་པ་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་
སུ་བཏགས། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སཾ་ཛྙཱ་ཞེས་པ་
བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འདུ་ཤེས་སུ་བསྒྱུར་མོད། འོན་ཀྱང་སཾ་ཞེས་པ་

ལེགས་པ་དང་ཡང་དག་པའི་དོན་ལའང་འཇུག་པས། ཕྱལ་གྱི་སྒྲུ་རིས་ལེགས་པར་རམ་ཡང་དག་པར་འཆད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ཡང་དག་ཤེས་ཞེས་བསྒྱུར་ཡོད་ན་གོ་བ་ལྷང་བདེ་བར་ཡོད་ཚོད་འདུག་གོ།

འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ། (ཐར་ཕྱིན) <སཾ་ཛྙེ་སྐནྡྷ> འདུ་ཤེས་ལ་གཟིགས།

འདུ་ཤེས་བཅུ་གཅིག (ཐར་ཕྱིན) འཆི་དུས་སུ་བསྟེན་དགོས་པའི་འདུ་ཤེས་བཅུ་གཅིག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འདུ་ཤེས་དྲུག (ཐར་ཕྱིན) ཆོས་ཉན་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། རང་ལ་ནད་པ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས། དམ་པའི་ཆོས་ལ་སྨན་གྱི་འདུ་ཤེས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སྨན་པ་མཁས་པ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས། ནན་ཏན་ཉམས་སུ་ལྷུར་པ་ལ་ནད་འཚོ་བའི་འདུ་ཤེས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་འདུ་ཤེས། ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་རིང་དུ་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་དྲུག་གོ།

འདུ་ཤེས་མེད་པ། (ཐར་ཕྱིན) འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པས་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་གཞན་འབྲས་བུ་ཆེ་བའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འཇུག་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་འཁོར་བཅས་མངོན་གྱུར་འགགས་པའི་ཀུན་གཞིའི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པའི་འདུ་བྱེད་དོ། །མངོན་པ་མཛོད་ལྟར་ན་འདི་དང་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་གི་ཁྱད་པར་ནི། འདི་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་བསྒོམས་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུར་བཤད་དོ། །

འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ། (ཐར་ཕྱིན) ❶ འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ལ་ཟེར། དེ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་འབྲས་བུ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་ན་གྲོང་ལས་དགོན་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་ཅིང་དེར་སྐྱེས་མ་ཐག་དང་འཆི་བའི་ཚེ་མ་གཏོགས་པ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་རྒྱུ་བ་འགགས་ནས་བསྐལ་ཆེན་མང་པོར་གནས་པར་མངོན་པ་ནས་གསུངས་སོ། །ཞེས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ མཛོད་ཊཱིཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་དུ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་པར་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་འགོག་པར་བྱེད་པའི་རྫས་སོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག (ཐར་ཕྱིན) ❶ (མངོན་པ་ཀུན་བཏུས) འཇུག་ཤེས་དྲུག་འགགས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ཐར་པར་འདུ་ཤེས་ནས་འཁོར་བས་ཡིད་འབྱུང་བའི་ཡིད་འབྱུང་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ལ་བཞི་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་རྗེ་གཅིག་པ་གང་

ཞིག ཚོགས་དྲུག་འཁོར་བཅས་མངོན་གྱུར་འགགས་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཀུན་གཞིའི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པའི་འདུ་བྱེད་དོ། །འདི་ནི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །❷ (མངོན་པ་མཛོད) མངོན་པར་མཛོད་ལས་ནི། སྙོམས་པར་ཞུགས་ནས་མ་ལྡང་གི་བར་དུ་སེམས་སེམས་བྱུང་འགོག་པར་བྱེད་པའི་རྫས་ལ་བཤད་དོ། །

འདུ་ཤེས་གཙོ་བའི་ལྟུང་བ། (འདུལ་བ) ལྟུང་བ་དེ་སྐྱེད་པ་ལ་འདུ་ཤེས་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གང་རུང་ངེས་བཟུང་དུ་དགོས་པའི་ལྟུང་བ་ལ་ཟེར།

འདུ་ཤེས་གསུམ། (སྔགས) རང་དང་རིག་མའི་ལུས་ལྷར་སྒོམ་པ་ལྷའི་འདུ་ཤེས། མཁའ་གསང་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཏེ་ཡི་གེ་བཀོད་པ་སྔགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས། ཐབས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་མངོན་དུ་བྱའོ་སྙམ་པ་ཆོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཏེ་གསུམ་མོ། །

འདུ་ཤེས་གསུམ་པ། ❶ འདུ་གསུམ་པ་ཡང་ཟེར། ཟ་ཉལ་འགྲོ་གསུམ་ལས་གཞན་གང་ཡང་མི་ཤེས་པའམ་མི་སྤྱོད་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་ཟེར། ལེགས་སྦྱར་དུ་བྷུ་སུ་ཀུ་ཞེས་བྱ། བྷུ་ཀ་ཏ་ཟ་བ། སུ་ཀ་ཏ་ཉལ་བ། ཀུ་རྩ་བ་འཆག་པ་སྟེ་འགྲོ་བའི་དོན་ཡིན། ❷ ཁེངས་སྐྱུངས་པའི་ཚིག་ཅིག

འདུ་གསུམ་པ། འདུ་ཤེས་གསུམ་པ་དང་འདྲ།

འདུག་གནས་སུ་ཟས་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབབ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་སོ་གཉིས་པ། འདུག་གནས་སུ་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་སྐྱ་སྐྱེགས་ཅན་གྱི་འདུག་གནས་སྦྱིན་བདག་ཁྱིམ་པས་བྱས་ཤིང་མཆོད་གནས་སུ་སྐྱེགས་ཡོད་པའི་གནས་དེར་ཞག་གཅིག་གནས་ཏེ་ཟས་གཉིས་པ་ཟོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མཉན་ཡོད་ན་བཞུགས་པའི་ཚེ་ན་དྲུག་སྡེ་རི་བྲག་གི་འདུག་གནས་སུ་གནས་ཏེ་ཟོས་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཆོད་པ་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའོ། །

འདུན། ❶ འདུན་པ་དང་དོན་འདྲ། ❷ འདུ་བ། འདུས་པ། ཚོགས་པ་བཅས་ལ་གོ འདིའི་དོགས་གཅོད་རྒྱས་པར་དགེ་འདུན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ❸ གཉེན་པོར་སྒྲུ་ངན་བྱེད་པའི་རྟགས། ཞེས་བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསལ།

འདུན་ཁང་། (འདུལ་བ) འདུ་ཁང་། མི་མང་པོ་འདུ་སའི་ཁང་པ། ཚོགས་ཁང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ (ག་པ) ལས། དེ་ནས་སེར་སྐྱའི་གཞི་ན་གནས་པའི་ཤཱཀྱ་རབ་ཏུ་མང་པོ་འདུན་ཁང་དུ་ཚོགས་ཤིང་འདུས་ནས་བར་སྐབས་ཀྱི་གཏམ་འདི་ལྟ་བུ་དག

སྒྲིང་བར་བྱེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། ངོ་མཚར་གསལ་པོར་བྱེད་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཚིག་གང་དུ་ཐོས་པར་བྱེད་པའི་གནས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདུན་ཁང་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བོ་མང་པོ་འདུས་པའི་གནས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

འདུན་དང་འདུས། འདུན་དང་འདུས་གཉིས་དོན་གཅིག་ལ་འཇུག་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་འདུ་ཁང་ལ་འདུན་ཁང་ཟེར་བ་དང་། འདུ་བའི་ས་ལ་འདུན་ས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །འདིའི་དོགས་གཅོད་རྒྱས་པར་དགེ་འདུན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འདུན་པ། (ཕར་ཕྱིན) ❶ (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག) འདོད་པའམ་དོན་དུ་གཉེར་བ། རེ་བ་བྱེད་པ། ཆོས་ལ་འདུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ (མིང་ཚིག) འདོད་པའི་མིང་ཙམ། སྒྲུབ་གཉེར་བྱེད་འདོད་ཀྱི་འདུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ (མིང་ཚིག) ཡུལ་ངེས་ལྔའི་དང་པོ་ནི། བསམ་པའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་དོན་དུ་གཉེར་བས་རབ་ཏུ་ཞུ་བའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་ཟེར། བྱེད་ལས་ནི། བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པའི་རྟེན་བྱེད་པའོ། །❹ (མིང་ཚིག) འདོད་ཆགས་ཀྱི་མིང་། འདུན་པ་ (འདོད་ཆག) དང་གནོད་སེམས་ (ཁོང་ཁྲོ) གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❺ (བྱ་ཚིག) དགའ་བ་དང་མོས་པ་ལའང་འཇུག དཔེར་ན་ཆོས་ལ་འདུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་བྱ་ཚིག་དང་མིང་ཚིག་གཉིས་ཀ་ཡོད། ❻ (བྱ་ཚིག) ཚོགས་པའི་དོན། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས། འདུན་པ་ནི་ཚོགས་པ་ཞེས་གསུངས། དཔེར་ན་དགེ་བ་ལ་འདུན་པ་དང་། དགའ་འདུན་ལ་འདུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❼ (མིང་ཚིག) སྐྱེ་བོ་མང་པོ་འདུ་བའི་གནས་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༤༧ན༣ལས། འདུན་པ་ནི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་འདུ་བའི་གནས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཚོགས་པའི་མིང་ཙམ། དཔེར་ན་འདུན་ཁང་། འདུན་ས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❽ (མིང་ཚིག) <ཙནྡ་ཀ> (འདུལ་བ) སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་ཉན་ཐོས་ཤིག འགའ་ཞིག་གིས་འདི་སྟོན་སྟོན་པ་ཁབ་ཏུ་བཞུགས་སྐབས་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་ཁ་ལོ་པ་དེ་རེད་ཟེར། ❾ (མིང་ཚིག) <ཙནྡ་ཀ> རྒྱལ་བུ་གཞོན་ནུ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་ཁ་ལོ་པའི་མིང་། འདིའི་དོགས་གཅོད། སྔོན་འབྲིན་དང་། དགེ་འདུན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ❿ <ཙནྡ་ཀ> ཟླ་བ་དང་ཟླ་འོད་ལའང་འཇུག་པར་བཤད།

འདུན་པ་དང་ཡོངས་དག་འབུལ་བའི་དོན། (འདུལ་བ) འདུན་པ་འབུལ་བ་ནི་གསོ་སྦྱོང་གི་ལས་ཆགས་པའི་ཆེད་དུ་དང་། ཡོངས་དག་འབུལ་བ་ནི་རང་ཉིད་གསོ་སྦྱོང་ལ་མ་སླེབས་ཀྱང་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་གོ་ཆོད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། འདུན་པ་དང་ཡོངས་སུ་དག་པ་གཉིས་ལ་བྱེ་བྲག་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། འདུན་པ་འབུལ་བ་ནི་ལས་མཐུན་པ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡོངས་སུ་དག་པ

འབྱུལ་བ་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གསོ་སྦྱོང་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་ཉིད་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་དག་པར་དབྱུལ་བར་བྱ་ཞིང་དགེ་འདུན་གྱིས་ལས་མཐུན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེའི་འདུན་པ་ཡང་བླང་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

འདུན་པ་ཕྱིར་བསྒྱུར་གྱི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ང་གསུམ་པ། འདུན་པ་ཕྱིར་བསྒྱུར་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་འདུན་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་དགེ་སློང་ལ་བསྒྲུབ་པ་ལ་རང་གིས་འདུན་པ་ཕུལ་ནས་ལས་དེ་བྱས་ཟིན་པའི་དུས་ན་རང་གིས་ཕུལ་བའི་འདུན་པ་ཕྱིར་བསྒྱུར་བའི་ཚིག་སྨྲས་ཏེ་དོན་གོ་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དགའ་བོས་དགེ་འདུན་ལ་འདུན་པ་ཕུལ་ནས་ཕྱིར་བསྒྱུར་བ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ལ་གནོད་པའོ། །

འདུན་པ་འབྱུལ་བ། (འདུལ་བ) དགེ་སྦྱོང་ནད་པ་དང་ལས་བྱེད་སོགས་གསོ་སྦྱོང་དང་དགག་དབྱེར་འདུར་མ་བཏུབ་པ་རྣམས། དེ་དག་མ་བྱས་པའི་ཉེས་པ་ཁེགས་པ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་ལས་འཆགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དགེ་འདུན་གྱིས་བསྔོས་པའི་དགེ་སྦྱོང་ལ་འདུན་པ་འབྱུལ་བའི་ཐུགས་ཚིགས་ལན་གསུམ་བརྗོད་པའོ། །དེ་ལ་དད་པ་འབྱུལ་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། སྒྲ་བཤད་ནི། འདུན་པ་ནི་དད་པ་དང་འབྱུལ་བ་ནི་བྱེད་པ་སྟེ། དད་པ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་དགེ་འདུན་ཆོས་བཞིན་མཛད་པ་ལ། རྗེས་སུ་ཡི་རངས་པ། དེ་ལ་ཉེ་བར་ཕྱོགས་པ། ཁས་བླངས་པ། ཁས་ལེན་པར་བྱེད་པས་འདུན་པའམ་དད་པ་འབྱུལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཕྱིར་འདུན་པ་དང་ཡོངས་དག་དུས་གཅིག་ཏུ་འབྱུལ་ཡང་སྔ་ཕྱིར་ཡང་འབྱུལ་དུ་རུང་བར་སོ་ཐར་གྱི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་རྣམས་སུ་གསུངས། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ (ཚ) ༧༢༢ན༨ལས། འདུན་པ་འབྱུལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ལས་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་ཕུལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིའི་ལས་དབྱེ་ཞེས་པ་ལས་བྱེད་དུ་འཇུག་པའམ་ལས་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་དབྱེ་བའམ་སྤྲད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

འདུན་མ། ❶ རྟུས། ཐབས་ཐུས། ཐབས་རྟུས། འཛིག་རྟེན་གྱི་འཚོ་ཐབས། འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱ་གཞག དཔེར་ན་ཕ་དམ་པ་དེ་འདུན་མ་མཁས་ཤིང་རང་བཞིན་དྲང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མདུན་མ་དང་དོན་འདྲ་བར་བཤད། ས་པཎ་གྱི་ལེགས་བཤད་འཕྲུལ་གྱི་དྲ་བ་ལས། འདུན་མ་ཆུང་མ་མཁས་ཀྱང་གྲོས་རང་གིས་གཟུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ❷ འདུན་བྱ། འདུན་པའི་ཡུལ། བློ་རྩེ་གཏད་ས། བློ་ཕུགས་གཏད་ས།

དོན་དུ་གཉེར་བྱ། བསམ་དོན། འདོད་དོན། གོ་འཕང་། ཐུགས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ། འཐོབ་བྱ། སྒྲ་བཤད་ནི། འདུན་མ་ཞེས་པ་འདུན་པ་དང་དོན་གཅིག་པར་སེམས་ཤིང་། འདུན་པ་ཞེས་པ་འདུན་པའི་ཡུལ་ལམ་འདུན་བྱའམ་འདོད་བྱའི་ཡུལ་གྱི་མིང་སྟེ། ཚེ་འདི་དང་ཕྱི་མའི་འདོད་བྱའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་འདུན་བྱ་ལ་འདུན་པའམ་འདུན་མ་ཞེས་པ་ནི། དཔེར་ན་བཟའ་བྱ་ལ་བཟའ་བ་དང་། བཏུང་བྱ་ལ་བཏུང་བ། བསླབ་བྱ་གསུམ་ལ་བསླབ་པ་གསུམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་ན་འདུན་པ་ཞེས་པ་བྱ་ཚིག་ལ་མི་གོ་བར་མིང་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་ཚོར་བ་ཞེས་པ་བྱ་ཚིག་དང་མིང་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་། སེམས་ལ་ཚོར་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བྱ་ཚིག་དང་། ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མིང་ཚིག་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་ཡང་མཚན་གཞི་མང་དུ་ཡོད་དེ། ཤེས་པ། སེམས་པ། སྤྱོད་པ། མཐོང་བ། བསླབ་པ། སོགས་མང་དུ་ཡོད་དོ། །རྗེ་མི་ལའི་རྣམ་མགུར་༡༦༧ལས། མ་བལྟས་པར་ཆོས་སྐུ་དེ་དུས་མཐོང་། །མ་བསྒྲུབས་པར་འདུན་མ་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་ཡང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་ལས། གདན་གྱི་འདུན་མ་མྱུར་དུ་སྒྲུབས་ཤིག་བུ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་འདུན་མ་དང་མདུན་མ་ཞེས་འབྲི་ཚུལ་གཉིས་སྣང་ཡང་ "འདུན་མ" ཉིད་ལེགས་པར་སེམས་སོ། །❸ གྲོས། བསམ་འཆར། མཆིམས་མཛོད་ལས། ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་འདུན་མ་བགྲོ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❸ གྲོས། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཚོགས་འདུའམ་གྲོས་མོལ། ཞེས་གསལ། ❹ ཁྲིམ་ཐབས། བཟའ་ཟླ། གནའ་མ། ཆུང་མ། ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་མགུར་གླུ་ལས། རང་ལ་དགའ་བའི་བྱམས་པ། །གཞན་གྱི་འདུན་མར་ལྷངས་སོང་། །ཁོག་ནད་སེམས་པའི་ཙོང་གིས། །ལུས་པོའི་ཤ་ཡང་བསྐམས་སོང་། །ལྟ་བུ།

འདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ། ངའི་དམིགས་ཡུལ་ལམ་བློ་རྩེ་གཏད་ས་དེ་འགྲིགས་ཞག་ཡག་པོ་ཐུང་ཞག་ཅེས་པ་ལྟ་བུའི་དོན་ནོ། །འདུན་མའི་འགྲེལ་བཤད་ཞིབ་པར་གོང་དུ་འདུན་མ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། རྗེའི་རྟོགས་བརྗོད་འདུན་ལེགས་མ་ལས། དང་པོར་རྒྱ་ཆེན་ཐོས་པ་མང་དུ་བཙལ། །བར་དུ་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་གདམས་པར་ཤར། །ཐ་མར་ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་ཉམས་སུ་བླངས། །ཀུན་ཀྱང་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་ཆེད་དུ་བསྔོས། །ཚུལ་འདི་བསམས་ཤིང་མདུན་མ་ལེགས་ནས་གདའ། །བཀའ་དྲིན་ཆེའོ་རྗེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདུན་བཟང་། འདུས་བཟང་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འདུན་ས། ❶ འདུ་བའི་ས། མི་མང་པོ་འདུ་སའི་མིང་། མཁས་པ་མང་པོ་འཚོགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་བགྲོ་གླེང་གནང་ས་ལྟ་བུ་ལའང་གོ །འདུན་ས་དང་མདུན་སའི་ཁྱད་པར་ནི།

འདུན་ས་ནི་འདུ་བའི་ས་དང་། མདུན་ས་ནི་དྲུང་དུ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་ཆེའོ། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་དག་ཡིག་གཅེས་བསྡུས་འཁྲུལ་སྤོང་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྐྱ་རེངས་གསར་པ་ལས། འདུ་བའི་ས་ལ་འདུན་ས་ཟེར། །མདུན་གྱི་ས་དང་ཁྱད་པར་ཆེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྗེའི་རྣམ་ཐར་རྣམ་དག་གངས་རི་མ་ལས། ནམ་ཞིག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དབང་པོའི་ཏོག །རྣམ་མང་འཁོར་གྱི་དབུས་ན་ཐེག་པ་མཆོག །སྟོན་མཛད་འདུན་ས་ཆེ་དེར་འཛམ་པའི་དབྱངས། །རྒྱལ་སྲས་རྒྱ་མཚོའི་འཁོར་དང་བཅས་ཏེ་གཤེགས། །ཞེས་གསུངས། སྡེ་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་བློ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་ཐར་རྗེ་གུང་ཐང་པས་མཛད་པ་ལས། དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་དབུས་འགྱུར་ཆོས་ཀྱི་འདུན་ས་ཆེན་པོར་ཐེབས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཁྲིམས་བྱེད་སའི་མིང་དུ་བཤད་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་དོན་འདྲའོ། །

འདུན་ས་དང་མདུན་སའི་ཁྱད་པར། འདུན་ས་ནི་འདུ་བའི་སའམ་མང་པོ་འཚོག་པའི་ས་དང་། མདུན་ས་ནི་དྲུང་དུ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་ཆེའོ། །དགེ་འདུན་ཞེས་པའི་འདུན་ཡང་ཡུལ་ངེས་ལྡའི་འདུན་པ་ལ་གོ་རྒྱུ་མིན་པར་འདུ་བའམ་འཚོག་པའི་དོན་ལ་གོ་དགོས་སོ། །མང་པོས། འདུན་ས་ལ་མདུན་ས་དང་། འདུན་མ་ལ་མདུན་མ་ཞེས་འབྲི་བའང་མ་དག་རྒྱུན་འབྱམས་སུ་སོང་བར་སྣང་ངོ་། །

འདུམ་པའི་གསོ་སྦྱོང་། (འདུལ་བ) གསོ་སྦྱོང་གི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། དགེ་འདུན་སྡེ་གཉིས་སུ་གྱེས་པ་འདུམ་བྱེད་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་།

འདུར་འདོན། འདོན་པ་ཧ་དབྱངས་མེད་པར་ཤར་འདོན་བྱེད་པའི་མིང་།

འདུལ་ཊཱི་ཀ་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ། (འདུལ་བ) རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བའི་ཊཱི་ཀ་ཞིག གསུང་འབུམ་ ཁ་པར་ བཞུགས། འདི་ལ་ཤོག་གྲངས་བཞི་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཡོད། དགེ་ལྡན་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་འདུལ་བའི་གཞུང་ལ་སློབ་གཉེར་མཛད་སའི་གཞུང་གཙོ་བོ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཡ་གྱལ་ཞིག་སྟེ། གལ་ཆེ་ཤོས་ནི་མཚོ་ཊཱི་ཀ་ཡིན་ལ། དེའི་ཞར་དུ་འདུལ་ཊཱི་ཀ་འཕྲེང་བར་ཡང་སློབ་གཉེར་མཛད་དོ། །

འདུལ་བ། ❶ (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད། ❷ སྡེ་སྣོད་གསུམ། སྐབས་མང་པོར་འདུལ་བ་ཞེས་པ་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་ཙམ་མིན་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སེམས་རྒྱུད་འདུལ་བའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པའི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ག་ལ་གོ་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །❸ སེམས་རྒྱུད་འདུལ་བ། ལུང་བ་འདུལ་བ། ཉོན་མོངས་འདུལ་བ་གསུམ་ག་ལ་གོ།

འདུལ་བ་ཉི་ཤུ་པ། <བིནཡ་ཀ་སཱུཏྲ་ཀཱ་རི་ཀཱ> (འདུལ་བ) འདུལ་བ་ཉི་ཤུ་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་ལྷ་ཚ་མི་ཏྲས་མཛད། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་︵སུ︶ ༧༠བ༣ན་བཞུགས་སོ། །

འདུལ་བ་ཉི་ཤུ་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། <བིནཡ་ཀ་སཱུཏྲ་ཊཱི་ཀ> (འདུལ་བ) འདུལ་བ་ཉི་ཤུ་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་ལྷ་ཚ་མི་ཏྲས་མཛད། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་︵སུ︶ ༧༤བ༥ན་བཞུགས་སོ། །ཉི་ཤུ་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་དང་དོན་གཅིག

འདུལ་བ་མདོ། (འདུལ་བ) འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་དང་དོན་གཅིག སྒྲ་བཤད་ནི། འདིའི་འདུལ་བ་ཞེས་པ་ནི་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་འདུལ་བའི་ཆོས་སྐོར། ལུང་གཞི། ལུང་རྣམ་འབྱེད། ལུང་ཕྲན་ཚེགས། གཞུང་བླ་མ་རྣམས་ལ་ཟེར་ལ། དེ་དག་གི་དོན་མདོ་ཙམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པས་མདོ་ཞེས་བྱའོ། །

འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ། (འདུལ་བ) མདོ་རྩ་བ་ལ་གཟིགས།

འདུལ་བ་མདོའི་འགྲེལ་པ། <བིན་ཡ་སཱུཏྲ་ཊཱི> (འདུལ་བ) སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་འགྲེལ་ཆུང་དུ་གྲགས་པ་དེའོ། །མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས་འགྲེལ་ཆུང་ལས་ཞེས་མང་དུ་འབྱུང་བ་དེའོ། །འདིའི་དོགས་གཅོད་དང་བཅས་པ་ཞིབ་པར་འགྲེལ་ཆུང་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། འདི་བསྟན་འགྱུར་འདུལ་བ་གླེགས་བམ་︵ལུ་པའི︶ དབུར་བཞུགས་སོ། །

འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། (འདུལ་བ) སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་གླེགས་བམ་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་འདུལ་བ་︵ཁུ︶ དང་ ︵ཡུ︶ གཉིས་ན་བཞུགས་སོ། །མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས་ཊཱི་ཀ་ལས་ཞེས་མང་དུ་འབྱུང་བ་ཡང་འདི་ཉིད་ལ་གོ་དགོས་སོ། །

འདུལ་བ་མདོར་བསྡུས། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་བསླབ་པ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་གང་ཞིག ལུང་ལས་བྱ་བ་བྱེ་བྲག་གི་གསལ་ཀ་མ་གཏོད་པ། འདི་ལ་འདུལ་བ་རུང་མཐུན་གྱི་མདོ་ཡང་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་སྟོན་པས་ན་འདུལ་བ། གསལ་ཀ་བཏོད་པ་ལ་སྟོས་ནས་ཚིག་མདོར་བསྡུས་པས་ན་མདོར་བསྡུས་ཞེས་བྱའོ། །འདུལ་བ་མདོར་བསྡུས་ནི། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ལས། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀུ་ཤའི་གྲོང་ཁྱེར་ན་གྱད་ཀྱི་ཉེ་འཁོར་ཤིང་སཱ་ལ་ཟུང་གི་ཚལ་ན་བཞུགས་སོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་དུས་ཀྱི་ཚེ་ན་དགེ་སློང་རྣམས་ལ་བཀའ་སྩལ་པ། དགེ་སློང་དག་ངས་འདུལ་བ་རྒྱས་པར་བསྟན་ན། མདོར་བསྡུས་ཏེ་མ་བསྟན་པས་ལེགས་པར་རབ་ཏུ་ཏོན་ལ་ཡིད་

ལ་བྲུངས་ཕྱིག་དང་ངས་བཤད་དོ། །དགེ་སློང་དག་ཁྱེད་ཀྱིས་ངས་སྤོན་གནང་བ་ཡང་མེད་པ་བཀག་པ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ། གལ་ཏེ་མི་རུང་བ་བསྟན་ཅིང་རུང་བ་དང་མི་མཐུན་ན། རུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤྱད་པར་མི་བྱའོ། །གལ་ཏེ་རུང་བ་བསྟན་ཅིང་མི་རུང་བ་དང་མི་མཐུན་ན། རུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤྱད་པར་བྱ་སྟེ་འདི་ལ་འགྲོད་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་པའི་མདོ་འདི་ཡིན་ནོ། །

འདུལ་བ་བསྡུས་པ། (འདུལ་བ) སོ་སོར་ཐར་པའི་འགྲེལ་པ་འདུལ་བ་བསྡུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་བམ་པོ་བཅུ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན། སློབ་དཔོན་ཁྱད་པར་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཛྙི·ལེནྡྲ་བོ་དྷི་དང་། པཎྜི་ཏ་ཛྙཱ་ན་ཛྙི་ཏྲ་དྲ་དང་། ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ཙཱ་བ་བཻ་རོ་ཙ་ན་རཀྵི་ཏས་བསྒྱུར་བ་ལ། སླད་ཀྱིས་ཁ་ཆེའི་མཁན་པོ་ཛྙཱ་ན་ཛྙི་ཏྲ་དྲ་དང་། ལོ་ཙཱ་བ་དགེ་སློང་རྒྱལ་བ་ཤེས་རབ་དང་། པཎྜི་ཏ་བཤེས་གཉེན་གྱི་འགྱུར་རྣམས་བཞུགས་སོ། །སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་འདུལ་བ་༼ཏུ་པའི༽ ༡༡ན༧ན་བཞུགས་སོ། །

འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་ཟླ་མ་བདུན། (འདུལ་བ) མཁན་སློབ་བདུན་ལ་གཟིགས།

འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། <བི་ན་ཡ་བི་བྷང་ག> (འདུལ་བ) ཕའི་རྣམ་འབྱེད་དང་དོན་གཅིག   སྤྱིར་བཏང་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལ་ཕའི་རྣམ་འབྱེད་དང་མའི་རྣམ་འབྱེད་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་། ལུང་ལས་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་པ་ཕའི་རྣམ་འབྱེད་ལ་བཏགས་ནས། མའི་རྣམ་འབྱེད་ལ། དགེ་སློང་མའི་རྣམ་འབྱེད་པ་ཞེས་མིང་བྲར་དུ་བཏགས་སོ། །འདི་ནི་དཔེར་ན་བུ་ནི་བུ་ཕོ་དང་བུ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་ཡིན་ཀྱང་། བུ་ཞེས་པ་བུ་ཕོའི་སྐོར་མིང་དུ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་བཀའ་འགྱུར་འདུལ་བའི་གླེགས་བམ་༼ཅ་པའི༽ ཤོག་གྲངས་༢༧ན༧ན་བཞུགས་སོ། །ཞིབ་པར་ཕའི་རྣམ་འབྱེད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ། (འདུལ་བ) རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷས་མཛད་པའི་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཊཱི་ཀ བསྟན་འགྱུར་འདུལ་བ་༼ཚུ་པ༽ ན་བཞུགས་སོ། །

འདུལ་བ་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་གཞི། <བིན་ཡ་ཀྵུ་དྲ་ཀ་བསྟུ> (འདུལ་བ) ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ལ་གཟིགས།

འདུལ་བ་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ། (འདུལ་བ) མེ་ཏོག་ཕྲེང་རྒྱུད་ལ་གཟིགས།

འདུལ་བ་འཛིན་པ། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་ཚིག་དོན་བློ་ལས་ཐོན་པའི་དགེ་སློང་མཁས་པ་རྣམས་ལ་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཟེར། འདིའི་ཁྱད་ཆོས་སོགས་ཞིབ་པར་ "མདོ་སྡེ་འཛིན་པ" ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འདུལ་བ་གཞི། <བིན་ཡ་བསྟུ> (འདུལ་བ) འདུལ་བ་ལུང་གཞི་དང་འདྲ། ཡོངས་གྲགས་སུ་འདི་ལ་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ཟེར་ཡང་། འདིའི་མཚན་དངོས་ནི། འདུལ་བ་གཞི་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདུལ་བ་གཞི། འདུལ་བ་ལུང་གཞི། ལུང་གཞི་རྣམས་དོན་གཅིག

འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། <བིན་ཡ་བསྟུ་ཊཱི་ཀ> (འདུལ་བ) རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་བམ་པོ་བཅུ་གཅིག་དང་ལྡན་ཞིང་བསྒྱུར་འགྲོ་ལུས་པ་ཞིག མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས་གཞི་འགྲེལ་ལས་ཞེས་མང་དུ་འབྱུང་བ་དེ་ཡང་འདི་ཉིད་ཡིན། འདི་འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་ཚིག་འགྲེལ་དང་ལྷག་པར་བརྡ་རྙིང་གི་རིགས་རྣམས་ཞིབ་ཏུ་བཀྲལ་བའི་ཚིག་མཛོད་ཅིག་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱང་ཚོག་པ་ཞིག་ཡོད། ཁོ་བོས་ཀྱང་དེ་ནས་ལེགས་ཆ་མང་པོ་བླངས་ནས་ཚིག་མཛོད་འདིར་འགོད་འཇུག་བྱས་ཡོད། དཔེ་མཚོན་ཞིག་ཞུས་ན། བཅའ་ཁྲལ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ལྟ་བུའོ། །དོགས་གཅོད་རྒྱས་པར་དཔྱ་ཁྲལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ཚིག་དང་ཐ་སྙད་ལ་དོ་སྣང་ཅན་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཞིག་གོ །སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་འདུལ་བ་གླེགས་བམ་ ཚུ་པ ༡༧༧ ནཔན་བཞུགས་སོ། །

འདུལ་བ་གཞུང་བླ་མ། (འདུལ་བ) ལུང་ཞུ་བ་དང་དོན་གཅིག འདི་ལ་གཞུང་བླ་མ་དང་ཕྱི་མ་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན། ལུང་ཞུ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞི། (འདུལ་བ) སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྟེ། (སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་འདི། འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞིའི་རྩ་བ་དང་དེ་དག་འདིའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་ཚུལ་ནི། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་ ཚུ ༧བ༤ལས། རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང་ཕྲན་ཚེགས་ལ་སོགས་པ་འདུལ་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་སོ་སོར་ཐར་པ་དེའི་རྒྱ་ཆེར་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ) ༡ ལུང་གཞི། (འདིའི་མིང་བྱང་ལ་འདུལ་བ་གཞི་ཞེས་འཁོད་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། བིན་ཡ་བསྟུ་ཟེར) འདིས་རབ་བྱུང་གི་གཞི་ལ་སོགས་པ་ནས་གནས་མལ་གྱི་གཞིའི་བར་གཞི་བཅུ་བདུན་སྟོན། ༢ ལུང་རྣམ་འབྱེད། (འདིའི་མིང་བྱང་ལ་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་འཁོད་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། བིན་ཡ་བིབྷང་ག་ཞེས་ཟེར) འདིས་དགེ་སློང་ཕ་མའི་བསླབ་ཁྲིམས་སྟོན་ཏེ། དགེ་སློང་ཕའི་རྣམ་འབྱེད་ཀྱིས་དགེ་སློང་གི་ཁྲིམས་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་སྟོན། མའི་རྣམ་འབྱེད་ཀྱིས་དགེ་སློང་མས་ཁྲིམས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་སྟོན། ༣ ལུང་ཕྲན་ཚེགས། (འདིའི་མིང་བྱང་ལ་འདུལ་བ་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་གཞི་ཞེས་འཁོད་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། བིན་ཡ་ཀྵུ་དྲ་ཀ་བསྟུ་ཟེར) འདི་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱི་མ་ཚང་བ་ཁ་སྐོང་ལྟ་བུ་ཡིན། ཞེས་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །༤ འདུལ་བ་གཞུང་བླ་མ། (འདིའི་མིང་བྱང་ལ་འདུལ་བ་གཞུང་བླ་མ་ཞེས་འཁོད་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། བིན་ཡ་ཨུཏྟ་ར་གྲན་ཐ་ཟེར) གཞུང་ཕྱི་མ། གཞུང་དམ་པ། གཞུང་བླ་མ། ལུང་བླ་མ། ལུང་གཞུང་བླ་མ་ཡང་ཟེར། འདིས་ལུང་གཞི་དང་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་དོན་ཞུ་ལེན་གྱི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་། དེ་དག་གི་

དོན་ཞིབ་ཏུ་འཆད་པས་དེ་དག་གི་འགྲེལ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །ཡང་མཁས་པ་གཞན་དག་གིས། ༡ ལུང་རྣམ་འབྱེད། (ལུང་རྣམ་འབྱེད་སོ་ཐར་གྱི་མདོའི་ཚིག་འགྲེལ་ལྟ་བུ) ༢ ལུང་གཞི། (འདི་མ་ཚང་བ་ཁ་སྐོང་ལྟ་བུ) ༣ ལུང་ཕྲན་ཚེགས། (ལུང་ཕྲན་ཚེགས་བསླབ་བྱ་ཕྲ་མོ་ཐམས་ཅད་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་སྒོ་ནས་སོ་ཐར་གྱི་མདོའི་སྤྱི་དོན་ལྟ་བུ) ༤ གཞུང་དམ་པའམ་ལུང་བླ་མ་ (གཞུང་དམ་པ་དཀའ་གནད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་གཅེས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ) སྡེ་བཞིའོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་པ་ཡོངས་གྲགས་ཡིན་ཀྱང་། མཁས་པ་འགའ་རེས་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པར་ཡང་བཤད་དེ། བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལས། ཁ་ཅིག་འདིའི་བླ་མ་ལུང་སྡེ་བཞི་དང་། མངོན་པར་འབྱུང་བའི་མདོ་བསྟན་བཅོས་སུ་བཞེད་པ་ནི་བཞེད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །ཞེས་མ་རངས་པའི་ཚིག་གསུངས་སོ། །ལུང་སྡེ་བཞིའི་གོ་རིམ་ལ་དཔྱད་པ་ལ། ལུང་སྡེ་གཞི་བཞིའི་དོན་གྱི་གོ་རིམ་ནི། དང་པོ་ལུང་གཞི། དེ་ནས་ལུང་རྣམ་འབྱེད། དེ་དག་གི་དཀའ་གནད་ལ་དྲི་བ་དྲིས་ལེན་གྱི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་གཞུང་བླ་མ་དང་། དེ་དག་ཏུ་མ་ཚང་བ་ཁ་སྐོང་བ་ཕྲན་ཚེགས་བཅས་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་ཀ་ཅོག་ལ་སོགས་པས་མཛད་པའི་མཚན་བྱང་དཀར་ཆགས་ལས། དང་པོ་ལུང་གཞི། དེ་ནས་རྣམ་འབྱེད། དེ་ནས་ཕྲན་ཚེགས། དེའི་རྗེས་སུ་ལུང་བླ་མ་ཉིད་བྲིས་ཤིང་། མཁས་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རིམ་པ་དེ་ལྟར་དུ་བྱས་སོ། །

འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད། (འདུལ་བ) ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལ་གཟིགས།

འདུལ་བ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས། (འདུལ་བ) ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ལ་གཟིགས།

འདུལ་བ་ལུང་གཞི། (འདུལ་བ) འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། གཞི་བཅུ་བདུན་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་ལུང་གཞིར་གྲགས་པ་ལ་སློ་ཀ་སུམ་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་བམ་པོ་བརྒྱ་དང་དགུ་སྐྱེགས་བམ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག (འདིའི་མིང་བྱང་ལ་འདུལ་བ་གཞི་ཞེས་འགོད་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། བི་ན་ཡ་བསྟུ་ཟེར) འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་སྐྱེགས་བམ་ ༼ཀ་པ་ལ༽ རབ་བྱུང་གི་གཞི། གསོ་སྦྱོང་གི་གཞི། དགག་དབྱེའི་གཞི། དབྱར་གནས་ཀྱི་གཞི། ཀོ་ལྤགས་ཀྱི་གཞིའི་སྟོད་ཡན་བམ་པོ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་པའི་བར་བཞུགས། ༼ཁ་པ་ལ༽ ཀོ་ལྤགས་ཀྱི་གཞིའི་སྨད། སྨན་གྱི་གཞིའི་སྟོད་ཡན་བམ་པོ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་པ་ནས་ལྔ་བཅུ་རྩ་བཞི་པའི་བར་བཞུགས། ༼ག་པ་ལ༽ སྨན་གྱི་གཞིའི་སྨད། གོས་ཀྱི་གཞི། སྲ་བརྐྱང་གི་གཞི། ཀཽ་ཤཱམྦིའི་གཞི། ལས་ཀྱི་གཞི། དམར་སེར་ཅན་གྱི་གཞི། གང་ཟག་གི་གཞི། སྤོ་བའི་གཞི། གསོ་སྦྱོང་གཞག་པའི་གཞི། གནས་མལ་གྱི་གཞི། རྩོད་པའི་གཞི། དབྱེན་གྱི་གཞིའི་སྟོད་ཆ་ཡན་བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་རྩ་ལྔ་པ་ནས་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་གཉིས་པའི་བར་བཞུགས། ༼ང་པ་ལ༽ དབྱེན་གྱི་གཞིའི་མཇུག་བམ་པོ་གྱ་གསུམ་པ་ནས་བམ་

པོ་བརྒྱ་དང་དགུའི་བར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བཞུགས་ཤིང་། ཁ་ཆེའི་པཎྜི་ཏ་སརྦ་ཛྙཱ་དེ་ཝ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་བིདྱཱ་ཀ་ར་པྲ་བྷ་དང་། ཁ་ཆེའི་མཁན་པོ་ཛྙཱ་ན་ཀ་ར་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་བནྡེ་དཔལ་གྱི་ལྷུན་པོའི་འགྱུར་ལ། སླར་ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་བིདྱཱ་ཀ་ར་པྲ་བྷ་དང་། ལོ་ཙཱ་བ་བནྡེ་དཔལ་བརྩེགས་ཀྱིས་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་པའོ། །ཡང་གཞན་དག་གིས་སོ་ཐར་གྱི་མདོའི་ཚིགས་བསྡུས་ཀྱི་ཆ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་པའི་མ་ཚང་བ་ཁ་སྐོང་ལྟ་བུ་ཡིན་ཀྱང་ཟེར། འདི་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ། བིན་ཡ་བསྟུ་དང་། བོད་སྐད་དུ། འདུལ་བ་གཞི་ཟེར། འདུལ་བ་གཞི། འདུལ་བ་ལུང་གཞི། ལུང་གཞི་རྣམས་དོན་གཅིག་གོ ཁ་ཆེའི་པཎྜི་ཏ་སརྦ་ཛྙཱ་དེ་ཝ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་བིདྱཱ་ཀ་ར་པྲ་བྷ་དང་། ཁ་ཆེའི་མཁན་པོ་ཛྙཱ་ན་ཀ་ར་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་བནྡེ་དཔལ་གྱི་ལྷུན་པོའི་འགྱུར་ལ། སླར་ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་བིདྱཱ་ཀ་ར་པྲ་བྷ་དང་། ལོ་ཙཱ་བ་བནྡེ་དཔལ་བརྩེགས་ཀྱིས་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་པའོ། །

འདུལ་བའི་སྐོར་བཀའ་འགྱུར་ཁྲིད་གླེགས་བམ་ཇི་ཙམ་བཞུགས་སྐོར། (འདུལ་བ) དེ་ལ་གླེགས་བམ་བཅུ་གསུམ་ཡོད་དེ། ལུང་གཞི་ ༼ཀ༽ ནས་ ༼ང༽ བར་པོད་བཞི། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ ༼ཅ༽ ནས་ ༼ཏ༽ བར་པོད་བཞི། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ ༼ཐ༽ དང་ ༼ད༽ གཉིས། ལུང་ཞུ་བའམ་གཞུང་བླ་མ་ ༼ན༽ དང་ ༼པ༽ གཉིས་བཅས་བསྡོམས་འདུལ་བ་གླེགས་བམ་བཅུ་གསུམ་མོ། །

འདུལ་བའི་སྐོར་བསྟན་འགྱུར་ཁྲིད་གླེགས་བམ་ཇི་ཙམ་བཞུགས་སྐོར། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་སྐོར་བསྟན་འགྱུར་ཁྲིད་གླེགས་བམ་བཅོ་བརྒྱད་༡༨བཞུགས་ཤིང་། དེ་ཡང་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་འདུལ་བའི་གླེགས་བམ་ ༼དུ༽ ནས། ༼སུ༽ བར་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །

འདུལ་བའི་མདོའི་འགྲེལ་པ། <བིན་ཡ་སཱུཏྲ་བྲྀཏྟི> (འདུལ་བ) འདུལ་བ་མདོའི་འགྲེལ་པ་ལ་གཟིགས།

འདུལ་བའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། (འདུལ་བ) འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལ་གཟིགས།

འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད། (འདུལ་བ) ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའམ་དེའི་དགོངས་འགྲེལ།

འདུལ་བའི་རྩ་བཤད་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་མདོ། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་མདོ་ལ། རྩ་བའི་མདོ། བཤད་པའི་མདོ། ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་མདོ་དང་གསུམ། རྩ་བའི་མདོ་ནི། དགེ་སློང་པ་མའི་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་ལྟ་བུ། བཤད་པའི་མདོ་ནི། ལུང་རྣམ་འབྱེད། ལུང་གཞི། ལུང་

ཐུན་ཚིགས། གཞུང་དམ་པ་སྟེ་འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞི་ལྟ་བུ། ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་མདོ་ནི། དགེ་སློང་ལ་རབ་ཏུ་གཅེས་པའི་མདོ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་ལྡན་པའི་མདོ། ལྷུང་བ་སོ་སོའི་ལྡེ་ཡང་སྟོན་པའི་མདོ། ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་ཉམས་པའི་ལྷུང་བའི་ལྡེ་ཡང་སྟོན་པའི་མདོ། སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་སྟོན་པའི་མདོ། འཁར་བསིལ་དང་དེ་འཆང་བའི་མདོ། གཙྭིའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །དོགས་གཅོད། དགེ་སློང་ཕ་མའི་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་གཉིས་པོ་རྩ་བ་དང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་སྡེ་བཞི་པོ་དེ་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཡིན་མིན་ལ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །

འདུལ་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག འདུལ་བ་འཛིན་པ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་འབུམ་གླེགས་བམ་གཉིས་ཀྱི། ﹝ཀ་པར﹞ དགེ་སློང་གི་བསླབ་བྱ་ཆེན་མོ་ལ་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་ང་ལྔ། དགེ་ཚུལ་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་བཤད་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་བཞི། ཡང་དགེ་ཚུལ་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་བཤད་བསྡུས་པ་ལ་བརྒྱད། བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་པའི་གཞི་གསུམ་ཆོ་ག་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན། འདུལ་བའི་གླེང་འབུམ་ཀླང་དོར་གསལ་བྱེད། འདི་པར་ལ་མེད། ﹝ཁ་པར﹞ ཀུན་རིག་ཊཱི་ཀ་ཆེན་ལ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་དོན་ལྔ། ཀུན་རིག་ཆོ་ག་རྒྱུད་དོན་གསལ་བ་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་ལྔ། བྱ་སྤྱོད་སྤྱི་ཡི་ཆོ་ག་རྣམ་པར་བཞག་པ་བྱ་རྒྱུད་རིགས་གསུམ་སྤྱིར་ཚུལ་ལ་སུམ་ཅུ་ཐམ་པའོ། །བདེ་མཆོག་ལཱུ་ཧི་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་ལྷན་ཐབས། བདེ་མཆོག་ལཱུ་ཧི་པའི་ཕྱི་རོལ་མཆོད་པའི་ཆོ་ག་ལག་མཆོད་དང་བཅས་པ། བདེ་མཆོག་དྲིལ་བུ་ལྷ་ལྔའི་དབང་ཆོག །འདི་པར་ལ་མེད། གསང་འདུས་རྣལ་འབྱོར་དག་རིམ་ལྷན་ཐབས་ངག་འདོན་དུ་བསྒྲིགས་པ། གསང་འདུས་མི་བསྐྱོད་པའི་ལྷ་ཚོམ་བུ་ལ་བརྟེན་པའི་མདུན་བསྐྱེད་མཆོད་ཐབས། དུས་འཁོར་ལྷ་ལྔའི་སྒྲུབ་ཐབས་རྣལ་འབྱོར་མའི་མཆོད་ཆོག་དང་བཅས་པ།འཇིགས་བྱེད་དབང་ཆོག་ལྷན་ཐབས། འདི་པར་ལ་མེད། གཤིན་རྗེ་གཤེད་དམར་མངོན་རྟོགས་ལ་བཅུ་དྲུག གཤིན་རྗེ་དགྲ་ནག་གི་མངོན་རྟོགས་ལ་བཅུ་གཉིས། དྲུག་ཅུ་ལྷུགས་མཁར་འབྲིང་པོའི་ཟིན་བྲིས། འདི་པར་ལ་མེད། རྡོར་དབྱིངས་དཀྱིལ་ཆོག །སྤྱོད་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཚེ་དཔག་ལྷ་དགུའི་སྒྲུབ་ཐབས་དཀྱིལ་ཆོག་དང་བཅས་པའོ། །ཕྱག་རྡོར་འཁོར་ཆེན་དང་རབ་གནས་སོགས་ནི་རྗེ་ཡི་གསུང་འབུམ་དུ་བཞུགས་སོ། །ཐོན་སྟོན་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་བདེ་མཆོག་ནག་པོ་པའི་མངོན་རྟོགས་དགའ་ལྡན་པར་ལ་ཉེར་གཅིག་སྒྲུབ་དཀྱིལ་ཚང་མ་ལྷུན་རྩེའི་པར་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་བདུན། སྟོད་ལུང་ཆོས་བཟང་བ་ཤེར་འབྱུང་བློ་གྲོས་ཀྱི་སྤྱོད་རྒྱུད་རྣམ་སྣང་མངོན་བྱང་སྒྲུབ་དཀྱིལ་ཚང་མ་ལ་བདུན་ཅུ་ཐམ་པ། འདི་པར་ལ་མེད། ཤེར་འབྱུང་གིས་མཛད་པའི་གསང་འདུས་འཇམ་རྡོར་སྒྲུབ་དཀྱིལ་ཚང་མ་དང་། ཆོས་རྒྱལ་ལས་གསུམ་རྣམ་གཞག །ལྷ་མོ་དུད་སོལ་མའི་གཏོར་ཆོག་བསྐང་གསོ་རྣམས་སོ། །

འདུལ་གཞུང་བླ་མ། (འདུལ་བ) ལུང་ཞུ་བ་དང་དོན་གཅིག

འདུས་པ། ❶ འཚོགས་པའམ་ཚོགས། ❷ གསང་བ་འདུས་པའི་བསྡུས་ཚིག ❸ དགེ་འདུན། ❹ རྒྱང་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་འཁྲུགས་པ།

འདུས་པ་ཕྱི་མ། དཔལ་གསང་བའི་འདུས་པའི་ལེའུ་བཅོ་བརྒྱད་པ་འདི་ལ་འདུས་པ་ཕྱི་མ་ཞེས་བྱའོ། །ལོ་རྣ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྱུར། རྒྱུད་ (ཅ་པ་) ཤོག་གྲངས་༧༩༤ན༨ན་བཞུགས། འདི་ལ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཕྱི་མ་ཞེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ལེའུ་བཅོ་བརྒྱད་པ་འདི་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱང་ཡིན་ལ། འདུས་པའི་རྩ་བའི་རྒྱུད་ལེའུ་བཅུ་བདུན་པོ་རྣམས་ལས་ཕྱིས་གསུངས་ཤིང་། ལེའུ་བཅུ་བདུན་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་དོན་དང་ལེའུ་སོ་སོའི་དོན་དཀའ་ཞིང་ཕྲས་པ་རྣམས་གསལ་བར་འབྱེད་པས་འདུས་པ་ཕྱི་མ་ཞེས་བྱེར། འདུས་པའི་རྒྱུད་ཕྱི་མ་འདི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་ལེའུ་བཅོ་བརྒྱད་པ་རྒྱུད་ཕྱི་མར་གསུངས་པ་མ་གཏོགས་བཤད་རྒྱུད་དུ་གསལ་བར་གསུངས་པ་མི་སྣང་ཡང་། ཐ་ག་ན་དང་རྒྱལ་བས་བྱིན་གྱིས་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པར་འདོད་པ་ལྟར་བཤད་རྒྱུད་དུ་འདོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདུས་པ་འཕགས་ལུགས། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ནས་བརྒྱུད་པའི་གསང་བ་འདུས་པ། གསང་བ་འདུས་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འདུས་པ་རྩ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སླེགས་བམ། གསང་འདུས་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་སླེགས་བམ་ལ་ཟེར། རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་ལས། རིན་ཆེན་དུ་མས་སྤྲས་བའི་ཁྲི་སྟེང་ན། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ། །འདུས་པ་རྩ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སླེགས་བམ་ནི། །གནང་ནས་འདི་ཡི་བདག་པོ་ཡིས་ཞེས་གསུངས། །དཔལ་ལྡན་བླ་མའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་དང་། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་དཀོས་གྲུབ་སྙེ་མ་ལས་ཀྱང་། ཆོས་བཞིའི་ཤུབ་མོ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་པས་སྤྲས་པའི་ཁྲི་ཞིག་གི་སྟེང་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་ཟེར་བའི་བླ་མའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་བཞུགས་འདུག་པ་དེས། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་སླེགས་བམ་ཞིག་གནང་ནས་འདིའི་བདག་པོ་ཡིས་ཤིག་ཅེས་གསུང་བ་ལ། མཇུག་ནས་ཅུང་ཟད་མ་ཚང་བ་ཡིན་ནམ་སྙམ་དུ་དགོངས་ནས་གཟིགས་པས་ཐམས་ཅད་ཚང་འདུག །དེ་ནས་ཕྱག་གཉིས་ཀྱིས་སླེགས་བམ་དེ་བླངས། ཧཱུྃ་བཛྲ་ཨུཏྤ་ཞེས་པའི་ཐུགས་དང་ཕྱག་རྒྱས་ལན་གསུམ་དུ་དབུའི་སྟེང་དུ་བཏེག ཁ་སང་ཤུབ་ཐུ་མ་ལ་ཕྱིཾ་པ་ཆུས་བཀང་བ་སྟེར་རྩིས་བྱེད་པའང་འདིའི་ལྟས་ཡིན་པར་འདུག་དགོངས་པ་བྱུང་ངོ་། །

འདུས་པ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས། གསང་འདུས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་ལ་གཟིགས།

འདུས་པའི་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འདུས་པ་ཕྱི་མ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འདུས་བྱས། <སཾཀྲིཏ> རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་སྐྱེས་པའི་ཆོས། སྐྱེས་པ། བྱས་པ། འདུས་བྱས། མི་རྟག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག སྒྲ་བཤད་ནི། རྒྱུ་རྐྱེན་དུ་མ་འདུས་པ་སྟེ་འཚོགས་ན་བྱས་པའམ་སྐྱེས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། ། “སཾཀྲིཏ” ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་དང་འདུས་བྱས་གཉིས་ཀའི་སྐད་དོད་ཐུན་མོང་བ་ཡིན། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེ་འབྲིང་ལྟར་བཀོད།

འདུས་བྱས་ཀྱི་མཐའ་བཞི། བསགས་པའི་མཐར་འཛད་པ། མཐོན་པོའི་མཐར་ལྟུང་བ། འདུས་པའི་མཐར་འབྲལ་བ། སྐྱེས་པའི་མཐར་འཆི་བ་དང་བཞིའོ། །འདུལ་བ་ལུང་ལས། བསགས་པ་ཀུན་གྱི་མཐའ་འཛད་ཅིང་། །མཐོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཐའ་ལྟུང་འགྱུར། །ཕྲད་པའི་མཐའ་ནི་འབྲལ་བ་སྟེ། །གསོན་པའི་མཐའ་ནི་འཆི་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། ཚིག་རིས་ཅུང་མི་འདྲ་བ་མ་གཏོགས་ཚོམས་སུའང་དེ་དང་འདྲ་བ་གསུངས།

འདུས་མ་བྱས། <ཨསཾཀྲིཏ> རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་མ་སྐྱེས་པ། འདུས་མ་བྱས་ལ་དབྱེ་ན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་དང་གསུམ་མོ། །

འདུས་བཟང་། <སང་གྷ་བྷ་དྲ> སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་བླ་མའི་གཙོ་བོ་ཞིག འདི་ནི་ཁ་ཆེའམ་ཀཤྨི་ར་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་མཁས་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན། ངེས་ཚིག་ནི། སང་གྷ་ནི་འདུས་པ་དང་། མཉམ་དུ་འཚོགས་པ། དགེ་འདུན་བཅས་ལ་བསྒྱུར་ཅིང་། བྷ་དྲ་ནི་བཟང་པོའི་དོན་ཡིན་པས། འདུས་བཟང་ངམ། དགེ་འདུན་བཟང་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པ་ཐང་སན་ཙང་གི་ལམ་ཡིག་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། ཐང་སན་ཙང་གི་ལམ་ཡིག་ལས། སློབ་དཔོན་ནི་ཀཤྨི་ར་སྟེ་ཁ་ཆེའི་མི་རིགས་ཡོད་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་ལྷག་མཐོང་ཊཱི་ཀ་ཆེན་མཛད་པ་པོ་སྟེ། སློབ་དཔོན་དགེ་འདུན་བཟང་པོ་འདི་ཉིད་གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་བློ་རྩལ་བར་གྲགས་ཤིང་ཕྱིས་མཁས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར་ནས་ཡོད་སྨྲ་བའི་སྡེའི་ལྷག་མཐོང་ཊཱི་ཀ་ཆེན་མཛད་པས། སྐབས་དེར་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་གཟུང་འཛིན་སུན་འབྱིན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་མཛད་པ་བརྗོད་བྱ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ཤིང་རྗོད་བྱེད་ཟབ་ཅིང་བརྙིང་པས་འདུན་བཟང་གྱིས་མཐོང་ནས་རྟོགས་པ་སྐྱེས་སྟེ། ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རིང་མཛོད་ཀྱི་སེར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཤོ་ལོ་ཀ་ཉིས་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་པ་ཚིག་བརྒྱད་ཁྲིར་ལོང་བ་ཞིག་མཛད་ནས་སློབ་

མ་རྣམས་ལ་སྨྲས་པ། བདག་གི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དཔྱོད་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པས་ཤིན་ཏུ་བརྟགས་པར་བྱས་པས། དབྱིག་གཉེན་རིག་བྱེད་ཐན་པོའི་ང་རྒྱལ་བསྙིལ་དུ་ཉེ་བ་ཡིན། རིག་བྱེད་ཐན་པོ་མི་གཅིག་གི་སྐན་གྲགས་ཀྱི་རྐྱལ་བའི་བདག་པོར་དབང་ཐོབ་ཏུ་སྟེར་མི་རུང་། ཁྱེད་ཚོས་ཁོང་ལ་བལྟ་རུ་ཚུག་ཅེས་གསུངས་པས། སློབ་མ་རྣམས་ཐེ་ཚོམ་དུ་གྱུར་པ་ན། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་སྨྲས་པ་བདག་ཐས་ཁོག་ཅིག ཁོང་གཞོན་ལ་དར་དྲག་ང་རྒྱལ་ཆེ་བས་བཀའ་བློ་མི་བདེ་བ་མི་འབྱེད་པའི་ངེས་པ་མེད་ཅིང་། ཡུལ་འདིར་ཚད་ཐུབ་ཀྱི་མཁས་པ་དབང་པོར་འོས་པ་མེད་པས། ཡུལ་དབུས་སུ་ཕྱིན་ཏེ། སྐུ་ན་བགྲེས་པའི་མཁས་པ་དག་ལ་གཏུགས་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དབང་པོ་བཙོལ་འདོད་པ་ཡིན་གསུངས་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དབུས་སུ་ཆས་སོ། །དབྱིག་གཉེན་ཐོན་པའི་ཕྱི་ཉིན་འདུན་བཟང་དེ་གར་ཐོན་པ་དང་བློ་བུར་སེམས་འགྱུར་ང་རྒྱལ་ཆག་ཏེ་འགྱོད་པ་སྐྱེས་ཏེ། སློབ་མ་རྣམས་ལ་ཁྲིངས་ཡིག་གཏད་ནས་དབྱིག་གཉེན་ལ་འབུལ་དུ་བཏང་བར། འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲང་སྟེ། ཀྱེ་མ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལགས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་སྟེ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ནུབ་པ་དང་། རྗེས་འདུག་རྣམས་སོ་སོ་ནས་གསུང་རབ་ལ་གོ་ཡུལ་མི་འདྲ་བར་གྱུར་པ་ན་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡང་མང་པོར་གྱེས་ནས། སོ་སོའི་སློབ་མས་རང་རང་གི་སྡེ་བའི་ཁ་འཛིན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་མཐུན་ཏེ་རྩོད་པ་བྱེད་མོད་ཀྱང་། རྩ་བ་བྲལ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྒྱུར་མི་འགལ་བས་ན། བདག་ཚུར་མཐོང་གི་བློ་གྲོས་ཚུང་ངུས་བརྟགས་ཆེ་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་མཛོད་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲ་བའི་ལྟག་མཐོང་གི་བརྗོད་བྱ་ཆེད་དུ་དམིགས་པས་དག་པར་སྣང་བས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མ་དཔོགས་པར་ཊཱི་ཀ་ཆེན་འདི་བྱས་ཀྱང་། ད་དུང་ཐེ་ཚོམ་མ་ཆོད་ཅིང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགོངས་པ་ཡང་མ་ལོན་པར་སྣང་བས། ཉོངས་ཀྱང་འགྱོད་ཐལ་ཆེ་བས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་སྤྱན་སྔར། མཐོལ་ཞིང་བཤགས་སོ་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་བར་མཛད་དུ་གསོལ་ལོ། །བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་ཉེ་བར་གཟིགས་ནས་མ་ཕྱིན་པ་དང་མ་ལོང་བ་རྣམས་ལ་ཇི་ལྟར་དགྲེས་དགྲེས་སུ་བཟོད་དུ་གསོལ་ཞེས་པ་སྣང་ངོ་། །འདུན་བཟང་དེ་ཉིད་དུ་འདས་སོ། །དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཡི་གེ་དང་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཞིབ་ཏུ་གཟིགས་ནས། ཐུགས་རིང་བསྔོན་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ནང་གི་ཚིག་འགག་ཞིག་དང་ལྟག་ཏུ་བསྟན་གྱི་མིང་ལ་ཡང་དག་པའི་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་པ་འཚོས་པར་བརྩམས་པ་ན། འདུན་བཟང་གི་སློབ་མ་འགགས་སྨྲས་པ། འདུན་བཟང་འཚོ་བའི་དུས་སུ་ཁོང་དང་མཇལ་མ་ནུས་པར་ཡུལ་གཞན་དུ་བྲོས་ཤིང་། ཁོང་འདས་པ་དང་ཁོང་གི་བསྟན་བཅོས་ལ་བསྒྲགས་པ་མི་མཛད་ཅིང་མིང་བཟང་པོ་བརྗེ་བར་མཛད་ན་ངོ་ཚ་ཟེར་བས། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བདག་ཁོང་ལ་འཛིགས་ཏེ་བྲོལ་བ་མིན་པ་སྐྱེ

པོ་ཀུན་གྱི་ཤེས། །ཁོང་གིས་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་སྤྱན་འབྱེད་ཆེ་ཤིན་ཏུ་སྣ་མོད། འོན་ཀྱང་ཁོང་གི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་མཐར་མ་ཕྱིན་ཀྱང་། ཚིག་སྦྱོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་འདུག་ཅིང་རང་རེའི་གྲུབ་མཐའ་དང་རྗེས་འཇུག་ལ་ཡང་ཕན་ཆེར་ཐོགས་པ་བྱུང་། དེར་མ་ཟད་འདའ་ཁར་ཡང་ཉེས་པ་འཆགས་ཤིང་སྔོན་གྱི་བབ་ཅོལ་གྱི་སྤྱོད་པར་ནོངས་འགྱོད་སྐྱེས་པ་སྙིང་རེ་རྗེ། ཞེས་ཐུགས་བྱམས་དཔག་མེད་མཛད་ཟེར་རོ། །འདུན་བཟང་འདས་ཏེ་སྤུར་སྦྱངས་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་དེའི་ནུབ་བྱང་མཚམས་སུ་གོམ་པ་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་ན་ཨ་མྲའི་ནགས་ཚལ་ཞིག་ཡོད་པའི་ནང་དུ་མཆོད་རྟེན་བརྩིགས་ཏེ་སྦས་པའི་མཆོད་རྟེན་ད་དུང་ཡང་སྣང་ངོ་། །ཞེས་འབྱུང་། སློབ་དཔོན་འདུས་བཟང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་བླ་མ་ཡིན་མིན་དང་། བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་སློབ་དཔོན་འདུས་བཟང་ན་ལེནྡྲར་སྐུ་གཤེགས་པར་གསལ་བར་གསུངས་པ་དང་། ཐང་སན་ལམ་ཡིག་ཏུའང་དེའི་ཕྱོགས་སུ་སྣང་ཞིང་། འོན་ཀྱང་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་ཆོས་འབྱུང་དུ་ཁ་ཆེའམ་ཀཤྨིར་དུ་སྐུ་གཤེགས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་སོགས་བརྟག་པར་བྱ་བ་མང་དུ་སྣང་བས་དཔྱད་པར་འཚལ་ལོ། །

འདུས་ཤིང་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་སོ་དྲུག་པ། འདུས་ཤིང་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་བཞིན་གྱི་མཚམས་གཅིག་གི་ནང་དུ་དགེ་འདུན་རྣམས་ཟས་ཟ་བའི་གནས་ཚང་མང་ལྟ་བུ་ལས་ལོགས་གཅིག་ཏུ་དགེ་སློང་བཞིར་ལོངས་འདུས་ཤིང་ཟ་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་ལྷས་བྱིན་གྱིས་དགེ་འདུན་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་འདུས་ཤིང་ཟ་བ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཟས་ཐ་དད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དགེ་འདུན་གཉིས་སུ་བྱེ་བར་འགྱུར་བའོ། །

འདུས་བསགས། རིགས་མི་མཐུན་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་འཚོགས་པ་ལ་འདུས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་ཙན་དན་དང་ཨ་ཀ་རུ་དང་སྐྱེར་པ་དང་སེང་ལྡེང་ལ་སོགས་པའི་གཞི་ཐ་དད་པ་འདུས་པ་ལ་ནགས་ཚལ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །རྡུལ་ཕྲ་རབ་རིགས་མཐུན་པ་དག་གཞི་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་ནི་ཚོགས་པའམ་བསགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །

འདོ་བ། རྟའི་མིང་དུ་བཤད། པཎ་ཆེན་ཤཱཀ་མཆོག་པས། གོ་མཐུན་ཞེས་བྱ་སྣ་ཚོགས་པའི། །མིང་ཡིན་འདོ་བ་ཞེས་བྱ་བ། །རྟ་ཡི་མིང་དུ་བཤད་པ་ཡོད། །ཅེས་འབྱུང་ངོ་། །

འདོ་མེད། མདོ་མེད་ལ་གཟིགས།

འདོ་ལི། དོ་ལི། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་མདོ་ལི་དང་། དག་གསར་དུ་འདོ་ལི་ཞེས་བྲིས་པ་གཉིས་ཀ་མི་ལེགས། ཞིབ་པར་དོ་ལི་ལ་གཟིགས།

འདོགས་པ། ❶ འཆིང་བ། རྟ་དེ་སྒོ་རའི་ནང་དུ་འདོགས་ཀྱིན་འདུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ སྨིན་པའམ་སྙེར་བའི་དོན། དཔེར་ན་ཕྲུག་གུ་ལ་མིང་འདོགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ ཡ་བཏགས། ར་བཏགས། ལ་བཏགས། ཝ་ཟུར་བཅས་ཀྱི་སྐད་འདོགས་བཞི་ལྟ་བུ།

འདོད་ཁམས། <ཀཱམ་དྷཱ་ཏུཿ> དམྱལ་བ་ནས་འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་གི་བར་གྱི་གནས། ཨར་དོད་དེ་ཅེ་བྲག་རྟོགས་ཅེད་ཆེན་པོ་༥༠ན༧ན་གསལ། མཆིམས་མཛོད་ལས། དེ་ལྟར་ན་དམྱལ་བ་ནས་ལྷ་དྲུག་གི་བར་སྣོད་དང་བཅས་པ་དག་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ཡིན་ཏེ། འདིར་སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་ཁམ་ཟས་དང་འཁྲིག་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་ཤིང་འདོད་ཡོན་ལྔས་འཚོ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྣོད་ཀྱང་འདོད་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདོད་ཁམས་པ། དམྱལ་བ་ནས་འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་གི་བར་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཟེར།

འདོད་རྒྱལ་གྱི་མིང་། རྒྱུ་མཚན་དམིགས་བསལ་མེད་པར་རང་འགར་རང་འདོད་ཀྱིས་བཏགས་པའི་མིང་། དཔེར་ན་ས་ཚུ་མེ་རླུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། འདོད་པ་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཁྱེན་པའི་མིང་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

འདོད་ཆགས། ❶ ཕལ་སྐད་ལ་འདོད་ཆགས་ཞེས་པ་འཁྲིག་སྤྱོད་ལ་གོ མི་དཀྱུས་མའི་ཁྲོད་དུ་འདོད་ཆགས་ཟེར་ན་ངོ་ཚའི་གནས་སུ་བརྩི་བས་འཛེམ་དགོས། ❷ གསུང་རབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་འདོད་ཆགས་ཞེས་པ། གོ་བདེ་པོར་བཤད་ན། འཁྲིག་སྤྱོད་གཅིག་པུ་མིན་པར། ཡུལ་དེ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བློ་ཞིག་ལ་ཟེར་བ་རེད། གསུང་རབ་ཏུ་འདིའི་ངོ་བོ་ནི། ཟས་ཉོན་དྲུག་གི་དང་པོ་གང་ཞིག ཟག་བཅས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཡིད་འོང་དུ་མཐོང་ནས་དོན་དུ་གཉེར་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་ཟེར། བྱེད་ལས་ནི། སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྔ་ལ་འདུན་ཞིང་ཆགས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །འདོད་ཆགས་ནི་རས་ལ་སྣུམ་ཞུགས་པ་བཞིན་དུ་དབྱུང་དཀའ་བ་ཡིན་པར་གསུང་།

འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྲས། རིག་མ་དང་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྲས་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། དབང་པོ་གཉིས་སྦྱོར་གྱི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་དེ་ཁྲིམ་བསྲུགས་སུ་མི་སྟོན་པར་སྤྲས་ནས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྲས་ལ། གཞི་འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྲས་ཕོ་མོ་ཉལ་པོ་བྱེད་པ། ལམ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་བསྐྱེད་རིམ་པའི་འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྲས་ནི། བསྐྱེད་རིམ་པའི་ལས་རྒྱ་དང་ཡེ་རྒྱ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའོ། །གཉིས་པ་རྫོགས་རིམ་

པའི་འདོད་ཆགས་ཆོས་ཐྲས་ནི། རྫོགས་རིམ་པས་ལས་རྒྱ་དང་ཡེ་རྒྱ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའོ། །

འདོད་འཛོ། ❶ གང་འདོད་སྟེར་བ། ❷ མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཛོའི་བ་མོ་ཞེས་བྱ་བ། རབ་འབྱོར་ཟླ་བས་མཛད། འདི་བསྒྱུར་འགྲོ་ཡིན་པར་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསུངས། ❸ བཅོམ་ལྡན་འདས་དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་འདོད་པ་འཛོ་བ་ཞེས་བྱ་བ། ཇེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད། ❹ དཔག་བསམ་ཤིང་། ❺ རྣམ་ཐོས་སྲས།

འདོད་འཛོའི་བ་མོ། མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཛོ་བ་མོ་ཞེས་བྱ་བ། པཎྜི་ཏ་སུ་ཧྲུ་ཏི་ཙནྡྲའམ་རབ་འབྱོར་ཟླ་བས་མཛད། འདི་བསྒྱུར་འགྲོ་ཡིན་པར་བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསུངས།

འདོད་ཆགས་ཐབས་རྒྱུད། འདོད་ཆགས་ཐབས་རྒྱུད་ནི། གསང་འདུས་འཕགས་ལུགས་དང་། འཇམ་རྡོར་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ།

འདོད་ཆགས་ལ་སྤྱོད་པའི་གཉེར་པོར་མི་སྣུག་པ། རྐྲ་དང་སྐྲ་ལ་སོགས་པ་སོ་ནྲུག་ནི་ནང་གི་མི་སྡུག་པ་རྣམ་པར་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་མི་སྡུག་པ་སྟེ་མི་གཙང་བའི་རྣམ་པ་ཀློ་ལ་ཤར་བ་ལ་སེམས་འཛིན་ནས་བསྒོམ་པའོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདོད་པ། ❶ (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག) རེ་བ་བྱེད་པ། དགའ་བ། སྨོན་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་འཐོབ་པར་འདོད་པ་ལྟ་བུ། ❷ (བྱེད་མེད་ལས་ཚིག) ཆགས་པ། སྲེད་པ། དཔེར་ན་ཆང་འཐུང་འདོད་པ་ལྟ་བུ། ❸ (མིང་ཚིག) བསམ་པ། བློ། དཔེར་ན་འདོད་པ་ཁེངས་ལྟ་བུ། ❹ (མིང་ཚིག) འདོད་ཆགས། ཏམ་པ། དཔེར་ན་འདོད་གཏམ་མམ་འདོད་པའི་གཏམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་༡༤བ༤ལས། འདོད་པ་ནི་ཆགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❺ (མིང་ཚིག) འདོད་བྱ་སྟེ་ཆགས་ཡུལ། འདོད་པ་ཞེས་པ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀར་གོར་རུང་སྟེ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། དེ་ལ་ཕྱིར་འདོད་པ་ནི། འདིས་འདོད་པ་དང་། འདི་འདོད་པ་གཉིས་ལས། འདིར་ནི་ཕྱི་མ་སྟེ་འདོད་ཅིང་ཆགས་པར་བྱ་བས་ན་འདོད་པ་སྟེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལྔའོ། །ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་དཔེར་ན་རིག་པ་ཞེས་པ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་གཉིས་ཀ་ལ་གོར་རུང་བ་དང་འདྲའོ། །དཔེར་ན་ས་པཎ་གྱིས། རིག་པ་ནངས་པར་འཆི་ཡང་བསླབ། །ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ལྟར་རོ། །❻ (མིང་ཚིག) ཆགས་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་། དཔེར་ན་འདོད་པ་བསྟེན་ཞེས་པ་ལྟ

བུ། ❼ (བྱ་ཚིག) ཁས་ལེན་པ། དཔེར་ན་འདོད་མི་འདོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❽ (མིང་ཚིག) འདོད་ཁམས། དཔེར་ན་འདོད་པ་དང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

འདོད་པ་ཆུང་བ། རྒྱུ་ནོར་སོགས་བཟང་པོའམ་མང་པོ་ལ་ཆགས་པ་མེད་པ་ལ་ཟེར། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདོད་པ་ཆུང་བ་ནི། ཆོས་གོས་ལ་སོགས་པ་བཟང་པོའམ་མང་པོ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདོད་པ་ལ་འདུན་པ། འདོད་པའི་འདོད་ཆགས། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་འདོད་ཆགསདང་གནོད་སེམས་ཞེ་སྡངགཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འདོད་པ་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཐའ། འཚོ་བ་ཏ་ཅང་བཟང་བའམ་དེ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་དོན། འདོད་པ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་ཤིང་ལོངས་སྤྱོད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ཞིབ་པར་མཐའ་གཉིས་ཞེས་པའི་ཐད་འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་ལུང་དང་བཅས་ཏེ་བཀོད་ཡོད་པ་དེར་གཟིགས།

འདོད་པའི་སྒྱུ་རྩལ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི། འོ་བྱེད་པ། འཁྱུད་པ། སོ་འདེབས་པ། སེན་མོ་འདེབས་པ། ཡང་དག་པར་བསྐྱོད་པ། སིད་ཀྱི་སྒྲ་སྒྲོག་པ། སྐྱེས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ། སྟེང་ན་འདུག་པ། དེ་བརྒྱད་པོ་རེ་རེ་ལའང་བརྒྱད་བརྒྱད་ཕྱེ་བས་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞིའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

འདོད་པའི་ཆུ་བོ། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས།

འདོད་པའི་ཕོ་ཉ། ཁུ་བྱུག་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། (ཁུ་བྱུག་གི) སྐད་ནི་བུད་མེད་ཀླུགས་སྐད་ཀྱི་འཁྲུན་དུ་སྒྱུར་བརྟངས་པ་བཞིན་དུ་ཕྲ་ལ་འཚེར། དང་པོ་ཅུང་ཟད་དམའ་བར་སྒྲོག རིམ་གྱིས་མཐོ་རུ་སོང་སྟེ། ཐང་བཅུ་སྐོར་རེ་ཙམ་མགྲིན་པ་བརྟངས་དྲགས་ཏེ་ཁ་རོག་པར་ཡུད་ཙམ་ངལ་གསོ་ཞིང་ཡང་སྒྲོག སྨྲ་ན་ནག་མོའི་བྱེད་ལུགས་དེ་ག་རང་དུ་འདུག་པས། འདོད་པའི་རོ་ལ་ཆགས་སྐྱེས་འདོད་པའི་ཕོ་ཉ་སོགས་མཚོན་བརྗོད་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བ་གོ་དགོས།

འདོད་པའི་ཟག་པ། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས།

འདོད་ཡོན། འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས། འཁོར་བའི་བདེ་བ།

འདོད་པའི་ཡོན་ཏན། འདོད་ཡོན་ལ་གཟིགས།

འདོད་ལོག ལོག་གཡེམ་གྱི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། འདོད་པས་ལོག་པར་གཡེམ་པས་ན་འདོད་ལོག་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་འདོད་པས་ལོག་པར་གཡེམ་པ་ནི་གཞན་དག་གི་ཆུང་མ་སྤྱན་འདྲེན་པ་ལ་ཟེར་རོ། །

འདོད་ལོག་སྤྱོད། ལོག་གཡེམ་བྱས་པའི་དོན།

འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི། སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ། འཐབ་བྲལ། (འཐབ་བྲལ་ལ་མཆོ་མའི་ལྷའང་ཟེར) དགའ་ལྡན། འཕྲུལ་དགའ། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་དང་དྲུག་གོ།

འདོད་ལྷ་རིས་དྲུག འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་དང་འདྲ།

འདོད་ལྷའི་འཆི་ལྟས་ལྔ། གོས་ལ་དྲི་མ་ཆགས་པ། མེ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བ་རྙིང་པ། མཆན་ཁུང་དུ་རྔུལ་འབྱུང་བ། ལུས་ལ་དྲི་ང་བ། སྟན་ལ་མི་དགའ་བ་དང་ལྔའོ། །ཡང་འདོད་ལྷ་ལ་མ་ངེས་པའི་འཆི་ལྟས་ལྔ་ཞེས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། མ་ངེས་པའི་ལྟས་ལྔ་ལ་གཟིགས།

འདོན་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་དྲུག་པ། འདོན་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པའམ་བསླབ་པ་ཕྱིན་པ་དང་དུས་མཉམ་དུའམ་མཇུག་ཐོགས་སུ་སྟོན་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་ཚིགས་བཞིར་ལོངས་པའམ་ཡི་གེ་འདོན་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དྲུག་སྡེས་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་ཚིག་མཉམ་དུ་ཆོས་འདོན་པར་བྱེད་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི། ལུང་འབོགས་པ་པོ་དང་ཆོས་ལ་མ་གུས་པ་སྟེ། ཊཱི་ཀ་ལས་དང་པོ་ལེན་པ་དང་། འདོན་པའི་དུས་ན་རང་དབང་དུ་བཟོད་པ་ནི་འདོན་དུ་འཇུག་པ་དེ་དང་ཆོས་ལ་ཡང་མ་གུས་པའི་བསམ་པ་བརྒྱུད་པ་གནས་པར་ཡིན་པས་ལྟུང་བ་འདི་རྣམ་པར་གཞག་སྟེ། ལུང་འབོགས་པ་ལ་མ་སྨོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བཤད་དོ། །

འདོབ། (ཡུལ་སྐད) སྒྱི་རྫུའི་མིང་ཡིན་པར། རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་ལམ་རིམ་གྱི་ཞལ་ལུང་༣༣བ༣ལས། སྐད་རྒྱུད་པའི་ཚོགས་གཏམ་ལ། ཁམས་པས་འདོབ་མ་བྱེད། མངའ་རིས་པས་སྤྲུ་སུ་མ་བྱེད། རྒྱ་མིས་དོགས་པ་མ་བྱེད། དབུས་པས་ཀྲབ་སླག་མ་བྱེད། ཨ་མདོས་བརྫ་ཕྲོགས་མ་བྱེད་ཟེར། ཨ་ཕོ་ཏོར་གྱི་འདོབ་ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་པར་སེམས།

འདོམས། ❶ ཕྲད་པ་དང་ཚོགས་པ་འཛོམས་པ་འདུས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན། ❷ གསང་གནས། ཕོ་མོའི་རྟགས་གང་དུ་ཡོད་སའི་ལུས་ཀྱི་ཆ། སྒྲ་བཤད་ནི། ལུས་ཀྱི་ཆ་སྟོད་སྨད་ཀྱི་འདུས་མདོ་ཡིན་པས་ན་འདོམས་ཞེས་བྱའོ། །

འདོམས་ཀྱི་སྒྲ་བ། ཕོ་རྟགས་ཀྱི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། ལུས་ཀྱི་ཆ་སྟོད་སྨད་ཀྱི་འདུས་མདོ་ན་ཡོད་པས་ན་འདོམས་དང་གསང་བྱའམ་སྒྲ་བྱ་ཡིན་པས་ན་སྒྲ་བ་ཞེས་བྱའོ། །སྒྲ་བྱ་ལ་སྒྲ་བ་ཞེས་པ་ནི་བསླབ་བྱ་ལ་བསླབ་པ་ཞེས་པ་དང་འདྲའོ། །དཔེར་ན་བསླབ་བྱ་གསུམ་ལ་བསླབ་པ་གསུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་ཡང་། འདོད་བྱ་བདེ་སྐྱིད་ལ་འདོད་པ་ཞེས་པ་དང་། བཏུང་བྱ་ལ་བཏུང་བ། བཟའ་བྱ་ལ་བཟའ་བ་ལྟ་བུ་ཆེས་མང་ངོ་། །

འདྲག་མཐིལ། ལག་མཐིལ། ལི་ཤུར་ན་གསལ།

འདྲིད་པ། བསླུ་བའམ་མགོ་སྐོར་གཏོང་བ། དཔེར་ན་སླུ་འདྲིད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། འདྲིད་པ། བྲིད་པ། བྲིད་པ། བྲིད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བརྫུན་གཞི་ལས་ལྕི་བ་ནི། གཞན་འདྲིད་ཅིང་བསླུ་བར་འདོད་པས་དོན་མང་པོས་བརྫུན་སྨྲ་བ་དང་ཕ་མ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་དང་བཟང་པོ་དང་མཛའ་བོ་ལ་སྨྲ་བ་དང་སྲོག་གཅོད་པ་སོགས་གསུམ་ལྕི་བ་བསྐྱེད་པ་སྨྲ་བའོ། །དགེ་འདུན་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་བརྫུན་སྨྲ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་ལྕི་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འབྲིད་པ་ཞེས་ཀྱང་འབྲི་བར་བྱེད་དོ། །

འདྲིན་དང་འདྲིས། འདྲིན་དང་འདྲིས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག དཔེར་ན་སྔོན་འདྲིས་ལ་སྔོན་འདྲིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྒྱས་པར་སྔོན་འདྲིན་ལ་གཟིགས།

འདྲིས་པའི་སྟོབས། ཐུ་མ་རྣམས་ལ་གོམས་པ་ཆེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འབད་མེད་དུ་ངང་གིས་འཇུག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞིག་ལ་ཟེར། སྟོབས་དྲུག་གི་ཐ་མའོ། །འདིས་མཉམ་པར་འཇོག་པའི་སེམས་འགྲུབ་པར་བྱེད།

འདྲེམ་པ། (འདུལ་བ) འདྲེམས་པ་དང་འདྲ།

འདྲེམས་པ། (འདུལ་བ) གས་པ། དཔེར་ན་གནས་རལ་པ་དང་འདྲེམས་པ་བཙོས་པར་བྱ་བ་དང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཊཱིཀ་རྣམ་པར་བཤད་པ་༣༤ན༩ལས། འདྲེམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིའི་རལ་པ་ཞེས་པ་ཐོག་རྡིབ་པ་ལྟ་བུ་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། རལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྡིབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདྲེག་མཁན། འབྲེག་མཁན། འདུལ་བ་ལུང་སོགས་སུ་འབྲེག་མཁན་ཞེས་བྲིས། ངག་སྒྲོན་དུ་འདྲེག་མཁན་ཞེས་སྣང་།

འདྲེན་པ། (ད་ལྟ་བ) དྲངས་པའི་ད་ལྟ་བ། ❶ འཐེན་པ། ཐོན་ཤིང་རྟ་འདྲེན་པའི་གྲུད་དུ་འདྲངས་པའི་ཚེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ འཁྲིད་པ། ཐར་པའི་ལམ་ལ་འདྲེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ སྐྱེད་པ། ངེས་པ་འདྲེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ སྐྱོར་བ། འགོད་པ། ལུང་འདྲེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❺ བཟང་བཏུང་སོགས་འབུལ་བ། གསོལ་སྟོན་འདྲེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❻ གས་པའམ། འཁྱོག་པ། འདུས་འཛོམས་ཡིད་འདྲེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❼ བཀྲང་བ། མ་ཆེ་འདྲེན་པ། གྲངས་འདྲེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འདྲེན་མ། འདྲེས་མ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། འདྲེན་མ་སྟེ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་འདྲེན་མར་གྱུར་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདྲེན་མ་དང་འདྲེས་མ། འདྲེན་མ་དང་འདྲེས་མ་གཉིས་དོན་གཅིག དོགས་གཅོད། འཕྲིན་དང་འཕྲིས། འདྲེན་དང་འདྲེས། འདུན་དང་འདུས་རྣམས་རེས་མོས་ཀྱིས་འཕྲི་སྲོལ་ཡོད་འདུག་སྙམ་སྟེ། དཔེར་ན་དཀར་ནག་འདྲེས་མའི་ལས་ལ། དཀར་ནག་འདྲེན་མའི་ལས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ས་པཎ་གྱི་སྡོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་བཤད་པའི་ཐད་ལས་ཀྱང་། གཞན་ཡང་གཅིག་ཏུ་དཀར་བ་དང་། །གཅིག་ཏུ་གནག་དང་འདྲེན་མའི་ལས། །རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བས་གསུངས། །གཅིག་ཏུ་དཀར་བས་བདེ་བ་བསྐྱེད། །གཅིག་ཏུ་གནག་པས་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད། །འདྲེན་མའི་ལས་ཀྱིས་བདེ་བ་དང་། །སྡུག་བསྔལ་འདྲེན་མ་བསྐྱེད་པར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་། སྨོན་འཕྲིས་ལ་སྨོན་འཕྲིན་ཞེས་པ་དང་། འདུས་བཟང་ལ་འདུན་བཟང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

རྡུགས་པ། ❶ ཐོགས་པ། དཔེར་ན་ཐོགས་རྡུགས་ཞེས་པ་དང་། ཀུན་ཤེས་གཅིག་རྡུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ཟད་པའམ་མེད་པ། དཔེར་ན་ཐབས་ཟད་པ་ལ། ཐབས་རྡུགས་ཞེས་པ་དང་། ཇོ་ཟད་པ་ལ། ཇོ་རྡུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ སྤྱོད་ཚུལ་ངན་པ། དཔེར་ན་ལས་ཀ་ཐབས་རྡུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྡུལ། <རྡཱུ་ལི> ❶ ཤིན་ཏུ་ཆུང་བའི་གཟུགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མིང་། འདི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ “རྡཱུ་ལི” <धूलि> ཟུར་ཆག་པ་ཡིན་ཞིང་། སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙཱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུའང་དེ་ལྟར་བཤད། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྐད་དུའང་ “རྡུལ” <धूल> ཟེར་བ་དེ་དང་ཡང་སྒྲ་གདངས་ཧ་ཅང་ཉེ། དེས་ “དུ་བ” ལའང་རིགས་འགྲེའོ། །འོན་ཀྱང་རྒྱ་གར་བས་ “རྡུལ” ཞེས་པ་རྡུལ་ཡན་གར་བ་ལ་མི་གོ་བར། རྡུལ་འཚུབ་ལ་གོ་བ་རེད། དཔེར་ན། མཆིམས་མཛོད་ལས། རྡུལ་ནི་རྡུལ་འཚུབ་པོ (མ་ཕྱི་ལ་འདས་ཐུལ་མི་འདུག) །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ ཉོན་མོངས། དཔེར་ན་རྡུལ་བྲལ་ཁྱོད་འདྲ་ཕྲིད་པ་གསུམ་མ་མཆིས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❸ དྲི་མ། སྒྲིབ། མི་

གཙང་བ། སྐྱུག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། དཔེར་ན་མིག་སྐྱུག་ལ་མིག་གི་རྡུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །❹ བུད་མེད་ཀྱི་མངལ་ཁྲག་གི་མིང་། དཔེར་ན་ཁྲ་རྡུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་རྡུལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་མི་གཙང་བ་ཡིན་པས་ཆ་ནས་ཡིན་ནོ། །

རྡུལ་ཁྲུ། སོར་མོ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞིའི་ཚད་ལ་རྡུལ་ཁྲུ་ཟེར། དེ་ལ་རྡུལ་ཁྲུ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྫོམ་གཞིར་བྱས་ཏེ་དེ་ཉིད་གོང་ནས་གོང་དུ་བདུན་འགྱུར་དུ་བརྩིས་ནས་གྲུབ་པའི་ཁྲུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་མཛོད་རྩ་བ་ལས། སྐད་ཅིག ཕྲ་རབ་རྡུལ་དང་ནི། །རྡུལ་ཕྲན་དང་ནི་དེ་བཞིན་དུ། །ལྕགས་ཆུ་རི་བོང་ལུག་དང་གླང་། །ཉི་ཟེར་རྡུལ་དང་སྲོ་མ་དང་། །དེ་ལས་བྱུང་དང་དེ་བཞིན་དུ། །སོར་ཚིགས་ཞེས་བྱ་གོང་བདུན་བསྒྱུར། །སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ཁྲུ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། རྡུལ་ཁྲུས་གཞལ་བར་བྱ་བ་ནི། །ཁང་པའི་ཚད་དང་ཁྲི་རྐང་ཚད། །གདིང་བ་གཡན་དགབ་རས་ཆེན་ནོ། །ཞེས་མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཕྱིར་ཁྲུ་ལ། རྡུལ་ཁྲུ། ལུས་ཁྲུ། ལག་ཁྲུ་དང་གསུམ་ཡོད། རྒྱས་པར་ཁྲུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྡུལ་གཅིག་སྟེང་ན་རྡུལ་སྙེད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན། རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་གམ་རེ་རེའི་སྟེང་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པའི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འཁོར་བྱང་སེམས་ཀྱིས་བསྐོར་བའི་དབུས་ན་བཞུགས་པ་དེ་དག་ལ། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །འདི་ནི་ཡིད་ཀྱི་ཕྱག་བཙལ་ཚུལ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཡིད་ཀྱི་ཕྱག་ནི། རྡུལ་གཅིག་སྟེང་ན་ཞེས་པའི་ཚིག་བཅད་གཅིག་སྟེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེའི་སྟེང་ནའང་རྡུལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་འཁོར་བྱང་སེམས་ཀྱིས་བསྐོར་བའི་དབུས་ན་བཞུགས་པ་ལ་དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མོས་པ་བསྐྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བཟང་སྤྱོད་ལས། རྡུལ་གཅིག་སྟེང་ན་རྡུལ་སྙེད་སངས་རྒྱས་རྣམས། །སངས་རྒྱས་སྲས་ཀྱི་དབུས་ན་བཞུགས་པ་དག །དེ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམས་མ་ལུས་པར། །ཐམས་ཅད་རྒྱལ་བ་དག་གིས་གང་བར་མོས། །ཞེས་གསུངས།

རྡུལ་དུ་སློག (ད་ལྟ་བ) ❶ རྡུལ་ཕྲན་བཞིན་དུ་ཞིབ་མོར་འཐག་པའམ་འཇོམས་པའི་དོན་ཡིན། རྡུལ་དུ་འཐག དཔེར་ན་རྩམ་པ་འཐག་བྱེད་ཀྱི་མཆི་གུས་རྩམ་པ་འཐག་པ་བཞིན་དུ་ཞིབ་པར་འཐག་པའི་དོན་ཡིན། འདི་ལ་ཕྱེ་མར་སློག་ཅེས་ཀྱང་ཟེར་རོ། །❷ རྡུར་ཐག་བྱེད་པ་དང་། ཆ་ཤས་ཆུང་དུ་ཡང་མ་ལུས་པར་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་སྒྲུབ་པའི་དོན་ཡིན། རྡུལ་དུ་བརླགས་ལ་གཟིགས།

རྡུལ་དུ་བརླག རྡུལ་དུ་རློག་དང་འདྲ། རྡུལ་དུ་རློག་གི་མ་འོངས་པ། ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་བསྟན་འཛིན་དགོན་གནས་དང་སྦྱིན་བདག་དང་བཅས་པ་ལ་གནོད་ཅིང་འཚེ་བར་བྱེད་པའི་གནོད་བྱེད་དགྲ་བགེགས་ཐམས་ཅད་ཐལ་བའི་རྡུལ་ཕྲན་བཞིན་དུ་བརླག་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛོད་ཅིག ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

རྡུལ་དུ་བརླགས། རྡུལ་དུ་རློག་དང་འདྲ། རྡུལ་དུ་རློག་གི་འདས་པ། རྗེ་མི་ལའི་གསུང་མགུར་དེབ་ཤོན་སྔོད་ཆ་༥༧༨དུ་དྲངས་པ་ལས། ཟང་ཟིང་གི་འཁྲུལ་རྒྱུ་མ་མཆིས་ཏེ། །ལུས་ངག་གི་ཞབས་ཏོག་རྡུལ་དུ་བརླགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྡུལ་ཕྲ་རབ། (མཛོད) རྡུལ་ཕྲ་བའི་མཐར་ཐུག་པའམ་གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་མཐའ་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཟེར། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། རྡུལ་ཕྲ་རབ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྡུལ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་རབ་དག་སྟེ། གང་ལ་དེའི་ཕ་རོལ་ན་ཕྲ་རབ་གཞན་མེད་པ་དེ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དག་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་བྱེ་མདོས་རྡུལ་ཕྲན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་དང་། རྡུལ་ཆ་མེད་ཀྱང་ཟེར།ཞིབ་པར་བཤད་ན། མདོན་པ་མཛོད་ལྟར་ན། འདི་ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་ཆ་༨༡༣,༥༩༣ ལ་བགོས་པའི་ཆ་གཅིག་ལ་ཟེར་ཞིང་། འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལྟར་ན་དྲུག་བསྒྱུར་དུ་རྩི་བས། ༡༧༩,༩༣༤ལ་བགོས་པའི་ཆ་གཅིག་གི་ཚད་ཡིན་ནོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༡༢༡ན༩ལས། ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་བཞི་བཅུ་རྩ་དགུའི་ཆ་གཅིག་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་བཞག་པའམ་གདགས་པ་ཞེས་བྱ་བ། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ ཨི ༩བ༤ལས། ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་བཞི་བཅུ་རྩ་དགུའི་ཆ་གཅིག་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡིན་ནོ། །རྡུལ་ཕྲ་རབ་བདུན་ལ་ནི། རྡུལ་ཕྲ་མོ་གཅིག་གོ། རྡུལ་ཕྲ་མོ་བདུན་ལ་ནི་ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་གཅིག་གོ། ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་བདུན་ལ་ནི་རི་བོང་གི་རྡུལ་གཅིག་གོ། རི་བོང་གི་རྡུལ་བདུན་ལ་ནི་ལུག་རྡུལ་གཅིག་གོ། ལུག་རྡུལ་བདུན་ལ་ནི་གླང་རྡུལ་གཅིག་གོ། གླང་རྡུལ་བདུན་ལ་ནི་སྲོ་མ་གཅིག་གོ། སྲོ་མ་བདུན་ལ་ནི་ཡ་བ་ག་ན་གཅིག་གོ། ཡ་བ་ག་ན་བདུན་ལ་ནི་བ་ཏི་ཀ་གཅིག་གོ། བ་ཏི་ཀ་བདུན་ལ་ནི་ནས་འབྲུ་གཅིག་གོ། ནས་འབྲུ་བདུན་ལ་ནི་སོར་གཅིག་ག་གོ། ཞེས་པའི་བཤད་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པས། དེ་དང་མཐུན་པར་བྱས་ཀྱང་། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་ནི་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཡིན་པས་རྩ་བ་དང་མཐུན་པར་འགྲེལ་དགོས་ལ། རྩ་བ་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ ཏ་པ ༡༣༩ན༥ལས་ནི་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། དགོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དྲུག་ལ་རྡུལ་ཕྲ་མོ་གཅིག་གོ། རྡུལ་ཕྲ་མོ་དྲུག་ལ་ཆུ་རྡུལ་གཅིག་གོ། ཆུ་རྡུལ་དྲུག་ལ་ལྕགས་རྡུལ་གཅིག་གོ། ལྕགས་རྡུལ་དྲུག་ལ་རི་བོང་གི་རྡུལ་གཅིག་གོ། རི་བོང་གི་རྡུལ་དྲུག་ལ་ལུག་རྡུལ་གཅིག་གོ། ལུག་རྡུལ་དྲུག་ལ་གླང་རྡུལ་གཅིག་གོ། གླང་རྡུལ་དྲུག་ལ་ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་གཅིག་གོ། ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་དྲུག་ལ་སྲོ་མ་གཅིག

གོ། སྲོ་མ་གཅིག་ལ་ཟིག་གཅིག་གོ། ཟིག་གཅིག་ལ་ནས་གཅིག་གོ། ནས་དྲུག་ལ་སོར་གཅིག་གོ། སོར་དྲུག་ལ་ཁྲུ་གང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པས་དེ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཡང་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་རྡུལ་བདུན་ལ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་མོ་གཅིག་གོ། རྡུལ་ཕྲ་མོ་བདུན་ལ་ནི་ཆུང་ངུ་གཅིག་གོ། རྡུལ་ཆུང་ངུ་བདུན་ལ་ནི་ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་གཅིག་གོ། ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་བདུན་ལ་ནི་རི་བོང་རྡུལ་གཅིག་གོ། རི་བོང་རྡུལ་བདུན་ལ་ནི་ལུག་རྡུལ་གཅིག་གོ། ལུག་རྡུལ་བདུན་ལ་ནི་གླང་རྡུལ་གཅིག་གོ། གླང་རྡུལ་བདུན་ལ་ནི་སྲོ་མ་གཅིག་གོ། སྲོ་མ་བདུན་ལ་ནི་ཡུངས་འབྲུ་གཅིག་གོ། ཡུངས་འབྲུ་བདུན་ལ་ནི་ནས་གཅིག་གོ། ནས་བདུན་ལ་ནི་སོར་གཅིག་གོ། སོར་བཅུ་གཉིས་ལ་ནི་མཐོ་གང་ངོ་། །མཐོ་དོ་ལ་ནི་ཁྲུ་གང་ངོ་། །ཁྲུ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་གང་ངོ་། །གཞུ་སྟོང་ལ་ནི་ཡུལ་མ་ག་དྷའི་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་གོ། རྒྱང་གྲགས་བཞི་ལ་ནི་དཔག་ཚད་གཅིག་གོ །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་ད་དུང་ཡང་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །

རྡུལ་ཕྲན། (མཛོད) རྡུལ་ཕྲ་རབ་བདུན་ལ་རྡུལ་ཕྲན་ཟེར། མཛོད་རྩ་བ་ལས། སོར་ཚིགས་ཞེས་བྱ་གོང་བདུན་བསྒྱུར། །ཞེས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བདུན་ལ་རྡུལ་ཕྲན་ཞེས་བྱ་ལ། ཡང་མདོ་རྩ་བ་ལས། རྡུལ་ཕྲ་རབ་དྲུག་ལ། རྡུལ་ཕྲན་གཅིག་ཟེར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་། རྡུལ་ཕྲ་མོ་དང་། ཆུ་དང་། ལྕགས་དང་། རི་བོང་དང་། ལུག་དང་། གླང་དང་། ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་དང་། སྲོ་མ་དང་། ཟིག་དང་། ནས་དང་སོར་རྣམས་ནི་སྔ་མ་དྲུག་ལ་ཕྱི་མའོ། །སོར་བཞི་དྲུག་ལ་ཁྲུ་གང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་འགལ་ལོ་ཞེས་ན། འདི་ནི་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་འགལ་ལོ་ཟེར་རོ། །

རྡུལ་བྲལ། ❶ སྐྱོན་བྲལ། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། ནག་ནོག་གི་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཞེས་གསུངས། ❷ སངས་རྒྱས། ❸ ཐར་པ།

རྡུལ་མེད་པ། རྡུལ་བྲལ་དང་འདྲ།

རྡུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་གསུམ། ❶ (ཕྱི་རོལ་གྲངས་ཅན) རྡུལ་དང་སྡུག་བསྔལ་དོན་གཅིག དེ་ནི་གཡོ་བ་དང་འཇུག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ནོ། །མུན་པ་དང་བཏང་སྙོམས་དང་གཏི་མུག་རྣམས་དོན་གཅིག དེ་ནི་ལྕི་བ་དང་གཡོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ནོ། །སྙིང་སྟོབས་དང་བདེ་བ་དོན་གཅིག དེ་ནི་ཡང་བ་དང་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། རངས་དང་མགུ་དང་ཀུན་དགའ་དང་། །བདེ་ཞིང་ཞི་བའི་སེམས་ཉིད་དག །རེས་འགའ་ཡང་ནི་སྣང་གྱུར་པ། །དེ་དག་སྙིང་སྟོབས་ཡོན་ཏན་ནོ། །མི་དགའ་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་དང་། །སྐྱོ་ངན་འདོད་དང་མི་བཟོད་དག གང་དུ་སྣང་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི། །དེ་དག་རྡུལ་ནི་རྟགས་སུ་

འདོད། །ཉོན་མོངས་དང་དེ་བཞིན་གཏི་མུག་དང་། །བག་མེད་གཉིད་དང་གཡེལ་བ་དག །ལན་འགའ་ཡང་ནི་སྣང་གྱུར་པ། །དེ་དག་མུན་པའི་ཡོན་ཏན་འདོད། །ཅེས་ལུང་སྒྲའི་གྲུབ་མཐར་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། འོན་ཀྱང་། མཁས་གྲུབ་ཀློག་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། རྡུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་གསུམ་ནི་བདེ་བ་དང་བཏང་སྙོམས་དང་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་མོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །ས་པཎ་གྱི་གཞུང་ལུགས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ལས། དེ་ལ་རྡུལ་ནི་སེམས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་རང་བཞིན་ནོ། །མུན་པ་ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་ཁ་མི་ཕྱོགས་པར་ཀུན་ཏུ་ཉོན་མོངས་པའོ། །སྙིང་སྟོབས་ནི་ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་གསལ་བར་གནས་པ་དང་། སྦྱར་དུ་འཇུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །❷ (སྤྲུགས) འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་ལྷ་མོ་བཞིས་ཞུས་ཀྱི་བཤད་པ་ལས། མུན་པ་ནི་སྐུ་རྡོ་རྗེའོ། །རྡུལ་ནི་གསུང་རྡོ་རྗེའོ། །སྙིང་སྟོབས་ནི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཐུགས་སོ། །འོ་ན་རྡུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་གསུམ་རང་གང་ཡིན་སྙམ་ན། རྡུལ་ནི་རཀྟ་ཁམས་དམར་པོ་དང་། བྱང་སེམས་དཀར་པོ་ནི་མུན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྙིང་སྟོབས་ནི་ཆོས་ཀུན་སྐྱེད་པ་སེམས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །❸ སྙིང་སྟོབས་ལུས། རྡུལ་ངག མུན་པ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ། །ཞེས་རྗེའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་རྫོགས་རིམ་དཔྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ལས་བཤད། ❹ ཡང་སྙིང་སྟོབས་ཁུ་བ། རྡུ་ཁྲག མུན་པ་ཡིད་ཡིན་པར་རྗེའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་རྫོགས་རིམ་དཔྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ལས་བཤད་དོ། །

རྡུལ་རྫས་བརྒྱད། ས་རྡུལ། ཆུ་རྡུལ། མེ་རྡུལ། རླུང་རྡུལ། གཟུགས་རྡུལ། དྲི་རྡུལ། རོ་རྡུལ། རེག་བྱའི་རྡུལ་དང་བརྒྱད་དོ། །འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་འགྱུར་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །མཛོད་རྩ་བ་ལས། འདོད་ན་དབང་པོ་མེད་པ་དང་། །སྒྲ་མེད་ཕྲ་རབ་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད། །ལུས་དབང་ལྡན་ལ་རྫས་དགུའོ། །དབང་པོ་གཞན་ལྡན་རྫས་བཅུའོ། །ཞེས་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་འདོད་པའི་ཁམས་ན་སྒྲ་ཡང་མེད་དབང་པོ་ཡང་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་རྫས་བརྒྱད་དང་ལྡན་པར་སྐྱེ་སྟེ། གང་ཡང་རྡུང་བ་ཞིག་མེད་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །རྫས་བརྒྱད་ནི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་དང་། རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་བཞི་སྟེ། གཟུགས་དང་། དྲི་དང་། རོ་དང་། རེག་བྱ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་འདུས་ཀྱི་གོང་བུ། ས་རྡུལ་སོགས་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་འདུས་པའི་ཚོགས་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་བུམ་པ་ལྟ་བུའོ། །

རྫིག་འཆལ་བ། བརྫིག་འཆལ་བ་ལ་གཟིགས།

རྟེན་འབྲེལ་ཅན་གྱི་མིང་། (མངོན་བརྗོད) ཁྱབ་འཇུག་གི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་༡༨༠ན༡ལས། རྟེན་འབྲེལ་ཅན་ནི་ལྷ་མ་ཡིན་རྣམས་བྲག་དང་ས་ལ་རྟེན་ཅིང་གསོད་པ་སྟེ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

རྟེན་ཁུ་གསུམ་གཏོར་བ། (འདུལ་བ) རྟེན་ཁུ་གསུམ་ཕྱོགས་ཐ་དད་དུ་གཏོར་ནས། རྟེན་ཁུ་དེ་རྣམས་མི་འཕྲད་པ་ལྟར། ཁྱོ་ཤུག་གཉིས་ཀྱང་ཕྱིན་ཆད་ཕན་ཚུན་མཐུན་ཞིང་འཕྲད་པར་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་མཚན་བསྐྱལ་བའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །མདོ་རྩའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ ཁུ ༡༧༨བ༣ ལས་ཀྱང་། རྟེན་ཁུ་གསུམ་གཏོར་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི། དེ་གཉིས་ཀྱིས་རྟེན་ཁུ་གསུམ་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཚམས་སུ་འཐངས་ནས། འདི་སྐད་ཅེས་ཇི་ལྟར་རྟེན་ཁུ་འདི་གསུམ་ཕན་ཚུན་ཕྲད་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ། ཕུ་ནུ་ཅག་གཉིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྟོ་རྒྱུས། ❶ བསེད་ན་བྱ་རྐོད་ཀྱི་སྒྲ་ལྟར་འབྱུང་བ། བསྒྲད་ན་རྒྱུས་པ་འདྲ་བ་གོས་འཐག་རྒྱར་རྫུང་བ་ཞིག་གོ། ཞེས་ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་སེ་ར་རྗེ་བཙུན་པས། ཀླུ་ལན་ལྷ་ངན་མུན་སེལ་༩༡སོགས་ལས། རྟོ་རྒྱུས་གོས་ཏྲི་མ་ཅན། མེའི་ནང་དུ་བཙུག་ན་ཏྲི་མ་འཚིག་ཀྱང་གོས་མི་འཚིག་པ་ལྟར། ཞེས་སོགས་དཔེར་བཀོད་པའི་རྟོ་རྒྱུས་ཟེར་བ་དེ་ཡང་འདི་རང་ཡིན་པར་སྣང་ངོ་། །❷ དཀྱུག་པ་སོགས་ལ་བརྒྱུས་པའི་རྟོའམ་ཤིང་ལས་གྲུབ་པའི་གྲངས་ཀ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྩིས་རྟེལ་གྱི་མིང་ཡིན་པར་སྙམ། ཡང་། ཤོག་བུ་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་རྩིས་ཐོ་འགོད་པའི་དོན་ལའང་འཇུག་པར་སེམས་སོ། །འདུལ་བ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་སྟོད་ཆ་ ཕ་
པ ༡༢བ༥ལས། གཅེར་བུ་པ་དེ་རྩིས་མཁས་པ་ཞིག་སྟེ། རྟོ་རྒྱུས་ཁ་དོག་དཀར་པོ་བླངས་ནས་བརྩིས་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཇི་སྐད་དུ་ལུང་བསྟན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་མཐོང་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ ཀ ལས་ཀྱང་། དེ་དག་ཀྱང་ས་སྐྲ་བོ་ལ་ཉལ་ཞིང་འཁོད་ནས་སྨྲས་པ། དགའ་བོ་ཉེ་དགའ་ལོངས་ལ་རྟོ་རྒྱུས་ལོང་ཤིག་དང་གྲངས་འདེབས་སུ་གཞུག་གོ །དེ་དག་གིས་ཇི་ཙམ་ན་བདག་ཅག་ས་སྐྲེ་བོ་ལ་ཉལ་བར་མཐོང་ནས་དེ་དག་གིས་སྨྲས་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་མངོན་པར་དད་པ། སངས་རྒྱས་དང་། ཆོས་དང་། དགེ་འདུན་ལ་མཆོད་པ་བྱེད་པ་ཞིག་བདག་ཅག་གིས་མཐོ་བཙམས་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་མི་སྣང་བར་བྱས་ཏེ་སོང་བ་དེ་ལྟའམ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ ཙུ ༢༤༩བ༩ལས། རྟོ་རྒྱུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤོད་རིས་བྲི་བའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་འདིའི་དོན་གང་ཡིན་དཔྱད་པར་འཚལ་ལོ། །❸ སྨན་རྟོ་ཞིག་གི་མིང་དུའང་བཤད།

རྡོ་འཛོག ཏྲཱ་ཡི་ལྷ་དང་དོན་གཅིག ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་པར་ཏྲཱ་ཡི་ལྷ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྡོ་རྗེ། (གསང་སྔགས) ❶ མི་ཆོད་པ། མི་ཕྱེད་པ། སྲ་བ། བརྟན་པ། མི་ཤིགས་པ། གཞོམ་དུ་མེད་པ། བོང་སྟོང་མིན་པ་སོགས་ལ་འཇུག་པར་བཤད། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་༩༠བ༡ལས། རྡོ་རྗེའི་དོན་ཡང་མི་ཆོད་པ་དང་མི་ཕྱེད་པ་དང་འཇོམས་པ་སོགས་མང་པོ་ལ་འཇུག་ཀྱང་། ཞེས་གསུངས། ❷ བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སམ། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས། ❸ བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་མཚོན་པའི་དཔེའི་རྡོ་རྗེ་སྟེ། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ། རྡོ་རྗེ་ལ་དབྱེ་ན། རྡོ་རྗེ་རྩེ་གཅིག་པ། རྩེ་གཉིས་པ། རྩེ་གསུམ་པ། རྩེ་ལྔ་པ། རྩེ་དགུ་པ། སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ། རྒྱན་གྱི་རྡོ་རྗེ་རྣམས་སུ་ཡོད། ཡང་རྡོ་རྗེ་ལ། ཁྲོ་བོའི་རྡོ་རྗེ་དང་། ཞི་བའི་རྡོ་རྗེ་གཉིས་ཡོད་པར་གསུངས། རྡོར་དྲིལ་གྱི་མཚོན་དོན་ལ་གཟིགས། ❹ ཕོའི་དབང་པོ་ལའང་འཇུག ❺ རྡོ་རྗེ་ཕ་ལམ།

རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོ་མ། (གསང་སྔགས) ❶ འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་ཡུམ། འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་རྒྱས་པ་ཞུ་བ་པོ་ཡང་ཡིན། རྡོ་རྗེ་ར་ལངས་མ། སྣ་ཚོགས་གཟུགས་ཅན་མ་རྣམས་དོན་འདྲ། ❷ དཔལ་འཁོར་ལོ་སྡོམ་པའམ་བདེ་མཆོག་གི་ཡུམ་གྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

རྡོ་རྗེ་གུར། (གསང་སྔགས) ཀྱེ་རྡོར་གྱི་རྒྱུད་ཅིག་སྟེ། བརྟག་གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་བཤད་རྒྱུད་དང་། འབུམ་ལྷུར་ལྟོས་ནས་བསྡུས་རྒྱུད་དུ་བཞེད་པ། མཁའ་འགྲོ་མ་དྲ་བ་རྡོ་རྗེ་གུར་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལེའུ་བཅོ་ལྔ་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ག་ཡ་དྷ་ར་དང་འབྲོག་མིའི་འགྱུར། རྒྱུད་ ང་པར་ བཞུགས་སོ། །

རྡོ་རྗེ་ཅན། (གསང་སྔགས) <བརྡི་ཐྲ> ❶ ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེའི་མཚན། ❷ སངས་རྒྱས་སྤྱིའི་མཚན། ❸ བརྒྱ་བྱིན་གྱི་མིང་ལའང་འཇུག ཅེས་སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་ལས་བཤད།

རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ། (དབུ་མ) ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་ཞིག་སྟེ། ཤེར་ཕྱིན་སུམ་བརྒྱ་པ། སུམ་བརྒྱ་པ་རྣམས་དོན་གཅིག སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་ཤེར་ཕྱིན་ཤེར་ཚོགས་ ཀ ༡༢༡ན༡ན་ བཞུགས་སོ། །སྐར་མ་རབ་རིབ་མར་མེ་དང་། །སྒྱུ་མ་ཟིལ་པ་ཆུ་བུར་དང་། །རྨི་ལམ་གློག་དང་སྤྲིན་ལྟ་བུར། །འདུས་བྱས་དེ་ལྟར་བལྟ་བར་བྱ། །ཞེས་པའི་ཚིགས་བཅད་འདི་རྡོ་རྗེ་གཅོད་པའི་མཇུག་ཏུ་བཞུགས་སོ། །

རྡོ་རྗེ་འཆང་། (གསང་སྔགས) <བརྡ་རྙིང> ❶ རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་སྟེ། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པས་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་གསུང་སྐབས་ཀྱི་སྐུའི་རྣམ་འགྱུར་ཞིག་སྟེ། འདི་ལ་ཞལ་ཕྱག་གྲངས

དང་རྣམ་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཀྱང་། ཡོངས་གྲགས་སུ། སྐུ་མདོག་སྔོན་པོ། ཞལ་གཅིག ཕྱག་གཉིས་པ། ཡུམ་དང་དང་བཅས་པའི་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་ཞིག དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ། སྐུ་མདོག་སྔོན་པོ་རྡོར་དྲིལ་འཛིན་པ་ཡིས། །རང་འདྲའི་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཕྱུག་མ་ལ་འཁྱུད། །རིན་ཆེན་རྒྱན་དང་དར་གྱི་ན་བཟའ་ཅན། །ཞབས་གཉིས་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་ཚུལ་གྱིས་བཞུགས། །རིགས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་ཀུན་གྱི་གཙོ་བོ་མཆོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ རྡོ་རྗེ་འཆང་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་དྲུག་པ་ཞིག འདི་སྔོན་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོས་གསང་འདུས་ཀྱི་རྒྱུད་གསུང་བ་ན་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་དྲུག་གི་སྐུའི་རྣམ་པར་བཞེངས་ཏེ་གསང་འདུས་ཀྱི་རྒྱུད་གསུངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་རོ། །སྤྱིར་ན་གསང་འདུས་ཀྱི་གཙོ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་དྲུག་པ་ཞ་སྟག་ཡིན། ❸ <བཛྲ་ཊཱི་ཀ> མི་བསྐྱོད་པ། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། མི་བསྐྱོད་པ་ལ་ཡང་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཞེས་པ་ནི་སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པ་ཙམ་མོ།། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ནི་སྐུ་མདོག་སྔོན་པོ། ཞལ་གསུམ། ཕྱག་དྲུག་པ། ཡུམ་བཅས་ཀྱི་ཡི་དམ་ཞིག སྒྲ་བཤད་ནི། ཡེ་ཤེས་ལྔ་མཚོན་པའི་རྡོ་རྗེ་རྩེ་ལྔ་པ་ཕྱག་མཚན་དུ་འཛིན་པར་མཛད་པས་ན་རྡོ་རྗེ་འཆང་སྟེ། དྲང་དོན་གྱི་བཤད་པའོ། །བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཟུང་འཇུག་གི་རྡོ་རྗེའི་ཡེ་ཤེས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འཛིན་པར་མཛད་པས་རྡོ་རྗེ་འཆང་སྟེ། ངེས་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྡོ་རྗེ་འཆང་ཐུང་མ། (གསང་སྔགས) (བཀའ་བརྒྱུད) རྡོ་རྗེ་འཆང་ལ་སོགས་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བླ་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་ཐུང་དུ་ཞིག་གི་མིང་། བན་སྒར་བ་འཇམ་དཔལ་བཟང་པོས་མཛད། ཁོང་ནི་དགེ་བཤེས་སྤྲང་རི་ཐང་པ་རྡོ་རྗེ་སེང་གེའི་རྣམ་འཕྲུལ་དང་ཀརྨ་པ་བདུན་པ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོའི་རྩ་བའི་བླ་མ་ཡིན་པར་བཤད། སྒྲ་བཤད་ནི། འདི་ལ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཐུང་མ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གསོལ་འདེབས་ཐུང་དུ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་དོ། །འདི་ལ་ཤློ་ཀ་བདུན་དང་ཚིག་རྐང་གཅིག་ཡོད།

རྡོ་རྗེ་འཆང་ཕ་བོང་ཁ་པ། ཕ་བོང་ཁ་པ་དང་དོན་འདྲ། ཕ་བོང་ཁ་པ་ལ་གཟིགས།

རྡོ་རྗེ་འཆང་དང་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་མུ་བཞི་བརྩི་ཚུལ། (གསང་སྔགས) སྤྲུལ་སྐུ་རྡོ་རྗེ་འཆང་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཁོ་ན། དང་པོའི་མགོན་པོའི་གོ་སར་བཞུགས་པ་དེ་མི་བསྐྱོད་པ་ཁོ་ན། སྦྱང་འཁོར་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཞེ་སྡང་རྡོ་རྗེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ། རྣམ་སྣང་སོགས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་གསུངས་ཟེར། དྭགས་པོའི་བསྐྱེད་རིམ་སོགས་སུ་ལྷག་མོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཁོ་ན། ལུས་དཀྱིལ་དང་དཀྱིལ་འཁོར་

རྒྱལ་མཆོག་གི་གཙོ་བོ་མི་བསྐྱོད་པ་ཁོ་ན་ཞེས་འབྱུང་། ཞེས་རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་གསང་བསྐྱེད་༤༨བ་ན་གསལ།

རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད། (གསང་སྔགས) <བཛྲ་བྷཻ་ར་ཝ> རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ལ་ཡུམ་བཅས་དང་དཔའ་བོ་གཅིག་པ་གཉིས་ལས། ཡུམ་བཅས་ཀྱི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྐུ་མདོག་མཐིང་ག་རྩ་ཞལ་མ་ཧེའི་གདོང་། །གཡས་ན་དམར་སྨོ་སེར་བའི་ཞལ་གསུམ་དང་། །གཡོན་ན་མཐིང་དཀར་ནག་པའི་ཞལ་གསུམ་བསྒྲིག །སྟེང་ན་དམར་དང་སེར་བའི་ཞལ་གཉིས་བརྩེགས། །གཡས་ཀྱི་མདུན་ཕྱག་བརྒྱད་ཀྱིས་སྟེང་རིམ་ནས། །གྲི་གུག་ཏྲི་ཏྲི་པ་ལ་ལ་གཏུན་ཤིང་དང་། །ཆུ་གྲི་གདུང་ཐུང་དགྲ་སྟ་གདུང་རིང་མདའ། །རྒྱབ་ཕྱག་བརྒྱད་ཀྱིས་སྟེང་ནས་རིམ་པ་བཞིན། །ལྕགས་ཀྱུ་དབྱུག་ཐོ་ཁ་ཊྭཱཾ་འཁོར་ལོ་དང་། །རྡོ་རྗེ་ཐོ་བ་རལ་གྲི་ཅང་ཏེའུ། །གཡོན་གྱི་མདུན་ཕྱག་བརྒྱད་ཀྱིས་སྟེང་རིམ་ནས། །ཐོད་ཁྲག་ཚངས་མགོ་ཕུབ་དང་རྐང་པ་དང་། །ཞགས་པ་གཞུ་དང་རྒྱུ་མ་དྲིལ་བུ་དང་། །ལག་པ་རོ་རས་གསལ་ཤིང་སྐྱེས་བུར་བཙུག །མེ་ཐབས་ཐོད་ཚལ་སྡིགས་མཛུབ་འཕན་རླུང་རས། །སྟེང་གི་ཕྱག་གཉིས་གླང་པགས་བརྒྱང་སྟེ་འཛིན། །གཡས་ཀྱི་ཞབས་བརྒྱད་བརྐྱངས་པས་མདུན་རིམ་ནས། །མི་དང་མ་ཧེ་གླང་དང་བོང་བུ་དང་། །རྔ་མོ་ཁྱི་དང་ལུག་དང་ཝ་ཡི་ཚོགས། །ཚངས་པ་དབང་པོ་ཁྱབ་འཇུག་དྲག་པོ་དང་། །གཡོན་གྱི་ཞབས་བརྒྱད་བསྐུམས་པས་མདུན་རིམ་ནས། །བྱ་རྒོད་འུག་པ་བྱ་རོག་ནེ་ཙོ་དང་། །ཁྲ་དང་བྱ་ཆེན་ཁྱིམ་བྱ་བཞད་ཀྱི་ཚོགས། །གདོང་དྲུག་ཚོགས་བདག་ཟླ་ཉི་ཁ་སྦྱར་མནན། །སྐུ་མདོག་སྔོན་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་ཀྱིས། །གྲི་ཐོད་འཛིན་ཅིང་ཞབས་གཡོན་ཡབ་ལ་འཁྲིལ། །གཡས་པ་བརྐྱངས་པའི་རོ་ལངས་མ་ལ་འཁྱུད། །དབུ་སྐྲ་གྱེན་བརྫེས་རུས་པའི་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན། །པད་ཉིའི་སྟེང་དུ་སྐུ་ལས་འཕྲོས་པ་ཡི། །ཡེ་ཤེས་མེ་དཔུང་འབར་བའི་ཀློང་དཀྱིལ་ན། །ཇམས་བརྗིད་ཁྲོས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བཞུགས་པ་ཡི། །རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཡུམ་བཅས་ལ་ཕྱག་འཚལ། །ཞེས་གསུངས། སྙིང་པོ་ནི། ཡ་མནྟ་ཀ་ཧཱུྃ་ཕཊ། །ལས་སྔགས་ནི་ཧྲཱིཿཥྚྲཱིཿ རྩ་སྔགས་ནི། ཡ་མ་རཱ་ཛ། ཞེས་ལྕང་སྐྱ་ངག་དབང་བློ་བཟང་ཆོས་ལྡན་གྱི་ལྷ་མང་པོའི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་སོགས་གསལ་བར་ཡི་གེར་བཀོད་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད།

རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ་རྒྱན་གྱི་རྒྱུད། (གསང་སྔགས) དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད། ལྷ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་འགྱུར།

རྡོ་རྗེ་རྟ་སྐད། (གསང་སྔགས) སྒྲ་སྐད་དྲག་པོ།

རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། (ཕར་ཕྱིན) རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ། ཏིང་ངེ་འཛིན་འདི་ལ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུ་ཞེས་པ་ནི་དེ་ལ་བརྟེན་འཛིན་གྱིས་ནམ་ཡང་ཚུར་ལ་གནོད་པར་མི་ནུས་ཤིང་། གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་མ་ལུས་པར་འཇོམས་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོ་ལས། མཐའ་དག་འཛིན་པས་ནམ་ཡང་མི་ཐུབ་ཞིང་། །མ་ལུས་འཁྲུལ་སྣང་འཇོམས་ལ་ཐོགས་མེད་པའི། །ཏིང་འཛིན་ཀུན་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་གང་། །རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུར་གྲགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྡོ་རྗེ་དང་དྲིལ་བུའི་མཚོན་དོན། (གསང་སྔགས) རྡོར་དྲིལ་གྱི་མཚོན་དོན་ལ་གཟིགས།

རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་པ། (གསང་སྔགས) གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུའི་གསོལ་འདེབས་ལས། བུ་སྨད་བཅས་ཤིང་དངོས་གྲུབ་བརྙེས། །ཧཱུྃ་ག་ལ་རུ་ལུང་བསྟན་ཐོབ། །རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་ཞེས་བྱ་བའི།། བླ་མ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྒྱས་པ་དྲིལ་བུ་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྡོ་རྗེ་གདན། <བརྡ་ས་ན> སྔོན་སྟོན་པས་གང་དུ་བཞུགས་ནས་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་གི་འོག་གི་རྡོ་རྗེ་རྒྱ་གྲམ་གྱི་ས་གཞི་དེ་ལ་བརྡ་ས་ན་སྔེ་རྡོ་རྗེ་གདན་ཞེས་ཟེར་ལ། རྡོ་རྗེ་གདན་ཞེས་པའི་ཐོག་མའི་མིང་འཇུག་གཞི་ཡང་འདི་ཡིན་པར་སེམས་ཤིང་། ་དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ཉེ་འཁོར་གྱི་ཡུལ་ལྗོངས་ལའང་རྡོ་རྗེ་གདན་ཞེས་མིང་ཐོགས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་མོའི་རྒྱབ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་། དེའི་འོག་ན་རྡོ་རྗེ་རྒྱ་གྲམ་གྱི་ས་གཞིར་རྒྱར་དཔག་ཚད་ཕྱེད་པ་ཡོད་པས་རྡོ་རྗེ་གདན་ནོ། །ཞེས་པའི་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་འཆད་ཚུལ་དེ་ནི། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། གང་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདུག་ནས་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པར་འདོད་པའི་ས་ཕྱོགས་དེ་ནི་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་རྡོ་རྗེའི་དཀྱིལ་ཏེ། སྲ་བ། སྙིང་པོ་ཡོད་པ། མི་ཕྱེད་པ། རྡོ་རྗེའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་ནོ། །ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཐམས་ཅད་བཞུགས་ནས་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ཆ་ནས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་བའི་འཆད་ཚུལ་གཉིས་སྣང་ངོ་། །དཔྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས་ནི་འགྲེལ་ཚུལ་ཕྱི་མ་ལྟར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། འཛམ་བུ་གླིང་དེའི་དབུས་གསེར་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ས་གཞི་ལ་གང་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཞུགས་ནས་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱེད་པར་མཛད་པ་རྡོ་རྗེའི་གདན་མངོན་པར་འགྲུབ་སྟེ། དེ་

ཉེ་ལུས་སམ་ས་ཕྱོགས་གཞན་གྱིས་བཟོད་པར་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་སྟོད་ཆ་༢༧༨ལས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་རྟེན་གང་ལ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱེད་པར་མཛད་པའི་རྡོ་རྗེའི་གདན། ཞེས་འཆད་ཚུལ་ཕྱི་མ་ལྟར་མཛད་དོ། །ཡང་ཕྱི་རོལ་པའི་རིག་བྱེད་ལས་རྡོ་རྗེ་གདན་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། དེའང་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་དྲི་མེད་ཤེལ་ཕྲེང་༨༣ལས། སྔོན་རི་རབ་ཀྱི་ཁོང་གསེང་དུ་བདེན་པའི་མཐུ་བརྙེས་པའི་དྲང་སྲོང་ཞོ་འཐུང་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཚེ་འཕོས་པའི་རུས་པ་ནི་རྡོ་རྗེའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། རུས་པ་དེ་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་སོགས་ཀྱིས་ཁྱེར་བ་ལས། རྐང་པའི་རུས་པ་ལས་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ཕྱག་མཚན་རྡོ་རྗེ་རྩེ་བརྒྱ་པ་དང་། རྩིབ་མ་ལས་དབང་ཕྱུག་གི་གདུང་ཁྲུང་། སོག་པ་ལས་ཁྱབ་འཇུག་གི་འཁོར་ལོ་སོགས་འཚོས་པར་བྱས་པའི་ཚེ། དེ་སྙིང་ཕྱོགས་ལྷ་ཡུལ་དུ་འཚོས་པའི་ཕྱེ་མ་འཛམ་གླིང་དབུས་སུ་བབས་པའི་ཁར་ཡུལ་ཆགས་པ་ལ་རྡོ་རྗེའི་གདན་ཞེས་གྲགས་པས་རྡོ་རྗེའི་མཐུས་མཐར་སྲིད་པ་ཡོངས་སུ་ཞིག་པའི་དུས་ཀྱང་རྒྱ་གར་རྡོ་རྗེ་གདན་མི་འཇིག་པར་ནམ་མཁར་ཟོ་ཞབས་ལྡིང་པ་ལྟར་འདུག་ཅེས་བཤད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་མོའི་ཁོར་ཡུག་གི་རྡོའི་ལྷུགས་རི་རྣམས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བཞེངས་ཞེས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱ་གར་གནས་ཡིག་དེབ་གཟུགས་༣༩ལས། གན་རྫོ་ལ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་བཅས་ཁྱམས་རྡོའི་དྲ་མིག་ཀླུམ་ཅན་གྱིས་བསྐོར་ཞིང་། དྲ་མིག་དེ་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བཞེངས་པ་ཇི་ལྟ་བར་འདུག་གོ། ཞེས་བཤད་ཀྱང་། བསྟན་འགྱུར་ནང་དེ་ཆོས་རྒྱལ་མྱ་ངན་མེད་ཀྱིས་བཞེངས་པར་གསུངས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་མདོར་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་རྒྱུད་ ཚུ ༡༠༧ན༣ལས། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་དྲི་གཙང་ཁང་དང་ཉེ་བར་རྡོའི་ལྷུགས་རི་རབ་བདུན་གྱི་ཁོར་ཡུག་གིས་བསྐོར་བ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་བསྲུང་བའི་དོན་དུ་འབྲོག་དགོན་པའི་སྣང་པོ་ཆེའི་ཚོགས་ཀྱིས་གནོད་པའི་འཇིགས་པ་ལས་བསྲུང་བའི་ཕྱིར་སྟོབས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་དཔལ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་མྱ་ངན་མེད་ཀྱིས་བྱས་སོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་མོ། རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་མོ་དང་དེའི་ནང་གི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྐུ་བརྙན་ཤིན་ཏུ་བྱིན་རླབས་ཆེ་བ་དེ་གཉིས་ཀ་ཆོས་རྒྱལ་མྱ་ངན་མེད་ཀྱིས་བཞེངས་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་མདོར་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་རྒྱུད་ ཚུ་པ ༡༠༧ན༤ལས། དཔལ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་མྱ་ངན་མེད་ཀྱི་བར་མ་ཆད་དུ་བྲམ་ཟེ་མཐོ་བཙུན་གྲུབ་རྗེས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་དྲི་གཙང་ཁང་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྐུ་དང་བཅས་པ་བཞེངས་སོ། །དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱ་གར་ནང་པའི་གནས་ཡིག་༨ལས་ཀྱང་། གན་རྫོ་ལ་འདི་ཐོག་མར་

བྲམ་ཟེ་མོ་ཛ་སའི་བུ་ཐ་ཆུང་གིས་བཞེངས་ཀྱང་ཟེར། ཆོས་རྒྱལ་མྱ་ངན་མེད་ཀྱིས་ཡིན་ཀྱང་ཟེར། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སྐུ་བརྙན་བྱིན་ཅན་དེའི་ལོ་རྒྱུས། མ་ཧཱ་བོ་དྷིཿཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྡོ་རྗེ་གདན་པ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་མཚན།

རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་སྒོ། རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཤིང་དྲུང་གི་ས་གཞི་ལ། རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་སྒོ་ཟེར། བྱང་ཆུབ་ཤིང་དྲུང་གི་ས་གཞིར་སངས་རྒྱས་པ་ལ། རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་སྒོ་ལ་སངས་རྒྱས་ཞེས་ཟེར། བྱང་ཆུབ་ཤིང་དྲུང་གི་ས་གཞིའི་མིང་ལ། བོདྷིམཎྜལཿཞེས་ཟེར་བས། མཎྜལ་ཞེས་པ་སྒོ་དང་། དཀྱིལ། སྙིང་པོ་བཅས་ལ་བསྒྱུར་བས་འདིར་སྒོ་ལ་བསྒྱུར་བའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །ཞིབ་པར་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྡོ་རྗེ་གདེངས་པ། (གསང་སྔགས) ❶ རྡོ་རྗེ་འཕུར་བ། ❷ རྩེ་མོ་ཁ་ཕྱེ་བའི་རྡོ་རྗེའི་མིང་། རྡོ་རྗེ་གདེངས་པ། དྲག་པོའི་རྡོ་རྗེ། ཁྲོ་བོའི་རྡོ་རྗེ་རྣམས་དོན་གཅིག

རྡོ་རྗེ་བདག་མེད་མ། (གསང་སྔགས) དཔལ་དགྱེས་པ་རྡོ་རྗེའམ་ཀྱེ་རྡོར་གྱི་ཡུམ།

རྡོ་རྗེ་བསྡུ་བའི་ཐུགས། (གསང་སྔགས) ཛཿཧཱུྃ་བཾ་ཧོཿ ཞེས་པ་འདི་འོ། །སྔ་བཤད་ནི། རྡོ་རྗེ་ནི་འདིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཏེ་རྡོ་རྗེ་གསུམ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་རང་གི་སྤྱི་གཙུག་སོགས་ནས་སྙིང་ཁར་སྡུད་པར་བྱེད་པའི་ཐུགས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། རྗེའི་གསུང་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ཞིག་ལ་གསལ། ཁོ་བོའི་ཚིག་མཛོད་ཀྱི"བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར"ཞེས་པའི་ཐད་དུའང་ཟུར་ཙམ་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས།

རྡོ་རྗེ་བསྡུ་བའི་ཐུགས་རྒྱ། (གསང་སྔགས) རྡོ་རྗེ་བསྡུ་བའི་ཐུགས་དང་ཕྱག་རྒྱ།

རྡོ་རྗེ་བསྡུ་བའི་ཐུགས་རྒྱས། (གསང་སྔགས) རྡོ་རྗེ་བསྡུ་བའི་ཐུགས་དང་ཕྱག་རྒྱ་ཡིས། ཞེས་པའི་དོན། དཔེར་ན། རྡོ་རྗེ་བསྡུ་བའི་ཐུགས་རྒྱས་སྤྱན་དྲངས་ཏེ། སྤྱི་བོ་ནས་ཐིམ་པས་རང་གི་སྒོ་གསུམ་དང་། བླ་མའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་དབྱེར་མི་ཕྱེད་པར་བསམས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྡོ་རྗེ་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་མ། (གསང་སྔགས) བདེ་མཆོག་གི་ཡུམ་གྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

རྡོ་རྗེ་སྤུན། (གསང་སྔགས) རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གཅིག་ལས་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐུར་བ་ཐོབ་པའི་ཆོས་གྲོགས་ལ་ཟེར། སྤུན་ཞེས་པ་ནི་བླ་མ་གཅིག་གི་གསུང་ལས་སྐྱེས་པས།

སྐྱེ་གནས་གཅིག་པས་སྤྲུན་ཞེས་བྱའོ། །རྡོ་རྗེ་སྤྲུན་ལ་དབྱེ་ན། ཁྱད་པར་གྱི་རྡོ་རྗེ་སྤྲུན། ལྕེ་བྲག་གི་རྡོ་རྗེ་སྤྲུན། ཉེ་བའི་རྡོ་རྗེ་སྤྲུན་དང་གསུམ་དུ་བཤད་དེ། རྗེའི་གསང་ཐུགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་སྙེ་མ་ལས། འདིའི་གཉིས་ལས་ཕྱུལ་ནི། རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་གནས་གཅིག་པས་སྤྲུན་དུ་གྱུར་པའོ། །འདི་ལ་ནག་པོ་དམ་ཚིག་རྡོ་རྗེས་སློབ་དཔོན་དང་དཀྱིལ་འཁོར་དང་རིག་པའམ་རིག་མ་རྣམས་གཅིག་ལས་དམ་ཚིག་ཐོབ་པ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་རྡོ་རྗེ་སྤྲུན་དང་དེ་རྣམས་ལ་ལྕེ་བྲག་ལྷེ་སོ་སོར་ཐོབ་པ་ནི་ལྕེ་བྲག་གི་རྡོ་རྗེ་སྤྲུན་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་ནི་ཉེ་བའི་སྤྲུན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ❷ ས་པཎ་གྱིས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པར་ཞུགས་ཚད་ལ། རྡོ་རྗེ་སྤྲུན་ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་ས་པཎ་གྱི་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་དམ་ཚིག་བཤད་པ་༧ལས། རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་ལ་ཞུགས་པ་ཐམས་ཅད་རྡོ་རྗེ་སྤྲུན་ཞེས་བྱེར་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྡོ་རྗེ་སྤྲུན་གྲོགས། (གསང་སྔགས) རྡོ་རྗེ་སྤྲུན་དང་འདྲ།

རྡོ་རྗེ་ཕ་ལམ། <བཛྲ་ཧི་ར> རྡོ་རྗེ་ཕ་ལམ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུར་དབང་བཙན་པ་ཡིན་པས་རིན་ཆེན་གཞན་གང་ཡང་གཅོད་པ་དང་། བརྡར་བ། འབྲུགས་པ་སོགས་བྱེད་ནུས་པའི་རྡོའི་རིགས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་ཞིག རྡོ་རྗེ་ནུས་པས་ཐོག་ཀུན་བཟློག་པར་བྱེད། ཅེས་དང་། རྭ་ཏྲའི་སྙེ་ཐུགས་སུའང་། རྡོ་རྗེ་ཡིས་ནི་རིན་ཆེན་ཕམ། །ཞེས་སོ། །འདི་ལ་བཛྲ་ཧི་ར། ཞེས་པ་རྡོ་རྗེ་ཕ་ལམ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་རིགས་བཞི་ཡོད་པའི་མཆོག་ནི། བཛྲ་ཀྲུ་ཧི་ར། ཞེས་ས་ལས་བྱུང་བ་ནི། མེས་མི་འཚིག་པ་དང་། བརྡུངས་པས་མི་འཇིག་པ། བཅད་པས་མི་ཆོད། བརྡར་བས་མི་འཛད་པ་ཡིན་ལ་རྡོ་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡང་བྱེར། ཤིན་ཏུ་དྭངས་ལ་དམར་ཞིང་སྐྱ་བ་ཞིག་གོ། གོང་ཐང་གསེར་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔའི་སྲོར་ཐང་འཛལ་དགོས་པའོ། །རབ་ནི་བཛྲ་ཕེ་ལ་ཧི་ར། ཞེས་རྡོ་ལས་བྱུང་བ་སྐྱེ་ནུས་པ་སྨ་མ་ལས་དམན་པས་མེས་བསྲེགས་ན་འཇིག་པར་ནུས་པ་མ་གཏོགས་ཡོན་ཏན་གཞན་གསུམ་སྔ་མ་ལྟར་རོ། །གལ་ཏེ་ཆག་ནའང་དཀྲུས་ལ་དུམ་གསུམ་ཁོ་ན་ཆག་གོ། འདི་ལ་རྡོ་རྗེ་ཆུང་བ་བྱེར། དེ་ནི་ཁ་དོག་སྨ་མ་ལས་དམར་ཤས་ཆེ་བ་སྐྱེ་སྨ་མ་ལས་ལྔ་སྲོར་གྱིས་གོང་དམན་པས་གསེར་ལྔ་སྐྱེ་རི་བ་ཡིན། འདི་གཉིས་ཕྱུལ་དབུས་དང་སྟོ་ཕྱོགས་རྡེ་ཏ་རྡི་རའི་ཕྱུལ་ཁོ་ན་ནས་འབྱུང་། འབྲིང་བ་ནི། བཛྲ་ཧི་རཀྲེ། ཞེས་པ་དམར་སྐྱུག་དྭངས་ལ་རིན་ཆེན་གཞན་དུ་གཅོད་ཐོགས་པ་མེད་པ་སྟོད་ནས་འབྱུང་བས་དངུལ་ལྔ་སྲོར་རི་བ་ཡིན། དམན་པ་ཀོ་རཱུ་ཞེས་པ་སྐྱུག་ཤེས་ཆེ་ལ་སྔ་མ་ཙམ་མི་དྭངས་ཤིང་ངར་ཡང་སྔ་མ་ལས་ཆུང་བ་ཞོ་རེར་དངུལ་སྐར་དོ་རི་བ་ཕྱུལ་ཡར་ལུང་དང་ཁམས་ཕྱོགས་མ་ངེས་པ་ནས་འབྱུང་བའོ། །ཞེས་དང་། ཕྱི་རོལ་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་

ནས་བཤད་པའི་རྡོ་རྗེ་ཕ་ལམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནི། སྔོན་རི་རབ་ཀྱི་ཁོང་གསེང་དུ་བདེན་པའི་མཐུ་བརྙེས་པའི་དྲང་སྲོང་ཞོ་འཐུང་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཆེ་འཕོས་པའི་རུས་པ་ནི་རྡོ་རྗེའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། རུས་པ་དེ་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་སོགས་ཀྱིས་ཁྱེར་བ་ལས། ཧང་པའི་རུས་པ་ལས་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ཕྱག་མཚན་རྡོ་རྗེ་རྩེ་བརྒྱ་པ་དང་། རྩིབ་མ་ལས་དབང་ཕྱུག་གི་གདུང་ཐུང་། སོག་པ་ལས་ཁྱབ་འཇུག་གི་འཁོར་ལོ་སོགས་འཆོས་པར་བྱས་པའི་ཆེ། དེ་སྐྱེང་ཕྱོགས་ལྷ་ཡུལ་དུ་འཆོས་པའི་ཕྱི་མ་འཛམ་གླིང་དབུས་སུ་བབས་པའི་ཁར་ཡུལ་ཆགས་པ་ལ་རྡོ་རྗེའི་གདན་ཞེས་གྲགས་པས་རྡོ་རྗེའི་མཐུས་མཐར་སྲིད་པ་ཡོངས་སུ་ཞིག་པའི་དུས་ཀྱང་རྒྱ་གར་རྡོ་རྗེ་གདན་མི་འཇིག་པར་ནམ་མཁར་ཟོ་ཞབས་ལྡིང་པ་ལྟར་འདུག་ཅེས་བཤད་པ་དང་། དེ་ལས་འཆོས་པའི་མཚོན་ཆ་རྣམས་ཀྱང་ཕ་རོལ་གྱི་མཚོན་ཆ་ཅིས་ཀྱང་མི་ཚུགས་ཤིང་མི་ཤིགས་པ་དང་། རྡོ་རྗེའི་མཚོན་ཆ་དེ་སྣང་ཚད་ལ་བརྒྱབ་པ་དང་། བརྒྱབ་ཚད་ལ་ཕོག་པ་དང་། ཕོག་ཚད་འཆི་བ་དང་། ཤི་ཚད་འདྲེན་པ་སྐྱེ་དམ་བཅའ་བཞི་ལྡན་དུ་གྲགས་པ་དེ་ལྷ་བྲའི་རིགས་ཡུལ་ཕལ་ཆེར་དུ་ཕྱི་མ་འཕྲུལ་བ་ལས་བྱུང་ངོ་། །དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་ཏྲི་མེད་ཤེལ་ཕྲེང་༡༣ལ་གཞི་བྱས། "མར་ཀོ་པོ་ལོའི" Marco Polo ལམ་ཡིག་༢༩༧ལོ་ཏུ་༡༩པའི་ནང་རྡོ་རྗེ་ཕ་ལམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྙན་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པས་གཟིགས་པར་ཞུ།

རྡོ་རྗེ་ཕག་མོ། (གསང་སྔགས) <བཛྲ་ཝཱ་རཱ་ཧི> ❶ དཔལ་འཁོར་སྡོམ་པའམ་བདེ་མཆོག་གི་ཡུམ། འདི་བདེ་མཆོག་གི་རྒྱུད་རྒྱས་པ་ཞུ་བ་པོ་ཡང་ཡིན། དེ་ལ་རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོ་མ། རྡོ་རྗེ་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་མ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། ❷ (བཀའ་བརྒྱུད) ཀྱེ་རྡོར་གྱི་ཡུམ། རྡོ་རྗེ་ཕག་མོའི་མཚན་དོན་བཛྲ་ཝཱ་རཱ་ཧི་སྟེ། གྲུབ་ཆེན་ནག་པོ་པས། ཝཱ་གའི་སྒྲ་ནི་ངག་ལས་འདས། །རཱ་ནི་ཏྲི་མ་རྣམ་པར་སྤངས། །ཧི་ནི་རྒྱུ་ནི་རྣམ་འཇིག་པ། །ཕག་མོའི་སྒྲར་ནི་རབ་ཏུ་འཇུག །དེ་ཡང་ཝཱ་གའི་དོན་ནི་སྨྲ་དང་འདྲ་ལ། རཱ་ཧི་ཏ་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ། ཧི་ཏུ་རྒྱུའི་ངེས་ཚིག་དན་ལྡན་པའོ། །ཞེས་ཀྱེ་རྡོར་གྱི་འགྲེལ་པར་གསུངས། ❸ འོད་ཟེར་ཅན་མའི་མཚན་ཡིན་པར། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་ལས་བཤད།

རྡོ་རྗེ་ཕག་མོ་དཀར་མོ། (གསང་སྔགས) དེའི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྐུ་མདོག་དཀར་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཡས་པས། །བ་དན་གྱིས་མཚན་རྡོ་རྗེ་རྩེ་ལྔ་པ། །གདན་ལ་བསྟུན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐུར་དུ་འཕྱང་། །གཡོན་པས་ཐོད་ཁྲག་ཐུགས་ཀར་བཟུང་བ་ཡི། །མཚན་ན་ཁ་ཊྭཾ་བསྣམས་ཤིང་ཐོད་སྐམ་ལྔའི། །དབུ་རྒྱན་ཐོད་རློན་ལྔ་བཅུའི་དོ་ཤལ་ཅན། །ཕྱག་རྒྱ་ལྔ་དང་རིན་པོ་ཆེ་ཡིས་བརྒྱན། །ཞབས་གཉིས

སྐྱིལ་ཀྲུང་ཕྱེད་པའི་གར་སྟབས་ཀྱིས། །པད་ཉི་རོ་ཡི་གདན་ལ་བཞུགས་པ་ཡི། །ཕག་དཀར་ཤེས་རབ་གསལ་བྱེད་མ་ལ་འདུད། །སྙིང་པོ། ཧྲཱིཾཿ

རྡོ་རྗེ་ཕག་མོ་དམར་མོ། (གསང་སྔགས) དེའི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྐུ་མདོག་དམར་མོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་མ། །གཡས་པས་གྲི་གུག་འཕྱར་ཞིང་གཡོན་པ་ཡིས། །ཐོད་ཁྲག་ཐུགས་ཀར་འཛིན་ཅིང་ཕྱག་རྒྱ་ལྡ། །ཐོད་པ་སྐམ་རློན་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་བརྒྱན་ཅིང་། །པད་ཉི་སྐྱིལ་ཀྲུང་ཕྱེད་པའི་གར་སྟབས་ཀྱིས།། བཞུགས་པའི་རྡོ་རྗེ་ཕག་མོ་དམར་མོར་འདུད། །སྙིང་པོ། ཨོཾ་བཛྲ་བཻ་རོ་ཙ་ན་ཡེ་ཧཱུྃ་ཧཱུྃ་ཕཊ།

རྡོ་རྗེ་ཕོ་ཉ་མོ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི། (གསང་སྔགས) གཙུག་ཏོར་གདུགས་དཀར་ལས། རྡོ་རྗེ་ཕོ་ཉ་མོ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞིས་ཀྱང་རྟག་པར་ཡོངས་སུ་སྐྱོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་རྡོ་རྗེ་ཕོ་ཉ་མོ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་ནི། ཕྱོགས་སྐྱོང་གི་འཁོར་ན་དབྱུ་གུ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་ལ་དབང་བའི་མ་མོ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར། ཞེས་མཁས་པ་འགའ་གསུང་ངོ།། །

རྡོ་རྗེ་འཕྲེང་བ། ❶ དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད། བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་འཕྲེང་བ་དང་དོན་འདྲ། ཀྱཻ་ལྷ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱི་འབྱུང་། ❷ རྡོ་རྗེ་མང་པོ་གྲལ་བསྒྲིགས་ནས་ཡོད་པ།

རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་མ། (གསང་སྔགས) ❶ རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་ཡུམ་སྟེ། ཤེས་རབ་མ་དང་དོན་གཅིག Vajradhatvishvari ❷ ལོངས་སྐུ་དཀར་པོའི་ཡུམ། ❸ ཞི་ཉམས་ཅན་ལ་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་མ་ཞེས་བྱའོ། །

རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་མ། (གསང་སྔགས) <བཛྲ་དྷཱ་ཏྭཱི་ཤྭ་རཱི> ❶ རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་ཡུམ་སྟེ། ཤེས་རབ་མ་དང་དོན་གཅིག Vajradhatvishvari ❷ ལོངས་སྐུ་དཀར་པོའི་ཡུམ། ❸ ཞི་ཉམས་ཅན་ལ་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་མ་ཞེས་བྱའོ། །

རྡོ་རྗེ་དཔྱལ་བ། (གསང་སྔགས) དཔྱལ་བ་མཐར་མེད་དང་དོན་གཅིག དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་པ་ནས་མ་ཞིག་གི་བར་གནས་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཉེ་བར་སྤྱད་པའི་ཚེ་ཚད་ཅན་གྱི་དཔྱལ་ཁམས་ཤིག་གོ། རྡོ་རྗེ་དཔྱལ་བ་ཞེས་པ་ནི་གསང་སྔགས་ཀྱི་བརྡ་ཆད་ཅིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསང་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན། རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན། རིམ་ལྔ་གདན་རྫོགས། སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ། འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས། རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད། སྦས་དོན་ཀུན་གསལ། བདེ་མཆོག་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ། དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ་སོགས་སུ་ནི་དཔྱལ་བ་དང་དཔྱལ་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ཙམ་ལས་རྡོ་རྗེ་དཔྱལ་བ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད

མི་སྣང་ངོ་། །བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པ་རབ་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རྒྱལ་དབང་ཆོས་རྗེའི་སྤྲུལ་སྐུའི་དྲིས་ལན་༧༩ལས། མནར་མེད་དང་རྡོ་རྗེ་དམྱལ་བ་གཉིས་ལ་གནས་ཐ་དད་པ་སོ་སོར་བཤད་པ་མེད་ཀྱང་། ཚེ་ཚད་དང་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། མནར་མེད་ཀྱི་ཚེ་ཚད་ནི་བར་བསྐལ་གཅིག རྡོ་རྗེ་དམྱལ་བའི་ཚེ་ཚད་བསྐལ་ཆེན་གཅིག་དང་། ཤིན་ཏུ་རིང་བ་རྣམས་བསྐལ་པ་མཐའ་ཡས་པར་གནས་པར་བཤད། སྡུག་བསྔལ་ཡང་འབུམ་འགྱུར་དུ་གསུངས། སྔགས་ཀྱི་དམ་ཚིག་ཉམས་ཚད་རྡོ་རྗེའི་དམྱལ་བར་སྐྱེ་བར་མ་ངེས་ཏེ། སྔགས་ཀྱི་སྒོམ་པོ་སོགས་ཀྱིས་ཉམས་པས་ཡང་སོས་ནས་རབ་ཏུ་ཚ་བའི་བར་སྐྱེ་བར་བཤད། རྡོ་རྗེ་དམྱལ་བ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་དེར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ། སྔགས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ལ་སྙིང་ནས་སྨོད་པའི་རྩ་ལྟུང་དེ་ནི་སྔགས་པ་མཐའ་དག་གིས་སྐྱེས་བུའི་རྩལ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་འབད་དེ། རྡོ་རྗེ་ལྟར་འདའ་བར་མི་ཏུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་འདས་པའི་དབང་གིས་གང་དུ་འགྲོ་བའི་གནས་ལ་རྡོ་རྗེའི་དམྱལ་བ་ཞེས་རྒྱུའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པ་དང་། འབྲས་བུ་དམྱལ་བ་དེ་ཡང་། རྒྱུ་གཞན་གྱིས་དེ་ལས་གྲོལ་བར་དཀའ་ཞིང་འདའ་བར་མི་ནུས་པས་ན་དེ་ལྟར་བཤད། ཞེས་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། རྡོ་རྗེའི་གཞིར་གནས་ཤིང་རྡོ་རྗེའི་ཁབ་རྩེ་ཕྲ་མོའི་ཚོགས་ཀྱིས་ལུས་འབིགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྡོ་རྗེའི་དམྱལ་བ་ཞེས་པའམ། ཡང་ན་ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མི་ཕྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྡོ་རྗེ་ཞེས་བྱའམ། ཡང་ན་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ལེགས་པར་མ་བསྟེན་པའི་འབྲས་བུའི་དམྱལ་བ་ཡིན་པས་རྡོ་རྗེ་དམྱལ་བ་ཞེས་བྱའོ།།མདོར་ན་བཤད་པའི་དམྱལ་བ་མནར་མེད་དང་། སྔགས་ཀྱི་རྡོ་རྗེའི་དམྱལ་བ་དོན་གཅིག་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་གསང་སྔགས་ཐབས་ཤེས་མི་ཕྱེད་པའི་གནས་མཚོན་པའི་ཕྱིར་ཐབས་ཅན་རྡོ་རྗེའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་འཆད་པས་དམྱལ་བ་ལའང་རྡོ་རྗེའི་དམྱལ་བ་ཞེས་བཏགས་པའོ། །ཞེས་མཁས་པ་འགའ་གསུང་། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ་༣༤༨ལས། རྡོ་རྗེ་དམྱལ་བའི་མཚན་ཉིད་ནི། འཇམ་དཔལ་རྩ་བའི་རྒྱུད་ལས། ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་སྐྲ་ཉག་མ་གཅིག་གི་རྩེ་མོས་ཆུ་གཏོར་བས་མ་ཟད་ཀྱི་བར་དུ་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་མྱོང་བར་བཤད་དེ། ཨ་ཕ་ཕ་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་དུས་འཁོར་ལས་ནི་ས་དཀྱིལ་གྱི་སྟོད་དུ་ལྷ་རྣམས་གནས་ཤིང་། སྨད་དུ་སའི་དམྱལ་བ་གནས་ལ། དེའི་འོག་དུ་ཆུ་མེ་རླུང་གསུམ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་རང་རང་གི་དམྱལ་བ་གནས་པར་བཤད་དོ། །

རྡོ་རྗེ་བཙུན་མོ། (གསང་སྔགས) ❶ སྤྱན་མ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་མོ་རྣམས་ལ་གསང་སྔགས་ཀྱི་སྐད་དུ་རྡོ་རྗེའི་བཙུན་མོ་ཟེར། ❷ གསང་སྔགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ❸ སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། རྗེའི་གསུང་བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བའི་ཟིན་བྲིས་ལས། རྡོ་རྗེའི་བཙུན་མོ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❹ རྣལ་འབྱོར་མའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

རྡོ་རྗེ་རྩེ་ལྔ་པ། (གསང་སྔགས) ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་ལ་ཟེར། དེ་ལ་ཕྱོགས་རེར་རྭ་ལྔ་ལྔ་སྟེ། བཅུ་ཡོད་ཀྱང་རྩེ་ལྔ་པ་ཞེས་པ་ནི། ལྔ་ཚན་དུ་འདུ་བས་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་སོ། །དཔེར་ན་ཤིང་ལོ་མ་བདུན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་དང་། མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱལ་འབྱོར་རོལ་པའི་དགའ་སྟོན་སོགས་མཁས་པ་མང་པོའི་གཞུང་དུ་རྡོ་རྗེ་རྩེ་ལྔ་པ་དང་རྩེ་དགུ་པ་གཉིས་ཚིག་གིས་བརྗོད་ཚུལ་ཙམ་ལས། དོན་གཅིག་ཡིན་པར་གསུངས་ཀྱང་། (པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དང་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་འཛིགས་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ) སོགས་མཁས་པ་གཞན་དག་གིས་རྡོ་རྗེ་ལྔ་པ་ལས་ལོགས་སུ་རྩེ་དགུ་པ་ཡོད་པར་གསུངས། རྡོ་དྲིལ་གྱི་མཚོན་དོན་ལ་གཟིགས།

རྡོ་རྗེ་རྩེ་དགུ་པ། (གསང་སྔགས) ❶ (རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ) ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་རྭ་བརྒྱད་དང་དབུས་རྭ་སྟེ་དགུ་དང་ལྡན་པའི་རྡོ་རྗེ་ལ་ཟེར་ཏེ། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྡོ་རྗེ་རྩེ་དགུ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། རྩེ་ལྔ་པ་ཡིན་ཀྱང་སྟེང་འོག་གི་རྩེ་བརྒྱད་དང་དབུས་མ་དང་བཅས་པས་རྩེ་དགུ་པའོ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ཚིག་གིས་བརྗོད་ཚུལ་ཙམ་ལས་རྡོ་རྗེ་རྩེ་ལྔ་པ་དང་དོན་གཅིག་པར་བཞེད། ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བདེ་མཆོག་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་ལས། མངོན་བརྗོད་ལེའུ་དགུ་པར་དཔའ་བོ་གཅིག་པ་ལ། རྡོ་རྗེ་རྩེ་དགུ་པར་བཤད་ཀྱང་། འདིར་རྩེ་ལྔ་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པར་བརྟགས་ན་རྩེ་དགུ་པ་དང་ལྔ་པ་ཐ་དད་ཡིན་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པས་དཔྱད་དོ། །❷ (མཁས་པ་འགའ་ཞིག) ཕྱོགས་གཅིག་ལ་དབུས་རྭ་དང་བཅས་ཏེ་རྩེ་མོ་དགུ་དང་ལྡན་པའི་རྡོ་རྗེ་ལ་བཞེད། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་བསྡོམས་ན་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་ཀྱང་། རྩེ་དགུ་པ་ཞེས་པ་ནི་དགུ་ཚན་དུ་འདུ་བས་དགུ་པ་ཞེས་བཏགས་ཏེ། ཤིང་ལོ་མ་བདུན་པ་བཞིན་ནོ། །རྡོ་དྲིལ་གྱི་མཚོན་དོན་ལ་གཟིགས།

རྡོ་རྗེ་ཚིག་ཐྲམ། (གསང་སྔགས) ཚིག་ཐྲམ་མེ་བ་ཞིག་ལས་མ་གསུངས་པས་དོན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་རྡོ་རྗེ་ལྟར་ཕྱེད་དཀའ་བ་ཡིན་ནམ་སྙམ། ཞེས་དངུལ་ཆུ་དྷརྨ་བྷ་དྲ་གསུང་ངོ་།།

རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ། (གསང་སྔགས) ❶ རྡོ་རྗེ་འཆང་། གསང་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་དུ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་དོན་ལ། ཡིག་དོན་དང་། སྤྱི་དོན། སྦས་དོན། མཐར་ཐུག་གི་དོན་བཞི་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་དེ། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། རྡོ་རྗེ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཕྱག་མཚན་གྱི་རྡོ་རྗེ་རྩེ་ལྔ་པ་ཕྱག་ཏུ་འཆང་བར་མཛད་པས་ན་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་སྟེ། ཡི་གེའི་དོན་ནོ། །མེ་ལོང་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྔ་པོ་ཡེ་ཤེས་དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཏེ། དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འཆང་བར་མཛད་པས་ན་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་སྟེ་སྤྱིའི་དོན་ནོ། །ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྐུ་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྒྱུ་མའི་ལུས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འཛིན་པར་མཛད་པས་ན་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་སྟེ་སྦས་པའོ། །རྡོ་རྗེ་ནི་ཟུང་

འཇུག་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཟུང་འཇུག་སྟེ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ། དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འཆང་བར་མཛད་པས་ན་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་སྟེ། མཐར་ཐུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །❷ ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ། ❸ གསང་སྔགས་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཤར་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ གསང་སྔགས་ཀྱི་སློབ་དཔོན།

རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག སྔགས་ཆེན་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་འབུམ་མཚན་ཐོ་ནི། བདེ་མཆོག་ལྷ་ལྔའི་བདག་མདུན་བུམ་བསྐྱེད་བདག་འཇུག་དང་བཅས་པ། བདེ་མཆོག་དྲིལ་བུ་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་མངོན་རྟོགས་དགོས་འདོད་ཀུན་འབྱུང་། འདི་ནི་འགྲན་ཟླ་ཀུན་དང་བྲལ་བ་རྒྱལ་དབང་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་རྒྱུན་དུ་གསུང་ཆོག་མཛད། འཇམ་དབྱངས་ཆོས་སྐོར་གྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་གནང་བྱ་ཚུལ་སྟོད་ཆ་རྗེ་ཉིད་དང་སྨད་ཆ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་བཞིན་བློ་བཟང་མགོན་པོས་མཛད་པ། ལྷ་སྔོའི་ཆོ་ག་ངན་སོང་རྒྱུན་གཅོད་ཐར་པའི་སྒོ་འབྱེད། སོ་སྐྱེ་ཐ་མལ་པའི་ཏུས་ཆོག་གཅོད་དབང་ནམ་མཁའ་སྒོ་འབྱེད་ཀྱི་བྱིན་རླབས་བྱ་ཚུལ། ཐུབ་པ་དམ་ཚིག་གསུམ་བཀོད་ཀྱི་སྒྲུབ་དཀྱིལ། སྐུ་ཡི་ཐུམ་པ་འཇུག་པའི་ཆོ་ག་འཇིག་རྟེན་གཉེར་མཛོད། གསང་འདུས་ཀྱི་ཏུལ་ཆེན་ཚུ་ལ་གདན་དྲངས་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ། རབ་གནས་མདོར་བསྡུས་བྱ་ཚུལ། བདུད་རྩི་རིལ་བུ་སྒྲུབ་ཚུལ་ཞུང་དུ། བློ་སྦྱོང་དོན་བདུན་མའི་འགྲེལ་པ། བློ་སྦྱོང་སྡུག་བསྔལ་ལམ་ཁྱེར། ལས་དང་པོ་བ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་བྱང་ཆུབ་བགྲོད་པའི་བདེ་ལམ་རྣམས་སོ། །

རྡོ་རྗེ་བཞི་བསྐྱེད། (གསང་སྔགས) སྟོང་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྡོ་རྗེ། ས་བོན་བསྡུས་པའི་དེ་ཉིད། གཟུགས་ཉིད་རྫོགས་པའི་དེ་ཉིད། ཡི་གེ་འགོད་པའི་རྡོ་རྗེ་དང་བཞིའོ། །ཞིབ་པར་རྡོ་རྗེ་བཞིའི་ཚིངས་ལ་གཟིགས།

རྡོ་རྗེ་བཞིའི་ཚིངས། (གསང་སྔགས) དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་ཚིངས་རིམ་སྡོམ་བཞི་ནི། སྟོང་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྡོ་རྗེ། ས་བོན་བསྡུས་པའི་དེ་ཉིད། གཟུགས་ཉིད་རྫོགས་པའི་དེ་ཉིད། ཡི་གེ་འགོད་པའི་རྡོ་རྗེ་དང་བཞིའོ། །དེ་ཡང་གནས་ཀྱི་ངེ་ཉིད་ནས། དེ་བཞིན་ཉིདམི་ལས་བྱང་ཆུབ་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི། སྟོང་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་དང་། ཉི་མ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་ལྡང་བའི་དེ་ཉིད་ནས། ཕྱག་མཚན་ལས་བྱང་ཆུབ་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི། ས་བོན་བསྡུས་པའི་རྡོ་རྗེ། སྐུ་རྫོགས་པ་ལས་བྱང་ཆུབ་པའི་དེ་ཉིད་ནས། ཡག་ལག་ཁྲོ་བོར་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི། གཟུགས་ཉིད་རྫོགས་པའི་རྡོ་རྗེ། སྒྲུབ་ཐབས་བསྡུས་པ་ལྟར་ན། སྐུ་བྱིན་གྱིས་རློབ་པ་ནས། མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་དང་། རྒྱས་པ་ལྟར་ན། སྐུ་བྱིན་གྱི

ཀློབ་པ་ནས། སྙིང་སྔོར་ཕྱག་མཚན་ཕྲ་མོའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི། ཡི་གེ་འགོད་པའི་རྡོ་རྗེ་ཡིན་ནོ། །རྗེའི་གསང་འདུས་ཀྱི་གསུང་ཟིན་བློ་གསལ་བྱུང་བའི་རེ་སྐོང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད།

རྡོ་རྗེ་བཟླས་པ། (གསང་སྔགས) རྡོ་རྗེ་ནི་མི་ཕྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པས། ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་གདངས་དང་རླུང་གི་གདངས་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་ནས་བཟློ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

རྡོ་རྗེ་རོ་ལངས་མ། (གསང་སྔགས) འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་ཡུམ།

རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ། (གསང་སྔགས) ❶ སྡིག་སྒྲིབ་སྦྱོང་བ་ལ་ས་ཕྱོད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཡི་དམ་ཞིག ཕྱག་གཡས་རྡོ་རྗེ་སྙིང་གར་གསོར་ཤིང་། གཡོན་པའི་དྲིལ་བུ་དཀུ་ལ་བརྟེན་པ། ཞབས་གཉིས་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་གིས་བཞུགས་པ། སྐུ་མདོག་དཀར་གསལ་ཟླ་བའི་མདོག་ཅན། དེ་ལ་ལྷ་ཡབ་རྐྱང་དང་། ཡུམ་བཅས་གཉིས་ཡོད། ❷ རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ལའང་འཇུག་པའི་སྐབས་མང་པོ་ཡོད། རྗེའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཟིན་བྲིས་ལས། མདོར་བྱས་སུ། རིགས་བྱ་རྡོ་རྗེ་ཉིད་དང་ནི། །རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་དང་ལྡན་གནས། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ནི་རྡོ་རྗེ་འཆང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་༡༧བ༤ལས། བླ་མ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ལྟར་འཁྱིང་བག་ཅན་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྒྱན་ནས་བཞུགས་པ་གསལ་བར་བལྟས་ལ། ཞེས་བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཆང་དུ་བསྒོམ་པར་གསུངས་པས། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཔལ་དང་ལྡན་པའི་ཟུང་འཇུག་ནི་ངེས་དོན་གྱི་རྡོ་རྗེ་དང་། དེ་ཉིད་གཟུགས་སྐུའི་རྣམ་པར་ཤར་བས་ན་སེམས་དཔའོ། །གཞན་ཡང་། བདེ་མཆོག་རྫོགས་རིམ་དངོས་གྲུབ་སྙེ་མ་༤༡ན༢ལས། འགྲོ་བའི་འདྲེན་མཆོག་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་དེ། །དམིགས་མེད་བརྩེ་བས་ཀུན་ནས་བསྐྱེད་པ་ཡིས། །གདུལ་བྱའི་དབང་པོའི་རིམ་པ་ཇི་བཞིན་དུ། །མདོ་དང་བྱ་བ་སྤྱོད་པ་རྣལ་འབྱོར་དང་། གསང་མཐའ་རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད་རྒྱུད་རྣམས་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྒྲུབ་ཐབས། (གསང་སྔགས) ❶ རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡི་དམ་དེའི་སྒྲུབ་ཐབས། ❷ དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་མཛད་པའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་རྒྱུད་འགྲེལ་ཞིག མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་༡༩ན༢ལས། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྒྲུབ་ཐབས་མཛད་དེ། ཕྱི་མ་འདི་ལ་ཊ་ཱི་ཀ་ཊ་རཏྣ་དང་། ལ་ལི་བཛྲ་གཉིས་ཀྱིས་འགྲེལ་པ་མཛད་ཅིང་། མ་ག་ཏའི་པཎྜི་ཏ་ཐུབ་པ་དཔལ་བཟང་པོ་དང་། རྡོ་བོ་ཆེན་པོ་རྗེ་ལ་སོགས་པ་དག་ཀྱང་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་པར་བྱེད་པས། དེ་

ལྟར་དུ་གཟུང་བར་བྱའི། ཕྱིས་ཀྱི་ཁ་ཅིག་འཕགས་པས་མཛད་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཡོད་བཞིན་དུ། དེ་ལྷུག་པར་བཏང་ཙམ་ལས་གཞན་མེད་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་འདི་འདྲ་ཀླུ་བས་མཛད་པ་ག་ལ་འོང་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། མི་འཐད་དེ། མདོར་བྱས་ན་དངོས་སུ་མི་གསལ་བའི་ཕྱག་རྒྱ་འདུ་བྱ་བ་ལ་ཕྱིའི་ཕྱག་རྒྱ་མ་རྙེད་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྙིང་ཁ་ནས་ཕྱུང་ནས་བྱ་བ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་མང་པོ་ཞིག་དང་། མདོ་བསྡུ་ན་མེད་པའི་མདོ་དང་སྦྱོར་ཚུལ་ཡང་ཅི་རིགས་པ་བསྟན་རྒྱུ་ཡོད་པས། འཕགས་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་ལས་བོགས་དབྱུང་རྒྱུ་མེད་པའི་རྟགས་མི་འགྲུབ་ལ། སྒྲུབ་ཐབས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་འཕགས་པས་མཛད་པ་ལས་ལོགས་པ་མི་འདུག་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་ནི་ཁྱབ་པ་འགལ་བ་ཡིན་ཞིང་། གཞན་ཀླུ་བས་མཛད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཡབ་ཡུམ། (གསང་སྔགས) ཁ་དོག་ཕྱག་མཚན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྐུ་མདོག་དཀར་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་ཀྱིས། །རྡོར་དྲིལ་འཛིན་པས་རང་དང་འདྲ་བ་ཡི། །རྡོ་རྗེ་སྙེམས་མར་འཁྱུད་ཅིང་རིན་པོ་ཆེའི། །རྒྱན་དང་དར་གྱི་ན་བཟའ་མཛེས་པར་གསོལ། །པད་ཟླར་ཞབས་གཉིས་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་ཚུལ། །རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཡབ་ཡུམ་ལ་ཕྱག་འཚལ།། སྙིང་པོ། ཨོཾ་ཨཱཿབཛྲ་སཏྭ་ཧཱུཾ། རྩ་སྔགས། ཡིག་བརྒྱ།

རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། དེ་ལ་སྔགས་ཀྱི་སྐབས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་སོགས་ལ་གཞི་བྱས།

རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་དྲིལ་བུ། (གསང་སྔགས) བ་ལང་ཁའམ་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཁའི་སྨུ་ཏིག་ཕྲེང་བ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བས་བསྐོར་བའི་དྲིལ་བུ། རྡོར་དྲིལ་གྱི་མཚོན་དོན་ལ་གཟིགས།

རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། (གསང་སྔགས) རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་དོན་འདྲ། རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་གཟིགས།

རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན། (གསང་སྔགས) གསང་སྔགས་ཀྱི་བླ་མ།

རྡོ་རྗེ་སློབ་མ། (གསང་སྔགས) གསང་སྔགས་ཀྱི་སློབ་མ།

རྡོ་རྗེ་གསུམ། (གསང་སྔགས) རྒྱལ་བའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་གསུམ། སྐུ་རྡོ་རྗེ། གསུང་རྡོ་རྗེ། ཐུགས་རྡོ་རྗེ་དང་གསུམ། སྒྲ་བཤད་ནི། དབྱེར་མི་ཕྱེད་པའི་དོན་གྱིས་ན་རྡོ་རྗེ་སྟེ། ཟུང་འཇུག་པའི་སྐུ་དང་ཐུགས་ངོ་བོ་དབྱེར་མི་ཕྱེད་པའི་དོན་ནོ། །

རྡོ་རྗེ་གསུམ་པའི་ཕྱག་རྒྱ། (གསང་སྔགས) ཕྱག་རྒྱ་ནི་ལག་པ་སོར་མོ་རྣམས་བཅུང་སྟེ་མཐེའུ་ཆུང་མཐེ་བོས་མནན་པ་ནི་རྡོ་རྗེ་རྩེ་གསུམ་པའི་ཕྱག་རྒྱ་སྟེ། གཡས་ནས་བསྐོར་ལ་བགེགས་བསྐྲད་དོ། །ཞེས་རྒྱུད་འགྲེལ་ ༼བ༽ ༨༤བ༧ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྡོ་རྗེའི་སྐུ། (གསང་སྔགས) ❶ (དགེ་ལུགས) དག་པའི་སྒྱུ་ལུས་ལ་ཟེར། ཞིབ་པར་བཤད་ན། ཟག་མེད་ཀྱི་རླུང་འོད་ཟེར་ལྔ་ལས་ཉེར་ལེན་བྱས་ཏེ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རླུང་སེམས་ཙམ་ལས་གྲུབ་པའི་དག་པའི་སྒྱུ་ལུས་ལ་ཟེར། དཔུལ་ཚུའི་གསུང་ལྟར་བཀོད། ❷ (མདོ་ལུགས) སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལུས་ལ་ཟེར། འདི་ལ་རྡོ་རྗེ་ལུས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི།   འདི་ལ་ཕྱི་འབྱུང་བ་དང་ནང་ཆགས་སོགས་ཀྱི་གནོད་པ་གང་གིས་ཀྱང་མི་ཚུགས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ ༼ཅེ༽ ༡༤༠ན༡ལས། རྡོ་རྗེའི་ལུས་འཐོབ་པ་ལས་བྱུང་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ཕྱིའི་གནོད་པ་རླུང་དང་ཚ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་མཚོན་ཆ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་མི་ཚུགས་པ་དང་། ནང་གི་གནོད་པ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་ལ་སོགས་པ་དང་། ན་བ་དང་ཚ་བ་ལ་སོགས་པས་མི་ཚུགས་པར་བྱེད་པའི་སྐུ་དེ་འཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །❸ (བཀའ་བརྒྱུད) ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ཉིད་དྭངས་མའི་ཁམས་སུ་རིམ་པར་སྦྱངས་པ་ལས་ཟག་མེད་ཀྱི་སྐུ་བྱུང་བ་ཉིད་ལ་རྡོ་རྗེའི་སྐུ་ཞེས་བྱ། ཡང་ན་རླུང་སེམས་ཙམ་ལས་གྲུབ་པའི་ལྷའི་སྐུ་ལ་ཟེར། རྡོ་རྗེའི་ལུས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྡོ་རྗེའི་སྐུ་རྗེས་མཐུན་པ། (གསང་སྔགས) མ་དག་པའི་སྒྱུ་ལུས་ལ་ཟེར། རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་གསང་འདུས་རྫོགས་རིམ་༢༡བ་ན་གསལ་ལོ། །

རྡོ་རྗེའི་ཐེག་པ། (གསང་སྔགས) སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མི་ཕྱེད་པའི་ལྷ་ཡི་རྣལ་འབྱོར་ལ་རྡོ་རྗེ་ཞེས་བྱ་ལ། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྡོ་རྗེ་གསུམ་མངོན་དུ་བྱེད་པས་རྡོ་རྗེའི་ཐེག་པ་ཞེས་བྱའོ། །

རྡོ་རྗེའི་གནས་བདུན། (ཐར་ཕྱིན) རྒྱུད་བླ་མ་ལས་གསུངས་པའི་རྡོ་རྗེའི་གནས་སམ་རྟོགས་དཀའ་བས་གནས་བདུན་ནི། སངས་རྒྱས། ཆོས། དགེ་འདུན། ཁམས། བྱང་ཆུབ། ཡོན་ཏན། འཕྲིན་ལས་དང་བདུན་ནོ། །རྒྱུད་བླ་མ་ལས། སངས་རྒྱས་ཆོས་ཚོགས་ཁམས་དང་བྱང་ཆུབ་དང་། །ཡོན་ཏན་སངས་རྒྱས་འཕྲིན་ལས་ཐ་མ་སྟེ། །བསྟན་བཅོས་ཀུན་གྱི་ལུས་ནི་མདོར་བསྡུ་ན། །རྡོ་རྗེ་ཡི་ནི་གནས་བདུན་འདི་དག་གོ །ཞེས་སོ། །དེ་དག་རེ་རེ་ལ་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆ་རེ་རེ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པའི་སངས་རྒྱས། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་སྐུ ཀུན་རྫོབ་པའི་སངས་རྒྱས། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་

གཟུགས་སྐུ དོན་དམ་པའི་ཆོས། འགོག་ལམ ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས། དེ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་གསུང་རབ དོན་དམ་པའི་དགེ་འདུན། རིག་གྲོལ་གྱི་ཡོན་ཏན ཀུན་རྫོབ་པའི་དགེ་འདུན། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་སྐྱེ་ཏུང་གི་ཉུས་པ དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་སྐུ ཀུན་རྫོབ་པའི་བྱང་ཆུབ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ ཡོན་ཏན་དོན་དམ། སྟོབས་སོགས་བྲལ་བའི་ཡོན་ཏན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས འཕྲིན་ལས་དོན་དམ། བྱ་གྲུབ་ཡེ་ཤེས ཀུན་རྫོབ་པའི་འཕྲིན་ལས། དེ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་གསུང་རབ སྒྲ་བཤད་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་དོན་རྣམ་པ་བདུན་ནི། རྟོགས་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རྡོ་རྗེ་དང་། ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གནས་ཏེ། རྟོགས་དཀའ་བའི་གནས་བདུན་ཞེས་པའོ། །

རྡོ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར། (གསང་སྔགས) བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་ཟེར། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གཞུང་དུ་འདི་ལ་སྟོང་ཉིད་སྙིང་རྗེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་ཀྱང་བྱ།

རྡོ་རྗེའི་སྲུན། (གསང་སྔགས) རྡོ་རྗེ་སྲུན་ལ་གཟིགས།

རྡོ་རྗེའི་སྲུན་གྲོགས། (གསང་སྔགས) རྡོ་རྗེ་སྲུན་ལ་གཟིགས།

རྡོ་རྗེའི་དཀྱིལ་བ། (གསང་སྔགས) རྡོ་རྗེ་དཀྱིལ་བ་ལ་གཟིགས།

རྡོ་རྗེའི་ཚིག (གསང་སྔགས) ཤིན་ཏུ་ཟབ་ཅིང་བརླིང་ལ་གོ་དཀའ་བའི་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཚིག རྡོ་རྗེ་ཞེས་པ་འདིར་རྟོགས་དཀའ་བའམ་གོ་དཀའ་བའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་རྒྱུད་བླ་མ་ལས་གསུངས་པའི་རྟོག་དཀའ་བའི་གནས་བདུན་ལ་རྡོ་རྗེའི་གནས་བདུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྡོ་རྗེའི་བཟླས་པ། (གསང་སྔགས) རྡོ་རྗེ་བཟླས་པ་ལ་གཟིགས།

རྡོ་རྗེའི་རིགས། (གསང་སྔགས) རྒྱུད་རིགས་ལྔ་གི་ནང་གསེས། མཚན་གཞི། རྡོ་རྗེའི་རིགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཕྱག་རྡོར་ལྟ་བུ།

རྡོ་རྗེའི་ལུས། (གསང་སྔགས) ❶ དྭངས་མའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ། དེ་ལ་རྡོ་རྗེ་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རྡོ་རྗེ་ནི་མི་ཕྱེད་པའམ་སོ་སོར་འབྱེད་དུ་མེད་པ་དང་། བརྟན་པ་སོགས་ལ་འཇུག་པས། དྭངས་མའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ནི་ལས་དབང་གིས་འཆི་དུས་མ་གཏོགས་སུས་ཀྱང་བཤིག་ཏུའམ་སོ་སོར་འབྱེད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །❷ རང་ཡི་དམ་གྱི་ལྷར་བསྒོམས་པའི་ལྷ་སྐུ། སྒྲ་བཤད་ནི། རྡོ་རྗེ་ནི་མི་ཕྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པས། བདེ་བ་དང་སྟོང་པ་མི་ཕྱེད་པའམ་དབྱེར་མེད

པའི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །❸ ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རྩ་རླུང་ཐིག་ལེ་གསུམ། རྗེའི་གསུང་ཐོར་བུ་༢༢༨ན༧ལས། གང་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་རྩ་འཁོར་སོགས། །རྡོ་རྗེ་ལུས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❹ ཕུང་ཁམས་སོ་དྲུག་གི་ཚོགས་པ་ལ་རྡོ་རྗེའི་ལུས་ཟེར། ཕུང་ཁམས་སོ་དྲུག་ནི། ཕུང་པོ་དྲུག ཁམས་དྲུག དབང་པོ་དྲུག ཡུལ་དྲུག ཁ་དང་ལག་པ་སོགས་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་དྲུག སྨྲ་བ་དང་ལེན་པ་དང་འགྲོ་བ་སོགས་ལས་ཀྱི་དབང་པོའི་བྱ་བ་དྲུག་སྟེ་སོ་དྲུག་གོ། འདི་ནི་ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་མཛོད་ཕྱོགས་བམ་བར་མ་༤༣༣ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །❺ (མདོ་ལུགས) སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལུས་ལ་ཟེར། འདི་ལ་རྡོ་རྗེ་ལུས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། འདི་ལ་ཕྱི་འབྱུང་བ་དང་ནང་ཆགས་སོགས་ཀྱི་གནོད་པ་གང་གིས་ཀྱང་མི་ཚུགས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ (ཐི) ༧༨༠ན༧ལས། རྡོ་རྗེའི་ལུས་འཐོབ་པ་ལས་བྱུང་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ཕྱིའི་གནོད་པ་རླུང་དང་ཚ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་མཚོན་ཆ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་མི་ཚུགས་པ་དང་། ནང་གི་གནོད་པ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་ལ་སོགས་པ་དང་། ན་བ་དང་ཚ་བ་ལ་སོགས་པས་མི་ཚུགས་པར་བྱེད་པའི་སྐུ་དེ་འཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྡོ་བ། རྡོ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ (ཀ་པ) ལས། ལྷས་བྱིན་གྱིས་ནི་གླང་ཆེན་དབང་པོ་བསད། །དགའ་བོས་དེ་ནི་གོམ་པ་བདུན་དུ་ཁྱེར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཕྱག་གིས་བར་སྣང་ལ། །རྡོ་བ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་རྒྱང་རིངས་འཕངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྡོ་རྩེ་གཅན། རྡོ་བརྩིགས་པའི་ཕུང་པོ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༧༠༢ན༥ལས། རྡོ་རྩེ་གཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྡོ་བརྩིགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

རྡོ་ཡི་སྙིང་པོ། རྡོའི་སྙིང་པོ་ལ་གཟིགས།

རྡོ་ཞུན། རྡོ་དཀར་པོ་མེར་བསྲེགས་པའི་རྡོ་ཐལ་ལམ་ས་དཀར་གྱི་མིང་། དེ་ལ་ཆུ་གྲང་མོ་བླུགས་ཏེ་དཀྲུགས་ན་དྲོད་ལངས་ནས་ཁོལ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློ་གསུང་ངོ་། །རྒྱ་གར་དུ་དཀར་རྩིས་གཏོང་བྱེད་ཀྱ་ཕྱིས་ཞིབ་མོར་བརྡུག་པའི་ས་དཀར་ཡང་ཆུ་བླུགས་ན་ཁོལ་བར་བྱེད་དོ། །རྗེ་གུང་ཐང་པའི་ཆུའི་བསྟན་བཅོས་ལས། མ་རབས་གཅེས་པར་བསྐྱངས་ན་ཡང་། །ཕྱིན་དུ་མི་ཚོར་འཁྲུག་པར་

བྱེད། །བསིལ་བའི་ཆུ་ཡིས་བྲན་ན་ཡང་། །རྫོ་ཞུན་ལྟག་པར་ཁོལ་ཞིང་ཚ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྡོ་རམས་པ། དགེ་བཤེས་ཆུང་ཁག་གི་གྲས་ཤིག རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་རྡོ་རམས་པའི་མཚན་བཏགས་བཞེས་གནང་བ་རེད་ཅེས་པ་དང་། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་རྡོ་རམས་པའི་ཐོག་མ་རྒྱལ་བ་སྐུ་འཕྲེང་བདུན་པ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ཡིན་ཟེར་བ་སོགས་ཀྱང་སྣང་། འབྲས་སྤུངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་རྡོ་བཅལ་སྟེང་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་བཞུགས་ཁྲི་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མདུན་ནས་རྡོ་རམས་པའི་དམ་བཅའ་འཛུག་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་དཔགས་ན་སྔོན་མ་ཞིག་ལ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་ཞིག་གིས་དམ་བཅའ་བཞག་པ་གདོན་མི་ཟའོ། །སེར་བྱེས་མཁས་སྣན་གྲྭ་ཚང་ལྷ་བྲུ་ཡིན་ན། དགེ་བཤེས་ཆུང་ཁག་གི་གྲས་ལ་གླིང་བསྲེ་དང་རིགས་རམས་པ་གཉིས་མ་གཏོགས་རྡོ་རམས་པའི་ཐ་སྙད་མེད། སྒྲ་བཤད་ནི། འབྲས་སྤུངས་ཚོགས་ཆེན་གྱི་རྡོ་བཅལ་སྟེང་དམ་བཅའ་བཞག་པས་རྡོ་རམས་པ་ཟེར་ཞིང་། རམས་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རབ་འབྱམས་ཀྱི་བསྡུས་ཚིག་གོ །ཕྲོ་མང་སོག་པོ་མཁན་ཟུར་ངག་དབང་ཉི་མའི་གསུང་འབུམ་ཐོར་བུའི་ནང་དེའི་སྐོར་གསལ་ལོ། །

རྡོ་རིང་གསུམ། རྒྱལ་པོ་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་གྱིས་ཕྱི་ལོ་༨༢༢ལོར་རྒྱ་བོད་དབར་ཞལ་འཆམ་གྱི་ཞི་བདེའི་ཆིངས་ཡིག་འཁོད་པའི་རྡོ་རིང་གསུམ་བཙུགས། ལྷ་ལྡན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མདུན་དུ་རྡོ་རིང་གཅིག རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་གི་མདུན་དུ་གཅིག རྒྱ་བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་རྨེ་རུ (རྨེ་རུའི་འགྲེལ་བཤད་རྨེ་རུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས) ཞེས་པར་རྡོ་རིང་གཅིག་བཅས་གསུམ་བཙུགས་སོ། །

རྡོ་རུས་གཏུག་པ། གནད་དུ་འཁེལ་བར་བྱེད་པ། གནད་འགག་ཐོག་འཁེལ་བར་བྱེད་པ། ནན་ཏན་བྱེད་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། རུས་ཀང་གཙོག་པའི་ཚེ་རྡོ་དང་རུས་པ་གཏུག་དགོས་པ་ལྟར་གནད་དུ་འཁེལ་བར་བྱེད་དགོས་པའི་དོན་ནོ། །

རྡོ་རུས་ཐུག་པ། གནད་དུ་ཁེལ་བ། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་ཆོས་ཐུན་ཡང་རྡོ་རུས་ཐུག་པ་ཞིབ་ཏུ་རྒྱས་པར་བཤད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྗེ་བླ་མའི་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བའི་གསུང་ལན་ལས་ཀྱང་། འདི་ན་རྡོ་རུས་ཐུག་པ་ཡོད་པའི་གདམས་ངག་ད་ལྟ་གཅིག་ཀྱང་མི་གདའ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ངེས་ཤེས་གཉིང་ནས་དྲོངས་ངེས་པ། ཞེས་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།

རྡོ་ལེབ་བཟང་པོ། ཏྲི་བཟང་པོའི་ཐུས་འཐག་སའི་རྡོ་ལེབ།

རྡོའི་སྙིང་པོ། ❶ མཐད། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༥༡བ༣ལས། རྡོའི་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེའི་དམར་དགེ་བཤེས་ཀྱི་སྨན་གཞུང་དྲི་མེད་ཤེལ་ཕྲེང་དང་། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཡང་དེ་བཞིན་གསལ། ❷ རིན་པོ་ཆེ་ཨ་སྨ་གརྦྷ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རིགས་གཉིས་ཏེ། ཨ་སྨ་གརྦྷ་དང་། དྲུ་མ་ཨ་སྨ་གརྦྷའོ། །ཨ་སྨ་གརྦྷ་ནི་མདོག་ཤིན་ཏུ་གནག་པ་ལ་འོད་ཟེར་ཤིན་ཏུ་དམར་བ་འབྱུང་། དྲུ་མ་ཨ་སྨ་གརྦྷ་ནི་ཟླ་མ་དང་འདྲ་བ་ལ་འོད་ཙུང་ཞིག་གསལ་བའོ། །འདི་གཉིས་ཆུ་ནང་གི་རྡོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཚུལ་དུ་འབྱུང་བས་ཨ་སྨ་གརྦྷ་སྟེ་བོད་སྐད་དུ་རྡོའི་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ། ཡུལ་སིནྡྷ་ཟླ་གན་སཱོ་རཥྚ་རྣམས་ནས་འབྱུང་ལ། གོང་ཚད་ནི་ཟླ་མ་ལ་དངུལ་གྱི་དོ་སྐོར་ཕྱི་མ་ལ་བཙེ་བོ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་དྲི་མེད་ཤེལ་ཕྲེང་༡༠ལས་བཤད་དོ། །❸ རྒྱ་མཚོ་ནས་ཐོན་པའི་རྡོ་རྒྱུག་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་གྲགས། དངུལ་ཆུ་ཧྣཱ་ཧྣ་ཏྲ་གསུང་། ❹ སློབ་དཔོན་ཡང་དག་བདེན་པས། རྡོའི་སྙིང་པོ་ནི་ཁ་དོག་དམར་པོའོ། །ཞེས་གསུངས། ❺ བོད་ཀྱི་གབ་ཚིག་ཏུ་དངུལ་ལ་རྡོའི་སྙིང་པོ་ཟེར། ཞེས་དྲི་མེད་ཤེལ་ཕྲེང་༡༠ལས་གསུངས།

རྡོའི་ཡོལ། རྡོ་ལས་བརྐྱབས་པའི་ཟས་ཟ་བའི་སྣོད།

རྡོར་དྲིལ་གྱི་མཚོན་དོན། རྡོ་རྗེས་ཐབས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས། དྲིལ་བུས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མཚོན། རྒྱས་པར་བཤད་ན། རྡོར་དྲིལ་གྱིས་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ལམ་ཡོངས་རྫོགས་མཚོན་པ་ཡིན་ཏེ། (དང་པོ་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ལྷ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་མཚོན་ཚུལ་ལ) {ཐོག་མར་རྡོ་རྗེའི་མཚོན་དོན་ནི} རྡོ་རྗེས་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་དང་། དྲིལ་བུས་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་མ་མཚོན། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། རྡོ་རྗེ་ལྟེ་བས་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ། སྙིང་རྩ་ལྔས་རྣམ་སྣང་སོགས་ལྔ་སྟེ། དབུས་རྩས་རྣམ་སྣང་། ཤར་རྩས་མི་བསྐྱོད་པ། ལྷོ་རྩས་རིན་འབྱུང་། ནུབ་རྩས་འོད་དཔག་མེད། བྱང་རྩས་དོན་གྲུབ་བཅས་མཚོན་ནོ། །(གཉིས་པ་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་མཚོན་ཚུལ་ལ) རྡོ་རྗེའི་རྩེ་མོ་ལྔས་ཡེ་ཤེས་ལྔ་ཡང་མཚོན་པར་གསུངས་ཏེ། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། ཡེ་ཤེས་ལྔ་མཚོན་པའི་རྡོ་རྗེ་རྩེ་ལྔ་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྙིང་གི་པད་འདབ་བརྒྱད་ཀྱིས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་རང་བཞིན་བྱམས་པ་སོགས་སེམས་དཔའ་བརྒྱད། (བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བརྒྱད་ནི། པཎྜི་ཏ་སྨྲ་ཏི་ཛྙཱ་ན་ཀཱིརྟིས་མཛད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དྲུག་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལས། དེ་འོག་པདྨ་འདབ་བརྒྱད་ལ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་བརྒྱད་ཤེས་བྱ་སྟེ། །པདྨའི་ཕྱག་ (འདི་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཡིན) དང་། བྱམས་པ་དང་། །ནམ་མཁའ་མཛོད་དང་ཀུན་བཟང་། །ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་འཇམ་དཔལ་དང་། །སྒྲིབ་སེལ་དང་ནི་ས་སྙིང་པོ། །ལྷ་རྣམས་བརྒྱད་པོ་འདི་དག་ནི། །ཇི་བཞིན་ཕྱོགས་སུ་བསྒོམ་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ) འོག་ར་ལྔས་མཁའ་འགྲོ་སྟེ། འོག་གི་པད་

འདབ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྒོ་མ་བཞི་དང་། སྐུལ་བྱེད་མ་སོགས་པའི་སྟེ་ལྷ་མོ་བརྒྱད་མཚོན་ནོ། །རྫོ་རྗེ་ལ་དབྱེ་ན། རྡོ་རྗེ་རྩེ་གཅིག་པ་དང་། རྩེ་གཉིས་པ། རྩེ་གསུམ་པ། རྩེ་ལྔ་པ། རྩེ་དགུ་པ། སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ། རྒྱན་གྱི་རྡོ་རྗེ་རྣམས་སུ་ཡོད། (རྒྱན་གྱི་རྡོ་རྗེ་ནི། རྒྱན་གྱིས་ཅི་མཛེས་སུ་བྱས་པའི་རྡོ་རྗེ་ལ་ཟེར། འདི་རྒྱན་ཆས་བརྒྱན་པའི་རྡོ་རྗེ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་འདུག་སྙམ) ཡང་རྡོ་རྗེ་ལ་དབྱེ་ན། ཁྲོ་བོའི་རྡོ་རྗེ་དང་། (ཁྲོ་བོའི་རྡོ་རྗེ་ནི། རྡོ་རྗེ་ནག་པོ་ར་རྩེ་རྣམས་སོ་སོར་གདེངས་པའི་རྡོ་རྗེ་ལ་ཟེར) ཞི་བའི་རྡོ་རྗེ་གཉིས་སུ་ཡོད། (ཞི་བའི་རྡོ་རྗེ་ནི། ནམ་རྒྱུན་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་ལ་ཟེར) ༼དྲིལ་བུའི་མཚོན་དོན་ནི༽ དྲིལ་བུའི་སྙིང་གི་ར་ལྔའི་མཚོན་དོན་ནི་རྡོ་རྗེ་དང་འདྲ་ལ། དྲིལ་བུའི་ཞལ་གྱིས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལྷ་མོའི་རྣམ་པར་ཤར་བའི་ཤེས་རབ་མ་དེ་མཚོན། དེའི་འོག་གི་བདུད་རྩིའི་བུམ་པས་བདེ་བ་དང་སྟོང་པ་དབྱེར་མེད་ཕྱེད་པ་མཚོན། དེང་སང་དྲིལ་བུ་ཕལ་མོ་ཆེར་དྲིལ་ཞལ་གྱི་འོག་ཏུ་བུམ་པའམ་བུམ་པའི་དོད་བུག་པ་མི་སྣང་བ་ནི་ཆད་སྐྱོན་ཡིན། བུམ་པའི་དོད་དུ་བུག་པ་ཡོད་པའི་དྲིལ་བུ་ལ་ཕྱི་དྲིལ་ཟེར། ཕྱི་དྲིལ་ནི་ཡོ་གའི་བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོ་ནས་གསུངས་པར་བཤད། དེའི་འོག་གི་དབྱུ་གུས་འབྲས་དུས་ཀྱི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་མཚོན། པད་འདབ་ལ་གནས་པའི་ཡི་གེ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཡུམ་བཞི་དང་ནོར་རྒྱན་མ་སོགས་བཞི་སྟེ་ལྷ་མོ་བརྒྱད་མཚོན། (ལྷ་མོ་བརྒྱད་ནི། ༡ ཤར་དུ་ (ལཾ) ལོ་ཙ་ནཱ། སྤྱན་མ། ༢ ཤར་ལྷོར་ (པཾ) བ་སུ་དྷ་རི། ནོར་རྒྱུན་མ། ༣ ལྷོར་ (མཾ) མཱ་མ་ཀི། བདག་ཉིད་མའམ་སྐྱེམས་མ། ༤ ལྷོ་ནུབ་ཏུ་ (ཛྫྃ) ཙཎྜ། སྐུལ་བྱེད་མ། ༥ ནུབ་ཏུ་ (པཾ) པཎྜ་རཱ་ཝཱ་སི་ནི། གོས་དཀར་མོ། ༦ ནུབ་བྱང་དུ་ (བྲིཾ) བྲི་ཀུ་ཊེ། ཁྲོ་གཉེར་ཅན་མ། ༧ བྱང་དུ་ (ཏྃ) ཏཱ་ར། སྒྲོལ་མ། ༧ ༨ བྱང་ཤར་ཏུ་ (མཾ) མཱ་ལི་ནཱི། ཕྲེང་བ་མ་བཅས་སོ། །ལྷ་མོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་གི་མིང་ཡིག་དང་པོ། ལ། བ། མ། ཙ། པ། བྲི། ཏ། མ། བཅས་ལ་ཟླ་ཚེས་དང་ཐིག་ལེས་བརྒྱན་པ་ནི། ཐིག་ལེས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཟླ་ཚེས་ཀྱིས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་མཚོན་པས། ངེས་དོན་དུ་ལྷ་མོ་དེ་དག་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ལྷ་མོའི་གཟུགས་སུ་ཤར་བར་མཚོན་པའམ་གོ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །དེས་སྐབས་གཞན་དུའང་རིགས་འགྲེའོ། ། <རྡོར་ཕྲེང་དང་མན་སྔེའི་ལུགས་ནི> (མན་ངག་སྙེ་མ་ནི། སཾ་བུ་ཊའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་ཞིང་སློབ་དཔོན་འཇིགས་མེད་འབྱུང་གནས་སྦས་པས་མཛད་ཅེས་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ན་གསལ) ས་བོན་བརྒྱད་པོ་རྣམས་གཡས་སྐོར་དང་། ཤེས་རབ་མའི་གདོང་སྟེ་དྲིལ་བུའི་ཞལ་དང་། ལཾ། དེའི་འོག་གི་འཁོར་རྣམས་ཐད་ཀར་འཁེལ་བ་དགོས་ཤིང་། རྒྱ་མཚན་ནི་དེ་དག་ཡབ་ཡུམ་དུ་གོ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པར་སྙམ། <སཾ་བུ་ཊའི་ལུགས་ནི> (སཾ་བུ་ཊ་ནི། རྒྱུད་མང་པོའི་བཤད་རྒྱུད་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པར། ཀུན་མཁྱེན་བུ་སྟོན་གསུང་། བདེ་དགྱེས་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་བའི་བཤད་རྒྱུད་ཡིན་པར། ལྕང་སྐྱ་ངག་དབང་བློ་བཟང་ཆོས་ལྡན་གསུང་ངོ) ས་བོན་བརྒྱད་རིམ་བཞིན་གཡོན་སྐོར་དང་། ཤེས་རབ་མ་ཡི་གདོང་པ་དང་། ཏྃ་

ཡིག་དང་། འཁོར་ལོ་གསུམ་ཐད་ཀར་འཁེལ་བ་དགོས། པད་འདབ་བརྒྱད་ཀྱི་འོག་
ཏུ་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཁ་ནས་ཐོན་པའི་དྲ་བའི་ཁྲུག་པའོ། །དྲ་བའི་ཁྲུག་པ་དང་པད་འདབ་
གཉིས་ཐད་ཀར་བབས་པ་བྱ་དགོས་པར་གསུངས། བར་དུ་དྲ་བ་ཕྱེད་པས་བརྒྱན་
པ། དྲ་ཁྲུག་བརྒྱད་ལ་གཟེགས་པ་བཞི་དང་། (གཟེགས་པ་བཞི་ནི། རྣམ་སྣང་། རིན་
འབྱུང་། འོད་དཔག་མེད། དོན་གྲུབ་དང་བཞིའོ། །དེ་དག་མཚོན་པའི་མཚན་མ་བཞི་
ནི། རིམ་པ་བཞིན་འཁོར་ལོ། རིན་པོ་ཆེ། པདྨ། རལ་གྲི་དང་བཞིའོ) གཟེགས་མ་བཞིའི་
ཕྱག་མཚན་བཀོད། (གཟེགས་མ་བཞི་ནི། སྤྱན་མ། མཱ་མ་ཀཱི། གོས་དཀར་མོ། སྒྲོལ་མ་དང་
བཞིའོ། །དེ་དག་མཚོན་པའི་མཚན་མ་བཞི་ནི། སྤྱན། རྡོ་རྗེ། ཨུཏྤལ། སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ་དང་
བཞིའོ) དྲིལ་བུའི་ནང་ཆོས་འབྱུང་གཅིག་བྲིས་ན་ལེགས་ཤིང་། ཆོས་འབྱུང་སྟོལ་
མ་འབྲི་བ་དང་ཨོཾ་ཨཱཿཧཱུཾ་འབྲི་བ་ཆད་ལྡན་གྱི་གཞུང་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་པར་
གསུངས། དྲིལ་བུ་ལ་དབྱེ་ན། སྤྱིར་དྲིལ་བུ་ལ་ཕྱི་དྲིལ་དང་ནང་དྲིལ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་
ཕྱ་རབས་པ་རྣམས་མཛད་ལ། ཕྱི་དྲིལ་ནང་དྲིལ་ཞེས་པ་ནི། ཡོ་གའི་བཤད་རྒྱུད་རྡོ་
རྗེ་རྩེ་མོ་ནས་གསུངས་པའི་དྲིལ་བུ་ལ་ཕྱི་དྲིལ་དང་། དུས་འཁོར། སྡོམ་འབྱུང་། སཾ་
བུ་ཊ་ནས་བཤད་པ་ལ་ནང་དྲིལ་ཞེས་བྱ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། རྩེ་ལྔ་དང་རྩེ་
དགུ་གང་ཡིན་ཀྱང་རྭ་རྣམས་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཁ་ནས་ཐོན་པ་མ་ཡིན་པར་པདྨ་ལ་གནས་
པ་དང་། མཐར་རྭའི་རྩེ་རྣམས་དབུས་རྭ་དངོས་ལ་མ་ཐུག་པར་དབུས་རྭའི་པདྨ་
འཁོར་ལོ་ལ་སོགས་པའི་མཚོན་བྱེད་ཀྱིས་བསྐོར་བ་ལ་ཟུག་ཅིང་། རྭ་རྣམས “པ
དི་རའི” ཚེར་མ་ལྟར་རྣོ་ཞིང་ཟུར་དང་ལྡན་པ་མིན་པར་ཟླུམ་པོར་གནས་པ་དང་
། དྲིལ་བུའི་ཆངས་མགོའི་འོག་ཏུ་བུམ་པའི་དོད་དུ་བུག་པ་ཡོད་པ་དང་། ཟུ་མར་
གྲགས་པའི་སྙིང་གི་པད་འདབ་ཀྱི་ཤར་དུ་སྤྱན་མའི་ས་བོན་ནམ་ཕྱག་མཚན་ཡོད་
པ་རྣམས་ཕྱི་དྲིལ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་བཟློག་ཅིང་སྒྲོལ་མའི་ས་བོན་ནམ་ཕྱག་མཚན་
ཡོད་པ་ནི་ནང་དྲིལ་ཡིན་པར། སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བས་གསུངས་པར་བཤད། ཡང་ན་
རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་དྲིལ་བུ། (བ་ལང་ཁའམ་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཁའི་མུ་ཏིག་ཕྲེང་བ་གཉིས་ཀྱི་
བར་དུ་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བས་བསྐོར་བའི་དྲིལ་བུ་ལ་ཟེར) དཔའ་བོའི་དྲིལ་བུ། (དྲ་བ་དྲ་ཕྱེད་
ཀྱི་རྒྱན་མེད་པའི་དྲིལ་བུ་ལ་ཟེར) དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དྲིལ་བུ་རྣམས་སུ་ཡོད། (ཆུ་
སྲིན་གྱི་ཁའི་མུ་ཏིག་གི་ཕྲེང་བ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ། འཁོར་ལོ། རིན་པོ་ཆེ། པདྨ། རལ་གྲིའི་
ཕྲེང་བས་བསྐོར་བའི་དྲིལ་བུ་རྩེ་མོ་ལྔ་པ་ཅན་ལ་རིམ་པ་བཞིན། རྣམ་སྣང་། རིན་འབྱུང་།
འོད་དཔག་མེད། དོན་གྲུབ་བཅས་ཀྱི་དྲིལ་བུའམ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དྲིལ་བུ་ཟེར)
རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་མཚོན་ཚུལ་ལ། རྡོ་རྗེའི་མཚོན་དོན་ནི། རྡོ་རྗེས་སྒྲུབ་པ་པོ་དང་
། དེའི་གསང་བའི་རྡོ་རྗེ་གཉིས་ཀ་མཚོན། རྡོ་རྗེའི་རྭ་ལྔས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་
ཟློག་པ་ཕྱེ་ན་ཡེ་ཤེས་ལྔ་ཡོད་པར་མཚོན། རྭ་དེ་རྣམས་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཁ་ནས་ཐོན་པ་
དེས་སྙིང་རྗེས་སེམས་ཅན་མི་གཏོང་བ་མཚོན། དེའི་འོག་གི་ཉི་གདན་གྱིས་གཏུམ་

སོའི་མེ་འབར་བ་མཚོན། དེའི་འོག་གི་པདྨས་འཁོར་ལོ་བཞིའམ་དྲུག་གི་རྩ་འདབ་མཚོན། དེའི་སྟེང་འོག་གི་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་དང་འོད་ཟེར་གྱི་རི་མོས་གདུལ་བྱའི་རེ་བ་བསྐོང་བའི་འཕྲིན་ལས་རྒྱས་པ་མཚོན། རྡོ་རྗེ་ལྟེ་བའི་ཟུར་བརྒྱད་ཀྱིས་ལུགས་འབྱུང་ཕྱོག་གི་དགའ་བ་བཞི་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་མཚོན། ཡང་ན། རྡོ་རྗེ་ལྟེ་བས་ཡབ་ཀྱི་རྡོ་རྗེའི་ཀྲཱུ་ཧྲཱིའི་མར་སྒྲ། ལྟེ་བ་ཟུར་བརྒྱད་དུ་ཡོད་པ་དེས་ནོར་བུའི་དབུས་ཀྱི་རྩ་འདབ་བརྒྱད་མཚོན། (དེང་སང་ལྟེ་བ་ཟླུམ་པོ་ཟླུམ་ཀྱང་མ་གཏོགས་ཟུར་བརྒྱད་མི་སྣང་ཡང་། ཟུར་བརྒྱད་ངེས་ཅན་དུ་དགོས) དྲིལ་བུའི་མཚོན་དོན་ནི། དྲིལ་བུས་ཕྱག་རྒྱ་མ་དང་། དེའི་རྣ་ག་གཉིས་ཀ་མཚོན། དྲིལ་བུའི་ཡུ་བའི་ར་ལྤ་དང་། ཟླ་ཉི་པདྨ་སོགས་ཀྱི་མཚོན་དོན་ནི། རྡོ་རྗེ་དང་འདྲའོ། །དྲིལ་བུའི་ལྟེས་ཡུམ་གྱི་གསང་གནས་མཁའ་འགྲོ་གདོང་ངམ་ཕལ་སྐད་དུ་བྱ་ལེ་ཞེས་པ་དེ་མཚོན། དྲིལ་ལྟེ་ཟུར་བརྒྱད་དུ་ཡོད་པ་དེས་ནང་གི་རྩ་འདབ་བརྒྱད་མཚོན། (དེང་སང་དྲིལ་ལྟེ་ཟུར་བརྒྱད་བྱས་པ་མི་སྣང་ཡང་། ཟུར་བརྒྱད་ངེས་ཅན་དུ་དགོས) དྲིལ་བུའི་སྟེང་དུ་རྡོ་རྗེ་ཕྱེད་པས་མཚན་པས་ནི་ཡབ་ཡུམ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་མཚོན། མདོར་ན་རྡོ་རྗེ་ཕྱོགས་བརྒྱད་དུ་གསོར་ཞིང་། དྲིལ་ལྟེ་ཕྱོགས་བརྒྱད་དུ་བསྒྱུར་ནས་དཀྱིལ་བས་སྒྲུབ་པ་པོའི་རྡོ་རྗེ་ནོར་བུས་ཕྱག་རྒྱའི་ཀྲཱུ་ཧྲཱིའི་མར་སྣ་ཁ་འབྱེད་དེ་ནང་གི་རྩ་འདབ་བརྒྱད་བསྒྱུར་པ་དེ་མཚོན་པར་བྱེད་དོ། །རྡོར་དྲིལ་འཛིན་ཚུལ་ནི། རྡོ་རྗེ་རང་གི་གཡོན་དང་། དྲིལ་བུ་རང་གི་གཡས་སུ་ཞལ་རང་ལ་བསྟན་ནས་བཞག རྡོར་དྲིལ་ལག་ཏུ་ལེན་ཚུལ་ནི། མཚོན་དོན་དྲན་ཞིང་གཙང་སྦྲ་དང་གུས་པའི་སྤྱོད་ལམ་གྱིས། ཐོག་མར་ལག་གཡས་ཀྱིས་རྡོ་རྗེ་བླངས། ལག་པ་དེ་གས་དྲིལ་བུ་བླངས་ཏེ། ལག་པ་གཡོན་པ་ལ་གཏད་དགོས། དམིགས་བསལ་གྱི་སྐབས་རེ་གཉིས་མ་གཏོགས། སྤྱིར་བཏང་གཡོན་པས་དྲིལ་བུ་དང་གཡས་པས་རྡོ་རྗེ་ལེན་པ་ལྟ་བུ་མི་མཛེས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པས་སྤང་བར་བྱའོ། །

རྡོར་དྲིལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཛིན་པ། རྡོར་དྲིལ་གྱི་མཚོན་དོན་ཤེས་ནས་རྡོ་རྗེ་འཛིན་ཅིང་། དྲིལ་བུ་དཀྲོལ་བ་ལ་ཟེར། རྗེའི་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་སྙེ་མ་ལས་གསུངས།

རྡོར་དྲིལ་བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཚུལ། དེ་ལ་བསངས་སྦྱངས་བསྐྱེད་ནས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཚུལ་དང་། མཚོན་བྱེད་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་དུས་འཁོར་གྱི་ལུགས་ཡིན་ཞིང་། གསང་འདུས་ཀྱི་སྐབས་འདིར་ནི་ཕྱི་མ་ལྟར་ཡིན་པར། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་སོ། །

རྡོར་བཟླས། རྡོ་རྗེ་བཟླས་པ་དང་འདྲ། དེར་གཟིགས།

ལྷུང་སྐྲོ་སྐྲ། བསེ་ཁ་སྒོ་སྟེ། སེ་ཏྲེ་ཤ་ར་ཏྲ་སྟེ་སེ་ཏྲེ་ཁང་པ་བརྒྱད་པའི་མིང་དུ། ལི་ཤུར་གསུང་།

ལྷུང་བ། ❶ ལང་བའི་དོན། སྟན་ལས་ལྷུང་ལྟ་བུ། ལྷུང་བ་ཞེས་པའི་མིང་གཞིའི་ད་ཡིག་དོར་ནས་ལང་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །❷ འཕྲུལ་བ། སྤྲིན་པ་ལྷུང་ཞེས་པ་དང་། དྲི་དང་ལྷུང་ལྟ་བུ། ❸ ལོང་བའམ་ཚང་བའི་དོན། དངུལ་ལྷུང་བ་ལྟ་བུ། ❹ (འདུལ་བ) ལྟུང་བ་སོགས་དག་པའམ་འདག་པའི་དོན། ལྟུང་བ་དེ་དགེ་འདུན་ལས་"ལྷུང་བར" འགྱུར་གྱི་གང་ཟག་ལས་མི་ཡིན་པས་ན་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ཞེས་བྱ་ལ། གསོར་རུང་ཙམ་གྱིས་ལྷག་མར་ལུས་པས་ན་ལྷག་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ལྷུང་བའི་རྣལ་འབྱོར། ལང་བའི་ཉམས་ལེན། དེ་ནི་ཊ་མ་རུའི་སྒྲ་གྲག་པའི་རྣམ་པའམ་ལྷ་མོའི་སྐུས་བསྐུལ་བར་མོས་ནས་ལྷུང་བའོ། །ཞེས་རྗེའི་ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས།

ལྷན་པ། ཡོད་པའམ། འབྲེལ་བ། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་ ཚུ ༡༩༡ན༨ལས། ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲེལ་བ་སྟེ། ཕན་ཚུན་འབྱར་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྷན་མིན་འདུ་འབྱེད། གཟུགས་ཤེས་གང་ཡང་མིན་པའི་འདུས་བྱས། མཚན་གཞི་ནི། སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་བག་ཆགས་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། ལྷན་མིན་ཞེས་པ་ནི་ལྷན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་སྟེ། མཚུངས་ལྷན་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་ཡིན་པས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །འདུ་བྱེད་ནི། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་པ་ཡིན་པས་འདུས་བྱས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། བྱ་བ་དང་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་ཙམ་མོ། །ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །

ལྷབ་ལྷིབ། (འདུལ་བ) ལྷེ་འཁྲུལ་བ། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་ ཚུ་པ ༢༣༣བ༨ལས། ལྷབ་ལྷིབ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷེ་འཁྲུལ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྷབ་ལྷིབ་ཅན། (འདུལ་བ) ❶ ལྷེ་འཁྲུལ་པའི་གང་ཟག འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༡༣༣བ༨ལས། ལྷབ་ལྷིབ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷེ་འཁྲུལ་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ❷ སློབ་དཔོན། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་ ཚུ ༢༣༩ན༢ལས། ལྷབ་ལྷིབ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སློབ་དཔོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

ལྷིང་ཁང་། བསིལ་ཁང་གི་དོན་དུ། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློས། ཁང་པ་བྱ་འདབ་ཅན་གྱི་མིང་ཡིན་ཟེར།

ལྷིང་ནག ནག་པོ་ནག་རྒྱང་། ནག་པོ་འབབ་ཞིག ལུང་ཕྲུ་བའི་འགྲེལ་པ་ལས། ནག་པོ་འབབ་ཞིག་ནི་ནག་པོ་ཉི་ཚེ་སྟེ། ལྷིང་ནག་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །

ལྡེ་གུ <ཕྲ་ཧེ་ལི་ཀཿ> ❶ སྐྱོ་མའི་མིང་། ལྡེའུ་ཞེས་ཀྱང་འབྲི། ཅེ་བྲག་རྫོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་ ༧༠༩བ༢ན་ལྡེའུ་ཞེས་ཀྱང་སྣང་། ❷ ཁུ་བ་གར་པོ། འདི་ལ་སྐྱ་ཀྲ་ཡང་ཟེར། ❸ ཙཱན་གྱི་ཕྱེ་མ་ཆུར་སྦྲངས་པའི་སྐྱོ་མ་ལ་ཟེར། རྡོགས་གཙོད་རྒྱས་པར་དྲི་ཆབ་ཅེས་པའི་ ཐད་དུ་གཟིགས། ❹ དྲི་བཟང་སྦྲངས་པའི་ཆུ་ལ་བཤད་ཀྱང་། རྫེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་ མོ་ལས་ཀྱང་། བ་བྱུང་ལྔས་བསྐུང་ཏུལ་དང་བྱུག་པ་བྱས་ལ་ཙན་དན་ལ་སོགས་ པའི་དྲིའི་ཆུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བས་ཀྱང་བྱུག་ཅིང་དྲི་ཞིམ་པོའི་མེ་ཏོག་སིལ་མ་གཏོར་ ལ། ཞེས་གསུངས།

ལྡེ་བ། གྲོ་བ་དང་། ཙོ་བར་བྱེད་པའི་མིང་། ཉི་མ་གྲོ་བ་ལ་ཉི་མར་ལྡེ་བར་བྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ལྡེམ་དགོངས་བཞི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགག་དགོས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐད་ཀར་མ་ གསུངས་པར་ལྡེམ་པོ་སྟེ་འཁྱོག་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་བཞི་ནི། མཚན་ཉིད་ལྡེམ་ དགོངས། མཚན་གཞི་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉུག་པ་ལྡེམ་དགོངས། མཚན་ གཞི་ནི། གཞན་སྡེ་དང་རང་སྡེ་ཁ་ཅིག་གི་དོན་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་ གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉེན་པོ་ལྡེམ་དགོངས། མཚན་གཞི་ནི། དགོངས་པ་ཅན་ བཞི་སྟེ། མཉམ་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་པ་ནི། སྔོན་པས་ང་དེའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་རྣམ་ གཟིགས་སུ་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། ཕ་དང་ མ་ནི་བསད་བྱས་ཤིང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། དུས་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ ནི། ལེ་ལོ་ཅན་གྱི་གཉེན་པོར་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་ཙམ་གྱིས་ སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། གང་ཟག་གི་བསམ་པ་ལ་དགོངས་པ་ནི། སྦྱིན་པ་ཙམ་ གྱིས་ཆོག་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་སྦྱིན་པ་ལ་སྨད་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བསྔགས་ པ་ལྟ་བུ། བསྒྱུར་བ་ལྡེམ་དགོངས། མཚན་གཞི་ནི། རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་ཡི་གེ་ངན་ པ་མ་གྲགས་པའི་དོན་ཟབ་མོ་སྟོན་བྱེད་དུ་བསྒྱུར་བ་སྟེ། སྙིང་པོ་མེད་ལ་སྙིང་པོར་ ཤེས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ལྡེར། ལྡེབས་ཀྱི་མིང་དུ་བཤད། དཔེར་ན་རྐྱ་ལྡེབས་ལ་རྐྱ་ལྡེར། རི་ལྡེབས་ལ་རི་ལྡེར་ཞེས་ པ་ལྟ་བུ།

ལྡེར་པོ། འདྲ་སྐྱའི་མིང་དུ་བཤད།

ལྡེར་བ། ❶ འཛིམ་སྐྱའི་རྒྱུ་འཛིམ་པ། ❷ རླན་གཤེར་དང་འབྱར་བག ❸ མཁྲེག་པོ་ བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད།

ཟླེར་བཟློ། ❶ འཛིམ་སྐྱ། ❷ ཟླེབས་རིས་ལ་བཤད་པའང་མཐོང་། ཟླེར་ནི་ཟླེབས་ཀྱི་དོན་དུ་འང་བཤད་པས། ཟླེབས་ལོགས་ལ་བྲིས་པའི་རི་མོ།

ཟློག་པ་གཅིག་པའི་དཔྱང་འཕྱུལ། རིགས་འདྲའི་སྦྱོར་བྱེད་ཏུས་མེད་དུ་མ་བཀོད་པའི་དོན་ཡིན། སྦྱོར་རིགས་གཅིག་པ་ལ་ཟློག་པ་རིགས་གཅིག་པ་དང་། རྫས་རིགས་གཅིག་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། ཟློ་ལྡན་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བར་དང་གིས་སྣང་བའི་ཆོས་ཐ་དད་པ་ལ་ཟློག་པ་རིགས་གཅིག་པ་དང་། ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཐ་དད་པ་ལ་རྫས་རིགས་གཅིག་པ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་བའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་«བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་བྱུང་བའི་བརྡ་བཀྲོལ་ཉེར་མཁོ་བསྡུས་པ༤(ན7)»ལས་གསུངས་སོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། རིགས་འགྲེའི་སྦྱོར་བྱེད་མང་པོ་དཔྱང་བསྒྲིགས་ནས་ཕྱོགས་འཕྱུལ་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར། གོང་གི་དེ་དང་ཕལ་ཆེར་དོན་འདྲའོ། །

ཟློག་པ་དང་བཟློག་པའི་ཁྱད་པར། ཟློག་པ་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་མ་འབྲེལ་བ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་ཟློག་པའི་དོན་དང་། ཅིག་ཤོས་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲེལ་བ་སྟེ། བཟློག་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་པོ་ཞིག་གིས་ཟློག་པར་བྱེད་པའི་དོན་སྟོན་པའོ། །དཔེར་ན་རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་༧ན་ལས། ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་གྱིས་འཁོར་བར་འཆིང་བ་དང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བ་ལ་དེའི་རྩ་བ་བདེན་འཛིན་གྱི་སྤྲོས་པ“ཟློག”དགོས་ལ། དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་དོན་རྟོགས་པས“བཟློག”པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཟློག་པ་རིགས་གཅིག ཟློ་ལྡན་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བར་དང་གིས་སྣང་བའི་ཆོས་ཐ་དད་པ་ལ་ཟློག་པ་རིགས་གཅིག་པ་ཟེར།

ཟློག་རོས། ❶ ཀུར་ཀུམ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས། ❷ དྲི་བཟང་པོ་སྣ་ཚོགས་སྦྱར་བ།

ཟློང་རོས། ཚོན་ནམ་སྨན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ཟློངས་པ། མིག་ལོང་བ། ཟློངས་པ་དང་མདོངས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་བཤད། ལྡང་བའི་ད་ཡིག་དོར་ནས་ལང་བ། ལྡོབ་ཀྱི་ད་ཡིག་དོར་ནས་ལོབ། དེ་བཞིན་དུ་ཟློངས་པའི་ད་ཡིག་དོར་ནས་ལོངས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་དགོས་པ། དཔེར་ན་མིག་ཟློངས་པ་ལ། མིག་ལོངས་པ་ཞེས་བརྗོད་དགོས་པ་ཡིན་ཀྱང་། བརྗོད་མི་བདེ་བས་འབྲི་སྲོལ་འདི་མ་དར་བར། མིག་ལོང་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །

ཟློན་པ། ལན་འདེབས་པ། དྲིས་ལན་ཟློན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལྡོབ་སྐྱེན་པ། སྦྱར་བར་ལོབས་པ། ལོབ་སྐྱེན་པ་ཞེས་པའི་དོན། ལྡོབ་སྐྱེན་པ་ནི་དོན་དུ་ལོབ་སྐྱེན་པ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མིང་གཞིའི་ད་ཡིག་དོར་ནས། ལོབ་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ལྡང་བ་ཞེས་པའི་མིང་གཞིའི་ད་ཡིག་དོར་ནས། ལང་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །ལོབ་དང་། ལོབས་གང་བྲིས་ཀྱང་དག་པར་སེམས། ལོབ་པ་ནི་ཤེས་པའི་དོན་ཏེ། བསླབས་ན་ལོབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༥༢བ༢ན་གསལ།

ལྡོབས་སྐྱེན་པ། ལྡོབ་སྐྱེན་པ་དང་འདྲ།

སྡང་མིག མིག་ལོག དཔེར་ན་སྡང་མིག་ལྟ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྡར་མ། བློ་ཁོག་ཆུང་བ་དང་སྙིང་ཆུང་བ། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། སྡར་མ་གྲོས་བྱེད་ཆེ་ན་དཔའ། །ཁྲལ་དགོས་པ་ན་ཚོར་རྫིས་འདེབས། །འགྲོ་དགོས་པ་ན་ནད་བུ་ལྡང་། །འཐབ་སར་རྒྱང་ནས་འབོད་ཅིང་བསྒོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྡིག་སྒྲིབ། སྡིག་པ་དང་སྒྲིབ་པའི་བསྡུས་ཚིག སྒྲ་བཤད་ནི། རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྱིན་པས་སྡིག་པ། ཡོན་ཏན་གོང་མ་སྐྱེ་བ་ལ་སྒྲིབ་པས་སྒྲིབ་པ་ཞེས་བྱ།

སྡིག་ཏོ། ❶ སྡིག་པ། མི་དགེ་བ། སྡིག་ཏོ་ཞེས་པ་ནི་སྨད་པར་བྱ་བ་དང་གནོད་པར་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ན་སྡིག་ཏོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདུལ་ཊཱི་ཁྲི་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ་གསུམ་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། སྨད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་དང་། གནོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་སྡིག་ཏོ་དང་འདྲ་བས་ན་སྡིག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། ཡང་སྡིག་ཏོའི་ལས་དང་། སྡིག་ཏོ་དང་ཉེ་བའི་ལས་ཏེ་དེ་ལ་སྡིག་ཏོའི་ལས་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། བྲམ་ཟེ་གསོད་པ་དང་། བ་ལང་གསོད་པ་དང་། གསེར་རྐུ་བ་དང་། བླ་མའི་ཆུང་མའི་གན་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ཆང་འཐུང་བ་སྟེ་དེ་ནི་ལས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ ངན་པ། བཟང་པོའི་ལྡོག་ཕྱོགས། བཟང་པོ་མིན་པ། སྡུག་བསྔལ་བཅས་ལ་འཇུག་སྟེ། ལུང་ཀོ་ཀྲགས་ཀྱི་གཞི་ལས། ཉིན་པར་གཞན་གྱི་སྲོག་གཅོད་ཅིང་། །ནུབ་མོ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོན་ཏན་ལྡན། །ལས་དེའི་འབྲས་བུ་བཟང་པོ་དང་། །སྡིག་ཏོ་འདི་ནི་སྨྱོང་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྡིག་ལྟ་མི་གཏོང་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ང་ལྔ་པ། སྡིག་ལྟ་མི་གཏོང་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཕྱོགས་འགའ་ལ་སྡིག་ལྟ་སྐྱེས་པ་དེ་བཞམས་བསྒོ་དང་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བཟློག་ཀྱང་མི་གཏོང་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་འཆི་ལྟས་ཀྱིས་སྡིག་པའི་ལྟ་བ་འཛིན་ཅིང་བཟློག་ཀྱང་མི་གཏོང་བ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ།།

དགག་བྱ་ནི་སྡིག་པ་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་འཛིན་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དགག་བྱར་སྒྲུར་པ་དང༌། དགེ་འདུན་གྱིས་བཟློག་ཀྱང་མི་གཏོང་བས་རང་རིགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ལ་གནོད་པའོ། །

སྡིག་ལྟུང་། (འདུལ་བ) སྡིག་པ་དང་ལྟུང་བའི་བསྡུས་ཚིག སྒྲ་བཤད་ནི། རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྱིན་པའི་ཆ་ནས་སྡིག་པ་དང༌། བཅས་པ་ལས་འདས་པའི་ཆ་ནས་ལྟུང་བ་ཞེས་བྱ།

སྡིག་པ། ❶ མི་དགེ་བ། སྒྲ་བཤད་ནི། རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྱིན་པས་ན་སྡིག་པའོ། །ཡང་ན་སྨད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྡིག་པའོ། །❷ ངན་པ། ❸ སྡིག་པ་ར་ཅའི་བསྡུས་མིང༌། ༸རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པའི་དགའ་ལྡའི་ཁྲིད་ཡིག་ལས། ནད་གདོན་ཐམས་ཅད་སྡོམ་དང་སྡིག་པ་སྦལ་ལྤྱོང་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར། ཕྲ་ཚུ་ཆེན་པོས་རྫ་སྤུར་ལ་སོགས་པ་དེད་པ་བཞིན་དུ་བ་སྤུའི་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱིར་དེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❹ འཇིགས་སྣང་བསྐུལ་བ། སྡིགས་ར་བསྐུལ་བ། རྗེའི་ལམ་རིམ་བསྡུས་དོན་ལས། སྟོབས་ཀྱིས་བསྡིགས་པ་མེད་པར་འགྲོ་ཀུན་འདུད། །ཅེས་གསུངས་པ་དང་འདྲའོ། །

སྡིག་པ་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བོས་དབེན་པས་ས་ཕྱོགས། (ཕར་ཕྱིན) སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་གའི་སྒོ་ནས་ལེན་པའི་གནས་དེ། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་མི་དད་པའི་མུ་སྟེགས་ཅན་དང༌། ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལོག་ལྟ་ཅན་དང༌། ཁྱད་པར་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་མི་མོས་པར་ཁྱད་གསོད་བྱེད་པའི་སྐྱེ་བོ་ལ་སྡིག་པ་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བོ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལྟ་བུ་མེད་པའི་གནས་ལ་ཟེར་རོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས་ཀྱང༌། སྡིག་པ་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བོས་དབེན་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་ས་གཞི་ལེགས་པར་བྱས་ཤིང་གཙང་བ་དེར། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་མི་བྱ་སྟེ་ཞེས་སོགས། (འདུལ་བ) སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་ལས། སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་མི་བྱ་སྟེ། །དགེ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་བྱ། །རང་གི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་གདུལ། །འདི་ནི་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ཡིན། །ལུས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལེགས་པ་ཡིན། །ངག་གི་སྡོམ་པ་འང་ལེགས་པ་ཡིན། །ཡིད་ཀྱི་སྡོམ་པའང་ལེགས་པ་སྟེ། །ཐམས་ཅད་དུ་ནི་སྡོམ་པ་ལེགས། །ཀུན་ཏུ་བསྡམས་པའི་དགེ་སློང་ནི། །སྡུག་བསྔལ་ཀུན་ལས་རབ་ཏུ་འགྲོལ། །ངག་རྣམས་བསྲུང་ཞིང་ཡིད་ཀྱིས་རབ་བསྡམས་ཏེ། །ལུས་ཀྱིས་མི་དགེ་བ་དག་མི་བྱེད་ཅིང༌། །ལས་ལམ་གསུམ་པོ་འདི་དག་རབ་སྦྱངས་ན། །དྲང་སྲོང་གསུངས་པའི་ལམ་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས། དེའི་འགྲེལ་པ་ནི། སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་འགྲེལ་པ་ལས། སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་མི་བྱ་སྟེ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས

ནི་ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་བསྟན་ཏོ། །དགེ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་བྱ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་བསྟན་ཏོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་གི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་གདུལ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ལྷག་པའི་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་བསྟན་ཏོ། །ལུས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལེགས་པ་སྟེ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་སྡོམ་པ་རྣམ་པ་བཞིས་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བསྟན་ཏོ། །སྡུག་བསྔལ་ཀུན་ལས་རབ་ཏུ་གྲོལ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྐྱེས་བུའི་རྒྱལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐག་རིང་བ་བསྟན་ཏོ། །ཇི་ལྟར་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་ལས་རབ་ཏུ་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར། ངག་རྣམས་བསྲུང་ཞིང་ཡིད་ཀྱིས་རབ་བསྡམས་ཏེ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་ངན་སོང་སྤྱོང་ཞིང་། འཕགས་པའི་ལམ་ཐོབ་པ་དེས་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ལས་འགྲོལ་བ་དེའི་ཕྱིར། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྐྱེས་བུའི་རྒྱལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐག་རིང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་གཞུང་འགྲེལ་ལས། སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་མི་བྱ་སྟེ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་བསྟན་ཏོ། །དགེ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་བྱ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་བསྟན་ཏོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་གི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་གདུལ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ལྷག་པའི་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས། འདི་ནི་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་ཚིག་རྐང་དེའི་འགྲེལ་བཤད་དེར་མི་སྣང་ངོ་། །འོན་ཀྱང་འོག་ཏུ་འབྱུང་བའི་གཏོར་མའི་འགྲེལ་པར་སྣང་ངོ་། །དེའི་སྐོར་གཏོར་མའི་འགྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་རྒྱུད་འགྲེལ་ ༼ཚུ་པ༽ ༢༡༢ ན༣ལས། སྡིག་པ་ཅི་ཡང་མི་བྱ་སྟེ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བཞག་པ་སྟེ། སྡིག་པ་ཅི་ཡང་ནི་དཔེར་བྱ་ན་ལྟས་ངན་དང་འདྲ་སྟེ་སྡིག་པ་བྱས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། འདི་དང་ཕྱི་མ་ལ་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྡིག་པ་ཅི་ཡང་མི་བྱ་སྟེ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །དགེ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་སྤྱད། །ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དག་པར་བྱས་ལ་སྤྱོད་པ་བཅུ་དང་། ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་སྤྱད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། དེ་ལས་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །རང་གི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་གདུལ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་རང་ཡན་དུ་འཕྱན་པའི་དཔེ་ནི་རྟ་དམུ་རྒོད་དང་འདྲ་སྟེ། དེ་དག་འདུལ་བ་ནི་ཐབ་ཡིན་པའི་དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་རང་ཡན་དུ་ཕྱལ་ལ་འཕྱན་པའི་རྟོག་གེ་འདུལ་བའི་ཐབས་ནི། ལྷག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་སེམས་མཉམ་པར་བཞག་པས་ཡོངས་སུ་གདུལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །དེ་ལྟར་ལྷག་པའི་བསླབ་

པ་གསུམ་ལ་གནས་པར་བསྟན་པ་དེ་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་དག་གིས་འགྲོ་བ་རྣམས་སངས་རྒྱས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྡིག་པའི་ཁྲིམས། (འདུལ་བ) སྟོན་དུས། ཐྲ་བཤད་ནི། སྡིག་པ་ར་ཅ་ཁྲུང་དུ་འགྲོ་བའི་དུས་དང་། ཡང་འདི་མི་རྣམས་དུད་འགྲོ་གསོད་པའི་དུས་ཡིན་པས་སྡིག་པའི་དུས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་ཟེར།

སྡིག་པའི་ཆོས་ཅན། (འདུལ་བ) བསམ་པ་ལ་སྐྱོན་ཆགས་པའོ། །ཞེས་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༨༧ན༩ལས་བཤད་དོ། །

སྡིག་པའི་སེམས་ཅན། (འདུལ་བ) བག་མེད་པས་ཉེས་སྤྱོད་ལ་ཞུགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་བཤད། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། སྡིག་པའི་ལྟ་བ་ལ་ཞེན་པའི་སེམས་ཅན་ལ་བཤད།

སྡིག་མཛུབ། (གསང་སྔགས) རྡོ་རྗེ་ཁུ་ཚུར་ལས་མཛུབ་མོ་གེར་བའི་ཕྱག་རྒྱ་ཞིག་སྟེ། འདི་ལ་སྡིག་པ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་དང་བྱང་ཆུབ་མཆོག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ཟེར། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་འཇིགས་བྱེད་ལྷ་བཅུ་གསུམ་མའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣམ་བཤད་དང་། ཁྲི་རྒྱལ་མཚན་སེང་གེའི་འཇིགས་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ་དཔེ་ཁྲུང་ཤོག་གྲངས་༥༥ན་གསལ། སྡིགས་མཛུབ་ཞེས་ས་མཐའ་ཅན་དེ་དང་མ་ནོར་བར་བྱའོ། །

སྡིག་མཛུབ་དང་སྡིགས་མཛུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར། (གསང་སྔགས) སྡིག་མཛུབ་ནི། སྡིག་པ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་ཟེར་ལ། སྡིགས་མཛུབ་ནི། གཞན་ལ་སྡིགས་མོ་བྱེད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་ཟེར་རོ། །ཞིབ་པར་དེ་གཉིས་སོ་སོའི་ཐ་དད་དུ་གཟིགས།

སྡིག་བཤགས། སྡིག་པ་བཤགས་པའི་བྱ་བའི་མིང་། དཔེར་ན། སྡིག་བཤགས་བྱེད་ལྟ་བུ།

སྡིག་སྲིན། ❶ ཆུ་ལ་གནས་པའི་རྐང་ལག་བཅུ་ལྡན་གྱི་སྲོག་ཆགས་འཕྲེད་ལ་འགྲོ་བ་ཞིག དབྱིན་སྐད་དུ་crab ཟེར། ❷ སྡིག་པ་སེར་པོ་དང་། སྲིན་བུ་ཀ་ཀ་ཏུ་ནག་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་བསྡུས་མིང་། དྲི་མེད་ཤེལ་ཕྲེང་༤༥༧ལས། སྡིག་སྲིན་ཉྭ་ལོག་མཁལ་ནད་ཆུ་སོགས་འདྲེན། །ཞེས་གསུངས།

སྡིགས་པ། (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག) ཞེད་སྣང་སྐུལ་བ། བཤེ་བ་བཅས་པའི་ཚིག་གིས་ཕ་རོལ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་བྱེད་པ། “སྡིགས” ད་ལྟ་བ། “བསྡིག” མ་འོངས་པ། “བསྡིགས” འདས་པ། “སྡིགས” སྐུལ་ཚིག

སྡིགས་མཛུབ། ❶ གདུག་པ་ཅན་རྣམས་ལ་སྡིགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་སྟེ། གུང་མོ་དང་སྲིན་མཛུབ་མཐེ་བོས་མནན་ཏེ་མཛུབ་མོ་དང་མཐེ་ཆུང་གེར་བ། ❷ མིའི་ལག་པ་སྡིགས་མཛུབ་བྱས་པ་འཁྲིག་མ་ནས་བཅད་པའོ། །འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་ཕྱག་མཚན་

ཏུ་བཅུ་བཞི་པ་ན་སྡིགས་མཛུབ་ཅེས་པ་ནི། ཐུག་བཅུ་བཞི་པས་སྡིགས་མཛུབ་བྱེད་པའི་དོན་མིན་པར་མིའི་ལག་པ་སྡིགས་མཛུབ་བྱས་པ་འཁྲིག་མ་ནས་བཅད་པའོ། །ཞེས་པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྡིངས། གཉིང་དང་ཞེ་དང་། དཀྱིལ་དབུས་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པར་གསུངས། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། མཐོ་སའམ། སྐང་དུ་ཡོད་པའི་གཞོང་གཞོང་། དཀྱིལ་ལམ་དབུས་བཅས་ཀྱི་དོན་ལ་བཤད།

སྡུ་ཐུ། (འདུལ་བ) ཐག་པ་ལ་བརྒྱུས་པའི་ཤིང་གི་འཁོར་ལོ་སྤྲུབས་ཅན་དགེ་སློང་རྣམས་ཕན་ཚུན་འཆག་དུས་མི་འཁྱོར་བའི་ཆེད་དུ་འཛུ་སའི་ལག་རྟེན་ཞིག་གི་མིང་། ལུང་ཞུ་བ་ ༼པ༽ ༣༠༧བ ༤ལས། འཆག་པའི་བྱ་བ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་ནས། ཕན་ཚུན་དུ་མི་འཁྱོར་བར་བྱ། དྲང་པོར་འཆག་པར་བྱ། དེ་སྟེ་དྲང་པོར་འཆག་མི་ནུས་ན་ཐད་ཐུ་བྲེ་བར་བྱ། ཐད་ཐུ་བྲེས་པ་ལ་སྡུ་ཐུ་བཙུག་ནས་དེ་ལ་འཛུ་ཞིང་འཆག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དཔྱད།

སྡུག་ཁྲུག རྐྱེན་ངན་རྒྱུད་ཚོགས་ཅི་བྱུང་ཡང་། ཡི་ཆད། སྤྲོ་ཉེ། སྐྱིད་ལུག་པའི་དབང་དུ་མ་སོང་བར་རང་ཚུགས་བརྟན་པོ་ཟིན་ཐུབ་པ་ལ་ཟེར། བློ་སྦྱོང་ལས། སྐྱིད་ན་སྐྱིད་ཁྲུག སྡུག་ན་སྡུག་ཁྲུག་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་གསུངས་པའི་ལྟར་རོ། །

སྡུག་གུ་མ། བུད་མེད་མཛེས་མ།

སྡུག་བསྔལ། (ཕར་ཕྱིན) <དུཿཁ> ཚོར་བ་གདུང་བ། སྒྲ་བཤད་ནི། སྡུག་ནི་ཡིད་ལ་སྡུག་པ། བསྔལ་ནི་ངལ་བ་དང་འགབ་པའི་དོན་ཏེ། ལུས་དང་སེམས་བདེ་བར་གནས་པ་ནི་ཡིད་ལ་སྡུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ངལ་བའམ་འགབ་པ་ནི་ནུས་པ་ཉམས་ཏེ་མི་མངོན་པར་གྱུར་པ་སྟེ། གདུང་བ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་དོན་ཡིན་པར་མཁས་པ་འགའ་གསུང་། བྲ་ཏི་དགེ་བཤེས་རིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱི་བསྟན་འབར་མའི་རྣམ་བཤད་ལས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་གསུང་ངོ་། །ཡང་ན་རྗེ་གུང་ཐང་པས། སྡུག་ནི་གདུང་བ། བསྔལ་ཞེས་པ་གདུང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བཙོམ་ཞིང་ཉམ་ཐག་པར་བྱས་པ་ལ་སྦྱར་ན་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་ངེས་ཚིག་དང་ཡང་མཐུན་པས་ལེགས་སམ་སྙམ་སྟེ་དཔྱད་པར་བྱའོ་གསུངས། དུཿཁའི་ངེས་ཚིག་གི་སྒྲོར་རྒྱས་པ་རྗེ་གུང་ཐང་པའི་བསྟན་འབར་མའི་རྣམ་བཤད་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཁོ་བོ་ནི་འདི་ལྟར་འདོད་དེ། སྡུག་ནི་གདུང་བ། བསྔལ་ནི་ངལ་བ་སྟེ་དུབ་པའམ་མནར་བའི་དོན་ཡིན་པས། གདུང་བས་དུབ་ཅིང་མནར་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

སྡུག་བསྔལ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱ། (ཕར་ཕྱིན) བྱང་ས་ནས་བཤད་པའི་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྡུག་བསྔལ་བརྒྱད། (ཕར་ཕྱིན) སྐྱེ་བའི་སྡུག་བསྔལ། རྒ་བའི་སྡུག་བསྔལ། ན་བའི་སྡུག་བསྔལ། འཆི་བའི་སྡུག་བསྔལ། མི་སྡུག་པ་དང་ཕྲད་པའི་སྡུག་བསྔལ། སྡུག་པ་དང་བྲལ་བའི་སྡུག་བསྔལ། འདོད་པ་བཙལ་ཏེ་མ་རྙེད་པའི་སྡུག་བསྔལ། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་བརྒྱད་དོ། །སྡུག་བསྔལ་བརྒྱད་ལས་དང་པོ་ལྔ་ནི། འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། དེ་ནས་སྡུག་བསྔལ་གཉིས་ནི། འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ། ཐ་མ་ནི། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ཏེ། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། ཅི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་གསུམ་པོ་དག་གིས་སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་བརྒྱད་བསྡུས་སམ། སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་གསུམ་བསྡུས་ཤེ་ན། གཅིག་གིས་གཅིག་བསྡུས་ཏེ། སྐྱེ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། རྒ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ན་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། འཆི་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། མི་སྡུག་པ་དང་ཕྲད་པའི་སྡུག་བསྔལ་གང་གསུངས་པ་འདིས་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་ཡོངས་སུ་བསྟན་ཏོ། །སྡུག་པ་དང་བྲལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་།གང་འདོད་པ་བཙལ་ཏེ་མ་རྙེད་པ་དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་འདིས་ནི།འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་ཡོངས་སུ་བསྟན་ཏོ། །མདོར་ན་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་སྡུག་བསྔལ་ལོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་འདིས་ནི། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་ཡོངས་སུ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྡུག་བསྔལ་བརྒྱད་པོ་འདི་མདོ་ལས་གསུངས་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ ང་པ ༩༩ན[༨]ལས། སྡུག་བསྔལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། སྐྱེ་བ་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། རྒ་བ་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། ན་བ་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། འཆི་བ་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། སྡུག་པ་དང་བྲལ་བ་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། མི་སྡུག་པ་དང་ཕྲད་པ་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། གང་འདོད་པ་བཙལ་ཏེ་མ་རྙེད་པ་དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། མདོར་ན་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་སྡུག་བསྔལ་བ་སྟེ། དེ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྡུག་བསྔལ་གཉུག་མ། (ཕར་ཕྱིན) དང་པོ་ནས་ཡོད་པའི་སྡུག་བསྔལ། དང་པོའི་སྡུག་བསྔལ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་མེད་ན་སྡུག་བསྔལ་གཉུག་མ་དེའི་སྟེང་དུ་རང་གི་རྟོག་པས་བསྐྱེད་པའི་སེམས་ཁྲལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བསྣན་ནས་ཤིན་ཏུ་བཟོད་དཀའ་བར་འགྱུར་ལ། ཞེས་གསུངས།

སྡུག་བསྔལ་དྲུག (ཕར་ཕྱིན) ངེས་པ་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ། ངོམས་པ་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ། ལུས་ཡང་དང་ཡང་དུ་འདོར་བའི་སྡུག་བསྔལ། ཡང་ཡང་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི

སྡུག་བསྔལ། ཡང་དང་ཡང་དུ་མཐོ་དམན་དུ་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ། གྲོགས་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་དྲུག་གོ།

སྡུག་བསྔལ་བ། (ཕར་ཕྱིན) སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ། སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་པ། ལས་ཉོན་གྱིས་གཞན་དབང་ཅན། སྡུག་བསྔལ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཚོར་བ་ཡིན་དགོས། སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་ཚོར་བ་ཡིན་མི་དགོས་པ་ནི་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་གཟུགས་ཕུང་ལྟ་བུའོ། །མི་འདོད་པ་ཀོ་ན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷའི་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༨༢བ༧ལས། སྡུག་བསྔལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྡུག་བསྔལ་གསུམ། (ཕར་ཕྱིན) སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ། འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ། ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་གསུམ། ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་ནི། སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ནི། འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ། ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ནི། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །སྡུག་བསྔལ་གསུམ་དང་ཚོར་བ་གསུམ་སྦྱོར་ཚུལ་འདི་རྗེའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས། ཁྱིར་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་མཚན་གཞིར་ཟག་བཅས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཀ་གཟུང་ངོ་། །སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་ཀློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ ཏི ༥བ༧ལས། སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་གསུམ་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་། འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། དེ་ལ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནི་འབྱོར་བའི་ལོངས་སྤྱོད་དང་། བདེ་བ་ཚོར་བ་ཡང་ཕྱིས་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་མ་འོངས་པ་ན་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ནི་སྐྱེ་བ་དང་། ན་བ་དང་། འཆི་བ་དང་། འདོད་པའི་རྙེད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་བའི་སྟེང་དུ་ནད་ལ་སོགས་པ་སྡུག་བསྔལ་གཞན་དང་ཡང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྡུད་པ། ❶ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག) ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུ་བ། ཚོགས་པར་བྱེད་པ། གསོག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། ❷ (ཕར་ཕྱིན) ཤིན་ཏུ་བསྡུས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེའམ་ཡུམ་གྱི་མདོ་བམ་པོ་ཕྱེད་དང་གཉིས་པ་ཞིག་སྟེ། ཡུམ་སྲས་བརྒྱ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ཀྱི་མདོ་སྡུད་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་དེ་དང་དོན་གཅིག་ཅིང་། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེ་ཉིད་ལས་ཀྱང་། མིང་ནི་ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་སྡུད་པ་བྱང་ཆུབ་ལམ། །ཞེས་གསུངས། མཚན་དངོས་ནི་བོད་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་

ཏུ་ཕྱིན་པ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཨཱརྻ་པྲ་ཛྙཱ་པཱ་ར་མི་ཏཱ་སཉྩ་ཡ་གཱ་ཐཱ་ཞེས་བྱའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྟེན་ཡང་བསྟན་པའི་གཙོ་བོའི་སྐུ་རབ་གནས་ཅན་ཞིག་མེད་ཐབས་མེད་གླེགས་བམ་ཡང་སྡུད་པ་ཡན་ཆད་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བྱ་གསུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྡུད་པ་དེའོ། །སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་ཤེར་ཕྱིན་ཤེར་ཚོགས་ ༼ཀ༽ ཞེས་པའི་དབུ་ན་བཞུགས་ཤིང་དེ་ལ་ཤོག་ལྡེབ་བཅུ་དགུ་༧༨ཡོད་དོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། འདིས་ཡུམ་འབུམ་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པས་ན་སྡུད་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། སྡུད་པའི་དཀའ་འགྲེལ་རྟོགས་སླ་ལས། ཡུམ་ཕྲག་བརྒྱ་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་བསྡུས་པའི་དགོས་པ་ནི་ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྡུམ་ཐབ། ཁྱིམ་ཐབ་བམ་བཟང་ཚང་གི་མིང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ ༼ག་པ༽ ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བུད་མེད་གང་བཞེད་པ་དེ་འདམ་པར་མཛད་དོ། །ཡབ་འདམ་ཡང་རུང་མི་འདམ་ཡང་རུང་། དེ་ཁོ་ན་བདག་གི་སྡུམ་ཐབ་ལགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྡུམ་པ། ❶ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག) བསྡུམས་པ། བསྡུམ་པ། སྡུམས། མཐུན་པར་བྱེད་པ་དང་། འབྲེལ་བར་བྱེད་པ། སྦྱོར་བར་བྱེད་པ། འདུ་བར་བྱེད་པ། དེ་ཡང་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། སྡུམ་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འབྲེལ་པར་བྱེད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། བསྡུམ་པར་རུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོར་དུ་རུང་བས་ན་བསྡུམ་དུ་རུང་བའོ། །འདུམ་པར་མི་འགྱུར་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཉེས་པ་གཞན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འདུམ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །❷ (འདུལ་བ) ཁང་ཁྱིམ་གྱི་མིང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་སང་བདག་གི་སྡུམ་པར་གདུགས་ཚོད་སྦྱོར་ཞིང་མཆིས་ན་གནང་བར་མཛད་དུ་གསོལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། སྡུམ་ནི་འདིར་འདུས་པའི་དོན་ཡིན་པས་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་འདུས་པའི་གནས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

སྡུམ་ཚེས། (འདུལ་བ) ཁྱིམ་ཚེས། སྡུམ་གྱི་གོ་དོན་ཞིབ་པར་གོང་དུ་སྡུམ་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྡེ་བརྒྱད། (གསང་སྔགས) སྡེ་བརྒྱད་ལ་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་ནས་འབྱུང་བའི་སྡེ་བརྒྱད་དང་། བོད་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་པའི་སྡེ་བརྒྱད་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་ལས་འབྱུང་བའི་སྡེ་བརྒྱད་ནི། ལྷ་དང་གཅིག ཀླུ་དང་གཉིས། གནོད་སྦྱིན་དང་གསུམ། དྲི་ཟ་དང་བཞི། ལྷ་མ་ཡིན་དང་ལྔ། ནམ་མཁའ་ལྡིང་དང་དྲུག མི་འམ་ཅི་དང་བདུན། ལྟོ་འཕྱེ་ཆེན་པོ་དང་བརྒྱད་དོ། །གཉིས་པ་བོད་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་པའི་སྡེ་བརྒྱད་ནི། དཀར་པོ་

ལྷ་ཡི་སྡེ། དམར་པོ་བཙན་གྱི་སྡེ། ནག་པོ་བདུད་ཀྱི་སྡེ། ཁྲ་བོ་གཟའ་ཡི་སྡེ། སྨུག་པོ་དམུ་ཡི་སྡེ། ཤ་ཟ་སྲིན་པོའི་སྡེ། དཀར་བདག་རྒྱལ་པོའི་སྡེ། ནད་བདག་མ་མོའི་སྡེ་རྣམས་དང་བརྒྱད་དོ། །སློང་རྫོལ་ལྷ་མས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྡེ་སྣོད། (ཕར་ཕྱིན) <པི་ཊ་ཀ> གསུང་རབ། གོང་བུ་དང་། བྲེ་བོ་ཆེ་ལ་འཇུག དོན་མང་པོ་འདུས་པས་བྲེ་བོ་ཆེ་ལྟ་བུ་སྟེ། བྲེ་བོ་ཆེར་བྲེའུ་ཆུང་མང་པོ་འདུས་པ་བཞིན་ནོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་སྡེའམ་ཚོགས་སམ་རིགས་མང་པོ་འདུས་པའི་ཕྱིར་སྡེ་སྣོད་ཅེས་བྱ། ཡང་ན་ཤེས་བྱའི་དོན་ཐམས་ཅད་བརྗོད་བྱར་བསྡུས་པས་སྡེ་སྣོད་ཅེས་བྱ་སྟེ། འབྲུ་ལ་སོགས་པའི་སྣོད་ཡིན་ནོ། །ཐུའུ་བཀྭན་གྲུབ་མཐའ་དང་། བྱ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་། འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤྲུལ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གསུངས།

སྡེ་སྣོད་གསུམ། (ཕར་ཕྱིན) <ཏྲི་པི་ཊ་ཀ> འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད། མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད། མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དང་གསུམ། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཡོད་དོ་ཅོག་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དུ་འདུ་བ་ཡིན། དེར་མ་འདུས་པའི་བཀའ་བསྟན་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །འོ་ན་གསང་སྔགས་འདི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་པོ་གང་དུ་འདུས་སམ་ཞེ་ན། འགའ་ཞིག་གིས། སྡེ་སྣོད་གསུམ་པོ་ཅི་རིགས་པར་འདུས་ཟེར། གཞན་དག་གིས། མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་དུ་བསྡུས་ཟེར། ཁ་ཅིག་གིས་ནི། རིག་འཛིན་སྡེ་སྣོད་ཅེས་སྡེ་སྣོད་བཞི་པ་ཞིག་ཏུ་བཞེད་དེ། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་གསང་འདུས་ཆོས་འབྱུང་༡༨༧ལས། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྡེ་སྣོད་དག་ནི་གསུམ་མམ་གཉིས་ཀྱང་རུང་། །ཞེས་པས། གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་མདོ་སྡེ། འདུལ་བ། མངོན་པ་གསུམ་དུ་འདུས་ལ། དེ་ལ་གསང་སྔགས་ནི། ཊཱིཀྐ་ལས། ཟབ་མོའི་དོན་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་མདོ་སྡེའོ། །ཞེས་གསུངས་པས། མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་དུ་བཤད། དཔུང་བཟང་ལས་ཀྱང་། གསང་སྔགས་མདོ་སྡེའི་ཚུལ་དུ་བཤད་ཀྱིས་ཉོན། །ཞེས་པ་དང་། དེ་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས་ཀྱང་། མདོ་སྡེ་འདི་ནི་ལེགས་པར་བཤད། ཅེས་སོ། །ཁྲ་ཧྲཱུས། རིག་པ་འཛིན་པའི་སྡེ་སྣོད། ཅེས་སྡེ་སྣོད་བཞི་པར་བཞེད་དེ། དཔུང་བཟང་ལས། གསང་སྔགས་རིག་སྔགས་རྣམ་པ་མང་པོ་དང་། ལྷ་དང་ལྷ་མིན་རྣམས་ལ་ཕན་གདགས་ཕྱིར། །ཀྱེ་བ་ཕྲག་གསུམ་དང་ནི་འབུམ་ཕྲག་ལྔ། །རིག་འཛིན་སྡེ་སྣོད་དུ་ནི་རྒྱལ་བས་གསུངས། །ཞེས་པ་དང་མཐུན་ནོ། །ཨ་བྱས། སྡེ་སྣོད་གསུམ་གའི་དོན་ཆ་ལྡན་དུ་སྟོན་པས་གསུམ་གའི་ཆར་གཏོགས་པར་འདོད་དོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བཤད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་ཀྱང་། རང་ལུགས་ནི་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་བཤད་པ་ལྟར་སྡེ་སྣོད་གསུམ་པོ་ཅི་རིགས་པར་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། བཀའ་གདམས་གླེགས་བམ་ཀ་པ ༤༧ ལས། ལར་གསུམ་པོ་འདིར་མ་འདུས་པའི་གསང་སྔགས་ཅིག་ཡོད་དེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱང་མ་ཡིན།

སེམས་ཀྱང་མ་ཡིན། ཤེས་རབ་ཀྱང་མ་ཡིན། དེ་ན་ཉི་སྐྱོན་ཆེའོ། །ཏྲི་ལ་ཏེ་གྲིལ་ན་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ལས་གཞན་པའི་ཐུགས་མེད། ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །

སྡེ་པ། ❶ སྡེ་ཚན། དཔེར་ན་སྡེ་པ་ཕྱེད་དང་བརྒྱད་ཅེས་པ་དང་། མང་བཀུར་བའི་སྡེ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ རྒྱལ་པོའི་མིང་། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་༧༥ལས། སྡེ་པ་བྱ་བ་ཡང་ཕྱིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒྱ་གར་བ་རྣམས་རྒྱལ་པོ་ལ་དེ་ཝ་སྡེ་ལྷ་ཞེས་འབོད་པ་དེ་བརྫུར་ཆག་ནས། ཁ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྐད་ལ་བདེ་ཝང་དུ་འབོད་པའི་ཐ་སྙད་དེ་ག་ཐོག་མར་མངའ་རིས་ཆོས་རྒྱལ་ལ་ཚོ་ལོར་སྦྱར་ཞིང་། ཕྱིས་རིན་སྤུངས་སྡེ་ཙ་གདོང་གཙང་པ་སོགས་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ❸ ཡུལ་ལུང་སོ་སོའི་ལས་མིའི་འགོ་བྱེད། ཅེས་བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསལ།

སྡེ་པ་ཐ་དད་པར་བྱེད་པ་དང་རྣམ་པར་བཤད་པ། (འདུལ་བ) སློབ་དཔོན་ཛྷ་བྱས་མཛད། བསྟན་འགྱུར་འདུལ་བ ﹝སུ་པ﹞ ༡༩༧ན་བཞུགས་སོ། །

སྡེ་པ་བཞི། (འདུལ་བ) བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་རྩ་བའི་སྡེ་པ་བཞི་ནི། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ། དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་པའི་སྡེ་པ། མང་པོས་བཀུར་བའི་སྡེ་པ། གནས་བརྟན་པའི་སྡེ་པ་དང་བཞིའོ། །

སྡེ་དཔོན། <སེ་ནཱ་པ་ཏི> ❶ དམག་དཔོན། འདིའི་སྡེ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ "སེ་ནཱ" ཞེས་པ་དམག་མི་ལ་གོ་དགོས། ❷ དབང་ཕྱུག་གི་བུ་ཐ་ཆུང་གདོང་དྲུག་གི་མིང་།

སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ་གྱི་དཀར་ཆག རྒྱལ་བ་ལྔ་པའི་རྣམ་ཐར་དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་། འབྲས་སྤུངས་ཐར་ཁང་དུ་བཞུགས་པའི་འཕྲོས། རྣམ་ཐར་ང་པ་ལ་སུམ་བརྒྱ་དང་རེ་གསུམ། རྣམ་ཐར་ཅ་པ་ལ་སུམ་བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་སོ་དགུ། རྣམ་ཐར་ཆ་པ་ལ་སུམ་བརྒྱ་དང་གྱ་གསུམ། རྣམ་ཐར་དོན་བསྡུ་གཞན་གསོས་ཀྱི་ཀླུ་ལ་བརྒྱ་དང་གོ་བཞི། པོ་ཏ་ལ་ཡི་རྒྱལ་བ་ལྔ་པའི་གསེར་གདུང་ཆེན་མོའི་དཀར་ཆག་ཐར་གླིང་རྒྱ་མཚོ་ལ་བདུན་བརྒྱ་རེ་བདུན། རྒྱལ་བ་ལྔ་པའི་ཕུར་ཚ་མེ་འཛིན་མའི་དཀར་ཆག་ལ་བཅུ་དགུ། ལྷ་ས་དང་པོ་ཏ་ལ་བཟུང་གི་ཚད་སྐོར་ལ་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཅིག ཚོགས་མཆོད་ཆེན་མོའི་བཅའ་ཁྲིག་མཆོད་སྦྱིན་མི་ཟད་ལ་དགུ་བཅུ་གོ་དགུ། གནས་ཆུང་པེ་ཏར་ཕྱོག་གི་དཀར་ཆག་ལ་བཅུ་གསུམ། པོ་ཏ་ལ་ཡི་གྲྭ་ཚང་རྙིང་པའི་ཐུགས་རམས་པས་མཆོད་བརྗོད་བྱ་ཚུལ་སྟོན་འགྲོ་ཟིན་པའི་ཡིད་སོས་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་དྲུག ལོ་གསར་དགའ་སྟོན་འབེལ་གཏམ་ལ་ཞེ་དྲུག ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་སྐུ་སྐྱེ་ངོས་འཛིན་གྱི་སྐོར་གཏམ་རྣ་བའི་བཅུད་ལེན་ལ་བརྒྱ་དང་བཅུ། རྒྱལ་བ་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་གསེར་གྱི་སྙེ་མ་ལེའུ་བཅུ་དགུ་པ་ལ་ལྔ་བརྒྱ་དང་གསུམ། ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོས་སྟོན་འགྲོ་ཆོས་བཤད་བྱ་ཚུལ་བསྒྲིགས་པ་གཏམ་ལྷ་ཡི

ཛ་ཆེན་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་གཅིག རྒྱལ་བ་ལྔ་པའི་འཁྲུངས་རབས་ཟད་ཟླུང་བསྐལ་པ་མར་བཅུ་གསུམ། དེ་ཡི་འགྲེལ་པ་མུ་ཏིག་ཆུན་པོ་ལ་བདུན་ཅུ་དོན་དགུ། སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་རང་གི་འཁྲུངས་རབས་ཐོག་མེད་བསྐལ་པ་མ་ལ་བཞི། གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་རྙིང་པའི་རྣམ་ཐར་བཀའ་རྒྱ་མ་ལ་བརྒྱ་དང་ཞེ་དགུ། གཡུ་ཐོག་གསར་པའི་རྣམ་ཐར་ལ་བཅོ་བརྒྱད། ཕྱག་ལུགས་རྩིས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་མཁས་པའི་མགུན་རྒྱན་བཻཌཱུརྱ་དཀར་པོའི་དོ་ཤལ་དཔྱོད་ལྡན་སྙིང་གི་ནོར་བུ་ལ་དྲུག་བརྒྱ་དང་གསུམ། དེ་ཡི་དོགས་སེལ་འཕྱོངས་རྒྱས་ལག་ངག་དབང་གིས་སྙན་ཕྲོན་ཞུས་པ་འདྲི་བ་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་རེ་གསུམ། དེ་ཡི་ལན་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་གཡའ་སེལ་ལ་བཞི་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་དོན་གསུམ། སྨན་གཞུང་བཻཌཱུརྱ་སྔོན་པོ་ལ་སྟོང་དང་བདུན་ཅུ་དོན་གསུམ། མན་ངག་ལྷན་ཐབས་འཆི་ཞགས་གཅོད་པའི་རལ་གྲི་ཟླུག ཛ་ཚ་གདུང་སེལ་བའི་ག་པུར་གསར་རྙིང་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་གོ་བདུན། ལྷན་ཐབས་སྤར་གསར་ལ་ཉིས་བརྒྱ་གོ་བརྒྱད། སྨན་གྱི་རྒྱུད་གསུམ་ཁོག་འབུགས་གནད་ཀྱི་ལྡེ་མིག་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་གོ་གསུམ། སྨན་རྒྱུད་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་ཚིགས་གཉིས་ལྗོན་ཤིང་ལ་བཞི། དགའ་ལྡན་ཆོས་འབྱུང་བཻཌཱུརྱ་སེར་པོ་ལ་བཞི་བརྒྱ་དང་བཅུ་དགུ། འདི་འབྲས་ལྗོངས་སྤར་ཁང་དུ་བཞུགས། བརྟན་བཞུགས་མཁྱེན་བརྩེ་མ་དང་། ཨ་རྟེན་ཚངས་དབྱངས་ལ་གཉིས། ཡེ་གདོད་མ་ལ་གཅིག ངོ་མཚར་བསྐལ་པ་མ་ལ་གཉིས། བདུད་བཞི་རབ་བཅོམ་ལ་གཅིག སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པ་འབུམ་གྱི་འགྲེལ་ཤང་ལ་དོན་གཅིག ཁྲིམས་ཡིག་དྲུང་ཐིག་དྭངས་ཤེལ་མེ་ལོང་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་གསུམ། འདི་རྣམས་སྤར་ལ་འགོད་པ་རྣམས་སོ། །སྤར་ལ་མེད་པ་སྒྲ་ཡི་མཆན་འགྲེལ་པོད་གཅིག སྨན་གྱི་པོད་གཅིག རྩིས་ཀྱི་པོད་བཞི་སྡེ་པོད་དྲུག་རྣམས་སོ། །དེང་སང་སྒྲ་ཡི་མཆན་འགྲེལ་སོགས་པོད་གསུམ་པོ་སྤར་ལ་འགོད་ཡོད་མེད་བརྟད་དགོས། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་རྣམས་རིག་གནས་ལ་མཁས་པར་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བར་བཤད་དོ། །

སྡེབ་སྦྱོར། (བརྡ་རྙིང) ❶ སུམ་ཅུ་པར། སྡེབ་སྦྱོར་ལེགས་མཛད་མཁས་རྣམས་དང་། །ཞེས་པའི་སྡེབ་སྦྱོར་ནི། རིག་གནས་ཆུང་བ་ལྔའི་ཡ་གྱལ་གྱི་སྡེབ་སྦྱོར་ཁོ་ན་མིན་པར། ཡི་གེའི་སྦྱོར་བ་ལ་གཙོ་བོར་གོ་དགོས་པར་གསུངས། བྲ་སྟི་སུམ་འགྲེལ་ལས། འདིར་སྡེབ་སྦྱོར་ནི་རིག་གནས་ཆུང་བ་ལྔའི་ཡ་གྱལ་གྱི་སྡེབ་སྦྱོར་ཁོ་ན་མ་ཡིན་གྱི། ཡི་གེའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཡི་གེ་ཕན་ཚུན་རྣམ་དབྱེ་ཚིག་ཕྲད་རྐྱེན་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་བསྒྱུར་བ་དང་། དབྱེ་བའི་རྣམ་འགྱུར་གྱི་སྒོ་ནས་སྡེབ་ཅིང་སྦྱོར་བས་སྡེབ་སྦྱོར་ཏེ། སྒྲ་རིག་པ་གཙོ་བོ་དང་། དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཚིག་རྒྱན་གྱི་སྦྱོར་བ་སྙན་ངགས་ཀྱི་རིག་གནས་དང་། ཀླུ་ཡང་སོགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་སྡེབ་སྦྱོར་གྱི་རིག་གནས་

ཀྱང་བསྒྲུ་བས། དེ་དག་མཛད་པའི་མཁས་པ་རྣམས་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། ❷ རིག་གནས་ཆུང་བ་ལྔའི་ཡ་གྱལ་ཞིག ཞིབ་པར་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྡེབ་སྦྱོར་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས། སྡེབ་སྦྱོར་གྱི་བསྟན་བཅོས། རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཞི་བས་མཛད། ར་ས་གཞོན་བརྩོན་དང་། གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་འགྱུར།

སྡོ་བ། ❶ བརྗེ་བའི་དོན། སྡོ་བ། བསྡོས་པ། བསྡོ། སྡོས། ❷ དོ་ བླ་བྱེད་པའམ་འགྲན་པའི་དོན་དུ་འང་བཤད། ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེས་པ་དེ་ངས་ཀྱང་ཤེས། ངས་ཤེས་པ་འདི་ལས་ལྷག་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་ཅི་ཤེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུས་འགྲན་བླ་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །དཔེར་ན་བླ་མའི་སྐུ་ལ་བསྡོ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

སྡོག་པ། ❶ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བ) གྲབས་གཤོམ་པ། སྟ་གོན་བྱེད་པ། གྲ་སྒྲིག་བྱེད་པ། སྡོག་པ། བསྡོགས་པ། བསྡོག་པ། སྡོགས། ཞིབ་པར་བསྡོགས་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ❷ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བ) སྟུད་པ། བསྟུ་གསོག་རྒྱག་པ།

སྡོང་གྲོགས། གྲོགས་སམ་གྲོགས་བྱེད་པ། སྡོངས་གྲོགས་ཞེས་ཀྱང་འབྲི་བར་བྱེད། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་མཆོག་པས། སྡོང་གྲོགས་ཞེས་པ་ཡི་གེ་མ་དག་ཅིང་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཟེར། དེས་མཛད་པའི་སྒྲའི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་༧༥ན༡ལས། སྡོངས་གྲོགས་ཞེས་པ་བྱ་ཡུལ་གྱི། །བསམ་པ་ཤེས་ནས་གྲོགས་བྱེད་པའི། །མིང་ཡིན་སྡོང་གྲོགས་ཞེས་པ་འཁྲུལ། །ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །

སྡོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ། མདོ་ཕལ་ཆེན་ལ་ ༼ཀ༽ ༼ཁ༽ ༼ག༽ ༼ཨ༽ དང་བཅས་གླེགས་བམ་བཞི་དང་། ༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཕལ་པོ་ཆེའི་ལེའུ། ༢ རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་བསྔོ་བའི་ལེའུ། ༣ ས་བཅུ་བསྟན་པའི་ལེའུ། ༤ ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པ་བསྟན་པའི་ལེའུ། ༥ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེ་བ་དང་འབྱུང་བ་བསྟན་པའི་ལེའུ། ༦ འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལེའུ། ༧ སྡོང་པོས་བརྒྱན་པའི་ལེའུ་སྟེ་བདུན་ཡོད་པ་ལས། ཕྱི་ལ་འདི་ཡིན་པར་སེམས་ལ། དེ་ནི་གླེགས་བམ་ ༼ག་པའི༽ ༡༧༤བ༦ནས། ༼ཨ་པའི༽ མཇུག་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་དུ་བཞུགས་སོ། །རྗེ་བོའི་ལམ་སྒྲོན་རང་འགྲེལ་ལས། ཀུན་བཟང་སྤྱོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འཕགས་པ་སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལས་འབྱུང་བའི་འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བཟང་སྤྱོད་སྨོན་ལམ་ཡང་། མདོ་ ༼ཨ་པའི༽ ༣༥༢རྒྱབ་གཟིགས་ན་བཞུགས་སོ། །

སྡོང་བུའི་བཅའ་བ། (འདུལ་བ) བཅའ་བ་ལྔའི་ནང་གསེས། བུར་ཤིང་ལྟ་བུ།

སྟོད། ❶ སྟོད་པ་དང་དོན་གཅིག ❷ གཏོད་དང་དོན་གཅིག ཀློ་སྒྲོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལས། ཐུགས་རྗེས་འཛིན་པར་ཞུ་ཞུས་པས་སྟོད་ཐུས་པར་གྱིས་དང་རྗེན་གྱིས་ཚོར་བར་བྱ་ཡི་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྟོད་པ། ❶ འདུག་པ་དང་གནས་པའི་དོན། སྟོད་པ། བསྡད་པ། བསྡད་པ། སྟོད། ❷ འཕེན་པ། ལི་ཤུར་ལས་བཤད།

སྟོམ། ❶ (འདུལ་བ) མི་བརྗེད་པའི་ཕྱིར་ཚིག་ཚོགས་བསྡུངས་ཏེ་ཉུང་ངུར་ཚིགས་བཅད་དུ་བསྡེབས་པ་ལ། སྟོམ་ཟེར། ཡང་ན། འོག་གི་དོན་ཚན་རེ་རེའི་ཚིག་ཟུར་བླངས་ནས་བསྡུས་པ་ལ། སྟོམ་ཟེར། གྲྭ་བཤད་ནི། ཚིག་སྣ་ཕྱུང་ནས་བླངས་པས་ན་སྟོམ་ཟེར་བ་དང་། ཡང་ན། རྒྱས་པ་ལས་བཏུས་ཏེ་སྡིན་པས་ན་སྟོམ་ཟེར་བ་གཉིས་སོ། །དེ་ཡང་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་ལས་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་གི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཆོ་གའི་གསལ་བྱེད་༡༢༧ལས། རབ་ཏུ་དབྱུང་བའི་སྐབས་ཀྱི་དོན་ཚན་ཐ་དད་པ་རྣམས་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་ཤིང་མི་བརྗེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྟོམ་དུ་བྱས་པ། འོག་གི་དོན་ཚན་རེ་རེའི་ཚིག་ཟུར་བླངས་ནས་བསྡུས་པ་སྟེ། སྟོམ་གྱི་སྐད་དོད་ཨུ་དྡཱ་ན་ཞེས་པའི་ཨུ་ད་རྙི་ཏ་ཕྱུང་བ། ཨ་ཏྣ་ན་བླངས་པ་སྟེ། འོག་གི་དོན་ཚན་རེ་རེའི་ཚིག་གི་སྣ་ཕྱུང་སྟེ་བླངས་པས་ན། སྟོམ། ཡང་། ཨུཏྐ་ཡ་བཏུས་པ། ཏྣ་ན་སྡིན་པ་སྟེ། དོན་རྒྱས་པ་ལས་བཏུས་ཏེ་གདུལ་བྱ་ལ་སྡིན་པས་ན། སྟོམ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དཔེར་ན་འདུལ་སྟོམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ མང་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ། སྤྱི་ཚིངས། དཔེར་ན་ཆོས་ཀྱི་སྟོམ་བཞི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ འབྲུ་སྟོམ་ཐག་ཅེས་པ། བ་ཐག་ཅན་གྱི་འབྲུ་ཞིག

སྟོམ་རྣམ་པ་གཉིས། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྟོམ་རྣམ་པ་གཉིས་ནི། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་སྟོམ་མངོན་པ་གོང་མ་ཀུན་བཏུས་དང་། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྟོམ་ཐེག་བསྡུས་གཉིས་སོ། །

སྟོམ་པ། (འདུལ་བ) ❶ (བྱེད་འབྲེལ) འགོག་པ། དཔེར་ན་ཉེས་སྤྱོད་སྟོམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② (བྱེད་འབྲེལ) བསྲུང་བར་བྱེད་པ། ཉེས་སྤྱོད་ལས་སྟོམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ (འདུལ་བ) (མིང་ཚིག) ཉེས་སྤྱོད་ལས་ལྡོག་པར་ཁས་བླངས་ཤིང་དམ་བཅས་པའི་ཆ་ལ་སྟོམ་པ་ཟེར། དེ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བསླབ་ཁྲིམས། སྟོམ་པ་སོགས་ཟེར། དཔེར་ན་སོ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གྲྭ་བཤད་ནི། གཞན་ལ་གནོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་སྤོང་ཞིང་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱུན་སྟོམ་ཞིང་འགོག་པས་ན་སྟོམ་པ་ཞེས་བྱའོ།། སྟོམ་པ་ལ་སོ་ཐར་བྱང་སེམས་གསང་སྔགས་སོགས་ཀྱི་སྟོམ་པ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། སོ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་ན། རྗེའི་འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྙིང་པོ་ལས། ངེས་འབྱུང་བསམ་པས་རྒྱུ་བྱས་ནས། །གཞན་གནོད་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས། །ལྡོག་པ

དེ་ཡང་ལུས་ངག་ལས། །གཟུགས་ཅན་ཡིན་ཞེས་འདོད་པ་དང་། །སྤོང་བའི་སེམས་པ་རྒྱུན་ཆགས་པ། །ས་བོན་དང་བཅས་ཡིན་ནོ་ཞེས། །འདོད་པའི་ཚུལ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས། །རང་གི་སྡེ་པ་གོང་འོག་སྨྲ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། (ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས) ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་རྒྱུ་བྱས་ནས་གཞན་ལ་གནོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས་ལྡོག་པར་ཁས་བླངས་ཤིང་དམ་བཅས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བསྐྱེད་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་དེ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་ངོ་བོར། ཐལ་འགྱུར་བས་བཞེད། (བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས) ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་རྒྱུ་བྱས་ནས་གཞན་ལ་གནོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས་ལྡོག་པར་ཁས་བླངས་ཤིང་དམ་བཅས་པའི་བསྟན་མེད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་ (རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས) དེ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་ངོ་བོར། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་བཞེད། མཛོད་ལས། འཆལ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་དགེའི་གཟུགས། །དེ་སྤོང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། ། (མདོ་སྡེ་པ། སེམས་ཙམ་པ། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ) ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་རྒྱུ་བྱས་ནས་གཞན་ལ་གནོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས་ལྡོག་པར་ཁས་བླངས་ཤིང་དམ་བཅས་པའི་སྤོང་བའི་སེམས་པ་རྒྱུན་ཆགས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་དེ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་ངོ་བོར། མདོ་སྡེ་པ། སེམས་ཙམ་པ། རང་རྒྱུད་པ་བཅས་ཀྱིས་བཞེད་དོ། །འོ་ན་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་སྡོམ་པའི་ངོ་བོ་གང་དུ་འདོད་དམ་ཞེ་ན། རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱི་འདུལ་ཊཱི་ཀ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། འོ་ན་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་སྡོམ་པའི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཛོད་ལས། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་དགེའི་གཟུགས། །དེ་སྤོང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡིན་ལ། མདོ་སྡེ་པ་ནི་སྤོང་བའི་སེམས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པར་འདོད་དོ་ཟེར། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ས་གསུམ་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་སུ་འདོད་པ་ལྟར་ན། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུགས་སུ་མི་བཞེད་པས། སྤོང་བའི་སེམས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པར་བཞེད་དམ་སྙམ་སྟེ་གོང་འོག་ཏུ་ཀུན་ཏུ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །❸ (བྱེད་འབྲེལ) འཁྲིག་པའམ་འཆིང་བ། དཔེར་ན་ཐག་པས་སྡོམ། ཐག་པས་བསྡམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྡོམ་པ། བསྡམས་པ། བསྡོམ་པ། སྡོམས།

སྡོམ་པ་འདོམ་ཐུག་པ། དམ་ཚིག་གི་རྫས་མ་བསྟེན་ན་གསང་སྔགས་དང་འགལ་ལ། བསྟེན་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་འགལ་བ་ལྟ་བུ་ལ་སྡོམ་པ་འདོམ་ཐུག་པ་ཟེར། སྤྱིར་འདོམ་ཐུག་པ་ནི། འཛོམས་ཤིང་འཕྲད་པའི་དོན་ཏེ་དཔེར་ན། འདོམ་ཐུག་རྒྱག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

སྟོམ་པ་དང་སྟོམ་མིན་བར་མ་གསུམ། (འདུལ་བ) གཞན་ལ་གནོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་
སྤོང་ཞིང་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱུན་སྟོམ་ཞིང་འགོག་པས་ན་སྟོམ་པ། གནོད་
པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ལ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ནི་སྟོམ་པ་མིན་པ་དང་། གནོད་པའམ་
གནོད་པའི་གཞི་དག་ཕྱོགས་རེ་སྤོང་བའམ་ཕྱོགས་རེ་ལ་འཇུག་ན་སྟོམ་པ་དང་སྟོམ་
མིན་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་བར་མ་ཡིན་ནོ། །མཚིམས་མཛོད་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་
བཀོད། (བར་མ་ལ་དགེ་མི་དགེ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ཡོད་པར་སེམས)

སྟོམ་པ་གསུམ། ❶ སོ་ཐར། བྱང་སེམས། གསང་སྔགས་ཀྱི་སྟོམ་པ་དང་གསུམ། སྟོམ་གསུམ་
རབ་དབྱེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ (འདུལ་བ) དགེ་བསྙེན། དགེ་ཚུལ། དགེ་སློང་གི་སྟོམ་པ་
དང་གསུམ། སྟོམ་གསུམ་རིམ་གྱིས་བླངས་པའི་གང་ཟག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ (འདུལ་
བ) སོ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པ། བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམ་པ། ཟག་མེད་ཀྱི་སྟོམ་པ་དང་གསུམ།
གྲྭ་བཤད་ནི། སྒོ་གསུམ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་ཅིང་སྡུད་པས་ན་སྟོམ་པའོ། །རྗེའི་
གསང་སྔགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་སྙེ་མ་ལས་གསུངས།

སྟོམ་མིན། (འདུལ་བ) སྟོམ་མིན་ཞེས་པ་སྟོམ་པ་མིན་པ་ཙམ་ལ་མི་ཟེར་གྱི། སྟོམ་པའི་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་མི་དགེ་བའི་གཞི་ལ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་ཞུགས་པའི་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་
ཤིག་ལ་ཟེར། སྟོམ་མིན་གང་ལ་ལྡན་ཞེ་ན། ཤན་པ་དང་། བཙོན་སྲུང་། ཚོམས་རྐུན།
ཇོན་པ་སོགས་ལ་ལྡན་ནོ། །དེའི་དབྱེ་བ་རྒྱས་པ་མཚིམས་མཛོད་༣༧༡ལ་གཟིགས།
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། སྟོམ་མིན། ཉེས་སྤྱད། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བཅས་
སོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། ལུག་གསོད་པའམ་བྱ་པའམ་ཕག་འཚོང་
ལ་སོགས་པའི་སྟོམ་མིན་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བར་ཕྱིད་ན་སྐྱེ་གནས་སུ་ལུག་ལ་སོགས་
པ་དེ་དག་ཐྱི་ལམ་བཞིན་དུ་མཐོང་ནས་སྔོན་གོམས་པའི་དགའ་བས་དེར་བརྒྱུག
གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་གི་འདོད་ཚུལ་སོགས་ད་དུང་
ཡང་དཔྱད་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །མཚིམས་མཛོད་ལ་གཞི་བྱས།

སྟོམ་བརྟེན། (འདུལ་བ) ❶ རབ་བྱུང་། རབ་བྱུང་དམ་པ་ལ་སྟོམ་བརྟེན་དམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས། དེ་བཞིན་འདུལ་བའང་སྟོམ་བརྟེན་རྣམས་ཀྱི་གཞི། །ཞེས་
དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་ ཚུ ངནངལས། དེ་བཞིན་དུ་འདུལ་བ་ལ་
བརྟེན་ཏེ་སྟོམ་བརྟེན་དགེ་སློང་དང་དགེ་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་
ཀྱང་གསར་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ སྟོམ་པ། ❸ སྟོམ་པ་དང་
བརྟེན་འབྲུས་ཀྱི་བརྡུས་ཚིག ❹ བག་ཡོད། སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྤྱོད་པ་འདི་འདྲས་
གནས་བྱེད་ན། །སྐྱེ་བོ་ངན་པའི་ཁྲོད་གནས་སམ། །དྲུད་མེད་ཁྲོད་ན་གནས་ཀྱང་
རུང་། །སྟོམ་བརྟེན་བརྟན་པ་ཉམས་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྨོམ་བརྗོན་ཅན། (འདུལ་བ) སྨོམ་བརྗོན་དང་འདྲ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་༡༨༢བ ༥ལས། སྨོམ་བརྗོན་ཅན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྨོམ་བརྗོན་བརྟན་པ། (འདུལ་བ) བག་ཡོད་བརྟན་པོ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྤྱོད་པ་འདི་འདྲས་གནས་བྱེད་ན། །སྐྱེ་བོ་ངན་པའི་ཁྲོད་གནས་སམ། །བྱུད་མེད་ཁྲོད་ན་གནས་ཀྱང་རུང་། །སྨོམ་བརྗོན་བརྟན་པ་ཉམས་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྨོམ་བརྗོན་དམ་པ། (འདུལ་བ) ❶ རབ་བྱུང་དམ་པ་ཟེར་བའི་དོན་ཡིན། ❷ མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ❸ མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ་དང་ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་མཚོན་པའི་དཔེ་རིས་ཤིག སྨོམ་བརྗོན་དམ་པ་ཞེས་པའི་རི་མོ་འདི་མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ་དང་ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དང་བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་ཆེད་དུ་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཆེན་པོ་བསམ་ཡས་སུ་བཞུགས་སྐབས་ཤིག་ལ་ཐོག་མར་ཕྱག་བསྟར་གནང་བ་ཡིན་ཞེས་བཤད་སྲོལ་ཡོད། ཕྱིར་བཏང་སྨོམ་བརྗོན་དམ་པ་ཞེས་པ་རབ་བྱུང་དམ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཀྱང་། འདིར་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་ལ་ཞུ་བ་ཡིན། དེ་ཡང་བོད་མིས་ཁོང་ལ་རབ་བྱུང་དམ་པ་ཞེས་གུས་བཀུར་དང་ཆེ་བསྟོད་ཞུས་པའི་ཚིག་ཅིག་རེད། ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏས་དཔེ་རིས་དེའི་ཞལ་བྱང་དུ། (ཕྱག་མཚན་རི་མོའི་བསྟོད་ཚིག་བཞུགས་སོ) སྨོམ་བརྗོན་དམ་པ་དཔལ་ལྡན་ཞི་བ་འཚོ། །བརྟུལ་ཞུགས་གྲུབ་པ་པདྨ་འབྱུང་གནས་དཔལ། །བློ་གསལ་དབང་པོ་པདྨའི་ངང་ཚུལ་སོགས། །སྙིགས་མའི་དུས་ཀྱི་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཡིན། །བདེ་བར་གཤེགས་པའི་རིང་ལུགས་ བླ་ན་མེད། །ཞུ་ཆེན་སྒྱུར་བྱེད་མཆན་བུའི་གནས་འདུག་པའི། །སྐད་གཉིས་སྨྲ་བས་གངས་ཅན་གསལ་མཛད་པ། །དེ་དག་བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱི་མིག་ཏུ་གྱུར། །མི་ཡི་བདག་པོས་ཆོས་བཞིན་ས་སྐྱོང་བ། །རྣམ་དཔྱོད་བློ་ཅན་དེས་པས་འགྲོ་བ་འདུལ། །དཔའ་མཛངས་བློན་པོའི་ཚོགས་ཀྱིས་ཡོངས་བསྐོར་བའི། །སྐྱེ་དགུ་འདི་དག་བུ་བཞིན་ལེགས་པར་བསྐྱངས། །བདག་ཀྱང་སྔོན་སྦྱངས་ལས་ཀྱི་འཕེན་པ་ཡིས། །སྙིགས་མའི་དུས་སུ་གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་སྐྱེས། །འོན་ཀྱང་ཚེ་རབས་སྔ་མའི་བསོད་ནམས་མཐུས། །ཤེས་བྱ་ཕལ་ཆེར་འབད་པ་ཆུང་དུས་ཤེས། །ད་དུས་འདི་ནི་མཁས་པར་ཁས་འཆེ་ཞིང་། །ལན་བརྒྱར་འཆད་དང་ཉན་ལ་མངོན་བརྗོན་པ། །དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཤེས་བྱའི་གནས་རྣམས་ལ། །རྣམ་པར་དཔྱད་ན་ཕྱོགས་རེའི་མིག་ཅན་ཡིན། །འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་ཕྱག་མཚན་རི་མོ་འདི། གཙུག་ལག་ཁང་ལ་ཕན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཞིག་ཡོད་པས། དཔལ་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏས་བྲིས་པ་ཡིན། རྩང་ཟད་རི་མོ་མ་མཛེས་ཀྱང་། མཚན་མོར་བྲིས་པ་དང་། པིར་ལ་སོགས་པ་མ་འཛོམས་པས་ལན་པ་ལགས། འོན་ཀྱང་བཀྲ་ཤིས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཞིག

ཡོད། ཅེས་པའི་ཡི་གེ་འདི་དང་། ཕྱག་མཚན་འདི་བསམ་ཡས་ཀྱི་འཁོར་ས་བར་
པའི་གཡས་ཕྱོགས་ན་བཞུགས་པ་ལགས། བཀྲ་ཤིས་པར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་འབྱུང་
ངོ་། །གོང་གི་རི་མོའི་མཆོན་དོན་མདོ་ཙམ་བཤད་ན། དབུས་ཀྱི་པདྨའི་སྡོང་པོས
ནི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་པདྨ་འབྱུང་གནས་མཚོན་ཏེ་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་དང་
ཆོས་མཐུངས། པདྨའི་ལྟེ་བའི་རལ་གྲིས་ནི་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ཆོས་རྒྱལ་
ཁྲི་སྲོང་ལྡེའུ་བཙན་མཚོན་ཏེ་སྤྲུལ་གཞིའི་ (འཇམ་དབྱངས་ཀྱི) མཚན་མ་ཉིད་
དོ། །དེ་གཉིས་མཆོད་ཡོན་རྣམ་པ་ཐ་དད་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རྟེན་དང་
བརྟེན་པའི་ཚུལ་ལམ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོའི་ཐུགས་ལས་སྐྱེས་པའི་ཆོས་སྲས་རྗེ་
འབངས་ཉེར་ལྔར་གྲགས་པའི་གཙོ་བོ་ནི་མི་རྗེ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེའུ་བཙན་ཡིན་པས་
པདྨའི་ཟེའུ་འབྲུ་ལས་འཕོན་པའི་ཚུལ་དུ་བཀོད་པའོ། །པད་གདོང་གཡས་ཕྱོགས་
ཀྱི་དང་སེར་མགོ་གཉིས་པས་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞི་བ་འཚོ་དང་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་སྟེ་
པདྨའི་དང་ཚུལ་གཉིས་མཚོན་ཏེ་ཐུགས་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་དགོངས་པ་གཅིག་པས་ལུས་
གཅིག་ལ། གསུང་གིས་སོ་སོར་སྟོན་པས་མགྲིན་པ་མཉིས་ཅན། སློབ་དཔོན་གཉིས་
ཀའང་སྡོམ་བརྩོན་གྱི་མཆོག་ཏུ་བཞུགས་པས་དང་སེར་གྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་
པའོ། །གཡོན་ཕྱོགས་ཀྱི་ནེ་ཙོ་མགོ་གཉིས་པས་ནི་སྤྲུལ་པའི་ལོ་ཙཱ་བ་སྐ་བ་དཔལ་
བརྩེགས་དང་། ཅོག་རོ་ཀླུ་ཡི་རྒྱལ་མཚན་གཉིས་མཚོན་ཏེ་ཐུགས་དགོངས་གཅིག་
ལ་སོ་སོར་སྟོན་པས་ལུས་གཅིག་ལ་མགྲིན་པ་གཉིས་ཅན། ནེ་ཙོས་བྱ་སྐད་དང་མི་
སྐད་གཉིས་སྨྲ་བ་ལྟར་ལོ་ཙཱ་བས་ཀྱང་རྒྱ་བོད་ཀྱི་སྐད་གཉིས་སྨྲ་བས་ན་ནེ་ཙོའི་
གཟུགས་སུ་ (ལོ་ཙཱ་བ་ནེ་ཙོས་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ་ནི་སྐད་གཉིས་སྨྲ་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་མིན་གྱི། འདི་
ནི་ས་པཎ་གྱིས་ཕྱི་རབས་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་རྣམས་ལ་བཀའ་བསྟན་བསྒྱུར་ཚུལ་གྱི་ཤིན་ཏུ་གལ་གནད་ཆེ་བའི་བསླབ་
བྱ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ནེ་ཙོས་ནི་རང་གི་བདག་པོས་ཇི་ལྟར་བསླབས་པ་ལས་གཞན་དུ་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་སྣོན་འཕྲི་མི་བྱེད་པར་རང་མཚན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བརྗོད་པ་ལྟར། ཕྱི་རབས་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་
གསུང་རབ་བསྒྱུར་བའི་ཚེ་ནང་དོན་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་ལྟར་བསྒྱུར་བར་བྱ་ཡི། དེ་ལས་གཞན་དུ་གོ་བ་ལྷག་པོ་
ཐྲངས་ཏེ་ཟབ་ཏུ་གཏོང་བ་སོགས་རྟོག་བཟོའི་སྒྲོ་སྐུར་མེད་པར་རང་མཚན་རྗེན་པར་བསྒྱུར་དགོས་སོ་ཞེས
'གདམས་པའི་སྙིང་ལ་བཅང་བར་འོས་པའི་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་བསླབ་བྱ་ཕུལ་དུ་བྱུང་ཞིག་གོ) བཀོད་
པའོ། །དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་དབུས་སུ་གནས་པ་ནི་དཔལ་བསམ་
ཡས་མི་འགྱུར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་ན་འདི་ཉིད་ལ་དུས་དབང་གིས་
སེའི་གནོད་པ་འབྱུང་བ་ལུང་བསྟན་པ་ཞི་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ཏེ། ཞལ་བྱང་གི་
གཤམ་དུ་གཙུག་ལག་ཁང་འདི་ལ་ཕན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཞིག་ཡོད་ཅེས་གསུངས་
པས་ཤེས་སོ། །དེ་དག་གི་དགོངས་པ་ནི་བོད་ལྗོངས་པའི་གླིང་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བསྟན་པའི་ཉི་མ་ཤར་བ་ནི་མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ་ལོ་ཙཱ་བ་དང་བཅས་པའི་
ཐུགས་བསྐྱེད་དང་། སྨོན་ལམ་བདག་པོའི་རྐྱེན་དང་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྗེས་ཁོ་ན་

ཡིན་ནོ་ཞེས་དྲན་སྐུལ་དད་པའི་གསལ་འདེབས་དང་། བྱས་པ་ཤེས་ཤིང་དྲིན་དུ་གཟོ་བོ་ནི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་པས་ན་སྐྱེ་བོ་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་གཙོ་བོར་བསྟན་པའི་བྱ་བ་འཆད་ཉན་སྒོམ་སྒྲུབ་ལ་འབྱུངས་ཤིང་གཙུག་ལག་ཁང་འདི་དག་གི་ཞབས་ཏོག་ལའང་བརྩོན་དགོས་སོ། །ཞེས་འདོམས་པའི་ཆེད་དུ་མཛད་པ་ལགས་སོ། །ཞེས་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་མཆོན་དོན་གྱི་འགྲེལ་པ་འདི་ཡང་དྲང་རམས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རབ་རྒྱས་ཀྱི་དྲིས་ལན་དུ་ངག་དབང་ལེགས་གྲུབ་ཀྱིས་བྲིས་པ་ལ་འཕྲི་སྣོན་ཅུང་ཟད་དང་བཅས་ཏེ་སློམ་སྡེ་ལྷ་རམས་པས་བཀོད་དོ། །ཀོ་པོས་ས་པཎ་གྱི་བསྟོད་ཚིག་གི་ཁ་བྱང་དང་བརྗོད་བྱའི་འགྲོས་ལ་བརྟགས་ན་གོང་གི་ངག་དབང་ལེགས་གྲུབ་ཀྱི་དཔེ་རིས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དེ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཐད་ལྡན་ཡིན་ཞེས་བཤད་པར་དཀའོ། །

བརྡ་བཀྲོལ་ཡིད་དགའ། “དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་བརྡ་བཀྲོལ་དོན་གཉེར་ཡིད་ཀྱི་དགའ་སྟོན” ཞེས་བྱ་བའི་མིང་བསྡུས་པའོ། །

བརྡ་ཆད། བརྡ་དང་། མིང་། མིང་བརྡ། ཐ་སྙད། བརྡ་ཆད་རྣམས་དོན་གཅིག

བརྡ་དོན་རྟགས་གསུམ། (རྙིང་མ) བརྡ་ནི་གྲུ་བཞི་སོགས་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་རྣམ་པ་དང་། དོན་ནི་རྒྱལ་བའི་ཐུགས་ཡེ་ཤེས་ཉིད་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་རྣམ་པར་ཤར་བ་དང་། རྟགས་ནི་བརྡ་དོན་གཉིས་སྦྱར་བ་ལ་ཟེར་རོ། །ཞེས་རིག་འཛིན་འདུས་པའི་འགྲེལ་པར་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད།

བརྡ་སྤྲོད། བརྡ་སྤྲོད་པ་ལ་གཟིགས།

བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་གཞུང་། སུམ་རྟགས་སམ་སྦྲའི་གཞུང་། རྒྱས་པ་བརྡ་སྤྲོད་པ་ལ་གཟིགས།

བརྡ་སྤྲོད་པ། ❶ སུམ་རྟགས་སམ་སྦྲའི་གཞུང་། སུམ་རྟགས་སམ་སྦྲའི་གཞུང་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ་བྱཱ་ཀ་ར་ཎ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ནི་ལུང་སྟོན་པ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ་དེ་ལས་བརྡ་སྤྲོད་པ་ཞེས་པའི་མིང་རིམ་གྱིས་ཆགས་ཤིང་། བོད་དུ་སུམ་རྟགས་ལ་ལུང་སྟོན་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་མ་འཇགས་པར་བརྡ་སྤྲོད་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཆགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་དཔྱད། སྦྲ་བཤད་ནི། བཤད་བྱའམ་བརྗོད་བྱའི་དོན་གཞན་ལ་གོ་བརྡ་སྤྲོད་པས་ན་བརྡ་སྤྲོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་སྟེ། དགག་ལན་ཚངས་པའི་ཐིག་གི་སྲུན་ཟླ་༤༧ལས། བརྡ་སྤྲོད་པ་ནི། སྦྲའི་མཚན་ཉིད་དམ་བརྗོད་དོན་གྱི་བརྡ་གདུལ་བྱ་ལ་ངོ་སྤྲད་ནས་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ལུང་སྟོན་པ། གོ་བརྡ་སྤྲོད་པ། ངོ་སྤྲོད་པ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། ❷ གོ་བརྡ་སྤྲོད་པ་དང་ལག་པ་སོགས་ཀྱིས་བརྡ་གཏོང་བ།

བརྡ་ཡི་འགོག་པ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་སྤངས་པའི་བྲལ་བ། དེ་ནི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་མ་སྤངས་པར་ས་བོན་ཉམས་སྨད་པར་བྱས་པ་ཙམ་གྱི་འགོག་པ་ཡིན།

བརྡ་གསར་རྙིང་། ❶ སྐད་དམ་ཐ་སྙད་གསར་རྙིང་། ❷ དག་ཡིག་མཁས་པའི་འབྱུང་གནས་ལས་ཐུན་མོང་ལ་མཁོ་བ་«བརྡ་གསར་རྙིང་»གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་བསྡུས་མིང་།

བརྡེག་ཆོས། བརྡེག་འཆལ་བ་དང་དོན་འདྲ།

བརྡེག་འཆལ་བ། གོམ་འགྲོས་འཁྱོར་བའམ། གོམ་ཚུགས་འཚོར་བའི་དོན་ཡིན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་དབྱར་གཟིགས་ན་ཤེས་ཐུབ་ཤིང་། ཚིག་དེའི་ཐད་ཀའི་དོན་ནི། རྐང་པ་ས་ལ་གཞག་པའམ་འཛུགས་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ཡང་སྤྱིར་བརྡེག་པ་ནི་གཞུ་བ་དང་རྡུན་པའི་དོན་ཡིན་ཀྱང་། འདིར་རྐང་པ་ས་ལ་གཞག་པའམ་གོམ་པ་སྤོ་བའི་དོན་ཙམ་ཡིན་ལ། འཆལ་བ་ནི་འདིར་དེ་ལྟ་བུའི་བྱ་བའི་མིང་ངོ་། །དཔེར་ན་དཀྱིལ་མོ་ཀྲུང་འཆལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྤྱིར་འཆལ་བ་ནི་བཅལ་བའམ་བྱེད་པའམ་བཟོ་བའི་དོན་ནོ། །ཡང་རྐང་པ་འཇོག་པ་དང་། འགྱེལ་བ། ཁ་སྦུབ་ལོག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད་པའང་མཐོང་། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། བརྡེག་འཆལ་བ་དང་བརྡེག་ཆོས་ནི་འགྱེལ་བའི་མིང་ཞེས་གསུངས། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རང་གི་མ། དྲན་པ་རྣལ་དུ་མི་གནས་པར་སྨྱོ་ཞིང་མིག་ལོང་བ་ལོང་ཁྲིད་མེད་པ་ཞིག གོམ་པ་རེ་རེ་ནས་བརྡེག་འཆལ་ཞིང་གཡང་ཁ་འཇིགས་སུ་རུང་བ་ལ་མངོན་པར་ཕྱོགས་ནས་འགྲོ་ན། ཞེས་དང་། བསླབ་བཏུས་ལས། ཉོན་མོངས་ཀྱིས་སྨྱོ་གཏི་མུག་ལྡོངས། །གཡང་ས་མང་པོའི་ལམ་དུ་ནི། །གོམ་པ་རེ་རེ་བརྡེག་འཆལ་བ། །བདག་དང་གཞན་རྟག་སྨྱུ་ངན་གཞི། །འགྲོ་བ་རྣམས་ནི་སྡུག་བསྔལ་མཚུངས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྡེག་འཆལ་བ་ཞེས་བྲིས་པའང་སྣང་ངོ་། །

བརྡེག་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ཞེ་བརྒྱད་པ། བརྡེག་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རྙོག་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་བརྡེག་པར་འདོད་པས་དགེ་སློང་གཞན་ལ་བརྡེགས་ཏེ་ཕོག་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་ཀས་དགེ་སློང་ལ་བརྡེགས་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་ཀྱི་ལུས་སྲོག་ལ་གནོད་པའོ། །

བརྡེག་པར་གཟས་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ཞེ་དགུ་པ། བརྡེག་པར་གཟས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གི་རྙོག་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་དགེ་སློང་གཞན་ལ་བརྡེག་པར་གཟས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་

བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་ཀས་དགེ་སློང་ལ་བརྗེག་པར་གཟས་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་ཀྱི་སེམས་བདེ་བ་ལ་གནོད་པའོ། །ཁྲ་བཤད་ནི། བརྗེག་པའི་ཕྱིར་ལག་པ་བཏེག་ནས་གཞུ་གྲབས་བྱེད་པའམ་གཞུ་བའི་སྟངས་ཀ་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། གཟས་པ་ལ་གཟིགས།

བལྟབ་ཀྱང་མི་དགོས། བསྐྱར་བལྟབ་མི་དགོས།

བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི། སློབ་མ་བསྡུ་བའི་ཐབས་བཞི་སྟེ། མཁོ་བ་སྦྱིན་པ། སྙན་པར་སྨྲ་བ། དོན་སྤྱོད་པ། དོན་མཐུན་པ་དང་བཞིའོ། །ཇོ་བོའི་བསྟོད་པ་ལས། མཁོ་བ་སྦྱིན་དང་སྙན་པར་སྨྲ་བ་དང་། །འཛིག་རྟེན་དོན་མཐུན་གདུལ་བྱའི་དོན་ལ་སྤྱོད། །བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ཡི་དཔལ་འབྱོར་གྱིས། །གཞན་དོན་ལྷུར་མཛད་ཁྱེད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་གསུངས། མཁོ་བ་སྦྱིན་པ་ནི། ཐོག་མར་གཞན་ལ་མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད་སོགས་བྱིན་ནས་གདུལ་བྱ་རྣམས་འཁོར་དུ་བསྡུས་པའོ། །སྙན་པར་སྨྲ་བ་ནི། ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཀྱི་གཏམ་བཤད་དེ་སྙན་པར་སྨྲ་བའོ། །དོན་སྤྱོད་པ་ནི། ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་དོན་དེ་རྣམས་ལ་གདུལ་བྱ་རྣམ་སྤྱོད་དུ་འཇུག་པའོ། །དོན་མཐུན་པ་ནི། གཞན་རྣམས་དོན་གང་ལ་སྦྱར་བ་དེ་ལ་རང་ཡང་གནས་ནས་དེ་དང་མཐུན་པར་སློབ་པའོ། །སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་ཀྱིས། སྦྱིན་པའི་གཡབ་མོས་ལེགས་ཕོས་ནས། །སྙན་པར་སྨྲ་བའི་གཏམ་བྱས་ནས། །དོན་སྤྱོད་པ་ཡིས་བག་ཕབ་སྟེ། །དོན་མཐུན་གྲོས་ཆེན་གདབ་པར་བགྱི། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གོང་གི་སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་ཀྱི་གསུང་འདི། བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་དུས་འཁོར་གྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་དང་། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་སེ་ར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་གཉིས་ཀར་སྣང་། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྦྱིན་པ་འདྲ་བ་ནི་སྔ་ལ། ཚིག་སྙན་པ་ནི་ཕྱིན་ཆད་ལས་བརྩམས་ཏེ་གདུལ་བྱ་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཞིང་། དོན་སྤྱོད་པ་ནི་གདམས་པའི་དོན་དེ་ལ་གཞན་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། དོན་མཐུན་པ་ནི་རང་གིས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་དང་འདྲ་བར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། དེབ་ཕྱོན་སྨད་ཆ་༧༠༧༥ལས་ཀྱང་། བླ་མས་སློབ་མ་འཁྲིད་པ་ན་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞིས་འཁྲིད་པར་གསུངས་པ་ལ་དོན་སྤྱོད་པ་ནི་སློབ་མ་ཐབས་ཇི་ལྟ་བུས་ལས་ལ་འཇུད་པའི་ཐབས་དེ་ལ་བྱ་ལ། དོན་མཐུན་པ་ནི་སློབ་མ་ལ་ལམ་གང་བསྟན་པའི་ལམ་དེ་ཉིད་ལ་བླ་མ་ཡང་གནས་པ་ལ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

བསྡུས་གྲྭ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་དོན་བློ་གསར་བ་རྣམས་ལ་གོ་བདེ་བའི་ཕྱིར་སྙིང་པོར་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པའི་རིགས་ལམ་གྱི་གཞུང་། ཁྲ་བཤད་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་དོན་རྣམས་ཉུང་ངུར་བསྡུས་པས་ན་བསྡུས། ཁ་དོག་དཀར་དམར། གཞི་གྲུབ་སོགས་སྡེ་ཚན་དུ་བསྡེབས་ནས་བཀོད་པས་ན་གྲྭ་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ན་ཚད་མ་རྣམ

འགྲེལ་གྱི་དོན་རྣམས་སྙིང་པོར་བསྡུས་པས་ན་བསྡུས། བསླབ་པར་བྱ་བའི་གཞུང་གི་ཚོགས་ཡིན་པས་ན་གྲྭ་ཞེས་བརྗོད། གྲྭ་ཞེས་པ་སྤྱིར་ཟུར་ལ་འཇུག་ཀྱང་། དེ་ཚོགས་ལ་འཇུག་པ་ནི་སྔོན་པོའི་ཚོགས་ལ་ལྷ་ཡི་གྲྭ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །སྤྱི་ཚན་ནམ། ཆ་ཤས། དུམ་བུ་བཅས་ལ་འཇུག་པ་ནི། ཆོས་གོས་དང་ཤམ་ཐབས་ཀྱི་གྲྭ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བསྡུས་གྲྭའི་རིགས་ལམ་གྱི་སྒྲོལ་འདི་གསང་ཕུ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གྲྭ་ཆེན་པོར་སློབ་དཔོན་ཕྱ་པ་ཆོས་སེང་གིས་སྒྲོལ་བཏོད་པར་སྐྱོང་རྩོལ་བླ་མ་སོགས་མཁས་པ་མང་པོ་གསུང་།

བསྡུས་རྒྱུད། རྩ་རྒྱུད་ལ་རྒྱས་བསྡུས་གཉིས་ཡོད་པའི་རྩ་རྒྱུད་བསྡུས་པ་ལ་བསྡུས་རྒྱུད་ཟེར། དེ་ལ་ཉུང་ངུའི་རྒྱུད་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། །སྤྱིར་རྩ་རྒྱུད་ལ་དབྱེ་ན། རྒྱུད་རྒྱས་པ་དང་། ཉུང་ངུའི་རྒྱུད་དམ་བསྡུས་རྒྱུད་གཉིས་ཡོད་དེ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། འདིར་རྩ་བའི་རྒྱུད་དང་རྒྱུད་ཕྱི་མ་དང་བཤད་པའི་རྒྱུད་ཅེས་གྲགས་པའི་དོན་གང་ཡིན་སྙམ་ན། རྩ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི་རྒྱུད་རྒྱས་པ་དང་། ཉུང་ངུའི་རྒྱུད་དམ་བསྡུས་པའི་རྒྱུད་ཅེས་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་རྒྱུད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ཕྱིས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ཐ་མ་ལ་བལྟོས་ན་ཚེ་དང་ཤེས་རབ་སོགས་དམན་པས་བདེ་བླག་ཏུ་ཁོང་དུ་ཆུད་མི་ནུས་པའི་དོན་དུ་ཐ་མ་ལས་བསྡུས་ནས་བསྟན་པའོ། །དེ་གཉིས་ནི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚིག་རྒྱས་བསྡུས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་གཉིས་ཀ་རྩ་རྒྱུད་ཡིན་པས་ཐ་མ་ཕྱི་མའི་རྩ་རྒྱུད་དུ་འགྲོ་བ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྡུས་འཇོམས། ཚ་དམྱལ་བརྒྱད་ཀྱི་གསུམ་པ། བསྡུས་འཇོམས་ན་ནི། སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འདུས་ཤིང་འཚོགས་པའི་ཚེ་དམྱལ་སྲུང་རྣམས་ཀྱིས་ལྕགས་ཀྱི་རི་རའི་གདོང་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་འཚང་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ནས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་རི་དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཚིར་ལ། དེའི་ཚེ་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཁྲག་གི་ཀླུང་རབ་ཏུ་འབབ་བོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལུག་དང་རྟ་དང་གླང་པོ་ཆེ་དང་སེང་གེ་དང་སྟག་གི་གདོང་པ་ལྟ་བུས་ཀྱང་འཚིར་བར་བྱེད་དོ། །ཡང་འདུས་པ་ན་ལྕགས་ཀྱི་འཁྲུལ་འཁོར་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་བཙུག་ནས་བུར་ཤིང་འཚིར་བ་བཞིན་དུ་འཚིར་རོ། །དེ་ནས་ཡང་འདུས་པ་ན་སྟེང་ནས་ལྕགས་ཀྱི་ཕ་བོང་ཆེན་པོ་ལྷུང་ནས་ལྕགས་ཀྱི་གཞི་ལ་གཅོད་པ་དང་འབྱེད་པ་དང་བརྡུང་བ་དང་དམྱལ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་གི་ཚེ་ཡང་ཁྲག་གི་ཀླུང་རབ་ཏུ་འབབ་བོ། །ཞེས་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྡུས་འཇོམས་རི་བོ། ཚ་དམྱལ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། རི་ར་ལུག་གི་གདོང་འདྲ་བ་དག་ཕན་ཚུན་བསྡུས་ནས་དེའི་བར་དུ་བཙིར་ཏེ་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་རི་བོ། རྒྱས་པ་བསྡུས་འཇོམས་ལ་གཟིགས།

བསྒོ་བ། ❶ བརྗེ་བའི་དོན། སྒོ་བ། བསྒོས་པ། བསྒོ། སྒོས། ❷ མཉམ་བླ་བྱེད་པའམ། འགྲན་པ་དང་ཉེན་ཁ་ལ་མི་འཛེམ་པའི་དོན་དུ་འང་བཤད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས་ཀྱང་། གལ་ཏེ་ཆོས་སྨྲ་བ་དག་ཆོས་འདོད་པ་དག་ལ་བརྙས་ཤིང་མི་སེམས་པ་ལྟར་ནའང་དེ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཕྱིར་བསྒོ་བར་མི་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྒོག་གིན་བསྒོག་གིན། ❶ བསྐུ་བ་དང་གོང་བུར་འདྲིལ་བའི་དོན། དཔེར་ན་ཐག་པའམ་སྐུད་པ་བསྒོག་གིན་བསྒོག་གིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ (བློ་སྦྱོང་) ཕྲེང་རྡོག་ལྟ་བུ་མཛུབ་མོས་རེ་རེ་བཞིན་འཕོ་འགྱུར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློས། ཕྲེང་རྡོག་ཕབ་གེ་ཕབ་གེ་ཞེས་པའི་དོན་དང་། ཞེས་གསུངས། བློ་སྦྱོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་༧ན༨ལས། བོ་དེ་རྗེའི་ཕྲེང་བ་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་ཕྱག་ན་བགྲང་ཡིན་སྣང་བ་དེ་བསྒོག་གིན་བསྒོག་གིན་མཛད་ནས་སྟོན་པ་ཡས་ལ་བཏུབ་མ་བཏུབ་ཀྱི་ཁ་ན་མེད། ཅེས་གསུངས།

བསྒོགས་པ། ❶ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་འདས་པ) གྲབས་བཤམས་པ། སྟ་གོན་བྱས་པ། གྲ་སྒྲིག་བྱས་པ། དཔེར་ན་ཉེར་བསྒོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་གླེགས་བམ་དང་པོ་ (ཅ་པ) ༥༠ན༢ལས། གྲུ་བཙས་མེད་པར་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བར་སྒྲོ་བ་གང་ཡིན་པ་དེས་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་དང་མཐུན་པའི་ཟོང་བསྒོགས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒོག་པ། བསྒོགས་པ། བསྒོག་པ། སྒོགས། གོང་གི་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས་བསྒོགས་ཤིག་ཅེས་སྐུལ་ཚིག་ཏུ་གསུངས་ཀྱང་ཡི་གེ་དག་མིན་དཔྱད་པར་འོས་སོ། །❷ (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་འདས་པ) བརྡུས་པ། བརྡུ་གསོག་བརྒྱབ་པ། རྡུབ་རྡུབ་བཟོས་པ། དཔེར་ན་ཐག་པ་བསྒོགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བསྒོས། སྒོ་བའི་འདས་ཚིག

ན

ན། ❶ ལ་དོན་གྱི་ཕྲད་ཅིག ❷ ལེགས་སྦྱར་གྱི་དགག་ཚིག་ཅིག སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། ཨ་དང་། མ་དང་། ན་དང་། ནཱ་དག་གི་དགག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

ནཱ། (ལེགས་སྦྱར) ལེགས་སྦྱར་གྱི་དགག་ཚིག་ཅིག དཔེར་ན་ནཱ་རོ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཡང་ནཱ་དགག་ཚིག རོ་པའམ་རོ་ག་རྩོད་པའམ་ཟླ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས། རྩོད་མེད་དམ་ཟླ་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །

ན་ཀྲ། (ལེགས་སྦྱར) ཆུ་སྲིན་གྱི་མིང་།

ནཱ་ག་ར། (ལེགས་སྦྱར) ཁང་བཟང་དང་ལྡན་པ་སྟེ། གྲོང་ཁྱེར་གྱི་མིང་ངོ་། །ནཱ་ག་ཁང་བཟང་ལ་འཇུག་པས་དེ་ལྡན་ནོ། །ཞེས་འཕགས་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ན་གསལ། ནཱ་ག་རའི་ཡི་གེ་འབྱུང་བའི་ཡུལ་དབུས་ནཱ་ག་རར་གྲགས་པ་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ན་ཡོད་པར་བཤད། འདི་ལ་འགྲོ་མེད་ཅེས་ཀྱང་ཟེར་ཏེ་རི་དང་འདྲ་བར་མི་འགྲོ་བའི་དོན་ནོ། །

ནཱ་ག་རའི་ཡི་གེ གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཡི་གེ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན། དེ་ནི་ཐོན་མི་སཾ་བྷོ་ཊའི་བོད་ཡིག་གི་གཞི་བྱེད་སའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གེ་ཞིག་སྟེ། ཁུ་ནུ་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་ནས་སྔར་ཁ་ཆེའི་ཡི་གེ་ལ་ནཱ་ག་ར་ཟེར་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སི་ཏུའི་འགྲེལ་ཆེན་དུའང་ཁ་ཆེའི་ཡི་གེར་གཞི་བྱས་ཏེ་བོད་ཡིག་གི་གཟུགས་གསར་གཏོད་མཛད་གསུངས་ལ། དེང་དུས་དར་བའི་ཁ་ཆེའི་ཡི་གེ་ཤུར་དུ་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་ཨ་རབ་ཧྲིའི་ཡུལ་ནས་དར་བ་ཞིག་ཡིན། ནཱ་ག་རའི་ཡི་གེའི་ངེས་ཚིག་ནི། གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཡི་གེ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་ཞྭ་སྒབ་པའི་རྒྱལ་རབས་ན་གསལ་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེང་དུས་ཀྱི་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྐད་དུའང་། ཕུར་Pur དང་། ནཱ་གར་ Nagar ཞེས་པ་གྲོང་ཁྱེར་ལ་ཟེར་ཏེ། དཔེར་ན་Kushalnagar (Khush-hal-nagar) སྐྱིད་པའམ་བདེ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་ཟེར། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་ནཱ་ག་རའི་ཡི་གེ་ལ་གཞི་བྱས་པར་བཞེད་ལ། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོར། གུཔྟའི་ཡི་གེ་ལ་དཔེ་བྱས་ཚུལ་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་ཏེ་ཞིབ་པར་བཤད་འདུག་པས་དེར་གཟིགས།

ན་མཉམ། ནེའུ་ཟླ། ན་མཉམ། ནེ་མཉམ། ནེའུ་ལྡངས་རྣམས་དོན་འདྲ།

ན་མཉམ་མ། ན་ཚོད་མཉམ་པའི་བུ་མོའམ་བུད་མེད། གྲོགས་མོ་བཅས་ལ་གོ

ནཱ་དཱ། (ལེགས་སྦྱར) ❶ དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་ནང་གི་སྒྲའོ། །པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཀྱང་། ནཱ་ད་ནི་སྒྲ་དང་། ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ། སྐྱབས་རྗེ་ཁྲི་བྱང་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོས། དེའི་མཐུས་སྣང་བ་ལྷ་ཡི་འཁོར་ལོར་འདེངས། །སྒྲ་གྲགས་རླུང་ཐིགས་དབྱེར་མེད་ནཱ་དའི་དབྱངས། །དྲན་རྟོག་བདེ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོས་ཆུབ། །ཟུང་འཇུག་སྐུ་མའི་རྩེ་དགའ་འཛིན་པར་ཤོག ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཏྲེ་ཧོ་རིན་པོ་ཆེའི་སརྒ་ཊའི་འགྲེལ་པ་སྙིང་པོའི་དེ་ཁོ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་༥༧ན༣ལས། སྒྲ་སྟེ་ནཱ་ད་ཞེས་པ་མི་གསལ་བའི་སྒྲ་ཙམ་ནི། ནཱ་ད་སྟེ། དངོས་ནི། ཨ་ཡིག་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་གྱེན་དུ་རི་མོའི་རྣམ་པ་བྲིས་པ་ནི། ནཱ་དར་བརྗོད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ནཱ་ད་དེའོ། །ཡིད་ཛྙཱ་ཉིས་ཨ་བ་རྡྷཱུ་ཏིའི་ནང་དུ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནཱ་དར་བཞེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ❷ སྟོང་ཉིད་དམ། སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་མཚོན་པའི་རིས་མོ་སྲུམ་འཁྱོག་ཅན་ཞིག (འཁྱོག་གསུམ་གྱིས་སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་མཚོན་པར་གསུངས) ❸ བར་དོའམ་བར་སྲིད་མཚོན་པའི་ཡི་གེ་ཞིག རྗེའི་ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོ་༩༡༧བ་ལས། ནཱ་ད་ལ་སོགས་པ་བར་སྲིད་ཀྱི་ཛ་བོའི་ཡི་གེ་དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཞུགས་པ་ནས་མངལ་གྱི་སྐབས་ཡིན་ཏེ་ས་བོན་དང་ཕྱག་མཚན་དང་སྒྲོ་བསྡུའི་བར་དུའོ། །ཞེས་གསུངས། རྗེའི་ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོ་༩༡༨ན་ལས། དེ་ལ་ནཱ་ད་ནི། ཡི་གེ་གསུམ་བསྡུས་པའི་རང་བཞིན་དུ་བཤད་ལ། ཡི་གེ་གསུམ་ནི། རྒྱས་པ་ཡིན་ཏེ་བར་སྲིད་མཚོན་པ་ལ་འདུའོ། །ཞེས་གསུངས།

ན་ན་ཀ། (ལེགས་སྦྱར) ཀླཱཛྙ་པ་ཎ་དང་འདྲ།

ན་ཕྲ་བ། ལོ་ན་ཕྲ་བ་སྟེ། ལོ་ཆུང་ཆུང་། ན་གཞོན། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པའི་རང་རྣམ་དུ་ཀཱུ་ལས་གོས་བཟང་གླེགས་བམ་དང་པོ་༤༩ ལས། ན་ཕྲ་བས་ཐོ་ཐེངས་ཁྲང་ནས་སྨྱུག་སྨྱུག་མངས་པར་གཉེར་པ་ནང་སོ་སྲེ་མོང་འདྲ་ཞེས་ལབས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ན་མཿ (ལེགས་སྦྱར) ❶ ཕྱག་འཚལ་བ། ❷ འབྲུག་སྒྲ་ལྡིར་ཞིང་གློག་འོད་འཁྱུག་པ། ❸ སྨིན་པ་སོགས་དོན་མང་པོ་ལ་འཇུག་པར་བཤད། སྐད་ཀོར་ཉིས་བརྩེགས་ཅན་དེ་ལ། རྣམ་བཤད་ཟེར། བསྣུག་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། ཕལ་ཆེར་ས་ཏུ་བསྣུག་སྟེ། དཔེར་ན། ན་མཿཞེས་པ་ལ་ན་མས་ལྟ་བུ་དང་། ས་མ་ཡིན་པ་ལ་དྲག་པོར་ཧྲམས་ཧྲམས་བཅད་ནས་འདོན་དགོས་པ་དཔེར་ན། ཕཿདང་། པཊཿལྟ་བུའོ། །

ནཱ་མཿ (ལེགས་སྦྱར) ❶ མིང་། ❷ ཞེས་བྱ་བ།

ན་མོ། (ལེགས་སྦྱར) ❶ འདུད་དོའམ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །❷ ཕལ་ཆེར། ན་མོ་བཏྲུག་ཟེར་ན་ཇི་ཉོངས་ཞེས་གསོལ་བས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེབ་ཐེར་དཀར་པོར་གསལ།

ན་མོ་རཏྣ་ཏྲ་ཡཱ་ཡ། (ལེགས་སྦྱར) དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པའོ། །

ན་སྨད། (འདུལ་བ) ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་རྫོགས་པ་ལ་ཡན་ལག་གཅིག་ཙམ་མ་ཚང་བ་ལ། ན་སྨད་ཟེར། གྲྭ་བཤད་ནི། ན་ཞེས་པ་ནི་ན་ཚོད་དང་། སྨད་ནི་འདིར་མ་ལོན་པའམ་མ་ཚང་བའི་དོན་ཡིན་པས། ན་ཚོད་མ་ལོན་པ་དང་འདྲ་བར་ལྟུང་བ་རྫོགས་པའི་ཚད་མ་ལོངས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་ཞེས་ཆེ་ཧན་ཞབས་དྲུང་གསུང་ལ། དག་ཡིག་འགའ་ལས། ན་སྨད་ནི་བྲི་བ་དོན་ཡིན་པས། དཔེར་ན་ཡན་ལག་མ་ཚང་བའི་ལྟུང་བ་ལ་ན་སྨད་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

ན་ཚོད་སྨིན་པ། ན་ཚོད་རྒས་པ། ལོ་རྒས་པ།

ན་གཞོན། གཞོན་ནུ། ན་ཚོད་གཞོན་པོ།

ན་ཟླ། ནེའུ་ཟླ། ན་མཉམ། ནེ་མཉམ། ནེའུ་ལྷུངས་རྣམས་དོན་འདྲ།

ན་བཟའ། <ནི་བཱ་ས་ན> གོས་ཀྱི་ཞེ་ས། ན་བཟའ་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ “ནི་བཱ་ས་ན” “निवासन” ཟུར་ཆག་པར་སྙམ་སྟེ། འདི་ལ་བོད་སྐད་ཀྱི་རང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་གོ་རྒྱུ་གང་ཡང་མ་མཐོང་ཞིང་། འདོད་རྒྱལ་གྱི་བརྡ་ཡང་ཡིན་བཟོ་མི་འདུག་གོ། བརྗོད་ཆེ་ནབ་བཟའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུར་བརྗོད།

ན་རཿ (ལེགས་སྦྱར) མི།

ན་ར་ཀ། (ལེགས་སྦྱར) དམྱལ་བའི་མིང་། ན་རག། ན་རག་ཅེས་ཀྱང་འབྱུང་། ངེས་ཚིག་ནི། ན་དགག་ཚིག་དང་ར་ཀ་དགའ་བའི་དོན་ཡིན་པས་དགའ་མེད་ཅེས་བྱའོ། །

ནཱ་རཱི། (ལེགས་སྦྱར) མི་མོའམ་བུད་མེད་ཀྱི་མིང་། ལེགས་སྦྱར་དུ་ནཱ་རཱི “नारी” ཟེར།

ནཱ་རི་ཀེ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) བེ་ཏའི་འབྲས་བུ་སྟེ་ཀོ་ཀོ་ན་ཊེའི་མིང་། བསྒྱུར་ན་བུད་མེད་རྩེན་ཞེས་པའོ། །ཞིབ་པར་བེ་ཏ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་ ༼མདོ་སྡེ་སེ་པ༽ ༣༠༨བ༧ལས། ནཱ་རི་ཀེ་ལ། མི་མོ་རྩེ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བེ་ཏའི་ཤིང་གི་མིང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ན་རེ་བ། རྒྱུན་ཆགས་པའམ་རྒྱུན་ཆད་པ་མེད་པ།

ནཱ་རོ་ཆོས་དྲུག རྗོ་རྗེའི་ཚིག་རྐང་ལས། གཏུམ་མོ་བདེ་སྟོང་རང་འབར། སྒྱུ་ལུས་ཆགས་སྡང་རང་གྲོལ། རྨི་ལམ་གཉིད་འཁྲུལ་རང་དག འོད་གསལ་གཏི་མུག་རང་སངས། འཕོ་བ་མ་བསྒོམས་སངས་རྒྱས། བར་དོ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུ་དང་དྲུག་གོ།

ན་རོ། (༡) བོད་ཡིག་གི་དབྱངས་བཞི་པ་ཨོ་ཡིག་མཚོན་བྱེད། འདི་ལ་ "ན་རོ" དང་ "གནའ་རོ" ཞེས་བྲིས་ན་བཟང་ངོ་། །ན་རོ་འམ་གནའ་རོ་ཞེས་པ་ནི། རི་དྭགས་གནའ་བའི་རྭ་ཅོ་དང་དབྱིབས་འདྲ་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ཞིབ་པར་ན་རོ་ལ་གཟིགས།

ན྄་རོ་དྲུག་སྐོར། འཕྲུལ་འཁོར་དྲུག་ཡང་ཟེར། དྲུག་ནི། ཟུམ་པ་ལྟར་བཀང་བ། འཁོར་ལོ་ལྟར་བསྐོར་བ། ལྕགས་ཀྱུ་ལྟར་དཀུག་པ། རྡོ་རྗེ་བསྣམ་པའི་ཕྱག་རྒྱ་གནམ་དུ་འཕང་ཞིང་འོག་ཏུ་བསྐུར་བ། ཁྱི་མོ་ལྟར་སྐྱུག་སྟངས་ཀྱིས་མདའ་ལྟར་བསྲང་བ། མགོ་ལུས་ཚིགས་ཚིགས་ཐམས་ཅད་ཕྲུར་ཞིང་གཡང་མོ་ལྟར་སྤྲུག་པ་དང་དྲུག་གོ། དང་པོ་ཟུམ་པ་ལྟར་བཀང་བ་ནི་ལྟེ་བའི་ཟུམ་པ་ཅན་ཡིན་པས། རྒྱབ་དང་བཀང་དང་གཞིལ་བ་དང་། །མདའ་ལྟར་འཕང་དང་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཚན་ཉིད་བཞི་ལྡན་དུ་བསྐྱང་དགོས་གསུངས་སོ། །དམིགས་པ་དངོས་ནི། ལག་པ་གཉིས་ཀྱི་མཐེབ་ཆེན་ནང་དུ་བཀུག་ནས་ཁྲིན་ལག་གི་རྩ་བར་བཞག་སྟེ་པུས་མོ་གཉིས་ལ་བཀལ། ཐད་ཀ་ནས་རླུང་དལ་ཞིང་རིང་བ་སྣ་སྒོ་གཉིས་ནས་ནང་དུ་རྒྱབ་སྟེ་དབུ་མ་ནང་ནས་མར་སོང་བ། མཆིལ་མ་སྤྲ་མེད་ཅིག་མིད་པ་དང་མཉམ་དུ་ལྟེ་འོག་ཏུ་ཆིར་གྱིས་མནན། འོག་སྒོ་གཉིས་ནས་རླུང་ལྟེ་འོག་ཏུ་ཡར་དྲངས་ཏེ། དེ་ཁ་སྦྱོར་དུ་རླུང་ཐུབ་ཚད་བཟུང་ཞིང་། མི་ཐུབ་ན་དབུ་མའི་ནང་ནས་ཡར་སོང་བའི་སེམས་པ་བྱས་ཏེ་ཁ་ནས་མ་ཤོར་བར་སྣ་བུག་ནས་དལ་བུས་བཏང་བ་ནི་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་ལ་འདྲ། འཕྲུལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་མ་འདི་ཡི་སྟེང་ནས་བྱ་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡུན་རིང་དུ་བསྒོམས་པས་ཟུམ་པ་ཅན་གྱི་རླུང་འབྱོང་བའི་ཚད་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་གང་རུང་འདུག་པ་སྐབས་སྐབས་སུ་ལྟ་འདོད་ན། གོང་ལྟར་རླུང་བཟུང་སྟེ། ལག་པ་གནས་གསུམ་ལ་རེག་པ་དང་ལན་གསུམ་མཉེ་བ་དང་། སེ་གོལ་ལན་གསུམ་གཏོག་པ་རབ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད། འབྲིང་དོན་གཉིས། ཐ་མ་སོ་དྲུག་གོ། དེ་གསུམ་གང་རུང་ཟུང་མཚམས་ནས་འབྱོང་རྫེན་པའི་ཕྱིར། ཤར་ཏེ་ལངས་ནས་འབེབས་ཆེན་དང་། ཧང་པ་རྡོ་རྗེའི་སྐྱིལ་ཀྲུང་བྱ་སྟེ་དཔལ་འབེབས་སམ་བར་འབེབས། ཨོཾ་ཧ་ཧོ་ཧྲཱིའི་སྒྲ་དང་བཅས་ཏེ་འབེབས་ཆུང་རྣམས་རིམ་བཞིན་བྱའོ། །གཉིས་པ་འཁོར་ལོ་ལྟར་བསྐོར་བ་ནི། ཧང་པ་སྐྱིལ་ཀྲུང་བྱས་པའི་ཧང་པ་གཡས་པའི་མཐེབ་ཆེན་ལག་པ་གཡས་པས་བཟུང་། ཧང་པ་གཡོན་པའི་མཐེབ་ཆེན་ལག་པ་གཡོན་པས་བཟུང་། རྐེད་པ་དྲང་པོར་བསྲང་ལ། ཕོ་བ་དང་རྐེད་པ་གཡས་སུ་ལན་གསུམ་བསྐོར། དེ་བཞིན་དུ་གཡོན་དུ་ཡང་བསྐོར། དེ་ནས་གཡོན་ནས་གཡས་སུ་ཀྱོག་པ་དང་། གཡས་ནས་གཡོན་དུ་ཀྱོག་པ་དང་། མདུན་ནས་རྒྱབ་ཏུ་འཕྲུལ་བ་རེ་དང་། རྒྱབ་ནས་མདུན་དུ་འཕྲུལ་བ་རེ་བྱའོ། །དེ་ནས་འབེབས་ཆེན། བར་འབེབས། འབེབས་ཆུང་རྣམས་རིམ་བཞིན་བྱ་བའམ་དེ་གང་རུང་བྱ་དགོས་སོ། །གསུམ་པ་ལྕགས་ཀྱུ་ལྟར་དཀུག་པ་ནི། ལག་པ་གཉིས་ཁྲུ་ཚུར་བཅིངས་ཏེ་སྙིང་

ཁ་ནས་ཐད་ཀར་གཡིབ་ལ་ཁུགས་ཆེ་བར་བརྐྱང་ལ་དལ་བུས་ལག་གཉིས་འདོར་ལེན་གྱིས་རིམ་པ་བཞིན་དཔུང་མགོ་བར་དུ་བཀུག་སྟེ་གྲུ་མོ་གཡས་པ་མཆན་ཁུངས་གཡས་ལ་བརྡབ། གཡོན་པ་གཡོན་ལ་བརྡབ་བོ། །བཞི་པ་རྡོ་རྗེ་བསྣམ་པའི་ཕྱག་རྒྱ་གནམ་དུ་འཕང་ཞིང་འོག་ཏུ་བསྐྱུར་བ་ནི། པུས་མོ་གཉིས་ས་ལ་བཙུགས་ཏེ་མདའ་ལྟར་བསྲང་། ལག་པ་གཉིས་ཀྱི་སོར་མོ་རྣམས་ཕན་ཚུན་བསྒོལ་ནས་རིམ་གྱིས་སྟེང་དུ་དྲང་ཞིང་འོག་ཏུ་བསྐྱུར་བའོ། །ཡང་འབེབས་གསུམ་གང་རུང་བྱའོ། །ལྔ་པ་ཁྱི་མོ་ལྟར་སྐྱུག་པ་ནི། ལུས་ཁ་སྦུབ་ཏུ་ས་ལ་ཉལ་ཐབས་སུ་བྱས། ལག་པ་གཉིས་མགོ་བོའི་ཐད་ཀ་ནས་རིང་དུ་བརྐྱང་པའི་བར་དུ་མགོ་བོ་བཙུག་ནས་ཁ་གནམ་ལ་ཕྱོགས་ཤིང་འོག་ཏུ་ཁྱི་མོ་ལྟར་ལན་གསུམ་སྐྱུག་སྐྱངས་བྱའོ། །ཡར་ཤར་ཏེ་ལངས་ནས་རྐང་པ་གཡས་པ་གཡས་དང་། གཡོན་པ་གཡོན་ལ་ཁུགས་ཆེ་བར་སྐྱུག་པའོ། །ཡང་འབེབས་གསུམ་གང་རུང་བྱ། དྲུག་པ་གཡང་མོ་ལྟར་མགོ་ལུས་མེད་པར་སྐྱུག་པ་ནི། དཔུང་པ་གཡས་གཡོན་རེས་ཀྱི་ཤད་པར་བྱེད། ལག་པའི་སོར་མོ་ཕན་ཚུན་འཕེན་རེས་བྱེད། མགོ་དང་ལག་པ་རྣམས་འཁྲུ་བ་ལྟར་ལན་གསུམ་གསུམ་བྱེད། རྐྱབ་མདུན་རྣམས་ཤད་པར་བྱས་ནས་དངོས་གཞི་ལུག་ཚུ་ལ་བརྐྱལ་ནས་ངོས་སུ་ཕྱིན་པ་ན་མགོ་ལུས་མེད་པ་སྐྱུག་པ་ལྟར་ཁུགས་ཆེ་བར་ལུས་ཡོངས་རྫོགས་སྐྱུག རྐང་པ་ཕོངས་ལ་བརྡེག དེ་རྗེས་འབེབས་ཆེན། འབེབས་ཆུང་། བར་འབེབས་རྣམས་རིམ་བཞིན་བྱེད་པ། ན་རོ་དྲུག་སྐོར་གྱི་འཁྲུལ་འཁོར་གྱི་རིམ་པའོ། །

ན་རོ་པ། (ལེགས་སྦྱར) དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་བྱུང་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པའི་གྲུབ་ཆེན་ཏཻ་ལོ་པའི་དངོས་སློབ། བོད་ཀྱི་མར་པ་ལོ་ཙཱ་བའི་བླ་མ་ཡིན་ཞིང་། མར་པ་ལོ་ཙཱ་ལ་བདེ་མཆོག་དང་ན་རོ་ཆོས་དྲུག་སོགས་ཀྱི་གདམས་པ་གནང་། ཀཤྨིར་རམ་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་དུ་འཁྲུངས། ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤའི་བླ་མ་ཡང་ཡིན། ངེས་ཚིག་ནི། རོ་ག་རྩོད་པའམ་བླ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནའི་དགག་ཚིག་སྦྱར་བས། ན་རོ་པ་སྟེ་རྩོད་མེད་དམ་བླ་མེད་ཅེས་བྱའོ། །ཚིག་ཟུར་གྱི་པ་ནི་བོད་སྐད་ཀྱི་བདག་སྒྲའོ། །དཔེར་ན་ཀཙྪ་པ། ཏཻ་ལོ་པ། མི་ཏྲི་པ་ཛེར་བ་སོགས་ཀྱིས་མཚོན་ནོ། །ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། ན་རོ་པ་ཙྪ་ཤད་པ་ཛེར་བའི་དོན་ཡིན་ཛེར་ཏེ། འདི་ལྟར། ཏཻ་ལོ་པས་ན་རོ་པ་ལ་རིག་མ་འཚོལ་ལ་སྐྱེན་ཅིག་གསུངས། རིག་མ་དེ་བླ་མ་ལ་ཕུལ་བས་འདིས་འདིའི་ཡིད་བཟུང་ངོ་གསུངས་ནས་ན་རོ་པའི་གསང་རྫར་རྫོའི་བར་དུ་བརྡུངས་ཏེ་ཙྪའི་རྣལ་མ་ཚུ་འདོར་ཤེས་པ་ཙམ་ལས་མ་ལུས་པས་ན་རོ་པ་སྟེ་ཙྪ་ཤད་པ་ཛེར་ཏེ། སྡོམ་པ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱུད་ལས། བཅོམ་ལྡན་ཙྪ་ཤད་ཕྱིར་མི་སློབ ། ཅེས་ལུང་བསྟན་ཏོ་ཞེས་རྒྱུད་པ་འདི་བཞེད་ལ། རོ་ག་རྩོད་པ་ལ་དགག་པའི་ན་སྟོན་དུ་བྱིན་ནས་གཕྱིས་པས་ན་རོ་སྟེ་རྩོད་མེད་ཡིན་ཞེས་ལོ་ཙཱ་བ་དུ་མས་བཞེད་དོ། །ཞེས་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྟོད་ཆ་༧༨༢ན་གསལ་བ་ལྟར་

རོ། །སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙཱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་འདི་རྒྱ་ཕད་ཀྱི་སྐད་དོད་ཡིན་པར་གསུངས། མི་ཤེས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་ནཱ་རོ་པའི་ངེས་ཚིག་ལ། ཨ་ན་ན་བས་ན། ནཱ་དང་། བརྡུངས་ནས་རོ་ལྟར་སོང་བས་ན། རོ་ཟེར་བ་ཡིན་སོགས་ནི་བླུན་པོ་ངོ་མཚར་སྐྱེ་བའི་གཏམ་ཙམ་མོ། །ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས་ཀྱང་། ནཱ་རོ་པ་རྒྱ་ཕད་པའི་སྐད་དོད་ལ། ཨ་ན་ན་དང་རོ་ཏུ་སོང་ཞེས་པ་དང་། ཏཻ་ལོ་པ་ཏིལ་བརྡུང་ལ། ཏེ་ན་ཏེ་ཟེར་ལོ་ཞེས་མང་དུ་འཆད་སྣང་བ་ནི་བརྗོད་པའི་ལམ་ལས་འདས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་སོང་། ཤིན་ཏུ་མི་མཁས་པས་སླུས་པ་ནི་དགག་པར་ཡང་མི་ལྡང་ངོ་། །ཞེས་མཁས་པ་དག་གསུང་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྒྱ་ཕད་ནི། ཞུས་ཀྱི་རྒྱའི་ཉག་མ་རིང་པོ་ལ་ཟེར་རོ། །མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ནི། ནཱ་རོ་ཏ་པ། སྙན་གྲགས་བཟང་པོ། ཡེ་ཤེས་དངོས་གྲུབ། འཇིགས་མེད་གྲགས་པ། དུས་འཁོར་ཞབས། ནཱ་རོ་པ། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ། ནམ་མཁའི་སྙིང་པོ། རྒྱ་ཕད་པ་རྣམས་སོ། །ནཱ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་དགག་ཚིག་ཡིན་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས། ཨ་དང་། མ་དང་། ན་དང་། ནཱ་རྣམས་ནི་དགག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ན་ལེ་ཤམ། <མ་རི་ཙཾ> ❶ ཕོ་བ་རི་ལུའི་མིང་གཞན་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ལ་དཀར་ནག་གཉིས་ཡོད། ནག་པོ་དེ་ལ་ཕྱི་རྒྱལ་བས་ཕེ་ཛྲར་'black pepper ཟེར་བར་བཤད། ཡང་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་བརྡ་གསར་རྙིང་གི་སྒྲོར་ལས། ན་ལེ་ཤམ་ནི་ཕོ་བ་རི་ཟེར་ཡང་བརྟག་ཅེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །ན་ལེ་ཤམ་གྱི་སྐད་དོད་མ་རི་ཙཾ་ཞེས་པ་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༤༩བ༢ན་གསལ། ན་ལེ་ཤམ་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་འདྲ་བ་ཞིག་སྣང་ཡང་མིན་ཏེ། དེ་ནི་ཞང་ཞུང་ཡིན་སྐད་ཡིན་པར། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་གསུང་། ❷ འབྲས་བུའི་སྨན་ཞིག ཁྱད་པར་བཤེས་གཉེན་གྱི་འདུལ་བ་བསྡུས་པ་ལས། འབྲས་བུའི་སྨན་ནི། སྐྱུ་རུ་ར་དང་། ཨ་རུ་ར་དང་། ན་ལེ་ཤམ་དང་། པི་པི་ལིང་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ནཱ་ལེནྡྲ། (ལེགས་སྦྱར) ❶ སྤྱིར་བཏང་ནཱ་ལེནྡྲ་ཞེས་པ་རྒྱ་གར་གྱི་གནའ་བོའི་ནང་པའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་ཆེན་པོ་དཔལ་ནཱ་ལེནྡྲ་ཞེས་བྱ་བ་གང་དུ་ཆགས་པའི་ས་གནས་ཀྱི་མིང་ཡིན་ལ། ཕྱིས་ཡུལ་གྱི་མིང་དགོན་པར་ཐོགས་སོ། །འདི་སྔོན་འཕགས་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་འཁྲུངས་པའི་ཡུལ་དང་། མཐར་ཤཱ་རིའི་བུ་འཁོར་དགྲ་བཅོམ་པ་ཁྲི་ཕྲག་བརྒྱད་དང་བཅས་ཏེ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ས་ཡང་ཡིན་ནོ། །བར་སྐབས་སུ་བྲམ་ཟེའི་གྲོང་ནི་སྟོངས་ཤིང་། ཤཱ་རིའི་བུའི་མཆོད་རྟེན་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་ཆོས་རྒྱལ་མྱ་ངན་མེད་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེར་མཆོད་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་བཞེངས་སོ། །དཔལ་ནཱ་ལེནྡྲ་འདི་ནི་སྔོན་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་ནང་པའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་མང་པོ་ཡོད་པ་ལས་སྙན་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ཡིན་ཞིང་། འདིར་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི

ཆོས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི། སྒྲ་དང་སྙན་ངག་སྨན་རྩིས་བཟོ་རིག་པ་སོགས་གཞུང་རབ་འབྱམས་ཐམས་ཅད་སློབ་པར་བྱེད་དོ། །ནཱ་ལེནྡྲའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཐོག་མར་འདེབས་པ་མྱ་ངན་མེད། ཆོས་གཞི་དར་བར་མཛད་པ་སློབ་དཔོན་ལྷ་བརྒྱ་དང་། མཐོ་བཙུན་སྐྱ་མཆེད། རྒྱས་པར་མཛད་པ་སྒྲ་གཅན་འཛིན་བཟང་པོ། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །ནཱ་ལེནྡྲའི་ཁྲི་སིང་ལ་སླེབས་རྗེས་རྐང་ཐང་ལ་ཅུང་ཟད་སོང་ན་སྔོན་གྱི་དགོན་ཤུལ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད། དེ་ནི་སྔོན་རྒྱ་གར་གྱི་ཆོས་སྡེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་རྒྱ་ནག་གི་བཙུན་པ་ཐང་ཟན་ཅང་རྒྱ་གར་ལ་ཕེབས་དུས་ (དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང) དགེ་སློང་ཁྲི་ཕྲག་ཅམ་བཞུགས་ཞེས་ཟེར། ཨརྱ་དེ་ཝ། ཞི་བ་འཚོ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྔོན་གྱི་པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དགོན་པ་འདི་ནས་ཕེབས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན། བོད་དང་རྒྱ་ནག་ཏུ་དམ་པའི་ཆོས་དར་བ་ཡང་དང་པོ་དགོན་པ་འདི་ནས་བྱུང་བ་ཡིན། ནཱ་ལེནྡྲའི་དགོན་ཤུལ་ནས་རྙེད་པའི་རྡོ་སྐུའི་སྣང་བརྙན་དང་། ཡིག་རིགས་སོགས་གནའ་དངོས་ཁག་གི་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་ཞིག་ཀྱང་དེ་ན་ཡོད། ཡང་ཆག་ལོའི་རྣམ་ཐར་དུ། ནཱ་ལེནྡྲ་ཞེས་པ་མིའི་དབང་པོ་རྒྱལ་པོས་བཞེངས་པས། དེ་སྐད་གྲགས། དེ་ནི་ཆུ་བོ་གངྒཱའི་ཕར་འགྲམ་ན་ཉིན་གཉིས་སྤྱ་སླེབས་ཀྱི་ས་ན། རྡོ་རྗེ་གདན་ནས་སྐོར་ཐུབ་ཏུ་ཕྱིན་པས་ཀྲོ་སྤྱ་སླེབས་ཀྱི་ས་ན་ཡོད། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། སྔོན་གྱི་རྒྱལ་པོས་ཆོས་ཀྱི་གཞི། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་གསུངས་པ་ལ། དེ་ན་དབུ་རྩེ་ཆེན་པོ་བདུན་དབུས་སུ་བསྒྲིགས་པ་ཡོད། གཉིས་མ་གཏོགས་པ་རྒྱལ་པོས་བཞེངས། གཉིས་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱིས་རེ་རེ་བཞེངས་པ། དེའི་ཕྱི་རོལ་བྱང་ཕྱོགས་ན་མར་བསྒྲིགས་པའི་དབུ་རྩེ་ཆེན་པོ་བཅུ་བཞི་དེའི་ཕྱིར་མི་ཀ་ཞེས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆུང་བ་བརྒྱད་བཅུ་ཙམ་ཡོད། ཅེས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་གནས་ཡིག་ཏུ་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །ངེས་ཚིག་ནི། ན་ཨ་ལམ་ད་Na-alam-da ཞེས་པ་ངོམ་མེད་དུ་སྦྱིན་པ་ཞེས་པའི་དོན་དང་། ཡང་ནཱ་ལེནྡྲ་ཞེས་པ་ཀླུན་གྱི་དབང་པོ། ཞེས་འཕགས་བོད་ཤན་སྦྱར་ན་གསལ། ཡང་ཆག་ལོའི་རྣམ་ཐར་དུ། ནཱ་ལེནྡྲ་ཞེས་པ་མིའི་དབང་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད། ཡང་འགའ་རེས། ནཱ་ལ་འདམ་བུ་དང་། ད་ན་སྦྱིན་པ་སྟེ་འདམ་བུ་སྦྱིན་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལས་བརྒྱ་པ་ལས། འདམ་བུ་སྦྱིན་ཞེས་བྱ་བའི་གྲོང་ན་ཤཱ་རིའི་བུའི་འཁྲུངས་ཡུལ་ལ་འདམ་བུ་སྦྱིན་དུ་བསྒྱུར་ཏོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །ཡང་པཎ་ཆེ་སྐུ་ཕྲེང་གསུམ་པ་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་ 《ལམ་རིམ་ཟིན་བྲིས》 ཤོག་གྲངས་༣༤༩ལས། ནཱ་ལེནྡྲ་ནི་འདམ་བུའི་ཚལ་ཟེར་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །གཞུང་མང་པོར་ན་ལནྡྲ་ཞེས་བྲིས་སྣང་ངོ་། །དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་དང་རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་དར་ཊཱི་ཀ་སོགས་སུ་འདི་སྔོན་གྱི་རྒྱལ་པོས་བཞེངས་ཞེས་པ་ཙམ་ལས་རྒྱལ་པོ་སུས་བཞེངས་ཀྱིས་གསལ་ཁ་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་ཆོས་འབྱུང་

༧ཙཏུ། ན་ལནྡྲའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཐོག་མར་འདེབས་པ་མྱ་ངན་མེད། ཅེས་ཆོས་རྒྱལ་ མྱ་ངན་མེད་ཀྱིས་བཞེངས་པར་གསུངས་ཡོད། ཡང་དེའི་ཤོག་གྲངས་༣༧༠ལས། ཨོ་ ཏནྟ་པུ་རི་དང་ཉེ་བ་ན་རྒྱལ་པོ་གོ་པཱ་ལས་ན་ལནྡྲ་ཞེས་བྱ་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞིག་ བཞེངས། ཞེས་ཚིག་སྒྲ་ཕྱི་འགལ་བ་ལྟ་བུར་གསུངས་འདུག་ཀྱང་དཔྱད་པར་འཚལ་ ལོ། །❷ དཔལ་ནཱ་ལེནྡྲ་ཞེས་བྱ་བ་གང་དུ་ཆགས་པའི་ས་གནས་ཀྱི་མིང་། ❸ འཕན་ ཡུལ་གྱི་དགོན་པ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པར་ཡང་བཤད།

ནག་འགྲོས། ལྟག་འོག་དཀྲུགས་མི་དགོས་པར་ཡིག་འབྲུ་འདེད་ནས་ཤར་བསྒྲོད་འདོན་ ཚོག་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་ཚིག་ནག་འགྲོས་སུ་འགོད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ནག་པོ་ འགྲོ་ཤེས་དང་དོན་གཅིག ནག་པོ་ནི་འདིར་ཡིག་འབྲུའི་མིང་སྟེ་ཁ་དོག་གི་ཆ་ ནས་བཏགས་ལ། འགྲོས་ནི་འགྲོ་བའི་དོན་ཏེ་ཤར་བསྒྲོད་འགྲོ་ཚོག་པའམ་འདོན་ ཚོག་པའི་དོན་ནོ། །

ནག་ཆགས། ནག་མོའམ་བུད་མེད་དམ་སྐྱེས་མའི་དོན་ལ་བཤད། བེའུ་འགྲེལ་ལས། འདི་ ན་ནག་ཆགས་བུད་མེད་སྦྱིན་པར་བཏང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ནགས་ཆགས་ ཞེས་བྲིས་པའང་སྣང་།

ནག་མཚན། འཛམ་དབྱངས་སྟག་ལུང་བྲག་པའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་མཚན་ལ་ནག་ མཚན་ཟེར། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་མཚན་གྲགས་ཅན་བཞི་ཡོད་པའི་ཡ་གྱལ་ཞིག

ནག་པ། <ཀྲི> ❶ ཁ་དོག་ནག་པོའི་མིང་། ❷ རྒྱུ་སྐར་ཞིག་གི་མིང་།

ནག་པ་དང་གནག་པའི་ཁྱད་པར། ནག་པ་ནི་ནག་པོ་དང་། གནག་པ་ནི་ནག་པོར་ བྱེད་པའམ་བཟོ་བའི་དོན་ནོ། །གནག་པ་ནི་ནག་པོ་ལའང་འཇུག་གོ།

ནག་པོ། ❶ དམར་སྨོན་འདྲེས་པའི་ཁ་དོག ❷ <ཀྲི> (འདུལ་བ) སྟོན་པའི་གཏད་རབས་ བདུན་གྱི་དྲུག་པ་སྟེ་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཞིག Krishna

ནག་པོ་འགྲོ་ཤེས། ནག་འགྲོས་ལ་གཟིགས། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་ མཛད་པའི་ཀ་ལཱ་པའི་ ཊཱི་ཀ་ཆེན་ནག་པོ་འགྲོ་ཤེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ནག་པོ་པ། སློབ་དཔོན་ནག་པོ་སྤྱོད་པའམ་ནག་པོ་པ་ནི། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ཕྱི་ མ་དང་། ནག་པོ་ཆེན་པོ་མགོན་པོ་མངོན་འབྱུང་གི་རྒྱུད་རྣམས་ལས་ལུང་བསྟན་ ཅིང་། གྲུབ་ཐོབ་སྟོང་དང་བཞི་བརྒྱའི་འཁོར་གྱིས་བསྐོར་བ། ཡུལ་གྲུ་ཆེན་པོ་བཅུ་ གསུམ་གྱི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་ས་ལ་བཀོད་ཅིང་མཁའ་འགྲོ་མ་སྐལ་ པ་བཟང་མོའི་ཕྱག་ནས་སམྦུ་ཊའི་རྒྱུད་སྤྱན་དྲངས་པ་སོགས་གྲུབ་པའི་སློབ་དཔོན་

ཚེས་ཚེ་བ་དེ་ལ། དཔལ་ཧེ་རུ་ཀའི་བཀས་བསྐུལ་བ་བཞིན་དུ་འཁོར་ལོ་སྡོམ་པའི་སྒྲུབ་ཐབས། དབང་ཆོག སྦྱིན་སྲེག་སྟེ་བསྐྱེད་རིམ་གཞུང་གསུམ་དང་། དཔྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ། རིམ་པ་བཞི་པ། གསང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་རྫོགས་རིམ་གཞུང་གསུམ་སྟེ་ནག་པོ་གཞུང་དྲུག་ཏུ་གྲགས་པ་མཛད་ཅིང་། བདེ་མཆོག་གི་ཆོས་སྐོར་ཁྲུངས་མ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ལུགས་འདི་རྒྱུས་ཆོས་ཡིན། ཕྱིས་གྲུབ་ཆེན་ནཱ་རོ་པ་ཡང་ལུགས་འདི་ཁོ་ན་གཙོ་བོར་མཛད་དོ། །

ནག་པོ་སྤྱོད་པ། རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་ཆེན་ནག་པོ་པའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཞིག

ནག་པོ་འབྲུ་འདེད། ཡིག་འབྲུ་རེ་རེ་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པའི་དོན།

ནག་པོ་གཞུང་དྲུག རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་ཆེན་ནག་པོ་པས་མཛད་པའི་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་གཞུང་དྲུག་ནི། དཔལ་ཧེ་རུ་ཀའི་བཀས་བསྐུལ་བའི་འཁོར་ལོ་སྡོམ་པའི་སྒྲུབ་ཐབས། དབང་ཆོག སྦྱིན་སྲེག་སྟེ་བསྐྱེད་རིམ་གཞུང་གསུམ་དང་། དཔྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ། རིམ་པ་བཞི་པ། གསང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་རྫོགས་རིམ་གཞུང་གསུམ་སྟེ་དྲུག་གོ།

ནག་པོའི་རྩ་ལག <ཀྲྀཥྞ་བནྡྷུ> བདུད་ཀྱི་མིང་།

ནག་པོའི་ལས། མི་དགེ་བའི་ལས། བརྡ་བཤད་ནི། ཉེས་པའི་དྲི་མའམ་སྒྲིབ་དང་ལྡན་པས་ན་ནག་པོ་ཞེས་བརྟགས་སོ། །ཞིབ་པར་དཀར་པོའི་ལས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ནག་མ། (ཨུར་དུ) ཐུར་སྟོད་མངའ་རིས་དང་། ལ་དྭགས་ཕྱོགས་ནས་དར་བའི་གཞས་དེ་ལ་ཁ་ཆེ་ཆོས་ནག་མ་ཟེར་ཞེས་ཞྭ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་ན་གསལ། དེང་སང་ཡང་ཨུར་དུའི་ Urdu སྐད་ལ་གཞས་ལ་ནག་མ་ཟེར་བ་ནི་ཡོངས་གྲགས་ཡིན།

ནག་མོ། ❶ བུད་མེད། བརྡ་བཤད་ནི། མགོ་བོའི་ཕྱོགས་གནག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ནག་མོ་ཞེས་བྱའོ། །❷ ལྷ་མོ་ཨུ་མའི་མིང་། ❸ ནག་པོ། འདས་ལོག་མ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་སྒྲོན་གྱི་རྣམ་ཐར་དུ། གངས་རི་སེང་གདོང་དཀར་པོ་སྐུ་ཡི་གནས། །ལ་ཕྱི་སྟག་གདོང་ཁྲ་མོ་གསུང་གི་གནས། །རྩ་རི་ཕག་གདོང་ནག་མོ་ཐུགས་ཀྱི་གནས། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། བུད་མེད་ལ་ནག་མོ་ཞེས་པ་སྐྲའི་མདོག་ནག་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །

ནག་མོ་ཁོལ། <ཀཱ་ལི་ད་ས> ❶ རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱི་རོལ་པའི་སྙན་ངག་མཁན་སྙན་གྲགས་ཅན་ཞིག བརྡ་བཤད་ནི། དེ་ལྷ་མོ་ནག་མོ་ལ་ཤིན་ཏུ་གུས་པར་བྱས་པས་ཀཱ་ལི་ད་ས་སྟེ་ནག་མོའི་འབངས་སམ་ནག་མོའི་ཁོལ་པོའམ་གཡོག་པོར་གྲགས་སོ། །ཀཱ་ལི་ད་ས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ❷ ནག་མོའི་འབངས་སམ། ནག་མོའི་ཁོལ་པོའམ་གཡོག་པོ།

ནག་འཚོའི་འགྱུར། ནག་འཚོ་ལོ་ཙཱ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བའི་འགྱུར། བྱ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ན་གསལ།

ནག་སེ་བ། ནག་ཅམ་དང་དོན་གཅིག གང་འཚམས་ཀྱི་ནག་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། ཏ་ཅང་ནག་པོ་མིན་པར་གོ

ནགས། ལྗོན་ཤིང་མང་པོ་ཡོད་པའི་ས། སྒྲ་བཤད་ནི། སྐྱེས་ཤིང་སོགས་མང་པོ་འཁྲིགས་ནས་མུན་ནག་ལྟར་གྱུར་ནས་ཡོད་པས། ནག་ཅེས་ཟེར་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ། ཁ་དོག་ནག་པོ་ཙམ་དང་ནོར་གྱིས་དོགས་ནས་ས་མཐའི་ཡང་འཇུག་བསྣན་ནས “ནགས” ཞེས་མིང་ཚིག་ཏུ་གྲུབ་པར་བྱས་སོ། །ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། ནགས་ནི་ཐིབས་པོའི་ཕྱོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ནགས་ཀླུང་། ཤིང་ནགས་མཐུག་པོ།

ནགས་མ་བརྟགས་པ་ལས་གྱུར་པའི་སོར་བཤགས། (འདུལ་བ) སོར་བཤགས་བཞིའི་ཐ་མ། ནགས་མ་བརྟགས་པ་ལས་གྱུར་པའི་སོར་བཤགས་ཀྱི་ངོ་ཏོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ནགས་མ་སྤྱུལ་བར་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པ་དེར་སྦྱིན་བདག་ཁྲིམ་པ་ལ་ཟས་བླངས་ཏེ་ཟོས་པ་ལས་གྱུར་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། གྲོང་ཁྱེར་སེར་སྐྱའི་གནས་ཀྱི་ནགས་སུ་ནགས་མ་སྤྱུལ་བར་ཆོམ་རྐུན་གྱི་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པ་དེར་ཟྭག་ སྐྱེས་ཟས་བླངས་ཏེ་ཟོས་པ་ལས་སོ་སོར་བཤགས་པར་བྱ་བར་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཡིད་བརྟན་པ་ལ་བསླུ་བའི་སྒོ་ནས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ཟས་ལ་ཏ་ཅང་གདུང་བ་ཆེས་པས་གཞན་དག་མ་དད་པར་འགྱུར་བའོ། །

ནང་གི་མཁའ་སྤྱོད། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པས་ན་ནང་། སྟོང་ཉིད་ལ་མཁའ་དང་། དེ་ལ་སྤྱོད་པ་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ནང་གི་མཁའ་སྤྱོད་དམ་དོན་དམ་པའི་མཁའ་སྤྱོད་དུ་གསུང་།

ནང་གི་རྒྱ་མཚོ། ནང་གི་རྒྱ་མཚོ་ལ་གཟིགས།

ནང་གི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ནས་གསེར་གྱི་རི་བདུན་པོ་དེ་དག་གི་བར་གྱི་མཚོ་བདུན་ལ་རོལ་པའི་མཚོ་བདུན་དང་ནང་གི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །

ནང་གི་མཛོན་བྱང་། རིམ་པ་བཞི་པ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་མིང་། རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་ཉིད་ཕྱིའི་ཟླ་ཉི་སྲོད་ཀྱི་སྐག་གསུམ་འདས་པའི་ཐོ་རངས

ཀྱི་དུས་སུ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ལྟོག་ཆ་ནས་ཕྱིའི་མངོན་བྱང་ཞེས་མིང་བཏགས་ཤིང་། ནང་གི་སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་ཐིམ་པའི་འོད་གསལ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཡིན་པའི་ལྟོག་ཆ་ནས་ནང་གི་མངོན་བྱང་དུ་བཤད་དོ། །

ནང་གི་མཎྜལ། རང་གི་སྒོ་གསུམ་རི་རབ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བསྒྱུར་བ་ལ་ནང་གི་མཎྜལ་ཟེར། དེ་འབུལ་བ་ལ་ནང་གི་མཎྜལ་འབུལ་ཟེར་ཏེ། རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པའི་འཇིག་རྟེན་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལས། བདག་ལུས་ངག་ཡིད་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས། །ཡོངས་སུ་གྱུར་ལས་གྲངས་མེད་འཇིག་རྟེན་སྟོད། །འདོད་དགུའི་ཕུན་ཚོགས་གཏེར་གྱིས་གང་བ་འདི། །བླ་མ་ལྷ་ཡི་ཚོགས་ལ་ཕུལ་བས་འབུལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནང་མཆོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་གཞི། བཤང་། སྤྲངས། བསྐྱེད། ཁྲིན་ཧྲབས་བཞི་མ་བྱས་གོང་གི་ཟ་ཁྲའམ་ཆང་ལྟ་བུ།

ནང་མཆོད་ཀྱི་འོག་གཞི་ཧྲུང་དཀྱིལ་གྱི་མཚོན་དོན། རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་ཧྲུང་བཅུ་མཚོན།

ནང་མཆོད་ཀྱི་འོག་གཞི་མེ་དཀྱིལ་གྱི་མཚོན་དོན། གཏུམ་མོ་མཚོན།

ནང་མཆོད་འབུལ་ཚུལ། ནང་མཆོད་འབུལ་བའི་ཆེ་རང་གི་ལག་པ་གཡོན་པའི་མཐེ་བོང་རི་རབ་དང་། མིང་མེད་བདུད་རྩིའི་རྒྱ་མཚོར་མོས་ཏེ་དེའི་དབུས་ནས་བདུད་རྩི་བླངས་པར་མོས་ཏེ་འབུལ་བར་རྒྱུད་གདན་གཞིར་གསུངས་པ་ལྟར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐོན་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་རི་རབ་ལ་སྦྲུབ་ཤིང་བྱས་ནས་རྒྱ་མཚོ་བསྲུབས་པས་བདུད་རྩི་བྱུང་བ་ལྟར་བསྒོམས་ནས་འབུལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེ་མཆོག་རྩ་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། ཐྲོམ་པ་མཐའ་ལྟག་རྩེ་སྦྱར་བས། །རྣལ་འབྱོར་རིགས་པས་རྟག་ཏུ་སྦྱོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཐྲོམ་པ་ནི་མཐེ་བོང་དང་། མཐའ་ནི་མཐེ་ཆུང་། དེའི་ལྟག་མ་ནི་མིང་མེད་ཡིན་པས། མཐེ་བོང་དང་མིང་མེད་ (སྲིན་མཛུབ) ཀྱི་རྩེ་སྦྱར་ནས་འབུལ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

ནང་དོན་རིག་པ། ནང་སེམས་རྒྱུད་འདུལ་ཐབས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཡོན་ཏན།

ནང་པ། ❶ ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ཏུ་འཛིན་པའི་གང་ཟག་ལ་ཟེར། རང་སྡེ། ནང་པ། ཆོས་འདི་པ། སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས། ❷ ནངས་པ་དང་དོན་འདྲ།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག འཆོས་སྐྱོབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ངག་རྣམ་དག་དེ། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་གི་མཚན་ཉིད། རིགས་གནས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒྲའི་བསྟན་བཅོས་ཀ་ལཱ་པ་དེ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་ཏུ་བསྒྱུ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤཱསྟྲ་ངེས་ཚིག་ནི། བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལས། སཾ་སྐྲྀ་ཏ་ལས་ཤཱསྟྲེས་པའི་ཤཱ་ས་ན་ཞེས་པ་འཆོས་པ་སྟེ། རྒྱུ་ཉོན་མོངས་པ་དུག་གསུམ་ལས་བསླབ་པ་གསུམ་ལྡན་དུ་འཆོས་པ་དང་། ཏྲཱ་ཡི་ཞེས་པའམ་ཏ་ར་ཎ་ཞེས་པ་སྐྱོབ་པ་སྟེ། འབྲས་བུ་ངན་འགྲོ་དང་སྲིད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབ་པ་སྟེ། ངེས་ཚིག་འདི་བཀའ་ལའང་གནས་སོ། །ཞེས་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཆོས་བསྟན་ནས་སློབ་མའི་རྒྱུད་བཅོས་པས་ན་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་མཁས་པ་འགའ་གསུང་ངོ་། །སེ་ར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ་ལས། བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱའི་ཤེས་རྒྱུད་ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་ལས་འཆོས་ཤིང་། འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབ་པར་བྱེད་པའི་འཆོས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། ཉོན་མོངས་དགྲ་རྣམས་མ་ལུས་འཆོས་པ་དང་། །ངན་འགྲོའི་སྲིད་ལས་སྐྱོབ་བྱེད་གང་ཡིན་པ། །འཆོས་སྐྱོབ་ཡོན་ཏན་ཕྱིར་ན་བསྟན་བཅོས་ཏེ། །གཉིས་པོ་འདི་དག་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡིག་ཆ་འགར་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འགལ་ཟེར་ཡང་། སེ་ར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོར་མི་འགལ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འགལ་ཡང་། སྤྱིར་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་མི་འགལ་ཏེ། བཀའ་ཡིན་ན་བསྟན་བཅོས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཀའ་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཕྱིར་ལེན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གདན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། དེ་ལ་སྒྲུབ་པ་ཕྱིར་ལེན་པའི་བསྟན་བཅོས་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་། འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས་གླེགས་བམ་དང་པོའི་ཤོག་གྲངས་གཉིས་པ་ལས། རྒྱལ་བ་སྟོན་པ་དེ་ཡི་བསྟན་བཅོས་དག །མདོ་དང་ཆོས་མངོན་ཡིན་གསུངས་འདུལ་བ་ནི། །སྟོན་དང་བསྟན་བཅོས་དངོས་ཡིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཞེས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་བསྟན་བཅོས་དངོས་ཡིན་པ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་བཤད་རིགས་པར་བུ་སྟོན་ཆོས་

འཇུང་དུ་དྲངས་པ་ལས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་མང་དུ་ཡོད་དོ། །

ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞིའི་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར། ཅེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱིས་སྟོང་པའི་བདག་མེད་ཀྱི་ལྟ་བ། མདོ་སྡེ་པས་རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་བདག་མེད་ཀྱི་ལྟ་བ། སེམས་ཙམ་པས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ལྟ་བ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྣམས་རང་རང་གི་ལྟ་བའི་གཙོ་བོར་བཞེད་དོ། །གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་འོག་མའི་ལྟ་བ་རྣམས་གོང་མ་གོང་མའི་ལམ་སྟེགས་སུ་གསུངས་སོ། །

ནང་པར། ❶ (འདུལ་བ) སྔ་ཏྲོ། འདུལ་བ་ལས། ནང་པར་གྱི་དུས་སུ་སྦྱབ་པའི་དམན་སྤྱོད་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ནང་པ་ལ། དཔེར་ན་ཕྱི་པ་ནས་ནང་པར་གྱུར་ལྟ་བུ།

ནང་བྱིན། གཡོག་གི་མིང་ཡིན་པར། ལི་གྲུར་གསུང་།

ནང་བྱིན་ཆུད་པ། ནང་རྒྱུས་ལོན་པའམ། གནད་དོན་རྙེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་རང་གི་ནང་གི་ཙ་ལག་རྣམས་རང་གི་སེམས་ལ་ངེས་ངེས་ཏག་ཏག་ཡོད་པ་ལ། ནང་རྒྱུས་ལོན་པ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །བྱང་ཆུབ་པ། དོན་ཐམས་ཅད་རང་དབང་དུ་འདུ་བ་སྟེ་གཞན་དྲིང་མི་འཇོག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ནོ། །

ནང་དབུགས་ཆད་པ། རྣམ་ཤེས་སྙིང་ནས་འཕོས་པ་ན། ནང་དབུགས་ཆད་པ་ཟེར།

ནང་མཚམས་གཅོད་པ། ཕྱི་མཚམས་བཅད་ནས་སྟན་ལ་འཁོད་དེ་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་གསལ་བཏབ། ཕྱངས་ཀར་གྱིས་བགེགས་བསྐྲད། བསྲུང་འཁོར་བསྒོམ། སྒོ་གསུམ་བྱིན་གྱིས་བརླབས། སྟན་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ལ་ནང་མཚམས་གཅོད་པ་ཟེར།

ནང་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས། ནང་སེམས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཕྲང་བྱ་མ་རིག་པ་སྤོང་བ་དང་། གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཟེར། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་དང་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནང་རིག་པའི་སྡེ་སྣོད། ནང་སེམས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སྲང་བྱ་མ་རིག་པ་སྲོང་བ་དང་། གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་སྡེ་སྣོད་ལ་ཟེར།

ནང་སོ། བོད་སྡེ་རང་གི་ནང་དུ་མེལ་ཚེ་དང་སོ་བྱེད་པའི་བློན་པོའམ་དཔོན་པོའི་གོ་གནས་ཤིག་གི་མིང་། ཕྱི་སོ་ལ་གཟིགས།

ནང་གསེས། ❶ ནང་ཚན། དབྱེ་བ། དཔེར་ན་ཐེག་དམན་གྱི་ནང་གསེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ནང་ཁུལ། ནང་ཕན་ཚུན། དཔེར་ན་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ནངས་པ། ❶ ཞོགས་པ། བརྡ་རྙིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། ནངས་པ་ནི་ཟད་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་པས་མཚན་མོ་ཟད་པའི་དུས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །❷ སྔོན། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས། ནངས་ཀྱི་ནི་སྔོན་གྱི་ཞེས་གསུངས་སོ། །❸ ལངས་པའི་དོན། དཔེར་ན་ནམ་ལངས་པ་ལ། ནམ་ནངས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས། མ་ནངས་པ་ནི་མ་ལངས་པ། ཞེས་གསུངས། ❹ ཟད་པ། ནྭངས་པ། སངས་པ། ཡལ་བ། གསལ་བ་བཅས་ཀྱི་དོན།

ནངས་པར། བརྡ་རྙིང་། འདུལ་བ་ལས། ནངས་པར་གྱི་དུས་སུ་སྐྱབ་པའི་དམན་སྤྱོད་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ནངས་པར་གྱི་དུས་སུ་སྐྱབ་པའི་དམན་སྤྱོད། (འདུལ་བ) དམན་སྤྱོད་ལྔའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། བརྡ་རྙིང་ལངས་ཏེ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྒོ་དབྱེ་བ། མར་མེའི་ཀོང་བུ་གཙང་མ་བཟོ་བ། གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཆག་ཆག་དང་ཕྱག་དར་བྱ་བ། སྟན་བཤམ་པ། གསང་སྤྱོད་དང་ཉེ་འཁོར་གཙང་བར་བྱེད་པ་སོགས་སོ། །ནངས་པར་ཞེས་པ་ནི་བརྡ་རྙིང་འི་དོན་ནོ། །

ནད་ཀ། གནད་ཀ་དང་དོན་གཅིག་ཅིང་། གནད་འགག་དང་དོན་འདྲ། དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༥༣༨ལས། ནད་ཀ་འདི་ཡིན་གྱི་ཚིག་རེ་གསུངས་པས་དོན་མང་པོ་ཁྲོལ་ནས་འགྲོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ནད་མ་ཐེག ནད་མ་ཁྱག

ནན་ཏར། ❶ ནན་ཏན། ❷ ཤིན་ཏུ། ཞེ་ཚ་འགྲེལ་ལས། འཇག་མ་ཁུར་ཅིག་བཟས་ནས་ཕྱལ་བས་ནན་ཏར་མཉེས། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་ཡང་། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ་༧༧༤ལས། ཤ་བ་གཅིག་ནན་ཏར་འཕྲངས་ནས་འགྲོ་མི་ཤེས་པར་ཉལ་ནས་འདུག་པ་ལ་བརྩན་པ་དེས་ཆོས་གོས་ཀྱིས་བཀྲབ་པས་ཀྱང་འགྲོར་མི་ཉན་པས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ནན་ཏུར། (འདུལ་བ) ❶ སྐད་པ་དང་འོག་ཏུ་བཞག་པའི་འདུལ་བའི་ཆད་ལས་ཤིག {ནན་ཏུར་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི} མི་འདོད་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱིས་ཆད་པར་བཅས་པ་ལ་མཇུག་བཟློད་པ་གསོལ་དགོས་རུང་དུ་ཡོད་པའོ། །རྣམ་བཅད་ནི་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཞེས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་འཚོལ་བ་སེལ་ལོ། །ལས་ཀྱིས་ཞེས་པས་ནི། ལས་ཀྱི་ཆོ་ག་མེད་པར་གནས་ཀྱི་བླ་མས་སློབ་མ་ལ་ཆད་པ་ལྟ་བུ་བར་གསུངས་པ་དེ་དག་སེལ་ལོ། །ཆད་པར་བཅས་ཞེས་པས་གྲངས་སུ་གཅུག་པ་བཞི་སེལ་ལོ། །མཇུག་བཟློད་པ་གསོལ་དགོས་རུང་ཞེས་པས་ནན་ཏུར་གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་གྲོལ་བ་ལ་མ་ཁྲབ་པའི་སྐྱོན་སེལ་ལོ། །{ནན་ཏུར་གང་ལ་བྱེད་པ་ནི} ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་པའི་ཚེ། རང་མི་སྒྲོ་ན་ནན་ཏུར་རམ་ཆད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །སྒྲོ་བ་ནི་མཐོལ་བཤགས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དག་པ་སྒྲུབ་པར། མཚོ་ཊཱི་ཀ་སོགས་སུ་གསུངས་སོ། །{ནན་ཏུར་གྱི་དབྱེ་བ་ནི} བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལུང་ལས་དངོས་སུ་གསུངས་པ་ནི་བཅོ་ལྔ་སྟེ། ༡ བསྡིགས་པ་ནན་ཏུར། ༢ སྐད་པ་ནན་ཏུར། ༣ བསྲད་པ་ནན་ཏུར། ༤ ཕྱིར་འགྱེད་ནན་ཏུར། གནས་ནས་དབྱུང་བ་བདུན་ནི། ༥ མ་མཐོང་བ་གནས་ནས་དབྱུང་བ་དང་། ༦ ཕྱིར་མི་འཆོས་པ་དང་། ༧ སྡིག་ལྟ་མི་གཏོང་བ་དང་། ༨ འཐབ་ཀྲོལ་ལ་འབད་པས་མ་ལོག་པ་དང་། ༩ རྣམ་པར་གཡེང་ལ་འབེབས་པ་ལས་ཟུར་པ་ཉེ་བར་མ་ཞི་བ་དང་། ༡༠ འཐབ་ཀྲོལ་གྱི་རྒྱུ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་དང་། ༡༡ དགེ་སློང་མ་རྣམས་དང་འདྲེ་ཞིང་གནས་པ་གནས་དབྱུང་བའོ། །༡༢ གསོ་སྦྱོང་བཞག་པས་ནན་ཏུར། ༡༣ དགག་དབྱེ་བཞག་པའི་ནན་ཏུར། ༡༤ བསྙིལ་བ་ནི་དགེ་ཚུལ་ཕ་དང་དགེ་ཚུལ་མ་བསྙིལ་བ་ལུང་ལས་དངོས་སུ་གསུངས་སོ། །༡༥ ཁྱིམ་པ་ལ་ལྟུང་བཟེད་ཁ་སྦྱུབ་པའི་ནན་ཏུར་དང་བཅོ་ལྔའོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་ནན་ཏུར་བཅོ་ལྔ་སྟེ། དེའང་བསྡིགས་པ་ནན་ཏུར་ནི། འཐབ་ཀྲོལ་བྱེད་པ་ལ་ལས་ཀྱིས་བསྡིགས་པ་སྟེ། དེའང་མི་འདོད་བཞིན་དུ་གསོལ་བཞིའི་ལས་བྱས་ཏེ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལྔ་སྲུང་དགོས་པ་ཆད་ལས་སུ་བཀལ་ཞིང་། དེས་ཀྱང་མ་དུལ་ན་གནས་ནས་འབྱིན (མདོར་བསྡུས་སྨྲར་བའི་གནས་ནས་དབྱུང་བ་གསུམ་ཡང་བགྲངས་ན་ནན་ཏུར་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་ཀྱང) པས་བསྡིགས་པའོ། །སྐད་པ་ནན་ཏུར་ནི་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ལྟུང་བ་ཕྱིར་མི་འཆོས་པར་རྒྱུན་དུ་བྱེད་པ་ལ་གཉེན་པོ་ཆུང་བའི་སྒོ་ནས་སྐད་པའོ། །བསྲད་པ་ནན་ཏུར་ནི། ཁྱིམ་པ་སུན་འབྱིན་པ་དེ་སུན་ཕྱུང་བའི་གནས་དེ་ནས་ཕྱིར་བསྲད་པའོ། །ཕྱིར་འགྱེད་ནན་ཏུར་ནི། ཁྱིམ་པ་ལ་སོགས་པ་བརྙས་ཐབས་བྱེད་པ་ལ་མཛའ་གཅུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ས་བསྐྱངས་པས་སྒོ་ནས་ཕྱིར་འགྱེད་པའོ། །གནས་ནས་དབྱུང་བ་བདུན་ནི། མ་མཐོང་བ་གནས་ནས་དབྱུང་བ་དང་། ཕྱིར་མི་འཆོས་པ་དང་། སྡིག་ལྟ་མི་གཏོང་བ་དང་། འཐབ་ཀྲོལ་ལ་འབད་པས་མ་ལོག་པ་དང་། རྣམ་པར་གཡེང་ལ་འབེབས་པ་

ལས་ཕྱུར་པ་ཉེ་བར་མ་ཞི་བ་དང༌། འཐབ་ཀྲོལ་གྱི་རྒྱུ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་དང༌། དགེ་སློང་མ་རྣམས་དང་འདྲེ་ཞིང་གནས་པ་གནས་དབྱུང་བའོ། །གསོ་སྦྱོང་བཞག་པས་ནན་ཏུར་ནི། གདམས་ངག་བཞག་པས་མ་དུལ་བ་ལ་དེ་དགེ་འདུན་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པའོ། །དགག་དབྱེ་བཞག་པའི་ནན་ཏུར་ནི། གསོ་སྦྱོང་བཞག་འཐབ་ཀྲོལ་དངོས་སུ་མི་བྱེད་ཀྱང༌། པས་མ་དུལ་བ་ལ་དགེ་འདུན་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དགག་དབྱེ་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པའོ། །བསྐྱིལ་བ་ནི་དགེ་ཚུལ་ཕ་དང་དགེ་ཚུལ་མ་བསྐྱིལ་བ་ལུང་ལས་དངོས་སུ་གསུངས་སོ། །ཁྲིམ་པ་ལ་ལྷུང་བཟེད་ཁ་སྦུབ་པ་ནི། ཁྲིམ་པས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་གཞི་སྐུར་འདེབས་ན་གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་གི་ལས་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་རབ་བྱུང་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་པ་སྤང་བའོ། །གཞན་ཡང༌། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་མདོ་རྩ་བའི་རང་འགྲེལ་རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། ནན་ཏུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོག་ཏུ་གཞུག་ཅིང་བཤུང་བ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཡང༌། རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། ནན་ཏུར་གྱི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། བསྡིགས་པ་དང༌། སྨད་པ་དང༌། བསྐྲད་པ་དང༌། ཕྱིར་འགྱེད་པ་དང་མ་མཐོང་བས་གནས་ནས་དབྱུང་བ་དང༌། ཕྱིར་མི་འཆོས་པས་གནས་ནས་དབྱུང་བ་དང༌། སྡིག་པ་ཅན་གྱི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་མི་གཏོང་བས་གནས་ནས་དབྱུང་བ་དང༌། དབྱུང་བ་དག་ལ་ནི་བརྗོད་པ་གསུམ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལས་ལན་གསུམ་དུ་བརྗོད་པའོ། །དེ་ལྟར་འདུལ་བའི་གཞུང་ལས་བཤང་བ་དང༌། བཤུང་བ་བྱེད་པ་དང༌། ཁྲིམ་གྱི་བསླབ་པའི་སྡོམ་པ་སྦྱིན་པ་དང༌། ཕྱག་མི་བྱ་བའི་བསླབ་པའི་སྡོམ་པ་སྦྱིན་པ་དང༌། རྗོད་པ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་བསྐོ་བ་དང༌། བཟོད་པ་གསོལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ལས་དྲུག་པོ་འདི་རྣམས་ལ་ལན་གསུམ་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་སྟོན་པར་བྱེད་པ་མཐོང་བར་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི་འདིར་གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས་སུ་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ༼ནན་ཏུར་གྱི་བསྡུ་བ་ནི༽ ཡུལ་གྱི་ཆ་ནས་བསྡུ་ན། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་སྒྲུབ་པ་དང༌། ཁྲིམ་པ་ལ་སྒྲུབ་པ་གཉིས་སུ་འདུས་ལ། ཆོ་གའི་སྒོ་ནས་བསྡུ་ན། གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་དང༌། གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་པའི་ལས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ཏེ། ཐ་མ་རྣམས་དང་ཐ་མ་གོ་རིམ་པ་ཞིན་ནོ། །ངོ་བོའི་ཆ་ནས་བསྡུ་ན་སྨད་པ་ནན་ཏུར་དང་སྤྲངས་པ་ནན་ཏུར་རྣམ་དག་གི་ལས་བཞག་པའི་ནན་ཏུར་དང་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ། སྨད་པ་ནི་ཐ་མ་བཞིའོ། །སྤྲངས་པ་ནི་གནས་དབྱུང་བདུན་དང་བསྐྱིལ་བ་དང་ལྷུང་བཟེད་ཁ་སྦུབ་པ་སྟེ་དགུའོ། །ཐ་མ་ནི་གོ་སྦྱོང་བཞག་པ་དང་དགག་དབྱེ་བཞག་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ༼ནན་ཏུར་གྱི་སྒྲ་བཤད་ནི༽ ནན་ཏུར་གྱི་སྒྲ་བཤད་པ་ནི་ཊཱི་ཀ་ལས་ནན་ཏུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོག་ཏུ་བཞག་ཅིང་བཤུང་བ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྒྱས་པར་མཚོ་ཊཱི་ཀ་སོགས་སུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །❷ ནན་ཏན།

ནན་ཏར་དང་། ནན་ཏན། ནན་ཏུར་རྣམས་དོན་གཅིག མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེའི་སྙེ་མ་ལས། མདོར་ན་ཐ་སྙད་ཚད་མས་གྲུབ་པ་བཞག་ས་མེད་པར་འཁྲུལ་ལོ་ཙམ་ལ་བསྙད་ནས་གཞན་ངོར་འཛོག་པ་མ་གཏོགས། རང་ལུགས་ལ་གང་ཡང་བཞག་ས་མེད་པར་ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ཆད་ལྟ་ཆེན་པོ་ལ་དབུ་མའི་ལྟ་བའི་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དེ་ཉིད་འགག་པའི་ཆེད་དུ། རྗེ་བཙུན་གྱིས “ནན་ཏུར” ཆེ་བར་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ནན་པ་དང་བརྟན་པའི་ཁྱད་པར། ནན་པ་ནི་ཞིབ་ཚགས་སམ་ནན་ཏན་གྱི་དོན་དང་། བརྟན་པ་ནི་ནན་ཏན་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །

ནན་བཙུགས། ཕུ་རྩུགས། རྐང་བཙུགས། ཆེད་གཏད། དཔེར་ན་གཞན་གྱིས་ནན་བཙུགས་ཏེ་དབུ་ལ་འཛོག་པའི་སྟངས་ཀ་བྱེད་ཀྱང་མི་བཞེད་ལྟ་བུ། ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་པོའི་རྣམ་ཐར་ན་གསལ།

ནམ། ❶ ག་དུས། དུས་གང་གི་ཚེ། དཔེར་ན་ནམ་འཆི་ངེས་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ནམ་ཞེས་པ་མཚན་མོ་ལའང་འཇུག་སྟེ། དཔེར་ན་མཚན་ཕྱེད་ལ་ནམ་ཕྱེད་ཟེར་བ་དང་། མཚན་སྨད་ལ་ནམ་སྨད་ཟེར་བ་དང་། ནམ་གྱི་ཆ་སྟོད་སྨད་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །❸ ཐེ་ཚོམ་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཞིག དཔེར་ན་འདི་མི་ཡིན་ནམ་དུད་འགྲོ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ནམ་གྱི་ཆ་སྟོད་སྨད། (འདུལ་བ) མཚན་མོའི་དུས་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བགོས་པའི་ཆ་དང་པོ་དང་། ཆ་ཐ་མ་གཉིས་སོ། །ཞིབ་ཕྲ་འོག་ཏུ་ནམ་གྱི་ཆ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ནམ་གྱི་ཆ་སྟོད་སྨད་ལ་མི་ཉལ་བ། (འདུལ་བ) མཚན་མོ་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བགོས་པའི་ཆ་དང་པོ་དང་། ཆ་ཐ་མ་གཉིས་ལ་མི་ཉལ་བ་ལ་ཟེར། ཆུ་ཚོད་བཅུ་པ་ནས་གཉིས་པའི་བར་དུ་ཆུ་ཚོད་བཞི་ཙམ་གྱི་རིང་ཉལ་དུ་རུང་བའི་དོན་ཡིན།

ནམ་གྱི་ཆ་ཐ་མ། (འདུལ་བ) མཚན་མོའི་དུས་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བགོས་པའི་ཆ་ཐ་མ་སྟེ། མཚན་མོའི་ཆུ་ཚོད་༢ནས་༦བར་ལྟ་བུ་ལ། ཐུན་ཐ་མ་ཟེར་རོ། །ཞིབ་པར་ནམ་གྱི་ཆ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ནམ་གྱི་ཆ་དང་པོ། (འདུལ་བ) མཚན་མོའི་དུས་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བགོས་པའི་ཆ་དང་པོ་སྟེ། མཚན་མོའི་ཆུ་ཚོད་༦ནས་༡༠བར་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། ཞིབ་པར་ནམ་གྱི་ཆ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ནམ་གྱི་ཆ་བར་པ། (འདུལ་བ) མཚན་མོའི་དུས་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་བགོས་པའི་ཆ་བར་པ་སྟེ། མཚན་མོའི་ཆུ་ཚོད་༡༠ནས་༢བར་ལྟ་བུ་ལ། ཐུན་བར་པ་ལ་ཟེར། འདི་ལ་གུང་ཐུན་ཡང་ཟེར་རོ། །ཞིབ་པར་ནམ་གྱི་ཆ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ནམ་གྱི་ཆ་གསུམ། (འདུལ་བ) ནམ་གྱི་ཐུན་དང་པོ། ཐུན་བར་པ། ཐུན་ཐ་མ་དང་གསུམ་མོ། །ཁྲིར་བཏང་འདི་དབྱར་དགུན་དང་ཉི་མ་རིང་ཐུང་གི་དབང་གིས་དེང་དུས་ཀྱི་ཆུ་ཚོད་དང་སྦྱར་ནས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཁ་ཚོན་བཅད་ནས་བཤད་པར་དཀའ་ཡང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཉི་མ་འཆར་ནུབ་དུས་ཚོད་དེ་བཞིན་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་དང་མི་འདྲ་བར་འཕོ་འགྱུར་ཆེར་མེད་པས། དེར་གཞིར་བཞག་སྟེ་བཤད་ན། ཆུ་ཚོད་དྲུག་པ་ལ་ཉི་མ་ནུབ་ནས། སང་གི་དུས་ཚོད་དྲུག་པ་ཙམ་ལ་ཉི་མ་འཆར་བའི་དབང་དུ་བཏང་ན། ཆུ་ཚོད་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་ཆ་གསུམ་དུ་བགོས་ནས། མཚན་མོའི་ཆུ་ཚོད་༨ནས་༡༠བར་རྣམས་ཐུན་དང་པོ། ༡༠ནས་༢བར་རྣམས་ཐུན་བར་པ། ༢ནས་༨བར་རྣམས་ཐུན་ཐ་མར་གཞག་པར་བྱའོ། །

ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ཉིད། མཉམ་བཞག་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ཉིད་དང་དོན་འདྲ། དེའི་ཐད་ལ་གཟིགས།

ནམ་མཁའ་ལྷུན་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག སེ་ར་སྨད་ཐོས་བསམ་ནོར་བུའི་གླིང་། ཤར་རྒྱལ་མོ་རོང་རབ་བརྟན་རྒྱལ་པོའི་ཡུལ་དུ་འཁྲུངས་པ་ལྗོང་རིགས་སྨྲ་བའི་དབང་ཕྱུག་ནམ་མཁའ་ལྷུན་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་འབུམ་ནི། མཛོད་བཅུ་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ལ་བཅོ་ལྔ། སྐབས་དང་པོ་རིགས་ལམ་ཉི་མ། སྐབས་བཞི་པ་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་རྣམ་གཞག་ས་ལམ་རྣམ་གཞག་བློ་གསལ་ཐེམ་སྐས། ཐེག་གསུམ་རྣམ་གཞག་ཆོས་འཁོར་བཤད་པ། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་བཤད་པ། བཀའ་བསྡུན་བཅོས་ཀྱི་བཤད་པ། ཡང་དག་མཐའི་བཤད་པ། སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་གཞག་ཆེན་མོ། བྱམས་གཞུང་གི་བཤད་པ། ཡང་བྱམས་གཞུང་གི་བཤད་པ་འབྲིང་པོ། འདུལ་བའི་དུས་ཚིགས་ཤོག་ཕྲ་བཅས་ཡོན་པོ་"བའི་ཐིག་ཤིང་། འཐོར་རླུང་ཆེན་མོ། ཆོས་གྲགས་ཀྱི་རྫོད་པ་ཞི་བྱེད་ལན་ལ་བཅུ་གཅིག སེར་སྨད་རྒྱལ་རོང་སྨྲ་བའི་དབང་ཕྱུག་ནམ་མཁའ་ལྷུན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བ་ལ་བརྒལ་ལན་སོང་མ་སོང་དཔྱད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ར་བ་སྟོད་པ་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལོག་རྟོག་གི་འབུར་མགོ་འཇོམས་པའི་ཐོ་བ་ལ་བརྒྱད་ཅུ་ཐམ་པ་བཅས་སོ། །

ནམ་མཁའི་སྒྲ་ཅན། དབང་ཕྱུག་གི་མིང་དུ་བཤད།

ནམ་མཁའི་ཁམས། ❶ ནམ་མཁའ། ❷ (སྐྱགས) ལུས་ཀྱི་རྡོ་གའམ་མོ་མཚན་ལ་འདུག དཔེར་ན་འཛམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་དབང་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་གསལ་༢༤བ༨པར་དྲངས་

པ་ལས། ནམ་མཁའི་ཁམས་རྡོ་རྗེ་སྒྲོར་བ་ལས་ནི་ཡང་དག་སྤྱན་ཅན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནམ་མཁའི་ཏོག ཉི་མའི་མིང་དུ་བཤད།

ནམ་མཁའི་ཐིག་ལེ། ཉི་མའི་མིང་དུ་བཤད།

ནམ་མཁའི་མཐས་གར་ཁྱབ། སྐྱེས་པ་ཞེས་པ་ནི་ཁྱབ་པའི་དོན་ཡིན།

ནམ་མཁའི་རྣ་བ། ཟླ་བའི་མིང་དུ་བཤད།

ནམ་མཁའི་དབྱིངས། ནམ་མཁའི་སྟོང་ཆ། ནམ་མཁའི་མཐོངས་ཡང་ཟེར། ནམ་མཁའི་དཀྱིལ། ནམ་མཁའི་ཀློང་། ཕྱིར་དབྱིངས་དང་། སྟོང་ཆ། མཐོངས། ཀློང་རྣམས་དོན་གཅིག

ནམ་འདོད། དུས་གང་གི་ཚེ་འདོད་ཀྱང་། ག་དུས་འདོད་ན་ཡང་། ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད། གསང་བའི་རྣམ་ཐར་ལས། དེ་ནས་བརྩམས་ཏེ་རྗེ་བཙུན་མཆེད་པའི་གཉེར། ། "ནམ་འདོད" གཟིགས་ཤིང་དཔལ་ལྡན་འདུས་པ་དང་། །ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་གཞུང་ཟབ་མོའི་དོན། །རྒྱུན་དུ་གསན་པ་རྒྱལ་སྲས་ཆོས་ཀྱི་རྗེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནམ་ནངས་པ། (བརྡ་རྙིང) ནམ་ལངས་པ། སྔ་དྲོ། ཞོགས་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། ནམ་ནི་འདིར་མཚན་མོའི་མིང་ཡིན་ལ། ནངས་པ་ནི་ཟད་པའི་དོན་ཡིན་པས་མཚན་མོ་ཟད་པ་སྔེ་སྔ་དྲོའོ། །ནངས་པ་ནི་ཟད་པའམ། སངས་པ། དྭངས་པ། ལངས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ནོ། །

ནམ་ནམ་ཞ་ཞར། ནམ་ཞར་དང་དོན་འདྲ། དཔེར་ན་ཤེས་རབ་སྡོང་བུ་ལས། དེ་དག་ནམ་ནམ་ཞ་ཞར་འཕྱང་། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འབྲུག་པའི་ཕལ་སྐད་ལའང་འདུག་ཅེས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོར་གསལ།

ནམ་ནམ་ནམ་ནམ་ཞ་ཞ་ཞ་ཞར། ནམ་ཞར་དང་དོན་འདྲ། དེབ་ཐེར་དཀར་པོར་གསལ།

ནམ་གནས། ཇི་སྲིད་གནས་ཀྱི་བར།

ནམ་རྒྱུས་པ། ཉི་མ་སྒྲིན་པ་དང་བཅས་པར་གྱུར་པ། གནམ་འཐིབས་པ། ས་རུབ་པ་བཅས་ལ་འཇུག

ནམ་ཞག་གཏན་གྱི་མདུན་མ། དུས་གཏན་གྱི་དམིགས་ཡུལ། ཕུགས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ།

ནམ་ཞར། ནམ་ཡང་། རྟག་ཏུ། སློབ་སྤྱིངས་འགྲེལ་པ་སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་བློ་གྲོས་ཀྱིས་མཛད་པ་ (ངེ་པ) ༡༣༣ན༢ལས། ནམ་ཞར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟག་ཏུ་འོ། །ཞེས་གསུངས།

ནམ་ལངས་པ། མཚན་དུས་ཀྱི་མུན་ནག་རྣམས་སངས་ཏེ་སྣང་བ་དཀར་པོའི་འོད་སྣང་ཤར་བ་ལ་ཟེར།

ནམས་ཀྱང་། ❶ ལམ་སང་། འཕྲལ་དུ། མྱུར་དུ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ་ལས། ད་གཡག་རྒན་འདི་ནམས་ཀྱང་འཆི་བས། ཚ་རྒྱབ་གཅིག་ལོན་པ་འདྲ་སྲིད་དམ་ཟེར་ནས། སྟན་རང་ཡང་འཇག་མ་ལ་བྱས་ནས། ནམས་ཀྱང་ཕང་མེད་བྱེད་སྐད། ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ནམ་ཡང་། འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་ (ཅ་པ) ༢༥༨ན༡ལས། དམན་པའི་སེམས་སུ་མི་འགྱུར་ཞིང་། །དེ་ནི་ནམས་ཀྱང་ཕོངས་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །༢༥༧ན༣ལས། དེ་ནི་ཟས་ཀྱང་མི་རྙེད་དེ། །ནམས་ཀྱང་འགྲངས་པར་ཟ་མི་སྤྱོང་། །ཞེས་གསུངས། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཟང་སྤྱོད་སྨོན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་པ་༡༨༤བ་ལས་ཀྱང་། ནམས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོའི་བར་དུ་ནམ་ཡང་བརྗེད་པར་མ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །བཟང་སྤྱོད་སྨོན་ལམ་གྱི་དཔེ་འགར། བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་ནམས་ཀྱང་བརྗེད་མ་གྱུར། །ཞེས་སྣང་ངོ་། །

ནར་ནར་པོ། (ཕར་ཕྱིན) ལྷར་ལྷར་པོ་དང་དོན་འདྲ།

ནར་མའི་ཟས། ❶ རྒྱུན་ཟས། རྒྱུན་དུ་ཟ་རྒྱུའི་ཟས། ཟས་དཀྱུས་མ། ཟས་ཕལ་པ། ❷ མེ་ལྷ་བསྟོད་པའི་ཚིག་ལ་སོགས་པའི་དུས་སུ་སྟེར་བའི་ཟན་གྱི་མིང་དུ་བཤད་དེ། ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྙིང་པོའི་རྣམ་པར་འགྲེལ་བའི་ཚིག་གི་དོན་གྱི་ཟླ་ཟེར་གསོ་བ་རིག་པ་ (ཀོ་པ) ༣༡བ་ལས། ནར་མའི་ཟས་ནི། མེ་ལྷ་བསྟོད་པའི་ཚིག་ལ་སོགས་པའི་དུས་སུ་སྟེར་བའི་ཟན་ཏེ། མདུན་ན་འདོན་ལ་སོགས་པ་མ་གཏོགས་པར་གཞན་དག་གིས་ཟོས་ན། སྡིག་པས་གོས་པར་འགྱུར་བར་འདོད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་མཆོད་སྦྱིན་རྫོགས་ཁར་དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྡིག་པ་ཟད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་འཆགས་པ་ལས་འགོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ནལ། ཁ་དོག་པདྨ་རཱ་ག་དང་འདྲ་བ་ལ་དེ་ལས་སྨུག་ཤས་ཆེ་བའི་མཆིན་པའི་མདོག་ཅན་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་ཞིག དྲི་མེད་ཤེལ་ཕྲེང་༨༢ལས། ནལ་གྱིས་དུག་ཚད་སྨུར་དུག་མཆིན་ནད་སེལ། །ཞེས་པ། རིན་ཆེན་རྙིང་མ་ཁ་དོག་པདྨ་རཱ་ག་དང་འདྲ་བ་ལ་དེ་ལས་སྨུག་ཤས་ཆེ་བས་མཆིན་པའི་མདོག་ཅན་ཏེ། ཀོ་རཎྜའི་མདོག་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལས་དྭངས་ཤས་ཆེ་བ་རྒྱན་འགྲམ་གྱི་ཁྲ་བ་ལྟར་དམར་ལ་སྨུག་ཅིང་དྭངས་པ་དུང་གི་སྟེང་དུ

བཞག་ན་དུང་ལ་མེའི་མདངས་འོད་སྲིན་པ། དབྱིབས་མ་ངེས་ཀྱང་ཟས་ཆེ་གྲུ་བཞི་ལེབ་མོ་གྲུ་མིག་ཅན་འབྱུང་། ཆེ་ཆུང་ནས་འབྲུ་ནས་མཐེ་བོང་ཙམ་བར་ངེས་མེད་འབྱུང་། དེ་ཡང་རིགས་གཉིས་ཏེ། དམར་ལ་དྭངས་པས་མཆིན་ཁྲག་འཛོམས། །སྨུག་ལ་ཉོག་པས་དུག་རྙོག་སེལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་བཤད།

ནས། ❶ འབྲུ་རིགས་ཤིག ❷ (མཛོད) ཤིག་བདུན་ལ་ནས་གཅིག་གི་ཚད་ཡོད། འདི་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་༢༨༢,༩༧༥,༢༩༨ཡོད་དོ། །❸ འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་སྒྲ་ཞིག ལུག་ནས་བལ་འབྱུང་ལྟ་བུ།

ནས་སྒྲ། འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་སྒྲ། ❶ འབྱུང་ཁུངས་དངོས་དཔེར་ན། ས་ནས་སྐྱེས་ལྟ་བུ། འབྱུང་ཁུངས་ཆ་འདྲ་བ་དཔེར་ན། ཐོག་ཁ་ནས་ལྡང་ལྟ་བུ། ལྷ་ས་ནས་ཐོན་ལྟ་བུ། ❷ ནས་སྒྲ་རིགས་མཐུན་དགར་བར་འཇུག་པ་དཔེར་ན། བྱ་ཡི་ནང་ནས་རྨ་བྱ་མཛེས་ལྟ་བུ། ❸ ནས་སྒྲ་སྤྱད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལ། ཡུལ་སྤྱད་པ། ལྷ་ས་ནས་རྒྱ་གར་བར་ལྟ་བུ། དུས་སྤྱད་པ། ཚེས་གཅིག་ནས་བཅུའི་བར་ལྟ་བུ། དངོས་པོ་སྤྱད་པ། མགོ་ནས་རྐང་པའི་བར་ལྟ་བུ། གྲངས་སྤྱད་པ། གཅིག་ནས་བཅུའི་བར་ལྟ་བུ། ❹ ནས་སྒྲ་བྱེད་པ་པོའི་ཚུལ་དུ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། སློབ་པ་རྣམས་ནས་གསོལ་བ་རྗེ་གཅིག་ཏུ་བཏབ་ལྟ་བུ། ངེད་གཉིས་ནས་ལས་དོན་ཐོག་གྲོས་བསྡུར་བྱས་ལྟ་བུ། རྒྱལ་པོ་ནས་འབངས་ལ་བཀའ་བཏང་ལྟ་བུ། ❺ ནས་སྒྲ་བྱེད་པའི་ཚུལ་དུ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། ངང་ནས། ཐོག་ནས། སྒོ་ནས་ལྟ་བུ་ཕལ་ཆེར་བྱེད་སྒྲ་ཕལ་པའི་འཇུག་པ་དང་མཐུན་པར་བཤད། དཔེར་ན་སེམས་སྐྱོ་བའི་ངང་ནས་ཕྱིར་ལོག་ལྟ་བུ། ངེད་རྣམས་མི་འགྲོ་དབང་མེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཕྱིན་ལྟ་བུ། སྒོ་གསུམ་གུས་པའི་སྒོ་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་ལྟ་བུ། ❻ ནས་སྒྲ་མཚམས་སྦྱོར་ལྷག་བཅས་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། ལེགས་སྐྱེས་གྱི་ནོམ་པ་ཕྱིན་ནས་བཏང་ལྟ་བུ།

ནས་རྫོང་། ནས་སྤུང་དང་དོན་འདྲ།

ནས་འདྲ་མ། ནས་འབྲུ་དང་འདྲ་བ་སྟེ། ཐོག་མཐའ་གཉིས་ཕྲ་ཞིང་དཀྱིལ་སྦོམ་པའི་དོན། ཇ་ནས་འདྲ་མ་ཞུ་དགོས་ལྟ་བུ།

ནས་སྤུང་། ནས་དང་འབྲུ་སོགས་རླུག་སའི་བང་མཛོད།

ནེ་གུ། ནེ་གུ་མ་དང་འདྲ།

ནེ་གུའི་ཆོས་དྲུག ནཱ་རོ་ཆོས་དྲུག་དང་འདྲ། སྒྲ་བཤད་ནི། ནཱ་རོ་པའི་ཡུམ་ནེ་གུ་མ་ལས་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

ནི་སྒྲ། དགར་བ་དང་། ངེས་བཟུང་ངམ་ནན་ཏན་བརྟན་པ་དང་། ཚིག་ཁ་སྐོང་བཅས་ལ་འཇུག་པའི་ཕྲད་རང་དབང་ཅན་ཞིག དགར་བ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། དང་པོ་ནི་ལྟ་བུ། ངེས་བཟུང་ངམ་ནན་ཏན་བརྟན་པ་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། ཁྱོད་ནི་བླ་མ་ཁྱོད་ནི་ཡི་དམ་ཁྱོད་ནི་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྐྱོང་སྟེ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དལ་བའི་རྟེན་བཟང་པོ་ཐོབ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་ནི་མཇལ། བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་དང་ནི་ལྡན་ལྟ་བུ། ཚིག་གི་ཁ་སྐོང་དུ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། སྨོམ་པ་ཐམས་ཅད་ལྡན་པར་ནི། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སུམ་རྟགས་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་གིས། དགར་བའི་སྒྲ་དེ་ངེས་བཟུང་གི་སྒྲ་ལ་བཞག་ཡོད།

ནི་ཀྲུ་མ། ❶ བྲུ་མོ་ན་ཆུང་། ❷ རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་ཆེན་ནཱ་རོ་པའི་ལྕམ།

ནི་མ་པ། ནིམྦ་ལ་གཟིགས།

ནི་མྦ། (ལེགས་སྦྱར) ① རྒྱ་གར་གྱི་སྨན་ཤིང་ཞིག རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་དུ་नीम ནྀམ་ཟེར། ཕྱི་རྒྱལ་བས་འདི་ལ་Azadirachta indicahi ཟེར། རོ་ཁ། ཞུ་རྗེས་སློམས། ནུས་པས་ཚད་ནད་དང་། སྐོམ་དད། ཡི་ག་འཆུས་པ། པགས་ནད། མེ་དཔལ་སེལ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། ཤིང་ཀུན་འདྲེས། ཡོངས་སུ་བཟང་། དྲི་བཅས། འཆུག་བྱེད། འཇམ་པོ་འཛོམས། སྲ་སྐྱེས། ཨཀའི་ལྕུག་མ། ཨཀའི་ཤིང་བཅས་སོ། །ཤིང་སྡོང་འདི་རྒྱ་གར་བའི་ཁང་ཁྱིམ་གྱི་མདུན་དུ་མང་པོ་སྣང་། འདི་ལ་མེ་ཏོག་དཀར་པོ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ཀྱང་འཆར་རྒྱུ་ཡོད། རྒྱ་གར་གྱི་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་སོ་ཤིང་ཡང་ཤིང་འདི་ཉིད་ཀྱི་ལྕུག་མ་ལས་བཟོས་པ་ཡིན། ② ཤིང་འཚི་བ་བསྐྱུ་བའི་ལོ་མ། བོད་སྐད་དུ་ཤིང་འཚི་བ་བསྐྱུ་བ་ཟེར། ལུང་ཕྲན་ཚིགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། ནིམ་པ་ནི་ཤིང་འཚི་བ་བསྐྱུ་བའི་ལོ་མའོ། །ཞེས་གསུངས།

ནུ་བོ། གཅུང་པོ། ཕ་མ་གཅིག་པའི་བུ་སྲུན་ཆུང་བ། སྒྲ་བཤད་ནི། ནུ་མ་ནུ་མཁན་ལྟ་བུའི་ཆུང་བ་ཡིན་པས་ནུ་བོ་ཞེས་བྱའོ། །

ནུ་མ་སྟོན་པ། ཕྲུག་གུ་ལ་ནུ་མ་ནུ་རུ་འཇུག་པའི་དོན། དེ་ལ་ནུ་མ་ལྟུད་པར་བྱེད་པའང་ཟེར།

ནུ་མོ། གཅུང་མོ། ཕ་མ་གཅིག་པའི་བུ་མོ་སྲུན་ཆུང་བ།

ནུ་ཞོ། འོ་མའི་མིང་། ཚོམས་ལས། མ་དྲུང་ནུ་ཞོ་འདོད་པའི་བེའུ་དང་འདྲ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནུ་ཕྲུབས། ནུ་མ་འགེབས་བྱེད་ཀྱི་གོས་ཤིག འདི་ལ་འདུལ་བའི་གཞུང་རྣམས་སུ་བྲང་ཆིངས་ཟེར། བྲང་ཆིངས་ལ་གཟིགས།

ནུབ་མོ། མཚན་མོ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཉི་མ་ནུབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་དུས་ཡིན་པས་ནུབ་མོ་ཞེས་བྱའོ། །དོ་ནུབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ནུར་ནུར་པོ། (ཕར་ཕྱིན) མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྔ་འམ་མེར་ཆགས་པའི་གནས་ལྔའི་གཉིས་པ་སྟེ། ཕ་མའི་མི་གཙང་བ་གཉིས་ཚོགས་ཤིང་དེར་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་ནས་བདུན་ཕྲན་གཉིས་པ་ལ་ནུར་ནུར་པོ་སྟེ་ཞོ་ལྟ་བུར་འདུག་ལ་ཤར་མ་གྱུར་པའོ། །

ནུར་རྫི། བཙོས་པའི་ཆང་གི་སྙིགས་མ།

ནུས་རེ་སྐན། གཏན་ནས་མི་ནུས། ནུས་མི་སྲིད་ཅེས་པའི་དོན། ཕལ་སྐད་དུ། ཆེད་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །

ནེ་མཉམ། ན་མཉམ། ནེའུ་ལྡངས། ནེའུ་ཟླ་རྣམས་དོན་འདྲ།

ནཻ་པཱ་ལ། བལ་ཡུལ། བལ་ཡུལ་སྐྱེས་སམ་བལ་པོ།

ནཻ་རཉྫ་ན། (ལེགས་སྦྱར) གནས་མཆོག་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་ཉེ་འགྲམ་གྱི་ཆུ་བོ་ཞིག་སྟེ། སྟོན་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པས་འདིའི་ཉེ་འགྲམ་དུ་ལོ་དྲུག་དཀའ་བ་སྤྱད། River Nirnajana Phalgu

ནེམ་ནུར། མི་བརྟན་པ་སྟེ། ཐེ་ཚོམ་གྱི་མིང་ངོ་། །

ནེམ་ནུར་དུ་གྱུར། ཐེ་ཚོམ་དུ་གྱུར། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འགྲེལ་སྙིང་པོ་མཆོག་ན་གསལ།

ནེའུ་ལྡངས། ① ན་ཚོད་མཉམ་པ། ② ན་ཚོད་མཉམ་ཞིང་སྙིང་དུ་སྡུག་པའི་གྲོགས་པོ།

ནེའུ་ཟླ། ན་ཟླ། ལོ་མཉམ། ནེའུ་ལྡངས།

ནེའུ་ལེ། <ན་ཀུ་ལཿ> བོད་སྐད་དུ་འདི་ལ་སྲོ་མོང་ཟེར། ན་ཀུ་ལཿབད་སྒྱུར་བྱས་ན་རིགས་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པར། ལི་གྲུར་ན་གསལ། ན་ཀུ་ལཿཟུར་ཆག་ཅེས་ལི་ཤིའི་གྲུར་ཁང་དུ་གསལ་ཡང་། འདི་ནི་རྒྱ་གར་ཕལ་སྐད་ཀྱི་नेवला ནེ་བ་ལྭ་ཉིད་ཟུར་ཆག་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། ། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། ཀ་ལནྟ་ཀ་ཡང་སྲོག་ཆགས་འདི་ཉིད་ཡིན་པར་བཤད། སྔོན་གྱི་བཤད་སྲོལ་ལ་འདིས་ནོར་བུ་སྐྱུག་ཅེས་ཟེར། བྲིས་ཆ་དག་ལའང་ནོར་བུ་སྐྱུག་པ་བྲིས་ཡོད། སྤྱི་མདོག་སེར་སྐྱ། ལུས་པོ་ཕྲ་ལ་རིང་བ། རིང་ཐུང་ (1.6 ft.) ཀང་ཁྲུ་གཅིག་དང་སོར་ཚད་དྲུག་ཙམ་ཡོད་ཅིང་། ལྗིད་ཚད་ཀི་ལོ་གྲ་རམ་ (Kilogram) གཅིག་ཙམ་ཡོད། མང་པོ་མཉམ་དུ་ཏུབ་ཏུབ་བྱེད་དེ་ཕྱོགས་ངེས་མེད་དུ་བྲེལ་བ་འཚུབ་འཚུབ་ཀྱིས་ཉུལ་ནས་འགྲོ། འདི་སྤྲུལ་

གྱི་དཔྲ་གཡེད་ཡིན། ལུས་རྩལ་ཆེ་བས་སྦྲུལ་གྱིས་ཀྱང་ཐྲགས་མི་ཁེལ། སྦྲུལ་དང་འདི་གཉིས་འཐབ་འཐབ་ནས་མཐར་འདིས་སྦྲུལ་གསོད། འདི་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ་नकुलः ན་ཀུ་ལཿདང་། རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་དུ་नेवला ནེ་བ་ལཱ་དང་། བོད་སྐད་དུ་སྲོ་མོང་དང་ནེའུ་ལེ་ཞེས་ཀྱང་འབོད། ཕྱི་རྒྱལ་བས་ Mongoose ཟེར། རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྒྲོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། ཀ་ལནྡ་ཀ་ནི་འདུལ་བའི་ཚིག་མང་པོར་སྲོག་ཆགས་ཀ་ལནྡ་ཀ་ཞེས་བསྒྱུར་ཅིང་སྲོག་ཆགས་ནི་བོད་རང་སྐད་འཆར་ཅན་པར་དུད་འགྲོ་རྐང་བཞི་པའི་མིང་ཙམ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་སྐབས་འགར་བྱ་ཀ་ལནྡ་ཀ་ཞེས་བྲིས་མོད། སྲེ་མོང་རང་དུ་འདུག འདིས་ཚང་ཤིང་རྩེར་བྱེད་པས་བྱར་འཁྲུལ་སྲམ་ཡོད། རྒྱ་ནག་ལ་ཡང་འདི་བྱ་ཞིག་གི་མིང་དུ་བྱས་ཡོད་ཟེར། རྒྱབ་གཞུང་དུ་གར་ཤ་ཡོད་པ་सीता སཱི་ཏཱ་སྲིན་པོས་ཁྲིད་ཆེ་འདིས་སེམས་གསོ་བཏང་བས་राम རཱ་མ་ལྷ་སྨྲས་ལག་པས་ཞུལ་ཞུལ་བྱས་པའི་ཤུལ་ཡིན་སོགས་ཟེར། འདིའི་མིང་ལ་མངོན་བརྗོད་དུ་རྒྱབ་ཁྲ་ཟེར་བ་དེ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་འདུག སྦྲུལ་མཐོང་ན་སྐད་འབྱིན་པ་ཡང་ཡོངས་གྲགས་ཡིན། འོད་མའི་ཚལ་གྱི་ཤུལ་ན་ཤིན་ཏུ་མང་བ་སྙམ་བྱེད། ཅེས་གསུངས། ཞར་བྱུང་། foot ཕུ་ཊ་གཅིག་ལ་རྐང་ཁྲུ་གཅིག་དང་། inch ཡིན་ཅི་གཅིག་ལ་སོར་ཚད་གཅིག་ཅེས་ཐ་སྙད་བཏགས་ན་ཡག་པོ་འདུག་སྙམ།

ནེར་པ། གནོད་པ་དང་སྡུན་གཅེར་བྱེད་པ། ལེགས་ཉེས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་བསྟན་པའི་མདོ་སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་ (ཨཿ) ༡༠༣ན༩ལས། ཚེ་འདི་ལ་མ་ཡར་མོར་གྱུར་ནས་ཆུང་མ་སྤྱི་མའི་བུ་དག་ལ་ནེར་པ་བྱས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཤི་འཕོས་ནས་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བའི་ཤིང་རྟ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བར་ལྟུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནེ་མིན་ཏན། (རྒྱའི་སྐད) བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར། ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་པོའི་རྣམ་ཐར་ན་གསལ།

ནོག བ་ལང་སོགས་ཀྱི་མཇིང་སྟེང་གི་ཤ་རྡོག

ནོག་མ། ནོག་དང་རྔོག་ཤལ་ཞེས་པའི་ནོག་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་སེམས། སྡེ་དགེ་ཐར་མའི་བསྟན་འགྱུར་ (ཇ་པ) འི་ཤོག་གྲངས་༡༨མདུན་གཟིགས་ཡིག་ཕྲེང་༨ལས། རྔོག་ཤལ་དང་མཇུག་མ་དང་ "ནོགམ" དང་། ཞེས་ཡིག་འབྲུ་གསུམ་པོ་སྦྱར་ནས་འདུག་པས། ད་དུང་ཡང་དཔྱད་པར་བྱ་བའོ། །

ནོངས་པ། ❶ (བྱ་ཚིག) ནོར་བ། བདག་གིས་ནོངས་སོ་ལྟ་བུ། (མིང་ཚིག) ② ནོར་འཁྲུལ་ལམ་སྐྱོན། ནོངས་པ་ཅི་མཆིས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ འགྱོད་པ་སྐྱེ་བའི་དོན་དུ་འང་བཤད། ནོང་བ། ནོངས་པ། ནོང་བ། ❸ འཆི་བ། ཤི་བ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ། མཛོད་

ཆ་བ་ལས། ཕྱ་རོལ་ཐུབ་པ་ནོངས་པ་དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་ཐད་ཀྱི་མཛོད་ཊཱིཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། ཐུབ་པ་ནོངས་པ་སྟེ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་འོག་ཏུ་འང་མི་འབྱུང་སྟེ། གང་ལ་འགྲན་པའི་སངས་རྒྱས་མི་བཞུགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

ནོད་པ། ལེན་པ་དང་ཐོབ་པ་དང་བཞག་པ་བཅས་ལའང་འཇུག་པར་བཤད།

ནོམ་ཉུག (འདུལ་བ) ལག་པས་རེག་ཅིང་འཚོལ་བའི་དོན། གྲུ་བཤད་ནི། ལན་ཅིག་ལག་པས་རེག་པ་ལ་ནོམ། ཡང་ཡང་རེག་པ་ལ་ཉུག་ཅེས་བྱའོ། །རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། ནོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དང་པོར་ལན་ཅིག་ལུས་ལ་སྦྱོར་བ་ཉིད་དོ། །ཉུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྦྱོར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་འདུལ་བ་མདོ་ཆ་བའི་ཟིན་བྲིས་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༢༨བ༨ལས། ནོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཙུང་ཞིག་རེག་པའོ། །ཉུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རེག་པའོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

ནོམ་བུ། ཟས་ཀྱི་མིང་། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ནོམ་བུ་ཁས་བསྙོད་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ནོམ་བུ་ཁས་བསྙོད། ཟས་ཁས་སྲིན་པའི་དོན་ཡིན།

ནོམ་མེ་སུམ་མེ། སྣང་མེད་ལྟ་བུའི་དོན་ལ་གོ་བར་བཤད།

ནོར་གྱི་ཆ་ལག <ཕ་སུ་བནྡྷུ> རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཚན། ལེགས་སྦྱར་དུ་"ཕ་སུ་མིཏྲ" སྟེ་དབྱིག་བཤེས་ཀྱང་ཟེ་བ་ཡིན་འདུག ཇོ་བོའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ལ་ནོར་གྱི་ཆ་ལག་ཅེས་གསུངས་འདུག ཐ་སྙད་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བྱུང་བ་ནི་འགྱུར་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །

ནོར་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་། གཞུ་ལས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་དང་འདྲ།

ནོར་ཆེ་བ། གནའ་བོ་རྒྱ་གར་ན་མ་ཧེ་སོགས་ཕྱུགས་མང་པོ་དང་ལྡན་པ་ལ་ནོར་ཆེ་བ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད།

ནོར་བ་དང་བསྙོར་བའི་ཁྱད་པར། ནོར་བ་ནི་འཁྲུལ་བའི་དོན་དང་། བསྙོར་བ་ནི་འཁྲུལ་དུ་འཇུག་པའམ། ནོར་དུ་འཇུག་པའི་དོན་ནོ། །

ནོར་བུ། ❶ རྡོ་རིགས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱིའི་མིང་། ❷ ཕོ་རྟགས་ཀྱི་སྤྱིའི་གབ་མིང་ངམ། ཡང་ན་ཕོ་རྟགས་ཀྱི་མགྲིན་པ་ཡན་ཆད་དམ་ཕོ་རྟགས་ཀྱི་རྟེག་གི་མིང་།

ནོར་བུ་བཀོད་པའི་ཞིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཞིག ཞིང་དེར་ཉི་ཟླ་མེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་ནོར་བུས་བྱ་བ་བྱེད་པས་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་སོ། །

ནོར་བུ་གླིང་ཁ། འདིའི་སྐོར་རགས་བསྡུས་ཤིག ཞྭ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་དེབ་དང་པོ་ཤོག་གྲངས་༤༠༤ན་གསལ།

ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ། ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་ཕོག་ན་ཆུ་འབྱུང་བའི་རིན་པོ་ཆེའི་རྫ་རིགས་དཀར་པོ་དྭངས་ཤིང་གསལ་ལ་འོད་འཚེར་བ་ཞིག ཆུ་ཤེལ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། ནོར་བུ་ཆུ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་གྱིས་ཕོག་ན་ཆུ་རྣམས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དྲི་མེད་ཤེལ་ཕྲེང་(༡༣ལས། ཆུ་ཤེལ་ཟླ་གདོན་ཚད་པ་ཞི་བར་བྱེད། །ཅེས་པ། ཙནྡྲ་ཀཱནྟི་ཞེས་བྱ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྟེ། མདོག་དཀར་ལ་སྔོ་བའི་ཆ་ཤས་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ། ཚེས་བཅོ་ལྔའི་ཟླ་བ་ཉ་གང་བའི་ཚེ་ཟླ་འོད་ལ་མཚན་མོ་བསྟན་པ་ཙམ་གྱིས་མོད་ལ་ཆུ་ཤིན་ཏུ་གྲང་མོ་འབྱུང་ཞིང་། རྒྱུ་ནི་སའི་ཤེལ་རིགས་སུ་གཏོགས་པས་ཀསྨིར་དང་། མ་ལ་ཡའི་ཡུལ་ནས་འབྱུང་བ་ཤས་ཆེ་ལ་རིན་ཚད་ནི་དངུལ་ཞོ་གང་ལ་རྫོག་པོ་བཅུ་བྱེད་པ་ཡིན། འདི་ལུས་ལ་ཡོད་པས་རྒྱ་དཀར་ནག་གི་རོང་ཚད་ནད་ཀྱིས་མི་ཚུགས་སོ། །རྒྱ་ནག་གི་བཟོ་མ་ཞིག་ཀྱང་འབྱུང་བ་ཚབ་རྟུང་ཙམ་མོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

ནོར་བུ་མེ་ཤེལ། མེ་ཤེལ་དང་འདྲ། མེ་ཤེལ་ལ་གཟིགས།

ནོར་བུ་འཛིན་པའི་ཕྱག་མཚན། ཨོཾ་ཡིག་ལ་ཟེར། ཨོཾ་གྱི་ཨ་ཨུ་མ་གསུམ་གྱིས་རྡོ་རྗེ་གསུམ་མཚོན་ཞིང་། དེ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་སྒྲུར་པའི་ཨོཾ་གྱིས་རྡོ་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་མི་ཕྱེད་པ་མཚོན། སྒྲ་བཤད་ནི། ཕྱག་མཚན་དེའི་མཚོན་དོན་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་ངག་ཏུ་བརྗོད་ན་བསོད་ནམས་མང་དུ་སྤུད་པས་ནོར་བུ་འཛིན་པའི་ཕྱག་མཚན་ཞེས་བརྗོད་དེ། རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོ་ལས། ཨོཾ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན་པར་བརྗོད། །མཆོག་དང་ནོར་དང་དཔལ་དང་གཡང་། །སྐལ་བཟང་རྣམ་པ་དང་ལྡན་ཞིང་། །དམ་བཅའ་བ་དང་བཀྲ་ཤིས་དོན། །ནོར་བུ་འཛིན་པའི་ཕྱགས་སུ་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནོར་བུའི་གཡབ། རིན་པོ་ཆེས་སྤྲས་པའི་གཡག་རྔ་ལས་བྱས་པའི་རྔ་གཡབ།

ནོར་བུའི་རིགས། བྱ་རྒྱུད་རིགས་དྲུག་གི་ནང་གསེས། མཚན་གཞི་ནི། གནོད་སྦྱིན་ནོར་བུ་བཟང་པོ་ལྟ་བུ།

ནོར་ལས་རྒྱལ་གྱི་ཀླུང་། ནོར་རྒྱལ་གྱི་ཀླུང་། གཞུ་ལས་རྒྱལ་གྱི་ཀླུང་དང་དོན་གཅིག

ནོར་ས་བཅུ། དད་པ་དང་འདོད་པ་ལ་ནོར་ས་ཡོད། །བྱམས་སྙིང་རྗེ་དང་ཆགས་པ་ལ་ནོར་ས་ཡོད། །ཤེས་བྱ་གཉིས་ཀྱི་སྟོང་པ་དང་བློས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་པ་ལ་ནོར་ས་ཡོད། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་ཆད་ལྟ་ལ་ནོར་ས་ཡོད། །ཉམས་མྱོང་དང་རྟོགས་པ་ལ་ནོར་ས་ཡོད། །བཙུན་པོ་དང་རྩུལ་འཆོས་ལ་ནོར་ས་ཡོད། །འཁྲུལ་ཞིག་དང་བདུད་ཁྱེར་ལ་ནོར་ས་ཡོད། །གྲུབ་ཐོབ་དང་ཟོག་པོ་ལ་ནོར་ས་ཡོད། །གཞན་དོན་བྱེད་པ་དང་རང་དོན་བྱེད་པ་ལ་ནོར་ས་ཡོད། །ཐབས་མཁས་པ་དང་གཡོ་སྒྱུ་ལ་ནོར་ས་ཡོད། །དེ་ནི་འདྲ་མིན་གྱི་ནོར་ས་བཅུའོ། །ཞེས་རྗེ་སྒམ་པོ་པའི་ཞལ་གདམས་ལམ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་ལས་གསུངས། འདི་གོ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་འདིར་བཀོད་དོ། །

ནོར་ལྷ། (མངོན་བརྗོད) སྣ་ཚོགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་ལྷ་ཞིག མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་༧༥༨བ༩ལས། ནོར་ལྷ་ནི་སྣ་ཚོགས་གཟུགས་སོ། །ཞེས་བཤད།

ནོར་ལྷའི་བུ། (མངོན་བརྗོད) ཁྱབ་འཇུག་གི་མིང་།

ནྱ་གྲོ་དྷ། (ལེགས་སྦྱར) བ་ཐག་མང་པོ་འཕྱང་ཐག་ལྟར་འཕྱངས་པ་རིམ་གྱིས་ས་ལ་ཟུག་ནས་རྩ་བ་ཆགས་འགྲོ་བའི་ཧང་མང་ཞེས་བྱ་བའི་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤིང་སྡོང་ཞིག བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་ཚུ་ཞེང་གབ་པ་སྟེ་དཀྱུས་ཞེང་མཉམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ལ། མིང་གཞན་འདམ་པ་དམན་འགོག་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཚུ་ཞེང་གབ་ཅེས་པའི་དོན་ནི་གོང་དུ་གསལ་བ་ལྟར། ཚུ་ནི། དཀྱུས། ཕྲིད། གཞུང་། རིང་ཐུང་གི་ཚད་བཅས་ཀྱི་དོན་དང་། ཞེང་ནི་འཕྲེད་དམ་ཞེང་ཁའི་ཚད་དོ། །གབ་ནི། འདྲ་བ། མཉམ་པ། མཚུངས་པ། "དོ" (དོ་མཉམ་མི་མཉམ་ཞེས་པའི་དོ) རྣམས་དོན་འདྲ། དཔེར་ན་དོ་ཟླ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། སྐུ་ནི་ནྱ་གྲོ་དྷ་ལྟར་ཚུ་ཞེང་གབ། །ཅེས་པའི་དོན་ནི། ནྱ་གྲོ་དྷ་ཤིང་སྡོང་དཀྱུས་ཞེང་མཉམ་པ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལུས་ཀྱང་དཀྱུས་ཞེང་མཉམ་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་ཕྱག་གཉིས་བརྐྱངས་པའི་རིང་ཚད་དང་། སྐུའི་རིང་ཚད་གཉིས་མཉམ་པ་ཡིན་ཞེས་པའོ། །ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་འདི་ལ་ནྱ་གྲོ་དྷ་ "न्यग्रोधः" nyagrodhaḥ ཞེས་བརྗོད། སློག་ཆེ་ (ནེ་སྟོར་རྡ) ཞེས་པ་ལྟ་བུར་བརླག མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས། ཝ་ཊ་ (वटः) ཧང་མང་ནྱ་གྲོ་དྷ། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །ཤིང་སྡོང་འདིའི་གྲིབ་བསིལ་དུ་མི་བརྒྱ་ཕྲག་ཁ་ཤས་ངལ་གསོ་བརྒྱབ་ནས་སྡོད་ཆོག་ཅིང་། དེ་ལ་ཤིང་འབྲས་དམར་པོ་མཐེབ་ཟོག་གི་ཚོད་ཙམ་པ་བྱ་དང་བྱིའུ་རྣམས་ཀྱིས་ཟས་སུ་བྱེད། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཀྱང་། དེ་ཕྱིར་མི་དགེ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་མོ་ལའང་། །བག་དང་ལྡན་པས་སྐབས་དབྱེ་མི་བྱ་

སྐྱེ། །ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀུན་འགེངས་འདྲའི་ཉ་གྲོ་དྷ། །ས་བོན་ཏིལ་འབྲུ་ཙམ་གྱིས་བསྐྲུན་པ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ནི་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་སེ་ར་དགོན་པའི་ཉེ་འཁོར་གྱི་ནགས་གསེབ་ཏུ་ཤིན་ཏུ་མང་། ཉ་གྲོ་དྷའི་ཤིང་ཆེན་པོ་ཞིག་སེ་ར་དགོན་པའི་རྒྱབ་ངོས་ཀྱི་སྲང་སྒོངས་ཀྱི་དཀྱིལ་དུ་ཡོད་པ་ད་ལྟ་ཡང་ལྷང་ངེར་དྲན། ཕྱི་རྒྱལ་བས་འདི་ལ་ Indian fig tree དང་། ཨ་རབ་ཀྱི་སྐད་དུ་Banyan དང་། དབྱིན་ཇིས་ Banian tree ཟེར། དེ་ཡང་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་ Bani (vanij བ་ནི་ཛ) ཞེས་པ་ཚོང་ལས་ལ་འཇུག་པས། ཚོང་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེའི་གྲིབ་བསིལ་དུ་བསྡད་དེ་ཉོ་ཚོང་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ Banian tree ཞེས་རྒྱ་གར་དབྱིན་ཇིའི་བཙན་འོག་ཏུ་ཡོད་དུས་དབྱིན་ཇིས་བཏགས་ཞེས་བཤད་སྲོལ་ཡང་འདུག ཉ་གྲོ་དྷ་བྱང་ཆུབ་ལྗོན་ཤིང་ལ་ངོས་འཛིན་མཁན་ཡང་འདུག་རུང་། དེ་ནི་ནོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཆུ་ཞིང་གབ་པ་སྐྱེ་དགུས་ཞིང་མཉམ་པ་དང་ཕང་མང་བཅས་ཀྱི་དོན་ལ་བསམས་ན་ཤེས་ནུས་སོ། ། Sarat Chandra Das ཅནྡྲ་ད་སས་བརྩམས་པའི་བོད་སཾ་དབྱིན་གསུམ་ཤན་སྦྱར་གྱི་ཚིག་མཛོད་ནང་། ཉ་གྲོ་དྷ་བྱང་ཆུབ་ལྗོན་ཤིང་ལ་བཤད་འདུག་ཅིང་། དེའི་ཁུངས་ཡང་བསྟན་འགྱུར་མདོ་ ༼གེ་པ༽ ཤོག་གྲངས་༡༣༠ལ་གདུགས་པ་ལྟ་བུར་བཤད་ཀྱང་དཔྱད་དོ། །

ཉ་གྲོ་དྷའི་ཀུན་དགའ་ར་བ། (འདུལ་བ) ❶ རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁབ་ནས་བྱུང་ནས་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སླར་ཡང་སེར་སྐྱའི་གཞིར་ཕེབས་པའི་ཚེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་དུ་མི་བཞུགས་པར་ཤེས་ནས། གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་བཅུ་དྲུག་དང་། ཁང་ཐུན་དྲུག་ཅུ་བཞེངས་ཏེ་ཤིང་ཉ་གྲོ་དྷའི་སྐྱེད་མོས་ཚལ་ཡང་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་ཕུལ་བ་དེ་ལ་ཟེར། ❷ ཉ་གྲོ་དྷའི་སྐྱེད་མོས་ཚལ་དུ་བཞེངས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ཉ་གྲོ་དྷའི་ཀུན་དགའ་ར་བ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཙུག་ལག་ཁང་སྟེ། ཤིང་ལྗོན་པའི་ཉ་གྲོ་དྷས་མཚོད་པའི་སྐྱེད་མོས་ཚལ་དུ་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

གནག ❶ ནག་པོ། དབུ་སྐྲ་ཐུང་བ་ལྟར་གནག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ངན་པ། སེམས་གནག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ ཕྱུགས་རིགས། ❹ མང་པོ་དང་ལྡན་པའམ་མཐུག་པོ། ཡང་ན་ནག་པོ། མུན་པ་རབ་ཏུ་གནག་པ་ཞེས་སློབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

གནངས་ཚག ཉི་མ་རེ་བར་མཚམས་བཞག་པའི་ཉིན་ཕྱི་མ། ཉིན་མ་གསུམ་པ་གང་ཡིན། ཉི་མ་གནངས་ཚག་ལ་ཤོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཚིག་འདི་རྒྱལ་བ་ལྔ་པའི་རང་རྣམ་ན་གསལ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། གནངས་འཚར་ཞེས་སྣང་།

གནངས་འཆར། གནངས་ཆག་དང་དོན་གཅིག གནངས་ཆག་ལ་གཟིགས།

གནད་ཅན། གནད་འགག་ཅན། གནད་ཆེ་བ། འགངས་ཆེན། གལ་ཆེན།

གནད་གཅོད། (མཛོད) ❶ ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བའི་ནུས་པ་རྒྱུན་བཅད་པའམ་ཉམས་ནས་འཆི་བར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། གནད་ཅེས་པ་འདིར་ལུས་ཀྱི་གལ་གནད་ཆེ་བའི་ཆ་ཤས་ལ་གོ་དགོས་ལ་གཅོད་པ་ནི་རྒྱུན་གཅོད་པའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་ལུས་ཀྱི་ནུས་པ་ཉམས་ནས་སམ་རྒྱུན་བཅད་ནས་འཆི་བར་བྱེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །❷ གནད་གཅོད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་དོན་གཅིག སྐབས་རེར་གནད་གཅོད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚིག་སྣ་བསྡུས་ནས་གནད་གཅོད་ཅེས་བརྗོད།

གནད་གཅོད་པ། (མཛོད) གནད་གཅོད་དང་འདྲ།

གནད་གཅོད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ། (མཛོད) ① འཆི་ནད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོ། སྒྲ་བཤད་ནི། ལུས་ཀྱི་གནད་ཆེ་ས་རྣམས་མཚོན་རྣོན་པོས་བཅད་པ་འདྲ་བའི་ཚོར་བ་མི་བཟད་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་གནད་གཅོད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཞེས་བྱའོ། །ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། གནད་ཀྱི་ཕྱོགས་མཚོན་རྣོན་པོས་བཅད་པ་འདྲ་བའི་ཚོར་བ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་གནད་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་ན། རླུང་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་པོ་གང་རུང་གིས་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བའི་ནུས་པ་ཉམས་པའམ་རྒྱུན་བཅད་ནས་འཆི་བར་བྱེད་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོ་ཡིན་པས་ན་གནད་གཅོད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་མཚོན་ཆ་རྣོན་པོས་གཅོད་པ་ལྟར་ཚོར་བ་མི་བཟད་པས་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ལ་བཅད་པའི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་ཡིན་གྱི། དངོས་སུ་ཤིང་དུམ་བུར་གཅོད་པ་ལྟར་བཅད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཆུའི་འབྱུང་བ་ཤས་ཆེ་ཞིང་དྲག་ཏུ་འཁྲུགས་ན་བད་ཀན་གྱིས་གཅོད། མེ་ཤས་ཆེ་ན་མཁྲིས་པས་གཅོད། རླུང་ཤས་ཆེ་ན་རླུང་ནད་ཀྱིས་གཅོད་པར་བྱེད་དོ། །གནད་གཅོད་པ་ནི་ཆུ་སོགས་ཀྱིས། །ཞེས་པའི་མཛོད་རྩ་བ་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དང་། མཆིམས་མཛོད་སོགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། གནད་འཆད་པའི་ཚོར་བས་ཉེན་པའི་སྲོག་ཆགས་རྣམས་ནི་ཕལ་ཆེར་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་རིམ་གྱིས་འཆི་བར་འགྱུར་རོ། །གནད་གཅོད་པ་ནི་ཆུ་ལ་སོགས་ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་ཕྱོགས་འགའ་ཞིག་ཉམས་ན་འཆི་བར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ནི་གནད་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །དེ་དག་ཀྱང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་གི་ཁམས་རྣམས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་དྲག་ཏུ་འཁྲུགས་པར་འགྱུར་བ་ནི་མཚོན་ཆ་ཐམས་ཅད་བདར་བས་བཏབ་པ་དང་འདྲ་བས་ཚོར་བ་མི་བཟད་པ་དག་གིས་བཅད་པས་བཅད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་ཤིང་གཅོད་པ་ལྟ་བུར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་བཅད་པ་དང་འདྲ་བར་ཡང་

གཡོ་བ་མེད་པས་ན་བཙད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་སའི་ཁམས་ཀྱིས་མ་ཡིན་ཞེ་ན། སྐྱོན་བཞི་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རླུང་དང་མཁྲིས་པ་དང་བད་ཀན་རྣམས་ནི་སྐྱོན་གསུམ་ཡིན་པ་དེ་དག་གི་གཙོ་བོ་ནི་ཅི་རིགས་པར་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་གི་ཁམས་དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །② འཆི་བའི་ཚེ་འཁྲུལ་སྣང་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ལུས་སེམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ། ཇོའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མི་དགེ་བ་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་རྣམས་ནི། མཚན་མ་མི་སྡུག་པ་དེ་དག་མཐོང་བས་ལུས་ལ་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་ཞིང་སྤུ་ཟིང་ཞེས་བྱེད་པ་དང་། རྐང་ལག་གཡོབ་པ་དང་བཤང་གཅི་འབྱུང་བ་དང་ནམ་མཁའ་ལ་རྫོབ་དང་མིག་ལྡོག་པ་དང་ཁ་ནས་དབུ་བ་འབྱུང་བ་དང་དེ་འདྲ་བ་རྣམས་འབྱུང་ངོ་། །གལ་ཏེ་མི་དགེ་བ་འབྲིང་བྱེད་པ་ཡིན་ན་དེ་དག་ལས་ཁ་ཅིག་འབྱུང་ལ། ཁ་ཅིག་མི་འབྱུང་བས་རྫོགས་པར་མི་འབྱུང་ངོ་། །ལས་ཉེས་པ་བྱེད་པ་རྣམས་ལ་གནད་གཅོད་ཤིན་ཏུ་ཚབས་ཆེའོ། །གནད་གཅོད་ནི་ལྷ་དང་དམྱལ་བ་(ལྷ་དང་དམྱལ་བ་རྫུས་སྐྱེས་ཡིན་པས་དེ་ལ་གནད་གཅོད་མེད་དོ) མ་གཏོགས་པའི་སྐྱེ་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ཇོའི་གསུང་ལས། དེའི་ཚེ་རྒྱལ་བ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལ་དམིགས་པའི་རབ་ཏུ་དད་པ་དྲག་པོ་སྐྱེས་ཏེ། གནད་གཅོད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རང་རྣམ་ལས་ཀྱང་། གནད་གཅོད་ཀྱི་མཚོན་རྣོན་དྲག་པོས་བསྣུན། །ངན་སོང་གི་འཁྲུལ་སྣང་སྣ་ཚོགས་ཤར། །ཕྱར་བྱུས་ཀྱི་ལམ་ལ་འགྲོད་ཅིང་མཆེར། །ཨ་ཙ་མ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་བྱུར། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གནད་དུ་བསྣུན། (གསར་སྡུགས) གནད་དུ་བསྣུན་པ་ལ་གཟིགས།

གནད་དུ་བསྣུན་པ། (གསར་སྡུགས) ❶ གནད་གསང་ལ་ཕོག་པར་བྱེད་པའམ་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་དོན། ❷ ལུས་ཀྱི་གནད་ཆེ་སར་དམིགས་པ་དྲག་ཏུ་གཏད་དེ་སེམས་མ་ཡེངས་པར་བསྒོམ་པ་ལ་ཟེར། ལུས་ཀྱི་གནད་ཆེ་ས་ནི་སྙིང་གའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ཧྲཱྀ་ཡིའི་དབུས་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། བསྣུན་ཞེས་པ་ནི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་གཏད་དེ་བསྒོམ་པའི་དོན་ནོ། །ཇོའི་དགོངས་པ་ལྟར་རོ། །ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པ་དང་འདྲ། ❸ དམིགས་པ་གཏད་པ། དམིགས་པ་གཏད་པའི་གཞི་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་གཞི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གནད་དུ་འབེབས། གཞན་གྱི་ཞེ་ལ་ཕོག་པའི་ཚིག་སྨྲ་བ། ཚིག་རྩུབ་སྨྲ་བ། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། ཕ་རོལ་གནད་དུ་འབེབས་པའི་ཚིག །དགྲ་བོ་ལ་ཡང་སྨྲ་མི་བྱ། །བྲག་ཆ་བཞིན་དུ་རང་ཉིད་ལ། །དེ་མ་ཐག་ཏུ་ལེ་ལན་འཁོར། །ཞེས་གསུངས།

གནད་དུ་ཕབ། གནད་དུ་འབེབ་དང་དོན་འདྲ།

གནད་དུ་ཐོག་པ། འཆི་རྐྱེན་འབྱུང་བའི་གནས་ལུས་ཀྱི་སྙིང་སོགས་སུ་ཐོག་པའི་དོན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་གར་འགྲེལ་པ་ལས། གནད་དུ་ཐོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཆི་བའི་ཕྱོགས་དག་ཏུ་ཐོག་པའོ། །

གནད་དུ་དབབ། གནད་དུ་འཕེབ་དང་དོན་འདྲ།

གནད་བཞི། (དབུ་མ) ང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གནད་བཞིའི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་དབབ་དགོས་པས། གནད་བཞི་ནི། དགག་བྱ་ངེས་པའི་གནད། ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་གནད། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཟླུར་དང་པོ་བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་ངེས་པའི་གནད། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཟླུར་ཕྱི་མ་བདེན་པའི་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པར་ངེས་པའི་གནད་དང་བཞིའོ། །གནད་བཞི་དང་ཚད་མ་བཞི་ཞེས་ཐ་སྙད་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འབྱུང་ཡང་། ཐ་སྙད་སྦྱོར་ཚུལ་ཙམ་ལས་དོན་ལ་གནད་གཅིག་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དང་པོ་དགག་བྱ་ངེས་པའི་གནད་ནི། རང་རྒྱུད་ལ་བརྟགས་ཏེ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་ལུགས་ངོས་ཟིན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སྔར་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་གནད་ནི། གང་ཟག་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་ཕུང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་དུ་གྲུབ་དགོས་ཀྱི། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་དུ་གྲུབ་ཐབས་མེད་པར་ཐག་བཅད་པའོ། །དེ་ནི་ཕྱིར་ཟུམ་པ་དང་ཀ་བཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཟླ་བཅས་སུ་ཚུར་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ན། ཟླ་མེད་ཡིན་པ་ཕར་རྣམ་པར་གཅོད་ཅིང་། ཟུམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཟླ་མེད་དུ་ཚུང་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ན། ཟླ་བཅས་ཡིན་པ་ཕར་རྣམ་པར་གཅོད་པ་མཐོང་བས་གྲུབ་པས། གཅིག་དང་དུ་མ་གང་ཡང་མིན་པའི་ཕུང་གསུམ་མེད་ལ། དེའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པ་ཡང་མི་སྲིད་པར་ངེས་པར་བྱེད་པའོ། །གསུམ་པ་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཟླུར་དང་པོ་བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་ངེས་པའི་གནད་ནི། གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་གནོད་པ་མཐོང་བའོ། །བཞི་པ་ནི་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཐ་དད་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ལེགས་པར་མཐོང་བའོ། །དེ་ལྟར་བཞི་ཚང་ན་དེ་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་རྣམ་དག་སྐྱེའོ། །འདི་རྗེའི་ལམ་རིམ་འབྲིང་པོ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད་དོ། །

གནམ་གྱིས་བསྐོས་པ། བསོད་ནམས་ཆེ་བའི་དོན། འདི་བོན་པོའི་བརྡ་ཡིན་པར་ལི་ཤུར་དུ་གསུངས།

གནམ་མཆོད་པ། ལེགས་པའི་དོན། འདི་བོན་པོའི་བརྡ་ཡིན་པར་ལི་ཤུར་དུ་གསུངས།

གནམ་བཏགས། མིའི་ལག་པ་སོགས་ཁང་པའི་ཡ་ཐོག་གམ་ཤིང་སྡོང་ལ་ཐག་པས་འཕྱང་འཕྱོལ་དུ་བཏགས་པའི་དོན། ལག་པ་གནམ་བཏགས་བརྒྱབ་ལྟ་བུ།

གནམ་ཐང་བ། ནམ་མཁའ་སྤྲིན་དང་བྲལ་བར་གྱུར་པའི་དོན་ཏེ། གནམ་དྭངས་པ་དང་དོན་གཅིག ཞིབ་པར་ཐང་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་བོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདི་དེང་སང་བརླག་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་ཏོ། །

གནམ་དུ་གཤེགས་པ། མི་ཤི་བའི་དོན། འདི་བོན་པོའི་བརྡ་ཡིན་པར་ལི་ཤུར་དུ་གསུངས།

གནམ་པོ། བཞད་གད།

གནམ་པོར། བཞད་གད་དུ། རྗེའི་གསུང་ལྟར་བཀོད། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། རང་ཁྱིམ་ཐིག་ཕུགས་སྐྱལ་གནས་མཐོང་བཞིན་དུ། །འདི་ན་སླང་ཆེན་མེད་ཅེས་དོགས་བསལ་ཏེ། །སྐྱལ་གྱི་འཐིགས་པ་སྤྲོང་བར་བྱེད་པ་ནི། །ཀྱེ་མ་གཞན་གྱི་གནམ་པོར་འགྱུར་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གནམ་གཟེར། སྔོའི་ཡ་ཕུབ་ལ་ཉེ་བར་བཏགས་པའི་ཕུར་པ་ལ་སོགས་པའོ། །

གནམ་ལ་ཉི་ཟླ་གཉིས། ས་ལ་གསལ་བ་གཉིས། རྒྱ་གར་ན་གནམ་ལ་ཉི་ཟླ་གཉིས། ས་ལ་གསལ་བ་གཉིས། ཞེས་པའི་གསལ་བ་གཉིས་ནི། སྒྲོན་གསལ་དང་ཚིག་གསལ་གཉིས་ལ་ཟེར།

གནམ་ལོ། ལོ། གནམ་ལོའི་ཞེ་སར་དགུང་ལོ་ཟེར། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། གནམ་ལོ་ཞེས་པ་ལོའི་ཞེ་སར་བྲིས་འདུག་ཀྱང་། སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙཱའི་དག་ཡིག་ཤུར་ཁང་དུ་དགུང་ལོ་གནམ་ལོའི་ཞེ་སར་གསུངས་པར་གཞིགས་ན་འདི་ཞེ་ས་མིན་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ངོ་། །འོན་ཀྱང་དཔྱད་དགོས་ཏེ། བཞུགས་པ་དང་གཤེགས་པ་གཉིས་ཀ་ཞེ་ས་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ཉིད་ལས། གཤེགས་པ་བཞུགས་པའི་ཞེ་སར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྙམ་མོ། །

གནམ་ལོ་གསར་ཚེས། ལོ་གསར།

གནམ་སའི་བདག དབང་ཆེ་བའི་དོན། འདི་བོན་པོའི་བརྡ་ཡིན་པར་ལི་ཤུར་དུ་གསུངས།

གནའ་དེང་། གནའ་བོ་དང་དེང་དུས། དཔེར་ན་གནའ་དེང་གི་མཁས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གནའ་བ། བོད་ཀྱི་རི་དྭགས་ཤིག འདི་ལ་ཕྱི་རྒྱལ་བས་Himalayan blue sheep, bharal དང་། མཚན་རིག་གི་མིང་དུ་ pseudois nayaur ཟེར། བོད་ཡིག་དབྱངས་བཞི་པ་

ན་རོའམ། གནའ་རྟུའམ། རྟ་རྟུ་ཞེས་པ་རི་དྭགས་འདིའི་རྭ་ཅོ་ལ་དཔེ་བླངས་ནས་མིང་བཏགས་པ་ཡིན།

གནའ་རྟུ། ❶ བོད་ཡིག་གི་དབྱངས་བཞི་པ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་རི་མོ་ཞིག ❷ རི་དྭགས་གནའ་བའི་རྭ་ཅོ།

གནས། ❶ ས་ཆ། ས་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ཁྱིམ། སྡོད་ས། དཔེར་ན་སྡོད་གནས། སྨད་འཚོང་མའི་གནས་དང་། གནས་ཁང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ ཡུལ་ཁམས། གནས་མཆོག་རྡོ་རྗེ་གདན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ རྒྱུ། དཔེར་ན་ཆང་ལ་བག་མེད་པའི་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དགའ་བ་ཅན་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ན་གསལ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་༩༨ན༧ལས། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ནི་གནས་ཡིན་ལ། རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་རྣམས་ནི་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❺ ཡུལ། སྐྱབས་ཡུལ། སྐྱབས་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❻ གོ་འཕང་། མཐོ་རིས་ཀྱི་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❼ ཆབ། གོ་ས། འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་གནས་སུ་འོད་དཔག་མེད་གསལ་གདབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ❽ ཤེས་པར་བྱ་བའམ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་གཞི། བསླབ་པར་བྱ་བའམ་བསླབ་པར་བྱ་བའི་གཞི། དཔེར་ན་རིག་གནས། རིག་པའི་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གནས་སྐབས་གཞན་འཐོབ་པ། འགྱུར་བའམ། འགྱུར་བ་ཕྱིན་པ། གནས་གྱུར་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་༡༩༢ན༧ལས། འགྱུར་བ་ནི་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་སྟེ་གནས་སྐབས་གཞན་འཐོབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གནས་སྐབས་གསུམ། (བཀའ་བརྒྱུད) མ་དག་པའི་གནས་སྐབས། གཉིས་ལྡན་གྱི་གནས་སྐབས། ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གི་གནས་སྐབས་དང་གསུམ་མོ། །དང་པོ་དྲི་མ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་ནི། སེམས་ཉིད་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་མ་དག་པ་འཆིང་བ་ཀུན་ལྡན་སེམས་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས། གཉིས་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་གནས་སྐབས་ནི། རིམ་གཉིས་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་དྲི་མ་ཕྲ་བ་མ་དག་ཀྱང་རགས་པ་དག་པ་ནི། སྦྱོང་བའི་གནས་སྐབས་ཚོགས་ལམ་ནས་ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའི་བར་གྱི་ལམ། གསུམ་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གི་གནས་སྐབས་ནི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སོ། །

གནས་གྱུར་པ། སྔར་དྲི་བཅས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལས་ཕྱིས་དྲི་མས་དག་པའི་གནས་སྐབས་གཞན་དུ་གྱུར་པའམ། འགྱུར་བ་ཕྱིན་པ་བཅས་ཀྱི་དོན།

གནས་བརྒྱད། སྒྲ། སྐད། མིང་། མཚན་མ། བརྡ། ཐ་སྙད། ཚིག དོན་རྣམས་སོ། ༡ (སྒྲ) ནི་འདིར་ཟིན་པའི་སྒྲ་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་ཅིང་ལུང་སྟོན་པའོ། །༢ (སྐད) ནི་འཕགས་བོད་རྒྱ་ནག་ལ་སོགས་པ་རང་རང་གི་ཡུལ་གྱི་བརྗོ་གོ་བར་བྱེད་པའོ། །༣ (མིང) ནི་

ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་ལྔ་དྭགས། ཆོས་མངོན་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཡི་གེ་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། བརྗོད་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེའི་མཐའ་ཅན། བྱམས་པ། སེང་གེ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པ་དེས་དོན་ལ་བློ་གཞོལ་བར་བྱེད་པས་བྱ་མ་སྟེ་མིང་ཞེས་བྱ་ལ། ༤ (མཚན་མ) ནི་དོན་དེ་མཚོན་པར་བྱེད་ཅིང་སྣང་བར་ནུས་པའི་ཆ་ནས་མཚན་མ་ཞེས་བྱའོ། །༥ (བརྡ) ནི་དོན་དེ་ལ་ཐ་སྙད་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཐོག་མར་མིང་དུ་བཏགས་པ་སྟེ། གོ་བར་བྱེད་པ་དང་སྒྲ་བར་བྱེད་པའི་དུས་ཅན་ནོ། ༦ (ཐ་སྙད) ནི་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་ཤེས་བརྗོད་འཇུག་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་ཏེ། དེའང་འདི་ཀ་བ་ཡིན་ནོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་ནི་བཏགས་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཀ་བ་ཞེས་སྒྲ་བར་བརྗོད་པ་ནི་བརྗོད་པ་དང་། ཀ་བ་ཡིན་པས་ཁང་ཁྱིམ་བྱེད་པར་རྩོམ་པ་ནི་བཏགས་པ་སྟེ། གདུང་འདེགས་ཀྱི་ཤིང་ལ་ཀ་བ་ཞེས་བཏགས་པ་ལྟ་བུའོ། །༧ (ཚིག) ནི་ཆོས་མངོན་པའི་ལུགས་ཀྱིས། མིང་འདུས་ནས་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་བརྗོད་པ་སྟེ། འདུས་བྱས་མི་རྟག་ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །༨ (དོན) ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟར་གནས་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཤེས་བྱ་མཛོད་དེབ་དང་པོ་༢༡༧ ན་གསལ།

གནས་ངན་ལེན། <ཪེཛྙཱལྱུ> ❶ ལྟུང་བ། ཉེས་པ། སྐྱོན་བཅས་ལ་ཟེར། ལྟུང་བ་ལ་འཇུག་པ་ནི། དཔེར་ན་དགེ་སློང་གཞན་གྱི་ཕམ་ལྷག་གི་ལྟུང་བའི་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་ལ། གནས་ངན་ལེན་བརྗོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཉེས་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི། དགེ་སློང་གཞན་གྱི་ལྟུང་བའི་ཉེས་པ་འཆབ་པ་ལ། གནས་ངན་ལེན་འཆབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། སྐྱོན་ལ་འཇུག་པ་ནི། ལུས་ངག་གི་གནས་ངན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་རྗེའི་དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། ལུས་དང་ངག་གི་འཇུག་པ་ནི་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་ཡོད་པ་སྤྲེའུ་ལྟར་མཆོང་བ་དང་གཞན་ལ་ཟངས་མོ་ཞེས་ཟེར་བའི་ལུས་ངག་གི་གནས་ངན་ལེན་སྤོན་པས་བཀག་ཀྱང་མ་ལོག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་འབྲིང་པོའམ་སྒྲ་སྦྱོར་བམ་པོ་གཉིས་པ་ ཅི་པ ༡༥༢བ༣ལས། ཪེཛྙཱལྱུ་ཞེས་བྱ་བ་དུ་ནི་སྨད་པའམ་ངན་པ། ཛྙཱན་ག་ཧི་པྲ་ཧི་ཞེས་བྱ་སྟེ་གནས་པ་ལ་བྱ། ལཀེཤྨདན་སྟེ་ལེན་པའམ་འཛིན་པའོ། །གཅིག་ཏུ་ན་དུཛྫ་ནི་ཉེས་པའམ་སྐྱོན་གྱི་མིང་། ལ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་དང་འདྲ་སྟེ། ཕྱིར་ན་ལྟུང་བ་དང་སྒྲིབ་པའི་མིང་སྟེ་གནས་ངན་ལེན་དུ་བཏགས། ཞེས་གསུངས་སོ། །གནས་ངན་ལེན་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་ཐོག་མར་ཆོས་འདུལ་བའི་ལྟུང་བ་དང་ཉེས་པ་དང་སྐྱོན་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་ཐ་སྙད་ཅིག་ཡིན་པ་ལ། ཕྱིས་རིམ་གྱིས་ཁྱབ་བཟལ་དུ་སོང་སྟེ། སྒྲིབ་པ་དང་། བག་ཆགས་དང་ས་བོན་སོགས་འཇུག་ཡུལ་མི་འདྲ་བ་ལ་བེད་སྤྱོད་བྱས་པ་འདྲའོ། །❷ སྒྲིབ་པ། རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ་རྒྱན་ལས། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་ངོས་རྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་དེ་མེད་ཅིང་སྐྱེར་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ཡང་། རྒྱུན་མ་ཆད་

བས་ཡིན་གྱི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཐོབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་དཔགས་ནས་ས་བཅུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་གནས་ངན་ལེན་གྱི་དྲི་མ་ཕྲ་མོ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་ཀྱང་ཟད་པར་སྤངས་པ་ཞེས་མི་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❸ ཉོན་མོངས་ཀྱི་ནུས་པའམ་བག་ཆགས་ས་བོན། སེམས་ཀྱི་འཛིན་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གོང་ནས་གོང་དུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པའམ་བག་ཆགས། ལས་ངན་དང་དེའི་བག་ཆགས་བཅས་ལ་ཟེར། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལ་གནས་ངན་ལེན་ནི། ཡུལ་ཅན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གོང་ནས་གོང་དུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་སེམས་རྒྱུད་ལ་གནས་པའི་བག་ཆགས་དང་། ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སྡུག་བསྔལ་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཕྱི་མ་རྣམས་སྐྱེ་བའི་ས་བོན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བས་ན་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་གནས་ངན་ལེན་དང་ལྡན་པའོ། །ཞེས་གསུངས། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་ལམ་རིམ་བརྡ་བཀྲོལ་ལས། གནས་ངན་ལེན་ཞེས་པ་ནི། རྒྱུན་དང་ནམ་ཕྲད་པའི་ཚེ་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ས་བོན་དང་བག་ཆགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ད་ལྟ་སྡུག་བསྔལ་བར་བྱེད་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ན་གནས་དང་། སླར་སྡུག་བསྔལ་ཕྱི་མ་འདྲེན་པས་ན་ངན་ལེན་ཞེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ❹ སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་འཇུག་པའི་དོན། སྒྲ་བཤད་ནི། གནས་ངན་པ་ནི་ཉེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ལེན་པ་ནི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ཉེས་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གྱི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། ཡང་ན། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལྡང་བར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་གནས་ངན་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཁས་ལེན་པའམ་དེ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་གནས་ངན་ལེན་ཞེས་བྱའོ། །

གནས་ངན་ལེན་གྱི་འཆིང་བ། གནས་ངན་ལེན་དང་འདྲ།

གནས་ངན་ལེན་གྱི་ས་བོན། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་སོགས་རྩ་ཉོན་དང་ཁྲོ་བ་དང་འཁོན་འཛིན་སོགས་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་ནོ། །

གནས་ངན་ལེན་འཆབ་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ལྔ་བཅུ་པ། གནས་ངན་ལེན་འཆབ་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་མཐོལ་ཡུལ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཡོད་པའི་གནས་སུ་དགེ་སློང་གཞན་གྱིས་ཕམ་པའམ་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་བཅབས་ཏེ་མཚན་མོ་འདས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉེ་དགས་གནས་ངན་ལེན་བཅབས་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནོད་པའོ། །འདིའི་གནས་ངན་ལེན་ཞེས་པ་ཕམ་ལྷག་གི་ལྟུང་བ་ལ་ཟེར།

གནས་ངན་ལེན་བརྗོད་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་བདུན་པ། གནས་ངན་ལེན་བརྗོད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཕུལ་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ལ་དགེ་སློང་གཞན་གྱི་ཕམ་པའམ་ལྷག་མའི་ལྟུང་བ་བརྗོད་ཅིང་དོན་གོ་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །རྐྱེན་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དྲུག་སྡེས་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ལ་དགེ་སློང་གཞན་གྱི་གནས་ངན་ལེན་བརྗོད་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི། ངན་པ་མགོ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲེ་བའི་སྒོ་ནས་རང་རིགས་ལ་མ་དད་པར་འགྱུར་བའོ། །

གནས་བཅས། གནའ་བོ་རྒྱ་གར་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་དྲུག་ཅེས་གྲགས་པའི་ཡ་གྱལ་ཏེ་སཱ་ཀེ་ཏ་ (Saketa) ཟེར་བ་དེའོ། །གྲོང་ཁྱེར་སེར་སྐྱ་དང་དོན་གཅིག ལུམྦི་ནིའི་ནུབ་ཕྱོགས་མེ་ལི་ལྔ་དྲུག་ཙམ་ན་ཀ་པི་ལ་བསྟུ་སེར་སྐྱའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཤུལ་ཡོད་ཅིང་དེང་སང་གི་མིང་ལ་ཏི་ལོ་ར་ཀོ་ཊེ་ཟེར། ཞེས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་།

གནས་ཆུང་། མཁས་སློབ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་བསམ་ཡས་བསྲུང་བར་བཞག་པའི་སྲུང་མའི་ཡ་གྱལ་ཞིག་སྟེ། ཡོངས་གྲགས་སུ་གནས་ཆུང་རྡོ་རྗེ་གྲགས་ལྡན་ཟེར། སྲུང་མ་དམར་ནག་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྱལ་ཡང་ཡིན། མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་བསམ་ཡས་བསྲུང་བར་བཞག་པའི་སྲུང་མ་ལ། རྒྱལ་པོ་སྐུ་ལྔ། ཕུམ་ལྔ། བློན་པོ་ལྔ། རྟ་འདྲེན་ལྔ། བཙན་པ་ཡང་ལེ་ལྡེར་རམ་གནོད་སྦྱིན་ཅེ་ཙ་དམར་པོ་བཅས་ཡོད་པའི་ནང་ནས། བློན་པོ་ལྔའི་ཡ་གྱལ་ཞིག་སྟེ། སྐུ་བྱ་ཁྲིད་མིག་གཅིག (འདི་བྱ་རྟ) གསུང་རྡོ་རྗེ་གྲགས་ལྡན། (འདི་གནས་ཆུང) ཐུགས་བཀའ་ཡི་བྱ་ར་བ། ཡོན་ཏན་བྱ་རྒོད་ཐང་ནག (འདི་སྐྱོར་ལུང་ཆོས་སྐྱོང) འཕྲིན་ལས་ཕུ་ཧྲ་ནག་པོ། (འདི་ཐ་འོག་ཡིན་ཟེར་བས་བརྟག་པར་བྱ) ཀློང་རྡོལ་བླ་མ་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། གནས་ཆུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ནི། སྟོག་བྱང་ཆུབ་དཔལ་ལྡན་པའི་རྣམ་ཐར་ནང་གནས་ཆུང་དང་ཆོས་སྐྱོང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད། ཅེས་ཞྭ་སྒབ་པའི་རྒྱལ་རབས་དེབ་དང་པོ་༤༥ན་གསལ།

གནས་ཆེན་བརྒྱད། རྡོ་རྗེ་གདན་ནི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་པའི་གནས་ཡིན་ལ། ལུམྦི་ནི་སྐུ་འཁྲུངས་པ། ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱི་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བ། རྩྭ་མཆོག་གྲོང་སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ། ནཱ་ལེནྡྲ་སྐུ་ཚེ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ། མཉན་ཡོད་དུ་བདུད་བཏུལ་བ། ཤང་ཁ་ས་ལྷ་ལས་བབས་པ། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་དབྱེན་བཟླུམ་པའི་གནས་ཏེ། བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ལ་གནས་ཆེན་བརྒྱད་ཅེས་གྲགས། བདེ་གཤེགས་མཆོད་རྟེན་བརྒྱད་ཅེས་གྲགས་པ་དག་ཀྱང་། སྔར་གནས་ཆེན་འདི་དག་ན་བཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་ངོ་། །

གནས་ཆེན་ལྔ། འཛམ་གླིང་འདི་ན་བྱིན་རླབས་ཅན་གྱི་གནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ལྔ་ཡོད་པར་གྲགས་ཏེ། དབུས་ན་རྒྱ་གར་རྡོ་རྗེ་གདན། ཤར་ན་རྒྱ་ནག་རི་བོ་རྩེ་ལྔ། ལྷོ་ན་རི་བོ་པོ་ཏ་ལ། ནུབ་ན་ཨོ་ཊི་ཡ་ན་མཁའ་འགྲོའི་གནས། བྱང་ན་རིགས་ལྡན་གྱི་གནས་ཤམྦྷ་ལ་རྣམས་སོ། །

གནས་ཆེན་བཞི། མདོ་ལས་གསུངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནས་ཆེན་བཞི་ནི། རྡོ་རྗེ་གདན་ནི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མངོན་པར་སངས་རྒྱས་པའི་གནས་ཡིན་ལ། ལུམྦི་ནི་སྐུ་འཁྲུངས་པ། ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱི་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བ། རྩ་མཆོག་གྲོང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གནས་ཡིན་པ་བཅས་སོ། །སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁར་ཞལ་ཆེམས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འདི་སྐད་གསུངས་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ལས། དགེ་སློང་དག་ང་འདས་པའི་འོག་ཏུ་གནས་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི་རིགས་ཀྱི་བུ་དང་བུ་མོ་དད་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་འགྲོ་བར་བྱ་ཞིང་། དྲན་པར་འགྱུར་བར་བྱའོ། །བཞི་གང་ཞེ་ན། འདིར་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་འཁྲུངས་སོ། །འདིར་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ། །འདིར་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་བསྐོར་ཏོ། །འདིར་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ། དགེ་སློང་དག་ང་འདས་པའི་འོག་ཏུ་འདིར་མཆོད་རྟེན་བསྐོར་བ་དང་། མཆོད་རྟེན་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་དག་འོང་གི། དེ་དག་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས་ང་ལ་དད་པས་དུས་བྱས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེ་འགྲོ་མཐོ་རིས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དུ་འགྲོའོ། །སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། རྟོག་གེ་འབར་བར་མདོ་དྲངས་པ་ལས་ཀྱང་། གནས་བཞི་པོ་འདི་དག་བསྐོར་བས་མཚམས་མེད་པའི་སྡིག་པ་ཡང་འབྱང་བར་གསུངས་སོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །

གནས་ཉེར་བཞི། སྤྲ་མཚམས། སྤྱི་བོ། རྣ་བ་གཡས་གཡོན་གཉིས། ལྟག་པ། སྨིན་མཚམས་མིག་གཉིས་དང་། ཕྲག་པ་གཉིས་དང་བརྒྱད་ནི་ཐུགས་ཀྱི་གནས་སོ། །མཆན་ཁུང་གཉིས། ནུ་མ་གཉིས། ལྟེ་བ། སྣ་རྩེ། ཁ། མགྲིན་པ། སྙིང་ཁ། འབྲས་བུ་གཉིས་དང་བརྒྱད་གསུང་གི་གནས་སོ། །རྟགས་ཀྱི་རྩེ། བཤང་ལམ། བརླ་གཉིས། མཐེ་བོང་བཞི། པུས་མོ་གཉིས་དང་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་ནི་སྐུའི་གནས་སོ། །དེ་དག་ལ་སྙིང་ཁའི་རྩ་འདབ་བརྒྱད་ལས་རྩ་ཕྱེས་ཏེ་གནས་དེ་དག་ཏུ་ཟུག་པས་གནས་ཉེར་བཞིའི་རྩ་ཞེས་བྱེར་རོ། །ཉེར་བཞི་པོ་དེ་རེ་རེ་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྩ་གསུམ་གསུམ་སྟེ་ཉེར་བཞི་ཚན་པ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བས་རྩ་བདུན་ཅུ་དོན་གཉིས། དོན་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལའང་སྟོང་ཕྲག་རེ་རེ་ཕྱེ་བས་རྩ་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་དོན་གཉིས་སོ། །

གནས་བརྟན། <སྠ་བི་རཾ> ❶ (འདུལ་བ) བརྟན་མཁས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་ལྡན་གྱི་དགེ་སློང་བགྲེས་སོང་གི་མིང་། དེ་ཡང་བརྟན་པའི་ཡན་ལག་བསྙེན་པར་རྫོགས་ནས་ལོ་བཅུ་ལོན་པ། མཁས་པའི་ཡན་ལག་འདུལ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་དང་ལྡན་པའོ། །དམ་ཆོས་འདུལ་བར་གནས་བརྟན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན། མདོ་རྩ་བར། གནས་པས་གནས་ལ་མ་ཞུས་པར་བྱ་བ་མི་བྱའོ། །བཤང་བ་དང་གཅི་བ་དང་སོ་ཤིང་དོར་བ་དང་ཉེ་འཁོར་དང་བཅས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་མཆོད་རྟེན་ལ་ཕྱག་བྱ་བ་ནི་མ་གཏོགས་སོ། །གཙུག་ལག་ཁང་ནས་འདོམ་བཞི་བཅུ་རྩ་དགུའི་མཐའ་ཚུན་ཆད་དུ་འགྲོ་བ་ཡང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་བཤང་གཅི་འདོར་བ་སོགས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་མ་གཏོགས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་གནས་བརྟན་ལ་ཞུ་དགོས། འདུལ་བར་གནས་ཀྱི་བླ་མ་ཞེས་པ་ཡང་འདི་ཉིད་ཡིན། གསོ་སྦྱོང་གི་མདོ་འདོན་པ་པོ་ཡང་འདི་ཉིད་ཡིན། གསོ་སྦྱོང་གི་ཉིན་གྲངས་ཀྱང་འདི་ཉིད་ཀྱིས་བརྩི་བ་ཡིན། དགེ་སྐོས་ཀྱིས་ཁོང་ལ་དྲིས་ནས་གསོ་སྦྱོང་གི་ཉིན་ཞག་སོགས་དགེ་འདུན་ལ་བརྗོད་དགོས་པས་ཧ་ཅང་གལ་ཆེའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། གནས་ཀྱི་བླ་མ་ལ་མ་བརྟེན་པར་གནས་སུ་རུང་བས་ན་གནས། བསྙེན་པར་རྫོགས་ནས་ཐོམ་རྒྱུན་བར་མ་ཆད་པར་ལོ་བཅུ་ལོན་པས་ན་བརྟན་ཞེས་བྱའོ། །❷ རང་ལས་བསླབ་པ་རྒན་གཞོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུན་མོང་དུ་སྦྱར་ཆོག་པའི་འདུལ་བའི་ཉེ་ཚིག་ཅིག ཉེ་ཚིག་ཅེས་པ་ཆེ་བ་བརྗོད་པའི་ཚིག་ལ་ཟེར། ངོན་ཀྱང་བོད་དཀར་གྱི་ཚིག་གི་གོ་དོན་ནི་བློ་ཉེ་བའམ་གཅེས་པའི་ཚིག་གི་དོན་ནོ། །

གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གི་ལོ་རྒྱུས། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གི་རྟོགས་བརྗོད་༼ཐུབ་པའི་དབང་པོ་འཕགས་པ་གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་དང་བཅས་པའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་རྒྱལ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེའི་མཛེས་རྒྱན་ཕུལ་བྱུང་གསེར་གྱི་ཕྲེང་བ༽ ཞེས་བྱ་བ་ངོས་ཤོག་༤༣༧ཅན་ཞིག་དང་། འདིའི་སྔོར་མདོར་བསྡུས་ཤིག་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་༣༧ན་གསལ། གཞན་ཡང་དགེ་སློང་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་ནས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བྱས་པའི་འཕགས་པའི་གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གི་རྟོགས་བརྗོད་རྫོགས་ལྡན་སྨིན་པའི་དབྱར་རྔ་སོགས་ལ་གཟིགས།

གནས་བརྟན་པའི་སྡེ་པ། (འདུལ་བ) ཉན་ཐོས་རྩ་བའི་སྡེ་པ་བཞིའི་ཡ་གྲལ་ཞིག གནས་བརྟན་པ་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ། སྠ་བི་རཱ Sthavira ཟེར། མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། སྠ་བི་ར་ཞེས་པ་ནི་གནས་བརྟན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། (ཐེ་ར་བྷཱ་ད་ थेरवाद theravāda ཞེས་པ་ནི་པཱ་ལིའི་སྐད་ཡིན་ལ། ལེགས་སྦྱར་དུ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར། སྠ་བི་ར་ཝཱ་ད་ स्थविरवाद

sthaviradā ཟེར། Pāli: थेरवाद theravāda, Sanskrit: स्थविरवाद sthaviradā; literally, the Teaching of the Elders

གནས་དང་ཉེ་བའི་གནས། ❶ དཔའ་བོ་མཁའ་འགྲོ་བཞུགས་པའི་གནས་ལ་གནས་དང་། ལྷག་པར་བཞུགས་པ་ལ་ཉེ་བའི་གནས་སུ་བྱ་སྟེ། ཉེ་ཚིག་གི་སྒྲ་ལྷག་པའི་དོན་དུ་སྦྱར་བ་ནི། ཐུགས་ཀྱི་ཉེ་སྙིང་སོགས་དང་མཚུངས་སོ། །❷ མཁའ་འགྲོ་གནས་པས་གནས་དང་། དེ་དང་ཆ་མཐུན་པས་ཉེ་གནས་ཁ་ཅིག་ཟེར། ❸ མཁའ་འགྲོ་རྟག་ཏུ་གནས་པས་གནས་དང་། རེས་འགའ་ཙམ་གནས་པས་ཉེ་གནས་སུ་གཞན་དག་གིས་འཆད་དོ། །

གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ། ❶ རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པ། འཐད་པ་དང་མི་འཐད་པ། འོས་པ་དང་མི་འོས་པ། གཞོན་ནུ་ཟླ་མེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལས། འོན་ཏང་བརླང་པོར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ནི་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པའི་ངང་ཚུལ་མི་ཤེས་པ་སྟེ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ། སྲིད་པ་དང་མི་སྲིད་པ། དཔེར་ན་དགེ་བ་ནི་བདེ་བའི་གནས་ཡིན་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནས་མ་ཡིན། མི་དགེ་བ་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནས་ཡིན་ཀྱང་བདེ་བའི་གནས་མིན་པ་ལྟ་བུའོ། །རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོ་ལས། སྦྱིན་ལས་འབྱོར་ལྡན་གནས་ཡིན་དབུལ་པོ་མིན། །སེར་སྣས་དབུལ་པོའི་གནས་ཡིན་འབྱོར་ལྡན་མིན། །དེ་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་མི་སླུའི་གནས་ཀུན་མཁྱེན། །དེ་ཕྱིར་ཁྱོད་ནི་སྨྲ་བའི་གཙོ་བོ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ས་སྐྱའི་མཁས་པ་གཡག་སྟོན་སངས་རྒྱས་དཔལ་གྱིས། དཔེར་ན་སེར་སྣ་ནི་དབུལ་བའི་གནས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བའི་གནས་མ་ཡིན། སྦྱིན་པ་ནི་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བའི་གནས་དང་དབུལ་བའི་གནས་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་བུའོ། །གནས་ནི་རྒྱུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཀྲྭ་བཤད་ནི། གནས་ནི་རྒྱུ་དང་། གནས་མིན་པ་ནི་རྒྱུ་མིན་པའོ། །ཡང་ན་གནས་ནི་སྲིད་པ་དང་། གནས་མིན་པ་ནི་མི་སྲིད་པའི་དོན་ཏོ། །བསྟན་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་༼ཏོ་པ༽ ༡༧ ༼བ་སོགས་གཞུང་མང་པོར་གསལ་ལོ། །

གནས་ནས་འདལ་བ། ① ས་བརྒྱད་པར་ཡང་དག་མཐའ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་ཀྱང་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལས་འདལ་བ་ལྟ་བུ་ལ་གནས་ནས་འདལ་བ་ཟེར། རྗེ་གུང་ཐང་པའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། ② ཡང་དག་མཐའ་ལ་གནས་ཀྱང་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལས་འདལ་བས་གནས་ནས་འདལ་བ་ཞེས་བྱ། དེ་ནི་ཆང་བཏུངས་ཀྱང་རམ་བཟི་བ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་པར་བཤད།

གནས་པ། ❶ བརྟེན་པ། ❷ འབྲས་བུ་ལ་ཟེར། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་༩༢ན༧ལས། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ནི་གནས་ཡིན་ལ། རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་རྣམས་ནི་གནས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གནས་པ་རྩ། ལུས་ཀྱི་རྩ། སྨྲ་བཤད་ནི། གནས་པ་ནི་འདིར་རྟེན་ལ་ཟེར་ཏེ། རླུང་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གནས་པའི་བསྐལ་པ། (མཛོད) གནས་པའི་བསྐལ་པ་ནི། བར་གྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་དམྱལ་བ་མནར་མེད་དུ་སེམས་ཅན་ནམ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་ཟིན་ནས། གནས་པའི་བསྐལ་པའི་འགོ་བཙམ་པ་ཡིན་ནོ། །མཛོད་རྩ་བ་ལས། དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ཆགས་པ་འདི། །བར་གྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུར་གནས།། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གནས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལྟ་བུའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལ་གཞི་བྱས།

གནས་མ། ❶ གནའ་མར་ཕྱིན་ཟིན་པའི་བུད་མེད། ❷ སྐར་མ་ཁྲུམས་སྟོད། ❸ མཚན་མོའི་མིང་ཡིན་པར། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་ན་གསལ། ❹ གནས་དང་དེར་སྡོད་མཁན་གཉིས་ཀའི་མིང་དུ་བཤད་པའང་ཡོད།

གནས་མ་བུ་པ། (འདུལ་བ) ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་ཞིག སྨྲ་བཤད་ནི། གནས་མ་ནི་གནས་མོ་དང་། དེའི་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གནས་མའི་བུ། པ་ནི་སྡེ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་གནས་མོའི་བུའི་སྡེ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །སློབ་དཔོན་ལྷ་བྱས་མཛད་པའི་སྡེ་པ་ཐ་དད་པར་བྱེད་པ་དང་རྣམ་པར་བཤད་པ་༡༩༧བ༧ལས། གནས་པའི་རིགས་ཉིད་ཀྱི་བུད་མེད་ནི་གནས་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་བུ་ནི་གནས་མའི་བུ་སྟེ། དེའི་རིགས་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ནི་གནས་མའི་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གནས་མའི་བུ། གནས་མོའི་བུ། ཁྱིམ་བདག་མོའི་བུ།

གནས་མལ། (འདུལ་བ) ❶ ཁྲི་དང་མལ་སྟན་ལ་སོགས་པའི་ཡོ་བྱད་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། གནས་མལ་ནི་འདིར་ཉལ་བའི་མལ་ས་སྟེ་ཁྲི་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ❷ སྡོད་གནས་དང་། གནས་ཁང་། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་ ཚུ གནས་མལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུག་པའི་གནས་ཏེ། སྐབས་འདིར་ནི་དགོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་སྦྱར་ཏེ། གནས་མལ་དགོན་པ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

གནས་མལ་གྱི་ཆོ་ག (འདུལ་བ) གནས་མལ་བཤམས་པའི་བྱ་བ། ཆོ་ག་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐབས་དང་བྱ་བ་སོགས་ལ་འཇུག་ཀྱང་འདིར་བྱ་བའོ། །

གནས་མལ་ཕན་ཕུན་དུ་གྱུར་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) གནས་མལ་མ་བསྡུས་པར་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད་དང་དོན་འདྲ།

གནས་མལ་བྱི་བོ། (འདུལ་བ) ཁྲི་དང་ཁྲིའུ་སོགས་མེད་པའི་ཤིང་ཐྲུང་དང་ནིའུ་གསིང་ལ་སོགས་པ་ལ་བཤད་དོ། །

གནས་མལ་མ་བསྡུས་པར་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་བཅུ་བཞི་པ། གནས་མལ་མ་བསྡུས་པར་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་འདུན་གྱི་གནས་མལ་དེ་མ་བསྡུས་པར་བླ་གབ་མེད་པ་ལྟ་བུ་དེ་ཕན་ཕུན་དུ་འགྱུར་བའི་ཉེན་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་བཞག་སྟེ། ཕན་ཕུན་དུ་གྱུར་པའམ་འདོམ་བཞི་བཅུ་རྩ་དགུ་འདས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་སློང་གིས་དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱི་གནས་མལ་མ་བསྡུས་པར་སོང་བ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་གྱི་གནས་མལ་ཆུད་ཟོས་པར་འགྱུར་བའོ། །འདིའི་གནས་མལ་ཞེས་པ་ཉལ་ཁྲི་དང་མལ་སྟན་སོགས་ལ་ཟེར། འདི་ལ་གནས་མལ་ཕན་ཕུན་དུ་གྱུར་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱང་ཟེར།

གནས་མེད་པ། མི་སྲིད་པ། དཔེར་ན། སྡིག་པ་ལས་བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བ་ནི་གནས་མེད་པ་རེད། ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། གནས་མེད་པ་ནི་མི་སྲིད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གནས་མོ། གནས་ཚང་གི་བདག་མོ། ཁྱིམ་བདག་མོ།

གནས་གཡོ། བརྟན་གཡོ་དང་འདྲ། ཀེའུ་ཚང་འཇམ་དབྱངས་སྨོན་ལམ་གྱི་སྦྱོར་ཆོས་སུ་ཚིག་འདི་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཡོད།

གནས་ལ་དད། རང་འབྱོར་ལྔའི་ཐ་མ་སྟེ། སྡེ་སྣོད་གསུམ་ལ་དད་པའོ། །དེ་ཡང་ཉན་ས་ལས། མི་ཉིད་དབུས་སྐྱེས་དབང་པོ་ཚང་། །ལས་མཐའ་མ་ལོག་གནས་ལ་དད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དཀར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བའི་གནས་ཏེ་རྒྱུ་སྡེ་སྣོད་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་དད་པས་ན་གནས་ལ་དད་ཅེས་བྱའོ། །

གནས་གསུམ། ཕྱིའི་གནས་གསུམ། ནང་གི་གནས་གསུམ། གསང་བའི་གནས་གསུམ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཕྱིའི་གནས་གསུམ་ནི། གངས་རི་སེང་གདོང་དཀར་པོ་སྐུ་ཡི་གནས། །ལ་ཕྱི་སྟག་གདོང་ཕྲ་མོ་གསུང་གི་གནས། །ཙཱ་རི་ཕག་གདོང་ནག་མོ་ཐུགས་ཀྱི་གནས། །ཞེས་འདས་ལོག་མ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་སྒྲོན་གྱི་རྣམ་ཐར་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ཡང་ན། ས་འོག་སྐུའི་གནས། ས་སྟེང་གསུང་གི་གནས། ས་བླ་ཐུགས་ཀྱི་གནས། ཞེས་བདེ་མཆོག་གི་སྐོར་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནང་གི་གནས་གསུམ་ནི། སྤྱི་བོ་སྐུའི་གནས། མགྲིན་པ་གསུང་གི་གནས། སྙིང་ག་ཐུགས་ཀྱི་གནས་དང་གསུམ་མོ། ། གསུམ་པ་གསང་བའི་གནས་གསུམ་ནི། ཐུགས་སྐྱེས། ཞིང་སྐྱེས། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ་གསུམ་ལ་ཟེར་ཏེ། རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས། ཞིང་སྐྱེས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་དང་ཐུགས་སྐྱེས་ཀྱི། །གནས་གསུམ་མཁའ་འགྲོའི་ཚོགས་ལ་དབང་བསྒྱུར་ཞིང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། བསྐྱེད་རིམ་དང་། སོ་སྐྱེའི་རྫོགས་རིམ་དང་། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྟོགས་པ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མ་ལ་རིམ་པ་ལྟར། ཐུགས་སྐྱེས་དང་། ཞིང་སྐྱེས་དང་། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་དངུལ་ཆུའི་གསུང་ནང་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

གནོང་། གནང་བའི་སྐུལ་ཚིག མདོ་མཛངས་བླུན་ (མདོ་སྡེ་ཨ) ༢༡༧ན༣ལས། བདག་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་གནོང་ཞིག་ཅེས་གསོལ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། གནོངས་ཞེས་གསལ།

གནོད་སྦྱིན། <ཡཀྴ> ❶ ཕན་གནོད་གཉིས་ཀ་བྱེད་པའི་ལྷ་འདྲེའི་རིགས་ཤིག ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པར་གནོད་སྦྱིན་ཞེས་པ་གདོན་དང་ལྷ་བྱེ་བྲག་ཅེས་བཤད། སྒྲ་བཤད་ནི། གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་དང་ཀུན་གྱིས་དེ་ལ་མཆོད་སྦྱིན་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་གནོད་སྦྱིན་ཞེས་བཏགས་སོ། །བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་འབྲིང་པོ་༧༥༥ མདུན་གཟིགས་ལས། ཡཀྴ་ཞེས་བྱ་བ་བྱཀརཎ་ལས་ཡཀྴ་པཱུཛ་ཡིན་ཞེས་འབྱུང་སྟེ། ཀུན་གྱིས་མཆོད་ཅིང་སྦྱིན་པ་ལ་བྱ། ཚིག་བཞིན་དུ་དྲངས་ན “ཡཀཅིདཧིཾསནྟཡཀྴ་ཞེས་བྱ་སྟེ། “ཡཀཅིད” ནི་སུ་ཡང་རུང་བ་ལ་བྱ། “ཧིཾསནྟི” ནི་གནོད་པར་བྱེད་པ་ལ་བྱ་སྟེ། གཉི་གའི་དོན་དང་སྦྱར་ནས་གནོད་སྦྱིན་དུ་བཏགས། ཞེས་གསུངས། རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་དབང་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་གསལ་༥༥བ༣ལས། སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་ལས། སུ་ཡང་རུང་བ་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་དང་། ཀུན་གྱིས་མཆོད་ཅིང་སྦྱིན་པ་གཉིས་ཀའི་དོན་དང་སྦྱར་ནས་གནོད་སྦྱིན་དུ་བཏགས་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རྣམ་ཐོས་ཀྱི་སྡེར་གཏོགས་པའི་གནོད་སྦྱིན་དང་། ཞེས་གསུངས། ❷ ལྷའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། རྗེའི་མདོ་རྩ་བའི་ཟིན་བྲིས་ལས། རྣམ་ཐོས་ཀྱི་འཁོར་དུ་གཏོགས་པའི་རི་རབ་ཀྱི་བྱང་ན་གནས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་

ལས། གནོད་སྦྱིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷའི་གནས་སུ་མཆོད་པར་བྱ་བ་གཏོར་མ་ལེན་པ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

གནོད་མཛེས། ཁྲ་བོ་གནོད་མཛེས། གནོད་མཛེས་ཀྱི་སྒྲ་དོན་ནི་གནོད་པ་ལ་གོ་བའི་མཛེས་པ་སྟེ་ཁྲ་བོ་གནོད་མཛེས་ཀྱང་། ཞེས་ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གནོད་བཟློག་གསོ་སྦྱོང་། (འདུལ་བ) གསོ་སྦྱོང་གི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། ནད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་མ་ཡིན་གྱིས་གནོད་པ་བྱུང་ན་དེ་ཞི་བྱེད་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་ཞིག བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །

གནོད་སེམས། ❶ མི་དགེ་བ་བཅུའི་ནང་གསེས། གཞན་ལ་འཚེ་བའི་བསམ་པ། གཞན་ལ་གནོད་པ་སྐྱེལ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ། ❷ ཁོང་ཁྲོ། ཞེ་སྡང་། དཔེར་ན་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་གནོད་སེམས་གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གནོད་སེམས་ནི་ཞེ་སྡང་ལ་ཟེར་བར། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འགྲེལ་གནད་ཀྱི་ཟླ་འོད་དང་། སྙིང་པོ་མཆོག་གཉིས་ཀ་ན་གསལ། གཞན་ཡང་ཚུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས། འདོད་དང་གནོད་སེམས་ལེ་ལོ་དང་། །རྒོད་པ་དང་ནི་ཐེ་ཚོམ་སྟེ། །སྒྲིབ་པ་ལྔ་ཡིས་བསྒྲིབས་པར་གྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གནོན་པོ། གདོན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། གྲིབ་གནོན་དང་དོན་གཅིག དེ་ལ་གཟིགས།

གནོས། གནས་པའི་སྐུལ་ཚིག་ཡིན་པར་གསུངས། སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྡུག་བསྔལ་མེད་པར་ངེས་འབྱུང་མེད། །དེ་བས་སེམས་ཁྲོད་བརྟན་པར་མནོས། །ཞེས་འབྱུང་ཡང་། གནོས་ནི་གནས་པའི་སྐུལ་ཚིག་ཡིན་པས་གས་འཕུལ་དག་གོ་ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློ་གསུང་། དེས་ན། སྡུག་བསྔལ་མེད་པར་ངེས་འབྱུང་མེད། །དེ་བས་སེམས་ཁྲོད་བརྟན་པར་གནོས། །ཞེས་འདོན་ནོ། །སྤྱོད་འཇུག་གི་ཚིག་བཅད་དེའི་དོན་ནི། འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་པ་མེད་པར་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་བློ་མེད་པ་དེ་བས་ན་སེམས་ཁྲོད་བརྟན་པར་གནོས་པ་སྟེ་གནས་པར་བྱས་ལ་སྡུག་བསྔལ་ལ་བཟོད་པར་རིགས་སོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

མནག་པ། རྨོང་བ། ཉམས་སུ་རྨོང་བ། བཟོད་པ། བསམ་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཏེ། བརྣག་པ་དང་དོན་གཅིག་གོ །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ ༼ཀ༽ ༼ཕབཕལས། མ་བདག་གིས་ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་འདི་ལྟ་བུ་མནག་པར་བགྱི་འཚལ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྤྱན་སྔ་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་བསླབ་པའི་གཞི་དག་བླངས་ནས་ཡང་དག་པར་མ་བསྲུངས་ན་ཡུན་རིང་

པོར་སེམས་ཅན་དམྱལ་བར་སྡུག་བསྔལ་མནག་པར་བྱ་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མནག་ནི་བརྙག་གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཡིན་ནོ། །

མནམ་པ། ❶ རིག་པའི་དོན། མནམ་པ་ནི་མ་འོངས་པ། ནོམ་པ་ནི་ད་ལྟ་བ། མནམས་པ་ནི་འདས་པའོ། །❷ དྲི་མ་ཁ་བའམ། དྲི་བྲོ་བའི་དོན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ནོར་སྐྱགས་ཀྱི་འདམ་མམ་ཕྱི་སའི་འདམ་རོ་ལྟར་མནམ་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མནའ། དཀོན་མཆོག་དང་བླ་མ་སོགས་དཔང་དུ་བཙུགས་ནས་དམ་བཅས་པ་ལ་གནའ་ཞེས་བྱ། སྒྲ་བཤད་ནི། མནའ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདིའི་སྒྲ་བཤད་དམ་ཐོག་མའི་འབྱུང་ཁུངས་ནི། གདོད་མའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་མིའི་གདོང་གི་གཡས་གཡོན་གང་གི་ཕྱོགས་སུ་འང་མ་ལྟུང་བར་དབུས་སུ་དྲང་པོར་གནས་པའི་སྣ་ལ་དཔེ་བཞག་ནས་བཏགས་པ་དེ་རིམ་པས་འཕོ་འགྱུར་བྱུང་ནས་མནའ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཆགས་པར་མཁས་པ་འགའ་རེས་བཤད། མནའ་སྐྱེལ་བའི་གོམ་སྲོལ་དེ་གདོད་མའི་བོན་ཆོས་དང་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད། གང་ལགས་ཤེ་ན། གནའ་བོ་མནའ་སྐྱེལ་དམ་བཅའ་བྱེད་སྐབས་སྲོག་ཆགས་བསད་ནས་དམར་མཆོད་འབུལ་བ་དང་། ཁྲག་ཁ་ལ་བྱུག་པ་བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མནའ་སྐྱེལ་དམ་བཅའ་བྱེད་སྲོལ་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་དེའི་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཁྲིམས་ལུགས་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་མེད་སྟབས་ནམ་རྒྱུན་འཚོ་བའི་ནང་རྙོག་གླེང་བྱུང་བའི་གནད་དོན་རྣམས་བདེན་རྫུན་དབྱེ་འབྱེད་དང་། དྲང་བདེན་གྱི་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐབས་གཞན་མེད་སྟབས། མནའ་སྐྱེལ་དམ་བཅས་ཀྱི་བྱ་ཐབས་ངེ་ཚེད་སྤྱོད་བྱས་ནས་མི་ཕན་ཚུན་གྱི་དབར་རྩོད་རྙོག་ཆགས་པ་རྣམས་བདེན་རྫུན་དབྱེ་འབྱེད་དང་། དྲང་བདེན་གྱི་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བོད་མིའི་ཁྲོད་དུ་མནའ་སྐྱེལ་དམ་བཅས་ཀྱི་བག་ཆགས་གཏིང་ཟབ་ཡོད། དཔེར་ན་ཁ་རྒྱུན་དུ། མནའ་ཆུང་ཡང་བ་མོ་ཙམ། བ་མོ་ཆུང་ཡང་ལྷག་སྤྲངས། ཞེས་པ་ལྟར་མནའ་བཟོས་པའི་ཉེས་དམིགས་ཤིན་ཏུ་ལྕི་བར་བཤད་པས། དམ་ཚིག་ལྡན་པའི་མི་རྣམས་མནའ་དང་འགལ་མི་ཕོད། མནའ་དང་འགལ་མཁན་ཡིན་ཕྱིན་མི་ཐ་ཤལ་ཞིག་ལ་བརྩི་བས། མནའ་ལ་ཏ་ཙང་བརྩི་འཛོག་ཆེན་པོ་བྱེད། མི་སོ་སོའི་བྱ་སྤྱོད་དྲང་བདེན་ཡིན་མིན་གྱི་ཚད་འཛིན་ས་ཡང་མནའ་ཡིན་པ་དང་། མི་མང་ཆེ་བས་མནའ་གང་བྱུང་དུ་མི་སྐྱེལ་བ་དང་། མནའ་བསྐྱལ་བ་ཡིན་ན་གང་བཤད་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་རེད། གཞན་ཡང་། དཔེར་ན་དབུ་སྟུང་གནས་བའི་གོར་མ་དེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དབུ་སྟུང་ནི་མནའ་དང་། གོར་མ་ནི་ཇོའི་མིང་ཡིན་པས། སྔོན་དུས་བོད་དུ་གནའ་སྐྱེལ་བའི་ཚེ་ཇོ་བ་རེ་ལག་ཏུ་འཆང་སྲོལ་ཡོད་པ་དེ་ཁམས་དང་འབྲས་ལྗོངས་སོགས་ན་ད་དུང་ཡོད་པར་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་། རབ་བྱུང་གིས་མནའ་བསྐྱལ་དུ་མི་རུང་བའི་སྐོར་འོག་ཏུ་གཟིགས།

མཐའ་འཁོར་བར་མི་བྱ། (འདུལ་བ) རྟེན་དུ་སྨྲ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ཐད་ཀྱི་མདོ་རྩ་བ་ལས། མཐའ་འཁོར་བར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། རབ་བྱུང་རྣམས་ཀྱིས་མཐའ་བསྐྱལ་ན་བསླབ་བྱའི་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་བར། པཎ་ཆེན་བློ་གྲོས་ལེགས་བཟང་གིས་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་དགོངས་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཤིང་། ཀརྨ་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེའི་འདུལ་ཊཱི་ཀ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་ཏེ། མཐའ་འཁོར་བར་དགེ་སློང་གིས་མི་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཁོ་བོས་སྨྲས་པ་འདི་མི་བདེན་ན་སངས་རྒྱས་ཁྲང་བར་དམ་བཅས་པའམ། ཡང་ན་སྨྲས་པ་འདི་མི་བདེན་ན་རང་གི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་གཏོང་བར་དམ་བཅས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེས་ན་གལ་སྲིད་སྨྲས་པ་མི་བདེན་ཅིང་དམ་བཅའ་འདི་ལྟ་བུ་ལས་འདས་ན་མཐའ་ཟློས་པས་ལྟུང་བྱེད་ཚར་གཏོགས་ཀྱི་ཉེས་བྱས་འབྱུང་ལ། སྨྲས་པ་བདེན་ཏེ་དམ་བཅའ་དེ་ལས་མ་འདས་ན་མཐའ་མ་ཟློས་པ་ཡིན་ཀྱང་། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཁྲངས་ནས་སྨྱ་སྐེགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ཁྲངས་ན་དགེ་སློང་གི་དངོས་པོ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་འདིའི་རིགས་པས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་མཐའ་འཁོར་བ་ཉིད་བསླབ་པའི་ཉེས་བྱས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དགེ་སློང་མས་མཐའ་འཁོར་ན་ལྟུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། དགེ་སློང་མའི་ལྟུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུའི་བཅུ་ཚན་བཅུ་དྲུག་པ་ལས། ཆོས་དང་སྐྲོད་པ་རྣམ་གཉིས་དང་། །སྨྲེང་དང་མཐའ་འཁོར་རྗེག་པ་དང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཐའ་བསྐྱལ་ན་དགག་བྱ་གང་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ངས་མཐའ་སྐྱེལ་དུས་མ་གཏོགས་སྐད་ཆ་བཤད་ཚད་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་དོན་དུ་གོ་བར་འགྱུར་བས། ཐུགས་ཀྱིས་རང་ཉིད་རྫུན་པར་འགྲུབ་པའི་དགག་བྱ་ཡོད་དེ། ཊཱི་ཀ་ལས། ཁོ་བོ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་ཞུགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ལ་མཐའ་འཁོར་བ་དེ་དག་ལ་མཐའི་དབང་གིས་ཁོ་བོ་བདེན་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྒྲགས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

མཐར་མེད། ཚ་དམྱལ་བརྒྱད་པ་མཐར་མེད་དེ། ཤར་ཕྱོགས་ནས་ས་གཞི་དཔག་ཚད་བརྒྱ་ཕྲག་ཏུ་མ་ཡོད་པ་ཀུན་ཏུ་འབར་ཞིང་མཆེད་པ་ལས་མེ་འབར་བའི་ཐུགས་འོངས་ཏེ། དེས་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་པགས་པ། ཤ། རྒྱུས་པ། རུས་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་བཤིག་ནས་རྐང་ལ་ཐུག་པར་བྱེད་དོ། །མར་མེའི་སྙིང་པོ་བཞིན་དུ་ལུས་ཐམས་ཅད་མེ་ལྕེ་འབར་བས་ཁྱབ་བོ། །ཕྱོགས་གཞན་གསུམ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། ཕྱོགས་བཞི་ནས་མེ་འོངས་པ་དེར་འདྲེས་པས་སྡུག་བསྔལ་བར་མ་ཆད་དུ་མྱོང་བས་ཉམ་ཐག་པའི་སྐད་འབྱིན་པས་སེམས་ཅན་དུ་ཤེས་པ་ཙམ་མོ། །ཡང་ལྕགས་ཀྱི་ཞིབ་མའི་ནང་དུ་ལྕགས་ཀྱི་མདག་མ་རབ་ཏུ་འབར་བ་དག་འཁྲབ་ཏུ་འཇུག་གོ། ལྕགས་ཀྱི་ས་གཞིར་ལྕགས་ཀྱི་རི་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་འབབ་འཛེག་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང་། ཡང་ཁ་ནས་ལྕེ་ཕྱུང་སྟེ་ཕུར་པ་བརྒྱས་བརྒྱངས་ནས་གླང་གི་ཀོ་བ་ལ་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་

ཐང་བཅད་དེ་གཉེར་མ་དང་ཁམ་ཁྲུམ་མེད་པར་བྱེད་དོ། །ཡང་ལྷུགས་ཀྱི་ས་གཞི་ལ་གན་རྐྱལ་དུ་བཞག་ནས་ལྷུགས་ཀྱི་འབྱེད་སྒྲུད་ཀྱིས་ཁ་ཕྱེ་ནས་ལྷུགས་ཀྱི་ཐྲུ་ལུམ་འབར་བ་ཁར་འཇུག་པ་དང་། ཟངས་བསྐོལ་བ་ཁར་བླུགས་ནས་ཁ་དང་སྐོག་མ་དང་རྒྱ་མ་རྣམས་ཚིག་ནས་རོ་སྨད་ནས་འབྱུང་ངོ་། །ལྷག་མ་གཞན་ནི་རབ་ཏུ་ཚ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །གྲྭ་བཤད་ནི། སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོས་མནར་བ་ལ་བར་མཚམས་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་མནར་མེད་དོ། །

མནར་སེམས། གནོད་སེམས། ཁོང་ཁྲོ། ཞེ་སྡང་། འདི་དང་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་དོན་གཅིག

མནལ་ལམ། གཉིད་ལམ་དང་དོན་གཅིག ཞིབ་པར་གཉིད་ལམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

མནོག་ཆུང་བ། ཁེ་ཆུང་བ། ཕག་ཐོགས་ཆུང་བ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ནི་མནོག་ཆུང་ལ་ཉེན་ཆེ་བ་སྦྲུལ་གདུག་པའི་ལུས་ཀྱི་གྲིབ་མ་དང་འདྲ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མནོས་པ། (ནོད་པའི་འདས་པ) ❶ བསམས་པ། མནོ་བའི་འདས་པ། ❷ བླངས་པ། མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། ནམ་འཚོའི་བར་གྱི་ཁྲིམས་མ་མནོས་ཀྱང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ ཕུས་པ། ཐོབ་ཟིན་པ། དཔེར་ན་གདམས་ངག་མནོས་ལྟ་བུ། ❹ དང་དུ་བླངས་པའམ་བཟོད་པ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། དེ་ལྟར་སོམས་ཏེ་བདེ་བར་མནོས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྣ་ཁྲབས། རྣ་སྐྱུག རྣ་བའི་དྲི་མ།

རྣ་བ། ❶ རྣ་བའི་དབང་པོ། ❷ རི་དྭགས་གནའ་བ། འདི་ལ་ཕྱི་རྒྱལ་བས'Himalayan blue sheep, bharal དང་། མཚན་རིག་གི་མིང་དུ'pseudois nayaur ཟེར། བོད་ཡིག་དབྱངས་བཞི་པ་ན་རོའམ། གནའ་ཏུའམ། རྣ་ཏུ་ཞེས་པ་རི་དྭགས་འདིའི་རྣ་ཅོ་ལ་དཔེ་བླངས་ནས་མིང་ཐོགས་པ་ཡིན།

རྣ་བ་ཏ། ཙུང་ཟད་མ་རངས་པའམ་མ་དགའ་བའི་ཚིག་སྟེ། ཕལ་སྐད་དུ། ཨ་ལྩོག་རང་ད་ཞེས་པའི་དོན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཇོ་བོ་ལ། ཨ་ཏི་ཤ་གདམས་ངག་ཞུ་ཞེས་སྐད་ཆེན་པོས་ཞུས་པ་ན། ཏེ་ཏེ་ཁོ་བོ་ལ་རྣ་བ་ཏ་བཟང་པོ་བཟང་པོ་བདོག་སྙེ་མན་ངག་བྱ་བ་དད་པ་ཡིན་དད་པ་དད་པ་གསུང་བ་ལྟར་དད་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །ཞེས་གསུངས། འདིའི་དོན་ནི། མི་ཞིག་གིས་ཁང་པའི་ཕྱི་རོལ་ནས་ཇོ་བོ་ལ་མ་གུས་པའི་རྣམ་འགྱུར་གྱིས་སྐད་ཤུགས་ཆེན་པོས། ཨ་ཏི་ཤ་གདམས་ངག་གནང་རོགས་ཞེས་ཞུས་པ་ན། ཇོ་བོ་ཙུང་ཟད་ཐུགས་མ་དགྱེས་པའི་ཚུལ་གྱིས། སྐད་ཆེན་

པོ་དེ་འདྲ་རྒྱུག་དགོས་མ་རེད། ང་ཨ་ལྕོག་རང་ད་ཐང་ཐང་ཡིན། མ་གཞི་ཆོས་ཟེར་ཡ་དེ་དད་པ་རེད་ད། དད་པ། དད་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

རྣ་བ་བྱེ་བ་རི། རྣ་བ་ལ་རིན་ཐང་དང་བྲལ་བ་ཞེས་ཆེ་བརྗོད་ཀྱི་ཚིག་ཅིག ཨ་མཆོག་ལ་གསེར་སྙན་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན། སྒྲ་བཤད་ནི། བྱེ་བ་རི་ཞེས་པར་གཟིགས།

རྣ་བ་བླུགས་པ། རྣ་བ་གཏད་པ། ཨ་ལྕོག་ཡག་པོ་བྱས་ནས་ཉན་པ།

རྣ་བའི་བདུད་རྩི། རྣ་བར་སྙན་པའི་དོན་ཡིན། རྣ་བར་སྙན་པ་ལ་རྣ་བའི་བདུད་རྩི། མིག་ལ་མཛེས་པ་ལ་མིག་གི་བདུད་རྩི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ལ། སྒྲའམ་ང་རོ་སྙན་པ་ལ། མ་རྒྱུ་ར་ཤྭར་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་མ་རྒྱུ་ར་མངར་མོའི་དོན་ཡིན་ཀྱང་འདིར་སྙན་པ་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །

རྣ་བའི་དབང་པོ། དབང་པོ་ལྔའི་ཡ་གྱལ། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་རང་རྒྱུ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་གྱུར་བ། བྱེད་ལས་རྣ་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་པ། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་ནང་གི་གཟུགས་ཅན་དྭངས་པའོ། །དབྱིབས་ཤིང་གྲོ་ག་གཅུས་པ་ལྟ་བུའོ།། དེའི་དོན་ནི་ཤིང་སྟག་པའི་ཤུན་པ་སྒྲིམ་པ་ལྟ་བུའི་དབྱིབས་སུ་ཡོད་ཅེས་པའོ། །

རྣ་བར་འཛེབས་པ། སྙན་པོ། སྒྲ་བཤད་ནི། འཛེབས་ཞེས་པ་ནི་འཐད་པའི་དོན་ཡིན་པས་རྣ་བར་འཐད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

རྣ་རུ། ❶ དབྱངས་བཞིའི་ཐ་མ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་རི་མོ་ཞིག འདི་རི་དྭགས་རྣ་བའི་རྭ་ཅོ་འདྲ་པོ་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་དེ་ལ་རྣ་རུ་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་རྣ་ནི་རི་དྭགས་རྣ་བའམ་གནའ་བ་ཡིན་ལ། རུ་ནི་རྭ་ཅོའི་དོན་ནོ། །རི་དྭགས་འདི་ལ་ཕྱི་རྒྱལ་བས་ bharal དང་། མཚན་རིག་གི་མིང་དུ་pseudois nayaur ཟེར། ❷ རི་དྭགས་རྣ་བའི་རྭ་ཅོ།

རྣང་། (འདུལ་བ) ཞིང་ཁ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ (ཚུ) ༤༣ན༤ ལས། རྣང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞིང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལུང་རྣམ་འབྱེད (ཅ་པ) ༤༧བ༤ལས། དགེ་སློང་གིས་ཆུ་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པའི་ཚེ་བདག་གི་འཁོར་བར་འགྱུར་ལ། གཞན་གྱི་རྒྱུད་པར་གྱུ་ཅིག་སྙམ་པས་བདག་གི་ལྷ་ལུའི་རྣང་ལ་ཕྱུར་བ་གཏོད་པར་བྱེད་ཅིང་གཞན་གྱི་ལ་གཅོད་པར་བྱེད་ན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྣང་ཕྱུར་སྒྲོལ། (འདུལ་བ) ཞིང་ཁའི་ཕྱུར་བའམ་རོལ་ལ་ཟེར། ཕྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣང་ཕྱུར་སྒྲོལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ (ཚུ) ༤༣ན ༤ལས། རྣང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞིང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དག་

ཡིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་དོན་མཆན་མཐོང་བ་ཀུན་ཤེས་བློ་གསལ་མགུལ་རྒྱན་ལས། ཞིང་རྣང་མ། (ཚུ་སློམ་བྱེད་ཀྱི་སྤྲིང་ངམ་སྨུ་འཕེན་པ) ཞེས་ཀྱང་གསལ་ལོ། །

རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན། ❶ སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ❷ དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་སུ་འང་གསུངས།

རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད། ❶ (དགེ་ལུགས) སྦྱིན་སོགས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ཟིན་པས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཟེར་ཏེ། གཙུག་ན་རིན་པོ་ཆེའི་མདོ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་དྲངས་པ་ལས། དེ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གང་སྦྱིན་པ་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། བཟོད་པ་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། བསམ་གཏན་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། ཤེས་རབ་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། ཐབས་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། ཞེས་རྒྱས་པར་བཀའ་བསྩལ་ཅིང་དེའི་དོན་རྒྱུད་བླ་མར་ཡང་། དེ་རྣམས་འབྲི་བྱེད་གང་དག་ཡིན། །སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་ལ་སོགས། །རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ལྡན་པ། །སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གཟུགས་སུ་བརྗོད། །ཅེས་ཁ་ཅིག་གིས་མགོ་འབྲི་ཤེས་ཀྱི་གཞན་མི་ཤེས། ཁ་ཅིག་གིས་ལག་པ་ཤེས་ཀྱི་གཞན་མི་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་རི་མོ་མཁན་མང་པོ་འཚོགས་ནས་རྒྱལ་པོའི་གཟུགས་འབྲི་ན། རི་མོ་མཁན་གཅིག་མ་ཚང་ན་འང་ཡོངས་སུ་མི་རྫོགས་པ་དང་དཔེར་བྱས་ནས་རྒྱལ་པོའི་གཟུགས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་རི་མོ་མཁན་རྣམས་ནི་སྦྱིན་སོགས་དང་འདྲ་བར་གསུངས་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་རྣམས་མ་ཚང་ན་མགོ་རྨ་དང་ལག་རྨ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གོང་གི་མདོའི་ལུང་དེ་སེ་ར་རྗེ་བཙུན་པའི་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ་ནའང་གསལ། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་པའི་དབུ་མ་ཟླུང་བ་ཞེས་པ་༧༤ན༢ལས། ཐགས་ཀྱི་དབུ་མ་མེད་པར་དགག་པ་ཉིད་དུ་བཤད་ན། རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་ཉིད་ངོས་མ་ཟིན་པ་དང་། ཞེས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེར། གལ་ཏེ་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་སྟོང་ཉིད་ངོས་བཟུང་ཐུབ་མི་འདུག་ཅེས་བརྩད་ཀྱང་། དོན་དུ་གོང་གི་མདོའི་ལུང་དེ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །❷ (བཀའ་བརྒྱུད) བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ལ་བྲལ་སྨིན་གྱི་ཡོན་ཏན་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་དངོས་སུ་ལྡན་པ་ནི་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བྲལ་སྨིན་གྱི་ཡོན་ཏན་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ② (བཀའ་བརྒྱུད) དག་མ་དག་ལ་སོགས་པའི་སྣང་བའམ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སེམས།

རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཤེས་རྣམ་ལ་བརྒྱ་དང་བཅུ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཤེས་རྣམ

སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཤེས་རྣམ་སུམ་ཅུ་རྩ་བཞི། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཤེས་རྣམ་སུམ་ཅུ་རྩ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ནས་བཟུང་སྟེ། །སངས་རྒྱས་རྣམ་པའི་མཐར་ཐུག་རྣམས། །ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྗེས་མཐུན་པར། །ཀུན་མཁྱེན་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བས་ན། །སློབ་མ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་རིམ་བཞིན་ཏེ། །སུམ་ཅུ་བདུན་དང་སུམ་ཅུ་བཞི། །སུམ་ཅུ་རྩ་དགུ་དག་ཏུ་བཞེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རྣམ་གྲངས། <པཪྻ་ཡཱ> ❶ རྣམ་པ། ཁྱད་པར། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར། རྣམ་དབྱེ། རྣམ་པའི་དབྱེ་བ། དབྱེ་བ། རབ་དབྱེ། རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ། རགས་བཤད་བྱས་ན་ལན་གྲངས་ལའང་འཇུག་པར་སྣམ། འདི་ལ་སྣ་གྲངས་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཞིབ་པར་སྣ་གྲངས་ལ་གཟིགས། སྒྲ་བཤད་ནི། རྣམ་ནི་རྣམ་པ། གྲངས་ནི་ཁྱད་པར་ཏེ། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་དམ་ཆོས་བཞེངས་པའི་སྨོན་ལམ་ལས། གང་ཞིག་འབྲི་དང་ཀློག་དང་འཆད་དང་ཉན། །ཡིད་ལ་བྱེད་དང་མཆོད་པ་གང་བགྱིད་པ། །དེ་ཡི་བསོད་ནམས་ཕུང་པོ་ཟླ་མེད་པར། །རྣམ་གྲངས་དུ་མར་ཡང་དང་ཡང་བསྔགས་པ། །ཞེས་གསུངས། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འགྲེལ་སྙིང་པོ་མཆོག་ལས། རྣམ་གྲངས་ནི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །❷ མིང་གཞན། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ བསྟན་འགྱུར་ཤེ་པ་༡༣བ་༥ ལས། དེ་ལ་རྣམ་གྲངས་ནི་མིང་གཞན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❸ རྣམ་གྲངས་ཞེས་པ་གྲངས་མང་ཉུང་ལ་མི་གོ་བར་ “རྣམ་པ” ཙམ་གྱི་དོན་དུ་གོ་དགོས་པར་སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས་བཤད་དེ། སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་༡༧ལས། རྣམ་གྲངས་ཞེས་པ་ནི་ལེགས་སྦྱར་དུ་པཪྻ་ཡཱ་ཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་གནས་སྐབས་དང་རིམ་པ་སྤྲུལ་པ་རྣམ་པ་རྣམས་ལ་འཇུག་པར་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་བཤད་ལ། དེ་རྣམ་གྲངས་སུ་བསྒྱུར་བ་ནི་རྣམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པས། རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་གཞན་མེད་དོ། །དོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་མང་པོའོ། །དོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་གཅིག་གོ། འདི་ནི་རྣམ་གྲངས་ཙམ་མོ། །རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་དམ་བདེན་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་གྲངས་མང་ཉུང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པར། མིང་གི་རྣམ་པ་གཞན་མེད་དོ། །དོན་གྱི་རྣམ་པ་མང་པོའོ། །དོན་གྱི་རྣམ་པ་གཅིག་གོ། འདི་ནི་རྣམ་པ་ཙམ་མོ། །རྣམ་པའི་དོན་དམ་བདེན་པའོ། །ཞེས་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པའི་སྒྲ་དང་འཇུག་པ་གཅིག་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འགྲེལ་སྙིང་པོ་མཆོག་ལས་ཀྱང་། རྣམ་གྲངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྣམ་གྲངས་གཅིག་ཏུ་ན། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ཞེས་པ་དང་དོན་འདྲ། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ཞེས་པར་གཟིགས།

རྣམ་གྲངས་དུ་མ། རྣམ་དབྱེ་དུ་མ། རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་དུ་མ། དབྱེ་བ་དུ་མ།

རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ། སྟོན་པ་དང་དེའི་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་པ་ལ་ལེའུ་གཉིས་པ་ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ་དང་། དེ་ཡང་གདན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབ་དགོས་པས། དེ་གདན་ལ་འབེབས་པ་ལ་ལེའུ་དང་པོ་རང་དོན་གྱི་ལེའུ། གདན་ཚིགས་སྐྱོན་མེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡང་ཚུལ་གསུམ་མཐར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་རག་ལས་པས། དེའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་གཙོ་བོར་གདན་ལ་འབེབས་པ་ལ་ལེའུ་གསུམ་པ་མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ། རང་གིས་ངེས་པ་དེ་གཞན་ལ་སྟོན་པའི་ཐབས་གདན་ལ་འབེབས་པ་ལ་གཞན་དོན་ལེའུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་བཞི། རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེའུ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ་སྟེ་བཞིའོ། །དེ་ཡང་བསྟུ་ན་རང་དོན་གྱི་ལེའུ། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ། གཞན་དོན་གྱི་ལེའུ་སྟེ་གསུམ་དུ་འདུས་པར་གསུངས་སོ། །ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ་རང་དོན་གྱི་ལེའུར་འདུས་སོ། །

རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་། སྐུ་བཅར་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་ཞེས་བྱ་བ་འཕྲུལ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚོས་ཕྱི་ལོ་༡༥༧༤ལོར་ཕྱག་བཏབ།

རྣམ་རྒྱལ་མཆོད་རྟེན། མཆོད་རྟེན་ཆ་བརྒྱད་ཀྱི་བདུན་པ་སྟེ། ཡངས་པ་ཅན་དུ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སྐུ་ཚེའི་འདུ་བྱེད་ཟླ་བ་གསུམ་དུ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་ཚེ་བཞེངས་པ། འཆི་བདག་གི་བདུད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་མཚོན་བྱེད། ཟླུམ་པོ་བང་རིམ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཞིག དེ་ལ་བྱིན་རླབས་མཆོད་རྟེན་ཡང་ཟེར།

རྣམ་བཅད། ❶ ཿ སྐད་ཀོར་གཉིས་བརྩེགས་ཅན་དེ་ལ་རྣམ་བཅད་ཟེར། བསྒྲག་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། ཕལ་ཆེར་ས་རུ་བསྒྲག་སྟེ། དཔེར་ན་ན་མཿ ཞེས་པ་ལ། ན་མས་ལྟ་བུ་དང་། ས་མ་ཡིན་པ་ལ་དྲག་པོར་ཧྲུམས་ཧྲུམས་བཅད་ནས་འདོན་དགོས་པར། དཔེར་ན་ཨཿདང་། ཕཊཿལྟ་བུའོ། ། ❷ མཚམས་མ་ནོར་བར་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཤིག མཚོན་རྟགས་འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ན་མང་དུ་སྣང་།

རྣམ་བཅུ་དབང་ལྡན། རྣམ་བཅུ་དབང་ལྡན་གྱི་ཡི་གེ་བཅུ་པོ་འདིས། ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་མམ། གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་མཚོན་ཏེ། སྤྱང་གཞི་ཕྱིའི་སྲིད་པ་བཅུ། ནང་

སྒྲུབ་པ་པོའི་རྡོ་རྗེའི་ལུས། དེ་གཉིས་སྦྱོང་བྱེད་བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས། སྦྱངས་པའི་འབྲས་བུ་ཡེ་ཤེས་རྣམས་མཚོན་པར་བྱེད་ཅིང་། ཡིག་འབྲུ་རྣམས་གཅིག་སྟེང་གཅིག་བརྩེགས་པ་ནི། ཕྱི་ནང་གི་སྣོད་བཅུད་ཆགས་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་སོགས་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། དེར་བརྟེན་འདིའི་སྐབས་སུ་ཐིགས་ཀློག་པ་ན་འོག་ནས་སྟེང་དུ་བཀླགས་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་དགོས། འདིའི་བཀླག་ཚུལ་ནི། གསལ་བྱེད་མི་འདྲ་དུ་མ་བརྩེགས། །རང་སྒྲ་ཐོན་ཙམ་སྦྱར་བར་བཀླག །དབྱངས་དང་ང་རོ་འོག་མར་དབང་། །ཞེས་པས་སྟོན་ཏེ། གསལ་བྱེད་དུ་མ་བརྩེགས་པ་ཀྵྨ་བྲུ་ལ། རང་རང་གི་སྒྲ་ཐོན་ཙམ་སྦྱར་བར་བཀླག་སྟེ། དཔེར་ན། ཀ་ཥ་མ་ལ་ཝ་ར་ཡཱུཾ། ཀྵྨ་བྲུཾ། །འདིར་ཁ་ཅིག ཀྃ་ཀླྃ་མཾ་ལཾ་ཝཾ་རཾ་ཡཱུཾ། ཞེས་དབྱངས་དང་ང་རོ་ཀུན་ལ་སྦྱར་ནས་བཀླག་པ་ཡོད་དེ། ནོར་བ་ཡིན་པས་སྤང་བར་བྱ་ཞེས་གསུངས།

(ཕྱིའི་སྲིད་པ་མཚོན་ཚུལ་ནི)

(ཉ་དས) བདེ་སྟོང་གི་དེ་བཞིན་ཉིད།

(རྣམ་བཅད་དང་ཐིག་ལེས) ཟླ་ཉི་གཉིས་མཚོན།

(ཀ) གཟུགས་མེད་ཀྱི་གནས་མཚོན།

(ཥ) འདོད་གཟུགས་ལྷའི་གནས།

(མ) ལྷུན་པོ།

(ལ) པདྨ།

(ཝ) ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་མཚོན།

(ར) མེ།

(ཡ) རླུང་།

(གྲོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཨས) ནམ་མཁའ།

(ནང་སྒྲུབ་པ་པོའི་རྡོ་རྗེའི་ལུས་མཚོན་ཚུལ་ནི)

(ཉ་དས) འདིས་ནི་གང་ལ་གནད་དུ་བསྟན་པའི་རྡོ་རྗེའི་ལུས་ཀྱི་གནད་ཆེ་ས་དག་ཀྱང་མཚོན་པར་བྱེད་དོ། །

(ཧྃ) རེས་རྩ་དབུ་མ་དང་རོ་རྐྱང་གཉིས་མཚོན།

(ཧྲཱ) གསང་གནས་ཀྱི་པདྨ།

(མ) སྐྱེ་བ་ནས་གསང་གནས་ཀྱི་བར་གྱི་ལུས་སམ་སྒལ་ཚིགས།

(ལ) སྐྱེ་བའི་འཁོར་ལོ།

(ཞ) སྐྱིང་ག

(ར) མཁྲིན་པ།

(ཡ) དཔྲལ་བ།

(སྲོང་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ་མཆོན་ཚུལ་ནི) ཡི་གེ་རྣམས་བརྗེགས་པའི་གོ་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་བསྐྱེད་པའི་གོ་རིམ་ཀྱང་མཆོན།

(ནཱ་དས) དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་ཧྲུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་། འཁོར་གྱི་ལྷ་ཐམས་ཅད་མཆོན།

(ཧཱུཾ) དེས་ཟླ་གཉིས་སྒྲ་གཅན་གྱི་གདན་དང་། གཞལ་ཡས་ཁང་མཆོན།

(ཧྲཱ) པདྨ།

(ལ) ས་དཀྱིལ།

(ཞ) ཆུ་དཀྱིལ།

(ར) མེ་དཀྱིལ།

(ཡ) རླུང་དཀྱིལ།

(ཡ་ཡིག་གི་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཨས) ཆོས་འབྱུང་།

(རྫོགས་རིམ་མཆོན་ཚུལ་ནི)

(ཧཱུཾ) དེས་ཡས་རིམ་བཞིན་གཏུམ་མོ། ཁྲུ་བ། སེམས་བདེ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་མཆོན། དེ་ཡང་རྣམ་བཅད་ཀྱིས་གཏུམ་མོ་འོག་ནས་འབར་བ་དང་། ཐིག་ལེས་ཁྲུ་བ་སྟེང་ནས་འབབ་པ་མཆོན།

(ནཱ་དས) སེམས་བདེ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་མཆོན།

(ཧྲཱ) གསང་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་པདྨ།

(ལ) སྐྱེ་བ་ནས་གསང་གནས་ཀྱི་བར་གྱི་ལུས་སམ་སྒལ་ཚིགས།

(ཕ) སྙིང་གའི་རྩ་འཁོར།

(ར) མགྲིན་པའི་རྩ་འཁོར།

(ཡ) དཔྲལ་བའི་རྩ་འཁོར།

(ཧཱུྃ) ངེས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས།

(ཀླ་མ་ལ་ཕ་ར་ཡ) རྣམས་ཀྱིས་ཁམས་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་སྦྱར་བའི་སྟོང་ཆེན་གྱི་ཡི་གེ་ལྔ་དང་། ཡིག་དྲུག་མཆོན། མདོར་ན་དུས་འཁོར་གྱི་ལྟགས་འདིས་ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་མམ། ཡང་ན་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་རྫོགས་པར་མཆོན་པའི་ལྷཱའི་ཡི་གེ་རྐྱད་དུ་ཐུང་བ་ཞིག་གོ། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཚྱེན་པའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་རགས་རིམ་ཙམ་ཞིག་བཀོད། རྣམ་བཅུ་དབང་ལྡན་ཞེས་པའི་ཡི་གེ་རྣམ་པ་བཅུ་ནི། ༡ ཀླ་དཱ། (ྂ) ༢ རྣམ་བཅད་དང་ཐིག་ལེ། (ྃ) ༣ ཏ ༤ ཀླ ༥ མ ༦ ལ ༧ ཕ ༨ ར ༩ ཡ ༡༠ ཨ (ཡི་གེ་དེ་དག་གི་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཨ་ཡིག) བཅས་སོ། །

རྣམ་རྟོག ❶ རྟོག་པ་དང་དོན་གཅིག སེམས་ཀྱི་འཆར་སྒོ་སྣ་ཚོགས་པ། ❷ ཐེ་ཚོམ། དོགས་པ། ངན་སེམས།

རྣམ་རྟོག་དཔྲར་ལངས། ཕྱི་རོལ་ཏུ་དགྲ་མེད་ཀྱང་། རང་གི་སེམས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དགྲར་ཤར་བ་ལ་ཟེར། གཏམ་དཔེར། རྣམ་རྟོག་དཔྲར་ལངས། ཁ་སྟོང་རྐྱེན་མ་ཐུང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

རྣམ་རྟོག་ངོས་འཛིན། (བཀའ་བརྒྱུད) ཕྱག་ཆེན་གྱི་བརྡ་ཞིག་སྟེ། རྟོག་པ་ངོས་འཛིན་པ་དང་དོན་འདྲ། ཡིད་ལ་དགེ་མི་དགེའི་རྟོག་པ་ཕྲ་རགས་ཅི་རིགས་པ་ཤར་དུ་བཅུག་ལ། དེའི་དབང་གིས་བློ་ལ་དགའ་མི་དགའི་རྣམ་རྟོག་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ལྷང་ངེ་ཐུང་བ་ན། དེ་ཉིད་རང་ཡན་དུ་མི་བཏང་བར་དྲན་པས་ཅེར་གྱིས་ངོས་བཟུང་བ་ལ་ཟེར།

རྣམ་རྟོག་ཆོས་སྐུར་ཤར། (བཀའ་བརྒྱུད) དབུ་མའི་ལྟ་བ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་དང་དོན་གཅིག འདི་དང་ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་མངོན་དུ་བྱས་ཞེས་པ་དང་། ཆོས་སྐུ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པ་རྣམས་དོན་འདྲ་བར་བཤད། ཆོས་ཅན་སྡུ་གུ་དང་རྣམ་རྟོག་སོགས་དེ་དག་དེའི་ཆོས་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ན། རྣམ་རྟོག་ཆོས་སྐུར་ཤར་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་འབྱུང་། གརྒྱ་པ་དབང་ཕྱུག་རྡོ་རྗེའི་འདྲུག་ཊཱི་ཀ་དག་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསལ།

རྣམ་རྟོག་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་བརྙན། ཁྱབ་པའི་དམིགས་པ་བཞིའི་དང་པོ་ནི། དེ་ལ་དམིགས་ནས་ལྷག་མཐོང་གིས་དཔྱོད་པར་བྱེད་པའི་ཚེ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ཡོད་པས་རྣམ་རྟོག་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་བརྙན་ཞེས་བྱའོ། །འདིའི་གཟུགས་བརྙན་ཞེས་པ་ནི། གང་ལ་དམིགས་པའི་དམིགས་པ་རང་མཚན་པ་དེ་དངོས་མིན་པར་དེའི་རྣམ་པ་བློ་ལ་སྣང་བའོ། །

རྣམ་རྟོག་མེད་པའི་གཟུགས་བརྙན། ཁྱབ་པའི་དམིགས་པ་བཞིའི་གཉིས་པ་ནི། ཞི་གནས་ཀྱིས་རང་གི་དམིགས་པ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་མི་དཔྱོད་པར་སེམས་འཛོག་པའི་ཚེ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་མེད་པས་རྣམ་རྟོག་མེད་པའི་གཟུགས་བརྙན་ཞེས་བྱའོ།

རྣམ་རྟོག་ལ་སྦྱོད་པའི་གཉེན་པོར་དབུགས་འབྱུང་རྔུབ། དེའི་ཚུལ་ནི། རླུང་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱུ་བ་ལ་བགྲང་བ་དང་ལྟ་བའི་སྒོ་ནས་སེམས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་དམིགས་པའོ། །

རྣམ་རྟོག་ལམ་འཁྱེར། (བཀའ་བརྒྱུད) ཕྱག་ཆེན་གྱི་ལམ་འཁྱེར་དྲུག་གི་ནང་གསེས། རྣམ་རྟོག་ལམ་འཁྱེར་ལྟས་ངན་གཡང་དུ་བླང་པའི་གདམས་པ་ནི། རྟོག་པ་ཟིན་ནས་གང་ཤར་བའི་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ལ། སྐྱོན་ཡོན་དགག་སྒྲུབ་བཅོས་བསླད་སོགས་མི་བྱེད་པར། གསལ་ལེ་ཧྲོད་དེ་ཤ་ཡངས་སང་ངེ་འཛིན་མེད་དུ་སྐྱོང་བ་ལ་ཟེར།

རྣམ་རྟོག་ལམ་དུ་སློང་བ། (བཀའ་བརྒྱུད) རྟོག་པ་ངོས་ཟིན་ནས་གང་ཤར་བའི་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ལ། སྤང་བླང་དགག་སྒྲུབ་བཅོས་བསླད་སོགས་མི་དགོས་པར་རྟོག་པ་དེ་ཀ་སྒོམ་དུ་ལྷང་གིས་འཆར་བ་ལ་ཟེར།

རྣམ་ཐར། <ལྦི་མོ་ཀྲ> ❶ སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་མི་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་རྣམ་ཐར་ཟེར། དེ་ཡང་ཞིབ་པར་བཤད་ན། སྐྱེས་ཆེན་དམ་པའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནམ་དེ་དག་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས། མི་ཕལ་པ་ལ་དེ་དང་དེའི་ལོ་རྒྱུས་སམ་མི་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས་ཟེར་བ་ལས་རྣམ་ཐར་ཞེས་བརྗོད་མི་རིགས་ཏེ། གུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེའི་རང་རྣམ་ལས། རྙེད་བཀུར་ལོངས་སྤྱོད་འདུ་འཛིའི་ཞགས་པ་ཡིས། །རྣམ་པར་བཅིངས་པའི་ངང་ཚུལ་བརྗོདཔ་ལ། །རྣམ་པར་ཐར་ཅེས་དོན་མི་མཐུན་གྱི་གཏམ། །ཅོ་འདྲི་ལྟ་བུར་སྨིགས་མའི་དུས་འདིར་གྲོགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། རྣམ་ནི་རྣམ་པར་ཏེ། ཡང་དག་པར། ལེགས་པར། རྫོགས་པར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ཐར་ནི་ཐར་པའོ། །སྐྱེས་བུ་དམ་པ་གང་གི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་ན་ཡིད་འཕྲོག་ཅིང་། ཐོས་ན་དད་པ་སྐྱེ་བ་སོགས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་ཐར་རམ་ཐར་པའི་བག

ཆགས་འཛོག་པར་བྱེད་པས་ན་རྣམ་ཐར་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ན་རྐྱེན་དུ་དམ་པ་གང་གིས་རྣམ་གྲོལ་ཐར་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་དཀའ་སྤྱད་དང་སྙིང་རུས་མཛད་ཚུལ་ལས་བརྩམས་ཏེ་བྲིས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིན་པས་ན་རྣམ་ཐར་ཞེས་བྱའོ། །ཛེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤྲུལ་བློ་གྲོས་མཐའ་ཡས་རིན་པོ་ཆེའི་རང་རྣམ་དུ་འང་༨༥རྣམ་ཐར་གྱི་སྒྲ་བཤད་ཚིག་རིས་ཙུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །❷ རྣམ་པར་ཐར་པའི་བསྡུས་ཚིག་སྟེ། བཅིངས་པ་ལས་གྲོལ་བ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཐོག་མེད་འཁོར་བར་བསགས་སྡིག་གིས། །བདེ་འགྲོར་མི་འགྲོ་སྨོས་ཅི་དགོས། །དེ་ཙམ་ཁོ་ན་སྐྱོང་གྱུར་ནས། །དེ་ནི་ (ངན་འགྲོ་ལས) རྣམ་ཐར་མི་འགྱུར་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❸ ཐར་པ་མྱང་འདས་ཀྱི་མིང་། རྣམ་ཐར། རྣམ་པར་ཐར་པ། རྣམ་གྲོལ། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་རྣམས་དོན་གཅིག དཔེར་ན་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཕྱིར་རྣམ་པར་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་གཞི་མང་དུ་ཡོད་པ། རྣམ་པར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ❹ སྤྱོད་པ། སྤྱོད་ཚུལ། མཛད་སྤྱོད། བྱ་སྤྱོད། རྣམ་འགྱུར་བཅས་ཀྱི་དོན། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རང་རྣམ་ལས། གཏེ་མུག་མུན་པས་ཡིད་བསླད་ངོ་ཚ་བྲལ། །བག་མེད་སྐྱོན་པའི་རྣམ་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་ཀྱང་། །ཐེག་མཆོག་གསང་བའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་ཞེས། །གྱ་གྱུའི་རྣམ་ཐར་ཚུལ་ལ་བདག་མི་མོས། །ཞེས་དང་། ཆགས་ སྡང་བསྐྱང་པོའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཞོ་འཐུང་བུའི། །རུས་པར་འཕྲན་ཀྱང་གསུང་འཇམ་ཞི་དུལ་ཅན། །དུར་སྲིག་གིས་མཛེས་ཆེར་མ་དར་གཉམས་བཞིན། །འཕྱོན་མའི་རྣམ་ཐར་ཚུལ་ལའང་བདག་མི་དགའ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས་ཀྱང་། དམན་ལ་སྤྱོད་པ་བཟང་བྱུང་ཡང་། །དེ་ནི་བཙོས་མའི་རྣམ་ཐར་ཡིན། །ཤེལ་ལ་ནོར་བུས་ཁ་བསྒྱུར་ཡང་། །ཆུ་དང་འཕྲད་ན་རང་མདོག་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞོན་ནུ་ཟླ་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལས་ཀྱང་། ཀྱེ་ཧུད་བག་ཡོད་ངོ་ཚའི་གོས་བྲལ་བ། །ཁྲེལ་འདས་གཅེར་བུར་རྒྱུ་བའི་བློན་འབངས་ཀུན། །གཞོན་ནུ་བྲལ་བས་ནོངས་ཞེས་སྨྲ་ཞིང་དུ། །སྨྱུ་ངན་བཅས་ཀྱང་བཙོས་མའི་རྣམ་ཐར་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞི། སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྨོན་པ་མེད་པ། མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་དང་བཞིའོ། །བྱ་སྟོན་རིན་པོའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཊཱི་ཀ་འདོད་འཛོ་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད། །སྨོན་མེད་མངོན་པར་འདུས་མ་བྱས། །རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་བཞི་ཡིས། །ཛོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བསྒྲུབ་པར་བགྱི། །ཞེས་ལུང་འདྲེན་མཛད་འདུག ལུང་འདི་གང་གི་ཡིན་པ་མི་གསལ་ཡང་། ཕལ་ཆེར་སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་ཀྱི་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། སྨྲིན་པའི་གཡབ་མོས་ལེགས་པོས་ནས། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་གཞུང་དེ་གའི་ཁོངས་སུ་དེའི་གོང་ཙམ་དུ་

དྲངས་འདུག་ཅིང་། ཚིགས་བཅད་དེ་ནི་སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་ཀྱི་ཡིན་པར་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་སེ་ར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྤྱི་དོན་ན་གསལ། རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞིའི་ཐ་སྙད་འདི་རྗེའི་འདོད་འཛོ་ལས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །ཞར་འབྱུང་། སྒྲོལ་དཀར་ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོའི་ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་སྤྱན་བཞིས་རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞི་མཚོན་ཞེས། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མ་དཀར་མོའི་སྒྲུབ་ཐབས་སུ་གསུངས་ཏེ། དཔྲལ་བའི་དབུས་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན། ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་མཐིལ་ན་རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞི་མཚོན་པའི་སྤྱན་བཞི་མངའ་བ། ཞེས་གསུངས།

རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རྒྱུ་མཚན་མ་མེད་པ། འབྲས་བུ་སྨོན་པ་མེད་པ་དང་གསུམ། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་པོ་རྣམས་རིན་པ་བཞིན་དུ། ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་གསུམ་ལ་སྦྱར་བ་དང་། བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད། འདིའི་སྐོར་རྗེ་གུང་ཐང་པའི་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱི་འགྲེལ་པ་དང་། དྲང་ངེས་རྩོམ་འཕྲོ་སོགས་ལ་གཟིགས།

རྣམ་དག་སྐུ་ལུས། (བཀའ་བརྒྱུད) རླུང་སེམས་ཀྱི་དྭངས་མ་ལས་གྲུབ་པའི་རྟོག་པས་མ་བརྟགས་པར་བྲ་ཕབ་པ་ལྟར་སྣང་བའི་ཁྱད་པར་ལྔ་ལྡན་གྱི་ལུས། ཁྱད་པར་ལྔ་ནི། དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རགས་པ་དང་ཕྲ་བའི་སྣང་བ་དང་རྟོག་པ་རྣམས་ཐིམ་པའི་རྗེས་སུ་འཆར་བ། ཐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གཟུང་འཛིན་གྱི་རླུང་རྟོག་དབུ་མར་འགོག་པ་ལས་བྱུང་བ། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་རླུང་སེམས་ཀྱི་དྭངས་མ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ལས་གྲུབ་པ། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་མ་བརྟགས་པར་གསལ་བར་སྣང་བ་བྲ་ཕབ་པ་ལྟ་བུར་མཐོང་བ། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པ་སྟེ་ལྔའོ། །ཐུགས་བླ་མེད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཐབས་དོན་གྱི་སྐུ་ལུས་རླུང་སེམས་བདག་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དངོས་དེ་ཡིན་ནོ། །བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ། རྣམ་དག་སྐུ་ལུས་དང་། དག་པའི་སྐུ་ལུས་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཆེ་སྟེ། རྣམ་དག་སྐུ་ལུས་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དང་། དག་པའི་སྐུ་ལུས་ནི། ཐ་མལ་གྱི་སྣང་བ་བསལ་ཏེ་བསྒོམ་པ་ཙམ་གྱིས་དག་པར་བཞག་ཀྱང་ངོ་བོ་རྟོག་པས་བརྟགས་པའི་སྒོམ་པ་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གམ་རྣམ་དག་སྐུ་ལུས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞེད་དོ། །

རྣམ་དག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། ① འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། སེམས་དབེན་མཐར་ཐུག་དཔེ་ཡི་འོད་གསལ་དང་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་དོན་ཐུབ་ཡིན། འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་གསང་འདུས་ལྟར་རྫོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྔའམ་དྲུག་གི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པར་དེའི་དོན་དུ་རྫོགས

རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཐ་སྙད་བྱེད་དེ། འཇིགས་བྱེད་ལྷ་བཅུ་གསུམ་མ། དཔའ་གཅིག དགྲ་ནག གཤེད་དམར། རོ་ལངས་བརྒྱད་སྐོར། ཞི་དགུ་མ་རྣམས་ལ་རྫོགས་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཐ་སྙད་བྱེད། གསང་འདུས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དབེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར། སྒྱུ་ལུས་དང་འོད་གསལ་ཟུང་འཇུག་སྟེ་རྫོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྔའམ་དྲུག་གི་ཐ་སྙད་བྱེད་དོ། །② ཡུལ་ཅན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ལ་ཟེར། དངུལ་ཆུའི་ཁམས་དཀར་སོགས་ཀྱི་དྲི་ལན་ན་གསལ།

རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པ། ཤིང་རྟ་རང་གི་ཡན་ལག་དང་གཅིག་དང་། ཐ་དད། རྟེན་དང་། བརྟེན་པ། ལྡན་པ། ཚོགས་པ། དབྱིབས་དང་བདུན་དུ་བཙལ་བས་མི་རྙེད་ཀྱང་བཏགས་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའོ། །འདི་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོར་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་དང་དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་སོགས་སུ་གསུངས། རིགས་པ་དང་པོ་བཞི། མདོ་ལས་ཕྱི་རོལ་མུ་སྟེགས་པ་འགོག་བྱེད་དུ་གསུངས། ལྡན་པའི་རིགས་པ་ནི། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བྱེ་མདོ་སོགས་འགོག་བྱེད་དུ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས་གསུངས། ཚོགས་པ་དང་དབྱིབས་སུ་མེད་ཚུལ་གྱི་རིགས་པ་ནི། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་སེམས་ཙམ་པ་དང་རང་རྒྱུད་པ་འགོག་བྱེད་དུ་དབུ་ལ་འཇུག་པར་གསུངས་ཞེས་ཀློང་རྡོལ་བླ་མ་གསུང་། ཅོ་ནེ་བླ་མ་གྲགས་པ་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་{གཞུང་ལུགས་དུ་མའི་བརྗོད་བྱ་སྣ་ཚོགས་པ་མིང་གི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་བསྟན་པ} ལས། དགག་བྱའི་བདག་ནི་ཕུང་དང་གཅིག་ཉིད་[༡]མིན། །རང་བཞིན་གྱིས་ཀྱང་ཐ་དད་ཡོད་མིན་[༢]ཞིང་། །ཕུང་པོ་རྣམས་དང་རང་བཞིན་གྱིས་[༣]མི་ལྡན། །ཕུང་པོར་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་བརྟེན་[༤]མ་ཡིན། །ཕུང་རྣམས་དེ་ལའང་དེ་ལྟར་བརྟེན་[༥]པ་མིན། །ཕུང་པོའི་ཚོགས་[༦]པ་བདག་མིན་དབྱིབས་མ་[༧]ཡིན། །རྣམ་བདུན་རིགས་པར་དབུ་མའི་གཞུང་ནས་བཤད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

རྣམ་འདྲེན། ❶ འཁྲིད་པའམ་འདྲེན་པ། ❷ སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན། སྒྲ་བཤད་ནི། གདུལ་བྱ་རྣམས་ངན་སོང་གསུམ་ལས་རྣམ་པར་རམ་ཡང་དག་པར་འདྲེན་ཞིང་བདེ་བ་ལ་འཛོག་པས་ན་རྣམ་འདྲེན་ནོ། །

རྣམ་སྣང་གངས་ཅན་མཚོ། ❶ (ལོངས་སྐུ་དངོས) འདི་ལ་ལོངས་སྐུ་དང་སྤྲུལ་སྐུའི་རྣམ་པ་ཅན་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་། ལོངས་སྐུའི་ཆ་བྱད་ཅན་དེ་གྲགས་ཆེ། ལོངས་སྐུ་ལའང་དངོས་དང་དེའི་རྟེན་གཉིས་ལས། དང་པོ་དངོས་ནི། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་སྔོན་བསྐལ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྔ་རོལ་ནས་བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཚོགས་རྫོགས་ནས། གཞི་དང་སྙིང་པོ་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་པའི་འོག་མིན་སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་ཞིང་དུ་ལོངས་སྐུའི་ངོ་བོར་དང་པོར་སངས་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ། ཐུབ་པ་རྣམ་སྣང་གངས་ཆེན་མཚོ་ཟེར། འདིའི་ཁུངས་ནི། མདོ་སྡེ་ཕལ་མོ་

ཆེ་ལས་གསུངས་པར་བཤད། རྣམ་སྣང་གངས་ཅན་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་སྐུ་མདོག་མཐིང་ག་ཕྱག་གཉིས་མཉམ་བཞག་མཛད་ཅིང་དབྱུ་ལ་ཟླ་བས་བརྒྱན་པའི་ལོངས་སྐུ་ཞིག འདི་རྣམ་སྣང་མངོན་བྱང་གི་རྒྱུད་གསུང་བ་པོ་ཡིན་ཞེས་ལྷུང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་གསུང་། རྣམ་སྣང་གངས་ཅན་མཚོ་ཞེས་པ་ལོངས་སྐུ་དངོས་དང་དེའི་རྟེན་སྐུ་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་གོ ❷ (ལོངས་སྐུའི་རྟེན་སྐུ) སྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་དུས་ཀྱི་གཟོ་བོ་བི་ཤྭ་ཀརྨས་ལྷའི་རིན་ཆེན་སྣ་ཚོགས་བཞུ་བཏུལ་བྱས་ནས་བླུག་ཅིང་བཞེངས་པའི་རྟེན་སྐུ་དཔག་ཚད་བརྒྱད་བཅུ་དང་ལྡན་པ། སྐུ་མདོག་མཐིང་ག་ཕྱག་གཉིས་མཉམ་བཞག་ཅན། དབྱུ་ལ་ཟླ་བ་ཆུ་ཤེལ་གྱིས་སྤྲས་པ། བཞུགས་གནས་ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་བཞུགས་ཤིང་ལྟེ་བ་མན་ཆད་ཆུ་ཡི་ནང་དུ་ནུབ་པས་ཆུ་ནང་གནས་པའི་སྲོག་ཆགས་ཀླུ་སོགས་ཀྱི་འགྲོ་དོན་མཛད་ལ། ལྟེ་བ་ཡན་གྱིས་ལྷ་དང་དྲི་ཟ་སོགས་ནམ་དང་བར་སྣང་ལ་གནས་པའི་སེམས་ཅན་འགྲོ་དོན་མཛད་པའི་ལོངས་སྐུའི་རྟེན་སྐུ་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག འདི་སྐོར་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྟོད་ཆ་༧༨ནའང་གསལ། ❸ (སྤྲུལ་སྐུའི་ཆ་བྱད) བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་སྤྲུལ་སྐུའི་ཆ་བྱད་ཅན་གྱི་ཐུབ་པ་གངས་ཅན་མཚོ་ནི། བཀའ་གདམས་ཐིག་ལེ་བཅུ་དྲུག་གི་དབང་གི་སྐབས་སུ་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཐུབ་པ་གངས་ཅན་མཚོ་སྤྲུལ་སྐུའི་རྣམ་པ་ཅན། གཡས་སྐྱབས་སྦྱིན་གྱི་ཕྱག་རྒྱ། གཡོན་མཉམ་བཞག་མཛད་པ། གཡས་གཡོན་དུ་མཆོག་ཟུང་བཞེངས་ཏེ་བཞུགས་པ་སོགས་གསུངས།

རྣམ་སྣང་གི་ཆོས་བརྒྱད། རྣམ་སྣང་གི་ཆོས་བདུན་གྱི་སྟེང་དུ། དབུགས་བགྲང་བ་བསྣན་པས་བརྒྱད་དོ། །

རྣམ་སྣང་གི་ཆོས་བདུན། སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ཀྱི་བཞུགས་སྟངས་དང་མཐུན་པའི་ལུས་གནད་བདུན་ནམ་བརྒྱད་ནི། རྐང་པ་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་ངམ་ཕྱེད་སྐྱིལ། ལག་གཉིས་མཉམ་བཞག རྐེད་པ་མདའ་ལྟར་བསྲང་བ། མཆུ་སོ་རང་བབས་སུ་བཞག་པ། མགོ་བོ་ཅུང་ཟད་དགུག་པ། མིག་སྣ་རྩེར་ཕབ་པ། ཕྲག་པ་གཉིས་མཐོ་དམའ་མེད་པར་ཐད་ཀར་འཛུག་པ། དབུགས་བགྲང་བ་དང་བརྒྱད་དོ། །དོན་དེ་དག་རྒྱལ་བ་དབེན་ས་པ་ཆེན་པོས། རྐང་པ་ལག་པ་རྐེད་པ་གསུམ། །སོ་མཆུ་ལྕེ་རྣམས་བསྒོམས་པས་བཞི། །མགོ་མིག་ཕྲག་པ་དབུགས་དང་བཞི། །རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ཆོས་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་སྒོམ་ཚིག་ཏུ་མཛད་དོ། །ལུས་གནད་བརྒྱད་ལྡན་དུ་བྱ་བ་འདི་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ས་སྡེ་དང་། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་སྒོམ་རིམ་བར་ཐ་གཉིས་དང་། གསང་བ་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་སོགས་སུ་བཤད་དོ། །བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་ (རྒྱུད་གླེགས་བམ་ ཅ་པ་ ༢༧༨ན༩) ལས། སྐྱབ་པོ་བདེ་བའི་སྟན་འདུག་ནས། །མིག་གཉིས་སྣ་རྩེར་གཏད་བྱས་ནས། །སྣ་ནི་ལྕེ

ཡི་ཚད་དུ་བཞག །ཕྲག་གོང་བསྣམས་ལ་ལྟེ་ཀན་སྒྱུར། །སོ་དང་མཆུ་ནི་བདེ་བར་བཞག །ཅེས་གསུངས་སོ། །འདི་སྐོར་ཞིབ་པར་ཁོ་བོས་བྲིས་པའི་«རྣམ་སྣང་གི་ཆོས་བདུན་རྒྱས་པར་བཤད་པ»ཞེས་བྱ་བ་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ལུས་ཀྱི་འདུག་སྟངས་དེ་དག་སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ཀྱི་བཞུགས་ལུགས་དང་མཐུན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས་སོ། །དེ་དག་གི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། (ཀང་པ་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་བྱེད་པ་ནི) རྡོ་རྗེ་ནི་མི་ཆོད་པ་དང་མི་ཕྱགས་པའི་དོན་ཡིན་པས། བར་གཅོད་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པའི་དགོས་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད། དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ནི་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་བཅས་པས་ལུས་དང་རྐེད་པ་རང་བཞིན་གྱིས་འདྲོང་པོར་བྱེད་པ་དེ་ཡིན། ཡང་། རྫོགས་རིམ་སྐབས་སྐྱིལ་ཀྲུང་བཞི་ལྡན་བསྒྲུབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་འཛོམ་གཞན་ཡང་། ཀརྨ་པ་དབང་ཕྱུག་རྡོ་རྗེའི་ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་ལས། ཀང་པ་སྐྱིལ་ཀྲུང་བཅས་པས་ཐུར་སེལ་གྱི་རླུང་དབུ་མར་ཚུད་ཅིང་ཉོན་མོངས་པ་ཕྲག་དོག་ཞི་བ་དང་། བར་གཅོད་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པར་གསུངས། ཕྱེད་སྐྱིལ་ནི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་སྐྱིལ་ཀྲུང་ལ་ཟེར། (ལག་གཉིས་མཉམ་བཞག་ནི) གཡས་པ་སྟེང་དང་གཡོན་པ་འོག་ཏུ་བྱས་ནས་མཐེབ་ོང་གཉིས་རྩེ་སྦྱད་དེ་ལྟེ་བའི་ཐད་དུ་བཟུང་། དེའི་དགོས་པ་ནི། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་ལྟེ་བའི་གཏུམ་མོ་འབར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་ཅེས་བདག་གི་དྲིན་ཅན་རྩ་བའི་བླ་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་བཀྲ་ཤིས་འབུམ་ཡང་ཡང་གསུང་། དཔུང་པ་གཡས་གཡོན་སྒོར་མི་སྒྱུར་བར་རླུང་འཁྱུ་འོང་བྱེད་ས་ཡོད་ཙམ་གྱི་བར་སྟོང་བཞག་ན་ལུས་སེམས་གྲུང་པོར་ཐུར་པའི་དགོས་པ་ཡོད། (རྐེད་པ་གདའ་ལྟར་བསྲང་བའི་དགོས་པ་ནི) ལུས་དྲང་ན་རྩ་འདྲོང་། རྩ་དྲང་ན་རླུང་འདྲོང་། རླུང་དྲང་ན་སེམས་ལས་རུང་དུ་འགྱུར་བའི་དགོས་པ་ཡོད། (མཆུ་སོ་རང་བབས་སུ་བཞག་པ་ནི) མཆུ་དང་ཁ་ངོ་རྣམས་སྟོད་ཅིང་མི་ངལ་བའི་དགོས་པ་ཡོད། ལྟེ་རྩེ་ཀན་ལ་སྒྱུར་བའི་དགོས་པ་ནི། ཁ་མཆུ་མི་འཛག་པ་དང་། ཁ་ལྗེ་མི་བསྐམ་པའི་དགོས་པ་ཡོད། (མགོ་བོ་ཅུང་ཟད་དགུག་པ་ནི) རྒོད་པ་སེལ་བའི་ཆེད་ཡིན། (མིག་སྣ་རྩེར་ཕབ་པ) མིག་སྣ་རྩེར་ཕབ་ཅེས་པ་མང་པོས་མིག་སྣ་རྩེར་བལྟ་བ་སོགས་བྱེད་པ་ནི་ནོར་རོ། །དེ་ནི་མིག་འབྱེད་འཛུམ་རན་པོའི་སྒོ་ནས་ཐུར་དུ་ཕབ་པ་ཙམ་ལ་ཟེར། མིག་ཅུང་ཟད་ཕྱེ་བས་བྱིང་བ་སེལ་བ་དང་། མིག་སྣ་རྩེར་ཕབ་པས་རྒོད་པ་སེལ། དེ་ལ་དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། སྔོན་ཨ་རིའི་སི་ཡ་ཊལ་གྲོང་ཁྱེར་དུ་ཞི་གནས་ཀྱི་སྐོར་སློབ་ཁྲིད་བྱེད་སྐབས་ཤིག་ལ། རྒྱ་མོ་གཞོན་ནུ་མ་ཞིག་ནས། སྒོམ་རྒྱག་སྐབས་མགོ་བོ་རང་ཞུགས་ཀྱིས་གཡས་སུ་འགྱུར་བའི་སྣང་བ་འོང་གི་འདུག་པ་དེ་གང་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲིས་བྱུང་། དེ་མིག་བཙུམས་པའི་སྐྱོན་རེད་ཅེས་བརྗ་སྤྲད་པས་སྐྱོན་དེ་བསལ་ཐུབ་པ་བྱུང་། (ཕྲག་པ་གཉིས་མཐོ་དམའ་

མེད་པར་དྲང་པོར་འཛོག་པ) (དབུགས་བགྲང་བ་དང་བརྒྱད་དོ) དབུགས་བགྲང་བ་ནི་ཐུགས་ཀྱི་སྐབས་ཡིན་ན། རླུང་རོ་དགུ་ཕྱུགས་སུ་བསལ་བ་དེ་ཡིན། འདིར་ནི་དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་སྟེ་དབུགས་ཕར་གཏོང་བ་དང་ཚུར་རྔུབ་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་པ་ཉེར་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་སེམས་མ་ཡེངས་པར་གནས་པ་ལ་ཟེར། དེའི་དགོས་པ་ནི་ཆགས་སྡང་གི་བློ་རགས་པ་ཞི་ནས་རབ་དགེ་སེམས་དང་། མ་མཐར་ཡང་བཏང་སྙོམས་སུ་སོང་ནས་སེམས་དགེ་སྦྱོར་བསྒྲུབ་པའི་ལས་རུང་དུ་འགྱུར་བའི་དགོས་པ་ཡོད། འདི་ལོ་ཏོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བ་ལ་ཞིང་ས་ལས་རུང་དུ་བྱེད་པ་དང་འདྲའོ། །མདོར་ན། བོད་ཀྱི་གྲུབ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས། རྟེན་འབྲེལ་ལུས་ལ་བསྒྲིགས་པས་རྟོགས་པ་སེམས་ལ་འཆར། ཞེས་པ་ལྟར་ནང་དུ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བ་ལ་ཕྱིའི་ལུས་གནད་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །

རྣམ་སྣང་མངོན་བྱང་། སྤྱོད་རྒྱུད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན། རྣམ་སྣང་མངོན་བྱང་གི་རྒྱུད་འདི་གསུང་བ་པོ་ནི་ལོངས་སྐུ་རྣམ་སྣང་གངས་ཆེན་མཚོ་ཡིན་ཞིང་། རྒྱུད་འདི་གསུང་བའི་གནས་ནི་གཞི་དང་སྙིང་པོ་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་པའི་འོག་མིན་སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་ཞིང་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

རྣམ་པ། ❶ རིགས་དང་དབྱེ་བ། དཔེར་ན་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ དབྱིབས་དང་བཟོ་ལྟ། མཛེས་སྡུག རྣམ་འགྱུར། དཔེར་ན་རྣམ་པ་མཛེས་ལྟ་བུ་དང་། གྲུ་བཞིའི་རྣམ་པ་ཅན་ལྟ་བུ། ❸ རབ་ཏུ། ཡོངས་སུ། ཤིན་ཏུ། ཏ་ཅང་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་གོ་བའི་ཚིག་རྒྱན་ཞིག དཔེར་ན་རྣམ་པར་བཀྲ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ ངོ་བོ། རང་བཞིན། མཚན་ཉིད་རྣམས་དོན་འདྲ་བར་བཤད་དེ། མན་སྙེ་ལས། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་རང་བཞིན་དང་རྣམ་པ་ཞེས་དོན་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དང་། ས་སྐྱའི་མཁས་པ་གྲགས་ཅན་གཡག་སྟོན་སངས་རྒྱས་དཔལ་གྱི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། རྣམ་པ་ནི་ངོ་བོ། རྟགས་ནི་འབྲས་བུ། མཚན་མ་ནི་རྒྱུའོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །❺ མང་ཚིག་གི་ཞེ་སའི་ཚིག་ཅིག །ཞིང་རྣམ་པ་གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། ① འཆད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། རྣམ་གྲངས་གཞན་ཡང་ཞེས་པའི་དོན། ② ཡང་ན་ཞེས་པའི་དོན།

རྣམ་པར། ❶ ཚིག་རྒྱན་ཞིག་སྟེ། རབ་ཏུ། ཤིན་ཏུ། ཆེས་ཆེར་ཞེས་པའི་དོན། དཔེར་ན་རབ་ཏུ་བཀྲ་བ་ལ་རྣམ་པར་བཀྲ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ ཡོངས་སུ། ཡང་དག་པར། རྫོགས་པར། ལེགས་པར། དཔེར་ན་རྣམ་པར་དག རྣམ་པར་བཤད། རྣམ་པར་གྲོལ་ལྟ་བུ། ❸ དོན་གཞན་མི་སྟོན་པར་ཚིག་རྒྱན་ཙམ་ལ་སྦྱར་བ། དཔེར་ན་རྣམ་པར་

རྟོག་པ་ནི་མང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ རྣམ་པ་ལ། རྣམ་པ་རུ། དཔལ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྱན་དྲངས་ལྟ་བུ། ❺ སྤྱིར་རྣམ་པར། རབ་ཏུ། ཉེ་བར་ཞེས་པ་རྣམས་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་ལྟ། རབ་ཏུ་ལྟ། ཉེ་བར་ལྟ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །

རྣམ་པར་བསྒོམས་པ། རྟུལ་ཞིང་སྦྱོན་པོར་གྱུར་པ།

རྣམ་པར་བསྒོམས་པའི་འདུ་ཤེས། ལུས་རྟུལ་ཞིང་སྦྱོན་པོར་གྱུར་པ་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས།

རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བ། (ཕར་ཕྱིན) གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བ་ལ་གཟིགས།

རྣམ་པར་རྟོག་པ། ❶ རྣམ་རྟོག རྟོག་པ། ཀུན་རྟོག་རྣམས་དོན་གཅིག དཔེར་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མང་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། འདིའི་རྣམ་པར་ཞེས་པ་དོན་གཞན་མི་སྟོན་པར་ཚིག་རྒྱན་ཙམ་ཡིན་ལ། རྟོག་པ་ནི་འདིར་སྒྲ་དོན་འདྲེར་རུང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་གོ། ❷ རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟེ་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་པའི་དོན། རྣམ་དབྱེ་རྟོག་པའམ་དཔྱོད་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། རྣམ་པར་ཏེ་ཡང་དག་པར་རྟོག་པའམ་དཔྱོད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །❸ སེམས་ཀྱི་འཆར་ཚུལ་ལའང་བཤད།

རྣམ་པར་ལྟ་བ་ཆེན་པོ་བཞི། གཟིགས་པ་བཞི་དང་དོན་འདྲ། ཡོངས་གྲགས་སུ་གཟིགས་པ་ལྔ་ཟེར་ཡང་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོར་བཞིར་གསུངས།

རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲིབ་པ། སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་དང་དོན་གཅིག ལེ་ལོ་དང་། དམིགས་པ་བརྗེད་པ། བྱིང་བ་དང་རྒོད་པ། རྩོལ་བ་དང་མི་རྩོལ་བའི་ཉེས་པ་ལྔ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཊཱི་ཀ་བྱེད་དག་གིས་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲིབ་པ་ནི་གང་གིས་རྣམ་པར་ཐར་པ་དང་། བསམ་གཏན་དག་སྐྱེད་པར་མི་ནུས་པ་སྟེ་ལུས་དང་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་མཆིམས་མཛོད་ན་གསལ། མཆིམས་མཛོད་དུ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་། སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཁྱད་པར་ཕྲན་བུའི་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པས་དཔྱད་དོ། །

རྣམ་པར་འཐོར་བ། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཚམས་སུ་འཐོར་བ།

རྣམ་པར་འཐོར་བའི་འདུ་ཤེས། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཚམས་སུ་འཐོར་བ་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས།

རྣམ་པར་དག་པའི་ལྷ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག སྒྲ་བཤད་ནི། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་དག་པའི་ལྷ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་མའི་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་ལས་གསུངས།

རྣམ་པར་རྣགས་པ། རྣག་འཛག་པ། དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་ལྟར་བྱུས་ན། རྣམ་པར་རྣག་པ་ཞེས་ས་མཐའ་མི་སྦྱོར།

རྣམ་པར་རྣགས་པའི་འདུ་ཤེས། རྣག་འཛག་པ་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས།

རྣམ་པར་འཕེལ། (འདུལ་བ) ཁྱད་པར་དུ་འཕེལ་བ། ལྷག་པར་འཕེལ་བ། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་ ཚུ ༣བ༥ལས། རྣམ་པར་འཕེལ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱད་པར་དུ་འཕེལ་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྣམ་པར་བམ་པ། རོའི་ལུས་སྐྲངས་ཤིང་སྔོས་པ།

རྣམ་པར་བམ་པའི་འདུ་ཤེས། རོའི་ལུས་སྐྲངས་ཤིང་སྔོས་པ་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས།

རྣམ་པར་འབུས་ཞིག་པ། སྲིན་བུས་ཟོས་ནས་ཞིག་པ།

རྣམ་པར་འབུས་ཞིག་པའི་འདུ་ཤེས། སྲིན་བུས་ཟོས་ནས་ཞིག་པའམ་འབུས་གང་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། རྣམ་པར་འབུས་ཞིག་པའི་འདུ་ཤེས་ནི་འབུས་གང་བར་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མདོ། (ཕར་ཕྱིན) འདིའི་མཚན་དངོས་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་པོ་དང་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་ཞེས་བྱའོ། །སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་མདོ་སྡེ་ ཆ ༧༢༣བ༢ན་བཞུགས་ཤིང་། འདི་དང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་མདོ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་རྣམས་དོན་གཅིག ཛྷེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་སྐད་ཆ་སྐབས་ལྔ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་ལུགས་ཀྱི་ཤོག་གྲངས་༩༠༧ལས། རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མདོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ཡང་འདི་ཉིད་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །

རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། ❶ ཅིར་ཡང་མི་རྟོག་པའམ་མི་དཔྱོད་པར་རང་ལུགས་སུ་བཞག་པའི་དོན། ❷ སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས།

རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལྟ་བའི་ཕྱ་ཐག་བཅད་ནས། དེ་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་མི་

རྟོག་པ་སྔེ་མི་དཔྱད་པར་བཞག་པ་ལ་ཟེར། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལ་གཞི་བྱས། མི་རྟོག་པར་བཞག་པ་ཞེས་པ་བརྟག་དཔྱད་མི་བྱེད་པར་བཞག་པའི་དོན་ནོ། །

རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ། དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་ཐ་མ་སྟེ། ཀུན་ནས་མནར་སེམས་མེད་པའི་ཆ་ཤས་གང་ཞིག སྡུག་བསྔལ་ཅན་ལ་དེ་དང་བྲལ་ན་སྙམ་དུ་མི་བཟོད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་གོ། བྱེད་ལས་ནི། སེམས་ཅན་ལ་གནོད་པ་དང་། བརྙེག་པ་སོགས་ཐོ་མི་འཚམས་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །

རྣམ་པར་དམར་བ། རོ་མདོག་དམར་བར་གྱུར་པ།

རྣམ་པར་དམར་བའི་འདུ་ཤེས། རོ་མདོག་དམར་བར་གྱུར་པ་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས།

རྣམ་པར་འཚེ་བ། ① སྤྱིར་བཏང་རྣམ་པར་འཚེ་བ་ནི་གནོད་པ་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའི་ནང་གི་བཅུ་པ་རྣམ་པར་འཚེ་བ་ནི། ཁྲོ་བ་ལྷག་པར་འཕེལ་ཏེ་གཞན་ལ་ཁུ་ཚུར་དང་ཐལ་ལྕུགས་ལ་སོགས་པས་དངོས་སུ་གནོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་ལས། ཁྲོ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ཁུ་ཚུར་དང་ཐལ་ལྕུག་ལ་སོགས་པས་གཞན་ལ་རྣམ་པར་ཐོ་འཚམས་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་རྣམ་པར་འཚེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་ལས་བཤད་པའི་རྣམ་པར་འཚེ་བའི་གོ་དོན་འདི་ཤིན་ཏུ་ཡིད་ལ་འཐད་ཅིང་ལེགས་བཤད་དུ་སྣང་ངོ་། །ཡང་གོང་གི་ལུང་གི་མཇུག་ཙམ་ལས། ཁྲོ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ཁུ་ཚུར་དང་ཐལ་ལྕུག་ལ་སོགས་རབ་ཏུ་བརྙེག་པའི་རྒྱུའི་ཆོས་ནི་རྣམ་པར་འཚེ་བས་ན་རྣམ་པར་འཚེ་བའོ། །ཞེས་རྒྱུའི་གནས་སྐབས་ལ་གོ་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཙུང་ཟད་མི་འདྲ་བའང་བཤད་པས་དཔྱད་དོ། །② ཡང་། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའི་བཅུ་པ་ནི། ཁོང་ཁྲོའི་ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག གཞན་ལ་སྙིང་བརྩེ་བ་སོགས་མེད་ཅིང་མཐོ་འཚམས་པར་འདོད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིག་པའོ། །རང་གིས་མཐོ་འཚམས་པར་འདོད་པས་སྙིང་བརྩེ་བ་མེད་པ། གཞན་བྱེད་དུ་འཇུག་འདོད་པས་སྙིང་རྗེ་བ་མེད་པ། གཞན་གྱིས་བྱེད་པ་མཐོང་ངམ། ཐོས་ན་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་པས་བརྩེ་བ་མེད་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། གཞན་ལ་མཐོ་འཚམས་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཀུན་བཏུས་དར་ཊཱི་ཀ་ལྟར་རོ། །

རྣམ་པར་ཟོས་པ། ལུས་ཀྱི་ཤ་དང་པགས་པ་བྱ་དང་གཅན་གཟན་སོགས་ཀྱིས་ཟོས་པ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གཞི་བྱས།

རྣམ་པར་ཟོས་པའི་འདུ་ཤེས། ལུས་ཀྱི་ཤ་དང་པགས་པ་བྱ་དང་གཅན་གཟན་སོགས་ཀྱིས་ཟོས་པ་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གཞི་བྱས།

རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ། (ཕར་ཕྱིན) སེམས་ཙམ་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཕྱི་རོལ་མེད་ཅིང་ཆོས་རྣམས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་སྨྲ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་ན་ཁང་ཁྱིམ་ལ་སོགས་པའི་དོན་མེད་ཀྱང་། ནང་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ཁང་ཁྱིམ་དང་ནགས་ཚལ་དང་ས་དང་རི་ལ་སོགས་པའི་དོན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྣང་བ་བཞིན་ནོ། །

རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས། (མཛོད) ཕྱིའི་རྣམ་འགྱུར་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་གི་ཀུན་སློང་བཟང་ངན་སོགས་རིག་པའམ་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་གཟུགས། དཔེར་ན་ཁོང་ཁྲོ་ལངས་ཏེ་གདོང་དམར་པོ་ཆགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། རྣམ་པར་ནི་ཚིག་རྒྱན་ཙམ་མམ། ཡང་ན། ཡང་དག་པའམ་ལེགས་པར་ཞེས་པའི་དོན་དང་། ཕྱིའི་རྣམ་འགྱུར་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་གི་ཀུན་སློང་བཟང་ངན་སོགས་རིག་པའམ་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་གཟུགས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་། ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་གཉིས་སོ། །

རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས། (མཛོད) ཁྱད་ཆོས་དྲུག་དང་ལྡན་པའི་བསྟན་མེད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་ཤིག ཁྱད་ཆོས་དྲུག་ནི། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སེམས་གཡེངས་པ་དང་། སེམས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཡོད་པ་དང་། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་གང་རུང་ཡིན་པ། དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྒྱུན་མཆོག་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་སྟེ་རྒྱུན་བར་མ་ཆད་དུ་གནས་པ། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ། མིག་ཤེས་ལ་བསྟན་དུ་མེད་ཅིང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཁྱད་པར་དང་དྲུག་གོ།མཛོད་རྩ་བ་ལས། གཡེངས་དང་སེམས་མེད་པ་ཡི་ཡང་། །དགེ་དང་མི་དགེ་རྗེས་འབྲེལ་གང་། །འབྱུང་བ་ཆེ་རྣམས་རྒྱུར་བྱས་པ། །དེ་ནི་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

རྣམ་པར་ཤེས། ❶ ཡང་དག་པར་ཤེས་པ། ❷ རྣམ་ཤེས་དང་དོན་གཅིག

རྣམ་པར་ཤེས་པ། རྣམ་ཤེས་དང་དོན་གཅིག

རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་སྟོབས། སྔར་བྱས་ཀྱི་སྡིག་པ་ལ་དུག་ཁོང་དུ་སོང་བ་ལྟ་བུའི་འགྱོད་སེམས་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། སྡིག་པ་བྱེད་འདོད་ཀྱི་སེམས་དང་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་སྔར་བྱས་ཀྱི་སྡིག་པ་རྣམས་རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པ་སྟེ་སེལ་བར་བྱེད་པའི་དགེ་སེམས་སྟོབས་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

རྣམ་དཔྱད་རྣམ་པ་བདུན། རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པ་ལ་གཟིགས།

རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པའི་ཞེན་ཁོག ཆགས་སྡང་གི་བློ་དོར་ཏེ། རང་རང་གི་བརྩེ་ཞེན་ཆེན་པོ་བྱེད་རྒྱུའི་ཆོས་བརྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་དེ་ཉིད་བཤད་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་དང་ཉམས་པ་སོར་ཆུད་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། ཚིག་འདི་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་༸རྒྱལ་མཆོག་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་གསར་གཏོད་མཛད།

རྣམ་དཔྱོད་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་མཁས་པ་གཉིས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་དངོས་སློབ་རྣམ་དཔྱོད་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་མཁས་པ་གཉིས་ནི། མུས་སྲད་པ་བློ་གྲོས་རིན་ཆེན་སེང་གེ་དང་། མུས་སྲད་པ་བློ་གྲོས་རིན་ཆེན་སེང་གེ་ནི་སེར་བྱེས་མཁས་སྣན་གྲྭ་ཚང་ཕྱག་འདེབས་པ་པོ་ཡིན་ཞིང་། ཡོངས་གྲགས་སུ་ཀུན་མཁྱེན་བློ་གྲོས་རིན་ཆེན་སེང་གེ་ཞེས་ཞུ་བ་དེ་ཡིན ཞང་ཞུང་པ་ཆོས་དབང་གྲགས་པ་གཉིས་སོ། །

རྣམ་བྱེད། <བི་དྷཱ་ཏཱ> (མངོན་བརྗོད) འཇིག་རྟེན་བྱེད་པ་པོ་སྟེ། ཚངས་པའི་མིང་ངོ་། །ལེགས་སྦྱར་དུ་བི་དྷཱ་ཏཱ་ विधाता, Vidhaataa ཟེར།

རྣམ་དབྱེའི་རྐྱེན། (བརྡ་སྤྲོད) ལ་དོན། འབྲེལ་སྒྲ། བྱེད་སྒྲ་སོགས་ལ་ཟེར།

རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ། རྒྱུ་དྲུག་གི་ཐ་མ་ནི། མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པའི་ཆོས། སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ལས་ལྟ་བུ།

རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་བརྒྱད། སེམས་ཅན་ལ་མི་འཚེ་བ་དང་མི་འཚེ་བའི་བསམ་པ་བསྟེན་པ། མར་མེ་ལ་སོགས་པའི་སྣང་བ་དང་གོས་གསར་པ་སྦྱིན་པ། ང་རྒྱལ་བཅོམ་ནས་བླ་མ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཕྱག་ལ་སོགས་པ་དང་གཞན་ལ་བྲན་ལྟར་གུས་པར་བྱས་པ། ཟས་གོས་ལ་སོགས་པ་སློང་བ་ལ་དེ་དག་སྦྱིན་པ་དང་མི་སློང་ཡང་ཕན་འདོགས་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་ཞིང་ཡོ་བྱད་མེད་པ་ལ་ཕར་སྦྱིན་པ། ངག་གི་མི་དགེ་བ་བཞི་སྤོང་བ་ལ་གོམས་པ། ཕྱི་མ་ལ་རང་ལ་ཡོན་ཏན་རྣ་ཚོགས་བསྒྲུབ་པར་སྨོན་ལམ་འདེབས་ཤིང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མཆོད་པ་དང་ཕ་མ་དང་ཉན་རང་དང་མཁན་སློབ་དང་བླ་མ་ལ་མཆོད་པར་བྱེད་པ། སྐྱེས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་དགའ་བ་དང་བུད་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་མི་དགའ་ཞིང་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བ་དང་བུད་མེད་ཀྱི་ལུས་འདོད་པ་རྣམས་འདུན་པ་བཟློག་པ་དང་ཕོའི་དབང་པོ་གཅོད་པ་རྣམས་ཐར་བར་བྱེད་པ། གཞན་གྱི་གཏན་མི་ཐུས་པ་རང་གིས་བྱེད་པ་དང་རང་དང་བསྒོམས་པས་ཐུས་པ་ལ་གྲོགས་བྱེད་པ་དང་བཟའ་བ་དང་གཏུང་བ་སྟེར་བའོ། །ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྣམ་སྨིན་གྱི་སྒྲིབ་པ། ❶ ཆོས་བྱེད་པའམ་ལམ་གོང་མ་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་བདེ་བ། ❷ ཆོས་བྱེད་པའམ་ལམ་གོང་མ་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་སྡུག་བསྔལ།

རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་བརྒྱད། ༡ རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ལས་བརྩམས་ནས་ཡུན་རིང་པོར་དགེ་བ་མང་པོ་གསོག་པར་བྱེད་པ། ༢ མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་གདུལ་བྱ་དགའ་ནས་འདུལ། དེའི་ཚིག་མཉན་པ་དང་བྱ་བར་སེམས་པ། ༣ བཀོ་བ་ལས་མི་འདའ་བར་བསྒྲུབ་པ། ༤ སྦྱིན་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་བསྡུས་ཏེ་སྨིན་པར་བྱེད་པ། ༥ སྙན་པར་སྨྲ་བ་དང་དོན་སྤྱོད་པ་དང་དོན་མཐུན་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་སྡུད་ཅིང་སྨིན་པར་བྱེད་པ། ༦ བྱ་བ་ཐམས་ཅད་གྲོགས་བྱས་ཏེ་ཕན་བཏགས་པས་བྱས་པ་གཟོ་ཞིང་མྱུར་དུ་བསྒོ་བ་ཉན་པ། ༧ ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྣོད་དང་འདུན་པ་དང་རྩོལ་བས་བྱ་བ་རྩལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྣོད་དང་ཤེས་རབ་ཡངས་པ་ཤེས་བྱ་རབ་ཏུ་འབྱེད་པའི་སྣོད་དུ་འགྱུར་ལ། གཞན་ཡང་འཁོར་དུ་མི་འཛིགས་པ་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལྷན་ཅིག་འགྲོ་བའམ་སྨྲ་བའམ་ལོངས་སྤྱོད་པའམ་དབེན་པར་གནས་པ་ལ་བཟློག་པ་དང་གེགས་བྱེད་པ་མེད་པ། ༨ རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་གང་ལ་ཡང་མི་སྐྱོ་ཞིང་སྤྲོ་ཤུགས་ཆེ་ལ་བརྟན་པས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་སྟོབས་ཐོབ་ནས་མངོན་པར་ཤེས་པ་མྱུར་བའོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས།

རྣམ་སྨིན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད། ༡ ཚེ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ༢ ཁ་དོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ༣ རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ༤ དབང་ཕྱུག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ༥ ཚིག་བཙུན་པ། ༦ དབང་ཆེ་བར་གྲགས་པ། ༧ སྐྱེས་པ་ཉིད། ༨ སྟོབས་དང་ལྡན་པ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས། ཚེ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི་ཚེ་རིང་བ་ལ་ཟེར། ཁ་དོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི་གཟུགས་བཟང་ཞིང་མཛེས་པ། རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི་རིགས་མཐོན་པོར་སྐྱེས་པ། དབང་ཕྱུག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བ་དང༌། རྩ་འཛིན་ཆེ་བ། འཁོར་ཕལ་ཆེ་བ། ཚིག་བཙུན་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚིག སྐྱེ་བོ་ཚོགས་ཆེན་པོའི་བླ་མར་གྱུར་ཞིང༌། བཀུར་སྟི་བྱ་བ། བརྩུན་པར་བྱ་བ་དང༌། མཆོད་པར་བྱ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་དེ་ནི་དབང་ཆེ་བར་གྲགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །སྐྱེས་པ་ཉིད་ནི་ཕོའི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པ། སྟོབས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། གནོད་པ་ཆུང་བ་དང༌། ནད་མེད་པ་དང༌། སྤྲོ་བ་ཆེ་བ་ལ་ཟེར། བྱང་ས་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ ༼པེ་པ༽ ༡༥བ༧ན་དེའི་སྐོར་རྒྱས་པར་གསལ།

རྣམ་གཞག རྣམ་བཞག་དང་འདྲ། རྣམ་བཞག་ལ་གཟིགས།

རྣམ་གཞག་རིམ་པ། བསྐྱེད་རིམ་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་ཡང་ཟེར། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་སློབ་མ་ཀླུའི་བྱང་ཆུབ་བམ་ཀླུའི་བློས་མཛད་པའི་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་

བསྐྱེད་རིམ་གཙོ་བོར་སྟོན་ཞིང་རྫོགས་རིམ་གྱི་གནད་འགའ་ཞིག་ཀྱང་སྟོན་པའི་གཞུང་ཞིག རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། བསྐྱེད་རིམ་གཙོ་ཆེ་ཞིང་རྫོགས་རིམ་ཡང་སྟོན་པ་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་ལ། ཞེས་གསུངས། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་༡༩ན༡ལས་ཀྱང་། སློབ་དཔོན་ཀླུ་བྱང་གིས། གཙོ་བོར་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྦྱང་གཞི་སྦྱོང་བྱེད་སྦྱོར་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་འཆད་ཅིང་། རྫོགས་རིམ་ཡང་ཙུང་ཟད་སྟོན་པ་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད། རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་གནད་ཀྱི་དོན་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད། འདི་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་གསུང་གིས་མ་འོངས་པར་གདུལ་བྱ་ཕན་ཐོག་ཆེན་པོ་འོང་ཞེས་བསྐུལ་བ་བརྟེན་ནས་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེའི་སྙེ་མ་ལས། འོ་དེ་གུང་རྒྱལ་གྱི་ལྷ་ཞོལ་བྱམས་པ་གླིང་དུ་བཞུགས་དུས། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་གསུང་གི་སྣང་བས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་བྱང་གི་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་ལ་རྣམ་བཤད་རྩོམས། ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་འོང་ཞེས་བསྐུལ་བས་དེ་འཕྲལ་དུ་མཛད། ཅེས་གསུངས་སོ། །

རྣམ་བཞག ❶ གདན་ལ་ཕབ་པ། ❷ སྐོར། དཔེར་ན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཡང་དག་པར་གདན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་པས་ན་རྣམ་བཞག་ཅེས་བྱ་སྟེ། རྣམ་ནི་རྣམ་པར་ཏེ་ཡང་དག་པ། བཞག་ནི་གདན་ལ་ཕབ་འི་དོན་ནོ། །

རྣམ་བཞིའི་འཕྲིན་ལས། ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་ལས་བཞི། རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་ལས། སྒྱུར་མཛད་མགོན་དང་ལས་གཤིན་གྱི་ནང་གསང་། །དམག་ཟོར་ཞི་དྲག་ཆོས་རྒྱལ་སྐུ་ལྔ་སོགས། །བདུད་དཔུང་འཇོམས་ལ་རྡོ་རྗེའི་ཤུགས་ལྡན་པའི། །བསྟན་སྲུང་རྒྱ་མཚོས་རྣམ་བཞིའི་འཕྲིན་ལས་མཛོད། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྣམ་གཡེང་། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའི་ཐ་མ་ནི། དུག་གསུམ་གང་རུང་གི་ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག དམིགས་པ་ལ་སེམས་འཕྲོ་བར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིག་པའོ། །

རྣམ་གཡེང་མེད་པའི་ཡིད་ཅན། རྙེད་བཀུར་སྙན་གྲགས་ལ་མ་ཡེངས་པ་སྟེ་མ་ཆགས་པའི་སེམས་ཅན་ཞེས་པའི་དོན། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། གང་ཞིག་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་གི །དབང་བྱས་རྣམ་གཡེང་མེད་ཡིད་ཅན་གྱིས་བཤད། །ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ལམ་དང་རྗེས་མཐུན་པ། །དེ་ཡང་དྲང་སྲོང་བཀའ་བཞིན་སྤྱི་བོས་བླང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྣམ་བཤད་རིགས་པ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སེམས་ཙམ་༼ཤི་པ༽ ༡༠ན༡ན་བཞུགས་སོ། །

རྣམ་ཤེས། <བི་ཛྙཱ> ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་གཙོ་བོར་རིག་པའི་ཤེས་པ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། རྣམ་ཤེས་སོ་སོར་རྣམ་རིག་པ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སེམས། ཡིད། རྣམ་ཤེས་རྣམས་དོན་གཅིག སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་བསྟན་འགྱུར་༼ཅོ་པ༽ ༧༥༡ན་༨ལས།

རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ། <བི་ཛྙཱ་སྐནྡྷ> རྣམ་ཤེས་དང་དོན་གཅིག བི་ཛྙཱ་སྐནྡྷ་ནི་བི་ཛྙཱན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཡུལ་ཐ་དད་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཤེས་པ་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བརྒྱད་བསྡུས་པའི་མིང་ཡིན་པས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོ་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཟས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་དོན་གཅིག སྒྲ་བཤད་ནི། དེས་ལུས་སྲོག་གནས་པར་བྱེད་པས་ཟས་དང་བྱེད་ལས་མཚུངས་པས་ཟས་ཞེས་བཏགས། དེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་ལུས་ལས་ཐོན་ན་ལུས་ཀྱི་དྲོད་ཉམས་པ་དང་རུལ་བ་ལ་སོགས་པས་ལུས་གནས་མི་ཐུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །

རྣམ་ཤེས་གྲངས་མཉམ་པ། གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ་དང་འདྲ།

རྣམ་ཤེས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར། སོ་སྐྱེའི་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་ཤེས་དང་འཕགས་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཟེར། དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བའི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་༡༠༧༤པར། རྣམ་ཤེས་དང་ཡེ་ཤེས་འབྱེད་ཚེ་འདུག་བྱ་གཟུང་འཛིན་གྱི་སེམས་ལ་རྣམ་ཤེས་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲས་བཤད་པ་ཡིན་ཞིང་། འདི་ནི་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པ་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་རྣམ་པ་གང་དུ་ཡང་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་དོན་གོང་དུ་ཁོ་བོས་བཤད་པ་དང་འདྲའོ། །རྒྱས་པ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་གི་སྟེང་དུ། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་དང་། ཉོན་ཡིད་བསྣན་པའི་བརྒྱད་དོ། །

རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག མིག་གི་རྣམ་ཤེས། རྣ་བའི་རྣམ་ཤེས། སྣའི་རྣམ་ཤེས། ལྗེའི་རྣམ་ཤེས། ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་དྲུག་གོ།

རྣམ་བཤད་རིགས་པ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད། སྡེ་དགེ་སྤར་མའི་བསྟན་འགྱུར་༼ཤི༽ ཤོག་གྲངས་༡༠མདུན་གཟིགས་ནས་དབུ་བཙུགས་ནས། མཇུག་༡༣༩ལ་རྫོགས་སོ། །

རྣམ་སྣང་། ལྷ་སྤྱིའི་མིང་དུ་བཤད། སྒྲ་བཤད་ནི། གཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་སྣང་ཅེས་པའམ། རྣམ་པའམ་དུས་ཀུན་ཏུ་གཉིད་སད་པས་རྣམ་སྣང་ཅེས་བྱའོ། །

རྣམ་སྣང་མཆོད་ཡོན། ཚུ་བོ་གནྭའི་མིང་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ཡང་རྣམ་སྣང་ནི་ལྷའི་མིང་ཡིན་ལ། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྲབ་འཇུག་ལྷ་མིན་འཇོམས་པའི་བྱ་དགའ་ལ་ཚུ་བོ་གནྭ་ཀང་པའི་མཆོད་ཡོན་དུ་ཕུལ་བས་ གནྭ་ལ་རྣམ་སྣང་མཆོད་ཡོན་ནམ་ཁྲབ་འཇུག་ཀང་པ་ཞེས་བྱ་བར་བཤད་དོ། །

རྣམ་སོལ་ལ། རྣམ་པར་བསལ་ནས་ཏེ་ལེགས་པར་སྤྲངས་ནས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་ཚོམས་ཤོག་གྲངས་༧ལས། གཉིད་དང་གཏི་མུག་རྣམ་སོལ་ལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། དཔེ་འགར། གཉིད་དང་གཏི་མུག་རྣམས་སོལ་ལ། །ཞེས་ས་མཐའ་འཇུང་བ་ནི་ཡིག་ནོར་རོ། །ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་{ཏུ་པ་}༥༧བ༧ལས། རྣམ་སོལ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་བསལ་བར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྣམ་སྲུས། རྣམ་ཐོས་སྲས་ཀྱི་བསྡུས་ཚིག

རྣལ། ❶ རྣལ་མའི་བསྡུས་ཚིག་སྟེ། ཡང་དག་པ། ❷ བརྟན་པོའམ་བརྟན་པ།

རྣལ་དུ་འགོད་པ། བརྟན་པར་བྱེད་པ། དཔེར་ན་རྒྱལ་བ་རྣལ་དུ་འགོད་ལྟ་བུ། རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱི་མཛོད་ཊཱིཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པ་དང་། རྒྱལ་བ་རྣམས་རྣལ་དུ་འགོད་པར་བྱེད་པ། ཞེས་དང་། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་ཐོབ་པ་གཅོད་པས་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་བྲལ་ཐོབ་འཛིན་པས་རྒྱལ་བ་རྣལ་དུ་འགོད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྣལ་དུ་གནས། བརྟན་པོར་གནས་པའི་དོན། སེམས་རྣལ་དུ་གནས་ལྟ་བུ།

རྣལ་དུ་ཕབ། ❶ གཞན་གྱིས་འཚེ་བ་མེད་པར་རང་དབང་དུ་གནས་པའི་དོན་ལ། ཡི་གེའི་གུར་ཁང་གསུང་། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་དག་ཡིག་ལས་ཀྱང་། གཞན་གྱིས་མཆེར་སྣང་མེད་པར་རང་དབང་དུ་གནས་པ་ཞེས་གསུངས། ❷ བརྟན་པོར་གནས་པའི་དོན། རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་སྤྱོད་འཇུག་དར་ཊཱིཀ་ལས། ལུས་བདེ་བའང་མི་འཐོབ་ལ་གཉིད་མི་ལོང་ཞིང་སེམས་རྣལ་དུ་ཕབས་པའི་བརྟན་པའང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། སེམས་རྣལ་དུ་ཕབ་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྣལ་འབྱོར། <ཡོ་ག> སྤྱིར་བཏང་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་པ་ནི་མཉམ་དུ་སྦྱོར་བའི་དོན་ཡིན། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་ན། རྣལ་འབྱོར་ནི། ❶ སེམས་མཉམ་པར་གཞག་པ། ཏིང་ངེ་འཛིན། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བཅས་ལ་ཟེར། ཐེག་བསྡུས་བཤད་སྦྱར་ལས།

ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བར་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ ལམ། དཔེར་ན་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཞེས་''ལྟ་བུ། ❸ ཉམས་ལེན། ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ལས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྐད་དོད་ཡོ་ག་ཞེས་པ། རྣལ་འབྱོར། འབྲེལ་བ། ཟུངས། སྦྱོར་བ། ཐབས། བསམ་གཏན་སོགས་ལ་འཇུག་པར་བཤད། སྒྲ་བཤད་ནི། རྣལ་ནི་རྣལ་མ་སྟེ་ཡང་དག་པ་དང་། འབྱོར་ནི་མཉམ་དུ་སྦྱོར་བའི་དོན་ཡིན་པས། ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བས་ན་རྣལ་འབྱོར་རོ། །དེ་ཡང་ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པ་ལྟ་བུར། ཞི་ལྷག་གཉིས་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བས་ན་རྣལ་འབྱོར། སྔགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བས་ན་རྣལ་འབྱོར། ཡང་དེང་སང་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་པའི་ལུས་སྦྱོང་ལའང་ལུས་སེམས་གཉིས་ཡང་དག་པར་མཉམ་དུ་སྦྱོར་བས་ན་རྣལ་འབྱོར་རམ་ཡོ་ག་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་བྱེད་ཚུལ་མང་དུ་ཡོད་དོ། །རྗེ་གུང་ཐང་པས་ནི། རྣལ་འབྱོར་གྱི་དོན་ཡང་། ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་གཡེང་བ་སོགས་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བར་བྱེད་པའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བ་རྒྱུད་མེད་པའི་མར་མེ་བཞིན་རྣལ་དུ་གནས་པ་དང་། ལྷག་མཐོང་གི་འོད་གསལ་བས་མར་མེས་མུན་པ་སེལ་བ་ལྟར་ཡུལ་སོ་སོར་གཅོད་པ་དང་། སྦྱོལ་བསྒྱུར་སོགས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་འབྱོར་བའམ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་བྱེད་པས་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དབུ་མཐའ་ལས། དེར་གནས་ལས་སུ་རུང་བ་ཉིད། །དོན་རྣམས་ཐམས་ཅད་འབྱོར་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྒྲ་བཤད་དུ་རུང་བར་སྣང་ལ། ཞེས་རྗེ་གུང་ཐང་པའི་སྐབས་དང་པོའི་མཆན་འགྲེལ་ལས་གསུངས་སོ། །ཁྲི་ཐུ་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པར། རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྒྲ་བཤད་ལ། རྣལ་ནི། རྣལ་མ་སྟེ་གཉུག་མ། འབྱོར་ནི། འབྱོར་བའམ་སྦྱོར་བ་སྟེ་སྒོམ་པའི་དོན་ཏེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ཐབས་ཤེས་ཟུང་འཇུག་གི་དོན་ལ་བཤད་དོ། །

རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་ཤྲཱི་ཛ་ག་ཏ་མི་ཏྲ་ཨཱ་ནནྡ། འདི་ནི་མི་ཏྲའི་བརྒྱ་རྩ་དར་བར་བྱེད་པ་པོ་གྲུབ་ཆེན་མི་ཏྲ་ཛོ་ཀི་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན། ཁོང་གིས་མཛད་པའི་རྒྱལ་པོ་ཟླ་བ་ལ་སྤྲིངས་པའི་སྤྲིངས་ཡིག་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ཁོང་བོད་ལ་བཞུགས་སྐབས་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཟླ་བ་ཟེར་བ་ཞིག་ལ་བསྐུར་བར་གསུངས། འདི་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སྐྱེས་རབས་དང་ལྷན་དུ་ཤོག་གྲངས་༧༡བ༥ན་བཞུགས་སོ། །ཛྙཱ་ཛ་ག་ཏ་མི་ཏྲ་ཨཱ་ནནྡ་ནི། དཔལ་འགྲོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཀུན་དགའ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །

རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད། རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་ཏེ། ཕྱི་ནང་གི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་ལས་ནང་གི་རྣལ་འབྱོར་གཙོ་ཞིང་བསྒོམ་པའི་ལྷ་མོ་དང་བཟླ་བ་དང་། རྒོད་པ་དང་།

ལག་བཅངས་ཀྱི་བདེ་བ་ལམ་བྱེད་ནུས་ལ། དངོས་ཀྱི་རིག་མའི་བདེ་བ་ལམ་བྱེད་མི་ནུས་པ་ལ་དེ་ཙམ་གྱི་ཆགས་པ་ལམ་བྱེད་སྟོན་པ་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད།

རྣལ་འབྱོར་དྲུག དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཚིགས་རྣལ་འབྱོར་དྲུག་ནི། རྣལ་འབྱོར། རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར། ཤིན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར། རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར་དང་དྲུག་གོ །དེ་ཡང་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ནས། ཡེ་ཤེས་ཙམ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་བར་ནི་རྣལ་འབྱོར། ས་བོན་ཕྱག་མཚན་སྐུ་རྫོགས་པ་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་རྣམས་ནི་རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར། ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུར་བསྒྱུར་བ་ནས་ཡན་ལག་ཁྲོ་བོར་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི་ཤིན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར། སྐུ་བྱིན་གྱིས་རློབ་པ་ནས་མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ། མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་ནས་ཁྲོ་བོ་དབྱུང་བའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར། སྙིང་སྔགས་ཟླ་མོ་སྒོམ་པའི་དེ་ཉིད་ནས། དངོས་གྲུབ་འབྲིང་བསྒྲུབ་པའི་བར་ནི་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །ཞེས་རྗེའི་གསང་འདུས་ཀྱི་གསུང་ཟིན་བྲིས་བློ་གསལ་བྱང་བའི་རེ་སྐོང་ལས་གསུངས།

རྣལ་འབྱོར་དྲུག་གི་ཚིགས། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་ཚིགས་བཤད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ཞེ་དགུའི་ཚིགས། རྡོ་རྗེ་བཞིའི་ཚིགས། རྣལ་འབྱོར་དྲུག་གི་ཚིགས། ཏིང་ངེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་ཚིགས། བསྙེན་སྒྲུབ་ཡན་ལག་བཞིའི་ཚིགས་དང་ལྔ་ཡོད་པ་ལས། རྣལ་འབྱོར་དྲུག་གི་ཚིགས་ནི། རྣལ་འབྱོར། རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར། ཤིན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར། རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར་དང་དྲུག་གོ། དེ་ཡང་རྗེའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཟིན་བྲིས་བློ་གསལ་བྱང་བའི་རེ་སྐོང་གནད་དོན་གསལ་བ་ལས། རྣལ་འབྱོར་དྲུག་གི་ཚིགས་ནི། གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ནས། ཡེ་ཤེས་ཙམ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་བར་ནི་རྣལ་འབྱོར་དང་། ས་བོན་ཕྱག་མཚན་སྐུ་རྫོགས་པ་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་རྣམས་ནི་རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར་དང་། ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུར་བསྒྱུར་བ་ནས་ཡན་ལག་ཁྲོ་བོར་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི་ཤིན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་དང་། སྐུ་བྱིན་གྱིས་རློབ་པ་ནས་མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི། རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་དང་། མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་ནས་ཁྲོ་བོ་དབྱུང་བའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར་དང་། སྙིང་སྔགས་ཟླ་མོ་སྒོམ་པའི་དེ་ཉིད་ནས། དངོས་གྲུབ་འབྲིང་བསྒྲུབ་པའི་བར་ནི་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །དེ་ཡང་བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་ལས། རྣལ་འབྱོར་རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར་དང་། །ཤིན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་རྣལ་འབྱོར་ཆེ། །དང་པོའི་སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པར་བྱ། །དེ་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི །རྣལ་འབྱོར་མཆོག་ལ་དབྱེ་བ་ལྔ། །དེ་

ལས་ཀྱང་ནི་ལས་རྒྱལ་མཆོག །རྣལ་འབྱོར་དབྱེ་བ་བཅུ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །

རྣལ་འབྱོར་པ། ❶ ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱུད་ལ་མངའ་བའི་གང་ཟག དགེ་བ་ལྷའི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པ་ལས། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་ལ། དེ་གང་ལ་ལྡན་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་པའོ། །ཞེས་ཚིག་རིས་ཙམ་མ་གཏོགས་དེ་ཇི་བཞིན་འབྱུང་ངོ་། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྣལ་འབྱོར་པ་ནི་ཞི་ལྷག་གང་རུང་རྟེན་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའང་དེ་དང་མཐུན་ནོ། །❷ ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན།

རྣལ་འབྱོར་པའི་དམིགས་པ་བཞི། ཁྱབ་པའི་དམིགས་པ། སྤྱད་པ་རྣམ་སྦྱོང་གི་དམིགས་པ། མཁས་པའི་དམིགས་པ། ཉོན་མོངས་རྣམ་སྦྱོང་གི་དམིགས་པ་དང་བཞིའོ། །

རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཡིན་པས་ན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཞེས་བྱའོ། །

རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས། སློམས་པར་འཇུག་པའི་དོན་ཡིན། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ ཚུ ༧༥(བ༥)ལས། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་གཏན་པའི་ཡུལ་ཏེ། སློམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྣལ་འབྱོར་ཕའི་རྒྱུད། འོད་གསལ་འཆར་བའི་གནས་སྐབས་གར་རླུང་རིམ་གྱིས་སྟུད་པའི་རིམ་པ་ལས་ལུགས་འབྱུང་གི་སྟོང་པ་བཞི་དང་། དེ་ནས་ཕྱིར་ལ་ལྡང་བའི་རིམ་པ་ལས་ལུགས་ལྡོག་གི་སྟོང་པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་སྟོང་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། འོད་གསལ་གྱི་རླུང་འོད་ཟེར་ལྔ་ལས་ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མའི་སྐུ་སྒྲུབ་ཚུལ་གཙོ་བོར་སྟོན་པས་ན་རྣལ་འབྱོར་ཕའི་རྒྱུད་ཅེས་བྱའོ། །གྲུབ་བཤད་ནི། སྟོང་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་རླུང་ལས་བསྒྲུབས་པའི་སྐུ་གཉིས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བའི་རྣལ་འབྱོར་ཡང་ཡིན་ལ། གཙོ་བོར་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་སྒྲུབ་བྱེད་སྣང་ཕྱོགས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཡིན་པས་ཕ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རྗེའི་མཐའ་གཅོད་རིན་པོ་ཆེའི་སྦྱུ་གུ་ལས་གསུངས།

རྣལ་འབྱོར་བླ་ན་མེད་པའི་རྒྱུད། བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་དོན་གཅིག ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་དོན་སྟོན་ཞིང་། རྒྱུད་སྡེ་ཀུན་གྱི་རྩེ་མོར་གྱུར་པའི་རྒྱུད་སྡེ་ཞིག གྲུབ་བཤད་ནི། ཐབས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བས་ན་རྣལ་འབྱོར། དེའི་གོང་ན་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་

སྤྱི་གཞན་མེད་པས་ན་བླ་ན་མེད་པའི་རྒྱུད་དོ། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་དུས་འཁོར་གྱི་འགྲེལ་པ་ལ་གཞི་བྱས།

རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད། ཀུན་ཏུ་ཟླ་བུའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྤྱི་བོ་ནས་ནོར་བུའི་བར་དུ་བྱུང་བའི་ཡས་བབས་དང་། དེ་ནས་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་ལོག་པའི་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བ་བཞི་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་དང་སྟོང་པ་གཉིས་དབྱེར་མི་ཕྱེད་པར་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་དོན་དམ་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པའི་རྟོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་ཞིང་། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་བཞོན་པའི་རླུང་འོད་ཟེར་ལྔ་ལས་ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མའི་སྐུ་སྒྲུབ་ཚུལ་གཙོ་བོར་མི་སྟོན་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་ཅེས་བྱའོ། །གྲྭ་བཤད་ནི། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་ཆོས་སྐུ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་དེ་ནི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བའི་རྣལ་འབྱོར་ཡང་ཡིན་ལ། གཙོ་བོར་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་སྒྲུབ་བྱེད་སྟོང་ཕྱོགས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ཡིན་པས་མ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །རྗེའི་མཐའ་གཅོད་རིན་པོ་ཆེའི་སྨྱུ་གུ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

རྣལ་འབྱོར་བཞི། ❶ (དགེ་ལུགས) དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཆིངས་རྣལ་འབྱོར་བཞི་ནི། རྣལ་འབྱོར། རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར། (རྗེས་སུ་ཞེས་པ་ནི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་སྟེ། འདྲ་བའི་རྣལ་འབྱོར) ཤིན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར། རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་དང་བཞིའོ། །རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལ་སྤྱིར་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དོན་ནི། འདུས་པ་ཕྱི་མ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ་འདིར་ནི། མངོན་བྱང་ལྔ་ལས་བསྒྲུབས་པའི་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་རྒྱུ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནོ། །རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར་ནི། རྗེས་སུའི་དོན་འདྲ་བ་ལ་ཤྐྱི་པས་བཤད་པས་རྣལ་འབྱོར་ཕྱི་མ་དང་འདྲ་བ་ལ་བྱ་སྟེ་འབྲས་བུ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །དེ་དག་ལས་ཀྱང་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གྱུར་པ་ནི། ཤིན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་ཏེ་ཡབ་ཡུམ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ནས་པད་མར་བསྐྱེད་པའི་ལྷའི་འཁོར་ལོ་སྤྲོས་ནས་རང་གནས་སུ་བཀོད་པའི་འཁོར་ལོ་རྫོགས་པའོ། །དེ་ནས་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ལ་སོགས་པ་བྱིན་གྱིས་རློབ་ཅིང་ཡེ་ཤེས་པ་གཞུག་པ་དང་དབང་བསྐུར་རྒྱས་གདབ་དང་མཆོད་བསྟོད་བདུད་རྩི་མྱང་བ་དང་བཟླས་པ་བྱས་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཤེགས་སུ་གསོལ་ཞིང་དམ་ཚིག་པ་བསྡུས་པའི་བར་ལ་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོར་དཔལ་འཛིན་གྱིས་བཤད་དེ། ཞེས་གསུངས། རྣལ་འབྱོར་དྲུག་ལ་གཟིགས། ❷ (ཕྱག་ཆེན) རྩེ་གཅིག་གི་རྣལ་འབྱོར། སྤྲོས་བྲལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར། རོ་གཅིག་གི་རྣལ་འབྱོར། སྒོམ་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་དང་

བཞིའོ། །རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ❸ རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞི། དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྣལ་འབྱོར་གསུམ། ཉིང་ངེ་གསུམ་དང་དོན་འདྲ། ཉིང་ངེ་འཛིན་གསུམ་ནི། དང་པོ་སྦྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་གསུམ་མོ། །

རྣལ། ❶ རང་བཞིན། མ་བཅོས་པ། བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ། དཔེར་ན་སེམས་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ་ལ། སེམས་རྣལ་དུ་མི་གནས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུར་མི་འགྱུར་ཟེར་བར་སྣང་བས་སེམས་རྣལ་དུ་ཞོག་ལ་སྒོམ་ཤིག ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ❷ བདང་སྙོམས་ལའང་འཇུག རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དང་འདུ་བྱེད་པའི་སེམས་པ་དང་རྣལ་དུ་འཇོག་པའི་བཏང་སྙོམས་ཏེ། དེ་དག་ནི་ཕྱར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

རྣལ་མ། ❶ ཡང་དག་པ། རང་བཞིན་པ། མ་བཅོས་པ། བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ། དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་རྣལ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། དེ་ལ་ཧྭ་ཤང་གིས་ནི་ཅིར་ཡང་མི་རྟོག་པ་ལ་བསྟགས་པ་མཛད་པའི་མདོའི་ཁུངས་བརྒྱད་ཅུ་དྲངས་ནས་བསྒྲུབས་སོ། །འདིས་ནི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་རྣལ་མ་མིན་ནོ་ཞེས་ཀུན་རྫོབ་ལ་སྐུར་པ་ཆེན་པོ་བཏབ་ཅིང་། ཞེས་གསུངས། ❷ དོན། གོ་དོན། དཔེར་ན་དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་ "རྣལ་མ" གོ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྣོ་ཐུང་། སྤྲོ་ཐུང་བའི་མི། ས་པཎ་གྱི་ལེགས་བཤད་འཕྲུལ་གྱི་དྲ་བ་ལས། རྣོ་ཐུང་ལ་ཀུ་རེ་མ་བྱེད། མི་ཐུབ་པ་ལ་དོ་མ་བསྒོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྣ་གྲངས། (ཐར་ཕྱིན) རྣམ་གྲངས་དང་དོན་གཅིག སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་༼ཐ༽ ༥༧བ༢ལས། ཆོས་ཀྱི་སྣ་གྲངས་འདི་བཞིའི་ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྣ་འགའ་སྤྱོད་པ། (འདུལ་བ) སྣ་འགའ་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན་ལ་གཟིགས།

སྣ་འགའ་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན། (འདུལ་བ) རྩ་བ་བཞི་དང་ཆང་དང་ལྔ་ལས་གཉིས་ཙམ་བསྲུང་བར་ཁས་ལེན་པའི་དགེ་བསྙེན་ལ་ཟེར། འདི་ལ་མཛོ་ཊཱི་ཀ་ལས་ཕྱོགས་གཅིག་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་དེ། མཛོ་ཊཱི་ཀ་ལས། ཕྱོགས་གཅིག་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན་ནི་ཉེས་པའི་རྩ་བ་བཞི་ཆང་དང་ལྔ་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་གཉིས་བསྲུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྣ་གཅིག་སྤྱོད་པ། (འདུལ་བ) སྣ་གཅིག་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན་ལ་གཟིགས།

སྣ་གཅིག་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན། (འདུལ་བ) རྩ་བ་བཞི་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བསྲུང་བར་ཁས་ལེན་པའི་དགེ་བསྙེན་ལ་ཟེར། མཛོ་ཊཱི་ཀ་ལས། སྣ་གཅིག་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན་ནི་ཉེས་པའི་རྩ་བ་བཞི་པོ་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་བསྲུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྣ་དྲངས། ཐོག་དྲངས་དང་དོན་གཅིག འགྲེལ་བཤད་རྒྱས་པར "ཐོག་དྲངས" ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། རྗེ་མར་པའི་རང་རྣམ་གསུང་མགུར་ལས། ཡུལ་དབུས་འགྱུར་ཚལ་གྱི་བཀོད་པ་མཐོང་། །དཔལ་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱིས་སྣ་དྲངས་པའི། །རྟེན་ངོ་མཚར་ཅན་ལ་མཆོད་པ་བྱས། །ཕོ་བོ་ཕྱིན་པ་འཕྱིས་སོ་སྙམ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྣ་དྲུག སྣའི་ཨི་ཁྲུང་། སྣའི་ཁྲུང་དྲུ། སྣའི་དྲུ་ག བརྡ་བཤད་ནི། སྣ་དྲུག་ཅེས་པའི་དྲུག་ནི་དྲུ་ག་ཞེས་པའི་ཚིག་བསྡུས་པའོ། །

སྣ་མའི་མེ་ཏོག ཛ་ཏིའི་མེ་ཏོག དེ་ལ་སྔོ་དཀར་དམར་གསུམ་ཡོད་པར། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ན་གསལ།

སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པའི་སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་པ། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པའི་མདོ་སྡེ་པ། སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན།

སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ། ཤར་དཀར། ལྷོ་སེར། ནུབ་དམར། བྱང་ལྗང་། ལྟེ་བ་སྔོ་བའི་རྡོ་རྗེ་རྒྱ་གྲམ། བརྡ་བཤད་ནི། ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་པ་ཅན་གྱི་རྡོ་རྗེ་ཡིན་པས་སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེའོ།། དེ་ལ་སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ་རྩ་ལྔ་པ་དང་། རྩ་བཅུ་གཉིས་པ། རྩ་ཉི་ཤུ་ཅན་པ་བཅས་ཡོད། སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ་རྩ་ལྔ་པ་དཀར་སེར་དམར་ལྗང་སྔོ་བོའི་ཁ་དོག་ལྔ་ལྡན་གྱིས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ལྡོག་ཆས་ཕྱེ་ན་ལྔ་ཡོད་པར་མཚོན། རྩ་བཅུ་གཉིས་བྱས་ཚེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དག་པ་མཚོན། རྩ་ཉི་ཤུ་ཡོད་ཚེ། འཇིག་ལྟ་ཉི་ཤུ་དག་པ་མཚོན་ནོ། །སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོ་གསུམ་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པར། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གསུང་ངོ་། །བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ་གསལ་འདེབས་པའམ་བསྒོམ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་༤༢བ༥ལས། དེ་འདྲ་བའི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་ལྔར་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ཡོད་པས། སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ་ཡེ་ཤེས་ལྔ་དག་པར་གསུངས་ལ། ཡེ་ཤེས་ལྔ་ལ་ནི་ལམ་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལྔ་ཡང་ཡོད་དོ། །དེ་འདྲའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ནི་ཟུང་འཇུག་གི་སྐུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར

རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པས་ངེས་དོན་དེ་འདྲ་བ་མཚོན་པའི་སླད་དུ་འདིར་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་རྟེན་དུ་སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ་བསྒོམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྣ་ཚོགས་པདྨ། ❶ དེ་ལ་སྣ་ཚོགས་པདྨ་འདབ་མ་བཞི་ཅན་ནི། ཕྱོགས་བཞིའི་འདབ་མ་དམར། མེ་རླུང་སེར། བདེན་བྲལ་ལྗང་། དབང་ལྡན་ནག ལྟེ་བ་ལྗང་། གེ་སར་སེར་བ་དང་བཅས་པའི་པདྨ་མའོ། །❷ ཡང་ན། ཁ་དོག་དཀར་སེར་དམར་ལྗང་འདབ་མ་རེ་བཞི་པའམ། སོ་གཉིས་སམ། བཅུ་དྲུག་པ་ལྟེ་བ་ལྗང་། གེ་སར་སེར་བ་དང་ལྡན་པའི་པདྨ་མའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་པ་ཅན་གྱི་པདྨ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །མཚོན་དོན་ནི། གཞལ་ཡས་ཁང་གི་འོག་གཞིའི་སྣ་ཚོགས་པདྨ་འདམ་ལས་སྐྱེས་ཀྱང་འདམ་གྱིས་མ་གོས་པ་ལྟར། འདོད་ཡོན་ལམ་བྱེད་ལས་སྐྱེས་ཀྱང་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱོན་གྱིས་མ་གོས་པ་མཚོན། སྣ་ཚོགས་པདྨ་འདབ་མ་རེ་བཞི་བྱས་ཚེ་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་མཚོན་པ་སོགས་གཞན་ལའང་རིགས་འགྲེའོ། །

སྣ་ཚོགས་གཟུགས་ཅན། རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག སྒྲ་བཤད་ནི། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ཆུ་ནང་གི་གཟའ་དང་རྒྱུ་སྐར་ལྟར་ཞི་དྲག་གང་འདུལ་སྟོན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

སྣ་ཚོགས་གཟུགས་ཅན་མ། རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་ཡུམ། རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོ་མ། རྡོ་རྗེ་རོ་ལངས་མ་རྣམས་དོན་འདྲ།

སྣ་ཚོགས་ཡུམ། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཡུམ་གྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

སྣ་ཞགས། གླང་ཆེན་གྱི་སྣའི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། གླང་ཆེན་གྱི་སྣ་ཞགས་པའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས། གླང་པོ་ཆེའི་སྣ་ཞགས་པའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ། །སྐྱབས་རྗེ་ཁྲི་བྱང་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོས། རྗེས་སུ་བརྩེ་བའི་སྣ་ཞགས་རིང་པོ་ཡིས། །སྙན་ཚིགས་ཨུཏྤལ་གསར་པའི་མཁྲི་ཀ། འདི་ན་བློ་དམན་གཞོན་ནུའི་ཐོད་རྒྱན་དུ། །བཅིངས་ཚེ་གུས་སྤྲོའི་རླབས་གར་ཅི་ཡང་བསྒྱུར། །

སྣ་ཡི་ལག་པ། གླང་པོ་ཆེའི་མིང་། རྗེའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོ་ལས། ཉོན་མོངས་གདུག་པའི་སྣ་ཡི་ལག་པས་དགེ་བའི་ལྗོན་པ་ཀུན་ཏུ་འཇོམས། །སྲིད་པའི་ཞགས་པས་ཡིད་ནི་དྲངས་པས་རྙེད་བཀུར་གླང་མོའི་ཕྱིར་འབྲང་བ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྣ་ཏུ། ཙ་ཙོ་ལས་བཟོས་པའི་སྣ་ཐ་ཀླུག་སྣོད། འདི་རིམ་གྱིས་སྣ་ཐ་ཀླུག་སྣོད་ཀྱིའི་མིང་དུ་ཆགས། སྒྲ་བཤད་ནི། སྣ་ནི་སྣ་ཐའི་བསྡུས་ཚིག་ཡིན་ལ། ཏུ་ནི་ཙ་ཙོའི་མིང་སྟེ། དཔེར་ན་སླང་གོག་གི་ཙ་ཙོ་ལ་སླང་ཏུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

སྣ་ཁ་སྤྲིན་དུ་མི་བཏུབ། སྣ་ཐག་སྤྲིན་དུ་མི་རུང་ཞེས་པ་སྟེ། རང་གི་དབང་ཆ་གཞན་ལག་ཏུ་ཤོར་མི་རུང་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དཔེར་ན་བ་གླང་དང་ཛ་མོང་ལྟ་བུ་སྣ་ཐག་གཞན་ལག་ཏུ་ཤོར་ནས་གར་འཁྲིད་འཁྲིད་བྱེད་པ་ལྟར་མི་བྱ་ཞེས་པའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་ལ་བྱེད་ཀྱི་སུ་རུང་རུང་ལ་སྣ་ཁ་སྤྲིན་དུ་མི་བཏུབ་གསུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྣ་ཏོར། རྟའི་སྣ་ལས་དབུགས་སྒྲ་ཏོར་ཏོར་ཞེས་འབྱུད་པ་དེ་ལ་ཟེར། རྟས་སྣ་ཏོར་བྱེད་ཀྱིན་འདུག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

སྣག་གི་གཉེན་མཚམས། ཕ་མ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་སྤུན་ཟླ། ཨ་མ་གཅིག་པའི་སྤུན། བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་གནད་ཀྱི་ཟླ་འོད་ལས། སྣག་གི་གཉེན་མཚམས་ནི་མངལ་གཅིག་ནས་སྐྱེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྣག་གི་ཚ་བོ། ❶ མིང་པོ་དང་སྲིང་མོའི་བུ། ལུང་སྟོན་ཚིགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་སྲིང་མོའི་བུའི་མིང་ཡིན་པར་བཤད། ཕྱི་རྒྱལ་བས nephew ཟེར་བ་དེའོ། །❷ རང་གི་བུ་དང་བུ་མོའི་བུ། ལུང་སྟོན་ཚིགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་རང་གི་བུ་མོའི་བུའི་མིང་ཡིན་པར་བཤད། ཕྱི་རྒྱལ་བས་grandson ཟེར།

སྣག་གི་ཚ་མོ། ❶ མིང་པོ་དང་སྲིང་མོའི་བུ་མོ། ཕྱི་རྒྱལ་བསniece ཟེར། ❷ རང་གི་བུ་ཕྲུག་གི་བུ་མོ། ཕྱི་རྒྱལ་བསgranddaughter ཟེར་བ་དེའོ། །

སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ། སྣང་བ་དཀར་ལམ་པ། མཆེད་པ་དམར་ལམ་པ། ཉེར་ཐོབ་ནག་ལམ་པ་དང་གསུམ་མོ། །འགྲེལ་བཤད་སོ་སོའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྣང་བརྟགས། སྣང་བ་ནི་དོན་དངོས་དང་། བརྟགས་པ་ནི་དེའི་སྒྲ་དོན་ནམ་འདྲ་རྣམ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་སྣང་བ་ནི་བུམ་པ་རང་མཚན་པ་དང་། བརྟགས་པ་ནི་བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །

སྣང་གྲགས་རིག་གསུམ། ཐ་མལ་པའི་གཟུགས་དང་སྒྲ་དང་ཤེས་པ་གསུམ་ལ་ཟེར། དཔལ་ཚུའི་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཟླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལས། སྣང་གྲགས་རིག་གསུམ་འཕགས་པའི་གསང་གསུམ་དུ། །འཆར་བའི་རྣལ་འབྱོར་མཆོག་ལ་གནས་པར་ཤོག །ཅེས

གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འགྲེལ་བཤད་རྒྱས་པར་ཕྱེར་སོ་གསུམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྣང་མཐའ། སྣང་བ་མཐའ་ཡས་དང་དོན་འདྲ།

སྣང་བ། ❶ བློ་ལ་འཆར་བ། ❷ བློ་ལ་འཆར་རྒྱུའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས། སྣང་ཞིང་སྲིད་པའི་ཆོས། ཡོད་པ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་བཅས་ཀྱི་མིང་། ❸ ཉི་མ། ཟླ་བ། སྐར་མ། མེ། ནོར་བུ་སོགས་ཀྱི་འོད། ❹ ཆགས་པ། སྲིད་ཞེན། དོན་དུ་གཉེར་བ། འཁོར་བའི་སྣང་ཤས་ཟེར་བ་དང་། སྲིད་པ་ཤས་ཆེན་པོ་ལ་སྣང་ཤས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ❺ བསམ་བློའམ། བློ། སྣང་བ་འཕྲུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❻ སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་སྣང་བ་ལའང་ཚིག་བསྡུས་ནས། སྣང་བ་ཟེར། དེ་ལ་སྣང་བ་དཀར་ལམ་པ་ཡང་ཟེར། སྣང་བ་དཀར་ལམ་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྣང་བ་དཀར་ལམ་པ། སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སྣང་བ་དང་། སྟོང་པ་བཞིའི་ནང་ནས་སྟོང་པ་ལ་ཟེར། རང་རྒྱུ་ལུགས་འབྱུང་གི་ཀུན་རྟོག་བརྒྱད་ཅུ་བཞོན་པའི་རླུང་དང་བཅས་པ་དང་། ལུགས་ལྡོག་གི་མཆེད་པ་བཞོན་པའི་རླུང་དང་བཅས་པ་གང་རུང་ལས་བྱུང་ཞིང་། རང་གི་ངོ་བོ་སྟོན་གནམ་གཡའ་དག་ལ་ཟླ་འོད་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་ལྟ་བུའི་སྟོང་སང་དཀར་ལམ་པའི་སྣང་བ་འཆར་གྱི་དེ་ལས་གཞན་པའི་གཉིས་སྣང་རགས་པ་གཞན་གང་ཡང་མི་འཆར་བའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཕྲ་མོ་ལ། སྣང་བ་དཀར་ལམ་པ་ཟེར། དཀར་ལམ་པའམ་ཁ་དོག་དཀར་པོ་འཆར་བའི་རྐྱེན་ནི། སྙིང་ག་ཡན་ཆད་ཀྱི་རོ་རྐྱང་གི་རླུང་ཐམས་ཅད་དབུ་མའི་ཡར་སྣ་ནས་ཞུགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། སྤྱི་བོའི་རྩ་མདུད་གྲོལ་བའི་དབུས་ན་ཕ་ལས་ཐོབ་པའི་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་ཧཾ་ཡིག་མགོ་ཐུར་བསྟན་གྱི་རྣམ་པར་ཡོད་པ་དེ་ཐུར་ལ་འོངས་ཏེ། སྙིང་གའི་རོ་རྐྱང་གི་མདུད་པ་དྲུག་སྐོར་གྱི་སྟེང་དུ་སླེབས་པའི་བར་ལ་དེ་འདྲའི་སྣང་བ་འབྱུང་བར་གསུངས་ཤིང་། ཕྱི་རོལ་ནས་ཟླ་འོད་སོགས་ཀྱི་སྣང་བ་ཤར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །སྣང་བ་དཀར་ལམ་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། ཀུན་རྟོག་གཡོ་བའི་རླུང་ཐིམ་ནས་ཟླ་འོད་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་དཀར་ལམ་པ་འཆར་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། ཀུན་རྟོག་གཡོ་བའི་རླུང་ཐིམ་ནས་ཟླ་འོད་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་སྣང་བ་ཞེས་བྱ་ལ། ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་སྟོང་པ་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཉིད་ཀུན་རྟོག་བརྒྱད་ཅུ་རླུང་དང་བཅས་པས་སྟོང་པས་སྟོང་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྣང་བ་དཀར་ལམ་པ་སོགས་འཆར་བའི་རྒྱུ་མཚན། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐྱབས་ཐུགས་རྗེ་མ་ལས། བྱང་སེམས་ཐུར་བབས་དཀར་ལམ་ཤར་བ

དང་། །རཀྟ་གྲེན་ལོག་དམར་ལམ་ཤར་བ་དང་། །དབུ་མ་འགྲོལ་དུས་ནག་ལམ་འཚུབ་པའི་ཚེ། །སྐྱབས་ལ་བབ་བོ་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེ། །འཁོར་བ་ནས་དྲོངས་ཤིག་འཕགས་མཆོག་སྤྱན་རས་གཟིགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྣང་བ་སྒྱུ་མ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་དང་སྒྱུ་མ་ལྟར་སྣང་བཞིན་དུ་བདེན་པར་མེད་པ། ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ན་གསལ།

སྣང་བ་མཆེད་པ། མཆེད་པ་དང་དོན་འདྲ། མཆེད་པ་ལ་གཟིགས།

སྣང་བ་ཉེར་ཐོབ། ཉེར་ཐོབ་དང་དོན་འདྲ། ཉེར་ཐོབ་ལ་གཟིགས།

སྣང་བ་མཐའ་ཡས། སངས་རྒྱས་འོད་དཔག་མེད། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ན་གསལ།

སྣང་བ་བརྡའི་བླ་མ། (བཀའ་བརྒྱུད) སྣང་ཞིང་སྲིད་པའི་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད། སྤྲ་བཤད་ནི། དད་པ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་གཞི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སོགས་དཔེས་སྟོན་པར་བྱེད་པས་ས་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན། བརྩོན་འགྲུས་རྒྱུན་ཆད་མེད་པའམ་སྙིང་རྗེའི་ཆུས་རྒྱུད་བརླན་པ་སོགས་སྟོན་པས་ཆུ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན། ཤེས་རབ་ཀྱི་མེས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བུད་ཤིང་སྲེག་ཅིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་ལྕེས་མ་རིག་པའི་མུན་པ་སེལ་བ་སོགས་སྟོན་ཕྱིར། མེ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན། ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་རླུང་གི་ཤུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་དངོས་པོ་གཏོར་བ་སོགས་སྟོན་པས། རླུང་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན། མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ་སོགས་སྟོན་ཕྱིར། ནམ་མཁའ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཏེ། དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་འགྱུར་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བླ་མར་མ་གྱུར་པ་མེད། ཅེས་ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོར་གསལ་བ་ལྟར་བཀོད།

སྣང་བ་བན་དུན། (བློ་སྦྱོང) སྣང་བ་ཐར་ཐོར་རམ་ཟར་ཟིར་གྱི་དོན་དུ་བཤད།

སྣང་བ་སེམས། སེམས་སྟོང་པ། སྟོང་པ་ལྷུན་གྲུབ། ལྷུན་གྲུབ་རང་གྲོལ། (བཀའ་བརྒྱུད) ཕྱག་ཆེན་གྱི་ངོ་སྤྲོད་རྣམ་པ་བཞི། ཕྱག་ཆེན་གྱི་གནད་ཐམས་ཅད་ངོ་སྤྲོད་རྣམ་པ་བཞིའི་ནང་དུ་འདུ་བ་ཡིན། དེ་དག་གི་དོན་ནི། ཡུལ་སྣང་ཐམས་ཅད་ཆུ་དང་རླབས་ལྟར་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་ཆོ་འཕྲུལ་ལས་དོན་དུ་གང་ཡང་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་སྣང་བ་སེམས་སུ་ངོ་འཕྲོད་པ་ཡིན། སེམས་དེའི་ངོ་བོ་འགྲོ་གནས་འབྱུང་གསུམ་ལ་དཔྱད་པས་གང་དུ་འང་མ་གྲུབ་པ་རྨི་ལམ་གྱི་རྟ་གླང་ལྟར་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པས་སེམས་སྟོང་པར་ངོ་འཕྲོད་པ་ཡིན། སྟོང་བཞིན་གསལ་དྭངས་ཀྱི་ངང་ནས་འགག་མེད་དུ་སྣ་ཚོགས་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཆར་བ་ཆུ་ནང་གི་ཟླ་བ་ལྟར་རྟོགས་པས་སྟོང་པ་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་ངོ་འཕྲོད་པ་ཡིན། (སྟོང་པ་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་ངོ་འཕྲོད་ཅེས

པ་འདི། དགེ་ལྡན་པའི་བདེ་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྷ་ཟུ་དང་། བདེན་པར་མེད་ཀྱང་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པ། ཀུན་རྫོབ་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པ་ཞེས་པ་དང་དོན་འདྲའོ) དེ་ལྟར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་ཙམ་ནས་གསལ་རིག་སྟོང་པ་ལྷུན་གྲུབ་སྒྲོས་བྲལ་འགྱུར་མེད་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལས་མ་གཡོས་པར། སྒྱུ་ལ་མདུད་པ་བོར་བ་ལྟར་ཤར་གྲོལ་དུས་མཉམ་པར་ངེས་པས་ལྷུན་གྲུབ་རང་གྲོལ་དུ་ངོ་འཕྲོད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྣང་བ་སེམས་ཐིམ། སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ། སྣང་བ་སེམས་ཐིམ་ཟེར། དེ་ལ་གཞིའི་སྣང་བ་སེམས་ཐིམ་ནི། གཉིད་དང་འཆི་བའི་སྐབས་ཀྱི་སྣང་བ་གསུམ་མོ། །ལམ་གྱི་སྣང་བ་སེམས་ཐིམ་ནི། དབེན་པ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་སྣང་བ་གསུམ་དང་། སྒྱུ་ལུས་ཀྱི་སྣང་བ་གསུམ་མོ། །དེ་ཡང་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མའི་གང་ཟག་ལྷ་ཟུའི་སྙོད་མིན་ལ་ཐིམ་པས་ན་ཐིམ་པ་ཞེས་བྱ།

སྣང་བ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས། སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དང་དོན་གཅིག

སྣང་བ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ། (བཀའ་བརྒྱུད) ཕྱག་ཆེན་བརྡ་ཞིག སེམས་ལ་འཆར་བའི་སྣང་བ་སྣ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །སེམས་ཀྱི་རང་རྩལ་ལམ་མཚན་ཉིད་ གོ་མ་འགགས་པར་འཁོར་འདས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་རྣམས་སོ། །

སྣང་བར་བསྒྱུར་ཏེ། གཟུགས་སུ་བསྒྱུར་ཏེ་ཞེས་པའི་དོན། འདི་འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་ཚིག་ཅིག་ཡིན། དེ་ཉིད་ལས། གང་གི་ཚེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ན་བཞུགས་པས་གཟིགས་པ་ལྔ་པོ་དག་ལ་གཟིགས་ནས་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་ལྷ་དྲུག་པོ་དག་ལ་ལན་གསུམ་བསྒོ་བ་མཛད་དེ། གླང་པོ་ཆེ་ལྟར་སྣང་བར་བསྒྱུར་ཏེ། ཡུམ་གྱི་ལྷུམས་སུ་ཞུགས་པ་དེའི་ཚེ་ན་ས་ཆེན་པོ་ཤིན་ཏུ་གཡོས་པར་གྱུར་ཅིང་། ཞེས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། གླང་པོ་ཆེ་ལྟར་སྣང་བར་བསྒྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐི་ལམ་དུ་དགེ་བའི་མཚན་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བདག་ཉིད་གླང་པོ་ཆེ་མཆེ་བ་དྲུག་པར་བསྟན་པར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྣང་རྗེ་ཤག ལྷ་སའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བལྟ་རྟོག་དང་། ཁྲིམས་གཅོད་པ་མི་དཔོན་གྱི་ལས་ཁུངས་དང་། ནག་ཆེན་བཙོན་པ་འཇུག་ཡུལ་གྱི་བཙོན་ཁང་ཞིག སྒྲ་བཤད་ནི། སྔོ་པ་སྣང་རྗེ་བ་ནམ་མཁའ་ཚེ་བརྟན་ཞེས་སྙིང་མའི་རྒྱུད་འཛིན་ཞིག་བྱུང་བ་དེའི་ཤག་ཡིན་པར་གྲགས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། ཞ་སྐབ་པའི་དེབ་དང་པོ་༡༧ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

སྣང་ཞེན། སྣང་བ་དང་ཞེན་པའི་བསྡུས་ཚིག ཡུལ་དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་ཞེན་པའོ། །ཐ་མལ་གྱི་སྣང་ཞེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྣང་ཡུལ། བློ་དེ་ལ་སྣང་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་རིག་པར་བྱ་བ་ལ་སྣང་ཡུལ་ཟེར།

སྣང་ཤས། སྣང་བ་ཤས་ཆེན་པོ། ཡུལ་ལ་སྲིད་ཞེན་ཆེ་བའི་དོན། ཚེ་འདིའི་སྣང་ཤས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

སྣང་སེལ། ❶ འཆི་བ་མི་རྟག་པ་བསྒོམ་པ་ལ་ཟེར། དེ་ནི་ཚེ་འདི་སྣང་གི་བློ་སེལ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། པོ་ཏོ་བའི་གསུང་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་དྲངས་པ་ལས། པོ་ཏོ་བའི་ཞལ་ནས། ངེད་ཀྱི་སྣང་སེལ་མི་རྟག་པ་བསྒོམ་པ་འདི་རང་ཡིན་ཏེ། ཉེ་འབྲེལ་དང་ཡོ་བྱད་ལ་སོགས་པ་ཚེ་འདིའི་སྣང་བ་ཀུན་བསལ་ནས་རང་གཅིག་པུ་གཉིས་སུ་མེད་པར་ཚེ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕུད་ཀྱིས་འགྲོ་བར་ཤེས་ནས་ཆོས་མིན་པ་ཅིས་ཀྱང་བྱར་མེད་སྙམ་ནས་ཚེ་འདི་ལ་མ་ཆགས་པ་ཞིག་གནོད་འོང་། འདི་བློ་ལ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལམ་འགགས་ནས་འདུག་པ་ཡིན་གསུང་། རྗེ་ཤུང་ཐང་པས་ཀྱང་། དོན་དེ་ཕྱིར་མི་རྟག་སེམས་པ་འདི། །དུས་ཐོག་མ་བར་དང་ཐ་མ་རུ། །བློ་ཆོས་ལ་བསྐུལ་བར་བྱེད་པ་ཡི། །ལམ་དབུ་མ་སྣང་སེལ་ཆེན་པོརགསུངས།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གྲུ་བཤད་ནི། ཚེ་འདིའི་སྣང་བ་ཤས་ཆེན་པོ་འདི་སེལ་བྱེད་ཡིན་པས་སྣང་སེལ་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན། ❷ ལྟ་བའི་མིང་ཡིན་པར་བཤད།

སྣང་གསལ། ❶ འོད་སྣང་གསལ་པོ། ❷ མར་མེ། མཆོད་མེ། སྒྲོན་མེ།

སྣབས་ལུད། སྣབས་རྟུག

སྣབས་ཕྱིས། ❶ སྣབས་རྟུག་འཕྱིད་བྱེད་ཀྱི་རས། ❷ (བརྡ་རྙིང་) སྣམ་ཕྱིས་དང་འདྲ་བར་སེམས། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྣབས་ཕྱིས་བཞིན་དུ་དྲི་ང་བ་མནམ་པ་མི་བཟད་པ་མྱུན་གནག་འཁྲིང་བར་ནི་ཡན་མན་རྒྱུ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྣམ་ཕྱིང་། (བརྡ་རྙིང་) སྣམ་ཕྱིངས་དང་འདྲ།

སྣམ་ཕྱིངས། (བརྡ་རྙིང་) སྣམ་ཕྱིས་དང་འདྲ། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློས་སྣམ་ཕྱིངས་ཞེས་བྲིས་ཡོད།

སྣམ་ཕྱིས། (བརྡ་རྙིང་) གསང་སྤྱོད། ཕྱི་སའམ་མི་གཙང་བ་འདོར་སའི་ཁང་པ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་སྣབས་ཕྱིས་ཞེས་སྣང་ངོ་། །

ལྷམ་ཕྲན། (འདུལ་བ) གོས་ཀྱི་ཚལ་བུ། འདུལ་བ་ལས། ལྷམ་ཕྲན་གྱི་སྒྲ་ནི་ཚལ་བུ་ལ་བྱའི་ཆླེགས་བུ་དང་ཆླེགས་བུ་ཕྱེད་པ་དག་ལ་མི་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྷམ་བུ། ❶ བལ་སྐུད་ཀྱིས་བཏགས་པའི་གོས་མཐུག་པོ། ❷ (བརྙིད་རིམ) རྫིག་པའི་ཁར་ཐོག་ཁང་གི་མདའ་ཡབ་གཤམ་མའི་དོད་ལྟ་བུ་པད་མ་ར་ག་སོགས་རིན་པོ་ཆེ་དམར་པོ་ཤིང་ལེབ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ལ་ལྷམ་བུ་ཟེར། ❸ སྙེགས་བུ།

ལྷམ་སྒྲུར། (འདུལ་བ) ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་ཏེ། དགེ་སློང་གིས་སྟོད་དུ་བགོ་བའི་གོས་ཤིག ཚད་ལ་ཆེ་ཚད་ནི། ཞེང་དུ་ཁྲུ་གསུམ། ཆུར་ཁྲུ་ལྔའོ། །ཆུང་ཚད་ནི། ཞེང་དུ་ཁྲུ་ཕྱེད་དང་གསུམ། ཆུར་ཕྱེད་དང་ལྔའོ། །འབྲིང་ཚད་ནི། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ལྷམ་ཕྲན་གྱི་ཆླེགས་བུ་སྒྲུར་བའི་སྟོད་དུ་བགོ་བའི་གོས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། ཡང་འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། ལྷམ་སྒྲུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷམ་བུར་དྲས་ཤིང་སྒྲུར་བའི་ཆོས་གོས་ཏེ། ཞེས་གསུངས། ལྷམ་སྒྲུར་འདི་བཞིན་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་མཚན་མོར་སྔས་ཀྱི་ཚབ་ཏུ་བེད་སྤྱོད་གནང་གི་ཡོད་པར་སྣང་སྟེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ (ཀ་པ) ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་མཽད་གལ་གྱི་བུ་ཆེན་པོས་ཅང་མི་སྨྲ་བས་ཁས་བླངས་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད་ནས། ལྷམ་སྒྲུར་བལྟབ་སྟེ་སྔས་ཕངས་སུ་བཅུག་ནས་གློ་གཡས་པ་ཕབ་སྟེ། ཞབས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཞབས་བཞག་ནས་སྣང་བའི་འདུ་ཤེས་དང་། དྲན་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་དང་ལྡན་པའི་འདུ་ཤེས་ཁོ་ན་ཡིད་ལ་མཛད་པས་མནལ་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྷམ་ལོགས། རྐུབ་ལོགས། ལྷམ་ལོགས་རྐུབ་ལ་སྦྲེལ་ཞི་འཕྲེད། །ཅེས་དག་ཡིག་ཁ་ཅིག་ན་གསལ།

ལྷའི་དབང་པོ། དབང་པོ་ལྔའི་ཡ་གྱལ། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་རང་རྒྱུ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་བྱུང་བ། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལྟ་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་པ། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་ནང་གི་གཟུགས་ཅན་དྭངས་པའོ། །དབྱིབས་ནི་མོ་ཁབ་བམ་ཕྲ་ཁབ་ཉིས་གཤིབ་ལྟ་བུ།

ལྷའི་གཟེངས་མཐོ་བ། ལྷ་ལེབ་ལེབ་མིན་པར་འཕང་མཐོ་བའམ་ཆེ་བའི་དོན་ཡིན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། ལྷའི་གཟེངས་མཐོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷའི་གཟེངས་ཀྱི་འཕང་མཐོ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྷའི་ལག་པ། གླང་པོ་ཆེའི་མིང་། ལྷ་ཡི་ལག་པ་ལ་གཟིགས།

སྐུམ་བཙོས། རླུང་ནད་ཅན་གྱི་ནད་པ་ལྟ་བུར་ཤ་དང་མར་སོགས་ཞག་ཆེ་ཅན་གྱི་ཟས་སྦྱིན་ཏེ་ནད་གསོ་བའི་བཅོས་ཐབས་ཤིག བྲྀ་བཤད་ནི། སྐུམ་ནི་ཞག་ཆེ་དང་། བཅོས་ནི་བཅོས་ཐབས་སོ། །དཔེར་ན་སྐྱ་བཅོས་དང་། སྐུམ་བཅོས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

སྐུམ་བག་གི་རྙེད་པ། (འདུལ་བ) ཞག་ཆེ་ཅན་གྱི་ཟས་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། སྐུམ་བག་གི་རྙེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོ་མ་དང་ཞོ་དང་མར་དང་ཉ་ཤ་དང་ཤ་རྣམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྐྱིལ་གཞི། ❶ གོ་རིམ་ལྟར་མི་གནས་པ། རིམ་པ་འཆོལ་བ། ཐོད་རྒལ་དང་དོན་གཅིག ❷ འཕྲེད་གཞུང་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་འཕྲེད་ཀྱི་མིང་། སྣམ་ལོགས་རྒྱབ་ལ་སྐྱིལ་གཞི་འཕྲེད། །ཅེས་དག་ཡིག་ཁ་ཅིག་ན་གསལ།

སྐྱོད་ཀྱི་སྐྱོན་གསུམ། སློབ་མའི་ཆོས་ཉན་ཚུལ་གྱི་སྐྱོན་གསུམ། སྐྱོད་ཁ་སྦུབ་པ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན། སྐྱོད་དྲི་མ་ཅན་ལྟ་བུའི་སྐྱོན། སྐྱོད་ཞབས་ཐོལ་བ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་དང་གསུམ། མདོ་ལས། ལེགས་པར་རབ་ཏུ་ཉོན་ལ་ཡིད་ལ་ཟུངས་ཤིག ཅེས་ལེགས་པར་ཉོན་ཞེས་པས་སྐྱོད་དྲི་མ་ཅན་གྱི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་ཉན་དགོས་པར་བསྟན། རབ་ཏུ་ཉོན་ཞེས་པས་སྐྱོད་ཁ་སྦུབ་པའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བར། ཡིད་ལ་ཟུངས་ཤིག་ཅེས་པས་སྐྱོད་ཞབས་ཐོལ་གྱི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཉན་དགོས་ཞེས་གདམས་པ་ལྟར་རོ། །བྲྀ་བཤད་ནི། སྐྱོད་ནི་འདིར་སློབ་མ་ལ་ཟེར་ལ། དེས་ཆོས་ཉན་ཚུལ་གྱི་སྐྱོན་གསུམ་མོ། །རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། འདིར་འཇུག་པ་ནི་སྐལ་བ་བཟང་ངོ་ཞེས། །ལེགས་པར་སེམས་ལ་དགའ་བའི་བཞིན་གྱི་མདངས། །རབ་གསལ་འཛུམ་པའི་ཉམས་དང་ལྡན་པ་ཡིས། །རྣམ་གཡེང་སྐྱོད་ཀྱི་སྐྱོན་གསུམ་སྤྲོངས་ལ་ཉོན། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྐྱོད་པོ་ཆེ། སྣོད་ཆེན་པོའམ། ཚ་སྣོད་ཆེན་པོའི་མིང་།

བརྟག་པ། ❶ བསམ་པ། ཡིད་ལ་བསམ་པ། མནག་པ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན། སློབ་སྤྱིངས་དཀའ་འགྲེལ་ ༼ངེ་པ༽ ༡༢༡བ༣ལས། བརྟག་པ་ནི་བསམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས། སློབ་སྤྱིངས་ལས། སྐྱེ་ཤི་ཉོན་མོངས་སྡུག་བསྔལ་འཛོམས་པའི་སངས་རྒྱས་དག །ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་སུ་བརྟག་པ་བཞིན་དུ་ནམ་ཞར་འབྱུང་བར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ སྦྱོང་བ། ཉམས་སུ་སྦྱོང་བ། སློབ་སྤྱིངས་དཀའ་འགྲེལ་ ༼ངེ་པ༽ ༡༡༤ན༦ལས། བརྟག་པ་ནི་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ ༡༣༨བ༥ལས། སློབ་སྤྱིངས་ལས། ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་དྲི་ང་མི་གཙང་བཅེར་བས་འགགས། །རབ་ཏུ་དོག་པ་མུན་གནག་འཐིབས་པོར་འདུག་པའི་མི། །མངལ་གནས་དམྱལ་བ་ལྟ་བུའི་ནང་དུ་དེ་ཤུགས་ནས། །ལུས་ཡོངས་བསྐུམས་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་

པོ་བརྟག་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་སྐྱ་འབུམ་དང་། བཀྲིས་ལྷུན་པོ། ཞོལ་ཕྲར་མ་བཅས་ཕྲར་མ་གསུམ་གའི་ནང་དེ་ལྟར་སྣང་ཞིང་། འོན་ཀྱང་སྡེ་དགེ་ཕྲར་མ་སློབ་གླིངས་༤༧བ༣ལས། ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་དྲི་ང་མི་གཙང་གཅེར་བས་བགགས།། རབ་ཏུ་དོག་པ་མུན་ནག་ཐིབས་པོར་འདུག་པའི་མི། །མངལ་གནས་དཀྱིལ་བ་ལྟ་བུའི་ནང་དུ་དེ་ཚུགས་ནས། །ལུས་ཡོངས་བསྐུམ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་བརྟག་དགོས་སོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་དྲངས་པའི་སློབ་གླིངས་དང་མི་མཐུན་པར། གཅེར། བགགས། མུན་ནག ཐིབས་པོར། བསྐུམ་བཅས་དག་ཆ་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་སྣང་བས་དཔྱད་པར་འཚལ་ལོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཕྲར་གསར་ཞིག་ཏུ། མནག་ཅེས་བྲིས་པའང་སྣང་ངོ་། །❸ བཟོད་པ་དང་དང་དུ་བླངས་པའི་དོན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། བརྟག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བཟོད་པ་དང་དུ་བླངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བརྟངས་པ། ❶ ཟས་སོགས་མིད་པར་ཐོགས་པའམ་འགག་པ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། བརྟངས་པ་ནི་ཟོས་པའི་ཁམ་མགྲིན་པའི་ཕྱོགས་སུ་ཐོགས་པའོ། །ཞེས་དང་། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། མཆིལ་མས་བརྟངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆིལ་མ་དང་བཅས་པར་དུ་བས་མགུལ་བ་བཙངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ❷ བཀག་པ། གང་བ། བཀྲུན་པ། མིག་མཆི་མས་བརྟངས་ཞེས་པ་མིག་མཆི་མས་བཀག་པའམ་གང་བའི་དོན་དུ་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་འདུལ་བའི་གླེང་འབུམ་ཆེན་མོ་ལས་བྱུང་བའི་མིང་བརྡ་གོ་དཀའ་བ་རྣམས་བཤད་པ་ལས་བཤད་དོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་གླེགས་བམ་ ང་པ ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་འདི་འདྲ་བའི་དཀའ་བ་སྤྱོད་དེ། ཏིལ་འབྲུ་གཅིག་དང་། འབྲས་འབྲུ་གཅིག་དང་། སྲན་ཀོ་ལ་འབྲུ་གཅིག་དང་། རྒྱ་སྲན་འབྲུ་གཅིག་དང་། མོན་སྲན་གྲེའུ་འགྲུ་གཅིག་དང་། མོན་སྲན་སྡེའུ་འབྲུ་གཅིག་གི་ཟས་གསོལ་ཞིང་རྟའི་གདིང་བ་ལ་མནལ་ཏོ་ཞེས་སྨྲོའོ། །དེ་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་གིས་ཐོས་ནས་བུའི་སྐྱུ་ངན་གྱིས་ཉོན་པས་ལྷག་པར་སྙིང་ཁར་ན་ཞིང་མིག་མཆི་མས་བརྟངས་ཏེ་གདུངས་ནས། བཙུན་མོའི་འཁོར་དང་བཅས་པར་རྟའི་གདིང་བ་ལ་ཉལ་བར་བྱེད་དོ། །བཙུན་མོ་གྲགས་འཛིན་ཡང་ཁྱིམ་ཐབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་དེ་ཐོས་ནས་ཁྱིམ་ཐབ་ཀྱི་སྐྱུ་ངན་གྱིས་ཉོན་ཏེ་གདོང་མཆི་མས་བརླན་ཅིང་། མེ་ཏོག་ཕྲེང་དང་། རྒྱན་དང་སྤྲད་པ་རྣམས་བོར་ནས་དཀའ་བ་སྤྱོད་པར་བྱེད་དེ། ཏིལ་འབྲུ་གཅིག་དང་། འབྲས་འབྲུ་གཅིག་དང་། སྲན་ཀོ་ལ་འབྲུ་གཅིག་དང་། རྒྱ་སྲན་འབྲུ་གཅིག་དང་། མོན་སྲན་གྲེའུ་འབྲུ་གཅིག་དང་། མོན་སྲན་སྡེའུ་འབྲུ་གཅིག་གི་ཟས་ཟ་ཞིང་རྟའི་གདིང་བ་ལ་ཉལ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དང་། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། དེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལུས་བསྐམས་ཤིང་འཆི་བའི་དུས་བྱས་པ་དང་འདྲ་བ་མཐོང་ངོ་། །མཐོང་ནས་མཆི་མས་བརྟངས་ཤིང་དུས་ནས་དེའི་ཚེ་

ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདི་དག་སྨྲས་སོ། །ཞེས་དང་། དཀོན་བརྩེགས་ ཁ་པ་ ལས། ཁྲིད་ཀྱི་ཕ་དང་མ་ཡང་མཆི་མས་བརླངས་ཤིང་འདུག ཅེས་གསུངས་སོ། ། ❸ ཡི་ག་ཀྱེན་དུ་འཕྱུར་བ། ཞེས་ལྷུང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྗེ་རྫེས་གསུངས།

བརྣབ་སེམས། གཞན་གྱི་ནོར་དང་ཡོ་བྱད་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་དེ་དག་ང་ལ་བྱུང་ན་སྙན་པའི་བློ་དེ་ལ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། གཞན་ནོར་ལ་ཆགས་པའི་སེམས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ ཡ་པ་ ༡༧ན་༢ལས། བརྣབ་སེམས་ནི་གཞན་གྱི་འབྱོར་བ་མཐོང་ནས་ཤིན་ཏུ་རྟོག་པར་བྱེད། སེམས་ཀྱིས་འདོད་པར་བྱེད། རྫས་འདི་ནི་བདག་གིར་བྱའོ་སྙམ་སྟེ། བརྣབ་སེམས་འདི་ནི་ཡིད་ཀྱི་ཚད་པ་དང་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བསྣད་པ། རྨས་པ་དང་སྐྱོན་བྱུང་བའི་དོན་དུ་བཤད། སྣད་པ། བསྣད་པ། བསྣད་པ།

པ

པ། ❶ མིང་གཞིའི་ཕོ་ཡིག་ཅིག ❷ ཕོ་སྐྱེ་སྐྱེས་བུ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་བདག་སྒྲ་ཞིག དཔེར་ན་ཞིང་པ། ཐུགས་པ། བོད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ མིང་མཐའ་ཞིག ག་ང་ད་ན་བ་མ་ས། ད་དྲག་བཅས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ། དཔེར་ན་སྡུག་པ། ཐང་པ། འདུད་པ། འདུན་པ། ལབ་པ། དམ་པ། སྐྲས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ གྲངས་ཀྱི་རིམ་པ་སྟོན་པའི་མིང་གི་ཆ་ཤས་ཤིག དཔེར་ན་གཉིས་པ། གསུམ་པ། བཞི་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❺ ཡོད་པ། ལྡན་པ། ཅན་བཅས་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། འགྲོས་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ལ། འགྲོས་གསུམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ལོ་མ་བདུན་དང་ལྡན་པ་ལ་ལོ་མ་བདུན་པ་ཞེས་པ་དང་། འདུས་ཤེས་གསུམ་ཅམ་དང་ལྡན་པ་ལ། འདུ་ཤེས་གསུམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། བརྒྱད་སྟོང་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

པ་ཏྲ། ❶ བོད་སྐད་ཡོངས་གྲགས་ལ་པ་ཏྲ་ཞེས་པ་དཔལ་བེའུ་དང་ཆ་འདྲ་བའི་རི་མོའི་མིང་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད། རི་མོའམ། རྒྱན་གྱི་མིང་ཡིན་པར། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུངས་ཀྱང་གོང་དང་འདྲ་བར་སེམས། ❷ (ལེགས་སྦྱར) པཱ་ཏྲ་ཞེས་པ་དག་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ། ཕོར་པ། སློང་ཕོར། ལྷུང་བཟེད། ❸ སྤུག་རྒྱལ་པ་ཏྲ་ཡེ་ལ། ཞེས་འཕགས་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ན་གསལ། ❹ བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཀ་སྒྲོགས་ཀྱི་དབྱིབས་དང་མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་བྱུང་བའི་འབུ་ཞིག་གི་མིང་དུ་འང་བཤད། ❺ ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཀྱི་རྫོ་རིགས་ཤིག་གི་མིང་དུ་འང་བཤད། དཔེར་ན་པ་ཏྲས་སྦྱར་དུག་བརྟག་དང་སྦྱང་བར་ནུས་ཞེས་ཟེར་སྲོལ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་འདྲ།

པ་ཊ་ནཱ། (རྒྱ་གར་སྐད) རྒྱ་གར་གྱི་ बिहार: བྷི་ཧཱ་རཿམངའ་སྡེའི་རྒྱལ་ས། Patna पटना གནའ་བོ་གྲོང་ཁྱེར་འདིའི་མིང་ལ། པ་ཊ་ལི་པུ་ཏྲ་ཟེར། ལོ་རྒྱུས་རྒྱས་པ་འོག་ཏུ་པ་ཊ་ལི་པུ་ཏྲ་ཞེས་པར་གཟིགས།

པ་ཊ་ལི་པུ་ཏྲ། (ལེགས་སྦྱར) པ་ཊ་ལི་པུ་ཏྲ་Pataliputra ཞེས་པ་དེང་སང་པ་ཊ་ན་Patnaपटना ཞེས་པ་བྷི་ཧཱར་གྱི་མངའ་སྡེའི་རྒྱལ་ས་དེ་ཡིན་པར་དེང་སང་གི་རྒྱ་གར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྨྲ་བ་རྣམས་དང་དགེ་ཆོས་ཀྱིས་ཀྱང་གསུངས། དེ་ནི་ཆོས་རྒྱལ་ (ཨ་ཤོ་ཀ) མྱ་ངན་མེད་ཅེས་བྱ་བ་འཛམ་བུ་གླིང་དུ་མཆོད་རྟེན་བྱེ་བ་བཞེངས་མཁན་དེའི་རྒྱལ་ས་ཡིན། སྔོན་གྲོང་ཁྱེར་པ་ཊ་ལི་པུ་ཏྲ་ཟེར་ཞིང་། བོད་སྐད་དུ་སྐྱ་ནར་བུའི་གྲོང་ཁྱེར་བྱ་བ་དེ་ཡིན། རྒྱལ་པོ་མྱ་ངན་མེད་ཀྱི་ཕོ་བྲང་གི་ཤུལ་དང་གཞན་ཡང་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་གནའ་དངོས་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་གི་ནང་དུ་སྔོན་གྱི་སྐུ་བརྙན་རྫོ་མཚར་ཅན་མང་

པོ་དང་། མྱ་ངན་མེད་ཀྱི་བཙུན་མོའི་འདྲ་བརྙན་ཡིན་ནམ་ཟེར་བའི་རྡོ་སྐུ་ཤེལ་ལྟར་འཚེར་བ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པར་དགེ་ཆོས་ཀྱིས་གསུངས། ཤླ་ཏྐི་པས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ས་ཞེས་པ་པ་ཊ་ལི་པུ་ཏྲ་ཞེས་པ་འདི་ཡིན་པར་བཞེད། གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ས་ལ་གཟིགས།

པ་ཊ༷ (ལེགས་སྦྱར) ❶ ཊཾ་ཀའམ་དོང་ཙེའམ་སྒོར་མོ། ལེགས་སྦྱར་དུ་པ་ཊ༷पण:དང་། ཕྱི་རྒྱལ་བས་Coin ཟེར་བ་དེའོ། །❷ (འདུལ་བ) མ་ཤ་ཀའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ཞིབ་པར་མ་ཤ་ཀ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

པ་སྣམ། དཔལ་གནམ། ཞེས་པ་སྒྲ་ཟུར་ཆག་པ་འདྲ། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་དང་། རྒྱལ་རྩེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཡོད་པའི་གྲོང་ཁྱེར་ཞིག་མིང་ཡིན་པར་བཤད། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། པ་སྣམ་འདི་ལྷ་ས་ནས་ལྷོ་ནུབ་ཏུ་མེ་ལེ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་ཙམ་དང་། གཞིས་ཀ་རྩེའི་ཤར་ཕྱོགས་སུ་མེ་ལེ་བཞི་བཅུ་ཞེ་ལྔ་མཚམས་ན་ཡོད་པར་བཤད།

པ་ཚབ་འགྱུར། པ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས་ཀྱི་འགྱུར།

པ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་གྲགས་ཅན་ཞིག ཤར་བ་ཡོན་ཏན་གྲགས་དང་དུས་མཉམ་དུ་བྱོན་པའི་འཕན་ཡུལ་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་པ། ཞང་པ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས་ཞེས་པ་ཁ་ཆེ་ནས་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ་སྦྱངས་ཏེ། པཎྜི་ཏ་ཀ་ན་ཀ་ཝརྨ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ། དབུ་མ་རིགས་ཚོགས་དྲུག་དང་། གསང་འདུས་འགྲེལ་པ་སྒྲོན་གསལ་ལ་སོགས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཕལ་མོ་ཆེ་བོད་དུ་བསྒྱུར། དེའི་སློབ་མ་བཀའ་བབས་བཞི་ནི། ཚིག་ལ་མཁས་པ་ཤེའུ་གངས་པ། དོན་ལ་མཁས་པ་གཙང་པ་འགྲེ་སྒུར། ཚིག་དོན་གཉིས་ཀ་ལ་མཁས་པ་རྨ་བྱ་བྱང་བརྩོན། ཞང་ཐང་སག་པ་དང་བཞིའོ། །སེ་ར་ཀུན་མཁྱེན་བློ་གྲོས་རིན་ཆེན་སེངྒེའི་བསྟོད་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་འབར་མར། སྐྱེ་བ་ཀུན་ཏུ་ཁྱོད་གསུང་ལྕགས་ཀྱུ་ཡིས། །ལེགས་པར་དྲངས་ཏེ་བདག་ཡིད་སྣང་པོ་ཆེ། །གྲགས་པ་རྣམ་གསུམ་གཞུང་གི་ལམ་བཟང་ནས། །ཐར་པའི་གྲོང་མཆོག་འཇུག་པར་བྱིན་གྱིས་རློབས། །ཞེས་པའི་གྲགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ནི། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པ། པ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པ་དང་གསུམ་མོ། །

པཱ་ལ་རྣམ་གསུམ། ལྷ་བླ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱིས་སྤྱན་དྲངས་པའི་བོད་དུ་འདུལ་བའི་བསྟན་པ་སླར་ཡང་དར་བར་མཛད་པའི་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་པཎྜི་ཏ་དྷརྨ་པཱ་ལའི་སློབ་མའི་གཙོ་བོ་གསུམ་སྟེ། སཱ་དྷུ་པཱ་ལ། གུ་ཎ་པཱ་ལ། པྲ་ཛྙཱ་པཱ་ལ་སྟེ་གསུམ་མོ། །

པ་ལཱ་ཤ། (ལེགས་སྦྱར) ནེ་ཙོའི་མཆུ་ཏོ་འདྲ་བའི་མེ་ཏོག་དམར་པོ་ཅན་གྱི་ཤིང་རིགས་ཤིག འདི་ལ་ཤིང་ལོ་མ་གསུམ་པའམ་འདབ་མ་གསུམ་པ་ཟེར། ཕྱི་རྒྱལ་བས (Butea Frondosa) ཟེར། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་སེ་ར་དགོན་པའི་ཉེ་འཁོར་གྱི་ཤིང་ནགས་ནང་

མང་པོ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད། ཤིང་འདིའི་མེ་ཏོག་དང་ཀིཾ་ཤུ་ཀའི་མེ་ཏོག་གཉིས་ཧ་ཅང་འདྲ་པོ་ཡོད་ཚོད་འདུག ཀིཾ་ཤུ་ཀ་ལ་གཟིགས། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་ས་སྨྲ་ལེགས་བཤད་བརྡ་བཀྲོལ་ལས་ཀིཾ་ཤུ་ཀ་དང་པླ་ལ་ཤ་སོགས་རྒྱ་སྐྱེགས་ཀྱི་ཤིང་གི་མིང་ཡིན་པར་༤༩༢ལས་བཤད་དོ། །

པ་ལང་། (རྒྱ་གར་སྐད) ཉལ་ཁྲི། རྒྱ་གར་བས་ (पलंग) པ་ལཾ་ག་ཟུར་ཆག་པ་སྟེ། (बिस्तर) ཡང་ཟེར།

པཱ་ལི། བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་རྒྱུན་ཆགས་ཟེར་བ་ཡིན་འདུག "पालि" པཱ་ལིའི་སྐད་དེ་ནི་ངོ་བོ་ལེགས་སྦྱར་རང་ལ་སྒྲ་འཇམ་དུ་སོང་བ་ཡིན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ར་སྒྲ་ཕལ་ཆེར་ཉམས་པ་དང་། ཟླ་ཡིག་ལ་སོགས་པའི་བརྗོད་དཀའ་བ་དག་ཁ་ཡིག་ཏུ་བསླུགས་པ་སོགས་ཡིན། གནས་བརྟན་པའི་མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཀུན་པཱ་ལིའི་སྐད་དུ་བཞུགས་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། གནས་བརྟན་པ་རྣམས་སྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་དུས་སྐད་འདི་ཉིད་ཡུལ་དབུས་མ་ག་དྷའི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱི་སྐད་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གནས་བརྟན་པ་དག་བཞེད་དོ། །ཞེས་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སིང་གླའི་ལོ་རྒྱུས་ན་གསལ། འགའ་ཞིག་གིས། པཱ་ལི་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་པྲ་ཀྲྀ་ཏ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ཉིད་ཉམས་པར་ཡང་ཤོད་མཁན་ཡོད། པྲ་ཀྲྀ་ཏ་Prakrit ཞེས་པ་ནི་ཕལ་པའམ་རང་བཞིན་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར། སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་མཇུག་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །ཞིབ་པར་སྐད་རིགས་ཆེན་པོ་བཞི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ༼གོང་ས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་གིས་ཕྱི་ལོ་༢༠༠༨ལོར་རྒྱ་གར་སྟོ་ཕྱོགས་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་དུ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ཆེན་བཀའ་དྲིན་བསྐྱལ་སྐབས་ལེགས་སྦྱར་དང་པཱ་ལིའི་སྐོར་གསུངས་དོན་ལ། སྔོན་སྟོན་པས་ཆོས་གསུངས་སྐབས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་གསུངས་ཀྱང་། ཕྱིས་བཀའ་བསྡུ་མཛད་སྐབས་པཱ་ལིའི་སྐད་ཐོག་བསྡུས་ཤིང་། ཐེག་དམན་གྱི་གཞུང་གཙོ་ཆེ་བ་རྣམས་པཱ་ལིའི་སྐད་དུ་བཞུགས་ཡོད་ཀྱང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྐོར་ཐུགས་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ཐོག་ཡོད་པ་རེད། ཕྱིར་གཞུང་འགྲེལ་མཛད་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་པཱ་ལིའི་སྐད་ཐོག་རྩོམ་པར་མཛད་པ། དཔེར་ན་བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ་ལྟ་བུ་ཡོད་ནའང་། གཙོ་བོ་ཕྱིས་ཀྱི་དཔལ་ན་ལེནྡྲའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ཐོག་རྩོམ་པར་མཛད་པ་གསལ་པོ་རེད་ཅེས་སྟོན་འགྲོའི་གསུང་ཆོས་སྐབས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །

པ་སངས། གཟའ་སྐར་ཞིག་གི་མིང་།

པ་སངས་སློབ་མ། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ལྷ་མ་ཡིན་རྣམས་གཟའ་པ་སངས་ཀྱི་སློབ་མ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་༢༥༥ན༧ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

པཎྜི། (སོག་སྐད) སློབ་དཔོན། བོད་ཀྱི་བླ་མ་སོག་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་ཆོས་བཤད་དེ་ཐོབ་པའི་གོ་སའི་མིང་ཞིག ཅེས་ཐུའུ་བཀྭན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་གསུང་།

པག་ལྡཱ། (རྒྱ་གར་སྐད) པག་ལྡཱ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྐད་དེ་पगलाཔག་ལྡཱ་ཞེས་པ་འདི་འོ། །འདི་ནི་མི་སྨྱོ་འཚུབ་འཚུབ་ཅེས་པའི་དོན་རེད། འོན་ཀྱང་བོད་མི་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་གྲྭ་སའི་ནང་པ་ཆོས་ཚིག་འདི་བསྟན་པ་བཤིག་མཁན་ཁ་སྟོན་བཤིག ལྟ་བུའི་སྤྱོད་ངན་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད། पगला པག་ལྡཱ་ དབྱིན་སྐད་དུ་Crazy/Kook ཞེས་པ་སྨྱོ་སྨྱོ་འཚུབ་འཚུབ་ཅེས་པའི་ཚིག་འདི་དང་། पागल པག་ལྡཱ། དབྱིན་སྐད་དུ་Crazy/Insane/Mad ཞེས་པ་ཏེ་སྨྱོན་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བ་ཅུང་ཟད་ཡོད། ངེད་ཀྱིས་བྲིས་པའི་ སྲྭ་སའི་སློབ་གཉེར་བར་བསྡོད་པ་བྱུང་བ་གཞོན་ནུའི་འདབ་ཀླུ། ལས། གྲྭ་ཆུང་ཞིག་གིས་སློག་བརྙན་བལྟས་པ་ལ། །པག་ལྡཱ་ཡིན་ཞེས་རྣན་གཞོན་མང་པོ་འབར། །ཤ་དམར་ཁྲག་གི་ཐིགས་པ་འཛག་བཞིན་དུ། །འཚེར་ནས་བག་མེད་རྒྱུ་འདི་ཡ་རེ་མཚན། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

པགས་པ་དང་ཟླུགས་པའི་ཁྱད་པར། དེ་གཉིས་ནི་དོན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་འབྲི་བའི་ཚེ་ཁྱད་པར་ནི། དག་ཡིག་འགའ་ལས། པགས་པ་སྡུག་གི་པགས་པ་ཞེས། །གཞི་དང་མ་འབྲེལ་བ་དང་ནི། །དྲུག་སྒྲ་ཡོད་སོགས་པ་རྒྱང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། དཔེར་ན་གཞི་དང་མ་འབྲེལ་བ་ལ། པགས་པ་ཞེས་འབྲི་དགོས་ལ། འབྲེལ་སྒྲ་ཡོད་པ་སྡུག་གི་པགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུར། པ་རྐྱང་ཐོབ་པོ་ཞེས་པའོ། །གཞི་དང་འབྲེལ་བ་ཟླུགས་ནད་ལྟ་བུར་ལ་མགོ་སྦྱོར་དགོས་པ་དང་། དྲུག་སྒྲ་མེད་པ་སྡུག་ཟླུགས་གཟིག་ཟླུགས་ལྟ་བུར་ཡང་ལ་མགོ་སྦྱོར་དགོས་སོ། །

པང་ན་བཅའ་བ། པང་པར་ཉར་ནས་སྲུང་བའམ་བལྟ་རྟོག་བྱེད་དགོས་པའི་དོན། འདིའི་བཅའ་བ་ཞེས་པ་ནི། སྲུང་བའམ་བལྟ་རྟོག་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་བརྟགས་འོས་བརྟགས་བསྡོད་ཀྱི་ལན་མི་ལྡོན་པར་བསྡོད་པ་ལས། ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པའི་རྗེས་འགྲོ་བ། །བསམ་གཏན་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་ཀྱང་། །བདུད་ཀྱི་མིག་རས་བཅའ་བཞིན་དུ། །སྲིད་པ་དག་ནི་བཟློག་པར་བགྱིད། །ཅེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་དྲངས་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་ལམ་རིམ་བརྡ་བཀྲོལ་ལས། པང་ན་བཅའ་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་ཡིག་ནོར་རོ། །སློབ་སྤྲིངས་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་དྲངས་པ་ལས། བྲིས་པ་པང་ན་བཅའ་བ་ཅི་ཡང་མི་ནུས་པས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

པང་ནས་སྐྱེས། <ཀོ་ལི་ཏཿ> མོའུ་གལ་གྱི་བུ་མུ་སྟེགས་པ་ཡིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་མིང་ཡིན། འདི་དང་ཉེ་རྒྱལ་ (སྣ་རིའི་བུའི་ཐོག་མའི་མིང་) གཉིས་འཕགས་པ་ཏྲ་ཐུལ་གྱི་སློབ་མ་ཡིན། འདི་དང་སྣ་རིའི་བུའི་ལོ་རྒྱུས་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་གླེགས་བམ་ (ཀ་པར) པར་བཞུགས་སོ། །ཅེའུ་འདི་དབང་ཕྱུག་སོགས་ལྷ་བསྟེན་ནས་སྐྱེས་པས། པང་ནས་སྐྱེས་ཞེས་བཏགས་ཤིང་། མོད་གལ་གྱི་རིགས་ཡིན་པས་མོད་གལ་བུ་ཞེས་བཏགས་པར་གོང་གི་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ན་གསལ་ལོ། །

པཱུ་ལི་ཀ། (ལེགས་སྦྱར) སྤྱིར་བཏང་པཱུ་ལི་ཀ་ཞེས་པ་ཁ་དོག་ལྡཱ་ལྡན་ཞེས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཁ་དོག་ལྡཱ་ལྡན་གྱི་རས་ཤིག་གི་མིང་དུ་གོ ཡང་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། ལྡཱ་ལེན་ཞེས་པའི་ཡུལ་ནས་ཐུང་བའི་རས་ཀྱི་མིང་དུ་བཤད། སུམ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་ལས་ཀྱང་། པཱུ་ལི་ཀ་ཞེས་པ་ལྡཱ་ལེན་ཡུལ་ཐུང་། ཞེས་བཤད།

པཱུ་ལི་ཀའི་ན་བཟའ། ཁ་དོག་ལྡཱ་ལྡན་གྱི་ན་བཟའ་སྟེ། ལྷ་ཡི་ན་བཟའི་མིང་། དབྱར་བསིལ། དགུན་དྲོ་བ། སྤྲབ་ལ་འཇམ་པ། ཚུར་བསྡུས་ན་སོར་མོའི་ནང་ཆུད་ཅིང་། ཕར་བཀྲམ་ན་སྟོང་གསུམ་ཁྱབ་པ་སོགས་ངོ་མཚར་བའི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལྡན་པའི་གོས་ཤིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད། ལེགས་བྲིས་མ་ལས། མར་གད་རི་བོས་འཛའ་ཚོན་གྱོན་པ་བཞིན། །སྐུ་སྟོད་ལྷ་རྫས་གོས་ཀྱི་ག་ཤ་ཅན། །ཕྲ་ཞིང་ལྷེམ་ལ་མཛེས་པའི་སྨེད་སྐབས་ནི། །པཱུ་ལི་ཀའི་ཤམ་ཐབས་འཛིན་ལ་འདུད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

པད་ཀོར། ལག་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཞིག་སྟེ། ལག་པ་མེ་ཏོག་པདྨའི་དབྱིབས་ལྟར་ཀླུམ་པོར་སྐོར་བའི་ཕྱག་རྒྱ་ཞིག་གོ། ཐྲ་བཤད་ནི། པད་ནི་མེ་ཏོག་པདྨ་དང་། ཀོར་ནི་སྐོར་བ་སྟེ་ཀླུམ་པོ་ལ་འཇུག དག་ཡིག་ངག་སྒྲོན་ལས། ཀླད་ཀོར་སྟོད་ཀོར་གདུབ་ཀོར་དང་། །པད་ཀོར་ཐན་ཀོར་འོད་ཀོར་ཕྲེང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཀོར་ནི་འཁོར་ལའང་འཇུག་སྟེ། དཔེར་ན་ཉེ་འཁོར་ལ་ཉེན་ཀོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཀླད་ཀོར་དང་། སྟོད་ཀོར་དང་། པད་ཀོར་སོགས་ཀྱང་སྐོར་བའི་དོན་ལ། སྔ་མའི་རྗེས་འཇུག་གི་དབང་ལས་ས་མགོ་མོ་ཡིག་ཡིན་པས་ཕྱིས་པ་སྟེ་སྐོར་བའི་སྐད་དོད་ཡོད་མེད་རྩད་གཅོད་མི་དགོས་ཤིང་ཐོ་སྐོར་ཉེ་སྐོར་སོགས་ལ་ས་མགོ་ངེས་པར་སྦྱར་དགོས་པ་ལྟ་བུའང་གོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

པད་ཀོར་གྱི་ཕྱག་རྒྱའི་མཚོན་དོན། ཕྱག་རྒྱའི་སོར་མོ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྙིང་གའི་རྩ་འདབ་བརྒྱད་མཚོན་པས་པད་ཀོར་གྱི་པདྨ་སྙིང་གའི་རྩ་འཁོར་ལ་བྱེད། ཕྱག་རྒྱ་སྙིང་གའི་ཐད་དུ་བྱེད་ཅིང་མཆོད་ལྷ་དེ་ནས་སྤྲོ་བས་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་རྩ་བ་སེམས་དང་། མཆོད་པའི་འཁོར་གསུམ་སེམས་དེས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པ་མཚོན་ཞིང་།

རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་བཅུ་སྙིང་གའི་མི་ཤིགས་པ་ལ་སྡུད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་མཆོད་ལྷ་དེར་བསྡུ་བ་དང་། ཕྱག་གི་སྐབས་ཀྱང་སྙིང་གར་ཐལ་མོ་སྦྱོར། ཕྱག་རྒྱའི་ཚེ་སོར་མོའི་ཚིགས་དབུས་མ་མན་ཆད་མི་འཐོར་བས་ཕྱག་དང་ཞབས་སོར་དྲུ་བས་འབྲེལ་བ་འགྲུབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། མར་མེའི་ཕྱག་རྒྱ་ལྟ་བུར་མཐེ་བོང་གི་སྐེད་པའི་རི་མོའི་ཐད་སོར་མོ་ལྷག་མ་བཏུད་པ་ལ་རྩ་རྒྱུད་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་ཅེས་གུང་ཐང་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕྱག་རྒྱ་ཐམས་ཅད་ལ་གནད་ཁྱད་པར་ཅན་རེ་ཡོད་པས་རང་ཉིད་གཅིག་པུར་གནས་པས་ཀྱང་ཕྱག་རྒྱ་དང་རྡ་དབྱངས་སོགས་བྱས་ན་དགེ་ཚན་ཆེ་བས་ངེས་པར་བྱ་དགོས་པར་གསུང་ངོ་།།

པད་དཀར་ལྟར་བསྣམས། ❶ བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག སྔོན་སངས་རྒྱས་རིན་ཆེན་སྙིང་པོའི་སྤྱན་སྔར་བསྐལ་བཟང་སངས་རྒྱས་སྟོང་གིས་རང་རང་གི་གདུལ་བྱའི་ཞིང་ཁམས་འདམ་ང་མཛད་པ་ན། མི་མཇེད་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདིའི་སེམས་ཅན་རྣམས་གདུལ་བར་དཀའ་བས། གཞན་སུས་ཀྱང་འདུལ་བར་ཞལ་གྱིས་མ་བཞེས་པར་སྤྲངས་པ་ན། སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས་སངས་རྒྱས་རིན་ཆེན་སྙིང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་སྲས་དང་བཅས་པས། ཨེ་མ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ནི་པདྨ་དཀར་པོ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བསྔགས་ཤིང་ཆེད་དུ་བརྗོད་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པས་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལ་བསྟོད་པ་སྐབས་གསུམ་མ་ལས་ཀྱང་། སྙིགས་མ་ལྔ་ཡིས་ཧ་ཅང་སྲུབས་པ་ཡི། །ཞིང་འདི་གཞན་གྱིས་སྤྲངས་དུས་མགོན་ཁྱོད་ཀྱིས། །ཡོངས་སུ་བཟུང་སྟེ་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཀྱིས། །པད་དཀར་ལྟ་བུར་བསྔགས་པའི་དགོས་པའང་ཅི། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ ཛ་མཆོད་པད་དཀར་ལྟར་བསྣམས།

པད་དཀར་ལྟ་བུའི་གང་ཟག རྒྱུད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལྔའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། རྒྱུད་ཀྱི་ཚིག་དོན་མང་དུ་ཐོས་ནས་འཛིན་པར་ནུས་ཀྱང་གཞན་ལ་སྟོན་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་གང་ཟག སྔ་བཤད་ནི། དཔེར་ན་ཆུམ་པའི་ནང་དུ་རས་བལ་གྱི་ས་བོན་གྱིས་བཀང་བ་འཕེལ་ནས་སླར་མི་ཐོན་པ་དང་། པད་དཀར་རང་གི་དྲི་ལྗེ་བའི་སྦུབས་སུ་འཁོར་ནས་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་མེད་པ་དང་འདྲ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྐབས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

པད་པ། ཁྲག་འཇིབ་མཁན་གྱི་འབུའི་རིགས་ཤིག འདི་ལ་སྲིན་བུ་པད་པ་དང་། སྲིན་བུ་པད་མ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། ཕྱི་རྒྱལ་བས་Leech ཟེར། སྲིན་འདི་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་དྲུག་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ཙམ་ཡོད་པར་བཤད་ཅིང་། རང་རེ་བོད་ལ་གྲགས་པའི་པད་

པ་ཉི། འབྲུ་ཕྲ་ལ་ “རིང་ཐུང” སོར་དོ་ཙམ་པ་ཁྲག་གིས་འགྲངས་ཤེ་མཇུབ་ཆུང་
གི་སྒྲིམ་ཕྲ་ཙམ་དུ་འགྱུར། ཁ་དོག་ནག་ལ་ཉ་རེ་ཉོ་རེ་བ་ལག་པས་འཕེན་ཀྱང་
བཀོག་མི་ཐུབ། སྣ་ཐ་དང་ཚྭ་ཀླུགས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་འདྲིལ་འགྲོ། ཤིང་ནགས་
དང་རྩྭ་གསེབ་ཏུ་སྡོད། ཁྲག་གི་དྲི་ཚོར་ན་མགོ་ཕྱོགས་གང་སར་གཡོ་འགྱུལ་བྱེད་
དེ་ང་ཚོས་མི་ཚོར་བར་ལུས་ལ་འབྱར་ཡོང་། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། མངོན་བརྗོད་
ལས། ཆུ་ཡི་སྣང་བ་ཛ་ལོ་ཀཱ། ཁྲག་འཐུང་སྲིན་བུ་པད་པ་དང་། ཟ་མ་ཏོག་ཅན་རྟུས
པའི་ཟྫོང་། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །པད་པ་དང་། སྲིན་བུ་པད་པ། སྲིན་བུ་པད་
མ་རྣམས་དོན་གཅིག སྨན་གཞུང་ལས། སྲིན་བུ་པད་མ་གསོན་པོས་ནད་ཁྲག་
འཐུང་། །ཞེས་པ་ཁྲག་གཏར་དགོས་པ་ལ་སྲིན་བུ་པད་མ་ཞེས་པ་ཆུ་ལ་གནས་པ་
དེ་གཏར་དུ་འོས་པའི་རྩ་ཐོག་ཏུ་བཞག་པས་ནད་ཁྲག་འཐུང་སྟེ་རྩ་རྒྱུད་ནས་འཛིབ་
ཅིང་ཟུངས་ཁྲག་འཐུང་དུ་མི་འདོད་པས་མི་གནོད་ཕན་སྟོབས་ཆེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་
མེད་པའི་སར་གཅག་ཟུས་གཏར་བས་ནད་ཟུངས་མི་ཕྱེད་གནོད་ལ་ཕན་ཆུང་བ་
ཡིན་པས། ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ལས། ཁྲག་ནི་བཟང་ངན་འདྲེས་པ་ལས། །པད་མས
དང་པོ་ནད་ཁྲག་ནི། །འཐུང་སྟེ་ངང་པས་འོ་མ་དང་། །འདྲེས་ཆུའི་འོ་མ་ལེན་དང་
མཚུངས། །འབྲུ་དེ་ལ་ཡང་དུག་མེད་བསྙེན་བྱ་དང་། དུག་ཅན་སྤང་བྱ་གཉིས་ཡོད་
ལ། དེ་བརྟག་པ་ལ་གནས་པའི་ཆུ་དང་ངོ་བོ་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་བརྟག་པ་ཡང་།
བསྟན་བཅོས་དེ་ཉིད་ལས། སྲིན་བུ་པད་མ་བདེར་གནས་པ། །ཁྲག་དབྱུང་ཕྱིར་ནི་
སྲུར་བར་བྱ། །ཆུ་མདོག་རྣམ་པར་གསལ་བ་དང་། །དུག་མེད་ཉི་ཕྱིབས་མེད་ལས
འབྱུང་། །རྩ་སྔར་རོ་སྙོད་སྤོ་ཁྲ་སྣུམ། །རྒྱབ་ནི་དུར་སྨིག་འདྲ་ལས་ཕྲ། །ལྟོ་ནི་ཙང་ཟད་
སེར་བ་བཟང་། །ཆུ་ནང་ཉ་དང་སྦལ་སོགས་དང་། །རི་མོའི་དྲི་མ་རྣག་ལས་འབྱུང་།།
དཀར་དང་དམར་དང་ཤིན་ཏུ་གནག །མི་བསྲུན་སྒྲིམ་དང་འཕྱིལ་བ་དང་། །འཛའ
ཚོན་དང་འདྲ་རོ་སྙོད་བཀྲ། །སྐྲ་ཡོད་དེ་རྣམས་དུག་ཅན་ཡིན། །སྤང་བྱ་དེས་ནི་ཁྲག
འཛིབས་ན། །གཡའ་ནག་འཛག་རིམས་མགོ་འཁོར་བསྐྱེད། །དེ་ལ་དུག་ཁྲག་མཁྲིས
གསོ་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ལས། འབྲུ་དེ་ལེན་པ་དང་རྩ་ལ་སྦྱར་ལུགས་གསོ
ལུགས་སོགས་ཡོད་ཀྱང་འདིར་ས་བཅད་ལས་མི་སྤྲོ་བ་ནི་འབྲུ་དེ་མི་རྙེད་པས་མི
མཁོ་བའོ། །ཞེས་དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་དྲི་མེད་ཤེལ
དཀར་༤༥༥ལས་བཤད་ཀྱང་། འབྲུ་འདི་བཞུགས་སྐར་རྒྱ་རམ་ས་ལ་སོགས་རྒྱ་གར
གྱི་ཡུལ་ལུང་མང་པོར་ཡོད་དོ། །

པདྨ། (ལེགས་སྦྱར) ❶ མེ་ཏོག་པདྨ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་पद्म ཞེས་འབྲི་བར་བྱེད། མིང་
གི་རྣམ་གྲངས་ནི། མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས། འདམ་སྐྱེས་ཆུ་སྐྱེས
མཚོ་ལས་སྐྱེས། །འདབ་སྟོང་འདབ་བརྒྱ་ཆུ་ཡི་རྒྱན། །སྲུང་རྩེའི་རྒྱལ་མཚན་སྲུང་
རྩེ་འཛིན། །དཔལ་གོས་དཔལ་གྱི་འདབ་མ་ཅན། །དྲི་བཟང་ཁང་པ་ཆུའི་ལང་

ཚོ། །གེ་སར་ཅན་དང་ཟེའུ་འབྲུ་ཅན། །པད་དཀར་པུཎྜ་རཱི་ཀ་དང་། །ཉི་མས་བཞད་དང་པདྨའོ། །ཞེས་གསུངས། བརྗོད་ཚུལ་ཙམ་ལས་རྒྱ་སྐད་སོར་བཞག་ཡིན། པདྨ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན། ཆུ་སྐྱེང་འཕྱོ་ཞེས་པ་ཡིན་ཀྱང་གོ་མི་བདེ་བས་ལོ་ཙཱ་བ་དག་གིས་རྒྱ་སྐད་སོར་བཞག་མཛད། ཅེས་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ས་གར་དང་མཆོད་གར་གྱི་ཕྱགས་དོན་བརྡ་བཀྲོལ་ཁྲུངས་ལྡན་བདུད་རྩིའི་ཟེགས་མ་ལས་གསུངས། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། པདྨ་ལ་པད་མ་ཞེས་བྲིས་པ་མི་འཐད་པ་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་པདྨ་ཞེས་བྲིས་ན་ལེགས་པར་སེམས་ཏེ། ལེགས་སྦྱར་ལ་འང་ पद्म" ཞེས་ཡི་གེ་བརྩེགས་མ་དེ་ཉིད་བཞིན་འབྱུང་བས། དེ་ལྟར་བྲིས་ན་དེ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་ཡིན་པར་གོ་ནུས་པ་དང་དེའི་འབྱུང་ཁུངས་ཤེས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་སེནྡྷེ་སོགས་ལ་རིགས་འགྲེའོ། །❷ མོ་མཚན།

པདྨ་ཀ་ར། (ལེགས་སྦྱར) ❶ པདྨ་ལྟ་བུའི་ཕྱག ❷ སློབ་དཔོན་པདྨ་འབྱུང་གནས། ❸ ཉི་མ། ❹ དཔལ།

པདྨ་གར་གྱི་དབང་ཕྱུག གསུང་རྡོ་རྗེ་འོད་དཔག་མེད།

པདྨ་གེ་སར། ❶ པདྨ་སེར་པོའི་མིང་། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྤྲགས་ལ་གཞི་བྱས། ❷ པདྨ་དང་གེ་སར་གྱི་བསྡུས་མིང་།

པདྨ་གེ་སར་གྱི་མདོག་ཅན། པདྨ་སེར་པོའི་མིང་།

པདྨ་གླིང་པ། ❶ གཏེར་སྟོན་པདྨ་གླིང་པ་ལ་ངོ་འདྲ་གཉིས་བྱུང་བའི་ངོ་མ་ནི། པདྨ་ཐང་ཡིག་ལས། དེ་ཉིད་མི་གནས་སྨྱུངན་འདས་འོག་ཏུ༔ འགོས་ཀྱི་ཕག་རིར་གནས་གཞི་རྫོངས་ལ་འགེབས༔ ལ་སྟོད་སྟག་གྲུར་དུག་གི་ཚོང་དུས་འོང་། མེ་འབར་མཚོ་ལ་ཐུས་པའི་གཏེར་འདི༔ མ་བཞག་འདོན་པའི་རྟགས་དེར་བསྟན་ནས་བྱུང་༔ ཨོ་རྒྱན་པདྨ་གླིང་པ་ཞེས་བྱ་འབྱུང་༔ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པའི་གཏེར་སྟོན་ཚད་ལྡན་ཞིག་གོ། ❷ ཡང་། པདྨ་གླིང་པ་བརྫུན་མ་འདིས་ས་སྐྱའི་ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་པ་དང་ངན་པ་ལག་སྦྲེལ་གྱིས་ཅིག་གིས་ལུང་བསྟན་བརྫུན་མ་བཅམས་ཤིང་། ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་གཏེར་ནས་འདོན་ཁྲོལ་གྱིས་རྗེ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པར་སྙིང་འདར་ཞིང་སྐྲི་གཡའ་བའི་མཚན་སྨད་བསམ་ཡུལ་འདས་པ་ཨུ་མཁན་གྱི་པད་གླིང་བརྫུན་མ་ཞིག་བྱུང་བ་དེ་ནི། གཏེར་སྟོན་པདྨ་གླིང་པ་ཞེས་པའི་གཏེར་སྟོན་ཚད་ལྡན་དེ་དང་མི་རབས་གཉིས་ཀྱི་བར་ཁྱད་ཡོད་པ། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་གསུངས་ཏེ། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ཐོར་བུ་༡༧༧ན༣ལས། བྱང་བདག་པོ་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་པའི་དྲིས་ལན་རྩོལ་ངན་ཚར་གཅོད་ལས། ཨོཾ་སྭསྟི། སངས་རྒྱས་བཞུགས་དུས་འཁོར་རྣམས་ཕལ་ཆེ་མོ། །འབད་མེད་ལྟ་བུར་གྲོལ་བར་

སྣང་གྱུར་ཀྱང་། །སྨོན་ཚེ་ལམ་ལ་སློབ་པའི་བག་ཆགས་ཉིད། །ཐུགས་རྗེས་སད་ནས་
གསུང་གིས་གྲོལ་བར་ངེས། །དེ་ལ་ལེགས་སྐར་ཐུབ་པའི་ཞབས་འབྲིང་སྐབས། །རང་
རྒྱུད་ལུང་གིས་ཁེངས་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས། །སྟོན་པའི་མཛད་ལ་ལོག་ལྟས་སྐྱད་ཚུལ་
རྣམས། །རྒྱས་པར་པདྨ་ཐང་ཡིག་སོགས་ལས་གསུངས། །དེ་ལ་བསམ་ནས་ཆེན་པོ་
ཕུཀ་མཆོག་དང་། །པདྨ་གླིང་པར་འཆོས་པའི་སྙིང་ཆེན་གཉིས། །རྗེ་བཙུན་བླ་མའི་
འཕྲིན་ལས་ཉིན་བྱེད་འོད། །ཕྲག་དོག་སྤྲང་བུའི་གཡོག་པས་སྒྲིབ་སྐམ་སྟེ། །ཁོ་པ་
མཁས་པ་ཡིན་པས་འདི་བཙམ་ཞིང་། །ཁྱོད་ནི་གྲུབ་ཐོབ་ཡིན་པས་འདོན་དགོས་
ཞེས། །གྲོས་ངན་བཤམས་ཤིང་དགེ་སློང་བཞི་བཏང་སྟེ། །ཡར་འབྲོག་མཚོ་ཡི་འགྲམ་
དུ་གཏེར་དུ་ཐྲས། །དེ་ཉིད་པད་གླིང་བརྙེས་མས་བཏོན་པས་ན། །ཐང་ཡིག་བཤད་
པའི་ལེགས་སྐར་རྣམ་ཐར་དང་། །རྗེ་བཙུན་བླ་མས་ལྷ་སའི་ཇོ་བོ་ལ། །དབུ་རྒྱན་ཞུས་
སོགས་བསྙེན་བཀུར་མཛད་པ་སྤྱར། །འདི་ལ་འཁྲུལ་ནས་རྙིང་མ་ཕྱུག་ཆེན་སོགས།།
རྗེས་འབྲངས་སྐྱེ་བོ་བླུན་པོ་མང་པོ་ཡིས། །ཐེག་ཆེན་ཆོས་དང་གང་ཟག་སྤོང་བའི་
ལས། །འཛེམ་མེད་བསགས་པ་མཐོང་ཚེ་ཤེས་ལྡན་ཀུན། །ལུས་སེམས་འདར་ཞིང་
སྙིང་ནས་སྐྱོ་ཤས་བསྐྱེད། །དུས་གསུམ་མཁྱེན་པས་ལུང་བསྟན་ཚུལ་རྣམས་ལ། །མ་
དག་ཉེས་སྐྱོན་དྲི་མས་མ་གོས་ཏུང་། །འདི་ནི་བརྟན་མ་ཡིན་ཕྱིར་ནང་འགལ་
མང་། །འདི་ཡི་རྒྱུ་མཚན་ཞིབ་ཞུས་འདི་ལྟར་འབུལ། །མཁའ་ལྡིང་མཁའ་ལ་
མཁའ་ཡི་མཐའ་འཚོལ་ལྟར། །བདག་རློངས་བདག་འདྲས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་
ཚུལ། །བརྗོད་དཀའ་བརྗོད་ཀྱང་བརྗོད་ཏུས་མ་ཡིན་མོད། །དད་པས་དད་ལྡན་དད་
པ་བསྐྱེད་ཕྱིར་དང་། །ལོག་སྨྲ་ལོག་ཞུགས་ལོག་རྟོག་ཟློག་ཕྱིར་དང་། །ཡིད་སྐྱོན་ཡིད་
གཉིས་ཡིད་རབ་བསྒྱུར་བའི་ཕྱིར། །ལུང་བསྟན་ལུང་རྣམས་ལུང་བཞིན་བཤད་པ་
ཡི། །ཚིག་འདིས་ཚིག་ངན་ཚིག་རྣམས་ཚིག་མེད་བྱས། །དེ་ལ་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་
ཆེམས་བཀའ་ཁོལ་མར། །དེ་ནས་ཁྲུད་པར་བསྙེན་བཀུར་ཆེར་མཛད་པས། །དེ་ཡི་
གར་ཕྱོགས་ཞེས་པ་ཙོང་ཁར་ངེས། །སྙིང་པོའི་མཐའ་རྟེན་ཞེས་པ་བླ་མའི་མཚན།།
ཀུན་དགའ་སྙིང་པོར་རོལ་པའི་རྗོ་རྗེས་གསོལ། །ཞལ་ཡང་བསྒྱུར་ཞིང་ཞེས་པ་ཇོ་བོ་
ལ། །དབུ་རྒྱན་ཕུལ་བའི་ཁྲངས་སུ་འཁྲུལ་པ་མེད། །བསྙེན་བཀུར་དམ་པ་མཛད་ཅེས་
གསུངས་པའི་དོན། །ཐུབ་པའི་དབང་པོས་རྒྱ་གར་འཕགས་ཡུལ་དུ། །ཁྲ་ཟླ་ཡར་ངོའི་
ཚེས་གྲངས་བཅོ་ལྔའི་བར། །ངོ་མཚར་ཆོ་འཕྲུལ་མི་འདྲ་བཅོ་ལྔ་བསྟན། །དེ་དང་
རྗེས་མཐུན་རྒྱལ་བ་གཉིས་པས་ཀྱང་། །འཕགས་ཡུལ་གཉིས་པ་ཆོས་འཁོར་ལྷ་ས
རུ། །ཡོངས་ལ་གྲགས་པའི་དུས་ཆེན་བཅོ་ལྔ་ཡི། །དཀར་པོའི་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཐོས
དྲན་རེག་ཀུན། །དོན་དང་ལྡན་པའི་ཇོ་བོ་རྣམ་གསུམ་ལ། །སྣ་ཚོགས་རིན་ཆེན་འདུས
པའི་དབུ་རྒྱན་སོགས། །མཆོད་པའི་བྱེ་བྲག་མི་འདྲ་བཅོ་བརྒྱད་བཅོ་ལྔས་མཆོད། །དེ་
བཞིན་དགེ་འདུན་ཁྲི་ཕྲག་བསྙེན་བཀུར་ཞིང་། །སྟོན་པའི་འཁྲུངས་རབས་ལ་སོགས

ཆོས་ཆར་ཕབ། །དེ་ཡི་མཐུ་ལས་ངོ་མཚར་ཆོ་འཕྲུལ་ལྟས། །བཟོད་བྲལ་བསམ་གྱིས་
མི་ཁྱབ་བྱུང་ཚུལ་རྣམས། །ཕྱོགས་ཙམ་རྣམ་ཐར་དཀར་ཆག་གསུམ་དུ་གསལ།།དེ་
ལྟར་རཏྣ་གླིང་པའི་གཏེར་ཡིག་ཏུ། །དགེ་ལྡན་ཞེས་བྱའི་དགོན་གནས་དམ་པ་
རུ། །ཞེས་སོགས་ལུང་བསྟན་མཐའ་ཡས་འཁྲུལ་པ་མེད། །དཔྱོད་ལྡན་རྣམས་ལ་ཐེ་
ཚོམ་མི་འཚལ་མོད། །ཀུན་སློང་སྐྱོན་ཅན་གཏེར་ཡིག་འདི་འདྲ་ཡིས། །རྟོག་དཔྱོད་
(མ་དཔེར། རྟོགས་བརྗོད་ཅེས་གསལ) མེད་པའི་སྐྱེ་བོ་བསླུ་མཐོང་བས། །འདི་ནི་བརྫུན་
མ་ཁོ་ནར་བཤད་པར་སྣང་། །རྒྱུ་མཚན་རྣམ་ཐར་པདྨ་ཐང་ཡིག་ལས། །འགོས་ཀྱི་
དགོན་པ་ཕག་རིའི་རྫོང་ལ་འགེབས། །ལ་སྟོད་སྟག་རིར་དུག་གི་ཚོང་དུས་འོང་། །མེ་
སྦྲར་མཚོ་ལ་སྦྲས་པའི་གཏེར་ཁ་འདི། །མ་བཞག་འདོན་པའི་རྟགས་དེར་བསྟན་
ནས་འོང་། །ཨོ་རྒྱན་པདྨ་གླིང་པ་ཞེས་བྱ་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་དེ་ལྟར་སྤྲུལ་སྐུ་
པད་གླིང་དངོས། །རིན་ཆེན་སྒང་གི་དགོན་སྡེ་བཙོམ་སྐབས་སུ། །འབྱུང་བར་
གསུང་འདིས་གསལ་བར་བསྟན་པས་ན། །ལུང་བསྟན་བརྟེན་པའི་པདྨ་གླིང་པ་
དང་། །སྔོན་བྱུང་པད་གླིང་བརྫུན་མ་གཉིས་ཀྱི་བར། །མི་རབས་གཉིས་ཙམ་སོང་
བས་དུས་མི་མཚུངས། །འདི་ནི་གཏེར་སྟོན་འབྱུང་དུས་འགལ་བའི་སྐྱོན། །དེས་ནས་
གཏེར་སྟོན་རྒྱལ་པོ་པད་གླིང་པ། །གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་སྦྲས་པའི་ཚུལ་གྱི་བྱོན།།
ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཨོ་རྒྱན་འཁྲུལ་མི་མངའ། །དེ་བཞིན་འདོན་པའི་ཡུལ་ལའང་སྐྱོན་
ཆགས་ཏེ། །ལུང་བསྟན་བཞིན་དུ་པདྨ་གླིང་པས་ནི། །ཟབ་གཏེར་མེ་སྦྲར་མཚོ་ནས་
འདོན་པར་གསུངས། །པད་གླིང་བརྫུན་མས་ཡར་འབྲོག་མཚོ་ནས་བཏོན། །དེས་ན་
འདོན་པའི་ཡུལ་ཀྱང་འཁྲུལ་བ་ཡིན། །གཏེར་ཡིག་ཚིག་ལའང་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་
སྟེ། །ལེགས་སྐར་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་སྨད་ཚུལ་ཚུན། །ངེས་དོན་དངོས་གནས་ཡིན་
ན་འདུལ་ལུང་ལས། །སངས་རྒྱས་དངོས་ལ་སྨད་པའི་རྣམ་སྨིན་འབྲས། །བསྐལ་པར་
མནར་མེད་གནས་པར་གསུངས་པ་དང་། །བསྐལ་ཆེན་གཅིག་ལའང་བར་བསྐལ་
བརྒྱད་ཅུའི་ཡུན། །བར་བསྐལ་རེ་རེ་ཙམ་གྱི་ཡུན་ཚད་ལའང་། །རྒྱ་དཔང་དཔག་
ཚད་གཅིག་གི་ཁྱོན་ལྡན་རྫིང་། །སྲ་ཡིས་ཡོངས་གང་ལོ་བརྒྱར་ལོན་པ་དང་། །སྲ་
ཉག་རེ་ཙམ་བཏོན་པས་རྫོགས་པའི་ཚད། །བར་བསྐལ་གཅིག་ཙམ་རྫོགས་པ་ལྟ་
མ་བཞེས་བཞེད། །དེས་ན་དགེ་སློང་ལེགས་པའི་སྐར་མ་དང་། །རྒྱལ་བ་བློ་བཟང་
གྲགས་པའི་བར་ཙམ་ལ། །བསྐལ་ཆེན་ཆེ་ཚད་རྫོགས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། །བར་བསྐལ་
གཅིག་གི་སྟོད་ཆའང་མ་རྫོགས་པས། །འདུལ་བ་ལུང་དང་འགལ་བ་ཁོ་ནར་སྣང་།།
གཞན་ཡང་གནོད་བྱེད་མང་སྟེ་བཏང་སྙོམས་བཞག །ཐང་ཡིག་ནང་དུ་འདྲ་མིན་
མང་བཤད་ཀྱང་། །ཆོས་སྐྱོན་མ་ཡིན་རྗེས་འཇུག་འཕྲི་བསྣན་ལྷད། །ཡང་ན་ཕྱི་མ་
མ་དག་རིམ་བརྒྱུད་སྐྱོན། །ཞེས་སོགས་མང་དུ་གསུངས་སོ། །

པདྨ་རྒྱས་པ། ❶ པདྨ་ཁ་རྒྱས་པ། པདྨ་ཁ་བྱེ་བ། ❷ འདོད་ཆགས་ཤས་ཆེར་ལངས་ཏེ་མོ་མཚན་རྒྱས་པ།

པདྨ་ཅན་གྱི་ཕྱག་རྒྱ། ཕྱག་རྒྱ་རིགས་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཞིག དེའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཀྱེ་རྡོ་རྗེའི་རྒྱུད་ལས། (ཕྱག་རྒྱ་མ་འདིའི་ལུས་པོངས་ནི) ཤིན་ཏུ་རིང་མིན་ཐུང་བ་མིན། །(མདོག་ཀྱང) གནག་པ་མ་ཡིན་དཀར་བ་མིན། །(མིག) པདྨའི་འདབ་མའི་རྣམ་པ་འདྲ། །(དཀྱུས་རིང་མདོག་ལེགས་པ) དེ་ཡི་ (ཁ་ཡི) དབུགས་ནི་དྲི་ཞིམ་ལྡན། །(ལུས་ཀྱི) རྔུལ་ཀྱང་དྲི་ཞིམ་ལྡན་གྱུར་ཏེ། །དེ་དག་ (རི་དྭགས་སླ་བའི) ལྟེ་བའི་དྲི་དང་མཚུངས། །(དེའི་རྔ་ག) པདྨ་ལ་ཡང་དབང་མཆོག་ (སྟེ་ཙམྤ་ཀ་ས་མཆོག་གི་དྲི་དང) ལྡན། །(ཕྱི་རོལ་ཏུ་འང་) སྐད་ཅིག་ (རེར) པདྨ་ (དཀར་པོའི་དྲི་བསུང) ལྟ་བུ་འབྱུང་། །དེ་ཡི་ག་བུར་(དཀར་ཆ) སིཧླ་ (དམར་ཆ) དག། མཁས་པས་དྲི་བཟང་མཆོན་པར་བྱ། །ཕྱུ་རྡུལ་ཡི་དྲི་ (ར་སྣང་བར) འགྱུར་ཞིང་། །ཨ་ག་རུ་ནི་ནག་པོ་ (འི་དྲི་དང་) མཚུངས། །(སྤྱོད་ལམ) དལ་ཞིང་ (སྐྱོན་གྱིས) མི་གཡོ་མ་ཉིད་དང་། །སྙན་པར་སྨྲ་ཞིང་ཡིད་འོང་མ། །སྐྲ་བཟང་ (དབྲལ་བའམ་སྐྱེ་གནས་ཀྱི) དབུས་སུ་གཉེར་མ་གསུམ། །ཕལ་པས་ (འདོད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་བྱུང་མེད་མཆོག) པདྨ་ཅན་དུ་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །པདྨ་ཅན་གྱི་མཚན་གཞི་ནི། ནཱ་མ་ཊའི་ཚུང་མ་རོལ་རྩེད་མའམ་སླི་ཏཱ་དང་། ཀྱ་སེང་བུ་ལྷའི་ཚུང་མ་ཀྲྀ་པ་ཀླི་བྱ་བ་གཉིས་པོ་འདི་མཚན་གཞིར་འདོད་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་བཤད་དོ། །

པདྨ་ཆེན་པོ་ལྟར་གས་པ། གྲང་དཀྱིལ་བརྒྱད་ཀྱི་ཐ་མ་ནི། པདྨ་ལྟར་གས་པ་ལས་ཀྱང་ཆེས་ཞུགས་མདོག་དམར་ནག་ཏུ་གྱུར་ཏེ་ཁ་བརྒྱའམ་གྲངས་མེད་པར་གས་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་དཔག་མེད་སྤྱོང་བའི་གྲང་དཀྱིལ་ཞིག པདྨ་ལྟར་གས་པ་དང་། པདྨ་ཆེན་པོ་ལྟར་གས་པའི་ཁྱད་པར་ནི། པདྨ་ཆེན་པོ་ལྟར་གས་པར་ནི་པགས་པ་ཤིན་ཏུ་དམར་བར་གྱུར་ནས་ཁ་བརྒྱའམ་དེ་ལས་མང་བར་ཡང་གས་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །

པདྨ་ཉི་མ་ཟླ་བའི་གདན་གསུམ་གྱི་མཚོན་དོན། པད་ཉི་ཟླ་གསུམ་གྱིས་ངེས་འབྱུང་བྱང་སེམས་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་གསུམ་མཚོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་པདྨ་ནི་འདམ་ལས་སྐྱེས་ཀྱང་འདམ་གྱིས་མ་གོས་པ་ལྟར་འཁོར་བའི་སྐྱོན་གྱིས་མ་གོས་པའི་ངེས་འབྱུང་མཚོན། ཉི་མ་ནི་མུན་པ་སེལ་ཞིང་གཟུགས་སོགས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར། མ་རིག་པའི་མུན་པ་སེལ་ཞིང་གནས་ལུགས་དམ་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་མཚོན། ཟླ་བ་ནི་ཚ་གདུང་སེལ་ཞིང་འོད་དཀར་བ་ལྟར་ཞེ་སྡང་གི་ཚ་གདུང་སེལ་ཞིང་ངོ་བོ་རྣམ་པར་དཀར་བའི་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་མཚོན། དེ་གསུམ་གདན་དུ་བྱེད་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་ལ་དབང་སྒྱུར་བ་མཚོན་བྱེད་དོ། །

པདྨ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག རྒྱུད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལྷའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། དད་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེ་བ། ཆོས་ཐོས་ན་བློ་ཡི་ཁ་འབྱེ་སྟེ་ཤེས་རབ་འཕེལ་ཀྱང་། ཐོས་དོན་རིང་དུ་མི་གནས་པར་བརྗེད་འགྲོ་བའི་གང་ཟག་ཅིག སྒྲ་བཤད་ནི། དཔེར་ན་པདྨ་དྲི་ཞིམ་པ་དགའ་བ་སྐྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ཉི་མས་ཁ་འབྱེ་བ། པདྨའི་ལྟེ་བར་ཆགས་པའི་ཟིལ་པ་རྣམས་ཉི་མ་ཤར་བ་དང་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་འདྲ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས་སོ། །རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

པདྨ་ལྟར་གས་པ། གྲང་དམྱལ་བརྒྱད་ཀྱི་བདུན་པ་ནི། གྲང་ངར་གྱིས་ཐེར་གྱི་ཤ་མདོག་སྔོན་པོ་ལས་འདས་ནས་དམར་པོར་གྱུར་ཏེ་ཁ་བཅུའམ་དེ་ལས་མང་བར་གས་ནས་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བའི་གྲང་དམྱལ་ཞིག །ཨུཏྤལ་ལྟར་གས་པ་དང་། པདྨ་ལྟར་གས་པའི་ཁྱད་པར་ནི། །ཨུཏྤལ་གྱི་མདོག་ལྟར་སྔོན་པོར་གྱུར་པ་ལས་འདས་ནས། པདྨ་དམར་པོ་ལྟར་ཤ་མདོག་དམར་བར་གྱུར་ཏེ་མང་དུ་གས་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །

པདྨ་རཱ་ག (ལེགས་སྦྱར) པདྨའི་མདོག་ཅན། རིན་ཆེན་དམར་པོ་ཡང་ཟེར་ཏེ། རིན་ཐང་ཆེ་བའི་རྡོ་རིགས་དམར་པོ་ཞིག སྒྲོལ་བསྟོད་འཕགས་སྒྲོལ་མ་ལས། པདྨ་རཱ་གའི་མདངས་ལྡན་འོད་དཔག་མེད། །མཉམ་གཞག་བདུད་རྩིས་གང་བའི་ལྷུང་བཟེད་བསྣམས། །འཆི་མེད་དངོས་གྲུབ་སྩོལ་བས་སྤྱི་བོར་བརྒྱན། །བདག་གི་འཆི་བདག་འཇོམས་པ་ཁྱོད་ལ་འདུད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཕྱི་རྒྱལ་བས་འདི་ལ་ Ruby རུ་བི་ཟེར། འདི་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྙན་པོ་ཞིག་ "མར་ཀོ་པོ་ལོའི" Marco Polo ལམ་ཡིག་ ༡༢༩༢ནང་གསལ་བ་འདི་ལྟར། ཤྲཱི་ལངྐའི་ Sri Lanka (Ceylon) གླིང་ཕྲན་འདི་ནི་མཛེས་སྡུག་ལྡན་པའི་པདྨ་རཱ་གའི་འབྱུང་ཁུངས་ཤིག་ཡིན་ལ། འཛམ་གླིང་གི་ས་གནས་གང་དུའང་མི་རྙེད་པའི་པདྨ་རཱ་ག་འདི་རུ་རྙེད་ཀྱི་ཡོད། གཞན་ཡང་ཨིནྡྲ་ནཱི་ལ་ Sapphire དང་། སྤྲིན་རྡོ་ topazes ཞེས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་དང་། སྨུ་དམར་རམ་ལི་ཁྲང་གི་མདོག་ཅན་གྱི་ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་གྱི་རིན་པོ་ཆེའི་རྡོ་རིགས་ amethysts ཞེས་པ་དང་། པད་རག་བརྫུས་མ་ garnets ཞེས་པ་སོགས་རིན་པོ་ཆེའི་རྡོ་རིགས་མང་པོ་རྙེད་ཀྱི་ཡོད། ཡུལ་དེའི་རྒྱལ་པོར་སྔོན་སུས་ཀྱང་མཐོང་མ་མྱོང་བའི་ངོ་མཚར་ཅན་གྱི་པདྨ་རཱ་ག་རིན་ཐང་འདོམ་གང་ཙམ་ལ། སྦོམ་ཚད་མིའི་དཔུང་པ་ཙམ་པ། ཡོན་ཏན་བརྗོད་དུ་མེད་ཅིང་། སྐྱོན་གྱི་ཆ་ཕྲ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་ལ། མཚན་མོ་དེ་ལ་མེ་འབར་བའི་མདངས་ཡང་ཡོད་ཅིང་། འདིའི་རིན་ཐང་དཔྱལ་ཐོག་རྩ་བ་ནས་དབབ་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཀུབ་ལའི་ཁཱན་ Kublai Khan (ཀུབ་ལའི་ཁཱན་ཞེས་པ་རྒྱ་ནག་དབང་སྒྱུར་བྱེད་མཁན་གྱི་སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་མཆོད་ཡོན་སྦྱིན་བདག་དང་ཕྱིས་སློབ་མར་གྱུར་ནས་ནང་པར་ཞུགས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་སུ་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་ཞེས་འབོད་པ་དེའོ) ཀྱིས་འདིའི་

སྔན་པ་ཐོས་ནས་དེ་བདག་གིར་བྱེད་འདོད་ཀྱི་བརྟབ་སེམས་སྐྱེས་ཏེ། ཁོ་རང་གི་སྐུ་ཚབ་ཅིག་བརྫངས་ནས་པདྨ་རཱ་ག་འདི་ང་ལ་བཙོངས་ན་དེའི་རིན་འབབ་ཏུ་ངས་ཁྲེད་ལ་གྲོང་ཁྱེར་ཞིག་སྤྲད་ཆོག་ཅེས་སྤྲིངས་ཡིག་བསྐུར་བའི་ལན་དུ། རྒྱལ་པོས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་ཡོངས་རྫོགས་ང་ལ་སྟེར་ནའང་ངས་མི་བཙོང་། འདི་ཕ་མེས་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་མང་པོ་ནས་བརྒྱུད་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ནམ་ཡང་གཏོང་གི་མ་རེད་ཅེས་ལན་འདེབས་བྱས་ཏེ། པདྨ་རཱ་ག་འདི་ཀུབ་ལའི་ཁྭན་ལ་བདག་གིར་བྱེད་རྒྱུ་མ་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་སུ་གསལ། ཡང Camillus Learardus ཞེས་པའི་བརྗོད་གསལ། འདིས་ནད་རིགས་སེལ། བསམ་ངན་དང་འདོད་ཧམ་ཞི། དུས་མིན་གྱི་འཆི་བ་འགོག་ཅིང་། མི་མཐུན་པ་འདུམ་པར་བྱེད་པར་བཤད། འདིའི་ཐོག་མའི་ཐོན་སྐྱེད་འབྱུང་ཁུངས་ནི། ཤྲཱི་ལངྐཱ་ Sri Lanka (Ceylon) ཡིན། འདིའི་གཏེར་ཁ་སྒོག་འདོན་རཏྣ་པ་པུ་ར་ Ratnapura ཞེས་པའི་ཉེ་འགྲམ་དུ་བདག་ཅག་གི་སྔོན་པ་ཞལ་བཞུགས་དུས་ནས་འགོ་ཚུགས་པའི་ཚོད་དཔག་བྱེད། འཛམ་གླིང་གི་པདྨ་རཱ་ག་སྔན་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ནི་ཧྥར་མའི་Burma རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲོང་སྡེ་ངས་ Mogok ནས་འཐོན་གྱི་ཡོད་པར་ཡང་བཤད། ཡང་ "མར་ཀོ་པོ་ལོའི" Marco Polo ལམ་ཡིག་༡༢༥༤ལོ་ནས་༡༣༢༤པའི་ནང་རྫོ་རྗེ་ཕ་ལམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྔན་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པས་གཟིགས་པར་ཞུ།

པད་རྩ། པདྨའི་རྩ་བ། པདྨའི་སྐུད་པ་ཡང་ཟེར།

པདྨཱ་ཀྲི་ཏ། (ལེགས་སྦྱར) པདྨ་མཐར་བྱེད་དེ། ཏ་མགྲིན།

པདྨའི་སྐུད་པ། པདྨའི་རྩ་བ། པད་རྩ་དང་འདྲ།

པདྨའི་སྐྱེ་གནས་ཅན། (མངོན་བརྗོད) ཚངས་པའི་མིང་། འདི་ལ་པདྨའི་སྐྱེ་གནས་ཅན་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་༡༥༨ན༡ལས། ཁྱབ་འཇུག་གི་ལྟེ་བའི་པདྨ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་འདི་ལ་པདྨའི་སྐྱེ་གནས་ཅན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

པདྨའི་སྐྱིལ་ཀྲུང་། རྐང་མཐིལ་གཉིས་སྦྱར་བའི་སྐྱིལ་ཀྲུང་།

པདྨའི་སྙིང་པོ། ❶ པདྨའི་ལྟེ་བ་ལ་ཟེར། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། པདྨའི་སྙིང་པོ་ནི་ལྟེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། ❷ རྟའི་འབྲུ་ནག་པོ་ཞིག་གི་མིང་པར་བཤད། རྗེའི་ཐུགས་རིམ་ཆེན་"མོ་ལས། འཕྲེང་བའི་རྒྱུ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་ལ་བོ་དེ་ཙེ། པདྨའི་རིགས་ལ་པདྨའི་སྙིང་པོ། ཞེས་གསུངས།

པདྨའི་སྟབས། ལྷའི་བཞུགས་སྟངས་ཞིག་སྟེ། ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ལས། བྱིན་པ་གཡས་སྟེང་གཡོན་པ་བཞག །བྱུས་མོ་སྣད་པ་པདྨའི་སྟབས། །ལོང་བུ་བསྐོལ་ཏེ་མཐེ་བོང་དག །རྗེ་མོ་སྦྲད་པ་ལ་ཡང་བཟེར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

པདྨའི་གདན་ཅན། (མངོན་བརྗོད) ཚངས་པའི་མིང་ཡིན་པར། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་༢༥༤ན༦ལས་གསུངས་སོ། །

པདྨའི་འདབ་མ། ❶ མེ་ཏོག་པདྨའི་འདབ་མ། ཕྱི་རྒྱལ་གྱིས་Petal ཟེར་བ་དེའོ། །❷ མེ་ཏོག་པདྨའི་ལོ་འདབ། མེ་ཏོག་པདྨའི་ལོ་མ། ཕྱི་རྒྱལ་གྱིས་Leaf ཟེར་བ་དེའོ། །རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་སྐོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། བློ་གྲོས་པདྨའི་འདབ་མ་ལྟར་ཡངས་པ་སོགས་མེ་ཏོག་གི་འདབ་མ་ཡིན་པར་ལོ་འདབ་ཉིད་ཡིན་ནམ་སྙམ། ཞེས་གསུངས།

པདྨའི་འདུག་སྟངས། བྱིན་པ་གཡས་པར་གཡོན་པ་བཞག་སྟེ་བྱུས་མོ་གཉིས་སྣད་པའི་འདུག་སྟངས།

པདྨའི་སྡོད། ❶ མོ་མཚན། ཕྱུམ་གྱི་པདྨ། ❷ ཐོད་པའི་སྣོད་ཀྱི་མིང་། རྫའི་ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོ་༦༣༧ན་ལས། ཁ་སྦྱོར་ལས། པདྨའི་སྣོད་གསུངས་པ་ལྟར་ཐོད་པའི་སྣོད་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

པདྨའི་ཕྱག ཕྱག་ན་པདྨོ་སྟེ་སྤྱན་རས་གཟིགས།

པདྨའི་སྤྲབས་ལྟ་བུ། ཕྱི་གཙང་ནང་གཙང་གི་མིང་།

པདྨའི་རྩ་བ། པད་རྩ་དང་འདྲ།

པདྨའི་རྩ་ལག ❷ པདྨའི་རྩ་བ་ཕྲ་མོའི་མིང་། འགྲེལ་པ་ཟླ་ཟེར་༼གསོ་རིག་ཀོ་པ༽༤༢བ༦ལས། པདྨའི་རྩ་ལག་ནི་པདྨའི་རྩ་བ་ཕྲ་མོའོ། །ཞེས་གསུངས། པདྨའི་རྩ་ལག་ཅེས་པ་ནི། པདྨའི་རྩ་བ་ཉིད་ཀྱི་མིང་སྟེ། རྩ་ལག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་པདྨའི་རྩ་ལག་སྦྱུ་གུའི་མཚན་ཉིད་དུ་གནས་པའོ། །དུང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུང་ཉིད་དོ། །པདྨའི་རྩ་ལག་དང་དུང་ལྟར་དཀར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞལ་བཞད་པའི་ཚེམས་ཀྱི་འཇུམ་པ་སྟེ། འཛུམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅུང་ཟད་བཞད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ❷ པདྨའི་གཉེན་ཏེ་ཉི་མ།

པདྨའི་བཞིན་ལ་གཡོ་ལྡན་བྱུང་བའི་མིག་ཅེས་སོགས། པདྨའི་བཞིན་ལ་གཡོ་ལྡན་བྱུང་བའི་མིག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་སྙན་ངག་གི་ལམ་ནས་དྲངས་པའི་དབྱངས་ཅན་

མའི་བསྟོད་པ་ཤིན་ཏུ་སྐད་གྲགས་ཆེ་བ་འདི། རྗེའི་གསུང་ཐོར་བུ་གསུང་འབུམ་པོད་གཉིས་པ་༤༦བ་ན་བཞུགས་སོ། །

པདྨའི་བཻཌཱུ་འབྲུ། ❶ མེ་ཏོག་པདྨའི་ལྟེ་བའམ་དེའི་དཀྱིལ་དུ་ཆགས་པའི་རྩེ་སྒྲོ། ❷ བྱ་ལེ། བྱ་རོག་གདོང་།

པདྨའི་རིགས། བྱ་རྒྱུད་རིགས་དྲུག་གི་ནང་གསེས། མཚན་གཞི་པདྨའི་རིགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ལྷ་ཚོ།

པཎ་གྲུབ་བཅུ་བདུན། ༡ ཀླུ་སྒྲུབ། ༢ ཨཱརྱ་དེ་ཝ། ༣ ཐོགས་མེད། ༤ དབྱིག་གཉེན། ༥ ཕྱོགས་གླང་། ༦ ཆོས་གྲགས། ༧ ཡོན་ཏན་འོད། ༨ ཤཱཀྱ་འོད། ༩ སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། ༡༠ ཟླ་བ་གྲགས་པ། ༡༡ ལེགས་ལྡན་འབྱེད། ༡༢ སེངྒེ་བཟང་པོ། ༡༣ འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ། ༡༤ ཞི་བ་ལྷ། ༡༥ ཞི་བ་འཚོ། ༡༦ ཀཱ་མ་ལ་ཤཱི་ལ། ༡༧ ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ་བཅས་སོ། །པཎ་གྲུབ་བཅུ་བདུན་གྱི་ཐ་སྙད་འདི་སྔར་མ་གྲགས་ཀྱང་། འདི་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་ཕྱག་རྗེས་ཆེ་ཞིང་། ལྷག་པར་བོད་གངས་ལྡན་གྱི་ལྗོངས་དང་ཡང་དངོས་བརྒྱུད་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་ཞིང་བཀའ་དྲིན་ཟླ་ལྷག་ཏུ་ཆེ་བས། དུས་ཕྱིས་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས་དཔལ་ན་ལེནྡྲའི་པཎ་གྲུབ་བཅུ་བདུན་གྱི་གསོལ་འདེབས་དད་གསུམ་གསལ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་མཛད་པ་ནས་བཟུང་ཐ་སྙད་དེ་ཤིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་བར་གྱུར་ཏོ། །

པཎ་ཆེན་སྡོམ་རྒྱུན།   བོད་དུ་དར་བའི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་རྒྱུན་མི་འདྲ་བ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས། ཁ་ཆེའི་པཎྜི་ཏ་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི་ལས་བརྒྱུད་པའི་སྡོམ་རྒྱུན་ལ་ཟེར། ཁ་ཆེའི་པཎྜི་ཏ་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི་ལས་བརྒྱུད་པའི་སྡོམ་རྒྱུན་འདི་ལ་པཎ་ཆེན་སྡོམ་རྒྱུན་ཟེར་ཞེས་དེབ་སྔོན་ལས་གསུངས། (རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་རྒྱུན་ཡང་པཎ་ཆེན་སྡོམ་རྒྱུན་ཡིན་པར་དེབ་སྔོན་དུ་གསུངས་ཏེ། དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༥༨ལས། ཁྱབ་པའི་དབང་པོ་གཉིས་པ་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཡང་དགེ་སློང་གི་དངོས་པོ་ནི་པཎ་ཆེན་གྱི་བརྒྱུད་པ་ལས་བརྙེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ) བོད་ཀྱི་སྡོམ་རྒྱུན་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ལ་གཟིགས།

པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས། མན་ཇུ་གོང་མས (ཀྲུན་ཅིས) རྒྱ་ནག་ལ་གདན་དྲངས་ཀྱང་མ་ཕེབས་པའི་སྐོར་ལམ་རིམ་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་ན་གསལ། དུང་དཀར་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་རིན་པོ་ཆེའི་ཚིག་མཛོད་ནང་། དགུང་ལོ་ང་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆུ་སྦྲུལ་ (༡༧༡༣) ལོར་གོང་མས་པཎ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནི་ཞེས་པའི་མཚན་འཕར་དང་འཇའ་ས་ཐམ་ག་ཕུལ། ཞེས་གསལ་ཡང་། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་འཆད་པའི་ཐད་ཀྱི་ལམ་རིམ་བླ

མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་༥༡༢ལས། རྒྱ་ནག་གོང་མས་ (ཐལ་ཆེར་མན་ཧྲུའི་རྒྱལ་པོ་དང་པོ་ཧུན་ཀྲིའམ་ཤུན་ཅི་ཞེས་སྣང་བ་དེ་ཡིན་ནམ་སྙམ) གཏོས་ཆེ་བའི་འབྱུལ་བ་དང་བཅས་གསེར་ཡིག་པ་བཙངས་ཏེ་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕེབས་དགོས་ཀྱི་བཀའ་ཡིག་འབྱོར་ཀྱང་། མ་ཕེབས་པའི་སྐོར། དམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སློབ་ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས། ལམ་རིམ་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་ནང་གསལ་བར་གསུངས།

པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་གསུམ་པ་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་ནི། ཁ བརྟན་བཞུགས་གསོལ་འདེབས་ལ་ཤོག་བུ་ཞེ་གཅིག །སྨྱུར་བྲོན་ལ་བདུན། རྒྱལ་བ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་བརྟན་བཞུགས་སོགས་ལ་དོན་ལྔ། ཉམས་མགུར་ལ་གསུམ། བློ་སྦྱོང་ལམ་རིམ་ལ་དགུ་པ་དང་དྲུག་ཅུ་པ། བཀའ་དྲི་ཞུས་ལན་ལ་ཉེར་བརྒྱད། འདོད་ལྷ་བསྟོད་པ་ལ་ཉེར་བརྒྱད། བཅའ་ཡིག་ལ་ཉེར་བཞི། རྟེན་གྱི་རྒྱབ་ཡིག་ལ་བཞི་བཅུ། བཤགས་སྡོམ་ལ་བདུན། ཆབ་ཤོག་ལ་བཅུ། གནས་བསྟོད་ལ་གསུམ། སྨོན་ཤིས་ལ་ལྔ། བདེ་ལམ་སྐྱོང་ཁྲིད་ལ་སོ་བདུན། བདེ་མཆོག་ལུས་དཀྱིལ་ཆོག་ལ་བཅུ་དགུ། གསང་འདུས་འཇམ་རྡོར་བདག་མདུན་བུམ་གསུམ་སྒྲུ་གོན་བཅས་ལ་སུམ་ཅུ། རྟེན་ལ་ནབཟའ་འདོད་གསོལ་ལ་བཅོ་ལྔ། ཁྲོན་བཞི་བརྒྱ་དང་གསུམ། ག སྐུ་གོང་མ་པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་མཇུག་ལ་བརྒྱ་དང་སོ་བརྒྱད། རྗེ་བྱམས་པའི་རྣམ་ཐར་ལ་བརྒྱ་དང་ང་གསུམ། གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་རྣམ་ཐར་ལ་དགུ། རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་སྐུ་གདུང་དཀར་ཆག་ལ་དོན་དགུ། ཡོངས་འཛིན་བློ་བཟང་བཟོད་པའི་རྣམ་ཐར་ལ་ཉེར་གཉིས། ཁྲོན་བཞི་བརྒྱ་དང་གཉིས། ང འདོད་ལྷ་སྣ་ཚོགས་རང་གི་བླ་མ་དབྱེར་མེད་རྣལ་འབྱོར་བདུན་ཅུ་སྐོར་ལ་བརྒྱ་དང་ཞེ་དགུ། ཨ་ཧི་པའི་ཆོ་ག་བསྡུས་པ་ལ་བཅུ་གཉིས། བདེ་མཆོག་དང་ཕྱག་རྡོར་འཁོར་ཆེན་དང་། ལྷ་བརྒྱ་མ་དང་། དུས་འཁོར་བཅས་ཀྱི་བསྙེན་ཡིག་ལ་བཅུ་གཅིག །འཕོ་བ་ལ་དྲུག །སྒྲོལ་མ་མཎྜལ་བཞི་པའི་ཆོ་ག་སོགས་སྒྲུབ་ཐབས་བཞི་བཅུ་སྐོར་ལ་བརྒྱ་དང་དྲུག །མ་ཎི་རིལ་སྒྲུབ་ལ་བདུན། རྟེན་བཞེངས་ཚུལ་ལ་བདུན། ལྷ་སྣ་ཚོགས་ལ་སྒྲུར་ཆོག་སྦྱིན་སྲེག་དང་། འཇིགས་བྱེད་དང་། ཕྱག་དྲུག་པ་དང་། ལྷམ་སྲིང་དང་། སྒྲོལ་མ་དང་། འཇམ་དབྱངས་དང་དུས་འཁོར་བཅས་ཀྱི་སྦྱིན་སྲེག་ལ་སོ་གཉིས། ཚེ་དབང་ལ་བཅུ་དྲུག །བཟང་སྤྱོད་འཆི་བསླུ་ལ་བརྒྱད། ལྷ་ཚོགས་གཏོར་འབུལ་ལ་སོ་དྲུག་གསང་འདུས་ཚོགས་མཆོད་ལ་བཞི། བཀའ་སོགས་ལ་དྲུག །ཁྲོན་བཞི་བརྒྱ་དང་གསུམ། ཅ ལྷ་མོ་མགོན་ཆོས་གཏོར་འབུལ་ཕྲིན་བཅོལ་ལེ་ཚན་བདུན་ཅུ་སྐོར་ལ་དགུ་བཅུ་གོ་ལྔ། དུས་འཁོར་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཚད་མའི་ཆོ་ག་ལ་ཉེར་གཉིས། ཀྱཻ་རྡོར་ཆོ་ག་ལ་བཅུ་བདུན། བཀྲས་ལྷུན་ཐུགས་པའི་གཏོར་བཟློ་ལ་གསུམ། དམིགས་བརྩེ་མའི་ལས་ཚོགས་བཅུ་གཅིག་ནག་འགྲོས་ལ་ང་བདུན།

དམིགས་བརྩེ་མའི་ལས་ཚོགས་ལ་ཉེར་གསུམ། བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ཉི་ཤུ་སྐོར་ལ་
ཉེར་གཉིས། སྨན་ཚོགས་བསྡུས་པ། ཆོས་རྒྱལ་རིན་འཛུགས་སྒྲུབ་ཐབས་སྣ་ཚོགས་
ལྔ་བཅུ་སྐོར་ལ་ང་ལྔ། ཡང་ཆོས་སྐྱོང་སྒྲུབ་ཐབས་སྐོར་ལ་བཅོ་ལྔ། རང་ཉིད་ཀྱི་བརྟན་
བཞུགས་ལེ་ཚན་གཉིས་ལ་བཅུ་དགུ། ལམ་རིམ་སྐོར་ལ་གསུམ། དྲི་ཞུས་ལན་ལ་བཅོ་
བརྒྱད། བསྟོད་པ་སྣ་ཚོགས་ལྔ། སྨོན་ཤིས་བདུན། ཞལ་བྱང་ཉེར་བརྒྱད། ཕྲིན་བཞི་
བརྒྱ་དང་དགུ། ཆ་ཞབས་བརྟན་བཅུ་གཅིག །རྣལ་འབྱོར་ཞེ་གཅིག །སྨོན་ཚིག་
བཅུ་གཅིག་འདོད་ལྷ་སྒྲུབ་ཐབས་ཞེ་བརྒྱད། བརྒྱུད་འདེབས་བཞི། དུས་འཁོར་
སྒྲུབ་ཐབས་བཅུ་གཉིས། འཇིགས་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ་ཉེར་ལྔ། རྫོགས་རིམ་བདུན།
བདེ་མཆོག་སྒྲུབ་ཐབས་ཉེར་གཅིག །དེ་ཡི་ཟབ་དོན་ལ་ལྔ། དྲིལ་བུ་ལྷ་ལྔའི་རྒྱུད་
འདེབས་དང་བདག་མདུན་བུམ་གསུམ་ལ་བཞི་བཅུ། རྫོར་དབྱིངས་སྡིན་སྲེག་
ལ་བཅུ་གཅིག །གསུང་མགུར་ལ་བཅུ། འཇིགས་བྱེད་རབ་གནས་བསྡུས་པ་ལ་ལྔ།
ཆོས་སྐྱོང་སྒྲུབ་སྐོར་ལ་ཉེར་གསུམ། མདུང་དམར་སྒྲུབ་སྐོར་ལ་བཅུ་གཅིག །ཕྲིད་
པའི་རྒྱལ་མོའི་མདོས་ལ་དགུ། མ་གཅིག་དབང་མོའི་ཐོ་མོ་ཉེར་བཞི། ཚོགས་མཆོད་
ལ་བཞི། བསྟོད་པ་གཉིས། གནས་བསྟོད་གསུམ། ལྟུང་བཤགས་བཞི། གསུང་ཐོར་བུ་
ལ་བཅུ་བཞི། འཕོ་བ་གསུམ། རྒྱབ་ཡིག་དྲུག །ཆ་བྱའི་མན་ངག་ལ་གཉིས། འདོད་
གསོལ་ཉེར་གཉིས། ཆབ་ཤོག་བརྒྱད། ཡང་གཉིས། གཞི་བདག་ཕྲིན་བཅོལ་བཅུ་
བཞི། ཕྲིན་སྨོམ་བཞི་བརྒྱ་བཅོ་བརྒྱད། ཛ བརྟན་བཞུགས་ལ་ཉི་ཤུ། ཚེ་ཁྲིད་ལ་
བརྒྱད། ཤངས་རབ་རྒྱས་བཅའ་ཡིག་ལ་དགུ། སྐྱུང་གནས་བརྒྱུད་བླ་རྣམ་ཐར་ཕན་
ཡོན་བཅས་ང་བཞི། བློ་སྦྱོང་དྲུག །བརྟན་བཞུགས་སོ་གཉིས། ཆབ་ཤོག་བཅུ་བཞི།
གནས་སྟོད་གསུམ། འདོད་གསོལ་ཉེར་བཞི། བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་བཅོ་ལྔ། ཉམས་
མགུར་གསུམ། འཇིགས་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ་ཚིགས་བཅད་མ་བཅུ་དྲུག །སྒྲུབ་ཐབས་
ཉེར་བརྒྱད། རྣམ་སྣང་མངོན་བྱང་ཆོ་ག་བཅོ་བརྒྱད། དེ་ཡི་དཀྱིལ་ཆོག་ཉེར་གསུམ།
དབང་ཆོག་སྨོན་ཤིས་དང་བཅས་པ་བཅུ་བདུན། གཏོར་འབུལ་ཉེར་གསུམ། ཞལ་
བཞི་པའི་གཏོར་ཆོག་བཅུ་གཉིས། ལྷམ་ཕྲིང་མདོས་ཆོག་ལ་བཅུ་བཞི། རྟེན་གསུམ་
རྒྱབ་ཡིག་ལ་བཅུ་བཞི། འཇིགས་བྱེད་སྟོ་སྒོ་ལ་བདུན། གཞི་བདག་རྣམས་ཀྱི་གཏོར་
འབུལ་ཉེར་བཞི། ཕྲིན་བཞི་བརྒྱ་དང་གསུམ། ཉ བཀའ་རྒྱ་མ་སླེགས་བམ་
གཅིག །དུས་འཁོར་སྨོན་ཤིས། ཤམ་རྡོ་ལའི་ལམ་ཡིག །མགོན་དཀར་བུམ་གཏེར།
རྗེ་བོ་ཕྱིང་དཀར་གྱི་གསོལ་མཆོད་སོགས་ཡོད།

པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན། པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་དང་པོ་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱལ་མཚན་ནི། གཙང་རོང་མཚམས། ལྷུན་གྲུ་ནང་དྲུག་བརྒྱ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་དང་།
རིགས་ནི་སྦྲའི་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་མཚུངས་མེད་གཡག་སྡེ་པཎ་ཆེན་དང་། མཁན་
སློབ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཁ་བ་རི་པ་རྣམས་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རུང་མི་རུང་བརྟག་

པའི་ཕྱིར། སད་མི་མི་བདུན་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ནང་ཚན། ཐྲ་ཡེ་ཤེས་དབང་པོ་སོགས་དམ་པ་མང་པོ་ཉེ་བར་བྱོན་པའི་རིགས་བརྒྱུད་དུ། ཕྱི་ལོ་༡༥༧༠ལོར་ཡབ་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་ཤིང་། བརྒྱུད་སྟོང་པ་རྒྱུན་དུ་ཁ་འདོན་དུ་བྱེད་པ་དགེ་བའི་དང་ཚུལ་ཅན་མེས་པོ་དྲུང་འཚོ་བ་ཀུན་དགའ་འོད་ཟེར་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཡུམ་རང་བཞིན་དྲང་ཞིང་གཞན་ལ་ཕན་སེམས་ཆེ་བ་མཚོ་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་བའི་སྲས་སུ་སྐུ་འཁྲུངས། ཡབ་དྲུག་འཚོ་བ་ཉིན་རེ་བཞིན་མཚན་བརྗོད་ཞལ་འདོན་མཛད་པ་ཐོས་པས། མཐར་ལོ་གསུམ་པའི་སྐབས་མཚན་བརྗོད་བློ་ལ་གསལ་བ་ངག་ཏུ་འང་གཅང་སིང་བ་འདོན་ཤུས་པ་བྱུང་གསུང་། བྱིས་པ་ཆུང་དུའི་གནས་སྐབས་ནས། རབ་ཏུ་འབྱུང་ཁའི་བར་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ནམ་ཐོ་བ་ཆེ་ལྟ་ཞོག བསམ་བཞིན་དུ་སྲོག་ཆགས་གྲོག་སྦྲུར་སྦྲ་མོ་བཀུམས་པ་ཙམ་ཡང་དྲན་ལམ་དུ་མ་མཆིས་གསུང་། གཞོན་ནུའི་དུས་སུ། གཏོང་ཕོད་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་བཟའ་བཏུང་སོགས་དངོས་དང་། ཕྱག་ཏུ་བརྐུས་ནས་སློང་མོ་བ་དང་། ཁྱི་དང་བྱ་བྱིའུ་སོགས་ལ་བྱིན་པར་མཛད། དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་བཞེས་པའི་ཆེ་མཁས་གྲུབ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཁན་སློབ་བྱང་འབྲེལ་དུ་མཛད་དེ་ཚིགས་སྡོམ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་ལེགས་པར་ཕུལ་ཏེ། མཚན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་གསོལ། དེ་ནས་ཉི་མ་ཞེས་པ་ཆུ་ལུག་ཟླ་བ་གཉིས་པའི་ཚེས་གསུམ་གྱི་ཉིན་བསྐྱབ་གསུམ་ལྡན་པའི་དགེ་སློང་རི་ཁྲོད་པ་འདུས་པའི་ཚོགས་ཀྱི་དབུས་སུ་མི་འཛིགས་སེང་གེའི་ཁྲི་ལ་བཀོད་དེ། རྒྱལ་བ་བདེན་ས་པ་བློ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེས་སུ་ངོས་འཛིན་མཛད་ཅིང་། མཁས་གྲུབ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་པ་རྒྱས་པར་བརྗོད་ཅིང་། མེ་ཏོག་གཏོར་ནས་བྱིན་གྱིས་བརླབས། དེའི་ཚེ་ནམ་མཁའ་ཤིན་ཏུ་དྭངས་པ་ལ་ཁ་དོག་སྣ་ལྔའི་མེ་ཏོག་གི་ཆར་བབས་པ། ཐོག་མར་དགེ་བཤེས་དཔལ་འབྱོར་སོགས་མཆམས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་ནས། ཕྱིས་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ངེས་པ་ཞིག་བྱུང་། དགུང་གྲགས་བཅུ་བཞི་བཞེས་པའི་ཆེ། དབྱངས་ཅན་མའི་བསྙེན་པ་ཞིག་མཛད་སྐབས། དབང་ཕྱོན་ཞུ་བ་འཁྲིལ་འདྲའི་ཡིད་བཞིན་མཚོ། །ཞེས་སོགས་དབྱངས་ཅན་མའི་བསྟོད་པ་སྔན་ངག་གི་ལམ་ནས་དྲངས་པ་ཞིག་ཐོགས་མེད་དུ་རྩོམ་པར་མཛད། དགུང་གྲངས་བཅོ་ལྔའི་སྐབས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་ཐམས་ཅད་ཐུགས་ལ་བཟུང་སྟེ། མཁས་གྲུབ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ལ་རྒྱུགས་ཀྱང་ཕུལ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བའི་སྙིང་འདུམ་ཆེན་མོ་ཤོག་ལྷེབས་ལྔ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཙམ་ཡོད་པ་དེར་ཡང་ཡང་གཟིགས་པས། དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་ཅིང་ཚིག་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་ཐུགས་ལ་ཟིན་པ་བྱུང་གསུང་། རྗེ་དེ་ཉིད་རྣམ་རིག་ཤིན་ཏུ་བཀྲ་བས་སྙིགས་བམ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲས་པ་དང་། ཟླ་མས་གསུངས་པ་སོགས་ལན་རེ་གཉིས་ཙམ་གྱིས་དོན་བློ་ལ་འཆར་བ

བྱུང་གསུང་། དགུང་ལོ་བཅུ་བཞི་ནས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར། མཁས་གྲུབ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དྲུང་ནས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་ཕལ་མོ་ཆེའི་དབང་ལུང་མན་ངག་རྣམས་ལེགས་པར་གསན། དགུང་གྲངས་བཅོ་ལྔ་བཞེས་པ་ན། ཆོས་གྲྭ་ཆེན་པོ་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་རུ་སློབ་གཉེར་མཛད་དུ་ཕེབས། སློབ་གཉེར་དང་བགྲོ་གླེང་ལ་བརྩོན་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་མཛད་དེ་ཕྱག་མཐིལ་ལ་སྐྱལ་པ་ཆགས་ཤིང་། སོར་མོའི་མཚམས་རྣམས་ཞུ་རྡུལ་ལྟར་གས་པ་བྱུང་། ལུགས་ཡོས་ལོའམ། ཕྱི་ལོ་༡༥༩༡ལོར་དགུང་གྲགས་ཉེར་བརྒྱད་དུ་ཕེབས་པ་ན་གཟིམས་ཁང་རྒྱལ་མཚན་མཐོན་པོར་པཎ་ཆེན་དམ་ཆོས་ཡར་འཕེལ་བའི་ཞལ་སྔ་ནས་མཁན་པོ་དང་། དཔལ་འབྱོར་རྒྱ་མཚོ་བས་ལས་སློབ། པཎ་ཆེན་ལྷ་དབང་བློ་གྲོས་ཀྱིས་གསང་སྟོན་མཛད་དེ། དད་པའི་དགེ་འདུན་གྲངས་ཚང་བའི་དབུས་སུ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བཞེས། བཅུད་ལེན་གྱི་རྣམ་གྲངས་དུ་མ་ལ་གོམས་པ་ཉམས་ལོག་ཏུ་ཅུད་པར་མཛད། རྩ་རླུང་འཁྲུལ་འཁོར་གཏུམ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་སོགས་ལ་བརྩོན་པ་དྲག་པོ་བསྐྱེད་ནས་གདེང་ཐོབ་པ་བྱུང་། ལུགས་གླང་ལོའམ། ཕྱི་ལོ་༡༦༠༡ལོར་དགུང་གྲངས་སོ་བརྒྱད་བཞེས་པ་ན་ཆོས་གྲྭ་ཆེན་པོ་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་ཁྲི་ལ་ཕེབས། སྐབས་ཤིག་ཏྲ་ནག་ཏུ་རྗེ་འགོས་ཀྱི་བསྐྱབ་གནས་ཞལ་གཟིགས་ཕྱག་པ་མཇལ་བས། ལྷས་མེ་ཏོག་གི་ཆར་ཕབ་ཅིང་། ཚེ་ཆུའི་རྒྱུན་བབས། དེའི་འོག་མཁའ་སྤྱོད་ནའང་དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོའི་ལོགས་བྲིས་བྱིན་རླབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་མེ་ཏོག་གཏོར་བས་འོད་ཟེར་ཁ་དོག་སྣ་ལྔ་འཕྲོ་ཞིང་རྣམ་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་པ་སྟོན་པ་མཇལ། ཡང་དགུན་ཐོག་ཅིག་ལ་ལྷ་མོའི་གླ་མཚོ་མཇལ་བར་ཕེབས། ནམ་དུས་སོགས་ཀྱིས་མཚོ་ཁ་མ་བྱེ་ཞིང་ཁ་ཆར་ལྷག་པར་ཆེ་ནའང་། བརྩོན་པ་བསྐྱེད་དེ་ཞབས་ཐང་ལ་ཕེབས་ཏེ། ཐམས་ཅད་ལས་ཕྱུ་བར་སླེབས། སླེབས་འཕྲལ་མཚོ་འཁྱགས་པས་ཁེབས་པ་དེ་སྤྱོ་མེར་གྱིས་ཞུ་ནས་ཞལ་ཁེབས་འདྲ་བ་རིམ་གྱིས་བསལ་ནས་ཕྱག་མཚན་སོགས་སྣ་ཚོགས་འཆར་བའི་སྐབས། ཕྱག་རོགས་དོན་བཟང་ཞེས་བྱ་བས་ཅི་འདྲ་འདུག་ཟེར། མཚོ་ཞལ་ལེགས་པོ་ཡོད་པ་འདུག་གོ་མགྱོགས་པོ་ཐོན་ཅིག་གསུངས་པས། མི་དེས་གཡའ་མཚོ་འཁྱགས་འདུག་ཟེར་བས་ཧྲེན་བྱུས་ཏེ། སྐད་ཅིག་དེ་ཉིད་ལ་འཁྱགས་པས་དཀར་མེར་གྱིས་ཁེབས་ཞེས་གསུངས་། རྗེ་དེ་ཉིད་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་པའི་ས་ཕྱོགས་དེར་ཐན་པའི་དུས་སུ་ཆར་འབབ་པ་དང་། དགུན་དུས་སུ་ཉི་མ་དྲོ་བ། ནད་རིམས་དཀོན་ཞིང་ལོ་ལེགས་པ་སོགས་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡང་ཡོངས་སུ་གྲགས། ཡང་ལྷོ་ལུང་དུ་མཁའ་སྤྱོད་པའི་མཁན་སློབ་ཆེ་བགྲེས་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་ཚིབས་བསུ་གཟབ་མོ་དང་བཅས་ཕེབས་དུས། ཀུན་མཁྱེན་ཆོས་འབྱོར་དཔལ་བཟང་འཁྲུངས་པའི་བཀའ་དྲིས་གནང་བས། རྒྱར་གྲེ་ཟེར་བ་འདི་ལགས་ཞེས་ངོ་སྤྲོད་ཞུས་པ་ན་སྐད་ཅིག་དེ་ཉིད་ལ་ཤེལ་ལྟར་འཚེར་བའི་འོད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ས་དེར་འདུག

པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ས་བཅུད་འཕེལ་ཞིང་བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པ་བྱུང་ཞེས་ཡུལ་ཕྱོགས་དེ་དག་གི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་མཐུན་པར་སྨྲས་སོ། །རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཞི་དང་ལྔ་པ་ཆེན་པ་གཉིས་ཀའི་ཡོངས་འཛིན་མཛད་ཅིང་། རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དུས་ཀྱི་ཁྲི་གདན་ཟུར་སོགས་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་ཁོང་གི་སློབ་མར་མ་གྱུར་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད། མདོར་ན་དམ་པ་འདི་ཉིད་ནི་རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ཞིག་གོ། གསུང་འབུམ་ཡང་པོད་ལྔ་ཙམ་བཞུགས། ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་བོན་དང་བཅས་པའི་ཆོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའ་ཡོངས་ལ་དག་སྣང་ཕྱོགས་ལྷུང་བྲལ་བ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། རིས་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་མཆོག་དམན་ཀུན་གྱིས་རིགས་ཀྱི་ཅོད་པན་དུ་འཛིན་པར་མཛད། བོན་པོའི་དགོན་པ་རྣམས་ལའང་མང་འགྱེད་ཀྱི་བསྙེན་བཀུར་སོགས་ཐུགས་བརྩེ་ཆེན་པོ་གནང་བའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། དེའི་རྐྱེན་གྱིས་བོན་པོ་རྣམས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་མོས་ཤིང་དད་འདུན་ཆེ་བས། ཆོས་འབྲེལ་ཡང་ཞུས་པར་གསུང་། དགུང་ལོ་དགུ་བཅུ་གོ་གསུམ་བཞུགས། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་འཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོས་དགུང་གྲངས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་བཞུགས་ཞེས་གསུངས་པའང་ཐོས། རྣམ་ཐར་རྒྱས་པ་རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་རྣམ་ལ་གཟིགས་ན་ངོ་མཚར་བའི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་དོ། །1570-1662

པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་དང་པོ་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་འབུམ་ནི། (ཀ་པར) བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར་སྤྱོད་ཚུལ་གསལ་བར་སྟོན་པ་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བ། འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ཐུབ་དབང་ཞལ་པད། རྗེ་སྐྱབས་མཆོག་དཔལ། དབེན་ས་པ། སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཏེ་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་གསུམ་སོགས་དབེན་ས་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བླ་མ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར། རྗེ་བླ་མའི་སྐུ་འཕྲེང་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར། རིགས་ལྡན་འཛམ་གྲགས་པ། ཨ་རྒྱ་ཡ་ཀར། ས་པཎྜི་ཏ། གཡུང་སྟོན་རྡོ་རྗེ་དཔལ་གྱི་རྣམ་ཐར། ཞི་བ་ལྷ། སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོ། སྨར་ཁམས་གྲགས་པ་བཟང་པོ་བཅས་ཀྱི་རྣམ་ཐར། དཔལ་ལྡན་ས་གསུམ་མའི་ཊཱི་ཀ། རྗེ་བཙུན་མི་ལའི་རྣལ་འབྱོར། ནང་གི་ཁོང་སྲན་འདོན་པའི་སྒྲུབས་སྨན། བླ་མ་མཆོད་པ། ཐུན་དྲུག་གི་ཉམས་ལེན། འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་འཕོ་བ། བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་དང་བྱམས་པ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་བྱས་ཏེ་འཕོ་བ། བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལེ་ཚན་དྲུག་གསུང་མགུར་ལེ་ཚན་ཉེར་གཅིག (ཁ་པ) ལ་རྡོ་རྗེ་འཕྲེང་བའི་སྒྲུབ་ཐབས་དཀྱིལ་ཆོག་གསང་བ་འདུས་པའི་རིམ་ལྔའི་རྣམ་བཤད། གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ། དེ་ཡི་རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྔའི་སྙིང་པོ་བསྡུས་པ། གསང་བ་འདུས་པའི་རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྔ། གསང་འདུས་ཀྱི་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་དང་དེ་ཡི་མངོན་རྟོགས། བདེ་མཆོག་ལཱུ་ཧི་པའི་བསྐྱེད་རིམ། དེ་

ཡི་བསྐྱེད་རྫོགས་སྙིང་པོར་དྲིལ་བ་ཚིགས་བཅད་མ། ཡང་ཀྲུ་དྲིལ་གཉིས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་རམ་བླ་འཇིགས་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ། འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར། ༼ཀ་པ༽ ལ་དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་སྙིང་པོ་བསྡུས་པ། དུས་འཁོར་སྨོན་ཤིས། དུས་འཁོར་རྫོགས་རིམ་རྡོ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར། དུས་འཁོར་སྒྲུབ་ཐབས་བསྡུས་པ། འཇིགས་བྱེད་དཔའ་གཅིག་གི་དཀྱིལ་ཆོག་འཇིགས་བྱེད་དཔའ་བོ་གཅིག་པ་དང་། འཇིགས་བྱེད་ཞི་དགུ་མ་དང་། རོ་ལངས་བརྒྱད་སྐོར་གསུམ་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས། འཇིགས་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ། འཇིགས་བྱེད་དབང་ཆོག་ཁྲུམ་བསྐྱེད། འཇིགས་བྱེད་དབང་དྲུག་གཉིས་ཀྱི་སྨིན་གྲོལ་མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པའི་སྨིན་གྲོལ་ཆེ་དཔག་ལྷ་དགུའི་ཆེ་ཆོག་ཆེ་དབང་གྲུབ་རྒྱལ་མ། ཀུན་རིག་ཆོ་ག་མདོར་བསྡུས། ཀུན་རིག་ཁྲུམ་བསྐྱེད། ཀུན་རིག་སྦྱོ་སྒོ། རྣམ་སྣང་མངོན་བྱང་ཆོ་ག་གཙུག་ཏོར་རྣམ་རྒྱལ་མའི་ཆོ་ག་མི་འཁྲུགས་ལྷ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཆོ་ག་སྨན་བླའི་མདོ་ཆོག་བསྡུས་པ། འཇམ་དཀར་སྒྲུབ་ཐབས། བཅུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་སྒོ་ནས་བསྙུང་གནས་ཆོ་ག་དེ་ཡི་དབང་ཆོག་ཁྲུང་ཁྲའི་སྒྲུབ་ཐབས། ས་བདག་གདོན་འགྲོལ་བྱེད་ཚུལ། སྒྲོལ་མ་ཉེར་གཅིག་གི་སྒྲུབ་ཐབས་དང་ལས་ཚོགས། སྒྲོལ་མ་གཡུལ་མདོས་བྱ་ཚུལ། རྡོ་རྗེ་རྣམ་འཇོམས་ཀྱི་ཆོ་ག་རྒྱས་པ། ཁྲོ་བོ་སྐྱེ་བ་བརྩེགས་པའི་སྒྲུབ་ཐབས། ཆོས་རྒྱལ་བསྐང་བཤགས་བཟློག་པ་མངའ་གསོལ་དང་། ལྷ་མོའི་ཚེས་གཏོར་རྟེན་འཛུགས། ང་པ་ལ་བསྟན་པ་སྤྱི་དང་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་ཡི་རྣམ་གཞག་དགེ་ལྡན་བཀའ་བརྒྱུད་ཕྱག་ཆེན་རྩ་འགྲེལ། བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་རྣམ་བཤད། ཕར་ཕྱིན་སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཚིགས་བཅད་མ། ལམ་རིམ་བདེ་ལམ། དགེ་སློང་གི་ལྷུང་བ་ངོས་འཛིན་དང་དེ་ཡི་ཉེར་མཁོ། ཚུལ་ཁྲིམས་སྲུང་བའི་མན་ངག་རི་ཁྲོད་བཅའ་ཡིག་བློ་སྦྱོང་དམར་ཁྲིད། སྟོབས་བཞིའི་བཤགས་སྡོམ། དྲི་བ་ལྷག་བསམ་རབ་དཀར་གྱི་དྲིས་ལན་བློ་བཟང་བཞད་པའི་སྒྲ་དབྱངས། སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བའི་རྩོད་ལན། ཀླུ་རོའི་ཟབ་ཁྲིད། སྙིང་པོ་དོན་གསུམ། གཅོད་དབང་ནམ་མཁའ་སྒོ་འབྱེད། གཅོད་ཐར་འདོད་དེད་དཔོན། དབེན་གནས་ཡོལ་དཀར་བསྟོད་པ། བདེ་སྨོན་ལ་བརྟེན་པའི་བདེ་ཆེན་སྨྱུར་ལམ། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་གསུམ་དཀར་ཆག་བྱམས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་འཕོ་བ། ཁྲོ་བོ་སྐྱེ་བརྩེགས། ཏྲག་ཤད་མཆོད་གཏོར། ཧ་སྒྲེང་ཕྱིང་དཀར་བའི་གསོལ་མཆོད། གཟུང་འབྲུམ་དང་གནོད་སྦྱིན་འཁོར་ལོ་བྱ་ཚུལ། རབ་གནས་དགེ་ལེགས་ཆར་འབེབས། གདུགས་དཀར་གཏོར་བཟློག་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ། ཁ་འབར་མའི་གཏོར་ཆོག་རྒྱས་པ། བརྒྱ་བཞིའི་ཆོ་ག་གཏོར་མ་བརྒྱ་རྩ། བརྒྱ་རྩ་བསྡུས་པ། དཀོར་སྒྲིབ་བྱང་བྱེད། བྲུལ་གཏོར། ཆ་བཞི། ཀླུ་གཏོར། ཚ་བསྲུར། འབྱུང་བཞི། སུ་ཏྲ་པ། ཙ་པ་ལ་ཨེ་ཝཾ་ཉི་རྗེ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་གསོལ་འདེབས། བླ་བརྒྱུད་གསོལ་འདེབས་དུ་མ་བཅས། འཁོར་ལོ་སྡོམ་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་བསྡུས་པ་སོགས་དང་། ཞི་ལྷག་སྒོམ་ཚུལ་

བདག་འཛིན་ཟགས་འདེབས་ཆོས་ཚན་ཐོར་བུ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྒྲོམ་པ། ནང་སོ་དབང་རྒྱལ་ལ་གནང་བའི་རྟ་མགྲིན་གསང་སྒྲུབ་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་རྒྱས་པ། བསངས་ཀྱི་ཚོ་ག་གཟི་འོད་འབར་བ་རྒྱས་པ་དང་། འབྲིང་པོ་དང་། བསྡུས་པ། བཀྲ་ཤིས་ཆར་འབེབས་ཀུང་བསྡུས་པའོ། །ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གསུང་འབུམ་བཀའ་རྒྱ་མ་ནི། གསང་འདུས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྔའི་ལག་རྗེས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ། འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་འགའ་ཞིག་དང་ཞི་ཁྲོ་སྦྲགས་སྒྲུབ། བདེ་མཆོག་ལཱུ་ཨིལ་གཉིས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་རྩ་འགྲེལ་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ། གཏོར་ཆེན་དྲུག་ཅུ་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པ། བསྡུས་པ་ཆོས་རྒྱལ་ཕྱི་སྒྲུབ་ལ་བརྟེན་པའི་མན་ངག་བཀའ་རྒྱ་མ། འཆི་བདག་ཁྲག་གི་མདོག་ཅན། བཀའ་སྲོད་རྣམ་གསུམ་གྱི་ཟུར་འདེབས་བཅས། ཞ་ལུ་པའི་དྲུག་ཅུ་རྩ་ཚིག་ཆོས་རྒྱལ་བསྐང་བཤགས་མངའ་གསོལ། དམག་ཟློར་མའི་ཚེས་གཏོར་རྟེན་འཛུགས་འཕྲིན་ལས་དྲག་པོའི་གདབ་ལས་ཛི་ལྟར་བྱ་བ། ཏྲེག་པ་ལྷམ་དྲལ་གྱི་བསྙེན་སྒྲུབ་གསར་པ་གཅིག་ཏུ་དྲིལ་བའི་གདམས་པ་འཇིགས་རྟུང་མེ་ཡི་སྤྲ་ཁྲི་སྡེ། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའི་པར་མ་གླེགས་བམ་ལྔ་རྫོགས་སོ། །

པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བཀའ་འབུམ་དཀར་ཆག པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་གཉིས་པ་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་ནི། (ཀ་པར) སྐུ་གཞོན་ནུ་ཉིད་ན་སངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་སྒོར་ཞུགས་ཚུལ། མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་བླ་མ་བསྟེན་ཚུལ། མདོ་རྒྱུད་གཞུང་ལུགས་ལ་ཐོས་བསམ་མཛད་ཚུལ། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་དང་འཆད་རྩོད་རྩོམ་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་བྱས་ཚུལ། སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་བཞེངས་པ་དང་མཆོད་པ་དང་། རིས་མེད་པའི་དགེ་འདུན་ལ་བསྙེན་བཀུར་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་ཐར་འོད་དཀར་ཅན་གྱི་འཕྲེང་བ་ལ་བཞི་བརྒྱ་ཐམ་པ། (ཁ་པར) སྙན་ངག་མེ་ལོང་མ་ལེའུ་གཉིས་པའི་གཟུགས་ཅན་བཅུ་གཉིས་ཡན་གྱི་དཔེར་བརྗོད་མཚོ་བྱུང་རྒྱས་པའི་མེ་ཏོག་མདོ་རྒྱུད་ཟབ་མོའི་ལུང་རྗེས་གནང་དབང་ཁྲིད་ཐོབ་པའི་གསན་ཡིག་གཞན་ཕན་རིན་ཆེན་དབང་རྒྱལ། གླེགས་བམ་དང་པོ་གཉིས་པ་གཉིས་ལུང་མེད། (ག་པར) བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་གྱི་བླ་མ་བརྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་པདྨ་དཀར་པོའི་འཕྲེང་བ་ལ། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་དམར་ཁྲིད་སྨྱུར་ལམ། ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཤད་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་གནད་བསྡུས་པ་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ། སྙིང་པོ་དོན་གསུམ་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་བགྲོད་པའི་ཉེ་ལམ། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བའི་སྐད་ཆ། རྗེ་དྲུང་སྤྲུལ་སྐུ་དགེ་འདུན་ཆོས་རྒྱལ་དབང་ཕྱུག་གི་རྣམ་ཐར་གྲུབ་དབང་དགྱེས་པའི་རོལ་མཚོ། བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་འགྲེལ་པ་བཀའ་དྲིན་གསོལ་འདེབས། བློ་ཆེན་རྒྱལ་ཀུན་མ། རྒྱུད་འདུས་པའི་བཤད་པ་རྫོགས་པའི་འོག་ཏུ་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ལ་གཏང་རག་གི་མཆོད་པ་བྱ་ཚུལ། སྨན་རས་གཟིགས་རྒྱལ་བ་

རྒྱ་མཚོའི་བླ་བརྒྱུད་གསོལ་འདེབས་ཉིས་བརྗོད་དང་བཅས་པ། སྤྱན་རས་གཟིགས་
རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་ལྷ་དགུའི་སྒྲུབ་ཐབས། དེ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོ་ག་དེ་ཡི་སྦྱིན་སྲེག་
ཁྲིས་ལན་ཡི་གེར་བཀོད་པ་འགའ་ཞིག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡེབས་པ། ཚེ་སྒྲུབ་འཆི་
མེད་བདུད་རྩིའི་ཆུ་རྒྱུན། འཕགས་མ་གདུགས་དཀར་པོ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་མཆོག་
ཐུན་དངོས་གྲུབ་ཆར་འབེབས། གཉེན་པོ་རྗེས་འཛིན་ཐར་པའི་ལམ་སྟོན། མགོན་
དཀར་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་གཏོར་ཆོག་དགེ་ལེགས་ཀུན་འབྱུང་། ཡེ་ཤེས་མགོན་
པོ་གྲི་གུག་ཆེར་གསེབ་ཆོས་སྐྱོང་། བསྟན་མ་གསུམ་གྱི་གཏོར་ཆོག (ང་པར་) བླ་
མའི་རྣལ་འབྱོར། བླ་མའི་བསྟོད་ཚོགས། གསོལ་འདེབས། ཡི་དམ་འགའ་ལ་བརྟེན་
པའི་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར། བརྟན་བཞུགས་ཚིགས་བཅད་མ། ལྷ་འགའི་སྒྲུབ་ཐབས་
དང་རྗེས་གནང་བྱ་ཚུལ། བསྙེན་གནས་སྲུང་བ་དང་། སྨྱུང་གནས་བྱས་པའི་ཕན་
ཡོན། སྐུ་གདུང་དཀར་ཆག་ལོ་ཚན། སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་བཞེངས་པའི་རྒྱ་བ་ཡིག་
དགོན་སྡེ་འགའ་ཞིག་གི་ཁྲིམས་སུ་བཅའ་བ། རྟེན་གསུམ་བཞེངས་པ་སོགས་ཀྱིས་
མཚོན་དགེ་རྩ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུར་བསྔོ་བའི་སྨོན་ལམ་ཚིགས་བཅད། བསྟན་སྲུང་རྒྱ་
མཚོར་མཆོད་གཏོར་འབུལ་ཚུལ། འཕྲིན་བཅོལ། བསངས་ཀྱི་ཆོ་ག་རྣམས་སོ། །པཎ་
ཆེན་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་གླེགས་བམ་བཞི་རྫོགས་སོ། །

པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན།

1	པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།	1570-1662
2	པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས།	1663-1737
3	པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས།	1738-1780
4	པཎ་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མ།	1782-1852
5	པཎ་ཆེན་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱུག	1855-1882
6	པཎ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ།	1883-1937
7	པཎ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།	1938-1989
8	པཎ་ཆེན་དགེ་འདུན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ།	1989-

ཡང་བརྩི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་སྐུ་ཕྲེང་དང་པོ། 1385-1438 སྐུ་ཕྲེང་གཉིས་པ་བསོད་ནམས་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ། 1439-1504 སྐུ་ཕྲེང་གསུམ་པ་དབེན་ས་པ་བློ་བཟང་དོན་གྲུབ། 1505-1566 པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་སྐུ་ཕྲེང་བཞི་པར་བརྩི་བ་ཡིན་ནོ། །

པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་གསུང་འབུམ། འདུལ་བ་ལུང་རིགས་ཉི་མ་ལ་བརྒྱ་དང་དོན་དགུ། འདུལ་བའི་དུས་ཚིགས་ལ་ཉེར་དགུ། མཛོད་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ལ་བརྒྱ་དང་གྱ་དགུ། རྣམ་འགྲེལ་ལ་སུམ་བརྒྱ་དང་དང་དྲུག་ཅུ། བློ་རིག་རྟགས་རིགས་གཉིས་གཉིས་ལ་བཞི་བཅུ། ཕར་ཕྱིན་སྤྱི་དོན་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཅིག ཕར་ཕྱིན་ཐལ་ཕྲེང་ལ་སུམ་བརྒྱ་དང་གྱ་ལྔ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཕྱུཊྲལའི་འཕྲེང་བ་ལ་དགུ། རྟེན་འབྲེལ་ལ་ཉེར་བཞི། བསམ་གཟུགས་ལ་ང་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་ལ་སོ་ལྔ། དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་ལ་བརྒྱ་དང་བཅུ་བདུན། དབུ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་ལ་དོན་ལྔ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་དཀའ་གནད་དོགས་གཅོད། རྒྱུད་བླ་མའི་སྤྱི་དོན། སྡོམ་གསུམ་རྣམ་གཞག་རྒྱས་བསྡུས་གཉིས། བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་དོན་བསྡུ། བཀའ་གདམས་གླེགས་བམ་དོན་བསྡུ་རྣམས་སོ། །ཀཱཛྙ་པའི་ཕར་ཕྱིན་བཀའ་ལན་དང་། དེ་ཡི་ཡང་ལན། ཐུགས་ཀྱི་སྐོར། རྒྱུད་སྡེ་བཞི་ཡི་རྣམ་གཞག གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག རྫོགས་རིམ་ཐར་ལམ་གསལ་སྒྲོན་ཐུགས་ཀྱི་སྒྲོད་པ་ཟུར་དུ་བཀོལ། ཕྱག་ཆེན་མཛེས་པའི་རྒྱན་དྲུག ན་རོ་ཆོས་དྲུག སྙིང་པོ་དོན་

གསུམ། ལྷ་ཁྲིད་དྲན་པ་བཞི་ལྡན། བཀའ་གདམས་གསར་རྙིང་གི་ཆོས་འབྱུང་ཡིད་ཀྱི་མཛེས་རྒྱན། འདུལ་བའི་ཆོས་འབྱུང་། རྒྱལ་རབས་འཕྲུལ་གྱི་ལྡེ་མིག སྙན་རྩིས་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ། དགེ་ལྡན་ལེགས་བཤད། ཚེ་དཔག་མེད། སྒྲོལ་དཀར། རིག་བྱེད་མའི་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཐབས། གཅོད་ཀྱི་བརྒྱུད་འདེབས་དང་གཅོད་ཁྲིད་རྣམས་སོ། །

པཎྜི་ཏ། (ལེགས་སྦྱར) ❶ མཁས་པ། ལྔ་རིག་པ། རིག་པའི་གནས་ལྔ་ཤེས་པའི་མཁས་པ། དོན་འགྱུར་གནས་ལྔ་རིག་པ་ཞེས་བཤད་ཅིང་། རིག་པའི་གནས་ལྔ་ཤེས་པའི་དོན། ཞེས་སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་སོགས་སུ་གསལ། पंडितः པཎྜི་ཏཿཞེས་རྣམ་བཅད་ལྷག་པོ་བསྣན་པའང་འདུག ❷ བློ་གྲོས་དང་འགྲོགས་པའི་དོན་དུ་འང་འཇུག་པར། ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པར་གསུངས། དོགས་གཅོད། སྟོན་པའི་གཏད་རབས་སོགས་ཆེས་སྔ་མོའི་དུས་རྣམས་སུ་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་བཙུན་པ་ཆེན་པོ་ཟེར་བ་མ་གཏོགས། པཎྜི་ཏའི་མིང་གིས་འབོད་རྩལ་མེད་པར། ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལས་བཤད། ཞིབ་པར་དེའི་ཤོག་གྲངས་༤༧ལ་གཟིགས།

པཎྜི་ཏ་སྤྲའི་ཚེར་མ། ཇོ་བོ་སྨྲྀ་ཏི་ཛྙཱ་ནའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པར། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་ལམ་རིམ་བརྡ་བཀྲོལ་༧༨ན༥ན་བཤད་དོ། །འབྲོམ་སྟོན་པའི་རྣམ་ཐར་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི་དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༣༠༩ལས། ཏེ་ལོགས་ན་པཎྜི་ཏ་སྤྲའི་ཚེར་མ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་ལ་བི་བརྟ་མང་པོ་བསླབས། ད་ལྟ་རྒྱ་གར་ན་སུ་ཆེ་དྲིས་པས། ངེད་རྒྱ་གར་དུ་ཡོད་དུས་ན་རོ་པ་ཆེ་བ་ཡིན། རྒྱལ་རིགས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་དགེ་སློང་དཱི་པཾ་ཀ་ར་ཤྲཱི་ཛྙཱ་ན་བྱ་བ་ཡོད་པས། དེ་ད་ལྟ་བཞུགས་ཡོད་ན་ཁོང་ཆེ་བར་འོང་གསུང་བས། མཚན་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་མོས་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

པཎྜི་ཏ་ཆུང་བ། རིག་གནས་ཆུང་བ་ལྔ་ཙམ་ཤེས་པའི་པཎྜི་ཏ།

པཎྜི་ཏ་སྨྲྀ་ཏི་ཛྙཱ་ན། (ལེགས་སྦྱར) ཇོ་བོ་སྨྲྀ་ཏི་ཛྙཱ་ན། སྨྲྀ་ཏི་ཛྙཱ་ན་ཀཱིརྟི་ཡང་ཟེར། ཇོ་བོ་སྨྲྀ་ཏི་ཛྙཱ་ན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

པར་ཏང་། (འདུལ་བ) པར་ཐང་དང་འདྲ།

པར་ཐང་། (འདུལ་བ) ས་གདན། མདོ་རྩ་བ་ལས། འཆག་སར་པར་ཏང་གདིང་བ་མཛོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་ཡང་། མདོ་རྩ་རང་འགྲེལ་ལས། རྐང་པ་གཉིས་ལ་རྡུལ་མི་འགོ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་པར་ཐང་འདིང་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སྐད་དུ། (Rug) ཞེས་པ་དེའོ། །

པར་ཐང་ཁྲ་བོ། (འདུལ་བ) ཁ་དོག་གི་ཚ་ནས་དགེ་སློང་གིས་འཆང་དུ་མི་རུང་བའི་སྣན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། སྐུད་པ་སྣ་བདུན་པས་བཏགས་པའི་གདན་ཁྲམ་ཟེ་དང་འདྲ་བ་ཞིག པར་ཐང་ནི་སྣན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ཡིན་ལ། ཁྲ་བོ་ནི་སྐུད་པ་སྣ་བདུན་པས་བཏགས་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། པར་ཐང་ཁྲ་བོ་ནི་སྐུད་པ་སྣ་བདུན་པའོ། །ཞེས་གསུངས། པར་ཐང་ཁྲ་བོ་དེ་ཕལ་ཆེར་པར་སིག་གི་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་ཁྲམ་གདན་ནམ་ས་གདན་ཁྲ་བོ་དག་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནམ་སྙམ། མདོ་རྩ་བ་ལས་ཀྱང་། པར་སིག་གི་ལྭ་བ་དང་བེའུ་ཕྲུགས་དང་པར་ཐང་ཁྲ་བོ་གང་ཟག་གིས་བདག་གིར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །པར་སིག་ལ་གཟིགས།

པར་པར་སིག་སིག (འདུལ་བ) ❶ པར་སིག་དང་འདྲ། ❷ སོག་པོའི་རིགས་ཤིག ཤིན་ཅང་གི་རྒྱ་རྒྱུད་ཀྱི་མི་རིགས་འདི་དག་ལས་མང་པོ་ཞིག་སོག་རིགས་་ཡིན་པར་ཤོད་མཁན་འདུག དེ་དག་ལ་ཟེར་བ་ཤེ་ཡིན་སྙམ། པར་པར་སིག་སིག་གི་ཡུལ་ན་མ་བག་མར་ལེན་སྲོལ་ཡོད་པར་མཚོ་ཊཱི་ཀ་ན་གསལ།

པར་དཔར་ཕྲར། (བརྡ་སྤྲོད) ཡིག་གཟུགས་དང་རི་མོ་སོགས་ཤིང་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བརྐོས་པའི་རིགས་ལ་དཔར་ཟེར། དཔེར་ན་ཤིང་དཔར་དང་། རྡོ་དཔར་ཟེར་བས་མཚོན་ནོ། །འདི་ལ་པར་དང་དཔར་ཕྲར་བཅས་འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་འབྱུང་ཞིང་། མཁས་དབང་ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་གིས། པར་ཞེས་འབྲི་བ་དག་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་ཏེ། ཁ་ཅིག་ཕྲར་ཞེས་འབྲི་བ་ནི་ནོར་བར་སྒྲ་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཤིང་། དཔར་ཞེས་འབྲི་བའང་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །པར་ཞེས་བྲིས་ན་ཚིག་གྲོགས་དང་བདག་སྒྲ་སོགས་སུ་ནོར་ཀྱིས་དོགས་ནས། དཔར་ཞེས་བྲིས་ཤིང་། འགའ་ཞིག་གིས། དེ་ཡང་མི་མཛེས་པས་ཕྲར་ཞེས་བྲིས་པར་སེམས་ཀྱང་རྒྱུ་མཚན་ཆེར་མ་མཐོང་ངོ་། །རིགས་པས་བརྟགས་ན་ཐོག་མར་པར་ཞེས་བྲིས། དེ་ནས་དེ་ལ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སྐྱོན་མཐོང་ནས་དཔར་བྲིས། དེའང་ཉོར་མ་ཕབ་ནས་ཕྲར་ཞེས་བྲིས་པར་ངེས་སོ། །

པར་སིག (འདུལ་བ) རྒྱ་གར་གྱི་ནུབ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་ཁ་ཆེའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག ཏ་ཟིག་དང་དོན་གཅིག་པར་སྣང་། གནའ་དུས་དེའི་མིང་ལ། Persia པར་སི་ཡ་ཟེར། དེང་སང་ Iran ཨི་རཱན་ཟེར་བའི་ལུང་པ་དེའི་མིང་ངོ་། །ཨི་རཱན་ཞེས་པའི་མིང་དེ་དམག་ཆེན་གཉིས་པའི་གོང་ཙམ་ཕྱི་ལོ་༡༩༣༥ལོར་གསར་དུ་བཏགས་པར་བཤད། དམག་ཆེན་གཉིས་པ་ནི་ཕྱི་ལོ་༡༩༣༩ ནས་༤༠ བར་འབྱུང་། མཐུན་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ། དབྱིན་ཇི། ཕ་རན་སི། ཨུ་རུ་སུ། ཨ་མི་རི་ཀ་སོགས། ཁ་གཏད་འཛར་མན། ཨི་ཊ་ལི། འཛའ་པན་སོགས་ཡིན པར་སིག་གི་སྐད་ལ་ Farsi ཕར་སི་ཟེར། པར་སིག་ཅེས་པའི་མིང་འདི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བར་ཡང་གསལ། པར་ཐང་ཁྲ་བོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། རྒྱའི་

སྐད་དུ་དེང་སང་འདི་ལ་པོ་ཟེ་ཞེས་པ་དེ་པར་སིག་དང་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པར། དུང་དཀར་ཚིག་མཛོད་ཏ་ཟེག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གསལ།

པས། ❶ རྒྱུ་མཚན་གྱི་སྒྲ། དཔེར་ན་བྱས་པ་ཡིན་པས་མི་རྟག་པ་ཡིན། མ་ཤེས་པས་ནོངས། མདོག་མེད་པས་ཀུན་གྱིས་བརྙས་ལྟ་བུ། ❷ ཐ་ཕྱི་མཚམས་སྦྱོར་བ་ཙམ་ལས་རྒྱུ་མཚན་གསལ་བར་མི་སྟོན་པ། དཔེར་ན་ཁྱོད་སུ་ཡིན་དྲིས་པས་ང་བློ་བཟང་ཡིན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ❸ དེ་ལས། ལས། དཔེར་ན་གསལ་བ་དག་པས་ཀྱང་གསལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

པས་ཀྱང་། གསལ་བ་དག་པས་ཀྱང་གསལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

པཾ་ལས་པདྨ་དང་ཨ་ལས་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར། ཡི་གེ་ "པཾ" ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་པདྨ་དང་། ཨ་ཡིག་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་གྱུར་ཅེས་པའི་དོན། དེ་ཡང་ "པཾ" ཞེས་པའི་ཟླ་ཚེས་ཐིག་ལེ་དོར་བའི་ "པ" ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ "पद्म" པདྨའི་མིང་ཡིག་དང་པོ་ཡིན་ལ། "ཨ" ནི། "अब्ज:" ཨབྫཿཞེས་པའི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཟླ་བའི་མིང་ཡིག་དང་པོ་ཡིན་ནོ། །སྔགས་ལུགས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེ་སྟོང་གི་རང་བཞིན་དུ་ལྟ་བའི་ཆེད་དུ་མིང་ཡིག་དང་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་སྟོང་མཚོན་པའི་ཡི་གེ་ཟླ་ཚེས་ཐིག་ལེ་སྦྱར་བ་ཡིན། དཔེར་ན་སྒྲོལ་མ་ལ་ཏཱ་ར་ཞེས་བྱ་ལ། དེའི་མིང་ཡིག་དང་པོ་ "ཏཱ" ལ་ "ཏྃ" ཞེས་སྦྱར་བ་བཞིན་ནོ། །

པིཔླལ། (རྒྱ་གར) བྱང་ཆུབ་ཤིང་། བྱང་ཆུབ་ཤིང་ལ་གཟིགས།

པི་པི་ལིང་། (གསོ་རིག) <པིཔླི> གྲོག་མ་དང་དབྱིབས་འདྲ་བའི་སྨན་ཞིག པི་པི་ལི་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་པིཔླི་पिप्पलि ཟེར་ཆག་པའོ། །འདི་ལ་གྲོག་སྨན་ཞེས་ཀྱང་གྲགས་ཟེར། ཕྱི་རྒྱལ་བས་long pepper (pippali rasayana) ཟེར།

པི་ཝང་། ❶ རོལ་མོའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། ཕྱི་རྒྱལ་བས་violin ཟེར་བ་དེ་ལ་དེང་སང་གྲགས་ཆེའོ། །❷ པི་ཝང་ནི་གནའ་བོ་རྒྱ་གར་དུ་སིལ་སྙན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་གི་མིང་ཡིན་ཀྱང་། ཕྱིས་སུ་ཉུབ་པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། པི་ཝང་ནི་སིལ་སྙན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་བྱ་སྟེ། ད་ལྟར་ནི་མི་སྣང་ངོ་། །ཁ་ཅིག་ནི་པི་ཝང་དུ་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་ལ་ཡང་པི་ཝང་ཞེས་ཟེར་རོ། །གླིང་བུ་ནི་འདི་མ་ཡིན་ལ། ཟ་ནི་ཛྷ་ཟ་ལ་བྱའོ། །འཁར་ཟ་ནི་འཁར་ཟའི་སིལ་སྙན་ཡིན་ལ། གྲ་སྙན་པའི་མཆོག་ནི་སིལ་སྙན་ཡིན་ཏེ་ཉུབ་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ཀརྨ་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེའི་འདུལ་ཊཱི་ཀ་ལས། པི་ཝཾ་དང་ཞེས་པ་ཕྲན་ཚེགས་ཊཱི་ཀ་ལས། པི་ཝཾ་ནི་སིལ་སྙན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་བྱ་སྟེ་ད་ལྟར་ནི་མི་སྣང་

ཪོ། །ཁ་ཅིག་ནི་པི་ཝཾ་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་ལ་ཡང་པི་ཝཾ་ཞེས་ཟེར་རོ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ❸ འགའ་ཞིག་གིས་དེང་སང་གི་སྒྲ་སྙན་དུ་གྲགས་པ་དེ་ལའང་། པི་ལྦང་ཞེས་བཛོད་དོ། །ཕྱི་རྒྱལ་བས་དེ་ལ་ guitar ཟེར།

པི་ཝཾ། པི་ལྦང་དང་འདྲ།

པུ་རྒྱལ། པུར་རྒྱལ་དང་དོན་འདྲ།

པུ་ཏི། པུསྟ་ཀ་ཟུར་ཆག་པ་སྟེ། གླེགས་བམ་གྱི་མིང་། པོ་ཏི་དང་འདྲ།

པུ་ཏྲ་ཁ། (ལེགས་སྦྱར) སྐྱེས་བུ། སྐྱེས་པ། ཤུས་ལྡན།

པུ་ཤུ། <ཨུཥྞཱིཥ> ❶ ཁང་པའི་ཡང་ཐོག ཐོག་བརྩེགས་གཉིས་པ། རྩེ་ཐོག་ལའང་འཇུག་པར་བཤད། པུ་ཤུ་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ “ཨུཥྞཱིཥ” ཟུར་ཆག་པར་སེམས། པུ་ཤུའི་སྐད་དོད་ “ཨུཥྞཱིཥ” ཞེས་པ་ཙེ་ཏྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་[༨]རྒྱབ་གཟིགས་སུ་གསལ། ❷ གསིལ་ཁང་། ❸ ཐོག་གཡོགས། ཐོག་གཡབ། འདི་མཆོད་རྟེན་ཉི་མ་དང་ཆར་པ་སོགས་ལས་སྐྱོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐོག་གཡོགས་ལ་ཟེར། མདོ་རྩ་བར་མཆོད་རྟེན་གྱི་པུ་ཤུ་ཞེས་ཕ་སྐད་གསུངས་ཡོད། དེ་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་མཆོད་རྟེན་གྱི་ཟླེ་ཞེས་པའི་ཕ་སྐད་བྱེད། ❹ རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་གི་མཐའ་སྐོར་དུ་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཚྭ་སྐྱོར་གྱི་ར་བ་ཡོད་པ་དེ་དང་། ལུགས་རིའི་མིང་དུ་བཤད་པའང་མཐོང་།

པུ་ཤུད། ❶ ཙ་ཁྲ་མགོ་ལ་སྒྲོ་ལྩོག་ཡོད་པ་ཞིག མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ། མཆུ་རིང་། སྒྲོའི་གཙུག་ཕུད་ཅན། ཀྲིང་ངའི་འདབ་ཆགས་བཅས་སོ། །“པུ་ཤུད་ཤ་ཡིས་གདོན་ནད་ཞི་བར་བྱེད” ཅེས་པའི་བཤད་སྲོལ་ཞིག་ཡོད་འདུག ❷ པུ་ཤུ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད་པའང་མཐོང་། དེ་ལེགས་པར་སྣང་།

པུ་ཤེལ་ཙེ། (འདུལ་བ) <བི་ར་ཎ> གཙང་པོའི་འགྲམ་དུ་སྐྱེས་པའི་མཁྲེགས་ལ་ཏྲི་ཞིམ་པའི་སྨན་རྩྭ་ཞིག་གི་མིང་། ལེགས་སྦྱར་དུ་འདི་ལ་བི་ར་ཎ་ཟེར་བར་སྣམ། སློན་དགེ་སློང་མ་རྣམས་ཀྱིས་རྩྭ་པུ་ཤེལ་ཙེའི་ཚུན་པོའི་རྩ་བས་སྐྲ་ཤད་བྱས་ཏེ་སྐྲ་འཚོས་པ་ན་སྟོན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྐྲ་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་དུ་གཟིགས་ནས་དེ་ལ་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། མའི་རྣམ་འབྱེད་ ད ༣༡༢ན༧ལས། དགེ་སློང་མས་གང་པུ་ཤེལ་ཙེས་སྐྲ་ཕྱི་དོར་བྱེད་ན་ལྟུང་བྱེད་དོ། །ཞེས་སོགས་ནས། པུ་ཤེལ་ཙེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བི་ར་ཎའི་རྩ་བས་སོ། །སྐྲའི་ཕྱི་དོར་བྱེད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མགོའི་སྐྲ་འཚོས་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། རྩྭ་པུ་ཤེལ་ཙེ་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱས་པའི་ཁྲེས་པོ་ནི་བཤད་སྦྱད་དོ། །ཞེས་གསུངས། གོང་གི་ལུང་དེ་དག་གི་དོན་ནི། དཔེར་ན་རྩྭ་ཀུ་ཤ་མང་པོ་མཉམ་དུ་བསྡམས་ནས་དེའི་རྩ་བས

སྒྲ་ཤད་བཟློས་པ་ལྔ་བྲུའི་དོན་ཡིན་ནོ། །འདི་སྨན་རྫ་ཡིན་ཚུལ་ནི། སྨན་གཞུང་ལས། པུ་ཤེལ་སྐྱུགས་གཅོད་བད་ཀན་ཚ་བ་སེལ། ཞེས་གསུངས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། ཨུ་ཤི་ར། མཉྫུ་ལ། རྫ་ག་པུར། བ་ལ་བཙས་ཟེར་རོ། །

པུཎྜ་རཱི་ཀ། (ལེགས་སྦྱར) པདྨ་དཀར་པོའི་མིང་། དམ་ཆོས་པདྨ་དཀར་པོའི་མདོ་ལ། སདྡྷརྨ་པུཎྜ་རཱི་ཀ་སཱུ་ཏྲ། ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །

པུར། སྤུར་དང་འདྲ།

པུར་ཁང་། སྤུར་ཁང་དང་འདྲ།

པུར་རྒྱལ། "པུར་རྒྱལ" ནི་མེས་རྒྱལ་ཏེ། ❶ ཕ་མེས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ། བོད་ཀྱི་ཡུལ། གནའ་རབས་ཀྱི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་མིང་ལ་པུར་རྒྱལ་ཟེར། པུར་རྒྱལ། པུ་རྒྱལ། སྤུར་རྒྱལ་རྣམས་དོན་འདྲ། དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༨༠ལས། སྔོན་གྱི་ཡི་གེ་རྙིང་པ་རྣམས་ལས་ཡུལ་འདི་ལ་སྔོན་མིང་པུ་རྒྱལ་ཞེས་ཟེར་ལ། ཕྱིས་བོད་ཅེས་བྱ་བ་འཆད་པ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་གོ་ཆའི་གསུང་དང་སྦྱར་ན་འཐད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ ཕ་མེས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། སྒྲ་བཤད་ནི། "པུར" ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ पूवर् "པཱུརྦ" འམ་ "པཱུར་ཝ" ཞེས་པའི་ཚིག་བསྒྱུར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྙིང་པ། སྔོན། གནའ། མེས་སོགས་ལ་འཇུག་པས། དེས་ན་ "པུར་རྒྱལ" ནི་མེས་རྒྱལ་ཞེས་པ་སྟེ། འདི་ལ་གོ་རྒྱུ་གཉིས་ཡོད། ཕ་མེས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅེས་པ་དང་། ཕ་མེས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་གཉིས་ཡོད་པར་འདོད་དོ། །དཔེར་ན་ལེགས་སྦྱར་ལ་ "པཱུར་ཝ་པུ་རུ་ཥཿ" पूवर्पुरुषःancestor ཞེས་པ་སྔོན་གྱི་སྐྱེས་བུའམ་མེས་པོའི་དོན་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན། པུར་རྒྱལ་ཞེས་པ་བོད་རྒྱལ་ཞེས་པ་ཟུར་ཉམས་པར་སེམས་ཏེ། དཔེར་ན་བོད་རིགས་ལ་པོ་རིགས་ཞེས་དེང་སང་ཡང་ལ་དྭགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་དེ་ལྟར་བྱས་ཆེ། པུར་རྒྱལ། པོ་རྒྱལ། བོད་རྒྱལ་རྣམས་དོན་འདྲ་བར་སེམས་སོ། །ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། པུར་ནི་པོ་པོ་ཞེས་པའི་ཚིག་དེ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཡང་གཞན་དག་གིས། གཉའ་ཁྲི་སྤྲེ་བོའི་ཡུལ་ནས་ཕེབས་པས་སྤྲེ་རྒྱལ་ཟེར་བ་ཡིན་སོགས་བཤད་ཚུལ་མང་། པུར་རྒྱལ་གྱི་གོ་དོན་ལ། ༡༽ བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། སྔར་བོད་ཡུལ་གྱི་མིང་ཞེས་གསལ། ༢༽ དག་གསར་ལས། བོད་རིགས་ས་ཚའམ་བོད་རིགས་ལ་གནའ་དུས་སུ་པུར་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་ཞེས་འབྱུང་། ༣༽ དུང་དཀར་ཚིག་མཛོད་ལས། འདི་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་བཙན་པོ་གྲི་གུམ་གྱི་སྲས་བྱ་ཁྲིས་བློན་པོ་ལོ་ངམ་བརྡུལ་ནས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་བཟུང་རྗེས་མཚན་ལ་པུ་དེ་གུང་རྒྱལ་དུ་ཐོགས་པ་དང་། ཁོང་གི

མངའ་འོག་ཏུ་ཡོད་པའི་ས་ཆ་རྣམས་ལ་སྤྱིར་རྒྱལ་བོད་ཅེས་འབོད་པ་ཡིན་ནམ་བརྟག ཅེས་གསུངས།

པུས་འཇུད། སྔོམ་ཐག་སྟེ། རོ་རྒྱབ་ན་ཚེ་རྐེད་པ་ལ་འཆིང་རྒྱུ་ཞིག མདོ་རྩ་བ་ལས། རོ་རྒྱབ་ན་བས་པུས་འཇུད་བཅང་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༧༥༧བ༨ལས། པུས་འཇུད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྐེད་ཆིངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

པོ་ཏ་ལ། <པོ་ཊ་ལ> ❶ རྩེ་པོ་ཏ་ལའམ་ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལ་ནི། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སའི་རི་བོ་པོ་ཏ་ལའི་སྟེང་དུ་ཡོད་ཅིང་། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབ་བདུན་པར་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་སྐབས་དེར་ཕོ་བྲང་ཞིག་གསར་དུ་བཞེངས་ཏེ་ཕོ་བྲང་དམར་པོའི་རི་ཞེས་གྲགས་པ་དེའོ། །འདི་ལ་པོ་ཏ་ལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདི་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གདུལ་ཞིང་ཡིན་ལ། ཆོས་རྒྱལ་འདི་ཡང་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་རྣམས་གདུལ་བའི་ཕྱིར་སྤྱན་རས་གཟིགས་རྒྱལ་པོའི་རྣམ་འཕྲུལ་དུ་བྱོན་པ་ཡིན་པས། དེའི་བཞུགས་ཡུལ་ལ་ཡང་པོ་ཏ་ལ་ཞེས་མཚན་ཐོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེབ་སྔོན་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། འདི་སྐོར་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་ལྷ་ས་དང་པོ་ཏ་ལ་ཟུང་གི་ཆད་སྐོར་དང་། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་༡༠དང་། མཁས་དབང་དུང་དཀར་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་སོགས་ཀྱི་གསུང་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ། ། ❷ པོ་ཏ་ལ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་པོ་ཊ་ལ་ཟུར་ཆགས་པ་སྟེ་བོད་སྐད་དུ་གྲུ་འཛིན་ཟེར། འདི་ནི་འཛམ་བུ་གླིང་གི་ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོའི་གླིང་ན་རི་བོ་གྲུ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བའི་རྩེ་མོ་ན་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་དང་། རྩ་བ་ན་རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མ་བཞུགས་པའི་གནས་ཤིག་སྟེ། ལོ་རྒྱུས་ནི། ཡུལ་པུཏྲ་ལཀྵ་ནའི་ནགས་ཚལ་ན་དགེ་བསྙེན་ཞི་བའི་གོ་ཆ་ཞེས་པ་ཞིག་སྤྱན་རས་གཟིགས་བསྒྲུབས་ཤིང་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་བྱུང་བ་ཞིག་ཡོད་ལ། རྒྱལ་པོ་ཤུ་རྟ་ས་ར་ཞེས་བྱ་བའི་རྨི་ལམ་དུ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་སྤྱན་དྲངས་ན་ཡུལ་འདིར་འབྱོན་པས། འཛམ་བུ་གླིང་དུ་མུ་གེ་དང་རིམས་ནད་རྒྱུན་ཆད་ཅིང་བདེ་བར་འགྱུར་ལ། དེའི་དོན་དུ་ནགས་ཚལ་ན་གནས་པའི་དགེ་བསྙེན་འདི་ལྟ་བུ་རི་བོ་པོ་ཏ་ལར་རྫོངས་ཤིག་ཅེས་བྱུང་བས་རྒྱལ་པོས་དགེ་བསྙེན་བོས་ཏེ། མུ་ཏིག་གི་ཕྲེང་བ་དང་སྤྱན་འདྲེན་པའི་ཡི་གེ་བཏང་། ལམ་རྒྱགས་པ་ཊ་དག་ཀྱང་བྱིན་པ་ན། དགེ་བསྙེན་གྱིས་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་གཙིགས་མ་ནུས་པར་པོ་ཏ་ལའི་ལམ་ཡིག་ཐོགས་ཏེ་སོང་། མཐར་ཧྲ་ན་ཕྱིའི་གླིང་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་དུ་སླེབས། དེ་ནས་པོ་ཏ་ལར་འགྲོ་བའི་ལམ་ས་འོག་ཏུ་ཙང་ཟད་བརྒྱུད་ནས་ཕྱིན་པ་ན། སྔར་ས་སྟེང་ནས་འགྲོ་ས་ཡོད་པ་དེང་སང་ནི་རྒྱ་མཚོ་ཞུད་པས་ས་གཞི་ནོན་ཏེ་མིས

ཐར་པ་མེད། སྔོན་གྱི་དུས་དེ་ཙམ་ན་ལམ་ཡོད་པས་དེ་ལས་བརྒྱུད་ནས་སོང་། དེར་ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་ལ་མ་ཐར་བ་ན། ལམ་ཡིག་ལྟར་སྒྲོལ་མ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་རྒན་མོ་ཞིག་གིས་གྲུ་བཏང་ནས་བསྒྲལ། ཡང་མཚོ་གཅིག་ལ་མ་ཐར་བ་ན། ཁྲོ་གཉེར་ཅན་མ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་བུ་མོ་ཞིག་གིས་གཟིངས་བཏང་ནས་བསྒྲལ། ཡང་ནགས་ཀྱི་མཐའ་མེ་འབར་བ་ནས་མ་ཐར་བ་ལ། རྟ་མགྲིན་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ཆར་ཕབ་སྟེ་ཞི། འབྲུག་གྲགས་ལམ་བསྟན། ཡང་དམ་གྲོག་གཉིང་དཔག་ཚད་མང་པོ་ཡོད་པས་ལམ་བཅད་དེ་འགྲོ་མ་ཐུབ་པ་ལ། རལ་གཅིག་མ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་སྤྲུལ་ཆེན་པོས་ཟམ་པ་བྱས་ཏེ་ཕྱིན། དེ་ནས་སྤྲེའུ་སྣང་པོ་ཆེའི་ལུས་ཙམ་པ་མང་པོས་ལམ་བཀག་ནས་འདུག་པ་ལ། ནོར་ཡོད་ཞགས་པ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་སྤྲེའུ་ཆེན་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ལམ་ཕྱེ་ཞིང་བཟའ་བཅའ་བཟང་པོ་དག་བྱིན། དེ་ནས་རི་བོ་པོ་ཏ་ལའི་རྩ་བར་སླེབས་ནས་བྲག་རི་ལ་མ་ཐར་ཏེ། འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་སྤྲ་ཐག་གི་རྐས་བྱུང་ནས་དེ་ལ་འཛེགས། དེ་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་རྒྱུགས་པས་ནོན་ཏེ་ལམ་མ་རྙེད། ཕྱུན་རིང་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ན་བུ་དེངས། རི་དེའི་གསུམ་ཆ་ལ་སྒྲོལ་མའི་སྐུ་བརྙན་དང་། རི་སྐེད་ན་ཁྲོ་གཉེར་ཅན་མའི་སྐུ་བརྙན་སོགས་མཐོང་། རིའི་རྩེ་མོར་ཕྱིན་པ་ན་གཞལ་མེད་ཁང་སྟོང་པ་ན་མེ་ཏོག་ཐོ་རེ་བ་ལས་གཞན་སུ་ཡང་མ་མཐོང་། དེར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གསོལ་བ་འདེབས་ཀྱིན་ཟླ་བ་གཅིག་ཏུ་བསྡད་པས། ནམ་ཞིག་ན་བུད་མེད་ཅིག་འོངས་ནས་འཕགས་པ་བྱོན་པས་འདིར་ཤོག་ཅིག་ཟེར་ཏེ་ཁྲིད་ནས་ཕོ་བྲང་གི་སྒོ་རིམ་པ་སྟོང་ཕྲེ་བ་ལས། སྒོ་རེ་རེ་ཕྲེ་བས་ཉིང་ངེ་འཛིན་རེ་རེ་སྐྱེས། འཕགས་པ་ལྷ་ལྷ་དང་དངོས་སུ་མཇལ། མེ་ཏོག་སྐུ་ལ་གཏོར། རྒྱལ་པོའི་ཡི་གེ་དང་རྟེན་ཕུལ། འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་འབྱོན་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ་དགེ་བསྙེན་ལ་ལམ་རྒྱུགས་པ་ཊ་མང་པོ་གནང་། འདི་ཙམ་གྱི་འཚོ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱོད་ཡུལ་དུ་སླེབས་པར་འགྱུར་གྱི་པ་ཊ་ཟད་པ་ན་འོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་ལམ་བསྟན། རི་སྐེད་དང་རིའི་རྩ་བའི་སུམ་ཆ་ན་ཡོད་པའི་སྐུ་བརྙན་ཚོ་ཡང་སྐུ་དངོས་སུ་མཐོང་། ཚུར་འོངས་པ་ན་ཞག་བཅོ་ལྔ་ན་རང་གི་གནས་དེར་སླེབ་རྒྱུའི་བཅུ་བཞི་སོང་བའི་ཉིན་མོ་པུཎྜ་ཝརྡྷ་ནའི་རི་མཐོང་བས་རབ་ཏུ་དགའ་སྟེ། པ་ཊ་ལྷག་པོས་བཟའ་བཏུང་ལྷག་པར་ཉོས་ཏེ་ཟོས། རྒྱལ་པོའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་མ་སླེབས་པར་རང་གི་སྐྱབ་གནས་དང་ཉེ་བར་སླེབ་པའི་ཚེ་པ་ཊ་ཟད། ས་དེར་བསྡད་ནས་ཉིན་རངས་པོར་འཕགས་པ་འབྱོན་ནམ་སེམས་པ་ལས་མ་བྱོན། ནམ་ཕྱེད་ན་གཉིད་དུ་ཕྲིལ་སོང་བ་ན་རོལ་མོའི་སྒྲ་གྲགས་པས་གཉིད་སད། ནམ་མཁའ་ན་ལྷ་རྣམས་མཆོད་པ་བྱེད་ཀྱིན་འདུག སུ་ལ་མཆོད་དྲིས་པས་འཛམ་བུ་གླིང་པའི་ཁྱེའུ་རྗོངས་པ་ཁྱོད་ཉིད་རྒྱབ་རྗེན་པའི་ཤིང་ལ་འཕགས་པ་འཁོར་བཅས་བྱོན་ནོ་ཟེར། བལྟས་པས

ཤིང་གི་ངོས་ལ་ལྷ་ལྷ་དངོས་སུ་བྱོན་འདུག་པས་ཕྱག་བཙལ་གསོལ་བ་བཏབ། རྒྱལ་པོའི་ཡུལ་དུ་འབྱོན་པར་ཞུས་ཀྱང་དང་པོ་པ་ཊ་མ་ཟད་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་དེ་ནི་འདི་ཁོ་ན་ལྟར་གནས་སོ་གསུང་། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་སྦྱིན་པས་མ་མགུ་བར་དགེ་བསྙེན་ལ་སླ་ཛན་གཅིག་ཀྱང་མ་བྱིན་སྐད། དེ་ནས་ནགས་ཚལ་དེར་ལྷ་ཁང་བཞེངས། ཁ་སར་པ་ཎིའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་གྲགས་ཏེ། ཁ་སར་པ་ཎི་ནམ་མཁའ་གཤེགས་ནས་བྱོན་པའི་ཕྱིར་མཁའ་སྤྱོད་དམ་པ་ཊ་ཟད་པའི་ཚེ་བྱོན་པས་པ་ཊ་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཟེར་ཡང་མཁའ་སྤྱོད་དུ་བསྒྱུར་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཤིང་། གཅིག་ཤོས་དང་མཐུན་པར་བསྒྱུར་ན། ཁར་ཟ་ནི་ཟས་ཀྱི་རིན་གྱི་སྐད་དོད་ཡིན་ལ། པ་ཊ་ནི་དངུལ་གྱི་དོང་ཙེ་ད་ལྟ་ཊང་ཁར་གྲགས་པ་འདི་ཡིན་པས། ཟས་རིན་དོང་ཙེའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་སྐྱི་ཁྲབ་ཏུ་གྲགས་པ་ལྟར་རོ། །ཏི་ཁྲི་ལེ་བརྒྱད་མའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན། རྒྱལ་པོས་བསྐུལ་བའི་འཁྲོས་མེད་པར་པོ་ཏ་ལར་ལན་གསུམ་བྱོན་པའི་དང་པོ་ཁོང་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཇལ་བའི་དོན་དང་། གཉིས་པ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་མདོ་མ་མཐུན་པའི་དོགས་གཅོད་ལ་ལྷཱ་ནཱ་ཊ་སློའི་དགེ་འདུན་གྱིས་བཏང་བ་ཡིན་ནའང་། དེ་མ་ཞུས་པར་འཕགས་པ་ཁ་སར་པ་ཎི་ཉིད་སྤྱན་དྲངས། ཁ་སར་པ་ཎ་ལ་ཞུས་པས། ངས་སྤྲུལ་པ་ཡིན་པས་མི་ཤེས་གསུངས་ནས། ལན་གསུམ་པ་དེའི་དོགས་གཅོད་ལ་པོ་ཏ་ལར་བྱོན་ནས་ཏི་ཁྲི་ལེ་བརྒྱད་མ་ཡང་སྤྱན་དྲངས་ཟེར་རོ། །དགེ་བསྙེན་དེ་ལ་འཕགས་པ་ཁ་སར་པ་ཎ་ལྷ་ལྷ་དངོས་སུ་སྣང་ཞིང་། དུས་དེར་མཆོད་པ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་བཞེས་པ་ལས། དགེ་བསྙེན་དེ་ཡོ་བྱད་ལ་བལྟས་ནས་ཆོམ་རྐུན་པས་བཀྲོང་བར་བརྩམས་པའི་ཚེ། སྒྲོང་བར་ངེས་པའི་ལས་ཀྱི་མཐུར་ཤེས་ནས། མགོ་བོ་འཕགས་པའི་ཕྱག་ཏུ་ཕུལ་ཞིག་བྱས་ནས། ཆོམ་རྐུན་པས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བྱས། འཕགས་པས་སྤྱན་ཆབ་ཕྱུང་བ་སྐད་ཁྲུང་དུ་སོང་བས་དེ་ཐམས་ཅད་རིང་བསྲེལ་དུ་གྱུར། དེ་ཕྱིན་ཆད་མཆོད་པ་དངོས་སུ་མ་བཞེས་ཞེས་གྲགས་སོ། །ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལྟར་བཀོད་དོ། །༼པོ་ཏ་ལར་འགྲོ་བའི་ལམ་ཡིག༽ བསྟན་འགྱུར་རྒྱུད་ ༼ཚུ་པར༽ བཞུགས། པོ་ཊ་ལ་ཀར་འགྲོ་བའི་ལམ་ཡིག་རྗེ་བཙུན་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་གསུངས་པ། རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་པཎྜི་ཏ་ཤ་ཀྱི་ཡུཀྟ་དེ་ཝ་ཨིཾ་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་ཀྲྀཥྞ་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཇི་ལྟར་རྙེད་པར་བསྒྱུར། །གཞན་ཡང་ཀརྨ་ཆགས་མེད་ཀྱི་རི་ཆོས་ལས། ཆགས་མེད་རི་ཆོས་ལས། དུས་དེངས་སང་ཡིག་རྒྱུག་འདོན་མཁན་ཀུན། གནས་པོ་ཊ་ལ་དུ་སྨོན་ལམ་འདེབས། ལྷ་སྒྲུབ་ཐབས་འགའ་ནས་དེ་ལྟར་བཤད། རྒྱ་དཀར་པོའི་སྐད་དུ་པོ་ལ། བོད་སྐད་དུ་རི་བོ་གྲུ་འཛིན་ཡིན། དེ་ཞིང་ཁམས་མ་ཡིན་གནས་རི་ཡིན། ལས་དག་པ་རྣམས་ཀྱི་སྣང་ངོ་ལ། རི་རྩེ་མོར་རིན་ཆེན་གཞལ་ཡས་ཁང་། གདན་པདྨ་ཉི་ཟླ་བརྩེགས་པའི་སྟེང་། ལྷ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྤྱན་རས་གཟིགས།

འཁོར་རིག་འཛིན་ཊཱ་ཀི་ལྷ་སྲུའི་བསྐོར། རི་སྐྱེད་པར་རིན་ཆེན་གཞལ་ཡས་སུ། ལྷ་
ཁྲོ་གཉེར་ཅན་དང་རྟ་མགྲིན་སོགས། རི་རྩ་བར་རིན་ཆེན་གཞལ་ཡས་སུ། ལྷ་སྒྲོལ་
མ་དཀར་ལྗོན་ལ་སོགས་བཞུགས། དེ་མ་དག་འཁྲུལ་པའི་སྣང་ངོ་ལ། རི་བྱེ་རི་ཆེན་
པོའི་ཅན་དན་ནགས། རྩེར་རང་བྱུང་རྡོ་ཡི་ལྷ་ཁང་ནང་། ལྷ་ཁ་སར་པ་ཎི་རང་བྱོན་
གྱི། སྐུ་ལོ་བརྒྱད་བུ་ཆུང་ན་ཚོད་ཅན། རྒྱབ་ བཻཌཱུརྱ་ཡི་བྲག་རི་ལ། དངུལ་ཞུན་མའི་
རང་བྱོན་ཡིག་དྲུག་ཡོད། དེ་དངོས་སུ་ཕྱིན་ཡང་མཇལ་བས་ཆོག དེ་དགེ་བསྙེན་
ལུགས་ཀྱི་ཁང་པ་ཅན། རྗེ་རིན་ཆེན་གླིང་པའི་རྣམ་ཐར་གསལ། ཞེས་གསུངས་སོ།
།གཞན་ཡང་། མ་ཅིག་ལབ་སྒྲོན་གྱི་རྣམ་ཐར་ལས། རྒྱལ་གྱི་ལྷ་ཁང་དུ་ཨ་ཙ་ར་ཞིག་
ཕྱིན་ནས། རྒྱ་གར་པོ་ཏ་རིའི་ཟླ་དྲ་ཕུག་པར་སྒོམ་པའི་པཎྜི་ཏ་ཞིག་འདིར་བོད་དུ་
སྐྱེས་ནས་ལབ་སྒྲོན་དུ་གྲགས་པ་དེ། དེང་སང་གར་ཡོད་ཟེར་བའི་མངོན་ཤེས་
མཁྱེན་པ་ཞིག་འདུག་ཟེར་སྐད། དེའི་ནུབ་མོ་དཔོན་མོ་ཆུང་ཆུང་གི་རྨི་ལམ་དུ།
མཁའ་འགྲོ་མ་དཀར་མོ་ཞིག་གིས། རྒྱ་གར་ནས་ཨ་ཙ་ར་ནག་པོ་ཞིག་འདིར་བྱོན་
ནས། སང་ཕྱེད་རང་ལ་མཇལ་དུ་འོང་ཟེར། ཨ་ཙ་ར་དེ་སུ་ཡིན་བྱས་པས། དམ་པ་
བྱ་བ་ཡིན་ཟེར། ཞེས་གསུངས། གོང་གི་ལུང་གཉིས་པོ་དེ་དག་དྲ་གྲོགས་དཔལ་
བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དྲ་གྲོགས་ཡེལ་པ་བས་མགོ་འདྲོན་གནང་བར་འདིར་བཀོད་
དོ། །འགའ་ཞིག་གིས་པོ་ཏ་ལ་རྒྱ་ནག་གི་ཕུ་ཐུ་ཧྲོ་ཧྲན་Putuoshan ཞེས་བྱ་བའི་གནས་
རི་ལ་ངོས་འཛིན་མཁན་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལ་ལུང་རིགས་དུ་མས་གནོད་ཅིང་། ཅི་སྟེ་
པོ་ཏ་ལ་ཞིག་ཡོད་ན་ངེས་པར་རྒྱ་གར་དུ་ཡོད་དགོས་སོ། །པོ་ཏ་ལ་ནི་འཕགས་བོད་
ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་རྒྱ་གར་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པར་བཤད་དེ།
མཆིམས་མཛོད་༢༤༩ལས། གཞན་ཡང་གླིང་འདིའི་ནུབ་ན་ཨོ་རྒྱན་རྡོ་རྗེ་ཆེན་པོའི་
ཕོ་བྲང་ན་རིག་པ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་གནས་དང་། ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོའི་གླིང་ན་གྲུ་
འཛིན་ཞེས་བྱ་བའི་རྩེ་མོ་ན་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་དང་། རྩ་
བ་ན་རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མ་བཞུགས་པའི་གནས་དང་། རྒྱའི་རི་བོ་རྩེ་ལྔ་ན་འཕགས་པ་
འཇམ་དཔལ་བཞུགས་པའི་གནས་དང་། ཡུལ་དབུས་ན་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་
རྒྱས་བཞུགས་པའི་རྡོ་རྗེའི་གདན། ཞེས་རྒྱ་གར་རྡོ་རྗེ་གདན་དབུས་ན་ཡོད་པ་དེའི་
ཤར་ནུབ་སོགས་ལ་བརྩིས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །འདིས་ཤར་ཕྱོགས་རྒྱ་ནག་གི་ཕུ་
ཐུ་ཧྲོ་ཧྲན་ Putuoshan ཞེས་བྱ་བའི་གནས་རི་པོ་ཏ་ལ་ཡིན་པའི་དོགས་པ་ཡང་སེལ་
ལོ། །❸ ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལ་ཆགས་སའི་རི་དེའི་མིང་ལ་དམར་པོ་རིའམ་པོ་ཏ་ལ་ཟེར་
ལ། ཕྱིས་སུ་རིའི་མིང་ཕོ་བྲང་ལ་ཐོགས་པར་ངེས་ཤིང་། འདི་ཡང་རི་བོ་གྲུ་འཛིན་
ཞེས་བྱ་བ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གནས་རི་དེའི་མཚན་འདི་ལ་བཏགས་
སོ། །❹ ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། པོ་ཊ་ལ་ཡང་སྔོན་གྱི་ལོ་ཙཱ་བ་ཞིག་གིས་
འབྲུག་ཡུལ་གྱི་སྐོ་ངོས་གཙང་པོའི་ཆུ་མཇུག་གི་གླིང་ཞིག་ཏུ་མཇལ་ཞིང་། རིའི་རྩེ་

མོའི་རྫོ་ཁང་ནང་གི་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྐུ་ཏུ་ཏུ་ཀླས་བརྐུས་ནས་མི་འདུག་གསུངས་པ་སོགས་དེབ་ཐོན་དུ་བཀོད་པ་དེ་ཡིན་པས་མདོར་ན། ཡུལ་རྣམས་ནི་ཐོས་ན་དགའ་བས་མཉན་པར་བྱ་ཡི། བགྲོད་པར་མི་བྱ་གསུངས་པ་ཤིན་ཏུ་བདེན་པ་ཤེས་དགོས། ཞེས་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས་གསུངས། ❺ ཡང་བཤད་རྩུལ་གཞན་ཞིག་ལ། གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མའི་གོང་གི་འགྲོ་ཉིད་ལས། དེ་བཞིན་དུ་བཙུན་པ་ལེན་ཚིགས་ (འདི་རྒྱའི་བཙུན་པ་ཐང་ཟན་ཙང་ལ་ཟེར་རྒྱུ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་ནོར་ནས་ལེན་ཚིགས་ཞེས་བྲིས་ཤིང་། ལེན་ཚིགས་ནི་ཐང་ཟན་ཙང་གི་སློབ་མ་ཡིན་ཞེས་ཤོད་མཁན་ཡང་འདུག འདི་ཕལ་ཆེར་ཐང་ཟན་ཙང་གི་ལམ་ཡིག་ཡིན་པར་སྣམ།) ཀྱིས་པོ་ཏ་ལ་མ་ལ་ཡའི་རི་དང་ཉེ་བར་ཡོད་གསུངས་ཤིང་བྲག་རི་གཟར་བས་མི་རེ་གཉིས་ལས་ཐར་དཀའ། རྩེ་མོར་མཚོ་ཆུང་གཅིག་དང་འགྲམ་ན་རྫོའི་ལྷ་ཁང་ཞིག་ཡོད་པར། དད་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱན་རས་གཟིགས་སྐུ་སྟེགས་ཀྱི་དྲུང་སྔོང་
དང་། ལྷ་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་མཇལ། མཚོ་ཆུང་དེ་ནས་ཆུ་མིག་འཐོན་པ་བསྐོར་ནས་རྒྱ་མཚོར་འཛྲེས། རིའི་རྩ་བར་གྲོང་ཁྱེར་ཡོད་པ་དེ་ནས་མཚོ་བརྒྱུད་དེ་སིཾ་ལར་འགྲོ་བ་ཡིན་གསུངས། ཞེས་གསུངས། དེས་ན་དངོས་མ་དེ་གང་དུ་ཡོད་མེད་ད་དུང་བརྟད་པར་བྱའོ། །❻ ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། ཕུ་ཐུ་ཧོ་ཧྲན་Putuoshanཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་ལེ་གྲུ་བཞི་མ་༡༢.༥ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གི་ཤར་ཕྱོགས་Zhejiang Province དུ་ཡོད་པའི་གླིང་ཕྲན་གྱི་གནས་རི་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད། དེ་ནི་རྒྱ་ནག་གི་གནས་རྩ་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཞིག གནས་རི་འདིའི་སྐོར་ཞིབ་པར་གཟིགས་འདོད་ན་གཤམ་གྱི་དྲ་རྒྱར་གཟིགས། http://www.tripww.com/aaa/html/?110.html

པོ་ཏ་ལ་ཡི་ཞེས་སོགས། པོ་ཏ་ལ་ཡི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་གཅིག་པོ་འདི་རྗེ་བོས་གསུངས། ཞེས་སློང་རྫོལ་བླ་མའི་གསུང་འབུམ་གླེགས་བམ་གཉིས་པ་༤༠༨ན་གསལ་ལོ། །

པོ་ཊི། ཋུསྐ་ཀ་ཟྲར་ཚག་པ་སྟེ། གླེགས་བམ་གྱི་མིང་།

པོ་ཏོ། ❶ པོ་མཐོ་དང་འདྲ། འབུར་འབུར་རམ་ཙོག་ཙོག་གི་མིང་། ❷ འཕན་ཡུལ་གྱི་བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་པོ་ཏོ་བའི་གདན་སའི་མིང་། འདི་དང་སྣང་ཐང་སོགས་བཀའ་གདམས་པའི་གདན་ས་གྲགས་ཆེ་རྣམས་ཀྱང་། འཕན་སྟོད་ཀྱི་མགོ་མཇུག་ཙམ་ཡོད་པར། རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས་བཤད།

པོ་ཏོ་བའི་སློབ་མ་མཐའི་ཀ་ཆེན་བརྒྱད། (བློ་སྦྱོང) དགེ་བཤེས་པོ་ཏོ་བའི་མཐའི་ཀ་ཆེན་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པ་ནི། གླང་བྱ་རབ་པ་ཡོན་ཏན་བློ་གྲོས་དང་། གཉོས་བླ་གོར་བ་གཉིས། གཙང་ན་མར་སྒྲིང་མ་པ་འབྱུང་གནས་རྡོ་རྗེ་དང་། སྣང་ཙེའུ་ལྷས་པ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གཉིས། ཁམས་ན་བྱ་འཕྲུད་པ་གྲགས་པ་རྡོ་རྗེ་དང་། ཕག་ཕྲེ་མཁའ་འདེབས་བྲག་དམར་བ་གཉིས། དོལ་ན་འབེ་མོན་ཁྲུ་ཚུང་པ་དང་། རོག་དམར་ཞུ་བ་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་དོ། །

པོ་ཏོ་བའི་སློབ་མ་དབུས་ཀྱི་ཉི་ཟླ་ཟུང་གཅིག (བློ་སྦྱོང) གླང་རི་ཐང་པ་རྡོ་རྗེ་སེང་གེ་དང་། ཤ་ར་བ་ཡོན་ཏན་གྲགས་གཉིས་སོ། །

པོ་པོ། སྲོ་སྲོ་དང་འདྲ། ཞེའུ་འགྲེལ་ལས། བྱིས་པའི་ཟན་དེ་ "པོ་པོ" ལ་གཏད་ནས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

པོ་ཟི། (རྒྱའི་སྐད) རྒྱའི་སྐད་དུ་པོ་ཟི་ཞེས་འབོད་པ་དེ་ "པར་སིག" དང་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་སེམས་ཤིང་། དུང་དཀར་ཚིག་མཛོད་དུ་ཟིག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་འང་དེ་རང་ལ་ངོས་འཛིན་གནང་འདུག

པོ་ཟློས་ཀུང་། ཐི་ལྷུར་ཐོགས་ཀུང་། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསལ།

པོ་ལོ། བོད་ཀྱི་བརྡ་རྙིང་པ་ཕོ་ལོང་ཞེས་པ་དེ་ཟླུར་ཆག་པ་ཡིན། བོད་སྐད་དུ་ ball ལ་པོ་ལོ་ཟེར། དབྱིན་སྐད་དུ་ Polo ཟེར་བ་འདི་ཡང་བོད་སྐད་ནས་བྱུང་བ་ཡིན། འདིའི་རིགས་གཅོད་ལོ་རྒྱུས་དང་བཅས་པ་ཕོ་ལོང་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

པོག (བརྡ་རྙིང) སྤོས། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་སོགས་མཁས་པ་མང་པོ་གསུང་།

པོག་པོར། (བརྡ་རྙིང) སྤོས་པོར།

པོག་རེའམ་པ་གམ། ❶ ཐོག་གི་སྤྲིན་བད། ❷ ཁང་པ་གྲུ་བཞིའི་དབྱིབས།

པྲ་ཀ་ར་ཎ་སྡེ་བརྒྱད། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་པྲ་ཀ་ར་ཎའམ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྡེ་བརྒྱད་ནི། ཉི་ཤུ་པ། སུམ་ཅུ་པ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ། ལས་གྲུབ་པའི་རབ་བྱེད། ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ། (ཁ་ཅིག་གིས་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་མི་འདྲེན་པར། ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདྲེན་པའང་ཡོད་དོ། །བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ། སེ་ར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་འདྲེན་པར་བྱེད་དོ) དབུས་མཐའི་འགྲེལ་པ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། པྲ་ཀ་ར་ཎ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ཡིན་ལ། དེ་བསྒྱུར་ན་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཞེས་པའོ། ། (བརྗོད་པའི་ཚེ། "པར་ཀ་ར་ཎ" ཞེས་ར་བཏགས་ར་ཏུ

བསྐྱགས་ཏེ་བརྗོད་པར་བྱའོ) འོ་ན་སྡེ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་གིས་བརྗོད་བྱ་གང་སྟོན་ཅེ་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་ཙམ་དུ་སྟོན་པ་སུམ་ཅུ་པ། དེ་རིགས་པས་སྒྲུབ་པ་ཉི་ཤུ་པ། དེའི་གཞི་ཕུང་པོ་ལྔ་འཐད་པར་སྟོན་པ་ཕུང་པོ་ལྔ་པ། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་བཤད་ཉན་འཐད་པར་སྟོན་པ་རྣམ་བཤད་རིགས་པ། སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་འཐད་པར་སྟོན་པ་ལས་གྲུབ་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་རང་རྒྱུད་དུ་བརྩམས་པ་ལྔ། ཕྱིན་དྲུག་སོགས་སྤྱོད་པ་རྒྱ་ཆེན་དང་། རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་དང་། མཚན་ཉིད་གསུམ་འཐད་པར་སྟོན་པ་མདོ་སྡེ་རྒྱན། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ། དབུས་མཐའ་དང་རྣམ་འབྱེད་གསུམ་གྱི་འགྲེལ་པ་སྟེ། གཞན་འགྲེལ་དུ་བརྩམས་པ་གསུམ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ལ་དོགས་གཅོད་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་༧༣༧ལས། སློབ་དཔོན་ (དབྱིག་གཉེན) འདིས་མཛད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་སོགས་གཞན་འགྲེལ་གསུམ་པོ་པྲ་ཀ་ར་ཎ་སྡེ་བརྒྱད་ལ་བགྲང་བ་ཕྱོགས་འདིར་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་བགྲངས་ཀྱང་། ཊཱིག་འགྲེལ་ལ་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་ཐ་སྙད་མི་སྦྱོར་ཞིང་། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལའང་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་དཀའོ། །དེ་ལ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ནི་དོན་ཚན་གཙོ་ཆེ་བ་རེ་རེ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཐོར་བུའི་མིང་ཡིན་པས། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལྟ་བུའི་གཞུང་ཆེན་མོ་ལའང་མི་ཟེར་ན། དེའི་ཊཱིག་འགྲེལ་ལ་ཟེར་བ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྡེ་བརྒྱད་ལས་ལ་ལ་ལ་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་མིང་ཡོད་ལ། འགའ་ཞིག་ལ་མེད་པའང་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་དོགས་གཅོད་དང་བཅས་པ་ལེགས་པར་གསུངས་འདུག་པས་དཔྱད་པར་འཚལ་ལོ། །པྲ་ཀ་ར་ཎ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྡེ་བརྒྱད་ཟེར་བཞིན་དུ། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་པ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་བཅས་ལ་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་ཐ་སྙད་སྦྱར་མེད་ཅིང་། གཞན་རྣམས་ལ། ལས་གྲུབ་པའི་རབ་བྱེད། ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད། ཉི་ཤུ་པའི་རབ་བྱེད། སུམ་ཅུ་པའི་རབ་བྱེད་ཅེས་འགའ་ཞིག་ལ་སྦྱར་ལ་འགའ་ཞིག་ལ་མི་སྦྱར་བའང་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐས་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པ་ལའང་གོ་རྒྱུ་འདུག་གོ།

པྲ་ཀྲི་ཏ། ཡུལ་མི་རང་བཞིན་པའི་སྐད། སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། པྲ་ཀྲྀ་ཏ་ཞེས་པ་ཕལ་བ་ལ་འཇུག་པས། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་འཁོར་ཆེན་པོར་གྲགས་པའི་ཕལ་སྐད་བཞིན་དུ། བོད་ཡུལ་གྱི་ཕལ་སྐད་དམ་རང་བཞིན་གྱི་སྐད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མང་པོས། པཱ་ལི་ཟེར་བ་འདི་པྲ་ཀྲི་ཏ་ཟུར་ཆག་པ་ཡིན་ཟེར། ས་པཎ་གྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ལ་སྤྲིང་བའི་ཡི་གེ་ཞེས་བྱ་བ་༡བ༡ལས། ཉན་ཐོས་ལ་རྩ་བའི་སྡེ་བཞི་ནི། སཾ་སྐྲི་ཏ་དང་། པྲ་ཀྲི་ཏ་དང་། ཨ་པ་བྷྲཾ་ཤ་དང་། པི་ཤཱ་ཙི་ཀ་ཞེས་བྱ་བ་སྐད་རིགས་བཞི་གསུངས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

པྲ་ཏི་མོཀྑ། (ལེགས་སྦྱར) (འདུལ་བ) ❶ སོ་སོར་ཐར་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བའི་གང་ཟག་སོ་སོ་ངན་འགྲོ་དང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བར་འགྱུར་གྱི་གཞན་གྱིས་བསྲུངས་པས་གཞན་ཐར་བར་མི་འགྱུར་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། ❷ དང་པོ་ཐར་པ། སྡོམ་པ་ཐོབ་པའི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་ན། སྔར་རང་རང་གི་སྐབས་ཀྱི་སྡོམ་མིན་ལས་ཐར་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། ❸ ཐར་པའི་ཐབས་ཀྱི་སྡོམ་པ།

པྲ་ཏྱེ་ཀ་བུདྡྷ། (ལེགས་སྦྱར) རང་སངས་རྒྱས། རང་རྒྱལ། ངེས་ཚིག་ནི། པྲ་ཏི་རྐྱེན། ཨེ་ཀ་གཅིག བུདྡྷ་རྟོགས་པ་ལ་བྱས་ཏེ། དུར་ཁྲོད་ཀྱི་རུས་གོང་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་ནས་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་ཟློག་སོགས་ཀྱིས་རྐྱེན་རྣམས་རྟོགས་པས་ན་རྐྱེན་རྟོགས་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། གཟུངས་རྒྱལ་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ནི་རྐྱེན་ཁོང་དུ་ཆུད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ལས། རྐྱེན་དང་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་དང་། །མདོ་དང་གསང་སྔགས་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱི། །ཞེས་དང་། རྐྱེན་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་གཞིག་དཀའི། །བཙྭ་ཡང་ནི་བཞི་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རང་རྒྱལ་ལ་རྐྱེན་གྱི་སྒྲ་ཙམ་སྦྱར་ནས་གསུངས་པའང་མང་ངོ་། །ཞེས་རྗེ་ཀུན་ཐང་པས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

པྲ་ཕབ། <པྲ་སེ་ན> པྲ་མོ་འདེབས་པ་སྟེ། མེ་ལོང་གི་ངོས་སུ་བལྟས་ནས་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་གསལ་བར་སྟོན་པ་ལ་ཟེར། འདི་ལ་མེ་ལོང་བེད་སྤྱོད་བྱེད་མི་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཁ་ཤས་ཡོད་འདུག པྲ་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་པྲ་སེ་ན་ཞེས་པའི་ཚིག་སྔ་བསྡུས་ཤིང་། སྤྱིར་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ "པྲ" ཞེས་པ། རབ་དང་། དང་པོ། ཡང་། མང་ཚིག་སོགས་མང་པོ་ལ་འཇུག་པར་བཤད་ཀྱང་། འདིར་ཕ་རོལ་ཏེ་བསྐལ་བའམ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །དེས་ན་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་གསལ་བར་སྟོན་པས་ཆ་ནས་པྲ་སེ་ན་ཟེར་བ་ཡིན་ན་སྙམ། ལོ་རྒྱུས་ནི། སྔོན་གྲྭ་ཚང་བྱེས་ལ་རྫས་སྣང་ཏ་ཅང་ལེགས་པོ་ཆ་གཅིག་ཡོད་པ་ཉིན་ཞིག་རྐུན་མས་ཁྱེར་ཏེ་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་པ་ན། གྲྭ་ཚང་ཕྱག་མཛོད་ཀྱིས་པྲ་མཁན་བུད་མེད་རྒན་མོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་སར་ཕྱིན་ནས་དྲིས་པས། པྲ་མཁན་གྱིས་སྣང་དེ་གཉིས་གར་ཡོད་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་ས་བབས། ཁོར་ཡུག་དང་གནས་ཁང་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་རྣམས་གསལ་བར་བྱས་པ་བཞིན་འཚོལ་བར་ཕྱིན་པས། དཀའ་ཚེགས་མེད་པར་བདེ་བླག་ཏུ་རྙེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད། པྲ་མོ་འདེབས་པ་ལ་པྲ་མིག་ཟེར་བ་དེ་དགོས། པྲ་མིག་ནི་མེ་ལོང་གི་ངོས་སུ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་གནས་ཚུལ་མཐོང་ཐུབ་མཁན་གྱི་མིག་ལ་ཟེར་ལ། དེ་ནི་སྦྱངས་སྦྱོང་ཀྱིས་བྱུང་བ་མིན་པར། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རང་ཆས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཡོན་ཏན་ཞིག་ཡིན། མི་དཀྱུས་མའི་ནང་པྲ་མིག་ཡོད་པ་མང་ཙམ་ཡོད་ཅེས་བཤད་སྲོལ་ཡོད་དོ། །

པྲ་ཛྙཱཿ (ལེགས་སྦྱར) ❶ མངའ་བདག་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག འདི་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༡༢༨ན་གསུངས་སོ། །❷ འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ཚངས་པ་དང་ཁྱབ་འཇུག་སོགས་ལའང་པྲ་ཛྙཱཿཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ཡིན། ❸ རྗེ་བོ་དང་དཔོན་པོའམ་མགོ་འདྲེན་ནམ་གཙོ་བོ་སོགས་ལ་འཇུག་པར་བཤད།

པྲ་མིག མེ་ལོང་གི་ངོས་སུ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་གནས་ཚུལ་གསལ་བར་མཐོང་ཐུབ་མཁན་གྱི་མིག་ལ། པྲ་མིག་ཟེར།

པྲཛྙཱ་ཀྲི་ཀ། (ལེགས་སྦྱར) ཤེས་རབ་འཆང་སྟེ། དོན་ཡོད་གྲུབ་པའོ། །

པྲཛྙཱ་ཀྲི་ཏ། (ལེགས་སྦྱར) ཤེས་རབ་མཐར་བྱེད་དེ། ཁྲོ་བོ་གཞན་གྱིས་མི་ཐུབ་པའོ། །

པྲི་ཡང་ཀུ། (ལེགས་སྦྱར) དགའ་བྱེད་དམ་དགའ་འགྲོ། དྲི་བཟང་པོ་དང་ལྡན་པའི་སྔོན་སྨན་གྱི་རིགས་ཤིག བུད་མེད་ཀྱིས་རེག་ན་མེ་ཏོག་ཁ་འབྱེ་བར་གྲགས། འདི་ལ་བུད་མེད་མིང་ཅན་ཟེར། དེའི་བསྒྲག་ཚུལ་ནི། པིར་ཡང་ཀུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུར་བསྒྲག་དགོས། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དུ་'Priyangu ཟེར། ཤིང་འབྲས་རོ་མངར་ལ་ཁ། རེག་བྱ་བསིལ། པགས་ནད་སེལ་བར་བཤད། ཀླུ་མོ་གུར་གུམ་གྱི་མིང་ཡིན་པར། འཕགས་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ན་གསལ།

པྲིས་མ། སྤྲིས་མ་དང་དོན་འདྲ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ ཅ ༤༢བ༥ལས། ས་ཆེན་པོ་ཆུ་འབབ་ཞིག་དང་། རྒྱ་མཚོ་འབབ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྟེང་དུ་རླུང་གིས་པྲིས་མ་ཀུན་ཏུ་འཆགས་པར་བྱེད། ཀུན་ཏུ་འཐས་པར་བྱེད། ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་པར་བྱེད་དེ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་འོ་མ་བསྐོལ་བ་གྲངས་པར་གྱུར་པའི་སྟེང་དུ་རླུང་གིས་པྲིས་མ་ཀུན་ཏུ་འཆགས་པར་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

པྲཱི་ཏི། (ལེགས་སྦྱར) འགྲེལ་པ།

པྲེ་ཏ། (ལེགས་སྦྱར) རབ་སོང་སྟེ་ཡི་དྭགས་ཀྱི་མིང་། ཟས་ཀྱི་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་ཤིན་ཏུ་སོང་བས་རབ་སོང་ཞེས་བཏགས།

པྲེ་ཏ་པུ་རི། (ལེགས་སྦྱར) ཡུ་རྫེངས་ཀྱི་ལུང་པ་ཞིག་གི་དབུས་ན་རྫོའི་ཕོ་མཚན་མི་གཟུགས་ཆེ་བ་ཙམ་གྱི་དཀྱིལ་ནས་ཡར་ཆུ་ཚན་འཕྱུར་ནས་ཡོད་པ་ལ་བཞེད།

པྲོག ཟེ། རྩེ་མོ། ཏོག གཙུག སྤྱི་བོ་བཅས་ཀྱི་དོན། བྱ་ཕོའི་ཟེ་པྲོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

པྲོག་ཞུ། དབུ་རྒྱན། ཅོད་པན། གཙུག་རྒྱན། མགོ་རྒྱན། སྤྱི་བོའི་རྒྱན། རྩེ་ཕྲན། རྩེ་ཞྭ། དེ་ཡང་བང་རིམ་གསུམ་མམ་བཞི་དང་ལྡན་པ་བང་རིམ་རྩེ་ལ་རྩེ་ཕྲན་མང་དུ་ཡོད་པ་རྩེ་མོ

ཛོ་རྗེའམ་རིན་པོ་ཆེས་བརྒྱན་པ་ཞིག ཅེས་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐས་གསུངས་ཞེས་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས་གསུངས། གྲ་བཤད་ནི། པྲོག་ནི་ཟེའམ་ཀྱི་བོའམ་རྒྱ་མོའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བྱ་ཕོའི་མགོ་སྟེང་གི་ཤ་སྐྱེབ་སྐྱེབ་དེར་ཟེ་པྲོག་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞུ་ནི་ཞྭ་མོའི་དོན་ནོ། །ཐང་ཞུ་དང་། ཕྲ་ཞུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། པྲོག་ཞུ་ཡང་འཐད་པར་བཤད། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། དཔྲོག་ཞུ་ཞེས་ཀྱང་བྲིས།

དཔག་དཀའ་མ། དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོའི་བསྟོད་པ་དཔག་དཀའ་མ་ལ་གཟིགས།

དཔག་ཚད། <ཡོ་ཛ་ན> རྒྱང་གྲགས་བརྒྱད་ལ་དཔག་ཚད་གཅིག་ཟེར། ལེགས་སྦྱར་དུ་ "ཡོ་ཛ་ན" "योजन" yojana ཟེར། དཔག་ཚད་གཅིག་ལ་ཀི་ལོ་མི་ཊར་རམ་སྤྱི་ལེ་བདུན་དང་གྲངས་ཚུང་བརྒྱད་ 7.8 km ཙམ་ཡོད་པར་སེམས། འདི་ཡང་མཛོད་ལས་སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ཁྲུ་ཞེས་པའི་རྩིས་ཚུལ་དེ་གཞིར་བཞག་གིས་ཁྲུ་བཞི་ལ་ཕི་ཊི་དྲུག་དང་གྲངས་ཚུང་6.4 ft. བཞི་ཡོད། ཕི་ཊིའམ་རྐང་ཁྲུ་༦.༤དང་གཞུ་འདོམ་གང་དོན་གཅིག་ཅིང་། གཞུ་འདོམ་༥༠༠ལ། རྐང་ཁྲུ་༣༢༠༠དང་། དེ་རྒྱང་གྲགས་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྒྱུར་བས། རྐང་ཁྲུ་༢༥,༦༠༠འགྱུར་ལ། དེ་ལ་སྤྱི་ལེ་7.8 km ཡོད་དོ། ། 500=3200 ft x8=25,600 ft.=7.8 km ཡོད། མཛོད་རྩ་བ་ལས། སྐད་ཅིག་ཐ་རབ་རྡུལ་དང་ནི། །རྡུལ་ཕྲན་དང་ནི་དེ་བཞིན་དུ། །ལྕགས་ཆུ་རི་བོང་ལུག་དང་གླང་། །ཉི་ཟེར་རྡུལ་དང་སྲོ་མ་དང་། །དེ་ལས་བྱུང་དང་དེ་བཞིན་དུ། །སོར་ཚིགས་ཞེས་བྱ་གོང་བདུན་བསྒྱུར། །སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ཁྲུ། །ཁྲུ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་གང་སྟེ། །དེ་དག་ལྔ་བརྒྱ་རྣམས་ལ་ནི། །རྒྱང་གྲགས་དེ་ལ་དགོན་པར་འདོད། །དེ་བརྒྱད་དཔག་ཚད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། གྲ་བཤད་ནི། དཔག་པའམ་འཇལ་བའི་ཚད་ཡིན་པས་ན་དཔག་ཚད་དོ། །བོད་དབྱིན་ཚིག་མཛོད་རྩོམ་པ་པོ་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་སྤེལ་མཁན། ཧཡེ་ནཱ་ཁེ། ཡཙ་ཀ་ཟེར་བ་ཁོང་གིས། Heinrich Jaschke (1817-1883) དཔག་ཚད་གཅིག་ལ་ཕེཐམ་བཞི་སྟོང་ 4,000 fathoms ཡོད་ཟེར། ཕེཐམ་རེར་ (six feet) ཕི་ཊིའམ་རྐང་ཁྲུ་དྲུག་གམ། མི་ཊར་གཅིག་དང་གྲངས་ཚུང་བརྒྱད (1.8 meters) རེ་བརྩིས་པས་དཔག་ཚད་གཅིག་ལ་མི་ཊར་ 7,200 ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་ཀི་ལོ་མི་ཊར་ 7.2 km ཡོད་པར་དོན་གྱིས་བཤད་དོ། །

དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་། <ཀལྤ་བྲྀཀྵ> དགོས་འདོད་ཐམས་ཅད་དཔག་པ་དང་བསམ་པ་ཙམ་གྱིས་སྟེར་བའི་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་ཡུལ་གྱི་ཤིང་ཞིག རི་རབ་ཀྱི་རྩེ་མོའི་དབུས་ན་གྲོང་ཁྱེར་བལྟ་ན་སྡུག་ཅེས་བྱ་བ་ཡོད་ལ། དེའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་བྱང་ཤར་གྱི་མཚམས་ན་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་ཡོངས་འདུ་ས་བརྟོལ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡོད་དེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། ཤིང་ས་བརྟོལ་ཡོངས་འདུ་ཞེས་བྱ་བ་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པའི་དགའ་བ་མཆོག་གི་གནས་ཤིག་ཡོད་དེ། དེའི་རྩ་

བ་ནི་དཔག་ཚད་ལྔ་བཅུ་ཟུག་གོ། གནམ་འཕང་དུ་ནི་དཔག་ཚད་བརྒྱ་འཕགས་སོ། །ཡལ་ག་དང་། འདབ་མ་དང་། ལོ་མ་ནི་དཔག་ཚད་ལྔ་བཅུར་ཁྱབ་པར་གནས་སོ། །དེའི་མེ་ཏོག་དང་། འདབ་མ་ཐམས་ཅད་རྒྱས་པའི་དྲི་ངད་ཛཱི་ཕྱོགས་སུ་ནི་དཔག་ཚད་བརྒྱར་ལྡང་ངོ་། །ཛཱི་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པར་ནི་དཔག་ཚད་ལྔ་བཅུར་ལྡང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཤིང་འདིའི་རྩ་བ་གསེར། སྡོང་པོ་དངུལ། ཡལ་ག་བཻཌཱུརྱ། ལོ་མ་ཤེལ། འདབ་མ་སྤུག མེ་ཏོག་མུ་ཏིག་དམར་པོ། འབྲས་བུ་རྡོའི་སྙིང་པོ་སྙེ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་ལས་གྲུབ་པ། རྩ་བ་སོགས་བདུན་ཚན་བདུན་ཚན་དུ་ཡོད་པ། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལྟར་དགོས་འདོད་ཐམས་ཅད་དཔག་པ་དང་བསམ་པ་ཙམ་གྱིས་འབྱུང་བ། ཡལ་ག་སོགས་བསྐྱོད་པའི་སྒྲ་ལས་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་སོགས་ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞིའི་སྒྲ་འབྱིན་པའོ་ཞེས་ཀྱང་གཞུང་གཞན་དུ་སྣང་ངོ་། །

དཔང་ཀོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ། དཔང་སྐོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ་དང་འདྲ།

དཔང་སྐོང་ཕྱག་རྒྱ་པ། མདོ་འདི་བོད་དུ་དམ་པའི་ཆོས་འབྱུང་བའི་སྔ་ལྟས་སུ་བོད་རྒྱལ་ཉེར་བརྒྱད་པ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་གྱི་སྐུ་རིང་ལ་ཡུམ་བུ་བླ་སྒང་གི་སྙིང་དུ་ནམ་མཁའ་ནས་བབས་པར་གྲགས་པའི་མདོ་སྡེ་དེ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་ཤོག་ལྡེབས་དཔེ་རིང་ལྔ་༤ལྷག་ཙམ་དང་ངོས་ཤོག་བཅུ་ལྷག་ཙམ་ཞིག་ཡོད། འདི་ལ་མདོ་སྡེ་གཞན་དག་ལྟར་འགོར་རྒྱ་སྐད་སྨོས་པ་དང་། མཇུག་ཏུ་འགྱུར་བྱང་སོགས་མི་སྣང་། འོན་ཀྱང་འདི་ཁྲུ་མི་སཾ་སྐྲི་ཏའི་འགྱུར་ཡིན་པར་བཀའ་འགྱུར་དཀར་ཆག་ཏུ་གསལ་ལོ། །འདིའི་བརྗོད་བྱ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་ཕྱོགས་བཅུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ། སྡིག་པ་བཤགས་པ། བསྔོ་བ་དང་སྨོན་ལམ་བཅས་ནི་འདིའི་བརྗོད་བྱའོ། །འདི་སྡེ་དགེ་པར་མའི་མདོ་སྡེ་ {ཡ་པ} ཤོག་ལྡེབས་དང་པོ་ནས་དྲུག་པའི་བར་བཞུགས་ཤིང་། གཟུངས་བསྡུས་ཀྱི་ནང་དུ་འང་བཞུགས་སོ། །དཔེ་འགའ་ཞིག་ན "སྤང་སྐོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ" ཞེས་ཀྱང་སྣང་ཡང་དཔང་སྐོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ་ཞེས་བྱ་བ་དག་པར་སེམས་སོ། །ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་གྱི་སྐུ་རིང་ལ་ཡུམ་བུ་བླ་སྒང་གི་སྙིང་དུ་ནམ་མཁའ་ནས་ཟ་མ་ཏོག་ཅིག་བབས་པ་ཁ་ཕྱེ་བའི་ནང་། གོང་གི་མདོ་སྡེ་དེ་དང་། མདོ་སྡེ་ཟ་མ་ཏོག སྙིང་པོ་ཡི་གེ་དྲུག་མ། གསེར་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཁྲུ་གང་བ། ཙིནྟ་མ་ཎིའི་སླཙྪའི་བཀོས་ཕོར། (ཙིནྟ་མ་ཎིའི་སླཙྪའི་བཀོས་ཕོར་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བཅུ་གཅིག་ཞལ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་གཟུངས་ཀྱི་བཀོས་ཕོར་ཞེས་སླཙྪ་སྤར་འདེབས་བྱེད་ཅིག) མུ་དྲའི་ཕྱག་རྒྱ (ཞེས་ཚད་ཁྲུ་གང་ཙམ་གྱི་ནོར་བུའི་རིགས་ཀྱི་རྡོ་ལ་ཡིག་དྲུག་རང་བྱོན་ཡོད་པ) རྣམས་བྱུང་ནས་བོད་དུ་

དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱུ་བརྙེས། དེའི་ཕྱི་ལམ་དུ་མི་རབས་ལྔ་ (ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་ཙམ་སྣམ་པོའི་དུས) ན་འདིའི་དོན་ཤེས་པ་འབྱུང་ཞེས་ལུང་བསྟན་ཏོ། །གླང་སྙིང་ཕྱག་བརྒྱ་པ་དང་། གླང་སྙིང་ཕྱག་རྒྱ་པ་ཞེས་བས་ཕྱུལ་མེད་པ་གཉིས་འབྱུང་ལ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་བས་ཕྱུལ་ཡོད་པར་བྱས་འདུག བཙོམ་ལྡན་རིག་རལ་གྱིས་གླང་ཀོང་ཕྱག་རྒྱ་པ་བྲིས་སོ། །ཁྲ་བཤད་ནི། "དཔང" ནི་དཔང་པོ་སྟེ་སྐྱབས་གནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གོ་ལ། "སྙིང" ནི་སྙིང་བ་སྟེ་སྤྱན་དྲངས་པའི་དོན་ཡིན། "ཕྱག་བརྒྱ་པ" ནི་ཕྱག་མང་པོ་འཚལ་བ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། མདོར་ན། ཕྱོགས་བཅུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱབས་གནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་སྤྱན་དྲངས་ནས། དེ་དག་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་གྲངས་མེད་འཚལ་བ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས་པར་སྣམ་ཡང་དཔྱད་དོ། །བཙོམ་ལྡན་རིག་རལ་གྱི་«བསྟན་པ་རྒྱས་པ་རྒྱན་གྱི་ཉི་འོད»༧༨ན༢ལས་འདི་ཐེག་དམན་གྱི་སྡོད་དུ་བཤད་དོ། །

དཔང་སྙིང་ཕྱག་བརྒྱ་པ། གླང་སྙིང་ཕྱག་བརྒྱ་པ་ལ་གཟིགས།

དཔལ་དམ། རལ་གྲི།

དཔལ་བ་དང་རྟུལ་ཕོད་པ། དཔལ་བ་ནི་འཇིགས་པ་མེད་པ། རྟུལ་ཕོད་པ་ནི་མཐུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་བཤད།

དཔལ་བར་འགྲོ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། ཤཱུ་རཾ་ཞེས་པ་དཔལ་ཞིང་འཇིགས་པ་མེད་པ་ལ་འཇུག་པས། དཔལ་བོའི་རྗེས་སུ་གཡུལ་ནམས་འབྲང་བ་ལྟར་འདིའི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་འཇུག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སངས་རྒྱས་དང་ཆ་འདྲ་བའི་མཛད་པ་སྟོན་ནུས་པ་ས་བཅུ་པ་ནས་ཐོབ་རྒྱུ། མངོན་ཤེས་དང་མཐུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་འཛོག་བྱེད་ཅིག་སྟེ། འོན་ཀྱང་ཏིང་ངེ་འཛིན་འདིའི་རྣལ་ས་བརྒྱུད་པར་རྫོགས་ཤིང་། ཞེས་རྗེ་གུང་ཐང་པའི་སྐབས་དང་པོའི་མཆན་འགྲེལ་ན་གསལ།

དཔལ་བོ་གཅིག་པ། ཡུམ་མེད་པའི་ཡབ་རྐྱང་གི་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ། དཔེར་ན་འཇིགས་བྱེད་དཔལ་བོ་གཅིག་པ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

དཔལ་བོའི་དྲིལ་བུ། དབྱ་བ་དྲ་ཕྱེད་ཀྱི་རྒྱན་མེད་པའི་དྲིལ་བུ་ལ་ཟེར།

དཔལ་བོའི་སྟོན་མོ། དཔལ་བོ་ཁ་ན་ཚོགས་པའི་སྟོན་མོ་ལ། དཔལ་བོའི་སྟོན་མོ་ཟེར། བླང་རྫོལ་བླམས། དཔལ་བོ་དཔལ་མོ་གཉིས་ཚོགས་པའི། །ཚོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བྱ་བ་དང་། །དཔལ་བོ་ཁ་ན་ཚོགས་ན་ནི། །དཔལ་བོའི་སྟོན་མོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། །དཔལ་

མོ་རྒྱང་པ་ཚོགས་ན་ནི། །དཔའ་མོའི་སྟོན་མོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ལས། རྣལ་འབྱོར་པ་ཕ་རྟག་ལས་ཚང་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་དོན་དུ་རྣལ་འབྱོར་མ་གཅིག་གཙོ་བོའི་གཡོན་དུ་གནས་པ་ལ་ཟེར།

དཔའ་མོའི་སྟོན་མོ། དཔའ་མོ་རྒྱང་པ་ཚོགས་པའི་སྟོན་མོ་ལ། དཔའ་མོའི་སྟོན་མོ་ཟེར། ཡང་རྣལ་འབྱོར་པ་ཕ་རྟག་ལས་ཕ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་དོན་དུ་རྣལ་འབྱོར་པ་གཅིག་གཙོ་མོའི་གཡས་སུ་གནས་པ་ལ་ཟེར། ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ན་གསལ།

དཔའ་བོའི་འདུག་སྟངས། རྐང་པ་གཡོན་པ་བསྐྱིལ་ཀྱང་ཕྱེད་བྱས་པ་ལ་དེ་དང་ཉེ་བར་གཡས་པའི་པུས་མོ་དྲང་པོར་བཞག་པའི་འདུག་སྟངས་ཤིག

དཔའ་མོའི་འདུག་སྟངས། རྐང་པ་གཡོན་པ་ཕྱེད་སྐྱིལ་བྱས་ཤིང་གཡས་པ་གཡོན་པའི་བརླའི་མཐིལ་དུ་བཞག་པའི་འདུག་སྟངས་ཤིག ཞིབ་པ་ལྷའི་བཞུགས་སྟངས་མི་འདྲ་བའི་སྐོར་ཞེས་པར་གཟིགས།

དཔལ། <ཤྲཱི> ❶ གཟི་བརྗིད། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༧༥༥བ༣ལས། དཔལ་ནི་བརྗིད་པ་སྟེ་ཟིལ་གྱིས་མི་ནོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ ཕུན་ཚོགས་སམ། འབྱོར་བ། ❸ རེ་བ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་ལ་ཟེར། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མདོ་སྡེ་ ཅི ༦ན༣ལས། དཔལ་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱི་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དཔལ་དུ་གྱུར་ཏེ། རེ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❹ མཛེས་པ། ❺ ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ། ❻ དབང་ཕྱུག ❼ འཇིགས་མེད། ❽ འཚོག་ཆས་སམ། འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད། ❾ བདུད་རྩི། ❿ བསྙེན་པར་བྱ་བ། ⓫ ཚོགས་གཉིས། ⓬ མཆོག་གི་བདེ་བ། ⓭ སྨན་མ་དང་གོས་དཀར་མོ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་མོའམ་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཡུམ། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། དཔལ་ནི་གོས་དཀར་མོ་སྟེ་ད་དང་ལྡན་པས་དཔལ་ལྡན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པ་ལས། དཔལ་ (ཇི་སྐད་དུ། དཔལ་མོ་དབྱངས་ཅན་བློ་དང་སྡེ་གསུམ་གྱི། །ཕུན་སུམ་ཚོགས་དང་འབྱོར་བ་མཛེས་པ་དང་། །འཚོག་ཆས་འཇིགས་མེད་ཚལ་དང་འཕགས་པ་དང་། །བདུད་རྩི་རྣམས་ལ་དཔལ་ཞེས་རབ་ཏུ་གྲགས། ཞེས་པའི་དོན་དང་) ལྡན་པ། ཞེས་གསུངས། ལྷག་མ་རྣམས་རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་སོགས་སུ་གཟིགས།

དཔལ་ཁང་ལོ་ཙཱ་བ། དཔལ་ཁང་ལོ་ཙཱ་བའམ། དཔལ་སྣང་ལོ་ཙཱ་བ་ཞེས་ཀྱང་བྲིས་སྣང་། མཚན་གཞན་དཔལ་ཁང་ཆོས་མཛད་དམ། མཚན་དངོས་ངག་དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་དབྱངས་ཅན་སྙེམས་པའི་སྡེ་ཞེས་བྱ་བ་དག་ཡིག་ངག་སྒྲོན་མཛད་པ་པོ་དེ་ཡིན། རྒྱལ་དབང་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་དང་། ཀརྨ་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེ་རྣམ་གཉིས་དང་སྐུ་དུས་མཚུངས་པར་ འགྲོན། དུས་མཚུངས་སུ་བྱོན་སྐོར་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་དུ་ཟུར་ཙམ་གསལ། དུང་དཀར་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་རིན་པོ་ཆེའི་ཚིག་མཛོད་དཔལ་ཁང་ཆོས་མཛད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ། འབྲངས་འདྲས་དང་མཛད་རྣམ་ཞིབ་པ་མ་རྙེད་གསུང་བཞིན་དུ། ཀརྨ་འཕྲིན་ལས་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ། ཀརྨ་འཕྲིན་ལས་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་དང་དཔལ་ཁང་ལོ་ཙཱ་བ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་མཛད་ནས། དེའི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་ཙམ་གསུངས་ཤིང་། རྣམ་ཐར་ཞིབ་པར་མི་བསྐྱོད་བཟང་པོས་མཛད་པའི་«གྲུབ་མཆོག་ཀརྨ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལེགས་མཛད་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲ་དབྱངས»བྲིས་མ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་གཟིགས། ཞེས་གསུངས་འདུག་པ་གཉིས་འགལ་འདུ་ལྟ་བུར་སྣང་བས་གང་ཡིན་བརྟག་པར་བྱའོ། །དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༣༣ལས། ཀརྨ་འཕྲིན་ལས་གཉིས་པ་དཔལ་སྣང་ལོ་ཙཱ་བ་ཞེས་གསུངས་པར་གཞིགས་ན། དཔལ་ཁང་ལོ་ཙཱ་བ་འདི་ཀརྨ་འཕྲིན་ལས་པ་མིན་པར་ཀརྨ་འཕྲིན་ལས་པ་གཉིས་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པས་དཔྱད་པར་འཚལ་ལོ། །ཀརྨ་འཕྲིན་པ་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་ཐར་ནི། དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བའི་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྨད་ཆ་༡༡༤༣ན་རྒྱས་ཙམ་གསལ་བས་དེར་གཟིགས་པར་ཞུ།

དཔལ་གྱི་མགྲིན། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་སྟེ། སྔོན་རྒྱ་མཚོ་ལས་བྱུང་བའི་དུག་ཧ་ལ་ཧ་ལ་གང་ མགྲིན་པར་བཟུང་བས་"ནཱི་ལ་ཀཎྛ་མདོག་ལྟ་བུའི་མགྲིན་པ་ཡིན་ཏུ་ལེགས་པར་གྱུར་པས་དཔལ་གྱི་མགྲིན་ནམ་མགྲིན་སྔོན་ཞེས་བྱ།

དཔལ་གྱི་ཆས་བརྒྱད། (རྙིང་མ) ཚུ་སྲིན་གྱི་ཆས། ཉི་ཟླའི་ཆས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་ཡི་ཆས། ཟླ་ཚེས་ཀྱི་ཆས། གཞོགས་པའི་ཆས། སྣག་པའི་ཆས། བསེ་ཁྲབ་ཀྱི་ཆས། རྒྱ་བྱེའུ་ལྷུགས་ཀྱི་ཆས་ཏེ་བརྒྱད་དོ། །དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ། གཟི་བརྗིད་འབར་བ་ཆུ་སྲིན་བརྗིད་པའི་ཆས། །ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཟུང་འབྲེལ་ཉི་ཟླའི་ཆས། །གདུག་པ་ཅན་སྲེག་ཡེ་ཤེས་མེ་ཡི་ཆས། །སྐྱེ་ཤི་རྩད་གཅོད་མཆེ་བ་ཟླ་ཚེས་ཆས། །ཁྲབ་མཛད་རོ་སྐོར་རྡོ་རྗེ་གཞོགས་པའི་ཆས། །མངའ་ཐང་ཡོངས་རྫོགས་རྡོ་རྗེ་སྣག་པའི་ཆས། །སངས་རྒྱས་སར་བགྲོད་དབང་གི་བསེ་ཁྲབ་ཆས། །གནོད་གདུག་ཟློག་བྱེད་རྒྱ་བྱེའུ་ལྷུགས་ཀྱི་ཆས། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ལ་མཁས་པའི་བཞེད་ཚུལ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པར་གསུངས།

དཔལ་གྱི་སྙིང་པོ། <ཤྲཱི་གརྦྷ> ཁྲབ་འཇུག་གི་མིང་།

དཔལ་གྱི་ དུམ་བུ། <ཤྲཱི་ཁཎྜཿ> ཙནྡན་དཀར་པོའི་མིང་།

དཔལ་གྱི་བདག་པོ། ཁྲབ་འཇུག་གི་མིང་། ལྷ་མོ་དཔལ་མོའི་བདག་པོ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

དཔལ་གྱི་མིང་ཅན། <ཤྲཱི་སཾཛྙཱ> ལི་ཤིའི་མིང་དུ་བཤད།

དཔལ་གྱི་ལག་པ། <ཤྲཱི་ཀ་རཿ> ❶ ཁྲབ་འཇུག་གི་མིང་། ❷ མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས། ཕྱུགྲལ་དམར་པོ་བྱང་བ་དགའ། །དཔལ་གྱི་ལག་པ་དཔལ་ཁྲིམ་མོ། །ཞེས་གསུངས།

དཔལ་མགྲིན། <ཤྲཱི་གཾབྷ> དབང་ཕྱུག་གི་མིང་།

དཔལ་སྐང་ལོ་ཏྲ་བ། དཔལ་ཁང་ལོ་ཙྪ་བ་དང་འདྲ།

དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ། ཆོས་གྲགས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དཔལ་ཛྙཱ། <ཤྲཱི་ཛྙཱ་ནཿ> སངས་རྒྱས་སྤྱིའི་མཚན།

དཔལ་སྟེར། <ཤྲཱི་དཿ> བྱང་གི་ཕྱོགས་བདག་རྣམ་སྲས་ཀྱི་མིང་།

དཔལ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་ཁྲད་ཆོས་ཆེན་པོ་ལྔ། ཡི་དམ་འདི་ལ་ཞི་ཁྲོ་སྒྲུབས་སྐྱབ་ཀྱི་མན་ངག་ཁྲད་པར་ཅན་ཡོད་ཚུལ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་ལ་ཡི་དམ་འདི་ཉིད་རྒྱུ་སྐྱེ་གཞན་ལས་ཁྲད་ཆོས་ལྔས་ཁྲད་པར་དུ་འཕགས་པར་གསུངས་པ་ན། མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གིས་ཁྲད་ཆོས་ལྔ་པོ་དེ་གསུང་དགོས་ཞེས་གསེར་གྱི་མཎྜལ་དང་བཅས་ཏེ་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་ངོར། ད་ལྟ་སྙིགས་མ་ལྔ་བདོ་བའི་དུས་སུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལེ་ལོ་ཆེ་བ། ཤེས་རབ་ཆུང་བ། དམ་ཚིག་མི་སྲུང་བ། སྡོམ་པ་དང་མི་ལྡན་པ། ལོག་ལྟ་ཆེ་བ། གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་འཛིན་པ་ལ་རྨོངས་པ། བླ་མ་དང་གྲོགས་ལ་མི་གུས་པ། སྙིང་རྗེ་ཆུང་བ། ངོ་ཚ་དང་ཁྲེལ་མེད་པ། ཆོས་སྤྱོད་ཞིང་ཁེངས་པ་ཆེ་བ། འཇིག་ལྟས་ང་རྒྱལ་ཞིང་ལྟ་ངན་གྱི་གཙོང་རོང་དུ་ལྷུང་བ། འདོད་ཡོན་གྱིས་སྐྱོས་པ་སོགས་ནང་གི་ཉོན་མོངས་པ་འཕེལ་ཞིང་རགས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒོ་གསུམ་སྡིག་པའི་ལས་ལ་ཤིན་ཏུ་དགའ་བ་དང་། དེའི་འབྲས་བུས་སྡོད་བཅུད་ཀྱི་ཕུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་རིམ་གྱིས་འགྲིབ། མི་ཤེས་པའི་མཚན་མ་ལྟག་པར་བདོ། ནག་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་དང་མི་མ་ཡིན་པས་ཆོས་སྤྱོད་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་

པའི་སྟོབས་ཆེར་རྒྱས་པའི་སྐབས་འདིར་སྒྲུབ་པ་པོའི་མགོན་དང་སྐྱབས་མཛད་པ་དང་། གནོད་བྱེད་རྣམས་འཇོམས་པ་ལ་མཐུ་སྟོབས་འགྲན་ཟླ་དང་བྲལ་བའི་ཡི་དམ་འདི་ལྟ་བུ་མེད་ན་ཆོས་འགོ་མི་ཐོན་པས་ངེས་པར་བསྟེན་དགོས་པ་ནི་གནད་དང་པོ་དང་། ཕྱག་མཚན་དང་རྒྱུ་མ་དང་མེ་ཐབ་ཀྱིས་གསང་བ་འདུས་པ་ནས་བཤད་པའི་སྒྱུ་ལུས་དང་འོད་གསལ་གྱི་ཟབ་ལམ་ཡོད་པར་སྟོན་པ་ནི་གནད་གཉིས་པ་དང་། ཁ་ཊྭཾ་གས་པ་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་གཏུམ་མོ་འབར་འཛག་གི་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། བདེ་དགྱེས་སོགས་ནས་བཤད་པའི་བདེ་སྟོང་གི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྟོན་པ་ནི་གནད་གསུམ་པ་ཡིན་ཞིང་། རྒྱེས་བུ་གསལ་ཤིང་ལ་བསྐྱོན་པས་མི་དགེ་བ་བཅུ་དང་། མཚམས་མེད་ལྔ་དང་ཆོས་སྤོང་བ་སོགས་ཀྱི་སྡིག་པ་བཅན་ཐབས་སུ་འཚང་རྒྱ་བར་སྟོན་པ་ནི་ཁྱད་ཆོས་བཞི་པ་དང་། སྤྱིར་དམར་ནག་འཇིགས་གསུམ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཁྲོས་པའི་ཁྲོ་བོར་མཚུངས་ཀྱང་ཐ་མ་གཉིས་ལ་རྒྱུ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་སྐབས་སུ་འཇམ་དཔལ་ཞི་བའི་སྐུའི་རྣམ་པ་དང་། འབྲས་བུ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་སྐབས་སུ་འཇམ་དཔལ་ཞི་བའི་ཞལ་གྱི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་མེད་ཅིང་། རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་ཡོད་པས་ཞི་ཁྲོ་སྤྲུགས་སྒྲུབ་ཀྱི་མན་ངག་ཁྱད་པར་ཅན་ཉམས་སུ་ལྷང་བར་བྱུར་ཡོད་པ་ནི་ཁྱད་ཆོས་ལྔ་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དཔལ་ལྡན། <ཤྲཱི་མྣཱ> ❶ གཟི་བརྗིད་དང་། ཕུན་ཚོགས་སམ་འབྱོར་བ། མཛེས་པ། ཁྱད་དུ་འཕགས་པ། བསྟེན་པར་འོས་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ལ། དཔལ་ལྡན་ཟེར། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༧༥༥བ༣ལས། དཔལ་ནི་བརྗིད་པ་སྟེ་ཟིལ་གྱིས་མི་ནོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དཔལ་གྱི་སྒོར་རྒྱས་པར་གོང་དུ་དཔལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། དཔལ་ནི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྟེ། དེ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་དཔལ་ལྡན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དཔལ་ལྡན་ཞེས་པ་གཙོ་བོ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་གོ་དགོས། ❷ ཤྲུ་ཞབས། དཔལ་ལྡན་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ལེགས་སྦྱར་དང་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྐད་དུ། སྐྱེས་པ་ལ་སྦྱོར་ཚེ་ "ཤྲཱི་མྣཱ" དང་བུད་མེད་ལ་སྦྱོར་ཚེ། "ཤྲཱི་མ་ཏཱི" ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལས་བྱུང་བར་སེམས། རྒྱ་གར་བས་སྐབས་རེར་ཞེ་སའི་ཚུལ་དུ་མིང་ཚབ་ཏུ་འང་བེད་སྤྱོད་བྱེད། ❸ སྐྱབས་ཡུལ་དང་། བླ་མ། གནས་མཆོག་སོགས་ཀྱི་མིང་གི་ཐོག་མར་སྦྱར་ཆེ་ཞེ་སའི་ཚིག་ཏུ་གོ དཔེར་ན་དཔལ་ལྡན་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད། དཔལ་ལྡན་བླ་མ། དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ལྟ་བུའོ། །❹ དབང་ཕྱུག་དང་ལྡན་པ་ལ་ཟེར། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། རྒྱལ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པས་དཔལ་ལྡན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ❺ ཚོགས་གཉིས་རྫོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ལ་ཟེར། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། ཚོགས་གཉིས་རྫོགས

པའི་དཔལ་དང་ལྡན་པས་ན་དཔལ་ལྡན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཚོགས་གཉིས་དང་ཉེ་བར་ལྡན་པས་དཔལ་ལྡན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །❻ མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་བདེ་བ་དང་ལྡན་པ་ལ་བྱེར། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། དཔལ་ནི་མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་བདེ་བ་སྟེ་དེ་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་དཔལ་ལྡན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❼ གསང་ཡུམ་དང་ལྡན་པ་ལ་བྱེར། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། དཔལ་ནི་གོས་དཀར་མོ་སྟེ་ད་དང་ལྡན་པས་དཔལ་ལྡན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དཔལ་ལྡན་ཁྲག་འཐུང་། <ཤྲཱི་ཧེ་རུ་ཀ> ཀྱི་ཇོར་གྱི་མཆན།

དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ Andhra Pradesh ཞེས་པའི་མངའ་སྡེའི་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་Guntur ཞེས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཉེ་འདབས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཆུང་དུ་ Amravati ཞེས་བྱ་བའམ་དྷཱི་ནྱ་ཀ་ཊ་ཀ་འདི་སྔོན་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་རྒྱུད་ཐོག་མར་གསུངས་པའི་གནས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནས་མེ་ལེ་བཅོ་ལྔ་ཙམ་ཆུ་འགྲམ་ཕྱོགས་སུ་སོང་ན་ "ན་གརྫུ་ན་ཀོ་ཊ" ཞེས་བྱ་བ་ལྷོ་ཕྱོགས་དཔལ་གྱི་རི་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་བཞུགས་ས་དེར་སླེབས། དེར་མཇལ་རྒྱུ་ཡང་མང་པོ་ཡོད། དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་འདི་སྟོན་པས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་གསུངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་དུ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་བྱོན་ནས་དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་ལས། མཆོད་རྟེན་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་སུ། །དེ་བཞིན་གསང་སྔགས་ཚུལ་གསུངས་པ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཕྱི་ལོ་༢༠༠༦།༡།༢ནས༡༤བར་ཉིན་བཅུ་གསུམ་རིང་༧གོང་ས་༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་ནས་འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་གྲུ་མཐའ་དག་ནས་ཕྱོགས་འདུས་ཀྱི་དད་ལྡན་འབུམ་ཕྲག་བརྒལ་བར་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ཆེན་དང་། དེའི་སྔོན་འགྲོའི་གསུང་ཆོས་སོགས་ཀྱིས་དེར་འཁོད་ཀྱི་སྐྱ་སེར་མི་དམངས་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་གྱིས་ཚིམ་པར་མཛད་ཅིང་མཐོ་རིས་དང་ཐར་པའི་ས་བོན་གྲུང་པོ་ཐེབས་པར་མཛད་པ་སོགས་གནས་དེར་སྔོན་ལོ་རྒྱུས་ནང་བྱུང་མ་མྱོང་བ་ལྟ་བུའི་སྐལ་བཟང་གི་དུས་ཆོད་ཅིག་ཤར་བར་གྱུར་ཏོ།། ཡང་སྔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྙིང་པ་རྣམས་སུ་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཝང་ག་ལ་ཡི་ལྷོ་ཕྱོགས། རྒྱ་གར་རྒྱ་ནག་འདབས་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་གར་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ས་བཅད་པའི་གླིང་ཕྲན་ཕལ་སྐད་དུ་ "ཨཏྟ་ཀ་ཡ" ཟེར་ཞིང་། (ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་འགྲོ་ལྡིང་བའི་ཡུལ་ཟད་མཚམས་གནྡླ་དང་སླི་ཏ་རྒྱ་མཚོར་འདྲེ་བའི་བར་ན་དྷཱི་ནྱ་ཀ་ཊ་ཀ་ཅེས་པ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ཡོད་དེ། ཞེས་ཀྱང་སྣང་ངོ་) གྲོང་ཁྱེར་དཔལ་ཡོན་ཅན་ཞེས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ནི། སྔོན་སངས་

རྒྱས་གསེར་ཁྲབ་འཛིག་རྟེན་དུ་ཕྱིན་པའི་དུས་སུ། མུ་གེས་ཉམ་ཐག་པའི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པའི་ཕྱིར་ཉིན་ལམ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སར་འབྲས་སོ་བའི་ཚར་པ་དགེ་སློང་ཞིག་གིས་ཕབ་ནས་སེམས་ཅན་ཚིམ་པར་བྱས། འབྲས་ལྷག་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་བསྐུས་ཏེ། མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོ་ཞིག་བཞེངས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་གྲགས་སོ། །འདི་སྐོར་བྲུར་ཙམ་ཞིག་སྔེ་ཕྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་གཡའ་སེལ་༣༣ན༡ན་གསལ་ལོ། །

དཔལ་ལྡན་ས་གསུམ་མ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་ཚིགས་བཅད་མ། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད།

དཔལ་ལྡན་ས་གསུམ་མའི་ཊཱི་ཀ པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་དཔལ་ལྡན་ས་གསུམ་མའི་ཊཱི་ཀ གསུང་འབུམ་པོད་〈ཀ་པར〉 བཞུགས་སོ། །

དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོའི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། དཔལ་ལྷ་མོ་ནག་མོ་ལ་རྒྱུའི་རྒྱལ་པོ་དགའ་བོས་སྐུའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ནི། རྒྱུད་〈བ〉 ༡༠༥ན༨ན་«དཔལ་ལྷ་མོ་ནག་མོའི་བསྟོད་པ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱུད»ཅེས་བྱ་བ་ལས། གསང་སྔགས་རྣལ་འབྱོར་གྲུབ་པའི་བདག་ཉིད་མ། །ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་ནི། །དོན་དུ་སྣང་བ་མེད་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་ཕྱིར། །རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་འདི་ལྟར་བསྟན་པའོ། །ཁམས་གསུམ་གདུལ་ (མ་ཕྱི་ལ་ “གདུལ” ཞེས་གསལ་ཡང་། འདུལ་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། གདུལ་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་ན་དགོས་ཆེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་། འདུལ་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་ན་རྒྱུ་མཚན་གྱི་སྒྲའོ) ཕྱིར་གདན་དུ་བོང་བུ་ཞོན། །སྒྱུ་ངན་མི་འདའི་རྟགས་སུ་ལྕགས་སྒྲོག་མངའ། །བདག་དོན་ལྷུན་གྲུབ་སྣང་ཆེན་ཀོ་བས་བརྒྱན། །གཞན་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ཕྱིར་རོ་ལྗེས་དཀྲིས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ལྡན་ཀླུ་གཙུག་ཀླུ་རྒྱས (ཕྲིས་ཆ་ལ་ཀླུ་ཚིས་འདུག་ཀྱང་ “ཀླུ་རྒྱས” ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་དང་བསྟུན་ན་ཀླུ་བ་ཉ་གང་བ་དགོས་པར་སེམས་ཏེ། ཞལ་རས་ཀླུ་བ་རྒྱས་པའི་འཛུམ་དཀར་ཅན། །ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་སོ) གསལ། །དུག་གསུམ་སྤོང་པོ་གཅོད་པའི་རལ་གྲི་དང་། །བསོད་ནམས་གཉེར་གྱི་ཕྱག་མཚན་ནེའུ་ལེ་བསྣམས། །དབང་དྲག་རྫོགས་ཕྱིར་རལ་པ་ཁམ་ནག་སྐྲུག །ཉོན་མོངས་འཇོམས་ཕྱིར་རྗེ་དབལ་མཆེ་བ་གཙིགས།། འཁོར་བ་ལྡོགས་ལ་གཏར་ཕྱིར་ཁྲག་སྒྲ་བཛེབ། །གདུག་པ་ཞེ་ལ་གནོད་ཕྱིར་སྟང་མིག་བགྲད། །ཐམས་ཅད་དབང་དུ་སྡུད་ཕྱིར་སྤྱན་རྩ་དམར། །སྙོམས་པའི་ཚོགས་མཆོག་མི་འགྱུར་སྐུ་མདོག་གནག །མ་མོ་འདུལ་ཕྱིར་དུར་ཁྲོད་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན། །སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟགས་ཕྱག་རྒྱ་ཁ་ཧཱུྃ་གསོར། །སྐུ་གསུམ་རྫོགས་བྱེད་ཐོད་པའི་ཕྲེང་བས་བརྒྱན། །དྲག་པོ་སྤྱར་མགྱོགས་བསྟན་ཕྱིར་ཚུབ་མས་བརྒྱན། །ཉོན་མོངས་ཕྲེག་ཕྱིར་མེ་དཔུང་ནང་ན་བཞུགས། །འདོད་ཁམས་སྐྱོང་ཕྱིར་ཡོངས་འདུའི་ཤིང་ལ་བརྟེན། །ལྷ་མིན་འདུལ་ཕྱིར་རྫོང་གི་དཀའ་ཀློག་མ། །དཔའ་བརྟན་བསྟན་ཕྱིར་

སྟག་གི་ཤམ་ཐབས་བསྣམས། །བསྟན་པ་བསྲུང་ཕྱིར་དྲག་མོའི་ཆ་ལུགས་རྫོགས།། ང་རྒྱལ་དབང་བསྒྱུས་བདག་མེད་ཕྲ་ཕྲོགས་ཕྱིར། །ཐབས་ཀྱི་སྙན་ཆ་གཡས་པ་སེང་གེས་བརྒྱན། །ཞེ་སྡང་དབང་འདུལ་དྲག་ཆེན་འདུལ་བའི་ཕྱིར། །ཤེས་རབ་སྙན་ཆ་གཡོན་པ་སྦྲུལ་གྱིས་བརྒྱན། །འདུ་བྱེད་མི་རྟག་རྟགས་སུ་དྲིལ་བུ་སྒྲོགས།། ཆགས་ཕྱིར་ཟམ་མཛོད་རཏྣའི་ཐ་སྐོང་འཛིན་། །དམ་ཚིག་བསྲུང་ཕྱིར་ཞིང་ཕྲུགས་རྒྱན་དུ་མཛད། །ཐ་དད་ལས་རྣམས་འདུལ་ཕྱིར་ཐ་བྱའི་འཕྱུ། །ཉོན་མོངས་སྒྲིབ་པའི་ཚོགས་རྣམས་རབ་སྦྱངས་ནས། །ཡེ་ཤེས་རིག་པའི་ཚོགས་རྣམས་ཤར་བའི་ཕྱིར། །རང་བཞིན་གནས་མཆོག་བྱུང་ཤར་མཚམས་ན་བརྟེན། །དབུ་མའི་ས་ལ་གནས་ཕྱིར་དྲེའུ་ལ་ཞོན། །ཉོན་མོངས་གདུག་པ་འདུལ་ཕྱིར་མ་ཡི་ཚུལ། །མཁའ་འགྲོ་མ་མོ་ཁྲོད་ཕྱག་འཚལ་བསྟོད། །ཅེས་སོ། །

དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོའི་བསྟོད་པ་དཔག་དཀའ་མ། དཔལ་ལྷ་མོ་དཔག་པར་དཀའ་བ་ཁྲོད། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་ལྷ་མོའི་བསྟོད་པ་འདི་ནམ་མཁའ་ལྡིང་གི་རྒྱལ་པོ་ཛོ་ཛེ་སེར་མིག་ཅན་གྱིས་དཔལ་ལྷ་མོ་ལ་བསྟོད་པའོ། །འདི་རྒྱུད་༼བ༽ ༢༠༤བ༥ན་བཞུགས་སོ། །

དཔལ་གནས། <ཕྱི་བླ་ས> ཁྱབ་འཇུག་གི་མིང་དུ་བཤད།

དཔལ་བེའུ། <ཕྱི་བཏྶ> བཀྲ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གི་དྲ་མིག་མང་པོ་ཡོད་པའི་རི་མོ་དེའི་མིང་། ཡང་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༡༣༣བ༣ལས། དཔལ་བེའུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཛོ་ཛེའི་རྩེ་མོ་ལྟ་བུའི་མཚན་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཞིག་འདུག་པས་གང་ཡིན་དཔྱད་པར་འཚལ་ལོ། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་བརྡ་གསར་རྙིང་གི་སྒྲོར་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསལ་ལོ། ། དཔལ་བེའུ་སྐད་དོད་དེ་མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་ན་གསལ།

དཔལ་གྱི་བེའུས་མཚན་པ། <ཕྱི་བཏྶ་ལཀྵ་ནཿ> (མངོན་བརྗོད) ཁྱབ་འཇུག་གི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་༢༤༠ན༣ལས། དཔལ་གྱི་བེའུས་མཚན་པ་ཞེས་པ་ནི་འདིའི་སྙིང་ག་ལ་སྤུའི་བྱེ་བྲག་དཔལ་བེའུས་དབྱིབས་ཀྱིས་བྱས་པ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཚན་གྱི་ཁྱད་པར་ཞིག་ཡོད་པས་དེའི་རྟགས་ཀྱིས་མཚན་པས་ན་དཔལ་གྱི་བེའུས་མཚན་པ་ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དཔལ་གྱི་བེའུས་མཚན་པའི་སྐད་དོད་དེ་མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་ན་གསལ།

དཔལ་ཕྲས་ཀྱི་མདོ། འཕགས་པ་དཔལ་ཕྲས་ཀྱི་མདོ་ཞེས་བྱ་བ། མདོ་སྡེ་༼ཚ་པ༽ ༢༤༦ན༡ནས། ༢༨༧བར་བཞུགས་སོ། །

དཔལ་མང་པཎྜི་ཏ་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཚན། ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་པོའི་སློབ་མ་ཞིག རྣམ་ཐར་རྒྱས་པ་གཞན་དུ་གཟིགས།

དཔལ་མོ། <ཤྲཱིཿ> ❶ ཁྱབ་འཇུག་གི་ཆུང་མའི་མིང་། མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས། པད་མ་ཅན་དང་འཕྲོག་བྱེད་ཡུམ། །དཔལ་མོ་ཁྱབ་འཇུག་དགའ་མའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །❷ སྒྲོལ་མའི་མཚན།

དཔལ་མོ་ལེགས་བརྗོད་མ་དང་རི་སྐྱེས། ཁྱབ་འཇུག་གི་ཆུང་མ་དཔལ་མོ། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ཆུང་མ་ལེགས་བརྗོད་མ། (དབྱངས་ཅན་དུ་སྣན་པས་ན་ལེགས་བརྗོད་མ་ཞེས་བྱའོ) དབང་ཕྱུག་གི་ཆུང་མ་རི་སྐྱེས་བཅས་སོ། །ལེགས་བྲིས་མ་ལས། དཔལ་མོ་ལེགས་བརྗོད་མ་དང་རི་སྐྱེས་སོགས། །ཡིད་འོང་འཆི་མེད་བུ་མོ་སྟོང་དག་གིས། །ཁྱོད་ཀྱང་བྲན་མོ་ཙམ་ཡང་ཐོབ་དཀའ་བ། །མཛེས་སྡུག་ལྷ་མོའི་སྐུ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

དཔལ་ལྷ་མོ་ནག་མོའི་བསྟོད་པ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱུད། ལྷ་མོའི་བསྟོད་པ་«སེམས་ཉིད་འཕྲིན་ལས་མ»ཡང་རྒྱུད་དེའི་ཚིག་ཡིན། རྒྱུད་༼བ༽ ༡༠༢བ༨ན་བཞུགས་སོ། །

དཔྱད་གི་ཡན་ལག་ཉམས་སུ་སྙོང་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་གི་དགུ་བཅུའི་ཞེ་བདུན་པ། དཔྱད་གི་ཡན་ལག་ཉམས་སུ་སྙོང་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཉི་ནི། རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པས་བོས་ཀྱང་རུང་མ་བོས་ཀྱང་རུང་སྟེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དམག་ལ་རེག་པ་དང་། གཡུལ་བཤམས་པ་དཀྲུགས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །སླེང་གཞི་ནི། དྲུག་སྡེས་མཉན་ཡོད་ནས་སོང་སྟེ། རི་བྲག་པ་དང་ཉེ་བར་དམག་བཤམས་པ་དཀྲུག་པ་ལ་སོགས་པ་བྱས་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་གཞན་གྱི་ལུས་སྲོག་ལ་གནོད་པའོ། །

དཔྱད་མགོ། (ཕར་ཕྱིན) དཔྱད་མགོ་ནི་ཕྲག་པའི་མིང་། དཔྱད་མགོའི་སྐད་དོད་སྐནྡྷ་ནི་དཔྱད་པའམ་ཕྲག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་རྒྱ་མཚོ་ལས། དཔྱད་པའི་མགོ་ནི་ལེགས་པར་ཟླུམ་པའི་ཕྱག །གླང་པོའི་རྒྱལ་པོའི་སྣ་ལྟར་རིང་ཞིང་མཛེས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལས་ནི། ཡིན་ཏུ་ཟླུམ་པ་རྩའི་དྲྭ་བ་མི་མངོན་པ་ནི་གང་གི་དཔྱད་མགོ་སྟེ། གསེར་གྱི་ཟླུམ་པའི་མཁྲིན་པ་ཡོངས་སུ་ཟླུམ་པའི་མཁྲིན་པ་ལེགས་པར་འབྲེལ་འབྱོར་བ་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དཔྱད་མགོ་ཟླུམ་པ། (ཕར་ཕྱིན) ❶ ཕྲག་པ་ཟླུམ་པའི་མཁྲིན་པ་ལྟར་ཟླུམ་པ། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་༧༧༤བ༧ལས། དཔྱད་མགོ་ཟླུམ་པ་ནི་གསེར་གྱི་ཟླུམ་པའི་མཁྲིན་

པ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་རྫུམ་པའི་མཁྱེན་པ་ལེགས་པར་འབྲེལ་བ་རྒྱའི་དྲ་བ་མི་མངོན་པ་ལ་ཐུབ་དགོངས་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ❷ མཁྱེན་པ་ཟུམ་པའི་མཁྱེན་པ་ལྟར་རྫུམ་པ།

དཔུང་འགོ། (ཕར་ཕྱིན) དཔུང་མགོ་དང་འདྲ།

དཔུང་པ། (ཕར་ཕྱིན) ❶ གྲུ་མོ་ནས་དཔུང་མགོའི་བར་གྱི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མིང་། ❷ ཐྲག་པ། དབྱིན་སྐད་དུ་shoulder ཟེར་བ་དེ་དང་ཕལ་ཆེར་འདྲ། དཔེར་ན་དཔུང་པ་བརྟན་པོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ❸ དཔུང་མགོ་ནས་ལག་པའི་མཁྲིག་མའི་བར་གྱི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མིང་། དབྱིན་སྐད་དུ་arm ཟེར་བ་དེ་དང་ཕལ་ཆེར་འདྲ། འདུལ་བ་རྣམ་འབྱེད་ལས། ལག་པ་ནས་བཟུང་ངམ། དཔུང་པ་ནས་བཟུང་ངམ། ལན་བུ་ནས་བཟུང་ངམ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ལག་པ་ནས་བཟུང་ངམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཁྲིག་མ་མན་ཆད་ཀྱི་ལག་པ་ནས་སོ། །དཔུང་པ་ནས་བཟུང་ངམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཁྲིག་མ་ཡན་ཆད་ནས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དཔུང་པ་རིང་པ། དཔྲལ་བའི་དབྱེས་ཆེ་བ། ཞེས་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། དཔུང་པ་ནི་སྤུངས་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་རང་ཡིན་ལ། དུ་མ་སྤུངས་པ་ལ་ཕུང་པོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་དང་ནོར་གྱིས་དོགས་ནས་དཔུང་ཞེས་དག་ཆ་མི་འདྲ་བར་བཟོས་པ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐནྡྷ་ཞེས་པ་ཕུང་པོ་དང་ཐྲག་པ་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པར་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་འདོད་འཛོ་ན་གསལ་ལ། གཞན་ཡང་། ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་ལ། པཉྩ་སྐནྡྷ་པྲ་ཀ་ར་ཎཾ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །

དཔུང་བུ་ཆུང་། ཀང་དམག

དཔེ་དཀར། <བི་ཧཱ་ར> དཔེ་ཤར་དང་དོན་འདྲ། འདི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྐད་དོད་विहारः "བི་ཧཱ་རཿ" ཟུར་ཆག་པར། སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙཱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་བཤད།

དཔེ་མཁྱུད། <མུཥྚིཿ> ཆོས་ལ་སེར་སྣ་བྱས་ནས་གཞན་ལ་མི་སྟོན་པར་སྦས་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། དཔེ་ནི་དཔེ་ཆ་སྟེ་ཆོས་དང་མཁྱུད་པ་ནི་སྦས་པའི་དོན་ཡིན་པས། ཆོས་སྦས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། སློབ་དཔོན་གྱི་དཔེ་འཁྱུད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྙིང་པོའི་གློས་བཟུང་བའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱུ་ཆོམ་དུ་གཞན་ལ་མི་སྟོན་པ་སྟེ། ཁུ་ཚུར་ཤིན་ཏུ་བཙངས་པ་དང་འདྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། དོན་སྟོན་ནས་དཔེ་མ་བསྟན་པར་སྦས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས

བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང་ལེགས་པར་མ་མཐོང་ངོ་། །ལེགས་སྦྱར་གྱི་ "སུཏྟི" ཞེས་པ། མཐུད་པ། སྦས་པ། དཔེ་མཐུད། སྦར་མོ། ཁ་ཚུར་བཅས་ལ་འཇུག་པར་བཤད།

དཔེ་ཆ་དང་འགལ་ཕྱག་དཔེ་དང་འགལ། སེ་ར་བའི་རྩོད་གྲྭའི་སྐབས་ལུང་འདྲེན་བྱེད་ཚུལ་ཞིག ལོ་རྒྱུས་ནི། སློན་སེ་ར་བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྗེ་དང་མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་གཉིས་ཚོགས་ལངས་བགྲོ་གླེང་མཛད་སྐབས། བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྗེས་མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེར་ཞེ་ས་མ་མཛད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་དཔེ་ཆ་དང་འགལ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་ཕྱག་དཔེ་དང་འགལ་དང་ཡང་འགལ། ཞེས་ལུང་འདྲེན་མཛད་པས་དེའི་སྲོལ་རྒྱུན་ཆགས་པར་ངག་རྒྱུན་ལ་ཡོད།

དཔེ་ཆ་གདན་འདྲེན་ཨུ་བ། དཧུལ་རིན་སྦྲུད་ནས་དཔེ་ཆ་ཀོ་བ་ལ་ཞེ་ས་བྱེད་པའོ། །དཔེ་ཆ་ཀོ་ཟེར་ན་མ་གུས་པར་འགྲོ་བས་མི་རུང་། དེ་བཞིན་དུ། དཔེ་ཆ་ཤླ་ཞེས་པའང་མི་རུང་ཞེས་བླ་མ་རྣམས་གསུང་ངོ་། །དཔེ་ཆ་ཤླ་ཞེས་ཟེར་མི་རུང་སྟེ། ཤླ་ཞེས་པ་རིན་སྦྲུད་དེ་ཉམ་ཐག་པའི་གནས་སམ་ཉེན་ཁ་ལས་སྐྱོབ་པའི་དོན་ལ་གོ་དགོས། དཔེར་ན་སྲོག་ཤླ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དཔེ་ཆ་གདན་འདྲེན་ཨུ་ཞེས་ཟེར་དགོས། དཔེ་ཆ་གདན་འདྲེན་ཨུ་གི་ཡིན། དཔེ་ཆ་གདན་འདྲེན་ཨུས་པ་ཡིན་ལྟ་བུ།

དཔེ་ཆོས། (བློ་སྦྱོང་) དཔེ་ཆོས་རྩ་བ་ལ་གཟིགས།

དཔེ་ཆོས་རྩ་བ། (བློ་སྦྱོང་) བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་པོ་ཏོ་བས་གསུང་སྒྲོས་ཐོར་བུ་རྣམས། དགེ་བཤེས་གྲབ་པ་དང་བྲག་དཀར་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱོགས་སྒྲིག་མཛད་པའི་རྩ་ཚིག་ཚིག་མཛད་མ་དེ་ལ་ཟེར།

དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པ། (བློ་སྦྱོང་) དཔེ་ཆོས་ལ་གསུམ་བྱུང་སྟེ། ཐོག་མར་གྲབ་པས་བསྒྲིགས་པ་ནི་བསྡུས་པ་དང་། བྲག་དཀར་བས་དེ་གཞིར་མཛད་ནས་ཁོང་རང་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་བཤེས་ལ་གསན་པའི་དཔེ་ཡང་མང་དུ་བསྣན་ཏེ་བསྒྲིགས་པ་ནི་རྒྱས་པ་དང་། ལྷོ་སྒོམ་རྫོང་པས་སྔ་མ་གཉིས་ལས་གོ་བདེ་བའི་འབྲིང་པོ་ཞིག་མཛད་དེ། དེ་ལ་དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་ཐུའུ་བཀྭན་རིན་པོ་ཆེ་གསུང་ངོ་། །

དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་བརྡ་བཀྲོལ་དོན་གཉེར་ཡིད་ཀྱི་དགའ་སྟོན། (བློ་སྦྱོང་) དབྱངས་ཅན་དགའ་བའི་བློ་གྲོས་ཀྱིས་མཛད།

དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ། (བློ་སྦྱོང་) བཙུན་པ་ཤེས་རབ་རྡོ་རྗེས་མཛད།

དཔེ་ཉེར་འཇལ། དཔེས་མཚོན་པའམ་གོ་བར་བྱེད་པ། དཔེས་བདེ་བླག་ཏུ་གོ་བར་བྱེད་པ། དོན་སྦྱར་དུ་རྟོགས་བྱེད། སྒྲ་བཤད་ནི། དཔེས་རང་གིས་གོ་བྱའི་དོན་དེ་ཉིད་ཉེ་བར་ཏེ་བདེ་བླག་ཏུ་གཞལ་བའམ་འཇལ་བར་བྱེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །སྤྱིར་དཔེ་དང་། ཉེར་འཇལ། དཔེ་ཉེར་འཇལ་རྣམས་དོན་འདྲ། ཉེར་འཇལ་ཞེས་པ་ནི་དོན་ཉེ་བར་ཏེ་སྦྱར་དུའམ་བདེ་བླག་ཏུ་འཇལ་བའམ་རྟོགས་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། ། “དཔེ” དང་ “ཉེར་འཇལ” གཉིས་དོན་གཅིག་པས། བརྡ་སྦྱོར་མཁན་པོ་དག་གིས་ “ཉེར་འཇལ” ཞེས་མ་བཞག་པར་ “དཔེ” ལྷག་པོ་བསྣན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་འབྱུང་སྲིད་ཀྱང་དེ་ནི། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ ཏུ ༤༧ན༢ལས། བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དཔེས་ཉེ་བར་འཇལ་བ་སྟེ། ཞེས་པའི་ལུང་འདྲེན་སེལ་བར་ནུས་སོ། །

དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་རྗེས་དཔག དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་དང་དོན་འདྲ་སྟེ། དཔེ་ཉེར་འཇལ་ཚུལ་གསུམ་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་ཐལ་འགྱུར་བཀོད་པ་མེད་ཀྱང་། རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་འཇལ་བ་ཡིན་པས་རྟགས་ལ་བརྟེན་པར་བཞག་ཆོག་གོ། ཞེས་ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་གསུང་ངོ་། །

དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཚད་མ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ཚིག་གསལ་ལས་ཚད་མ་ལ་བཞི་གསུངས་པའི་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ། འདྲ་བ་ལས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་དོན་རྟོགས་པ་ནི་ཉེ་བར་འཇལ་བ་སྟེ། བ་མེན་ནི་བ་ལང་དང་འདྲའོ་སྙམ་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དཔེར་ན་སྔར་བ་ལང་ཚད་མས་ངེས། ཕྱིས་བ་མེན་མཐོང་བ་ན་འདི་ནི་བ་ལང་དང་འདྲའོ་སྙམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་པ་ལྟ་བུའོ། །བ་མེན་མཐོང་བ་ལས་སྲོག་ཆགས་འདི་དང་འདྲ་བ་ནི་བ་ལང་ངོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་ལྟ་བུའོ། །ཇི་སྐད་དུ། ཞི་བ་འཚོས། གང་ལ་བ་མེན་ཅི་འདྲ་ཞེས། །གྲོང་པ་དག་གིས་དྲིས་པ་ན། །བ་ལང་ཅི་འདྲ་དེ་འདྲ་ཞེས། །འབྲོག་པས་སྨྲས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཊཱི་ཀ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོའི་མཛོད་སྐུམ་གྱི་ལེའུར་གསལ།

དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་གཞལ་བྱ། ཕན་ཚུན་འདྲ་བའི་ཆོས་སྒྲོག་ཏུ་གྱུར་པའོ། །ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་གསུང་། །

དཔེ་བྱད། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམ་དག་གདུལ་བྱ་གཞན་དག་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། ཐུབ་པའི་སེན་མོ་ཟངས་མདོག་དང་། །ཞེས་སོགས་ལྟར་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ནང་

ན་ཡོན་ཏན་ཡོད་པར་མཚོན་པའི་དཔེའམ་རྟགས་ཀྱི་བྱེད་གཟུགས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

དཔེ་མེད་པ། <ཨ་ནུ་པ་མ> སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་ལ་བསྟོད་པ་ལ། དཔེ་མེད་པར་བསྟོད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐད་དོད་འདི་ཅི་ཟབ་རྟོགས་བྱེད་༡བ༥ན་གསལ་ལོ། །

དཔེ་མེད་པར་བསྟོད་པ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་བསྟོད་ཚོགས་ (ཀ) ༤༧བ༣ན་བཞུགས། ནག་ཚོའི་འགྱུར།

དཔེ་ཚུགས། གཤམ་གྱི་ཡིག་གཟུགས་དེ་ལ། དཔེ་ཚུགས་ཟེར། འདི་ལ་ཁམས་བྲིས་ཀྱང་ཟེར།

དཔེ་ཧར། <བི་ཧཱ་ར> དཔེ་དཀར་ཞེས་ཀྱང་བྲིས་སྣང་། འདི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྐད་དོད་ विहार: “བི་ཧཱ་རཿ” ཟུར་ཆག་པར། སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙཱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ཏུ་བཤད།

དཔེའི་སྒྱུ་མ། (བཀའ་བརྒྱུད) རྫས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་ལ་མེད་བཞིན་དུ་སྣོ་ཐུར་དུ་རྟ་སྣང་སོགས་འཆར་བ་ལ་ཟེར། ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ན་གསལ་བ་ལྟར་བཀོད།

དཔེའི་འོད་གསལ། ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་སེམས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་ཟེར། འདི་ལ་དཔེའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱང་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། དོན་གྱི་འོད་གསལ་མཚོན་པའི་དཔེར་འགྲོ་བས་དཔེའི་འོད་གསལ་ཞེས་བྱ།

དཔེའི་ལྷན་སྐྱེས། དཔེའི་འོད་གསལ་དང་དོན་འདྲ།

དཔེས་མཚོན་དུ་མེད་པ། དཔེས་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བསྟན་དུ་མེད་པའི་དོན། དཔེ་མི་སྲིད་ཅེས་པ་དང་འདྲ།

དཔོན་སློབ། བླ་སློབ། དཔོན་པོའམ་རྗེ་བོ་ནི་བླ་མ་དང་། སློབ་ནི་སློབ་མའོ། །རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ལས། དེད་དཔོན་ཟུང་འདི་ཕན་ཚུན་ལུ་གུ་རྒྱུད་དུ་འཁྲུད་པའི་འབྲེལ་པ་ཡོངས་སུ་ཆད་པ་མེད་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས། ཐོག་མ་ཉིད་ནས་དཔོན་སློབ་ཤིན་ཏུ་ཐུགས་གཅུགས་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དཔྱ། ❶ ཁྲལ། སྔོན་ཐོག་གི་དུག་ཆའི་སྲོགས། ཞེས་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༡༨བ༥ལས། ཤོ་གམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་གྱི་དཔྱའོ། །ཞེས་གསུངས། ❷ དུམ་བུའམ་ཆ་ཤས་ལ་ཡང་འཇུག་སྟེ། དབྱངས་

ཅན་དཔྱིས་སྐྱུ་ལས། མཐུན་ཕྱོགས་མིག་སྐྱའི་གན་མཛོད་ནོར་གྱི་དབྱུ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དབྱུ་ཁྲལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ❸ སྲུང་མཁན་ནམ་བྱ་ར་བྱེད་མཁན། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༡༩བ༥ལས། ལ་གཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཛིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱོགས་བསྲུང་བའི་དབྱུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དབྱུ་ཁྲལ། ① གཞུང་གི་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཆེད་དུ་བསྡུ་རྒྱུའི་དངུལ་དང་འབྲུ་སོགས། གནའ་བོ་བོད་དུ་སྟོན་ཐོག་གི་དུག་ཆ་ཞིག་འབུལ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་འདུག ② མི་འདོད་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་འཁྲི་ཆ། སྒྲ་བཤད་ནི། དབྱུ་ནི་ "བཅའ" ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཏེ། དབྱུ་དང་བཅའ་གཉིས་སྒྲ་གདངས་མཐུན་པས་འབྲི་ཚུལ་འདི་བྱུང་བར་ངེས། བཅའ་བའམ་བཟོ་བའམ་གཏན་འབེབས་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་ཁྲལ་ཞེས་པའོ། །བཅའ་ཁྲལ་ཞེས་བྲིས་ཀྱང་འཐད། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གྱི་ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༧༨༣ན༦ལས། དབྱུ་ལ་ "བཅའ" ཞེས་བྲིས་ཡོད་ཅིང་། འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་སྣེགས་བམ་དང་པོ་ལས། ཡང་གའི་རྒྱལ་པོས་དེ་ལ་ལོ་ཐང་དང་དབྱུ་ཕབ་སྟེ་དེ་ཉིད་དུ་བཞག་གོ། ཞེས་བཅའ་ལ་དབྱུ་ཞེས་བྲིས་ཡོད་ལ། ཡ་དེའི་ཐད་ཀྱི་ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། ལོ་ཐང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲོང་ཁྱེར་ལ་སོགས་པ་ནས་འབྱུང་བའོ། ། "བཅའ" ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤོ་གམ་གྱི་གནས་ལ་སོགས་པ་ནས་འབྱུང་བའོ། །ཞེས་དབྱུ་ལ་བཅའ་ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། ། "བཅའ་ཁྲལ" ལ་ "དབྱུ་ཁྲལ" ཞེས་པའི་འབྲི་སྲོལ་འདི་ཡང་གོ་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་ཁྱབ་བརྡལ་དུ་སོང་བའི་རྫ་ཡན་ཞིག་གོ།

དབྱུ་བ། (བརྫ་སྙིང) འཕྱ་བའི་བརྫ་སྙིང་དུ། ལི་གུར་སོགས་གཞུང་པོར་བཤད།

དཔྱང་ཐག ❶ འཕྱང་འཕྱུལ་དུ་ཡོད་པའི་ཐག་པ། འཕྱང་ཐག་ཅེས་ཀྱང་འབྲི། ❷ ཐག་པའི་སྣེ་ལ་ལྕགས་ཟླུ་བཏགས་པའི་མིང་། བསྟན་དར་ལྟ་རམས་པ་གསུང་། ❸ རྩེད་ཆས་ཤིག ❹ ཐེ་ཚོམ་གྱི་དོན།

དཔྱང་ཐག་ལ་འཇུག་པ། ཐེ་ཚོམ་གྱི་མིང་། མར་དཔྱང་བའི་ཐག་པ་དེ་ཕྱོགས་གང་ལ་ཡང་མ་རེག་པ་ལྟར་ཐེ་ཚོམ་ཡང་ཡུལ་གང་ལའང་མི་ཕྱོགས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློ་གསུང་ངོ་། །

དཔྱང་ཐག་འཛིན་པ། དཔྱང་ཐག་ལ་འཇུག་པ་དང་དོན་འདྲ།

དཔྱད་སྒོམ། ལུང་རིགས་དཔེ་དང་གཏན་ཚིགས་སོགས་མང་པོ་བསམས་དཔྱད་པའི་སྒོམ་ལ་ཟེར། འདི་ལྷག་མཐོང་གི་ཕྱོགས་སུ་བསྡུ། མདོར་ན་དཔྱད་སྒོམ་ནི་ལྷག་མཐོང་གི་སྒོམ་དང་། འཇོག་སྒོམ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་སྒོམ་ཡིན་ནོ། །སྒོམ་ལ་གཟིགས།

དཔྱད་ཤེས། བཅད་ཤེས་དང་དོན་འདྲ། ཨོན་ཀྱང་རྟོགས་ཟིན་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ལ་བཅད་ཤེས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་ལེགས་པར་སེམས།

དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་། གང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་ཀྱང་གནོད་པ་མེད། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་ཀྱང་གནོད་པ་མེད། རང་ཚིག་སྔ་ཕྱི་འགལ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་གནོད་པ་མེད་པའི་ལུང་ལ་ཟེར།

དཔྱས་མི་གདགས་པ། མི་འཕྱ་བའམ་འཕྱ་བར་མི་བྱ་བའི་དོན།

དཔྱས་མེད། དཔྱ་ཁྲལ་མེད་པ་སྟེ། ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་དང་དཔོན་པོའི་ཁྲལ་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད།

དཔྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ། ❶ ཁམས་དཀར་ཆའི་དྭངས་མ་ལ་དཔྱིད་དང་། དམར་ཆའི་དྭངས་མ་ལ་ཐིག་ལེ་ཞེས་བྱ། སྒྲ་བཤད་ནི། ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བདེ་བའི་དགའ་སྟོན་འབབ་བར་བྱེད་པས་ན་དཔྱིད་དང་། བདེ་བ་བརྟན་པར་བྱེད་པས་ན་ཐིག་ལེ་ཞེས་བྱའོ། །❷ སྙིང་གའི་རྩ་མདུད་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་དབུ་མའི་ནང་གི་དུ་ག་ཙུང་ཟད་ཙམ་དེའི་ནང་ན་གནས་པའི་ཧཱུྃ་ཡིག་སྔོན་པོ་ཡུངས་དཀར་གྱི་ཚོད་ཙམ་པ་འོད་དཀར་པོ་ཁ་བ་ལྟ་བུ་འཛག་པ་གནས་པ་ནི་གཏུམ་མོ་འབར་བ་ན་བདེ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དཔྱིད་ཅེས་བྱ་ལ། བདེ་བ་བསྐྱེད་པ་ལ་སུས་ཀྱང་གེགས་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་མི་ཤིགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ལྟེ་བའི་མདུད་པས་བཅིངས་པའི་དབུ་མའི་ནང་གི་ཨ་ཐུང་ནི་ཐིག་ལེ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་དཔྱིད་ཐིག་ན་གསལ། ❸ ནག་པོ་སྤྱོད་པ་པས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག

དཔྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། སློབ་དཔོན་ནགས་ཀྱི་རིན་ཆེན་གྱིས་མཛད།

དཔྱིད་ཐིག དཔྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་དང་འདྲ།

དཔྱོད་པ། གཞན་འགྱུར་བཞིའི་ཐ་མ་ནི། སེམས་པའམ་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་ཞིབ་ཏུ་ཕྱེ་ནས་དཔྱོད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །

དབྲལ་ཀོ། (ཡུལ་སྐད) དབྲལ་ཀོག་དང་འདྲ།

དབྲལ་ཀོག (ཡུལ་སྐད) མིག་དང་སྐྲ་མཚམས་ཀྱི་བར་གྱི་མགོའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མིང་།

དཔྲལ་བ་འབྱེས་པ། (ཕར་ཕྱིན) སྐྲ་མཚམས་ལེགས་པར་དོད་པ་ལ་ཟེར། འབྱེས་ནི་འབྱེས་པ་སྟེ་མཛེས་པའམ་མཚམས་ཕྱེད་པའི་དོན་དུ་བཤད། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་༡༢༡བ༩ལས། དཔྲལ་བ་འབྱེས་པ་ནི་སྐྲ་མཚམས་ལེགས་པར་དོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དཔྲལ་བའི་དབྱེས་ཆེ་བ། དཔྲལ་བ་ཡངས་པའམ་ཞེང་ཆེ་བའི་དོན། འཕྲལ་བའི་དབྱེས་ཆེ་བ་དང་དོན་གཅིག དབྱེས་ཞེས་པ་ཞེང་གི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་ཀྱང་། དབྱེས་དང་འབྱེས་གཉིས་ཕལ་ཆེར་དོན་འདྲ་བ་ཡིན་ནམ་སྙམ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། འཕྲལ་བའི་དབྱེས་ཆེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕྲལ་བ་ཡངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་༡༢༡བ༥ལས། དབྱེས་ཆེ་བ་ནི་དཔྲལ་བའི་ཁྱོན་ཆེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས། དཔྲལ་བ་དང་འཕྲལ་བ་དོན་གཅིག་ཅིང་། དབྱེས་ཆེ་བ་ནི་ཡངས་པའམ་ཞེང་ཆེ་བའི་དོན་དུ་བཤད་དོ། །

དཔྲལ་བའི་མཚམས། སྐྲ་མཚམས།

དཔྱིག་ཞུ། སྤྱིག་ཞུ་ལ་གཟིགས།

སྤྲགས་པ་དང་པགས་པའི་ཁྱད་པར། པགས་པ་དང་སྤྲགས་པའི་ཁྱད་པར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྤྲ་བཀོད་པ། (བརྡ་རྙིང) དཔའ་ཞུམ་པར་བྱས་པའི་དོན། སྤྲ་ནི་དཔའ་ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཡིན་པར་སེམས། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྐྲའི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ལས། སྤྲ་བཀོད་ཞེས་པ་རྐུན་པོ་སོགས། །ཞུམ་ཞིང་དངངས་པར་བྱེད་པའི་མིང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྲ་གོང་བ། (བརྡ་རྙིང) དཔའ་ཞུམ་པ། ལན་སྤྱིན་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་གྱུར་པ། ཟིལ་གྱིས་ནོན་པ། རྗེའི་ལམ་རིམ་སོགས་ན་གསལ།

སྤྲ་དགོང་བ། (བརྡ་རྙིང) ཟིལ་གྱིས་མནན་པ། སྤྲ་བཀོད་པ་དང་དོན་གཅིག

སྤྲ་བ། མཛེས་པ། བརྒྱན་པ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། བདེ་སྐྱབ་ཡོན་ཏན་ཕུན་ཚོགས་ཀུན། །རྒྱ་མཚོ་ལ་ནི་ཆུ་བོ་བཞིན། །འབྲས་བུ་མཆོག་གིས་སྤྲ་བ་ཡི། །སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་ནི། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བརྟེན་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྲ་ཚབ་འགྱུར། པ་ཚབ་འགྱུར་དང་དོན་འདྲ།

སྤྲ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས། པ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས་ལ་གཟིགས། དེབ་ཐོར་དུ་སྤྲ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས་ཞེས་བྲིས། སྤྲགས་པ། ❶ གོས་པ། རྒྱན་གོས་པ། སྤྲགས་པ་དང་དོན་གཅིག ❷ ཟུང་ཟིང་ལ་སོགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་ཉེ་བར་གོས་པ། དཔེར་ན་དགེ་སློང་སྤྲགས་པ་ལ་ཕྱུག་མི་བྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སློབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་གསུང་། ❸ བསྒོས་པ། གང་ཟག་སོ་སོར་བསྒོས་ཏེ་གཞག་པ། སོ་སོར་ངེས་པའི་ངོ་བོར་གཞག་པ། དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གསུང་། སྤྲགས་པ་སློང་བའི་སྤྲང་ལྟུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ ཐོག་པ། དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གསུང་། ❺ གནས་ནས་བསྒྱུར་བ། རྒྱལ་པོ་ང་ལས་ནུས་སྤྲགས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❻ སྤྲོ་བ། མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པའི་སྐབས་སུ། རྫས་གནས་ནས་གནས་སུ་སྤྲགས་པ་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །

སྤྲ་ཡོ། ❶ སྤྲོབས་པའི་དོན་དུ་ལི་ཤུར་གསུང་། ❷ སྐྲའི་ལན་བུ་ལའང་བཤད།

སྤྲགས་པ། (འདུལ་བ) ❶ བསྒོས་པ། བསྒོས་པའི་དོན་ནི། གཞན་གྱིས་རང་ལ་སྦྱིན་རྒྱུར་སེམས་ཐག་བཅད་པ་ལ་ཟེར། ❷ (འདུལ་བ) སྣ་གོན་གྱི་དོན་ཡིན་པར། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།

སྤྲགས་པ་སློང་བའི་སྤྲང་ལྟུང་། (འདུལ་བ) སྤྲང་ལྟུང་སུམ་ཅུའི་བརྒྱད་པ། སྤྲགས་པ་སློང་བའི་སྤྲང་པའི་ངོ་ཏི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་ལ་ཁྱིམ་པས་གོས་སྦྱིན་པར་བསམས་པས་སྤྲགས་པ་ལ་དེ་ལས་ལྷག་པའི་གོས་བསླངས་ཏེ་ལྷག་པ་དེ་ཐོབ་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གོ་བདེ་བར་བཤད་ན། གཞན་གྱིས་རང་ལ་སྦྱིན་རྒྱུར་སེམས་ཐག་བཅད་པ་དེ་ལ་ལྷག་པར་བསླངས་ཏེ་ཐོབ་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ཉེ་དགའ་ལ་ཁྱིམ་བདག་གིས་གོས་འབུལ་བར་བསམས་པས་སྤྲགས་པ་ལས་གང་བྱིན་པ་དེས་མི་མགུ་བར་ལྷག་པ་བསླངས་པ་ལས་སྤྲང་བའི་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་པའོ། །དགག་བྱ་ནི་གཞན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་གནོད་པ་དང་། རང་འདོད་པ་ཆེས་པའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། སྤྲགས་པ་ནི་བསྒོས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སྦྱིན་བདག་གིས་རང་ལ་གང་བསྒོས་པའམ་སེམས་ཐག་བཅད་པ་དེ་ལས་ལྷག་པར་སློང་བའི་སྤྲང་ལྟུང་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

སྤྲང་སྙོང་ཕྱུག་བརྒྱ་པ། དཔང་སྙོང་ཕྱུག་བརྒྱ་པ་ལ་གཟིགས།

སྤྲང་ལྟུང་། (འདུལ་བ) <ནཻཿསརྒིཀ> འཆང་བ་འབྲལ་བ་འཛོག་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྤྲང་ལྟུང་སུམ་ཅུའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཉེས་པ་དེ་ཕྱིར་བཅོས་པ་ལ་སྤྲང་བྲལ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས་ན་སྤྲང་ལྟུང་ཞེས་བྱའོ། །

སྤང་ལྟུང་ཐུན་མོང་བ། (འདུལ་བ) དགེ་སློང་ཕ་མ་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ལ་འབྱུང་བའི་སྤང་ལྟུང་།

སྤང་ལྟུང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། (འདུལ་བ) དགེ་སློང་ཕ་མ་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ལ་མི་འབྱུང་བར་གཅིག་པོ་ནའི་རྟེན་ལ་འབྱུང་བའི་སྤང་ལྟུང་།

སྤང་སྤོས། བདུག་སྤོས་རལ་བ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད།

སྤངས་པ། ❶ སྤོང་བའི་འདས་པ། ❷ བཅོལ་བའི་བརྡ་རྙིང་། སྤང་ལྟུང་ཕྱིར་བཅོས་སྐབས་ལྷུང་བཟེད་དགེ་འདུན་ལ་སྤངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྤངས་པ་རྗེས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ང་དྲུག་པ། སྤངས་པ་རྗེས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། དགེ་འདུན་གྱིས་གནས་ནས་ཕྱུང་བའི་དགེ་སློང་ལ་བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གཞན་དག་གིས་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་ལོངས་སྤྱོད་བྱས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་འདུན་གྱིས་དགེ་སློང་འཆི་ལྟས་གནས་ནས་ཕྱུང་བ་ལ་ཉེ་དགས་མཐུན་འཇུག་བྱེད་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་ལ་གནོད་པའོ། །

སྤངས་པ་སྐྱོབས་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་སོ་ལྔ་པ། སྤངས་པ་སྐྱོབས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཟས་སྤངས་པའི་དགེ་སློང་གཞན་ལ་དུས་སུ་རུང་བའི་བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་དག་གི་རིག་བྱེད་ཀྱིས་བསྐྱབས་ཏེ་དོན་གོ་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་རྒན་ཞུགས་སློབ་མས་སྤངས་པ་ལ་ཟས་བསྐྱབས་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་གཞན་ཉེས་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའོ། །རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས་ཐམས་ཅད་དུ་རུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐྱོབས་པ་ལ་ཉེས་པ་བྱས་པ་ནི། འདིའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས་དགེ་སློང་ལ་ཕྱི་དྲོ་ཁ་ཟས་སྐྱོབས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་ཉེས་བྱས་སོ། །

སྤངས་པ་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་སོ་བཞི་པ། སྤངས་པ་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཟས་སྤངས་པ་རྫོགས་པས་དུས་སུ་རུང་བའི་བཟའ་བའམ་བཅའ་བ་ལྷག་པོར་མ་བྱས་པ་ཟོས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དྲུག་སྡེས་ཟས་སྤངས་ནས་ཟོས་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཟས་ལ་འདོད་པ་ཆེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་གཞན་དག་མ་དད་པ་སྐྱེ་བའོ། །

སྤད། ཐུའི་མིང་། དཔེར་ན་ཕ་ཐུ་ལ་ཕ་སྤད་དང་། མ་དང་ཐུ་མོ་ལ་མ་སྤད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཧྲམ་མི། བབ་ཆགས་སམ་མཛེས་པོའི་སྤྱོད་ཚུལ། དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་ ༤༨ལས། ཕྱིར་ཡོང་བའི་བྱང་ཐང་དུ་སྡོད་སྐབས་ཁོང་གིས་དེ་བཞིན་ཡིན་ཀྱང་ ད་ཆ་ལབ་ན་མཐོ་བརྙེགས་སུ་འགྲོ་བས་ཧྲམ་མེ་བསྡད་ན་འགབ་གསུངས་སྐད།

ཧྲམ་བཤད། གོ་བ་རགས་བཤད། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ "ཧྲིམ་བཤད" ཡང་ འཐད་ལྡན་དུ་བྱས།

ཧྲར་དཔར་པར། (བརྡ་སྤྲོད) འདིའི་རྟོགས་གཅོད། པར་དཔར་ཧྲར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་ གཟིགས།

ཧྲི་ཏི། རྒྱ་གར་གྱི་ཧི་མ་ཅལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ས་ཆ་ཞིག འདིའི་ཤར་ལྷོར་ཁྲུ་ནུ་དང་ ནུབ་བྱང་དུ་ལ་དྭགས་སོགས་ཡོད། བོད་པས་ཧྲི་ཏི་ལ་པི་ཏི་ཞེས་འབོད་པར་བྱེད་ ཀྱང་། སཔི་ཏི་ Spiti ཞེས་ས་ཡྲ་ཐོན་ཅམ་དུ་མགྱོགས་པར་བཀླག་དགོས། ཁོང་ཅག་ གི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་སོགས་བོད་མི་དང་འདྲའོ། །

ཧྲུ་འཁྲིལ་བ། (འདུལ་བ) སྦྲེ་གཙུག

ཧྲུ་གྲི། ❶ (འདུལ་བ) སྐྲ་གྲིའི་མིང་། ཧྲུ་གྲི་ཞེས་པ་ནི་འདུལ་བའི་བརྡ་ཆད་ཅིག་སྟེ། དགེ་ སློང་གི་རྣམས་ཀྱི་སྐྲ་འབྲེག་བྱེད་ཀྱི་གྲི་ལ་ཧྲུ་གྲི་ཟེར། ཧྲ་བཤད་ནི། ཧྲུ་ཧྲེ་སྐྲ་འབྲེག་ བྱེད་ཀྱི་གྲི་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ལུང་ཞུ་བ་ {པ་པ་} ༡༧༣བ༤ལས། ཧྲུ་ གྲིའི་རབ་ཏུ་ལྡན་པ་གང་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སློང་རྣམས་ལ་སྐྲ་བྲེག་ པའི་ཕྱིར་ཧྲུ་གྲི་རྗེས་སུ་གནང་བ་དེ་ནི་ཧྲུ་གྲིའི་རབ་ཏུ་ལྡན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་ གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཧྲུ་གྲི་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་ཐོག་མར་འདུལ་བའི་བརྡ་ཆད་ ཅིག་ཡིན་ནའང་། ཕྱིས་སུ་ཉམས་ནས་དཔའ་དམ་མམ་རྐེད་གྲི་རིང་པོ་དེ་དག་གི་ མིང་དུ་གྲགས་སོ།། ❷ དཔའ་དམ། རྐེད་གྲི་རིང་པོ། ཧྲ་བཤད་ནི། ཧ་ཅང་རྣོ་བས་ སྐྲ་དང་ཁ་སྤུ་སོགས་ཀྱི་ཉག་མ་དེའི་སྟེང་དུ་ལྷུངས་ན་གཅོད་ནུས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་ བཏགས། རལ་གྲིའི་ཧྲ་བཤད་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་སྙམ་སྟེ། རལ་པའམ་སྐྲ་དང་ ཧྲུ་སོགས་གཅོད་ནུས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་ཟེར་བ་ཡིན་འདྲ།

ཧྲུ་སྐོལ་བ། ❶ ཁོང་ཁྲོ་ཞི་བར་བྱེད་པ། ཁོང་ཁྲོ་སྲུང་བ། ❷ ཉེས་པ་བཤགས་པ། ❸ གྲུས་ ཞབས་བྱེད་པ། ❹ (འདུལ་བ) ཁེངས་སྲུངས་པ། ང་རྒྱལ་ལམ་རྒྱགས་པ་མེད་པར་ བྱེད་པ། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་རང་འགྲེལ་ལས། ཧྲུ་འཁྲུམས་པར་བྱེད་པ་སྟེ་དེས་ནི་རྒྱགས་པ་མེད་པར་བསྟན་ཏོ། ཞེས་གསུངས་ པ་ལྟར་རོ། །❺ (འདུལ་བ) ཤིན་ཏུ་འོག་ཏུ་འཇུག་པར་བྱེད་པ། སློབ་དཔོན་ཚུལ་ ཁྲིམས་བསྲུངས་གསུང་། སྐོལ་ནི་སྐལ་གྱི་སྐུལ་ཚིག་དང་། སྐལ་གྱི་ད་ལྟ་བའི་འབྲི་

ཚུལ་གཞན་ཡིན་པར་བཤད། སྤུ་སྐོལ་བ། སྤུ་བསྐལ་བ། སྤུ་བསྐོལ་བ། སྤུ་འཁྲུམས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་དོན་གཅིག

སྤུ་བསྐལ་བ། (འདུལ་བ) སྤུ་སྐོལ་བ་དང་འདྲ།

སྤུ་བསྐོལ་བ། (འདུལ་བ) སྤུ་སྐོལ་བ་དང་འདྲ། བསྐོལ་བ་ནི་སྐལ་གྱི་འདས་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཡིན་པར་བཤད།

སྤུ་ཟིང་ཞེས་བྱེད་པ། (འདུལ་བ) འཛིགས་སྣང་སྐྱེས་པའི་དོན། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ ཚུ ༣༤བ༢ལས། སྤུང་ཟིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤུ་གྱེན་དུ་འགྲེང་བར་གྱུར་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །

སྤུ་རེ་རེ་ནས་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ། (ཕར་ཕྱིན) སྤུ་རེ་རེ་ནས་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ་ནི་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་རེ་རེར་སྤུ་གཉིས་གཉིས་མེད་པར་འཁྱིལ་བའོ། །ཞེས་རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་༧༧༨ན༤ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤུ་ལོང་། ❶ ཐང་རེག་དང་འཇིགས་སྐྲག་སོགས་ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་གྱེན་དུ་ལང་བ། ❷ ཡན་ལག་ཕྲ་མོ། ཆ་ཤས་ཕྲ་མོ། ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་སོགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཕྲ་མོའི་མིང་། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གསེར་གྱི་ཟེ་བ་དང་སྤུ་ལོང་གི་ཟེའུ་འབྲུ་དང་ལྡན་པ། ཞེས་དང་། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་རང་རྣམ་ལས། མཚོ་སྐྱེས་ཟླ་རྟའི་སྐྱེད་ཚལ་ཉམས་དགའ་བར། །ཆུ་ཤེལ་གསར་པའི་སྤུ་ལོང་ཕང་ཕུང་ལ། །འགོངས་པའི་ཚེམས་དཀར་འཕྲེང་བ་ཚར་དུ་དངར། །སྙན་ཚིག་གྲེ་འགྱུར་གདངས་ཀྱིས་སྤྲ་འཛིན་གྱི། །དབང་པོ་རྣམ་པར་བཞད་པའི་བཅུད་ལེན་འདེབས། །ཞེས་དང་། མེ་ཏོག་འབྲས་བུས་གང་བའི་ལྗོང་ཤིང་གི། སྤུ་ལོང་མངོན་པར་རྒྱས་པའི་ས་འཛིན་ཁྲོད། །སྔོ་ལྗང་ལོ་མའི་སྤྲིལ་ཆུང་ཉམས་དགའ་བར། །ཉིང་འཛིན་དགའ་བདེའི་དཔལ་ལ་སྤྱོད་པར་སྤྲོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ❸ སྤུ་མདོག ཁ་དོག གཡུའི་སྤུ་ལོང་རྒྱས་པའི་གཤམ་ཐབས་ནི་ཉེ་བར་བཀོས། ཞེས་དང་། དབྱར་གྱི་མཛེས་མ་ལང་ཚོ་དར་ལ་བབ་པའི་ནོར་འཛིན་མཐིལ་ཀྱི་སྤུ་ལོང་མཛེས་པས་ཁྱབ་ལྟ་བུ།

སྤུ་སྤུ། (ཡུལ་སྐད) ཀྲེན་ཙུང་ཟད་མི་ཐེག་པར་སྡུག་ཕྱུས་བྱེད་པའི་མིང་ཡིན་པར། རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་ལམ་རིམ་གྱི་ཞལ་ལུང་༣༣བ༤ལས་གསུངས།

སྤུ་སེར་ཟིང་ངེ་བ། སྤུ་སེར་པོ་ཟིང་ངེར་ཡོད་པ།

སྤུག རིན་ཆེན་ཞིག་སྟེ། ཆབ་རོམ་ལོ་སྟོང་ལོན་ན་སྤུག་ཏུ་འགྱུར་བར་བཤད་སྐམ། ཞེས་ཁུ་ནུ་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་གསུང་།

སྒྲུན། ❶ གཉེན་ཉེ་དུ། སྒྲུན་མཆེད། ❷ ཐགས་ཀྱི་འཕྲེད་དུ་གཏོང་རྒྱུའི་སྐུད་པའི་མིང་། ཚོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ དུ ༤ (བ༧ལས། ཐགས་ནི་རྣལ་མའི་ཚོགས་ཏེ་རྣལ་མར་སྒྲེངས་ཤིང་རིང་པོར་བྱས་པའོ། །བཀྲུང་བ་ནི་སྒྲེངས་ཤིང་རིང་དུ་དྲངས་པའོ། །སྒྲུན་ནི་གང་དང་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ། གང་དེ་དང་འབྱོར་བའི་སྐུད་པ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་ཀྲོས་པ་སྟེ། སྐུད་པ་གང་དང་གང་གིས་འཕྲེད་དུ་གཞུག་པའི་སྐུད་པས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །འདིས་སྒྲུན་དུ་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་སྒྲུན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཐགས་སྐུད་དང་མཉམ་དུ་ཚོགས་པའམ་འབྱོར་བའམ་མཐུན་པར་བྱེད་པས་ན་སྒྲུན་ཞེས་མིང་བཏགས་པར་སེམས་སོ། །

སྒྲུངས་སྐྱ། འབུར་སྐྱ། ལྦུགས་སྐྱ། རླུགས་སྐྱ། སྐྱ་འདྲ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནམ་སྙམ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གནང་བའི་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལས། སྒྲུངས་སྐྱ་ཁ་བསྡུས་པ་ལྟར་ཞེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་སྐྱ་འདྲ་ལ་གཟུངས་གཞུག་ཞུལ་རྗེས་ཞབས་མཐིལ་ལ་ཞལ་ཞལ་ལེགས་པར་བྱས་ཤིང་ཚ་ལ་བརྒྱབ་ནས་ཁ་ཟུམ་པར་བྱེད་པ་དཔེར་བླངས་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ། །ཚིག་འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གཅིག་བརྒྱུད་དུ་གནང་བའི་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ཟབ་ཁྱད་ཅན་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ནས་ཐུན་འཛོག་མཁར། འདོད་དོན་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་བསམས་ལ། པདྨ་འདབ་བརྒྱད་སྒྲུངས་སྐྱ་ཁ་བསྡུས་པ་ལྟར་ཟུམ་པའི་རྩེ་ལ་དམིགས་བརྩེ་མའི་ཡིག་འབྲུ་རྣམས་གསེར་གྱིས་བྲིས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཞེས་གསུངས། རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་དགའ་ལྡན་ལྷ་བརྒྱ་མའི་ཁྲིད་ཡིག་ལས་ཀྱང་། དེ་ཉིད་རྗེ་བླ་མའི་སྐུར་གྱུར་པར་བསམས་ནས་པད་འདབ་རྣམས་སྒྲུངས་སྐྱ་ཁ་བསྡུས་པ་ལྟར་འདུས་པའི་ནང་འོད་ཟེར་སྣ་ལྔས་ཞལ་ཞལ་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་དམིགས་བརྩེ་མ་དང་ཨ་ར་པ་ཙ་ནའི་ཐུགས་ཕྲེང་གིས་བཅིངས་པར་བསམ་པའི་རྩེར་རྡོ་རྗེ་ནག་པོ་རྩེ་ལྔ་པ་ཕྱེད་པའི་ཏོག་ལྷི་བས་མནན་པར་བསམ་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ཙམ་ལས་སྒྲུངས་སྐྱའི་འགྲེལ་བཤད་མི་སྣང་ལ། ཕ་བོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྙིང་པོ་སོགས་བླ་མ་གང་གིས་ཀྱང་འདིའི་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པ་མ་མཐོང་ངོ་། །ཡང་སྒྲུངས་སྐྱ་ཞེས་པ་མེ་ཏོག་ཅིག་ལ་གོ་རྒྱུ་མིན་ནམ་སྙམ་པ་འབྱུང་སྲིད་ཀྱང་། དེ་ནི་ཡིན་པར་མི་སེམས་ཏེ། ཁ་འདུས་ཞེས་མ་གསུངས་པར་ཁ་བསྡུས་ཞེས་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚིག་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

སྒྲུན་མཆེད། གཉེན་ཉེ་དུ། འདིར་མཆེད་ཅེས་པ་ནི་ཕ་མ་གཅིག་ལས་མཆེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །མཆེད་པ་དང་། འཕེལ་བ། སྐྱེས་པ་རྣམས་འདིར་དོན་འདྲ།

སྒྲུན་མཆེད་ཤ་ཉེའི་སྐོར་གྱི་མིང་། རང་གི་གཡས་སུ་རིམ་པ་བཞིན། །མིང་པོ་གཅེན་གཅུང་སྲུ་མོ་སྟེ། །རང་ (མོ་ཡིན་ན་དེའི) སྒྲུན་ཕོ་ལ་མིང་པོ་ཟེར། །རང་ལས་ཆེ

བར་ཕུ་བོ་ (གཅེན་པོ) དང་། །རང་ལས་ཆུང་བར་ནུ་བོ་ (གཅུང་པོ) ཟེར། །ཕུ་བོའི་ཆུང་མ་སྲུ་མོ་ཡིན། །ཕུ་དང་ནུ་བོའི་ཁྱིམ་པ་ལ། །རང་གི་ཚ་བོ་ཚ་མོ་དང་། །དེ་ཡི་ཁྱིམ་པར་ཡང་ཚ་ཟེར། །རང་ནས་གཡོན་དུ་རིམ་པ་བཞིན། །སྲིང་མོ་ཨ་ཅེ་ནུ་མོ་སོགས། །རང་ (ཕོ་ཡིན་ན་དེའི) སྲུན་མོ་ལ་སྲིང་མོ་ཟེར། །རང་ལས་ཆེ་བ་ཨ་ཅེ་ (གཅེན་མོ) དང་། །རང་ལས་ཆུང་བ་ནུ་མོ་ (གཅུང་མོ) ཡིན། །ནུ་མོའི་ཁྱོ་བོར་མག་པ་ཟེར། །ཨ་ཅེ་ནུ་མོའི་ཁྱིམ་པ་ནི། །རང་གི་སྣག་ཚ་སྣག་མོ་ཡིན། །སྣག་ཚ་སྣག་མོའི་ཁྱིམ་པ་ནི། །རང་གི་སྣག་གི་ཡང་ཚ་ཟེར། །དེ་རྣམས་སྤུན་མཆེད་ཕ་ཉེ་ཡིན། །ཞིབ་པ་རིགས་རུས་ཚོ་འབྲང་གི་འབོད་མིང་ཞེས་པར་གཟིགས།

སྤུན་པ། ❶ བསྲེས་པ། ❷ རྫུན་པ། ❸ བསྟུན་བསྟན་པ། སྤུན་པའི་དོན་གསུམ་ག་ལི་ཤེའི་ཀུར་ཁང་ན་གསལ་བ་ལྟར་བཀོད།

སྤུར། རོའི་མིང་། ཕུར་དང་དོན་གཅིག

སྤུར་ཁང་། རོ་ཁང་། ཕུར་ཁང་དང་དོན་གཅིག

སྤུར་རྒྱལ། ❶ གནའ་རབས་ཀྱི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་མིང་ལ་སྤུར་རྒྱལ་ཟེར། ཕུ་རྒྱལ་དང་ཕུར་རྒྱལ་རྣམས་དོན་འདྲ། དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༤༠ལས། སྔོན་གྱི་ཡི་གེ་རྙིང་པ་རྣམས་ལས་ཡུལ་འདི་ལ་སྔོན་མིང་པུ་རྒྱལ་ཞེས་ཟེར་ལ། ཕྱིས་བོད་ཅེས་བྱ་བ་འཆད་པ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་གོ་ཆའི་གསུང་དང་སྦྱར་ན་འཐོར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། ❷ བོད་ཀྱི་ཡུལ། ❸ བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ།

སྤེན་ཏོག རྒྱན་ཞིག

སྤེལ་མར་བསྒྲོད་པ། སློབ་དཔོན་མ་ཧེ་ཤྭ་ར་དང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ་དག་གི་ཞལ་སྔ་ནས་མཛད། བསྟན་འགྱུར་པོད་ ཀ་ པར་བཞུགས།

སྤོ། (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བ) ❶ རྗེ་བ། འགྱུར་བ། གནས་གཞན་དུ་སྤོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ སྙིང་། རྩེ་མོ། མཐོན་པོ། དཔེར་ན་རི་བོའི་སྤོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ སྙིང་དང་སྤོ་གཉིས་དོན་གཅིག བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་སྤོ་ལ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དོགས་གཅོད། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཀྱང་ཚིག་གིས་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། དཔེར་ན་ཤེས་བྱ། ཡོད་པ། གཞལ་བྱ། གཞི་གྲུབ། ཆོས་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་། བློའི་ཡུལ་ཞེས་པ་ལས། བློའི་གཞི་གྲུབ། བློའི་ཡོད་པ་སོགས་མི་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །སྤྱིར་བཏང་རི་བོའི་སྤོ་དང་། སའི་སྙིང་ཟེར་བ་ལས་ལྡོག་ནས་སྦྱར་ན་མི་མཛེས་ལ། འོན་ཀྱང་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་སྤོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རེ་རེ་ཙམ་ནི་འབྱུང་ངོ་། །ཚོམས་ལས་ཀྱང་། བརྟན་རྣམས་རི་བོའི་སྤོ་དག

ལས། །ས་སྟེང་བྲིས་པ་རྣམས་ལ་བལྟ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །❹ རྟུས་ཀྱི་མིང་ཞིག་ཏུ་བཤད།

སྤོ་མགུ་དབྱུང་གསུམ། (འདུལ་བ) དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ལྟུང་བ་འདག་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཆད་ལས་ཤིག སྤོ་བ་ནོད་པ་དང་སྤོ་བ་སྤྱོད་པའི་དགོས་པ་ནི། དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་བཅབས་ཉེས་འདག་པའི་ཕྱིར་ཡིན། མགུ་བ་ནོད་པ་དང་མགུ་བ་སྤྱོད་པའི་དགོས་པ་ནི། ལྷག་མའི་དབྱུང་བ་ཆགས་པའི་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ལྟུང་བ་བཤགས་པ་ཆགས་པ་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན། དབྱུང་བ་བྱས་པའི་དགོས་པ་ནི། ལྷག་མའི་ལྟུང་བ་དག་པར་འགྱུར་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །སྤོ་བཤད་ནི། ས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལས་དམན་པའི་སར་མར་སྤོ་བ་ཡིན་པས་ན་སྤོ། དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་པའི་དོན་དུ་དགེ་འདུན་གྱི་ཐུགས་མགུ་བར་བྱེད་པས་ན་མགུ། དམན་པའི་ས་ནས་རང་བཞིན་གྱི་སར་ཡར་དབྱུང་བའམ་གཞག་པས་ན་དབྱུང་ཞེས་བྱའོ། །ཀློང་རྡོལ་བླ་མའི་གསུང་འབུམ་ཀླེགས་བམ་དང་པོ་༥༠༧ ལས། ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་གང་རུང་བྱུང་ནས་ཞག་གྲངས་མ་འདས་ན་མགུ་བ་སྤྱོད་པ། དབྱུང་བ་སྤྱོད་པ་གཉིས་མི་དགོས། ཞག་གྲངས་འདས་ན་སྤོ་མགུ་དབྱུང་བ་གསུམ་ག་མ་བྱས་བར་དུ་བཤགས་ཚུལ་མེད། ཅེས་གསུངས། སྤོ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་བྱེད་པའི་སྲོལ་འདི་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་མ་དར་བས། འོ་ན་དེང་སང་བོད་ཀྱི་ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་དགོན་སྡེ་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ། ལྷག་མའི་ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་བྱ་ཐབས་མེད་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་པ་ལ་སྤོ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་མི་དགོས་པར་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤོ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་པོ་འདི་ལྟུང་བ་འདག་པ་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་ཞིག་མིན་པར་དོན་གྱིས་བསྟན་འདུག་སྙམ་ཡང་། འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་གནད་ཅིག་ཡིན་པས་ངེས་པར་རྟོགས་པ་གཅོད་དགོས་པ་ཞིག་གོ། སྤྱིར་བཏང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་སུའང་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་པ་ལ་ངེས་པར་སྤོ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ། མ་མོ་འཛིན་པ་སོགས་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་དམིགས་བསལ་གནང་བ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་དག་ལ་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ལྟུང་བ་ལྟ་བུར་སྤོ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་གྱི་ཆད་ལས་མི་དགོས་པར། དགེ་སློང་གང་ཟག་གི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པས། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་འདག་པར་གསུངས་ཏེ། ༧ སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་ལས། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་མོ་འཛིན་པ་དང་། །ཤེས་པས་མི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པས་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ལས་ལྡང་ངོ་། །བསམ་པས་ལྟུང་བ་

ལས་ལྡང་གི་ཆད་པའི་ལས་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེར་མ་ཟད་གལ་
ཏེ་མདོ་སྣོད་འཛིན་པ་དེ་དག་ལ་སྤོ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་གྱི་ཆད་ལས་དང་ནན་ཏུར་
གྱི་ལས་བྱས་ན་དབྱེན་གྱི་སྦོམ་པོར་ཡང་གསུངས་ཏེ། ༢༽ དེ་ཉིད་ལས། ཤེས་པ་དང་
བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་དང་མདོ་སྡེ་དང་འདུལ་བ་དང་མ་མོ་འཛིན་པ་དང་ཐོས་པ་
དང་ཕྱོགས་དང་འཁོར་མང་བ་དག་ལ་ནི་སྦོམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ༣༽ ཡང་སློབ་
དཔོན་ཡོན་ཏན་གྱི་འོད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩའི་རང་འགྲེལ་ ༼རང་གི་རྣམ་བཤད༽
ལས། ངོ་ཚ་དང་ལྡན་པ་དང་། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་
མོ་འཛིན་པ་དང་། ཤེས་པས་ནི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པས། དགེ་འདུན་ལྷག་
མ་ལས་འདག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདིས་སྤོ་བར་བྱ་བ་དང་མགུ་བར་བྱ་བ་དག་ལ་རྩོམ་
པ་མི་དགོས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༤༽ མཚོ་ཊཱི་ཀ་
ལས། སྤོ་བ་དང་ཞེས་པ་ནས་དབྱུང་བར་བྱའོ་ཞེས་གནས་ཀྱི་ཟླ་མ་སྡེ་སྣོད་འཛིན་
པ་ལ་ལྷག་མའི་ལྟུང་བ་བྱུང་ན་སྤོ་མགུ་དབྱུང་བ་བྱ་བར་བཤད་པ་འདི་དང་། ཕྱིར་
བཅོས་ཀྱི་གཞི་ལས་མདོ་སྡེ་འཛིན་པས་ནི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པས་ལྷག་མ་
འདག་གོ །ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞེ་ན། སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་ཡིན་ཀྱང་སྤོ་མགུ་སྤྱད་
པ་མ་བྱས་ན་ཕྱིན་ཆད་རྒྱུན་སྡོམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་བསམ་པ་མཚན་
ཉིད་པ་མི་སྐྱེ་ན་སྤོ་མགུ་དབྱུང་བ་དགོས་ལ། བསམ་པ་དེ་སྐྱེ་ན་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པས་
སྤོ་མགུ་དབྱུང་བ་མི་དགོས་པ་སྟེ། བསམ་པས་ལྟུང་བ་ལས་ལྡང་གི་ཆད་པའི་ལས་
ཀྱིས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །༥༽ མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། འོན་ཀྱང་སྦོམ་པོ་བཤགས་
ཡུལ་ལ་དམིགས་བསལ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་ལྔས་ནི་ཕམ་ལྟག་གི་སྦོམ་
པོ་སྤྱི་ཡང་ཐམས་ཅད་དགེ་སློང་གཅིག་ལ་བཤགས་ཏེ། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་
ལྷག་མའི་ལྟུང་བ་ཡང་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པས་འདག་པར་གསུངས་པའི་
གནད་ཀྱིས་ཤེས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ༦༽ མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། འོན་ཀྱང་གང་ཟག་ཁྱད་
པར་ཅན་ལྔས་ནི་སྤངས་པ་དང་བྲལ་བ་དེ་མི་དགོས་པར་བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས་
གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ༧༽ མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་ལྔ་ལ་ལྷག་
མའི་ལྟུང་བ་བྱུང་ཡང་སྤོ་མགུ་དབྱུང་བ་མི་དགོས་པར་དགེ་སློང་གཅིག་གི་མདུན་
དུ་བཤགས་པས་དག་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ༨༽ མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། གསུམ་
པ་ལྟུང་བ་གང་དག་པའི་དོན་དུ་ནོད་པ་ནི་རང་གི་ལྷག་མའི་ལྟུང་བ་བཅབས་པའི་
ཉེས་པ་ཡིན་པ། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ་བདག་གི་རྒྱུད་དུ་འབྲེལ་བར་
ཡོད་པ་དང་། ༩༽ མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། དང་པོ་ཡུལ་གང་ལ་དབྱུང་བ་བྱ་བ་ནི། ཆོས་བཅུ་
ལྡན་ཏེ་ཐུན་མོང་བ་བརྒྱད་ནི་ལས་གཞིའི་སྐབས་སུ་སྨོས་ལ། གང་ཟག་ཁྱད་པར་
ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་། མགུ་པ་སྤྱད་པ་དང་ལྡན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༡༠༽ མཚོ་
ཊཱི་ཀ་ལས། སྤོ་བ་སྤྱད་དགོས་ཀྱི་འཆབ་པ་ལ་ནི་རྗེན་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་

པ་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་ཀྱང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །༧༡༽ མཆོ་ཊཱི་ཀ་ལས། གཞན་ཡང་དངོས་པོ་སྤང་དགོས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་ལྟུང་དུ་རྣམ་པར་འཇོག་ན། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སྤང་ལྟུང་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་སྤང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདུལ་བ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། ངོ་ཚ་དང་ལྡན་པ་དང་། མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་། མ་མོ་འཛིན་པ་དང་། ཤེས་པས་ཉི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པས་སྤང་བའི་ལྟུང་བྱེད་ལས་ལྡང་སྟེ། དངོས་པོ་སྤང་བ་དང་བྲལ་བར་བྱ་མི་དགོས་སོ་ཞེས་སྤང་མི་དགོས་ཀྱང་སྤང་བའི་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༧༢༽ མཆོ་ཊཱི་ཀ་ལས། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྤང་ལྟུང་ལ་ནི་མི་སྲུར་ཏེ། དངོས་པོ་དེ་སྤང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༧༣༽ མཆོ་ཊཱི་ཀ་ལས། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྤང་ལྟུང་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་དེ་ཚུགས་པའི་ཕྱིར། སྤང་ཤན་རྗེས་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ་བ་ལས། སྤར་མི་དགོས་པར་བཤད་པ་སྤར་བྲངས་པ་དང་འགལ་ཞིང་། དེའི་ལྷག་མ་ཕྱིར་འཚོས་པ་སྤྲོ་གྱ་དབྱུང་པ་མི་དགོས་པའི་གནད་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༧༤༽ མཆོ་ཊཱི་ཀ་ལས། གང་ཞིག་སྤང་བའི་ལྟུང་བྱེད་དངོས་གཞི་ཡིན། སྤང་ལྟུང་ཕྱིར་བཅོས་འཆགས་ཏུང་གི་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ་བདག་གི་རྒྱུད་དང་འདོད་ན་བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་པ་འདུལ་བ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས། འབྲེལ་བར་ཡོད། ངོ་བོ་ཤེས་ཤིང་དྲན་པར་ཤུས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༧༥༽ མཆོ་ཊཱི་ཀ་ལས། ཐ་མ་ནི་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་ན་སྤང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གོང་དུ་མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་སོགས་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སྤྲོ་མགྱུ་དབྱུང་གསུམ་མི་དགོས་གསུངས་པའང་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་བསམ་པ་མཚན་ཉིད་པ་སྐྱེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། གལ་ཏེ་སྐྱེས་མེད་ན་སྤྲོ་མགྱུ་དབྱུང་གསུམ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། མཆོ་ཊཱི་ཀ་སྟོད་ཆ་ལས། སྤྲོ་བ་དང་ཞེས་པ་ནས་དབྱུང་བར་བྱའོ་ཞེས་གནས་ཀྱི་བླ་མ་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་ལ་ལྟུག་མའི་ལྟུང་བ་བྱུང་ན་སྤྲོ་མགྱུ་དབྱུང་བ་བྱ་བར་བཤད་པ་འདི་དང་། ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི་ལས་མདོ་སྡེ་འཛིན་པས་ཉི་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པས་ལྷག་མ་འདག་གོ །ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞེ་ན། སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་ཡིན་ཀྱང་སྤྲོ་མགྱུ་སྤྱད་པ་མ་བྱས་ན་ཕྱིན་ཆད་རྒྱུན་སྡོམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་བསམ་པ་མཚན་ཉིད་པ་མི་སྐྱེ་ན་སྤྲོ་མགྱུ་དབྱུང་བ་དགོས་ལ། བསམ་པ་དེ་སྐྱེ་ན་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པས་སྤྲོ་མགྱུ་དབྱུང་བ་མི་དགོས་པ་སྟེ། བསམ་པས་ལྟུང་བ་ལས་ལྡང་གི་ཆད་པའི་ལས་ཀྱིས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

ཕྲེ་ཧོ། ན་ཚོད་མཐོ་བའི་རྒད་པོ་ལ་སྨད་པའི་ཚིག་ཅིག (ཁ་སྐད་དུ་ཕྲོར་ཧོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུར་བརྗོད)

སྲོ་སྲོ། སྲོ་བོ་དང་འདྲ། པོ་པོ་ཞེས་བྲིས་པའང་ཡོད་དེ། བཻཌཱུ་འགྲེལ་ལས། བྲིས་པའི་ཟིན་དེ་པོ་པོ་ལ་གཏད་ནས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྲོ་བ། (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བ) ❶ སྲོ་དང་དོན་འདྲ། ❷ (འདུལ་བ) ལྷག་མའི་བཅབས་ཉེས་འདག་པའི་ཆེད་དུ་ས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལས་དམན་པའི་སར་སྲོ་བའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ཆད་ལས་ཤིག

སྲོ་བ་ཉོད་པ། (འདུལ་བ) སྲོ་བའི་ཆད་ལས་དང་དུ་བླང་བ།

སྲོ་བ་སྤྱོད་པ། (འདུལ་བ) སྲོ་བའི་ཆད་ལས་ལ་སྤྱོད་པ་སྟེ་ཞུགས་པ།

སྲོ་པོ། ❶ རང་གི་ཕ་མའི་ཕ། འདི་ལ་སྲོ་སྲོ་དང་། མེས་པོ་ཡང་ཟེར། ❷ རྒད་པོའི་མིང་། སྲོ་ལགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྲོང་ཁང་། (འདུལ་བ) མཚམས་ཁང་ངམ་སྒོམ་ཁང་། ཁྲ་བཤད་ནི། དངོས་སུ་གཉིད་རྒྱུགས་དང་རྣམ་གཡེང་སྲོང་ཞིང་། རྒྱུད་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མཐའ་དག་སྲོང་བར་བྱེད་པའི་ཁང་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། དེའི་རྣམ་པ་ནི། ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་ངོས་རེ་རེར་གནས་ཁང་བརྩིགས་པའི་གནས་ཁང་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་སྲང་དོད་པའོ། །

སྲོང་བདུན་འཁོར་བཅས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། (འདུལ་བ) བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་མིང་། གཙོ་བོ་ནི་གང་འཁོར་ནི་གང་ཞེ་ན། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལུས་ངག་གི་མི་དགེ་བ་བདུན་སྲོང་བ་ནི་གཙོ་བོ་དང་། ཆང་འཐུང་བ་ལ་སོགས་པ་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྲོང་བ་ཐམས་ཅད་འཁོར་ཏེ། གཙོ་བོ་ཤིང་ཐོག་ཨ་མྲ་ལྟ་བུ་དང་། འཁོར་སྐྱང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱུག་ཚལ་གྱི་ར་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་མཚོ་ཊཱིཀ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དགེ་སློང་དང་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་པ་ནི་སྲོང་བ་བདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ལ། དགེ་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་དག་གི་སྡོམ་པ་ནི་སྲོང་བ་བཞིའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཞེས་སོ། །ཞེས་མཚོ་ཊཱིཀ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྲོང་བ། (བྱེད་འབྲེལ) ❶ འབྲལ་བར་བྱེད་པ། འདག་པར་བྱེད་པ། འདོར་བ། སེལ་བ། སྐྱུར་བ། འཕེན་པ། གཡུག་པ། བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་གཞི་དེ་ལས་ལྡོག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། སྲོང་བ། སྤངས་པ། སྤང་བ། སྲོངས་ཤིག ❷ (མིང་ཚིག) བསྲུང་བྱའམ་སྡོམ་པའི་མིང་། དཔེར་ན་སྲོང་བདུན་འཁོར་བཅས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❸ (མིང་ཚིག) སྒོམ་ཉམས་ལེན་དང་བསམ་གཏན་ལའང་ཟེར། དཔེར་ན་ཀློག་པ་ཐོས་བསམ་དང་སྲོང་བ་བསམ་གཏན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྤོང་བ་བདུན་གྱི་མཚན་ཉིད། (འདུལ་བ) སྤོང་བ་བདུན་གྱི་བདག་ཉིད། ཞིབ་པར་སྤོང་བདུན་འཁོར་བཅས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གཟིགས།

སྤོང་བ་པའི་ཞལ་ཏ་བ། (འདུལ་བ) མཆམས་གཡོག

སྤོང་བ་བཞིའི་མཚན་ཉིད། (འདུལ་བ) སྤོང་བ་བཞིའི་བདག་ཉིད། སྤོང་བ་བཞི་ནི། རྩ་བ་བཞིའི་ཉེས་པ་སྤོང་བའོ། །དགེ་སློང་དང་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་པ་ནི་སྤོང་བ་བདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ལ། དགེ་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་དག་གི་སྡོམ་པ་ནི་སྤོང་བ་བཞིའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཞེས་སོ། །ཕྲ་མ་ཚིག་རྩུབ་ངག་འཁྱལ་དང་གསུམ་ནི་དགེ་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་གྱིས་སྤོང་བར་དངོས་སུ་ཁས་མ་བླངས་ཏེ། ཕྲ་མ་ལ་སོགས། དེ་གསུམ་སྤོང་བར་ཁས་ལེན་པའི་ཚིག་ནི་ཆོ་ག་ལས་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་གསུམ་སྤོང་བའི་སྡོམ་པ་དངོས་སུ་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་། བླངས་པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པས། དེ་དག་ལས་འདས་ན་ཡོད་ཀྱི་བསྡམ་བྱའི་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་བའོ། །ཞེས་མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤོང་བའི་གཎྜི། (འདུལ་བ) འཁར་བསིལ།

སྤོད། ཁ་ཟས་ལ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་སི་པན་ཚྭ་དང་གཡེར་མ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་། དཔེར་ན་སི་པན་ལ་ལྷུགས་པོད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

སྤོབས་པ། མི་འཛིགས་པ།

སྤོམ་བཤད། ཕྲམ་བཤད་ལ་གཟིགས།

སྤོས་ཀྱི་གླང་པོ་ཆེ། གླང་པོ་ཆེ་འདི་ལ་གླང་པོ་ཆེ་ཕལ་པ་བཅུའི་སྟོབས་ཡོད་ཟེར།

སྤོས་ཕུག་པ། (འདུལ་བ) སྤོས་ཕུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྫས་དྲི་ཞིམ་པོ་དག་གིས་ལུས་ཐམས་ཅད་ཕུག་པའོ། །ཞེས་འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས་གསུངས།

སྤོས་ཕུག (འདུལ་བ) རྫས་དྲི་ཞིམ་པོའི་བྱུག་པ།

སྤོས་དྲི་ཞིམ་པོའི་ལྡེ་གུ དྲི་ཆབ་དང་དོན་གཅིག དྲི་ཆབ་ལ་གཟིགས།

སྤྱོད་པ་རྣམ་སྦྱོང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན། མི་རྟག་པ་དང་བྱམས་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་དང་ཁམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་དང་དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་ལ་སོགས་པ་སྒོམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། སྒྲ་བཤད་ནི། འདོད་ཆགས་སོགས་ལ་ཤས་ཆེར་སྤྱོད་པ་དེ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས་སོ། །སྤྱོད་པ་རྣམ་སྦྱོང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཀྱང་འཐད་དེ། ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་ལས། སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི། །ཆོས

ཀྱི་ཕུང་པོ་མཐུན་པར་གསུངས། །འདི་སྐད་དུ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང་། གཏི་མུག་དང་ང་རྒྱལ་སོགས་པ་སྤྱོད་པ་ཐ་དད་པ་བརྒྱད་ཁྲི་ཡོད་དེ། དེ་དག་གི་གཉེན་པོར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་གསུངས་སོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

སྤྱོད་པ་རྣམ་སྦྱོང་གི་དམིགས་པ། རྣལ་འབྱོར་པའི་དམིགས་པ་བཞིའི་ནང་ཚན། འདོད་ཆགས་སོགས་ལ་ཤས་ཆེར་སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་དམིགས་པ་སྡེ་མི་སྡུག་པ་དང་བྱམས་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་དང་ཁམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་དང་དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་སྡེ་ལྔའོ། །ཁྲ་བཤད་ཡང་དེས་ཤེས་སོ། །མི་སྡུག་པ་སྒོམ་ཚུལ་སོགས་ནི་སོ་སོའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྤྱན། ❶ མིག་གི་ཞེ་ས། ❷ (ཕར་ཕྱིན) རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ལས་བྱུང་ཞིང་རང་ཡུལ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་རིག་པ། སྤྱན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཤའི་སྤྱན། ལྷའི་སྤྱན། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་ཏེ་སྤྱན་ལྔ་ཡོད་དོ། །

སྤྱན་བསྔངས། གཟིགས་སྐྱོང་ངམ་གཅེས་སྐྱོང་། སྐྱེས་སྤྲུལ་གཞན་ཐམས་ཅད་ལས་ཁྱད་ཐོན་པའི་སྤྱན་བསྔངས་ལྷ་ན་མེད་པ་གནང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

སྤྱན་ཁྱེར། གདོང་ཡིག་ལ་གཟིགས།

སྤྱན་ལྔ། (ཕར་ཕྱིན) ཤའི་སྤྱན། ལྷའི་སྤྱན། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་དང་ལྔའོ། །སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ལ། སྤྱན་ལྔའི་ནང་ཚན་གང་ཞིག རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཤའི་མིག་ལ་བརྟེན་ནས་དཔག་ཚད་བརྒྱའི་གཟུགས་ཕྲ་རགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་རིག་པ། ཤའི་སྤྱན་གྱི་མཚན་ཉིད། སྤྱན་ལྔའི་ནང་ཚན་གང་ཞིག རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ལྷའི་མིག་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མངོན་གསུམ་མཐོང་བའི་རིག་པ། ལྷའི་སྤྱན་གྱི་མཚན་ཉིད། སྤྱན་ལྔའི་ནང་ཚན་གང་ཞིག རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་དམིགས་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་མཚན་ཉིད། སྤྱན་ལྔའི་ནང་ཚན་གང་ཞིག འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱི་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་མཚན་ཉིད། སྤྱན་ལྔའི་ནང་ཚན་གང་ཞིག ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །

སྤྱན་སྔ་བ། ❶ བླ་མ་སོགས་ཀྱི་དྲུང་དུ་བཅའ་སྡོད་བྱེད་མཁན་གྱི་ཞབས་ཕྱི་ལྟ་བུ་ལ་བྱེར། ❷ ཇོ་བོ་དང་འབྲོམ་སྟོན་པའི་དངོས་སློབ་ཅིག སྒྲ་བཤད་ནི། དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༣༡༣ལས། ཇོ་བོའི་ཐུགས་ཀྱི་གདམས་པ་མང་པོ་ཡང་ཁོང་ལ་གནང་བས་སྤྱན་སྔ་བར་མཚན་ཐོགས། ཞེས་གསུངས། ཡང་དགེ་བཤེས་སྟོན་པའི་སྤྱན་སྔར་གསོལ་དཔོན་ལྟ་བུ་མཛད་དེ་བཞུགས་པས་སྤྱན་སྔ་པར་གྲགས། ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་ལམ་རིམ་བརྡ་བཀྲོལ་ན་གསལ་ལོ། །

སྤྱན་སྔ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གི་དངོས་སློབ་སྤྱན་སྔ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་འབུམ་ནི། བློ་སྦྱོང་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་འབྱེད། བློ་སྦྱོང་ཉོན་མོངས་གདུང་སེལ། ལམ་རིམ་གཞན་ཕན་སྙིང་པོ། ཐེག་ཆེན་བློ་སྦྱོང་རྩ་འགྲེལ་གཉིས། བློ་སྦྱོང་བསྟོད་པ་རིན་ཆེན་བང་མཛོད། བློ་སྦྱོང་ལུང་གི་བང་མཛོད། དོན་དམ་བྱང་སེམས་ལ་བསྟོད་པ་བྱིན་རླབས་སྤྲུར་འཇུག བློ་སྦྱོང་གེགས་སེལ། བློ་སྦྱོང་ལག་ལེན་རབ་གསལ། བློ་སྦྱོང་བྱང་སེམས་དོན་གཉེར། བློ་སྦྱོང་དབྲ་སྲུན་ཤན་འབྱེད། བློ་སྦྱོང་གཞན་དོན་དོན་གཉེར། བློ་སྦྱོང་དགོངས་པ་རབ་གསལ། ཆོས་སྤྱོད་སིལ་བུ། དང་པོའི་བློ་སྦྱོང་རྩ་བ། དེ་ཡི་གཞུང་འགྲེལ་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བ། བཟོད་པའི་བློ་སྦྱོང་ཕན་བདེའི་ཆར་འབེབས། ལྟ་ཁྲིད་ལྟ་ངན་མུན་སེལ་རྩ་འགྲེལ། འདུལ་བའི་བསླབ་བྱ་གཞན་ཕན་སྙིང་པོ། འདི་དག་དགའ་ལྡན་ཕུན་ཚོགས་གླིང་དུ་པར་ཡོད། འདུལ་བའི་བསླབ་བྱ་གཞན་ཕན་འོད་འཕྲོ། འདུལ་བའི་བསླབ་བྱ་གནང་བཀག་རབ་གསལ། སྤྱན་སྔའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་སྒོ་འབྱེད། རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་ཆུ་རྒྱུན། སངས་རྒྱས་རིན་ཆེན་དགོངས་པ་ཁྲུ་དབོན་གྱི་རྣམ་ཐར། མན་ངག་བདུད་རྩིའི་ཐིག་པ་སོགས་ཐོར་བུ་བ། སྤྱན་སྔ་ཀུན་དགའ་བློ་གྲོས་ཀྱི་རྣམ་ཐར། ཡང་སྤྱན་སྔའི་རྣམ་ཐར། བསྟོད་ཚོགས་སྐོར་ལ་བླ་མ་སངས་རྒྱས་ལ་བསྟོད་པའི་སྐོར། འཕྲིན་ཡིག་གི་སྐོར་ཚན་བླ་མ་གྲྭ་བ་ལ་ཕུལ་བའི་སྐོར། འདུན་ལེགས་མ། ལམ་རིམ་སྙན་བརྒྱུད་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བ། ལམ་རིམ་བསྡུས་དོན་མཁས་པའི་མགུལ་རྒྱན། ལམ་རིམ་རྩ་འགྲེལ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་སྙིང་པོ་བསྡུ་བ་རྒྱས་བསྡུས། སྐྱིད་སྡུག་ལམ་འཁྱེར་མན་ངག་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲོན་མེ། འདུལ་བའི་ལས་ཆོག་སྡོམ་ཚིག་བླང་དོར་རབ་གསལ། རྨི་ལམ་བརྟག་པ། ལེགས་བཤད་ངེས་དོན་རབ་གསལ། སྙོངས་ཚད་སྟོན་པ། མངོན་བརྗོད་མདོར་བསྡུས། ཐིག་ལེ་བཞེད་བྱང༌། གསུང་རབ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གུས་པ་བསྐྱེད་ཐབས། སྙོད་ཏུང་གསལ་བྱེད། གླང་རི་ཐང་པའི་བློ་སྦྱོང་ཚིགས་བརྒྱད་མ་སྨོན་ལམ་དུ་བྱ་བ། སྨོན་ལམ་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ། བར་ཆད་བཟློག་པའི་སྨོན་ལམ། སྨོན་ལམ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚིགས་བཅད། ཐེག་ཆེན་རྗེར་མཆོད་རྫས་ཕུལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྨོན་ལམ་དྲིལ་བུ་རིམ་ལྔའི་སྨོན་ལམ། གསང་འདུས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་ཀྱི་སྨོན་ལམ། རླུང་ཤོ་རྒྱན་བསྙེན་སྒྲུབ་ཀྱི་སྨོན་

ལམ། ཐུགས་ཀྱི་བསླབ་བྱ། སྨོན་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ། སྐྱབས་འགྲོའི་བསླབ་བྱ། ལྟ་ཉེ་པའི་རྫོགས་རིམ། བླ་མ་དམ་པའི་གསུང་གི་བདུད་རྩིས་ལེགས་གདམས། བསྙེན་གནས་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ། གྲུབ་མཐའ་རྣམ་འབྱེད། ལེགས་བཤད་མི་ཆོས་གནང་ཀྱི་འཕྲེང་བ། ལེགས་བཤད་འཇིག་རྟེན་མུན་སེལ། སྤྱོད་འཇུག་དང་བཤེས་སྤྲིངས་ཀྱི་དོན་བསྡུས། སྙིང་མ་དང་བོན་གྱི་རྣམ་གཞག་ལེགས་བཤད་རིན་འབྱུང་ལུང་གི་བང་མཛོད། ཐེག་ཆེན་རྩེ་ཡི་བཅའ་ཡིག་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ལ་བསྟོད་པ་ལེ་ཚན་ལྔ། དབུ་མའི་ལྟ་ཁྲིད་སྙན་བརྒྱུད་ཟབ་ལམ། འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་དབུ་མ་པ་དང་རྗེ་ལ་གནང་བའི་ལྟ་ཁྲིད་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད། སངས་རྒྱས་རིན་ཆེན་སྣང་གི་བློ་སྦྱོང་དོན་བདུན་མ། བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ཟུར་འདེབས། ཐེག་ཆེན་བློ་སྦྱོང་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་རྩ་འགྲེལ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་ཁྲིད། བློ་སྦྱོང་གི་འཁྲིད་རྣམ་དག་གཙུག་ནོར། ཐེག་ཆེན་བློ་སྦྱོང་ལྷན་ཐབས། མན་ངག་རབ་གསལ། ཐེག་ཆེན་བློ་སྦྱོང་རིག་པའི་ཚུ་གཉེར་རྣམས་སོ། །

སྤྱན་སྔར། མདུན་དུ། མིག་གི་མདུན་དུ།

སྤྱན་མཐོན་མཐིང་། སྤྱན་མཐོན་མཐིང་ཞེས་པ་སྤྱན་གྱི་འབྲས་བུ་གཞི་ནག་པོ་ཡིན་པ་ལ་སྔོ་མདངས་ཕྲན་བུའི་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས། དོགས་གཅོད་རྒྱས་པ་ "མཐོན་མཐིང" ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྤྱན་ལྟོས། མིག་ལྟོས་ཀྱི་ཞེ་ས།

སྤྱན་པ། གཅན་པ་དང་འདྲ། གཅན་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས། སྤྱན་པ་ནི་བྱ་ར་བ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྱན་འབེབས་ཞུ་བ། མིག་ལ་སྟོན་པའི་དོན།

སྤྱན་གཟིགས་ཕྲན་ཚེགས། (འདུལ་བ) སྤྱན་ལམ་དུ་བཤམས་པའི་ཤིང་ཐོག་ལ་སོགས་པའི་བཅའ་བའི་ཟས་སྣ་འགའ་ཞིག་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༡༢༢བ༧ལས། སྤྱན་གཟིགས་ཕྲན་ཚེགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩ་བའི་བཅའ་བར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྱན་ར། མིག་རའམ་མིག་དྲ་སྟེ། དེ་ནི་ཉི་འོད་དམ་གངས་སོགས་ཀྱི་འོད་མདངས་གཅོག་བྱེད་ཀྱི་སྲིད་སྐྱུད་ནས། རྟ་རྔ་ནག་པོས་བརྒྱུས་པའི་མིག་ཁེབ་ཅིག་ལ་བཤད། དེང་སང་གི་མིག་ཤེལ་ནག་པོའི་ཚབ་དེ་ཡིན། ཞྭ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་ནའང་གསལ།

སྤྱན་རས། སྤྱན། མིག ཚིག་བྲྙར་གྱི་རས་ཞེས་པ་ནི་མིང་གི་ཆ་ཤས་ཙམ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཞལ་ལ། ཞལ་རས་དང་། མིག་ལ། མིག་རས་དང་། སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་པ་ལ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

སྤྱན་རས་གཟིགས། <ཨཝལོཀིཏེཤྭར> (གསང་སྔགས) སྙིང་རྗེའི་ལྷ། སྐད་དོད་ཨཝལོཀིཏེཤྭར་अवलोकितेश्वर ཞེས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གི་སྐད་དོད་ཡིན། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་ ཅ ༡༥བ༣ན་གསལ། དེ་ཡང་ཤྭར་ཞེས་པ་ཨཱི་ཤྭ་ར་སྟེ་དབང་ཕྱུག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །བྱེ་རྟོགས་༡༥བ༡ལ་གཟིགས།

སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་བཞི་པ། (གསང་སྔགས) དེའི་སྐུ་མདོག་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྐུ་མདོག་དཀར་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་བཞི་པ། །རྩ་ཕྱག་ཐལ་སྦྱར་ལྷག་མས་ཤེལ་འཕྲེང་དང་། །པད་དཀར་འཛིན་ཅིང་ཀྱིཧཱ་ས་ར་ཡི། །པགས་པས་ནུ་མ་གཡོན་བཀབ་སྣ་ཚོགས་པའི། །རིན་ཆེན་རྒྱན་དང་དར་གྱི་ན་བཟས་མཛེས། །པད་ཟླར་ཞབས་གཉིས་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་ཚུལ། །རྒྱལ་ཀུན་ཐུགས་རྗེའི་བདག་ཉིད་ལྷག་པའི་ལྷ། །འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །སྔགས། ཨོཾ་མ་ཎི་པདྨེ་ཧཱུྃ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་བཞི་པའི་སྐུ་མདོག་དང་ཕྱག་མཚན་གྱི་མཚོན་དོན་ནི། སྐུ་མདོག་དཀར་པོ་ནི། སྐྱོན་གྱིས་མ་གོས་སྐུ་མདོག་དཀར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འཁོར་བའི་སྐྱོན་གྱིས་མ་གོས་པས་མཚོན་དོན་དང་། ཡང་ན། ཆོས་སྐུ་དྲི་མ་མེད་པ་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་མངའ་བའི་བརྡ། དབུ་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་དང་དབུའི་གཙུག་ན་སངས་རྒྱས་སྣང་བ་མཐའ་ཡས་བཞུགས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་པད་མའི་རིགས་འཛིན་པའི་མཚོན་དོན། ཕྱག་བཞི་ནི། ཚད་མེད་པ་བཞིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་བརྡ་དང་། ཕྱག་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཐུགས་ཀར་ཐལ་མོ་སྦྱོར་བ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་དོ་ཞེས་པའི་མཚོན་དོན་དང་། གཡས་ཀྱི་ཕྱག་གཉིས་པས་ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ་ལས་གྲུབ་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་འཕྲེང་བ་བསྣམས་པ་ནི། འཕྲེང་ཐག་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་འཁོར་མོར་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། ཉམས་ཐག་པའི་འགྲོ་བ་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་འཇུག་པར་མཚོན། ཞབས་གཉིས་ནི། འགྲོ་བའི་དོན་ལ་ཐབས་ཤེས་ཟུང་འཇུག་གིས་མཉམ་པར་བཞུགས་པའི་བརྡ། རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་ནི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་མཚོན། ཉི་ཟླ་པད་མའི་གདན་ལ་བཞུགས་པ་ནི། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཉི་ཟླ་ལྟར་ཕྱོགས་རིས་མེད་པ་དང་། པད་མ་འདམ་གྱིས་མ་གོས་པ་ལྟར་འཁོར་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་རྟོག་གིས་མ་གོས་པའི་བརྡའོ། །«འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གི་བསྟོད་པ»དགེ་སློང་མ་དཔལ་མོས་མཛད་པ་བསྟན་འགྱུར་རྒྱུད་འགྲེལ་ ཏུ ༡༣༨བ༡ལས། (འདི་

ནང་སྤྱན་རས་མང་པོའི་བསྟོད་པ་བཞུགས) ཆོས་ཉིད་ཐུགས་ཆུད་ཐུགས་ཀར་ཐལ་མོ་སྦྱར། །ཐུགས་རྗེ་རྒྱུན་ཆད་མེད་པས་འཕྲེང་བ་འཛིན། །ཡི་དྭགས་བཀྲེས་སྐོམ་སེལ་བའི་མཆོག་སྦྱིན་ཕྱག །ཕྱག་གཡས་འཁོར་ལོ་བསྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །འཁོར་བས་འདམ་གྱིས་མ་གོས་པདྨ་བསྣམས། །ཞེས་དང་། ཐུགས་རྗེ་མཐར་ཕྱིན་ཕྱག་སྟོང་འགྲོ་རྣམས་སྐྱོབ། །ཤེས་རབ་མཐར་ཕྱིན་དྲི་མེད་སྤྱན་སྟོང་གཟིགས། འཇིགས་པ་ཀུན་ལས་སྐྱོབ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐོར། (གསང་སྔགས) རྩ་བའི་རྒྱུད་པདྨའི་དྲྭ་བ། ཀུ་ར་ཚུལ་ཁྲིམས་འོད་ཟེར་གྱི་འགྱུར། བཤད་པའི་རྒྱུད་དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་རྟོག་པ་ཆེན་པོ། བསྒྱུར་འགྲོ་བམ་པོ་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་པ། དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་སྙིང་པོ་ཤོ་ལོ་ཀ་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་པ། བ་རི་རིན་ཆེན་གྲགས་ཀྱི་འགྱུར། དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་སྙིང་པོའི་གཟུངས། དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་གཟུངས། བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་ས་བཅུ་པའི་གཟུངས། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་སྟོང་སྤྱན་སྟོང་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བའི་གཟུངས། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོའི་སྙིང་པོའི་ཤོ་ལོ་ཀ་ཉིས་བརྒྱ་བཞི་བཅུ་པ་སྟེ། ཆོས་གྲུབ་ཀྱིས་རྒྱ་ལས་བསྒྱུར་བ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཞལ་བཅུ་གཅིག་པའི་གཟུངས་ཤོ་ལོ་ཀ་ལྔ་རྩ་བཞི། ཞལ་བཅུ་གཅིག་པའི་རིགས་སྔགས་ཀྱི་སྙིང་པོ། ཆོས་གྲུབ་ཀྱིས་རྒྱའི་དཔེ་ལས་བསྒྱུར་བ། པདྨོ་ཅོད་པན་གྱི་རྒྱུད། འགར་ཆོས་བཟང་གི་འགྱུར། འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་གི་རྟོག་པ། བ་རིའི་འགྱུར། ཡི་གེ་དྲུག་པའི་རིགས་སྔགས་ཤོ་ལོ་ཀ་བཅུ་དགུ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་གཟུངས་ཤོ་ལོ་ཀ་ལྔ་བཅུ་རྩ་ཕྱེད་དང་གསུམ། ཡེ་ཤེས་སྡེའི་འགྱུར། ནཱི་ལ་ཀཎྛའི་གཟུངས་ཤོ་ལོ་ཀ་བཞི་བཅུ། ཧ་ཡ་གྲཱྀ་བའི་གཟུངས་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་ཅུ། མེ་ཁ་ལའི་གཟུངས་ཤོ་ལོ་ཀ་ཉིས་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཡུམ་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་པ། ཡེ་ཤེས་སྡེའི་འགྱུར། སྙིང་རྗེ་མི་བཤོལ་བའི་གཟུངས། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གཟུངས། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྙིང་པོ། སེང་གེ་སྒྲའི་རྒྱུད། འགོས་ཀྱི་འགྱུར། སེང་གེ་སྒྲའི་གཟུངས། འཕགས་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་འགྱུར། སེང་གེ་སྒྲས་དམ་བཅས་པའི་གཟུངས། ཤེས་རབ་བརྩེགས་ཀྱི་འགྱུར་ཏེ་ཉེར་བཞིའོ། །འདིར་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་གཟུངས་ཤོ་ལོ་ཀ་བརྒྱ་རྩ་ལྔ། ཧ་ལ་ཧ་འི་རྟོག་པ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ། སྤྱན་རས་གཟིགས་འཁོར་ལོ་དང་བཅས་པའི་གཟུངས་རྣམས་བཅལ་ལོ། །ཞེས་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ན་གསལ།

སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག ཐོན་མི་སཾ་བྷོ་ཊ་དང་། དེའི་ཕྱག་རོག ཏྲཱ་ཀོ་ཁ་དང་། ལྷ་ལུང་རྡོ་རྗེ་དཔལ་སོགས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བའི་སྤྱན་རས་གཟིགས

ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ནི། བཀའ་ཆེམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོ་ལས། ༡ མདོ་སྡེ་ཟ་མ་ཏོག་བཀོད་པ། ༢ ཕྱག་སྟོང་སྤྱན་སྟོང་གི་གཟུངས། ༣ པདྨ་སྙིང་པོའི་མདོ། ༤ ཞལ་བཅུ་གཅིག་པའི་མདོ། ༥ བཅུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་གཟུངས། ༦ དོན་ཡོད་ཞགས་པ། ༧ དོན་ཡོད་ཞགས་པ་ཕྱི་མ། ༨ པད་མ་མཆོག ༩ དབང་བསྐུར་འཁོར་ལོ། ༡༠ ཆོ་ག་ཞགས་ཀྱི་རྒྱུད། ༡༡ ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་གཟུངས། ༡༢ སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མི་གཡོལ་བ། ༡༣ འོད་ཟེར་རྣམ་བཀོད། ༡༤ པདྨ་ཅོད་པན་གྱི་རྒྱུད། ༡༥ ཡི་གེ་དྲུག་པའི་མདོ། ༡༦ དམ་པའི་ཆོས་པད་མ་དཀར་པོའི་མདོ། ༡༧ པུཎྜ་རི་ཀའི་མདོ། ༡༨ ཆུ་ཀླུང་སྣ་ཚོགས་པའི་མདོ། ༡༩ སྣང་བ་རོལ་པའི་མདོ། ༢༠ མཚན་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་པ། ༢༡ མཚན་རབ་ཡོངས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་སྡེ་ཉེར་གཅིག་གོ། འདི་ལས་འོད་ཟེར་རྣམ་བཀོད། ཆུ་ཀླུང་སྣ་ཚོགས་པའི་མདོ། སྣང་བ་རོལ་པའི་མདོ། མཚན་རབ་ཡོངས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་རྣམས་དེང་སང་གི་བཀའ་འགྱུར་ན་མི་སྣང་ལ། གཞན་དོན་ཞགས་ཆོ་ག་ཞིབ་མོ་ལ་ཆོ་ག་ཞགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་འགྱུར་ཁྱད་མ་གཏོགས་དེང་སང་བཞུགས་ལ། མདོ་རྒྱུད་ཉེར་གཅིག་པོ་འདི་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་༡༨༢ན་གསལ། གོང་གི་དེ་ནི་རྒྱལ་པོ་བཀའ་ཆེམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོ་ལས་བྱུང་བ་དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་འཕྲེང་བས་རང་གི་ཆོས་འབྱུང་དུ་དྲངས་པར་མཁས་དབང་ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་གི་སུམ་རྟགས་འགྲེལ་པ་༣༨ན་གསལ་ལོ། །

སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག <ཨ་བ་ལོ་ཀི་ཏེ་ཤྭ་རཿ> ཉེ་བའི་སྲས་ཆེན་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག སྐད་དོད་འདི་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༡༥བ་༣པར་གསལ།

སྤྱན་སོགས་ལྷ་མོ་བཞི། སྤྱན་མ་དཀར་མོ། མཱ་མ་ཀི་སྔོན་མོ། གོས་དཀར་མོ་དམར་མོ། སྒྲོལ་མ་ལྗང་ཁུ་དང་བཞིའོ། །དེ་དག་གི་སྐུ་མདོག་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྤྱན་མ་དཀར་མོ་གཡས་པས་འཁོར་ལོ་འཛིན། །མཱ་མ་ཀི་ནི་སྔོན་མོ་རྡོ་རྗེ་འཛིན། །གོས་དཀར་མོ་ནི་དམར་མོ་པདྨ་འཛིན། །སྒྲོལ་མ་ལྗང་ཁུ་སྣ་ཚོགས་རྡོ་རྗེ་འཛིན། །གཡོན་རྣམས་དྲིལ་བུ་བསྣམས་ཤིང་རིན་པོ་ཆེའི། །རྒྱན་དང་དར་གྱི་ན་བཟའ་མཛེས་གསོལ་བས། །ཞབས་གཉིས་སྐྱིལ་ཀྲུང་ཚུལ་གྱིས་བཞུགས་པ་ཡི། །སྤྱན་སོགས་ལྷ་མོ་བཞི་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །སྙིང་པོ་ནི་རིམ་པ་བཞིན། ཨོཾ་ཨཱཿབུདྡྷ་ལོ་ཙ་ནེ་ཧཱུྃ། ཨོཾ་ཨཱཿམཱ་མ་ཀི་ཧཱུྃ། ཨོཾ་ཨཱཿབཎྜ་རེ་ཧཱུྃ། ཨོཾ་ཨཱཿཏཱ་རེ་ཧཱུྃ།

སྤྱན་གསུམ་གྱི་མཚོན་དོན། ཡི་དམ་ལྷ་རྣམས་ལ་སྤྱན་གསུམ་ཡོད་པ་དེའི་མཚོན་དོན་ནི། དུས་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པ་མཚོན་ནོ། །རྗེའི་འདོད་འཇོ་ལས། དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པས་སྤྱན་གསུམ་པ། ཞེས་གསུངས།

འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་«སྒྲོལ་མའི་སྒྲུབ་ཐབས»རྒྱུད་འགྲེལ་ ༤བ༨ལས། སྤྱན་གསུམ་ནི་དུས་གསུམ་མཁྱེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྱི་ཁྱབ། ❶ ཡོངས་གྲགས། ཡོངས་ཁྱབ་བམ་ཡོངས་ལ་ཁྱབ་པ། དཔེར་ན་རྒྱ་གར་གྱི་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་གྲགས་པ་ལྟར་རོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❷ བྱེ་བྲག་ལ་མ་སྦྱར་བའི་ཁྱབ་པ། འདིའི་འགྲེལ་བཤད་སྤྱི་ཁྱབ་དང་སྒོས་ཁྱབ་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྤྱི་ཁྱབ་དང་སྒོས་ཁྱབ། ཤེས་བྱ་དང་ཡུལ་གཉིས་ལ་སྤྱི་ཁྱབ་གྲུབ། སྒོས་ཁྱབ་མ་གྲུབ་ཅེས་སྨྲ་དགོས་ཏེ། སྤྱིར་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པས་སྤྱི་ཁྱབ་གྲུབ་ལ། སྒོས་སམ་བྱེ་བྲག་ལ་སྦྱར་ན་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པ་ནི། ཆོས་དེའི་ཡུལ་ཡིན་ན། ཆོས་དེའི་ཤེས་བྱ་ཡིན་མི་དགོས་པ། དཔེར་ན་བུམ་པ་ལྟ་བུ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཡི་ཡུལ་ཡིན་ཀྱང་། དེའི་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པས། དེ་ལ་སྒོས་ཁྱབ་མ་གྲུབ་ཅེས་བྱའོ། །མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས། སྤྱི་ཁྱབ་ནམ་མཁའི་འཁོར་ལོ་དང་། །སྒོས་ཁྱབ་རྫིག་པའི་བུ་ག་གཉིས། །མཚུངས་པར་རློམ་པའང་མཁས་ཡིན་ན། །འདི་ན་མི་མཁས་སུ་ཞིག་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྱི་རྒྱ། ཕྱི་རྒྱལ་བས་kilogram “ཀི་ལོ་ཀྲ་རམ” ཟེར་བ་དེའོ། །

སྤྱི་སྒྲ། (བརྡ་རྙིང་) བརྗོད་བྱའི་དོན་བྱེ་བྲག་པ་དམིགས་སུ་མི་འཛིན་པར་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་འཇུག་ཅིང་། མི་ཆབ་ཀྱི་ནུས་པའང་ཐོན་པའི་ཚིག་ཕྲད་ཅིག “ཅི” “ཇི” “སུ” “གང” བཅས་ཀྱི་ཚིག་ཕྲད་བཞིའོ། །སྒྲའི་སྦྱོར་ཚུལ་ནི། ཅི་ཇི་སུ་གང་སྤྱི་སྒྲ་སྟེ། །ཞིག་སྟེ་སླད་འདྲ་ཕྱིར་ལ་ཅི། །སྙེད་སྲིད་ལྟར་བཞིན་སྐད་ལ་ཇི། །སུ་ནི་གང་ཟག་ཀུན་ལའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཏེ། “ཅི” ཅི་ཞིག ཅི་སྟེ། ཅི་སླད། ཅི་འདྲ། ཅི་ཕྱིར། “ཇི” ཇི་སྙེད། ཇི་སྲིད། ཇི་ལྟར། ཇི་བཞིན། ཇི་སྐད། “སུ” སུ་ཞིག སུ་གང་། སུ་སུ། སུ་དང་སུ་ཞིག “གང” གང་ཞིག གང་འདྲ། གང་ལྟར། གང་ཅིའི་ཐད་ལྟ་བུ།

སྤྱི་བརྫོལ། རིགས་པའི་རྗེས་སུ་མི་འབྲང་བར་གཟུ་ལུམ་གྱིས་བདེན་པ་ཁྲིད་དུ་གསོད་པའི་ཚིག ཡང་། དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་སུ། (རྒྱན་ཚིག) ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའམ་ཁུངས་མེད་པའི་དོན། ཞེས་གསུངས། སྤྱི་བརྫོལ་སྨྲ་བ་ལ་གཟིགས།

སྤྱི་བརྫོལ་སྨྲ་བ། རིགས་པའི་རྗེས་སུ་མི་འཇུག་པར་གཟུ་ལུམ་གྱིས་བདེན་པ་ཁྲིད་དུ་གསོད་པ་དང་མུ་ཅོར་སྨྲ་བའོ། །ཞེས་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།

སྤྱི་མཐུན། ཐུན་མོང་། དཔེར་ན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཀྲི་མཐའ་གཅོད། ཀྲི་དོན་དང་མཐའ་གཅོད་ཅེས་པ་སྟེ། གཞུང་གི་གོ་དོན་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞུང་ལ་ཀྲི་དོན་དང་། རིགས་པས་བརྟར་ཤ་གཅོད་པ་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ལ་མཐའ་གཅོད་ཟེར།

ཀྲི་དོན་གྱི་འོད་གསལ། (དགེ་ལུགས) ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པ་དང་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ཡིད་ཤེས་རགས་པས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ་ལ། ཀྲི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཟེར། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་འོད་གསལ་བསྟན་པ་ནི། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེ་ཀུན་དང་། རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྟན་པ་ལ་དགོངས་སོ། །དེ་འདྲ་བའི་འོད་གསལ་ནི་ཀྲི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། ། (བཀའ་བརྒྱུད) མདོ་སྔགས་ཐུན་མོང་བའི་འོད་གསལ།

ཀྲི་སྡོམ། (འདུལ་བ) འོག་ནས་འབྱུང་བའི་དོན་རྣམས་མདོར་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པ་ལ་ཀྲི་སྡོམ་ཟེར། སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་འོད་ཀྱི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། ཀྲི་སྡོམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་གཞི་ལ་སོགས་པའི་སྤྱིའི་ཚུལ་འོག་ནས་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཟུར་ཙམ་གྱི་ཕྱོགས་རེ་རེ་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཀྲི་སྡོམ་སྡོམ་བར་སྡོམ། (འདུལ་བ) ❶ སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་སྐབས་ཀྲི་སྡོམ་དང་། སྡོམ། བར་སྡོམ། ཞེས་གསུམ་འབྱུང་བ་དེ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། འོག་ནས་འབྱུང་བའི་དོན་རྣམས་མདོར་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པ་ལ་ཀྲི་སྡོམ། ཀྲི་སྡོམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་སྟོན་པ་ལ་སྡོམ། ཀྲི་སྡོམ་དང་སྡོམ་གྱིས་མ་བསྡུས་པའི་དོན་རྣམས་སྐབས་སྐབས་སུ་ཚིགས་སུ་བཅད་པར་བསྡུས་ནས་སྟོན་པ་ལ་བར་སྡོམ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་འོད་ཀྱི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། ❷ ཡང་། ཀྲི་སྡོམ་ནི་སྤྱིའི་དོན་ཚིགས་སུ་བཅད་པར་བསྡུས་པའོ། །སྡོམ་ནི་དངོས་ཀྱི་དོན་ཚིགས་སུ་བཅད་པར་བསྡུས་པའོ། །བར་སྡོམ་ནི་ཡན་ལག་གི་དོན་ཚིགས་སུ་བཅད་པར་བསྡུས་པའོ། །ཞེས་སློབ་དཔོན་དཔའ་བོ་གསུང་།

ཀྲི་ཕུད། <ཙཱུ་ཌཱ> ❶ གཙུག་ཕུད། གཙུག་ཏོར། ལེགས་སྦྱར་དུ་ "ཙཱུ་ཌཱ" "चूडा" ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། ཀྲི་ནི་ཀྲི་བོའམ་གཙུག་དང་། ཕུད་ནི་འདིར་རྩེ་མོའི་དོན་ནོ། །❷ གླིང་བཞི། ཉི་ཟླ་གཉིས། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ། འདོད་ལྷ། ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཏེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ལ་ནི། སྟོང་ཀྲི་ཕུད་ཟེར། མཛོད་

ཆ་བ་ལས། གླིང་བཞི་པ་དང་ཉི་ཟླ་དང་། །རི་རབ་དང་ནི་འདོད་ལྷ་དང་། །ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་སྟོང་ལ་ནི། །སྟོང་ནི་སྤྱི་ཕུད་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

སྤྱི་བྱངས། (འདུལ་བ) ❶ དགེ་འདུན་སྤྱིའི་གསོལ་སྟོན། དགེ་འདུན་སྤྱིའི་ཆེད་དུ་གཡོས་པའི་ཟས། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་{ཀ་པ} ལས། ཁ་ཟས་བསོད་པའི་སྤྱི་བྱངས་བཤམས་པ་མཐོང་ནས་དེ་དག་གིས་དེ་ལ་སྨྲས་པ། ཞེས་དང་། ཡང་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་{ང་པ} ལས། ཉི་མ་རེ་རེ་ཞིང་འདུས་ཏེ་གདུགས་ཚོད་གསོལ་ན་བདག་ཅག་གི་ཞིང་ཀླས་ཀྱི་མཐའ་རྣམས་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བས་ཤེས་ལྡན་དག་གལ་ཏེ་འདོད་ན་རེ་མོས་རེ་མོས་གདུགས་ཚོད་གསོལ་བར་བྱའོ་ཞེས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་རེ་མོས་རེ་མོས་སྤྱི་བྱངས་ལས་སྟོན་མོ་བྱ་བར་བརྩམས་ཏེ། འགྱུར་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཡང་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། ཀྲོས་མ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱི་བྱངས་ཀྱི་གནས་སམ་ཚང་མང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །མདོ་རྩ་བ་ལས་ཀྱང་། སྤྱི་བྱངས་བཤམས་པ་ན་གཉི་བརྟང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❷ དགེ་འདུན་གྱི་སྤྱི་རྫས། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསལ།

སྤྱི་བོ། ❶ མགོའི་དཀྱིལ་ལམ། མགོའི་ཆ་མཐོ་ཤོས། གཙུག ❷ རྩེ་མོ། ལྷ་མོ་བཞིས་ཞུས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས། སྤྱི་བོའི་སྐད་དོད་རྩེ་མོ་ལ་འཇུག་པས། ཀློད་རྩེའི་རྩེ་མོ་ཡང་སྤྱི་བོར་བསྒྱུར་བ་མང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །❸ ཡི་གེའི་སྐྱེ་གནས་ཤིག་སྟེ། ལྕེ་རྩེའི་སྟེང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡ་ཀན་གྱི་མིང་། དེ་ལ་སྤྱི་བོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྤྱིར་སྤྱི་བོའི་སྒྲ་རྩེ་མོ་དང་སྟེང་ལའང་འཇུག་པས་འདིར་སྟེང་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ར་ཡིག་སྐྱེ་གནས་ལྕེ་རྩེ་དང་ཉེ་བའི་སྤྱི་བོ་སྟེ་ལྕེ་རྩེའི་སྟེང་ཕྱོགས། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རོང་ཟློམ་པཎྜི་ཏས་ཀྱང་། རི་ནི་སྤྱི་བོ་ལས་འབྱུང་བ་སྟེ། ལྕེའི་རྩེ་མོ་ཉེ་བ་དང་ཀན་དུ་སྦྱར་ན་སྤྱི་བོ་ལས་སྒྲ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གླིང་བུའི་སྒྲ་སྤྱི་བོར་བུས་པ་དག་ཞབས་ནས་གྲག་པར་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས།

སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ། (དགེ་ལུགས) སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས་པ་རྩེ་མོ་ཅུང་ཟད་ཐུར་དུ་ཕྱོགས་པ་གདུགས་ཁ་སྦུབས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ནི་སྤྱི་བོར་ཀླད་པའི་སྟེང་ཀླད་རྒྱའི་འོག་དབུ་མ་ལས་ཕྱོགས་བཞིར་རྩ་འདབ་བཞི། དེ་རེ་རེ་ལས་གཉིས་གཉིས་ཕྱེས་པས་བརྒྱད། དེ་རེ་རེ་ལས་གཉིས་གཉིས་ཕྱེས་པས་བཅུ་དྲུག དེ་རེ་རེ་ལས་གཉིས་གཉིས་ཕྱེས་པས་སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ་སོ་གཉིས་པའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། བདེ་བའི་རྟེན་གཞི་བྱང་སེམས་སྤྱི་བོར་གནས་ཤིང་དབྱིབས་འཁོར་ལོ་དང་འདྲ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ཡང་ན་སྤང་བྱ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱའོ། །(བཀའ་བརྒྱུད) སྒྲ་བཤད་ནི། སྤྱི་

བོར་གནས་ཤིང་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རྟེན་ཐིག་ལེ་དཀར་ཆ་བརྟེན་ལ་དབྱིབས་འཁོར་ལོ་འདྲ་བས་སམ། དེ་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པས་སྙོམས་འཇུག་གི་གནས་སྐབས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྐུའི་དགོངས་པ་འཆར་ཞིང་། སྤང་བྱ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་འཇོམས་པར་བྱེད་པས་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཟབ་མོ་ནང་དོན་གྱི་འགྲེལ་པར་གསལ།

ཁྲི་བོར་དབང་བསྒྱུར། (འདུལ་བ) སྐྱེ་བོ་མང་པོའི་དཔོན་པོར་བསྐོས་པ་ལྷ་བྱུ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་༡༤༩བ༨ལས། ཁྲི་བོར་དབང་བསྒྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བོའི་སྙིང་དུ་གཞག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དབང་བསྒྱུར་བ་ལ་གཟིགས།

ཁྲི་བྱིངས། ཁྲིའམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་སམ་རིགས་འདུས་པའི་མིང་དུ་བཤད་ཀྱང་། ཁྲི་ཡོངས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས།

ཁྲི་བྲེ། ཕྱི་རྒྱལ་བས་ litre ལི་ཊར་ཞེས་པ་དེའི་མིང་ལ་བཤད།

ཁྲི་མོས། ཚང་མའི་མོས་མཐུན་ཡོད་པ་ལ། ཁྲི་མོས་ཟེར། དེ་ཡང་ཁྲི་ནི་ཐུན་མོང་གི་དོན་ཡིན་པས་ཐུན་མོང་གི་ཐོག་ནས་མོས་མཐུན་བྱུང་བ་ལ་ཟེར་རོ། །

ཁྲི་མོས་དང་མང་མོས། ཚང་མའི་མོས་མཐུན་ཡོད་པ་ལ། ཁྲི་མོས་དང་། མི་མང་ཆེ་བའི་མོས་མཐུན་ཡོད་པ་ལ། མང་མོས་ཟེར་ཟེར།

ཁྲི་གཙུག མགོའི་སྐྲ་འཁྱིལ་ཡོད་ས་དེ་ལ་ཟེར།

ཁྲི་མཚན། རྟགས་པ། ཁྲི་མཚན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱིས་ཆོས་སུ་གྲུབ་པའོ། །ཁྲ་བཤད་ནི། རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱར་མེད་པར་ཕྱིའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

ཁྲི་མཛད། ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བ་སོགས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ནི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུའི་མཛད་པ་ཡིན་པས་ཁྲི་མཛད་ཟེར།

ཁྲི་གཟུགས། གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད།

ཁྲི་ལི། དབྱིན་བོད་ཚིག་མཛོད་རྣམས་སུ་སྐབས་རེར་འདི་ kilometer ཀི་ལོ་མི་ཊར་ལ་ཟེར། ཀི་ལོ་མི་ཊར་ནི་མི་ཊར་ཆིག་སྟོང་གི་རིང་ཚད་ཀྱི་མིང་། དེ་ལ་ “མེལ་ལེ” 0.62 ཙམ་ཡོད། ཡང་སྐབས་རེར་ mile “མེལ་ལེ” ལ་ཡང་བསྒྱུར་འདུག ཀི་ལོ་ནི་སྟོང་གི་མིང་དང་། མི་ཊར་ནི་ཚད་དོ། །དེ་ཡང་ཀི་ལོ་ནི། ཀྲི་རིག་གི་སྐད་ལ་ khilioi ཁི་ལི་ཡོ་ཡི་

ཞེས་པ་སྟོང་ thousand གི་མིང་དང་། མི་ཊར་ནི། གྲི་རིག་གི་སྐད་ལ་ metron ཞེས་པ་ཚད་ measure ཀྱི་དོན་ནོ། །

སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། ཆོས་སྤྱིའི་རང་བཞིན། དཔེར་ན་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ནི་མི་རྟག་པའོ། །ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་ནི་སྡུག་བསྔལ་བའོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པའོ། །མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཞི་བ་དམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྱིའུ་ཚུགས། མགོ་ས་ལ་བཙུགས་པའི་གཟུགས་པོའི་རྣམ་འགྱུར་གྱི་མིང་།

སྤྱིའུ་ཚུགས་སུ་འགྲོ་བ། མགོ་ས་ལ་བཙུགས་ནས་འགྲོ་བ།

སྤྱིའུ་ཚུགས་སུ་བཞེངས་པ། མགོ་ས་ལ་བཙུགས་ནས་ལངས་པ།

སྤྱིལ་བུ། <ཀྲྀཥ་ཀུ་ཏི> རྩྭ་ཁང་། ཡལ་ག་དང་ལོ་མའི་གནས་ཁང་། སྐད་དོད་དེ་བྱེ་རྟོགས་ཆེན་མོ་༡༢ན༣ན་གསལ།

སྤྱུག་པ། ❶ གནས་ནས་སྐྲོད་པའི་དོན། སྤྱུག་པ། སྤྱུགས་པ། སྤྱུག་པ། སྤྱུགས། ❷ སྤོང་བ། ཚོམས་ལས། དགེ་སློང་བག་ཡོད་ལ་དགའ་ཞིང་། །བག་མེད་པ་ལ་འཇིགས་ལྟ་བས། །སྡིག་པའི་ཆོས་རྣམས་སྤྱུག་པར་བྱེད། །རླུང་གིས་ལྡོན་ཤིང་ལོ་མ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་ཚོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ ཏ ༡༣༨བ༢ལས། སྤྱུག་པར་བྱེད་པ་ནི་སྤོང་བར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྱུགས་པ། གནས་ནས་བསྐྲད་པའི་དོན། སྤྱུག་པའི་འདས་ཚིག རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྤྱུགས་པ་ནི། ལྷ་ཆེས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་འཁྲུགས་ན་ལྷའི་བུ་ཆེས་མཐུ་ཆུང་བ་རྣམས་རང་གི་གནས་ནས་སྐྲོད་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྱོད་རྒྱུད། ཕྱི་ནང་གི་རྣལ་འབྱོར་ཆ་མཉམ་དུ་སྤྱོད་ཅིང་བསྒོམ་པའི་ལྷ་མོ་དང་བལྟ་ཞིང་རྩེ་རྒོད་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཆགས་པ་ལམ་བྱེད་ནུས་ཀྱང་དེ་ཡན་ཆད་མི་ནུས་པ་ལ་དེ་ཙམ་གྱི་ཆགས་པ་ལམ་བྱེད་སྟོན་པ་སྤྱོད་རྒྱུད། ཞེས་གསང་བསྐྱེད་མི་བསྐྱོད་མགོན་པོའི་ཞལ་ལུང་ན་གསལ།

སྤྱོད་འཇུག་ཆེན་མོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷས་མཛད། འདི་ལ་ལེའུ་བཅུ་ཡོད་དེ། དང་པོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་གྱི་ལེའུ། གཉིས་པ་སྡིག་པ་བཤགས་པའི་ལེའུ། གསུམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་ལེའུ། བཞི་པ་བག་ཡོད་ཀྱི་ལེའུ། ལྔ་པ་ཤེས་བཞིན་གྱི་ལེའུ། དྲུག་པ་བཟོད་པའི་ལེའུ། བདུན་པ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ལེའུ། བརྒྱད་པ་བསམ་གཏན་གྱི་

ལེའུ། དགུ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལེའུ། བཅུ་པ་བསྔོ་བའི་ལེའུ་དང་བཅུའོ། །འདི་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་དབུ་མ་གླེགས་བམ་ ༼ལ་པ༽ ༡ན༡བཞུགས་སོ། །

སྤྱོད་འཇུག་གི་འགྲེལ་པའི་སྐོར། འདི་ལ་རྒྱ་གར་ན་འགྲེལ་པ་མི་འདྲ་བ་བརྒྱ་རྩ་ཡོད་པར་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་། འགྲེལ་པ་དེ་རྣམས་ལས་བོད་དུ་འགྱུར་བ་འགྲེལ་པ་བརྒྱད་ཡོད་པ་ཚང་མ་འགྲེལ་ལུགས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། བོད་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱ་འགྲེལ་བརྒྱད་ནི། ཤེར་འབྱུང་བློ་གྲོས་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན། བཻ་རོ་ཙ་ན་རཀྴི་ཏ། དགེ་བ་ལྷ། བི་བྷུ་ཏི་ཙནྡྲས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ། ནག་པོ་བའི་འགྲེལ་པ། ལེའུ་དགུ་པའི་དཀའ་འགྲེལ་མཛད་བྱང་མེད་པ་ཞིག གསེར་གླིང་པས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ། ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ་དང་བརྒྱད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཤེར་ལེའི་འགྲེལ་པ་ཇོག་ལོས་བསྒྱུར་བ་རྣམས་ཡོད། (བོད་འགྲེལ) ནི་ཤིན་ཏུ་མང་། བདག་གིས་མཐོང་ཐོས་སུ་གྱུར་པ་འགའ་རེ་བརྗོད་ན། བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པ། ས་སྐྱའི་རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་རྩེ་མོའི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པ། ས་སྐྱའི་རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྤྱོད་འཇུག་དོན་བསྡུས། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་སྤྱོད་འཇུག་གི་འགྲེལ་པ (འདི་བོད་འགྲེལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ཡིན) །བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བའི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པ། བློ་བཟང་སྤྲིན་པའི་སྤྱོད་འཇུག་གི་འགྲེལ་པ། རྒྱལ་མཁན་པོ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྤྱོད་འཇུག་ཊཱི་ཀ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ། ཐུབ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པ་བཅས་སོ། །སློང་ཇོལ་བླ་མས་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པ་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀ་བསྡོམས་ན་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཅིག་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །

སྤྱོད་བསྡུས་སྒྲོན་མ། སློབ་དཔོན་ཨཱརྱ་དེ་ཝས་མཛད།

སྤྱོད་པ་ལྔ། (བཀའ་བརྒྱུད) ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་འབྲས་བཞིའི་ནང་གསེས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་ལྔ་སྟེ། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ། གསང་སྤྱོད། རིག་པ་བརྟུལ་ཞུགས། ཚོགས་སྤྱོད། ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྤྱོད་པ་དང་ལྔའོ། །

སྤྱོད་པ་བསྡུས་པའི་སྒྲོན་མ། སྤྱོད་བསྡུས་སྒྲོན་མ་དང་འདྲ།

སྤྱོད་པ་རྣམ་སྦྱོང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན། སྤྱད་པ་རྣམ་སྦྱོང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་གཟིགས།

སྤྱོད་པ་ལ་གཞེགས། རིམ་གཉིས་ལ་བོགས་འདོན་པའི་ཕྱིར་རིག་མ་དང་བཅས་ཏེ་དབེན་པའི་གནས་རྣམས་སུ་གཤེགས་པ་ལ་ཟེར། རིག་པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་ཕལ་ཆེར་དོན་འདྲ། འདིའི་སྤྱོད་པ་ལ་གཤེགས་ཞེས་པའི་སྤྱོད་པ་ནི། སྤྲོས་བཅས། སྤྲོས་མེད། ཤིན་ཏུ་སྤྲོས་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རྣམས་ལ་ཟེར། སྤྱོད་པ་གསུམ་ཞེས་པར་གཟིགས།

སྤྱོད་པ་གསུམ། ❶ (གསང་སྔགས) (དགེ་ལུགས) རིམ་གཉིས་ལ་བོགས་འདོན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་རིག་མའི་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ནི། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལ་སྤྲོས་བཅས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ནི། གནས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་རིག་མ་ཉི་ཤུ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ལག་པའི་ཕྱག་རྒྱ་དང་སྐུའི་མཆོད་པ་དང་གར་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོར་བས་ཉིན་དང་མཚན་དུ་རོལ་ནས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་སྒྲུབ་པ་སྟེ་རྒྱལ་པོ་ཨིནྡྲ་བྷཱུ་ཏིས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་གྲུབ་པར་སྤྱོད་བསྡུས་ལས་གསུངས་སོ། །སྤྲོས་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ནི། རིག་མ་ལྔའམ་ཡང་ན་གཅིག་དང་ཡང་ཏུང་སྟེ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་ཡོན་ལམ་དུ་བྱས་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་སྒྲུབ་པའོ། །ཤིན་ཏུ་སྤྲོས་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ནི། སྙིང་གར་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་ལྷན་ཅིག་སྙོམས་པར་ཞུགས་ནས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་རྫོགས་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། སྤྱོད་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་ནི། ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་ཆེན་པོ་རྣམས་སྒྲུབ་ན་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་བྱེད་པར་ཡང་བཤད་ལ། སྤྱི་ལུས་ཐོབ་ནས་བྱེད་པ། སློབ་པའི་ཟུང་འཇུག་ཐོབ་ནས་བྱེད་པ་དང་གསུམ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །རྒྱས་པར་རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་དང་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །(བཀའ་བརྒྱུད) ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་ལས། ཆས་དང་ཕྱག་རྒྱ་སྐུ་གར་རོལ་རྩེད་སོགས། །རྒྱས་དང་ཆུང་ཟད་ཏིང་འཛིན་ཁོ་ནས་བརྟེན། །རིམ་བཞིན་སྤྲོས་བཅས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟེ། །ལྷའི་ཆས་སུ་འཇུག་པ་དང་། ཕྱག་རྒྱའི་གྲངས་ལྔ་དང་མཉམ་པར་ངེས་པ་དང་། དེ་དག་ངེས་པ་མེད་པ་ཆུང་ཟད་ཡོད་པ་དང་། ཕྱིའི་སྤྲོས་པ་དོར་ཏེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་པ་རྣམས་ནི་རིམ་བཞིན་སྤྲོས་བཅས་དང་། སོགས་ཁོངས་ནས་སྤྲོས་མེད་ཤིན་ཏུ་སྤྲོས་མེད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་སྤྱོད་བསྡུས་སུ་བཤད་དོ། །ཞེས་གོང་དུ་རྗེའི་སྔགས་རིམ་དུ་བཤད་པ་དང་འདྲ་བར་བཤད་དོ། །❷ (མདོ་ལུགས) ཡང་སྤྱོད་པ་གསུམ་ཞེས་པ་སྤྱོད་བསྡུས་སྒྲོན་མེར་གདུལ་བྱའི་མོས་པ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་པ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་ཕྱེ་སྟེ། དམན་པ་ལ་མོས་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་གྱི་སྤྱོད་པ། རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་ལ་ས་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྤྱོད་པ། ཟབ་མོ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་གསུམ་མོ། །རྗེའི་སྔགས་རིམ་ལྟར་རོ། །

སྤྱོད་ཡུལ། ❶ ཡུལ། བློའི་ཡུལ། བསམ་ཡུལ། དོན་དམ་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ❷ གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཉེ་འདབས་སུ་ཆགས་པའི་གྲོང་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། སྤྱོད་ཡུལ་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་ཉེ་བའི་གྲོང་དུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །❸ ཡུལ། གནས་ས། སྡོད་ས། མདོ་རྩ་བ་ལས། སྤྲེའུ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ནི་ཡལ་ག་ཡིན་པས། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ། ❹ སྐྱེ་བོ་ཕལ་པ་གཞན་གྱིས་མི་ནུས་པའི་བྱ་བའི་མིང་ལའང་འཇུག གཞོན་ནུ་བླ་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར

༣༠༧ལས། དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱི། །རླབས་ཆེན་སྨོན་ལམ་ཟབ་མོའི་མཚམས་འབྲེལ་བ། །ལས་གཞན་སོ་སྐྱེས་ཕལ་གྱིས་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །ཞེས་གསུངས།

སྤྱོད་ལམ་རྣམ་བཞི། (འདུལ་བ) འགྲེང་འཆག་ཉལ་འདུག་གི་སྤྱོད་ལམ་བཞིའོ། །དེ་ཡང་འགྲེང་བ་དང་། འཆག་པ་སྟེ་འགྲོ་བ། འདུག་པ། ཉལ་བ་སྟེ་བཞིའོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ {ང་པ} ལས། སྤྱོད་ལམ་རྣམ་པ་བཞི་མཛད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། འཆག་པ་དང་། བཞེངས་པ་དང་། བཞུགས་པ་དང་། མནལ་བ་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྱོད་ལམ་བཞི་ཞོང་། (འདུལ་བ) ལུས་མ་བཏུད་པར་འགྲེང་བ། རྒྱར་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་བཅས་ཏེ་འདུག་པ། རྐང་པ་བརྐྱངས་པ་ལ་སོགས་པས་ཉལ་བ་དང་། གོམ་པ་ཐ་མལ་པ་གསུམ་འདོར་བའི་འཆག་པ་བྱར་རུང་བ་སྟེ་བཞིའོ། །ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ {ཚུ་པ} ༡༧བ༣ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །

སྤྱོད་ལམ་བཞིའི་སྣོད། (འདུལ་བ) སྤྱོད་ལམ་བཞི་ཞོང་དང་འདྲ།

སྲིམ་པ། སྲིམས་པ་དང་འདྲ།

སྲིམས་པ། གཞན་ལ་ངོམ་པ། རང་གི་ཡོན་ཏན་གཞན་ལ་སྒྲོགས་པ། རྗེའི་བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། སྲིམས་པ་ནི་རང་གི་ཡོན་ཏན་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་གཞན་ལ་ངོམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པ་དང་། རྗེའི་བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པའི་རྣམ་བཤད་གཉིས་ཀར་སྲིམས་ཞེས་ས་མཐའ་མཛད་སྣང་ངོ་། །སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་ཀློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ {ཅི} ༧༧༡བ༤ལས་ཀྱང་། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་རང་གི་ཡོན་ཏན་མི་སྲིམས་པ་སྟེ། བདག་གི་ཡོན་ཏན་གཞན་ལ་མི་སྒྲོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྲིས། སྲིས་པ་ལ་གཟིགས།

སྲིས་པ། ① ཟིགས་པ་དང་། གསེ་གསེ་གཏོང་བའི་དོན་ཡིན། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ {ཚུ} ༣༡ན༤ལས། སྲིས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཟིགས་ཏེའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྲི་བ། སྲིས་པ། སྲི་བ། སྲིས། སྨད་པའི་དོན་ཡིན་པར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་གསུངས་ཏེ། སྲིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྨད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ② སྲིས་པ་ནི་འཐབ་པའམ་ཁ་སྨྲས། ཞེས་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསལ།

སྲུ། (འདུལ་བ) སྲེའུ་ལས་ལུས་སྟོབས་ཆེ་ཞིང་མདོག་སྐྱ་བ། གདོང་དང་ཕོངས་ཚོས་གནག་ལ་དང་རྐྱང་བཟང་ཞིང་ལུས་རྩལ་ཆེ་བའི་དུད་འགྲོ་ཞིག

སྦྲ་བ། (འདུལ་བ) ཤིང་བལ་སྐྱེ་བའི་ཤིང་ཞིག་གི་མིང་། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ཤིང་བལ་སྐྱེ་བའི་ཤིང་ལ་རིགས་ལྔ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་གི་མིང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ (ཀ་པ) ལས། ཤིང་བལ་དག་ནི་ལྔ་སྟེ། ཨ་རྐའི་ཤིང་བལ་དང་། ཀ་ཤི་ཀའི་ཤིང་བལ་དང་། ཤེར་ཀའི་ཤིང་བལ་དང་། སྦྲ་བའི་ཤིང་བལ་དང་། ཤལ་མ་ལིའི་ཤིང་བལ་དག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། མདོ་རྩ་བ (ཁྲི) ༡༧བ ༧ལས། ཤིང་བལ་ནི་ལྔ་སྟེ། ཤམ་ལའི་དང་། ཨ་རྐའི་དང་། སྦྲ་བའི་དང་། ཤེར་ཀའིའོ། །ཞེས་ཤིང་བལ་ལྔ་གསུངས་སོ། །

སྦྲ་བའི་མེ་ཏོག (འདུལ་བ) མདོག་སྐྱ་བའམ་དཀར་བའི་དཔེ་ཞིག་སྟེ། སྦྲ་བ་ནི་ཤིང་བལ་སྐྱེ་བའི་ཤིང་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་ལ། སྦྲ་བའི་མེ་ཏོག་ཅེས་པ་མེ་ཏོག་དངོས་མ་ཡིན་གྱི། ཤིང་བལ་གྱི་གང་བུ་རྨམ་སྟེ་ཁ་བྱེ་ནས་ཤིང་བལ་ཕྱིར་ཐོན་པ་ལས་མེ་ཏོག་གི་རྣམ་པ་འདྲ་བར་གྱུར་པ་ལ། སྦྲ་བའི་མེ་ཏོག་ཅེས་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་མོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། དེས་རྒྱང་རིང་པོ་ཁོ་ན་ནས་མགོ་སྦྲ་བའི་མེ་ཏོག་ལྟར་སྐྱ་བ་སྐྱིན་མ་འཕྱང་བ་ཞིག་མཐོང་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འོ་ན་དེ་མེ་ཏོག་ག་ལ་ཡིན་སྙམ་ན། མིང་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་ཡིན་ག་ལ་དགོས། དཔེར་ན་མེ་ཏོག་ཙམ་པ་ཀའང་གང་བུའི་ནང་གི་ས་བོན་ཞིག་ཡིན་པ་ཙམ་ལས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་མེ་ཏོག་ཅིག་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །སྦྲ་བ་ནི་ཤིང་བལ་སྐྱེ་བའི་ཤིང་ཕྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ཡིན་པར་མདོ་རྩ་བ (ཁྲི) ༡༧བ༧ལས་གསུངས་སོ། །ཞིབ་པར་སྦྲ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྦྲ་མོ། (འདུལ་བ) སྐྲེའུ་ལས་ལུས་སྟོབས་ཆེ་ཞིང་མདོག་སྐྱ་བ། གདོང་གནག་ལ་ངང་རྒྱུད་བཟང་ཞིང་ལུས་རྩལ་ཆེ་བའི་དུད་འགྲོ་མོ་ཞིག

སྦྲིང་ཡིག སྦྲིངས་ཡིག་དང་འདྲ།

སྦྲིངས་ཡིག འཕྲིན་ཡིག གཞན་ལ་བསྐུར་བའི་ཡི་གེ། གཏོང་ཡིག བསྐུར་ཡིག སྦྲིངས་དང་། སྦྲིང་། ཕྲིན། (ཏུན་ཧོང་ནས་ཐོན་པའི་ཡིག་རྙིང་རྣམས་སུ་འཕྲིན་ལ་ “ཕྲིན” ཞེས་བྲིས་འདུག་པ། དཔེར་ན་ལྷ་མོ་ཡང་རབ་ཏུ་དགྱེ་སྟེ། ཕྲིན་ཡིག་གླགས་ན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ) འཕྲིན་རྣམས་དོན་འདྲ།

སྦྲིན། ❶ མཚོ་རླངས་མཁའ་དབྱིངས་སུ་ལྡིང་བའི་ཚོགས་པ་ལ་ཟེར། འདི་ནི་དེང་དུས་ཀྱི་མཚན་རིག་པའི་བཤད་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་ལོ་སྟོང་ཕྲག་གོང་གི་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སུའང་སྣང་སྟེ། རྒྱལ་པོ་བཀའི་ཐང་ཡིག (ཡར་རྗེ་ཨོ་རྒྱན་གླིང་པས་དགེ་བ་མཐར་རྒྱས་གླིང་ནས་གཏེར་དུ་བཞེས་པའི་རྒྱལ་པོ་བཀའ་ཐང་ཤོག་གྲངས་(ན་༢) ལས། མཚོ་ཡི་རླངས་ལས་མཁའ་ལ་སྦྲིན་དུ་ཆགས༔ ཞེས་བཤད་དོ། །❷ ཚོགས་སམ་མང་པོའི་དོན། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ ༧༨༣བ༥ལས། སྦྲིན་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་མང་པོ་ཉིད་ཏེ་བར་མཚོན་པའོ། །ཞེས

གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཛྭེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས་ཀྱང་། སྨིན་ནི་ཚོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

སྨིན་གྱི་ཟ་སྒྲ། འབྲུག་སྒྲ།

སྨིན་བརྒྱད། སྨིན་ཆེན་པོ་བརྒྱད་དང་འདྲ།

སྨིན་ཆེན་པོ་བརྒྱད། ཤར་དུ་སྒྲོག་པ། ལྷོར་གཡོ་བ། ནུབ་ཏུ་དྲག་པོ། བྱང་དུ་ཆེར་སྒྲོག་པ། བྱང་ཤར་དུ་བརྟན་པ། ཤར་ལྷོར་གང་བ། ལྷོ་ནུབ་ཏུ་འབེབས་པ། ནུབ་བྱང་དུ་གཏུམ་པོ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གློག་འཕྱེང་འཁྱུག་ཅིང་འབྲུག་སྒྲ་སྒྲོག་པ། སེར་བ་དང་ཆར་འབེབས་པའོ། །

སྨིན་མེད། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བཅུ་བདུན་གྱི་བཅུ་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། འོག་གཞི་སྨིན་ལྟར་འདབ་ཆགས་པར་གནས་པ་མེད་པས་སྨིན་མེད། ཅེས་མཆིམས་མཛོད་གསུང་། ཡང་ན་དབུགས་འབྱུང་རྩུབ་སོགས་ཀྱི་བར་ཆད་ཀྱི་སྨིན་མེད་པས་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད། འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་གསུངས།

སྨིན་ལ་བཞོན། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་མིང་སྟེ། སྨིན་དང་འདྲ་བའི་གླང་པོ་ཆེ་དཀར་པོ་ལ་ཞོན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

སྨིབས་པ། (བརྡ་རྙིང་) སྨོགས་པའི་དོན་དུ། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དང་། དག་ཡིག་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ། དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ་སོགས་སུ་བཤད་ཀྱང་། འདི་ནི་གཞུང་ཆེན་མོ་ལ་རྟོག་ཞིབ་ནན་ཏན་མ་བྱས་པར་རང་འགར་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་སྨྲེབས་པ་ལ་སྨིབས་པ་ཞེས་ཡིག་ནོར་བྱུང་བ་དེ་རང་ལ་དཔེ་བླངས་ཏེ། ཐུང་རྒྱལ་དུ་བྲིས་པར་སྣང་སྟེ། སྔེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ ༼ཀ་པ༽ ༡༠༥ན༥ལས། བཙུན་པ་དགེ་འདུན་འཚོ་མི་སྐྱེམས་སམ། མི་སྨྲེབས་སམ། དེས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་ (པ) (མ་དཔེར་པ་ཡིག་མེད་པ་ནི་ཆད་སྐྱོན་ཡིན་པར་སེམས) བདག་སྐོམ་མོ། །བཀྲེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཡང་དེའི་མཇུག་ཏུ་༡༠༨ན༩པར་ཡང་གོང་དང་མཚུངས་པར་འབྱུང་ཞིང་། མ་ཟད་སྨྲེབས་པ་དང་བཀྲེས་པ་གཉིས་སྒྲ་གདངས་ཡང་ཏ་ཅང་ཉེ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ་སོགས་སུ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་སོགས་གཞུང་ཁུངས་མ་ནས་བཤད་པའི་སྨིབས་པའི་དཔེ་མཚོན་གཅིག་ཙམ་ཡང་བཤད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྨྲེབས་པ་ཉིད་དག་པར་སེམས་སོ། །

སྨིས་མ། འོ་མ་སོགས་ཀྱི་ཁ་སྨི། དཔེར་ན་འོ་མ་བསྐོལ་ཏེ་གྲང་བ་ན་ཁར་ཆགས་པའི་རྫིས་ཞག་ལྟ་བུ། བྲིས་མ་ཞེས་ཀྱང་འབྲི།

སྤྲུལ། སྤྲུལ་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྤྲུལ་སྐུ། ངེས་པ་ལྔ་དང་མི་ལྡན་པའི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་དེ། སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་ཉིད། ངེས་པར་འགྱུར་བའམ་རྒྱུན་མི་བརྟན་པའམ་ངེས་པར་གཞན་དུ་བསྒྱུར་བས་སྤྲུལ་སྐུ་ཞེས་བྱ། ཞེས་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །རྒྱ་བ་ལས། གང་གི་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་བར། །འགྲོ་ལ་ཕན་པ་སྣ་ཚོགས་དག །མཉམ་དུ་མཛད་པའི་སྐུ་དེ་ནི། །ཁྱབ་པའི་སྤྲུལ་སྐུ་རྒྱུན་མི་འཆད། །ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། བཟོ་བོ་སྤྲུལ་སྐུ། སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་སྐུ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྤྲུལ་སྐུ། (དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ་༣༤༤ལས། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལ་དབྱེ་ན་གསུམ་སྟེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། བཟོ་དང་སྐྱེ་དང་བྱང་ཆུབ་ཆེ། །ཞེས་པས་བཟོ་སྤྲུལ་པ། སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་པ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའོ། །ཞེས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྤྲུལ་སྐུ་དང་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་གསུངས་སོ) མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་དང་བཞི། སེ་ར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་དོན་དུ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཞེས་པ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་ལས་ཐ་དད་པ་ཞིག་ཀྱང་གསུངས་ཤིང་། དེའི་མཚན་གཞིར་རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་དང་རྒྱལ་བ་མི་འཁྲུགས་པ་ལྟ་བུ་བཞག་སྟེ། དེའི་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་དོན་ལས། དེ་ལ་དབྱེ་ན། བཟོ་བོ་སྤྲུལ་སྐུ། སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་སྐུ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྤྲུལ་སྐུ་སྟེ་གསུམ་དུ་ཕལ་ཆེ་བས་བཞེད་ལ། ཀུན་མཁྱེན་བུ་སྟོན་སོགས་དང་བདག་གི་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་ནི། དེའི་སྟེང་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སོགས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་སྟེ་བཞིར་མཛད། དང་པོ་ནི། དྲི་ཟའི་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་འདུལ་བའི་ཕྱིར་དུ་དྲི་ཟའི་པི་ཝང་ལེན་པའི་གཟུགས་སུ་སྤྲུལ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རི་དྭགས་རུ་རུར་སྤྲུལ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་མེད་དང་། རྒྱལ་བ་མི་འཁྲུགས་པ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། བཟོ་དང་སྐྱེ་བ་བྱང་ཆུབ་ཆེ། །མྱ་ངན་འདས་པ་རྟག་སྟོན་པ། །སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་འདི་ནི། །རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཐབས་ཆེན་པོ། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དེ་ནི་རྟག་ཏུ་འདུལ་བའི་དོན་དུ་པི་ཝང་ལེན་པ་ལ་སོགས་པ། བཟོ་དང་སྐྱེ་བ་དང་། མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟོན་པ་དག་གིས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཐབས་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ། ❶ (དགེ་ལུགས) བཟོ་བོ་སྤྲུལ་སྐུ། སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་སྐུ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་དང་གསུམ་མོ། །དྲི་ཟའི་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་འདུལ་བའི་ཕྱིར་དུ་པི་ཝིང་མཁན་གྱི་གཟུགས་སུ་

སྤྲུལ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟ་བུ་དང་པོའི་མཚན་གཞི། ལྟ་ཡི་བུ་དམ་པ་ཧོག་དཀར་པོ་ལྟ་བུ་གཉིས་པའི་མཚན་གཞི། ཡང་ན་རི་དྭགས་རུ་རུར་སྤྲུལ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་པའི་མཚན་གཞི་ཡིན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་གསུམ་པའི་མཚན་གཞི་ཡིན། ❷ (རྙིང་མ) བཟོ་བོ་སྤྲུལ་སྐུ་ནི། རས་སུ་བྲིས་པ་ལ་སོགས་པ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་འགྲོ་བའི་དཀར་པོ་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་རང་བྱིན་དང་བཞེངས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་སྐུ་ནི། དེས་ས་ལ་སོགས་པ་སྤྲུལ་ནས་ཤུ་གེ་དང་ནད་ལ་སོགས་པ་སྐྱོབ་པའོ། །མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ནི། མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་སུ་སྤྲུལ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའོ། །

སྤྲུལ་བསྒྱུར། (ཕར་ཕྱིན) མེད་པ་ཡོད་པར་བསྒྱུར་བ་ལ་སྤྲུལ་པ་དང་། ངན་པ་བཟང་པོར་བསྒྱུར་བ་ལ་བསྒྱུར་བ་ཞེས་བྱའོ། །བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། ཞེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མདོ་འགྲེལ་ ཁ་པ ༥ན༧ལས། དེ་ལ་སྤྲུལ་པ་ནི་མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་སྤྲུལ་པའོ། །བསྒྱུར་བ་ནི་རྫ་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ངན་པ་ལས་གསེར་དང་དངུལ་དང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པར་བསྒྱུར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྲུལ་པ། (ཕར་ཕྱིན) ❶ (མིང་ཚིག) སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་འཕྲུལ། མཆོག་སྤྲུལ། ❷ (འདུལ་བ) (མིང་ཚིག) ཀླུ་ལ་སོགས་པ་མིའི་གཟུགས་སུ་བརྫུས་པ་གང་ཡིན་པ། འདིའི་ལོ་རྒྱུས་དང་བཅས་པ་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ ཀ ༥བ༩ན་གསལ་ཞིང་། གཞན་ཡང་ཕོ་བོས་བྲིས་པའི་འདུལ་བའི་ཚིག་མཛོད་ལ་གཟིགས། ❸ (བྱ་ཚིག) བསྒྱུར་བ། འཕྲུལ་དུ་འཇུག་པ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། སྤྲུལ་བ་བྱ་ཚིག་ཏུ་བཤད་ལ། མདོ་སྔགས་གཞུང་ཆེན་མོ་མང་པོ་དང་། ངག་སྒྲོན་རྩ་འགྲེལ་སོགས་སུ་ནི། སྤྲུལ་པ་བྱ་ཚིག་ཏུ་བཤད་པས། སྤྲུལ་བ་དང་སྤྲུལ་པ་གཉིས་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང་དོགས་གཅོད་དགོས་པ་འདུག་གོ། ❹ (བྱ་ཚིག) སྒྲོ་བ། བསྐྱེད་པ། བཟོས་པ། བཅོས་པ། བསྒྲུན་པ། བདེ་ཆེན་བསྐྱེད་པའི་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་ལ་ལྟེ་བ་སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲོ་བ་ལ་འཇུག་པ་ནི། ཛེའི་རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། སེམས་ཀྱིས་སྒྲོ་བ་སྟེ་ཡིད་ཀྱིས་སྤྲུལ་པ། ཞེས་གསུངས། ❺ (བྱ་ཚིག) སྤྲིན་པ། སྟོབ་པ་སོགས་ལ་འཇུག་པར་ཁུ་ཎུ་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་གསུང་ངོ་། །

སྤྲུལ་པ་སྤྱུ་མ། (བཀའ་བརྒྱུད) བསྐྱེད་རྫོགས་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་སྤྲུལ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་སོགས།

སྤྲུལ་བ། འདིའི་དོགས་གཅོད་སྤྲུལ་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོ། (གསང་སྔགས) ལྟེ་བ་སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོ་ལ་གཟིགས།

སྲིབས་པ། (བརྡ་རྙིང) དཀྲིས་པའམ་སྒྲོགས་པའི་བརྡ་རྙིང་། དོགས་གཅོད་སོགས་ཞིབ་པར་སྲིབས་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྲིའུ། གདོང་དང་ཕོངས་ཚོས་དམར་ཞིང་མདོག་སེར་སྐྱ་ལ། ལུས་སྟོབས་སྲ་ལས་ཆུང་ཟད་ཆུང་བའི་དུད་འགྲོ་ཞིག སྒྲ་བཤད་ནི། སྲ་ལས་ལུས་བོངས་ཆུང་བའི་ཆ་ནས་སྲིའུ་ཞེས་བྱའོ། །འུ་ཞེས་པ་ནི་ཆུང་བའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་རྟ་ཆུང་དུ་ལ་རྟེའུ། བ་ཆུང་དུ་ལ་བེའུ་ཟེར་བས་མཚོན་ནོ། །

སྲིའུ་ཛིང་། (འདུལ་བ) ❶ སྲིའུ་ཛིང་ཞེས་གྲགས་པ་འདི་ཡངས་པ་ཅན་ན་ཡོད་པར། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ (ཀ་པ) དང་། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ (ཆ་པ) ༡༥༤བ༣ན་གསལ། ཐང་ཟན་བླ་མའི་ལམ་ཡིག་ལས། དེ་ནས་ཤར་ལྷོའི་མཚམས་སུ་རྒྱང་གྲག་བཅུ་ཕྲག་གཉིས་དང་བཞི་ལྔ་ཙམ་གྱི་སར། ཛིང་རྙམ་ཅིག་གིས་ལོགས་སུ་མཆོད་རྟེན་ཅིག་ཡོད་པ། སྔོན་སྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་གནས་འདིར་འཆག་པ་དང་བཞུགས་པ་མཛད་པའི་སྐབས་སྲིའུ་ཞིག་གིས་སྟོན་པ་ལ་སྦྲང་རྩི་ཕུལ་བར། སྟོན་པས་ཆུ་དང་སྦྱར་ཏེ་བཞེས་ཤིང་ལྷག་མ་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་བགྲིམས་པར་མཛད་པས། སྲིའུ་དེ་དགའ་བཞིན་འོབས་སུ་ལྷུང་ནས་ཤི་ནས་མིར་སྐྱེས་པའི་ལོ་རྒྱུས་སྣང་ངོ་། །ཞེས་གོང་གི་ཛིང་རྙམ་དེ་སྔོན་གྱི་སྲིའུ་ཛོང་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ནམ་སྙམ། ❷ སྲིའུས་བཀོས་པའི་ཆུའི་ཛིང་བུ།

སྲུ་བསྟུའི་བཟླས་པ། དམ་ཚིག་གི་བཟླས་པ་དང་འདྲ།

སྲུ་བའམ། (འདུལ་བ) མོས་པ་ཡོད་དམ། འདོད་པ་ཡོད་དམ། ཁས་ལེན་ཏམ་ཞེས་དྲིས་པའི་ཚིག་གོ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ལས། སྲུའམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁས་ལེན་ཏམ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། སྲུའམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁས་ལེན་ཏམ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

སྲུ་སིང་བ། དགའ་ལྷང་ངེ་བ། སེམས་སྐྱིད་ཉམས་དོད་པོ། རྗེའི་ལམ་རིམ་འབྲིང་པོར། ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་དྲན་པར་བྱས་ཏེ་སྲུ་སིང་བ་བྱས་ནས་སྣོད་ཀྱི་སྐྱོན་སྤོང་བ་སོགས་བྱས་ཏེ་མཉན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྲུག་མ། (འདུལ་བ) ཤིང་དང་སྨྱུག་མའི་ལྕུག་མ་ལས་བཟོས་པའི་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པའི་རྫས་གཙང་མ་ཀླུག་སྣོད།

སྲུས་པ། (སྲུ་བའི་འདས་པ) ❶ གཅིག་ལས་མང་པོ་གྱེས་པ། ❷ རྣམ་གྲངས་མང་པོ། དཔེར་ན་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་ལ་སྲུས་པ་རྒྱས་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་། ནམ་མཁའ་ལྟར་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་གྱི་སྲུས་པ་དང་བྲལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཕྱི་ནང་གི

སྤྲོས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །❸ འཆིང་བའམ། འཆིང་བྱེད། བདེན་འཛིན་གྱི་འཆིང་བ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་སྤྲོས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❹ དགག་བྱ། དགག་བྱའི་སྤྲོས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དགག་བྱ་དང་བྲལ་བ་ལ་སྤྲོས་བྲལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ❺ ཕྱུང་བ། ཕབ་པ། ཇོ་བོའི་ལྷ་མོ་བཞི་ཞུས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས། ཡུམ་གྱི་ཆོས་འབྱུང་གི་གནས་པདྨ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཐིག་ལེ་སྤྲོས་པ་སྟེ་ཕབ་ནས་ཞུ་བར་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྲོས་བྲལ། ❶ (དགེ་ལུགས) སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག གྲུབ་བཤད་ནི། གདོད་མའི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་ལས་གཞན་བཟང་ངན་དང་། མང་ཉུང་། ཆེ་ཆུང་། བྱ་བྱེད་སོགས་གང་ཡང་སྤྲོ་རྒྱུའམ་དབྱེ་རྒྱུ་མེད་པས་ན་སྤྲོས་བྲལ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་ས་པཎ་གྱི་སྡོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས། ཇི་སྙེད་ཅེས་པ་མང་པོ་གྲུ། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་མང་ཉུང་མེད། །དེ་ནི་སྤྲོས་བྲལ་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་བྱ་བྱེད་མེད། །དེ་ནི་སྤྲོས་བྲལ་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན། སྤྲོས་པ་དགག་བྱ་ལ་བྱས་ནས་དེ་དང་བྲལ་བ་ལ། སྤྲོས་བྲལ་ཞེས་པའམ། ཡང་ན་སྤྲོས་པ་བདེན་འཛིན་ལ་བྱས་ནས་དེ་མེད་པ་ལ་སྤྲོས་བྲལ་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་སྤྲོས་བྲལ་ཞེས་པའི་སྤྲོས་པ་ནི། ཕྱེ་བ་དང་། མཆེད་པ། རྒྱས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན། ཇོ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྩ་ཤེ་ཊཱི་ཀ་ཆེན་ལས་ཀྱང་། སྤྲོས་བྲལ་རྟོགས་སོ་བྱས་ན་ཤིན་ཏུ་རངས་ཤིང་དགའ་ལ། སྤྲོས་པ་མེད་པ་དགག་པ་འཇལ་ལོ་བྱས་ན་མི་བཟོད་པ་ནི། དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་ཞིག་མེད་དགག་གི་དོན་ཡིན་པ་མ་རྟོགས་པར་མེད་དགག་ཐམས་ཅད་རི་བོང་གི་རྭ་དང་འདྲ་བའི་ཅང་མེད་དུ་འདོད་པའི་བློ་སྐྱོན་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །❷ (བཀའ་རྙིང) རྣམ་རྟོག་གི་སྤྲོས་པ་ཡིད་ངོར་བཅད་ཙམ་གྱི་ཏད་དེ་བ། གྲུབ་བཤད་ནི། རྣམ་རྟོག་གི་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བས་ན་སྤྲོས་བྲལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཀརྨ་པ་རང་བྱུང་ཞབས་ཀྱིས། གནས་ལུགས་སྤྲོས་བྲལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི། །རྣམ་རྟོག་སྤྲོས་པའི་མཚན་མ་ཀུན་གྱིས་སྟོང་། །གསལ་ལ་འཛིན་མེད་དག་པའི་རང་བཞིན་ཏེ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྲོས་བྲལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར། (བཀའ་བརྒྱུད) ཕྱག་ཆེན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ནང་གསེས། སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནམ་མཁའ་ལྟར་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་གྱི་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བར་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར། འདི་དང་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་དང་པོ་རྩེ་གཅིག་གི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་ལས། རྩེ་གཅིག་གི་སྐབས་གཟུང་འཛིན་དངོས་པོ་ལ་བདེན་འཛིན་མ་ཞིག་པར་དངོས་འཛིན་ཤ་འཐབས་ཀྱི་སྣང་བ་འཆར་ལ། འདིའི་སྐབས་སུ་དེ་ལ་

བདེན་འཛིན་མེད་པར་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་འཆར་བའི་ཁྱད་པར་སོགས་མང་དུ་ཡོད་པར་གསུངས། དེ་ལ་ཚུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ཡོད།